وقفت هذا الكتاب الصحاح للجوهري
في جامع ابو الفتح سلطان محمد
خان عليه الرحمة والغفران لطلب
مرضات ربه الرحمن وليستفيد منه
الناظرين والطالبين وليتعجم
من المغلقين اللذائذين ولينال الى علوم
الفقه والتفسير والاحاديث
اشرف المخلوقين صلى الله
على سيدنا محمد وآله
وصحبه اجمعين
الطيبين
الطاهرين

الجلد ثاني من ترجمه صحاح من اول باب العين وقف هذا الكتاب غيب الحكم واني افندنلر

٥٢٨١

بسم الله الرحمن الرحيم

باب العين من كتاب ترجمة الصحاح الجوهري فصل الالف الامع همزه نك كسرى
وميمك فتحى وتشديديله شول كمسنه دركه رايى ضعيف اولغين هر كوردكى كمسنه يه تابع
اولوب اتى معك ديه ومنه قول ابن مسعود لا يكونن احدكم امعة وابو بكر بن السراج
ايتدى بو فعل ره فانك كسرى وحينك تشديديله زيرا افعل وصفا ولماز وشول كمسنه كه
امرأة امعة ديه انك قولى خطادر زيرا انسان طائفه سنه امعة دينمز نته كم ابو عبيددن
روايت اولنمشدر **فصل الباء البتع** فتحتينله بيون اوزون اولمقدر بيون دخى محكم
اولماغله بيله يقال بتع الفرس من الباب الرابع **البتع** بانك فتحى وتانك كسريله شول آتدركه
بيونى اوزون اولوب محكم اوله **البتعة** بانك فتحى وتانك كسريله مؤنثى **البتع** بانك كسرى و
تانك سكونيله **والبتع** بانك كسرى وتانك فتحيله بالدن اولن نبيذ قعلهتمعكى كه قمع خرما اوزرنه
كورسه لورلنده اولن نسنه جكدر **ابتع** همزه نك وتانك فتحى وبانك سكونيله شول كلمه دركه انوك ايله تاكيد
اولنور تقول جاؤا اجمعون اكتعون ابتعون **الباثعة** ثانك كسريله كثرت دمدن طوداق
قرمزى اولماق يقال شفة كاثعة باثعة اى ممتلئة محمرة من الدم **البخع** بانك فتحى وخانك سكونيله
كندو نفسن غمله قتل ايتمك ومنه قوله تعالى فلعلك باخع نفسك **البخوع** ضمتينله **والبخاعة**
بانك فتحيله حقه اقرار ايتمك يقال بخع بالحق بخوعا من الباب الثالث اذا اقر به وخضع له و
كذلك بخع بخوعا وبخاعة من الباب الرابع **الابداع** همزه نك كسريله برنسنه يى نمونه سى ومثالى
يوغكن اختراع ايتمك وابداع شاعر شعرده طرز بديع اوزره ايراد ايتمكه دخى ديرلر و
ابداع راحله يورلمغه دخى ديرلر يقال ابدعت الراحلة اذا كلت وابدع الرجل على البناء
للمجهول اذا كلت راحلته **البديع** بانك فتحى ودالك كسرى ومتبله بى مثل نسنه احداث ايدن
كمسنه والله بديع السموات والارض وبى مثل حادث اولن نسنه يه دخى ديرلر وبديع مبدعه دخى ديرلر
وفى

وفى الحديث ان تهامة كبديع العسل حلو اوله حلو آخره يعنى تهامة عسل ظلوى كبى اولى
وآخرى بر قرار درسود طلى كبى دكلدر تاكه اول حلو اولوب مرور ايامله آخرى فاسد اوله
البدع بانك كسرى ودالك سكونيله يكى حادث اولن نسنه وبدع احداث ايدن كمسنه يه دخى ديرلر
يقال فلان بدع فى هذا الامر اى بديع **الابداع** همزه نك فتحيله جمعى يقال قوم ابداع ومنه قوله تعالى
قل ما كنت بدعا من الرسل **البدعة** بانك كسرى ودالك سكونيله دينده حادث اولن نسنه دركه دين
كمالندن بولدقدن صكره **الاستبداع** همزه نك وتانك كسريله برنسنه يى بديع عد ايتمك يقال استبدعه
اذا عده بديعا **التبديع** على وزن التكريم بدعته نسبت ايتمك يقال بدعه اذا نسبه الى البدعة **البراعة**
بانك فتحيله بر كمسنه اصحابنه غالب ولمق علمده وغيرى نسنه ده يقال برع الرجل من الباب الثالث
ويقال برع ايضا من الباب الخامس اذا فاق اصحابه فى العلم وغيره **البارع** رانك كسريله اصحابنه
فايق اولان كمسنه **المتبرع** ميمك ضمى ورانك كسرى وتشديديله تطوعا برنسنه اشلين كمسنه يقال
فعلت كذا متبرعا اذا فعلته متطوعا **بروع** جعفر وزنى اوزره برنافه نك اسمى و بروع كذلك بر
عورتك اسمى دركه اول بروع بنت واشق در واصحاب حديث بروع بانك كسريله استعمال ايدرلكن
صواب فتحدر زيرا كلامده بره فعول يوقدر الاخروع وعتود واردركه خروع براوتك ادى وعتود
بردره نك آديدر **البردعة** بانك فتحى ورانك سكونيله شول جبل دركه بالا نك التنه قورلر **الابرنداع** همزه نك
ورانك كسريله برنسنه يه حاضر اولمقدر تقول ابرندعت للامر اذا استعددت له **البرشاع** بانك كسرى
ورانك سكونيله اوزون واحمق وخوده اولوب ظالم اولن كمسنه **البرقع** بانك وقافك ضمى ورانك
سكونيله **والبرقع** بانك ضمى وقافك فتحيله طوارك ونساء طائفه سنك يوزينه اورتدكلرى پيچه در **البرقوع**
بانك ضمى وقافك ضمى ومتبله كذلك يوزه اورتلن نسنه **البرقعة** على وزن الدحرجة برقع اورتمك **التبرقع**
فتحتينله وقافك ضميله برقع اورتمك يقال برقعه فتبرقع اذا البسه البرقع فلبسه **المبرقعة** ميمك ضمى وبانك وقافك

فتحیله شول قیون درکه کودسی سیاه و باشی آق اوله المبرقعة میمک ضمی و فانک کسریله شول آت آلنک
بیاضی درکه یوزن احاطه ایده وکوزلرینک اطرافی سیاه اوله یقال غرة مبرقعة برقع بانک و فانک کسری
ورانک سکونیله یدنجی قات کوک سماسی یا یدنجی سما معناسنه لاینصرف و اما سماء دنیایه رقیع دیرلر رانک
فتحی و قافک کسری و مدّ ایله البرکعة علی وزن الدحرجة و درت ایاغی اوزره طوپیق دوب کعه برکسنه یی
اینی ویروب کوتی اوزره دوشرمکه دخی دیرلر البزیع بانک فتحی و زاء معجمه نک کسری و مدّ ایله ظریف اولن
کمسنه و بونکله صفتلنمز الا آنا زنده اولن کمسنه لر البزیعة مؤنثی ابو الغوث ایتدی بزیع شول متکلم اولن
اوغلن درکه تکلمنده حیا ایتمیه و بزاعت بر صفت درکه انسان انونکله محمود اولور البزاع بانک ضمیله کذلک
ظریف اولان کمسنه بزیع معناسنه ابو عبید روایتی اوزره البزاعة بانک فتحیله ظرافت معناسنه یقال
بزع بزاعة من الباب الخامس فتحیله و زانک ضمی و تشدیدیله کذلک ظریف اولمق یقال تبزع
الغلام ای ظرف و تبزع غوغا و شر بیومکه دخی دیرلر یقال تبزع الشر اذا تفاقم و تفاقم قافک
ضمیله عظیم اولمغه دیرلر بوزع بانک و زانک فتحی و واوک سکونیله بنی سعد قوملرینک بر قومک آدیدر
رملهٔ مخصوصه معناسنه بوزیع بر غورک دخی اسمیدر البشع بانک فتحی و شینک کسری ایله لزت کریه اولوب
بوغازی طوتوجدر و بشیع شول کمسنه یه دخی دیرلرکه ذکرا ولنه لذتلوسنه یی اکل ایدوب بشاعت
تحصیل ایتمش اوله الاستبشاع همزه نک و تانک کسریله بر نسنه یی لذت عد ایتمک البصع بانک فتحی
وصادک سکونیله جمع ایتمک جوهری ایتدی بعض نحویین دن بو لفظک جمع معناسنه کلمه سن اشتدم
و لکن وجه صحتی معلوم دکلدر دیدی البصع بانک کسری و صادک سکونیله کیجه نک بر مقداری یقال
مضی بصع من اللیل بالکسر ای جوش منه و جوش دن جمله و شین معجمه ایله کیجه نک اوّل مرادر ابصع
بر کلمه درکه آنکله تأکید اولنور و بعضیلر بونی ضاد معجمه ایله دیرلر و لکن اصح دکلدر تقول اخذت حقی
اجمع ابصع بصعاء بانک فتحی و صادک سکونی و الفک مدّیله مؤنثی یقال جائنی النساء جمعاء بصعاء

ابصعون

قف

ابصعون جمع مذکری یقال جائنی القوم اجمعون ابصعون بُصَع بانک ضمی و صادک فتحیله
جمع مؤنث یقال رایت النسوة جُمَع بُصَع پس ابصع تأکیدی مرتب در اجمع کلمه سنک اوزرینه تقدیم
اولنماز البضاعة بانک کسری و ضاد معجمه ایله بر مقدار ماله دیرلر که انی تجارت ایچون ارسال
ایدرسن الابضاع همزه نک کسری ایله مالی بضاعت طریقیله کوندرمک الاستبضاع همزه نک
و تانک کسریله بعناه تقول ابضعت الشئ و استبضعته اذا جعلته بضاعة و فی المثل
کمستبضع تمر الی هجر یعنی هجر معدن تمر ایکن هجره خرما کوندرمش کبی در الباضعة ضادک کسریله شول
باش یاریغی درکه دری یاروب آتی شق ایدوب قانی ظهورا ایده و اقمیه و اکر قانی اقرسه اکا
دامیه درلر و باضعه شول قیون سورسنه درلرکه عظیم اوله الباضع کذلک ضادک کسریله شول
قلیج درلرکه یرتیه اوغراسه انی بر پاره کسوب قوپره اصمعی روایتی اوزره یقال سیف باضع
اذا مر بشئ بضعه البضع بانک کسری و ضادک سکونی ایله و بعض عرب بانی مفتوح ایدر اوچ عددن
طقوزه وارنجه استعمال اولنور یقال بضع سنین و بضعة عشر رجلا و بضع عشرة امرأة و چونکه لفظ
عشری تجاوز ایتسه بضع استعمال ایدر یعنی بضع و عشرون دینمز البضعة بانک فتحیله ات پارهسی با نقطه
بونره مفتوحدر اگر ایسه یر اخواتنده مکسوردر که انلر قطعه و فلذه و فدره و کسفه و خرقه در و بونلرک
امثالی در ال بحر النهایه که فلذه فا فله و ذال معجمه ایله بر نسنه جوکذ پیسندن بر پاره یه دیرلر و فدره
فا ایله و دال مهمله ایله ات پارهسنه دیرلر و کسفه سین مهمله ایله و فا ایله بر پاره نسنه یه دیرلر مطلق
و خرقه خاء معجمه ایله و قافله بر پارهسیدر البضع بانک فتحی و ضادک سکونیله بضعه نک جمعی پارهلر
معناسنه تمر له تمره کبی و بعضلر ایتدیلر بضعه نک جمعی بضع در بدره نک جمعی بدر اولدیغی کبی و
بضع قطع معناسنه دخی کلور تقول بضعت اللحم بضعا اذا قطعته و یارمق معناسنه دخی کلور تقول
بضعت الجرح اذا شققته و بضع صویه قانمغه دیرلر تقول بضعت من الماء بضعا اذا رویت و فی المثل

حتى متى تكرع ولا تنقع يعنی نیجه دك آغز ایله ایچوب قانمیه سن وكاه اولور كه بضعت من فلان دیرلر
تنجع ایدن ملالت حاصل اولسه پس بو تشبیها اولور یعنی قانمق معناسنه تشبیها اولور وبضع ثم اتقى
معناسنه دخی كلور یقال جرحه تبضع الى تسیل عرقا الابضاع همزه نك كسریله قاندیرمق یقال ابضعنی
الماء ای اروانی وكاه اولور جواب شافی ویرمكه دخی دیرلر یقال سائل فلان عن مسئلة فابضعه
اذا اشفعه المبضع میمك كسری وضادك فتحیله یارجی آلت كه كرك طمری وكرك سیحانی پس نشتره وشفره یه
اطلاق اولنور البضع بانك ضمی وضادك سكونیله نكاح معناسنه در ابن السكیت روایتی اوزره
یقال ملك فلان بضع فلان المباضعة میمك ضمی وضادك فتحیله مجامعت معناسنه در البضاع بانك كسریله
كذلك جماع معناسنه وفی المثل كمعلمة امها البضاع البضع بانك فتحی وضادك كسری وجزمیله در پاره اولمش
جزم معناسنه وبضیع اته دخی دیرلر لحم معناسنه یقال دابة كثیر البضیع ورجل خاظی البضیع وخاظی
خاء معجمه وظا ایله كذلك بجمع ومكتنز معناسنه در وبضیع تره دخی دیرلر عرق معناسنه البضیع بانك ضمی و
ضادك فتحیله بر موضعك اسمی در نته كم حسان بن ثابتك بعض اشعارنده واقع اولمشدر بئر بضاعة
بر قیونك اسمی در نته كم حدیث شریفده واقع اولمشدر بانك كسری وضمیله روایت اولنور البعاع بانك
فتحیله جهاز ومتاع وبعاع بلوطك یغمورندن اغرلغنه دخی دیرلر البقعة بانك ضمی وقافك سكونیله
بر پاره یره البقاع بانك كسریله جمعی یرلر معناسنه الباقعة قافك كسریله بلا وآفت داهیه معناسنه البقع
بانك فتحی وقافك سكونیله بر كسنه یه بر كلمات ایتمك یاخود بهتان ایتمك تقول بقع الرجل على البناء
للمجهول اذا رمی بكلام قبیح او ببهتان وبقع ذهب معناسنه دخی كلور ومنه قولهم ما ادری این بقع ای این
ذهب كانه قال الى ای بقعة من بقاع الارض ذهب البقیع بانك فتحی وقافك كسری ومدیله شول یره دركه
انده انواع اشجار اوله بو بقیع الغرقد مدینه منوره ده اولان كورستاندر بقیع الغرقد دیرلر وغرقد بر جنس
اغاجك اسمی در البقع فتحتینله طیور جنسندن وكلاب جنسندن اولان الاجه لق دواب قسمنده اولسه بلق دیرلر
كه

بكی كه قوشك الاجه سنه ابقع وطاریك الاجه سنه ابلق درلر بقعان الشام بانك ضمی وقافك سكونیله
حدیث شریفده واقع اولمشدر اوزره شام شریفده اولن قوللر وخدمتكارلردر زیرا انلرده بیاض
وحمرة یاخود بیاض وسواد واردر روم جنسیله سیاه جنسی قارشق اولدیغیچون البقعاء
بانك فتحی وقافك سكونی والفك مدیله قتلغی اولان یل وبعضلر ایتدی شول یلدركه انده
اوجزلق وقتلغی جمع اوله بقعاء وزنده مزبورا اوزره بو شهرك آدی در البكع بر كسنه نك
طوربیرا مز سوز سویلمك یقال بكعه بكعا من الباب الثالث اذا استقبله بما یكره وبلع بر نو
مواضع متفرقه یه بری بری اردنجه محكم ورمغه دخی دیرلر وقبیله تمیم ما ادری این بكع دیرلر این
بقع دیجك محلده كه این ذهب دیمك اولور نته كم الآن مرورا بیتدی بلع بانك فتحی ولامك سكونیله
یوتمك یقال بلعت الشیء من الباب الرابع الابتلاع همزه نك وتانك كسریله بمعناه یقال بلعت الشیء
وابتلعته الابلاع همزه نك كسریله یوتدرمق یقال ابلعته غیری سعد بلع بانك ضمی ولامك فتحیله زفر
وزنی اوزره منازل قمردن بر منزلك آدیدر كه انلر ایكی یلدزدر بری برینه قریب شویله
زعم ایتدیلر كه ذكر اولنان یلدزلر باری تعالینك قیل یا ارض ابلعی دیدیكی حینده طلوع ایتمشدر
اكا بناء سعد بلع دیو تسمیه اولنمشدر وبلع كذلك بكره نك مهاننده اولان دلكه ده درلر التبلیع
على وزن التكریم بیراك ابتدا ظهور ایتمسی یقال بلع فی راسه تبلیعا اذا ظهر البالوعة على وزن
الفاروره شول قیودر كه اوك اورته سنده قزرلر البلوعة بانك فتحی ولامك ضمی وتشدیدیله
بمعناه البلالیع بانك فتحی ولام ثانیه نك كسری ومدیله بلعاء بانك فتحی ولامك سكونی والفك
مدیله بر رجلك اسمی در المتبلتع میمك ضمی وتاء ثانینك كسری ایله متزلزل وزنی اوزره شول
كسنه دركه اظهار كبر ایتمكله ظرافت عرض ایلیه البلتعانی بانك ولامك وتانك فتحی وآخرنده
یانك تشدیدیله بمعناه وابو الدقیش اعرابی ایتدی بلتعانی شول كسنه دركه كلامنده ظرافت

اظهار ایدر حالا که کندوده ظرافت دخی برنسنه یوقدر ابو بلقعه بانک وتانک فتحیله بر رجلک
کنیتیدر البلقع بانک وقافک فتحیله والبلقعه علی وزن الدحرجه شول خالی وخراب یردر که انده
برنسنه اولمیه یقال منزل بلقع ودار بلقع بغیر هاء اذا کان نعتا یعنی تجرد بلقع وصف اولسه
مذکری ومؤنثی برابر اولور یقال الیمین الفاجرة تذر الدیار بلاقع یعنی یمین کاذب اولری
خراب ایلر الباع قولاج که اکی ال اوزنی معتدا دیرر البوع بانک فتحی وواوک سکونیله قولاج ایلمک
یقال باع الحبل یبوعه بوعا اذا مددت باعک به کما تقول شبرته من الشبر یعنی قارشلدم محلنده شبرته
دیدکلری کبی وباع شرف وکرمده دخی اطلاق اولنور وباع الفرس فی جریه دخی دیرلر یعنی آدیمنی
سیر کاتسه وبو ناقه ده دخی استعمال اولنور البیع بانک فتحی ویانک سکونیله والمبیع میمک فتحی ویانک
کسری ومدیله ایکسی دخی صتمق معناسنه در تقول بعت الشیء ابیعه بیعا ومبیعا اذا شریته وقیاس
مباعدر یعنی مبیع دیرلر زیرا بو مقوله ده مصدر میمی مفتوح العین کلمک کرکدر وبعت صتون المق معناسنده
کلور اشترا کبی تقول بعت الشیء اذا اشتریته پس بو اضداددن اولور نته کیم شرا صتمق معناسنده
کلور وبو معنایه اشارة بعت قولنی جوهری شریت ایله تفسیر ایتدی وفی الحدیث لا یخطب
الرجل علی خطبة اخیه ولا یبیع علی بیع اخیه که مراد لا یشتری علی شراء اخیه دیمکدر زیرا نهی اشترا
دن واقع اولمشدر بیعدن دکلدر ومبیع صاتلمش معناسنه دخی کلور وجمع بیع کلمه سنک ماضی
سینی صیغه مجهول اوزره تعبیر ایتمک دیلسک بای موحده یی مکسور ایدرسک ودلرسک
مضموم ایدرسک وبعضلر حرف یایی واوه قلب ایدوب بوع دیرلر وسایر اجوف اولن
کلمه لرک مجهولنده دخی حال بو یله در کیل وقیل کبی المبیوع میمک فتحی ویانک ضمی ایله کذلک صاتلمش
معناسنه پس مبیع ایله مبیوع حالی مخیط ومخیوط کبیدر کاه نقصان اوزره وکاه تمام اوزره
کلمه ده خلیل ایتدی مبیعده محذوف اولن واو مفعولدر زیرا واو مفعول زایدر پس حذفی اولی

اولور

اولور واخفش ایتدی محذوف اولن عین الفعلدر زیرا وقتا که یای ساکن قلدیلر حرکتی ماقبلنده
اولن حرف صحیحه ویردیلر پس حرف مزبور مضموم اولمق لازم کلدی کره ضمه صیانة للیاء کسری تبدیل
ایتدیکدنصکره اجتماع ساکنین ایچون یا حذف اولندقده واو یایه قلب اولندی ماقبلی مکسور اولدیغی
ایچون نته کیم میزانده قلب اولندی ومازنی ایتدی ایکی قول دخی حسندر ولکن اخفشک قولی
قیاسه اوفقدر زیرا علامت مفعول ایچون کلن واوی حذف ایتمک مناسب دکلدر دیدی ولکن
خلیل حذف اولنجق یایی صیانتدن اوتری ضمه یی کسره یه تبدیل مناسب دکلدر دیمک احتمالی واردر حکم که
تبدیل یای محذوفه دلالت ایچوندر دینله البایعة بانک کسریله متاع سلعه معناسنه البیعان بانک فتحی
ویانک کسری وتشدیدیله بایع له مشتری الاباعة همزه نک کسری ایله صاتمغیچون عرض ایتمک تقول ابعت
الشیء اذا عرضته للبیع الابتیاع همزه نک وتانک کسریله صتون المق المبایعة میمک ضمی ویانک فتحیله بازار
ایتمک وبیعت ایتمک معناسنه دخی کلور وبیعت بر ذی قدر اولن کمسنه یه تبعیت واقتدا به قول
وقرار ایتمکدر التبایع تانک فتحی ویانک ضمی ایله ذکر اولنن کبیدر ایکی معناده دخی الاستباعة
همزه نک وتانک کسریله برنسنه نک صاتمسن طلب ایتمک یقال استبعته الشیء ای سألته ان یبیعه منی البیعة
بانک کسری ایله وتردیله معبد نصاری اولن موضع کلیسا معناسنه وبیعه صاتمق معناسندن
بنا نوعی دخی کلور جلسه ورکبه کبی یقال انه لحسن البیعة فصل التاء التبع فتحتینله
والتباعة کذلک فتحله تابع اولمق یقال تبعت القوم تبعا وتباعة من الباب الرابع اذا مشیت
خلفهم او مروا بک فمضیت معهم الاتباع همزه نک کسری وتانک کسری وتشدیدیله تابع اولمق
باب افتعالدن اولمق اوزره الاتباع همزه نک کسری وتانک سکونیله تابع قلمق وبرکمسنه نک
اردندن ایرشدرمک یقال اتبعت الشیء فتبعته وتابع اولمق معناسنه ده کلور یقال اتبعت
القوم اذا کانوا قد سبقوک فلحقتهم واخفش ایتدی تبعته واتبعته بونلر بر ایکیسی بر معنایه در

ردفته واردفته بر معنایه اولدیغی کبی ومنه قوله تعالى الا من خطف الخطفة فاتبعه شهاب ثاقب ومنه الاتباع فی الکلام یعنی کلامده بر لفظی بر لفظه تبعیتله ذکر اتمکدر بسن قبیح سبیح کبی اکا دخی اتباع دیرلر التبع فتحتینله تابع معناسنه واحده وجماعته اطلاق النور قال الله تعالى انا کنا لکم تبعا الاتباع همزه نک فتحیله تبعک جمعی المتابعة میمک ضمی وتانک فتحیله والتباع تانک کسریله تابع اولمق یقال ما تبعته علی کذا متابعة وتباعا وتباع تبیعک جمعی دخی کلور صیغر بوزاغیلری معناسنه و تباع برنسنه بی اولشدرمغه دخی دیرلر ولاء معناسنه ومتابعت برنسنه بی محکم ایتمک معناسنه دخی کلور یقال تابع الرجل عمله ای اتبعه واحکمه وفی حدیث ابی واقد تابعنا الاعمال فلم نجد شیئا ابلغ فی طلب الآخرة من الزهد فی الدنیا ای احکمناها وعرفناها بو ذکر اولنان جوهرینک تعبیریدر وتابعنا تبعنا معناسنه اولمق دخی بعید دکلدر نته کم ذکر اولنور التبع ضمتینله وتانک ضمی و تشدیدیله برنسنه نک اردنه دشوب طلب ایتمک تقول تتبعت الشیء تتبعا اذا تطلبته متبعا له التبیع علی وزن التکریم بمعناه تتبعت الشیء تتبیعا التباعة تانک کسریله شول نسنه درکه انوک انوک طلبندن ذی حق اولمش کسنه خالی اولماز وصاحب بونی عاقبت بدایله وصاحب ترجمه مختار مطلقا کناه ایله تفسیر ایتمشلردر بر بونک تفسیری قصوردن خالی دکلدر التبعة تانک فتحی وبانک کسریله بمعناها التبیع تانک فتحی وبانک کسری ومدیله تابع معناسنه در قال الله تعالى ثم لا تجدوا لکم علینا تبیعا قال الفراء ای ثائرا ولا طالبا وهو بمعنی تابع وتبیع صغر بزاغی سنه دخی دیرلر که اول سنه ده اوله التبیعة تانک فتحی وبانک کسریله ومدیله مؤنثی صغر بوزاغی سنک دیشیسی معناسنه التابع تانک فتحی وبانک کسریله جمعی بوزاغیلر معناسنه تبیعک جمعی تباع کلور نته کم ذکر اولندی وتباعک جمعی التبایع کلور تانک فتحی وبانک کسریله افیل ابله افال وافائل کبی که افیل کچی دوه معناسنه در التابعة تانک کسری ایله جن معناسنه قولهم معه تابعة

ای

ای من الجن التبابعة تانک فتحی وبانک کسریله ملوک یمن معناسنه التبع ضمی وبانک فتحی وتشدیدیله واحدی وتبع کولکه یه دخی دیرظل معناسنه وسلطانه ظل الله دیدکلرینه بناء احتمالدر کی تبع دیمش اولهلر بو ذکر اولنان نسخ جوهری نک ظاهر بوندن فهم اولنان در اما عبارة قاموسده کولکه معناسنه اولمق تبعی ضمتینله صحیح اتمشدر وتبع بر جنس قوشک اسمیدر وقاموسده ضرب من الطیر برلنه ضرب من الیعاسیب دیمشکه یعسوب اری بکنه دیرلر بو تقدیرجه یعسوبه تبع اطلاقی تشبیها اولمق احتمالی وارد در الترع فتحتینله طلوبه معناسنه یقال حوض ترع وکوز ترع ای ممتلیء و ترع طولمغه دخی دیرلر یقال ترع الاناء یترع ترعا من الباب الرابع اذا امتلأ الاتراع همزه نک کسریله طولدرمق المترع میمک ضمی ورانک فتحیله طولدرلمش نسنه یقال جفنة مترعة اذا کانت مملوة وجفنه جیمک فتحی وفانک سکونیله چناق کاسه معناسنه التترع فتحتینله ورانک ضمی وتشدیدیله شر ایتمکه سرعت ایتمک یقال تترع الیه بالشر اذا تسرع الترع تانک فتحی ورانک کسریله شول کسنه درکه شر ایشه سریع اولوب تیز غضبه کلیجی اوله التراع تانک فتحی ورانک تشدیدیله شول سیل درکه دره بی طولدره یقال سیل تراع املاء الوادی وتراع قپوجیه دخی دیرلر بواب معناسنه الترعة تانک ضمی ورانک سکونیله قپو باب معناسنه وفی الحدیث ان منبری هذا علی ترعة من ترع الجنة وبعضلر ایدی حدیث شریفده ترعه روضه معناسنه در وبعضلر ایدی درجه معناسنه در و ترعه اغزلرنه دخی دیرلر الاترع همزه نک ورانک فتحیله قاتی یورمک یقال سیر اترع ای شدید التریاع تانک کسری ورانک سکونیله بر موضعک اسمیدر التسع تانک کسری وسینک سکونیله عدد مذکردر التسع تانک کسریله مؤنثی وتسع طوقوز معناسنه در و ده صوزنه کون نازه بر کوندر التسع تانک ضمی وسینک سکونیله طقوز جزودن بر جزء التسیع تانک فتحی وسینک کسریله ومدیله بمعناه التسوع تانک ضمی وسینک فتحیله ضم ذو زنی اوزره تعلدع حکم کلن اوج کیجه درکه انلک بری بو یدنجی وبری

وبرى لسكزنجى وبرى طقوزنجى كيجه در ونفل بونك ضمى وفانك فتحيله غزرد نصكره كلن اوج كيجه يه
درلر وبغزر آيك اول كيجه لريدر اوج كيجه وارنجه التاسوعاء على وزن العاشوراء عاشورا
كوننده اول اولان كون جوهرى ايدر بن ظن ايدرم كه بو مولد اوله التسع تانك فتحى
وسينك سكونيله بر نسنه نك طقوزده برن الق ياخود طقوزنجى اولمق يقال تسعت القوم اتسعهم
اذا اخذت تسع اموالهم او كنت لهم تاسعا الاتساع همزه نك كسريله دوه يى طقوزنجى كوننده صويه
ايلتمك واتساع طقوز عدد تمام اولمغه دخى ديرلر التعتعة على وزن الزلزلة كلامده تردد ايتمك
يا حصر اولمغله وياخود عاجز اولمغله وكاه اولور بونى طوارجقنده دخى استعمال ايدرلر رجل
قومه صابلنوب چقماسه وتعتعه اضطرابه قمقه دخى ديرلر يقال تعتعت الرجل اذا عتلته
واقلقته وعتل عين مهمله وتا مثناة ايله محكم چكمك وقلق قافك ولامك فتحيله ارغلنمق معناسنه در
التعابع تانك فتحى وبانك كسريله خلق الجنده قاريشقلق اولوب درلو درلو جزلر سويلتمك
يقال هم وقع القوم في تعابع اذا وقعوا في اراجيف وتخليط التقع تانك فتحى وقافك كسريله
زياده اجلمق يقال جاع جوعا تقعا اذا وقع في جوع شديد ابو عمرو روايتى اوزره التلع
فتحيله بيون اوزون اولمق يقال رجل اتلع اذا كان طويل العنق التليع تانك كسرى ولامك
كسرى ومديله اوزون اولن بيون يقال جيد تليع اذا كان طويلا التتلع فتحيله ولامك ضمى
وتشديديله قيام ايتمكچون بوين اوزتمق يقال تتلع اذا مد عنقه للقيام وباشى يوقارى قلدرمق
معناسنه دخى كلور يقال قعد فما يتتلع اى فما يرفع راسه للنهوض ولا يريد البراح ونهوض نونله
وضاد معجمه ايله قيام معناسنه در التلع تانك فتحى ولامك كسريله اول جانبه بو جانبه چوق التفات
ايدن كمسنه يقال رجل تلع اذا كان كثير الالتفات حوله وتلع طولى اولن جنانه دخى درلر يقال
اناء تلع اى ممتلئ وبو ترجمه معناسنده لغت ياخود لثغه در يعنى تجويدده قصور اولمادنده التلعة
تانك

تانك فتحى ولامك سكونيله يوكسك يرلر معناسنه وابو عمرو ايتدى تلاع يره يوكسكندن دره
لره ايندن طوصواقنه يلريدر التلع تانك فتحى ولامك سكونيله كون نزر تفع اولمق يقال تلع النهار
اذا ارتفع الاتلاع همزه نك كسريله آهونك ياوروسنك بيونى يوقرو قالدرمق يقال اطلعت الظبية
من كنسها اذا سمت بجيدها متالع ميمك ضمى ولامك كسريله بر طاغك اسميدر التوع تانك فتحى وواوك
سكونيله ياغى ياخود آغزى اتمكله كوترمك تقول تعت السمن او اللباء اتوعه اذا كستة بقطعة
خبز ترفعه بها ولبا لامك كسريله اغز ديدكلرى نسنه كه قويون طوغردقدن ابتدا صاغلور
سوتدر التيع تانك فتحى وياتك سكونيله قى خروج ايتمك معناسنه تقول تاع القىء يتيع تيعا اذا
خرج وتيع اقمق معناسنه ده كلور يقال تاع الشىء يتيع اذا سال على وجه الارض الاتاعة همزه نك
كسريله طوغرمق وصوق قى ايتمك معناسنه يقال اتاع الرجل اذا قاء المتيع ميمك ضمى وتانك كسرى ومديله
استفراغ ايدجى كمسنه المتاع ميمك ضمى ايله استفراغ اولنان نسنه التتايع تانك فتحى وياتك ضميله
شرته وعناده دوشمك تتايع شرده بجرى يره استعمال اولنماز يقال السكران يتتايع اى يرمى
بنفسه والرتع يتتايع بالليس يعنى بل قورى اوتى آتر وتتايع دوه يورركن اوموزلرى
اولن كوركلكلرن تحريك ايتمكه دخى ديرلر يقال تتايع البعير في مشيه اذا حرك الواحه
والواح لوح جمعيدر يقصى لمكى معناسنه التيعة تانك كسرى ومديله قرق عدد قويون معناسنه
درو في الحديث في التيعة شاة **فصل الثاء** الثطاع ثانك ضميله زكام كبى درد ونا
ومعنى يقال ثطع الرجل على ما لم يسم فاعله اذا زكم الثع ثانك فتحى وعينك تشديديله قى ايتمك يقال
ثع الرجل يثع ثعا من الباب الثانى اذا قاء وفي الحديث فثع ثعة فخرج من جوفه جرو اسود
اسود وجرو جيمك كسرى وراء مهمله نك سكونيله كلب انيكى در الانثعاع همزه نك وثانك كسريله قى ايتمك
يقال انثع القىء من فيه انثعاعا وبروندن وياره دن قان اقلمغه ده اطلاق اولنور الثلع ثانك

فتحی ولامك سكونیله باش یارمق تقول ثلغت راسه اثلغه ثلغا اذا شدخته وشدخ شین و
خاء معجمتیله بر مجوف نسنه یی قاتمقدر بولره الثلغ میمك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله یارلمش نسنه
كركخزما قورمغی كركخیری نسنه **فصل الجیم الجباخ** جیمك فتحیله قصه اولن نسنه كركك
اوق جنسندن كركك عورت طائفه سندن كذا فی بعض نسخ الصحاح **الجدع** جیمك فتحی
وداك سكونیله كسمك بورن وقولاق وطوداق وال كسمكه دخی اطلاق اولنور تقول امنه
جدعته وجدیع زندانه قومق ومنع ایتمكه دخی دیرلر تقول جدعته اذا سجنته وحبسته وذال
معجمه ایله دخی بو معنایه لغت در **الاجدع** همزه نك وداك فتحیله ذكر اولنان عضولری كسلمش
كمسنه **الجدعا** جیمك فتحی وداك سكونی والفك مدیله مؤنثی **الجدعه** جیمك وداك فتحیله كسلمش
بورن نزن وقولقدن مثلا باقی قلان نسنه **المجادعه** میمك ضمی وداك فتحیله مخاصمه **التجادع** تانك فتحی و
داك ضمیله بمعناه یقال تركت البلاد تجادع افاعیها ای یاكل بعضها بعضا وافاعی افعینك جمعی در
الجدع جیمك فتحی وداك كسریله غداسی یرمز اولن اوغلان یقال صبی جدع اذا كان سیئ الغذاء
الجدوع غدا یرمز اولمق یقال جدع جدعا من الباب الرابع اذا ساء غذاؤه **الاجداع** همزه نك
كسریله غدایی برمز ایتمك تقول اجدعته اذا اسأت غذاءه **جداع** جیمك فتحیله قطام وزنی
اوزره سنول قتلقندن یلی در كه مالی هلاك ایدوب ضایع ایدر **المجدع** میمك ضمی وداك فتحی
وتشدیدیله سنول اولنور كه انوك یوقاروری یتمش وله ومجدع قولاقی كسلمش حماره دخی
دیرلر یقال حمار مجدع اذا كان مقطوع الاذن **الجداع** جیمك ضمیله سنول اوتلاق در كه قودیوب
ضایع اولمش اوله **التجدیع** علی وزن التكریم بر دعا ایدوب جدعا لك دیمك یعنی خدا سنی تعالی
سنی جدعه مبتلا قلسون دیمك یقال جدعه تجدیعا ای قال له جدعا لك **الجنادع** جیمك فتحی وداك كسریله
شعل حشرات در كه صید اولنور وبعضلر ایتدی جنادع سنول جكه كرلر در كه بربوجه یوا سنه وكلر بوامنه
واخذ

داخل اولورلر فتحی ذكر اولنان بو الری قازن كمسنه نهایتنه ایرسه اول جكركه لر خروج
ایدرلر وجنادع الشر اوایل شره دخی دیرلر **الجذعه** جیمك وداك ضمیله جنادعك واحدی
دركه ابتدا حركت ایدن شردن عبارتدر **ذات الجنادع** كذلك جیمك وداك كسریله بلا وآفت
داهیه معناسنه **جدعان** جیمك ضمی وداك سكونیله بركمسنه نك اسمی در اوغلنه عبد الله بن جدعان
دیرلر **الجذع** فتحتیله ثنی دن سنی قبل اولن طوار وثنی ثنیه دیشن براغن طواره دیرلر جبال
طرنقلی وبعوندن طرنقلو اولان لر ثنیه سن اوججی یلده براغور وصاحب خف اولنلر یعنی دوه قسمی
البنجی یلده براغور وجذع تازه یه دخی دیرلر ومنه قولهم فلان جذع فی هذا الامر اذا كان
اخذ فیه حدیثا یعنی یكی بشلمش اولسه **الجذعان** جیمك ضمی وداك سكونیله جمعی **الجذاع** جیمك كسریله كذلك
جمعی **الجذعه** فتحتیله مؤنثی **الجذعات** فتحتیله جذعه نك جمعی **الاجذاع** همزه نك وداك فتحیله قوزسمنده ایكنجی
یلده اولان در بس اجذعه جذعیت اسمی سنول زمانده اطلاق اولنور كه انوك اول زماننده
بتجك وشجك دیشی اولمیه بعضلر ایتدی قیون ولدی التنجی آیده یا خود طقوزنجی آیده جذعه اولور
كه بو معوله نك اضحیه قلنمه سی جائز اولور **الازلم الجذع** همزه نك ولامك فتحیله اولده وجیمك وداك فتحیله ثانیده
دهر معناسنه در **الجذع** جیمك فتحی وداك سكونیله طواری علفدن منع ایتمك اوزره حبس ایتمك **الاجذاع**
همزه نك كسریله زندانه صالمق تقول اجذعته اذا سجنته ودال ایله دخی لغت در **الجذع** جیمك كسریله وذلك
سكونیله اغاج كبودنی **الجذوع** ضمتیله جمعی **اجذ** بدنلری معناسنه **جذع** جیمك كسری وداك سكونیله بر رجلك
اسمی در وفی المثل خذ من جذع ما اعطاك وبو مثلك اصلی بودركه جذع نام كمسنه بعض ملوكه قلج رهن قیوب
جعل مقرره مزبوره الحاجه الحجون ننتم ایدوب اصل هذا فی كذا ایتمكی دیدكده جذع ذكر اولنان
قلجله مزبوری اوروب قتل ایتمش در **الجذعمه** جیمك وعینك فتحیله دوجه وزنی اوزره صغیر معناسنه
در وفی الحدیث عن علی رضی اسلم والله ابو بكر وانا جذعمه وجذعمه نك اصلی جذعه ایدی میم زیاده اولنمشدر

الجرع جیمک فتحی و راءنک سکونیله بر نسنه یی اچمک طریقیله یوتمق یقال جرعت الماء اجرعه من الباب الرابع
وجرعت راءنک فتحیله اولسنه اصمعی انکار ایتمشدر و بو مقامده صاحب صحاحک باب ثالثدن دردیکی
مخالف اولدیغی ظاهر اولور الجرعة فتحیله شول قوملو دوزیر در که نسنه بیتورمیه الجرع فتحتیله جمعی
قوملو دوزیرلر معناسنه و جرع ایکی برقاتی سایر قتلردن زیاده بوکلش اولمق الجرعاء جیمک فتحی
و راءنک سکونی و الفک مدیله بمعناه الاجرع همزه نک و راءنک فتحیله بمعناه کذلک جیمک ضمی و راءنک سکونیله بر اچم
صو در جرعه معناسنه الجریعة جیمک ضمی و راءنک فتحیله تصغیری و فی المثل افلت فلان بجریعة الذقن
بو مثل هلاکه قریب اولدقده صکره بولنمکسنه حقنده استعمال ایدرلر فرّا ایتدی جریعة الذقن
آخر نفسدن و بقیه روحدن عبارتدر المجاریع میمک ضمی فتحی و راءنک کسریله و مدیله شول دوه لردر که
سودلری آز اوله گویا که تمه لرینه هیچ بر اچم سود وار در التجریع علی وزن التکریم غصه یی کوتورب
غصه لر ویرمک التجرع فتحیله و راءنک ضمی و تشدیدیله ذکر اولنان غصه لری هضم ایدوب تحمل
ایتمک الجرشع جیمک و شینک ضمی و راءنک سکونیله عظیم قوی دوه اولمق دوه نک بعضلر ایتدی گوکسی بیوک
یانلری منتفخ اولن دوه یه درلر الجزع جیمک فتحی و زاءنک سکونیله دره یی ارقوری قطع ایتمک یقال
جزعت الوادی من الباب الثالث اذا قطعته عرضا و جزع شول یعنی بو بخنه دخی درلر که انوک
انی و قره سی اوله غایت شعرا محبوبه نک گوزنی انکا تشبیه ایدر الجزع جیمک کسری و زاءنک سکونیله دره
نک دونمه یری منعطف الوادی معناسنه الجزعة جیمک کسری و زاءنک سکونیله گوزنک بر قطعه یه جزعه
درلر یقال جزع له جزعة من المال ای قطع له قطعة منه الاجتزاع همزه نک و تانک کسریله کسمک تقول
اجتزعت من الشجر عودا اذا قطعته و اکسرته الجزع فتحتیله صبر سزلق یقال جزع من الشیء من الباب
الرابع اذا لم یصبر منه الاجزاع همزه نک کسریله صبرین ازاله ایتمک تقول اجزعته الجازع زانک کسریله شول
اغج در اصمه چارداغنه ارقوری قیوب اوزرینه اصمه یوداقلرین قورلر وا بو سعید بو معنانک صحتنه مطلع

اولادم

اولادم دیدی الجزیعة جیمک فتحی و زانک کسریله و مدیله قیونک سوریسندن بر قطعه التجزیع
علی وزن التکریم خرما قوروغنک ایکی ثلثی رطب اولمق یقال جزّع البسر تجزیعا المجزّع میمک ضمی
و زانک فتحی و تشدیدیله ایکی ثلثی رطب اولن خرما قوروغی المجزّعة مؤنثی یقال بسر مجزّع و بسرة
مجزّعة اذا بلغ الارطاب ثلثیها الجشع فتحتیله زیاده حرصه دیرلر تقول جشع من الباب الرابع
التجشع فتحتیله و شینک ضمی و تشدیدیله بمعناه الجشع جیمک فتحی و شینک کسریله حریص اولن کمسنه
الجشعون جیمک فتحی و شینک کسریله جمعی حریصلر معناسنه مجاشع میمک ضمی و شینک کسریله بنی تمیم دن بر
رجلک اسمیدر که اول مجاشع بن دارم بن مالکدر جدّ اعلالری تمیمدر الجعجعة علی وزن الزلزلة
دگرمن آوازی و فی المثل اسمع جعجعة ولا اری طحنا یعنی غاسی چوق اولوب فائده سی اولمیان
محلده استعمال اولنور و جعجعة حبس دخی دیرلر و عبد الله بن زیاد عمرو بن سعده یازدیغی
کاغدده ان جعجع بالحسین و اصحابه دیو یازدی اصمعی ایتدی ان جعجع ان احبس معناسنه
امردر و ابن الاعرابی ایتدی ضیّق علیه معناسنه در و جعجعه غریمی اوزرینه مطالبه
ده تضییق در و جعجعه ارض خشنده ساکن قلمغه دخی دیرلر یقال جعجع بهم اذا اناخ بهم
و الزمهم الجعجاع و جعجاع ارض خشنه دیرلر علی ما سبق و جعجعه دوه یی چکر بکجون یا خود
قالدرمغیچون تحریک ایتمکه دخی دیرلر تقول جعجعت الابل اذا حرکتها للاناخة او نهوض
و دوه چوکمکه دخی دیرلر یقال جعجع البعیر اذا برک و استناخ و جوکرمکه دخی دیرلر یقال
جعجع القوم اذا اناخوا الجعجع علی وزن الورع و الجعجاع علی وزن الخلخال شول موضعه
دیرلر که طار اوله و بخشن اوله وابو عمرو ایتدی جعجاع بر معناسنه در حربه اطلاق
اولنور بعضلر ایتدی جعجاع غلیظ بر محصوص در و جعجاع آوازی بلند اولان دوه یه دخی
دیرلر یقال فحل جعجاع اذا کان شدید الرغاء و رغاء راء مهمله نک ضمی و غین معجمه دن حکم ما لفکر توله

دوه ا و ا زنه دیرلر التجمجع علی وزن التزلزل بر مرض عارض اولماغین کندوبی یره اورمغه
دیرلر یقال تجعجع اذا ضرب بنفسه الارض من وجع اصابه الجلع فتحتیله قلیل الحیا اولمق یقال
جلعت المراة من الباب الرابع ودشلری اوزرنه طودقلری قا و شماغه دخی درلر یقال
جلع فمه جلعا من الباب المزبور الجلعة جیمک فتحی ولامک کسریله قلیلة الحیا اولن عورت الجالعة
لامک کسریله بعنا ها یقال امراة جلعة وجالعة اذا کانت قلیلة الحیاء متکلم بالفحش وجلعه دخی
جلع وجالع درلر المجالعة میمک ضمی ولامک فتحی ایله بربرجه کمسنه بری بربرینه فحشیات سویلمک
و مجلس شربده و قمارده نزاع ایتمکه دخی درلر الجلع جیمک فتحی ولامک سکونیله صوبوب کیدرمک
و رخلع معناسنه یقال جلع ثوبه وجلعه یعنی و بو اصمعی روایتیدر الاجلع همزنک ولامک فتحیله شول
کمسنه درکه انوک دشلری اوزرنه طودقلری قاوشمیه واخفش اصغرنجی اجلع ایدی یعنی صفت
مزبوره ایدی الانجلاع همزنک وجیمک کسریله اجلوح اتمک معناسنه یقال انجلع الشیء اذا انکشف
الجلوع ضمتیله عورتک یوزی اجق اولمق یقال جلعت تجلع جلوعا الجلنفعة فتحتیله ونونک
سکونیله و فانک فتحیله قرموده اولوب قرنی واسع اولان ناقه الاجلنفاع همزنک ولامک
کسریله غلیظ اولمق یقال اجلنفع اذا غلظ الجمع جیمک فتحی ومیمک سکونیله بربره کتورمک الاجماع
همزنک ونانک کسریله جمع اولوب بربره کلمک یقال جمعت الشیء المتفرق فاجتمع وجمع جماعت معناسنه
دخی کلور الجموع ضمتیله جمعی جماعت معناسنه وجمع بر مزخرمایه دخی درلرکه جکرده کدن بتشور اوله
و نه جنس خرما اولدیغی معلوم اولمیه یقال ما اکثر الجمع فی ارض بنی فلان لنخل خرج من النوی
لا یعرف اسمه و بو مقامده صاحب صراح جمعی خرمای بسیار ایله تفسیر ایدوب نامحل ایتمشدر
وجمع مزدلفه یه دخی درلر اندهخلق جمع اولدیغی ایچون المجمع میمک ضمی وثانینک کسریله شول
رجلدرکه کامل بولمشدر یعنی بالغ اولمشدر و طائفه سنه اطلاق اولنماز بکم فحی بالغ اولور

جمعت الثیاب درلر یعنی درع و خمار و ملحفه اورتنوب تستر صاحبی اولدی التجمع فتحتیله و
میمک ضمی وتشدیدیله بورادن واورادن دوشمشلک یقال تجمع القوم اذا اجتمعوا من ها هنا و
ها هنا الجماع جیمک ضمی ومیمک تشدیدیله دیرنوی اولن جماعت که قبایل مختلفه دن دیوشمشلش
المجمع میم اولک فتحیله جماعت جمع اولاجق یر میم ثانینک فتحی وکسری جائزدر مطلع ومطلع کبی
الجمع جیمک ضمی ومیمک سکونیله دیوشلمش ال یوم قو معناسنه یقال ضربته بجمع کف ویقال
جاء فلان بقبضة ملء جمعه یعنی اوجی طولی نسنه کتوردی ویقال اخذت فلانا بجمع ثیابه یعنی
کیابیسن اوج الملقه وکیفیت حال بلنمامکه دخی دیرلر امر بنی فلان بجمع وجمع اذا کان مکتوبا لم
یفتشوه ولم یعلم به احد جیمک ضمی وکسری دخی جائزدر وقزک بکارتی باقی قالمغه دخی دیرلر و ههنا
نام عورت که حجاجک خاتونی ایدی حاکم وقته شکوی ایدوب ایدی اصلح الله الامیر انی
منه بجمع ای عذراء لم یفتضنی و عورت وفات ایدوب حملی قارننده قالمغه دخی دیر و بو استعمالک
ایکسنده دخی جیمک ومیمک ضمی وکسری لغتدر یقال ماتت فلانة بجمع وجمع اذا ماتت وولدها
فی بطنها الجمعة جیمک ضمی ومیمک سکونیله بر آوج معناسنه در یقال جمعة من تمر ای قبضة منه یوم الجمعة
میمک سکونیله معروف ... ولال کوندرکه اکا زمان اولده یوم العروبه دیرلردی عثینک فتحیله
ومیمک ضمی ایله دخی لغتدر والجمعات جیمک ضمی ومیمک سکونیله جمعی والجمع جیمک ضمی ومیمک فتحیله
کذلک جمعی الجامع میمک کسریله ابتدا یوکلی قالان دشی مرکب یقال اتان جامع اذا
حملت اول ما تحمل وجامع جمعه مسجده دخی دیرلر یقال المسجد الجامع دیرسم اضافتله
الحق الیقین وحق الیقین دیدکلری کبی ولکن صورت اضافتده مسجد الیوم الجامع
السی الیقین تعلیرنده درزیرا شیئک کندی نفسنه اضافتی جائزدر وکلدیر الا تقدیر
مذبوریله و فرا ایتدی عرب شیء کندی نفسنه مضاف ایدر لفظلری متغایر اولدیغی.

جهتدن الجمعاء جیمک فتحی و میمک سکونی و الفک مدیله شول حیوان درکه انک تنندن نسنه اکسلمامش

اوله الاجماع همزه نک کسریله ناقه نک ممه سی باشلرن بغلمق یقال اجمع بناقته اذا صرّ اخلافها

اجمع و خلف خاء معجمه ایله ممه باشنه دیرلر و صر صاد مهمله ایله بغلمق معناسنه در و کسائی ایتدی

اجماع عزم معناسنه دخی کلور یقال اجمعت الامر و علی الامر اذا عزمت علیه و اجماع بر نسنه

یی تدارک ایدوب بر یره کتورمک معناسنه ده کلور یقال اجمع امرک ولا تدعه منتشرا و اما

باری تعالینک فاجمعوا امرکم و شرکاءکم دیدکی قولی وادعوا شرکاءکم تقدیرنده در زیرا

اجمعت شرکائی دیمزلر بلکه جمعت دیرلر بر نسنه طاغلمشکن بر یره کتوروب جمع ایتمک المجمع میم

اوّلک ضمی و ثانینک فتحیله عزم اولنمش نسنه المجموع میم اوّلک فتحی و ثانینک ضمیله شول نسنه

درکه بوراده و اوراده جمع اولنمشدر هر نه دکلو شئ واحد کبی قلنمامش ایسه المجمعة میم اوّلک ضمی و میم

ثانینک کسریله جمع ایدیجی معناسنه و شول صحرایه دیرلر که انده یولداشلری برینه ایرلمایه

ازمقدن خوف ایدرلر کویا که انلری صحرا جمع ایدوب بر یره کتورر الاستجماع همزه نک و تانک

کسریله هر یردن کلوب جمع اولمق یقال استجمع السیل اذا اجتمع من کل موضع و استجماع جمع

اولمق طلب ایتمک یقال للمستجیش استجمع کل مجمع یعنی هر مجمعک جمعنک جمعیتن طلب ایتدی

مستجیش جیش طلب کمسنه یه دیرلر و استجماع آت سکرتمده مقدورن صرف ایتمکه دخی

دیرلر یقال استجمع الفرس جریا اذا بالغ فی جریه جمع جیمک ضمی و میمک فتحیله جمعه نک جمعی نته کم

مرورا ایتدی و جمعاء نک دخی کلور اکرچه جمعاء نک جمعنده لایق اولان بو ایدی که افعل و تابعه

جمع اولنیدی نته کم اجمع لفظی واو و نون ایله جمع ایتدیلر لکن جمع ایتک جمعنده جمع دیدیلر جیمک ضمی و

میمک فتحی ایله جمعاء جیمک فتحی و میمک سکونیله و الفک مدیله مؤنث تأکیدی ایچون در کتوری معناسنه

یقال رأیت النسوة جمع غیر منصرف و هو معرفة بغیر الف و لام و کذلک ما یجری مجراه من التأکید لانه تأکید للمعرفة

اجمع

اجمع همزه نک و میمک فتحیله مذکرک تأکیدی ایچون در تقول اخذت حقی اجمع و بو تأکید محض در

اجمعون و جمعاء و جمع و اکتعون و ابتعون و ابصعون دخی تأکید محض در تأکیددن غیری

نسنه اولمازلر هر زمان ما قبللرینه تابع اولورلر نه مبتدا اولورلر و نه خبر اولورلر و نه

فاعل و نه مفعول اولورلر نته کم غیری تأکیدلر کاه اسم اولوب کاه تأکید اولدقلرینه بنا

مبتدا و خبر اولملری جائزدر نفسه و عینه و کله کبی اجمعون الفک و میمک فتحی و عینک ضمیله اجمع

لفظنک جمعیدر و اجمع لفظاً واحد و معنی جمع در و انک لفظندن واحدی یوقدر و یقال جاء

القوم باجمعهم و اجمعهم بفتح المیم و ضمها کما تقول جاؤا باکلهم جمع کلب جمیع جیمک فتحی و میمک کسری

و مدیله بر لفظدر بونکله دخی تأکید اولنور یقال جاؤا جمیعا ای کلهم و جمیع بر یره کلمش نسنه

لر معناسنه دخی کلور متفرقک ضدیدر و جمیع جیش معناسنه دخی کلور و جمیع مجتمع اولمش

قبیله یه دخی دیرلر الجماع جیمک کسریله جمع اولنان نسنه تقول جماع الخباء الاخبیة

لان الجماع ما جمع عددا و جماع جامع معناسنه کلور یقال الخمر جماع الاثم و بو سببدن

بیوک چوملکه دخی جماع دیرلر کثیری جامع اولدیغیچون یقال قدر جماع التجمیع علی وزن

التکبیر جمعه نمازنه حاضر اولمق یقال جمّع القوم تجمیعا اذا شهدوا الجمعة و قضوا الصلوة

و تجمیع تکثیر معناسنه ده کلور یقال جمّع فلان مالا و عدّده مجمّع میم اوّلک ضمی و ثانینک کسری

و تشدیدیله قصی بن کلابک لقبی در زیرا بوره مجمع درلر قریشدن قبائل شتّی جمع ایدوب

مکه مشرفه ده نازل قلوب انده دار الندوه یی بنا ایتدیکیچون و ندوه نونک فتحی و دال

مهمله نک سکونیله جماعت معناسنه در و ذکر اولنان دار جماعت انده جمع اولوب مشاوره

ایتدکلری ایچون بنا اولنمشدی المجامعة میم اوّلک ضمی و ثانینک فتحیله وطی ایتمک مباضعت معناسنه

و بر کمسنه ایله جمع اولوب حاضر اولمغه دخی دیرلر یقال جامعه علی امر کذا اذا اجتمع معه الجموع

جیمک ضمی ومدّ بله اجلق معناسنه شبعک ضدّی در المجاعة میمک فتحیله بو معناه یقال جائع بیّن الجوع
جوعا ومجاعة یقال عام مجاعة قتلق یلی معناسنه الجوعة جیمک فتحی وواوک سکونیله برکره اجمق
بناء مره اولور اوزره الجیاع جیمک کسریله جائعک جمعی در الجائع یانک کسریله اج اولمق معناسنه
یقال رجل جائع وقوم جیاع الجوّع جیمک ضمی وواوک فتحی وتشدیدیله کذلک جائعک جمعی
یقال قوم جوّع المجوعة میمک وواوک فتحی وجیمک سکونیله کذلک اجلق معناسنه یقال عام مجوعة
الاجاعة همزه نک کسریله اجعلدرمق التجویع علی وزن التکلیم بو معناه یقال اجاعه وجوّعه وفی
المثل اجع کلبک یتبعک یعنی مضطر قل تا که سکا تابع اوله التجوّع فتحتینله وواوک ضمی وتشدیدیله
قصداً اج اولمق المستجیع میمک ضمی وجیمک کسری ومدّیله شول کسنه در که همیشه اجلق کوستره یقال
رجل مستجیع ای لاتراه ابدا الا اری انه جائع وصاحب قاموس لاتراه الا وهو جائع دیمشدر
ربیعة الجوع جیمک ضمی ومدّیله بنی تمیم دن بر قبیله باباسی که ربیعة بن مالک بن زید بن مناة
ابن زید بن تمیم در فصل الخاء الخبع خاء معجمه نک وبانک سکونیله ای رتمک ستر معناسنه
یقال خبعت الشیء وهو لغة فی خبأته الخبعة خانک ضمی وبانک فتحیله اوتنجی عورت یقال
امراة خبعة قبعة یعنی کاه اورتلوب کاه اچلور وقبعة قافک ضمیله اچیلجی معناسنه در الخنعة
خانک وبانک ضمی ونونک مابیننده سکونیله شول بزدر که اوتوک مقدمنده دیکوب عورتلر
انوکله باشلرن اورترلر الخنوع ضمتینله اوغلانک کثرت بکادن اواز حفاز اولمق یقال
خنع الصبی خنوعا اذا فخم من البکاء وصاحب صحاح فخم کلمه سن بو معناده قرارمق معناسنه
ظن ایدوب وکبودشدن لجه ارکرسن دیمشدر الخنوع ضمتینله کتمک یقال خنع فی الارض
من الباب الثالث اذا ذهب و قولاغوز قوبی اولوب کتمک معناسنه دخی کلور یا ایله
استعمال اولنور دره یقال خنع الدلیل بالغول اذا سار بهم فی الظلمة الخنع خانک ضمی وتانک فتحیله شول

قولاغوزدر که قولاغوزلوق ده ماهر اوله الخوتع خانک وتانک فتحی وواوک سکونیله
بو معناه وخوتع طاووش باورسنه دخی درلر الخنبعة خانک فتحی وتانک کسری ومدّیله شول
ذکری یارهسی در که اوق اتمکسنه انی باش یارمغنه طوتوق خوتعة خانک وتانک فتحی
ومابیننده واوک سکونیله بر رجلک اسمی در که شآمتله معروف در ومنه قولهم اشام
من خوتعة شومیله زحم ایدیلر خوتعة بنی عقیله دن بر رجلک اسمی در که انلری بنی الزبان
الذهلی اوزرنه دلالت ایدکده جملهسی قتیل اولنوب باشلری دهیم نام ناقهیه یوکلدلدی
پس ذهبا بنی عقیله یی جمله هلاک ایتدی وکندی بناء شآمته خوتعة ایله مثل ضرب اولندی
وحمل دهیمله تعلندر مثل ضرب اولندی الخذع خانک فتحی ودالک سکونیله الدموع یقال خذعه
یخذعه خذعا من الباب الثالث وخذع کلرلیواسنه دخول ایتمک معناسنه ده کلور یقال خذع
الضب فی جحره اذا دخل ویقال ما خذعت فی جنبی نفسه ای لم یدخل ونفسه عیب وسبع
مهلنلیب ایز غلق معناسنه در واغزیاری قورمغه دخی درلر یقال خذع الریق ای یبس و
بازارکاسد اولمغه دخی درلر یقال خذعت السوق اذا کسدت وبر نسنه یی امساک ایتمکه
دخی درلر یقال کان فلان یعطی ثم خذع ای امسک الخذع خانک کسری ودالک سکونیله
بو معناه مثل سحر یسحر اذا ختله واراد به المکروه من حیث لا یعلم الخذیعة خانک فتحی ودالک کسری
ومدّیله اسم در الدموع معناسنه الخادع نانک فتحی ودالک ضمی ایله ظاهرا الدنغ کوسترمک
باطنده الدنغ بوعکس یقال هو یخادع ای یری ذلک من نفسه الانخداع همزه نک ونانک
کسریله الدنغ یقال خدعته فانخدع المخادعة میمک ضمی ودالک فتحی ایله الدموع قال الله تعالی
یخادعون الله ای یخادعون اولیاء الله الخادع دالک کسریله متلون معناسنه در یقال خلق
خادع ای متلوّن ویقال سوقهم خادعة ای متلونة وخادع ناقص معناسنه ده کلور یقال دینار خادع

ای ناقص المخزوع میمک ضمی و دالک فتحی ایله والمخزع میمک کسری و دالک فتحی ایله مصحف ایله کبی خزانه
معناسنه در یعقوبک فرّادن روایتی اوزره که مزبور اسمدر بونک اصلی ضم در کسر مکسور
اسمدر ضم نقل اولنمشدر الخزع خانک فتحی و دالک کسریله بلحی مراوغ معناسنه الاخدع
همزه نک و دالک فتحیله ذکر اولنان معناده وصف در و فی المثل احذرع من ضب و احذع من طمرک
اسمی در حجامت یرلرنده که اول شهطمردن متشعبدر الاخدعان همزه نک و دالک فتحیله ایکی حجامت
یرنده اولان ایکی طمر در وکاه اولور حجامی نشتری انوک بر بنک اوزرینه واقع اولدقده طم
صاحبنک عقلی کدوب اولم حدته وار ر و یقال فلان شدید الاخدع یعنی حجامت یری محکم
در شدید الا بهار دخی بونک کبی در واصمعی ایتدی اشاجیولج انه لشدید الناء دیدکلری نده
مراد ناطمری در زیرا انسان قجح قصیر اولسه انوک اباغی بر کاولور وقجح طویل اولسه
کوشک اولور المخدوع میمک فتحی و دالک ضمیله احذعه دیمکله معروف اولان طمری کسلن کمسنه
المخدع میمک ضمی و دالک فتحی وتشدیدیله شول کمسنه در که حربده مرارا الدخغلهجه بور الخذاعه
خانک فتحی و دالک تشدیدیله شول بلدر که انده نبانات واشجار نشو ونما بولمیه الخدعة
خانک ضمی و دالک سکونیله مکر وحیله ویعنی بلکده طراب خدعة دیرلر بنده خانک ضمی وفتحی روایت
اولنور وفتح افصح در وخدعه شول کمسنه یه دخی درلر که خلایق انی الدیه الخدعة خانک
و دالک فتحیله الدیجی یقال الطریق خدعة ایضا وخدعة خلقی الدیجی کمسنه یه دخی دیر الخدعة
خانک ضمی و دالک سکونیله شول کمسنه در که خلایق انی الدیه الخیدع ع او وزن حیدر مکر وحیله
صاحبی اولان یقال غول خیدع و غول عنبک ضمیله بیابان آدمیسی دیدکلری نسنه در که ناکاه
ایروب بر کمسنه یی هلاک ایدر وخیدع شول یولدر که طوغری بولمحالفدر وکیفیت حالی
نامعلوم در وبعضلر ایتدی خیدع سرابدر لر الدیجی اولدیغی اجون الخذع خانک فتحی و زانک
نک

نک سکونیله کسمک قطع معناسنه وانی قیمه جلکه دخی دیرلر قبانی حلکلری کبی الخزیعه خانک
فتحی و ذالک کسری ومدیله شول طعام در که اندن بشور رلر اکثریا انی ولایت شیمده
ایدرلر الخذع میمک ضمی و ذالک فتحی وتشدیدیله کسلوب پاره‌پاره اولمش نسنه الطرع فتحیله
کوشکه و سولیک اولمق یقال خرع الرجل من الباب الرابع اذا ضعف وخرعا اغاجنک
کرکی کتمکه دخی دیرلر وکرب فتحیله خرما بداغنک دیبلرنه دیرلر که اومورشالنده اولنور
یقال خرعت النخلة اذا ذهب کربها الطرع خانک فتحی و رانک کسریله ضعیف الخربع خانک
فتحی و رانک کسری ومدیله شول دوه طودانی در که صارقمش اوله و خزیع فاجره اولمق عورته
ده دیرلر واصمعی بو معنایه انکار ایدوب ایتدی خزیع شول عورت در که یورکن
ملایمتدن اول جانبه بو جانبه میل ایده الطرع خانک فتحی و رانک سکونیله یارمق الانخراع
همزه نک وخانک کسریله یارلمق یقال خرعته فانخرع الاخراع همزه نک و تانک کسریله یاروب
نسنه‌یی ایرمق یقال اخترع کذا ای شقه وبعضلر ایتدی اختراع بر نسنه‌یی بیدا ایتمکه
دیدکلری الخروع خانک کسری و واوک فتحیله درهم وزنی اوزره کنه اوتی دیدکلری اوت
در که طبیبلر قنتره معروفدر بر اوت که ضعیف اولوب ضعفندن اکله اکا خروع دیمشلر وزنی
اوزره کلامده بره همان ایکی کلمه کلمشدر بری خروع و بری عتود در که عتود بره نک
اسمی در الطراع خانک ضمی و رانک تخفیفیله ناقه نک جنونی در المخروعه میمک فتحی و رانک ضمی ومدیله
مجنونه اولان ناقه یقال ناقة مخروعة الانخزاع همزه نک وخانک کسری ایله اوموز جقمق یقال
انخزعت کتفه وهو لغة فی انخلعت الخزاعه خانک فتحی ایله خلاعت معناسنه لغزرجث وفساد
معناسنه الطزع خانک فتحی و زانک سکونیله تخلف ایتمک یقال خزع فلان عن اصحابه یخزع
خزعا من الباب الثالث الخزع فتحیله و زانک ضمی وتشدیدیله بمعناه و تخزع بر نسنه‌یی کسوب

بولشمکه دخی دیرلر یقال تخزعنا الشیء بیننا ای اقتسمناه قطعا الخزاعة خانک ضمی ایله بر
قبیله در ازددن ومز بورلره خزاعه دیدکلرینه باعث بودر که قبیله ازد مکه مشرفه دن کوچوب
اطراف بلاده طاغلمق قصد ایتدکلرنده خزاعه جماعتی انلردن تخلف ایدوب مکه ده اقامت ایدیلر
الانخزاع همزه نک وخانک کسریله ایب اورته سندن کسلمک واکر اورته سندن کسلمیوب
بر طرفنه قریب یردن کسلسه اکا انخزاع دیرلر التخزیع علی وزن التکریم بوره یه دن
الیغوملق یقال خزعنی ظلع فی رجلی تخزیعا اذا قطعک عن المشی وظلع ظاء معجمه نک فتحی ولامک سکونیله
اقسمق الخزعة خانک ضمی وزانک فتحیله همزه وزنی اوزره یولداشلردن هر زمان حوق
ایدن کمسنه الخزعة خانک وزانک فتحی وواوک سکونیله سول قومدر که بر عظیم قومدن ایرلش
اوله رملة منقطعة معناسنه الخشوع ضمتینله تواضع ا ... دیرلر حفنوع معناسنه یقال خشع
خشوعا من الباب الثالث وخشوع کوزه اوکنه بقمغه دخی دیرلر یقال خشع ببصره اذا غضه
الاختشاع همزه نک وتانک کسریله کذلک تواضع ایتمک یقال خشع واختشع اذا تواضع الخاشع
توزلو اولن یر یقال بلدة خاشعة ای مغبرة لامنزل بها الخاشع کذلک شینک کسریله مزکی یقال
مکان خاشع ای مغبر وصاحب صراح بومقامده مکان خاشعی تغسیرده دکم کونه شدن و
منزلی نمانده دروی دیمشدر سهودر که کویا که مغبری بایموحده ایله معبر ظن ایتمشدر الخشعة
خانک ضمی وشینک سکونیله ضبره وزنی اوزره شول دپه در که الجق اوله وفی الحدیث کانت
الارض خشعة علی الماء ثم دحت یعنی یرصو اوزرنده برسنه مثالنده ایدی صکره بسط
اولندی التخشیع تجنیله وشینک ضمیله تکلفله تواضع ایتمک الخضوع ضمتینله الجعلق کوسترمک
تواضع معناسنه یقال خضع خضوعا من الباب الثالث ویلدزلرک بتمغه قریب اولمغه دخی
دیرلر یقال خضع النجم اذا مال للغیب الاختضاع همزه نک وتانک کسریله تواضع ایتمک یقال اختضع فلان

وتواضع

وتواضع ایدرمک معناسنه در کلور اختضعنی الیک الحاجة الخضعة خانک ضمی وصادک فتحیله همزه نک
وزنی اوزره شول کمسنه درکه هرکسه تواضع ایده الخضعة خانک فتحی وصادک کسریله ومتریله شول
اوازدرکه آتک قارننده ایشدلور وبونلرده فعل بنا اولنماز الخضعة خانک فتحی وصادک سکونیله
قحی اوازی دریقال سمعت السیاط خضعة وللسیوف بخنعة یعنی قحی طوقنمسی اوازی وقلج کسی
اوازن الخضیعة خانک وصادک فتحی ویانک سکونیله توغلفه در ابوعبیدک قراءتی روایتی اوزره
وحرب آوازی دره سلمه نک کذلک قراءتی روایتی اوزره الاخضع همزه نک وصادک فتحیله
شول کمسنه درکه آنوک بوینده حلقت حسیله تواضع وتطامن اوله یقال فرس اخضع اذا
کان عنقه الی وجه الارض وظلیم اخضع وظلیم طاء معجمه ایله دوه قوشنک ارککنه دیرلر الخضوع خانک
فتحی وصادک ضمیله تواضع ایدیجی کمسنه خاضع معناسنه الخضع ضمتینله جمع یقال قوم خضع الرقاب
الخفع خانک فتحی وفانک سکونیله اجلقدن یاخود آخرنسنه دن باش جکزنوب دوشمک یقال
خفع الرجل خفعا من الباب الثالث اذا فسقط من جوع وبخره الانخفاع همزه نک وخانک
کسریله آجلقدن بورک صالنمق یقال انخفعت کبده اذا استرخت من الجوع ورقت الخلع خانک
فتحی ولامک سکونیله برنسنه یی برنسنه دن ازاله ایتمک یقال خلع ثوبه ونعله وقائده خلعا من الباب
الثالث وصاحب صراح فائدی بومقامده موزه ایله تغسیر ایتمشدر ولکن قائدک اول معناسی کلمسی
ظاهر دکلدر وبعض نسخ جوهریده لفظ قائد صکره دن یازلمشدر غالبا مقامه جیزان ملایمی
اولمغیچون طرح اولنمشدر وخلع خلعت کیدرمکه دخی دیرلر یقال خلع علیه خلعة ویقال خلع
الوالی اذا عزل وخلع شول اته دیرلرکه حوالجله بشرلوب طوجغه قونه واکنک باشی حشونت بلغمه
دخی درلر یقال خلع السنبل ای صار له سغا وسغا سین مهمله ایله وفایله اکین باشی بغلیوب اطرافی
خشونت اوزره اولمق واو غلانک ذکری بیوک اولمق یقال خلع الغلام اذا کبر زبه الخلع خانک

ضمی ولامک سکونیله بر کسنه زوجه‌سینی ابانت ایتمکه دخی درلر یقال خلع امرأته خلعاً الخلعة
خانک کسری ولامک سکونیله مالک اعلاسنه ومختارینه درلر المخالعة میمک ضمی ولامک فتحیله خلع ایتمک
یقال خالعت المرأة بعلها اذا ارادته علی طلاقها ببدل منها له الخلعة خانک ضمی ولامک سکونیله اسمدر
مخالعه ایتمک معناسنه التخالع تانک فتحی ولامک ضمی ایله خلع ایتمک وما بینلرنده اولان ایزی بوزشمغه دخی
دیرلر یقال تخالع القوم اذا نقضوا الحلف بینهم الاختلاع همزه‌نک وتانک کسریله بمعناه المخلعة میمک ضمی
ولامک کسریله خلع ایدن عورت الخالع لامک کسریله بمعناها وشول خرما درکه تمام اولمش اوله و
خالع دوه‌نک بچره‌سنه مانع اولن حالته دخی درلر یقال بعیر به خالع وهو الذی لا یقدر علی ان
یثور اذا اجلس الجمل علی غرابه وثورثاء مثلثه ایله بچره‌مق معناسنه‌در وغراب غینی معجمه‌نک ضمی
ایله دوه‌نک واکر آتک قویریغنک اوستی‌در هر بر حیوانده ایکی غراب اولور الخلع انغلی آجرق
یوریمک المخلّع میمک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله شول کسنه درکه ایکی اوتورق یری بربری بریندن ایراق
اوله یقال رجل مخلّع الالیتین اذا کان منفکهما الخلیع خانک فتحی ولامک کسریله ومدیله شول اوغلان
اقرباسی انی صلمه اولمش اوله شویله که هر نه جنایت ایدرسه مؤاخذه اینمیه‌لر وخلیع اوجیه دخی
دیرلر صیاد معناسنه وشول قمارا اوتنه‌ده دیرلرکه ابتدا مراده واصل اولمیه ویبان ادمنه
دخی دیرلر و قوردنه دخی خلیع درلر الخولع خانک ولامک فتحی وواوک سکونیله والخیلع علی وزن
المذبور شول خوف درکه ناکهان قلبه عارض اوله ومنه قولهم به خولع وخیلع ای فزع یعتری
فؤاده کانه مس یعنی اکسرج طوتلمش کبی التخلیع علی وزن التکریم فی ع وضدوه بحر البسیط دن
مستفعلن قطع ایدوب مفعولن نقل ایتمک در مصراع اولک وثانینک اخرلرندن المخلّع میمک ضمی
ولامک فتحی وتشدیدیله شول بیت درکه اننده ذکر اولنن نقل اوله الخامع خانک ضمی ایله بو رکی قسمی
یقال خمع فی مشیه اذا ظلع وبه خماع ای ظلع الخامعة میمک کسریله یالیلا قوردکه سباعدندر مز بو دخامعه دیرلر

اقسیرق

اقسیرق یورر کیجون الخمع خانک کسری ومیمک سکونیله قوردره واغریه دیرلر الخنوع ضمتینله
تواضع معناسنه در خشوع کبی الاختناع همزه‌نک کسریله تواضع ایتدرمک یقال اخنعتنی الیک الحاجة
الخانع نونک کسریله بدکار اولوب فاسق اولن کسنه الخنع خانک فتحی ونونک سکونیله
شک وکمان خناعه خانک ضمی ایله بر قبیله‌نک اسمیدرکه اول خناعه بن سعد بن هذیل درکه
جد اعلالری مضردر الخوع خانک فتحی وواوک سکونیله بر آق طاغدر وخوع دوه‌نک اکیلیب بریسه
دخی دیرلر منعرج الوادی معناسنه التخوّع فتحیله و واوک ضمی وتشدیدیله اکسلمک نقص معناسنه
التخویع علی وزن التکریم اکسمک یقال خوّع منه اذا نقص ابن السکیت ایتدی ع بلر جاء
السیل فخوّع الوادی درلر فجر سیل دره‌نک ایکی جانبنی یغیسه فصل الدال الدرع
دالک کسری ورانک سکونیله زره که حرب ایچون کیرلر مؤنث سماعی‌در الادرع همزه‌نک فتحی ورانک
ضمی ایله جمع قلتی الادراع همزه‌نک فتحیله کذلک جمع قلتی زره‌لر معناسنه وادراع عورت کوملکی
اولمدرعک دخی جمعی کلور الدروع ضمتیله جمع کثرتی الدریع دالک ضمی ورانک فتحی ویانک
سکونیله تصغیری درع علی خلاف القیاس زیرا درع مؤنث اولماغین دریعة کرک ایدی
وابو عبید ایتدی درع مذکر ومؤنث اولور الا که بناء تصغیری بلاتاء جائز اولمشدر و
درع المرأة عورت کوملکنه درلر وبو مذکردر الادّراع همزه‌نک کسری ودالک کسری وتشدیدیله
عورت کوملک کیمک یقال ادّرعت المرأة بو باب افتعالدندر ومنه قولهم شمّر ذیلا
وادّرع لیلا یعنی حزم وبصیرت اوزره اولوب کیجه‌یی وسیله تحصیل مطالب قیل وادّراع زره
کیمکه دخی دیرلر یقال ادّرع الرجل اذا لبس الدرع التدریع علی وزن التکریم عورته کوملک
کیدرمک یقال درّعتها انا تدریعا اذا البستها ایاه المدرع میمک کسری ورانک فتحیله بو کوملک اولن
کوملک المدرعة کذلک میمک کسری ورانک فتحیله بمعناه الدرّاعة دالک ضمی ورانک تشدیدیله جنس اوکی طوتوق

ساده دوکمه الثريا ۶ بلدکیم وصاحب کشافک کلامندن فهم اولنان بودر اما محیط اللغه صاحبی
دراعه بی کلا سغید و بشمین کشنیبانان ایله تعبیر ایتمشدر صحیح محل کلامدر الدراریج دالک
فتحی وراء ثانیه نک کسری ومدیله دراعه نک جمعی التدریع فتحیله وراءنک ضمی وتشدیدیله درع
کیمک یقال تدرع اذا البس الدرع و تدرع مدرعة کیمکه دخی دیرلر مدرعه یوکدن اولان
کوکلک درنته کم الآن مرورا ایتدی التمدرع علی وزن التدحرج کذلک مدرعه کیمکه دیرلر
لغت ضعیفه اوزره یقال تمدرع اذا البس المدرعة الادرع همزه نک وراءنک فتحیله شول ات
وشول قیون درکه باشی سیاه اوله الدرعاء دالک فتحی والفک مدیله مؤنثی الدرع دالک ضمی وراءنک
فتحی ایله شول کیجه لردر که ایام بیض کیجه لرینک عقبنده کلور که اول کیجه لر اون التنجی اون یدنجی
اون سکزنجی کیجه در وایام بیض اون اوچنجی اون دردنجی اون بشنجی کیجه لرک کونلریدر و جمع
مذبور که ضم دال وفتح راء ایله کلمسی علی خلاف القیاس در زیرا قیاس ضم دال وسکون راء ایله کلمک
ایدی درعاءنک جمعی اولدیغیجون حمراء ایله حمر کبی الدارع رانک کسریله شول کمسنه در که زره کیه
کویا که درع صاحبی در لابن وتامر کبی الاندراع همزه نک کسریله ایلرو کیتمک معناسنه الدرقعة
علی وزن الدحرجة سرعتله قاچمق یقال درقع الرجل درقعة اذا فر واسرع المدرقع میمک
ضمی وقافک کسریله سرعتله فرار ایدن کمسنه المدرنقع میمک ضمی ودالک سکونیله وراءنک فتحی
وقافک کسریله بمعناه الدسع والدسعة دالک فتحی وسینک سکونیله وراءنک دفع معناسنه
در یقال وسعه یدسعه دسعا ودسعة من الباب الثالث ودسع دوه کویش کتورمکه دخی
دیرلر یقال دسع البعیر بجرته اذا دفعها حتی اخرجها من جوفه الی فیه الدسعة دالک فتحی وسینک
کسری ومدیله بخشش عطیه معناسنه یقال فلان ضخم الدسیعة عظیم الاحسان معناسنه وفی الحدیث
الم اجعلک تربع وتدسع ای تاخذ المرباع وتعطی الجزیل قوم باغی میمک کسریله شول ناقه در که وقت بیعنده

طوغب ایرکن طوغره و دسیعه طبیعة وخلقه ده دیرلر الدسیع دالک فتحی وسینک
کسری ومدیله اومو زده بیون بتدوکی یر الدح دالک فتحی وحینک تشدیدیله دفع
معناسنه یقال دحه ادحه دحا اذا دفعته ومنه قوله تعالی فذلک الذی یدع الیتیم الدعرة
علی وزن الزلزلة کیله بی یاخود اکاشیبه نسنه بی ارغلمق انجه بر نسنه صغسون دیو
تقول دعدعت الشیء اذا املأته وابو زید ایتدی دعدعه بکی بی دحوت ایتمکه دخی دیرلر یقال
دعدعت بها دعدعة اذا دعوتها و بینه ابو زید ایتدی دعدعه طابنب دشی کمسنه یوح دوح
دیمک درتم وانتعش معناسنه وانتعاش عین مهمله وشین معجمه ایله دوشن کمسنه فالقمه
دیرلر دعدعه سکرته ده بطو اوزره اولمق معناسنه ده کلور المدعدعة میمک ضمی و دالک
فتحیله قاب یقال جفنة مدعدعة ای مملوءة الدعداع دالک فتحی وعینک سکونیله سکرته ده
بطو اوزره اولمق دعدعه معناسنه یقال دعدع الرجل دعدعة و دعداعا الدفع
دالک فتحی وفانک سکونیله بر کمسنه یه بر نسنه ویرمک یقال دفعت الی فلان شیئا و بر
کمسنه بی منع ایتمکه دخی دیرلر یقال دفعت الرجل فاندفع من الباب الثالث الاندفاع
همزه نک ودالک کسریله دفع ایتمکی قبول ایتمک واندفاع ات سیر بنده سرعت ایتمکه دخی دیرلر
یقال اندفع الفرس اذا اسرع واندفاع سوزه کیرمکه دخی دیرلر یقال اندفعوا فی
الحدیث میمک ضمی وفانک فتحیله ایتمک مماطله معناسنه ومدافعه دفع معناسنه
دخی کلور تقول منه دافع الله عنک السوء دفاعا الدفاع دالک کسریله کذلک دفع ایتمک
معناسنه الاستدفاع العک وتانک کسریله دفع طلب ایتمک تقول استدفعت الله الاکل
اذا طلبت منه ان یدفعها الندافع تانک فتحی وفانک ضمی ایله برنجه کمسنه بری برین دفع ایتمک
الدعم دالک ضمی وقانک سکونیله بغور و بغور کامثلی بر اغزه دن کلمک دفعه دیرلر کلی کبی صوبر اغزه دن

انلمق معناسنه **الدفعة** دالك فتحى و فانك سكونيله بر كره دفع ايتمك **المدفع** ميمك ضمى و فانك
فتحى ونشديديله حقير و ذليل اولن كسنه مدفع ديرلر هر كس انى كندو نفسندن دفع ايدكيجون
الدافع فانك كسرى ايله شول قيون ياخود شول دوه دركه طوغرمزدن اول سود ويره
يقال دفعت الشاة اذا اضرعت على راس الولد و اضراع صنادوقجه ايله طوغرمزدن اول
سود ويرمكدر و بو تعبيردن فهم اولنور كه دفع بو محلده اعطا معناسنه اولور اكرچه صاحب
صراح منع معناسنه حمل ايدوب دافع مثلا ناقه كه خلق را ز كيرد در پستان ديمشدر **المدفع**
ميمك و فانك فتحيله شول يردر كه انده صو اقه مجراسنه و صاحب صراح مدفعى جاى كرد آمدن آب
ايله تعبير ايتمشدر سهو در و جمعى مدافع التى تجرى فيها المياه ديركى صفت كالنعنه اولد مخزن دهول
ايتمشدر **المدفع** ميمك كسرى و فانك فتحيله بر نسنه يى اتى و يرجك الت **الدفوع** دالك فتحى و فانك
ضمى و مديله بمعناه و منه قولها لا ابل قصير مدفع **الدفاع** دالك ضمى و فانك تشديديله سيل عظيم **الدقعاء**
دالك فتحى و قافك سكونى و الفك مديله طپراق معناسنه **الدقع** فتحتيله طپراغه قريب اولمق يقال
دقع الرجل من الباب الرابع دقعا اذا الصق بالتراب ذلا و فقرا و تحمل ايتمك معناسنه ده كلور
و فى الحديث انكن اذا جعتن دقعتن اى خضعتن و لزقتن بالتراب **الدقعم** دالك و عينك
كسريله و قافك سكونى ايله طپراق معناسنه در ميم زايددر دردا ده دردائم ديدكلرى كبى
كه دردا ديمشدر ديمكدر اولور **المدقع** ميمك ضمى و قافك كسريله طپراغه سرام قلجى يقال فقر مدقع
اى ملصق بالدقعاء **المداقيع** ميمك فتحى و قافك كسريله و مديله شول دوه لردركه اوتى يره برابر
اولنجه اوتلبه قليل اولدغنه بنا **الدافع** قافك كسريله شول كسنه دركه معاشى كسبى طلب ايده
يعنى كسب ايچون ذلتى و مشقتى اختيار ايليه **الدوقعة** دالك و قافك فتحى و مابينده واوك
سكونيله فقر و مذلت معناسنه در و منه قولهم فى الدعاء رماه الله بالدوقعة اى الفقر والذل

الدبقوقة

الدبقوقة دالك فتحى و قافك ضمى و مديله شديد معناسنه يقال جوع دبقوع اى شديد **الدكاع**
دالك ضميله بر مرضدر كه اتك و دوه نك كوكسنه عارض اولور يقال دكع بيركع من الباب الثالث
الدلع دالك فتحى و لامك سكونيله بر كمسنه دلن طشره چقرمق **الاندلاع** همزه نك و دالك
كسريله دلى چقمق يقال دلع الرجل لسانه فاندلع اذا اخرجه فخرج و اندلاع قارن طشره
چقمغه دخى ديرلر يقال بطن الرجل اذا خرج امامه **الدلوع** ضمتيله دلى طشره چقمق يقال
دلع لسانه اذا اخرج يتعدى ولا يتعدى قياسا او فعل اولان لازمك مصدرى فعول وزنى
اوزره كلمكدر اكرچه فعل وزنى اوزره كلمسنه صاحب مصادر و صاحب صراح داهب
اولوب متعديله لازمك مصدرلرن فرق ايتمشلردر و فرقه صاحب قاموس اشارت ايتمشدر
الادلاع همزه نك كسريله كذلك دلى طشره چقرمق ابن الاعرابى روايتى اوزره يقال ادلع
لسانه اذا اخرجه **الدمع** دالك فتحى و ميمك سكونيله كوز ياشى **الدمعة** دالك فتحى و ميمك سكونيله كوز
ياشنك بر قطره سى و دمع كوز ياشنى دوكمكه دخى ديرلر يقال دمعت العين بدمع دمعا من الباب
الثالث **الدمع** فتحتيله كوز ياشنى دوكمك يقال دمعت العين دمعا من الباب الرابع و بو
معتدما ذكر اولنان بونده لغت در ابو عبيد روايتى اوزره **الدمعة** دالك فتحى و ميمك كسريله كوزى
ياشى سريع اولن عورت يقال امراة دمعة اذا كانت سريعة الدمع **الدامعة** ميمك كسريله
شول باش يارسيدر كه دامية دن اشد اوله و دامية شول باش يارسنه ديرلر كه قانى
ظاهر اوله و لكن اقمه سى ادمعه اكا ديرلر كه آقه بو ذكر اولنان دامعه معناسى دركه عين مهمله ايله
و عين معجمه ايله اولن شول باش يارسى دركه دماغه تاثير ايتمش اوله **المدامع** ميم اولك فتحى و ثانينك
كسريله كوزيك اطرافى ماق معناسنه **الدماع** دالك ضمى و ميمك تخفيفيله شول كوز ياشى دركه كوز
دن آقر ياخود بر علتدن اوتر و ياخود ياش زياده اولوب بر اولمه دلى اوتر و بو معتوله كلن

یاشه دمج دیرلر ودماج الکرم شول صودر که اول بهارده اصحه جبوغندن اقر بوذکر اولنان
نسخ مصححه صحاحدن وبعض یرندن ظاهر اولن در اما صاحب قاموس دماج الکرم میم مشدده ودرویش
رمان وزنی اوزره الدمج دالک ضمی ومیمک سکونیله کوز باشی الدمغ فتحتیله شول مصلات در
که دوه قصابی دوه دن انی طرح ایدر ودمغ مزلته دخی دیرلر الدنغ دالک فتحی ونونک کسری
ایله شول کسنه در که نکبتی اولوب ابزن خبر اولمیه فصل الذال الذراع ذالک کسری ایله
قول که اعضادن در تذکیری وتانیثی جائزدر وذراع الاسد برجنده ایکی منور یلدزک اسمی در که
قمر انده نازل اولور وذراع دوه قولنده اولن داغه دخی دیرلر واما عبلک هو منی علی جبل
الذراع دیرلری حاضر ومهیا معناسنه در وجبل ذراع قولده اولن طمر در جبل اولور بو بیره
اولن طمر اولدیغی کبی وذراع شول آلته دخی دیرلر که انوکله بر نسنه اوجلر وکوتزک صدرینه
دخی ذراع العامل دیرلر وکوتزرک صدری تباشندن جانبنه اولن نصفنه دیرلر نته کم اوتک صدری
تمرن جانبنه اولن نصفی درآنلر نسنه یه اول جانبی اول وارد بحیون الذراع دالک فتحی ورانک
تشدیدیله ابلی تیز اولن عورت ایلکی اکرمکده الذریع دالک فتحی ورانک سکونیله یقال زرعت
الثوب وبغیره درعا وذرع قوصوع غلبه اتمکه دخی دیرلر یقال ذرعه التی اذا سبقه وغلبه وذرع
طاقت معناسنه دخی کلور تقول ابطرت فلانا ذرعه اذا کلفته اکثر من طوقه وابطار طا مهمله ایله
متحیر قلمقه دیرلر ویقال ضقت بالامر ذرعا اذا لم تطقه ولم تقو علیه بونک اصلی اولدر که ذرعی الی ادونغور
کوباکه قادر اولمادیغی نسنه یه الک اوزه درسن ایرشمز سن وکاه اولور ضقت به ذرعا دخی درلر
وذرع نفس معناسنه ده کلور ومنه قولهم افص بذرعک ای اربع علی نفسک یعنی نفسکی تدارک ایله وع بلک
الثوب سبع فی ثمانیه دیرلر بنده سبع لفظی بغیر ها کلمکلن سبع اذرع تقدیرنده اولوب ذراع مونث اولدیغنه
بنا در سیبویه ایتدی ذراع مونث اولدیغیچون جمعی اذرع کلور ذرع ی کلمز وثمانیه دیرلری الثبار معنالرینه

اولوب

اولوب شبر مذکر اولدیغنه بنا در وشبرینک کسری ایله فارش معناسنه در الذاوح دالک کسری ایله شول
کوجک توللر در که ذراعلری یعنی قوللری جانبندن صوبلوب جبوقلنش اوله الذوایح دالک فتحی ورانک
کسریله جمعی ذکر اولنان تولل معناسنه که بو مقوله تولی اکثر شراب ایجون ایدرلر التذریع علی
وزن التکریم بوغمق یقال ذرعه تذریعا اذا خنقه وخنق خا معجمه وقافله بوغمق در وتذریع
الصله صله بوریمکه دخی دیرلر وتذریع مشتجی الی ایله اشارت اتمکه دخی دیرلر یقال ذرع البشیر
اذا اوما بیده المذرع میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله شول صغردر که اللرنده وایقلرنده سیاه
علامتلری اوله الذریع فتحتیله طمع معناسنه در وذرع یبان صغرنک یاورسنه دخی دیرلر الاذراع
همزنک کسریله یبان صغری یاوری طمع غمق یقال اذرعت البقرة فهی مذرع واذراع کثرت کلامه
وتکلمده افراد اتمکه دخی دیرلر التذرع فتحتیله ورانک ضمی وتشدیدیله ومدیله کزلک تکلمده افراط اتمک
جوهری ایدر بن ظن ایدرم که بونک اصلی مدد رازیرا کلامده مکثر اولان اثنای تکلمده احیا
نامد ذراع ایدر وتذریع بر نسنه یی ذراع بر له تقدیر اتمکه دخی دیرلر المذرع میمک ضمی
ورانک کسری وتشدیدیله شول یغور در که انوک نمی بر زراع مقداری یره تأثیر ایدر المذرع
میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله شول کسنه در که اناسی باباسندن اشرف اوله ومذرع
دیدکلری اقولنده اولن سیاه الغلردن ماخوذدر که اول الغلر قاندن حمار جانبندن کلمشدر
المذارع میمک فتحی ورانک کسریله شهرلر در که برجانبی باغ وباغچه ومزارع اولوب برجانبی
بر وبیابان اوله المذراع میمک کسری ایله مذارعک واحدی در ذکر اولنان وجه اوزره
اولن شهر معناسنه وبو تقدیرده فهم اولنور که صاحب صراحک دهها کرده اکر وشهر که درو
کشت وباغ باشد دیدکی مخالف اولور ومزارع شول خرما لغه دیرلر که شنلکه قریب اوله ومزارع
طوارک الله وایاغنه دخی دیرلر الذریعه ذالک فتحی ورانک کسری ومدیله شول ناقه در که شکاره اوق

اتی کسنه انی یبرده اید نورر الزبیع کذلک ذالک فتحی و رانک کسری و متریله شول آت آدمی
واسع اوله و ذریع سریعه دخی درلر یقال قتل ذریع ای سریع و یقال قتلوهم اذرع قتل الذرعات
ذالک فتحی و رانک کسری یله سریع اولان آت و آیغ یقال قوایم ذرعات ای سریعات اذرعات
همزنک فتحی و رانک کسریله شام شهرنده بر یرک آدی درکه اکا خمر نسبت اولنور ربس معرفه و منصرف
درعرفات کبی سیبویه ایتدی عربدن بعض کسنه لر اذرعاتی منون قلمایوب هذه اذرعات
ورایت باذرعات دیر یعنی تانک کسریله تنوینسز الاذرعی همزنک و رانک فتحی ایله اذرعاته
منسوب اولن نسنه الذعذعة علی وزن الزلزلة تفریق ایتمک التذعذع علی وزن التزلزل
متفرق اولمق یقال ذعذعته فتذعذع اذا فرقته فتفرق و ذعذعه سری آشکاره ایتمکه دیرلر
الذعاع ذالک فتحیله بلوکلر فرق معناسنه الذعاعة کذلک ذالک فتحیله واحدی بر بلوک معناسنه
الذعاذع علی وزن مساجد فرق معناسنه استعمال اولنور یقال تفرقوا ذعاذع الذیع
ذالک فتحی و یانک سکونیله فاش اولمق الذیوع ضمتیله بمعناه والذیعوعة ذالک فتحی و یانک
سکونیله و عینک ضمی و متریله بمعناه ایضا والذیعان فتحتیله بمعناه کذلک یقال ذاع الخبر ذیعا
و ذیوعا و ذیعوعة و ذیعانا اذا انتشر الاذاعة همزنک کسریله شایع قلمق یقال اذاع خبره
اذا افشاه و اذاعة بر نسنه ده اولن صویی جمله ایچمکه دخی دیرلر یقال اذاع القوم ما فی الحوض
اذا شربوه کله المذایع میمک کسری و ذالک سکونیله شول کسنه درکه سری صقلیه و فی الحدیث
لیسوا بالمذاییع البذر ای لیسوا مذیاع جمعی البذر ضمتیله بذورک جمعیدر ایکیسی دخی سری
فاش ایدیجیلر معناسنه در رانک فتحی و بانک سکونیله اوه دیرلر بعینها هر نه
یرده اولورسه اولسون الرباع رانک کسریله جمعی اولور معناسنه والربوع ضمتیله والاربع
همزنک فتحی ایله والاربع همزنک فتحی و بانک ضمیله کذلک بونلر دخی جمعیدر و ارباع ربعک دخی جمعی کلور دوه

باورسی

باورسی معناسنه رطلک جمعی ارطال کلور و کبی بنته کم عن قریب کلور و ربع محله معناسنه
ده کلور یقال ما اوسع ربع بنی فلان ای محلتهم و مربع کرشی دورت قاتلو بولمکه دخی
دیرلر یقال ربع وتره یربعه ربعا اذا فتله من اربع قوی بر قاته دیرلر و مربع قوت
صنا منجون طاش قلدرمغه دخی دیرلر الاربعة همزنک و بانک فتحیله عدد مذکردر الاربع
کذلک همزنک و بانک فتحیله عدد مؤنث الاربعون همزنک و بانک فتحیله و عینک ضمیله قرق که
مراتب اعداددن در الربع رانک ضمی و بانک سکونیله دورتده بر اولن جزء در و کاه اولور
تانینی تثقیل ایدوب ربع دیرلر عشر ده عشر دیدکلری کبی المربع میمک فتحی و بانک ضمی ایله شول کوندر که
نه او زون و نه قصه اوله الربع رانک کسری و بانک سکونیله دوه دورت کوننده بر صولنمق در یقال
ربعت الابل اذا وردت الربع و ربع دورت کوننده بر طوتن صتمه یه دخی دیرلر بر چینله که بر کون
طوته ایکی کون طوتمیه و دوردنجی کون طوته کسابقا طوتدیغی کونله دوردنجی اولور تقول
ربعت علیه الحمی الروابع رانک فتحی و بانک کسریله دورت کوننده بر صویه کلن دوه لر یقال جاءت
الابل روابع و خوامس دخی بویله در عشره و اربعه و ربع رجاللرن بر کسنه نک اسمی در بعض یل
قبیله سندن ابن السکیت ایتدی ربع الرجل یربع دیرلر یعنی توقف ایدوب بر اشی
اشلمدن کندو نفس حبس ایتسه ومنه قولهم اربع علی نفسک واربع علی ظلعک ای
ارفق بنفسک وکف الربیع رانک فتحی و بانک کسری و متریله ایکی درلو ربیع وار در
عرب قاتنده بری ربیع شهور در و بری ربیع ازمنه در و ربیع شهور ایکی آیدر
که صفردن آینک عقبنجه کلورلر و بونلردن تعبیر اولنما لوا اوله شهر ربیع الاول و شهر ربیع الآخر
دیرلر و اما ربیع ازمنه اول دخی ایکی ربیع در انک ابتدا کلنلرن الربیع الاول دیکله تعبیر
اولنور که انده منزلر و چچکلر بتر و صکره کلنلرن الربیع الثانی ایله تعبیر اولنور که انده ...

کمالن بولور وخلافیدن بعضی بوکه ربیع اول دیو تسمیه قلور وابو الغوث ایتدی طائفهٔ
عرب یلی التی فصل قیلورانلردن ایکسنه ربیع الاول دیرلر وایکسنه صیف درلر و
ایکسنه قیظ درلر قافله وظاء معجمه ایله وایکسنه ربیع ثانی درلر وخریف درلر وایکسنه
دخی شتا دیرلر الاربعا همزه نک فتحی وبانک کسری والفک مدیله ربیعک جمعی الاربعة کذلک
همزه نک فتحی وبانک کسریله جمعی نصیبک جمعی انصبا وانصبه کلدوکی کبی واربعاء هفته کونلرندن
بر معروف کوننک اسمی در بنی اسد قبیله سندن بعضنک باء مفتوح استعمال ایتمسی روایت اولندی
الاربعاوات همزه نک فتحی وبانک کسری ایله جمعی ویعقوب ایتدی کلا یعنی اوتلق معناسنه
اولن ربیعک جمعی اربعه در وجدا اول یعنی انهار معناسنه اولن ربیعک جمعی اربعادر وربیع
یازکوننده یاغن یغموره دخی دیرلر تقول منه ربعت الارض فهی مربوعة الربعی رانک کسری
وبانک سکونی ویانک تشدیدیله ربیعه منسوب اولن نسنه در ربعی بن حراش دخی رانک مکسوره در
المربع میمک وبانک فتحیله شول منزل درکه وقت ربیعده مخصوص در المرابیع میمک فتحی وبانک کسری ایله
جمعی تقول هذه مرابعنا ای حیث نرتبع ونصیف الربع رانک ضمی وبانک فتحی ایله ربیعده طوغن
دوه یاورسی درکه وقت نتاجده ابتداسنده طوغن اولور ومنه قولهم ماله هبع ولا ربع وهبع
هانک ضمی وبانک فتحیله وقت نتاجده اخرنده طوغن در الرباع رانک کسریله جمعی دوه یاوریلر
معناسنه الارباع همزه نک فتحی ورانک سکونیله کذلک جمعی رطبله ارطاب کبی وارباع ربعک
دخی جمعی کلور اومعناسنه نته کم مرور ایتدی الربعة رانک ضمی وبانک فتحی ایله مؤنثی ذکر اولنان
دوه یاورسنک دیشی معناسنه الربع رانک فتحی وبانک سکونیله دردنجی اولمق تقول ربعت
القوم اربعهم من الباب الثالث اذا صرت رابعهم وغنیمت مالنک دورت بخشدن بر بخش اولمغه
دخی دیرلر وفی الحدیث الم اجعلک تربع ای تأخذ المرباع المرباع میمک کسری ورانک سکونیله ربع معناسنه

دورته کم معنا رخشه معناسنه در وبو ایکی کلمه دن غیریسی کلام عربده مسموع اولمشدر
الربیعة رانک فتحی وبانک کسری ومد ایله قوت صناعجون قالدرلن طاش وربیعه کذلک
دموردن اولن توغلغایه درلر بیضة الحدید معناسنه وربیعة الفرس بر قبیله نک باباسی
آدی درکه اول ربیعة بن نزار بن معد بن عدناندر ومضر بوره ربیعة الفرس دیدکلرینه
باعث بودرکه بابالرندن قالن میراثی قسمتده مذکور آت الدی وقریزاشی التون
الدی بناء علی ذلک لکمضر الحمراء دیدیلر وعقیلده ایکی ربیعه واردرکه بری ربیعة بن
عقیل وبری ربیعة بن عامر در وتمیمده دخی ایکی ربیعه واردر بری ربیعة الکبری که اول
ربیعة بن مالک در وبری دخی ربیعة الصغری درکه اول دخی ربیعة بن حنظلة بن مالک در
وبو ربیعه دخی شول ربیعه درکه هوازن دن بر جماعتک باباسی در اول ربیعة بن عامر
ابن صعصعه درکه انلره بنو مجد دیرلر والن لرنک اسمی در والنلره نسبت اولنمشدر
الربعی فتحتیله ذکر اولنان قبیله یه منسوب اولن نسنه یه المربعة میمک کسری وبانک فتحیله شول
اغج درکه ایکی کسنه انوک ایکی طرفن طوتوب نوکله یوکی طوارک ارقه سنه یوکلدرلر تقول
منه ربعت الحمل اذا ادخلت المربعة تحته واخذت بطرفها وصاحبک بطرفها الآخر ثم رفعته
علی البعیر وجمع مربعه بولنماسه ایکی کسنه بری برینک الننه یاپشوب یوکی الترین اوزرنه الوب
طوارک ارقه سنه یوکلدرلر المرابعة میمک ضمی وبانک فتحیله ذکر اولنان طریقله یوک یوکلتمک ومرابعه
وقت ربیعده معامله اتمکه دخی درلر کما یقال عاملته مرابعة دیرلر نته کم مصایفة و
مشاهرة دیرلر ومربع میمک کسری وبانک فتحی ایله بر رجلک اسمی در الربعاء رانک وبانک فتحیله
والفک مدیله وکاه اولورباء مکسوره ایدرلر قرآ روایتی اوزره ومنه قولهم الناس علی ربعاتهم
ای علی استقاماتهم وامرهم الاول الربعة فتحتیله دوه نک زیاده سکرتمسی وربعه ازدن بر جماعتک

اویدر الارتباع همزه نك كسریله دوه زیاده سكرتمك یقال ارتبع البعیر یرتبع اذا اضرب
بقوایمه كلها وارتباع قوت صاتمغون طاش اتمغه دخی دیرلر ربع معناسنه نتكم مرور
ایتدی تقول ربعت الحجر وارتبعته اذا اشلته واشاله قالدرمق در وفی الحدیث مر بقوم
یربعون حجرا و یرتبعون ومربع اولوب اعضاسی یرلو یرنده اولمغه ده دیرلر وده بهار
وقتنده اوتلمغه دخی دیرلر یقال ارتبع البعیر اذا اكل الربیع وربیع وقتنده بر یرده اقامت
ایتمكه دخی دیرلر یقال ارتبعنا بموضع كذا ای اقمنا به فی الربیع التربیع تفعیل وزننده معنی
وتشدیدیله بعناه وتربع بغداش قوروب اوتورمغه دخی دیرلر یقال تربع فی جلوسه
اذا جلس كذلك الربعة رانك فتحی وبانك سكونیله طبله عطار بویه ال معناسنه وربعه شول
وربعه شول كسنه یه دخی دیرلر كه نه اوزون ونه قصه اوله یقال ربعة اذا كان مربوع
الخلق لاطویل ولا قصیر وعورته دخی درلر یقال امرأة ربعة الربعات فتحتیله جمعی مذكر
ده ومونث ده استعمال اولنور ولكن بونشاذدر زیرا فعلة فتحی صفت اوله جمعده تحریك
اولنماز بلكه تحریك اولنماسی اسمه مخصوص در فتحی اسمك عین الفعلی واو یا حرفی اوله المربع
علی وزن الكتم یم برنسنه یی مربع قلمق رباع رانك ضمی ایله اربعه دن معدولدر المرباعیة
علی وزن الثمانیة شول دیشدر كه اول دشیله اضی دشنكر اراسنده در المرباعیات
رانك فتحی وبانك تخفیفیله جمعی المرباعی رانك فتحی وبانك آخرنده تخفیفی ایله رباعیه دیدكلری
دیش بر اغزطوار حالت رفعنده وحرنده باع درسع ثمان كبی وفتحی منصوب
ایتدك بابی اشارت ایدرسن تقول ركبت برذونا رباعیا وبرذون باهو حوره
نك كسری وزال معجمه نك فتحیله بار كیر الربع ضمتیله جمعی تحوالله تزل كبی وتحزال فاقله وذال
معجمه ایله باش اردنه دیرلر بس معناسنه الربعان رانك كسری وبانك سكونیله كذلك جمعی غ ایله

غلان كبی بوذكر اولان جو یم ینكر كلامی در ولكن صورتین مذبورتین ده متعلق علیه
بیانی توقیعی محل تامل در زیرا ابجاده یامعدر در دیش در الارباع همزه نك كسریله قیون دوركی
باشه كیرسه وصغروبتون طرنقلو حیوان بشنجی یاشه كیرسه ودوه قمی یدنجی یاشه كیرسه اربع
یربع ارباعا دیرلر معترما ذكر اولنان معنادن مأخوذ در وصقتنده هو فرس در لروارباع
دوه یی وقت ربیعده اوتلاتمغه دخی درلر یقال اربع فلان ابله بكان كذا اذا ارعاها فی
الربیع وارباع كسنه نك دوه سی دورت كونده بر صویه كلمكه دخی درلر یقال اربع الرجل اذا اوردت
ابله ربعا وارباع تازه لكده ولدی حاصل اولمغه دخی دیرلر یقال اربع الرجل اذا ولدله فی
الشباب وارباع قوم دورت نفر اولمغه دخی دیرلر یقال اربع القوم اذا صاروا اربعة
وارباع وقت ربیعده داخل اولمغه دخی درلر یقال اربعوا اذا دخلوا فی الربیع وارباع
یازمنزلنده اقامت ایدوب اوتلاق طلبندن مستغنی اولمغه دیرلر یقال اربعوا اذا اقاموا
فی المربع عن الارتیاد والنجعة ای عن طلب الكلاء وارباع حمای ربع طوتمغه دخی دیرلر یقال
اربعت علیه الحمی وهو لغة فی ربعت وكاه اولور اربع دخی دیرلر بنا مجهول اوزره كه بو ربع
فهو مربوع دیدكلری لغت در وفی الحدیث اغبوا فی عیادة المریض واربعوا الا ان یكون
مغلوبا واربعوا لفظنك معناسی ایكی كون عیادتی ترك ایدوب اوچنجی كون عیادتی عودت
ایدك دیمك اولور المربع میمك لفتحی وبانك كسریله شول ناقه در كه وقت ربیعده طوغره المرباع
میمك كسریله شول ناقه در كه ربیعده طوغرمق عادتی اوله اصمعی ایتدی مرباع شول ناقه در كه
نتاج زماننده ابتداسنده طوغره ومرباع شول ربع در كه انی ربس اولان كسنه مال
غنیمتدن الور المربع میمك ضمی وبانك كسریله شول یغمور در كه دوه یی یاجكا اوت بتره منه قولهم
غیث مربع مرتع میمك ضمی وتاء مثناتنك كسریله ذكر اولنان یغموره دیرلر ومربع شول ناقه یه دن

دیرلر که یاننده ربع اوله یعنی وقت ربیعده طوغمش ولدی اوله المرابیع میمک
فتحی وبانک کسریله ومدیله شول یغمورلردر که اوائل ربیعده یغر الربعیون رانک کسری
وبانک سکونی و یانک تشدیدیله شول ولدلردر که والدینی تازه لکده ولد کتورمش
اوله الربعیه رانک کسری وبانک سکونی و یانک تشدیدیله شول ترکه درکه قیش
اولنجه کتورزلر الیربوع یانک فتحی وبانک ضمی ومدیله عرب طاوشانی دیدکلری جانور
در الیرابیع یانک فتحی وبانک کسری ومدیله جمعی و یربوعک اولنده یا زایده در زیرا
کلام عربده فعلول یوقدر و یرابیع ارقه ده اولان اتلره دخی دیرلر بونک دخی واحدی
یربوع در و یربوع بر قبیله نک باباسی ادیدر که اول یربوع بن حنظلة بن مالک
ابن عمرو بن تمیم در و یربوع مره قبیله سندن بر جماعتک باباسی ادیدر که اول یربوع
ابن غیظ بن مره در الرتوع ضمتینله طوار هر قنده دیلرسه اوتلامق در یقال رتعت الماشیة
رتوعا من الباب الثالث اذا اکلت ما شاءت و یبوب ایچمکه دخی درلر یقال خرجنا نرتع
ونلعب ای ننعم ونلهو الراتع تانک کسریله اوتلیجی دوه یقال ابل راتع الرتاع رانک
کسریله جمعی اوتلایجی دوه لر معناسنه نایم ایله نیام کبی الرتعون بیوب ایچیجی قوم یقال
قوم رتعون المرتع میمک و تانک فتحیله اسم مکاندر اوتلایجق یر معناسنه الارتاع همزه نک
کسریله اوتلاتمق یقال ارتع ابله فرتعت و ارتاع یغمور اوت بیتورمکه دخی درلر یقال
ارتع الغیث اذا انبت ما ترتع الابل فیه المرتعون میمک ضمی و تانک کسریله اوتلادیجیلر
یقال قوم مرتعون الرثع فتحتینله طمع و زیاده حرص دیرلر یقال رثع من الباب الرابع
یرثع رثعا من الباب الرابع الراثع ثانک کسریله زیاده حریص اولن کمسنه الرجوع
ضمتینله دونمک یقال رجع بنفسه رجوعا من الباب الثانی و دوندرمک معناسنه ده کلور یقال رجعه

غیره

غیره و هذیل قبیله سی ارجعه غیره دیرلر متعدی معناسنه و بری بریله لوم ایدوب ملامت
ایتمکه دخی دیرلر ومنه قوله تعالی یرجع بعضهم الی بعض القول ای یتلاومون الرجعی رانک ضمی
وجیمک سکونی و الفک مدیله دونمک رجوع معناسنه و رجعی مرجوع معناسنه ده کلور یقال ارسلت
الیک فما جاءنی رجعی رسالتی ای مرجوعها المرجع میمک فتحی وجیمک کسریله کذلک رجوع معناسنه در
ومنه قوله تعالی ثم الی ربکم مرجعکم و بو شاذ در زیرا فعل یفعل دن یعنی باب ثانیدن مصدر عین
الفعلک فتحیله کلور و مرجع اوموزک اشغه سنه ده دیرلر یقال مرجع الکتف لاسفله الرجعة رانک
فتحی وجیمک سکونیله دنیایه کیرو کلمک یقول فلان یومن بالرجعة ای بالرجوع الی الدنیا بعد الموت
و رجعه جواب کلمکه دخی درلر ومنه قولهم هل جاء رجعة کتابک ای جوابه و رجعه طلاق رجعیده رجوع
ایتمکه دخی دیرلر یقول له علی امراته رجعه و کسره دخی لغت در لکن فتح افصح در المرجوع میمک فتحی وجیمک
ضمیله کیرو دونن جواب یقال ما کان من مرجوع فلان علیک ای مردوده وجوابه الراجعه
جیمک کسریله شول ناقه در که صاتلوب انوک ثمنیله انوک کبی بر ناقه دخی النه کی صکره الثنی ناقه یه
راجعه درلر الرجیعه رانک فتحی وجیمک کسری ومدیله بمعناه الارتجاع همزه نک و تانک کسریله
والترجیع فتحیله وجیمک ضمی و تشدیدیله ذکر اولنان وجه اوزره ناقه المق یقال ارتجعها و
ترجعها و رجعها وارتجاع کمسنه دوه سن صاتوب بهاسن بر نافع نسنه یه خرج ایتمکه دخی
دیرلر یقال باع فلان فارتجع منها رجعة صالحة اذا صرف اثمانها فیما یعود علیه بالعائدة الصالحة
الرجعه رانک کسری وجیمک سکونیله دوه نک ثمنیله صاتون النن نسنه و رجعه کذلک عاملی زکاة
ویرن کمسنه نک اوزرنه واجب اولان سندن زیاده یاخود ناقص المصدق در الراجع جیمک کسریله
شول دشی مرکب در و یاخود شول ناقه درکه قویرغنی قالدروب قوجنک ایکی جانبنی جمع ایدوب
دفعه تبول ایلمکین کورن انی حامل ظن ایلیه حالا که خلافی ظهور ایلیه و راجع شول عورته دخی درکه

زوجی وفات ایلدکدن صکره انی اقرباسی یانینه دعوت ایتمش اوله ومطلقه اولنه راجع دیرلر مردوده دیرلر الرجائع رانک کسریله دیشی طوار ذکر اولنان حالت اوزره اولوب یقال رجعت ترجع رجاعًا دیرلر مردوده دیرلر الرجاع رانک کسریله رجعا ورجاع طیور بلاددن بلاد حاره یه انتقال ایتدکدن صکره عودت ایتمکه دخی دیرلر الرواجع رانک فتحی وجیمک کسریله ذکر اولنان صفتله موصوف اولان ناقه لره یقال نوق رواجع الرجع رانک فتحی وجیمک سکونیله یغمور مطر معناسنه قال الله تعالی والسماء ذات الرجع بعضلر رجعی نفع معناسنه حمل ایدوب ذات النفع ایله تفسیر ایدیلر ورجع کول معناسنه دخی کلور غدیر کبی ورجع طوار آدمی ادمعه دخی دیرلر خطو معناسنه ورجع الکه ایله اول اوزره نقش ایدن عورتنک نقش اثرنه ده دیرلر ورجع نجاست سبعه ده دیرلر علی ما سیجیء ورجع اوموزک اشغه سنه دخی دیرلر الرجعان رانک ضمی وجیمک سکونیله جمعی کولتلر معناسنه ورجعان مکتوبک جوابی کلمکه دخی دیرلر یقال رجع الی الجواب یرجع رجعا ورجعانا الرجیع رانک فتحی وجیمک کسری ومدیله شول طوار در که انی سفردن بر سفره سوره لر حالا که یورلوب زبون اولمش اوله الرجیعه کذلک رانک فتحی وجیمک کسری ومدیله مؤنثی الرجائع رانک فتحی ویانک کسریله جمعی ورجیع طوار نجاستنه دخی دیرلر ورجیع کثرت الکلام فارن صاحبی اولان کمسنه یه ده دیرلر ذو البطن معناسنه یقال ارجع الرجل اذا ظهر ما فی بطنه ورجیع بر تجیجا نور نجاستنه دخی دیرلر یقال هو رجیع السبع ورجعه و هر نسنه که اول کیرو دوندرکه الا ارجع درلر زیرا انجق مرجوع معناسنه درکه مردود دیمک اولور وکاه اولور که حیوانک کوشنه دخی دیرلر نشخوار معناسنه الارجاع همزه نک کسریله بر کمسنه اردینه اکلوب الیله بر نسنه طلب ایتمکه یقال ارجع الرجل اذا اهوی بیده الی خلفه لیتناول شیئا وارجاع بیعی فایده لو قلمغه دخی درلر یقال ارجع الله بیعته فلان کما یقال اربح الله بیعته وارجاع طوار ارقلو غندن صکره سمرمکه دخی دیرلر یقال ارجع الابل

الابل

الابل اذا هزلت ثم سمنت وارجاع هزیل یعنی اوزه دوندرمکه ونجاست القا ایتمکه دخی دیرلر نته کم مرور ایتدی المرجع میمک ضمی وجیمک کسریله شول متاع درکه انوک فائده سی اوله یقال متاع مرجع الی لهم رجوع المراجعه میمک ضمی وجیمک فتحیله بر نسنه یه عودت ایتمک معاوده کبی یقال راجعه الکلام و فی بعض النسخ فی الکلام یعنی سوز سویلیده مراجعت ایتدی و زوجه سنه مراجعت ایتمکه دخی دیرلر یقال راجع امرأته التراجع تانک فتحی وجیمک ضمی ایله بر نسنه کیرو دونمک یقال تراجع الشیء الی خلفه الاسترجاع همزه نک و تانک کسریله بر کسنه و یردوکی نسنه یی کیرو المق یقال استرجعت منه الشیء اذا اخذت منه ما دفعته الیه واسترجاع مصیبت وقتنده انا لله دیمکدر یقال استرجعت عند المصیبة اذا قلت انا لله وانا الیه راجعون دیمکدر وترجیع اذانده شهادتینک برلی ایکنجی دیوب بر ینده دفع صوت ایتمک نته کم بو مذهب شافعیدر وصاحب صحاح بو معاهده ترجیع مالک عاردو یاره کفتن چنانکه مذهب ابی حنیفه است دیدوکی مخالف اولور بر ایکی جهتدن تامل اولنه وترجیع اوازی بوغزده متردد قلمغه دخی دیرلر اصحاب الحان متردد قلدقی کبی وترجیع آت یوردکی اوکی اینجلرینی کیرودوندرمکه دخی دیرلر واکنه ایا دوکون اودن عورتنک دوکون اورنسنه دخی دیرلر الردع رانک فتحی ودالک سکونی ایله منع ایتمک یقال ردعته عن الشیء اردعه ردعا من الباب الثالث وردع بر نسنه نک اثرنه دخی دیرلر کرک زعفران اثری کرک قان اثری اولسون وردع بولشدرمغه دخی دیرلر یقال ردعته بالشیء فارتدع الی لطخته فتلطخ و یقال للقتیل رکب ردعه اذا خر لوجهه علی دمه یعنی قانی اوزرینه یوزی اوزره دوشسه الارتداع همزه نک وتانک کسریله ممنوع اولمق تقول ردعته فارتدع اذا کففته فکف الرداع رانک ضمی ایله خسته افاقت بولدقدن صکره کیرو خسته اولمق نکس معناسنه بعضلر ایتدی رداع کوسکتری بوین اغرمقدر المردوع میمک فتحی ودالک ضمی ایله

شول خسته درکه بعد الافاقه بنه خسته اوله منکوس معناسنه یقال ردع علی البناء للمجهول
الرداع رانک کسریله بر صونک اسمیدر **المتردع** میمک ضمی و دالک کسریله شول اوقدر که قجع
نشانه ایرشسنه بنجلوب منکسر اوله **الردیع** رانک فتحی و دالک کسری و مدیله شول اوقدر که تمرنی
دوشه **الرسع** فتحتینله کوز قپاغی فاسد اولمق یقال رسع الرجل من الباب الرابع **الارسع**
همزه نک و سینک فتحیله کوزی قپاغی فاسد اولن کمسنه **الترسیع** علی وزن التکریم کوز قپاغی
فاسد اولمق معناسنه لغتدر یقال رسّع الرجل ترسیعا **المرسّع** میمک ضمی و سینک فتحی و تشدیدیله
ایله کوزی قپاغی فاسد اولمش کمسنه **المرسّعة** میمک ضمی و سینک فتحی و تشدیدیله مؤنثی و کاه
اولور فعل مذبوری کوزه اسناد اولنور رسّعت عینه ترسیعا دخی دیرلر **الترصیع** علی وزن
التکریم برنسنه یی مرکب قلمق **المرصّع** میمک ضمی و صادک فتحی و تشدیدیله ترکیب اولنمش نسنه
یقال تاج مرصّع بالجواهر مرصّع ای محلّی بالرصایع **الرصایع** رانک فتحی و بانک کسریله
شول حلقه لردرکه انلر کله تزیین اولنور **الرصیعة** رانک فتحی و صادک کسریله و مدیله واحدی
حلقه معناسنه **الرصع** فتحتینله یا پشمق یقال رصع بالشیء یرصع رصعا من الباب الرابع
اذا لزق به و رصیع بال ارسنک یاوریلری دخی درلر فراخ نحل معناسنه **الرصعة** کذلک
فتحتینله واحدی **الارصع** همزه نک و صادک فتحیله شول کمسنه درکه اوترق یرلرینک واوقلرینک
اتلری از اوله ارسح معناسنه **الرصعاء** رانک فتحی و صادک سکونی و الفک مدیله مؤنثی رسحا
کبی و ارصع کوبذرله درنلکه درلر بر جنسدر که دمورک جمله سی غایب اوله یقال طعنه
ارصع اذا غاب السنان کله فی المطعون **الرصع** رانک فتحی و صادک سکونیله کوبذری دکم
اولمق و جاوزره دوز نمک تقول رصعته بالحب رصعا من الباب الثالث **الارصاع** همزه نک
کسریله بمعناه یقال ارصعته بالحب **الترصیع** فتحتینله و صادک ضمی و تشدیدیله سوکمک نشاط معناسنه

الرضاع

الرضاع رانک فتحیله امه امک یقال رضع الصبیّ امّه یرضعها رضاعا من الباب الرابع علی مثال سمع یسمع
سماعا **الرضع** رانک فتحی و ضادک سکونیله کذلک امه امکدر اهل نجد لغتیدر اوزره زیرا انلر رضع یرضع رضعا
دیرلر ضرب یضرب ضربا کبی **الارضاع** همزه نک کسریله امزرمک یقال ارضعته امه **المرضع** میمک ضمی و ضادک
کسریله امزکلو اولن عورت **المرضعة** کذلک میمک ضمی و ضادک کسریله اوغلن امزرجی پس مرضعه نک
فرقی معناسی حدوث و تجدّد قصد اولنماغله اولور **الرضوعة** رانک فتحی و ضادک ضمی و مدیله قوزی امزرن
قیون **الراضعان** ضادک کسریله اوک دیشلری ثنیّتان معناسنه **الرواضع** علی وزن المساجد
جمعی یقال سقطت رواضعه **الراضع** ضادک کسریله امه امن کمسنه و منه قولهم لئیم راضع و بونک اصلی بودرکه
برکمسنه غایت خسّتندن دوه سن و قیونن امزردی و انلری صاغمزدی تا که صاغلورکن سود آوازی
اشدوب سود طلب اتمسونلر دیو اندن صکره رضع الرجل دیدیلر باب خامسدن خسّت قرار بولوب
طبیعت اولدغن اشعار ایچون **الرضاعة** رانک فتحیله امشمک تقول هذا اخی من الرضاعة **الرضیع**
رانک فتحی و ضادک کسری و مدیله سود امن اوغلان و سود امشکده بولداشی ولیکن اوغلن معناسنه
دخی کلور رضعه معناسنه **الارتضاع** سود امجک یقال ارتضعت العنز اذا شربت لبن نفسها
و عنز عینک مهمله و زانک معجمه ایله کچی دیر معناسنه **الترعرع** علی وزن التزلزل اوغلان حرکت ایدوب
بیومک یقال ترعرع الصبی اذا تحرّک و نشأ **الرعرعة** علی وزن الزلزلة بیورمک یقال رعرعه
الله ای انبته **الرعرع** رانک فتحی و عینک سکونی ایله **والرعراع** رانک فتحی و عینک سکونی حدّ اعتداله
اولن کمسنه یقال شاب رعرع و رعراع ای حسن الاعتدال **الرعارع** رانک فتحی و ثانینک
کسریله جمعی معتدل جوانلر معناسنه **الرعاع** رانک فتحی ایله تازه اولوب اواره اولن کمسنه **الرفع**
رانک فتحی و فانک سکونیله قالدرمق یقال رفعته من الباب الثالث و رفع معربات ضم مثابه
سنده در و مبنیاته و بو اهل نحو اصطلاحیدر و رفع جرّ نقل انکه دخی دیرلر یقال رفع فلان علی العامل

رفيعه و في الحديث كل رافعة رفعت علينا من البلاغ اى قدومت المدينة يعنى هر جماعت
بزدن خبر نقل ايدر سز دخى بزدن بو خبرى نقل ايدك كه اول اني قدومت المدينه قولى در
يعنى مدينه نك اشجار و نباتن قطعدن منع ايتدم و رفع اكين بچدك دنصكره خرمن يرينه
نقل ايتمكه دخى درلر يقال رفع في السير اذا بالغ و دوه يى سيره قندرمغه دخى ديرلر متعدى
و لازم كلور و رفع بر نسنه يى تقاضى كتورمكه دخى درلر و منه قوله تعالى و فرش مرفوعة
اى مقربة لهم و من ذلك قولهم رفعته الى السلطان و بعضلر ايتدى مرفوعة مكرمه معناسنه
دركه مقصود ازواج مكرمات در الله يرفع من يشاء و يخفض من يشاء ديدكلرى نزولدن
مأخوذ در **الرفيعة** رانك فتحى و فانك كسرى و مد ايله شول قصه در كه اني بر كمسنه دن نقل ايدرلر
الرافعة فانك كسرى ايله خبر نقل ايدجى جماعت **الرافع** رانك كسرى ايله **والرفاع** رانك فتحيله اكين
بچدكدن صكره خرمن يرينه نقل ايتمك يقال هذه ايام رفاع و رفاع كه اكن ايتدى جرام و جراى
فتحيله و كسريله واكا شبيه اولنلرى فتحيله و كسريله ايشتدم الا رفاعى مكسور ايشتمادم ديدى و جرام
جيمله و راء مهمله ايله خرما كسمه ديرلر **المرفوع** ميمك فتحى و فانك ضمى و مد ايله دوه نك مبالغه ايله
سيرايتمسى يقال ذاته ليس لها مرفوع بس مرفوع مصدر در مجلود و معقول كبى و بو بر جنس سكرتمه
دركه حضر ديدكلرى سكرتمه دن ادنى در **المرفيع** عليا وزن الكريم سكردرمك يقال رفعته ترفيعا
المرفوعة ميمك فتحى و فانك ضمى ايله يغين ايلدكن نسنه نه كم مرور ايتدى **الرفعان** رانك ضمى و فانك
سكونيله مصدر در يغين ايلمك معناسنه **الرافع** فانك كسريله شول ناقه دركه ممه سنه اغوز كوزكش
اوله يقال ناقة رافع اذا رفعت اللبأ في ضرعها كذا روى عن الاصمعى و لبأ لامك كسريله و باء
موحده ايله ولادت عقبنده جقن سود دركه صعرسى ارق اولان عورت انوكله كندن صعرنى كوكسترر
و رفاعة شول ايبه دركه بوقى غلو اولن كمسنه انوكله بوقاتى قالدروب بوقارى بغلر و رفاعة آواز
يوكسكر

[illegible]

يوكسك اولمغه دخى درلر يقال في صوته رفاعة و رفاعة بالفتح والضم و يقال رفع الرجل من
الباب الخامس اذا صار رفيع الصوت **الرفيع** رانك فتحى و فانك كسرى و مد ايله شريف اولن كمسنه
و ابو بكر محمد بن السرى ايتدى بو معنادن رفع كلماتى مشدر يعنى باب خامسدن فعل كلمشدر
ديدى و خبر يلرى كلمشدر ديدى يقال رفع رفعة اذا ارتفع قدره **الرفعة** رانك كسرى و فانك
سكونيله قدر عالى اولمق **المرافعة** ميمك ضمى و فانك فتحيله بر كمسنه يى حاكمه ايلتمك دعوايه طورشمق لحكم
يقال رافعت فلانا الى الحاكم **الترافع** تانك فتحى و فانك ضمى ايله حاكمه طورشمق يقال ترافعنا
الى الحاكم **رفاعة** رانك كسريله بر رجلك اسمى **الرقعة** رانك ضمى و قافك سكونيله كاغد باره سى كه
يازى يازلور و رقعه بز باره سنه دخى ديرلر كه انوكله بر نسنه مرمت ايدرلر يمه معناسنه
الرقاع رانك كسريله جمعى كاغد باره لرى و بز باره لرى معناسنه تقول رقعت الثوب بالرقاع
ابن الرقاع العاملى رانك كسريله بر شاعرك اسمى دركه **الرقع** رانك فتحى و قافك سكونيله هجو ايتمك
يقال رقعه رقعا من الباب الثالث اذا هجاه و يقال ارقعه رقعا رصينا اى هجاء قويا و موجعا
المترقع ميمك ضمى و قافك فتحى و تشديديله شتم اولناجق ير يقال ارى فيه مترقعا اى موضعا
للشتم والهجاء **الترقيع** علي وزن التكريم قفتانه بر قاج يره يما اورمق **الاسترقاع** همزه نك
و تانك كسريله قفتانك يمه اورلمسى زمانى قريب اولمق يقال استرقع الثوب اذا حان له ان
يرقع **الرقيع** رانك فتحى و قافك كسرى و مد ايله دنيا كوكى سماء دنيا معناسنه و في الحديث من فوق
سبعة ارقعة لفظ سبعه صيغه تذكير او زره كلدوكى كويا كه سقف معناسى اراده اولنمشدر و رقيع
احمق اولن كمسنه **المرقعان** ميمك و قافك فتحى و رانك سكونيله كذلك احمق معناسنه در مرقعانة جمع
اولور معناسنه در **الرقاعة** رانك فتحيله حماقت معناسنه يقال رقع رقاعة من الباب الخامس **الارقاع**
همزه نك كسريله احمق اولمق يقال ارقع الرجل اذا جاء برقاعة و حمق **المراقعة** ميمك ضمى و قافك فتحيله مدح

خمر اولمق معاقره دن مقلوبدر که معاقره دخی ادمان شربه دیرلر الارتقاع همزه نک و
تانک کسریله قاسم من اکتراث معناسنه تقول ما ارتقعت له وما ارتقعت به ای ما بالیت
به المرقاع میمک کسری و رانک سکونیله نصیحت معناسنه یقال ما ترتقع منی بمرقاع ای لاتقبل
مما انصحک به شیئا البرقوع بانک فتحی و قافک ضمی ایله برک شدید معناسنه یقال جوع یرقوع
اذا کان شدیدا و ابو الغوث ایتدی جوع دیقوع دیرلر جوع یرقوع دیدکلری معلوم دکلدر
الرکوع ضمیله اکلمک انحنا معناسنه رکوع صلات دخی بوندن ماخوذدر و رکوع پیرلکدن
اکلمکه دخی دیرلر یقال رکع الشیخ اذا انحنی من الکبر الرمعان فتحیله غضبدن بورن حرکت ایتمک
یقال رمع انفه من الغضب رمعانا اذا تحرک الترمع فتحتینله و میمک ضمی و تشدیدیله برنسنه قملدنوب
تحرک معناسنه الرماعة رانک فتحی و میمک تشدیدیله اوکوک کرا اوغلنجغلرک باشنده ملایم اولوب
قملدیبان یر یا فوخ معناسنه و رماعه کذلک دبر معناسنه دخی کلور یقال کذبت رماعتک
اذا جعت یعنی بیلنسه بس بو جزکا ذبی ریح قبیحه تشبیه اولنور الیرمع یانک و میمک فتحی و رانک سکونیله
شول اوفاق آق طاشلردر که بلدرر المرتعة میمک و نونک فتحی و رانک سکونیله اوجوزلق خصب
معناسنه کذا فی بعض نسخ الصحاح الروع رانک فتحی و واوک سکونیله خوف فزع معناسنه و منه
قولهم افرخ روعه اذا ذهب فزعه و سکن الروعة رانک فتحی و واوک سکونیله بر مقدار خوف ایتمک
فزعه معناسنه یقال رعت فلانا من الباب الاول اذا خفته و صاحب صراح و صاحب مصادر
روعی ترسیدن و ترسانیدن معناسیله تفسیر ایتمشلردر لکن معنای تصییره عبارت جوهریده
و غیریده دلالت ایدر نسنه بولنمادی و اکر رعت فلانا ایله تمسک اولنورسه دلیل اولماز زیرا
اول خفته کبیدر معنای تصییره دلالت ایتمز نته کم خفی دکلدر و اکر لاترع دیدکلری ایله تمسک اولنورسه
صیغه مجهول اوزره بو دخی دلیل اولماز زیرا اکاه اولور سم القیام دیرلر نته کم جوهری لا ایلجغک خوف
تغییر

تغییر ایله اشارت ایتمشدر و روع برنسنه خوش کلمکه دخی دیرلر یقال راعنی الشیء ای اعجبنی الترویع
علی وزن التکریم قورقتمق تخویف معناسنه الارتیاع همزه نک و تانک کسریله خوف یقال روعته
فارتاع ای افزعته التروع فتحتینله و واوک ضمی و تشدیدیله کذلک خوف ایتمک یقال
تروع اذا تفزع الروع رانک ضمی و مدیله قلب و عقل یقال وقع ذلک فی روعی ای فی خلدی
و بالی و فی الحدیث ان الامین نفث فی روعی و نفث اوفورمکه دیرلر که القا ایتمکدن عبارتدر
لاترع تانک ضمی و رانک فتحیله صیغه نهی در حذف الفه و سکا خوف لاحق اولمسون معناسنه در
لاتراعی تانک کذلک ضمی و عینک کسریله و مدیله نهی مذبور که مفرد مؤنث در سکا خوف لاحق
اولمسون معناسنه الروعاء رانک فتحی و واوک سکونی و الفک مدیله شول ناقه در که چابک اولا
و آته دخی روعاء دیرلر و لکن مذکره صفت اولماز و رجلا شول عورته دخی دیرلر که حسنی
نظر ایدنلری تکسنه لره خوش کله الاروع همزه نک و واوک فتحیله حسن دار اولن رجله دیرلر حسنیله
که نظر ایدنلری حسنی تعجبه کتوره الریع رانک فتحی و یانک سکونیله برنسنه بیویوب زیاده اولمق
و ریع زرهک بکلرندن ارتوق کلن یرلرنه دخی دیرلر صاحب صراحک بو معناده ریع فزونی
دامن زره دیدکی سهودر آستین زره کرکدر و ریع عودت ایتمکه دخی دیرلر و حسن دن فی
احوالی سؤال اولنمقده ایتدی هل راع منه شیء سائل حسنک بو کلامن فهم ایده میوب ایتدی
یلزم نه دیرسن یا حسن دیدکده حسن اعاده کلام ایدوب هل عاد منه شیء و ریع طعامک
یعنی خمیرک یغورلمسنده و پشمسنده زیاده کلمسی یقال راع الطعام اذا صارت له زیادة فی العجن
و الخبز و بغدایک زیاده اولمسنه دخی دیرلر یقال اریعت الحنطة اذا زکت و ریع برنسنه یرتلوب
آیرلمغه دخی درلر یقال اذا احیص منه جانب راع جانب ای انخرق المریعة میمک فتحی و رانک کسری
و مدیله اوجوزلق اولان یر المرباع میمک کسری و رانک سکونی ایله شول ناقه درکه اوتلاقدن کندی

كلمه يقال ناقة مسباع ومرباع ومسباع ميمك كسرى سين وعين مهملتين ايله اوتلاخه كندو كيدن
ناقه الاراعة همزه نك كسريله خير بوغلمه وبشمده زياده اولمق يقال اراع الطعام اذا اصارت
له زيادة في العجن والخبز واراعة دوه نك اولادى چوق اولمغه دخى ديرلر يقال اراعت الابل
اذا كثرت اولادها الريعان رانك فتحى و يانك سكونيله برنسنه نك اوّل منه ريعان الشباب يعنى
يكتلك اولى وريعان السراب سرابك اولى و سراب سين مهمله ايله شول نسنه دركه بر ييده صو كبى
كورينور الترييع فتحيله و يانك ضمى وتشديديله سرابك كيدوب كلمسى يقال تريع السراب اذا جاء
وذهب وياغ وزيت دخى سراب كبيد ر فجرح طعامه زياده قونوب اول جانبه حركت اتسه يقال
تريع السمن والزيت الرابيع يوكركى اولان آت يقال فرس رابيع اى جواد الريع رانك كسرى
ومديله يوكسك اولان ير ارض مرتفعه معناسنه وعماره ابتدى ريع طاغه ديرلر الريعه كذلك
رانك كسريله واحدى الرياع رانك كسرى ايله جمعى طاغلر معناسنه يا خود يوكسك يرلر معناسنه ومنه قوله
اتبنون بكل ريع آية تعبثون و ريع كذلك يوله دركه طريق معناسنه فصــــل الزاى الزوبعة
زانك و بانك فتحى وواوك ماببننده سكونيله جن طائفه سنك رئيسلرندن بربنك اسميدر يوسيدن
قصرغه ديدكلرى روزكاره زوبعه ديرلر ام زوبعة كذلك زانك و بانك فتحيله قصرغه ديدكلرى
روزكاركه توزى صاورلوب كوكه دڭزكبى دكلور التزبيع فتحيله و بانك ضمى وتشديديله غوغا
وغبره ايدن كسنه زنباع زانك كسرى و نونك سكونيله بر كسنه نك اسميدركه اول روح بن
زنباع دركه بو كلامده اولان حملك امثالى مرورا ثبت دركه حمح اذا اول روحك والدى اولان
زنباع درد يمك كركايدى الزوبيع علا وزن جعفر قصير وحقير اولان كسنه الزرع زانك
فتحى و رانك سكونيله اكين الزروع ضمتيله جمعى اكنلر معناسنه و زرع اكين اكمكه دخى ديرلر
القا بذر معناسنه و زرع بتورمكه دخى ديرلر انبات معناسنه يقال زرعه الله اى انبته ومنه
قوله

قوله تعالى ءانتم تزرعونه ام نحن الزارعون و زرع اصلاح معناسنه ده كلور تقول
للصبى زرعه الله اى جبره الازدراع همزه نك و دالك كسريله اكين اكمك يقال ازدرع فلان
اذا احترث و بو اصلنده افتعل ايدى وقتا كه تا حروف مهموسه دن اولوب مخرجى ملايم اولدغنه
مجهورده اولوب شديده اولان زايه موافق اولمديسه تايى داله تبديل ايدوب ادغام
اتديلر دال و زا مجهوردن اولديغچون المزارعة ميمك ضمى و رانك فتحيله شركت اوزره اكين اكمك
برى ير ونخم و برى دخى اشلمكدر مثلا المزروعات ميمك فتحى و رانك ضمى ومديله بنى تميم قبيله سندن
اكى كسنه دركه انلر كعب بن سعد و مالك بن كعب بن سعد در الزعزعة علا وزن الزلزلة برنسنه
يى تحريك اتمك يقال زعزعته فتزعزع التزعزع علا وزن التزلزل متحرك اولمق الزعزعان زالرك
فتحى وعينك سكونيله شول يللر كه طوقندوغى نسنه يى تحريك ايده يقال ريح زعزعان الزعزع
زالرك فتحى وعينك مابيننده سكونيله بمعناه الزعازع زاى اولك ضمى وزاى ثانينك كسريله بمعناه
ايضا يقال ريح زعزعان و زعزع و زعازع اى تزعزع ما نصادفه و يقال سير زعزع اى شديد ايضا
الزفع زانك فتحى و فانك سكونيله حارك زباده بلتمسى يقال زفع الحمار من الباب الثالث الزلع
فتحيله شول يارقلر دركه اياغكاوزرنده والسنده اولور يقال زلعت قدمه تزلع زلعا من
الباب الرابع و زلع الده اولن يارغه دخى ديرلر تجمع النكه طشره سنده اولسه واكر ايا غنه
اولسه الكاطيع ديرلر زلع ديرلر و زلع يارء ازمغه دخى ديرلر يقال زلعت جراحته
اذا فسدت التزليع فتحيله ولامك ضمى وتشديديله كذلك اليارلمق يقال تزلعت يده اذا تشققت
المزلع ميمك ضمى ولامك فتحى وتشديديله شول كسنه دركه اياغنك درسى تنون طوبلوب ايرلمش اوله
ابو عمرو روايتى اوزره الازماع همزه نك كسريله برنسنه نك اوزرينه ثابت قدم اولمق يقال ازمعت
علا امر فانا مزمع عليه اذا ثبت عليه بو ذكر اولنان خليل روايتى در وكسائى ازمعت الامر ديرلر ازمعت عليه

دیمزلر دیدلر و قرأ ایندی ازمعه دیرلر وازمعت علیه دخی دیرلر بر معنایه اجمعه واجمعت علیه
بومعنایه اولدیغی کبی الزمج فتحتیله زمعه نک جمعیدر وزمج خلقتک رذیل ومؤخرلری اولنلره دخی
دیرلر یقال هو من زمعهم ای من مؤخرهم وزمج جرنه وهشته دخی دیرلر یقال زمج من الباب
الرابع اذا خرف من حوف وخرق خاء معجمه وراء مهمله نک فتحه لریله دهشت معناسنه در الزمعه کذلک
فتحتیله شول نسنه لردر که چنال طرنقلو اولان حیوانلرک طرناغنک اوستی یاننده اولور دکمه کبی
الزماح زانک کسریله کذلک جمعی ثمرة وثمر وثمار کبی الازماح همزه نک کسریله طوشنک بر جنس کرکسی
یقال ازمعت الارنب اذا اوت وازماج اوت ابتدا ظهور اندکده متوقی ظهورانک الزمیح
زانک فتحی ومیمک ضمی ومدیله شول طوشندر که آدمی کرکزکی متقارب اوله کویا که زمعه سی اوزره
سکدر کبی اوله وزمعه نک تغییری الا ان مر وراندی بو ذکر اولنان اصمعی روایتی اوزره در الزمعال
فتحتیله کج یورینکدر ابن السکیت روایتی اوزره تقول زمج یزمج من الباب الثالث اذا مشی
متباطئا الزمیج زانک فتحی ومیمک کسریله ومدیله سرعت وعجله اوزره اولان کسنه الزموح
زانک فتحی ومیمک ضمی ومدیله بمعناه وشجیع ومقدم اولان کسنه یه دخی دیرلر الزمعا زانک ضمی
ومیمک فتحی والفک مدیله جمعی بهادر کسنه لر معناسنه وزمیج قوی رایلو اولان کسنه یه ده دیرلر
جید الرای معناسنه الزوع زانک فتحی وواوک سکونیله دوه نک یولارن ایلرو چکمکدر
سیری شدید اولسون دیو یقال زاع بعیره یزوعه زوعا اذا حرکه بزمامه الی قدام لتزداد
فی سیره الزهمغه علی وزن الدحرجه ترتیب اتمک تقول زهمغت الجاریه اذا زینتها فصل السین
السبعه سینک فتحی وبانک سکونیله مراتب عدددن مذکر اولنلره مخصوصدر السبع کذلک سینک فتحی
وبانک سکونیله مؤنثی یقال سبعه رجال وسبع نسوة وسبع یدنجی اولمغه دخی دیرلر تقول سبعتهم اسبعهم
من الباب الثالث اذا کنت سابعهم وما للاینک سبعی الفه دخی دیرلر وشتم ایدوب عیب ایتمکه دخی دیرلر
تقول

تقول سبعته اذا شتمته ووقعت فیه وسبع قورت قیونی بوغمغه دخی دیرلر یقال سبع الذئب
الغنم اذا فرسها وسبع یدنجی جانوره دخی دیرلر وسبعه یاللو قورده دخی دیرلر ومنه قولهم
اخذته اخذ سبعة ابن السکیت ایدی اصلده بونک باسی مضموم در تخفیف اولنمشدر ویاللو
قوردا رسلاندن چابک اولمغین اخذته اخذة سبعة دیمشلردر وکلبی ایدی سبعه دن مراد
سبعه بن عوف بن ثعلبه درکه زیاده شدید کسنه ایدی بو تقدیرده سبعه لاینصرف اولور
علم وتانیث سببیله السبع سینک ضمی وبانک سکونیله یدی عدددن بر جزء السبیع سینک کسری
وبانک سکونیله دوه یدی کونده بر صو اچمک المسبعه میمک وبانک فتحیله سبعی یعنی یرتجی جانوری
چوق یر الاسباع بر کسنه نک دوه سی یدی کونده بر صویه کلمک یقال اسبع الرجل اذا اورث
ابله سبعا واسباع یدی اولمغه دخی دیرلر یقال اسبعوا ای صاروا سبعة واسباع چوبانک
قیوننه قورد دوشمکه دخی دیرلر یقال اسبع الرعیان اذا وقع السبع فی ماشیتهم وبو یعقوب
روایتی اوزره در واسباع بر نسنه یی قورده یدرمکه دخی دیرلر یقال اسبعته السبع واسباع
اوغلانی امزرمکه دایه ویرمکه دخی دیرلر وخوبی حالی اوزره ترک اتمکه دخی دیرلر یقال
اسبع عبده اذا اهمله المسبوعه میمک فتحی وبانک ضمی ومدیله شول صغردر که ولدن قورد یمش اوله
السباعی سینک ضمی وبانک تشدیدیله سباعه منسوب اولان نسنه یقال سباعی البدن ای تام البدن
السبیع سینک فتحی وبانک کسری ومدیله همدان برجماعتک اسمی در اول ابی اسحق السبیعینک
جماعتیدر وسبع یدیدن بر جزء دخی دیرلر سبع معناسنه ضم تبیله الاسبوع همزه نک وبانک
ضمیله هفته کونلری و یدی کره معناسنه در کلور تقول طفت بالبیت اسبوعا ای سبع مرات الاسابیع
همزه نک فتحی وبانک کسری ومدیله اسبوعک جمعی تقول ثلثة اسابیع السبعان سینک فتحی وبانک ضمیله بر
یرک آدیدر وبوندن غیری فعلان وزنی اوزره بر کلمه یوقدر التسبیع علی وزن التکلیم بر یدی

عدد قلمدن تقول سبعت الشیء تسبیعا اذا جعلته سبعة وزن سبعة بو بر لفظدر که بونکله مرادی دیری
مثقالدر السجع سینک فتحی وجیمک سکونیله مقفی اولان کلامه دیرلر الاسجاع همزه‌نک فتحیله سجعک جمعی
الاساجیع اسجاعک جمعی واسجوعه‌نک دخی جمعی کلور علی ما یجیء وسجع کلامی مقفی سویلمکه دخی دیرلر یقال
سجع الرجل سجعا من الباب الثالث وسجع کوکرجین اوتمکه دخی دیرلر یقال سجعت الحمام اذا امدرت وناقه
اوازن قالدروب حنین ایتمکه دخی دیرلر یقال سجعت الناقة اذا مدت حنینها علی جهة واحدة
التسجیع علی وزن التکریم سجعله تکلم ایتمک یقال سجع تسجیعا المسجع میمک ضمی وجیمک فتحی وتشدیدیله مقفی
اولان الاسجوعة همزه‌نک وجیمک ضمیله سجع معناسنه یقال بینهم اسجوعة الساجع طوغری کیدیجی کسنه
قاصد معناسنه السرعة سینک ضمی ورانک سکونیله بر نسنه‌یی تیز ایتمک السرع سینک کسری ورانک
فتحیله مصدردر تیز ایتمک معناسنه تقول سرع سرعا مثل صغر صغرا السریع تیز الشلیق کسنه تقول
عجبت من سرعة ذاک وسرع ذاک مثل صغر ذاک السرع السرع سینک کسری ورانک فتحی وعینک نصبیله
مکرر انغدیر امرده وروایت سرعت دیمکدر الوحی الوحی کبی فتحتیله کذلک سرعت ایت معناسنه الاسراع
همزه‌نک کسریله سرعت ایتمک یقال اسرع فی السیر وهو فی الاصل متعد واسراع توهم دابه‌سی سریع
اولمغه دخی دیرلر یقال اسرع القوم اذا کانت دوابهم سریعا المسارعة میمک ضمی ورانک فتحیله
بر نسنه‌یه اوکمک مبادرت معناسنه التسرع فتحتیله وراءنک ضمی وتشدیدیله کذلک مبادرت معناسنه
یقال تسرع الی الشر اذا بادر الیه سرعان سینک فتحی ورانک سکونیله ونونک فتحی اوزره بنا ایله
وسرعان سینک ضمی ایله وسرعان سینک کسریله اوچ لغتدر سرعت اترک معناسنه یقال سرعان
ذا خروجا بمعنی سرع ذا خروجا عینک فتحه‌سی نونه نقل اولنمشدر سرع دن معدول اولدیغیچون الکا بنا
مبنی اولدی ومقام تعجبده دخی استعمال اولنور یقال لسرعان ما صنعت کذا ای ما اسرع وکاه اولور
سرع کلمه‌سینک رانی ساکن قیلورلر تخفیفا زیرا اعراب ضمه وکسره تخفیف ایدرلر تعقلرا ولد فتحینه بنا فخذ ده

فخذ

فخذ کبی وکتف ده کتف کبی وجرده جر دیرلر فتحه خفیف اولدیغیچون السارع نانک فتحی ورانک
ضمیله بر نسنه‌یه اوکردوب سرعت ایتمک مسارعت معناسنه السرعان فتحتیله بر نسنه‌نک اولی یقال
سرعان الناس لاوائلهم وبونک نوننه اعراب لازم اولور رجوع حالنده السرع سینک فتحی ورانک
سکونیله باغ چبوغندن چقن بر بلقع تازه چبقدر وهر تازه چبوغه سرع دیرلر السرعرع سینک
ورالرک فتحیله کذلک تازه چبوق وسرعرع شول تازه یکیده درلرکه متنعم وملایم اولا الاساریع
همزه‌نک فتحی ورانک کسری ومدیله شول غدانلردرکه احمه‌نک کوکدن جعز السروع یانکر ورانک ضمی
وسینک سکونیله والاسروع علی الوزن المذکور شول قرمزی قورد درکه تازه اوتلرده اولور فتح
ورسنده جقوب ایرسه بر واز اولور بیس وعکر اصلع بیسم وع ایدی یانک فتحیله زیرا کلام
ع بره یفعول یوقدر یانک ضمیله بس یانی مضموم قلدیلر رانک ضمه‌سنه تابع اولسون دیو بونکا اسود یع
یعغو دیرلر یانک وفانک ضمیله وفانک ایتری اسروع شول باشی قرمزی اق قوردلردرکه قومده
اولور اطائفه سنک بر معنایی ای تشبه ایدرلر واسروع علی یانکر اوزرینه اولان خطوط
ویوللره دخی دیرلر السطوح ضمتینله توزک ورایحه‌نک وصبحک فالعقب یوکلمسی یقال سطع الغبار
والرایحة والصبح یسطع سطوعا من الباب الثالث السطیع سینک فتحی وطانک کسری ومدیله صبح در السطع
فتحتیله بیون اوزون اولمق السطعاء سینک فتحی وطانک کسری ومدیله بیجی در سکون ولعکر
مدیله بیونی اوزون اولان نسنه یقال نعامة سطعاء السطاع سینک کسریله دوه‌نک بوننده
اوزنلغنه اولان طاغدر وسطاع کذلکرا ویوک دیرکنه دیرلر نحو البیت معناسنه المسطع
میمک ضمی وطانک فتحی وتشدیدیله شول دوه درکه بوینده ذکر اولنان وجه اوزره داغی اوله التسعسع
علی وزن الزلزال بیم اولق بوناموق یقال تسعسع الرجل اذا کبر حتی یهرم وتسعسع ایکا کنزی یجکه دخی
دیرلر یقال تسعسع الشهر اذا ذهب اکثره وفی حدیث عمر انه سافر فی عقب رمضان وقال ان الشهر اذا

قد تسعسع فلو صمنا بقيته و بعف عينك فتحى و فانك كسريله ايكى آخرنه ديرلر و تسعسع حال بنلو
اولمغه ديرلر يقال تسعسعت حال فلان اذا انحطت السعسعة على وزن الزلزلة بكبى بسع بسع
بكبى بسع بسع دعوت اتمك فرآ ايتدى نقول سعسعت بالمعزى اذا زجرتها وقلت لها سع سع السفع
سينك فتحى و فانك سكونيله يابشمق يقال سفعت بناصيته من الباب الثالث اذا اخذت ومنه قوله
تعالى لنسفعا بالناصية و سفع قوش قنادیله اورمغه دخى ديرلر يقال سفع الطائر اذا لطم بجناحيه
السفعة سينك فتحى و فانك سكونيله طوتمق يقال به سفعة من الشيطان كانه اخذ بناصيته و سفع
آتشك برنسنه تغيير عكمه دخى ديرلر يقال سفعته النار والسموم اذا لفحته لفحا يسيرا فغيرت لون البشرة
ولفح فانك و حاء مهمله ايله يقمق السرافع سينك فتحى و فانك كسريله باد سموملر حرارتلر يندن دركه تاثير
ايدر السفعة سينك ضمى و فانك سكونيله شول سياه دركه قرمزلغه مائل اوله و سفعة شول برده ديرلر
آوبرى اولمغين انك رنكى سائر يرلرك رنكنه مخالف اوله و سفعة اثر قلوب متغير اولان حورنك
يوزنده اولان سواده دخى ديرلر الاسفع همزه نك و فانك فتحيله شول كمسنه دركه رنكى سياه اولوب
قرالغه مائل اوله السفع سينك ضمى و فانك سكونيله ساج اياغيدر و ساج اياقلرينه سفع
ديديلر رنكى اسفع اولديغيچون و كوكرجنه السفعاء ديديلر سينك فتحى و الفك مديله توينك رنكده
تغير اولديغيچون و طوغن جنسندن حبلبسى سفع در المسافعه ميمك ضمى و فانك فتحيله اوغرشجنده
قوغشمق مطارده معناسنه السقع سينك فتحى و قافك سكونيله ناحيه صقع معناسنه لغتدر و سقع
كتمك معناسنه ده كلور يقال ما ادرى اين سقع اى اين ذهب و خروس اوتمكه دخى ديرلر
يقال سقع الديك مثل صقع المسقع ميمك كسرى و قافك فتحيله بليغ اولن خطيب مسقع مصقع معناسنه
صاد مهمله ايله السقاح سينك كسرى ايله ناقه نك يورتنه بغلدقلرى نسنه كه صقاع معناسنه لغتدر
السقرقع سينك و قافك ضمى و رانك سكونيله حبش طائفه سنك خمرى دركه صقاع معناسنه در لغتدر

طاريدن

طاريدن ايدرلر كه بوك تورى در السكع سينك فتحى و كافك سكونيله كتمك سقع كبى يقال ما ادرى
اين سكع التسكع فتحيله و كافك ضمى و تشديديله بو معناه يقال ما ادرى اين تسكع و تسكع ظلمه ايدوب
باطلده مستمر اولمغه دخى ديرلر السلعة سينك كسرى و لامك سكونيله متاع و سلعة شول اوره ديرلركه
بزكبى يدنده جغرطوك اولنه متحرك اولوب نخود مقدارندن قاوون مقدارنه وارنجه بيور السلعة
سينك فتحيله باش يارغى در السلع سينك فتحى و لامك سكونيله باش يارمق يقال سلعت راسه اسلعه
سلعا من الباب الثالث اذا شققته و سلع ايغده اولان يارغه دخى ديرلر السلوع ضمتيله جمعى يعقوب
ايتدى طاغده اولان يارغه السلع درلر سينك كسرى ايله الاسلاع همزه نك فتحيله جمعى و كاه اولور بعضلر
سكون سينك فتحيله استعمال ايدرلر سلع سينك فتحى و لامك سكونيله مدينه منوره ده بر طاغك علميدر المسلعة
ميمك ضمى و لامك فتحى و تشديديله شول صغردركه قو لاغنه ذكر اولنان اغاج پاره سى اصلنش اوله
زيرا قتلق اولديغى بيلينه مزبور اغاج پاره سى صغرك قولاغنه آصوب الى اتشله يا قوب
صوى طاغه سوررلردى يغمور يغسون ديو كندو زعملرى اوزره السلع فتحيله ايق يارلمق يقال
سلعت قدمه تسلع سلعا من الباب الرابع زلعت معناسنه كه زلعت اياق يارلدى ديمكدن و سلع
براجى اغاجك دخى اسميدر الانسلاع همزه نك و سينك كسريله يارلمق يقال انسلع اذا انشق السلفع
سينك و فانك فتحى و لامك مابينده سكونيله جرى اولن كمسنه و نسا طائفه سنده جرسه اولن سليطه
اولن عورت و محكم اولن ناقه يه دخى ديرلر و بر وحشى كلبك دخى اسميدر السلقع سينك و قافك
فتحى و لامك مابينده سكونيله شول يردركه خشن اوله بعضلر ايتدى سلقع مستقل معنايه موضوع كلور
بلقعه تبعيله استعمال اولنور يقال بلقع سلقع و بالاقع سلاقع يعنى شول يرلركه انده برنسنه اولميه
السلنقع سينك و لامك و قافك فتحيله يلدرم برق معناسنه الاسلنقاع همزه نك و لامك كسريله اوفق
طاش حرارت سبله قيزمق يقال اسلنقع بالبرق و برق يلدرمغه ديرلر السمع سينك فتحى و ميمك سكونيله اشيدبجلك

كه انسانلر قایم اولورلر بر صفتدر كه واحد وتانیث وجمع اولور لقوله تعالى ختم الله على قلوبهم وعلى
سمعهم زیرا بو اصلنده مصدردر السماع سینك فتحیله كذلك مصدردر واشتمك معناسنه تقول سمعت الشيء سمعا
وسماعا من الباب الرابع الاسماع همزه نك فتحیله سمعك جمعی فجمع جمع انك مراد اولنسه الاسامع همزه نك
فتحی ومیمك كسریله اسماعك جمعی وعربلر بك سمعك الى دیوكن اسمع تسمع معناسنه در سماع سینك فتحی وعینك
كسر اوزره بناسیله كذلك اسمع معناسنه در دراك ومناع كبی ادرك وامنع معناسنه السمعه سینك
ضمی ومیمك سكونیله ایشدلسون دیو بر ایش ایتمك تقول فعله رياء وسمعة اى ليراه الناس ويسمعوا به الاستماع
همزه نك وتانك كسریله دیكلمك تقول استمعت له اى اصغيت اليه یعنی قولاق طوتب دكلمك ونحو ادغام اتسك
اسمعت اليه دیرسك وقرئ لا يسمعون الى الملاء الاعلى التسمع فتحیله ومیمك ضمی وتشدیدیله كذلك بر نسنه یی اشتمك
ایچون دكلمك يقال تسمعت اليه وسمعت اليه كلاهما بمعنى لانه قال الله تعالى لا تسمعوا لهذا القرآن وقرئ لا
يسمعون الى الملاء الاعلى مخففا التسامع تانك فتحی ومیمك ضمیله خلق بر بریندن اشتمك يقال تسامع
به الناس الاسماع همزه نك كسریله اشتدرمك يقال اسمعه الحديث واسماع سوكمكه دخی دیرلر شتم معناسنه
يقال اسمعه اذا شتمه وقوله تعالى واسمع غير مسمع قال الاخفش اى لا اسمعت یعنی على ان يكون دعاء عليه
وقوله ابصر به واسمع اى ما اسمعه وابصره على التعجب واسماع قوغه یه مسمع دیدكلری ایپی بغلمغه
دیرلر نته كم كلور ان شاء الله تعالى لقوله اسمعت الدلو اذا جعلت لها مسمعا المسمعه میم اولك ضمی و
ثانینك كسریله سازنده اولان عورت مغنیه معناسنه السمع سینك كسری ومیمك سكونیله ذكر جميل معناسنه
يقال ذهب سمعه في الناس ويقال اللهم سمعا لا بلغا اى يسمع به ولا يتم یعنی اشدلسون و وقوع
بولمسون وسمع مركب اولان سبعه دخی دیرلر یعنی شول قورد دیا و زیبی دركه یاللو قوردن حاصل
اولا وفي المثل اسمع من السمع الازل وازل اصغرپسی و بودلی خفیف اولان حیوان وجمیع قورد جنسنده
بو صفت واردر وكاه اولور ازل وازل ایدوب اسمع من سمع التسميع على وزن التكريم تشهير معناسنه

يقال

يقال سمع به اذا شهره وفي الحديث من فعل كذا سمع الله به اسامع خلقه يوم القيمة وتسميع بر نسنه یی
شایع قلمغه دخی دیرلر و بر كمسنه یی خول مرتبه سندن حصول دیو ذكر ایتمك قلمغه ده دیرلر
ورفع صوت ایدوب اوازی اشتدرمكه دخی دیرلر يقال سمع الصوت واسمعه المسامعه میمك كسریله
قولاق اذن معناسنه المسمع میم اولك كسری ومیم ثانینك فتحیله كذلك قولاق يقال فلان عظيم المسمعين
ومسمع كذلك شول قولپه دیرلر كه غرب دیكله معروف اولان بیوك قوغه نك اورتسنده اولور الا بر
ایپ تغرلرتاكه قوغه طوغلوب معتدل اولا سميع سینك ومیمك كسریله ومدیله اشیدیجی سامع معناسنه
واشتدریجی معناسنه ده كلور مسمع كبی السمعنه سینك وعینك ضمی ومیمك سكونی ونونك تشدیدیله شول
عورتلردر كه زیاده اشیدیجی اولمغین اشتدوكی نسنه یه ظن قوللنیوب جزم اوزره اولا يقال
امرأة سمعنة نظرنة واحمر ذكر اولنان كلمه لرك اولكلری مكسور ایدوب حرف ثالثی مفتوح ایدرلر
السمسع سینك ومیملرك فتحی وعینك اولك سكونیله باشی كوچك اولان صغير الرأس معناسنه پس بو فعلعل
وزنی اوزره اولور السميدع سینك ومیمك ودالك فتحه لریله شول اولوكسنه دركه موطأ الاكناف
اولا یعنی آیینده ورنده سی چوق اولا سینك ضمی جائز دكلدر السناعه سینك فتحیله كوزللك يقال سنع
سناعة من الباب الخامس السنيع سینك فتحی ونونك كسری ومدیله صاحب جمال اولن كمسنه
السنيعة مؤنثی يقال رجل سنيع وامرأة سنيعة الساعة وقت حاضر وساعتدن كاه اولور قیامت
مراد اولنور الساع والساعات جمعی السوعاء سینك فتحی وواوك سكونی والفك مدیله بر لغتدر
كه ساعتدن مشتقدر معنای ساعتی تاكید ایچوندر نیتكم ليلة ليلاء دیرلر المساوعة میمك ضمی وواوك
فتحیله بر نسنه یی ساعت ایله اشلمك تقول عاملته مساوعة من الساعة كما تقول مياومة من اليوم
و بونلردن ذكر اولنان غير تصرف اولنماز السوع سینك فتحی وواوك سكونیله بر مقدار زمانه
دیرلر تقول جاءنا بعد سوع من الليل اى بعد هدء یعنی ایل یاتدقدن صكره كلدی وسوع [illegible]

دخی دیرلر یقال اساع الابل فساعت اذا ترکت السواع سینک ضمیله بعناه وسواع
بر بتک اسمیدر صنم معناسنه که نوحک قومنک ایدی صکره هذیل قومنک اولدی رهاط نام موضعده
ایدی که مکه مشرفه دن اوچ فرسخ یردر زمان جاهلیتده عبادت قصدینه اکا حج ایدرلردی
الاساعة همزه نک کسریله اهمال ایتمک تقول اسعت الابل اذا اهملتها فساعت هی ومنه قیل ضایع
سایع السایع ترک اولنوب ضایع اولن نسنه المسیاع میمک کسری وسینک سکونیله عادتده یلده و
یرده کیدن ناقه ومسیاع ضایع قلنده دیرلر یقال رجل مضیاع مسیاع للمال المسیع میمک ضمی وسینک
کسری ویانک مدیله ضایع قلوب اهمال ایدن کسنه یقال رجل مضیع مسیع وبو ابو عبید روایتیدر السیع
سینک فتحی ویانک سکونیله اقوب حرکت ایتمک السیوع ضمتینله بعناه یقال ساع الماء والسراب یسیع سیعا
وسیوعا اذا جری واضطرب علی وجه الارض وسراب سینک مهمله ایله بر نوع صو کبی کورنن نسنه در
علی ما مر الانسیاع همزه نک وسینک کسریله بعناه السیاع سینک کسریله شول صمانلی بالچقدرکه انکله بر
یر صوارلر التسییع علی وزن التکریم صمانلی بالچقله دیوار صوامق یقال سیعت الحایط المسیعة میمک
کسری ویانک فتحیله شول مالهدرکه انکله دیوار صوارلر بالجص فصل الشین الشبع شینک کسری وبانک
فتحیله طوقلقدرکه جوعک مقابلیدر تقول شبعت خبزا ولحما ومن خبز ومن لحم شبعا من الباب الرابع
وهو من مصادر الطبایع یعنی افعال جوارحدن دکلدر کویا که مصدری فتحیله کلمش وکنی بیان اولنور
وشبع برنسنه که بر کوره کافی معناسنه ده کلور تقول شبعت من هذا الامر ورویت اذا کرهته وهذا
علی الاستعارة وشبع طویغه قریب اولمق معناسنه ده کلور یعقوب روایتی اوزره یقال هذا بلد
قد شبعت غنمه اذا قاربت الشبع ولم تشبع الشبع شینک کسری وبانک سکونیله طویرن نسنه نک اسمیدر
الشبعان شینک فتحی وبانک سکونیله طویرن کسنه الشبعی شینک فتحی وبانک سکونی والفک قصریله مونثی
یقال رجل شبعان وامراة شبعی وکاه اولورکه امراة شبعی الخلخال دیرلر یعنی سمزلکدن خلخالی طولی

اولسه

اولسه الاشباع همزه نک کسریله طویرمق تقول اشبعته من الجوع واشباع بو بابده طویرمق
معناسنه ده کلور تقول اشبعت الثوب من الصبغ الشبیع شینک فتحی وبانک کسری ومدیله کثیر معناسنه
تقول ثوب شبیع الغزل ای کثیره المتشبع میمک ضمی وبانک کسری وتشدیدیله شول کسنه درکه مالک
اولمدوغی نسنه ایله زینت قصد ایلیوب باطل نسنه ایله غرالنه وفی الحدیث المتشبع بما لا یملک کلابس
ثوبی زور کویا که اکی ثوب زورک برین کندونک اولمغین نسنه یی کندونک کوسترمسی وبرین دخی
بی وجه غرالنمسی در الشبعة شینک ضمی وبانک سکونیله طویجق مقداری اولن طعام یقال عندی
شبعة من طعام ای قدر ما یشبع به مرة الشبارع شینک فتحی ودالک کسریله عربلر الشبدع شینک
ودالک کسریله موذی بر عقرب معناسنه وبو ابو عمرو روایتیدر احمر دخی ابو عمرو موافقدر الشجاعة
شینک ضمیله قلب جاربه وقتنده قوی اولمقدر یقال شجع الرجل من الباب الخامس الشجاع شینک ضمیله
بهادر اولن کسنه وشجاع گاه اولور بر جنس ایلانه دخی دیرلر وطائفه عرب شویله زعم ایدر
لرکه بر کسنه زیاده آج اولسه واجلقی ممتد اولسه آنک قرننده بر ایلان پیدا اولور که اکا
شجاع درلر وصغر دیرلر صادک وفانک فتحه لریله الشجعة شینک کسری وجیمک سکونیله جمعی الشجعة
شینک فتحی وجیمک سکونیله کذلک جمعدر ابو عبیده روایتی اوزره الشجعة فتحتینله کذلک جمعدر هجریلر
روایتی اوزره الشجعان شینک کسری وجیمک سکونیله کذلک جمعی یقال قوم شجعة وشجعان ونظیره
غلام وغلمة وغلمان الشجیع شینک فتحی وجیمک کسری ومدیله بعناه الشجعان شینک ضمی وجیمک سکونیله
شجیعک جمعی جریب جربان وجریب جیمله وراء مهمله ایله بر مقدار یردر الشجعاء شینک وجیمک
فتحی والفک مدیله کذلک شجیعک جمعی فقیه فقها کبی الشجاعة شینک ضمیله بهادر یقال امراة شجاعة
وابو زید ایتدی کلابیین قبیله سندن اشتدم که رجل شجاع دیرلر وشجاعته عورتی صفتلمزلردی الشجع
فتحتینله دوه یورکن آدم سرعتله اکتدر الشجع شینک فتحی وجیمک کسریله مونثی یقال ناقة شجیعة الشجعاء

شینک فتحی وجیمک سکونی والفک مدیله کذلک مؤنثی یقال ناقة شجعاء، الشجاع شینک کسریله شجاعه
لغتدر ابن السکیت روایتی اوزره الشجعان شینک کسری وجیمک سکونیله لغت مذبوره نک جمعیدر
روایت مذکور اوزره الاشجع همزه نک وجیمک فتحیله شجاع معناسنه در بعضلر ایتدی اشجع شول کمسنه
درکه انک خفتی اوله قوتی زیاده اوله یعنی جلد و اشجعله ارسلان دخی تسمیه اولنور وکاه اولور دیوانه
دخی اشجع اخاذ دیرلر بو معنادن اوترو واشجع غطفان بدن بر قبیله نک ادیدر واشجع بن حبس ایلانه
دخی دیرلر حیۀ مخصوصه معناسنه الاشاجع همزه نک فتحی وجیمک کسریله الک طام بدنی اولن برمق دیبلریدر
که اعضا به متصل اولور واحدی اشجع کلور وبعض مذبورک واحدنی اشجع کلور زعم ایتدیلر همزه نک
کسریله اصبع وزنی اوزره جوهری ایدر بونک اصلی یوقدر ابو الغوث روایتی اوزره التشجیع
على وزن التکریم بر کمسنه یه شجاعت نسبت ایتمک یاخود قوة قلب ویروب بهادر قلمق تقول شجعته اذا قلت
له انک شجاع او قویت قلبه التشجع فتحیله وجیمک ضمی وتشدیدیله تکلف ایله شجاعت ایتمک الشریعة شینک
فتحی ورانک کسری ومدیله صو الغه وصو ایچکه وارجق برابنخور معناسنه وشریعت شول دیندرکه حق
تعالی قوللری ایچون وضع ایتمشدر الشرع شینک فتحی ورانک سکونیله طریق وضع ایتمک و شرع
طوار صویه کیرمکه دخی دیرلر یقال شرع لهم شرعا من الباب الثالث ای سن وشرعت الدواب
تشرع شرعا اذا دخلت فی الماء ومنهی طریق نافذ اوزره قلعه دخی دیرلر و دریبی صویوب
چیقرمغه دخی دیرلر و یعقوب ایتدی تجرع طوارک ایاغنکرا اسن سوق اتسه لر شرعت الاهاب
دیرلر وشرع حسب معناسنه دخی کلور یقال شرعک هذا ای حسبک و فی المثل شرعک ما بلغک المحل
یعنی ازنسنه که مقصوده ارشد ره کفایت ایدر و یقال مررت برجل شرعک من رجل ای حسبک والمعنی
انه من النحو الذی تشرع فیه وتطلبه یعنی استدکک کمسنه در یستوی فیه الواحد والتثنیة والجمع لانه مصدر
مثل قولهم الناس فی هذا الامر شرع سواء وشیء وشرع برکمسنه نک اوزرینه کونلر طوغ لمغه دخی دیرلر یقال

انشرعت

انشرعت الریح فشرع هو الشارع رانک کسریله اولی یول طریق اعظم معناسنه الشروع ضمیله بر نسنه
یه باشلمق تقول فی هذا الامر شروعا اذا دخلت فی الماء وشروع صویه کیرن دوه لر معناسنه
دخی کلور یقال ابل شروع الشرع شینک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله کذلک صویه کیرن دوه لر معناسنه
وشرع صویک موجی ایله کناره چقن بالقلره دخی دیرلر یقال حیتان شرع ای شارعات من
غمرة الماء الى الجد وجد جیمک ضمیله کناره دیرلر ساحل معناسنه التشریع على وزن التکریم
طواری طوبه کتورمک تقول شرعتها انا و فی المثل اهون السقی التشریع یعنی سقیک اسهلی تشریع
طریقیله اولاندر الشرع فتحتیله شول جانبدرکه طلب اولنور یقال الناس فیه شرع سواء بونده
دخی واحد وجمع مذکر ومؤنث برابر اولور الشرعة شینک کسری ورانک سکونیله شریعت معناسنه
ومنه قوله تعالی لکل جعلنا منکم شرعة ومنهاجا و شرعة مثل معناسنه دخی کلور یقال هذه ای مثلها الشرع
شینک کسری ورانک سکونیله کذلک مثل معناسنه یقال هذا شرع هذا وهما شرعان ای مثلان و
شرعه کرش معناسنه دخی کلور و ترکیبی الشرع شینک کسری ورانک فتحیله جمعی کرشلر معناسنه
الشراع شینک کسری ایله جمع جمعدر ابو عبید روایتی اوزره وشراع کمی یلکنینه دخی دیرلر وقتا
اولوردوه بوینی فالدرسه قدر فنع شراعه دیرلر الشرائع شینک کسری وآخرنده یانک تشدیدیله
شراعه منسوب اولان کوندرکه شراع اغاجنه تشبیها اولور وعبارت قاموسدن فهم اولنان بودرکه
شرائی ضمیله اولازیر انشراح غراب وزنی اوزره برکمسنه نک اسمیدرکه کوندرلر انک شرش
یقال رمح شرائی الاشراع همزه نک کسریله قپو اچمق تقول اشرعت بابا الی الطریق اذا فتحته واشراع
برکمسنه نک اوزرینه کوندرمک طوغ لمغه دخی دیرلر تقول اشرعت الرمح قبله اذا اسددت السرجع
على وزن جعفر اوزون طویل معناسنه وجنازه معناسنه دخی کلور المشرجعة میمک ضمی وجیمک فتحیله
اوزون جلکیچه دیرلر یقال مطر مشرجع ای طوله لاح و فی لتواجیها یعنی اطرافنده کوشه لری اولیه الشسع

شسنک کسری وشینک سکونیله نعلین تصمه سی الشسوع ضمتیله جمعی نعلین تصمه لری معناسنه تقول شسعت
النعل من الباب الثالث وشسع مالی زیاده ضبط ایدن کمسنه یه دیرلر یقال فلان شسع مال اذا کان
حسن القیام علیه التشسیع علی وزن التکریم نعلینه تصمه اتمک تقول شسعت النعل تشسیعا الاشساع
همزه نک کسریله بمعناه تقول اشسعت النعل کذلک الشاسع سینک کسریله ایراق اولان نسنه یعنی بعید معناسنه
الشسوع شینک فتحی وسینک ضمیله کذلک بعید اولان نسنه الشعاع شینک ضمی وعینک تخفیفیله کونش طوغرکن
ایلک کبی کورینور ضیالری الشعاعة کذلک شینک ضمیله واحدی الاشعاع همزه نک کسریله کونک ضیا ایکز
طاغلمسی یقال اشعت الشمس اذا نشرت شعاعها ومنه حدیث لیلة القدر ان الشمس تطلع من غد یومها لا شعاع
لها واشعاع اکن قلچین اظهار اتمکه دخی دیرلر یقال اشع الزرع اذا اخرج شعاعه واشعاع دوه بولنی
طاغتمغه دخی دیرلر یقال اشع البعیر بوله اذا فرقه الشعاع شینک فتحیله فانک صاچلمسی وطاغلمسی
وغیری نسنه نک طاغلمسنه دخی دیرلر و بر الکنده اولان فکره دخی دیرلر یقال نفس شعاع ای متفرقة وهمی
بر الکنده اولان فکره دخی دیرلر یقال نفس شعاع اذا تفرقت همها وشعاع اکنک قلچغنه دخی دیرلر الشع
شینک فتحی وعینک تشدیدیله دوه بولنی طاغتمق یقال شع البعیر بوله یشعه اذا فرقه الشعشع شینلرک فتحی وعینک
سکونیله شول کولکه درلر کثیف اولمیه المشعشع میمک ضمی وشینلرک فتحیله بمعناه یقال ظل شعشع ومشعشع الشعشعة
علی وزن الزلزلة قاریشدرمق یقال شعشعت الشراب اذا مزجته الشعشاع شینک فتحیله متفرق معناسنه
در وشعشاع اوزون بویلو اولان کمسنه یه دخی دیرلر یقال رجل شعشاع ای طویل حسن الشعشعان
شینلرک فتحیله کذلک اوزون بویلو الشعشعانة کذلک شینلرک فتحیله مؤنثی یقال ناقة شعشعانة الشعلع فتحتینله
ولامک فتحی وتشدیدیله کذلک طویل معناسنه در لامی زایده در الشفع شینک وفانک سکونیله جفت که
تکک مقابلیدر وشفع جفت اتمکه دخی دیرلر یقال کان وترا فشفعته شفعا الشفعة شینک ضمی وفانک
سکونیله بر حق تعبیردر که وارده یاخود دیرده ثابت اولور الشفیع شینک فتحی وفانک کسری ومدیله شفعه صاحبی

اولان

اولان کمسنه وشفاعت صاحبی اولانه دخی دیرلر الشافع فانک کسریله شول ناقه در که قرنینده
ولدی وارایکن اردنجه آخر ولدی یوریه تقول شفعت الناقة ~ وفی الحدیث بعث مصدقا فاتاه بشاة
شافع فلم یأخذها فقال ائتنی بمعتاط یعنی ولدی اولمینی کتوردیدی ابو عبید ایتدی شافعه شافع دیدکلری
ولدی کندو یه جفت وکندی ولدینه جفت اولدیغندن اوتوردر الشفوع شینک فتحی وفانک ضمی
ومدیله شول ناقه در که بر صاغمده ایکی قاب طولدره الاستشفاع همزه نک وفانک کسریله بر کمسنه
دن بر کمسنه شفاعت طلب اتمک تقول استشفعته الی فلان اذا سألته ان یشفع لک الیه التشفع فتحتینله وفانک
ضمی وتشدیدیله شفاعت قلمق التشفیع شفاعت مقبول اولمق یقال تشفعت الیه فی فلان فشفعنی
فیه تشفیعا ای قبل شفاعتی الشناعة شینک ضمیله واحدی در الشکع فتحتینله وجع وغضب معناسنه
در یقال شکع شکعا من الباب الرابع الشکع شینک فتحی وکافک کسریله وجعی اولان کمسنه یقال
مات شکعا ای وجعا لا ینام الاشکاع همزه نک کسریله غضبه کتورمک بعضلر ایتدی اشکاع ملالت
ویروب متضجر قلمق الشمع فتحتینله شول نسنه در که انکله کیجه اولدوقده ضیا لنورلر موم معناسنه و
مولد اولنلر شمع دیرلر میمک سکونیله وشمع لطیفه اتمکه دخی دیرلر الشموع ضمتینله بمعناه الشمعة
شینک فتحی ومیمک کذلک فتحیله واحدی الاشماع همزه نک کسریله شعله ویرمک یقال اشمع السراج اذا سطع
نوره المشمعة میملرک فتحی وشینک سکونیله اوینمق ولطیفه اتمک و فی الحدیث من تتبع المشمعة ای من عبث
بالناس اصاره الله الی حالة یعبث به فیها الشموع شینک فتحی ومیمک ضمیله اول طائفه سندن شول
عورتدر که زیاده کولجی واویناجی اوله الشناعة شینک فتحیله بر نسنه حدندن تجاوز ایدوب
یرامز اولمق قباحت معناسنه یقال شنع الشیء یشنع من الباب الخامس الشنیع شینک فتحی ونونک
کسری ومدیله حدندن متجاوز اولوب قبیح اولان نسنه الاشنع همزه نک ونونک فتحیله بمعناه الشنعة
شینک ضمی ونونک سکونیله اسم در شناعت معناسنه التشنیع علی وزن التکریم دخی ایدوب یرامز لغه نسبت

ایتمک یقال شنعت علیه تشنیعا وتشنیع اسکنمک جست وچالاک اولوب حاضر اولمغه دخی دیرلر یقال
شنعت الناقة اذا شمرت اصبعها ابو عبید روایتی اوزره وتشنیع برکسنه یه شتم ایتمکه دخی دیرلر تقول
شنعت فلانا اذا استقبحته وشتمته وتشنیع دوه سکرتمکه حدت وجرأت ایتمک یقال شنعت الابل فی السیر
اذا اجدت التشنع تفعل وزنیده ضمه وتشدید ایله غارتی براکنده قلمق تقول تشنعت الغارة اذا انبثها وآته
بنمکه دخی دیرلر یقال تشنعت الفرس اذا رکبته وعلوته وسلاح طقنمغه دخی دیرلر یقال تشنعت السلاح
اذا البسته الشوحط شینک فتحی ومد ایله بر اغاجدر که بر یرده بتر طبیبلر قتیده معروف یمشی اولور الحاجب
البان دیرلر الشوع شینک فتحی وواوک سکونیله والشیع شینک کسری ومد ایله شول ولده دیرلر که بر ولدک
اردنجه طوغه مابیننده آخر ولد اولمیه یقال هذا شوع هذا وشیع هذا الذی ولد بعده ولم یولد بینهما
الشیوعة شینک فتحی وعینک ضمی ومد ایله بر نسنه مشهور اولمق یقال شاع الخبر یشیع شیوعة اذا ذاع
الشیوع ضمتیله بمعناه بو کلمه نک ورودنه جوهری اشیوعة بناء تعرض ایتمکدر وشیع احاط معناسنه
دخی کلور منه قولهم شاعکم السلام کما تقول علیکم السلام وهذا انما یقوله الرجل لاصحابه اذا اراد ان یفارقهم
المشاع میمک ضمیله بولنشلمش حصه الشایع یانکر یله بمعناه یقال سهم مشاع وسهم شایع ای غیر مقسوم
الشاع علی وزن المال بمعناه ایضا یقال سهم شاع کما یقال سائر الشیء وساره الاشاعة خبری
شایع قلمق یقال اشاع الخبر اذا اذاعه المشیاع میمک کسری وشینک سکونیله خبر شایع قلیجی کسنه
مذیاع معناسنه واشاعه تابع قلمق معناسنه ده کلور یقال حیاکم الله واشاعکم السلام
ای جعلکم صاحبا لکم وتابعا واشاعه ناقه بولنی دفعه ایتوب کسمکه دیرلر یقال اشاعت
الناقة ببولها اذا رمت به وقطعته مثل اوزعت ببولها الشیع شینک فتحی ویانک سکونیله
مقدار معناسنه در یقال اقام فلان شهرا وشیعه ای مقداره وصکره معناسنه دخی کلور منه قولهم
آتیک غدا اوشیعه ای بعده وشیع ارسلانه یورسنه دخی دیرلر التشییع علی وزن التکریم کوزدی

کتمک

کتمک یقال شیعته عند الرحیل اذا ذهبت معه عند الارتحال وتشییع اودلی یقمغه دخی دیرلر یقال شیعت
بالنار ای احرقته ابن السکیت ایتدی تشییع انشها اودونی بر تحقیر تقول شیعت النار اذا القیت
علیها حطبا یزکیها المشیع میمک ویانک فتحی وتشدید ایله بهادر اولن کسنه شجاع معناسنه المشایعة
میمک ضمی ویانک فتحی ایله تابع اولمق یقال شایعه کما یقال والاه ومشایعه جوبان دوه یی دعوت
ایتمکه دخی دیرلر المشایع میمک ضمی ویانک کسریله تابع اولن کسنه الشیعة شینک کسری ومد ایله کسنه نک
اتباعی وانصاری التشیع تفعل ویانک ضمی وتشدیدیله برکسنه شیعه لک دعواسن ایتمک یقال تشیع الرجل
اذا ادعی دعوی الشیعة الشیع شینک کسری ویانک فتحیله شول قومدر که بری برینک رأینه تابع اوله
الاشیاع همزه نک فتحیله امثال معناسنه در قال الله تعالی کما فعل باشیاعهم من قبل ای بامثالهم
من الشیع الماضیة الشیاع شینک کسریله تابع یقال شاع شیاعا اذا تبعه وشیاع جوبان
دوه یی چاغروب دعوت ایتمکه دخی دیرلر وتحریک بعض متأخراوله وشیاع شول اودون اوفاغنه
دخی دیرلر که انکله آتش یالکلنور نتکم شباب للنار وجلاء للعین دیرلر وشیاع جوبانک دودکی
آوازنه دخی دیرلر فصل الصاد الاصبع همزه نک کسری وبانک فتحیله برمق انکشت معناسنه تذکیری
وتأنیثی جائزدر وبونده بر نجه لغت واردر بری اصبع وبری اصبع همزه نک کسری وضمیله وبانک
الکسنده دخی فتحیله وبانک حرکتی همزه نک ضمه سنه تابع قلوب اصبع دیمک دخی جائزدر وکسره سی کسره
یه تابع قلوب اصبع دیمک دخی جائزدر وبونده بشنجی لغت واردر که اول اصبوع در همزه نک فتحی وبانک کسریله
واصبع اثر حسنه دخی دیرلر یقال للراعی علی ماشیته اصبع ای اثر حسن من جودة الرعی الصبع صادک فتحی
وبانک سکونیله برغائبه نسنه یه برمغله اشارت ایتمک تقول صبعت بفلان اصبع صبعا من الباب الثالث اذا
اشرت نحوه باصبعک مغتابا وبرکسنه بی برکسنه یه اشارت ایله دلالت ایتمکه دخی دیرلر تقول صبعت فلانا
علی فلان اذا دللته علیه بالاشارة وصبع برمانی برکاسنک اوزرینه قومامغه دخی دیرلر الجندره ولا

كالسنه اخرا به افتعیجوب تقول صبعت الانا اذا وضعت علیه اصبعک حتی یسال علیها ما فیه من انا اخر
الصنتع صادک وتانک فتحیله دوه قوشی ارککنک باشی برک ولطیف اولوب بوینی بور رق اولور الصنتع
صادک وتانک ضمی ونونک ما بیننده سکونیله قنفذ وزنی اوزره کذلک باشی برک ولطیف اولان دوه
قوشی الصدع صادک فتحی ودالک سکونیله یارمق شق اتمک معناسنه وصدع صحرایی قطع اتمک معناسنه
ده کلور یقال صدع الفلاة اذا قطعها وصدع اظهار معناسنه ده کلور یقال صدعته اذا اظهرته وبینته و
اشکاره سویلمکه دخی دیرلر تقول صدعت بالحق اذا تکلمت به جهارا وباری تعالینک فاصدع بما تومر دیدکی
اظهر دیمک معناسنه در قرآء روایتی اوزره وصدع میل معناسنه ده کلور تقول صدعت الی الشیء اصدع
صدوعا اذا ملت الیه ومنع معناسنه ده کلور یقال ما صدعک عن هذا الامر ای ما صرفک وصدع خفیف
اللحم اولان کمسنه یه دخی دیرلر الصدع بمعناه وصدع بیان اجسنک وسط الحال اولنه دخی دیرلر وآهونک
دخی وسط الحال اولنه دیرلر الانصداع همزه نک وصادک کسریله یارلمق یقال صدعته فانصدع وتصدع
من الباب الثالث ای انشق الصدیع صادک فتحی ودالک کسری ومدیله جبح معناسنه وصدیع بر مقدار دوه یه
دخی دیرلرکه او توز عدده قریب اوله وبر بلوک قیونه دخی دیرلر التصدیع علی وزن التکریم ایرمق
تفریق معناسنه وتصدیع باش اغرتمق معناسنه ده کلور یقال صدع الرجل تصدیعا التصدع فتحیله
ودالک ضمی وتشدیدیله متفرق اولمق یقال تصدع القوم اذا تفرقوا الصداع صادک ضمیله باش
اغریمق دردسر معناسنه الصدعة صادک کسری ودالک سکونیله دوه سور وسنرلری بر قطعه وقیون سوری و
بر فرقه ده دیرلر تقول صدعت الغنم صدعتین ای فرقتین وکل واحدة منهما صدعة الصرع صادک فتحی
ورانک سکونیله والصرع صادک کسری ورانک کذلک سکونیله اولی بغیم لغتی اوزره وثانی بنی قیس
لغتی اوزره دوشرمک اسقاط معناسنه یقال صرعته صرعا وصرعا بالفتح والکسر من الباب الثالث
وصرع مرض معروفه دخی دیرلر ونوعه دخی دیرلر ضرب معناسنه المصروعون میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله دوشمش

کمنه

فصل

کسنه لر یقال مررت بقتلی مصرعین شدد للکثرة المصارعة میمک ضمی ورانک فتحیله کذلک دوشرمک تقول
صارعته اذا القیته علی الارض المصرع میمک ورانک فتحی وصادک سکونیله دوشرجک یر اسم مکان ومصدر
میمی دخی کلور الصرعة صادک کسری ورانک سکونیله بر درلو بر قموع حیله ورکبه اولور بناء نوع
اولمغله یقال سوء الاستاک خیر من حسن الصرعة الصرعة صادک ضمی ورانک فتحیله همزه وزنی اوزره قوللو
کسنه درکه خلایقدن هر کمله خصومت ایدرسه خصومت اتر وکی کسنه بصه الصریع صادک کسری ورانک کسری
ومدیله وتشدیدیله فسیق وزنی اوزره اقرانی چوق بصمش کسنه التصریع علی وزن التکریم شعرده مصراع اولی بی
مقفی قلمق وبو مصراع بابدن مأخوذدرکه مصراع باب قپونک قنادنه دیرلر المصراعان میمک وصادک
سکونیله قپونک ایکی قنادی الصرعان صادک فتحی ورانک سکونیله تثنیه درکه صرع معناسنه بر جانب
صباح وقیندنه نصف نهاره دک وبری دخی نصف نهاردن سقوط قرصه دک یقال اتیته صرعی النهار
ای غدوة وعشیة الصرعان صادک فتحی ورانک سکونیله ایکی بلوک دوه درکه بری صویه کلدکده بری صودن
دونر زیاده چوق اولدیغینه بناء الصرعان صادک کسری ورانک سکونیله مثلان معناسنه در یقال
فیهما صرعان وشرعان وقتلان کله بمعنی حتی ان حاء مهمله نک کسری وتاء مثناتک سکونیله وقتلان
قافک کسری وتاء مثناتک سکونیله در وصرعان بر فعلک وجه وشکلنه دخی دیرلر معناسنه ده کلور طلبت
من فلان حاجة فانصرفت وما ادری علی ای صرعی امره هوای لم یبان لی امره الصریع صادک
فتحی ورانک کسری ومدیله شول یابیدرکه اغاجی یونلمامش اولا وبعضلر ایتدی شول
قمچی وشول یابیدرکه اغاجی کسلمادن اغاج باشنده قورمش اولا الصعصعة علی وزن الزلزلة
والصعصاع صادک کسری وعینک سکونیله بر نسنه یی تحریک اتمک یقال صعصعته فتصعصع اذا حرکته
فتحرک مثل زعزعته فتزعزع وصعصعه تفریق معناسنه دخی کلور یقال صعصعته فتصعصع
ای فرقته فتفرق الصعاصع صادک فتحی وثانینک کسریله متفرق اولانلره دوه یقال ذهبت الابل

صعاصع ای نادة متفرقه یعنی قاجوب طاغلمش صعصعه صادلرک فتحی وعینلرک سکونیله بر قبیله نک باباسی
ادیدر هوازندندر که اول صعصعه بن بکر بن هوازندر الصقع صادک فتحی وقانک سکونیله سلا ایله
اورمق الصقعان صادک فتحی وقانک سکونیله سلا وزجر کسنه یقال رجل صقعان جوهری ایدی
صقع کلمه مولده در الصقع صادک ضمی وقافک سکونیله جانب ناحیه معناسنه یقال ما ادری این صقع
ای این ذهب وفلان من اهل هذه الصقع ای من هذه الناحیة الصقع فتحتیله یولدن چیقمق یقال
صقع ای عدل عن الطریق وصقع قول او بر لغه دخی دیرلر یقال صقعت البر اصقعها من الباب الرابع
اذا انهارت وبو ابو عبیده روایتدر وصقع کذلک غم کبی بر نسنه در که نفسی طوتر زیاده حرارتندن
الصقعا صادک فتحی وقافک سکونی والفک مدیله کونش روایت اولنور که ابو الاسود الدیلینک
قزی بر غایت اسی کونده والده ایدی یا ابت ما اشد الحر ابو الاسود ایدی اذا کانت
الصقعاء من فوقک والرمضاء من تحتک یس قز ایدی شدت حرارت نظریقیله اولدیغی سؤال
اتمک مقصودم زیاده حرارت اولدیغی اعلامدر ابو الاسود ایدی بس ما اشد الحر دی یعنی دالکر
فتحی ورانک نصبیله ابو الاسود بو کلامیله باب تعجبی وضع اتدی وصقعا باشنکک اورتسنده اق اولان
طوشنجله دخی دیرلر ویخزی نسنه یه دخی اطلاق اولنور الصقاع صادک کسریله شول بز پاره
سیدر که انکله نسا طائفه سی لحجمه یاغدن صقنور وصقاع کذلک شول نسنه دیرلر که ناقه نک بورننه
باغلرلر انکم باب الجمهره دیرج تغییر بزه مرور ایتمشدر الاصقع همزه نک وقافک فتحیله آت جنسندن وطیر
جنسندن باشنک اورته سنده بیاض اولنور الصقعه صادک ضمی وقافک سکونیله اسمدر ذکر اولنن
صقعت اوزره اولنمق معناسنه الصوقعه صادک وقافک فتحی وواوک سکونیله ذکر اولنن بیاضک
موضعی وصوقعه ثریدکا وزنده اولنمق دلکلره دخی دیرلر الصقع صادک فتحی وقافک سکونیله ذکم
اولنمق بیاضک موضعه اورمق تقول صقعته اذا ضربته علی ذلک الموضع وصقع خروس اوتمکه دخی دیرلر
یقال

یقال صقع الدیک اذا صاح وسینله دخی لغتدر وصقع قرانجی بغاعه دخی دیرلر یقال صقعت
الارض وصقع یلدرم اورمغه دخی دیرلر الصاقعه فانک کسریله یلدرم یقال صقعتنا الصاقعة یس
بو صقعت الصاعقة دن لغتدر المصقع میمک کسری وصادک سکونی وقافک فتحیله بلیغ معناسنه یقال خطیب
مصقع ای بلیغ الصقیع صادک وقافک کسری ومدیله قرانجی که کوکدن ینر المصقوعه میمک فتحی وقافک
ضمی ومدیله فرنجی یغمش یر الصلع فتحتیله باشک اوکنده قیل بتمامک الاصلع همزه نک ولامک فتحیله شول کسنه
در که باشنک اوکنده قیل اولمیه الصلعة فتحتیله باشک اوکنده قیل بتمیان یر الصلعه صادک ضمی ولامک
فتحیله بمعناه الصلعاء صادک فتحی ولامک سکونی والفک مدیله شول دکلنلو اغاجدر که بو قدر ینک باشی
دوشمش اوله وصلعاء آفت وبلایه دخی دیرلردا هیه معناسنه وصلعاء شول قومه دخی دیرلر که
انده اشجار اولمیه الاصیلع همزه نک فتحی وصادک فتحی ولامک کسریله تصغیر صیغه سی اوزره شول ایلاندر
در که بوینی اینجه وباشی خندق کبی یومری اوله الصلاح صادک ضمی ولامک تشدیدیله اینلی صاع
عیض معناسنه الصلاحه وزن مزبور اوزره مؤنثی الصلع صادک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله
صلاع معناسنه در اندن مقصوددر وصلیع کذلک شول یره دیرلر که نسنه بتورمیه وبو صلیع راسدن
مأخوذدر قیل بتمامک معناسنه الصلفعه علی وزن الدحرجه قافلک وفانک لغتدر ببون اورمق
معناسنه یقال صلفع علاوته اذا ضرب عنقه وصلقعه فقیرا ولمغه دیرلر اعلام معناسنه وبو دخی
قافله وفانک لغتدر وسلقعه دخی لغتدر سینله وفاله یقال صلقع صلقع الرجل اذا افلس وصاحب
صراح صلقعه لی بوق انکله تعبیر ایدوب صلقعه نیست کردن وکردن زدن ومفلس شدن
دیمشدر سهودر کلام جوهری ده کویا که اعلالی من افلاس معناسنه معنابر ظن اتمشدر الصلمعه علی وزن
الدحرجه بر نسنه یی اصلندن قلع ایتمکدر احمر روایتی اوزره یقال صلمعت الشیء اذا قلعته من اصله وفرا
ایدی صلمعه تراش اتمک معناسنه در یقال صلمع راسه اذا حلقه ومغلس ولمق معناسنه ده کلور صلقعه کبی

الأصمع همزه نک و میمک فتحیله شول قلبدر که متنبه اولوب ذکی اوله یقال هو اصمع القلب اذا کان
متیقظا ذکیا **الاصمعان** همزه نک و میمک فتحیله صیغهٔ تثنیه اوزره قلب ذکی و رأی عازم معنالرینهدر
والاصمعی قولاغی کوچک دخی درلر **الصمعاء** صادک فتحی و میمک سکونی و الفک مدیله مؤنثی و فی الحدیث
ان ابن عباس کان لا یری باسا ان یضحی بالصمعاء و صمعاء بیوک و بکنه دیرلر یعنی بیوسیله هنوز
چیچکلنمامش **المنصمع** میم اولکی ضمی و ثانینک کسری و تشدیدیله شول اوقدر که یلکی اصلنمش اوله یا قندن یا غیری
نسنه دن بر حیثیتله که یلکی دوشرلمش کبی اوله یقال خرج السهم منصمعا اذا ابتلت قذذه من الدم و غیره
فانضمت و قذذ قافله و ذالین معجمتینله یلکلر معناسنهدر **الصمع** صادک ضمی و میمک سکونیله اجعد اصعر
جمعیدر کیچرک معناسنه یقال الکلاب جمع الکعوب ای صغار الکعوب **المصمعه** میم اولکی ضمی و ثانینک فتحی
و تشدیدیله شول شریدر که اوجی اولوب باشی سیوری اوله **صومعة النصاری** صادک و میمک فتحی و واوک
سکونیله نصارینک اوی بیت النصاری معناسنه باشی اوجی اولدیغیچون صومعه دینلمشدر بو دخی
بنا ایله اولمیوب چادر مثللو نسنه بنا بدن اولمیوب تحملدر و برنوس دیدکلری لباسه دخی صومعه دیرلر
باشی اوجی اولدیغیچون **الصنع** صادک ضمی و نونک سکونیله ایشلمک یقال صنع الیه معروفا و صنع به صنیعا
قبیحا ای فعل و معروف احسان دیرلر و قولهم ما صنعت و اباک تقدیره مع ابیک لان مع و الواو
جمیعا لما کان للاشتراک والمصاحبة اقیم احدهما مقام الآخر و انما نصب لقبح العطف علی المضمر المرفوع
من غیر توکید فان وکدته رفعت و قلت ما صنعت انت و ابوک بو محله کلنجه جوهری نک عبارتیدر لکن
وانما نصب لقبح العطف تعلیلنده استوی الماء والخشبة مثللو ایله نقض وارد اولور حکم تاویل اولنوب
وانما نصب وانما وجب النصب ایله درد ینله فتامل **الصناعة** صادک کسری ایله اهل صنعتک پیشهسی **الصنعة**
صادک و نونک سکونیله اول پیشه ایشلمک و صنعة آنه خوب تیمار اتمکه دخی دیرلر تقول صنعت
فرسی صنعا و صنعة **الصنع** صادک فتحی و نونک سکونیله آنه ایو تیمار اتمک علی ما مر **الصنیع** صادک فتحی و نونک
کسری

کسری و مدیله تیمار اولنمش آت یقال فرس صنیع و صنیع اجلمش قلیجه دخی دیرلر یقال سیف صنیع ای
مجلو و صنیع فعل معناسنهده کلور علی ما مر و صنیع الیدین دخی دیرلر استاد حاذق معناسنه **الصناع**
صادک کذلک فتحیله حاذق و ماهر معناسنه یقال امرأة صناع الیدین ای ماهرة بعمل الیدین **الصناعان**
صادک کذلک فتحیله تثنیهسی یقال امرأتان صناعان **الصنع** ضمتینله جمعی مثل قذال و قذل و قذال
قافله و ذال معجمه ایله قفا معناسنهدر **الصنع** صادک کسری و نونک سکونیله صانع حاذق معناسنه
یقال رجل صنع الیدین ای ماهر فی صنعته **الصنع** فتحتینله بمعناه یقال رجل صنع الیدین **الاصطناع**
همزه نک و طانک کسری ایله بر نسنه ایشلمک طلب اتمک افتعال وزنی اوزره در تا طایه قلب اولنمشدر
و احسان طلبنه دخی دیرلر تقول اصطنعت عند فلان صنیعة یعنی طلب ایتدم و اختیار معناسنه
دهکلور یقال اصطنعت فلانا لنفسی اذا اخترته **الصنیعة** صادک فتحی و نونک کسری و مدیله عمل
معناسنه کلور یقال هو صنیعتی **التصنع** فتحیله و نونک ضمی و تشدیدیله سعی و تکلف حسن حال
کوسترمک و عورت کندن تزیین اتمکه دخی دیرلر **المصانعة** میمک ضمی و نونک فتحیله رشوت ویرمک
معناسنهدر و فی المثل من صانع بالمال لم یحتشم من طلب الحاجة یعنی رشوت ایله منصب و جاهه
ایرشمک حاجت قتنده محتشم اولماز استحقاق اولمدیغیچون **المصنعة** میمک و نونک فتحی و صادک
سکونیله شول یردر که حوض کبی ایذه یغمور صویی جمع اوله **المصنعة** میمک فتحی و صادک سکونی و
نونک ضمیله بمعناها **المصانع** میمک فتحی و نونک کسریله حصارلر معناسنهدر حصون کبی **الصنعاء**
صادک فتحی و نونک سکونی والفک مدیله قصبهٔ یمندر **الصنعانی** صادک فتحی و نونک سکونی و یانک تشدیدیله
صنعایه منسوب اولن نسنه علی خلاف القیاس نتکم حرانه نسبتده حرنانی و منانی و عنانی کلمهلرینک
نسبتنده منانی و عنانی دیدیلر نونلرک تخفیفیله **الصوع** صادک فتحی و واوک سکونی ایله طاغیتمق
تفریق معناسنه و منه قولهم یصوع الکمی اقرانه اذا اتاهم من نواحیهم و کمی کافک فتحی و یانک تشدیدیله بهادر

شجاع معناسنه والرجل یصیح للرجل والتبس یچینک ادکلنه دیرلر النصوح فتحیله و واوک ضمی و
تشدیدیله طاغلمق تنوبح معناسنه و تصوح او توک یوریوب متزاید اولمسنه دخی دیرلر التصیح
فتحیله ویانک ضمی و تشدیدیله بمعناه الصاح علی وزن الحال الجوع یرارض مطمئنه معناسنه و صاح کذلک
شول نسنه در انگله برنسنه اولچلوب کیل اولنور که اول دورت مددر و هر مدایکی یوز التمش
درهم در بس صاع بیک قرق درهم اولور الاصوع همزه نک فتحی و واوک ضمیله جمعی کیله لر معناسنه
واکر دیلرسک واو مضمومه بی همزه یه قلب ایدرسن الصواع صادک ضمیله صاعده لغتدر بعضلر ایدی
صواع شول تعبدر که اندن برنسنه ایچلور فصل الضاد الضبح صادک فتحی و بانک سکونیله
قول عضد معناسنه الاضباح همزه نک فتحیله جمعی قوللر معناسنه فرخ ایله افراخ کبی و افراخ فائله
وخاء معجمه ایله یا و ریلر معناسنه درو ضبع برکسنه اورمنیچون قول اوزتمغه دخی دیرلر یقال ضبعت الرجل
اذا مددت الیه ضبعک للضرب و مصافحه ایچون و دعا ایچون ال اوزتمغه دخی دیرلر و ضبع طوار
یوروکن قوللرین اوزدرق یوریمکه دخی دیرلر یقال ضبعت الخیل والابل تضبع من الباب الثالث
اذا مدت اضباعها فی سیرها و ضبع برکسنه نک تحت حمایتنه و جانبنه دخی دیرلر یقال کنا فی ضبع
فلان ای فی کنفه و ناحیته و ضبع آت یوروکن طرناغن ایچ یوزینه مائل ایدرک یوریمکه
دخی دیرلر اصمعی روایتی اوزره و ضبع سباعدن یا للو قوردن دخی دیرلر کفتار معناسنه و ضبع
قتلوق ییلنه دخی دیرلر سنه مجدبه معناسنه الضبعان ضادک کسریله و بانک سکونیله الضبعانه کذلک
ضادک کسری و بانک سکونیله مؤنثی و ضبعک مؤنثنده ضبعه دیمزلر ضبع مذکر و مؤنثه اطلاق اولنور
الضباعین ضادک فتحی و عینک کسری و مدیله ضبعانک جمعیدر سرحان ایله سراحین کبی که سرطان ذئب
معناسنه در الضبعانات ضادک کسری و بانک سکونیله ضبعانه نک جمعی که ضبعک جمعی مؤنثندر الضباع
ضادک کسریله ضبعک جمعیدر مذکره و مؤنثه شاملدر سبع ایله سباع کبی التضبیع علی وزن التکریم آت قولن اوزادرق

بودیکدر ضبح معناسنه نتکم مرور ایتدی الضابع بانک کسریله شول ناقه در که قولن اوزادرق
یوریه الاضطباع همزه نک و طانک کسریله برکسنه ردا اسن صاغ قولتغندن الوب صول اوموزنه
برقعدر برچیشیله که صاغ اوموزی اچق و صول اوموزی اورتلو و لا کعبه شرفها الله تعالی طواف
ایدنلر بویله احرام اولنشدر و بوکه اضطباع دیدیلر بونده اکی قولی اظهار ایتمک بولندیغیچون و بوکه
تابط دخی دیرلر اصمعی روایتی اوزره ردا بی قولتغنه الحقه الممه بولندیغیچون الضبعان الامدر ضادک
کسری و بانک سکونی ایله شول ارکک سرتلاندر که قرنی بیوک و بنلری منتح اولا و بعضلر ایتدی ضبعان
امدر شول سرتلاندر که بانلری تراب رنکنی بغلنش اولا کویا که امردن مأخوذ در که مدرطیراقدر
اولان کبی دیمه دیرلر الضبع فتحیله ناقه نک ارکک دوه طلبنده زیاده اشتهاسی ولمق الضبعه کذلک فتحیله
بمعناه یقال ضبعت الناقه تضبع ضبعا من الباب الرابع الاضباع همزه نک کسریله کذلک ناقه ارکک
دوه یه زیاده اشتها اوزره اولمق یقال اضبعت الناقه ضبیعه ضادک ضمی و بانک فتحیله و بانک
سکونیله بر جماعتک باباسی آدیدر بکر قبیله سندن که اول ضبیعه بن قیس بن ثعلبه در که جد اعلالری
بلربن وائل در که اعشی نام شاعرک و میمون بن قیسنک جماعتیدر ضباحه ضادک ضمیله بر عورتک
اسمیدر الضجع ضادک فتحی و جیمک سکونیله کشی یانی اوزره یاتمق الضجوع ضمتیله مثله یقال ضجع یضجع
ضجعا و ضجوعا من الباب الثالث اذا وضع جنبه علی الارض الاضطجاع همزه نک و طانک کسریله بمعناه و
بونده اکی لغت واردر عربلردن بعضی افتعالک تاسنی طایه قلب ایدوب و اظهار ایدوب
اضطجع دیرلر و بعضلر ادغام ایدوب اضجع دیر حرف اصلی اظهار ایتکله و اطجع دیمزلر زیرا صادی طانی
ادغام ایتمزلر و مازنی ایتدی عرب طائفه سندن بعضلر الطجع دیر حرفین مطبقینی بربرده کوردکلرینه
اوتری و ضادک یرینه ضاده اقرب اولان حرفی کتورلرکه اول لامدر الاضجاع همزه نک
کسریله یانی اوزره یاتورمق یقال اضجعته انا الضجعه ضادک کسری و جیمک سکونی ایله بر کونه یاتمق

اوزرینه یاتمق یقال فلان حسن الضجعة مثال الجلسة والرکبة الضجیع ضادک فتحی وجیمک
کسری ومدّیله بر کمسنه ایله بیله یاتن کمسنه یقال هذا ضجیعه ای الذی یضاجعه التضجیع علی وزن
التکریم بر نسنه ده تقصیر ایتمک وکونشک غروبه قریب اولمغه دخی دیرلر یقال ضجّعت الشمس اذا دنت
للمغیب مثل ضرّعت فان التضریع ایضا دنوّها للغروب علی ما سیجیء التضجع فتحتیله وجیمک ضمی وتشدیدیله
بر نسنه ده اهمال ایدوب آنی اقامت ایتمامک یقال تضجّع فی الامر اذا تقعد ولم یقم به وبلوت
بر یرده دایم اولمغه دخی دیرلر الضجعة ضادک ضمی وجیمک فتحیله همزه نک وزنی اوزره یاتمسی
کثیر اولوب تکاسلی چوق اولن کمسنه فرا ایتدی الضاجعة جیمک کسریله والضجعا ضادک فتحی و
جیمک سکونیله والفک مدّیله والضجعی الفک قصریله بونلرک اوجی دخی چوق اولن قیون معناسنه
در وبعض نسخ صحاحده الف مقصوره ایله اولنک ذکری ترک اولنشدر الضجوع ضادک فتحی وجیمک
ضمی ومدّیله بر موضعک اسمیدر واصمعی ایتدی ضجوع بنی ابی بکرک ساحه لرینک اسمیدر الضجاجع
ضادک فتحی وجیمک کسریله یره یصدملو اولن طاغ واصلی یوقدر دیمشلر الضرع ضادک فتحی ورانک
سکونیله هر حیوان طرنقلو اولن حیوانک ممه سنه ودوه قسمنک ممه سنه دیرلر الاضراع همزه نک
کسریله قیونک ممه سنه طوغمزدن اول سود ایتمک یقال اضرعت الشاة اذا نزل لبنها قبل النتاج
الضریع ضادک فتحی ورانک کسری ومدّیله ممه سی بیوک قیون الضریعة ضادک فتحی ورانک کسری
ومدّیله بمعناه یقال شاة ضریع وضریعة اذا کانت عظیمة الضرع وضریع شبرق دیدکلری
دکنک قوری سنه ده دیرلر تازه ایکن شبرق دیرلر ضریع دیمزلر بوشوک دیکندر که کعبه یوللرنده
چوق بتر آنی حیوانات یمز یره یاپلو رساقی اولمز قوریدقده دیکنلری کدی طرناغی کبی
اولور الضراعة ضادک فتحیله تضرع ایتمک یقال ضرع الرجل ضراعة من الباب الثالث
اذا خضع وذلّ الاضراع همزه نک کسریله ذلیل ایتمک وفی المثل الحمّی اضرعتنی لک الضرع فتحتیله ضعیف

وذلیل

ذلیل اولن کمسنه الضارع رانک کسریله جسمی نحیف اولن کمسنه یقال ان فلانا لضارع الجسم ای
نحیف ضعیف التضرع فتحتیله ورانک ضمی وتشدیدیله یلوارمق یقال تضرّع الی الله اذا ابتهل الیه وتضرّع
بر حاجت طلب ایتمکه دخی دیرلر یقال جاء فلان یتضرّع ویتعرّض اذا جاء یطلب الیک الحاجة التضریع
علی وزن التکریم کون بتمغه قریب اولمق وچوملک پشمکه قریب اولمغه دخی دیرلر یقال ضرّعت القدر
اذا حان ان تدرک المضارعة میمک ضمی ورانک فتحیله مشابهت معناسنه تضرع علی وزن تنصر بر
موضعک اسمیدر تضارع تانک ورانک ضمیله بر طاغک علمیدر نجدده الضعضعة علی وزن الزلزلة یره
برابر ایتمک یقال ضعضعه اذا هدمه الی الارض وضعضعه ذلیل قلمغه دخی دیرلر یقال ضعضعه الدهر فتضعضع
اذا خضع وذلّ التضعضع فتحتیله وضاد ثانینک ضمیله تزلزل وزنی اوزره بنا یقلوب یره برابر
اولمق یقال تضعضعت ارکانه اذا اتضعت وتضعضع ذلیل اولمغه دخی دیرلر علی ما مرّ وفی الحدیث
ما تضعضع امرؤ لآخر یرید عرض الدنیا الا ذهب ثلثا دینه وعرض عینک مهمله وراء مهمله نک فتحیله مال
دنیادر آز اولسون چوق اولسون الضعضاع ضادک فتحی وعینک سکونیله بر نسنه نک ضعیفنه دیرلر
یقال رجل ضعضاع اذا لم یکن له رأی الضعضع علی وزن الهدهد بمعناه مقصور منه الضفع ضادک
فتحی وعینک تشدیدیله دوه یه باش اوکرتمک ابن الاعرابی روایتی اوزره وثعلب ایتدی ضفع
دوه یی تأدیب ایچون صنع دیمکدر الضفدع ضادک ودالک کسریله خنصر وزنی اوزره قورباغه که
مائی اولان حیواندر الضفادع ضادک فتحی ودالک کسریله جمعی قورباغه لر معناسنه الضفدعة ضادک
ودالک کسریله مؤنثی وناسدن بعض کمسنه لر ضفدع دیرلر دالک فتحیله خلیل ایتدی کلام عربده فعلل
یوقدر الا درت کلمه که بری درهم وبری هجرع وبری هبلع وبری قلعم در وهجرع جیمله وراء مهمله ایله
طویل معناسنه در وهبلع باء موحده ایله کثیر الاکل اولن کمسنه در وقلعم قاف وعین مهمله ایله بر طاغک علمیدر
الضوکعة ضادک وکافک فتحی وواوک سکونیله کثیر اللحم اولوب ثقیل واحمق اولان کمسنه ابو عبید روایتی اوزره

الضلع ضادك كسرى ولامك فتحيله اياغو كمكى استخوان يعنى بهلو معناسنه الضلوع ضمّيله جمعى الاضلاع
همزه نك فتحيله كذلك جمعى اياكولر معناسنه وضلع جور ايدجى معناسنه ده كلور يقال هم على ضلع جائرة
يعنى انلر ظالم وجور ايدجيلردر وضلع كذلك شول كوچك طاغه ديرلر كه الچق اولوب اينسوز اوله يقال
انزل بتلك الضلع الضلع ضادك فتحى ولامك سكونيله حقدن ميل وعدول ايتمك يقال ضلع يضلع ضلعا اذا مال
وجنف وجنف جيمك ونونك فتحيله ميل وعدول معناسنه در الضالع لامك كسريله جور ايدجى كمسنه يقال ضلعك
مع فلان اى ميلك معه وهواك وفى المثل لا تنقش الشوكة بالشوكة فان ضلعها معها يعنى ديكنى ديكنله چيقارمه زيرا
ديكنك ديكنه ميلى چوقدر وبو مثل شول محلده ضرب اولنور كه بر كمسنه بر كمسنه ايله خصومت ايتدكده كندو هواسنه
تابع بر كمسنه يه حكم احوالمزى كورسون ديه ويقال خاصمت فلانا فكان ضلعك على اى ميلك وجورك على
الضالع لامك كسريله جور ايدجى كمسنه الضلع فتحتيله اكريلكدر خلقت جهتندن تقول ضلع يضلع ضلعا من
الباب الرابع وضلع وسع حلقه وصبر وتحمله دخى ديرلر اصمعى روايتى اوزره الضلاعة ضادك فتحيله
قوت وايا كوكلكلرينك محكم اولمغه ديرلر تقول منه ضلع الرجل ضلاعة من الباب الخامس الضليع ضادك ولامك
كسرى ومديله قوى وايا كوسى شديد اولان كمسنه وضليع شول اته ديرلر كه تام الخلق اولوب غليظ العظام
وكثير العصب اوله التضلع فتحيله ولامك ضمى وتشديديله طويوب وقانوب معناسنه يقال تضلع الرجل اذا امتلأ شبعا
وريا الاضلاع همزه نك كسريله اغر كلمكيين مائل قلمق يقال حمل مضلع اى مثقل المضطلع ميمك ضمى ولامك كسرى
ايله قوى معناسنه ضلاعتدندر باب افتعالدن مطلع ديمك جائزدر دكلدر ادغامله وابو نصر احمد بن
حاتم ايتدى عربلر كه هو مضطلع بهذا الامر ومطلع ديرلر اضطلاع ضلاعتدندر قوت معناسنه واطلاع
علودندر اطلعت الثنية ديدكلرى قوللرندن مأخوذدر علوها معناسنه يعنى اول كمسنه هذا الامر
عاليدر مالكدر ديمك اولور ديدى التضليع على وزن التكريم بزك نقشنى ايا كو هيئتى اوزره قلمق
الضوع ضادك فتحى وواوك سكونيله بسنه بى حركت ايتمك يقال ضاعه يضوعه اذا افزعه وضوع مسك تحريك
اولنق

اولنق قره رايحه ويرمك دخى ديرلر يقال ضاع المسك اذا تحرك وانتشرت رايحته التضوع فتحيله وواوك ضمى
وتشديديله بمعناه كذلك مسك اولنق قره رايحه ويرمك التضيع كذلك فتحيله وياءنك ضمى وتشديديله بمعناه يقال
تضوع وتضيع المسك الانضياع همزه نك وضادك كسريله قوش باورسنوك غدا استيوب اول جانبه
دونوب چاغرمسى الضوع ضادك ضمى وواوك فتحيله كيجه ايله اوجر قوشلردندر بعقوش جنسندندر ومفضل
ايتدى بعقوشلردندر ديلكيدر الاضواع همزه نك فتحيله والضيعان ضادك كسرى ومديله جمعيدر بعقوشلر
معناسنه الضوائح همزه نك ضادك ضميله ذكر اولنان قوشك آوازيدر الضيع ضادك فتحى وياءنك
سكونيله بر نسنه هلاك اولمق الضياع ضادك فتحيله كذلك هلاك اولمق يقال ضاع الشى يضيع
ضياعا اذا هلك المضيعة ميمك فتحى وضادك كسرى ومديله ضايع اولمق معناسنه معيشتكى ومنه
قولهم فلان بدار مضيعة التضييع على وزن التكريم ضايع قلمق يعقوب ايتدى عربلرك الصيف
ضيعت اللبن ديدكلرى تاء مكسوره درلر كه مذكره خطاب اولنسون لكن مونثه كرك مثنى يه كرك مجموعه
زيرا بو مثل ايله ابتدا بر عورته خطاب اولنشدر كه اول عورت بر غنى كمسنه نك تحت نكاحنده ايدى پير اولمغين
كرهه كوروب انى بوشنوب بر فقيره وارب صكره زوج اولنه خير كورمه يوب سود طلب
ايتدكده مذكور سودى ويرميوب بو كلامى سويلمش پس الصيف ظرفيه اوزرينه منصوب اولور
المضياع ميمك كسرى وضادك سكونيله ضايع قلجى كمسنه مضيع معناسنه الاضاعة همزه نك كسريله ضايع
قلمق واضاعت يرى ويوردى چوق اولمق معناسنه ده كلور يقال اضاع الرجل اذا افشت
ضياعه وكثرت التضييع على وزن التكريم بمعناه الضيعة ضادك فتحى وياءنك سكونى ايله ملك يعنى ير ويورد
عقار معناسنه الضياع ضادك كسريله جمعى يرلر ويوردلر معناسنه الضيع ضادك كسرى وبانك فتحيله كذلك
جمعى بورده ايله بردركه المضيع ميمك ضمى وعينك كسرى ومديله يرى ويوردى چوق اولان كمسنه الضيعه ضادك
اولكى ضمى وياء اولكى فتحى وثانينك سكونى ايله ضيعه نك تصغيريدر ضويعه ديمك جائز دكلدر الضايع هلاك اولمق

نسنه واجلوع محلنده دخی استعمال اولنور منه قولهم فلان یاکل فی معًا صنابع ومعا میمک کسری ایله
بغرسوق معناسنه درانبه الخرس ایله مکناه اولنه عورته زیاده کسکین اولنه نه در دیدیلر اینوی ناب
جاین تلقی فی معا صنایع التضیع فتحیله ویانک ضمی وتشدیدیله مسک رایحه ویرمک یقال تضیع الماء المسک
وهو لغة فی تضوع علی ماهر اذا فاح فصـــل الطاء الطبع طانک فتحی وبانک سکونیله شول خوی درکه
انسان انک اوزرینه یرادلور وبو اصلنده مصدر ایدی الطبیعة طانک فتحی وبانک کسری ومدیله
بعناه الطباع طانک کسریله بمعناه ایضا وطبع مهر اورمغه دخی دیرلر ومهر حفظ ایجون برنسنه نک
اوزرنده نقش اتمکه درکرک بالجوع اوزرینه اولسون کرک غیری نسنه اوزرینه اولسون
تقول طبعت علی الکتاب ای ختمت وطبع برنسنه ایشلمکه دخی دیرلر تقول طبعت السیف والدرهم
اذا عملته وطبعت من الطین جرة الطباع طانک فتحی وبانک تشدیدیله ایشلین کسنه الطابع بانک فتحیله
خاتم معناسنه در الطابع بانک کسری ایله ذکر اولنان معناده لغتدر الطبع طانک کسری ایله وبانک سکونیله
نهر معناسنه در الاطباع همزه نک فتحیله جمعی نهرلر معناسنه بواصمعی روایتیدر بعضلر ایتدی طبع معناسی
نهرک اسمیدر الطبع فتحیله کیر دنس معناسنه تقول طبع الرجل من الباب الرابع وطبع کسل اوزره
اولمغه دخی دیرلر یقال طبع یعنی کسل وفلج باش طونمغه دخی دیرلر یقال طبع السیف اذا علاه الصداء
وصدا صاد مهمله فتحی ایله پاسه دیرلر الطبیع علی وزن الکریم طولدرمق یقال طبعت الشقا، وغیره تطبیعا
اذا ملأته التطبع فتحیله وبانک ضمی وتشدیدیله طولمق تقول طبعته فتطبع اذا ملأته فامتلأ المطبعة
میمک ضمی وبانک فتحی وتشدیدیله حامل ولمغین تعلیل اولن ناقه یقال ناقة مطبعة اذا کانت مثقلة
بالحمل الطلوع ضمتیله والمطلع میمک فتحی ولامک کسریله والمطلع میمک ولامک فتحه ایله مصدرلردر کون طوغمق
معناسنه یقال طلعت الشمس والکوکب طلوعا ومطلعا ومطلعا وطلوع برکسنه نک اوزرینه جیقه کلمکه دخی دیرلر
ابن السکیت روایتی اوزره یقال طلعت علی القوم اذا اتیتهم وغایب اولمغه دخی دیرلر لکن معنای اول

كلمه

كلمۀ علی ومعنای ثانی کلمۀ عن ایله استعمال اولنور یقال طلعت عنهم اذا غبت وبرنسنه نک
اوزرینه چیقمغه دخی دیرلر یقال طلعت الجبل من الباب الرابع المطلع میمک فتحی ولامک فتحی و
کسریله اسم مکاندر موضع طلوع معناسینه الطالع لامک کسریله طوغجی وکاه اولور طالع ایلر صبح کاذب
مراد اولنور وفی الحدیث لا یهیدنکم الطالع یعنی النجم الکاذب لا یهیدنکم من السحور وهو البطلان
الاطلاع همزه نک کسری وطانک کسری وتشدیدیله باب افتعالدن برنسنه یه مطلع ولوق یقال اطلعت
علی باطن امره الطالعه میمک ضمی ولامک فتحیله برنسنه یه متصل نظر اتمکله بلمک یقال طالعت الشیء اذا اطلعت
علیه بالنظر الیه وبرکسنه امکتوب ایله برنسنه یه واقف قلمق یقال طالعه بکتبه التطلع فتحیله ولامک
ضمی وتشدیدیله برنسنه یه منتظر اولمق یقال تطلعت الی وروده کتابک الطلعه طانک فتحی ولامک سکونیله
کورمک رؤیت معناسنه دیدارکبی وطلعة احدی دخی کلور الطلع طانک فتحی ولامک سکونیله
خرمانک اول چیقردیغی شی الاطلاع همزه نک کسریله خرمانک طلعی ظهور اتمک اطلع النخل اذا طلع طلعه
وواقف قلمغه دخی درلر یقال اطلعته علی سری واطلاع اوق اتن کسنه نک اوقی نشانک
اوزرندن کچمکه دخی دیرلر یقال اطلع الرامی اذا جاز سهمه من فوق الغرض واطلاع قوصمغه
دخی دیرلر قی اتمک معناسنه الطلعاء طانک ضمی ولامک فتحی والفک مدیله قی معناسنه علواء کبی
علواء غین معجمه ایله حدودن تجاوز اتمکدر غلو معناسنه المطلع میمک ضمی وطانک سکونی ولامک کسریله
شول خرما درکه اوزنش اوله یقال نخلة مطلعة اذا کانت اطول من بنات نبتها الاستطلاع همزه نک و
تانک کسریله برنسنه بلمک مراد ایدنمک یقال استطلعت رای فلان الطلع طانک کسری ولامک سکونیله مطلع
اولجق نسنه معناسنه اسمدر تقول منه اطلع طلع العدو ای ستره وطلع طانک فتحی وکسریله دده نک جیقه جق
یری المطلع میمک ضمی وطانک فتحی وتشدیدی ولامک فتحیله کلاجک یر مأتی معناسنه یقال این مطلع هذا
الامر ای مأتاه یعنی بوکسکه یردن الجق یرده ابنجک یر وحدیث شریفده که من هول المطلع واقع اولمشدر دنیاده

قبره وآخرت احوالنه مشرف اولاجق یر دیمکدر رمانا یه تشبیهها در الطلیعة طانک فتحی ولامک
کسری وهمزه ایله شول کمسنه درکه ایلر وکوندرلر عدونک احوالن بیلمکیچون الطلاع طانک کسریله برنسنه
نک طلوسی قال الحسن لان اعلم انی بری من النفاق احب الی من طلاع الارض ذهبا اصمعی ایتدی
طلاع الارض یر طلوسی دیمکدر الطلمه طانک ضمی ولامک فتحیله همزه کبی برنسنه یه انتظاری چوق اولن
نفس یقال نفس طلعه اذا کانت یکثر التطلع الی الشیء وطلعه شول عورته دخی دیرلر که رجاله تیز تیز
کورنمک استیه یقال الطُّلَعة خبأة علی ما مر فی باب الهمزة الطوبلع طانک ضمی و واوک فتحی ویانک سکونیله
عمان ناحیه سنده بنی تمیم منسوب بر صو یکرا اسمیدر الطمع فتحتینله برنسنه یه حریص اولمق الطماعة طانک فتحیله
والطماعیة کذلک طانک فتحی ویانک تخفیفیله معناه یقال طمع فیه طمعا وطماعة وطماعیة من الباب
الرابع الطمع طانک ومیمک کسریله والطمع طانک فتحی ومیمک ضمیله اکیسی دخی صفتلردر حریص معناسنه
وطمع عسکره ویرلان رزقه دخی دیرلر الاطماع همزه نک فتحیله جمعی یقال امر لهم الامیر باطماعهم
ای بارزاقهم الاطماع همزه نک کسریله وطانک سکونیله طمع ویرمک یعنی حریص قلمق یقال اطمعه
فیه غیره وبحل تعجبده طمع الرجل فلان دیرلر میمک ضمیله کثیر الطمع اولدی دیمک محلنده نتکم خرجت المراة
فلانة دیرلر کثیر الخروج اولدی دیمک محلنده وقضو القاضی فلان دیرلر چوق حکم ایتدی معناسنه
وبهرشیده که تعجب ولنه حال بویله در الا نعم ایله بئس ده دکل بو بیرر وایتدیرکه علماء ثبوتن
نقل اولنمشدر باب تعجبه لازم اولورسنه دکلدر زیرا تعجب صورتلری اوچدر بری ما احسن زیدا
دروبری دخی اسمع به دروبری دخی کبرت کلمة دروبری نعم وبئس بونلردن ثا اولمشدر یعنی بونلر
دن هر بری نعم ایله بئس ده جاری اولماز اکرچه ما انعم وما ابئس وارد اولمشدر المطماع میمک کسری
وطانک سکونیله شول عورت درکه رجاله طمع ویره وال ویرمیه یقال امراة مطماع ای تطمع ولاتمکن
الطوع طانک فتحی و واوک سکونیله مطیع و ولق یقال طاع له یطوع اذا انقاد ولسانه لا یطوع بکذا ای

لا ینابعه

لا ینابعه ومریمی و سعتلو اولمقه دخی دیرلر یقال طاع له المرتع ومطیع معناسنه ده کلور یقال
فلان طوع یدیک ای منقاد لک وفرس لحک طوع العنان اذا کان سلسا وسلس مطیع وملایم
معناسنه در الاستطاعة همزه نک وطانک کسری ایله برنسنه یه طاقت کتورمک وکاه اولور اسطاع
یسطیع درلر طانکه جمع اولان تانک ثقیل عدایدوب حذف ایتکله وتانک طایه جنده ادغام ایتکله
کوردیلر سینی تحریک ایتکله حالاکه سینک تحریکی اصلا جائز دکلدر وحمزه فما اسطاعوا ان یظهروه
قراءة اتدی سینک سکونی وطانک تشدیدیله ساکنین بیننده جمع ایتکله واخفش ایتدی بدن بعض
استاع یستیع دیرلر استنقالا طای حذف ایتکله حالاکه مرادی استطاع یستطیع دیمکدر وبعضیلر
اسطاع یسطیع دیر همزه نک قطعیله حالاکه مرادی اطاع یطیع دیمکدر سینی فعلک عینندن ازاله اولنان
حرکتدن عوض قلمغله التطاوع تانک فتحی و واوک ضمیله برنسنه نک تکلفه طاقت کتورمسنه دورشمک
یقال تطاوع لهذا الامر حتی تستطیعه التطوع فتحتینله و واوک ضمی وتشدیدیله معناه یقال تطوع اذا
تکلف استطاعة وتطوع تبرع قلمغه دخی دیرلر التطویع علی وزن التکریم برنسنه یه طاقت کتورب
سهل کورمک وطوعت له نفسه قتل اخیه قولنده اخفش ایتدی بو طوعت معناسنه درکه رخصت وسهولت
دیمک اولور المطوعة میمک ضمی وطانک فتحی وتشدیدی و واوک کسری وتشدیدیله شول جماعت درکه
جهاده طاقت کتورلر ومنه قوله تعالی والذین یلمزون المطوعین که مطوعینک اصلی متطوعیندر
تا طاده ادغام اولنور ولکن تعیب ایتمک معناسنه در المطاوعة میمک ضمی و واوک فتحیله موافقت
معناسنه در ونحویون کاه اولور فعل لازمه مطاوع دیرلر المطواع میمک کسری وطانک سکونیله مطیع
معناسنه یقال رجل مطواع اذا کان مطیعا الطواعیة طانک فتحی وعینک کسری ویانک تخفیفیله ثمانیه
وزنی اوزره طاعت معناسنه در یقال فلان حسن الطوعیة لک ای حسن الطاعة لک الطایع یانک کسریله مخ

مکروه معناسنه در **الطواح** طانک ضمی و واوک فتحی و تشدیدیله جمعی طایعلر معناسنه **الاطاحة** همزه نک کسری ایله اغاجک یمشی ایرشمک یقال اطاح النخل و الشجر اذا ادرک ثمره وامکن ان یحنی ومن عاکر وسعتلو اولمسنه دخی دیرلر یقال اطاح له المرتع اذا اتسع له وامکنه من الرعی وامره انقیاد معناسی همزه ایله استعمال اولنور بلا همزه استعمال اولنمز یقال امره فاطاعه بالالف لا غیر **الانطیاع** همزه نک وطانک کسریله انقیاد معناسنه در ابوعبیده روایتی اوزره **الطیع** طانک فتحی و یانک کسری و تشدیدیله طایع معناسنه در

فصل الظاء

الظلع ظانک فتحی ولامک سکونیله دوه اقسمق یقال ظلع البعیر یظلع ظلعا من الباب الثالث اذا غمز فی مشیه وظلع طار اولمغه دخی دیرلر یقال ظلعت الارض باهلها ای ضاقت بهم من کثرتهم ظلع طاقت معناسنه ده کلور ارق علی ظلعک ای اربع علی نفسک ولا تحمل علیها اکثر مما تطیق وارق جن دیمکدر اولور **الظالع** لامک کسریله مؤنث وظالع منهم اولان کمسنه یه دخی دیرلر

فصل الفاء

الفجیعة فانک فتحی و جیمک کسری و مدیله مصیبت **الفجیع** فانک فتحی و جیمک سکونیله اجتموع یقال فجعته المصیبة من الباب الثالث اذا اوجعته **التفجیع** علی وزن التکریم بمعناه **الفاجعة** جیمک کسریله مصیبت و بلا یقال نزلت بفلان فاجعة **التفجع** فتحتیله وجیمک ضمی و تشدیدیله رنجیده اولمق معناسنه تقول تفجعت له اذا توجعت **الافدع** همزه نک و دالک فتحیله شول کمسنه درکه الی بلکندن و ایاغی ایاغی طبوغندن ایچ یوزه اکری اوله پس طبانک یاخود طبانک جانب انسی یه اوله و جانب انسی ال صاحبنک یاخود ایاق صاحبنک بدنی جانبیدر **الفدع** فتحتیله بر کمسنه ذکر اولنان صفت اوزره اولمق **الفدعة** فتحتیله بر نوع شول موضعدر که انک اکر بلکی اولا ذکر اولنان طریق اوزره **الفرع** فانک فتحی و رانک سکونیله بر نسنه نک اعلاسی و یوجه نندر که فرع القوم قومک اشرفنه و فرع کذلک صاحبک تمام اولمنه دیرلر شعر تام معناسنه و فرع شول یای دیرلرکه اغاج براغنک اوجندن

ابشلمه یعنی اغاجی یارلمدن ابشلمه یقال قوس فرع ای غیر مشقوق و اغاجی یاریلمه قوس فلق دیرلر و فرع دکنک ایله باشه اورمغه دخی دیرلر یقال فرعت راسه بالعصا ای علوته و قافله دخی لغندرو فرع شرفله عالی اولمغه دخی دیرلر یقال فرعت قومی ای علوتهم بالشرف او بالجمال و فرع آتی کمکز لمکه دخی دیرلر یقال فرعت فرسی باللجام اذا قدعته و فرع قافله و دالله کمکز لمک و توسکرمک و فرع منع اتمکه دخی دیرلر تقول فرعت بینهما اذا کففت ابی نصر روایتی اوزره و فرع فرعه نک دخی کلور ربت و کهله معناسنه علی ما سیجی **الفروع** ضمتیله فرعک جمعی و فروع الجوازاسی هو اشدت کما معناسنه **الفرعة** فانک فتحی و رانک سکونیله طاغده اولان یوکسک یر موضع مرتفع معناسنه و فرعه بته دخی دیرلر کهله معناسنه **الفراع** فانک کسریله جمعی یقال ائت فرعة من فراع الجبل ای مکانا مرتفعا **الفارع** رانک کسریله شول طاغدر که یانده اولان طاغدن اوزون اوله و فارع رانک کسریله بر قلعه نک اسمیدر **الفارعة** رانک کسریله طاغک اعلاسیدر یقال انزل بفارعة الوادی و احذر اسفله یعنی دره نک یوقاریسنه قونوب اشاغیسندن حذر ایله فارعه بر خاتونک دخی اسمیدر **الفوارع** فانک فتحی و رانک کسریله شول یوکسک یرلردرکه انده صو اقندیلری اوله و فرع طاغه چقمغه دخی دیرلر تقول فرعت الجبل اذا صعدته **الافراع** همزه نک کسریله طاغدن اشغه اینمک یقال افرعت الجبل اذا انحدرت قال رجل من العرب لقیت فلانا فارعا مفرعا ای احدنا مصعد والآخر منحدر یعنی بری بریمزه بولشدق اینرکن وافراع نزول اتمکه دخی دیرلر یقال افرعنا بفلان فما احمدناه یعنی نزول ایدوب دکورمدک وافراع بریره مقدم وارب اوت وصو طلب اتمک یقال افرع بنو فلان ای انتجعوا فی اول الناس وافراع ابتدا معناسنه دخی کلور یقال بئس ما افرعت به ابتدأت وافراع بربری سیر ایدوب کلمک خبرن المغه دخی دیرلر یقال افرعت الارض اذا جولت فیها و عرفت خبرها وافراع اول طوغان نافه یوردن اصنام ایچون بوغزلمغه دخی دیرلر تقول افرعت القوم اذا ذبحوه **المفرع** میمک ضمی و فانک سکونی و رانک

فتحیله یعنی عریض معناسنه یقال رجل موزع الکتف ای عریضها التفزیع علی وزن التکریم طاغدن اشغه
اینمک تقول فرعت من الجبل تفریعا اذا انحدرت و تفریع طاغه چیقمغه دخی دیرلر تقول فرعت الجبل اذا اصعدت
وهو من الاضداد الفرع فتحیله ناقه نک اول طوغن ولدیدر که آنی الهه لری ایچون ذبح ایدوب انوکله
تبرک قصد ایدرلردی و فی الحدیث لا فرع ولا عتیرة و عتیره شول دوه در که زمان جاهلیتده
اون بشلرین ذبح ایدرلر و فرع کذلک شول حفظا اولنمش ماله دیرلر که اوجی و زیاده اولجی اوله
و فرع بر موضعک دخی اسمیدر و فرعه صاچ تمام اولمغه دخی دیرلر افرعک مصدریدر الافرع همزه نک
و رانک فتحیله صاچی تمام اولن کسنه الفرعاء فانک فتحی و رانک سکونی والفک مدیله صاچی چوق عورت
یقال امراة فرعاء ای کثیرة الشعر و افرع صنعا قبا اولنه و بر جمیع وزون اولنه دیرلر بلکه
باشنک اوکی آچوق اولمیوب قللی اولنه دیرلر که و رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افرع ایدی الفرعه
فانک فتحی و رانک سکونی ایله بت که اکا کهله دخی درلر رانک فتحی جائزدر الفرع فانک فتحی و رانک سکونیله
جمع و فتحیله دخی کذلک جمع فریعه فانک ضمی و رانک فتحیله صیغه تصغیردر زره بنت ابی امامه و بنت
رافع و بنت ... در التفریع فتحیله و رانک ضمی و تشدیدیله اغاجک بوداغی چوق اولمق یقال
تفرعت اغصان الشجر اذا کثرت و تفرع بر قومک نساسندن سیده سن تزوج اتمکه دخی دیرلر
تقول تفرعت بنی فلان اذا تزوجت سیدة نسائهم الافتراع همزه نک و تانک کسری ایله بکرک
بکارتن ازاله قلمق یقال افترعت البکر اذا اقتضضتها و اقتضاض قافله و ضاد دیله مجیئی
ایله ازاله بکارت اتمک الفرقعه فانک و قافک فتحی و رانک سکونیله برموقی چتلتمق تنقیض اصابع
معناسنه التفرقع علی وزن التدحرج برموقی چتلتمق یقال فرقعها فتفرقعت الافرنقاع همزه نک و رانک
کسریله اچلمق انکشاف معناسنه و فی کلام عیسی بن عمر افرنقعوا عنی ای انکشفوا عنی و تنحوا الفزع
فتحیله قورقمق و بو اصلنده مصدر ایدی افزاع همزه نک فتحیله کاه اولور فزعک جمعی کلور تقول منه فزعت

و فزع

فزعت منه من الباب الرابع و لا تقل فزعتک و فزع یاردمه دخی دیرلر مدد معناسنه قال علیه
الصلاة والسلام للانصار انکم لتکثرون عند الفزع و تقلون عند الطمع المفزع میمک و زانک فتحیله
صغنجق یر ملجأ معناسنه یقال فلان مفزع للناس یستوی فیه الواحد والجمع والمؤنث ای اذا دهمهم
امر فزعوا الیه و هما مفزع للناس و هم مفزع لهم و هی مفزع لهم المفزعه میمک و زانک فتحیله شول نسنه
درکه اندن خوف اولنور الافزاع همزه نک کسریله قورقوتمق تخویف معناسنه و مدد قلمغه دخی دیرلر
اعانه معناسنه فهو من الاضداد یقال فزعت الیه فافزعنی ای لجأت الیه فاغاثنی التفزیع علی وزن
التکریم بمعناه یقال فزعته ای اخافه و فزع عنه ای کشف عنه الخوف و منه قوله تعالی حتی اذا فزع عن
قلوبهم ای کشف عنها الفزع الفصع فانک فتحی و صادک سکونیله تازه خرمایی صقوب درقابی صویلسون
دیو و فصع اوغلان ذکری باشندن دریسی چکیلمک بوکه دخی دیرلر الافصاع همزه نک و تانک کسریله کوتک
ذکر دریسی چکیلمغه دیرلر یقال فصع الغلام وافتصع اذا کسر قلفته و قلفه قافک ضمی ایله ذکر باشنده
اولان دریدر الافصع همزه نک و صادک فتحیله ذکرینک باشی آچق اولان اوغلان یقال
غلام افصع اجلع واجلع ظهور اتمی دیشلرین اورتمیه کسنه یه دیرلر التفصیع علی وزن التکریم
بر نسنه یی قابندن اخراج اتمک و تفصیعی صاحب صحاح قلفه دن اخراج مخصوص ظن اتدرلر ایله
دکلدر چه بو بنک فصعه من کذا ای اخرجته دیدکلری هما علیه صاحب مصباح ورنک و غیر بنک مطلقا
اخراجله تفسیری دلالت ایلر الانفصاع همزه نک و فانک کسری ایله خارج اولمق یقال فصعته فانفصع
الافتصاع همزه نک و تانک کسریله تهرله آلمق اخذ معناسنه یقال افتصعت حقی من فلان علی الحال
ولا تلتفت الی العاقی یعنی فانی السعال اولنسون قافله ظن اولنمسون الفظاعه فانک فتحی
ایله بر امر شنیع اولمق یقال فظع الامر فظاعة من الباب الخامس الفظیع فانک فتحی و ظانک کسری
و مدیله شدید و شنیع اولن نسنه که حددن تجاوز قلا الافظاع همزه نک کسریله بر نسنه شنیع اولمق یقال افظع

الامر و افظاع بر نسنه‌نك شنیع بولمغه دخی دیرلر یقال افظعت الشیء الاستفظاع همزه‌نك و تانك
کسریله کذلك بر نسنه‌یی شنیع بولمق تقول افظعت الشیء واستفظعته اذا وجدته فظیعا المفظع میمك ضمی
و ظانك کسری ایله شنیع اولمش نسنه و افظع الرجل دیرلر بناء مجهول اوزره اکا بر عظیم نسنه واقع
الفعفعة علی وزن الزلزلة چوبان قیونی زجر ایدوب فع فع دیمك یعنی فعفعه چوبانك
زجرن حکایت اولور الفعفاع فانك فتحی ایله ذکر اولنان طریق اوزره زجر ایدن چوبان
یقال فعفع فهو فعفاع مثل جرجر البعیر فهو جرجار و ترتر فهو ترتار جرجره دوه‌نك اوازنی
صنجره سندو دونلرمك ترتر بر نسنه‌یی تحریك اتمکدر الفعفعی فالرك فتحی و آخرنده یانك تشدیدیله
ذکر اولنان زجرده خفیف و چابك اولان چوبان الفقوع ضمتیله اصفر فاقع دیدکلری قوتلك
مصدریدر شدید الصفرة معناسنه یقال فقع لونه یفقع من الباب الثالث و یفقع من الباب
الثالث الاول فقوعا اذا اصفر جدا الفاقع قافك کسری ایله صفوت شدیده معناسنه‌در و یقوه
صفراء فاقع لونها قولنده مراد لونها فاقع دیمکدر یعنی فاقع ذی لونك صفتیدر کلمه ذات لونك
صفتیدر الفاقعة قافك کسری ایله آفت داهیه معناسنه فواقع الدهر فانك فتحی و قافك کسریله
دواهی دهر معناسنه فاقعه‌نك جمعیدر الفقاع فانك ضمی و قافك تشدیدیله فقاع دیدکلری نسنه
درکه انی اچمك ایله شربت ایچرلر الفقاقیع فانك فتحی و قافك کسری و مدیله شول قبرجقلر درکه صونك
اوزرنده حرجه شیشه‌لر کبی کورینور الفقع فانك فتحی و قافك سکونیله زیاده سمعلتك نك و فقع بر جنس
منتره دخی دیرلر که اول آق اولوب ملایم اولان منتره‌در ابو عبید روایتی اوزره الفقع فانك
کسری و قافك سکونیله کذلك منتره معناسنه الفقعة فانك کسری و قافك فتحیله فقعك جمعیدر فانك
فتحیله و قافك کسریله اولنور دخی جمعی کلور حیاتك جباه و قرده ایله قراده کبی که جباه دخی قرمزی منتره دیرلر
و قرده دیمون دیدکلری جانوردر بچه وکاه اولور رجل ذلیل بوکه تشبیه اولنوب فقع قرقر دیرلر زیرا منتری
طوار

طوار دیمکدر طوار بیك اباغی السنه یا بیال اولور و قرقر قافلرك فتحیله دوزبره دیرلر الفقعیع
علی وزن السکیت پرمقلری چتلتمق فرقعة الاصابع معناسنه یقال فقع اصابعه تفقیعا اذا فرقعها
الفلع فانك فتحی و لامك سکونیله یارمق شق معناسنه یقال فلعت الشیء فلعا من الباب الثالث
و فلع یارق معناسنه ده کلور الفلوع ضمتیله جمعی یاریقلر معناسنه الفلع فانك کسری و لامك سکونیله
کذلك یارق معناسنه و بونك دخی جمعی فلوع کلور الفلعة فانك کسری و لامك سکونیله یارق وکاه
اولور فرج امراة ده دخی استعمال اولنور یقال فی الفحش لعن الله فلعتها الانفلاع همزه‌نك و فانك
کسریله یارلمق یقال فلعته فانفلع التفلیع علی وزن التکریم یارمق یقال فلعته تفلیعا التفلع
فتحتیله و لامك ضمی و تشدیدیله یارلمق یقال تفلعت قدمه اذا تشققت الفنع فتحتیله مال
زیاده اولمق تقول منه فنع یفنع من الباب الرابع و فنع مسکك رایحه‌سی زیاده خوب اولمغه دخی
دیرلر یقال مسك ذو فنع ای ذکی الرائحة

فصل القاف

القبوع ضمتیله کرپی باشنی
قوینه چکمك یقال قبع القنفذ یقبع قبوعا من الباب الثالث و قنفذ قافك و فانك ضمی و ذال
معجمه ایله کرپی دیدکلری جانوردر و قبوع بر کمسنه باشنی قوینه چکمکه دخی دیرلر و قبوع اتمك
معناسنه ده کلور یقال قبع فی الارض اذا ذهب و قبوع صولیوب تکشی تیز تیز الوب ویرمکه
دخی دیرلر یقال خیله قبع فلان اذا انبهر و بو معنامره صاحب صراح تاسه‌ در افتاده دیمشدر حق
اودکلدر زیرا تاسه مطلقا طارلمغه دیرلر و قبوع خنزیرك بورنیله چاغرمسنه دخی دیرلر (بخرخر)
معناسنه القبع بانك کسری ایله صولیوب کمسنه القبعة قافك ضمی و بانك فتحیله بر زمان باشنی اچوب چکچکی
کمسنه یقال امراة قبعة طلعة یعنی باشنی اچوب چکر وکاه طشره چیقر و قبعه کذلك شول الجه قوشجغزه دیرلر
که همچه کبید راکثر بیابان فاره‌لرینك یوالرینه قریب یرده اولور تحج بر نسنه دن خوف اتسه
فاره یوالرینه کیروب کیزلنور القبیعة قافك فتحی و بانك کسری و مدیله بچاغك یا خود قلیچك بر ازوانه سی

کرک کوشدن اولسون کرک کی دمردن اولسون وقبیعه الخنزیر بابله خنزیرک بورنندن حاصل
اولان صوته دیرلر القِبّیعة قافک کسری وبانک کسری وتشدیدیله کذلک خنزیر اوازی که بورنندن
حاصل اولور القُنْبُعَة قافک وبانک ضمی ونونک ما بیننده سکونیله بر نسنه نک غلافنه دیرلر القُنْبُعَة
علی وزن الدحرجة اغاجک چیچکی غلافنه اولمغه دخی دیرلر یقال قنبعت الشجرة اذا صارت زهرتها
فی قنبعة ای غطاء القُباع قافک ضمیله شول کیله درکه زیاده بیوک اوله مکیال ضخم معناسنه وقباع
حارث بن عبد الله که لقبیدرکه والی بصره در الاقتباع همزه نک وتانک کسریله قربه نک اغزن اغزنه
الوب صواچمکدر تقول اقتبعت السقاء اذا ادخلت خربته فی فمک فشربت منه القَنْعَة فتحتیله
بر قرمزی قوردر اغاج یکار ارضه وطحنه دخی دیرلر کذا فی بعض نسخ الصحاح القدع فانک
فتحی ودالک سکونیله آتی منع ایدوب توسکمک تقول قدعته فرسی اقدعه قدعا اذا کبحته وکففته
وقدع توسکمک ایچون بورنه اورمغه دخی دیرلر یقال هکذا فحل لا یقدع ای لا یضرب انفه
وذلک اذا کان کریما یعنی بو کلامی معززاولدیغنه بنا دیرلر وقدع مطلقا منع معناسنه
ده کلور یقال قدعت الرجل عنک اذا کففته القدوع فانک فتحی ودالک ضمیله شول آتدرکه
منعه محتاج اوله بعض سیرندن آلیقومق ایچون الاقداع همزه نک کسریله منع اتمک الانقداع
همزه نک وقافک کسریله ممنوع اولمق یقال اقدعته فانقدع ای منعته فامتنع القدیع فتحتیله
کذلک ممنوع اولمق یقال اقدعته فقدع من الباب الرابع وقدع کوز ضعیف اولمغه دخی دیرلر
یقال قدعت عینه اذا ضعفت وقریب اولمغه دخی دیرلر یقال قدعت لی الخمسون اذا دنت یعنی اللی
یاشنه قریب اوله القدعة قافک فتحی ودالک کسریله قلیلة الکلام اولوب اهل حیا اولن عورت
القدع کذلک قافک فتحی ودالک کسریله شول آتدرکه اورکک اوله یقال فرس قدع اذا کان
هیوبا التقادع تانک فتحی ودالک ضمیله خلق بری بری آردنجه بر نسنه نک اوزرینه دوشمک بر چیتله که
هر بری

هر بری ابلرو کچمک ایچون صاچنی کبی وچکلکه سعی ایدر اوله وکوندر بری بریسی دورتمکه
دخی دیرلر یقال تقادعوا بالرماح ای تطاعنوا وتقادع تساقط معناسنه ده کلور وفی
الحدیث یحمل الناس علی الصراط یوم القیمة فیتقادع بهم جنبتا الصراط تقادع الفراش فی النار
وفراش پروانه یه دخی دیرلر وتقادع خلقک بری بری اردنجه وفات اتمکه دخی دیرلر یقال
تقادع القوم اذا مات بعضهم فی اثر بعض القَذَع فتحتیله فحش کوی اولوب بد زبان اولمق
القذع قافک فتحی وذالک سکونیله بر کمسنه یه سوکوب فحشیات سویلمک الاقذاع همزه نک کسریله بمعناه
یقال قذعته واقذعته اذا رمیته بالفحش وشتمته المِقْذَع میمک ضمی وقافک سکونی وذالک کسریله
شتم ایدیجی کمسنه وفی الحدیث من قال فی الاسلام شعرا مقذعا فلسانه هدر القناذع قافک فتحی
وذالک کسریله قبیح اولن کلام القنذع قافک وذالک ضمیله بی حمیت اولن کمسنه دیوث معناسنه
القرع قافک فتحی ورانک سکونیله قاقمق یقال قرعت الباب اقرعه قرعا من الباب الثالث
وعوبلیک ان العصا قرعت لذی الحلم دیدکلری قوللرینده مراد بودرکه عرب حاکملرندن بر ذاتک
اولوب خرافت مرتبه سنه واردقده قرینه لری قچن حکمده بر مخالف وضع ایدر ایسه بکا تنبیه ایچون
عصا ایله قلقانی دق ایله تا که متنبه اولوب رجوع ایلیم دیدی وقرع باشه دکنکله اورمغه
دخی دیرلر قرع معناسنه قائله تکلم وراینده یقال قرعت راسه بالعصا قرعا وقرع کاسه ده
اولانی هب ایچدی دیمک محلنده دخی استعمال اولنور یقال قرع الشارب بالاناء جبهته
یعنی کاسه نک کناریله آلتنی اوردی ایچنده اولانی جمله ایچکله وقرع ارککک دیشیه وارمغه
دخی دیرلر یقال قرع الفحل الناقة یقرعها قرعا وقرع قبیعه دخی دیرلر حمل الیقطین معناسنه
ویقطین قباغ نکه دیرلر یقال قرع الیم دا نخ اوراجع الله دخی دیرلر وقرع اوا اوکی
طواردن خالی اولمق معناسنه ده کلور یقال قرع الفناء اذا خلا من الغاشیة یعنی قپو فنایی

دار غایتده ده خالی اولسه وغایتده دن مراد اُو اوکنده یاتن طوار در یقال نعوذ بالله
من قرع الفناء وصفر الاناء وصفر دخی خالی اولمق معناسنه در ومراد قرع دخی رانک کسریله قرع
دوه طور دخی یر دوه دن خالی اولسه وثعلب یزدی نعوذ بالله من قرع الفناء دیرلر رانک سکونیله
لکن بو قبالده بخلاف الغدر و فی الحدیث عن عمر رض قرع حجکم ای خلت ایام الحج من الناس و بلا ایرشمکه دخی دیرلر
یقال قرعتهم قوارع الدهر اذا اصابتهم القرع قافک فتحی و رانک سکونیله واحدی بر دانه قباق معناسنه
القراع قافک کسریله کذلک ارکک دیشیه وارمق یقال قرع الفحل الناقة قرعا وقراعا الاستقراع
همزه نک و تانک کسریله بر کمسنه نک ارککنی طلب اتمک تقول استقرعنی فلان فحله فاقرعته ای اعطیته لیقرع
الیه ای یضربها والاستقراع دیشی ارکک طلب اتمکه دخی دیرلر و نصیحت و مشورت قبول اتمکه ده دیرلر یقال
فلان لا یقرع اقراعا اذا کان لا یقبل المشورة والنصیحة والاقراع ما بینلرنده قرعه صالمغه دخی دیرلر و
اقراع منع اتمک معناسنه ده کلور تقول اقرعته اذا کففته یقال اقرعت الدابة بلجامها اذا کبحتها بر و
رکح با موحده وحاء مهمله ایله آتی اویانله منع اتمکدر القرعة قافک ضمی و رانک سکونیله معروف اولان نسنه
درکه رجال لا استعمال ایدرلر یا خود بر نزاعی فصل ایچون استعمال ایدرلر یقال کانت له القرعة اذا قرع
اصحابه و قرعه مالک کزیده سنه واعلاسنه دخی دیرلر الاقتراع همزه نک و تانک کسریله قرعه صالشمق
التقارع تانک فتحی و رانک ضمیله کذلک قرعه صالشمق یقال اقترعوا وتقارعوا و اقتراع اختیار
معناسنه ده کلور یقال اقترع فلان اذا اختر القرع فتحتیله بر مرضدر دوه یاورسنه عارض
اولور آق سر بلحلر چیقار و انوک دواسی طوز ایله و دوه سودنک جبابیله در وجباب جیمک
ضمی ایله و یائین موحده ایله شول نسنه درکه قیمق مثللو دوه سودنک اوزرینه کلور و تجره طوز
بعلرلر دوه یاورسنک تویی بولوب دریسی صوصاجب شول اولیر اوزرینه سوررلر ومنه المثل
هو اجر من القرع وطاه اولور هو احر من القرع دیم لرحاء مهمله ایله و قرعک رانک سکونیله که بو بعد یرجه قرع

مسکی دیلدیلر که قرح مسمم داخی اوره جعد معروره دیرلر القریع قافک فتحی و رانک کسریله و مد بله
ذکر اولنان مرضه مبتلا اولن دوه یاورسی القرعی قافک فتحی والفک قصریله قریعک جمعی مرضی ایله
مرضی کبی یقال استنت الفصال حتی القرعی واستنان طوار نشاط کلوب اویناقه دیرلر و قریع دول
ایچون اختیار اولنان ارککه دخی دیرلر یاخود مختار اولدیغیچون و یاخود ناقه یی قرع اتدیکیچون و قریع
سید معناسنه ده کلور یقال فلان قریع دهره و قریع هم قرعه معناسنه ده کلور الاقرع همزه نک
و رانک فتحیله شول کمسنه درکه باشنک قیلی کتمش اوله بر آفت سببیله یقال قرع یقرع من الباب الرابع
والاقرع بر جنس ییلانه دخی دیرلر یقال حیة اقرع قالوا انما یتمعط شعر راسه لجمعه السم فیه علی زعمهم
و تمعط مهملتین ایله قیل دوکلمکه دیرو یقال شجاع اقرع و عرب سمعت البکر الغالا قرع من الخیل وغیرها
دیوکی تمام سکر معناسنه در و اقرع بر صنعت درکه سکر تمام محلنده ذکر اولنور تمکم هنیدره صیغه تصغیر اوزره
تمام یوز دیمک محلنده استعمال اولنور القرعة فتحتیله باشده اولن قیل سز بر القرع قافک ضمی و رانک
سکونیله کذلک اقرعک جمعی القرعان قافک ضمی و رانک سکونیله کذلک اقرعک جمعی یقال قوم قرع و
و قرعان القرع قافک ضمی و رانک سکونیله شول کمسنه درکه واقع اولان مشورتی قبول ایده و منع
اولندقده ممنوع اوله الاقرعان همزه نک و رانک کسریله اقرع بن حابس و قرنداشی مرثد در
المقرعة میمک کسری و رانک فتحیله شول نسنه درکه انکله طوار سوررلور المقراع میمک کسری و قافک سکونیله
بالته کبی بر نسنه درکه انکله طاش قادرلر المقروع میمک فتحی و رانک ضمیله شول ارککدرکه دول ایچون اختیار
و مقروع بر قومک اولوسنه دخی دیرلر سید معناسنه و مقروع عبد شمس بن مناة بن تمیمک دخی لقبیدر القراع
قافک فتحی و رانک تشدیدیله هر کی نسنه نک شدیدی معناسنه الاقارع همزه نک فتحی و رانک کسریله هر کی نسنه نک شدتی
معناسنه القارعة رانک کسریله شدید اولان آفت که نازل ایدر ده یا درجه اوله داهیه معناسنه القوارع قافک
فتحی و رانک کسریله جمعی قارعه لر معناسنه یقال قرعتهم قوارع الدهر ای اصابتهم علی ما مر و یقال نعوذ بالله من

من قوارع فلان ولواذعه وقوارص لسانه ولواذع ذال معجمه وعين مهمله ایله دیللو یعنی معناسنده
در وقوارص قافله وصاد مهمله ایله کلمات موذیه در وقارعة الدار اوک میدانی در ساحة دار معناسنه
وقارعة الطریق طریقک اعلاسی در وقوارع القرآن شول آیتلر درکه انسان انی اوقودقده اسنه جنیدن خوف ایتدکده تلاوت ایدر آیة الکرسی کبی مثلا کویا که شیطانی قرع اتدوکی اجون قوارع دینلدی
القریعة قافک فتحی ورانک کسری ومد یله اوک سقفنه دخی دیرلر یقال ما دخلت قریعة بیت قط
ای سقف بیت بعضلر ایتدی قریعة البیت اول اعلای یردر اگر هوا برودت اوزره اولورسه محفوظ
اولور یر یدر واگر حرارت اوزره اولورسه کشاده اولور یر یدر وقریعه مالک کوزیده سنه
دخی دیرلر وقریعه شول ناقیه ده دیرلر که ارکک انوکله جوق جوق اولوب کچ حامل اولور **التقریع** علی
وزن التکریم بر نسنه ده عنف ایتمک وتقریع دوه یاورسنه قرعدن علاج ایتمکه دخی دیرلر کویا که قرع
مرضی اندن ازاله اولنور نته کم تقریت العین وقردت البعیر وقلحت العود دیرلر که بونلرکی کوزک
چاپاغن کیدرمک ودوه نک کنه سن ایرتلامق وزیاده بیر اولن دوه نک دیشنک صاروسن
کیدرمک معناسنه در وعود دینلنک فتحیله بستلو دوه معناسنه در **المقارعة** میمک ضمی ورانک فتحیله باهدر
کسنه لر بر بریله اورسمق ومقارعه قرعه ایله بولشمکه دخی دیرلر تقول قارعته فقرعته اذا اصبتک
القرعة دونه یعنی قرعه سکاد وشوب اکادوشمه سه بو باب مغالبه دن اولور **التقرع** تانک
وقافک فتحی ورانک ضمی وتشدیدیله بیتورکرم برجانبدن برجانبه دونمک تقول تقرع ای تقلب
قریع قافک ضمی ورانک فتحیله تصغیر صیغه سی اوزره برجماعتک باباسیدر تمیم قبیله سندن که
اول قریع بن عوف بن کعب درکه جد اعلالری زید مناة در **الاقرنباع** همزه نک ورانک کسریله
صوغقدن دوشیلوب اوتورمق یقال اقرنبع الرجل فی مجلسه اذا تقبض من البرد **القرثع** علی
وزن جعفر ایله اولن عورت وبراغ ایدن مرثعک معناسی سوال اتدکلرنده ایتدی قرثع شول عورتدرکه
عورت
عورتدرکه بر کوزنه سورمه چکوب بر کوزنه چکمیه وکوملکی ترسکیه **القرثعة** قافک و
تانک کسریله شول کسنه درکه مالنی کرکی کبی تدارک ایدوب حفظ ایلیه یقال فلان قرثعة مال
اذا کان یحسن رعیة المال ویصلح علی یدیه یعنی کسنه یه ایبا غیوب کیدو مباشرت قیله **القرصعة** علی
وزن الدحرجة دوشیلوب کزلنمک انقباض واستخفاف معناسنه وخطی قارشق یازمغه
دخی دیرلر تقول قرصعت الکتاب اذا قرمطته وقرمطه قافله وطای مهمله ایله حطی قارشق یازمقدر
وقرصعه خطوه یی قیرشو ایتمکه یعنی قارشق یورمکه دخی دیرلر یقال قرصعت المراة اذا مشت
مشیة قبیحة **الاقرنفاع** همزه نک ورانک کسریله دوشیلمکله انقباض معناسنه یقال اقرنفع الرجل
القرزوح ضمیتله سرعت ایتمک یقال قرزح الظبی ونحره تقزیح قز وعامی الباب الثالث اذا آه
وخفف **القوزعة** قافک ورانک فتحی وواوک سکونیله مقلوبا اولوب تجمع منه قولهم قوزع الدیک
اذا غلب وهرب یقعوب ایتدی قزع الدیک دینمسون که بوقتل زی راسدن ماخوذ دکلدر
باشنک جعوره سی معناسنه بلکه قزع تقزیع دن ماخوذ در قزع سکرتمه سنده تجرکن سرعت اوزره
اولسه **القزع** فتحتیله شول بلوت پاره لرینه دیرلر که رقیق اوله وفی الحدیث کانهم قزع الخریف
وقزع کذلک کچرک دوه لره دیرلر صغار ابل معناسنه وقزع کذلک اوغلان باشنی تراش
ایدوب مواضع متفرقه ده صچلر قونمغه دخی دیرلر که اندن نهی اولنمشدر **التقزیع** علی وزن التکریم
باشنی تراش ایدوب باشنک اطرافنده جابجا صچلر قومق وتقزیع آتی سکرتمکه حاصل قلمغه دخی دیرلر
یقال قزعته انا **المقزع** میمک ضمی وزانک فتحی وتشدیدیله شول کسنه درکه باشنک صاچی رقیق اولوب
متفرق اوله ومقزع سریع وخفیف دوه دیرلر وسکرتمکه حاصل قلنمش آته دخی دیرلر **القزلع** قافک
کسریله اسکی بز پاره سی ابن السکیت روایتی اوزره یقال ما علیه قزاع ای قطعة خرقة **التقزیع**
فتحتیله وزانک ضمی وتشدیدیله آتی سکرتمکه حاصل قلمغ **القزنعة** قافک وزانک ضمی ونونک سکونیله باشنک اطرافنده

اولن صاچلر **القنازع** قافک فتحی وزانک کسریله جمعی و فی الحدیث غطّی عنا قنازعک یا ام ایمن
القشع قافک کسری وشینک فتحیله قوری دریلر **القشع** قافک فتحی وشینک سکونیله قشعک واحدی
علی غیر القیاس زیرا قیاس بو ایدیکه واحدی قشعة اولایدی بدرة ایله بدر کبی لکن قشع ظلمی
وفی حدیث سلمة بن الاکوع فی غزاة بنی فزارة قال اغرنا علیهم فاذا امرأة علیها قشع لها فاخذتها
فقدمت بها المدینة ومنه حدیث ابی هریرة لو حدثتکم بکل ما اعلم لرمیتمونی بالقشع وقشع دریدن
اولن اوه دخی دیرلر واکثر سختیان اولورسه الاطراف دیرلر طاء مهمله نک کسریله و قشع
یل بلودی احجه دخی دیرلر یقال قشعت الریح السحاب من الباب الثالث اذا کشفته وقشع تفریق
ایتمکه دخی دیرلر تقول قشعت القوم اذا فرقتهم **الانقشاع** همزه نک وقافک کسریله **والتقشع**
فتحیله وشینک ضمی وتشدیدیله **والاقشاع** همزه نک کسریله بونلر بکا اوجی دخی بلوت اچلمق
معناسنه در یقال قشعت الریح السحاب فانقشع وتقشع واقشع پس قشع ایله اقشع کب واکب کبی
اولور ثلاثی متعدی اولوب رباعی لازم اولمده واقشاع وتقشع طاغلمغه دخی دیرلر یقال قشعت
القوم فاقشعوا وتقشعوا ای فرقتهم فتفرقوا واقشاع امتناع معناسنه ده کلور یقال اقشع القوم
عن الماء اذا کفوا عنه **القشعة** قافک کسری وشینک سکونیله بلوت اچلدقده صکره باقی قلن
پاره **القصعة** قافک فتحی وصادک سکونیله چنوق کاسه معناسنه **القصع** قافک کسری وصادک
فتحیله جمعی چنانقلر معناسنه **القصاع** قافک کسریله کذلک جمعی **القصع** قافک فتحی وصادک سکونیله
صو یوتمق وطوارک کوشنی یوتمغه دخی دیرلر یقال قصعت الناقة بجرتها اذا ردتها الی جوفها
وبعضلر ایدی قصع ناقه کوشنی اخراج ایدوب اغزن طولدرملدر دیمکدر و فی الحدیث
انه خطبهم علی راحلته وانها لتقصع بجرتها وابو عبیده ایدی قصع جره جره یی زیاده چینمکدر
یعنی کوشنی بکم چینمکدر دیشلری بری برینه ضم ایتمکلا وابو عبیده بونی قصع قملهدن اعتبار ایدی که

قصع

قصع قمله بتی صیقوب اولدرمکدر و قصع صو صوسزلغی ازاله قیلمغه دخی درلر یقال قصع الماء عطشه
اذا ذهبه وسکنه و قصع برکسنه یی تحقیر ایتمکه دخی دیرلر و قصع سله ایله بر کسنه نک باشنه اورمغه
دخی دیرلر تقول قصعت هامته اذا ضربتها ببسط کفک و قصع بکلکدن بهم منع اولنمغه دخی دیرلر
یقال قصع الله شبابه ای قلل خیره **المقصوع** میمک فتحی وصادک ضمیله شول اوغلانه دیرلر که کریز
اولوب بوییه و یکتلک مرتبه سنه ایرشمیه **القصاعة** قافک فتحیله کریز اولمق یقال قصع قصاعة
من الباب الثالث **القاصعاء** صادک کسری والفک مدیله یربوع دلکلرندن بر دلیکک اسمیدر
که یو اسنه اندن داخل اولور پس قاصعاء دخول معناسن افاده ایدر قصعدن ماخوذ
اولور **القواصع** قافک فتحی وصادک کسریله قاصعاءنک جمعی ولور فاعلاءلی فاعلتنه تشبیه ایدوب
اخرنده اولان الف تانیثی تاء تانیث منزلهسنه قلما غله **القصعة** قافک ضمی وصادک
فتحیله همزه وزنی اوزره تک صیعی ومعناسنه در ذکر اولنان یوا معناسنه **قضاعة** قافک
ضمی وضاد معجمه نک تخفیفیله بر جماعتک باباسی ادیدر قضاعة بن مالک بن حمیر بن سبادر و
ومضرک نسب شناسلری انی قضاعة بن معد بن عدنان در دیدی وقضاعة صوایتنه دخی
دیرلر کلبة الماء معناسنه در و ابو الغوث قتنده بو معنا ثابت اولمدی **القطع** قافک فتحی وطانک
سکونیله کسمک تقول قطعت الشیء قطعا من الباب الثالث و قطع کاه اولور صلب محلنده
دخی استعمال اولنور مصلوب حالت صلبده ارضه دن مرتفع ومنقطع اولدیغیچون ومنه قوله تعالی
ثم لیقطع قالوا لیختنق لان المختنق یمد السبب الی السقف ثم یقطع نفسه من الارض حتی یختنق
وسبب اسبه دیرلر واختناق بوغلمقدر تقول منه قطع الرجل **القطوع** ضمتیله صو چکمک تقول
قطعت النهر قطوعا اذا عبرت وقطوع قیونک صویی دوکنوب قلمغه دخی دیرلر **القطاع** قافک
فتحیله وکسریله بمعناه تقول قطع ماء الرکیة قطوعا وقطاعا اذا انقطع وذهب ماؤه و قوشلر بلاد باردهدن

بلا دحا تره یه کتمکه دخی دیرلر یقال قطعت الطیر قطوعا و قطاعا القواطع قافک فتحی وطانک
کسریله ذکر اولنن قوشلره دیرلر کرک کتسونلر کرک کلسونلر القطیعه قافک فتحی وطانک کسری
ومدیله قطع رحم اتمک یقال قطع رحمه قطیعه و قطیعه هجران معناسنه ده کلور و بر پاره یر
و قیون سوروسی معناسنه ده کلور القطع قافک ضمی وطانک فتحیله قطع رحم ایدن کمسنه یقال
رجل قطع القطعه قافک ضمیله علی وزن همزه کذلک قطع رحم ایدن کمسنه یقال رجل قطعه القطعاء
قافک فتحی وطانک سکونی والفک مدیله شول رحملرکه منقطع اوله یقال رحم قطعاء بینی و بینک
اذا لم توصل الانقطاع همزه نک وقافک کسریله کسلمک یقال قطعت الشیء فانقطع منقطع القرین
میمک ضمی وطانک کسری وطانک قافک فتحی و راء مهمله نک کسریله بی مثل معناسنه در المقطع میمک و
طانک فتحیله کسلجک یر مقطع الرمل دیرلر قومک نهایت بولدیغی یرکه اندن اوته قوم اولمیه المقاطع
میمک فتحی وطانک کسریله جمعی ومقاطع الاودیه دره لرک نهایت بولدیغی یرلر ماجرا اودیه معناسنه
ومقاطع الانهار صویک کچه جک یرلری محل عبور معناسنه الاقطوعه همزه نک وطانک ضمیله شول
علامتدرکه انی بر عورت بر عورته کوندرر مابینلرنده اولان دوستلق منقطع اولدیغی اعلام
ایچون القاطع طانک کسریله شول سوددرکه کسلمش اوله لبن خامض معناسنه الاقطع همزه نک
وطانک فتحیله الی کسلمش کمسنه مقطوع الید معناسنه القطعان قافک ضمی وطانک سکونیله اقطعک
جمعی اسود ایله سودان کبی القطع فتحتیله قطعی تحتا اولمق یقال ضرب بقطعته القطعه قافک ضمی
وطانک سکونیله کذلک قطع بر یره دیرلر صلعه ایله ضلعه کبی که صلعه باشک اوکنده قیل بتمیوب یره
دیرلر و قطعه بردن جز قطعه یه دخی دیرلر جمع افراز اولنمش اوقه و براغی ابیدن حکایت
اولنمشدرکه ورثت من ابی قطعة دیمش و قطعه یازاسی سندن قیونک صویی کسلمکه دخی دیرلر القطع
قافک ضمی وطانک سکونیله کذلک قیونک وقت مذبورده صویی چکلمک و قطع نفس تیز تیز المغه دخی دیرلر

کرک

کرکی سموزلکدن اولسون کرک غیری نسنه دن اولسون القطیعا قافک ضمی وطانک فتحی و یانک
سکونیله غبیراء وزننده اوزره بر جنس خرمادرکه اکا شهریز دخی دیرلر شینی معجمه نک کسری و آخرنده
ذال معجمه ایله القطع قافک کسری وطانک سکونیله کیجه آخرنده اولان ظلمت ومنه قوله تعالی فاسر باهلک
بقطع من اللیل قال الاخفش بسواد من اللیل و قطع شول ابریشم نهالیه دخی دیرلرکه دوه یه
پالان کمسنه آلتنه دوشدکده دوه نک کتفلرین اورتر و قطع کذلک شول اوق تمرننه دیرلر
که اپن لو و نصلی اوله الاقطع همزه نک فتحی وطانک ضمیله جمعی تمرنلر معناسنه الاقطاع همزه نک فتحیله
کذلک جمعی واقطاع قطیعک جمعی دخی کلور قیون سورولری معناسنه شریف ایله اشراف کبی
القطعه قافک کسری وطانک سکونیله بر نسنه دن بر بلوکه دیرلر المقطعه میمک فتحی و قافک سکونیله
محل قطعه دیرلر یقال الصوم مقطعه للنکاح المقطع میمک کسری وطانک فتحیله آلت قطع اولان نسنه
المقطعات میمک ضمی وطانک فتحی و تشدیدیله لباس قسمندن اولن فرجیلر و جباب معناسنه
که جبه نک جمعیدر کرک خز و بدیلکلری قماشدن اولسون کرک غیریدن اولسون و مقطعات
قصه اولن لباسه دخی دیرلر ثیاب قصار معناسنه وطاوشانه دخی المقطعة الاسحار دیرلر و بو باب
راده تفسیر ایدرک که اسحار اوبکنز دیمکدر وطوشانه مقطعة الاسحار دیدکلری صید اولنماسی تعسر ایچون
در التقطیع علی وزن التکریم آت ایلرو کچمکدر یقال قطع الفرس الخیل تقطیعا اذا خلفها ومضی و تقطیع
کسمک معناسنه ده کلور یقال قطعت الشیء شدد للمبالغة و تقطیع الشعر شعری اجزاء و فیه سبیله وزن
اتمکدر و تقطیع خسته نک قرننده اولن بوریه دخی دیرلر ابو نصر روایتی اوزره المقطوطعات میمک
ضمی وطاء اولک فتحی و ثانینک کسریله سرعت ایدن آتلر یقال جاءت الخیل مقطوطعات ای سراعا فی اثر بعض
القطاع قافک فتحی ایله والقطاع قافک کسریله خرما کسمی جرام معناسنه جیمله و راء مهمله ایله القطیع قافک
فتحی وطانک کسریله و مدیله قیون یاخود صغر سوریسندن بر بلوک در الاقاطیع همزه نک فتحی وطانک کسری

وصدیله قطیعک جمعی علی غیر القیاس کو یا که اقطیع جمع ایتمشلردر القطعال قافک ضمی وطانک سکونیله
کذلک جمعی یقال قطعان البغ کما فی جریب وجربان وجریب جمیله وراء مهمله ایله بر مقداریر که الکا بر دونم
دیرلر وقطیع تحجیه دخی دیرلر سوط معناسنه وفلان قطیع القیام دیسلر طورمسنده ضعف وارد دیمکدر
دریاسیزلک یاغیری جهتلردن القطاعة قافک ضمی ایله کسیلوزکن دوکلن خرده وات القطوع بمیمک فتحی
وطانک ضمی ومدیله والمنقطع میمک ضمی وطانک فتحیله شول کسنه درکه سوزدن عاجز اوله یا نفقه سی ضایع
اولدیغی جهتدن یا طواری طوردی حیثیتدن یا خود حرکتنه مانع اولور آخر سببدن اوتری
المنقطع میمک ضمی وطانک فتحیله بر نسنه نک نهایتی یقال منقطع الوادی والرمل والطریق الاقطاع
همزه نک کسریله باغ جیوغن یا خود غیری نسنه یی کسمکه اذن ویرمک یقال اقطعه قضبا نامن الکرم
ای اذن له فی قطعها وقضبان قافک ضمی ایله قضیبک جمعی در بوده قلم معناسنه ویقال ایضا
هذا الثوب یقطعک قمیصا ای یسعی لکان یقطعه قمیصا وبر مقدار یر ویرمکه دخی دیرلر یقال اقطعه
قطیعة ای طائفة من ارض الخراج واقطاع بر کسنه نک حجتی و دلیل حقله منقطع اولمغه دخی دیرلر
حیثیتله که مبهوت جواب ویرمکه قادر اولمیه یقال اقطع الرجل اذا انقطعت حجته وبکّتوه بالحق
فلم یجب واقطاع بر نسنه یی کندی کندن منقطع ایتمکه دخی دیرلر تقول اقطعت الشیء اذا انقطع عنک
واقطاع یغمور کسلمکه وتاوق یمورده سن کسمکه ده دیرلر یقال اقطعت الغیث واقطعت الدجاجة
مثل اقعدت که اقعدی قافله وقاعدی تاوق یمورده سن کسمکه دیرلر المقطع میمک ضمی وطانک کسریله
جمعی منقطع اولن المقطع میمک ضمی وقافک سکونیله وطانک فتحیله شول ارککه دوه درکه دیشی دوه یه وارمقدن
عاجز اولوب ابا ایلیه ومقطع شول کسنه درکه اقرانه عطیه تقریب اولنوب الکا اولحق لیله التقطع
تانک فتحی وطانک ضمی ایله کسلمک تواصلک ضدی در الاقتطاع همزه نک وتانک کسریله بر نسنه دن
بر پاره قوپرمق یقال اقتطعت من الشیء قطعة وسوریدن بر مقدار الیقومق دخی دیرلر یقال اقتطعت قطیعا

من غم

من غمّ فلان القعقعة علی وزن الزلزلة سلاح کبی صوتن حکایت ایتمک وفی المثل ما یقعقع لی بالشنان
والتقعقع العمد کوچمک معناسنه کلور یقال تقعقعت عمدهم اذا ارتحلوا وفی المثل من یجتمع یتقعقع عمده کما یقال
اذا تم امر دنا نقصه اهلی وشنان شینک کسریله اسکی قربه دیرلر یعنی آلت حرب اولمیوب موجب مهابت اولماز
وقعقعه کیتمک دخی دیرلر یقال قعقع فی الارض اذا ذهب القعقاع قافک اولکی کسریله کذلک سلاح
آوازن حکایت ایتمک یقال قعقعوا قعقعة وقعقاعا القعقاع قافک فتحیله اسم در ذکر اولنان
معنایه وقعقاع بر طریق درکه یمامه دن کوفه یه کیدر وقعقاع مشغول اولن یوله دخی دیرلر وبودن
قرب قعقاع دیرلر صولمامغله کمیلری مشغول اوله وقعقاع یابس اولن خرمایه دخی دیرلر یقال رغم
قعقاع ای یابس وقعقاع بر رجلک دخی اسمیدر وقعقاع شول درتدجی حمایه دیرلر که دیشلری
بری برینه طوقنوب آوازی حاصل اوله القعاقع قافک فتحی وقافک اولکی ثانینک کسریله بری برینه اوردیغی
کوکرملک تتابع صوت الرعد معناسنه وقعاقع بلاد قبیده بر نجم موضعک اسمیدر التقعقع علی وزن
التزلزل تحریک معناسنه در وتقعقع العمد کوچمک معناسنه کلور یقال تقعقعت عمدهم اذا ارتحلوا
وفی المثل من یجتمع یتقعقع عمده کما یقال اذا تم امر دنا نقصه القعقعانی قافک اولکی وثانینک ضمی و
عینک سکونیله شدید اولن صوت یقال حمار قعقعانی الصوت اذا کان شدید الصوت المقعقع شول
کسنه درکه تجار اوغلاندن ویزلر قعیقعان قافک اولکی ضمی وعینک فتحی وقاف اخرک کسریله مکه نک شرقی
ده بر طاغک علمی در بعلی اسم معرفه در وقعیقعان اهوازده بر طاغک دخی اسمیدر که بصره مسجدی انکر دیرکلری
انوبکرک طاشندن یونلمشدر واهواز بصره ایله فارس بیننده بر قاج کویلردر القعقع قافک
ضمی ایله بر جنس قوشدر که الاجه در بوزنی و ایغلری اوزون در تر جمانده لعلوح دردیش وتکس
عبارة جوهریده لعلوح ایله تعبیر اولنادی طائر آخره اولماسی مشهوردر القعقاع قافک ضمی ایله
بر آجی صودر که غلیظ ادر الاقعاع همزه نک کسریله صوبی قزرکن ذکر اولنان صویه ایرشمک یقال

اقمح القوم اقماعا اذا انظروه القفعه قافك ضمى و فانك سكونيله شول زنبيل دركه اوزك قوللى
بو قدر خرما بر اخنزن اشلنمز ر قاتى بيوك اولماز و فى الحديث ليث عندنا منه قفعة او قفعتين
يعنى من الجراد و جراد جيمك فتحيله چكركه معناسنه در القفعاء قافك فتحى وفانك سكونى و الفك
مديله بر اغاجك اسمى در و تقفعا ، شول قولاغه ديرلركه اكا آتش دكمش كبى بوزلمش و ديوشرلمش
اوله و رجل مقفعا ، شول اياغه ديرلركه بر مقارى طبانلرى جانبنه الكلمش اوله و قفعا شول عورت
ديرلركه بر مقارى ذكر اولنان وجه اوزره اوله يقال امراة قفعاء ، الاقفع همزه نك و فانك
فتحيله شول رجل دركه ايقلرى ذكر اولنان وجه اوزره اوله يعنى بر مقارى طبانلرندن يكا
الكلمش اوله يقال رجل اقفع القفع قافك ضمى و فانك سكونيله جمعى يقال قوم قفع الاصابع
المقفع ميمك ضمى و فانك فتحى و تشديديله بر مقارى ذكر اولنان وجه اوزره اولان كمسنه يقال
رجل مقفع اليدين القلفع قافك كسريله خنصر وزنى اوزره شول بالچقدركه قوزيوب قوپه
و بارله لام زائده در القلع قافك فتحى ولامك سكونيله قوپرمق يقال قلعت الشئ من الباب
الثالث و قلع شول ظرفه ديرلركه چوبانلر انوك ايچنه ازغن و ناقه نك ممه سنه بغليجق
انجلرى و ابلرى قور و فى المثل شحمتى فى قلعى و قلع حادن برى المغه دخى ديرلر يقال تركت
فلانا فى قلع من حماه و قلع بر معدنك اسمى دركه اندن ابو قلاى [illegible] الاقلاع همزه نك و تانك
كسريله بمعناه يقال اقتلعته التقلع فتحنله و لامك ضمى و تشديديله قوپمق يقال تقلع الشئ الانقلاع
همزه نك و قافك كسريله بمعناه يقال قلعت الشئ و اقتلعته فتقلع و انقلع المقلوع ميمك فتحى ولامك
ضمى و مديله معزول اولمش بك القالع لامك كسريله قوپرجى دايره القالع شول دايره يه ديرلركه
طوارك اكسندن ايكى صاحبك التنده اوله و بوا بها يا بنزه حكم وه عدد اولنور الاقلاع همزه نك
كسريله بر نسنه دن امتناع ايتمك يقال اقلع فلان عما كان عليه اذا كف عنه و يقال اقلعت عنه الحمى

القلع

القلوع خلاص بولمق يقال تركت فلانا فى قلع من حماه اى فى اقلاع من حماه القلعان قافك فتحى
ولامك سكونيله بنى نميردن ايكى كمسنه نك ادندن عبارتدر كه انلرك برى شريح و برى صلاءة
دركه عمرو بن خشيلمه نك اوغللرى در جبرا علالرى نميردر القلعه قافك فتحى ولامك سكونيله
طاغ اوزرنده اولان حصار حصن معناسنه مرج القلعه ميمك فتحى و رانك سكونيله و قافك و
لامك فتحيله باديه ده بر موضعك اسمى در القلعى قافك ولامك فتحيله شول قلج دركه ذكر اولنان
موضعه منسوبدر و قلعه كذلك بلوتدن قطعهٔ عظيمه يه دير قطعة السحاب معناسنه القلع
فتحيتله جمعى بلوتدن عظيم قطعه لر معناسنه و قلع كورش طوتوب حالنده ايوق يا يدار اولمامغه
دخى ديرلر رجل قلع القدم ديدكلرى قولك مصدرى در لامك كسريله تجربه كورش طوتوب
جنبنده اياغى ثابت اولمسه القلعه قافك ضمى ولامك سكونيله انقلاب معناسنه در كلور
يقال هم على قلعة اذا كان صاحبه يحتاج الى ان يقوم مرة بعد اخرى و كوچك معناسنه در كلور
يقال هم على قلعة اى على رحلة و قلعه شول كمسنه يه ده ديرلركه بر قرار اولميه يقال فلان
قلعه اذا كان ينقلع عن سرجه فى البطش و الصراع يعنى اكر اوزرنده قرار ايده مز حالت
محاربه ده و قلعه مال عاريه يه دخى ديرلر و فى الحديث بئس المال القلعه المقلاع ميمك كسرى
و قافك سكونيله صپان كه انوك ايله طاش اترلر القلاع قافك فتحى ولامك تشديديله عسس
كه صوباشيه و اهل عرفه خدمت و فى الحديث لا تدخل الجنة قلاع القلاع قافك ضمى ولامك
تخفيفيله شول باجقدركه صويى چكلدكده يارله القلاع قافك كذلك ضمى ولامك تخفيفيله واحدى
ذكر اولنان باجقلر بر پاره معناسنه و قلاع كذلك منتن چقلو اولمقده يردن قبارو ب
قالقمغه ديرلركه اول محله منتن اوله يعنى دلالت [illegible] و قلاعه شول بيوك قيايه دخى ديرلركه
دوز يرده نوار تنع اوله وكذلك شول حاشه وكسكه دخى ديرلركه قويه لوب اتلمش اوله يقال رماه بقلاعه

القلاع قافك كسرى ولامك سكونيله يلكن يا دبان معناسنه المقلعات ميمك ضمى وقافك
سكونى ولامك فتحيله شول كميلردركه يلكنلو اوله يقال سفن مقلعات المقمعة ميم اولك كسرى
وثانيسنك فتحيله شول دمور چوكان دركه انى فيلك باشنه اورورلر المقامع ميم اولك فتحى وثانيسنك
كسريله جمعى دمور چوكانلر معناسنه القمع قافك فتحى وميمك سكونيله ذكر اولنان چوكان ايله
اورمق وقهر وغلبه ايتمكه دخى ديرلر وقمع شيشه نك مثلا اغزينه هنى قومغه دخى ديرلر ايچنه يلغ
ياخود كلاب قومايچون فتقول قمعت الوطب اذا وضعت في راسه القمع والوطب طاء مهمله
نك سكونيله بلوهمه وقمع قافك كسريله هنى ديرلر عامه سيجي الانقماع همزه نك كسريله بمعناه الانقماع
همزه نك وقافك كسريله ذليل ومقهور اولمق وبر كمسنه على الغفله چيقه گلدكده گيرو دونمكه
دخى ديرلر تقول انقمعت الرجل عنى انقماعا اذا اطلع عليك فرددته عنك يقال قمعته واقمعته
فانقمع قمعه فتحتينله قمعه بن الياس در مذكور قمعه ديو باباسى تسميه قلدى اوندن ساكن
اولوب مسروى اوليچون وقمعه دوه اوركجنك باشنه دخى ديرلر راس السنام معناسنه
القمع فتحتينله كذلك جمعى وقمع شول سيوكلچيه دخى ديرلر كه گوز كبريككى دبنده ظاهر اولور و
ذكر اولنان سيوكلچيكه دخى ديرلركه گوز كبريكى دبنده چيقه دخى ديرلر تقول منه
قمعت عينه من الباب الرابع وقمعه كذلك شول سيكله ديرلركه زياده ايسى سواده دوه نك
وآهونك اوزرينه قونر التقمع فتحتينله وميمك ضمى وتشديديله مركب باشن اول جانبه تحريك
ايتمك يقال الحمار يتقمع اى يحول راسه الاقمع همزه نك وميمك فتحيله شول آت اسكى دركه
انوكى اوجى سنده اولن اكنه سى بيوميش اوله يقال ع قوب اقمع بين القمع اذا عظمت ابرته
القمع قافك كسرى وميمك سكونيله شول نسنه دركه انوكله بر طار اغزلو قابه ياغ ويا غيرى
نسنه قورلركه الحا بعض ولايتده هنى ديرلر القمع قافك كسريله وميمك فتحيله كذلك هنى معناسنه لغت در

نطع

نطع ايله نطع كبى كه نطع دريدن اولان بساطه ديرلر وعامه قمع ديرلر قافك فتحى وميمك سكونيله
وفتحيله كذلك خرمانك چچكى بنوكى يرده اولن كه خرما اثنالنده اولنسنه يه ديرلر الاقماع
همزه نك وتانك كسرى ايله قربه نك اغزينى اغزكرا الوب ايچمك اقتباع كبى نته كم مرور ايدى القنوع
ضمتنيله بر نسنه ديلمك حالنده مذلت اظهار ايتمك يقال قنع يقنع من الباب الثالث وبعض اهل العلم ايدى
قنوع رضا معناسنه كلور وفي المثل خير الغنى القنوع وشر الفقر الخضوع ومذبور ايدى جائز
دركه سائله قانع ديدكلرى قليل وكثير وبرلن نسنه يه راضى اوليچون اوله بس كلمتنيك معناسى
رضايه راجع اولور ديدى القانع نونك كسريله سؤالده ابتذال ايدن كمسنه وقانع راضى معناسنه
ده كلور بو تقديرجه اضداددن اولور وفرا ايدى قانع اولدركه سؤال ايده هم نه ويرسك
راضى اوله القنيع قافك فتحى ونونك كسرى ومديله بمعناه القناعة قافك فتحيله قسمته راضى اولمق
در يقال قنع يقنع قناعة من الباب الرابع القنع قافك فتحى ونونك كسريله قسمته راضى اولن
كمسنه القنع قافك فتحى ونونك ضمى ايله بمعناه الاقناع همزه نك وتانك كسريله راضى قلمق يقال اقنعه الشيء
اذا ارضاه المقنع والمقنعة ميمك كسرى وقافك سكونى ونونك فتحيله ايكسنده دخى شول بزدركه عورت
انوكله باشن اورتر القناع قافك كسرى ايله شول بزدركه مقنعه دن بيوجك در وقناع كذلك
چوبقلر بندن اورلين طبقه ديرلر وصاحب مهذب مطلقا طبوق ميوه ديمشدر وصاحب جرح
طبقى ازبر كه خرما ديمشدر لكن عبارة جوهريدن فهم اولنن بزم ذكر ايتدوكمزدر القنع قافك
كسرى ونونك سكونيله كذلك خرما بر قلرى در المقنع ميمك ضمى ونونك فتحيله عادل اولن شاهد در
يقال شاهد مقنع اى رضى يقنع به ومقنع شول اغزه ديرلركه ديشلرى ايچرو يه مائل اوله القنعان
قافك ضمى ونونك سكونيله شول كمسنه دركه مرضى اوله بونده مذكر ومؤنث وتثنيه وجمع برابر اولور يقال
رجل قنعان وامرأة قنعان القنعان قافك كسرى ونونك سكونيله ايكى د به نكاره سنده اولن دوز ير قنيع دن

القنع قافك كسريله و نونك سكونيله كذلك شول حوضه دركه ايكى دپه تكرارلسنده اوله المقنع ميمك ضمى و نونك
فتحى و تشديديله شول كسنه دركه باشنده توغلغا كيمش اوله التقنيع على وزن التكريم عورته قناع كيدرمك يقال
يقال قنعت المرأة اى البستها القناع و تقنيع كذلك باشه قنجى اورمغه ديرلر يقال قنعت رأسه بالسوط
ضربا و تقنيع خروس بوينينك توينى باشى اوزره كتورمكه دخى ديرلر حالت محاربه ده الاقناع همزه نك
كسريله باشى يوقرو قالدرمق ابو يوسف روايتى اوزره يقال اقنع رأسه اذا رفعه و اقناع صلاة ده
اثناى قنوتده الن يوقارى قالدرمق بر حيثيتله كه الكف يوزى منتجه اوله و اقناع صو الجكلوى بوينى
حوضه اوزاتمغه دخى ديرلر يقال اقنع البعير اذا مد رأسه الى الحوض ليشرب و اقناع حبانى المكدر الجزه
اولن دوكلمين ياخود انى صو اقندسينه طوتمقدر طولمغون و اقناع دوه سوريسين ياخود قيون سوريسن
اونلاغه بونلنمكه دخى ديرلر و اقنع راضى قلمغه دخى ديرلر يقال اقنعنى كذا اى رضانى القنع فتحتيله طوار
مرعايه متوجه اولمق تقول اقنعت الابل فقنعت اذا امالت لمرعى الباب الرابع و قنعت دخى ديرلر نونك فتحيله
يقال قنعت اذا امالت لماء وايا كا و اقبلت نحو اهلها القوع قافك فتحى و واوك سكونيله اركك دوه دشى دوه
اوزره چيقمق القباع فافك كسريله بمعناه يقال قاع الفحل على الناقة يقوع قوعا و قباعا اذا نزا
بوقوعانك قلبى در الاقتياع همزه نك و تانك كسريله اركك ناقه اوزره سكين ق اولوب كيركمك اولمق
القواع قافك ضمى ايله طوشانك ارككى القاع على وزن الكال دوز يرارض مستويه معناسنه الاقوع
همزه نك فتحى ايله و واوك ضمى ايله جمعى دوزيرلر معناسنه الاقواع همزه نك فتحيله و القيعان قافك كسرى
و مديله كذلك جمعى در واو يايه منقلب ولدى ما قبلى مكسور اولديغيچون القيعه قافك كسرى و مديله قاع
معناسنه در بو دخى واوى دريايى واودن منقلبدر و بعضلر قيعه جمعدر ديدى اصمعى ايتدى
قاعة الدار ساحة الدار معناسنه در قاحة الدار كبى قافله و حاء مهمله ايله **فصل الكاف** الكتيح
كافك فتحى و تانك كسرى و مديله احد معناسنه در يقال ما بالدار كتيح اذا لم يكن فيها احد جوهرى ايتدى بو يعقوب

روايتى

وقـ

روايتى اوزره در و هم بنى تميم ع بلارندن بر وجه اوزره الشندم ديدى الكنع كافك فتحى و نانك
فتحيله دالكى يا درسى ودن نوزردپل اولمق كسنه به دخى ديرلر الكنعان كافك كسرى و تانك سكونيله
جمعى در حضر دله حضردان كبى و حضر دبرجنس قوش اسمى در و كنع كنعانك دخى جمعى كلور و كتعاء
برلفظدركه مؤنثك تاكيدنده استعمال اولنور يقال رايت اخواتك جمع كتع كنعاء كافك فتحى و
تانك سكونى و الفك مديله تاكيد مؤنث يقال اشتريت هذه الدار جمعاء كتعاء و كتعاء جمعاء اوزرينه
تقديم اولنماز و منفردا مذكر نده و جمعلرنده دخى حال بويله اولور و يالكز دخى ذكر اولنماز زيرا بونلر
اجمع لفظنه تبعيتله ذكر اولنور كلنشدر بعضلر ايتدى اكتع و اكتعك متفرعاتى ع بر يكر حاء علیه حول كتيع
ديدكلرندن مأخوذ دركه حول كتيع تمام يل ديمكدر جوهرى ايتدى بو نى نحويلردن اشندم كه نادر
جمعيده ذكر اولنشدر و كتع فاجدى معناسنه ده كلور بر كبى الكنوع دوه نك ياخود قيونك ايچى لينت
اوزره اولمق يقال كنعت الابل و الغنم كنوعا من الباب الثالث اذا استرخت بطونها و رمت بثلوطها
و ثلوط ثاء مثلثه ايله و طاء مهمله ايله بعر بعره درلر الكثع كافك فتحى و ثانك سكونيله سود يكز يا غى و غلظلى اوزرنه
جمعنه دخى ديرلر التكثيع على وزن التكريم بمعناه يقال كثع اللبن و كثع اذا علاه دسمه و خثورته رأسه
كما و كنا كبى لركا دخى ذكر اولنن معنايه در و كثع جو ملك كفى اتمغه دخى ديرلر يقال كثعت القدر بزبدها
الكثعة كافك ضمى و ثانك سكونيله جو ملك اوزرنه كلن كفى و جروسى الكاثعة ثانك كسريله شول طوداق
دركه غليظ اولوب طولمش اوله يقال شفة كاثعة و باثعة قرمزى اولمق طوداغه ديرلر الكروع فتحتيله الحلوب
صوبى اغزله ايچمك الدله ياخود كاسه ايله ايچمك سزن يقال كرع فى الماء يكرع كرعا اذا تناوله بفيه من
موضعه من غير ان يشرب بكفيه و لا باناء و مطلقا ايچمك معناسنه ده كلور يقال اكرع فى هذا الاناء
نفسا او نفسين الكرع فتحتيله كذلك و جمعه كوراو زيده الجمه ده لغت در يقال كرع يكرع كرعا من الباب
الرابع كرع ايچمك معنى انجا ولمغه دخى ديرلر يقال عنه كرع و كرع يكرع اذا دق منه ذلك و كرع شول نحو

صوغوق دیرکه بر یرده جمع اولمغین اغزله اچمکه قابل اوله الاکراع همزه نك کسری ایله قوم ذکر اولنن
صویه راست کلوب طوارلرك صو ورمکدر یقال اکرع القوم اذا اصابوه فاوردوا ابلهم الکارعات
رانك کسریله المکرعات میمك ضمی و رانك فتحیله شول خرما اغاجیدر که جمعی اوزرنده دکلمشدر اوله ابو عبید
روایتی اوزره الاکرع همزه نك و رانك فتحیله انجکنك معظمی انجه اولن طوارلردر الکراع کافك ضمی ایله قیونك
وصغرك بجاغنك انجه یری درانده ودوه ده اولن وظیف مثابه سنده درکه وظیف مستدق الساق
دیمکدر وکراع مذکر و مؤنث و جمع استعمال اولنور الاکرع همزه نك فتحی و رانك ضمی ایله جمعی الاکارع
همزه نك فتحی و رانك کسری ایله اکرع جمعی در و فی المثل اعطی العبد کراعا فطلب ذراعا زیرا ذراع الده
اولنور پس ایاق دن اولان کراع دن افضل اولور وکراع قره طاغلرك بورننه دیرلرکه
اوزون یعنی ممتد اولمش اوله اصمعی ایدی اوده برنه دیرلرکه اوزون اوله ممتد معناسنه وکراع اسم
جنس در جمیع اتنی شامل اولور الکرسوع کافك و سینك ضمی ایله بلکه صرچه بر معنه قریب یرده اولان یومرجه
بردر الکسع کافك فتحی و سینك سکونیله بر آدمك اردنی یا الیله یا خود ایاغیله اورمقدر یقال فلان
اتبع ادبارهم یکسعهم بالسیف مثل یکسعهم ای یطردهم ویقال وردت الخیول یکسع بعضها بعضا یعنی
عسکر بری برینك بصرتی کلدی وکسع ناقه نك ممه سنه صغوق صو اورمقدر دیرلر سودی چکلسون
دیو و بونی کلجك یل قوتلق اوله دیو خوف ایتدکلری زمانده ایدرلر تقول کسعت الناقة بغبرها
اذا ضربت خلفها بالماء البارد و غبر غین معجمه نك ضمی ایله ممه ده باقی قلان سود و خلف خاء معجمه نك کسریله
ممه معناسنه در الکسع فتحتینله شول بیاض در که اتك طبوغنده اولن صچاغك اطرافنده اولور الاکسع
همزه نك و سینك فتحیله طبوغنده ذکر اولنان وجه اوزره بیاض اولن ات المکسع میمك ضمی و سینك فتحی
و تشدیدیله شول کمسنه در که تزوج ایمیه کویاکه بوریك بقیه سی ظهرینه ردا اولنمشدر ناقه نك سودی رد
اولنمغی کبی نتکم وراندی پس بو عیب نعتندن اولور یعنی لسان عربده جاری اولن نعوتلردن اولور

نسخ

نسخ جوهریده لفظ عرب ذکر اولنمشدر منوال اوزره راء مهمله ایله وارخ اولمشدر اما زای معجمه ایله اولمق
انسب کورنور فتأمل الاکتساح همزه نك و تانك کسریله کلب قویرغن اییغلری ارهسنه قصمق یقال
اکتسح الکلب بذنبه اذا استثفر به والاستثفار ثاء مثلثه ایله و فا ایله ذکر اولنمشدر معنایه در الکسعی کافك
ضمی و سینك سکونیله حمار معناسنه در حمیر لغتی اوزره کسع کذلك کافك ضمی و سینك سکونیله حمیر لغتی اوزره حمار
معناسنه در میم زائده در الکسعوم کافك ضمی و سینك فتحیله عندن بر قبیله که در الکسعی کافك کذلك ضمی و سینك
فتحیله و آخرنده یانك تشدیدیله ذکر اولنمشدر قبیله یه منسوب بر کمسنه درکه انوکله مثل ضرب اولنوب ندامة
الکسعی دیرلر و مثل اصلی بودر که ذکر اولنمشدر کمسنه نبعه دیدکلری معروف یای اغاجندن بر نیجه مدت تربیه
ایدوب اندن یای اندکدن صکره انوکله کیجه قرا کوسنده بر صیده اتوب کندوبی خطا ایتدی صنوب
یانی کسر ایتدکده صکره صباح اولدقده صیدی مقتول بولنوب نادم اولمشدر الکعکعه علا وزن الزلزلة جبس
ایتمك التکعکع علا وزن التزلزل جبوس اولمق یقال کعکعه فتکعکع اذا جبنه فاجبن و تکعکع خوف معناسنه
ده کلور یقال تکعکع اذا جبن و هو لغة فی تکأکأ الاکعاع همزه نك کسریله منع ایتمك یقال اکعه الفرق اذا حبسه
عن وجهه و فرق فانك و رانك که مهمله در فتحیله خوف معناسنه در یعنی توجه ایتدوکی محلدن خوف مانع اولسه
الکعکع کافلرك ضمی و عینك اولکی سکونیله قورقق و ضعیف کمسنه جبان معناسنه الکعوع ضمتینله ضعیف
و قورقق اولمق یقال کع یکع کعوعا من الباب الثانی و یونس بابا ولدن اولماسن روایت ایتدی.
و سیبویه ثانیدن اولمسی اجوددر دیدی الکع کافك و عینك تشدیدیله قورقق اولوب ضعیف اولن
کمسنه الکاع عینك تشدیدیله عباءه وابوزید ایتدی کععت و کععت عینك اولکی فتحی وکسریله لغتلردر زللت
ایله زللت کبی طابق معناسنه الکلع فتحتینله ایاقده اولن انشقاق و کیر و پاس در و شقاق شینك ضمی ایله الکلعان
دیدکلری مرضدر و صاحب جراح شقاقی جمع تصور ایدوب کلعنکیرها ایله تعبیر ایتمشدر و کلع ایوج ذکر اولنن
وجه اوزره اولمغه دخی دیرلر یقال کلعت رجله تکلع کلعا من الباب الرابع الکلع کافك فتحی و لامك کسریله شول

كاسه دركر ابوكي اوزرينه كيم وباص مجتمع اوله سقاء كلع وسقا سينك كسريله قربه يه ديرلر الكلعة
فتحتيله قبون سوريسندن بر بلوك دره ابوعبيد روايتي اوزره ذو الكلاع كافك فتحي ايله ملوك يمندن
بر ملكك اسميدركه اذواء دن در يعني اسمي ذو كلمه سيله مصدر اولن ملوكدن در الكميع كافك فتحي وميمك
كسري ومد يله بر كسنه ايله بله ياتن كسنه الكمع كافك فتحي وميمك كسريله بمعناه المكامعة ميم اولكك ضمي وثانينك
فتحيله ايكي كسنه برى بر يله بر دوشكده ياتمق وشول مكامعه كه حديث شريفده انندن نهي اولنمشدر ايكي ار
آدم برى بر يله ياتوب بينلرنده بر ده اولمق در الكنوع جمعتيله بر يره منضم اولوب منقبض اولمق وكنوع قريب
معناسنده در كلور يقال كنع الامر اذا قرب وبلدز طلوع غنه ميل اتمكه دخى ديرلر يقال كنع النجم اذا مال الى الغروب
وبر كسنه خضوع وملايمت اوزره اولمغه دخى ديرلر يقال كنع الرجل اذا خضع والاكناع كذلك خضوع
معناسنده در والكناع طوشنجل قوغا نجولن قنادن ديوشرمكه دخى ديرلر الكنع فتحتيله بر معلوم بوزلمك يقال
كنعت اصابعه اذا تشنجت التكنيع على وزن التكريم بر نسنه يي قبض ايدرك التكنع فتحتيله ونونك ضمي وتشديديله
ايله منقبض اولمق يقال تكنع الاسير في قده و قد قافك كسر ايله اسير بغلو قلي قايشه ديرلر الاكتناع همزه
نك وتانك كسريله بر يره جمع اولمق يقال اكتنع القوم اذا اجتمعوا الكوع كافك ضمي ايله بلك او جنك باش
بر مقولن جانبي يقال احمق يمتخط بكوعه ذكر اولنان عضو يله بيله الاكوع شول كسنه در كه بلكي اكري
اوله الكوعاء كافك فتحي وواو يك سكوني والف مد يله مؤنثي بلكي اكري اولن عورت معناسنه الكوع
كافك فتحي وواو يك سكونيله كلب بلكي اوزره يوريمك يقال كاع الكلب يكوع اذا امشى على كوعه في الرمل
من شدة الحر وكلب الى اينديكي كعت الشيء اكوعه والكاع لغة در كععت عن الامر اكع معناسنده تجن بر نسنه دن
قورقوب اوشنمك يعقوب روايتي اوزره فصل اللام اللذع لامك فتحي وذال معجمه نك
سكونيله اوت يقمق يقال لذعته النار لذعا اذا احرقته ويلدله ياقوب اجتمعه دخى ديرلر يقال
لذعه بلسانه اذا اوجعه بكلام اللواذع لامك فتحي وذالك كسريله شول كلماتدر كه موجع اوله يقال نعوذ بالله

من

من لواذعه الالتذاع همزه نك ولامك كسريله يانمق احتراق معناسنه يقال التذع القرحة اذا احرقت
وجعا اللوذعي لامك فتحي وواوك سكوني وياءنك تشديديله شول ظريف كسنه دركه ذكي الطبع وتيز فهم
اوله اللسع لامك فتحي وسينك سكونيله ايلان يا خود عقرب صوقمق يقال لسعته العقرب او الحية لسعا
اللطع لامك فتحي وطانك سكونيله يلامق لحس معناسنه ولطع كذلك بر كسنه نك اردينه اياغله اورمق وبو معنا ايكي
ايكنسنده دخى لطعته الطعه لطعا ديرمس باب رابع دن التطاع همزه نك وتانك كسريله كاسه ده اولان نسنه
نك جمله سن ايچمك يقال التطع اذا شرب جميع ما في الاناء والحوض كانه لحسه اللطع فتحتيله شول بياض
در كه طوداغه عارض اولور واكثر يا بوسياه اولن ادم عارض اولور ولطع كذلك دينلر دوكلوب ديبلري
قالمق در الالطع همزه نك وطانك فتحيله ديشلري دوكلوب ديبلري قالان كسنه اللطعاء لامك فتحي وطانك
سكوني والف مد يله مؤنثي ديشلري دوكلمش عورت معناسنه ولطعاء كذلك شول عورته ديرلركه فرجنك
لحي ازا اوله ابن دريدي روايتي اوزره اللعاع لامك ضميله شول اوتدر ابتدا ظهورنده ملايم اولور اصمعي
روايتي اوزره ومنه قيل الدنيا لعاعة وابو عمرو ايتدى لعاعة اوتي خفيف اولن اوتلاقدر كه كركك
اوتلادلسون كرك اوتلادلسون الالعاع همزه نك كسريله بر ذكر اولنان اوتي بتورمك يقال العت الارض
تلع العاعا اذا انبتتها اللعي فتحتيله وعينك كسري ومد يله لعاع اوتن ديرمك تقول تلعيتها وخرجنا
نتلعى وبو نكرا اصلي نتلعع ايدي وقتكه اوج عينك متوالي اولماسن كرك يه كورديلر ايسه عيان اكا ابدال
يايه دوندر ديلر اللعلع على وزن الوعوع سراب كه بر يرلرده صو كبي كورينور اللعلعة على وزن الزلزلة
سراب كبى بلندر مسى ولعلعه فاقعه دخى ديرلر تقول لعلعت عظمه اذا كسرته لعلع لامك فتحي وعينك
سكونيله بر طاغك على دركه انده محاربه اولمشدر التلعلع على وزن التزلزل اجلق جيننده جاغروب
اول جانبه بو جانبه دونمك اللعيفة لامك فتحي وعينك كسري ومد يله طاري اكمك جبز جاورس معناسنه
التلغيغ على وزن التكريم باشي اوديتمك يقال لغع راسه تلغيغا اذا اغطاه وتلغيغ طوغجي دوندرمكه دخى

دیرلر یقال لفعت المزادة اذا قلبتها التلفیع تفعیله وفانک ضمی وتشدیدیله عورت برنسنه ایله
اورتنمک یقال تلفعت المراة بمرطها اذا تلحفت به ومرط میمک کسری ورانک سکونیله برجنس کیاسی
درکه انی اکثر عرب طائفه سی کیرر وتلفیع مطلقا اورتنمک معناسنه ده کلور یقال تلفع الرجل بالثوب
والشجر بالورق اذا اشتمل به وتغطی وتلفع تمام برلک عارض اولمغه دخی دیرلر یقال تلفع فلان
اذا اشتمله الشیب اللفاح لامک کسریله ذکر اولنان اورتی الالتفاع همزه نک وتانک کسریله ملحفه بورنمک
یعنی چارشب اورتنمک والتحاف معناسنه والتفاع بر یوزی اورتلو اورتلکه دخی دیرلر یقال التفعت
الارض بالنبات اذا احضرت اللفع لامک فتحی وفانک سکونیله دوه قیغی ایله برنسنه یی اتمک یقال
لفعه ببعرة ای رماه بها ویاوزکوز ایله نظر اتمکه دخی دیرلر یقال لفعه بعینه اذا اعانه یعنی
یاوزکوز دلیجه ابو عبید افندی لفع اصابتهن عندن وری بالبعرة دن غیری برده استعمال لی
اللقاعة لامک ضمی وقافک تشدیدیله رجاللرن صاخ حواب اولن کمسنه الالتقاع همزه نک کسریله لون متغیر
اولمق یقال التقع لونه اذا ذهب وتغیر لون معناسنه لحیانی روایتی اوزره اللکع فتحتینله کیر پاس
یابشمق یقال لکع علیه الوسخ لکعا من الباب الرابع اذا الصق به ولزمه وبو اصمعی روایتیدر اللکع لامک
ضمی وکافک فتحیله دون وذلیل اولن کمسنه بعضلر ایتدی لکع شهوات نفسه وهواسنه تابع اولن کمسنه
درو ترکیب یاورسینه ویجرک اوغلانه دخی لکع دیرلر و فی حدیث ابی هریرة اثم لکع یعنی الحسن والحسین
رضی الله عنهما لکاع لامک فتحی وعینک کسریله اوزره بناسیله قطام کبی کذلک دنیه و رذیله اولن عورت
یقال امرأة لکاع ونداء اولندقده یا لکع دیرلر وایکی کمسنه نداسنده یا ذوی لکع دیرلر الالکع همزه نک
وکافک فتحیله دناءت ایله متصف اولن کمسنه یقال لکع فهو الکع من الباب الرابع اللکعاء لامک فتحی وکافک
سکونیله والفک مدیله مؤنثی در لکع معرفه اولدقده منصرف اولماز الکعدن معدول اولدیغیچون
ابو عبید افندی فرس ایچون دخی لکع دیرلر ولکن معرفه اولمادقده بو لا ینصرف اولماز زیرا بو نکره

مؤنثنده

مؤنثنده لکعة دیرلر الکاع دیمزلر بس بو صرد ونغر مثللنده اولور وصرد کرکه دیدکلری قوش در و
نغر بورنی قرمزی اولان سرچه در اللکیعة لامک فتحی وکافک کسری ومدیله دنیئه اولن قرواش یقال
امة لکیعة ای لئیمة بنو اللکیعة کذلک لامک فتحی وکافک کسری ومدیله بر قومک اسمیدر قال علی بن عبد الله
ابن عباس رضی الله عنهم حفظوا ذمارى یوم جاءت کتائب مسرف وبنو اللکیعة وذمار ذال معجمه نک
کسریله عرض وناموس معناسنه در اللکع لامک فتحی وکافک سکونیله ایلان صوقمق لسع معناسنه
واللکع کذلک حالت رضاعده نهره دیرلر ونهر قوزی باشیله انه سنک امزکن اورمغه دخی دیرلر
اللمع لامک فتحی ومیمک سکونیله واللمعان فتحتینله یلدرمق یقال لمع البرق لمعا من الباب الثالث
اذا اضاء الالتماع همزه نک وتانک کسریله بمعنی الیلمع یانک فتحی ولامک سکونیله یمنع وزنی اوزره
یغمور ویغمدقمین برقک اسمیدر وکاه اولور کذاب اولن کمسنه یه یلمع دیرلر ذکر اولنان برقه تشبیه
ایدوب اللماع لامک فتحی ومیمک تشدیدیله صحراء فلاة معناسنه وطو شنجل سباع طیور ردن دعقاب
معناسنه اللمعة لامک ضمی ومیمک سکونیله بر قطعه اوت که قوریمغه قریب اوله قجیج قوریمغه قریب اولسه
وحلی تام اوته دخی لمعه دیرلر اغرمغه بشلادقده الالماع همزه نک کسریله یقال هذه بلاد قد المعت
الملمعة میمک ضمی ولامک سکونیله ومیم آخرک کسریله اوتی اغارمغه بشلایان ولایت یقال بلاد ملمعة
الالمعی همزه نک ومیمک فتحی وآخرنده یانک تشدیدیله شول ذکی کمسنه درکه تیز طبع اوله الیلمعی یانک
ومیمک فتحی ولامک سکونیله بمعناه الالماع همزه نک کسریله اتک ومرکبک وارسلانک حملی ظاهر اولوب ممه
لری قرارمق یقال المع الفرس والاتان والطباء واللبوة اذا اشرق للحمل واسودت حلمتاه
اتان همزه نک فتحیله دیشی مرکب واطباء همزه نک فتحی وطاء مهمله نک سکونیله سباع قسمنک ممه لری وحلمه
حاء مهمله ایله ممه باشی درو الماع برنسنه یی قاپمغه دخی دیرلر یقال المع بالشئ والمعت النفساء اذا اختلسته
الالتماع همزه نک وتانک کسریله برنسنه نک رنکی کیدوب متغیر اولمق التمع لونه اذا ذهب وتغیر اللمع میم اولکرضمی

وميم نانك فتحی وتشديديله شول ات دركه كندو لوننه آخر لون قارشوب الاجا اوله وتحج اول
قارشق لون اوزون اوزون اوله الاجامق تلوح ديرلر ميمك ضمی ولامك فتحی وتشديديله الملوحة لامك فتحی
وواوك سكونيله محبت آتشنه يتمق در يقال لاحه الحب يلوحه من الباب الاول الالتياح همزه نك
وتانك كسريله يانمق يقال التاح فؤاده اذا احترق من الشوق اللاحة علی وزن الحاجة برنسنه يه
يانوب يانمق معناسنه در يقال اتان لاحه الفؤاد الحشها اصمعی ايدی لاحه بو كلامده لايعه معناسنه
دركه ياكه مركب يا اورسی اوزرينه زياده حرفتدن وانده ومتحير اولدر اللاح علی وزن الحال كذلك
برنسنه دن خوف ايدجی يقال رجل لاح ولاع ای جبان جزوع ولاح يليح دخی ديرلر بابندن
وابن السكيت لغة الاح وبهلغة اهلح دخی روايت قلدی وهارع يانك كسريله كذلك خائف معناسنه
در يقال رجل هارع لايع لهيعة لامك فتحی وهانك كسری ومديله بر رجلك اسمی در فصل الميم
المتع ميمك فتحی وتانك سكونيله والمتوع ضمتيله كوندز اولوب اوزامق يقال متع النهار من الباب
الثالث اذا ارتفع وطال ومتع فائده لنمكه دخی ديرلر يقال متع به يمتع متعا والوب كتمك معناسنه
ده كلور يقال لئن اشتريت هذا الغلام لتمتعن منه بغلام صالح ای لتذهبن به وبو صورتده
تمتع معناسی دخی محتمل در استخدام مراد اولماغله الماتع تانك كسريله بر نسنه نك اوزونی يقال
متع الشیء اذا اطال وماتع ايو بوكلن ايب يقال حبل ماتع ای جيد الفتل وماتع زياده قرمزی
رنكلو اولان خمر و بر نسنه كه خوب اوله اكا ماتع ديرلر التمتيع علی وزن التكريم اوزتمق يقال
متعه بخيره و تمتيع فائده لندرمكه ديرلر يقال متعه الله بكذا المتاع ميمك فتحی ايله قماش سلعه معناسنه
ومتاع منفعة دخی ديرلر و برنسنه كه انونله فائده لنورسن اكا متاع ديرلر التمتع فتحتيله وتانك
ضمی وتشديديله فائده لنمك نته كم متعت نام شاعر تمتع يامشعث ان شيئا سبقت به الممات هو الملاح
ديمشدر و بو بيت سبب اولمشدر شعرانه مشعث ديو تسميه اولنسنه ومشعث توزه بلاشمش ديمكدر

مغبر معناسنه

مغبر معناسنه وقال الله تعالی ابتغاء حلية او متاع وتمتع ارعمرندن فائده لنمكه دخی ديرلر
الاستمتاع همزه نك وتانك كسريله بمعناه تقول تمتعت بكذا واستمتعت به المتعة ميمك ضمی وتانك سكونيله
اسمدر فائده لنجق نسنه معناسنه ومنه متعة النكاح ومتعة الطلاق ومتعة الحج زيرا بونلر فائده لنجق
نسنه لردر الامتاع همزه نك كسريله فائده لندرمك يقال امتعه الله بكذا وابو زيد ايتدی امتعت
بالشیء وتمتعت به معنايه وابو عمرو دخی بويله ديمشدر و اصمعی منع بو زلره مخالفت ايدوب استشهاد
ايتدكلری نسنه لری تاويل ايتمشدر وامتاع استغنا معناسنه دخی كلور تقول امتعت عن فلان
اذا استغنيت عنه حكاه ابو عمرو عن النميری المثع ميمك فتحی وثاء مثلثه نك سكونيله والمثع فتحتيله عورت
يرامز يوز ستشله يورمك يقال مثعت المرأة من الباب الثالث ومثعت من الباب الرابع اذا مشت مشية
قبيحة المجع ميمك كسری وجيمك سكونيله احمق معناسنه المجعة ميمك ضمی وجيمك سكونيله ذكر اولنان
معنايه در لر المجعة ميمك ضمی وجيمك فتحيله علی وزن همزة بمعناه ايضا المجاعة ميمك فتحيله بر نسنه يی
قايرمامق عدم مبالات معناسنه يقال مجع الرجل يمجع مجاعة اذا تماجن المجعة ميمك فتحی وجيمك كسری
ايله قليلة الحيا اولان عورت جلعه كبی در وزنا ومعنا يعقوب روايتی اوزره وجلعه دخی جيم و
عين مهمله ايله در التماجع تانك فتحی وجيمك ضمی ايله ايكی كمسنه بر بريله فحشيات سويلشوب مبالات
ايتمامك المجيع ميمك فتحی وجيمك كسری ومديله شول طعام در كه سود ايله خرمادن تخمير ايتمكله اولور المذع
ميمك فتحی وذال معجمه نك سكونيله خبرك بر مقدارن سويليوب بر مقدارن كتم ايتمك يقال مذع
لی الخبر من الباب الثالث اذا اخذ ذلك بعضه وكتم البعض و بو ابو عبيد روايتی در ومذع تبول
ايدركن بولی اراغه اقشماغه دخی ديرلر يقال مذع ببوله اذا رمی المذاع ميمك فتحی وذالك
تشديديله شول كمسنه دركه سرتی صقلميه بعضا ايشدی مذاع كذاب معناسنه در ديدی المريع ميمك
فتحی وراءنك كسری ومديله شول بر دركه اوتی وصوبی وافر اوله خصيب معناسنه الامرع همزه نك فتحی

ورانک ضمی ایله جمعی اوتلو وصولو یرلر معناسنه الامراع همزه نک فتحیله کذلک جمعی یمینله ایمن و
ایمان کبی یقال مرع الوادی من الباب الخامس الامراع همزه نک کسریله دره اوتلی اولمق یقال
امرع اذا اکلأ دره لی اوتلی بولمغه دخی دیرلر یقال امرعته اذا اصبته مریعا وفی المثل امرعت
فانزل وامراع باشه یاغی چوق سورمکه دخی دیرلر یقال امرع رأسه بدهن اذا اکثر منه و
اوسعه الممرع میمک ضمی ورانک کسری ایله اوتلی وصولی اولان یر وممرع شول قومه دیرلر که طوار
لری اوتلی وصولی یرده اوله یقال القوم ممرعون اذا کانت مواشیهم فی خصب الممرع
میمک ضمی ورانک فتحیله اوتلی وصولی بولنان یر الامروعة همزه نک ورانک ضمی ایله ابنوبه وزنی
اوزره اوتلی وصولی اولن یر یقال ارض امروعة ای خصبة المرعة میمک ضمی ورانک فتحیله
همزه وزنی اوزره شول قوش درکه دراجه شبیه در ابن السکیت روایتی اوزره المزع
میمک فتحی وزای معجمه نک سکونیله سرعت اتمک یقال مر الظبی یمزع ای یسرع وکذلک الفرس التمزیع
علی وزن التکریم ایرموق تفریق معناسنه یقال المرأة تمزع القطن بیدها اذا زبرته کانها تقطعه
ثم تولفه فتجوده بذلک التمزع فتحیله وزانک ضمی وتشدیدیله ایرلوب متفرق اولمق یقال
فلان یتمزع من الغیظ ای یتقطع وفی الحدیث انه غضب غضبا شدیدا حتی تخیل الی ان انفه
یتمزع ابو عبید ایتدی یتمزع صحیح دکلدر بن ظن ایدرم که تمزع غضبندن دترر کبی اولمقدر
دیدی اما ابو عبید تمزع تقطع معناسنه کلدوکن انکار ایتمدی لکن بو معنا مراد اولماسن
الستبعاد ایتدی المزعة میمک ضمی وزانک سکونیله بر پاره اَت یا غیری نسنه پاره سی یقال
ما علیه مزعة لحم وفی الاناء مزعة ماء ای جرعة المزعة میمک کسری وزانک سکونیله بر پاره یلک
یاخود بر پاره پنبه معناسنه در الکی بز پاره سنه خرقه دیدکلری کبی المسع میمک کسری وسینک
سکونیله شمال یلی ونسع دخی دیرلر نونک کسری وسینک سکونیله المشع میمک فتحی وشینک سکونیله

جمع ایتمک

جمع ایتمک وکسب معناسنه در ومشع صاغمق معناسنه ده کلور تقول مشعت الغنم اذا حلبتها
الامتشاع همزه نک وتانک کسریله قیونی زیاده صاغوب اصلا سود قومامق یقال امتشعت
ما فی الضرع اذا لم تترک فیه شیئا ومطلقا الم معناسنه ده کلور یقال امتشع من فلان ما مشع
لک ای خذ منه ما وجدت وابن الاعرابی ایتدی امتشاع قاپمق معناسنه ده کلور یقال امتشع الرجل
ثوب صاحبه اذا اختلسه المشوع میمک فتحی وشینک ضمی ومدیله قاپجی قورد یقال ذئب مشوع المصع
میمک فتحی وصادک سکونیله طوار قویرغن تحریک ایتمک یقال مصعت الدابة بذنبها اذا حرکته
ومصع قلج ایله اورمغه دخی دیرلر ومصع ناقه نک ممه سنده سوت صوالوب منعه دخی دیرلر ومصع
اوغلانن اتغه ده دیرلر یقال مصعت الام بالولد اذا رمت به وسرعت معناسنه ده کلور یقال مر
یمصع ای یسرع مثل یمزع علی ما مر انفا و شمشک بلدرمغه دخی دیرلر یقال مصع البرق اذا اومض
المماصعة میمک ضمی وصادک فتحیله محاربه ومقاتله المصع میمک فتحی وصادک کسریله محاربه ایدیجی کمسنه
الماصع صادک کسریله بلدریجی معناسنه یقال شیء ماصع اذا کان براقا الممصوع ضمتیله ناقه نک سودی
کیتمک یقال مصع لبن الناقة ممصوعا من الباب الثالث اذا ولی الماصعة الدر صادک کسریله شول ناقه
درکه سودی چکلمش اوله وهر نسنه که یوز دوندروب کتسه قد مصع دیرلر الامصاع همزه نک کسریله
قومک طوارینک سودلری کیتمک یقال امصع القوم اذا ذهب البان ابلهم ابو عبیده ایتدی امصع الرجل
دیرلر یعنی دوه سنک سودی کیتسه ومصعت ایله دیرلر دوه نک سودی کیتسه وفرا ایتدی مصع
الرجل وامتصع دیرلر یعنی کلذوییر یوزنده کتسه المصعة میمک ضمی وصادک فتحیله همزه کبی بر یابانی
قوش اسمی در ومصعه عوسج دیدکلری دیکنک دخی یمشی در المصع میمک ضمی وصادک فتحیله جمعی المطع
میمک فتحی وطاء مهمله نک سکونیله اغاج قابغی ایچنده قالمق وبعض نسخه ده فعل نمات واقع اولمشدر
ثلاثیدن فعلی کلمز وکنه اشاره التمطیع علی وزن التکریم اغاجی قابلی ایچنده ترک ایدوب قابی

صو جاموش صو بن الجسوس دیو المعمعة علی وزن الزلزلة تمشک وقمش مثللونک ینارکن چیقان آوازی
وحالت حربده بهادرلرک آوازی ومعمع قوم شدت حرده تیز اتمکه دخی دیرلر یقال القوم اذا ساروا
فی شدة الحر المعمعان میملرک فتحی وعینک سکونیله زیاده اسی شرة حر معناسنه یقال یوم معمعان المعمع
میملرک فتحیله وعینک سکونیله شول عورت در اموالی ضبط اوزره اولور مالندن کمسنه یه نسنه ویرمز
وفی کلام بعضهم فی صفة النساء ومنهن معمع لها شیئها اجمع یعنی مالی کندویه منحصر در والمعمعی میملرک
فتحی وعینک سکونیله ویانک تشدیدیله شول کمسنه درکه هر کیم غالب اولورسه انکا یولداش
اوله مَعَ فتحتیله بر کلمه درکه مصاحبته دلالت ایدر محمد بن سری ایتدی مع کلمه سنک اسم اولمسنه
دلالت ایدن بودرکه آخری متحرک ایکن کاه اولور آخری ساکن قلنور وکاه اولور منون
قلنور تقول جاؤا معا المقع میمک فتحی وقافک سکونیله زیاده ایچمک اشد شرب معناسنه یقال
الفصیل یمقع امه اذا رضعها ویقال مقع فلان بسوأة اذا رمی بها یعنی بر کمسنه یه فحشیاتله شتم اتمک
بونک استعمالی صیغة مجهول ایله در الامتقاع همزه نک وتانک کسریله لونی متغیر اولمق کسائی روایتی
اوزره یقال امتقع لونه علی صیغة المجهول اذا تغیر من حزن او فزع وکذلک انتقع بالنون وابتقع
بالباء والمیم اجود الملع میمک فتحی ولامک سکونیله شول سیره دیرلر که سریع اولور یخففا ولیقال
ملعت الناقة فی سیرها من الباب الثالث وصاحب صراح باب رابعدان روایت ایتمکده سهو در
الملیع میمک فتحی ولامک کسری ومدیله والملاع میمک فتحی ایله بونلر یکی ایکیده شول صحرا معناسنه درکه
انوک اوتی اولمیه وعربلر بکز مثللر نزنزرا اودت به عقاب ملاع دیدکلری ابو عبید روایتی ایزی
بو مثل واحدده وجمعده استعمال اولنور طارت به العنقاء وحلقت به عنقاء مغرب دیدکلری
کبی در وتحلیق حاء مهمله ایله قوش اوچرکن یوکسلمکه دخی دیرلر ومغرب میمک ضمی وراء مهمله نک کسریله
در معنی انی معروف الاسم ومجهول الجسم اولن قوش الذی که مقصود کورنمز بلایه واقعة اوغردی

دیکلر

دیکلر المیلع میمک ولامک فتحی ویانک مابینده سکونیله اوتسز صحرا معناسنه ومیلع سریع
معناسنه ده کلور المنع میمک فتحی ونونک سکونیله ویرممک که اعطانک مقابلی در المانع نونک کسریله
والجمع الممنوع میمک فتحی ونونک ضمی ایله والمناع میمک فتحی ونونک تشدیدیله بونلرک اوچی دخی منع ایدیجی
معناسنه در ومنع بر کمسنه یی بر ایشدن الیقومق دخی دیرلر یقال منعت الرجل عن الشیء فامتنع منه
الامتناع همزه نک وتانک کسریله بر نسنه دن ال چکوب فراغت اتمک الممانعة میمک ضمی ونونک فتحی ایله منع
ایدشمک تقول مانعته الشیء ممانعة المنیع میمک فتحی ونونک کسری ومدیله ال ایرشمیان نسنه یقال مکان
منیع المناعة میمک فتحی ایله منیع اولمق یقال منع مناعة من الباب الخامس المنعة فتحتیله منیع اولمق معناسنه
تقول فلان فی عز ومنعة وکاه اولور نونی ساکن قلنوب منعة دیرلر ابن السکیت روایتی
اوزره وبعضلر ایتدیلر منعه مانعک جمعی در کفره کافرک جمعی اولدیغی کبی یعنی اول کمسنه عزه
در معه عشرته ای ممنوع بوب حمایت ایدنلردن درکه حمایت ایدنلر انوک عشیرتی در التمنع فتحتیله ونونک
ضمی وتشدیدیله منیع اولمق یقال قد تمنع المتمنعان میمک ضمی ونونک کسری وتشدیدیله دوه
ایله کچینوک تازه سنه دیرلر مزبورلر قتلوق ایلنده چوبانلره مخالفت ایتدکلری یا حود باشلو
اولن طواردن اول طوبعه ده مزبورلر مخالفت ایتدکلری قتلوق یلنده تحاشی اتمکله المیع میمک
فتحی ویانک سکونیله اریمک یقال ماع السمن یمیع اذا ذاب وذوب ذال معجمه ایله اریمک معناسنه
در المیعة میمک فتحی ویانک سکونیله بر نسنه نک اوکی واقمق در یقال ماع الشیء یمیع اذا جری
علی وجه الارض التمیع فتحتیله ویانک ضمی وتشدیدیله کذلک اقمق جری معناسنه ومیعة سرور و
نشاط دخی دیرلر وآنک ابتداسنه ده دیرلر واول نهاره دخی درلر ویکتلک ابتداسنه ده
دیرلر ومیعة کذلک بشول صویه دیرلر که ولایت رومده بر جنس اغاجدن اخذ آبی بشورلر صافی
اولانه میعة سائلة دیرلر وبسنه چوکنه میعة یابسة فصل النون النبوع ضمتیله صو

نبع

صیغوق یقال نبع الماء ینبع نبوعا الینبوع یانک فتحی ونونک سکونیله وبانک ضمی ومدیله صو چقدیغی
یر عین الماء معناسنه ومنه قوله تعالی حتی تفجر لنا من الارض ینبوعا الینابیع یانک فتحی وبانک کسریله
ومدیله جمعی صو چقاجق دیرلر معناسنه النفابیع نونک فتحی وبانک کسریله شول یرلر درکه دوه نک
بدننده کم اندن دوه نک دری اقر الانبیاع همزه نک وبانک کسریله سوزه کیرمک اصمعی روایتی اوزره
یقال قد انباع علینا فلان بالکلام اذا انبعث وفی المثل مخرنبق لینباع ای ساکت لینبعث
ومطرق لینثال ای ساکن لیتحرک وینصب النبع نونک فتحی وبانک سکونیله شول اغاج درکه اندن
یای ایشلرلر وبو دقلرندن اوق ایشلرلر النبعة کذلک نونک فتحی وبانک سکونیله نبعک واحدی
نبایع نونک ضمی ویانک کسریله بر موضعک اسمیدر النبیع نونک فتحی وبانک کسری ومدیله بر شهر یک
اسمیدر النباعة نونک فتحی وبانک تشدیدیله اوت یری دیمک معناسنه یقال کذبت نباعتک
اذا ردم یعنی یللنه وغایت معجله دخی لغتدر النجوع ضمتینله طعام هضم اولنمق یقال نجع الطعام
ینجع نجوعا من الباب الثالث اذا هنا اکله ونجوع تأثیر اتمکه دخی دیرلر یقال نجع فی الدابة
العلف ولا یقال انجع وقد نجع فیه الخضاب والوعظ والدواء اذا اثر النجوع نونک فتحی
وجیمک ضمیله هاضم اولن صو یقال ماء نجوع کما یقال نمیر ونجوع الصبی صودر دیرلر ابن السکیت
ایتدی نجوع اونله قاریشمش صودر که دوه یه ایچیررلر تقول نجعت البعیر النجعة نونک ضمی و
جیمک سکونیله اوتلاغ ارامق اوتلاغ ارامق اوتلا یر لرده الانتجاع همزه نک وتانک کسریله بر کیمسه نک طلب ایتمک
احسانندن اوتری والمنتجع میمک ضمی وجیمک فتحیله اوتلاق ارامق ایچون اولان منزل الناجعة
جیمک کسریله شول طائفه درکه اوتلاق طلب قیلالر المنتجعات میمک ضمی وجیمک کسریله معناها النجیع
نونک فتحی وجیمک کسری ومدیله شول اون درکه صو یله قاریشدروب دوه یه ایچیررلر ونجیع شول
قاندر که سیاهه مائل اوله اصمعی ایتدی نجیع ایچ ودن کلن قاندر دیرلر یعنی اعضای باطنه دن

النخاعة

النخاعة نونک ضمی وخاء معجمه ایله آدمک اغزندن کلن توکرک نخامه معناسنه صاحب صحاح سوکلک
تعبیر ایتمشدر وقاموسده ایکی معنایه دخی اطلاق اولنمشدر اشارت ایتمشدر النخع فتحتینله وخانک
ضمی وتشدیدیله توکرک یا خود سومک اتمق یقال تنخع فلان اذا رمی بنخاعته الانتخاع همزه نک و
تانک کسریله بر کمسنه ولایتندن دور دوشمک یقال انتخع عن ارضه اذا بعد عنها النخاع نونک کسریله
والنخاع نونک فتحیله آق ایلکدر که ارقه کمکنده اولور یقال قطعت نخاعه ونخاعه والنخاع نونک
ضمیله کذلک ارقه کمککنک ایچنده اولان ایلک وحجازدن بر طائفه قتنده یقولون هو مقطوع النخاع
المنخع میمک وخانک فتحیله وسکونیله باشله بیون کمکنک بتشدکی یر النخع نونک فتحی وخانک سکونیله
تمام بوغزلیوب بجنی ایلکه ایرشدرمک یقال ذبحه فنخعه نخعا من الباب الثالث اذا جاوز منتهی
الذبح الی النخاع ونخع نصیحتی اخلاص اوزره قلمغه دخی دیرلر یقال نخعته النصیحة والود اذا خلصهما
المنخوع شول طواردر که ذکر اولنان وجه اوزره مذبوح اوله النخع فتحتینله عیندن شول قبیله
درکه ابراهیم نخعی انلردندر النزع نونک فتحی وزانک سکونیله بر کمسنه نی یرندن قوپرمق تقول نزعت
الشیء انزعه نزعا من الباب الثانی اذا قلعته ونزع روح چقمغه دخی دیرلر یقال فلان النزع
ای فی قلع الحیاة ویای چکمکه دخی دیرلر یقال نزع فی القوس اذا مدها النزاع نونک کسریله بر کمسنه
اهلنه مشتاق اولمق یقال نزع الی اهله تنزع نزاعا من الباب الثانی اذا اشتاق النازع زانک
کسریله وطننه ومرعاسنه چکنوب ایرلن دوه النزوع ضمتینله بر نسنه دن اجتناب ایتمک یقال نزع
عن الامر نزوعا ولدو الدی سمتنده اولمغه دخی دیرلر یقال نزع الی ابیه فی الشبه اذا ذهب و
آت بر کمسنه که اسکلکه دخی دیرلر یقال نزعت الخیل اذا جرت طلقا النزع فتحتینله نازعک جمعیدر وفی
المثل صار الامر الی النزعة اذا قام باصلاحه اهل الاناة والاناة همزه نک فتحیله مانی معناسنه النزیع
نونک کسریله فتحیله وزانک کسریله ومدیله غریب معناسنه النزع نونک ضمی وزانک فتحی وتشدیدیله اذکلر طلب ایدن

قپونلر يقال قدم نزح اذا كانت حراى وحراى حاء مهمله نك فتحى والفك قصريله ادكل طلب ايدن
قپونه ديرلر النزائع نونك فتحى ويانك كسريله شول آتلردركه اصول مختلفه يه منسوب اولالر بعضلر
ايدى شول آتلردركه آخر وطندن جكلوب النجل اوله ونزايع شول عورتلردر كه عشيرتلرندن
غيرى ده تزوج اولنمش النزوع نونك فتحى وزانك ضميله شول قيودركه دبى ياقين اوله يعنى جكيله
كه الله جكلمكه قابل اوله قريب القعر معناسنه النزع نونك وزانك فتحيله شول كمسنه دركه آلنينك
قلسز اوله النزعة فتحيله آلن اوزرنده ذكر اولنان يركه انده قل بتميه النزعان فتحتينله تثنيه سى
انزعك ومؤنثنده نزعاء ديمزلر بلكه زعراء ديرلر زاء معجمه نك فتحى وعين مهمله نك سكونيله المنازعة
ميمك ضمى وزانك فتحيله خصومتده جكشمك يقال نازعه منازعة اذا جاذبه فى الخصومة النزاعة
نونك فتحى ايله نزاع معناسنه يقال بينهم نزاعة اى خصومة فى حق التنازع تانك فتحى وزانك ضمى ايله
خصومت ايدشمك النزاع نونك كسريله اشتياق معناسنه يقال نازعت النفس الى كذا نزاعا اذا
اشتاقت الانتزاع همزه نك كسريله قومك دوه سى وطننه جكمك يقال انتزع القوم اذا نزحت
ابلهم الى اوطانها المنتزع ميمك ضمى وزانك كسريله سرعت ايدجى كمسنه يقال رايت فلانا منتزعا
الى كذا اى متسرعا اليه نازعا الانتزاع همزه نك وتانك كسريله قوپرمق وقوپمق يقال
انتزعت الشىء فانتزع اى اقتلعته فاقتلع المنزع ميمك ضمى وزانك فتحى وتشديديله جوق
قوپرلمش نسنه يقال ثمام منزع شدد للكثرة وثمام ثاء مثلثه نك ضمى ايله بر ضعيف اوتك اسمى در
المنزع ميمك كسرى وزانك فتحيله اوق المنزعة ميمك وزانك فتحيله شول نسنه دركه كشى انكا رجعت
ايدر راى وتدبيرى وسائر احوالى جهتندن يقولون والله ليعلمن اينا اضعف منزعة كسائى
روايتى اوزره وخشاف اعرابى منزعه دردى ميمك كسريله ابن السكيت روايتى اوزره ويقال
ويقال فلان قريب المنزعة اى قريب الهمة ومنزعة بشر ابكرا انقطاعها حالتنه اولان ترنم دخى ديرلر يقال
شراب

شراب طيب المنزعة اى طيب مقطع الشرب النسعة نونك كسرى وسينك سكونيله شول نسنه دركه
كوكسه بغلنجول يعنى اوردلر ايت قولانى كبى مثلا النسع نونك كسرى وسينك سكونيله جمعى قولانلر
معناسنه ونسع ومسع ميمك كسريله شمال يلينك اسمى در اصمعى روايتى اوزره النسع نونك كسريله
وسينك فتحيله كذلك جمعى النسوع ضميله ديشك اوزرنده اولان اتى كيدوب ديش كوشوب
اجلمق يقال نسعت الاسنان نسوعا من الباب الثالث اذا انحسرت اللثة عنها واسترخت
وانحسار حاء مهمله ايله اجلمق ولثه لامك كسرى ايله وثاء مثلثه ايله ديش دبنده اولان اتلر
يقال نسع فوه النشوع نونك فتحى وشينك ضمى ومد ايله بورنه ويرلن دوا سعوط كبى واغزه
دوكلن دوا وجور كبى عين مهمله وغين معجمه ايله لغت در والنشوع ضميله مصدر در ذكر
اولنان طريقله مذكور دوالرى استعمال ايتمك معناسنه يقال نشعت الصبى الوجور وكاه اولور
وحكا نشع لقن معناسنه استعمال اولنور يقال نشعته الكلام اذا لقنته الانشاع همزه نك كسريله
بمعناه تقول نشعته وانشعته مثل وجرته واوجرته الانتشاع همزه نك وتانك كسريله بورنه
دوا ويرمك يقال انتشع الرجل مثل استعط الناصع صادك كسريله هر نسنه نك خالصى معناسنه
يقال ابيض ناصع واصفر ناصع اصمعى ايتدى هر ثوب كه خالص اوله يقال نصع لونه نصوعا
من الباب الثالث اذا اشتد بياضه وخلص ونصوع بر نسنه واضح اولمغه دخى ديرلر يقال
نصع الامر اذا وضح النصع نونك كسريله وصادك سكونيله اق بزدن بر نوع در الانصاع
همزه نك كسريله ناقه اركگدن جانبنه فرار ايتمك فرا روايتى اوزره يقال انصعت الناقة للفحل
اذا قرت له وانصاع قلبده اولان نسنه يى اظهار ايتمكه ده ديرلر ابو عمرو روايتى اوزره
يقال انصع الرجل اذا اظهر ما فى نفسه وقصد للقتال النصع نونك فتحى وصادك سكونيله طوغرمق
ابو يوسف روايتى اوزره يقال قبح الله اما نصعت به اى ولدته مثل مصعت به النطع

نوننک فتحی و طانک سکونیله دریدن اولن مقعد و بونده اوچ لغت دخی واردر بری نطع
فتحتیله و بری دخی نطع در نوننک کسری و طانک سکونیله و بری دخی نطع در نوننک کسری و طانک
فتحیله النطوع ضمتیله جمعی الانطاع همزه نک فتحیله کذلک جمعی النطع نوننک کسری و طانک سکونیله یوقری و
طمق که انده ایتسن یوقشلقلری واردر تخفیف و تثقیل جائزدر و نطع مقعد معناسنه ده کلور رمتنکم
مرو ایتدی النطّع فتحتیله و طانک ضمی و تشدیدیله سوزده دقت ایدوب تعمق ایتمک النعناع نوننک
ضمیله معروف اوتدر که رایحه طیبه سی واردر النعنع نونلرینک فتحی و عینک ما بیننده سکونیله معنا
مقصوردر النعنع نونلرینک ضمی و عینک کذلک سکونیله اوزون اولوب مسترخی اولن ذکر
التنعنع علی وزن التزلزل اراق اولمق النفاعة نوننک ضمی ایله بر ملایم اونکا اسمیدر لعابه کبی
وزنا و معنا النفع نوننک فتحی و فانک سکونیله فائده که ضرّک مقابلیدر الانتفاع همزه نک
و تانک کسریله فائده لنمک یقال نفعته بکذا فانتفع به المنفعة میمک و فانک فتحیله اسمدر فائده معناسنه
النقع نوننک فتحی و قافک سکونیله توز غبار معناسنه و نقع نقیعه طوار ذبح ایتمکه دخی دیرلر و نقیعه
سوزدن کلمش کسنه ایچون اولن ضیافتدر یقال نقعت النقیعة و فی کلام العرب اذا لقی الرجل منهم
قوما یقول ملئوا ینقع لکم ای یجزر لکم کانه یدعوهم الی دعوته و جزر دوه بوغزلمقه دیرلر جمع
زاء معجمه ایله و نقع فریاد ایدوب اوازی قلدرمغه دخی دیرلر یقال نقع الصارخ بصوته
النقاع نوننک کسریله جمعی توزلر معناسنه و حبوب یر معناسنه اولن نقعک دخی جمعی کلور نحو لجار
کبی عامیانجه و نقع صوجمع اولنجق یره دخی دیرلر حبس ما معناسنه و نقع ذکر اولنان یرده حبس
اولنان صویه دخی دیرلر قیعه الجنره جمع اولنان صو کبی مثلا و فی الحدیث انه نهی ان یمنع نقع
البئر و نقع شول یره دیرلر که طبراغی صاغ اولماغین انده صو اکلنه الانقع همزه نک فتحی و قافک
ضمی ایله جمعی حبوب طوبرقلو یرلر معناسنه بحر ایله ابحر کبی و فی المثل انه لشراب بانقع یعنی چوق یرده
صو ایچمشدر

صو ایچمشدر چوق امور تجربه ایتمش و چوق یول اوکرنمشدر شراب شینک فتحی و رانک تشدیدیله
کثیر الشرب معناسنه در الانقوعة همزه نک و قافک ضمی ایله ثریددن اولن ولیکدر که انده چرویش الکلورر
النقوع نوننک فتحی و قافک ضمی ایله شول نسنه در که کیجه دن صویه براغلوب کرک دوا ایچون کرک نبیذ ایچون
المنقع میمک کسری و قافک فتحیله شول قابدر که نقوع انوک ایچنده ایصلدله و منقع البرم شول چنقدر که
چوملک طبراغندن یاپلمش اوله المنقعة میمک کسری و قافک فتحیله طبراقدن اولن چوملک که ایچنده سود قیوب
اوغلنجغه ایدررلر و صاحب صراح منقله ایله منقعه بیننده فرق ایتمدی حالا که فرقی ظاهردر المنقع میمک و قافک
فتحی ایله شول یردر که انده صو الکلنه المناقع میمک فتحی و قافک کسریله جمعی صو الکلنجک یرلر معناسنه الانقاع
همزه نک کسریله دوه ایله وددوادن غیری نسنه یی صوده ایصلتمق و انقاع نقیعه طوارلر بوغزلمقه دخی
دیرلر یقال انقعت النقیعة اذا ذبحتها و انتقاع فانذرمغه دخی دیرلر یقال انتقع الماء ای اروانی
و انقعت الشیء فی الماء و صوبی بر یرده چوق الیقومغه دخی دیرلر یقال طال انقاع الماء و استنقاع
حتی اصفر و ابو عبیده ایتدی انقعه له شرا دیرلر استفادة و انقاع بری بری ازدیجه فریاد ایتمکه دخی
دیرلر یقال انتقع صوته اذا تابعه المنقع میمک ضمی و نوننک سکونی و قافک فتحیله صوده ایصلنان نسنه
کرک دوا کرک دوانک غیری و تربیه اولنان زهره دخی دیرلر یقال ستم منقع ای مربی النقوع ضمتیله
صو بر یرده جمع اولمق یقال نقع الماء ینقع نقوعا من الباب الثالث اذا اجتمع فی المنقع و صو صوسزلقی
ساکن قلمغه دخی دیرلر و فی المثل الرشف انقع و رشف رانک فتحی و شینک سکونیله صویی آز آز ایچمکدر
یعنی صویی آز آز ایچمک صوسزلقی زیاده گیدریجی و نقوع آواز یوکسلکه دخی دیرلر یقال
نقع الصوت اذا ارتفع و نقوع صویه قانمغه دخی دیرلر تقول نقعت بالماء اذا رویت و یقال
شرب حتی نقع ای شفی غلیله و نقوع بر کسنه نک خبریله قانمغه دخی دیرلر یقال ما نقعت بخبر فلان نقوعا
ای ما بجئت بکلامه و لم اصدقه و نجع عینک مهمله نک فتحیله النقاعة دیرلر و اصمعی ایتدی نقعت بالخبر و الشراب دیرلر

فجع ایدن شفا حاصل اولسنه الناقع قافک کسری ایله قوی معناسنه کلور یقال سم ناقع ای
قوی بالغ وقال ابو نصر ای ثابت و تازه معناسنه ده کلور یقال دم ناقع ای طری النقیع نونک
فتحی و قافک کسری و مد ایله شول قیودر که صویی چوق اوله بئر کثیرة الماء معناسنه و بو مذکوردر که
اگرچه بئردن عبارت اولماغله مؤنث اولمق گرک دیدی الانقعه همزه نک فتحی و قافک کسریله جمعی صویی
چوق قیولر معناسنه و نقیع بر یرده جمع اولان صو و نقیع شول شرابدر که قرواوزمی صو ایچنده قیغله
اوله پیشورمدین و نقیع قربان اوله نذر دخی دیرلر صراخ معناسنه و ابو یوسف ایتدی نقیع صافی
سوده دخی دیرلر که تبرید اولنمش اوله المنقع میمک ضمی و قافک فتحیله کذلک خالص سوده دیرلر النقیعه
نونک فتحی و قافک کسری و مد ایله سوددن کلن کشنه ایچون اولن ضیافت و بعضیلر ایتدی هر دوه که
ضیافت ایچون ذبح اولنه اکا نقیعه دیرلر و ابو عمرو ایتدی نقیعه بر کشنه نک اولدغی گیجه اولن ضیافته
دیرلر النقائع نونک فتحی و یانک کسریله جمعی ذبح اولنمش طوارلر معناسنه یقال الناس نقائع
الموت یعنی موت خلقی ذبح ایدر جمعا امات ذبح اولندغی کبی الانتقاع همزه نک و تانک کسریله نقیعه
طوارن ذبح ایتمک یقال انتقعت النقیعة اذا ذبحتها و انتقاع غنیمت طوارن قبل القسمة
ذبح ایتمکه دخی دیرلر تقول انتقع القوم نقیعة ای ذبحوا من الغنیمة شیئا قبل القسمة و انتقاع
لون متغیر اولمغه دخی دیرلر یقال انتقع لونه اذا تغیر و هو لغة فی امتقع اللانقع قانبز ایچی صو یقال
ما رایت شربة انقع منها الاستنقاع همزه نک و تانک کسریله حوضده و شوب غسل ایتمک تقول استنقعت
فی الغدیر اذا نزلت فیه و اغتسل کانک ثبت فیه لتبترد و استنقاع صو حوضده جمع اولوب ثابت اولمق
یقال استنقع الماء فی الغدیر اذا اجتمع وثبت و استنقع الشیء فی الماء دخی دیرلر صیغه مجهول اوزره
و استنقاع آواز بقاروق لغمه دیرلر یقال استنقع الصوت اذا ارتفع المستنقع میمک ضمی
و قافک فتحیله اخت الابیه صکر النکع نونک فتحی وکافک سکونیله بر کشنه یی ابعد ایتمک یقال نکعه

عن الامر

عن الامر اذا اعجله عنه یعنی ایعاد ایدوب انی ایشلمکه قویمه النکعة نونک ضمی و کافک فتحیله احمق اولان کمسنه
یقال رجل هکعة نکعة النکعة نونک و کافک فتحیله طرثوث دیدکلری اوتونک برباش مقداری یقاری
که اوزرینده قرمزی قابقی واردر و ذکر اولنان اوتی طبیبلر قتنده الشترغاز دیرلر النکع فتحتیله بر کسنه نک
بورنی قرمزی اولوب قاولمق الانکع همزه نک و کافک فتحیله ذکر اولنان صفتله اولن کمسنه النوع
نونک فتحی و واوک سکونیله جنسدن اخص در الانواع همزه نک فتحیله جمعی التنوع فتحتیله و واوک
ضمی و تشدیدیله برنجه نوعه بولنمک یقال تنوع الشیء انواعا النوع نونک ضمی و مد ایله جوعه تبعیله
ذکر اولنور لفظدر النایع یانک کسریله جایعه تبعیله ذکر اولنور یقال رجل جایع نایع و فجوع بد
دعا ایتسهلر جوعا نوعا دیرلر النیاع نونک کسریله جیاعه تبعیله ذکر اولنور و جیاع جایعک جمعی در
یقال قوم جیاع نیاع و بعض کمسنه لر شول زعم ایتدیلر که نوع صوسزلق معناسنه اوله و نایع
عطشان معناسنه اوله یقال رماه الله تعالی بالجوع والنوع الاستناء همزه نک و نانک کسریله
تقدم ایتمک النهوع ضمتیله قوصمق معناسنه یقال نهع نهوعا اذا تهوع و تهوع تقیؤ معناسنه

فصل الواو الوباغة واوک فتحی و بانک تشدیدیله ادمکاو ترق بری دبر معناسنه یقال
کذبت و باعتک و باغتک بالعین والغین کلمة بمعنی رحم یعنی یللنمک معناسنه الوجع فتحتیله مرض
معناسنه در الاوجاع همزه نک فتحیله جمعی مرضلر معناسنه الوجاع واوک کسریله کذلک جمعی جبل ایله اجبال
و جبال کبی یقال وجع فلان یوجع و یجع و یاجع من الباب الرابع و بنو اسد یجع دیرلر یانک کسریله
حالاکه یعلم لغتنده یعلم دیرلر کسره یی تعقیل گوروب لکن ییجع کلمه سنده ایکی یا جمع اولدیغه توقف بولوب
یاء موحده تحمل ایتمدکه تحمل اولدی دیرلر و اگر فلان یوجع راسه دیسک ضمیر منصوب گتورمکسزن راسی
منصوب ایدرسن و اگر ضمیر منصوبله گتوردلسک یوجعه راسه دیرسک راسی مرفوع ایتمکله و انا اوجع راسی
و یوجعنی راسی دیرسن یانک ضمیله اما عامه یانی مضموم قلوب یوجعنی دیرلر الوجع واوک فتحی و جیمک کسریله

مريض اولن كسنه الوجعون كذلك واوك فتحى وجيمك كسريله جمعى الوجعى واوك فتحى وجيمك سكونيله
والفك قصريله كذلك جمعى الوجاعى واوك فتحى والفك قصريله كذلك جمعى ووجاعى جمع مؤنث دخى گلور يقال
هم قوم وجعون ووجعى مثل مرضى ووجاعى ونسوة وجاعى ايضا الوجعان واوك فتحى وجيمك كسرى ايله
جمع مؤنث يقال نسوة وجعات الايجاع همزه نك كسريله ومديله زحمت ويرمك الم معناسنه يقال ضرب
وجيع اى موجع مثل اليم بمعنى مولم التوجع فتحتيله وجيمك ضمى وتشديديله اجيوب شفقت ايتمكه دخى ديرلر
تقول توجعت لفلان من كذا اذا رثيت له وصاحب صراح بو معامده جوهرينك ورثيت له ديدوكى مرثيه
دن ظن ايدوب سهو ايتمشدر الوجعاء واوك فتحى وجيمك سكونيله والفك مديله آدمك اوترق يرى ديبر
معناسنه الجعه جيمك كسرى وعينك تخفيفيله اربه شرابى نبيذ شعير معناسنه ابو عبيد ايتدى بن بلمزم جعه
لفظندن نقص اولان حرف نه مقوله حرفدر التوديع عثا وزن التكريم كوچ زماننده اسنكلنمك در
الوداع واوك فتحيله اسمدر توديع بعدن اسنلنمك معناسنه وتوديع ارلكر حيوانى دولدن ايلين
اليقومون وبارى تعالينك ما ودعك ربك وما قلى سوردخى ما تركك معناسنه در وتوديع الثوب
بزى جامه دان ايجنه قويوب صقلمق الودعات فتحتيله شول آق بونجقلردركه دريادن چيقار ايرلو واوفقلو
متفاوت اولور كه كاف لسان توركيده پلان باشى وقاتر بونجغى ديرلر وفارسيده كوش ماهى
ديرلر الودعة فتحتيله واحدى مذكور بونجقدن بردانه بونجق معناسنه الدعة دالك فتحيله حضور و
صفا اوزره اولمق اخرنده اولان تا تانيث واودن عوضدر تقول انه مودع الرجل من الباب
الى مس الوديع واوك فتحى ودالك كسرى ومديله سكون وسهولت اوزره اولن كسنه يقال ودع
فهو وديع الوادع دالك كسريله بمعناه يقال ودع فهو وادع كما يقال حمض فهو حامض ويقال
نال فلان المكان وادعا اى بغير كلفة المتدع ميمك ضمى وتانك تشديديله ودالك كسريله حضور وراحت صاحبى
اولن كسنه الموادعة ميمك ضمى ودالك فتحيله بارشمق مصالحه معناسنه التوادع تانك فتحى ودالك ضميله كذلك

بر نجه

برنجه كسنه بارشمق المودوع ميمك فتحى ودالك ضمى ومديله سكينلك ووقار معناسنه ومنهم قولهم عليك
بالمودوع اى بالسكينة والوقار وبونك فعلندن ودع ديمزلر نته كم معسور ومسوم ده عسر
وسره ديمزلر دع دالك فتحى وعينك سكونيله امردر اترك معناسنه ودع يدع دن ماخوذدر
لكن ماضيسى اماته اولنمشدر ودع ديمز بلكه ترك ديرلر و وادع دخى ديمز بل نادرك درلر
اولور ضرورة شعرده ودعه فهو مودوع ديرلر اصل اوزره الوديعة واوك فتحى ودالك كسرى
ومديله امانت قويلمش نسنه الودايع واوك فتحى ويانك كسريله جمعى امانتلر معناسنه الايداع
همزه نك كسريله ومديله مالى بر كسنه يه وديعت ويرمك تقول اودعته مالا اذا دفعته اليه ليكون وديعة
عنده وايداع وديعت المغه دخى ديرلر تقول اودعته اذا دفع اليك مالا ليكون وديعة عندك فقبلتها
وهو من الاضداد بو ذكر اولنان كسائى روايتيدر الاستيداع همزه نك وبانك كسريله بر نسنه نك وديعت
طريقيله حفظ اولنماسن طلب ايتمك تقول استودعته وديعة اذا استحفظته اياها الميدع ميمك كسريله
ومديله ودالك فتحيله والميدعة كذلك شول اسكى بزلر دركه متبذل اولوب نيكركابه استعمال اولنه
الموادع ميمك فتحى ودالك كسريله جمعى اسكى بزلر معناسنه الاودع همزه نك ودالك فتحيله بر بوجككى
دركه الحاوب طوشان ديرلر الوديع فتحتيله قورخوب بيردل معناسنه ابن السكيت ايتدى بن بونى اصحابمز
ورنى جبالدن معناسنه حمل ايتديلر ولكن ورع شول كسنه دركه صغير وضعيف اولوب انوك قتنده
عنا ونذر نسنه اولميه و ورع مالدن دخى عبارت اولور يقال انما مال فلان اوراع اى صغار
الوروع ضمتيله والوراعة واوك فتحيله والوريع واوك ضمى ورانك سكونيله بونلر مصدرلردر صغير
وضعيف اولمق معناسنه تقول ورع يورع وروعا ووراعة و ورعا من الباب الخامس الورع
واوك فتحى ورانك كسريله شول رجل دركه بر پرهيزكار اوله متقى معناسنه الرعة رانك كسريله بمعناه يقال
ورع يرع ورعا ورعة من الباب السادس ويقال فلان سيئ الرعة اى قليل الورع التورع فتحتيله

خ دانك ضمى وتشديديله جمعدر يقال انّ توزّع من كذا اذا تخرّج التوزيع على وزن التكريم منع ايتمك
وفي حديث عمر رضي وزع اللصّ ولا تراعه يعني قچ اني منزلكده كوروشك في الحال منع ايله نيله كورن
ديو منتظر اولمه و برنسنه يي دوندرمكه دخي ديرلر رد معناسنه يقال وزعت الابل عن الابل اذا رددتها
الموازعة ميمك ضمى وزانك فتحيله شوبلشمك محاكمه معناسنه الوزيعة واوك فتحي وزانك كسرى ومديله اللك
اسميدر الوزع واوك فتحي وزانك سكونيله منع ايتمك تقول وزعته ازعه وزعا من الباب الثالث اذا
كففته و وزع عسكرك اوكن البغومق معناسنه دخي كلور تقول وزعت الجيش اذا حبست اولهم على آخرهم
قال الله تعالى فهم يوزعون الاتزاع همزه نك كسرى وتانك كسرى وتشديديله ممنوع اولمق تقول وزعته
فاتزع اذا كففته فكفّ المتزع منع اولنجي ومتزع شديد النفس اولن كمسنه يه دخي ديرلر الايزاع همزه نك
كسريله ومديله بركمسنه يي برنسنه يه قندرمق اغرا ايتمك تقول اوزعته بالشئ فاوزع به على البناء للمجهول
اذا اغريته فغرى به وايزاع الهام ايتمكه دخي ديرلر تقول استوزعت الله شكره فاوزعني اذا استلهمته
فالهمني وايزاع ناقه تبول ايتمكه ديرلر وبو حالت ناقه يه ارككله اندفه اولور يقال اوزعت
الناقة ببولها اذا رمت به رميا وقطعته وبو معناي جيم بهري عين معجمه ده دخي ذكر ايتمشدر ربس ايكي
سيده لغت اولمق احتمالي واردر اگرچه صاحب قاموس غلط حمل ايتمشدر الموزوع بو ميمك فتحي وزانك
ضمى ومديله قندرلمش نسنه الوزوع واوك وزانك ضمى ومديله اسم ومصدر دخي كلور جميعا الاستيزاع
همزه نك و بانك كسريله الهام طلب ايتمك تقول استوزعت الله شكره فاوزعني على ما مر آنفا الوازع زانك
كسريله شغل كمسنه دركه ايلر وصف وارو بي اني اصلاح ايليه تعزيه وتا حره محتاج اولمیه اي
اولحاره و في حديث ابي بكر رضي وقد شكي اليه بعض عماله ما كنت لاقيد من وزعة الله وزعه وازعك جمعيدر
يعني خداي تعالى حضرتلرينك منعدن اولنانمي واولكدر و في بعض النسخ اذا اقيدوا المعنى واحد
على ان يكون الاستفهام للانكار و وازع سلطان معناسنه ده كلور قال الحسن البصري لابد للناس من

وازع

وازع اي من سلطان يكفهم وكذا اولور كلب وازع ديرلر قبه ندن قودوري منع ايدر كجول .
الوزع واوك فتحي وزانك سكونيله عسكر يكد اوكن البغومق اردي ابرشسون ديو تعويل وزعت
الجيش اذا حبست اولهم على آخرهم قال الله تعالى فهم يوزعون التوزيع على وزن التكريم قسمت و
توزيع ايتمك التوزّع فتحتيله وزانك ضمى وتشديديله بولشمك يقال توزعوه فيما بينهم اذا تقسموه الاوزاع
همزه نك فتحيله ناسدن جماعت مختلفه يه ديرلر واوزاع همداندن بر قبيله يه دخي ديرلر که اوزاعي
انلردندر السعة سينك فتحيله برنسنه يه وسعت ويرمك يقال وسعه الشئ يسعه سعة من الباب
الرابع يقال لا يسعني شئ ويضيق عنك يعني سكا مضايقه ويرن بكا وسعت ويرمز ويسع دن
واو ساقط اولدي يطأدن ساقط اولديغي كبي نته كم باب همزه ده وطي يطأ دن ساقط اولمشدر وبعني
موضعده بيان اولنمشدر وسعة قدرت وطاقته دخي ديرلر قال الله تعالى لينفق ذو سعة من سعته
اي غني قدر سعته والهاء عوض من الواو الوسع واوك ضمى وسينك سكونيله سعه كبي قدرت وطاقت
معناسنه در الايساع همزه نك كسريله ومديله غنا صاحبي اولمق يقال اوسع الرجل اذا صار ذا سعة
وغنى ومنه قوله تعالى والسماء بنيناها بايد وانا لموسعون اي اغنياء قادرون وايساع غني قلمغه دخي
ديرلر يقال اوسع الله عليك اي اغناك التوسيع على وزن التكريم برنسنه يي بول ايتمك که تضييقك
مقابليدر الاتساع همزه نك كسري وتانك كسري وتشديديله وسعت بولمق الاستيساع همزه نك
وتانك كسريله معناه ايضا يقال وسعت الشئ فاتسع واستوسع اذا صار واسعا التوسّع
فتحتيله وسينك ضمى وتشديديله مجلسده كنكل يردن اوتورمق تفسّح معناسنه الوساع واوك فتحي
وسينك تشديديله شول آت دركه آدمي واسع اوله يقال فرس وساع اي واسع الخطو
الوساعة واوك فتحيله آدم كيكل اولمق يقال وسع وساعة من الباب الخامس وسيع واو يك
فتحي وسينك كسري ومديله ودحرض والكر وزانك ضميله ايكي صو نك آدي در سعد له بني قشير پينده واقع

اولمشدر که بعض اشعارده علی وجه التغلیب دحرضات واقع اولمشدر يسع فتحیله نجم اسملرندن
درونجاه اولورکه بوکه الف لام دخی داخل قلوبدرلر اگرچه بومقوله اولنلره ضرورت اولمدقجه الف
لام داخل اولماز عمر ویزید وبشرکبی والسع قراءت اولنمشدر واللیسع دخی قرائت اولنمشدر لامین ایله
الوشيعة واوک فتحی وشینک کسریله ومدیله ایپلکدن برصوغی لفیفه معناسنه وشول قامشکه اتوک
اوزرنه جلاه لحمه ایپلکن یعنی ارقاج ایپلکن صررطوقمق ایچون الکا دخی وشیعة دیرلر وبنبه یی آندقلری
صکره صارلن قطعه لره دخی وشیعه دیرلر ووشیعه یر دالاجه سنره ولان بوله دخی دیرلر التوشيع
علی وزن التکریم بنبه یی اتدقدنصکره صارمغه دیرلر الوشيع واوک فتحی وشینک سکونیله برکسنه ده
قوجه لوق ظاهر اولمق ظهور شیب معناسنه یقال وشعه الشیب اذا علاه حکاه ابوعبید وطاغه
حقمق معناسنه ده کلور تقول وشعت الجبل وشعا من الباب الثالث اذا علوته التوشع فتحیله
وشینک ضمی وتشدیدیله قیول طاغه چقوب اوتلامق یقال توشعت الغنم فی الجبل اذا ارتعت
فیه ترعاه الایشاع همزه نک کسری ومدیله اغاج چیچکلنمک یقال اوشعت الاشجار اذا ازهرت
وبو ابوسعید الضریر روایتیدر الوشوع واوک فتحی وشینک ضمی ومدیله اغزه دوکلمکله اوجلق
دوا اوجور معناسنه درنشوع کبی نته کم مرور ایتدی الوشيع واویک فتحی وشینک کسری ومدیله شول
خرما بوداغندن یاریلمش انجلردرکه سقفه دوشنن اغاجلر اوزرینه دوشنلر وقاه اولوردکم
اولنمش پارهلری دیکنه قویوب اراسن تمام دیدکلری ضعیف اوتله طوترلر الوضع فتحیله بر
توشدر یبرجه دن بجرک وفی الحدیث ان اسرافیل لیتواضع لله تعالی حتی یصیر کانه الوضع الموضع
میمک فتحی وضادک کسریله مکان معناسنه ومصدر دخی کلور الوضع واوک فتحی وضادک سکونیله
معناه الموضوع میمک فتحی وضادک ضمی ومدیله معناه کذلک تقول وضعت الشیء بین یدی وضعا
وموضعا وموضوعا فهو مثل المعقول ووضع درجه سنده دوشمکه دخی دیرلر یقال وضع منه فلان اذا حط

من درجته

من درجته ووضع عورت باشندن اورتسن کیدرمکه دخی دیرلر یقال وضعت المراة خمارها وحاملة
عورت اوغلان طوغرمغه ده دیرلر یقال وضعت المراة اذا ولدت ووضع دوه سرعتله کتمکه دخی دیرلر
یقال وضع البعیر وغیره اذا اسرع فی سیره ووضع ضرر ایتمکه دخی دیرلر یقال وضع الرجل فی تجارته
علی البناء للمجهول اذا اخسر الموضوع میمک فتحی وضادک ضمیله سرعت سیر معناسنه کلور یقال بعیر حسن الموضوع
وموضوع تجارتنده ضرر ایدن کسنه یه ده دیرلر یقال وضعت فی تجارتک وانت موضوع الایضاع
همزه نک کسری ومدیله سرعت ایتدرمک یقال اوضعت راکبه وایضاع تجارتده ضرر ایتمکه دخی دیرلر یقال
اوضع الرجل علی ما لم یسم فاعله الوضع میمک وضادک فتحیله موضع معناسنه لغت در فرار وایتی اوزره
الوضعة واوک فتحی وضادک سکونیله والوضعة واوک کسری وضادک سکونیله والوضعة ضادک کسری
ایله بونلر یک جمله سی بر معنایه در تجری بربنا یابملو اولسه یا طاشله یاخود کرججله ضفه غیرهذه الوضعة
والوضعة والضفة دیرس یعنی طاشک وضعی یاخود کزیجک وضعی اخره تبدیل ایت دیرلر بس ضعه ده
اولان ها واودن عوض اولور وضعه دناءت معناسنه ده کلور علی ماسیجیء الوضيعة واوک فتحی
وضادک کسری ومدیله اغرق حمل معناسنه ووضیعه شوره ده بتن اوتی اوتلمغه دخی دیرلر یقال
وضعت تضع وضیعة وبر کسنه حقیر ودنی اولمغه ده دیرلر تقول وضع الرجل یوضع وضیعة
من الباب الخامس اذا صار وضیعا الوضايع واوک فتحی ویانک کسریله جمع احمال واثقال معناسنه
یقال حلقوا وضایعهم الی اثقالهم ووضیعه وضایع کبرانک واحدی دخی کلور ووضایع کسری بر قومی
بریردن بر یره نقل ایدوب اندن ساکن قلندیرد اول محلی ضبط ایچون اول قوم اهل عرف طائفه سی و
اهل سلاح طائفه سی اولماغله الوضيع واوک فتحی وضادک کسری ومدیله شول خرمادرکه قورمزدن
اول دیوشرلوب دستاره بصرلر ووضع امانت قونمش اسبابه دخی دیرلر ودیعت معناسنه تقول وضعت
عند فلان وضعا اذا استودعته وديعة ووضع خلعتک الحاجته دخی دیرلر کش یعنی معنابلی در الضعة فتحی

فحیله دناءت تقول فی حسبه ضعة وضعة بفتح الضاد وکسرها والهاء عوض من الواو وضعه شعور
اولن انجلادن بر نبات اسمی در اکرها اوتلیه اولن واو دن عوض اولورسه واکر اخرده اولنان
عوض اولورسه باب معتلدن اولور ما نحن فیه دن او لماز الواضعه ضادک کسریله شول ناقه درکه ذکر
اولنان اغاجی ونلر الواضعات ضادک کذلک کسریله جمعی یقال ناقة واضعة ونوق واضعات وابو زید
ایندی بجمع دوه ذکر اولنان اغاجی وتلمه دن خالی اولسه وضعت تضع وضیعة فهی واضعة دیرلر
وکذلک وضعتها انا دیرلر الی الشجرة مذبوره یه یلی او تلندم محلنده لازم ومتعدی کلور الموضوعة شجرهٔ مذکوره
اوتلادلن دوه اصحاب الوضیعه ذکر اولنان اغاجک قربنده مقیم اولن قوم المواضعه میمک ضمی وضادک
فتحیله برخصوص ده اوجشوب اوکدل قومق وسعی ترک ایدشمک بر خصوص ده موافقت معناسنه ده کلور
تقول واضعته فی الامر اذا وافقته فیه علی شیء الواضع شول عورت درکه باشندن اورتسی قرشی
اوله و واضع شول عورته دخی دیرلرکه آخر طهور ده حامل قالمش اوله الوضع واوک ضمی وضادک
سکونیله عورت آخر طهرده حیض کورمسنه قریب زماننده حامل اولمقدر یقال وضعت وضعا اذا حملت
فی آخر طهرها فی مقبل الحیضه التضع تانک ضمی وضادک سکونیله بمعناه التضع ضمتیله بمعناه کذلک یقال ما حملت
امه وضعا وتضعا وتضعا التواضع تانک فتحی وضادک ضمی ایله مذلت عرض ایتمک الاتضاع میمزه نک
وتانک کسری وتشدیدیله دوه نک بیونن اشغه ایندرمکا یوغ نصوب اوزرینه بنکیچون التوضیع علی
وزن التکلیم قفغانی بسنبه قود قدن صکره دیلمک الموضع میمک ضمی وضادک فتحی وتشدیدیله بر اخذی
اولوب سبت ابرام اولن کسنه الوعوع واوک فتحی وعینک ضمی ومدیله چوب اواز لو کسنه یقال خطیب
وعوع وبو نعت حسن الوعوعه علی وزن الزلزلة قورد اوازی در الوعاوع واوک فتحی وعینک سکونی
ایله مذموم اولان اواز یقال لها اوعاوع وهو نعت قبح و وعاوع جمع کثیرک سمانه لسنه دخی دیرلر تقول
سمعت وعاوع القوم و واوع جماعت ناسه دخی دیرلر الوقیعه واوک فتحی وقافک کسری ومدیله شول سبد درکه

خرما

خرما جمع بندن وخرما یبراغندن ایشلرلر وقافله استعمال صحیح دکلدر الوقعه واوک فتحی و
قافک ضمی ایله اوغرش حالنده بری بریله طوقشمق الواقعه قافک کسریله بعث ما و واقعه قیامته دخی
دیرلر مواقع الغیث میمک فتحی وقافک کسریله یغمور دوشجک یرلر الموقع میمک فتحی وکذلک قافک کسریله بر نسنه
نک محلی یقال وقع الشیء موقعه الموقعه میمک وقافک فتحی ایله شعل محل درکه قوش اتوکل اوزرینه قونار
المیقعه میمک کسری ومدیله شول نسنه درکه طوغی اتوکل اوزرنده طوقمغی عادت ایدنور ومیقعه قصارک
اوزرنده بزدو کدکی اغاجه دخی دیرلر ومیقعه چکیچه دخی دیرلر مطرقه معناسنه وبعضلر ایدی میقعه اوزن
بیلکی طاشی درکه اتوکل ایله بجمع بیلرلر العرقع واوک وقافک سکونیله طاشی اولان یوکسک یر و وقع اخشمغه
دخی دیرلر یقال وقع بالقوم فی القتال و وقع بر نسنه دده دوشمکه ده دیرلر یقال وقعت من کذا وعن
کذا وقعا من الباب الثالث و وقع بجاغی کسکین ایتمکه ده دیرلر تقول وقعت السکین اذا احددتها الوقع
فتحیله طاشلر الوقعه کذلک فتحیله واحدی و وقع ایق یورمکدن مجروح اولوب طاشه غمه دخی دیرلر یقال
وقع الرجل یوقع من الباب الرابع اذا اشتکی لحم قدمه من غلظ الارض والحجارة الوقع واوک فتحی وقافک
کسریله شول بلوطدرکه یوغقه اوله سحاب رقیق معناسنه العرقیع واوک فتحی وقافک کسری ومدیله شول طرنق
درکه طاشلدن اشنمش ح رو و وقیع شول قلجه دیرلرکه بیلکی طاشنه سورلوب کسکین قلنمش اوله وسکین وقیع
بیلنمش اولان بچق یقال قیع حدیدک الوقایع واوک فتحی و یانک کسری شول جبه قریرلر درکه انده صو جمع
اولور منا قع معناسنه و و قایع قتاللر معناسنه دخی کلور الوقیعه واوک فتحی وقافک کسریله ومدیله خلقی
غیبت ایتمک یقال وقع فی الناس وقیعة اذا اغتابهم وا و غراش ایتمک وطاش اوزرنده اولن دلیک
که انده صو جمع اولور کو جک اولسون وبیوک اولسون و زیاده بیوک اولدقده وقیط دیرلر الوقاع واوک
فتحی وقافک تشدیدیله خلقی غیبت ایدن کسنه الوقاعه کذلک واوک فتحی وقافک تشدیدیله بمعناه وقاع واوک
فتحی وعینک کسریله کسراوزرینه مبنی در قطام کبی شول داغدر که آنک باغجی اوزرنده ایوه مثلنده یقرلر هرقانده اولورسه

مدبور خاغه اطلاق اولنور ابو عبيد روايتى اوزره يقال كوبته و قارع **الايجاح** همزه نك كسرى ومديله قوجله اوغرشه كير حك يقال اوقعت بالقوم وايقاع بر كسنه يه براهز لوح ايمكه دخى ديرلر يقال اوقع فلان بفلان اذا ساءه وايلاقاع دوشرمكه دخى ديرلر اسقاط معناسنه يقال اوقعه غيره **المواقعه** ميمك ضمى و قافك فتحيله اوغشموق **الوقاع** واوك كسريله بعناها يقال واقعوا هم فى القتال مواقعة و وقاعا **الوقوع** ضمتيله دوشمك معناسنه يقال وقع الشئ ويقال وقع الربيع بالارض ولا يقال سقط وربيع يازكوننده يقال يغمور ده ديرلر و وقوع قوش قونمغه دخى ديرلر يقال وقع الطاير و قوعا **الوقعه** واوك كسرى وقافك سكونيله قونشك برجنس قونمسى يقال انه لحسن الوقعة **الواقع** نونك فتحى وسينك سكونى وقافك كسريله بر بلده زيكر اسمى در **التوقع** فتحيله و قافك ضمى وتشديديله بر نسنه نكو توقعنه منتظر اولمق **الاستيقاع** همزه نك وتانك كسريله بعناه يقال توقعت الشئ واستوقعته اذا انتظرت كونه **التوقيع** على وزن التكريم كتابكه اوزرنه نشان يزمق يقال السرور توقيع جائز يعنى علامت خبر در و توقيع طوارارقه سنده اولان يا غه دخى ديرلر و توقيع بر نسنه يى توهم ايمكه دخى ديرلر يقال وقع اى القى ظنك على الشئ **الواقع** قافك كسريله بر لفظدركه علماء كوفه فعل متعديه اطلاق ايدرلر **الموقع** ميمك فتحى و قافك ضمى ايله آشينمش وطاشير قمش آت طرنغى يقال حافر موقوع مثل وقيع على ما مر **الموقع** ميمك ضمى و قافك فتحى وتشديديله بصلنمش يول طريق مذلل معناسنه ومعوقع شول كمسنه يه ديرلركه اكا بلالر اير شمش اوله يقال رجل موقع وكذا بعير موقع ومعوقع شول قلجه ديرلركه بيلنمش اوله وبوزى اجلمش اوله وموقع الظهر شول دوه يه ديرلركه ارقه سنده يا غرى جوق اوله يقال انه لموقع الظهر **الموقعه** ميمك ضمى و قافك فتحى و تشديديله شول يومرى نشان تخرن دركه بلنمش اوله **الوكيع** واوك فتحى وكافك كسرى ومديله بركك اولان نسنه يقال فرس وكيع وسقاء وكيع اى صلب شديد وسقا سابن مهمله نك كسريله مشكه ديرلر **الوكاعة** واوك فتحيله بركا اولمق يقال وكع من الباب الخامس و**كيع** كذلك واوك فتحى وكافك كسرى ومديله بر رجل اسميدر **الوكع** فتحيله

فتحتيله ايا غك باش بر مغى قر بنره اولن بر ماغه مائل اولوب باش بر ماغك دبى يومرى اولمغه ديرلر **الاوكع** همزه نك وكافك فتحيله شول رجل دركه اياغى ذكرا اولنان صفت اوزره اوله **الوكعاء** واوك فتحى وكافك سكونى والفك مديله مؤنثى يقال رجل اوكع وامراة وكعاء وكاء اولور اوكع لئيم معناسنه استعمال اولنور يقال عبد اوكع اى رذى لئيم ويقال امة وكعاء اى حمقاء **الاستيكاع** همزه نك وتانك كسريله محكم اولمق يقال استوكعت معدته اذا اشتدت طبيعته **الميكعه** ميمك كسرى ومديله وكافك فتحيله صبان دمورى كه زراعت ايدنلر استعمال ايدر **الميكع** ميمك كسرى ومديله وكافك فتحيله كذلك جمعى صبان دمورلرى معناسنه كه لسان فارسيده اكا بذن ديرلر **الوكع** واوك فتحى وكافك سكونيله عقرب صوقمق يقال وكعت العقرب بابرتها اذا ضربت وايلان صوقمغه دخى ديرلر يقال وكعته الحية و وكع ممه ده اولان سودى بر صغمغه ده ديرلر تعول وكعت الشاة اذا انهزمت ضرعها عند الحلب ومن كلامهم قال العنز احلب ودع فان لك ما تدع وقالت النعجة احلب وكع فليس لك ما تدع بو سوز قيونك كچيدن صاحجوق انفع اولمسندن كنايت اولوب كچينك حيله ايله سودن قجورمه سندن عبارت اولور **الولوع** واوك فتحى ولامك ضمى ومديله اسم در حرص معناسنه و ولوع مصدر دخى كلور بس مصدر ده واسم ده واوك مفتوحدر **الولع** فتحتيله كذلك مصدر در حريص اولمق معناسنه يقال ولعت به اولعت ولع ولعا وولوعا من الباب الرابع **الايلاع** همزه نك كسرى ومديله حريص قلمق يقال اولعته بالشئ وا ولع به على البناء للمجهول **المولع** ميمك ضمى ولامك فتحيله بر نسنه يه حريص قلنمش كمسنه مغرى به معناسنه **الولع** واوك فتحى ولامك سكونيله كذب معناسنه يقال ولع والع كما يقال عجب عاجب يقال ولع ولعا من الباب الثالث اذا كذب وجمع مصادرده ولع كلمه سى باب ثالثده ايراد اتمشدر ذكر اولنان معنالرده بس جوهر نك كذب معناسنده باب ثالثده كلوب حرص معناسنده باب رابعده كلمسى اختيارنه مخالف اولور و ولع جمعناسنه كلور يقال مر فلان فما ادرى ما ولعه اى

ما ادری ما حسبه ویقال ایضا ما ادری ما و العتّه بکسر اللام بمعنی ما و انفذا العلالع لامك کسریله کاذب
معناسنه الولعه جمعی کاذبلر معناسنه فاسق ایله فسقه کبی المولع میمك ضمی و لامك فتحی و تشدیدیله الاجر ملمّع.
کبی در لفظا و معنی التولیع علی وزن التکریم شول الاجه لغه دیرلر که الاجه لرنده اوزنلوغ اوله و اکمی
ایتدی اکر طوارده الوان متعدده جمع اولورسه ابلق اوله دن ماعدا الکا تولیع دیرلر یقال برذون
مولّع بنو ولیعه واوك فتحی و لامك کسری و مدیله کنده قبیله سندن بر جماعتدر الولیع واوك فتحی و لامك
کسری و مدیله خرمانك اول جفنی چیچکی یا خود میوه سی در که قابی ایچنده اوله فصل الهاء المهمله
هانك ضمی و بانك فتحیله شول دوه یاورسی در که وقت نتاجك اخرنده طوغه یقال ماله هبع و لاربع
وربع وقت ربیعه اول نتاجده طوغن دوه یاورسی در الهبعه هانك ضمی و بانك فتحیله مؤنثی الهبعات
کذلك هانك ضمی و بانك فتحیله جمعی ذکر اولنان وقتده طوغن یاوری اصمعی ایتدی جبر بن الجیب دن سؤال
ایلدوب هبعه نیچون هبع دیدیلر دیدم ایتدی زیرا ربع اول نتاجده طوغوب هبع آخر نتاجده طوغان
بریره کلوب یوردکلرنده ربع ایله برابر یوریمکه طاقت کتوریمیوب بویننی اوزنغله یوریمکه سرعت ایتمکه استر
الکا بناء هبع دیرلر دیدی و هبعان بعون اوزنق معناسنه در دیدی و اصمعی ایتدی هبعك جمعنده
هبنارع دینمز نته کم ربعك جمعنده رباع دیرلر الهبعان فتحتیله دوه کوشکی یعنی اوزنق یقال جمل
الفصیل یاپیع هبعانا اذا امتد عنقه و یقال الحمر کلها تهبع فی مشیتها ای یمد عنقها الهلع هانك کسری و بانك
سکونی و لامك فتحیله اکول معناسنه در الهبنقعة هانك و بانك و قافك فتحی و نونك سکونیله اوکجه لری
اوزرینه اوتوروب ایاغنك بر مقرینی دیکمکدر الهبنقع ذکر اولنان وزن اوزره شول رجل
احمق متکبر در که نسا طائفه سنك مصاحبتن سور الاهبنقاع همزه نك و بانك کسریله ذکر اولنان
صفت اوزره اولمقدر یقال اهبنقع الرجل اذا جلس الهبنقعة یعنی حماقت غلبه ایدوب نسا طائفه
سیله مصاحبته مشغول اولسه الهجوع ضمتیله کیجه ایله اویومق و یجوع فی الطله اجلق دفع اولمغه دخی دیرلر یقال

هجج

هجع رجوعه اذا انکسر جوعه و لم یشبع التهجاع تانك فتحی و هانك سکونیله نومه خفیفه یه دیرلر الهجیع
تانك فتحی و جیمك کسریله و مدیله کیجه دن بر مقدار بر ربع کبی در وزنا و معنی التهجیع علی وزن التکریم اویومق یقال
هجع القوم تهجیعا اذا نوموا الهجعه هانك فتحی و جیمك سکونی ایله آز اویومق یقال لاتبت فلانا بعد هجعة
ای بعد نومة خفیفة من اول اللیل الهجعة هانك کسری و جیمك سکونیله بر جنسدر اویومق در جلسه کبی جلوسدن
الهجعة هانك ضمی و جیمك فتحیله همزه وزنی اوزره شول کمسنه در که غافل اولوب احمق اوله الهاجع هانك
ضمی و جیمك فتحیله معناه المهجع میمك کسری و هانك سکونیله معناه کذلك و بونلرك اصلی نوم معناسندن
ماخوذ در الاهجاع همزه نك کسریله بر کمسنه نك اجلغن تسکین اتمکدر یقال اهجع فلان غرثه اذا اکسر
ضرمه غرث غینك معجمه و ثاء مثلثه ایله اجلق و ضرم ضاد معجمه ایله اجلغك شدتی الهجنع فتحتیله و نونك
فتحی و تشدیدیله اوزون و فرتوت اولن کمسنه الهجرع هانك کسری و جیمك سکونی و راء مهمله نك فتحیله
اوزون طویل معناسنه هدع هانك کسری و دال مهمله نك فتحی و عینك سکونیله بر کلمه در که انونکله جزده
اولن دوه لر قاجدقده تسکین اولنور الهودع هانك و دالك فتحی و واوك سکونیله دوه قوشی نعام
معناسنه الهرع هانك فتحی و رانك کسریله ایچی اولن قان دم جاری معناسنه یقال هرع من الباب
الرابع و هرع شول کمسنه یه دیرلر که تیز اغلایجی اوله سریع البکاء معناسنه الهرعه هانك فتحی و رانك
کسریله شول عورت در که اره جمع اولدقده منی سی تیز انزال ایده الهرع فتحتیله شول کهله لره دیرلر کیم کل
اوله قمل صغار معناسنه کذا فی بعض نسخ الصحاح المهروع میمك فتحی و رانك ضمی و مدیله شول مجنون در که
مصروع اوله الاهراع همزه نك کسریله سرعت اتمکدر و منه قوله تعالی و جاءه قومه یهرعون الیه قال ابو عبیده قال
ای یستحثون الیه کانه یحث بعضهم بعضا و اهراع دتره مکه دخی دیرلر یقال اهرع الرجل علی مالم یسم فاعله
فهو مهرع اذا کان یرعد من غضب او حمی الهیرع هانك و رانك فتحی و یانك سکونیله قورقق و ضعیف
اولن کمسنه و هیرع شول یله دیرلر کم اسمسی سرعت اوزره اوله سریعة الهبوب معناسنه الهرعة و الهیرعة

وزن مذبور اوزره جمع بانك دودك اتدكی قاتش الاهرماع همزه نك كسری ومیمك تشدیدیله
سرعت ایتمك یقال اهرمع الرجل اذا اسرع فی مشیته وبكاسندن سریع اولمغه دخی دیرلر وجوهری
ایدر بن ظن ایدرم كه میم زایده اوله الهریع هانك فتحی ورانك كسری ومدیله یعنی یوك بر مقدارنه دیرلر كه ثلث
كركربع اولسون التهزیع على وزن التكریم برنسنه یی قیرمق الانهزاع همزه نك وهانك كسریله قاتق یعنی
هزعت الشیء تهزیعا اذا كسرته فانكسر المهزع برنسنه یی دوكجك الت كركرزی فادهجق الت اولسون
كرك خزمن دوكجك الت اولسون الاهتزاع همزه نك وتانك كسریله كوندرك وقلجك دترمسی یعنی دترسون
دیو تحریك اولنسلر واهتزاز سرعت ایتمك معناسنه ده كلور یقال تهزع فلان تهزعا اذا اسرع الاهزع
همزه نك وزانك فتحیله شول اوق دركه قبورده جلبه اوقلردن صكره قاله كرك ایو اولسون كرك یرامز
اولسون یقال ما فی كنانته اهزع ابن السكیت ایتدی پس كلمهٔ اهزع نفیدن غیری یرده استعمال
اولنماز لكن بعض شعرده مثبت دخی استعمال اولنمشدر واهزع كاه اولور احد معناسنه دخی استعمال
اولنور یقال ما فی الدار اهزع ای ما فیها احد والهزوع ضمتیله والتهزع فتحتیله وزانك ضمی وتشدیدیله
بعنلر كبی بری دخی سرعت ایتمك معناسنه در یقال مر فلان یهزع من الباب الثالث ویتهزع ای
یسرع الهطوع ضمتیله برنسنه یه نظر ایدوب طورمق یقال هطع الرجل یهطع هطوعا من الباب
الثالث اذا اقبل ببصره على الشیء لا یقلع عنه الاهطاع همزه نك كسریله برکسنه بوینن اوزدوب باشن
اشغه ایتمك واهطاع سرعت ایتمكه دخی دیرلر یقال اهطع فی عدوه اذا اسرع وعدو عینك مهمله
ایله سكرتمك در المهطع میمك ضمی وطانك كسریله شول دوه دركه بوینن یرادلشدندن اشغه طوته الهطلع
هانك وطانك فتحی ولامك فتحی وتشدیدیله اوزون وفرموده اولن رجل بجتمع كبی وزنا ومعنا الهعة
هانك فتحی وعینك تشدیدیله قوصمق قی معناسنه یقال هوع هعة وهو لغة فی هاع یهوع بمعنی قاء
الهقعة هانك فتحی وقافك سكونیله شول دایره دركه اتك كوكسی جانبنده اوله وبو مقبول دایره كرم عد اولنور یقال

المهقوع

المهقوع لا یسبق ابدا یعنی ذكر اولنان علامتی اولن آت اصلا ایلرو كچمز والهقعة كذلك اوج براق
یلدزدر كه بری برینه قریب در واتلر راس جوزادر كه قمر اكا نزول ایدر الهقعة هانك ضمی وقافك
فتحیله همزه وزنی اوزره شول كسنه دركه خلوت اجنده طبانغسی وبانی اوزره یتمسی چوق اوله الهیقعة
هانك وقافك فتحی ویانك سكونیله حالت حربده اولن قلج اوازن حكایت ایتمك وابو عبیده ایتدی الهیقعة
قلجك كسكینلیله یوقرودن اشغه جالمه در الهقع هانك ضمی ومیمك فتحی وتشدیدیله وقافك كسریله زقلق وزنی
اوزره تنضب اغاجنك میوه سی در كه سیبویه كتابنده ذكر ایتدكی كبی اوزره وتنضب ضاد معجمه ایله بر اغاجدر
كه اوق اندن ایشلرلر وزقلوع شول كسنه دركه منی بس جماع ایتمزدن اول انزال ایده المهكوع
ضمتیله ساكن اولوب مطمئن اولمق یقال هكعت البقرة تحت الشجرة من شدة الحر من الباب الثالث وتوجه
معناسنه ده كلور یقال ذهب فلان فما ادری این هكع وابن سكع ای این توجه واین اقام الهكعة
هانك ضمی وكافك فتحیله همزه وزنی اوزره احمق اولن كسنه الهلع فتحتیله زیاده صبرسزلق در یقال هلع
من الباب الرابع الهلع هانك فتحی ولامك كسریله بی صبر اولن كسنه الهلوع هانك فتحی ولامك ضمی ومدیله بمعناه
وقد جاء فی الحدیث من شر ما اوتی العبد شح هالع وجبن خالع شول بخلدر انسانه ویرلمیه یرمز نسنه
لر ایلك بیبری كه قلت صبری وحزنی موجب اوله وبخل هالع ایله صفتلمق یوم عاصف ولیل نائم ایله صفتلمق
كبی در یوم عاصف ولیل نائم دیدكلری كلامده وعاصف شدید اولنلیله دیرلر پس اشبو حدیث
شریف انی مشتو اولور كه فعل مذبورده صفت فاعل وزنی اوزره دخی محمولدر كه هالعك فاعل
وزنی اوزره كلسی خالع كلمه سنه مناسب ایچون اولنور واوله وخالعدن مراد شول خوف دركه قلبی قوپارر
زیاده شدیدندن الهلعة هانك ضمی ولامك فتحیله همزه وزنی اوزره شول كسنه دركه دایما بی صبر اولدغنی
اعلام ایده یقال رجل هلعة اذا كان یهلع ویجزع ویستجیع سریعا یعنی تیز تیز اجلوغن اظهار ایده الهلع هانك كسری
ولامك فتحی وتشدیدیله اركك اوغلاق الهلعة كذلك هانك كسری ولامك فتحی وتشدیدیله مؤنثی یقال ما له هلع ولا هلعة

ای ماله جدی ولا عناق الهلواع هانک کسری ولامک سکونیله شول ناقه در که سریع اوله الهلواعة
علی وزن المذبوب معناسنه یقال ناقة هلواع وهلواعة ای سریعة حدیدة حاء مهمله ایله کسکین وجابک
ومذعان میمک کسری ایله مطیع معناسنه در الهلوعة هانک وواوک فتحیله ولامک مابیننده سکونیله سرعت
ایتمک یقال هلوعت اذا اسرعت الهلع هانک ضمی ولامک فتحیله حریص معناسنه در یقال ذئب هلع بلع
ابتلاعدن در بو نوع معناسنه الهالع لامک کسریله شول دوه قوشی در که یجه سنده سرعت اوزره اوله
الهالعة کذلک لامک کسریله مؤنثی الهموع هانک فتحی ومیمک ضمی ومدیله اقجی نسنه جاری معناسنه الهوع فتحتیله
اقمق سیلان معناسنه الهمع هانک فتحی ومیمک سکونیله بمعناه الهمعان فتحتیله بمعناه کذلک یقال همعت عینه
تهمع همعا وهموعا وهمعانا من الباب الثالث اذا دمعت وکذلک یقال همع الطل اذا سال بعد ما سقط
علی الشجر وطل طاء مهمله ایله یغموره دیرلر الهمع هانک فتحی ومیمک کسریله یاغجی معناسنه در یقال سحاب همع
ای ماطر التهمع فتحتیله ومیمک ضمی وتشدیدیله یلان اغلمق یقال تهمع الرجل اذا تباکی یعنی اغلمق شکلی
کوستره الهملع فتحتیله ولامک فتحی وتشدیدیله سریع اولان دوه وکاه اولور قورده دخی هملع دیرلر
لام مشدده ایله جوهری ایدر بن ظن ایدرم که لام زایده اوله الهمیسع هانک ومیمک وسینک فتحی ویانک
سکونیله رجل قوی معناسنه در زعم ایتدکلری اوزره وبر رجلک دخی اسمی در الهنعة هانک فتحی ونونک
سکونیله شول داغه دیرلر که دوه بوینینک التنده اولور یقال هنعة البعیر علی البناء للمجهول وهنعه
جوزانک منکب ایسرنده دخی دیورلر بش یلدزدر که صف بغلیوب دزلمشلر در قمر انلره نازل
اولور ومنکب وموزه دیرلر که دوش معناسنه الهنع میمک فتحی ونونک ضمی ایله ذکر اولنان داغله
داغلنمش دوه المهنوع فتحتیله بوینده اولان تطامن در وتطامن اولدر که بوینک اشغه جانبی
منحدر اوله یعنی انشلو اولوب باش جانبی مرتفع اوله وامعوزی یوکسک اوله یقال هنع هنعا
من الباب الرابع الاهنع همزه نک ونونک فتحیله بوینده احجاج اولمقدر یقال ظلیم اهنع وظلیم طاء معجمه نک فتحی ایله

دوه قوشنک ارککنه دیرلر الهنعاء هانک فتحی ونونک سکونی والفک مدیله مؤنثی یقال ظلیم اهنع
ونعامة هنعاء اذا کان فی عنقها التواء حتی تقصر کذلک کما یفعله الطایر الطویل العنق والتواء بورلمه
دیرلر وهنعاء شول طاغه دیرلر که الجق اوله وبو سطعانک ضدی در وهنع قومزی کیک بوینده اولور
سیاه کیکر بوینده اولماز دیمشلر قرمزی کیکک بوینینده فصه لوح اولدیغیچون الهواع هانک ضمی ایله
قوصمق والهیعوعة هانک فتحی ویانک سکونی وعینک ضمیله کذلک قوصمق یقال هاع یهوع هواعا و
هیعوعة اذا قاء وقوم بری برینه حمله ایتمکه دخی دیرلر یقال هاع القوم بعضهم الی بعضهم اذا
هموا بالتوثب بالوثوب التهویع علی وزن التکریم قوصمق در یقال لاهوعته ما اکل ای لاقیئنه
التهیع فتحتیله ویانک ضمی وتشدیدیله قوصمق الهیوع ضمتیله قورقمق یقال هاع یهیع هیوعا
من الباب الثانی اذا جبن البهیع هانک فتحی ویانک سکونیله کذلک قورقمق ذکر اولنان لغت در
الهیعان فتحتیله بمعناه یقال هاع یهاع هیعا وهیعانا من الباب الرابع الهیعة هانک فتحی
ویانک سکونیله بر نسنه یر اوزرنده دوکلدکده یفسکر اقمق معناسنه در وزنا ومعنی یقال هاع یهیع
الهامیع یانک کسریله شول قورشون در که بوته ده اریمش در وهایع قورقق وبی صبر معناسنه
ده کلور ویقال رجل هایع لایع ای جبان جزوع الانهیاع همزه نک وهانک کسریله شراب
یر یوزنده دوکلوب اقمق یقال انهاع الشراب وبعض نسخه ده سین مهمله ایله دخی تصحیح
اولنمش بو تقدیرجه سیلان وتمیز مراد اولور هایع لایع قورقق دیمک اولور یقال رجل
هایع لایع هایعة لایعة مؤنثی یقال امرأة هایعة لایعة الهایعة یانک کسریله فانی اواز صوت شدید
معناسنه الهیعة هانک فتحی ویانک سکونیله شول اوازدر که اندن قورقلمغه خوف طاری اوله یاخود
شول یرمز صوت درکه بونی الناس شایع اوله المهیعة میمک ویانک فتحیله شول موضع در که شام نک اولنده
وارن حجاجک میقاتی در واکا جحفه دخی دیرلر جیمک ضمی وحاء مهمله نک سکونیله فصل الیاء الایدع

همزه نك و دالك فتحيله زعوان كه موصوف دربس بو منصرف اولور واكر بو نكله بركسنه تسميه اولنسه لاينصرف اولور تعريفدن و وزن فعلدن او ترى افكل كبى كه افكل قائله دتره مكه ديرلر رعده معناسنه التبديع
على وزن التكريم زعوان ايله بويامق تفعيل بدعت الشئ ابدعه تبديعا اذا صبغته بالزعوان الابداع
همزه نك كسرى ومديله واجب قلمق يقال ابدع الحج على نفسه اذا اوجب وذلك اذا تطيب لاحرامه مبدوع
ميمك فتحى و دالك ضمى ومديله بر آتك اسمى در اول عبد الله بن ضرارك آتى در البراع بانك فتحيله شول
بسنك دركه كيجه ايله اوجاب اتش كبى كورنوكه الايلدز بوجكه ديرلر البراعة كذلك بانك فتحيله و احدى
وبراع وبراعة قاشه دخى ديرلر قصب معناسنه و قور خوق كسنه يه ده يراع و يراعه ديرلر و
يراعه كاه اولور بوكه دخى ديرلر پشه معناسنه اليفاع يانك فتحى ايله يوكسك اولن ير الايفاع
همزه نك كسرى ومديله يوكسك اولمق يقال ايفع الغلام اذا ارتفع اليافع فانك كسريله يوكسك اولن اوغلن
يقال ايفع فهو يافع ولا تقل موفع وهو من النوادر اليفع فتحتيله يوكسك اولن اوغلن اليفعة كذلك
فتحتيله معناه يقال غلام يفع ويفعة ويفعه جمع معناسنه ده كلور يقال غلمان يفعة الايناع همزه نك
فتحيله كذلك جمعى الينع يانك فتحى ونونك سكونى ايله يمش كمالن بولوب اولمق الينع يانك ضمى ونونك
سكونيله والينوع ضمتينله معناه ايضا يقال ينع الثمر ينع من الباب الثانى وينع من الباب الثالث
ينعا وينعا وينوعا اذا نضج وقرى وينعه بضم الياء وينعه بفتحها وهو مثل النضج والنضج الايناع همزه نك
كسرى ومديله كذلك يمش كمالن بولمق معناسنه در ومصادر عنده ياساقطا اولمادى اخشيله قوت بولدغندن
اوتر و الينيع يانك فتحى ونونك كسرى ومديله اولمش ميوه اليانع نونك كسريله معناه نضج ايله ناضج كبى
الينع يانك فتحى ونونك سكونيله يانعك جمعى در صاحب ايله صحب كبى ابن كيسان دوابتى اوزره
باب الغين من كتاب ترجمة الصحاح الجوهرى فصل الالف عين اباغ همزه نك فتحيله
وباء موحده ايله وعين لفظنك اضافتيله بر موضعك اسمى دركه كوفه ايله رقه مابينده يوم عين اباغ عربك مشهور
كونلرندن

كونلرندن بركوننك ادى دركه منذر بن منذر بن ماء السماء اول كونده قتل اولنمشدر فصل الباء
البدغ فتحتيله مهملاتله بولشمق يقال بدغ بالعذرة يبدغ بدغا من الباب الرابع مثل تعب تعبا اذا اتلطخ بها
وسائر نسنه يه بولشمغه دخى اطلاق اولنور البدغ بانك فتحى و دالك كسريله رجالدن بركسنه نك اسمى در
ابن الاعرابى ايتدى عرب طائفه سندن بعض كسنه بعض كسنه يه عدد ايتدكده بدغ ديو تسميه اولنور
تعب كبى البرزخ بانك و رانك ضمى وما بينده رانك سكونيله تمام يكتلك البرزوخ بانك ضمى و رانك سكونى
وزانك ضمى ومديله معناه البرزاخ بانك كسرى و رانك سكونيله قرطاس وزنى اوزره معناه كذلك يقال
شباب برزخ وبرزوخ وبرزاخ اى تعلى تام وصاحب قاموس برزوخ شابك ده صفتى اولدغى
كبى ديمشدر البزوغ ضمتينله كون طوغمق در يقال بزغت الشمس بزوغا من الباب الاول اذا طلعت
وبزوغ دوه نك اخصيسى طلوع ايتمكه دخى ديرلر الابتزاغ همزه نك وبانك كسرى ونونك سكونيله بهار ك
ابتدا ظهور ايتمسنه ديرلر يقال ابتزغ الربيع اذا جاء اوله المبزغ ميمك كسرى وبانك سكونيله نشتر كه
الغ كا ايله قان الورلر البزغ بانك فتحى وزانك سكونيله قان الماق يقال بزغ الحاجم والبيطار من الباب
الثالث اذا اشرط يعنى قان اله البطغ فتحتيله بر نسنه يه بولشمق يقال بطغ بالشئ من الباب الرابع اذا تلطخ به
لغة فى بدغ ويرده سورتمكه دخى ديرلر يقال بطغ بالارض اذا تمسح بها وتمرحق وتمرحج يوريمكه
قصد ايدوب يوريامبوب سورتمكه ديرلر البعبغة على وزن الزلزلة بر جنس اوغلك وصوت اتمك در
هدير مخصوص معناسنه البغبيغ باء اولك ضمى وغينك فتحى و باء ثانينك كسريله شول قيو دركه جكايسى قريب اوله
وبغبيغ سنز اولن اصوار كوكلنه دخى ديرلر كذا فى بعض النسخ المبغبغ ميمك ضمى و باء اولك فتحى و ثانينك
كسريله سريع و ستيجار اولن كسنه البلوغ ضمتينله بر يره ايرشمك تقول بلغت المكان بلوغا من الباب الاول
وبرنسنه قريب اولمغه دخى ديرلر تقول بلغت المكان اذا اشارفت عليه ومنه قوله تعالى فاذا بلغن اجلهن
اى قاربنه وبلوغ اوغلان كمالن بولمغه دخى ديرلر تقول بلغ الغلام اذا ادرك الابلاغ همزه نك كسريله ايرشدرمك

ایصال معناسنه التبلیغ علی وزن التکریم بمعناه البلاغ بانك فتحیله اسم در تبلیغ معناسنه و بلاغ
کفایه دخی دیرلر و تبلیغ رسالتی ادا ایتمکه دخی دیرلر وانکا و بانغ اوزغه دخی دیرلر زیاده سکرتسوله
دیو یقال بلغ الفارس اذا مد یده بعنان فرسه لیزید فی جریه البالغ لامك کسریله ایو جید معناسنه یعنی
ایو لکن نهایتی بولمش در البلغ بانك فتحی ولامك سکونیله بالغ معناسنه در یقال امر الله بلغ ای بالغ من
قوله تعالی ان الله بالغ امره و فرا ایتدی اللهم سمع لا بلغ دیرلر ایشدلسون تمام اولماسون معناسنه
کسائی ایتدی بر کمسنه نجس بر حظ ایتمدك خبری ایشتسه اللهم سمع لا بلغ در حرف اولك کسریله و سمع لا بلغ
دیرلر فتحیله وسمعا لا بلغا دیر نصب اوزره البلغ بانك کسری ولامك سکونیله کذلك بالغ معناسنه در
ومنه قولهم احمق بلغ و قولهم ملغ بلغ و ملغ میمك کسری ولامك سکونیله وغین معجمه ایله احمق معناسنه در یعنی حماقتله
مراد نه واصل در البلاغة بانك فتحی ایله فصاحت معناسنه در البلیغ بانك فتحیله فصیح اولن کمسنه یقال بلغ الرجل
من الباب الحادی عشر اذا صار بلیغا البلاغات بانك فتحی ایله وشایات کبی در وزنا ومعنی وشایه اهل
حکم بر کمسنه یی غمز ایدوب سعایت ایتمکدر البلغین بانك کسری یاخود ضمی ایله ولامك فتحی وغینك کسری
ومدیله آفت و داهیه معناسنه و فی الحدیث ان عائشة قالت لعلی حین اخذت بلغت منا البلغین
یعنی بزدن زحمت و بلا چکدك و بلغین مفرد اعرابی و جمع اعرابی اکیهده جائزدر المبالغة میمك
ضمی ولامك فتحیله بر خصوصده سعی ایدوب تقصیر ایتمامك یقال بالغ فلان فی امری اذا لم یقصر
فیه البلغة بانك ضمی ولامك سکونیله مالدن شول نسنه در که معیشته کفایت ایده التبلغ فتحیله
ولامك ضمی وتشدیدیله بر نسنه ایله اکتفا ایتمك یقال تبلغ بکذا اذا اکتفی به و تبلغ علت شتد اولدقده دخی
دیرلر البالغاء لامك کسری والفك مدیله حیوانك اطرافی یعنی ایاقی و ایانی اکارع معناسنه و بو اهل مدینه لغتی
در ابو عبیده ایتدی بونك اصلی فارسی لغتدر اوزره پایها در البوغاء بانك فتحی و واوك سکونی والفك
مدیله توز کبی زیاده ملایم اولان طپراق ابو عبید روایتی اوزره التبوغ فتحتینله و واوك ضمی وتشدیدیله قان غلبه ایتمك

السع

التبیغ بمعناه یقال تبوغ الدم بصاحبه و تبیغ به و تبوغ بر کمسنه نك اوزرینه حمله ایدوب
غالب اولمغه دخی دیرلر ابن السکیت روایتی اوزره یقال تبوغ الرجل بصاحبه فغلبه وفی الحدیث
علیکم بالحجامة لا یتبیغ باحدکم الدم فیقتله یعنی تا که قان غلبه قلوب قتل ایتمیه بعضلر ایتدی یتبیغ
اصلنده یتبغی ایدی بغی دن یعنی تا که قان طغیان ایدوب قتل ایتمیه پس تبیغ قلب مکان اولنوب
تبیغ اولدی جذب ایله جبذ کبی چکمك معناسنه فصل التاء التغتغة علی وزن الزلزلة بر لفظ
در که حکایت صوت ایچون استعمال اولنور یقال سمعت لهذا الحلی تغتغة اذا اصاب بعضها بعضا فسمع
صوته وحلی حاء مهمله نك فتحی ولامك سکونیله شول بیزك در که زینت ایچون نسا طائفه سی داقنورلر فصل
فصل الثاء المثفنغ میمك ضمی و ثاء و ثانك کسریله شول کمسنه در که تکلم ایتدکده دیشلری بری برینه
اورروب اضطراب شدید مضطرب اولور بر حیثیله که کلامی الکلنز اولور المثلغ میمك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله
ایله شول خرما در که خرما اغاجندن دوشوب پاریله الثلغ ثانك فتحی ومیمك سکونیله باشی پارمق یقال
ثلغت راسه ثلغا اذا شدخته الثمغة فتحتینله طاغك یوقروسی اعلای جبل معناسنه و فرا ایتدی شول نسنه
که بك اشتدم ثمغه در نون ایله ثمغه دکل ابو عمرو ایتدی ثمغت الثوب دیرلر اذا صبغته صبغا مشبعا یعنی
قویی بویاسك فصل الدال الدبغ دالك فتحی وبانك سکونیله والدباغة دالك کسریله والدباغ
کذلك دالك کسریله دری سلمك یقال دبغ فلان اهابه یدبغه ویدبغه من الباب الاول والثالث دبغا
ودباغة ودباغا وفی الحدیث دباغها طهورها و دباغ شول نسنه یه دخی اطلاق اولنور که انونکله
دباغت اولنور الدبغ دالك کسری وبانك سکونیله والدبغة کذلك دالك کسری وبانك سکونیله ذکر اولنان دباغت
حیوانجنه دیرلر الدبغة دالك فتحی و بانك سکونیله بر کره دباغت ایتمك بناء مره در الاندباغ همزه نك و دالك
کسریله دباغت قبول ایتمك یقال دبغت الجلد فاندبغ الدغدغة علی وزن الزلزلة تشویش و اضطراب
معناسنه الدماغ دالك کسری ایله باشده اولان عضو معروف در الادمغة همزه نك فتحی ومیمك کسری ایله جمعی

دماغلر معناسنه **الدمغ** دالك فتحى وميمك سكونيله باشى دماغنه ايرشنجه يارمق در يقال دمغه دمغا
اذا شجه حتى بلغت الشجة الى الدماغ **الدامغه** ميمك كسريله شول باش يارغى دركه دماغه ايرشمش اوله زيرا
باشده اولن جراحت اون درلودر اولى قاشره دركه خارصه دخى درلر اندن صكره باضعه در
اندن صكره دامیه در اندن صكره متلاحمه در اندن صكره سمحاق در اندن صكره واضحه در اندن
صكره هاشمه اندن صكره منقله اندن صكره آمه اندن صكره دامغه در وابو عبيد دامعه يى دخى زياده
ايلدى عين غير معجمه ايله كه دامیه دن صكره در و بونلريك اكثرينك معناسى لفظلرندن معلوم اولمغين
تفصيل اولنمادى ودامغه شول چيچك كبى نسنه دركه خرما اغاجنك اوزرندن ظهور ايدر اوزون
ومحكم اولور اگر حالى اوزره ترك ايدرلرسه خرما اغاجن خراب ايدر **فصل الراء الارباغ**
همزه نك كسريله دوه يى كندو قولاينه صويه صالى ويرمك دركه تاكه وقنلو وقت سز صولنه يقال
تركت ابلهم هملا مربغا **الردغه** فتحيله صولى بالچق در وقولى بالچق بالجمعه دخى ديرلر **الردغة**
رانك فتحى ودالك سكونى ايله بمعناها **الردغ** فتحيله جمعى **الرداغ** رانك كسريله كذلك جمعى **الرديع** (?) رانك
فتحى ودالك كسرى ومديله احمق معناسنه در **المردغه** ميمك ودالك فتحيله بيوينله كوكس چكنك اراده يرى
المرادغ ميمك فتحى ودالك كسريله جمعى **الرزغه** فتحيله صولى بالچق در وحل معناسنه **الارزاغ** همزه نك
كسريله بالچق ايتمك برحيثيله كه زياده صولى اوله ويكون اقميه يقال ارزغ المطر الارض اذا بلها وبارزغ
ولم يسل وارزاغ بركسنه يى ضعيف وعيبلو عد ايتمك وارزاغ يرى قازركن ياش بالچغه ايرشمكه
دخى ديرلر يقال احتفر القوم حتى ارزغوا اذا بلغوا الطين الرطب **الرسغ** رانك ضمى وسينك سكونيله
بيلك كه انسانك اللهء موضع معروف در وحيوانات نك اللهء واياغنده اولن خرده لرى دركه بقانى اوديلرى (?)
برلردر **الرسغ** ضميله بمعناه مثل عُسر وعُسُر **الترسيغ** على وزن التكريم صو طوار يلكه جقوم يقال جاء
المطر فرتسغ **الرساغ** رانك كسريله شول ايپ دركه دوه نك جرده لسنه محكم بغلرلر تا كه الوب يوديلى ويرمرلر (?)

مانع اوله

مانع اوله **الرسيغ** فتحيله دوه نك اياغنده اولن استرخا در اصمعى روايتى اوزره والاسترخا
سعولكى (?) وكوشك اولمغه ديرلر **الرغرغه** على وزن الزلزله حضور ورفاهيله دير لمك ورغرغه
دوه صويه هر كون تجرع استرسه وارمق در **الرغيغه** رانك فتحى وغينك كسرى ومديله شول سود در
كه قيشلدوب اوزرينه صو صاچوب لخوص (?) اولن عورته اچررلر **الرفغ** رانك فتحى وفانك سكونيله معاشده
وسعت اولمق **الرفاغه** رانك فتحيله ديرلك وسعت اوزره اولمق يقال رفغ عيشه رفاغة من
الباب الخامس اذا اتسع **الرافغ** فانك كسريله واسع اولن ديرلك **الرفيغ** رانك فتحى وفانك
كسرى ومديله بمعناه يقال عيش رافغ ورفيغ اى واسع طيب **الترفغ** فتحيله وفانك
ضمى وتشديديله بركسنه نك ديرلكى وسعت اوزره اولمق يقال ترفغ الرجل اذا توسع **الرفاغية**
على وزن الثمانيه خوب اولن معيشت يقال هو فى رفاغية من العيش **الارفاغ** همزه نك فتحى
ايله قصق يرلرى قولتقلر كبى واو بلغلر كبى (جوبى) **الرفغ** رانك فتحى وفانك سكونيله **والرفغ** رانك ضمى وفانك
سكونيله واحدى **الروغ** رانك فتحى وواوك سكونيله **والروغان** فتحتيله تلكى اختفا اوزره
اولوب اوغرن اوغرن يلمك يقال راغ الثعلب يروغ روغانا وفى المثل روغى جعار وانظرى
ابن المفر وجعار جيمله وعين مهمله ايله يا للى قورت ضبع معناسنه وروغى ايله خطاب اولنمز
الا مؤنثه **الرواغ** رانك فتحيله اسم در اوغرلايين يلمك معناسنه **الاراغه** همزه نك كسريله طلب
ايتمك واراغه كاه اولور مطلوب معناسنه اولور يقال اربعوا الى اراغتكم اى اطلبوا الى طلبتكم
وطلبه طانك فتحى ولامك كسريله مال مطلوب معناسنه در تركه مال متروك معناسنه اولديغى كبى
الارتياغ همزه نك وتانك كسريله بمعناه تقول اراغ وارتاغ اذا طلب واراد وتقول ارتغت
الصيد فما اذا ترتغ اى تريد **الرواغ** رانك ضميله كزلو ميل ايتمك تقول راغ الى كذا اذا مال اليه
سترا **الرائغ** مايل معناسنه وبارى تعالينك فراغ عليهم ضربا باليمين ديدكى (اقبل) فراغ معناسنه دركوياكه روغ

حضرت ابراهیم کعزه یه تعارض ایدوب انی سقیم دیو کی جهتدندر المراوغة میمک ضمی و واوک فتحیله
کیزلنوب اوغرلنمق یقال فلان یراوغ فی الامر مراوغة اذا طلبه سرا خفیة و مراوغه کورش طوتغه
دخی دیرلر مصارعه معناسنه المزایغة زانک کسریله کورش طوتدقلری یره دیرلر بونک اصلی زواغه
ایدی واوی یایه منقلب اولدی ما قبلی مکسور اولدیغیچون التراوغ تانک فتحی و واوک ضمی ایله خلوع
بری برینه دستان سویلمک یقال تراوغ القوم اذا اراوغ بعضهم بعضا یعنی بری برینک خفیة
خاطرین السه فصل الزاء الزغزغة زغزغ عجم طایفه سندن بر طائفه در یقال کلمته بالزغزغیة
ای بلغة تلک الطائفة الزیغ زانک فتحی و یانک سکونیله میل ایتمک یقال زاغ یزیغ من الباب الثانی و زیغ
کوز ضعیف اولوب طوتغه دخی دیرلر و کونش السواددن زائل اولمغه دخی دیرلر یقال زاغت الشمس اذا مالت
و ذلک اذا فاء الفیء الزاغة علی وزن الباعة زایغک جمعی در یقال قوم زاغة عن الشیء ای زایغون
التزایغ مثل میل ایتمک یعنی الکلمة التزیغ فتحیله و یانک ضمی و تشدیدیله بزنمک تزین معناسنه فصل
السین السابغ بانک کسریله شول نسنه درکه کامل و وافی اوله یقال ذنب سابغ اذا کمل یعنی
انک قویرغی مثلا کامل بولسه و سابغ قویرغی کلانکا ارد نده اولن اکسه لکه توغلغه لی زرهه اول
اولشدر یقال بضعه لها سابغ و سابغ شول ارککه دیرلرکه ذکری اوزون اوله و بونک
مقابلی درکه کمش شینک معجمه ایله ذکری قصه اولندر السبوغ ضمیله نعمت بول اولمق یقال
سبغت النعمة تسبغ سبوغا من الباب الاول اذا اتسعت الاسباغ همزه نک کسریله بر نسنه
یی تمام قلمق یقال اسبغ الله علینا النعمة اذا اتمها و اسباغ الوضوء ابدستی تمام اولمغه دیرلر التسبیغ
علی وزن التکریم ناقه یاوریسن قرنندن توبیلندکدن صکره دوشرمکه دیرلر یقال سبغت الناقة تسبیغا
اذا القت ولدها و قد اشعر السابغة بانک کسریله واسع اولن زره المسبغ میمک ضمی و بانک کسریله شول
کمسنه درکه واسع زره کیه التسبغة تانک فتحی و بانک کسریله شول نسنه درکه باشه کیلن توغلغه انوکله زرهه
اولشوب

اولسوب بو یلی ستر ایدر و بوکه نسبغه دیرلر توغلغه انوکله تمام اولدیغیچون و اکر اولمه
زرهک بقاسی ایله توغلغه ما بیننده اچق بر قالیدی السغسغة علی وزن الزلزلة بر نسنه یی طبراغه
ارسلیوب یاپمال ایتمک یقال دسه فی التراب و سغسغه طعامی زیاده چرب ایتمک تقول سغسغت
الطعام اذا اوسعته دسما و سغسغه الله باشه قویوب صیقغه دیرلرکه یاغ سرایت ایده و بونک
اصلی سغفغه در اوج غینله عین وسطانی سینه تبدیل ایتدیلر فعلل ایله فعل کلمه سنک مابینی فرق ولن
اوتری و تبدیل سینی اختیار اولندی کلمه ده سین اولدیغیچون و بونک امثالی اولن مضاعفلرده
دخی حال بویله در لغلغ و غلغ و کعکع کبی غغغغه غین مهمله و ثاء مثلثه ایله اتمک و کعکعه حبس ایتمک
معناسنه در التسغسغ علی وزن التزلزل یره کمکه یقال تسغسغ فی الارض اذا دخل السلوغ
ضمتیله حیوان الثنی یاشندن صکره دوش بر غوب کمالن بولمق یقال سلغت البقرة والشاة تسلغ
سلوغا من الباب الثالث اذا اسقطت السن التی خلف السدیس السدیس الثنی یاشنه کیرن طوار در
السالغ لامک کسریله ذکر اولنان سنده اولن حیوان یقال سلغت و صلغت فهی سالغ و صالغ
ایضا و مؤنثنده دخی بغیر هاء استعمال اولنور و بو ذکر اولنان الثنی تمام اولدقده اولور و سلوغ
جنال طرنغلو اولن طوارده بزول کبی در دوه قسمنده زیرا السلوغ و بزول ذکر اولنان حیوانک
کمالن بولدقده اطلاق اولنور زیرا اصغرک ولدنه سنه ء اولاده عجل دیرلر بکسر العین و سکون
الجیم تبیع بعده جذع بالفتحتین بعده ثنی بفتح الثاء و تشدید الباء بعده رباع بفتح الراء بعده سدیس
بفتح السین و کسر الدال بعده سالغ دیرلر بعده سالغ لسنة و سالغ لسنتین بالغا ما بلغ و فیول
ولدنه سنه ء اولاده حمل بالفتحتین یا حوذ جدی بفتح الجیم و سکون الدال اکرکجی یاوریسی اولور
بعده بالفتحتین بعده ثنی بفتح الثاء و تشدید الباء بعده رباع بفتح الراء بعده سدیس بعده سالغ دیرلر
الاسلغ همزه نک و لامک فتحیله قرا روانی اوزره شول آت درکه بیشمش اوله و لکن تمام بشمیه السلغ مسنکر

فتحی ولامک سکونیله باشی برمق یقال سلغ راسه من الباب الثالث وهو لغة فی ثلغه السوغ سینک
فتحی وواوک سکونیله ایچلن نسنه بوغزه سهولتله داخل اولمق یقال ساغ الشراب یسوغ سوغا من
الباب الاول اذا سهل مدخله فی الحلق وبوغزه سهولتله ادخال اتمک معناسنه ده کلور یقال سغته انا
اسوغه من الباب الاول کذلک واسغته من الباب الثانی لکن اجود باب افعالدن کلمکدر وسوغ برنسنه
جائز اولمق معناسنه ده کلور یقال ساغ له ما فعل ای جاز له ذلک سوغ بر ولدک اردنجه طوغوب
اره یرده آخر ولد اولامق یقال هی اخته سوغه وسوغته ایضا السیغ سینک فتحی و یانک سکونیله
کذلک بر ولدک عقبنجه طوغن ولد یقال هذا سوغ هذا وسیغ هذا الاساغة شرابی سهولتله بوغزه
ادخال اتمک یقال اسغته اسیغه اساغة وغصته یه ارام و یرمک معناسنه ده کلور اسغ لی غصتی
ای امهلنی ولا تعجلنی وقال تعالی یتجرعه ولا یکاد یسیغه السواغ سینک کسریله یشول نسنه در
که انونکله بوغزی طوتولن نسنه یه علاج اولنور یقال الماء سواغ الغصص یعنی صو بوغزه طوران
نسنه لرک علاجی در التسویغ علی وزن التکریم جائز کورمک یقال سوغته له اذا جوزته فصل
الشین الشغشغة علی وزن الزلزلة کوندرله اورلن کسنه ده تحریک اولنمق وابو عبید
ایدی شغشغه کوندری صوقوب چقرمق در وشغشغه بر جنس اوته یعنی صوت
اغنیه دخی دیرلر فصل الصاد الصیغ صادک کسری و یانک سکونیله یشول نسنه درکه
انونکله بر نسنه بویه لر الاصباغ همزه نک فتحیله جمعی و جمع یشول نسنه یه دخی دیرلر که
انی اتمکه قاتیغ ایدنورلر نانخورش معناسنه ومنه قوله تعالی وصبغ للآکلین الصباغ
صادک کسریله جمعی الصبغ صادک فتحی و یانک سکونیله بویامق یقال صبغت الثوب اصبغه صبغا
من الباب الثالث واصبغه من الباب الاول المصبغة بویانمش نسنه یقال ثیاب مصبغة
شدد للکثرة صبغ صادک فتحی و یانک کسری و مدیله بر جلک اسمی در صبغة الله صادک کسریله و

و بانک سکونیله دین الله معناسنه در و بعضلر ایتدی بونک اصلی نصاری اولادن کنده ولرک
صو بیندن صبغ اتملرندن مأخوذ در الاصبغ همزه نک و بانک فتحی ایله یشول ات درکه انوک
آلنی آق در یاخود قویرغنک اطرافی آق در واصبغ طبرذن جهلا اکا دیرلر که قویرغی آق
اوله الصبغاء صادک فتحی و بانک سکونی والفک مدیله یشول قیون درکه قویرغنک اوجی آق
اوله التصبیغ علی وزن التکریم خرمانک دبی اولمغه بشلمق یقال صبغت الرطبة اذا ذنبت
الصدغ صادک ضمی ودالک سکونیله کوز ایله قولاغک اره یری وذکر محلا اینوب صارقن صاچ
دخی صدغ دیرلر زلف معناسنه یقال صدغ معقرب ولکاه اولور سدغ دخی دیرلر سینله
قطرب محمد بن المستنیر صاده قلب ایدرلر دورت حرفله جمع اولدقده که انلرک بری طا و بری
قاف و بری غین و بری خادر بجمع بو حرفلر سیندن صکره واقع اولسه کرک ایلنجی اولسون
کرک اوچنجی کرک دوردنجی اولسون سراط ایله صراط و بسط ایله بصط وسیقل ایله صیقل
وسرقت ایله صرقت ومسبغة ایله مصبغة ومسدغة ایله مصدغة وسخر لکم ایله صخر لکم وسخب ایله صخب
کبی وسغب اچلقه وسخب صونه دیرلر المصدغة میمک ضمی ودالک فتحیله یوز یصدغ مخدة معناسنه
ومصدغه دیدکلری زلف التنه قونلغندن اوترندر ولکاه اولور مزدغه دخی دیرلر
زا ایله الصدوغ صادک فتحی ودالک سکونیله برکمسنه نک یاننه سنوک یانیکز راست کلمک
ابو عبید روایتی اوزره تقول صدغت الرجل اذا حاذیت بصدغک صدغه فی المشی وصدغ
صرف معناسنه دخی کلور اصمعی روایتی اوزره یقال ما صدغک عن هذا الامر ای ما صرفک
وردک ویقال اتبع فلان بعیره فاصدغه ای ما ثناه وذلک اذا ند یعنی انی دونده یه تجرمی
جنده الصواغ صادک کسریله بر نشان درکه زلف اولان یرده اولور ولکاه اولور قتل
محلنده دخی استعمال اولنور ومنه قولهم فلان ما یدرغ غلة من ضعفه ای ما یعتل الصراغ صادک فتحی ایله

ضعيف اولمق يقال صدغ الرجل يصدغ من الباب الثالث الصديغ صادك فتحى ودالك
كسريله ومديله تازه طوغمش اوغلان در يدى كونه وارنجه ضمتيله جنال طرنغلو حيوان
ياشده التنجى يل دبشى ويروب كمالن بولمق سلوغ معناسنه كه مرورا تبدلى يقال صلغت
البقرة والشاة من الباب الثالث الصالغ لامك كسريله ذكر اولنان ياشده اولن حيوان
الصلغ صادك ضمى ولامك فتحى وتشديديله جمعى يقال كباش صلغ وكباش كبشك جمعى در الكبش
قيون معناسنه الصمغ صادك فتحى وميمك سكونيله اغاجدن صغزلنمش لذزه اقى نسنه الصموغ ضمتيله
جمعى وبونك انواعى جوقدر اما صمغ عربى ديدكلرى طلح اغاجنك صمغى در الصمغة صادك فتحى
وميمك سكونيله بر پاره صمغ وفى المثل تركته على مثل مقرف الصمغة يعنى برن انى صمغ اولن اغاج قابغى
كبى ترك ايتدم ذكر اولنان محلدن اثر صمغ قالمدى حيثيتدن المصمغ صمغله اتخاذ اولنان مركب يقال
حبر مصمغ جوهرى ايدر بن بو كلمه يى اشتدم ولكن كيمدن اشتدكم بلمزم الصامغان ميمك كسريله
بر اغاجدن صمغ اولمق ابو الغوث روايتى اوزره تقول استصمغت الصاب وذلك ان تشرط
شجرة ليخرج منه شئ ثم فينعقد كالصبر وصاب صاد مهمله ايله شول صودركه اغجدن اقر وشرط
يارمق ودلمك در الصوغ صادك فتحى وواوك سكونيله قيوبجلق صنعتن اشلمك تقول صغت
الشئ اصوغه صوغا من الباب الاول وصوغ بر نسنه نك برابرنه دخى ديرلر يقال هذا
صوغ هذا اذا كان على قدره الصوغان صادك فتحى وواوك سكونيله تثنيه سى برابرلر معناسنه
لسان كبى وصوغ كذب ايتمك معناسنه ده كلور استعاره وفى الحديث كذبة كذبها الصواغون
الصايغ يانك كسريله قيوبجى الصواغ صادك فتحى وواوك تشديديله بمعناه الصاغ صادك
فتحى ويانك كسريله قيوبجلق صنعتى الصيغة صادك كسرى ومديله خلقت معناسنه يقال صاغه الله
صيغة حسنة اى خلقه حسنة وصيغه بر قاج نسنه بركسنه نك اشى در ديمك محلنده دخى استعمال اولنور

تعال

يقال سهام صيغة اى عمل شخص واحد وبو واوى دركه واوك ماقبلى مكسور اولماغن يايه
منقلب اولمشدر فصل الضاد الضغيغة ضادك فتحى وغينك كسرى ومديله شول تازه
باغچه دركه بناتاتنك لونى متغير اولمامش اوله وضغيغه صول حمره دخى ديرلر الضغيغ
ضادك وغينك كسرى ومديله بوللق يلى يقال اقمنا عند فلان فى ضغيغ اى فى خصب
وخصب خانك كسريله وسعت اوزره اولمق الضغضغة على وزن الزلزلة دلشز
كمسنه نك چينمه سى يقال ضغضغت العجوز اذا لاكت شيئا بين الحنكين ولاسن لها
فصل الفاء الفدغ فانك فتحى ودالك سكونيله بر مجوف نسنه يى يارمق تقول فدغت
راسه فدغه فدغا من الباب الثالث اذا شدخته الفروغ ضمتيله ايشدن قورتلمق
الفراغ فانك فتحى ايله بمعناه تقول فرغت من الشغل فرغ فروغا من الباب الاول
وفراغ صو دوكلمكه دخى ديرلر تقول فرغ الماء يفرغ فراغا من الباب الرابع مثل سمع سماعا
وسماعا التفرغ فتحتيله ورانك ضمى وتشديديله برخصوصه ايجون فارغ اولمق تقول تفرغت
لكذا والاستفراغ همزه نك وتانك كسريله بر نسنه يه مقدورى صرف ايتمك تقول استفرغت
مجهودى فى كذا اذا بذلت مقدورك فيه الافراغ همزه نك كسريله صويى كاسه دن دوكمك
تقول افرغت الماء اذا صببته وافراغ قان دوكمكه دخى ديرلر تقول افرغت الدماء
اذا ارقتها المفرغة ميمك ضمى ورانك فتحيله شول حلقه دركه دوكمه اولوب هرجانبى برابر
اوله التفريغ على وزن التكريم بر نسنه يى دوكمك تقول فرغته تفريغا اذا صببته وتفريغ
ظروفى خالى قلمغه ده ديرلر الافتراغ همزه نك وتانك كسريله بركمسنه كندى اوزرينه
صو دوكمك تقول افترغت اذا صببت الماء على نفسك ابن مفرغ ميمك ضمى ورانك كسرى
وتشديديله حمير قبيله سندن بر شاعرك اسمى در الفرغ فانك فتحى ورانك سكونيله قوغه اغزنده

اولان اغاجلرک ارەسندن صو دوکلجک برو خرغ کذلک قان بهدر اولمغە دخی دیرلر
یقال ذهب دمه فرغا اذا لم یطلب بە الفرغ فانک کسری ورانک سکونیلە کذلک قان بهدر
اولمغە الفرغان کذلک فانک فتحی ورانک سکونیلە منازل قمردن ایکی برآق یلدزک اسمی در
کە بری دلو برجنک مقدمندە وبری مؤخرندە دروبینلرە اوپت عدن حسبیلە بش ذراع
مقداری مسافە واردر وبو اسم فرغدن مأخوذدر مخرج ماء دلو معناسنەدر نتەکم مرور ایتدی
الفواخة فانک ضمی ایلە ماء رجل در نطفە معناسنە الفریغ فانک فتحی ورانک کسری ومدیلە شول
آت درکە یوریمسی واسع اولە الفریفة فانک فتحی ورانک کسری ومدیلە شول ضرب درکە واسع
اولە یعنی قولی قولاجلمقلو اولە الفرغاء فانک فتحی ورانک سکونی والفک مدیلە شول دوزعکەدرکە
واسع اولە ذکر اولنان وجە اوزرە یقال طعنة فرغاء الفشغ فانک فتحی وشینک سکونیلە برنسنەنک
اوزرینە جقوب انی ستر ایتمک یقال فشغه اذا علاه حتی غطّاه وفشغ دگنک ایلە اوزرینە حوالە
اولمغە دخی دیرلر یقال فشغه بالسوط اذا علاه الافشاغ همزەنک کسریلە دگنک ایلە اورمق یقال
افشغه اذا ضربه جوهرینک ظاهر کلامندن فهم اولنان بودرکە صاحب صراح وصاحب مهذب
فشغ وافشاغی فرق ایتمیوب ضربلە تفسیر ایتمشلردر الفشغاء فانک فتحی وشینک سکونی والفک مدیلە
شول صاج درکە طاغنق اولە یقال الناصیة الفشغاء ای المنتشرة التفشّغ فتحاتیلە وشینک ضمی
وتشدیدیلە بییرلک صاچی وصقلی اغارمسی جوق اولمق یقال تفشغ الشیب اذا کثر وانتشر وتفشغ
قان غلبە ایتمکە دخی دیرلر یقال تفشغ الرجل الحبوت فیه الدم اذا غلبه وفشی فی بدنه وتفشغ
اولرک ارەسنە کیرمکە دخی دیرلر یقال تفشغ الرجل البیوت اذا دخل بینها وتفشغ عورتک ایکی
ایاقی ارەسنە کیروب وطء ایتمکە دخی دیرلر یقال تفشغ المرأة اذا دخل بین رجلیها وافترعها وافتراغ
فایلە وعین مهملە ایلە ازالە بکارت ایتمکە دیرلر الفشاغ فانک ضمی وشینک تخفیفی وتشدیدیلە براوت درکە

اغاجە جغرصرمشور فصل اللام اللثغة لامک ضمی وثانک سکونیلە رایی غین ایتمکە یاخود
لامی ایتمکە یاخود سینی ثا ایتمکە دیرلر اللثغ فتحتینلە ذکر اولنان صفت اوزرە اولمق یقال لثغ یلثغ
لثغا من الباب الرابع الالثغ همزەنک وثانک فتحیلە ذکر اولنان صفت اوزرە اولان کمسنە
اللثغاء لامک فتحی وثانک سکونی والفک مدیلە مؤنثی اللدغ لامک فتحی ودالک سکونیلە عقرب
صوقمق التلداغ تانک فتحی ولامک سکونیلە بمعناه یقال لدغته العقرب تلدغه لدغا وتلداغا
من الباب الثالث ولدیغ سوز ایلە اجتماعە دخی دیرلر یقال لدغه بکلمة اذا نزغ بها ونزغ
نونلە وزا وغین معجمە تیلە دورتمک دزطعن معناسنە الملدوغ میمک فتحی ودالک ضمی ومدیلە عقرب
صوقمش کمسنە اللدیغ لامک فتحی ودالک کسریلە ومدیلە بمعناه فصل المیم التمریغ تا اذن
الکریم طواری اغنتمق التمرغ فتحاتیلە ورانک ضمی وتشدیدیلە طوارا اغنتمق یقال مرغته فی التراب
تمریغا فتمرغ اذا معکته فتمعک المتمرغ میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیلە اغنبجق یر المراغ میمک
فتحی ایلە بمعناه المراغة کذلک میمک فتحیلە بمعناه ایضا ومراغة جریر نام شاعرک انەسنک لقبی در وبونی
اکا اخطل نام شاعر لقب قلمشدر اوزرندە رجال اغناس اشعار ایتمکیچون المرغ میمک فتحی
ورانک سکونیلە طوار اوت اوتلمق وفی کلە سیلە اسغال اولنە اقامت معناسنە اولور نتەکم
قاموسدە تصریح اولنمشدر وبو تعبیردن صاحب صحاحک مرغ غلطیدن ستور درعلف دیدکی مخالف
اولدیغی ظاهر اولور المرغة میمک کسری ورانک فتحیلە شول بغ صفتە دیرلر کە برجانبی طوتغدر منفذی
بوقدر واکا معای اعور دخی دیرلر منفذی اولمادیغیچون ومرغة دیدکلری اکثریا بیابانە اتلدیغیچون
در الامراغ همزەنک کسریلە اغز یاری اقیتمق یقال امرغ اذا اسال لعابه وامراغ نا صواب
کلمات ایتمکە دخی دیرلر وامراغ خمیرە صوبی جوق قویب رقیق ایتمکە دخی دیرلر التمرغ فتحتلە
ورانک ضمی وتشدیدیلە اغزدن اغز یارن جیقمق یقال تمرغ اذا رش اللعاب من فیه المشغ میمک فتحی وشینک

سكونيله برجنس اكل ايتمكدر خيار يمك كبي مثلا المضغ چيكنمك يقال مضغ الطعام يمضغه من الباب
الثالث ويمضغه مضغا من الباب الثالث المماضغ ميمك فتحيله شول نسنه دركه چكنه نوز يقال ما
عندنا مضاغ وبهمزه كسرة لينة المضاغ المضاغة ميمك ضمي ايله چكنه دوكل نسنه المضغة ميمك ضمي
وضادك سكونيله ات پاره سي وبو سببدن قلب الانسان مضغة من جسده ديرلر الماضغان
ايكي چكه ده ايكي طمردر المغمغة على وزن الزلزلة فارسي اختلاط معناسنه الملغ ميمك كسري ولامك
سكونيله شول احمق دركه فحشيات سويلر يقال بلغ ملغ يعني احمق در حماقتيله مرادنه واصل در
وكاه اولور ملغ بالكسر استعمال اولنور فصل النون النبغ نونك فتحي وبانك سكونيله ظاهر اولمق
النبوغ ضمتيله بمعناه يقال نبغ الشيء ينبغ من الباب الثالث وينبغ من الباب الثاني نبغا و
نبوغا اذا ظهر ونبوغ بر كمسنه اصلنده شاعر دكل ايكن شعره هوس ايدوب شاعر اولوب ديمك يقال
نبغ الرجل اذا لم يكن في ارث الشعر ثم قال واجاد وبوندن مأخوذدر شعراءدن بعض كمسنه يه نوابغ
ديدكلري ذبياني كبي وجعدي كبي وبونلردن غيري دخي كيم وار ايسه اما زياد بن معوية الذبياني
نابغه ديدكلري وقد نبغت لنا منهم شؤون ديدكي قولندن اوتوردر النتغ نونك فتحي وتانك سكونيله
برنسنه يي تعييب ايتمك تقول نتغت الشيء اذا عبته الانتاغ همزه نك كسريله سخريه كولمك تقول انتغ
اذا ضحك ضحك المستهزي الندغ نونك فتحي ودالك سكونيله برماغله دورتمك يقال ندغه اذا نخسه
باصبعه ودغدغه وندغ كذلك كوندرايله دورتمكه دخي ديرلر وكلام ايله اجتماعه دخي ديرلر وندغ
كلكا ونته دخي ديرلر سعتر معناسنه ابو عبيد روايتي اوزره الندغ نونك كسري ودالك سكونيله
كذلك ذكر اولنان اوته ديرلر ابو زيد روايتي اوزره پس اختلافلري فتحيله كسرده در عين معجمه
اولمسنده اختلاف ايتمشلردر المنزغ ميمك كسري وزانك فتحيله شول كسنه دركه دورتمك عادتي در
النزغ نونك فتحي وزانك سكونيله افساد ايتمك يقال نزغ دورتمك معناسنه ده كلور يقال نزغه

بكلمة

بكلمة اذا طعن فيه مثل نسغه ونزغه النسغ نونك فتحي وسينك سكونيله دورتمك نخس كبي در وزنا ومعنى
يقال نسغه بالسوط اذا نخسه ونسغ سوزله اجتماعه دخي ديرلر يقال نسغه بكلمة نزغه كبي ونسغ اگنه
ايله دورتمكه دخي ديرلر يقال نسغت الواشمة اذا غرزت في اليد بالابرة يعني فجج دوكون اورن
عورت اگنه ايله دوكون قلمه كه نسانك عادتي المنسغة ميمك كسري ونونك سكوني وسينك فتحيله
قوش قويرغندن جمع ايدوب بر يره بغلدقلري نسنه دركه انونكله اتمكچيلر اتمكي ودموردن اولكي
وقت بينه منسغه درلر الانساغ همزه نك كسري كذلك دورتمك يقال نسغه وانسغه بمعنى وانساغ
اغاج قطع اولندقده صكره شاخ صالويرمكه دخي درلر النشغ نونك فتحي وشينك سكونيله بر مرتبه
حيقرمق كه غشي اولمق دائره سنه وارا يقال نشغ ينشغ من الباب الثالث ابو عبيد ايدي انشاغ غرن
نشغ صادر اولماز الا صاحبنه تشوقا ياخود تأسفا وياخود ملاقاتنه محبة اولور النشوغ
نونك فتحي وشينك ضمي ومديله بورنه چكلن ياخود اغزه دوكلن دوادر عين وغين لغتدر
النشوغ ضمتيله ذكر اولنان دوا استعمال اولنمق يقال نشغ الصبي نشوغا المنشغة ميمك كسري و
شينك فتحيله بورنه دوا چكلمك ايچون استعمال اولنان آلت النشغ نونك فتحي وشينك سكونيله
كلام تلقين ايتمك تقول نشغته الكلام نشغا اذا لقنته وعلمته وهو على سبيل التشبيه يعني سوز تلقين
ايتمكي دوا ايچورمكه تشبيهدر النغانغ نونك اولكي فتحي وثانينك كسري ايله شول اتلردر كه بوغازده
اولور ديلجك باننده اولور النغنغ نونلرك ضمي وغينك سكونيله واحدي النغفة فتحيله طاغك
وباشك دپه سي اعلاي جبل واعلاي راس معناسنه ونغفة القوم قومك اولولرينه دخي ديرلر
بو ذكر اولنان عبارت جوهريدن فهم اولنان در اما قاموس صاحبي نغفة الراس يافوخ الراس
ايله تفسير ايتمش ويافوخ باشده اولن اولكه دركه حالت صباده يومشق اولن يردر فصل الواو
الوباغة واوك فتحي وبانك تشديديله اوتراق يراسته معناسنه عين ايله وغين ايله لغتدر يقال كذبت

وتاغنک و واغنک اذا اضطا یعنی دبردن ریح خروج اتسه الوتغ فتحتیله هلاک اولمق وکناهکار
اولمق معناسنه در یقال وتغ یوتغ وتغا من الباب الرابع اذا اثم وهلک الایتاغ همزه نک
کسری ومدیله هلاک ایتمک یقال اوتغه الله ای اهلکه ویقال اوتغ فلان دینه بالاثم اذا اهلک
الوثیغة واوک فتحی وثاء مثلثه نک کسری ومدیله شول نسنه در که ناقه ولدی ضایع اولدقده
انی ولد یرینه قولورلر سودن کسمیین دیو نته کم فصل جیمده درجه لفظنک تفسیرنده بیان اولنمشدر
الوثغ واوک فتحی وثانک سکونیله ناقه ایچون ذکر اولنان نسنه یی قلمق یقال وثغ فلان
ناقته یثغها وثغا ای اتخذ لها وثیغة الوزغ فتحتیله الاجه کلر سام ابرص معناسنه الوزغة فتحتیله
جمعی کلر معناسنه الاوزاغ همزه نک فتحی وواوک سکونیله کذلک جمعی الوزغان واوک کسری وزانک
سکونیله کذلک جمعی التوزیغ علی وزن التکریم جنینک انه سی قارننده صچرامق یقال وزغ الجنین
توزیغا اذا صور فی البطن الایزاغ همزه نک کسری ومدیله ناقه بولنی دفعه اخراج ایتمک که یوکلو
اولن دوه لر اکثریا بولنی دفعه اخراج ایلر یقال الحوامل توزغ بابوالها والطعنة توزغ بالدم
الوشغ واوک فتحی وشینک سکونیله قلیل معناسنه در یقال اوشغ عطیته اذا اوتحها وایشاح حاء
مهمله ایله بر نسنه یی آز ایتمکه دیرلر الولوغ ضمتیله کلب دلینک اطرافیله بر نسنه یی ایچمک یقال
ولغ الکلب فی الاناء ولوغا اذا شرب ما فیه باطراف لسانه وابوزید ایتدی ولغ الکلب
بشرابنا وفی شرابنا ومن شرابنا دیرلر الایلاغ همزه نک کسری ومدیله ذکر اولنان وجه اوزره
ایچورمک یقال اولغ الکلب اذا اولغه صاحبه دیرلر که طبور قسمندن ولوغ ایدر بو قدر
سنکدن یغری که سنک دلیله ایچر المیلغ میمک کسری ومدی ولامک فتحیله شول قب درکه کلبه
انده قان یعنی غذا ویررلر کرانی تحریف ایدوب لسان ترکیده یلاغ دیرلر المستولغ میمک
ضمی ولامک کسریله شول کسنه در که ذم اتدکلرنده وعار ایدجک نسنه لردن ابی بروا اولمیه الولغة
واوک

واوک فتحی ولامک سکونیله کوچک قوغه دلو صغیر معناسنه فصل الهاء الهبوغ ضمتیله
اویومق نوم معناسنه یقال هبغ یهبغ هبوغا من الباب الاول اذا نام الهیغ هانک کسری ویانک
سکونی ویانک فتحیله شول اوتم درکه سر عقلا اوله موت مجاز معناسنه ابو عبید روایتی اوزره
الاهیغین همزه نک ویانک فتحیله صیغۀ تثنیه اوزره بو لغه وحسن حاله دیرلر یقال انهم لفی الاهیغین
ای الخصب وحسن المعاش الاهیغ همزه نک ویانک فتحیله شول یل درکه نباتاتی چوق اوله
والاهیغان کذلک همزه نک ویانک فتحیله تثنیه صیغه سی اوزره اکل وشربدن عبارتدر یقال وقع
فلان فی الاهیغین ای فی الاکل والشرب التهییغ علی وزن التکریم تریدک چو و شن چوق اتمک
یقال هیغ الثرید اذا اکثرت ودکها باب الفاء من ترجمة الصحاح الجوهری فصل
الالف الانیف علی وزن التکریم چوملکی ساج ایاقی اوزره قومق تقول انفت القدر
تانیفا وهو لغة فی ثفیتها تثفیة اذا وضعتها علی الاثافی والاثافی همزه نک فتحی وثاء مثلثه ایله ساج
ایاقلر معناسنه در التاثف فتحتیله وثانک ضمی وتشدیدیله بر کمسنه بر یردن زایل اولمامق
یقال تاثف الرجل المکان اذا لم یبرحه وتاثف بر نسنه یی احاطه ایتمکه دخی دیرلر یقال تاثفوه
اذا تکنفوه وتکنف احاطه یقالک معناسنه در اگرچه صاحب صحاح تاثف بر یرک جای بودن
ونهان خانه ساختن جای را دیمشدر سهو ایتمشدر الآثف الفک مدیله وثانک کسریله
تابع معناسنه در الاثف همزه نک فتحی وثانک سکونیله تابع اولمق یقال اثفه یاثفه من الباب
الثانی مثل کسره یکسره اذا تبعه وبو تعبیردن صدرکتابده فصل اولدی متعدی اولان فعل
باب ثانیدن اولور ایسه مصدری سکونی عین ایله کلور دیمشدر صاحب صحاح اثف بالتحریک
روی کردن دیدکی مخالف اولدیغی ظاهر اولور زیرا عباره چو بریدن وصدرکتابده ذکر اولنان
اصلدن ظاهر اولان سکوندر حرکت دکل در الاداف همزه نک ضمی ودالک تخفیفیله ذکر آلت رجل

معناسنه و فی الحدیث فی قطع الاذان الدیة کذا فی بعض نسخ الصحاح الارفة همزه نک ضمی و رانک
سکونیله صنور حد معناسنه الارف همزه نک ضمی و رانک فتحیله جمعی غرفه ایله غرف کبی بس اخذ لا
مراد یرلرمابیننه وضع اولن علامتلردر و فی الحدیث عن عثمان رض الارف تقطع کل شفعة شفعه نی
جائز کورمیوب بوکلامی شریکنه نظر بیورمشدر و هم ایتمشدر ای مال اقتسم وارف علیه فلا شفعة
فیه الازف همزه نک فتحیله کوچ زمانی قب اولمق یقال ازف الرحل یازف ازافا اذا دنا ومنه قوله
ازفة الازفة یعنی القیامة و ازف عجل ایتمکه دخی دیرلر الآزف الفک مدی وزانک کسریله عجله قلن کمسنه
المتآزف میمک ضمی وزانک کسری وتشدیدیله قصیر القامه مجتمع الاعضا اولن کمسنه ابو زید ایتدی اعرابیه
سوال ایدوب ما المحسطی دیدم ایتدی المنکاکی وما المنکاکی دیدم ایتدی المتآزف دیدم انت
احمق دیوب بنی اول مکانده ترک ایتدی روانه اولدی دیدی الاسف فتحیله زیاده
محزون اولمق یقال اسف علی ما فاته من الباب الرابع واسف غضب ایتمکه ده درلر یقال
اسف علیه اسفا اذا غضب الایساف همزه نک کسری ومدیله غضبه کتورمک یقال آسفه اذا
اغضبه التأسف فتحتیله وسینک ضمی وتشدیدیله تحسر تلهف معناسنه یقال تاسف اذا تحسر
الاسیف فتحتیله وسینک ضمی وتشدیله همزه نک فتحی وسینک کسری ومدیله سریع الحزن اولوب
رقیق القلب اولن کمسنه الاسوف همزه نک فتحی وسینک ضمی ایله بمعناه واسیف غضبناک ومحزون
اولن کمسنه یه ده دیرلر واسیف عبده دخی دیرلر بنده معناسنه ابن السکیت روایتی اوزره
الاسفاء همزه نک ضمی وسینک فتحیله جمعی الاسیفة همزه نک فتحی وسینک کسری ومدیله شول بونغه یرکه
نسنه بتورمیه یوسف یانک وسینک ضمی ایله ویوسف سینک کسریله و یوسف سینک فتحیله اوچ دخی
لغت در قراء روایتی اوزره ومهموز همزه ایله دخی روایت ایتدی اساف همزه نک کسریله بر
بتک ادیدر صنم مخصوص معناسنه که نائله نک قرینیدر زیرا اساف ونائله ایکی بت در قریش قبیله سنده

که

که انلری عمرو بن لحی صفا ایله مروه اوزرنده وضع ایتمشدی انلر ایچون مقابله کعبه ده
قربان کسرلردی بعضلر شویله زعم ایتدیلر که انلر جرهم قبیله سندن ایکی کمسنه ایدی بری
اساف بن عمرو و بری نائله بنت سهل ایدی کعبه ده شرفها الله تعالی فجور ایتدکلری ایچون
مسخ اولنوب طاش اولمشلردی و قریش قبیله سی مرور ایامله انلری معبود ایدنمشلردی
الاشفی همزه نک کسری وشینک سکونی والفک قصری ایله بیز که بشمق چلر السندن دریسی شفی
افعلی وزنی اوزره اولور الاشافی همزه نک فتحی وفانک کسری ایله جمعی الاصف فتحتیله کبره
دیدکلری اوت که نباتات قسمندن در اما شول نسنه که اصلنده خیارمثالنده بتر الالصف
دیرلر افالة همزه نک ضمی وفانک تشدیدیله قذر اله معناسنه در که قذر فتحتیله ناپاک لک معناسنه
در وافة کذلک همزه نک ضمی وفانک تشدیدیله بمعناه تنوینی تذکیر ایچوندر تفة علی وزن المذکور
بمعناه التأفیف علی وزن التکریم اف دیمک یقال افف تأفیفا اذا قال اف قال الله تعالی ولا تقل
لهما اف و بونده التی لغت وار در اخفش روایتی اوزره بری اف در همزه نک ضمی وفانک
کسری وتشدیدیله و بری دخی اف در همزه نک ضمی وفانک فتح وتشدیدیله و بری دخی اف
در همزه نک ضمی وفانک ضمی وتشدیدیله و بری دخی اف در همزه نک ضمی وفانک جر و تنوینی وتشدیدیله
و بر دخی افا در همزه ضمی وفانک نصب وتنوینی وتشدیدیله والتجلی اف در همزه نک ضمی وفانک
رفع اوزره تنوینی وتشدیدیله وکاه اولور وکاه اولور افا وتفا دیرلر بطریق الاتباع الاف
همزه نک کسری وفانک تشدیدیله حین معناسنه درمثد قولهم کان ذلک علی اف ذلک ای علی حینه
الافان همزه نک کسری وفانک تشدیدیله بمعناه یقال ایضا کان ذلک علی افانه التئفة تانک فتحی
وهمزه نک کسری وفانک تشدیدیله تفعله وزنی اوزره کذلک حین معناسنه یقال جاء علی تئفة
ذلک مثل تعفة ذلک الاکاف همزه نک کسری ایله مرکب بالانی و وکاف دخی لغت در الاکف ضمتیله

جمعی **الایکاف** همزه نک کسری ومدیله مرکب پالانی اورمق یقال اکفت الحمار واوکفته اذا شددت علیه الاکاف **الالف** همزه نک فتحی ولامک سکونیله بیک هزار معناسنه و بو مذکردر یقال هذا الف واحد ولا یقال واحدة وهذا الف اقرع ای تام ولا یقال قرعاء وابن السکیت ایدر هذه الف دیمک جائزدر هذه الدراهم الف اعتباریله **الالوف** ضمتیله **والآلاف** همزه نک ولامک مدیله جمعی والف بر کمسنه یه بیک عدد ویرمکه دخی دیرلر یقال الفه یالفه الفا من الباب الثانی اذا اعطاه الفا **الایلاف** همزه نک کسری ومدیله بیک عددی تمام ایتمک وبیک عدد تمام اولمق آلفت القوم ایلافا اذا کملتهم الفا وآلفوا هم بانفسهم اذا صاروا الفا ویقال ایضا آلفت الدراهم وآلفت الدراهم بنفسها وایلاف مانوس قلمق معناسنه دخی کلور تقول آلفت هذا الموضع ایلافا اذا جعلته مانوسا له وایلاف الفت طوتمغه دخی دیرلر تقول آلفت الموضع اولفه ایلافا ومنه قوله تعالی لایلاف قریش ایلافهم یعنی خدای تعالی اصحاب فیل هلاک ایتدی طائفه قریشی مکه ده قرار ایله مانوس ایتمک ایچون وانلر یکرشتا وصیف رحلتین جمع اغلوب بو ایکی برنده فارغ اولدقلرنده برینه شروع ایتمکه سبب لایلاف قریش ایلافهم قولی ولایلافهم تقدیرنده اولوب حرف عطف محذوف اولور نته کم ضربته لکذا لکذا قولنده و ای حذف **المؤالفة** میمک ضمی وفتحیله معناسنه **الالاف** همزه نک کسریله معناسنه کذلک یقال آلفت الموضع اولفه مؤالفة وایلافا پس افعل ایله فاعل ماضیده صورتا بر اولور **الالیف** همزه نک فتحی ولامک کسری ومدیله معناسنه **الآلایف** جمعی تبیع ایله تبایع کبی وافیل ایله افایل کبی وتبیع صغیر یاورسنه وافیل کچی کوده لر معناسنه در **الالف** همزه نک مدی ولامک کسریله الفت طوتجی وبیک عدد تمامنده و یرجی **الالاف** همزه نک ضمی ولامک تشدیدیله جمعی الفت طوتجیلر معناسنه کافر ایله کفار کبی **التالیف** علی وزن التکریم ایکی نسنه لری بر یره کتوروب جمع ایتمک وتالیف تکمیل معناسنه دخی کلور یقال الف مؤلفة ای مکملة جوهری دیمشدر بو کلامی الف مذکردر الف واحدة دیمز ایدک

مخالف

مخالف اولور مکرکه تالیف اولنه **التالف** فتحتیله ولامک ضمی وتشدیدیله ایکی نسنه بر یره جمع اولمق یقال الفت بین الشیئین تالیفا وائتلفا وتالف اسلامه باقشدرمغه دخی دیرلر تقول تالفته علی الاسلام ومنه المؤلفة قلوبهم **الانف** همزه نک فتحی ونونک سکونیله بورون بینی معناسنه کرک انسانک کرک غیرنک **الآنف** همزه نک مدی ونونک ضمیله جمعی **الانوف** ضمتیله کذلک جمعی **الاناف** کذلک همزه نک مدیله جمعی وانف بر نسنه نک اولنه واشدینه دخی دیرلر پس دیشنک اول ظهور ایدن یرینه انف الناب دیرلر وطاغک طشره یرینه انف الجبل دیرلر وصوغوک شدتنه انف البرد دیرلر یعقوب روایتی اوزره وزیاده سکرتمکه انف الشد دیرلر یقال جاء یعدو انف الشد ای اشد العدو وشد شینک معجمه نک فتحیله سکرتمک معناسنه در وانف بر کمسنه نک بورننه اورمغه دخی دیرلر یقال انفت الرجل اذا ضربته علی انفه وبر نسنه بورنه ایرشمکه دخی دیرلر یقال انفه الماء اذا بلغ انفه وذلک اذا نزل فی النهر ودوه اوتلنمامش مرعایه واقع اولمغه دخی دیرلر یقال انفت الابل اذا وطئت کلاء انفا **الانافی** همزه نک ضمی ویانک تشدیدیله بورنی بیوک کمسنه **الانوف** همزه نک فتحی ونونک ضمی ایله سشول عورتکه بورننک رایحه سی خوب اوله **الانف** ضمتیله سشول جمع زاردرکه انی کمسنه اوتلامامش اوله یقال روض انف اذا لم یرعها احد وانف سشول کاسه یه دیرلرکه مقدما انی کمسنه ایچامش اوله کویا که اونک شربی ابتدا اولنمشدر روضة انف دیدکلری کبی وآنیک من ذی انف دیرلر کلیجک زمان معناسنه نته کم من ذی قبل دیرلر فیما یستقبل معناسنه **الایناف** همزه نک کسری ومدیله دوه یی اوتلامامش مرعایه ایلتمک تقول آنفتها انافا اذا تتبعت بها انف المرعی وایناف دوه نک بورنی بورنسا لغله مجروح ایتمکه دخی دیرلر تقول آنفته انا ایناافا اذا جعلته یشتکی انفه **الانیفة** اوتی تیز بیتر یر یقال ارض انیفة اذا اسرعت النبات **الآنف** همزه نک مدی ونونک فتحیله اوتی زیاده تیز بتورر یر یقال

نلکا رض انف بلاد الله الانف فتحیله اجتناب و استنکاف ایتمک الانفة کذلک فتحیله بمعناه
یقال انف من الشیء یأنف انفا وانفة من الباب الرابع اذا استنکف ویقال ما رایت احمی
انفا من فلان ای اشد استنکافا منه ولا انف من فلان ای استنکاف و انف دوه نک بورنی مجروح
اولمغه دخی دیرلر یقال انف البعیر اذا اشتکی انفه من البرة یعنی بورنسا خیدن مجروح اولسه
الانف همزه نک فتحی و نونک کسری ایله بورنی مجروح اولن دوه یقال انف فهو انف مثل تعب فهو تعب
وفی الحدیث المؤمن کالجمل الانف ان قید انقاد وان انیخ علی صخرة استناخ وذلک للوجع الذی
به فهو ذلول منقاد والاستناخة خاء معجمه ایله دوه یی چوکرمکه و دوه چوکمکه اطلاق اولنور روا بو
عبید ایدی اصل مانوف دینمک ایدی زیرا مفعول به در نته کم مصدور دیرلر وجع صدری اولانه
ومبطون دیرلر وجع بطنی اولانه و جمیع اعضای بدنه متعلق اولن اوجاع و امراضده حال
بو یله در ولکن انف بو جمله یه مخالف اولوب شاذ اولمشدر الاستیناف همزه نک و تانک کسری ایله
بر نسنه یه بشلمق ابتدا معناسنه الایتناف همزه نک و تانک کسریله بمعناه الانف همزه نک و نانک
کسریله بمعناه الانف همزه نک فتحی ومدی و نونک کسریله الان معناسنه تقول فعلت کذا آنفا و سالفا
المؤنف میمک ضمی و نونک کسری و تشدیدیله کذلک انفا معناسنه در یقال قلت کذا انفا
الانیف علی وزن الکریم بر نسنه نک کنارن کسکین ایتمک الافة همزه نک مدیله مووف در
بلا معناسنه یقال ایف الزرع علی ما لم یسم فاعله الموؤف میمک فتحی و همزه نک ضمی و مدیله موف
کبی آفت ایرشمش نسنه فصل التاء التحفة تانک ضمی و حانک سکونیله بر کسنه یه ارمغان
ایلدکلری نسنه لطفدن و احساندن هر نه ایسه التحفة تانک ضمی و حانک فتحیله جمعی بمعناها التحف
تانک و حانک فتحیله جمعی الترفة تانک ضمی و رانک سکونیله دیلجک دیدکلری نسنه که بوغزده اولن
کوچک دیلدر الاتراف همزه نک کسری ایله نعمت ضلالته دوشرمک یقال اترفته النعمة اذا اطغته

النف

التف تانک فتحی و فانک تشدیدیله طرنق کری و سخ الظفر معناسنه کذا فی بعض نسخ الصحاح
التلف فتحیله هلاک معناسنه در یقال تلف الشیء من الباب الرابع و تلف هدر معناسنه ده کلور
یقال تلف الشیء من الباب الرابع و تلف هدر معناسنه ده کلور یقال ذهبت نفس فلان تلفا
وطلفا بمعنی واحد ای هدرا الاتلاف همزه نک کسری ایله هلاک ایتمک یقال اتلفه غیره المتلاف
میمک کسری و تانک سکونیله زیاده تلف کار اولن کسنه یقال رجل متلاف اذا کان کثیر الاتلاف
لماله التنوفة تانک فتحی و نونک ضمی و مدیله برتیه اولن یر مفازه معناسنه التنوفیة کذلک تانک
فتحی و نونک ضمی و یانک تشدیدیله بمعناها نته کم دوّ و دوّیه دیرلر زیرا منسوب منسوب الیها
کبی بردن عبارتدر پس نسبت صحیح اولور ودو و دوّیه دخی دال مهمله ایله مفازه معناسنه
فصل الثاء الثقافة ثانک فتحی ایله حاذق و چست اولمق یقال ثقف الرجل ثقافة من
الباب الخامس الثقف ثانک فتحی و قافک سکونیله حاذق و خفیف اولن کسنه یقال ثقف فهو ثقف
مثل ضخم فهو ضخم المثاقفة میمک ضمی و قافک فتحیله ذکر اولنان معنا یه درلر باب مغالبه دن حذاقتده
غلبه ایتمک معناسنه الثقاف ثانک کسری ایله کوندر طوغرلدجق نسنه التثقیف علی وزن التکریم
کوندر طوغرلتمق الثقف ثانک فتحی و قافک سکونیله بر نسنه یه طوتشمق اولمق تقول ثقفته ثقفا من الباب الرابع
اذا صادفته الثقف فتحتیله حاذق و ذکی اولمق یقال ثقف ثقفا من الباب الرابع الثقف
ثانک فتحی و قافک کسریله حاذق اولن کسنه الثقف ثانک فتحی و قافک ضمی ایله بمعناه مثل حذر وحذر
ثقیف ثانک فتحی و قافک کسری و مدیله هوازندن بر قبیله نک باباسی ادی درکه اسمی قسیّ
در الثقفی فتحتیله و ثانک تشدیدیله ذکر اولنان کسنه یه منسوب اولن نسنه الثقیف ثانک کسری و قافک
کسری و تشدیدیله زیاده اکشی اولن سرکه یقال خل ثقیف مثل بصل حریف فصل الجیم
الجأف جیمک فتحی و همزه نک سکونیله بر قوش یقال جائفة و هو لغة فی جعفة اذا صرعه و قورقمق معناسنه ده کلور

يقال جائفة يعنى ذغره ويقال جيف اشتدا الى ف **الجوؤف** ميمك فتحى وهمزه نك ضمى ومديله مجعوف كبى
درجائف معناسنه ومجوؤف آرح معناسنه ده كلور جابر كبى ابو عبيد روايتى اوزره يقال جيف على
البناء المجهول **الاجحاف** كيدرمك اذهاب معناسنه يقال اجحف اذا اذهب ويقين اولمغه دخى ديرلر
يقال اجحف اذا قاربه ودنا منه ويقال مر الشئ مضرا ومجحفا اى مقاربا واجحاف عدو غارت
اتمكده ديرلر يقال اجحف بهم العدو ويغور قريب اولوب يقماغه دخى ديرلر يقال اجحف
السماء والغيث اذا دنا منهم واخطأهم كذا فى بعض نسخ الصحاح **المجاحفة** ميمك ضمى وحانك فتحيله
تزاحم ايتمك يقال جاحفه اذا زاحمه وداناه **الجحاف** جيمك ضمى ايله شول سيل دركه اطرافنى يقوب
الوب كيده يقال سيل جحاف اذا جرف كل شئ وذهب به وجحاف موته دخى ديرلر ابو عمرو روايتى
اوزره يقال موت جحاف يذهب بكل شئ وجحاف بر كسنه نك تخمه دن اسهال اولوب ايچى يوريكه سنه
ده ديرلر **المجحوف** ميمك فتحى وحانك ضمى ومديله تخمه اولوب اسهال اولن كسنه **الجاف** جيمك كسرى ايله قوغه
قوينك اغزنه ايلاشوب صويى دوكلمك وكاهى يرتلمغ **الجحوف** جيمك فتحى وحانك ضمى ومديله شول قوغه
دركه انوكله صو چكرلر جحوف ديرلر صويى كوتروب اولوب كتدكى ايچون **جحفة** جيمك ضمى وحانك سكونيله
مكه ايله مدينه ارهسنده اولن موضع دركه اول شام حجاجنك ميقاتى در وانوك اسمى مهيعه ايدى
ميمك وياانك فتحيله اهلنى سيل كوتردكيچون جحفه ديديلر وجحفه بر پاره ثريد معناسنه ده كلور يقال
انا بقصعة ليس فيها الا جحفة يعنى ثريدكه كتوردكى چناق طلو دكل ايدى كذا فى بعض نسخ الصحاح **الجخف**
جيمك فتحى وخاء معجمه نك سكونيله بيوكلنمك تكبر معناسنه **الجخاف** جيمك فتحى وخاء معجمه نك تشديديله متكبر اولن
كسنه جفاخ كبى **الجخيف** جيمك فتحى وخاء معجمه نك كسرى ومديله بركسنه قدرتندن زياده نسنه اظهار
ايدوب افتخار ايتمك در اما شول جخيفكه ابن عمر كبى حديثنده وارد اولشدر انه نام وهو جالس حتى سمع
جخيفه بعضلر ايتدى حالت نومده اولن خورلمه در غطيط معناسنه وابو عبيد ايتدى بن جخيف صوت معناسنه

بو حيثدن

بو حيثدن بغرى برده اشتدم **الجدوف** ضمينله قنادى كسلمش قوشنك اوچماسى يقال جدف الطاير
يجدف جدوفا من الباب الثانى اذا كان مقصوصا فرأيته اذا طار كانه يرد جناحيه الى خلفه **المجداف**
ميمك كسرى وجيمك سكونيله كمى كوركى يعنى كسى معناسنه بو ذكر اولنان اصمعى روايتى در و قوشنك دخى
ايكى قنادنه مجدافين اطلاق اولنور ابن دريد ايتدى مجداف سفينه يه ده درلر دال ايله و ذال
ايله لغتان فصيحتان در **الجدف** فتحتينله قبر معناسنه در جدث دن ابدال اولنمه در فرا ايتدى
عرب فائله ثايى بريره تبديل ايدر جدث وجدف واجداث واجداف ديرلر وجدف كذلك
مشروبات اتدن اغزى اورتلماين نسنه در وفى حديث عمر حين سال المفقود الذى كان الجن استهوته
ما كان طعامهم فقال الجدف كه جدف بو حديث شريفده اغزى اورتلمايان در ديو تفسير ايتمشلر در
وبعضلر ايتدى جدف ولايت يمنده بر اوت دركه انى ييان كمسنه اوزرينه صو ايچمكه محتاج
اولماز وقول كه حديث مذكوردن واقع اولمشدر فانك ضمى ايله بقله معناسنه در وبعضلر نخود معناسنه
در ديدى **التجديف** على وزن التكريم كفران نعمه اولمق در اصمعى روايتى اوزره يقال جدف تجديفا
واموى ايتدى تجديف خداى تعالينك ويردكن از كورمك در وفى الحديث لا تجدفوا بنعمة الله
الجنادف جيمك ضمى ودالك كسريله قصير القامه وغليظ الخلقه اولان كمسنه **الجنادفة** كذلك جيمك ضمى
ودالك كسريله مؤنثى يقال امراة جنادفة **الجذف** جيمك فتحى وذالك سكونيله كسمك قطع معناسنه تقول
جذفت الشئ جذفا من الباب الثانى اذا قطعته وجذف يورمده سرعت ايتمكده ديرلر يقال
جذف الرجل فى مشيته اذا اسرع وجذف قنادى كسلمش قوش واوجنمه دخى ديرلر و بو جدفده
لغت در **المجذاف** ميمك كسرى وجيمك سكونيله كمى كوركى مجداف سفينه معناسنه كه دال مهمله ايله در نته كم
الآن مرور ايتدى ومجذاف طاه اولور طوار سوردكلرى عصايه دخى اطلاق اولنور كمى كوركنه تشبيها
الجرف جيمك فتحى ورانك سكونيله بر نسنه لى اخذ كثير ايله اخذ ايتمك تقول جرفت الشئ اجرفه جرفا من الباب

الاول اذا ذهبت به كله او جله و جرف بالچق كورمكه دخى ديرلر تقول جرفت الطين اذا كسحته
وكسح سو بر مكه ديرلر المجرفة ميمك كسرى ورانك فتحيله شول نسنه دركه انوك ايله بالچق چكرلر چيه مونسنه
الجرف جيمك ضمى ورانك سكونيله والجرف ضمتيله عسر ايله عسر كبى شول نسنه دركه انى سيل يخشى وقازمش
اوله ومنه قوله تعالى على شفا جرف هار وشفا كنار معنالسنه در وهار سطحى معنالسنه در الجرفة جيمك
كسرى ورانك فتحيله جبى سيل بكلكرى معنالسنه جحر ايله جحره كبى وجحر حشرات يوالسنه درلر الجريف على
وزن الكريم والتجرف فتحتيله ورانك ضمى وتشديديله سيل بحمك معنالسنه در يقال جرفته السيول
تجريفا وتجرفته الجارف رانك كسريله شول موت عام در خلقك مالن سپورر و جارف بر طاعونك
اسمى دركه ابن الزبير زماننده واقع اولمشدر الجرف جيمك وانك فتحى ايله وقاموسده جيم مضموم اولوب
را ساكن اولماسن دخى جائز كورمش و بو بر علامت دركه دوه او يلكنى اوزرينه بر مقدار درى بس
صو يوب كسوب ايرمامقله تنه كم بو مقوله علامتى دوه نك بورنى اوزرينه ايتلم قرب ديرلر فانك ضمى
ورانك سكونيله الجراف جيمك ضميله شول سيل درلر كه اوغردوغى نسنه يى كوتره و جراف شول رجله ديرلر
كه زياده اكول اوله و بر درلو كليه دخى ديرلر الجراف جيمك كسريله كذلك كيل معنى بودى معنالسنه لغت در
الجزاف جيمك فتحى وزانك سكونيله حساب بلمدن بر نسنه يى كيف ما اتفق الوب المجازفة ميمك ضمى وزانك
فتحيله والجزاف جيمك كسريله كذلك حساب بلمدن كيف ما اتفق الوب فارسى معرب در كذا في ديوان
تعريب المنذر الجعف جيمك فتحى وعينك سكونيله بصيوب ودوشرمك تقول جعفت الشئ اذا صرعته
وجعف بر نسنه يى قوپرمغه دخى ديرلر تقول جعفت الشئ فانجعف اى قلعته فانقلع جعفى جيمك
ضمى وعينك سكونيله وآخرنده يانك تشديديله عبدان بر قبيله نك باباسى ادى دركه اول جعفى بن سعد
العشيرة بن مدحج در و منه بو نسبت وقتنده كذلك جعفى ديرلر وعبيد الله بن الجرا الجعفى دخى بونلر
دندر الجفة جيمك فتحى وفانك تشديديله ناسدن بر جماعت يقال دخت في جفة الناس وجاء القوم

جفة

جفة واحدة وجميع معنالسنه دخى كلور قال ابن عباس لا نفل فى غنيمة حتى تقسم جفة اى كلها الجف جيمك
ضمى وفانك تشديديله كذلك جماعت معنالسنه ده كلور و جف خرمانك اول ظاهر اولن ميوه سنك
قابنه دخى ديرلر و جف شول اسكى قربه يه دن ديرلر كه اورته سندن كسوب قوغه كبى ايدرلر وكاه
اولور جف خرما كورماكوكس دن ايدكلرى قوغه يه دخى ديرلر الجفان جيمك ضمى ايله بكر لو تميمدن عبارت
دركه ايكى قبيله در الجفافة جيمك ضمى ايله شول قورى اوت دركه طاغلره كركى جايرده بتن اوت اوسون
كركى يوبجه اولسون جفاف الطير جيمك ضمى ايله بر موضعك اسمى در الجفيف جيمك فتحى وفاء اولك كسرى
ومديله قورى اوت در يقال الابل فيما شاءت من جفيف وقفيف فانك فتحى وفانك كسرى
ومديله زياده قورى اوت الجفف جيملر بك فتحيله وفانك سكونيله شول يوكسك يير دركه برك اوليه
الجفاف جيمك فتحيله قوريمق ييوست معنالسنه الجفوف ضمتيله بمعناه يقال جف الثوب وغيره يجف
جفافا وجفوفا من الباب الثانى و يجف دخى روايت اولنمشدر جيمك فتحيله ابو زيد روايتى اوزره
لكن كسائى روايت مذبوره رد ايتمشدر التجفف على وزن التزلزل ياش بز قوريوب فى الجمله
نماك اولمق يقال تجفف الثوب اذا ابتل ثم جف وفيه ندى و ندى نونك فتحيله نم معنالسنه در وكلمه
قورد قده قف الثوب ديرلر وتجفف كلمه سنك اصلى تجفف ايدى فاء وسطى يه نه فاء فعلك مثلن كتوردلر
تبشبش كلمه سنده كتوردكلرى كبى كه اصلنده تبشش ايدى وتبشش كوللر يوزلو اولمق معنالسنه در التجفيف
على وزن التكريم قوريمق يقال جففته انا تجفيفا وتجفيف آنه تجفاف كيد رمك دركه التجفاف تانك
كسرى وجيمك سكونيله آت زرهى كه جنك كوننده اته كيدررلر التجافيف تانك ضمى وفانك كسرى ومديله
جمعى ابو على النحوى ايتدى تجفافك اولنده اولن تا زائده در الجلف جيمك فتحى ولامك سكونيله بر نسنه نك
قابن صويمق يقال جلفت الطين عن رأس الدن اجلفه جلفا من الباب الاول ودن دال مهمله ايله كوب
معنالسنه در وجلف قطع معنالسنه ده كلور تقول جلفت الشئ اذا استأصلته يعنى اصلندن قطع ايلسك الجالفة

لامك كسريله شول باش يارغى دركه دربى وانى قويره وطعنة جالفة شول دورتمكه
ديرلركه اجرويه واصل اوليه كه جايفه نك مقابلى در زيرا جائفه اجرويه واصل اولن در
وجالفه شول بليه دخى درلركه خلقك اموالن اهلاك ايده الجليفة جيمك فتحى ولامك كسرى ومديله
آفت ايرشمك الجلفة جيمك فتحى ولامك سكونيله بمعناها كذا فى بعض النسخ يقال اصابتهم جليفة
عظيمة اذا اجتلفت اموالهم المجتلفون ميمك ضمى ولامك فتحيله مالى هلاك اولمش كمسنه لر المجلف
ميمك ضمى ولامك فتحى وتشديديله شول لسنه دركه اطرافندن النمش اوله ومجلف كذلك شول كمسنه
يه ديرلركه مهلك اولن يللر انوك مالن هلاك ايتمش اوله التجليف مهلك اولن يل مالى اهلاك
ايتمك يقال جلّفت كحّل وكحل كافك فتحى حاء مهمله نك سكونيله قتلق اولن يل در معرفه اولماغين
غير منصرف استعمال جائز در الجلف جيمك كسرى ولامك سكونيله مروتدن خالى اولوب جفا اوزره
اولن كمسنه يقال اعرابى جلف اذا كان جافيا وبونك اصلى اجلاف شاة دن مأخوذ در واجلاف
شاة شول قيونلره درلركه دريسى صويلوب الى وايانى كسلوب قارنى بوشلمش اوله وابو عبيد ايتدى
جلف اصلنده بوش كوبه ديرلر ومذبور ايتدى جلف مسلوخ اولن قيونه دخى ديرلر قارنى بوشلدغى
جهتده وابو عمرو ايتدى جلف بهر ظرفه وبهر قابه اطلاق اولنور الجلوف ضمتيله جمعى الجنف فتحتيله
ميله ديرلر يقال جنف يجنف جنفا من الباب الرابع ومنه قوله تعالى فمن خاف من موص جنفا الاجناف
همزه نك كسريله ميل كتورمك يقال اجنف الرجل اذا جاء بالجنف كما يقال الام اذا اتى بما يلام عليه
واختل اذا اتى بخسيس التجانف تانك فتحى ونونك سكونيله ميل ايتمك يقال تجانف لاثم اذا مال
الاجنف همزه نك ونونك فتحى ايله ارقه سى اكرى اولن كمسنه جنفى جيمك ضمى ونونك فتحى والفك
قصريله بر موضعك اسمى در ابن السكيت روايتى اوزره الجوف جيمك فتحى وواوك سكونيله الچق ير ارض
مطمئنة معناسنه وجوف انسانك قارننه دخى ديرلر وعربلرك اخلى من جوف حمار ديدكلرينك وجهى بودركه

حمار

حمار عاد ولايتنده بر دره نك اسمى دركه اننده ما وشجر اولماغين انى حمار ادلو بر كمسنه قورمشدى
ومذبورك بريكه اوغلى وار ايدى انلرى صاعقه اولوب هلاك ايتدكده كوز عظيمله كافر
اولوب مسلميندن هر كمى كوردى ايسه قتل اتدكده جوف حمارك اسفلندن بر آتش پيدا اولوب
مذبورى وذكر اولنان اشجارى ياقوب وصوصوغلدقده طائفه عرب مثل ضرب ايدوب اكوزكى
حمار وواد كجوف الحمار وكجوف العير واخرب من جوف حمار ديديلر وعير دخى حمار معناسنه در
الاجوفان همزه نك وواوك فتحيله قارنله فرجدن عبارت در الجائفة يانك كسريله شول ياره در
كه اجرويه ايشلمش اوله وابو عبيد ايتدى جائفة اجرويه ايشلين واونه جانبه كچن ياره يه دخى
ديرلر الاجافة همزه نك كسرى ايله يارنى اجروا ولشدرمق تقول اجفته الطعنة وجفته بها على رواية
الكسائى واجافة قپويى اورتمكه دخى ديرلر تقول اجفت الباب اذا رددته المجوف ميمك فتحى و
جيمك ضمى ومديله شول كمسنه دركه عظيم البطن اوله الانجافة همزه نك وتانك كسريله والاستوجاف
همزه نك وتانك كذلك كسرى ايله ايكيسى دخى واسع اولمق معناسنه در يقال انجاف واستوجف
على الاصل اذا اتسع الجواف جيمك ضمى ايله بر نوع بالق در الجوفى جيمك ضمى ومدى ويانك تشديديله
بمعناه الجوف فتحتيله اجوف الشئ لفظنك مصدرى در الجوف جيمك ضمى ومديله اجوفك جمعى در يقال دلاء
جوف اى واسعة المجوّف ميمك ضمى وواوك فتحى وتشديديله اچى بوش نسنه اجوف معناسنه ومجوف
شول طوارده درلركه اياغنك الاجه سى قارننه ايرشه الاجتياف همزه نك وتانك كسريله التجوف
فتحتيله وواوك ضمى وتشديديله بر نسنه ايچنه كيرمك يقال اجتافه وتجوفه اذا دخل جوفه وتجوف
بر نسنه نك ايچروسنه اولن نسنه چقمغه قريب اولمغه ده ديرلر يقال تجوفت الخوصة العرفج وذلك
قبل ان تخرج وهى فى جوفه وعرفج بر جنس ديكنك ادى در وخوصه يپراغى در الجوفى جيمك فتحى وواوك
سكونى ويانك تشديديله اچى واسع اولن نسنه الجيئة جيمك كسرى ومديله مشك بوّاءى دركه رايحه

بغلمش اوله الجيف جيمك كسرى و يانك فتحيله جمع جيفه لر معناسنه الاجياف همزه نك فتحيله جيعنك جمعى دركه
جمع جمع اولور عبارت جوهريدن فهم اولنان بودركه صاحب صراح اجياف جيف كبى جمعدر ديمشدر
التجييف على وزن التكريم برامز رايحه بغلموب جيفه اولمق يقال جيّف تجييفا الحتف حانك فتحى و تانك
سكونيله اولم موت معناسنه الحتوف ضمتيله جمعى يقال مات حتف انفه اذا مات من غير قتل ولا ضرب
ولا يبنى منه فعل الحتفال حانك فتحى و تانك دخى فتحى ايله ايكى كسنه دن عبارتدركه انلرك برى حتف
و برى قد نام شمشير دمشق بورلرا وس اوغلرى دركه جدا علالرى بربوع در الجحف فتحتيله شول
قلقانه ديرلركه دريدن اولوب اتوك اغاجى و سكرى اولميه و بو معوله قلقانه درقه دخى ديرلر
الجحف فتحتيله جمعى الجحفت فتحتينله و تانك سكونيله كذلك قلقان معناسنه در حالنه وقفده ها، تأنيثى ما ا
اوزرنه وقف ايدن كمسنه لر لغتى اوزره طلحت و حمزه الذرّت كبى طارى ايتكى معناسنه المحاجف
ميمك ضمى و جيمك كسريله جحفه صاحبى المحاجفه ميمك ضمى و جيمك فتحيله معارضه معناسنه در يقال حاجفت فلانا
اذا عارضته و دافعته الاحتجاف همزه نك و تانك كسريله منع ايتمك تقول احتجفت عن كذا اذا ظلفتها
و ظلف ظاء معجمه نك فتحى ولامك سكونيله منع معناسنه الحذف حانك فتحى و ذال معجمه نك سكونيله دوشرمك
اسقاط معناسنه يقال حذفت من شعرى و من ذنب الدابة اى اخذت و اتمق معناسنه ده كلور
تقول حذفته بالعصا اذا رميته بها و حذف ضرب بخصوص معناسنه ده كلور تقول حذفت راسه بالسيف
اذا ضربته و قطعت منه قطعة الحذافة حانك ضمى ايله درى و جزى نسنه كسرنك دوكلمش قوزوات
و حذافه بر مقدار طعام معناسنه دخى كلور يقال فى رحله حذافة اى شئ من الطعام و يقال ايضا
احتمل رحله فما ترك منه حذافة و يعقوب روايتى در حذفه حانك فتحى و ذالك سكونيله خالد بن جعفر
ابن جعفر بن كلابك آتنك اسمى در التحذيف على وزن التكريم بر نسنه يى حاضرلبوب ايشلكه مباشرت
ايتمك يقال حذفه تحذيفا اذا هيّأه و صنعه الحذف فتحتيله شول قيونلردركه اوفق و سياه اولور كه انلر

مجاز

حجاز قيونلرى الحذفة فتحتيله واحدى و فى الحديث كانها بنات حذف الحرف حانك فتحى و راء
مهمله نك سكونيله هر نسنه نك طرفنه و كسكن يرنه ديرلر و منه حرف الجبل و هو اعلاه المحدد و محدد
كسكن معناسنه در و حرف حروف هجادن بر نه دخى ديرلر و حرف نوع معناسنه دخى كلور قال
الله تعالى و من الناس من يعبد الله على حرف قالوا على وجه واحد و هو ان يعبده على السراء دون الضراء
يعنى شادلق زماننده عبادت ايدرلر غم و غصه زماننده ايتمزلر و حرف شول ناقه يه دخى ديرلر
كه اندن اشتى اوله و بركه اوله حرف جبله تشبيهاً اطلاق اولنمشدر و اصمعى ايتدى حرف ارق الوب
زبون اولمش ناقه يه ديرلر و اصمعى ايتدى احرفت ناقتى ديرلر قچن ناقه يى آرقلدوب زبون
ايتسه و غيريلرا حرث درلر ثاء مثلثه ايله ذكر اولنان معناده و حرف بركمسنه عيالى ايچون كسب
ايتمك معناسنه ده كلور يقال هو يحرف لعياله اى يكسب من ههنا و ههنا مثل يقرف و حكى ابو عبيدة
حرفت الشئ عن وجهه الاحراف همزه نك كسريله بر كمسنه نك مالى ارتوب اوكمق يقال احرف الرجل
اذا نما ماله و صلح و احراف مال و افره دخى ديرلر و يقال جاء فلان بالحلق و الاحراف اى بالمال
و حلق حاء مهمله نك كسرى و لامك سكونيله المحرف ميمك ضمى و رانك كسريله مالى زياده اولمش كمسنه المحارف
ميمك ضمى و رانك فتحيله ممنوع و محروم اولمش كمسنه يقال رجل محارف اى محدود محروم و بس محارف مبارك
مقابلى در المحارفة ميمك ضمى و رانك فتحيله بر كمسنه رزقى زائل اولمق يقال حورف كسب فلان
اذا شدد عليه فى معاشه كانه ميل برزقه عنه و فى حديث ابن مسعود موت المؤمن عرق الجبين
تبقى عليه البقية من الذنوب فيحارف بها عند الموت اى يشدد ليمحص عنه يعنى حالت موتنده دريوب
زحمت چكمسى بقيه ذنوبن ازاله ايچوندر الحرف حانك ضمى و رانك سكونيله اوزرلك تخمى ديدكلرى
دانه لردر سپندان معناسنه الحريف حانك كسرى و رانك كسرى و تشديديله شول نسنه دركه
حرارت ايله دلى يقه ذكر اولنان تخم معناسنه ندن ماخوذدر و كوزلر بصل حريف ديرلر حانك

کسری و رانک کسری و تشدیدیله حریف دینمک جائز دکلدر حانک فتحیله الطرف حانک ضمی و رانک
سکونیله رجل محارف قوللندن اسم در مالی ترقی بولمیوب اکسک اولمق معناسنه الطرفة حانک کسری
و رانک سکونیله بمعناه و فی حدیث عمر طرفة احدهم اشد علیّ من عیلته ای یعیا لکذا ولمه دن اشد در
و حرفت صنعته دخی دیرلر المحترف میمک ضمی و رانک کسریله اهل صنعت اولن کمسنه الطریف حانک فتحی
و رانک کسری و مدیله اهل صنعت اولن کمسنه یقال فلان حریفی ای معاملی المحریف میمک کسری و حانک
سکونیله شول میلدر که اونکله جراحتک عمقی بلنور التحریف علاوزن التکریم بر نسنه یی ایری و تحریف
قلمی محرف کسمک یعنی اوجی طوغری کسمک الانحراف همزه نک و حانک کسری ایله والتحریف فتحیله و رانک ضمی
و تشدیدیله والاحریراف همزه نک کسری و رانک کسری و مدیله میل ایدوب عدول ایتمک یقال انحرف
فیه وتحرف واحورف اذا مال وعدل المحرف میمک فتحی و رانک کسریله ایرلمق یقال مالی عن هذا الامر
محرف ومالی عنه مصرف بمعنی واحدای متنحی الطرجف حانک و جیمک فتحی و رانک سکونیله صغوق یل ایلیه باردن
معناسنه الطرشف حانک وشینک فتحی ایله بالوق بولی فلوس سمکه معناسنه و حرشف السلاح سلاحکاوزرنه
تزیین ایچون اتدکلری کومش پوللری و حرشف براونک آدیدر که اکالان فارسیده کنگر و تم کیره
اشک دیکنی دیرلر الطرشفة حانک وشینک فتحیله برک اولن یر غلیظ معناسنه جوهری ایدر بولغتی
بن کتاب اعتقاب دن نقل ایدم کمسنه دن استماع ایتمکسزن الطرقفة حانک و قافک فتحیله یان
باشنده اولن لکک راس الورک معناسنه یقال المریض اذا طالت ضجعته دبرت حراقفه مریض چوق
یاتسه یانلری یاغر اولور الطرقوف حانک و قافک ضمی ایله ارق اولن حیوان الحسلفة حانک ضمی
ایله برمرخزمادن ایرلن نسنه لر و حساف کیشعدآ او ده دخی دیرلر الحسیفة حانک فتحی و سینک کسری
و مدیله بمعناه ومنه قولهم فی صدره علی حسیفة وحسافة ای غلیظ وعداوة الحسف حانک فتحی و سینک
سکونیله خرمانک یرحزن ایم تلوخ تعول حسفت التمر احسفه حسفا من الباب الثانی اذا نقیته الانحاف

طاغلو یقال الحسف الشیء اذا تغتت فی یدک الحشف فتحیله خرمانک یرمزی و فی المثل
احشفا وسوءکیلة یعنی هم خرما یره مزی و هم کیله یرحزا ولوم روا اولورمی الاحشاف
همزه نک کسریله خرما اغاجنک خرماسی یرمزا اولمق یقال احشف النخلة اذا صار ثمرها حشفا و حشف
صوغلو همه یه دخی دیرلر الحشفة فتحیله سنت یرینک اوستی راس ذکر معناسنه الحشیف
حانک فتحی و شینک کسری و مدیله شول بزدرکه اسکیش اوله المتحشف میمک ضمی و شینک کسری
و تشدیدیله شول کمسنه درکه اوزرینه اسکی لباس کیمش اوله الحصیف فتحیله قوری کیچک یقال
حصف جلده یحصف حصفا من الباب الرابع الحصیف حانک فتحی و صادک کسری و مدیله عقلی محکم اولن
کمسنه الحصافة حانک فتحی ایله عقل محکم اولمق یقال حصف حصافة الاحصاف همزه نک کسری ایله بر
ایشی محکم ایتمک واحصاف برابی محکم بوکمک واحصاف سرعت ایتمکه دخی دیرلر یقال احصف
الفرس اذا احضر احضارا سریعا الاستحصاف برنسنه برک اولمق یقال استحصف الشیء اذا استحکم و یقال
استحصف علیه الزمان اذا اشتد المستحصف میمک ضمی و صادک کسریله طار اولن نسنه یقال فرج
مستحصف ای ضیق المحصف میمک کسری و صادک فتحیله سریع اولن آت المحصاف میمک کسریله سریع
اولن ناقه الحفة حانک فتحی و فانک تشدیدیله سرماین دیدکلری اغاج که جلاح انکا اوزرنه
طقوددغی بزی صر و شول نسنه که الاحف دیرلر اول طرق درمنسج معناسنه وابو سعید ایتدی
حفه سرماین در و سرمینه حف دیمزلر حف دیدکلری طرق دردیدی و بعض نسخه ده روایت ابو سعید
مذکور دکلدر الحفان کذلک حانک فتحیله و فانک تشدیدیله دوه قوشی یاوریلری الحفانة کذلک
حانک فتحیله واحدی بونده مذکر و مؤنث برابردر و حفان خدمتکارلر خدم معناسنه و بو معنادن
صاحب اوق حفانی خدمتکار ایله تفسیر ایدوب موحد ظن ایتمشدر تفسیر جوهری مخالف درزیرا جوهری
حفانی خدمه ایله تفسیر ایتمشدر خدم خود خادمک جمعیدر و حفان طلو معناسنه دخی کلور یقال انا ءجفان

الحفاف حانك كسريله جانب معناسنه يقال بلغ الكيل حفافه اى جانبه يعنى كابل جانبى واونك
مقابلى كه كيله نك جانب انسيسى وجانب وحشيسى اولور وحفاف طارلق اولن باشنك اطرافنده
قالن قللره دخى ديرلر يقال لم يبق من شعره حفاف وذلك اذا اصلع فبقيت من شعره طرة حول راسه
الاحفة همزه نك فتحى وحانك كسرى ايله جمعى باشك اطرافنده قالن قللر معناسنه **الحف** حانك فتحى وفانك
تشديديله عورت يوزن قلدن پاك اتمك **الحفاف** حانك كسريله معناه يقال حفت المراة وجهها
من الشعر تحفه حفا وحفافا من الباب الرابع الاول وحف برنسنه نك اطرافنى دوراتمكه
دخى ديرلر يقال حفوا حوله يحفون حفا اى اطافوا به واستداروا قال الله تعالى وترى الملائكة
حافين من حول العرش وحف ستر اتمك معناسنه ده كلور يقال حفه بالشئ يحفه كما يحف الهودج
بالثياب وحف خدمت اتمكه دخى ديرلر يقال من حفنا او رفنا فليقتصد يعنى بزه خدمت ايدن
ياخود بحث ورعايت ايدن طوغرولق اوزره ايتسون وحف بر كمسنه يى حاجت مضطر قلمغه دخى
دخى ديرلر يقال حفتهم الحاجة تحفهم اذا كانوا محاويج وحف توقرقمغه دخى ديرلر برجنسيله كه تراش
مش بوسنده اوله يقال حف شاربه وراسه يحف حفا اذا احفاه واحفا برنسنه يى دبندن قرقمق
در **التحفيف** على وزن التكريم ستر اتمك **الحاف** فانك تشديديله خدمت ايدن كمسنه يقال مالفلان
حاف ولا راف **الاحتفاف** همزه نك وتانك كسريله كذلك عورت يوزن قلدن پاك اتمك يقال
احتفت المراة كما يقال حفت المراة على ما مر آنفا واحتفاف چوملكده اولان طعامى حلبه ايله
دخى ديرلر نته كم اشتقاف كاسه ده اولن شيرى جله ايچكه ديرلر **الحفف** فتحتينله بر مزديرلك
وقلت مال يقال ما روى عليهم حفف ولا ضفف اى اثر عوز وعوز عين مهمله وزاء معجمه ايله فقر
معناسنه در وضفف ضاد معجمه ايله كثرة عيال معناسنه دركه مقصود كبر وفقر در **الاحتفاف**
المحفة ميمك كسرى وحانك فتحيله شول نسنه دركه طوارا اوزرنده نسا طائفه سى بنمك ايچون ايدرلر

اوزرنده قبه سى اولانه هودج ديرلر **الحفوف** ضمتينله باشه خيلى مدت ياغ سورلمامكدن
باش خراب اولمق يقال حف راسه يحف حفوفا من الباب الثانى اذا بعد عهده بالدهن **الاحفاف**
همزه نك كسريله باشى ياغ سورمامك ايله خراب اتمك تقول احففت انا واحفاف آتى ازاانكر ايله آواز
حاصل قلمق تقول احففت الفرس اذا حملته على ان يكون له حفيف **الحفيف** حانك فتحى وفانك كسرى
ومديله آتك سكرتمسندن آواز حاصل اولمق تقول حف الفرس يحف حفيفا من الباب الثانى وايضا
وحفيف قوش قنادينك شول آوازنه دخى ديرلركه اوچركن حاصل اولور **الحقف** حانك كسرى
وقافك سكونيله اكرى اولان قوم رمل معوج معناسنه **الحقاف** حانك كسرى ايله جمعى **الاحقاف**
همزه نك فتحيله كذلك جمعى اكرى اولن قوم يغنلرى معناسنه واحقاف عاد قومنك ولايتنه دخى ديرلر
قال الله واذكر اخا عاد اذ انذر قومه بالاحقاف **الاحقيقاف** همزه نك وقافك كسريله اكرى
اولمق يقال احقوقف الرمل والهلال اذا اعوج **الحاقف** قافك كسريله اكريلن نسنه وفى الحديث
انه مر بظبى حاقف فى ظل شجرة وهو الذى انحنى وتثنى فى نومه يعنى حالت نومده اكلوب ايكى قات
اوله **الحلف** حانك فتحى ولامك سكونيله آند ايچمك **الحلف** حانك فتحى ولامك كسريله معناه **المحلوف**
ميمك فتحى ولامك ضمى ومديله معناه كذلك وبو مفعول وزنى اوزره كلن مصدرلرك برى
در مجلود ومعقول ومعسور كبى تقول حلف يحلف حلفا وحلفا ومحلوفا من الباب الثانى
الاحلاف همزه نك كسريله آند ويرمك **التحليف** على وزن التكريم معناه **الاستحلاف** همزه نك و
تانك كسريله معناه كذلك يقال احلفته انا وحلفته واستحلفته كله بمعنى **الحلف** حانك كسرى ولامك
سكونيله شول عهد دركه قوم بينده واقع اولور **المحالفة** ميمك ضمى ولامك فتحيله عهد ايدشمك يقال
حالفه اذا عاهده وقرداش اولشمق معناسنه ده كلور وفى الحديث انه حالف بين قريش والانصار
يعنى آخى بينهم لانه لا حلف فى الاسلام يعنى بو مقوله برلرده آند ايچشمك زمان جاهليتده اولوردى

الاحلاف همزه نك فتحيله برى بريله تناصره عهد ايدوب آندايجشن قبيله لر الحليف حانك فتحى
ولامك كسرى ومديله بركمسنه ايله عهد ايدوب آندايجن كمسنه محالف معناسنه الحليفان حانك
فتحى ولامك كسرى ومديله برى بريله عهد ايدوب آندايجن قبيلتين وحليف اللسان دلى كسكين
اولوب فصيح اللسان اولن كمسنه المحلفان ميمك ضمى ولامك كسرى ايله آند ويرجيلر معناسنه
ومنه قولهم حضار والوزن محلفان وبويله ديدكلرينك وجهى بودركه حضار ووزن
ايكى يلدزدر سهيل يلدزينه شبيه اولدقلرى ايچون هر كم انلره نظر قلسه بعضا سهيل دربو
آنداچر بعضا دكلدر ديو آنداچر وايضا منه قولهم كميت محلفة يعنى آتك طورى اولماسنده
اختلاف اولنسه كميت محلفة ديرلر الحلفاء حانك فتحى ولامك سكونى والفك مديله براوت
درصوده بتر ومذبورى زمخشرى لسان فارسيده غنشه ايله تفسير اتمش وغنشه شول
سازه درلركه اندن حصير اورلر وجوال اوروب ايجنه صمان قورلر الحلفة فتحتيله واحدى
قصبة وطرفة كبى كه قصبه قامش وطرفه ايلغون معناسنه در وبوابوزيد روايتى اوزره
در واصمعى ايتدى واحدى حلفه در حانك فتحى ولامك كسريله ذوالحليفه حانك ضمى ولامك فتحيله تصغير
وزنى اوزره بر موضعك اسمى در الحنف فتحتيله اياغك اكرى اولماسى در بر جنبشله كه اياغك باشى
بر معلقى برى برينه مائل اوله ابن الاعرابى ايتدى حنف اياغك صرچه برماغى جانبنه اولمق
مثق اوزره يوريكدر الحنف حانك فتحى ونونك سكونيله اياغى ذكر اولنان صفت اوزره قلمق
يقال ضربت فلانا على رجله فحنفتها الاحنف همزه نك ونونك فتحيله شول كمسنه دركه اياغك باشى
بر معنى برى برينه مائل اوله ياخود ديو ريسى ذكر اولنان وجه اوزره اوله واحنف بن قيس
احنف ديدكلرى اكا بناء ايدى زيرا مذبورك اسمى صخر ايدى الحنيف حانك فتحى ونونك كسرى ومديله
مسلم اولن كمسنه وكذا اولور مستقيمه حنيف ديرلر شئ نقيضيله تسميه ايدوب تفأل ايچون عوره بصير ديرلر

شدت

شدت نظرى وحدت بصرى اولدغندن اوترى التحنف فتحتيله ونونك ضمى وتشديديله ابوحنيفه
قولى ايله عامل اولمق يقال تحنف الرجل اذا عمل عمل الحنيفية وبعضلر ايتدى تحنف لسنه اتمكدر
اختتان معناسنه وبعضلر ايتدى تحنف اصنامدن فراغت ايدوب عبادته يوز طوتمقدر الحنفاء
حانك فتحى ونونك سكونى والفك مديله حذيفة بن بدر فزارينك آتنك اسميدر والحنفاء كذلك بنى
معاويه بن عامر بن ربيعه يه منسوب اولن صونك اسميدر حنيفه حانك فتحى ونونك كسرى ومديله
بر جماعتك باباسنك اديدركه اول حنيفة بن لجيم دركه جدّ اعلالرى وائل در الحوف حانك فتحى و
واوك سكونيله بر درى دركه شق ايدوب ازارشكلنده حبش كورن عورتلر واوغلنجقلر كيرلر الحافان
حانك فتحى ايله جانبان معناسنه يقال حافة الوادى بطرفيه التحوف فتحتيله وواوك ضمى وتشديديله
اكسمك يقال تحوفه اذا تنقصه الحيف حانك فتحى وياءنك سكونيله جور وظلم معناسنه يقال حاف عليه
اى جار التحيف فتحتيله وياءنك ضمى وتشديديله اكسمك تنقص معناسنه تقول تحيفت الشئ مثل تحوفته
اذا تنقصته من حافاته فصل الخاء الخندفة على وزن الدحرجة بر جنس يوريكدر كه اول يورلق
طريقيله اولن يوريك ديشلردركه وشوليه زعم ايتديلر كه الياس بن مضرك زوجه سنه خندف
ديو تسميه اولنماسى يوريسى ذكر اولنان وجه اوزره اولدغيچون اوله ومذبوره نك اسمى ليلى در
الياسك اولادى مذبوره يه نسبت اولنشدركه انلر يك جملة والده سى اولدر يقال خندف الرجل اذا
مشى معاجا يقلب قدميه كانه يغترف بهما يعنى ايغلرن آجاجه يوريسه ويردن برنسنه يى جالوب
الوركبى ايغلرين دوندرى دوندرى يوريسه الخذف خاء معجمه نك فتحى وذال معجمه نك سكونيله
اتمق المخذفة ميمك كسرى وذالك فتحيله صابان كه اونك ايله طاش اتارلر ياخود برنسنه يى مطلقا اتمغه
آلت الخذوف خانك فتحى وذالك ضمى ومديله ديشى مركب سرعله يورمكهن ايغلريله طاشى اتة الخذروف
خانك ورانك ضمى وذال معجمه نك سكونيله عصفور وزنى اوزره برنسنه دركه صبيان انى بر ايبه طاقوب

ایکی الیله دوندرور واول حالت ده انک فرلدوبسی وخشلدسی اشدلور الخذاریف خانک فتحی
ورانک کسری ومدیله جمعی یقال ترکت السیوف راسه خذاریف ای قطعا کل قطعة مثل الخذروف و
خذروفک تغییری لالان مروراندی الخذراف خانک کسری وذالک سکونیله شوره اولن اوتلردن
برجنس اوت در الخذرافة خانک کسری وذالک کذلک سکونیله واحدی الخرفة خانک ضمی ورانک
سکونیله دیوشرلن میوه یقال التمر خرفة الصایم المخرفة میمک ورانک فتحی وخانک سکونیله بستان
معناسنه در ومخرفه یوله دخی دیرلر المخرف میمک ورانک فتحیله کذلک یوله دیرلر المخرف میمک ضمی
کسری ورانک فتحیله شول ظرف درکه دوشرلن میوه لی دوشردکجه انوکا بخنه قورلر الخروف
خانک فتحی ورانک ضمی ومدیله قوزی بره معناسنه وخروف کاه اولور آت قولننه دخی اطلاق اولنور
قجی الی ایلق یا خود یدی ایلق اولسه اصمعی روایتی اوزره ننه کم کتاب فرسده ذکر ایتمشدر
الطرائف خانک فتحی ویانک کسری ایله شول خرما انجلری درکه دیوشرلجک میوه سی اغاج باشنده ایکن
تعذیر اولنه ابو زید روایتی اوزره الخریف خانک فتحی ورانک کسری ومدیله کوز فصلی درکه
انده میوه لر کالن بولوب دیوشرلور وخریف دیوشرلن میوه یه دخی دیرلر وخریف کوز ایامنده
یغن یغموره دخی دیرلر یقال خرفنا ای اصابنا مطر الخریف وخرفت الارض المخروفة میمک فتحیله
شول یردرکه اکا کوز یغموری یغمش اولا الخرفی خانک فتحی ورانک سکونی ویانک تشدیدیله خریفه
منسوب اولن نسنه الخرفی فتحتینله بمعناه علی غیر قیاس فیهما یعنی قیاس فعیل صیغه سنک نسبتنده
فعیلی کلمک درحرف مدک اثباتیله المخارفة میمک ضمی ورانک فتحیله کوز ایامنده وعد ایله معامله ایتمک
کسائی روایتی اوزره یقال عاملته مخارفة من الخریف کالمشاهرة کما یقال مشاهرة من الشهر
خرافه خانک ضمی ورانک تخفیفیله برکسنه نک اسمی درکه عذره قبیله سندندر که انی جن المنذری طائفه جنک
خبرلرن سویله دکجه انی تکذیب ایتمکین حدیث خرافه بی مثل ضرب ایتمشلردی وبعضا مبر تذنیر روایت
اولنمشدرکه

اولنمشدرکه خرافة حق بیورمشلردر وبونک راسی مخفف درننه کم مرور ایتدیکی والف لام داخل
اولماز معرفه اولدیغیچون مکرکه خرافه ایله شول یلان حکایه لر مراد اوله که کیجه ایله حکایت اولنور
الخرف خانک فتحی ورانک سکونیله میوه دیرمک یقال خرفت الثمار اخرفها من الباب الاول ای اجتنیتها
وخرف کوز یغموری یغمغه دخی دیرلر ننه کم مرور ایتدی المخروف میمک فتحی ورانک ضمی ایله دیوشرلن
میوه الخرف فتحتینله زیاده بیر اولماغله عقلی فاسد اولمق یقال خرف الرجل خرفا من الباب الرابع
الخرف خانک ورانک کسریله عقلی فاسد اولان کسنه الاخراف همزه نک کسریله قیون کوز ایامنده طغورمق
یقال اخرفت الشاة اذا ولدت فی الخریف واموی ایتدی قچج ناقه حامل اولسه وللجک یل حامل اولدقی
وقتده طوغورسه اخرفت الناقة دیرلر واخراف قوم خریفه داخل اولمغه ده دیرلر المخرفة میمک ضمی ورانک
کسریله شول حامله اولن ناقه درکه هر نه وقتده حامل ولوبسه اول حامل اولدغی وقتده طوغوره الخارف
رانک کسریله ویام یا مثناتله ایکی قبیله نک اسمی در عنوة الخزف خانک فتحی وزاء معجمه نک سکونیله بورکن
اکره صلصله یوریمک الخزف فتحتینله دستی وهرنسنه که بالچقدن اولوب آتشده بشمش اولا خزف
دیرلر الخسف فتحتینله برمکان بیر یاروب بره باتمق یقال خسف المکان یخسف خسوفا من الباب الثانی
اذا ذهب فی الارض وخسوف کوز زیاده ضعیف اولمه دن باتوب ایچرو کتمکه دخی دیرلر وآی
طوتلماغه دخی دیرلر خسوف القمر معناسنه واولی وافصح بودرکه خسوف قمره کسوف شمسه نسبت اولنوب
خسف القمر وکسف الشمس دیه ثعلب روایتی اوزره الخسف خانک فتحی وسنک سکونیله برمکانی یره باتورمق
یقال خسف الله به الارض خسفا من الباب الثانی ایضا اذا غاب به فیها ومنه قوله تعالی فخسفنا به وبداره
الارض وخسف به دخی دیرلر بناء مجهول اوزره وقرئ لخسف بناء علی مالم یسم فاعله وعبد اللهک مصحفنده
لانخسف بنا واقع اولمشدر باب انفعالدن صیغه مجهول اوزره ننه کم انطلق بنا دیرلر وخسف نقصان
دخی دیرلر یقال رضی فلان بالخسف ای بالنقیصة وخسف اجلق معناسنه دخی استعمال اولنور یقال بات

فلالا بالخسف ای جایعا ومذلن معناسنه دخی کلور یقال سامه خَسفا وخسفا ایضا بالضم اذا اولاه
ذلا یعنی مذلت واصل قلسه بعضلر کلام مذکورک معناسنی مشقت وزحمت تکلیف قلمقدر دیدی خسیف
الرکیة قیونک صوینی چقدیغی یردر ابو زید روایتی اوزره ورکیه راء مهمله ویاء مشدده ایله بقاع
اولمش قیویه دیرلر الخاسف سینک کسریله ارق اولان کمسنه مهزول معناسنه الخسیف خانک فتحی
وسینک کسریله ومدیله شول قیودر که طاشلو یرده قازله صویی کورا اولدیغنه بناء منقطع اولمیه الخسف
ضمتیله جمعی الاخاسیف همزه نک فتحی وسینک کسری ومدیله بو مشتق یر یقال وقعوا فی اخاسیف من
الارض وهی اللینة الخشفة خانک فتحی وشینک سکونیله حس وحرکت یعنی بر نسنه نک حرکت ایتمسی وحرکتنک
آوازی خفی اولمسی تقول خشف الانسان یخشف خشفا من الباب الثانی الخشف فتحتیله بمعناه
وبو تقدیرده صاحب صراحک خشف جنبیدن ودریا ختن دیدکی غیر مناسب اولدیغی ظاهر اولور
زیرا حس بو مقامده صوت خفی معناسنه در علم وشعور معناسنه دکلدر نته کم قاموسده وسایر
کتب لغتده تصریح اولنمشدر وخشف الثلج دخی دیرلر قار چوقی یغوب اوزرنده یورینلدکده آوازی
ظاهر اولمسه وخشف باشی یارمغه دیرلر یقال خشف راسه بالحجر ای فضخه وفضخ فائله وضاد و
خاء معجمتیله باش یارمق معناسنه در الخشیف خانک فتحی وشینک کسری ومدیله قار ثلج معناسنه
الخشوف خانک فتحی وشینک ضمی ایله رجل سریعه دیرلر وخشوف کیجه ایله یورینه دوه یه دخی دیرلر
الخشف خانک ضمی وشینک فتحی وتشدیدیله کیجه ایله یورین دوه لر الخاشف شینک کسریله والخاشفة
کذلک شینک کسریله واحدی کیجه ایله یورین دوه لردن بری معناسنه المخشف میمک کسری وخانک
سکونیله وشینک فتحیله شول کمسنه درکه کیجه ایله بهادر اوله الخشاف خانک ضمی وشینک تشدیدیله
یره سنه دیدکلری قوشدر شب پره معناسنه بعضلر قرلغوج دردیدیلر خطاف معناسنه الخشف
خانک ضمی وشینک فتحیله صُرَد وزنی اوزره باشی سنک ذباب اخضر معناسنه کذا فی بعض نسخ الصحاح

الخشاف

الخشاف خانک فتحی وشینک تشدیدیله بر رجلک اسمیدر الخشوف ضمتیله یر یوزنده یورمک
یقال خشف یخشف خشوفا من الباب الاول اذا ذهب فی الارض الخصف خانک فتحی وصادک سکونیله
شول غب نعلینی درکه بر بجه قات دکی اوله الخصفة خانک فتحی وصادک سکونیله شول ظرفدر که خرما
بسراغندن ایشلیوب ایچنه خورما قورلر الخصفة فتحتیله بمعناه الخصف فتحتیله جمعی الخصاف خانک کسریله
کذلک جمعی ظروف تمر معناسنه خصفة فتحتیله بر قبیله نک باباسی آدیدرکه اول خصفه بن قیس
عیلاندر خصف نعلین دیکمکه دخی دیرلر تقول خصف النعل اذا خرزها ومنه قوله تعالی
وطفقا یخصفان علیهما من ورق الجنة ای یلزقان بعضه ببعض لیستترا به عورتهما الاختصاف
همزه نک وتانک کسریله کذلک بری بر برینه دیکمک ویاپشدرمق ومنه قراءة الحسن یخصّفان خانک و
صادک کسریله تاء صاده ادغام ایدوب خایه اجتماع ساکنیندن اوتری وکسره حرکت ویرمکله
وبعضلر عینی ایله تانک فتحی خایه نقل ایدوب خایی مفتوح قلورلر اخفش روایتی اوزره الاخصف
همزه نک وصادک فتحیله بوکرلری آق اولمش آت یاخود قیون که انلرک ابلقی بوکرلرینه جمع اوله
واخصف شول لونه دیرلر که کول لونی کبی اقه وسیاهه مائل اوله یقال جبل اخصف وظلیم اخصف
ای فیه سواد وبیاض الخصیف خانک فتحی وصادک کسری ومدیله کول رنکنده اولمش که دمور
کیمه لرنه بناء لون منده بور اوزره اولور یقال کتیبة خصیف وهو لون الحدید وبعضلر ایتدیکی
بو شول عسکردر که اردلرنده بر بلوک اتلولری اوله بو سببدن خصیفه تاء تانیث لاحق
اولمادی فعیل بمعنی مفعول اولدیغیچون زیرا مردف معناسنه اولوردی زیرا فعیل بو تقدیرجه
بمعنی فاعل اولور وهر ایکی لون که جمع اولالر الا خصیف دیرلر وخصیف شول تازه سوده دیرلر
که انوک اوزرینه یوغرد دوکله واکر انوک اوزرینه خرما وصائی یاغی دخی قویسه لر عوبثانی
دیرلر عینی مهمله نک وباء موحده نک فتحیله وثاء مثلثه نک ویاء مشدده ایله وخصیف دکلدر عرب

اولوردو ارمذبور ده لون
حدید ... اوتری خصیف
دیبسلر ایدی کتیبه خصیفه
ونکلازم جحجح

نعلیننه دخی دیرلر **المخصف** میمک کسری وصادک فتحیله بیز که سراجلر قوللنرلرش معناسنه **الخصاف**
خانک کسریله ناقه ولدن طقوز آیلق اولدقدنصکره برقمق یقال اخصفت الناقة تخصف خصافا من
الباب الثانی **الخصوف** خانک فتحی وصادک ضمی ایله طقوز آیلق ولد برغن ناقه و بعضلر ایتدی
خصوف شول ناقه در که جفت لشدکدن صکره بر ییل برآی کچدکده ولد کتوره واکر ایکی ای کچدکده
ولد کتوررسه اکا جرور دیرلر جیمله وراءیله مهملتین ایله **خصاف** خانک فتحی وفانک کسری اوزره
بر آتک اسمیدر و فی المثل هو اجرا من خاصی خصاف و بونک اصلی بودر که ملوکدن بعضی ذکر اولنان
آتی صاحبندن دوه ایچون طلب ایتدکده صاحبی منع ایدوب آنی خادم ایتمش تا که دوه لکنه دخی
بولنمایه **الخصف** تلنگک خروج ریح معناسنه یقال خصف بها اذا ردم **خصاف** خانک فتحی وفانک کسری
اوزره بللنجی ومنه قیل للامة یا خصاف **الخطف** خانک فتحی وطانک سکونیله قاپمق استلاب معناسنه
یقال خطفه یخطفه خطفا من الباب الرابع وهی اللغة الجیدة وفیه لغة اخری حکاها الاخفش وهی خطف یخطف
من الباب الثانی وهی قلیلة ردیة لا تکاد تعرف وقد قراء بها یونس فی قوله تعالی یخطف ابصارهم
الاختطاف همزه نک و تانک کسریله قاپمق **التخطف** فتحتیله وطانک ضمی وتشدیدیله بمعناه یقال اختطفه
وتخطفه بمعنی واحد وحسن که الا من خطف الخطفة قراءت ایتمشدر باب افتعالدن در اصلنده
اختطف ایدی تانک حرکتی ما قبلنه ویرلوب ادغام اولندقدن صکره همزه حذف اولندی غنا
کلدکنده اوتری بنه کم زائد باب افتعالدن در اصلنده اختطف ایدی تانک حرکتی ما قبلنه
ویرلوب ادغام اولندقدن صکره همزه حذف اولندی غنا کلد باب لامدن قتل تعبیر بزنا کلسه
کرکدر ان شاء الله تعالی **الخطاف** خانک ضمی وطانک تشدیدیله قرلغوج دیدکلری طایر معروف
در وخطاف شول اکری دموردر که بکره نک ایکی جانبنده اولور ومحور دیدکلری آرقری طوران
دمورانلر بکرا اوزرینه دورایدر **الخطاطیف** خانک فتحی وطانک کسری ومدیله جمعی وخطاطیف

السابح

السابح برنجی جانورلرک طرنقلری **الخطاف** خانک فتحی وطانک تشدیدیله شیطان معناسنه استعمال
اولنور نته کم حدیث شریفده وارد اولمشدر و شیطانه خطاف دینلدی ملاء اعلادن اشتدوکن قاپوب
سرقه ایتدوکیچون **خاطف ظله** بر طایرک اسمیدر که ابن سلمه ایتدی مذبور بر طایردر که اکا رفراف دیرلر
رانک فتحیله تجرکه صوده کولکه سن کورسه انی قاپمغه توجه ایدر **الخاطف** طانک کسریله قورد دیکک اسمیدر
و برق خاطف کوز نوری قاپن یلدرمه دیرلر **الاخطاف** همزه نک کسریله خطا ایتمک معناسنه
یقال رمی الرمیة فاخطفها اذا اخطأها **مخطف** میمک ضمی وخانک سکونی وطانک فتحی ایله شول آت
در که قولن یرینک خلقنده اولان حشاسی یعنی قارنی دبر تکلو اوله **الخطیفة** خانک فتحی وطانک کسری
ومدیله شول اوندر که سود اوزرینه دوکلوب وطبخ اولنوب قاشق ایله اکل اولنور خطیفه دیرلر
قاشق ایله خطف اولندیغیچون وابن الاعرابی ایتدی اول جبولاء دیدکلری طعامدر جیمک فتحی و
بانک ضمی والفک مدیله **الخطیف** خانک فتحی وطانک کسری ومدیله غایت سریع اولان دوه کویا که
غایت سرعتندن حالت مشیده بوینی چکرآلور کیدر **الخطفی** فتحتیله والفک مدیله ذکر اولنان
سرعتک اسمیدر وخطفی کذلک شاعر معروف اولان جریرک جدینک لقبیدر که انک اسمی عوف در
الخیطفی خانک فتحی ویانک سکونی والفک قصریله بمعناها **الخنظرفة** بالظاء المعجمة علی وزن الدحرجة
دوه یورییده سرعت ایدوب آدمی واسع قلمقدر حذرفه ده لغتدر ذال معجمه ایله **الخف** خانک
ضمی وفانک تشدیدیله دوه نک ایاغنده اولان دریکه سایر حیوانات تک طرناغی منزله سنده در
و خف ادیکه دخی دیرلر ایاغه کیرلر و خفک نعل دیدکلری آدکدن فرقی بودر که خفک یره
کلن یری نعلدن اغلظدر **الخفاف** خانک کسریله خفک جمعیدر دوه ایاقلری و ادکلر معناسنه **الخف**
خانک کسریله خفیف اولان نسنه وخف جماعت قلیله دخی دیرلر یقال اخرج فلان فی خف من قومه
ای فی جماعة قلیلة **التخفیف** علی وزن التکریم بر نسنه یی یکن ایتمک که تثقیلک مقابلیدر **الاستخفاف**

همزه نك و تانك كسريله بر نسنه يى يينى بولمق كه استثقالك مقابلى در و استخفاف خور قلمق معناسنه
دخى كلور يقال استخفه اذا اهانه الخفيف خانك فتحى و فانك كسرى و مديله سبك اولان كسنه الخفاف
خانك ضمى ايله بمعناه خفاف خانك كوتلك ضمى ايله بر رجلك اسمى در كه خفاف بن ندبة السلمى در كه غربان
غربان در يعنى عربك زمان جاهليتده اولن اولولرندن در الخفة خانك كسريله يينى اولمق يقال
خف الشئ يخف خفة من الباب الثانى اذا صار خفيفا و زحمت آز اولمق معناسنه ده كلور و خدمت
ده چابك اولمق معناسنه ده كلور يقال خفت زحمتهم وخف له فى الخدمة يخف خفة الخفوف ضميله آز
اولمق يقال خف القوم خفوفا اذا قلوا الاخفاف همزه نك كسريله بر كسنه نك يوكى يينى اولوب
سبكبار اولمق يقال اخف الرجل اذا خفت حاله و فى الحديث ان بين ايدينا عقبة كؤودا لا يجوزها
الا المخف وكؤود كافك فتحى و همزه نك ضمى و مديله صعب معناسنه در و اخفاف قومك طوارى يينى
اولمق يقال اخف القوم اذا كانت دوابهم خفافا الخفاف خانك فتحى ايله بر يربكر اسمى در كه
ارسلانى چوق در الخلف خانك فتحى و لامك سكونيله آرت كه قدامك نقيضى در و خلف بر قرندن صكره
كلن قرنه دخى ديرلر يقال هولاء خلف سوء بو كلامى شول كسنه لر حقنده سويلير لر كه كندولردن اكثر
اولن قوملر اردنجه كلمش اولالر و خلف بيرمز سوزه دخى ديرلر يقال سكت الفا و نطق خلفا يعنى
بيك ايو سوزدن كلمكده ساكت اولوب بر سوز سويلدى و آنى دخى بيرمز سويلدى ابو يوسف ايتدى ابن
الاعرابيدن روايت در كه بر اعرابى بر قوم ايله او تورركن يلندى و خجالت لازم اولدقده باشنى
بر مغيله دبرنه اشارت ايدوب ايتدى انها خلف نطقت خلفا يعنى دون وكريه اولان كسنه نك
كلامى دخى حالنه كوره دون وكريه اولور و خلف قيودن صو چكمكه دخى ديرلر يقال خلف يخلف
من الباب الثانى و خلف اورته سى اسكين بزك اسكى يرن چقروب ايكى جانبن برى بريه
ديكمكه دخى ديرلر يقال خلفت الثوب اخلفه اذا بلى وسطه فاخرجت البالى منه ثم لفقته و خلف
بهلوده

بهلوده اولن اياكو تكلمرنيك قصه سنه دخى ديرلر و خلف بر كسنه نك قايم مقامنه دخى ديرلر
و خلف بعد معناسنه ده كلور يقال جلست خلف فلان اى بعده الخلوف ضميله جمعى قصه اياكولر
معناسنه و خلف خرما قوريدجق يره دخى ديرلر خرمن معناسنه يقال وراء بيتك خلف جيد
الخليف خانك فتحى و لامك كسرى و مديله شول بز دركه كهنه يرين چقروب مرمت قلمش اولالر
ذات خلفين ايكى باشلو اولان بالته الخلف فتحتيله قايم مقام معناسنه يقال هو خلف سوء من
ابيه اذا قام مقامه اخفش ايتدى بو ندره فتح و سكون برابر در اضافت و افراد حالنده و بعضلر
اضافتده تحريك ايدوب خلف صدق ديرو افراد ده ساكن قلوب بو لغله اضافت و افراد حاللرنك
فرقن ايدرلر و خلف خليفه نصب اولنان كسنه يه ده ديرلر الاخلف همزه نك و لامك فتحيله شول دوه
دركه بر جانبنه مائل اوله ابو عبيد روايتى اوزره الخلف خانك ضمى و لامك سكونى ايله اسم در اخلافدن
و خلف مستقبلاتده نظر استعمال اولنور كذب ماضيلرده نظر استعمال اولندغى كبى الخلف خانك
كسرى و لامك سكونيله برى كدوب برى كلمك محلنده استعمال اولنور يقال هن يمشين خلفة اى نرتب
بهذه وتجئ بهذه و خلفه مختلف اولمق معناسنه ده كلور يقال القوم خلفة اى مختلفون و بوا بو زيد
روايتى در و خلفه اولادك ياريسى ذكور و ياريسى اناث اولمغه دخى ديرلر يقال بنو فلان خلفة
اى شطرة نصف ذكور و نصف اناث و خلفه كيجه نك و كوندوزك مختلف اولمسنه دخى ديرلر و منه
قوله تعالى و هو الذى جعل الليل والنهار خلفة لمن اراد ان يذكر و خلفه ادب خانه يه واروب
كلمكه دخى ديرلر يقال اخذته خلفة اذا اختلف الى المتوضأ و صو چكيجك محله دخى ديرلر يقال
من اين خلفتكم اى من اين تستقون و خلفه شول اوته دخى ديرلر كه نباتات قوريدقدن صكره
يرندن ظهور ايدر و خلفة الشجر شول ميوه يه ديرلر كه چوق ميوه دن صكره خروج ايدر و ابو
عبيد ايتدى خلفه ياى كونلرنده بتن اوتدر الخلف خانك فتحى و لامك كسريله حامل اولن ناقه

الخلفة كذلك خانك فتحی ولامك كسريله واحدی المخلف میمك ضمی ولامك كسريله شول دوه دركه بازل
مرتبه سنی كچمش اوله وبازل اضبعی یارن دوه یه دیرلر ومخلف مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور
وبازل مرتبه سنی تجاوز ایدن بر یل اولسه مخلف عام دیرلر ایكی یل اولسه مخلف عامین دیرلر المخلفة
كذلك میمك ضمی ولامك كسريله شول ناقه لره دركه كندولری حامل كوستررلر حالا كه حامل دكللردر
المخلاف میمك كسری وخانك سكونیله وعده سنه چوق مخالفت ایدن كمسنه ومخلاف عیچ اطرافنده
اولن كوبلرینك بربرینه دخی دیرلر المخالیف میمك فتحی ولامك كسری ومدیله جمعیدر كوبلری معناسنه
اكرچه ذكر اولنان مخالیفك هر برینك بر مخصوص اسمی واردر ولكن جمله سنه مخالیف دیرلر
الخالفة لامك كسری ایله كثیر الخلاف اولن كمسنه یقال رجل خالفة اذا كان كثير الخلاف وخالفه مطلقا
ناس معناسنه دخی كلور یقال ما ادری ای خالفة هو ای ای الناس هو ویس خالفة لاینصرف
در تأنیث وتعریف دن اوتری وتعریفنه دلیل ای الناس قولنده موقوف باللام اولن الناس
ایله تفسیر اولندیغیدر وخیرسز اولن كمسنه یه دخی خالفه دیرلر یقال فلان خالفة اهل بیته اذا
كان لاخير فيه وخالفه قره اوچ ذكلرندن بر وركك دخی اسمیدر عمود الخباء معناسنه الخوالف
خانك فتحی ولامك كسريله جمعیدر عمودلر معناسنه وخوالف نساء طائفه سندن دخی عبارت اولنور
قال الله تعالى رضوا بان يكونوا مع الخوالف اى مع النساء الخالف لامك كسری ایله قوی یوردن هیچ
چكمن كمسنه الخليفى خانك كسری ولامك كسری وتشدیدیه والفك قصريله خلافت معناسنه در قال عمر
لو اطيق الاذان مع الخليفى لاذنت یعنی مؤذنلك ایله خلیفه لك جمع اولسه اذان خدمتنی ادا ایدر
دم الخليف خانك فتحی ولامك كسری ومدیله شول یوللردر كه ایكی طاغك اراسنده در ومنه قولهم
فرخ الخليف كما يقال ذئب غضا وذيخ ذال معجمه نك كسری ومدیله وخاء معجمه ایله یالی قورد كه سباع
دندر وغضا غینك وضاد معجمه یله بر اغاجك اسمیدر وخليف الناقة ناقه نك قولتوقلری الخليفة
خانك

خانك فتحی ولامك كسری ومدیله اولو پادشاه سلطان اعظم معناسنه وكاه اولو خلیفه
تراكیب كلامده مؤنث اعتبار اولنور الخلائف خانك فتحی ویانك كسريله جمعیدر خلیفه لر معناسنه
بو جمع اصلا اوزره در كریمه ایله كرائم كبی الخلفاء خانك ضمی ولامك فتحی والفك مدیله كذلك خلیفه
نك جمعیدر لكن خلیفه مذكردن خبر یه اطلاق اولنمادیغیچون تائی معدوم مرتبه سندن عد اولنوب
فعلا وزنی اوزره جمع اولندی ظریف ایله ظرفاء كبی زیرا فعیله اكثر فعلاء وزنی اوزره جمع
اولنماز الخلافة خانك كسری ایله بر كمسنه یه خلیفه اولمق یقال خلفه فی قومه خلافة من الباب
الاول ومنه قوله تعالى وقال موسى لاخيه هارون اخلفنى فى قومى ویقال خلفته ایضا اذا جئت
بعده الخلوف خانك ضمیله صایم اولن كمسنه نك اغزی رایحه بغلمق یقال خلف فم الصايم من الباب
الاول خلوفا اذا تغيرت رايحته وسود وطعام متغیر اولمغه دخی دیرلر یقال خلف اللبن
والطعام اذا تغیر طعمه او رایحته وبر كمسنه فاسد اولمغه ده دیرلر یقال خلف فلان اذا فسد
وبو یعقوب روایتیدر وخلوف غائب اولن كمسنه لره دخی دیرلر یقال حی خلوف ای غيب
وخلوف حاضر اولنلره دخی دیرلر یعنی متخلف ومتأخر اولوب غایب اولمیانلر پس خلوف اضداد
دن اولور الاخلاف همزه نك كسريله اغز رایحه سی متغیر اولمق یقال اخلف فوه فهو لغة فی خلف
اذا تغير واخلاف اسكی بزی مرمت ایتمكه دخی دیرلر تقول اخلفت الثوب فهو لغة فی خلفته
اذا اصلحته واخلاف عوض ویرمكه دخی دیرلر یقال لمن ذهب له مال او ولد او شئ
يستعاض اخلف الله عليك اى رد عليك مثل ما ذهب واكر هلاك اولن عوضنه قابل دكلسه
والد كبی یا عم كبی خلف الله علیك دیرسن الف سز یعنی خدای تعالى كندو لطفندن والدكه یا خود اخره
هلاك اولن نسنه كه خلیفه قلسون واخلاف وعده مخالفت ایتمكه ده دیرلر یقال اخلفه ما وعده
وهو ان يقول شيئا ولا يفعله على الاستقبال وبر كمسنه یی خلف وعد ایتمش بولمغه دخی دیرلر یقال اخلفه

قف

اذا وجد موعده خلفا واخلاف يلدز قورتلق ايجاب ايتمكه دخى ديرلر جاهليت اهلينك
زعمى اوزره يقولون اخلفت النجوم اذا امحلت فلم يكن فيها مطر وامحال حاء مهمله ايله قحط اولمغه
ديرلر واخلاف بر نسنه ضايع اولدقده يرينه بيرين كسب ايتمكه دخى ديرلر يقال اخلف
واخلف يعنى خرج ايت وقزان واخلاف قلج صيرمغيچون ال اوزتمغه دخى ديرلر يقال اخلف
الرجل اذا اهوى بيده الى سيفه ليسلّه واخلاف اوت قورودقدن صكره تازه بيتورمكه دخى
ديرلر يقال اخلف النبات اذا اخرج الخلفة وخلفة بر اوت دركه قوريدن اوتوك
يرينه بتر واخلاف دوه نك واخلاف دوه نك قاسق باغى ذكرينك اوزرينه طولوب افشان
ايتمكه مانع اولماغين خصيتينه يقين ايلتمكه دخى ديرلر افشانه مانع اولمسون ديو يقال اخلفت
عن البعير اذا حولت الحقب فجعلته مما يلى خصى البعير وحقب حاء مهمله نك وقافك فتحيله دوه نك قاسق
باغى واخلاف ناقه ده استعمال اولنماز زيرا ناقه نك بولى فرجندن اولماغين قاسق باغى الكا واصل
اولماز واخلاف قيودن صو چكمكه دخى ديرلر يقال اخلف اذا استقى الاستخلاف همزه نك وتانك
كسريله كذلك قيودن چكمك يقال استخلف اذا استقى واستخلاف بركسنه يى خليفه ايدنمكه دخى ديرلر
يقال استخلفه اذا جعله خليفة الخلاف خانك كسريله مخالفت ايتمك معناسنه ومنه قوله تعالى فرح
المخلفون بمقعدهم خلاف رسول الله اى مخالفة رسول الله وشجر الخلاف سكوت اغاجى يدى معناسنه
وخلاف بركسنه غايب اولدقده زوجه سى آخر كسنه يه وارمغه دخى ديرلر منه قولهم هو يخالف
الى امرأة فلان اى يأتيها اذا غاب عنها زوجها المخلفة ميمك ولامك فتحيله وخانك سكونيله سكوت
اغاجى چوق بتدوكى يرا التخليف على وزن التكريم ناقه نك برمه سن بغلمغه ديرلر تقول خلّف بناقته
تخليفا اذا صرّ منها خلفا واحدا وخلف مه باشنه ديرلر خانك كسرى ولامك سكونيله على ما مرّ وصر صاد
وراء مهمليله بغلمق وتخليف كرو براقمغه دخى ديرلر تقول خلّفت فلانا فتخلّف حتى التخلّف فتحتيله ولامك

حتى وتشديد يله كيرو قالمق تاخر معناسنه الخلفنة خانك كسرى ولامك فتحى وفانك سكونيله ورفته
دال وسين مهملتينله وخاتله فرموده اولن ناقه يه ديرلر الخنّاف خانك كسريله دوه نك بلكلرنده
اولان ملايمت در تقول خنف البعير يخنف خنافا من الباب الثانى اذا سار فقلب خف يديه
الى وحشيه يعنى يورركن اول اياغين طشره دوندرسه الخنوف خانك فتحى ونونك ضمى ومديله ذكر
اولنان صفتله موصوف اولن دوه يقال ناقة خنوف وخناف دوه يولاردن بورنن دونورمكه
دخى ديرلر يولار الته دوكى جهتدن يقال خنف البعير يخنف خنافا اذا لوى انفه من الزمام وابو
عبيد ايدى خناف بو بنده اولور يعنى دوه يوبانى طرف خلافه اككدر رنجع يولارى كلوب
يدكمك مراد اولنه الخانف نونك كسرى ايله شول كمسنه دركه كبردن بورنن يوقارو
طوتر يقال رايته خانفا بانفه الخنيف خانك فتحى ونونك كسرى ومديله شول آق
كتان بزى دركه قالن اوله الخنف ضمتيله جمعى وفى الحديث تخرقت عنا الخنف ابو مخنف
ميمك كسرى ونونك فتحى ايله منبر وزنى اوزره لوط بن يحيانك كنيتى دركه مذهبو سيَر نقل ايدن
كمسنه لردندر الخوف خانك فتحى وواوك سكونيله قورقمق الخيفة خانك كسرى ومديله
والمخافة ميمك فتحيله بونلر دخى كذلك قورقمق معناسنه در يقال خاف يخاف خوفا وخيفة ومخافة
من الباب الرابع وخيفه اسم دخى كلور خوف معناسنه الخيف خانك كسرى وبانك فتحيله جمعى
خوفلر معناسنه اصلى واودر يايه دونشدر ما قبلنك كسرندن اوترى الخائف يانك كسريله
قورقجى كمسنه الخوّف خانك ضمى وواوك فتحى وتشديديله خائفك جمعى اصل اوزرينه الخيّف
خانك ضمى ويانك فتحى وتشديديله كذلك خائفك جمعى لفظى اوزره خيف خانك فتحى وفانك سكونى اوزره
بناسى ايلام درخوف ايت معناسنه الخاف على وزن المال قورقجى معناسنه يقال رجل خاف اى شديد
الخوف پس بوانى فعل وزنى اوزره صفت قلمشلردر فرق وفرح كبى كه بونلر دخى قورقجى معناسنه در

نته کم رجل صات دیرلر شدید الصوت معناسنه **المخاوفه** میمک ضمی و واوک فتحیله قورخشمه باب
مغالبه دن یقال خاوفه فخافه یخوفه غلبه بالخوف ای کان اشد خوفا منه **الاخافه** همزه نک کسریله
قورخوتمق **التخویف** علی وزن التکریم بمعناه واخافه حجاج منی خیفنه قورغه دخی دیرلر یقال اخافه
القوم اذا اتوا خیف منی فنزلوا وخیف صوا قند وسنده یوکسک یره دیرلر **المخیف** میمک ضمی و
خانک کسری ومدیله قورقدجی یقال وجع مخیف ای یخیف من رآه **المخوف** میمک فتحی وخانک ضمی ومدیله
قورخلو معناسنه یقال طریق مخوف ولا یقال مخیف لانه لا یخیف وانما یخیف فیه قاطع الطریق **التخیف**
فتحتیله ویانک ضمی وتشدیدیله قورخوتمق یقال تخیفت علیه الشی ای خفته **التخوف** فتحتیله وواوک ضمی و
تشدیدیله اکسیلمک تنقص معناسنه ومنه قوله تعالی او یاخذهم علی تخوف **الخافة** علی وزن الحالة بر دری
درکه بال صقعی کسه‌ای استعمال **الخیف** خانک فتحی ویانک سکونیله طاغک انشی اولوب بر کی اولن
یری وصوا قندسنک یوکسک یری یوقسه بدر منی ده اولن مسجد شریفه مسجد خیف دیرلر وخیف جرقش
ذریه‌سی دخی دیرلر **الخیفاء** خانک فتحی ویانک سکونیله والفک مدیله ذریسی صارقمش ناقه **الاخیف**
همزه نک ویانک فتحیله شول دوه درکه ذکرنک غلافی صارقمش اوله یقال خیف بفتح الخاء وکسر الیاء من الباب
الرابع اذا وسع الجلد المذبور **واخیف** شول اته دخی دیرلر که بر گوزی گوک و بر گوزی سیاه اوله
الخیف فتحتیله آتنک بر گوزی گوک و بر گوزی سیاه اولمق وسایر حیواندن دخی استعمال اولنور
الاخیاف همزه نک فتحی ایله قارشق اولن قوم ومنه قیل الناس اخیاف ای مختلفون واخیاف شول قرنداش
لره دیرلر که انالری بر و بابالری متعدد اوله یقال اخوة اخیاف اذا کانت امهم واحدة والآباء
شتی **الخیفان** خانک فتحی ویانک سکونیله شول چکرکه درکه انده خطوط مختلفه اوله یعنی آق وصاری خطلری
اوله **الخیفانة** خانک فتحی ویانک کذلک سکونیله واحدی اندن صکره خیفانه اته دخی اطلاق اولنور چکرکیه
تشبیها جست وچابک اولماسی اعتباریچون **فصل الدال** **الدف** دالک فتحی وفانک تشدیدیله

بال

بالجنب معناسنه دفا البعیر دوه نک ایکی یانی دیمکدر **الدف** دالک ضمی وفانک کذلک تشدیدیله
دف که سازنده لر چالر وابو عبید روایتی اوزره بونده فتح دخی لغتدر **المدفف** میمک ضمی فاء اولک
فتحی وتشدیدیله شول دوه اوریکی درکه دوه نک یانی اوزره دوشمش اوله یقال سنام مدفف اذا سقط
علی دفی البعیر **الدفیف** دالک فتحی و فانک کسری ومدیله آهسته سیر ایتمک ودفیف الطایر قوشک یره یقین
اوچمق یقال عقاب دفوف للذی یدنو من الارض فی طیرانه اذا انقض وانقضاض فتحیله قوشک
قونغه توجه ایتمسی در **الدافة** فانک تشدیدیله اهسته سیر ایدن جماعت یقال دفت علینا من بنی
فلان دافة ودافة عسکره دخی دیرلر عدو جانبنه سیر ایتدیکچون **المدافة** میمک ضمی ایله بر کمسنه نک تمام
قتل اتمک **الدفاف** دالک کسریله بمعناه تقول دافقت الرجل مدافة ودفافا اذا اجهزت علیه واجهار
قتله دیرلر ومنه حدیث خالد بن الولید من کان معه اسیر فلیدافه ای فلیقتله **الثاف** تانک فتحیله
خلوع مزاحم ایدوب بری بری اوزرینه بنمک یقال تداف القوم اذا رکب بعضهم بعضا **الاستدفاف**
همزه نک وتانک کسریله آسان اولمق یقال خذ ما استدف ای ما امکن وتسهل واستدفاف استقامت
واستعداد معناسنه ده کلور یقال استدف امرهم ای استتب واستقام **الاستطفاف**
همزه نک وتانک کسریله کذلک تهیؤ واصلاح معناسنه در استطفافک طاسی والدن دونمشدر **الدلیف**
دالک فتحی ولامک کسری ومدیله کیج یوریمک یقال دلف الشیخ من الباب الثانی اذا مشی وقارب الخطو
ودلیف عسکر یکدیگره ایلری واریسنه دخی دیرلر یقال دلفت الکتیبة فی الحرب اذا تقدمت ویقال
دلفنا لهم ای قدمنا لهم **الدالف** لامک کسریله شول او قدر که نشانک اشنی لسنه ایرشوب دکدکی
یردن آخر جانبه متحول اوله ودالف شول کسنه یه ده دیرلر که آغر یوک کوترمکین آدمی آز آزاده
داخل کبی که باب حاء مهمله ده مرور ایتدی **الدلف** دالک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله جمعی راکع ایله رکع کبی
التدلف فتحتیله ولامک ضمی وتشدیدیله بر نسنه یه یقین وارمق یقال تدلف الیه اذا تمشی ودنا **ابو دلف**

دالک ضمی ولامک فتحیله عربک کنیه لرندن در الدلفین دالک ضمی ولامک سکونی وفانک کسری ومدیله
دریاده بر جانور درکه غرق اولنلره نجات ویرور الدنف فتحتیله اوکولم خسته لک مرض لازم
معناسنه و دنف مریضه دخی اطلاق اولنور یقال رجل دنف وامراءة دنف وقوم دنف یستوی
فیه المذکر والمؤنث والتثنیة والجمع و دنف مریض اغرلنمغه دخی دیرلر یقال دنف المریض دنفا
من الباب الرابع اذا ثقل و دنف کون باتمغه قریب اولمغه دخی دیرلر یقال دنفت الشمس اذا دنت
للغروب الدنف دالک فتحی و نونک کسریله مرض لازمله مریض اولن کمسنه نون مکسور اولیجق مذکر و مؤنث
ممتاز اولوب رجل دنف وامراءة دنفة دیرلر کذلک تثنیه سی وجمعی دخی ممتاز اولور الادناف
همزه نک کسریله کذلک مریض اغرلنمق یقال ادنف المریض اذا ثقل من المرض و ادناف اغرلنمغه دخی دیرلر
یقال ادنفه المرض یتعدی ولا یتعدی و ادناف کون باتمغه قریب اولمغه دخی دیرلر یقال ادنفت
الشمس اذا دنت للمغیب واصفرت المدنف میمک ضمی و نونک کسریله مرضله نقیل اولن کمسنه المدنف
میمک ضمی و نونک فتحیله مرضله نقیل قلنمش نسنه الدوف دالک فتحی و واوک سکونیله بر نسنه یی تر قلمق
تقول دفت الدواء وغیره اذا بللته بماء او بغیره المدوف میمک فتحی و دالک ضمی ومدیله اصلنمش دوا
یا خود غیری نسنه المدووف میمک ضمی و دالک سکونی و واوک ضمیله کذلک اصلنمش نسنه ومنه یقال
مسک مدووف ای مبلول بعضلر مسک مدووف مسک مسحوق معناسنه در دیدی اجوف واوی اولوب
ثلاثی اولنلرده صیغۀ مفعول تمام کلمامشدر الا ایکی کلمه کی بری مسک مدووف و بری ثوب مصوون
در بو ایکی کلمه نادر واقع اولمشدر اصل مدووف و مصوون دیمکدر واو اوزرینه ضمه نقیل اولدیغیچون
و حرف یانک تعلیل ضمه یه تحملی ارتوقا اولدیغیچون ثلاثیده اجوف یائی اولنلر تام و ناقص کلمه سی
جائز اولدی ثوب مخیط و مخیوط کبی نته کم باب الطاده تفسیر اولنمشدر دیاف دالک کسریله جزیره ده بر موضعک
اسمیدرکه اول موضعک اهلی شام یورکلری درکه انلره نبط الشام دیرلر الدیافی دالک کسری و یاء آخره نک

تشدیدیله

تشدیدیله منسول دوه درکه عظیم فرموده اوله فصل الذال الذرف ذالک فتحی و رانک سکونیله
کوز یاشی جاری اولمق الذرفان فتحتیله بمعناه یقال ذرف الدمع یذرف ذرفا وذرفانا
من الباب الثانی اذا سال منها الدمع و ذرفان ضعیف یورمکه دخی دیرلر المذارف میمک فتحی
و رانک کسریله کوز یاشی اقجی یرلر مدامع معناسنه التذریف علی وزن التکریم زیاده اولمق
یقال ذرّف علی المائة تذریفا اذا زاد الاذرعاف همزه نک و رانک کسریله کندی قولاینه
کتمک یقال اذرعفت الابل بالدال والذال جمیعا اذا امضت علی وجوهها و اذرعاف ایلرو
وارمغه دخی دیرلر یقال اذرعف الرجل اذا استنتل من صف القتال والاستنتال تاءیلی
بیننده بونلله ایلرو وارب تقدم ایتمکه دیرلر الذعاف ذالک ضمی ایله و عین مهمله ایله زهر سم
معناسنه و ذعاف زیاده سریع اولن موته دخی دیرلر و ذؤاف دخی لغتدر یقال موت
ذعاف ای سریع یعجل القتل المذعوف میمک فتحی و عینک ضمی ایله زهرلو اولن نسنه یقال طعام مذعوف
الذعف ذالک فتحی و عینک سکونیله زهر ویرمک تقول ذعفت الرجل اذا سقیته الذعاف الذفیف
ذالک فتحی و فانک کسری ومدیله سریع اولن نسنه ذمیل کبی که ذمیل دخی ذال معجمه ایله سریع معناسنه
در یقال ذف یذف من الباب الثانی اذا اسرع و یقال ایضا خفیف و ذفیف ای سریع الذف
ذالک فتحی و فانک تشدیدیله مجروح کمسنه نک قتلنی اتمام ایتمک الذفاف ذالک کسریله بمعناه ابو
جمیل ابندی دالله و ذاله لغتدر دستم قاتله ذفاف دیدکلری بو نزلدن ماخوذدر و ذفاف
ماء قلیله دخی دیرلر التذفیف علی وزن التکریم بر کمسنه یی قتل ایتمه ده سرعت ایتمک تقول
ذففت علی الجریح تذفیفا اذا اسرعت قتله ذفاف ذالک ضمیله بر رجلک اسمیدر الذلف
فتحتیله بورنک کوچک اولوب بورنک ارنبه سی یعنی یومشق یری دوز اولمق یقال ذلف الرجل
من الباب الرابع الاذلف همزه نک ولامک فتحیله بورنی ذکر اولنن وجه اوزره اولن کمسنه الذلفاء

ذالك فتحى ولامك سكونى والفك مديله مؤنثى يقال امراة ذلفا الذلف ذالك ضمى ولامك
سكونى ايله جمعى يقال نسوة ذلف وذلفاء اسم امراة دخى كلور الذيفان ذالك كسرى ومديله زهر
قاتل معناسنه الذيفان ذالك فتحى ويانك سكونيله بمعناه فصل الراء الرافة رانك فتحى
وهمزه نك سكونيله زياده رحمت معناسنه الرآفة فتحتيله والفك مديله والرأف فتحتيله بمعناها
يقال رؤفت بالرجل ارؤف به رافة ورآفة ورافة من الباب الثانى مس ورافت به اراف من
الباب الثالث ورئفت به رأفا من الباب الرابع ابو زيد ايتدى بونلر جمله كلام عربدر
الرؤوف رانك ضمى وهمزه نك دخى ضمى ومديله رحمت ايديجى معناسنه الرؤف رانك فتحى وهمزه نك
ضمى ايله بلا مد كذلك رحمت ايديجى معناسنه الرجفة رانك فتحى وجيمك سكونيله زلزله معناسنه يقال
رجفت الارض ترجف رجفا من الباب الاول الرجفان فتحتيله اضطراب شديد معناسنه الرجاف
رانك فتحى وجيمك تشديديله بحر معناسنه بحره رجاف ديدكلرى تموجندن واضطرابندن اوترى در
الارجاف همزه نك كسريله يلان خبر ترجمان كبيرك ضبطى كسر همزه ايله در وصحاحك ضبطى فتح همزه
ايله در اولكى وجهى ظاهر ثانينك وجهى ظاهر دكلدر مكر كه ارجاف فتح همزه ايله رجفك جمعى اوله لكن
مذهب روات اراجيف ارجوفه نك جمعى در ديمش ارجافك جمعى در ديمامش الاراجيف همزه نك فتحى
وجيمك كسرى ومديله يلان خبرلر وفتنه خبرلرى وارجاف برنسنه يه مشغول اولوب طالمقه دخى ديرلر
يقال ارجفوا فى الشىء اذا خاضوا فيه الرخف رانك فتحى وخانك سكونيله يوفقه خايتق زبد رقيق
معناسنه ورخف بر نوع بچه بايه دخى ديرلر الرخفة رانك فتحى وخانك كذلك سكونيله بمعناه ورخف
كذلك صولى اولان خميره ديرلر كه صيوق وكوشك اوله وذكر اولنان معنايه تشبيها صار الماء رخفة
ديرلر اى طينا رقيقا ولهاء اولور حرف حلقى دن اوترى تحريكا ايدرلر الرخف فتحتيله خمير كوشك
اولمق يقال رخف العجين رخفا من الباب الرابع الارخاف همزه نك كسريله خميرى صولى قلمق يقال ارخفته انا

الردف

الردف رانك كسرى ودالك سكونيله راكب اولان كمسنه نك ارد نه بنان كمسنه در وهر نسنه كه
بر نسنه يه تابع اوله اكا ردف ديرلر يقال هذا امر ليس له ردف اى ليس له تبعة وردف شعرده
شول حرف ساكنه ديرلر كه حرف مد وحرف لين دن اولوب حرف رويدن مقدم اوله وكندو ايله
حرف روينك ارهسنده آخر حرف اولميه اكر ردف الف اولورسه انوكله آخر حرف جائز اولماز واكر
واو اولورسه انوكله يا معاقب اولمق جائز اولور وردف زمان جاهليه ده وزير اولان كمسنه يه
ده ديرلر نته كم كلور ان شاء الله تعالى وردف صغير يره وقوه بر غه دخى ديرلر المرتدف ميمك
ضمى ودالك كسريله كذلك اكا آرده بنان كمسنه الارداف همزه نك كسريله ورانك سكونيله بر كمسنه يى آرد نه
بندرمك يقال اردفته انا اذا اركبته معك الرداف رانك كسريله آردلشمق كمسنه نك بندوكى ير
الردفان رانك كسرى ودالك سكونى ايله كيجه ايله كوندز الردافة رانك كسريله اسم در زمان
جاهليه ده اولان ملوكك اردافندن ماخوذ در وارداف ردفك جمعى در ردف شول كمسنه يه ديرلر
كه اوتوردقده ملكك صاغ جانبنده اوتورور وفتح ملك برنسنه شرب ايتسه ردف سائر ناسدن
مقدم شرب ايدر وفتح ملك غزايه كتسه ملكك قائم مقامى اولوب ولايتى اول ضبط ايدر ملك غزا
دن عودت ايدنجه دك وفتح ملك غزادن كلسه مال غنيمتك دورتده برى ردفه ويرلوردى زمان
جاهليه ده ردافت بنى يربوعكا ايدى زيرا ملوك حيره اوزره بنى يربوعدن غارتى چوق كمسنه
يوغدى بس مصالحه اولنوب ردافتى انلره تخصيص ايتمشلردى تا كه اهل عراقدن ضررلرى مندفع اوله
الرديف رانك فتحى ودالك كسرى ومديله بر كمسنه يه آردلشن كمسنه مرتدف معناسنه الرداف رانك كسريله
جمعى رديفلر معناسنه ورديف شول يلدزه ديرلر كه نسر واقعه قريب اولور وشول يلدزه دخى ديرلر
مشرقدن ظهور ايدر رقيبى مغربده غروب ايلدكده الردف رانك فتحى ودالك سكونيله بر نسنه يه تابع
اولمق يقال ردفه اذا اتبعه من الباب الرابع يقال لما نزل بهم امر فردف لهم آخر اعظم منه الرادفة

والكسر ايله تابع معناسنه در **الرواديف** رانك فتحى ووالك كسريله خرما اغاجنك بدننده بتن

شاخلر **الروادى** رانك ضمى والفك قصريله حبارى وزنى اوزره بركمسه نك احوالنى وانصارى ونجدبور

لره ردافى ديو بيلر برعاجز اولدقده برى آنوك يرنه خلف اولدقنجون **الارداف** همزه نك كسريله

تابع اولمق يقال اردفه وهولغة فى ردفه مثل تبعه واتبعه بعنى **المرادفة** ميمك ضمى ووالك فتحيله

ايكى نسنه برى برى ارديجه كلمك ومرادفه الجراد جكركه نك اركلى ديشيسى اوزرينه بنوب انوك دخى

اوزرينه ثالث بنمك ومرادفه طوار اردلشمغه تحمل اتمكه دخى ديرلر يقال هذه دابة لا ترادف

اى لا تحمل رديفا **الاستراداف** همزه نك وتانك كسريله اردلشمق طلب اتمك يقال استردفه اذا سأله

ان يردفه **الارتداف** كذلك همزه نك وتانك كسريله بركمسه نك ارديندن هتشوب طوتمق يقال ارتدف

فلانا فاردفه اى اخذه من ورائه **الترادف** تانك فتحى ووالك ضمى ايله برنسنه برى برى ارديجه

كلمك اصمعى ايتدى تعاونوا عليه وترادفوا بونلر برمعنايه در **الرسف** رانك فتحى وسينك سكونى ايله

اياغى بغلو كبى يوريمك **الرسفان** فتحتيله بمعناه يقال رسف يرسف رسفا ورسفانا من الباب

الاول والثانى من **الارساف** همزه نك كسريله دوه يى اياغى باغليله سورمك ابو زيد روايتى اوزره

تقول ارسفت الابل اذا طردتها مقيدة **الرشف** رانك فتحى وشينك معجمه نك سكونيله امك وصورمق

مص معناسنه يقال رشفه يرشفه رشفا من الباب الاول والثانى وفى المثل الرشف انقع يعنى صوبى

آز آز ايجك صوسزلغى قاندرمغه انقع در صوبى دفعة ايجه دن **الارتشاف** همزه نك وتانك كسريله كذلك

صورمق يقال ارتشفه اذا امتصه **الرشوف** رانك فتحى وشينك ضمى ومتريله شول عورت دركه اغزى

خوب اوله طيبة الفم معناسنه **الرصفة** فتحتيله شول طاشلر دركه برى برى اوزرينه دزلمش اوله **الرصف**

فتحتيله جمعى ورصف كذلك شول پاپكيره ديرلركه اوق تمرننك اوستنه صررلر **الرصاف** رانك كسريله جمعى **الرصف**

رانك فتحى وصادك سكونيله بو ايكى معناده مصدردر تقول رصفت الحجارة فى البناء ارصفها رصفا من الباب

الاول اذا ضممت بعضها الى بعض ورصفت السهم ارصفه رصفا اذا شددت على رعظه عقبة ورعظ

راوعين مهملتين ايله وظاء معجمه ايله اوقك تمرن كرجك برى وعقبه فتحتيله رصف معناسنه در ورصف

لياقت معناسنه دخى كلور يقال هذا امر لا يرصف بك اى لا يليق ورصف ايكى نسنه يه برى برينه ضم

اتمكه دخى ديرلر تقول رصف قدميه اى ضم احديهما الى الاخرى **التراصيف** تانك فتحى وصادك ضمى

ايله صف بغلمه دخى طوب برى برينه صقشوب متصل اولمغه ديرلر يقال تراصف القوم فى الصف اى

قال بعضهم الى لزق بعض **الرصوف** رانك فتحى وصادك ضمى ومدايله شول عورت دركه فرجى طار اوله ضيقة

الفرج معناسنه **الرصيف** رانك فتحى وصادك كسرى ومدايله محكم معناسنه يقال عمل رصيف وجواب

رصيف اى محكم رصين **رصافه** رانك ضمى ايله برموضعك اسمى در **الرضف** فتحتيله شول قزمش طاشلر

دركه انلر ايله سود قيننادرلر **الرضفة** كذلك فتحتيله واحدى وفى المثل خذ من الرضفة ما عليها يعنى

يرتيانى آل يراميانى ترك ايله **الرضف** رانك فتحى وضادك سكونيله ذكر اولنان طاشله سود قيزدرمق

يقال رضفه يرضفه من الباب الثانى اذا كواه وكوا طاغلمغه درلر **الرضيف** رانك فتحى وضادك كسريله

ومد يله شول سود دركه ذكر اولنان طاشله قزمش اوله **المرضوف** ميمك فتحى وضادك ضمى ومدايله

شول بريانيدركه طاش اوزرنده بشمش اوله **المرضوفة** كذلك ميمك وضادك ضمى ومدايله شول چملك

دركه قيزمش طاشله بشمش اوله **الرعاف** رانك ضمى ايله شول قان دركه بورندن چقه **الرعف** رانك

فتحى وعينك سكونيله بورندن قان كلمك يقال رعف الرجل يرعف من الباب الاول ويرعف من الباب الثالث

ورعف الرجل من الباب الى من كله لغة فيه لكن الاخير لغة ضعيفة ورعف آت ايلرو كچمكه دخى ديرلر

يقال رعف الفرس يرعف ويرعف اذا سبق وتقدم **الاسترعاف** همزه نك وتانك كسريله كذلك آت

سبق اتمك يقال استرعف الفرس اذا سبق والاسترعاف طاش دوه نك اباغنى قنقمغه دخى ديرلر يقال

استرعف الحصى منسم البعير اذا ادماه ومنسم ميمك فتحى وسينك كسرى ايله دوه اباغنه ديرلر وادماقانتمغه ديرلر

رصف

تام ؟

الرواعف رانك وعينك كسريله كوندرلر معناسنه در يقال رماح رواعف ديدكلرى يامقدم اولدقلرنه بنا ودر يا خود اوجلرندن قان طملدغنه بنا در **الراعف** عينك كسريله شول آت
دركه سائر آتلردن سبق ايدر وراعف بورن اوجنه دخى ديرلر طرف ارنبه معناسنه وطاغ
بورننه دخى ديرلر **المراعف** ميمك فتحى وعينك كسريله بورن وبورنك اطرافى يقال فعلت ذلك على الرغم
من مراعفه مثل مراغمه **الارعاف** همزه نك كسريله اكيو درمك يقال ارعفه اذا اعجله وارعاف قربه
طولدرمغه دخى ديرلر يقال ارعف قربته اى ملأها حتى ترعف **الراعوفة** على وزن الفاروره شول
طاشدركه قيويى قزركن دبنده اليقورلر تا كه وقت حاجتده قيويه ايرنلر وبعضلر ابتدى راعوفه شول طاشدر كه قيودن صو
چكن اول طاشك اوزرينه بصر دخى چكر وفى الحديث انه حين سحر جعل سحره فى جف طلعة ودفن
تحت راعوفة البئر وجف جيمك ضمى ايله خرمانك ميوه سى در وظاهر بودركه حديث شريفده راعوفه
رأس بئرده اولن طاش در **الارعوفة** همزه نك وعينك ضمى ايله راعوفه معناسنه ده لغت در ابو عبيد ايتى
اوزره **الرغيف** رانك فتحى وغين معجمه نك كسرى ومد يله كرده ديدكلرى اتمك خبز مخصوص معناسنه
الارغفة همزه نك فتحى وغينك كسريله جمعى كرده لر معناسنه **الرغف** ضمتيله كذلك جمعى الرغفان را نك
ضمى وغينك سكونيله كذلك جمعى **الرف** رانك فتحى وفانك تشديديله راف ديدكلرى نسنه دركه اولريك
ديوارنده ايدرلر بر وازه خانه معناسنه ورف رنك يلدرمغه دخى ديرلر يقال رف لونه يرف
رفا من الباب الثانى اذا برق **الرفيف** رانك فتحى وفانك كسرى ومديله كذلك لون يلدرمق يقال
رق رفيفا اذا برق ورفيف ياش اولن نسنه يه دخى ديرلر يقال ثوب رفيف ونبت رفيف اذا تندت
وتندى نونله ودال مهمله ايله ياش اولمق وتازه لنمك معناسنه در **الرفوف** ضمتيله جمعى رفلر معناسنه ورف
بر بلوك قيونه دخى ديرلر يقال هذا رف من ضان اى جماعة منه ورف اتمكه دخى ديرلر بعض معناسنه يقال

رفغة

رفغت ارف من الباب الاول ورفت رعايت ايدوب خدمت اتمك معناسنه در كلور يقال فلان
يرفنا اى يحوطنا وفى المثل من حفنا او رفنا فليقتصد يعنى بزه خدمت ورعايت اوزره اولن
رشد واستقامت اوزره اولسون **الراف** فانك تشديديله خدمت ورعايت ايدن كمسنه يقال
ماله حاف ولاراف يعنى انكيچون خدمت ايدر ونه اعانت ايدر كمسنه وار در **الرفرف** رالريك
فتحيله جعفر وزنى اوزره شول باشلق قماشدر كه اندن مجلسلر يعنى بردهلر اتخاذ اولنور ورفرف
جادرك يره قريب اولن جانبلرى ودرعك دخى اشغى صارقن جانبلرى در **الرفرفة** على وزن المذبور
واحدى ورفرفه قوش بر يره قونمق دلديكده اطرافنده قناتلرن تحريك اتمكه دخى ديرلر يقال
رفرف الطائر اذا حرك جناحيه حول الشئ يريد ان يقع عليه **الرفراف** رانك فتحى وفانك سكونيله
شول قوشدركه دريادن اولور واكا خاطف ظله دخى ديرلر كندى كولكه سن قاپوق استدكندن
اوترى وكاه اولوردوه قوشنك اركگنه دخى ديرلر ابتدا قناتلرين تحريك ايدوب اندن صكره
سكرتمكه مباشرت ايتدوكندن اوترى وبو ابو سلمه روايتى در **الرنف** رانك فتحى ونونك سكونى
ايله بر خوب رايحه لو اوتوك اسمى دركه قرمزى اولور وياشل اولور صحرالرده بتر بهرامج معناسنه
الرانفة نونك كسريله قويرغك اشاغى جانبى وانسانك اوتورق يرينك حالت قيامده يردن جانبه
اولن يرى **الارناف** همزه نك كسريله دوه يورلمكدن قولقلرين صالى ويرمه در وفى الحديث انه كان
اذا انزل عليه وهو على القصواء تذرف عينا ها باذنيها من ثقل الوحى **الارهاف** همزه نك كسريله قلجى
يوفقه اتمك يعنى كسكين اتمك تقول ارهفت سيفى اذا رققته **المرهف** ميمك ضمى وهانك فتحيله يوفقه
وكسكين اولن قلج **الريف** رانك كسرى ومديله شول يردركه انده مزارع ومراتع اولوب اوتى وصويى
چوق اوله **الارياف** همزه نك فتحيله جمعى اوتى واكنى بول يرلر معناسنه **الريف** رانك فتح ويانك سكونيله
طوارجابرلو وچمنلو يرلرده اوتلمق يقال رافت الماشية اذا رعت الريف **الارافة** همزه نك كسريله اوتلق

صولی یره داخل اولمق یقال اریغنا ای حرنا الی الریف واراف یراوتل صولی اولمق یقال
ارافت الارض اذا خصبت **الریفة** یانک کسری وتشدیدیله اوتی وصولی بول اولن یر یقال
ارض ریفة ای خصبة **فصل الزاء الزحف** زانک فتحی وحانک سکونیله یورمک مشی معناسنه
یقال زحف الیه زحفا من الباب الثالث اذا مشی ویقال زحف الدبا قدما اذا مضی ودبا دال
مهمله نک فتحیله قنادی بتمادک چکرکه وقدما فانک ضمیله مقدما معناسنه وزحف شول عسکر درکه
عدو جانبنه یورر وزحف اوغلانجق سورتمکده دیرلر یقال الصبی یزحف علی الارض قبل ان یمشی
ودوه یورلدغندن ایاغن سوریرک کتمکه دخی دیرلر یقال زحف البعیر اذا اعیا فجر فرسنه وفرسن
فانک وسینک کسریله دوه ایاغی خف بعیر معناسنه **الزاحف** حانک کسریله شول اوق درکه نشانک یا یسینه
دوشوب سورینرک وارر **الزواحف** زانک فتحی وحانک کسریله ایاغن سورین دوه لر **الزاحفة**
حانک کسریله واحدی **الازحاف** همزه نک کسریله کذلک دوه یورلدغندن ایاغن سوریمک یقال ازحف
البعیر فهو مزحف بکسر الحاء وازحاف برکسنه نک طواری یورلمغه دخی دیرلر یقال ازحف الرجل اذا اعیا
بعیره او دابته **المزحاف** میمک کسری و زانک سکونی ایله شول دوه درکه ایاغن سوریمک عادتی اوله
مزاحف الحیات میمک فتحی وحانک کسریله ایلان یوردکی یرلر **التزحف** فتحتیله وحانک ضمی وتشدیدیله
تکلفله یوریمک یقال تزحف الیه اذا تمشی **الزحوف** زانک فتحی وحانک ضمی ومدیله شول نافه درکه ایاغن
سوریرک یورر **نار الزحفتین** زانک فتحی وحانک سکونیله یوش دیدکلری اونک وآلاء دیدکلری اغاجکر
آتشی درکه بونلرک طوتشمسی غایت سریع اولمغین اطرافنده اوتورنلر بونلردن کیرو کتدوکی اچون
بونلرک آتشنه نار الزحفتین دیدیلر نساء عربدن بر بینه نه ونذرکه سزدن برکسنه یی صغولی
کورمزز دیدیلر ابتدی آرسختنا نار الزحفتین یعنی بز زمان اتشدن کیرو چکیلماکی صغولو اولماززدیک
وارسلح سیانی وحاء مهملتیله صغوی ارق اولمقدر **الزحلوفة** زانک ولامک ضمی وحاء مهمله نک سکونیله دبه

اوزرندن اوغلانجقلرک اشاغی صیرلدقلری یرک نشانی وبو اهل عالیه نک لغتی در وتمیک
لغتی قافله درقافله دکلدر **الزحالیف** زانک فتحی ولامک کسری ومدیله جمعی ذکر اولنان نشانلرمعناسنه
الزحالف زانک فتحی ولامک کسریله بلامد کذالک جمعی وابن الاعرابی ایتدی زحلوفه اینش وصعود یعنی
اولان یردر اندن زحلف واقع اولدیغجون اکا زحلوفه دیرلر تدحرج معناسنه **الزحلفة** زانک
ولامک فتحی وحانک سکونیله یوالمق وو دفع ایتمک دحرج کبی درو زنا ومعنی یقال زحلفته فتزحلف
الزخرف زانک وراءنک ضمی وما بینده خاء معجمه نک سکونیله التون ذهب معناسنه بس التون
التون یالدزلی نسنه یه تشبیها هر قلب ومزور اولان نسنه یه زخرف دیدیلر **المزخرف** میمک
ضمی وراءنک فتحیله باطل ومزین اولان نسنه علی ما مر آنفا **الزخارف** زانک فتحی وراءنک کسریله
صویوللری طرایق ماء معناسنه **الازراف** همزه نک کسریله یوریمه ده سرعت ایتمک یقال
ازرف فی المشی اذا اسرع وازراف سرعة قتند دخی دیرلر تقول ازرفت الناقة انا
اذا حثثتها **الزروف** زانک فتحی وراءنک ضمی ومدیله سرعتلو اولن ناقه **المزراف** میمک کسری
وراءنک سکونیله بمعناه یقال ناقة زروف ومزراف ای سریعة **الزرف** زانک فتحی وراءنک سکونیله
کذلک سرعت ایتمک یقال زرفت الناقة **الزرف** فتحتیله یاره اولدقدن صکره آزمق یقال انزرف
الجرح یزرف زرفا من الباب الرابع اذا عفر وانتقض بعد البرء وعفر عینک فتحیله وفا ایله
یاره آزمق معناسنه **الزرافة** زانک فتحیله جماعت معناسنه وقناین زرافه لی فانک تشدیدیله
دردیدی **الزرافات** جمعی جماعات معناسنه **الزرافة** زانک فتحی وضمی ایله مخففة الفاء شول
حیوان درکه اکا زرنابا دیرلر نته کم لسان فارسیده اشتر کاو پلنک دیرلر **الزعف** زانک فتحی
وعینک سکونیله برکسنه یی طورودخی یرده قتل ایتمک **الازعاف** همزه نک کسریله بمعناه یقال ازعفه اذا قتله
قتلا سریعا **الزعاف** زانک ضمی ایله تیز قتل ایدن نسنه یقال سم زعاف همزه نک کسریله بمعناه یقال ازعفه

زغف

وموت زعاف ای سریع القتل وزؤاف همزه ایله دخی لغتدر زعاف گبی الزعنفة زانک
کسری وعینک سکونی ونونک فتحیله قصه قصیر معناسنه وبونک اصلی زعانفدن ماخوذدر دریلرک
اطرافی وباجقلری معناسنه الزغفة فتحتیله وغاء معجمه نک سکونی دخی لغتدر ملایم اولان زره
معناسنه وشبان ایندی زغف واسع زره معناسنه در الزغف فتحتیله جمعی الزغف زانک فتحی
وغینک سکونیله کذلک جمعی اصمعی ایندی زغف فی حدیثه دیرلر تجوّع جبرنده زیاده لک اولسه المزغف
میمک کسری وزانک سکونی وغینک فتحیله برنسنه یه زیاده طلب ورغبت اوزره اولان کمسنه الزف
زانک کسریله دوه قوشی یلکنک او فغلری وسایر قوشک یلکنه دخی اطلاق اولنور الازف فتحتیله یلکی
خرده اولان دوه قوشی یقال هیق ازف یعنی خرده یلکلری اولان دوه قوشی ارککه یلکلری بری برینه
صرمسق اوله الزف زانک فتحیله گلینی کویا کی اوینه کوندرمک الزفاف زانک کسریله بمعناه یقال زففت
العروس الی زوجها ازف زفا وزفافا من الباب الاول الازفاف همزه نک کسریله والازدفاف
همزه نک ودالک کسریله ایکیسی دخی زوجه سی زوجنک اوینه کوندرمک معناسنه در تقول ازففتها و
ازدففتها المزفة میمک کسری وزانک فتحیله شول محفه که اوزرینه طائفه سی بنر گلین اولدقلری
حینده خلیل روایتی اوزره الزفیف زانک فتحی وفانک کسری ومدیله سریع معناسنه ذفیف سریع
معناسنه اولدیغی گبی ذال معجمه ایله وزفیف سرعت اتمکه دخی دیرلر یقال زفّ الظلیم والبعیر یزف
زفیفا من الباب الثانی اذا اسرع وظلیم ظاء معجمه ایله دوه قوشنک ارککی در وقوم یوریمده سرعت
اتمکه دخی دیرلر زفّ القوم فی مشیهم اذا اسرعوا ومنه قوله تعالی واقبلوا الیه یزفون ویقال للطائش
الحلم قد زف رأله وطائش الحلم حاء مهمله نک کسریله ضعیف العقل معناسنه در ورأل راء مهمله وهمزه
ایله دوه قوشی یاورسی در تشبیه وتمثیل اولنور ویل ملایم اسمکه دخی دیرلر یقال زفّت الریح
اذا ذهب هبوبا غیر شدید ولکنه فی ذلک ماض یعنی یل ملایمتیله سرعتدن خالی اولمه الازفاف همزه نک

کسریله

زلف

کسرعیب ایتدرمک یقال ازف البعیر صاحبه الزفزفة علی وزن الزلزلة اسرکن یل اشجاره
طوقنوب آواز ویرمسی الزفزافة زانک فتحی وفانک سکونیله شول یل درکه اسرکن آواز
ویره الزفزف علی وزن الوعوع بمعناه یقال ریح زفزافة وزفزف الزلفة فتحتیله شول صو
جمع اولاجق یر درکه صو ایله طولمش اوله الزلف کذلک فتحتیله جمعی المزالف میمک فتحی ولامک کسریله
شول شهرلردر که برجانبی بیابان وبرجانبی اوتلق وصویی چوق اولان شهر اوله المزلفة میمک
ولامک فتحی وزانک مابینده سکونیله واحدی وجمعی مذبور اوزره اولن شهرلردن برشهر معناسنه الازلاف
همزه نک وزانک سکونیله قریب قلماق یقال ازلفه اذا قربه الزلفة زانک ضمی ولامک سکونیله والزلفی
زانک ضمی ولامک سکونی والفک قصریله قربت ومنزلت معناسنه در ومنه قوله تعالی وما اموالکم ولا
اولادکم بالتی تقربکم عندنا زلفی بسبب زلفی اسم مصدردر کویا که بالتی تقربکم ازدلافا بیوزلندر
وزلفه زانک ضمی ولامک سکونیله گیجه نک اوّلندن بربلوکنه دخی دیرلر الزلف زانک ضمی ولامک فتحیله
جمعی الزلفات کذلک زانک ضمی ولامک فتحیله جمعی گیجه نک اول ساعتلری معناسنه ولامک سکونی
وضمی دخی جائز کورمشلر غرفات وغرفات گبی الزلف زانک فتحی ولامک سکونیله تقدم معناسنه
در ابوعبید روایتی اوزره التزلف فتحتیله ولامک ضمی وتشدیدیله والازدلاف همزه نک ودالک
کسریله کذلک تقدم معناسنه یقال تزلفوا اذا تقدموا مزدلفة میمک ضمی ودالک فتحی ولامک کسریله
برموضعک اسمی در مکه مشرفه ده الزهف فتحتیله خفت یعنی سنجکلک الازدهاف همزه نک ودالک
کسریله ایلتمک واینمک یقال ازدهفه ای تجلّه وفیه ازدهاف ای استعجال وتقحم وتقحم برنسنه یه
صوقلمقدر والازدهاف برنسنه یی الوب گتمکه دخی دیرلر یقال ازدهف الشیء ای ذهب به علی البناء
للمجهول وهلاک اتمکه دخی دیرلر یقال ازدهفه اذا ذهب به واهلکه الازهاف همزه نک کسریله یلان
خبر گتورمک یقال ازهفت له حدیثا ای اتیته بالکذب والازهاف برکسنه یی طوار یره اورمغه

وخی دیرلر یقال ازعفته الدابة اذا صرعته وازعاف هلاک ایتمک معناسنه در کلور یقال ازعفه
زيف
اذا اذهبه واهلکه الزيف زانک فتحی و یانک سکونیله ده صالنی صالنی یوریمک تبختر معناسنه
یقال زاف البعیر اذا تبختر فی مشیته و زیف برمزا اقجه یه ده دیرلر یقال دراهم زیف و زیوف
اقجه برمزا اولمغه دخی دیرلر یقال زافت علیه الدراهم الزيافة زانک فتحی و یانک تشدیدیله شول
ناقه درکه یوریسنده التفات اوله و کوکرجین دخی حال بویله در زاف الحمام دیرلر تجان
ویشی کوکرجین قاتنده قویرغن یره سوروب کوکسن کروب اطرافن طولشسه الزايف یانک
کسریله کذلک برمزا اقجه یقال درهم زایف التزييف ... وزیف الکریم اقجه یی برامز چقرمق تقول زیفتها
انا فصل السين السائف فتحتیله ... یقال سیفت یده تساف سافا من الباب
الباب الرابع اذا تشققت وتشعثت ماحول الاظفار مثل سعفت یعنی طرنقلرینک اطرافی صویلسه
السجف سینک کسری و جیمک سکونیله والسجف سینک فتحی و جیمک سکونیله پرده ستر معناسنه
الاسجاف همزه نک کسریله پرده یی صالی ویرمک تقول اسجفت الستر اذا ارسلته واسجاف کیجه
قرا کو اولمیه دخی دیرلر یقال اسجف اللیل مثل اسدف اذا اظلم السحفة سینک فتحی و حاء مهمله نک
سکونیله شول یاغ درکه ایکی کوره کلر ارا سنده ... وار ابن السکیت روایتی اوزره
السحف سینک فتحی و حانک سکونیله طوارک ارقه سندن یاغن صویمق در تقول سحفت
الشحم عن ظهر الشاة سحفا من الباب الثالث ایضا اذا قشرته من کثرته ثم شویته وتسحف
باش تراش ایتمکه دخی دیرلر یقال سحف راسه من الباب الثالث والرابع ایضا وجراح ده یاب
اوله اشارت اولنشدر سهو در السحيفة سینک فتحی و حانک کسری و مدیله شول یاغ درکه
طوارک ارقه سندن صویلور وسحیفه شول یغموره دیرلرکه اوغردوغی یری صویر السحوف
سینک فتحی و حانک ضمی ایله شول قیون درکه لحم و شحم ذکر اولنان مرتبه ده اوله السحيف سینک فتحی و حانک
کسری

کسری و مدیله و کرمان اوازی یقال سمعت حفیف الرحی و سحیفها و حفیف حاء مهمله ایله
صوت معناسنه در ننه کم مرور ایتدی السحاف سینک کسریله سل مرضی درکه اطبا قتنده معروف در
سخف
المسحوف میمک فتحی و حانک ضمی و مدیله ذکر اولنان مرضه مبتلا اولان کمسنه السخفة سینک فتحی و خاء
معجمه نک سکونیله اجلقدن حاصل اولن ارقلق یقال به سخفة من جوع اذا کان به هزال السخف
سینک ضمی و خانک سکونیله عقل از اولمق رقة العقل معناسنه السخافة سینک فتحیله مصدر در
ذکر اولنان معنایه یقال سخف الرجل سخافة من الباب الخامس السخيف سینک و خانک کسری
و مدیله عقلی از اولان کمسنه المساخفة میمک ضمی و خانک فتحیله قلت عقلده برکمسنه یه مساعده
ایتمک یقال ساخفه مثل حامقه و محامقه دخی حماقتده مساعده ایتمکه دیرلر السدفة سینک
فتحی کذلک دالک سکونیله ظلمة معناسنه در اهل نجد لغتی اوزره در السدف فتحتیله ذکر اولنان
معنایه دیرلر وابو عبید ایتدی سدفه بعضلر عندنده ظلمه اختلاطی در دیدی طلوع فجردن
وقت اسفاره دک اولان اختلاطه کبی و سدفه کیجه نک کندویه اطلاق اولنور و سدف کذلک
صبحه واقبال صبحه اطلاق اولنور فرا روایتی اوزره الاسداف همزه نک کسریله کیجه قرا کو اولمق
یقال اسدف اللیل اذا اظلم طارغ بری اغارمغه دخی دیرلر یقال اسدف الصبح اذا اضاء
واسداف ضیا کلمسون و یو قبوا جمعه دخی دیرلر یقال اسدف الباب ای افتحه حتی یضیء
البیت ولغت هوازنده اسداف چراغ اوبرمک معناسنه کلور یقولون اسدفوا ای اسرجوا
السديف سینک و دالک کسری و مدیله دوه اورکجی کوهان معناسنه السرف فتحتیله اعتدال
دن خارج اولمق قصدک مقابلی درکه قصد اعتدال اوزره اولمق در و سرف اغفال و خطایه
دخی دیرلر تقول سرفت الشیء من الباب الرابع اذا اغفلته و جهلته یعنی ترک ایدوب
اونتسک و اصمعی بعض اعرابیدن حکایت ایدوب ایتدی مذبور اصحابی ایله بر مکانده بولشمق

وعده ایدوب خلاف ایتدوکنده نیچون خلاف ایتدک دیدیلر ایتدی مررت بکم فسرفتکم یعنی
سزکله مواعده ایدوکم مکانه واردوم وسزی انده بولمادم وسرف ضراوه یعنی اعتیاده دخی
دیرلر وفی الحدیث ان للحم سرفا کسرف الخمر بعضلر ایتدی حدیث شریفده سرف اسرافدندر
السرف سینک فتحی ورانک کسریله قلبی غافل اولان کمسنه یقال رجل سرف الفؤاد ای غافله **سرف**
سینک فتحی ورانک کسریله برموضعک اسمی **الاسراف** همزه نک کسریله مهم اولندن زیاده خرج ایتمک
تبذیر معناسنه **مسرف** میمک ضمی ورانک کسریله مسلم بن عُقبة نک لقبی درکه مذبور حرة محاربه
سینک صاحبیدر مسرف دیدیلر ذکر اولنان محاربه ده اسراف ایتدکی ایچون علی بن عبد الله
ابن العباس ایتدی هم منعوا ذماری یوم جاءت کتائب مسرف وبنی اللکیعة و ذمار
ذال معجمه نک کسریله حمایتی لازم اولن نسنه در عاردن وناموسدن **السرفة** سینک کسری و
رانک سکونیله برجانورجک درکه اغاج خرده لرن جمع ایدوب اغزی یاریله کندو ایچون
بر مربع اَو یا یوب اول اوده داخل اولوب انده هلاک اولور بعضلر اول جانور آق قرنجه
دربال آرسی کبی کندی ایچون یُوا یا بردیمشلر **السرف** سینک فتحی ورانک سکونیله سُرفه دیدکلری
جانور اغاج یپراغی یمک یقال سرفت السرفة الشجرة تسرفها سرفا اذا اکلت ورقها و ابن
السکیت روایتیدر ویقال ایضا سرفت الشجرة **المسروف** میمک فتحی ورانک ضمی وفتحیله شول اغاج
درکه انک یپراغنی سرفه یشدر **السرفة** سینک فتحی ورانک کسریله شول یردر که انده سرفه دیدکلری
جانور اوله یقال ارض سَرِفة اذا کانت کثیرة السُرفة **اسرافیل** همزه نک کسری وسینک سکونی وفانک
دخی کسریله ومدیله اسم الجبید ر کویا که ایله مضاف در اخفش ایتدی بعض لغتده لام بدلنه نون
کتوروب اسرافین دیرلر نته کم جبرین واسماعین واسرائین درلر **السرعوف** سینک وعینک
ضمی ورانک سکونیله شول عورت درکه تازه وتر اولوب طویل القامه اوله وسرعوفه چکه کبه دخی دیرلر

وچکه

وچکه کبی دخی دیرلر تشبیها انه دخی اطلاق اولنور **السرعفة** علی وزن الدحرجة اوغلنجغک غداسن
خوب ایتمک یقال سرعفت الصبی اذا احسنت غذاءه وسرعفته دخی بومعنایه در **السعفة** سینک
فتحی وعینک سکونیله شول جبانلر درکه اوغلنجغلرک باشنده چیقر تقول منه سعف الغلام من البناء
للمجهول **المسعوف** میمک فتحی وعینک ضمی ومدیله باشی جبانلی اولن اغلان **السعفة** فتحتیله خرما
بوداغی **السعف** کذلک فتحتیله جمعی وسعف طرنقلرک اطرافی صویلوب دبرلمکه دخی دیرلر یقال
سعفت یده من الباب الرابع مثل سئمت علی ما مر وابن السکیت ایتدی بر مرض درکه
دوه نک اغزنه عارض اولوب بورننک قیللری وکوزلرینک اطرافنک قیللری دوکلور **السعفاء**
سینک فتحی وعینک سکونی والفک مدیله شول ناقه درکه ذکر اولنان مرضه مبتلا اوله **الاسعف**
همزه نک وعینک فتحیله مذکری یقال ناقة سعفاء وبعیر اسعف ویقال سعف یسعف من الرابع
ایضا وذکر اولنان مرض قبوندده اوله غرب دیرلر غین معجمه وراء مهمله نک فتحیله واسعف
شول اته دخی دیرلر که آلنی آق اوله فی الجمله واکر آلنی آق اولسه الا اصبغ دیرلر صاد مهمله
وغین معجمه ایله **الاسعاف** همزه نک کسریله برکمسنه نک حاجتنی بیتورمک تقول اسعفت الرجل بحاجة

سفف

اذا قضیتها له **المساعفة** میمک ضمی وعینک فتحیله برکمسنه یه مساعده وموافقت ایتمک **السفیف** سینک فتحی
وفانک کسری ومدیله شول قولان درکه دوه پالانینه چکرلر وسفیف شول نسنه یه دیرلر که خرما
یپراغندن طوقورلر **السف** سینک فتحی وفانک تشدیدیله ذکر اولنان نسنه یی طوقومق تقول
سففت الخوص اسفه سفا من الباب الاول اذا نسجته وسف دوایی غبارا یکن بلا تخمیر اکل
ایتمکه دیرلر یقال سففت الدواء اذا اخذته غیر ملتوت وسویق اکلی تمده دخی حال بویله در
الاسفاف همزه نک کسریله بمعناه تقول اسففته اذا نسجته ایضا واسفاف برنسنه یی مسفوف صاحبی
کبی صاحبجعه دخی دیرلر یقال اُسف وجهه النؤور ونؤور نونک فتحی وهمزه نک ضمی ومدیله شول دوه

درکه اکنه ایله دوکون اورنلر استعمال ایدرلر دوکون یا شل رنک بغلسون دیو وفی الحدیث
کانما اسف وجهه ای تغیر وجهه فکانه ذر علیه شیء یغیره واسفاف شدت وحدت نظره دخی دیرلر
وفی الحدیث ان الشعبی کره ان یسف الرجل النظر الی امه وابنته واخته واسفاف بلوت
یره یقین اولمغه دخی دیرلر یقال اسفت السحابة اذا دنت من الارض کذلک اسفاف قوش اوچرکن
یره قریب اولمغه دخی دیرلر واسفاف امورک خردواتنه متعبد اولمغه دخی دیرلر یقال اسف
الرجل اذا تتبع مداق الامور السفوف سینک فتحی وفانک ضمی ومد ایله شول دوادر تخمیر اولنوب
غبار کبی استعمال اولنه سفوف حب الرمان دکی وانک امثالی نه که وار ایسه السفة سینک ضمیله برنسنه
دن بر پاره یقال سفة من السویق ای حبة منه وقبضة وحبة حاء مهمله ایله قطعه معناسنه السفساف
سینک فتحی وفانک سکونیله برنسنه نک پیرامزی وحقیر اولان نسنه وفی الحدیث ان الله یحب معالی
الامور ویکره سفسافها ویروی ویبغض وسفساف طپراغک خرده سنه دخی دیرلر غبار معناسنه
المسفسف میمک ضمی وسینک اولکی فتحی وثانی سینک کسریله بخشیشی حقیر اولان کمسنه المسفسفة میمک ضمی و
سینک اولکی فتحی وثانی سینک کسریله شول یلدر که طپراغی سوروب یر یوزینه قریب حرکت ایده
السفسفة علی وزن الزلزلة اونک واون مثللونک النخل انتخال معناسنه السقف سینک فتحی
وقافک سکونیله اوبک تواحی اسمانه خانه معناسنه السقوف سینک ضمی وقافک ضمی ومد ایله
جمعی السقف ضمتیله کذلک جمعی اخفش روایتی اوزره رهن ایله رهن کبی وقرئ سقفا من فضة
وقرا ایدی سقف سقیفک جمعی در کثیب ایله کثب کبی وکثیب ثاء مثلثه ایله قومدان اولان دپه یه
دیرلر وسقف سینک فتحی وقافک سکونیله مصدر دخی کلور اوه سقف ایتمک معناسنه تقول سقفت
البیت اسقفه سقفا من الباب الاول وسقف کوکه دیرلر آسمان معناسنه وسقف اوزون
وصلق اولان جکه یه دخی دیرلر یقال سقف ای طویل مسترخ ولحی لامک فتحی وحانک سکونیله منبت لحیه در

السقایف

السقایف سینک فتحی ویانک کسریله کمی تخته لری الواح سفینه معناسنه السقیفة واحدی
بردانه کمی تخته سی معناسنه وسقیفه صفه یه دخی دیرلر ومنه سقیفة بنی ساعدة وسقیفه بنی ساعده
قبیلهٔ مذبوره نک مکه مشرفه ده بنا اتدکلری صفه لری درکه اوصحابسنده انده ساکن اولورلردی
واما حجاجک ایاقی وهذه السقفاء دیدوکی قولنده جوهری ایدر بز بلمزز که سقفادن مرادی
نه در السقف فتحتیله طول قامت درکه انده فی الجمله اکریلک دخی اوله الاسقف همزه نک
وقافک فتحیله ذکر اولنان صفته اوزره اولان کمسنه الاسقف همزه نک وقافک ضمی وسینک سکونیله
طائفهٔ نصارانک دین باطللرینده رئیسلری اولان کمسنه ومذبوره اسقف دیدکلری سقفک
دلالت اندوکی معنای انحنادن مأخوذ در مذبور تخاشع اوزره اولدیغنه بناء الاسکاف
همزه نک کسری وسینک سکونیله پاشمقجی کفشگری معناسنه الاساکفة همزه نک فتحی وکافک کسری ایله
جمعی پاشمقجیلر معناسنه الاسکوف همزه نک ضمی وکافک ضمی ومد ایله اسکاف معناسنده لغت در وشول
کمسنه که هر اهل صنعته عرب طائفه سی اسکاف دیر دیشدر انک بو کلامی معروف دکلدر الاسکفة
همزه نک وکافک ضمی وسینک سکونیله وفانک تشدیدیله قپو اشکی عتبة الباب معناسنه السلف

سلف

سینک فتحی ولامک سکونیله یری دوز ایتمک تقول سلفت الارض اسلفها سلفا من الباب الاول
اذا سویتها بالمسلفة وسلف بیوک طغرجقه دخی دیرلر ابان فرخ معناسنه المسلفة میمک
کسری ولامک فتحیله یر دوزلدجک آلت المسلوفة میمک فتحی ولامک ضمی ومد ایله دوزلمش یر وفی
حدیث عبید بن عمیر ارض الجنة مسلوفة اصمعی ایتدی بو حدیث شریفده مسلوفه دوزلمش معناسنه
در السلف فتحتیله کچمک مضی معناسنه یقال سلف یسلف من الباب الاول مثل طلب یطلب طلبا اذا مضی
وسلف الرجل اباؤه سابقا کچن اتالرینه دخی دیرلر اباء متقدمون معناسنه الاسلاف همزه نک فتحیله
جمعی والسلاف سینک ضمی ولامک تشدیدیله کذلک سلفک جمعی متقدم اولان کمسنه لر معناسنه وسلف

كذلك بعيدن بر نوعدركه اثناده ثمن تعجيل اولنوب مبيعك اوصافى ضبط اولنور تا كه مدة معلومه
ده قبض اولنه الاسلاف همزه نك كسريله كذلك سلف طريقيله اقجه طلب اتمك تقول استسلفت
منه دراهم وتسلفت فاسلفني السلفة سينك ضمى ولامك سكونيله شول طعام دركه صباح يمكندن
اول استعجال اولنور صغرا كشى معناسنه التسليف على وزن التكريم ذكر اولنان طعامى
يدرمك تقول سلفت الرجل تسليفا وتسليف تقديم دخى ديرلر السلف سينك فتحى ولامك كسريله
بركمسنه نك زوجه سنك همشيره سنك زوجى بجناق معناسنه السلف سينك كسرى ولامك سكونيله
بمعناه لغة فيه مثل كذب وكذب وكبد وكبد المسلف ميمك ضمى ولامك كسريله شول عورت دركه قرق
ياشنه كرمش اولا وبو بر صفت دركه نسا طائفه سنه مخصوص در يعنى رجل مسلف ديمزلر السالفة
لامك كسريله كردانه كه يه آصلن يردركو بر بجك ديمكله معروف اولن كلك جقغور اولن يرينه
كلنجه السالف لامك كسريله السليف سينك فتحى ولامك كسرى ومد يله مقدم اولن نسنه السلوف
سينك فتحى ولامك ضمى ومد يله شول ناقه يه ديرلر كه صوا جكه كلن دوه لرك مقدمى اوله السلاف
سينك ضميله شول شيره دركه اوزوم صقلمزدن اول اقه وبو مقوله اولن شيره نك شرابنه دخى
سلاف ديرلر السلافة سينك ضميله بر نسنه كه صقلور آنكا ابتدا جقن نسنه ديرلر السلفان سينك
كسرى ولامك سكونيله كلك ياورليرى السلف سينك ضمى ولامك فتحيله واحدى برواينه كلك لكر ياوريسى
معناسنه صرد ايله صردان كبى وصرد كركز ديدكلرى قوش كه اكا كركس دخى ديرلر وابو عمرو ايتديكه
مؤنثنده سلفة استماع اولنمامشدر اكر سلفه سلفانك واحدى ورسلكه سلكانك واحدى اولدوغى
كبى دينه احسن اولوردى ديدى وسلكه سينك مهمله نك ضميله كذلك كلك لكر ياوريسنه ديرلر السلحفاة
سينك ضمى ولامك فتحيله قابلو بغه السلاحف سينك فتحى وحانك كسريله جمعى قابلو بغه لر معناسنه
السلحفية سينك ضمى ولامك فتحى وفانك كسريله كذلك سلحفات ده لغت در ابو عبيد روايتى اوزره بلهنية

وزنى

وزنى اوزره پس سلحفية الغلة الحاق اولنمشدر الفك يايه انقلابى ماقبلنك كسره سندن اوتريدر
وبلهنيه معيشتده وسعت اولمغه ديرلر السنف سينك كسرى ونونك سكونيله مرخ ديدكلرى اغاجك
يپراغيدر ومرخ شول اغاجدر عرب طائفه سى اندن آتش چقررلر السناف سينك كسريله دوه
نك كوكسى باغى درينه كه لبب سائر طواريك كوكسى باغى در واصمعى ايتدى سناف شول ايپ دركه
قولانه بغلنوب دوه كوكسنده اولن كركره نك وراسندن النور قولان يرندن ايلرو صوسولا ديو
وبونك لندوه نك قرنى جكلدكى زمانده ايدرلر السنف سينك فتحى ونونك سكونيله دوه نك
كوكسنه ذكر اولنان ايپ بغلمق تقول سنفت البعير اسنفه من الباب الاول واسنفه من الباب الثانى
اذا شددت عليه السناف الاسناف همزه نك كسريله بمعناه واصمعى ايتدى دوه يه سينه بند بغلمق
معناسنه دمه كلور اسناف دن غيرى استعمال اولنماز واسناف آت سائر آتلردن ايلرو اولمغه
ده ديرلر تجوع شعرده سنفه واقع اولسه نونك كسريله ايلرو كلن آت مراد اولنور واكر مسنفه واقع
اولسه نونك فتحيله كوكسنه سينه بند بغلنمش ناقه مراد اولنور واسناف محكم قلمغه دخى ديرلر ذكر اولنان
معنادن اخذ اولنمشدر التفارة يقال اسنفوا امرهم اى احكموا وفى المثل من تحير فى امره حتى
بالاسناف يعنى متحير اولنلره سناف بغلمغه دخى قادر اولماز بهرنه كلوانى بغلمق آسان ايسه المسناف
ميمك كسرى وسينك سكونيله شول دوه دركه بالانى كيرو اتماغين آنيك ايچون سناف قيلنور بعضلر
ايتدى سناف بالانى ايلرو سيورن دوه در السوف سينك فتحى وواوك سكونيله قوخولمق تقول سفت
الشئ اسوفه سوفا اذا شممته الاستياف همزه نك وتانك كسريله قوخولمق اشتمام معناسنه المسافة ميمك
فتحيله بعد معناسنه در وبونك اصلى شم دن مأخوذدر قوخولمق معناسنه زيرا بريه ده دليل اولن كسنه
عزم اتدكى جهتى تشخيص ايدوب طپراغى قوخولر تا كه توجهنده استقامت اوزره ميدر يا خود دكل ميدر معلوم
ايده نجه دوه نجاسته رايحه سن آلسه بلوردى كه استقامت اوزره در اندن صكره كثرة استعماله بعد يا خود

تسمیه اولنوری **السافة** علی وزن الناقة دیوارک قودی که بنالر قتنده معروفدر و مسافه قوم
ایله بر یر بیننده اولن بره دیرلر **السایفة** یانک کسریله اوفق قومه دیرلر **الاسواف** همزه نک فتحیله
مدینهٔ منوره ده بر موضعک اسمیدر ابو عبید روایتی اوزره **السواف** سینک فتحی و واوک تخفیفیله
ماله عارض اولن مرض و هلاک یقال وقع فی المال سواف ای موت ابن السکیت ایتدی اصمعی
دن مروی اولن بودر که سین مضموم اوله مذبور ایتدی جمیع امراضده فعال صیغه سی اوزره حرف
اول مضموم اولور نحار و دکاع و قلاب و خمال کبی وابو عمرو اصمعیدن بوروایتی اشتدکده تصدیق
ایدوب فی الحقیقه سواف سینک فتحیله دکلدر دیدی و نحار نونله و حار و راء مهملتینله اوکسرک سعال
معناسنه و دکاع دال و عین مهملتینله کوکس اغرسی و وجع صدر معناسنه و قلاب قافله یورک اغرسی
و وجع قلب معناسنه و خمال خاء معجمه ایله ایاق اغرسیدر دوبای معناسنه **السوف** سینک فتحی و واوک سکونیله
کلمهٔ تنفیس در هنوز وجوده کلمین فعلده استعمال اولنور کورلمزمی که سوفته دیرلر حتی که مراد اسوف
افعل دیمکدر و سوف کلمه سی ایله فعلک مابینی فصل اولنماز زیرا اسوف سیفعل ده اولان سین کبیدر انفصاله
قبول ایتمزده و سوف کاه اولور مراد اوزره دیمک محلنده استعمال اولنور ومنه قولهم فلان یقتات
السوف ای یعیش بالامانی و امانی امینه نک جمعیدر مراد معناسنه و سوف هلاک معناسنه دخی کلور.
یقال ساف یسوف اذا هلک **التسویف** علی وزن التکریم اکلندرمک مطل معناسنه و تسویف بر کسنه
بر خصوصده مالک ایتمکه دخی دیرلر تقول سوفت الرجل امری اذا ملکته امرک و حکمته فیه یصنع مایشا
الاسافة همزه نک کسریله بر کسنه نک کسریله مالی هلاک اولمق یقال اساف الرجل اذا هلک ماله و اساف
هلاک ماله معتاد اولمغه دخی دیرلر یقال اساف حتی ماینشکی السواف یعنی بعض حوادث دهره شویله
معتاد اولدیکه حوادث واقع اولدقده کسنه یه شکایت ایتمز اولمشدر و اسافه بونجه دخی
دیرلر تقول اسفت الخرز اذا خرمته و خرم خاء معجمه و راء مهمله ایله بوجه دلمکدر **السیف** سینک فتحی

ویانکر

ویانک سکونیله قلج و قلج ایله اورمق معناسنه ده کلور یقال سافه یسیفه سیفا من الباب الثانی
اذا ضربته بالسیف **الاسیاف** همزه نک فتحی ایله جمعی قلجلر معناسنه و اسیاف سیفک دخی جمعی کلور سواحل
بحر معناسنه علی مایجیء **السیوف** ضمتیله کذلک جمعی **السیفان** سینک فتحی و یانک سکونیله شول کسنه
درکه اوزون و ارق اولوب قرن سوز اوله **السیفانة** سینک فتحی و یانک سکونیله کذلک مؤنثی
السایف یانک کسریله قلج ایله اورن کسنه یقال سفته فانا سایف و سایف قلج صاحب اولان
کسنه یه دخی دیرلر **السیاف** سینک فتحی و یانک تشدیدیله قلج دوزن کسنه **السیافة** سینک فتحی و یانک
تشدیدیله جمعی قلج دوزیجیلر معناسنه **المسیف** میمک ضمی و سینک کسریله و مدیله شول کسنه درکه
قلج طاقنمش اوله **المسایفة** میمک ضمی و یانک فتحیله قلج ایله ایکی کسنه بری بربرینه اورمق مجالده معناسنه
التسایف تانک فتحی و یانک ضمیله برجه کسنه قلج ایله اورشمق یقال تسایفوا اذا تضاربوا بالسیف
السیف سینک کسری و مدیله دریانک ساحلی لب دریا معناسنه و سیف کذلک خرما بودقلرینک دیبنده
لیف مثالنده اولن نسنه لرکه لیفه زیاده شبیهدر لیف دکلدر جوهری ایتدی بونی برکت بدن نقل
ایدوم بالاسماع و بو کلامدن مرادی صحاحک نسخه سنده کمال اهتمامن اشعار ایدر **فصل الشین**
الشافة فتحیله شول جبان درکه ایاغ آلتنده ظاهر اولوب داغلمق ایله افاقت بلور یقال
فی المثل استاصل الله شافته ای اذهبه الله کما اذهب تلک القرحة بالکی تقول منه شئفت رجله
شأفا من الباب الرابع علی مثال تعب تعبا اذا خرج به الشافة **الشأف** شینک فتحی و همزه نک سکونیله
بغض ایتمک تقول شئفت فلانا شأفا من الباب الرابع ایضا اذا ابغضته **الشدف** فتحیله شخص
معناسنه **الشدوف** ضمتیله جمعی کتاب عینده بو کلمه سین مهمله ایله واقع اولمشدر ابن درید
ایتدی سین مهمله ایله اولمسی تصحیفدر **الشرف** فتحتینله علو شان و مکان عالیه دخی دیرلر **الشرف**
میمک ضمی و شینک سکونی و رانک کسریله عالی معناسنه یقال جبل مشرف ای رفیع **الشریف** شینک فتحی و رانک

کسری ومدیله شول کسنه درکه حالا امکان عالیه صاحبی الشرفاء شینک ضمی ورانک فتحیله والفک مدیله
جمعی الاشراف همزه نک فتحیله کذلک شریفک جمعی یتیم ایله ایتام کبی یقال شرف من الباب الخامس فهو شریف
الیوم الشارف رانک کسریله شول کسنه درکه عن قریب شریف اولا لودر فراء اکثری روایتی اوزره
وشارف یاشلو ناقیه دخی دیرلر وشارف اسکی وقوجه دوه یه دیرلر یقال سهم شارف اذا وصف بالعتق
والقدم الشرف فتحتینله جمعی بازل ایله بزل وعایذ ایله عوذ کبی بازل آخضس بازل دوه وعایذ یکی
طوغان حیوان در التشریف علی وزن التکریم شریف قلمق یقال شرفه الله تشریفا الشرف شینک فتحی ورانک
سکونیله شرفده غالب اولمق تقول شرفته اشرفه شرفا من الباب الاول اذا غلبته بالشرف المشروف میمک
فتحی ورانک ضمی ومدیله شرفده مغلوب اولمش کسنه الاشرف همزه نک ورانک فتحیله زیاده شریف اولمش کسنه واشرف
یوجه واوزون نسنه یه دخی دیرلر یقال منکب اشرف ومنکب میمک فتحی وکافک کسریله جکین اوموز معناسنه
الشرفاء شینک فتحی ورانک سکونی والفک مدیله مؤنثی یقال اذن شرفاء ای طویله الشرفه شینک ضمی و
رانک سکونیله قصرک کناری کنکره قصر معناسنه الشرف شینک ضمی ورانک فتحیله جمعی کنکره لر معناسنه
وشرفة المال مالک اعلاسنه دخی دیرلر التشرف فتحتینله ورانک ضمی وتشدیدیله بر نسنه یی شرف
عد ایتمک تقول تشرف بکذا اذا عددته شرفا الاشراف همزه نک کسریله بر نسنه نک اوزرینه جقمق
تقول اشرفته اذا علوته یعنی بر کسنه بر نسنه یه یوقارودن باقوب مطلع اولمغه دخی دیرلر تقول
اشرفت علیه اذا اطلعت علیه من فوق المشرف میمک ضمی ورانک فتحی ایله اسم موضع در یوقاری جقلوب
باقلجق یر معناسنه المشارف میمک فتحی ورانک کسریله جمعی ومشارف الارض یرک یوجه یرلری المشرفی
میمک ورانک فتحیله ویانک تشدیدیله قلج سیف معناسنه یقال سیف مشرفی وسیوف مشرفیة ابو عبید ایتدی
مشرفی مشارفه منسوب اولان قلج در ومشارف شول کویلر درکه ریفه قریب درلر سیف مشارفی دیمک
جائز دکلدر زیرا صیغه جمعه علم اولمادقجه نسبت جائز دکلدر مثلا مهالبی وجعافری وعباقری دیمک جائز

دکلدر

١١١

دکلدر المشارفه میمک ضمی ورانک فتحیله تفاخر ایدشمه تقول الرجل اذا فاخرته ایّنا اشرف
یعنی بر بریله قنغمز اشرف در دیمکدر ومشارفه بر نسنه نک اوزرینه حواله اولمق یقال شارفت
الشیء اذا اشرفت علیه الاشتراف همزه نک وتانک کسریله دیکلمک انتصاب معناسنه یقال فرس
مشترف ای مشرف الطلوع یوکسک وسیلکلی اولان آت الاستشراف همزه نک وتانک کسریله بر کسنه الن باشی
اوزرینه قویوب بر نسنه یه دقت نظر ایله بقمق تقول استشرفت الشیء اذا رفعت بصرک الیه تنظر الیه
باسطا کفک فوق حاجبیک کالذی یستظل من الشمس واستشراف بر نسنه یی عینه کوزمکه دخی دیرلر یقال
استشرفت ابلهم ای تعینتها الشریاف شینک کسری ورانک سکونیله اکین بیراغی که اوزانوب جوغله برتبه
ده که جزر ایدرد بو قطع اولنمسی لازم اوله الشریفه علی وزن الدحرجه ذکر اولنان بیراغی کسمک تقول
شریفت الزرع اذا قطعت شریافه الشریف شینک ضمی ورانک فتحی ویانک سکونیله بر صویک اسمی درکه بنی
نمیره منسوب در الشاروف علی وزن الکافور بر طاغک علمی در وبو کلام مولد در وشاروف سپورکه یه
دخی دیرلر مکنسه معناسنه فارسیدن معرب در الشراسیف شینک فتحی وسینک کسری ومدیله ایاکو
لکلرینک قارن اوزرینه حواله اولان طرفلری الشرسوف شینک وسینک ضمی ورانک سکونیله شول کمرلکلر
در ایاکو اوجنده درکوکرکده اولان کمرلک کبی الشاسیف سینک کسریله ارقلیوب اتدن قورلی
اولان حیوان شاسب کبی یعقوب روایتی اوزره یقال شسف البعیر یشسف شسوفا من الباب الاول
وصحاح ده باب خامسه اشارت اولنمشدر اگرچه قاموس ده باب خامسه دخی اشارت اولنمشدر لکن
نسخ جوهری ده مضبوط اولان ومصادر ده منصوص علیه اولان باب اولدر الشسیف شینک فتحی وسینک
کسری ومدیله شول ات درکه قوروغه قریب اوله یقال لحم شسیف ای کاد ییبس الشظف شینک وظانک
معجمه نک فتحیله شدت ومضایقه ضعف کبی ضاد معجمه ایله وفتحتینله وشظف اوق اتله دری اراسنه کیرمکه دخی
دیرلر یقال شظف السهم اذا دخل بین الجلد واللحم الشظاف شینک فتحیله بمعناه الشظیف شینک فتحی وظانک کسری

شرسف

شسف

شظف

ومدیله شول اغاج درکه صوین تمام ایچامکن قوریغه یوزطوتمش اولا وهنوز رطوبتی کتمامش
اولا یقال شطفت الشجرة من الباب الثانی الشطف شینک فتحی وطانک کسریله شول دوه درکه سوربسنه
شعف
اختلاطی زیاده اولا یقال بعیر شطف الخلاط ای تخالط الابل مخالطة شدیدة الشعفة فتحتیله طارغ
باشی رأس جبل معنا سنه وشعفة الکتیبه اینی صاچه دخی دیرلر کیسو معنا سنه یقال شعفة الغلام اذا
اذا کان ذوابة الشعف کذلک فتحتیله جمعی الشعوف ضمتیله کذلک جمعی الشعاف شینک کسریله کذلک جمعی
الشعفات فتحتیله کذلک جمعی رؤس جبل معنا سنه وکاه اولور شعاف ایله باش ده اولان قل مراد اولور
یقال رجل اصهب الشعاف یعنی باشنک قللری قومرال اوله وما علی راسه الا شعیفات علی صیغة التصغیر
ای شعیرات من الذؤابة وذؤابه ذال معجمه نک ضمیله الکسیه اینی صاچ درکیسو معنا سنه الشنعاف شینک
کسری ونونک سکونیله طاغ باشی رأس جبل معنا سنه الشنعوف شینک وعینک ضمیله بعناه وشنعاف طویل القامه
اولان رجله دخی دیرلر نون زائده در الشعف شینک فتحی وعینک سکونیله محبت قلبی یقوق حالاکه اول
یقمه ده لذت دخی متهیده قلمنه یقال شعفه الحب اذا احرق قلبه مع لذة وابوزید ایدی شعفه امرضه معنا سنه
دریقال شعف بکذا وشعف دوه یه قطرانی چوق سورمکه دخی دیرلر یقال شعفت البعیر بالقطران اذا اشعلته
به واشعال عین مهمله ایله قطرانی چوق سورمکدر المشعوف میمک فتحی وعینک ضمی ومدیله ذکر اولنان محبته
مبتلا اولن کمسنه وحسن قد شعفها حبا قرائت ایدوب ای بطنها حبا ایله تفسیر ایتمشدر الشعفین شینک
فتحی وعینک سکونی وفانک کسریله ومدیله بر موضعک اسمی درو فی المثل لکن بشعفین کنت جدودا ومثلک احیا
بودرکه بو کمسنه ذکر اولنان یرده برقیز کوتروب بسلمشدی مذبوره بر مقدار بیوب اقرانیله
اوینرکن دورت انیلو اولوب اخلبونی فالی حلقة دمش یعنی بن سودلو ناقه یم بنی صاغک دمش
مذبوره نک بویله دیدکن آنی بسلین کمسنه اشتدکده لکن بشعفین کنت جدودا دیمش وجدود چیمک
شعف
فتحی ودالین مهملتینله سودی زیاده آز اولان زبون قیونه دیرلر الشغاف نسخ جوهری ده شینک فتحیله ضبط
اعتنلر در

اعتنلر در اگرچه سواف تغییر بنده ذکر اولنان قاعده یه نظر مضموم اولمق کرکدر که اول قاعده جمیع فعال
وزنی اوزره اولان امراضیکا ونی مضموم اولمقدر پس شغاف شول مرضه دیرلر که ایکوا وجلرینک
التنده اولور وابو عبیدا ایتدی ذکر اولنان مرض صاغ جانبنده اولور وشغاف کذلک غلاف قلبه
دخی دیرلر وغلاب قلب شول دریدرکه یورک اوزرنده بردهکبی اولمشدر یقال شغفه الحب ای بلغ
شغفه وقرا ابن عباس قد شغفها حبا وقال فی تفسیره دخل حبه تحت الشغاف الشنف
شغف
شینک فتحی وفانک تشدیدیله یوفقه بردیه دیرلر ویوفقه بزه دخی دیرلر یقال ثوب شف وشف
ارقلمغه دخی دیرلر یقال شفه الهم یشفه شفا من الباب الاول اذا هزله الشفشفة علی وزن الزلزلة
بعناه یقال شفشفه الهم اذا هزله ایضا ابو نصر ایتدی شف بوکدن اولن قرموزی برده یه دیرلر
که ماوراسنده اولان نسنه نک کورلسنه مانع اولمیه الشف شینک کسریله فضله وربح دیرلر وشف
مصدر دخی کلور زیاده اولمق معنا سنه یقال منه شف یشف شفا من الباب الثانی مثل حمل یحمل حملا
ابن السکیت ایتدی شف نقصانه دخی دیرلر پس اضداددن اولور وشف رقیق معنا سنه ده
کلور الشفوف ضمتیله والشفف فتحتیله بریوفقه اولوب ماوراسنده اولان کورنمکدر یقال
شف علیه ثوبه یشفه شفوفا وشففا اذا رق حتی یری ما خلفه وشفوف برکسنه ارقلمغه دخی دیرلر
تقول شف جسمه یشف شفوفا اذا نحل الاشفاف همزه نک کسریله بعض ولدی بعض اوزرینه تفضیل
اتمکه دخی دیرلر تقول اشففت بعض ولدی علی بعض اذا افضلتهم الشفیف شینک فتحی وفانک کسری
ومدیله صفوف یقغه دیرلر وشفیف صفوق ده دخی عبارت اولور یقال فلان یجد فی اسنانه
شفیفا ای بردا الشفار شینک فتحی وفانک تشدیدیله شول روزکاردن حاصل اولان برودت
درکه اننده نم اثری اوله یقال هذه غداة ذات شفان الشفشاف شینک فتحی وفانک سکونیله شول
یل درکه انک برودتی ملایم اولور الشفاف شینک ضمیله کاسه ده باقی قلان صودر التشافف تانک فتحی وفانک

تشدیله کاسه دن اولن صویی جمله اجوب اصلانسنه با فی قومامق در تقول تشافعت ما فی
الاناء اذا شربته کله ولم تُسْئِرْه یعنی باقی نسنه قومسک وتشاف کاه اولور باقی قلان صویه دن اطلاق
اولنور کما قیل فی المثل لیس الری عن التشاف یعنی کاسه ده باقی قلان جرعه ایله تشنه یه شفا کلمز
سایر امورک استقصاسنده دخی حال بو یله در بقیه سنده چوق خیر اولماز **الاشنغاف** همزه نک
و تانک کسریله عمناه وفی حدیث ام زرع فان شرب اشتف **الشنف** شینک فتحی و نونک سکونیله یوقری
اولن کوبه قرطا علی معناسنه **الشنوف** فتحتیله جمعی فلس ایله فلوس کبی وشنف کریه نظر ایله نظر اتمکه
دخی دیرلر تقول شنفت الی الشئ شنفا من الباب الاول **التشنیف** [فتحیله یا ایله وسکون شین ایله] علی وزن التکریم کوبه طاقمق
التشنیف فتحتیله بغض وعداوت اتمک [کوبه طاقمق ج] تقول شنفت المرأة فتشنفت ای قرطتها فتقرطت ای **الشنف**
فتحتیله بغض وعداوت اتمک تقول شنفت منه بالکسر اشنف شنفا من الباب الرابع اذا ابغضته
حکاها ابن السکیت وهو مثل شَنِفْتُهُ بالهمزة **الشنف** شینک فتحی و نونک کسریله بغض ایدن کمسنه **الشنخف**
شینک کسری و نونک سکونی وخاء معجمه نک فتحی و فانک تشدیدیله جردحل کبی اوزون طویل معناسنه
وفی الحدیث انکم من قوم شنخفین وجردحل جیمله وحاء مهمله ایله قالن وفرمودن اولن دوه **الشوف**
شینک فتحی و واوک سکونیله بر نسنه یی اجوب جلا و برمک تقول شفت الشئ اذا جلوته وشوف
عورتی تزیین اتمکه دخی دیرلر یقال شوفت الجاریة علی البناء للمجهول تشاف شوفا اذا زینت
المشوف میمک فتحی وشینک ضمی ومدیله جلا و یرلن نسنه یقال دینار مشوف ای مجلو **التشوف** تانک
فتحی و واوک ضمی وتشدیدیله عورت اوزن تزیین اتمک یقال تشوفت الجاریة اذا تزینت وتشوف
بر نسنه یه جقوب بقمغه دخی دیرلر تقول تشوفت الی الشئ اذا تطلعت وبر نسنه نک ارایرندن اوزانوب
بقمغه دخی دیرلر یقال النساء یتشوفن من السطوح ای ینظرن ویتطاولن **الاشتیاف** همزه نک و تانک
کسریله بر نسنه یه اوزانوب نظر اتمک یقال اشتاف الرجل اذا تطاول ونظر و یلدرم بلودنک یغوری

نه محله

نه محلده واقع اولور دیو نظر اتمکه دخی دیرلر یقال اشتاف البرق اذا شامه وشیم شینک فتحه
ایله و یا ایله یلدرم بلودنه نظر اتمک **الشیفة** شینک فتحی و یانک کسری وتشدیدیله قومکردیدبانه که
عدونک احوالن بلمک ایچون ایلچو کوندررلر **الاشافة** همزه نک کسریله بر نسنه نک اوزرینه حواله اولمق
یقال اشاف علی الشئ اذا اشرف علیه وهو قلب اشفی علیه **فصل الصاد** **الصحفة** صادک
فتحی وحانک سکونیله چناق بس صحفه قصعه کبی اولور وزنا ومعنی کسائی ایتدی کاسه لرک اعظمی جفنه اندن قصعه
قصعه درکه جفنه یه قریب در اون کمسنه یه وفا ایدر اندن صکره صحفه درکه بش کمسنه یه وفا ایدرلر
اندن صکره میکله درکه ایکی یا اوچ کمسنه یه وفا ایدر اندن صکره صحیفه درکه صیغه تصغیر اوزره
که هیچ بر کمسنه یه وفا ایدر **الصحیفة** صادک فتحی وحانک کسری ومدیله کتاب معناسنه **الصحف**
ضمتیله جمعی **الصحایف** صادک فتحی وحانک کسریله کذلک جمعی **المصحف** میمک ضمی وحانک فتحیله عمناه **المصحف**
میمک کسری وحانک فتحیله **والمصحف** میمک وحانک فتحیله عمناه کذلک فراء ایتدی عرب بر قاج کلمه ده ضمه یی
ثقیل کوروب میمی مکسور اتدیلر حالا که اصلی ضم در اول کلمه لرک بری مصحف و بری مخدع و بری
مطرف و بری مجد و بری دخی مغزل در زیرا مصحف اصحفت دن مأخوذ در جمعت فیه الصحف
معناسنه و مخدع اخدع دن مأخوذ درکه کذلک امساک وجمع معناسنه که مخدع خزانه معناسنه
در ومطرف اطرف دن مأخوذ در اطرفته [ای جعلته فی] ای جعل فی طرفیه علمان دن مأخوذ در ومجد اجددن
مأخوذ در الصق بالجید معناسنه ومغزل اغزل دن مأخوذ در ادیر وفتل معناسنه **التصحیف**
علی وزن التکریم صحیفه ده خطا اتمک معناسنه در **الصدف** صادک فتحی و دالک سکونیله یوز دوندرمک
یقال صدف عنی اذا اعرض **الصدوف** صادک فتحی و دالک ضمی ومدیله شول عورت درکه یوزن عرض
ایده و عقبنجه اعراض ایده **الاصداف** همزه نک کسریله الکک اماله معناسنه یقال اصدفنی عنه کذا وکذا
ای امالنی **الصدف** فتحتیله انجو قابی که معروف در وصدف مرتفع اولن منقطع جبله دخی دیرلرکه طاغک

نهایتی بولدیغی یره دیرلر الصدفة کذلک فتحتیله واحدی وابو یوسف ایتدی صدف وحشی جانبنه
طریق اکری اولمق در واصمعی ایتدی صدف دوه ایاغنک وحشی جانبنه اکری اولماسی درکه کرک
الده کرک ایاقده اولسون واکر اکرلک جانب انسیده اوله اکا فقد دیرلر الاصدف الفکوه الک
فتحیله شول آتدرکه ایلکلری بری برینه قریب اولوب طرنقلری بری برندن اراق اوله بلکلم
بورلنش اولدیغی سببدن الصدف ضمتیله کذلک مرتفع اولن طاغک نهایت بولدیغی یره در وفتحتیله
دخی جائزدر نته کم مرور اتدی وقری بهما قوله تعالی بین الصدفین واصمعی ایتدی صدف هر مرتفعه
اطلاق اولنور هدف کبی المصادفة میمک ضمی ودالک فتحیله برکسنه یه راست کلمک تقول صادفت فلانا
اذا وجدته الصوادف صادک فتحی ودالک کسریله شول دوه سورسی درکه حوض ده اولن دوه
سورسنک اوزرینه کلوب آنلر صو ایچنجه اردلرنده طوروب انلر بکتمسنه منتظر اولالر الصرف

صرف

صادک فتحی ورانک سکونیله توبه معناسنه در یقال لا یقبل منه صرف ولا عدل یونس ایتدی حیله معناسنه
در ومنه قولهم انه لیتصرف فی الامور وقال تعالی فما یستطیعون صرفا ولا نصرا وصرف الدهر دهرک
حدثانی یعنی حوادثیدر وصرف تبدیله دخی دیرلر یقال صرفت الدراهم بالدنانیر وصرف فضله دخی دیرلر
یقال بین الدرهمین صرف ای فضل لجودة فضة احدهما وصرف کلامی زیاده قلمغه دخی دیرلر وفی الحدیث
من طلب صرف الحدیث قال ابو عبید صرف الحدیث تزیینه بالزیادة فیه وصرف دوندرمکه دخی دیرلر
یقال صرفت الرجل عنی فانصرف وصرف اوغلانجقلری معلم خانه دن صالی ویرمکه دخی دیرلر یقال
صرفت الصبیان اذا قلبتهم وصرف بلایی دفع اتمکه دخی دیرلر تقول صرف الله عنک الاذی المنصرف
میمک ضمی ورانک فتحی ایله دونجک یره دونمک معناسنه ده کلور الصرفان صادک فتحی ورانک سکونیله لیل ونهار
الصرفة کذلک صادک فتحی ورانک سکونیله منازل قمردن بر منزلک اسمی درکه اول بر منور یلدزدر که زهره
دیدکلری یلدز کبی مقابلنده در واول یلدزه قلب اسد دیرلر نته کم زبره کاهل اسد دیرلر کاهل اوموزدر

اولن

اولن بوین دیمنه دیرلر ومذبوره صرفه دیدیلری انک ظهورنده صوغق منصرف اولوب حرارت
متوجه اولدیغیچون وصرفه کذلک شول بوجکدرکه افسون بوجکلرندن عد اولنور الصرف صادک
کسری ورانک سکونیله بر قرمزی بویادرکه انوکله نعلین تصمه سی بویارلر وصرف خالص معناسنه ده
کلور یقال شراب صرف اذا کان بحتا غیر ممزوج وبحت بانک موحده وحاء مهمله وتاء مثناة ایله کذلک
خالص معناسنه در الصریف صادک فتحی ورانک کسری ومدیله صو چکرکن حاصل اولن بکره آوازی دیرلر
یقال صرفت تصرف صریفا ومنه الباب الثانی وصریف الباب قبو آوازی وصریف ناب البعیر دوه دیشلرنک آوازی
اوازی وابن السکیت ایتدی طریف کومشه دخی دیرلر وصریف ممه دن چقن اسیجق سود دخی دیرلر
الصروف صادک فتحی ورانک ضمی ومدیله شول ناقه درکه دیشلرینک آوازی اشتدله الصریفون صادک
فتحی ورانک کسری ومدیله عراقده بر موضعک اسمی در الصریفیة صادک فتحی ورانک کسری ومدیله و یانک
تشدیدیله ذکر اولنان موضعه منسوب اولن خمر الصرفان فتحتیله قلای رصاص معناسنه وصرفان بر
جنس خرمه یه دخی دیرلر الصیرف صادک و رانک فتحیله و یانک سکونیله امورده متصرف وحیله فاد اولن
کسنه الصیرفی کذلک صاد و رانک فتحی واخرنده یانک تشدیدیله بمعناه وصیرفی صراف معناسنه ده
کلور مصارفه دن و مصارفه غنک برجنس جنس آخره بوزمغه دیرلر الصیارفة صادک فتحی ورانک
کسریله جمعی صیرفی لر معناسنه آخرنده اولان یا معنای نسبتی افاده ایچون کلمشدر الصیاریف کذلک
جمعی بعض الشعراده ضرورت وزن ایچون کلدوکنه بناء رانک حرکتی اشباع اولنوب حرف یا متولد
اولمشدر الصارف رانک کسریله شول دیشی کلبدرکه ارکک طلب ایده الصروف ضمتیله دیشی کلب
ارکک طلب اتمک الصراف صادک کسریله بمعناه تقول صرفت تصرف صروفا وصرافا التصریف
علی وزن التکریم بر کسنه یه تصرف اتمکه رخصت ویرمکدر تقول صرفت الرجل فی امری تصریفا فتصرف
فیه الاصطراف همزه نک وطانک کسریله طلب کسب دراول جانبه و بو جانبه دونمک یقال اصطرف فی

صعف

صفف

فى طلب الكسب الاستصراف همزه نك وطانك كسريله برنسنه نك بركسنه دن انصرافن طلب اتمك تقول استصرفت الله المكاره الصعف صادك فتحى وعينك سكونيله برشرابك اسمى دركه اهل يمنه مخصوص در اوزومى صويوب بر قابه ايچنده قينايوب كوبوكن آتنجه ترك ايدرلر واهل يمنك جاهللرى الكا خمر ديمزلر مخصوص اسمى اولدوغندن اوترى الصف صادك فتحى و فانك تشديديله حرب ده ياغزى يرده آلاى بغلاين كسنه لر الصفوف ضمتيله جمعى وصف الالاى بغلمغه دخى ديرلر وصف سود صاغركن سود قابلرين صيراوردى ديمكه دخى ديرلر وصف اتى آتش اوزرينه ديزمكه دخى ديرلر برياننى قلمانجون تقول صففت اللحم صفا وصف اكر يك اكى قاشنك اراسن قلمغه ديرلر تقول صففت السرج اذا جعلت له صفة المصافة ميمك ضمى و فانك تشديديله الالاى يصامق تقول صافوهم فى القتال المصف فتحتيله حرب ده الاى بغلنيجق يير المصاف ميمك فتحى ايله جمعى الصفة صادك ضميله اوك يوكسك يرى كه معروف در واكر يك اكى قاشنك ارا يرينه دخى ديرلر الصفف صادك ضمى ايله وفانك فتحيله جمعى الصفوف صادك فتحى وفانك ضمى ومديله شول ناقه دركه انى صاغركن بر نچه قاب دزه لر سودى جوف اولدوغندن اوترى ننكم قرون ديرلر فانك فتحى ورانك ضميله وشفوع ديرلر شينك معجمه نك فتحى وفانك ضميله قرون شول ناقه دركه همه سنك باشلرن بر يره كلمش اوله وشفوع شول ناقه دركه برصاغمق ده ايكى قاب دولدره بعضلر ايتدى صفوف شول ناقه دركه صاغلوركن اللرين برابر طوته الصفيف صادك فتحى و فانك كسرى ومديله شول اتلر دركه آتش اوزرينه بريان اولمق ايچون دزلمش اوله الاصطفاف همزه نك وطانك كسريله صف بغلمق تقول صففت القوم فاصطفوا اذا اقمتهم فى الحرب صفا الصافة فانك تشديديله شول دوه لر دركه ايا قلرين برابر دوتمه الصواف صادك فتحى وفانك تشديديله جمعى يقال صففت الابل قوائمها الصفصف صادلرك فتحيله دوز ير ارض مستويه معناسنه الصفصاف صادك فتحى وفانك سكونيله سكوت اغاجى شجر الخلاف معناسنه

الصلفاء صادك فتحى ولامك سكونى والفك مديله شول يردركه بركا وله ارض صلبه معناسنه الاصلف همزه نك ولامك فتحيله بركا اولان مكان الصليف صادك فتحى ولامك كسرى ومديله بوينك برجانبى الصليفان صادك فتحى ولامك كسرى ومديله بوينك اكى جانبى وصليفان شول اكى اغاج دركه انوكله محفه لر يوكلنور وجوهرينك بو كلامندن تبادر ايدن بو دركه صليفان محفه يه بغلنان اكى اغاج دن كنايه عبارت اوله كه محفه نك يوكلنمسى انلرك برى برينه بجسبله اولور اكرچه صاحب صراح صليفان دو چوب كه بر دو جانب بالان باشد كه محمل را بروى نهند ونمشدر الصلف فتحتيله بغدايك فائده سى آز اولمق اونى قوت سز اولمق چاشندن مثلا قلة نزل الطعام معناسنه الصلف فتحتيله بلوت يغمور سز اولمق وفى المثل رب صلف تحت الراعدة يعنى چوق قلة مطر واردر كه ذات رعد اولن بلوت دن مثلا هده اولنور و بو مثل شول كمسنه حقنده ضرب اولنوركه خصمنه وعيدلر ايدوب يغانه وقوعه كلتورميه وصلف اريانده حرمت سز اولمغه دخى ديرلر يقال صلفت المراة صلفا اذا لم تحظ عند زوجها وابغضها خليل ايتدى صلف ظرافتده حدندن زياده دعوى اتمك ودركبتره بناء الصلف صادك فتحى ولامك كسريله ذكر اولنان صفت اوزره اولن كسنه التصلف فتحتيله ولامك ضمى وتشديديله تكلفله اظهار ظرافت ايدوب بى وجه عرض تكبر اتمك الصلفة صادك فتحى ولامك كسريله بى حرمت اولن عورت الصلايف صادك فتحى ويانك كسريله جمعى يقال امراة صلفة من نسوة صلايف اكرچه صلايف صلفه نك جمعى اولمق كركن بخلاف القياس در الاصلاف همزه نك كسريله بى حرمت اتمك يقال اصلف الله رفغك اى بغضك الى زوجك ورفغ راء مهمله ايله وفادن صكره غين معجمه ايله معيشتده وسعت اوزره اولمق ودين بابنده ضرب اولنان مثللردن در ع بلركمن ينبغ فى الدين تصلف ديدكلرى يعنى خلايق قتنده بى حرمت اولوب انلرك محبتندن بى نصيب اولور ديمك صبانت اتين كمسنه الصنف صادك كسرى ونونك سكونيله نوع وضرب معناسنه در الصنف صادك

الصلف صادك فتحى ولامك كسريله [illegible] يعنى ... اولور

فتحی و نونك سكونیله ذكر اولنان معناده لغتدر و صنف بر موضعك دخی اسمیدر الصنفی
صادك فتحی و نونك سكونی و یانك تشدیدیله ذكر اولنان موضعه منسوب اولان نسنه یه دینور نحو
صنفی الصنفة صادك كسری و نونك سكونیله ازارك صچاقسز جانبی طرة الازار معناسنه بعضلر
ایتدی صنفه ازارك جانبیدر مطلقا صچاقسز اولسون اولمسون التصنیف على وزن التكریم بر نسنه یی
صنف صنف قلوب بعضنی بعضندن تمییز ایتمك الصوف صادك ضمی و مدیله قیون یوكی الصوفة
كذلك صادك ضمی و مدیله یوكدن بر پاره الصاف على وزن المال كذلك یوكلی معناسنه و صاف كثیر الصوف
اولنه دخی دیرلر یقال كبش صاف اذا كان كثیر الصوف یقال اخذت بصوف رقبته و بطوف رقبته
و بطاف رقبته بالمهملة فیهما رقبته و بظوف رقبته و بظاف رقبته فیهما بالمعجمة و بقوف رقبته و بقاف رقبته
بالقاف فیهما كلها بمعنى و ابن الاعرابی بونی جلد رقبته ایله تفسیر ایلدی بوینی درسی معناسنه و ابو السمیدع
ایتدی بو كلامی بر كسه نك اردندن یتشمكی محال ظن ایدركن ناگاه یتشمه ده استعمال ایدرلر كرك رقبه
سنه یا یتشسون كرك یا یتشمسون و ابن درید ایتدی بونك معناسی اگسه جقورنده اولان صاچه یتشمكدر
و فرا ایتدی مجموع رقبه سنه یتشمكدر و ابو الغوث ایتدی قهرا دوندی دیمكدر و بعضلر ایتدی
اعطاه بصوف رقبته دیرلر جمله و یردی دیمك محلنده نته كم اعطاه برقبته دیرلر و ابو عبید ایتدی
اعطاه بصوف رقبته دیمك اعطاه مجانا و لم یاخذ ثمنا دیمكدر صوفه صادك ضمی و مدیله مضردن بر قبیله
نك باباسی آدیدر كه اول غوث بن مر بن اد یدر كه جد اعلالری مضردر زمان جاهلیتده كعبهٔ
مشرفه اهلنه خدمت ایدرلردی و حجاج اهلنك معرفتیله حج ایدرلردی و اثنای حجده اجیزی صوفه
دیرلردی یعنی طوافی جائز گورك دیرلردی الصوف صادك فتحی و واوك سكونیله قیون توپلنمك
الصؤوف ضمتینله بمعناه یقال صاف الكبش بعد ما زم یصوف صوفا و صؤوفا و زم توك كتمك معناسنه
در و صؤوف عدول معناسنه دخی كلور یقال صاف السهم عن الهدف یصوف اذا عدل عنه و منه قولهم

صاف

صاف عنی شره فلان ای الاصافة همزه نك كسریله دفع شر ایتمك تقول اصاف الله عنی شره الاصوف
همزه نك و واوك فتحیله توپلی اولان قیون الصائف یانك كسریله بمعناه الصوف فتحتینله كذلك قیون
توپلنمك یقال صوف الكبش من الباب الرابع فهو كبش بین الصوف و بو ابو عبید روایتیدر الصیف

صیف

صادك فتحی و یانك سكونیله فصول سنه دن بر فصلك اسمیدر ربیع اولدن صكره و شدت گرمادن
اول در و صیف شول یغموره دخی دیرلر كه صیف فصلنده یاغار و صیف بر مكانده یازا ولمغه
دخی دیرلر یقال صاف بالمكان اذا اقام به الصیف و یقال صفنا على ما لم یسم فاعله ای اصابنا
مطر الصیف مثل فعلنا و ربعنا و یقال صیفت الارض اذا اصابها مطر الصیف و صیف اوق
نشاندن عدول ایتمكه دخی دیرلر الصیفوفة صادك فتحی و یانك سكونیله و فانك ضمیله كذلك
اوق عدول ایتمك یقال صاف السهم عن الهدف یصیف صیفا و صیفوفة اذا عدل الاصطیاف
همزه نك و طانك كسریله یازا ولمق معناسنه المصطاف میمك ضمی و صادك سكونیله یازلیجق یر مصیف
معناسنه الصایف یانك كسریله بر لفظدر كه تاكیدا ذكر اولنور یقال صیف صائف كما یقال
لیل لائل و همج هامج و همج فتحتینله خرده سینك ذباب صغیر معناسنه الصیفی صادك فتحی و یانك سكونی
و آخرنده یانك تشدیدیله صیفه منسوب اولان نسنه و صیفی پیرلك حالنده طوغن ولده دخی دیرلر
المصیف میمك فتحی و صادك كسری و مدیله صو اقندیسی اولان اگری اكری اولان محل و بونك اصلی
صاف دن ماخوذدر عدل معناسنه مضیق كبی كه ضاق دن ماخوذدر و مصیف یازلایجق یره
دخی دیرلر نته كم مرور ایتدی الصایف یانك كسریله حار معناسنه در یقال یوم صایف ای حار
الصایفة مؤنثی یقال لیلة صائفة ای حارة و صائفة القوم یازین چكلن تركیه دخی دیرلر و صائفة
روم غزاسنه ده دیرلر قیش و قار و صووق اولوب غزایه مجال اولمدیغی ایچون الصاف على وزن المال
بمعناه اذ ربما یقال یوم صاف كما یقال یوم راح و یوم طان یعنی یللو گون و بالچیقلو گون المصایفة

ميمك ضمى و يانك فتحيله ايام صيف اوزره معامله ايتمك مثا بره كبى آيله اولان معامله ده و
ومياومه كبى كون ايله اولان معامله ده وحعاومه كبى ييل ايله اولان معامله ده **الاصافه** همزه نك
كسريله بر كمسنه نك بيبرلك وقتنده اوغلى اولمق و اصافه فصل صيفه دخوله دخى ديرلر يقال
اصاف القوم اذا دخلوا فى الصيف واصافه دخى شيبه ايتمكه دخى ديرلر تقول اصاف الله عنى شر فلان
اى صرفه **صيفى** صادك فتحى و ياء اولك سكونيله و ياء ثانينك تشديديله بر رجلك اسميدر كه اول صيفى
ابن اكثم در **التصييف** على وزن التكريم يازه كفايت ايتمك تقول صيفنى هذا الشىء اى كفانى الصيف
الصيّفة صادك فتحى و يانك كسرى و تشديديله يازن يغان يغمور يقال اصابتنا صيّفة غزيرة و
غزيرة معجمه ايله و بعده راء مهمله ايله كثيره معناسنه در **التصيّف** فتحتيله و يانك ضمى و تشديديله يازلمق
يقال تصيّف من الصيف كما تقول تشتى من الشتاء **فصـــل الضاد** **الضعف** ضادك
فتحى و عينك سكونيله بى مجال اولمق كه قوتك خلافيدر **الضعف** ضادك ضمى و عينك سكونيله بمعناه يقال
ضعف من الباب الى مس **الضعيف** ضادك فتحى و عينك كسرى و مديله ضعف ايله متصف اولان نسنه
الضعاف ضادك كسريله جمعى **الضعفاء** ضادك ضمى و عينك فتحى و الفك مديله كذلك جمعى **الضعفة** فتحتيله
كذلك جمعى **الاضعاف** همزه نك كسريله ضعيف قلمق يقال اضعفه غيره و اضعاف بر نسنه نك اوزرينه مثلى
زياده قلمغه دخى ديرلر تضعيف معناسنه يقال اضعفت الشىء اذا ضعفته و اضعاف بر كمسنه
ايچون بر نسنه يى مضاعف قلمغه دخى ديرلر يقال اضعف القوم اذا ضوعف لهم و اضعاف
بر كمسنه نك دابه سى ضعيف اولمق معناسنه ده كلور يقال اضعف الرجل اذا ضعفت دابته و يقال
هو ضعيف مضعف فالضعيف فى بدنه والمضعف فى دابته كما يقال قوى مقو **الاستضعاف**
همزه نك و تانك كسريله ضعيف عد ايتمك يقال استضعفه اذا عده ضعيفا **التضعيف** على وزن التكريم
بر نسنه نك اصلى اوزرينه مثلى زياده ايدوب مثليني يا خود اكثر ايتمك و تضعيف بر كمسنه نك طوارنى

بر نسنه يه ضعيف ايتمكه دخى ديرلر يقال ضعفه السير اذا اضعفه و تضعيف بر كمسنه يى ضعفه
نسبت ايتمكه دخى ديرلر **المضاعفة** ميمك ضمى و عينك فتحيله بمعناه يقال ضعّفت الشىء وضاعفته بمعنى و
مضاعفه شول درعه ديرلر كه حلقه لرى ايكشر ايكشر نجتش اوله **الضعف** ضادك كسريله و عينك سكونيله
بر نسنه نك مثلى **الضعفان** تثنيه سى مثلان معناسنه **الاضعاف** همزه نك فتحيله جمعى امثال معناسنه
و قوله تعالى اذا لاذقناك ضعف الحياة و ضعف الممات اى ضعف العذاب حيا و ميتا يعنى عذابكى
مضاعف قلورز دنياده و آخرتده و اضعاف اثنا معناسنه دخى كلور ومنه قولهم وقّع فلان
فى اضعاف كتابه فانه يراد به توقيعه فى اثناء السطور والحاشية **المضعوف** ميمك فتحى و عينك
ضمى و مديله مضاعف اولان نسنه يقال اضعفت الشىء فهو مضعوف على غير قياس **الضفف** ضادك ضفف
و فانك فتحيله بر كمسنه نك عيالى چوق اولمق و مالك بر دينار ايدى ضففك معناسى روى قال
ما شبع رسول الله عم من خبز و لحم الا على ضفف مالك ايدى ضففك معناسى بر بدوى دن
سؤال ايلدوم ايدى تناول مع الناس يعنى كثرت جماعتله اكل ايتمكدر و خليل ايدى طعام
اوزرينه ال چوق اولمقدر و ابو زيد ايدى ضفف شدت و مضايقه در و ابن الاعرابى
دخى بويله ديدى تقول منه رجل ضفف الحال و اصمعى ايدى ضفف مال قليل اولوب اكل ايدن
لر كثير اولمقدر و فراء ايدى ضفف احتياج معناسنه در و ضفف عجله معناسنه ده كلور تقول
لقيته على ضفف اى على عجلة و ضفف كذلك صو اوزرينه خلايقك ازدحامنه دخى ديرلر
الضفّة ضادك فتحى و فانك تشديديله بناء مره در بر كره مزاحمه ايتمك معناسنه **التضافف** تانك
فتحيله صو اوزرينه مزاحمه ايتمك يقال تضافوا على الماء اذا كثروا عليه **المضفوف** ميمك فتحى و
فانك ضمى و مديله شول صودر كه اوزرينه ازدحام اوله اصمعى ايدى روايتى اوزره يقال ماء
مضفوف اذا كثر عليه الناس مثل مشفوه و مضفوف شول كمسنه يه دخى ديرلر كه يانده اولان نسنه قليل اوله

ضیف

الضفف ضادک فتحیله ناقه‌نی صغاردن ال ایاسنک جمعیله صاغمق الضفة ضادک کسریله
خرقک برجانبی الضفتان ضادک کسریله تثنیه‌سی خرقک ایکی جانبی معناسنه الضیف ضادک فتحی
ویانک سکونیله قونق مهمان معناسنه واحد وجمع اولور وگاه اولور صیغه آخر ایله جمع اولنور
وضیف میل اتمک معناسنه ده کلور یقال ضافت الشمس اذا مالت واوق نشاندن عدول اتمکه
دخی دیرلر یقال ضاف السهم عن الهدف مثل صاف اذا عدل وضیف غم وغصه حاصل اولمغه دخی
دیرلر یقال ضافه الهم اذا نزل به الاضیاف همزه‌نک فتحیله جمعی الضیوف ضمتیله کذلک جمعی الضیفان
ضادک کسریله ومدیله کذلک جمعی وضیفک مذکر ومؤنثه اطلاقی جائزدر یقال رجل ضیف وامرأة ضیف
وگاه اولور تاء تانیث ایله دخی اطلاق اولنور الضیفة ضادک فتحی ویانک سکونیله مؤنثی یقال امرأة
ضیفة الاضافة همزه‌نک کسری ایله برکسنه‌یی قونقلدروب قونقلمق واضافه برنسنه‌یی الکوب میل
اتدرمکده دیرلر یقال اضفت الشیء الی الشیء اذا املته واضافه خوف اتمک معناسنه‌ده کلور
تقول اضفت من الامر ای اشفقت وحذرت اصمعی ایتدی مضوفه دیدکلری بوندن مأخوذدر
ومضوفه قورقولی نسنه‌یه دیرلر علی ما سیجیء واضافه مضطر قلمغه دخی دیرلر واضافه بر اسمی بر اسمه
اولشدرمغه دخی دیرلر غلام زید کبی غلام مضاف زید مضاف الیه‌در واضافت ایله مقصود
تخصیص وتعریفدر بو سببدن شیء کندو نفسنه مضاف اولماز زیرا کندو نفسی ایله بلنمک لازم
اولور کندو نفسی بلندکده خود اضافته احتیاج قلماز التضییف علی وزن التکریم بمعناه تقول
اضفت الرجل وضیفته اذا انزلته بک ضیفا وقربته الضیافة ضادک کسریله برکسنه‌یه قونق اولمق
تقول ضفت الرجل ضیافة اذا نزلت علیه ضیفا التضیف فتحتیله ویانک ضمی وتشدیدیله کذلک
برکسنه‌یه قونق اولمق تقول تضیفت الرجل اذا نزلت علیه ضیفا وتضیف کونک غروبه میل اتمکه
ده دیرلر یقال تضیفت الشمس اذا مالت للغروب المضوف میمک فتحی وضادک ضمی ومدیله قورقولی اولان نسنه

المضاف

طخف

المضاف میمک ضمی ایله حربده اطرافی احاطه اولنان کسنه‌لر ومضاف برقومه ملحق
اولمش نسنه‌یه دخی دیرلر الضیف ضادک کسری ومدیله یان جنب معناسنه الضیفن
ضادک وفانک فتحی ویانک سکونیله شول کسنه‌در که قونق ایله بله کله ونون زائده
دربس ضیفن فعلن وزنی اوزره در فیعل دکلدر فصل الطاء الطخاء طانک فتحی
ایله وخاء معجمه ایله یوفقه اولن بلوتدر سحاب رقیق معناسنه الطخف طانک فتحی وخانک
سکونیله شول غصه‌در که قلبی اورتر طخفة طانک کسری وخانک سکونیله بر موضعک اسمیدر
ومنه یوم طخفة یوم طخفة (دیرلر حج) شول محاربه کوننه که موضع مذکورده بنی یربوع علی قابوس بن المنذر
ابن ماء السماء بینده واقع اولمشدر الطلخف طانک کسری ولامک فتحی وخانک سکونیله حجر وزنی
اوزره برنسنه‌یی برک اورمق یقال ضرب طلخف ای شدید وحبجر حاء مهمله وباء موحده ایله
قالن اولن نسنه‌یه بس طلخفده لام زائده اولور الطرف طانک فتحی ورانک سکونیله کوز عاین معناسنه
وبو جمع اولماز زیرا بو اصلنده مصدر اولدیغیچون واحد وجمع اولماغه صالح اولور قال الله تعالی
لا یرتد الیهم طرفهم وطرف کذلک ایکی یلدزدر که جبهه‌دندر اننکه اسدک کوزی مثابه‌سنده‌در
قمر انلره نازل اولور وطرف وطرف صرف معناسنه‌ده کلور یقال طرفه عنه اذا صرفه وبکی اولش
نسنه‌یی مرغوب کوروب اسکی اولانی اونتمغه دخی دیرلر تقول یطرفک الادنی عن الابعد
ای تستطرف الجدید وتنسی القدیم وطرف کوز قپاقلرینی بری برینه قپامغه دخی دیرلر تقول
طرف بصره یطرف طرفا من الباب الثانی اذا اطبق احد جفنیه علی الآخر الطرفة کذلک طانک
فتحی ورانک سکونیله واحدی بر کره کوز قپامق معناسنه وسرعت معناسنه‌ده کلور یقال
اسرع من طرفة عین وطرف کوزه برنسنه دکرمک ایله کوزی یشارتمغه دخی دیرلر تقول طرفت
عینه اذا اصبتها بشیء فدمعت وطرفه کوزده قان دن اولن قرموزی نقطه‌یه دخی دیرلر که باخره دن

باغیری دن حاصل اولور الطرف طانک کسری ورانک سکونیله آتک اعلاسنه دیرلر اصمعی روایتی
اوزره یقال فرس طِرف من خیل طروف الطروف ضمتیله جمعی وابو زید ایتدی طرف ارککلر اولن
آته مخصوص صفتدر وطرف یکیتلرک اعلاسنه دخی دیرلر جوان کریم الخصال معناسنه الطرف
فتحتیله جانب ناحیه معناسنه الطرفان تثنیه سی وکاه اولور طرفان ایله والد ووالده مراد
اولور یقال فلان کریم الطرفین یراد به نسب ابیه ونسب امه الاطراف همزه نک فتحیله جمعی و
کاه اولور اطراف ایله والدین واخوه واعمام مراد اولور وبالجمله هر قریب مراد اولور که اول
محرم اوله وطرفان ایله کاه اولور لسان ایله ذکر مراد اولور ومنه قولهم لا یدری ای طرفیه
اطول ابن الاعرابی ایتدی بو کلامده طرفین دن مراد ذکر ایله لسان در وکاه اولور طرفینله
اغز ایله دُبر مراد اولور یقال لا یملک طرفیه ابن السکیت ایتدی بو کلامده طرفینله مقصود فم
ایله دُبر در تجرع دواء ایچه یا خود مست اولسه وطرف مصدر دخی کلور ناقه مرعانک بر جانبنده
اوتلیوب آخر ناقه لره قارشمق معناسنه یقال طرفت الناقة اذا رعت اطراف المرعى و
لم تخلط بالنوق التطرّف فتحیله ورانک ضمی وتشدیدیله کذلک ناقه طرف مرعایی طوتمق الطرفة طانک
فتحی ورانک کسریله شول ناقه درکه مرعای واحدده قرار اتمیه الطرف کذلک طانک فتحی ورانک
کسریله شول رجل درکه بر عورت اوزره ثابت اولمیه وبر مصاحب ایله قرار اتمیه وطرف شول
کمسنه یه دخی دیرلر که قُعْدُدک نقیضی اوله وقعدد قافک ودالک ضمی ایله شول کمسنه درکه جدّ
اکبرنه وسائطی آز اوله آباسی معمّر اولماغله المطراف میمک کسری وطانک سکونیله شول ناقه درکه
بر مرعاده اوتلامز مرعای آخرده اوتلامغه یعنی تغنمه اوزره اوتلار الطرفاء طانک فتحی
ورانک سکونیله والفک مدیله بستانی اولن ایلغون اغاجی الطرفة فتحتیله واحدی وطرفة بن
العبد بر کمسنه نک اسمیدر لفظ مذبور دن ماخوذدر وسیبویه ایتدی طرفاء واحد وجمع کلور

المطروف

المطروف فتحی وطانک سکونیله ورانک ضمی ومدیله شول عورت درکه کوزن رجاله دیکوب
نظرن زوجندن غیریه صرف ایلر یقال امراة مطروفة بالرجال اذا طمحت عینها الیهم وصرفت
بصرها عن بعلها الی سواه وابو عمرو ایتدی فلان مطروف العین بفلان دیرلر تجرع اندن
غیری کمسنه یه نظر اتمسه ومطروفه نُفَخی دیدکلری اوتی جوف اولن بره دخی دیرلر المطرف
میمک ضمی وطانک سکونی ورانک فتحیله مطارفک واحدی در المطرف میمک کسری ورانک فتحیله کذلک
مطارفک واحدی المطارف میمک فتحی ورانک کسریله ذکر اولنان نلرک جمعی در کنارنده عَلَملری
اولان ردا الزمعناسنه که مربّع اولوب خز دیدکلری نسنه دن طوقنمش اوله وفرّا ایتدی
بونده اصل میمک ضمیدر زیرا اُطْرِف دن ماخوذدر ایکی طرفنه عَلَم قلندی معناسنه ولکن
ضمی ثقیل کورمکین کسره یه تبدیل ایتدیلر دیدی الاطراف همزه نک کسری وتشدیدیله بر نسنه یی
یافنده آلمق یقال واطرفت الشئ اذا اشتریته حدیثا پس بو باب افتعال دن اولور المطرّف
میمک ضمی وطانک تشدیدیله ورانک فتحیله شول نسنه درکه تازه آلنمش اوله یقال بعیر مطرف الاطراف
همزه نک وتانک کسریله بر نسنه یی طریف عدا ایتمک وطریف یکی النان نسنه یه دیرلر و بر نسنه یی
یکیدن ایدنمکه دخی دیرلر تقول استطرفت الشئ اذا استحدثته المستطرف میمک ضمی ورانک
فتحیله یکی اولن نسنه ویقاله ده یکجه کونلره دخی دیلر ومنه قولهم فعلت ذلک فی مستطرف
الایام المطرف میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله بمعناه ومنه قولهم فعلت ذلک فی مطرّف الایام
ای فی مستأنف الایام الطارف رانک کسریله یکی الهکیرلن مال الطریف طانک فتحی ورانک
کسری ومدیله کذلک حادث اولن مال وبو تالدک وتلیدک خلافیدر که تالد وتلید ثابت
مثال مال قدیمه دیرلر وطریف جدّ اعلاسنه واسطه نسبی چوق اولن کمسنه یه دخی دیرلر که
قعددک مقابلیدر شته کم طرف نصیر تره مرور ایتدی وبو اوصاف حمیده دن در بو نکلّه مبرح اولنور

ثعلب ایتدی الاطراف الاشراف **الطرافة** طانک فتحیله صفت مذبوره اوزره اولمق یقال
طرف طرافة من الباب الخامس **الطرفة** طانک ضمی و رانک سکونیله اسم در نوبنیدا اولن مال
معناسنه یقال طرف فلان من الباب الخامس ایضا اذا جاء بطرفة **الاطراف** همزه نک کسریله کذلک
طرفه کتورمک یقال اطرف فلان اذا جاء بطرفة ایضا **الطریفة** طانک فتحی و رانک کسری و مدیله
نصی دیدکلری او تو کا اسمی در اغارد و نخی حالین ده یقال طرف البلد من الباب الخامس اذا کثرت
طریفته و ابو یوسف ایتدی طریفه نصی و صلیان دیدکلری اوته اطلاق اولنور تجرنج کالن بوسه
الطراف طانک کسریله دریدن اولان اوّ در بیت من ادیم معناسنه **الطارفة** رانک کسریله مال کثیر
محلنده استعمال اولنور یقال جاء فلان بطارفة عین اذا جاء بمال کثیر **الطوارف** طانک فتحی و
رانک کسریله شول خیمه لردر که اطرافی قالدرلمش اوله طاشره سی کورنسون دیو و طوارف کوزلر
معناسنه دخی کلور عیون کبی و منه قولهم لا تراه الطوارف **التطریف** علی وزن التکریم عسکرک
جوره سنده مقاتله قلمق یقال طرّف فلان اذا قاتل حول العسکر یعنی بر طرفه حمله ایدوب اول
بر طرف اوزرینه بر قدخی ایچون تطریف دیرلر **المطرّف** میمک ضمی و رانک کسری و تشدیدیله
بر کمسنه نک اسمی در مطرّف دیدیلر ذکر اولنان معنادن اوتری و مطرَّف میمک ضمی و رانک فتحی
و تشدیدیله شول آته دخی دیرلر که باشی و قویروغی آق اوله و سایر جسدی غیری رنکده اوله
المطرفة میمک ضمی و رانک فتحی و تشدیدیله شول قیونه دیرلر که قویروغی اوجی سیاه اوله و سایری
آق اوله **المطرهف** میمک ضمی و طانک سکونی و هانک کسری و فانک تشدیدیله شول ذی حسن اولن
کمسنه در که حسنی تمام اوله **الطفیف** طانک فتحی و فانک کسری و مدیله قلیل معناسنه در **الطفاف**
طانک فتحی و فانک تخفیفیله کیله نک جمیع جوانبیله طولمق یعنی سلمه اولنق **الطفاف** طانک کسریله بمعناه **الطف**
طانک فتحیله **والطفف** فتحتینله کیله نک وجه مذبور اوزره اولمسی و فی الحدیث کلکم بنو آدم طفّ الصاع

لم تملؤه

طرهف

طفف

لم تملؤه یعنی کیله یی تمام طولدرمامق ده یکسانسز و طف بر موضعک اسمی در کوفه ناحیه سنده
و طاغک اشاغی سنه دخی دیرلر سفح الجبل معناسنه **الطفافة** طانک ضمی ایله **والطفاف** کذلک طانک
ضمی ایله کیله نک باشی و کاه اولور ظرفک کنده یه دخی اطلاق اولنور یقال اناء طفاف اذا بلغ
الکیل طفافه یعنی باشلو اولسه **الاطفاف** همزه نک کسریله کیله یی بشلو اتمک **التطفیف** علی وزن التکریم
کیله یی اکسک اتمک یعنی تمام طولدرمامق و تطفیف آت صچرتمغه دخی دیرلر باء ایله استعمال
اولنور قده و منه قول ابن عمر حین ذکر ان النبی عم سبق الخیل مقول قوله کنت فارسا یومئذ
فسبقت الناس حتی طفّف بی الفرس مسجد بنی زریق حتی کاد یساوی المسجد یعنی وثب بی و وثب
نا و مثلثه ایله صچرامغه دیرلر **الطفطفة** علی وزن الزلزلة بوکر خاصره معناسنه **الطفطاف** طانک فتحی
و فانک سکونیله اغاجک اطرافی و قولهم خذما طفّ لک واطفّ واستطفّ لک ای خذ ما ارتفع لک
واحکن **الطلف** طانک فتحی و لامک سکونیله **والطلف** فتحتینله هدر معناسنه در و طلف کذلک عطایه
و هبه یه دخی دیرلر **الاطلاف** همزه نک کسریله هبه قلمق یقال اطلَفَنی و اسلفنی و اسلاف بر نسنه نک سلف
و برمکدر و اطلاف بر نسنه یی هدر قلمغه دخی دیرلر یقال اطلفه اذا اهدره **الطنف** فتحتینله
طاغک یومری اولن یری و قله لرندن بری **المطنف** میمک ضمی و نونک کسریله طاغ باشنه چقمش
کمسنه و طنف کذلک دیوار یک کنکره سنه دیرلر و اوّ قاپوسنک اوزرینه یاپدقلری
سایبانه دخی دیرلر و طنف کذلک قیشلره دخی دیرلر سیو معناسنه و طانک ضمی دخی لغت
در بونلر یک جمیع سنده **الطوف** طانک فتحی و واو یک سکونیله بر نسنه نک اطرافن طولشمق
الطوفان فتحتینله بمعناه یقال طاف حول الشیء یطوف طوفا و طوفانا و طوف شول تلوملره
دیرلر که او قورو برری بر برینه بغلیوب سطح اسلو ببنده قلوب عظیم صولرده اوزرینه
بنرلر و بعضی نسنه ده یوکلکه ذرلر و کاه اولور انی اغاجدن دخی ایدرلر و طوف غائطه دخی

طلف

طنف

طوف

دیرلر نقول منه طاف یطوف طوفا اذا ذهب الی البراز لیتغوّط و براز بای موحده نکر
فتحیله واسع یر معناسنه التطوّف فتحتیله و واوک ضمی وتشدیدیله بمعناه الاستطافة همزه نکر
وتانک کسریله بمعناه کذلک یقال تطوف حول الشیء واستطافه الطایف یانک کسریله عسس که کیجه ایله
شهری طولاشور قبیله ثقیفک ولایتی در و طایف یای خانه سنه ده دیرلر الطایفة کذلک یانک
کسریله بر نسنه نک بر پارسنه دیرلر و باری تعالینک ولیشهد عذابهما طائفة من المؤمنین دیدوکی
قول شریفنده طائفه نبی ابن عباس واحد وما فوق واحد ایله تفسیر ایتدی الطوفان طانک ضمی ومدیله
مبالغه ایله یاغن یغمور و مبالغه ایله کلن سیله دیرلر بر جیشیله که هر نسنه یی اوره قال الله تعالی فاخذهم
الطوفان وهم ظالمون الطوفانة کذلک طانک ضمی ومدیله طوفانک واحدی در اخفش روایتی اوزره
ومقتضای قیاس اوزره وکان اولور که قرا کوسنه دخی طوفان الظلام دیرلر الطوف
طانک ضمی ومدیله آکسه جقور نده بتان قل الطاف علی وزن الحال بمعناه یقال اخذه بطوف
رقبته وبطاف رقبته وطاف کثیر الطواف اولن کمسنه یه دخی دیرلر التطویف علی وزن التکریم
چوق طواف ایتمک یقال طوّف الرجل اذا اکثر التطواف التطواف تانک فتحی وطانک سکونیله
طواف ایتمک الاطافة همزه نک کسریله بر یره قونوب یا خود اکا یقین وارمق یقال اطافه اذا المّ
به وقاربه الطهف طانک فتحی وهانک سکونیله شول طعام در که انی طاری دن ایشلرلر الطهفة
کذلک طانک فتحی وهانک سکونیله صلیان دیدکلری اوتک اعلالری الطهاف طانک فتحیله یوکسک
اولن بلوت سحاب مرتفع معناسنه الطهافة طانک ضمی ایله قلچ قبضه سنده اولن بایغ الطیف
اثنای نومده خیال بورغسی المطاف میمک فتحیله بمعناه یقال طاف الخیال یطیف طیفا ومطافا وعرب
لر بیک طیف من الشیطان معناسنه در یعنی شیطانک مکری جمع مکری دیدکلری کبی الطایف یانک کسریله
بمعناه وقرئ اذا مسهم طیف من الشیطان وطایف من الشیطان وهما بمعنی فصل الظاء الظّرف
طانک

طهف

طیف

ظانک فتحی ورانک سکونیله قاب وعا معناسنه ونحویونک ظرف زمان وظرف مکان
دیدکلری بوندن مأخوذ در وظرف ظرافته دخی دیرلر کیاست معناسنه الظرافة
ظانک فتحی ایله معروف در یقال ظرف الرجل ظرافة من الباب الخامس الظریف ظانک
فتحی ورانک کسری ومدیله ظرافت اهلی اولن کمسنه الظرفاء ظانک ضمی ورانک فتحی والفک مدیله جمعی
الظراف ظانک کسریله کذلک جمعی الظروف ضمتیله کذلک ظریفک جمعی در بعضی قول اوزره کویا که
زوایدن حذف ایتدکدن صکره و خلیل ایتدی بو مذاکیر منزله سنده در که مذاکیر ذکرک
جمعی در لکن ذکر صیغه سی اوزره جمع اولنمامشدر الاظراف همزه نک کسریله ظریف ولد صاحبی
اولمق یقال اظرف الرجل اذا ولد بنین ظرفاء التظرّف فتحتیله ورانک ضمی وتشدیدیله تکلفله
ظریفلنمک یقال تظرّف فلان اذا تکلف الظرف الظلف ظانک کسری ولامک سکونیله قیون و
صغر و کیک طرنغلرینه اطلاق اولنور و عمرو بن معدی کرب وخیل نطاء کم باظلافها قولنده
آت طرنغنه اطلاق ایتدی استعاره الظلف ظانک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله برک طرنق معناسنه
استعمال اولنور تأکیدا یقال ظلوف ظلّف ای شداد الظلف ظانک فتحی ولامک فتحیله سکونیله
طرناغه اورمق یقال رمیت الصید فظلفته اذا اصبت ظلفه وظلف منع معناسنه ده کلور
یقال ظلف نفسه عن الشیء یظلفها ظلفا من الباب الثانی وظلف اثری کیزلمک دخی دیرلر یقال
ظلفت اثری اذا مشیت فی الحزونة لئلا یتبین اثری فیها وحزونت حاء مهمله وزاء معجمه ایله یر برک
اولمق الاظلاف همزه نک کسریله کذلک اثر کیزلمک بر برک یرده یوریمکله یقال اظلفنه اذا مشیت
فی الحزونة لئلا یتبین اثرک المظلوف میمک فتحی ولامک ضمی ومدیله طرناغنه اورلمش حیوان یعقوب
روایتی اوزره الظلیف ظانک فتحی ولامک کسری ومدیله یرماز حاللو اولن کمسنه یقال رجل ظلیف
ای سیّئ الخلق وایری اولن یره دخی دیرلر یقال مکان ظلیف ای خشن وقوی اولمق شترده

ظلف

دیرلر یقال شتر ظلیف ای شدید وظلیف بر نسنه نک بهاسی ویرلامک محلنده دخی استعمال
اولنور یقال ذهب فلان بغلامی ظلیفا ای ذهب به بلا ثمن وظلیف کوتری معناسنه دخی استعمال
اولنور یقال اخذ الشیء بظلیفه اذا اخذه کله ولم یترک شیئا وظلیفک بها ویرلامک خصوصنده
جوهرینک تفسیری مکرر واقع اولمشدر بری ابو زید ذلک روایت ذیلنده وبری ابو عمرو دن
روایت ذیلنده **الاظلوفة** همزه نک ولامک ضمی ایله شول یردر که انده کسکین طشلر اوله کویاکه
اول یرک یرا دلیشی طاغ یرا دلشی کبی اوله **الاظالیف** همزه نک فتحی ولامک کسری ومدیله جمعی **الظلف**
فتحتیله هدر معناسنه ده کلور یقال ذهب دمه ظلفا وظلفا بالتسکین ای هدرا با طلا ابو عمرو اندی
بن بونی ظا ایله وطا ایله استماع ایتدوم وظلفا متاع معناسنه دخی کلور یقال ظلفت نفسی عن
کذا تظلف ظلفا من الباب الرابع اذا کفت وظلف معیشت شدت اوزره اولمغه دخی دیرلر
الظلفة ظانک فتحی ولامک کسریله شول عورت درکه نفسنی عزیز طوته یقال امراة ظلفة النفس
ای عزیزة تحفظ نفسها وظلفه شول برک یره درلر که انده ایز بللو اولیه وشدت معاشه ظلف
دیدکلری بوندن مأخوذ در وظلفه دوه پالانلرینک اغاجنه دخی دیرلر **الظلفات** ظانک فتحی
ولامک کسریله ظلفه نک جمعی در شول اغاجلر معناسنه که انلر دورت اغاج در دوه نک ایکی یانندن فتحی
پالان یره قونسه انلر کراوجی یره بتشور پالانک اوک قاشنده ایکی ظلفه واردر قاشنده
ایکی ظلفه واردر **الظلوف** ظانک ضمی ومدیله اکسه ده باتن قل **الظاف** علی وزن الحال بمعناه یقال
اخذه بظوف رقبته وبظاف رقبته وهو لغة فی صوف رقبته **فصل العین العتراف**
عینک کسری وتانک سکونی ایله خبیث وفاجر اولن کمسنه که جری ومقدم اوله **العتروف** عینک وانک
ضمی وما بیننده تانک سکونیله بمعناه یقال رجل عتراف وعتروف ای خبیث فاجر جری ماض **العتر فان**
عینک وانک ضمی ایله خروس دیک معناسنه **العجف** فتحتیله ارقلق هزال معناسنه **الاعجف** همزه نک و
جیمک

ظوف

عترف

عجف

جیمک فتحیله ارق اولن نسنه مهزول معناسنه یقال عجف من الباب الرابع ویقال عجف المال
وباب خامسده دخی کلور یقال عجف المال **العجفاء** عینک فتحی وجیمک سکونی والفک مدیله مؤنثی
العجاف عینک کسریله جمعی ارقلق معناسنه علی خلاف القیاس زیرا افعل وفعلاء فعال وزنی
اوزره جمع اولنماز لکن مذبوری سمان اوزره بنا ایتدیلر وعرب طائفه سی شیئ ضدی اوزره
بنا ایدرلر نته کم صدیقه اوزره بنا ایدوب عدوة دیدیلر حالاکه فعول فاعل معناسنه اولسه
الحاق تائیث داخل اولماز واعجف یوفقه اولن تمره دخی دیرلر یقال نصل اعجف ای رقیق
الاعجاف همزه نک کسریله ارقلمق یقال اعجف اذا هزله **العجف** عینک فتحی وجیمک سکونیله طعام دن بر کمسنه
یی کندو نفسی اوزره اختیار اتمک یقال عجف نفسه علی فلان من الباب الثانی اذا اثره بالطعام علی
نفسه **التعجیف** علی وزن التکریم طویجه یاتمک **التجرف** فتحتیله ورانک ضمی ایله ابو مکر وبی باک
اولمق **الجرفة** علی وزن الدرجة بمعناه **الجرفیة** عینک ورانک فتحی وجیمک سکونی ویانک تشدیدیله
بمعناه کذلک یقال رجل فیه تجرف وجرفة وجرفیة اذا کان فیه حرقا وقلة مبالات لسرعته وتجرف
بر کمسنه نک اوزرینه کریه کوردکی نسنه یی تحمیل اتمکده باک چکمامک یقال فلان یتجرف علی اذا
کان یرکبه بما یکره ولا یهاب شیئا **العجروف** عینک ورانک ضمیله بر جنس کچرک جانور در بعضلر
انکلری اوزون قارنجه در دیمش **العجارف** رانک کسریله حوادث دهر **العجاریف** عینک
فتحی ورانک کسری ومدیله بمعناها یقال عجارف وعجاریفها یرا دبها حوادثه **العدف** عینک
فتحی ودالک سکونیله ییمک اکل معناسنه یقال عدف یعدف عدفا من الباب الثانی اذا اکل
وعدف مأکولات دن هر بر شیئ معناسنه ده کلور **العدوف** عینک فتحی ودالک ضمی ایله کذلک مأکولات
دن بر شیئ معناسنه **العداف** عینک ضمیله بمعناه ایضا یقال ما ذقت عدفا ولا عدوفا ای شیئا
ویقال باتت الدابة علی غیر عدوف ای علی غیر علف بهذه لغة مضر **العدف** فتحتیله بر نسنه نک دوشن

تجرف

عدف

بيرامز نسنه كرك كوزه دوشن چوب اولسون كرك غيرى اولسون قذى معناسنه العذفة
عينك كسرى و دالك سكونيله اون عذذ دن الى عدده وارنجه اولان رجال در وعدفه بر قطعه
ماله دخى ديرلر يقال اعطاه عدفة من مال اى قطعة منه العدف عينك كسرى و دالك سكونيله
كيجه نك بر قطعه سنه ديرلر يقال مرّ عدف من الليل اى قطعة منه العدفة عينك فتحى و دالك كسرى ايله

عذف

بزك صچاق سز اولان جانبى صنيفه كبى العذف عينك فتحى و ذال معجمه نك سكونيله اكل معناسنه
در دال مهمله ايله دخى اكل معناسنه اولدغى كبى بو قدر وار كه دال معجمه ايله ربيعه لغتى در دال
مهمله ايله مضر لغتى اولدوغى كبى يقال ما ذقت عذفا ولا عذوفا اى شيئا ويقال باتت الدابة

عرف

على غير عذوف المعرفة ميمك فتحى و رانك كسريله بيلمك العرفان عينك كسرى و رانك سكونيله بمعناه
تقول عرفته معرفة وعرفانا ومعرفت كاه اولور اعتراف معناسنه دخى كلور تقول ما اعرف لاحد
يصرعنى اى ما اعترف العرف عينك فتحى و رانك سكونيله آت يليسن كسمك تقول عرفت الفرس
اذا جززت عرفه وعرف عينك مهمله نك ضمى ايله آت يليسنه ديرلر نته كم كلور وعرف رايحه يه
دخى ديرلر كرك رايحه طيبه اولسون كرك خبيثه اولسون يقال ما اطيب عرفه وفى المثل لا يعجز
مسك السوء عن عرف السوء يعنى يلو مسك يلو رايحه دن قالماز العرفة عينك فتحى و رانك سكونيله
شول جبان در كه ال اياسندن چقر ابن السكيت روايتى اوزره المعروف ميمك فتحى و رانك
ضمى و مديله شول كسنه دركه الندن اول مقوله جراحت اوله يقال عرف الرجل فهو معروف اذا خرجت
تلكا القرحة ومعروف مقبول اولان نسنه يه ده ديرلر منكرك مقابلى در ومعروف احسانه
دخى ديرلر العرف عينك ضمى و رانك سكونيله بيلنمك كه نكرك ضدى در وعرف عادته واحسانه
دخى ديرلر يقال اولاه عرفا وعرف اسم دخى كلور اعتراف دن ومنه قولهم له على الف عرفا
اى اعترافا پس بونا كيد اولور وعرف آت يليسنه دخى ديرلر وقوله تعالى والمرسلات عرفا مستعار

من عرف

من عرف الفرس يعنى ارسال اولنان نسنه لر آت يليسنه تشبيه اولنمشدر كه برى
بر بينه متتابع اولمقده وبعضلر ايدى كه آيه كريمه ده عرف احسان معناسنه در يعنى
احسان ايله ارسال اولنان نسنه المعرفة ميمك و رانك فتحيله شول موضع دركه آتك
يليسى انده بتر العرف ضمتيله يوكسك اولان قومه ديرلر رمله مرتفعه معناسنه و رانك
سكونى دخى جائزدر عسر ايله عسر كبى العرفة عينك ضمى و رانك سكونيله بمعناه العرف
عينك ضمى و رانك فتحيله جمعى يوكسك قوملر معناسنه الاعراف همزه نك فتحيله كذلك جمعى
واعراف كه قرآن عظيمده واقع اولمشدر اول جنت ايله جهنم بيننده چكلمش سوردر الاعرف
الفك و رانك فتحيله شول نسنه دركه انك عرفى اوله يعنى شول آت كه اوزون يليسى اوله
مثلا الاعراف همزه نك كسريله آتك يليسى اوزون اولمق الاعرنراف همزه نك كسرى و رانك
كسرى و مديله عرف صاحبى اولمق يعنى آت يلى صاحبى اولمق يقال اعرورف الفرس
اى صار ذا عرف وشر حاضر لنمغه دخى ديرلر يقال اعرورف الرجل اذا تهيا للشر ودريا
زياده تموج ايتمكه دخى ديرلر يقال اعرورف البحر اذا ارتفعت امواجه العرفاء عينك فتحى
و رانك سكونيله والفك مديله يالى قوردكه سباع دن در مذبوره عرفاء ديدكلرى اكثر
سنك قلى چوق اولدوغيچون العرف عينك كسرى و رانك سكونى ايله بر نسنه يى حكماً بلمك پس
عربلرك ما عرف عرفى الا باخره ديدكلرى قوللرندر عرف معرفه معناسنه دركه ما عرفنى
الا اخرا ديمك اولور عرفة فتحتيله تنوين والف لام داخل اولمقسزن عرفه كوننك اسمى در
يقال هذا يوم عرفة عرفات فتحتيله بر موضعك اسمى در و بو جمع صيغه سى اوزره بر اسم در جمع
اولنماز و فرا ايتدى بونك مجتى اوزره واحدى يوقدر وعربلرك نزلنا بعرفة ديدكلرى
كلام مولده شبيه در عربى محض دكلدر و بو معرفه در هر چند جمع ايسه دخى زيرا اماكن زائل اولدغى

تسمیه‌دن شیء واحد منّا بو سنده اولمشدر پس زیدین کلمه‌سنه مخالف اولور که زیدلرک
هر بری قابل زوال‌در تقول هؤلاء عرفاتٌ حسنةً تنصب النعت لانه نکرة یعنی
عرفات مرفوع ایکن و حسنة حقیقتده نعت ایکن اعراب‌ده تابع قلمازلر موافقت بولنمادیغی
ایچون و عرفات منصرف‌در قال الله تعالی فاذا افضتم من عرفات اخفش ایدر کی
مذبوره منصرف اولدی زیرا انک آخرنده اولان تا مسلمونک و مسلمینک آخرنده اولان واو
ایله یا یه تشبیه‌در زیرا بونلر اوّلغله تا ایله اولان جمعک تذکیری‌در پس تنوین حالی اوزره
ترک اولندی مسلمون‌ده نون حالی اوزره ترک اولندیغی کبی و اذرعات و عانات و
عرنتات دخی بویله‌در و بونلر هر بری بر یرک اسمیدر **العارف** رانک کسریله صبر ایدیجی صبور
معناسنه یقال اصیب فلان فوجد عارفا و عارف بلیجی معناسنه ده کلور عالم کبی **العروف**
عینک فتحی و رانک ضمیله بمعناه **العارفة** رانک کسریله کذلک صابره معناسنه‌در و عارفه معروف معناسنه
دخی کلور **العروفة** عینک فتحی و رانک ضمی ایله زیاده بلیجی کمسنه آخرنده تا مبالغه ایچوندر **العریف**
عینک فتحی و رانک کسری و مدیله بلیجی معناسنه‌در علیم کبی و عریف نقیبه دخی دیرلر که نقیب رئیسک
مادونیدر **العرفاء** عینک ضمی و رانک فتحی و الفک مدیله جمعیدر نقیبلر معناسنه **العرافة** عینک فتحیله
رئیسلک ولق تقول عرف فلان عرافة من الباب الخامس علی مثال خطب خطابة اذا صار عریفا
العرافة عینک کسری ایله نقیبلق اشلمک تقول عرف فلان علینا سنین یعرف عرافة من الباب
الاول علی مثال کتب یکتب کتابة **التعریف** علی وزن التکریم بلدرمک اعلام معناسنه و تعریف ازمش
کمسنه‌یه صاحبی بولنسون دیو انشاد اتمکه دخی دیرلر و تعریف بر نسنه‌یی رائحهٔ طیبه ایله طیب لغه
دخی دیرلر عَرف‌دن مأخوذ اولمغله عینک فتحیله نته کم مرور ایتدی و قوله تعالی عرّفها لهم یعنی طیّبها
علی ما قیل و تعریف عرفات‌ده وقوف اتمکه دخی دیرلر یقال عرّف الناس اذا شهدوا عرفات **المعرّف**
میمک

میمک ضمی و رانک فتحی و تشدیدیله وقوف ایدجک یر که اول عرفات‌در **العرّاف** عینک فتحی
و رانک تشدیدیله فالجی اولوب مغیبات‌دن خبر و یرنه دیرلر کاهن معناسنه یاخود طبیبه دیرلر
الاعتراف همزه‌نک و تانک کسریله اقرار اتمک تقول اعترف بالذنوب اذا اقررت به و اعتراف
بلمک ایچون خبر صورمغه دخی دیرلر یقال اعترفت القوم اذا سألتهم عن خبر لتعرفه و کاه اولور
اعترف کلمه‌سی عرف یرینه وضع ایدرلر نته کم عرف کلمه‌سی اعترف یرینه وضع اتدکلری کبی **التعرّف**
فتحیله و رانک ضمی و تشدیدیله بر کمسنه‌نک احوالنی طلب ایدوب بلمک تقول تعرّفت ما عند فلان
اذا تطلبت حتی عرفت **الاستعراف** همزه‌نک و تانک کسریله بلمک طلب اتمک تقول ائت فلانا
فاستعرف الیه حتی یعرفک **التعارف** تانک فتحی و رانک ضمی ایله خلق بری برینی بلمک یقال تعارف
القوم اذا عرف بعضهم بعضا **المعارف** میمک فتحی و رانک کسریله عورتنک یوزی و سایر ظاهر اولان
یرلری تقول امرأة حسنة المعارف **المعرف** میمک فتحی و عینک سکونی و رانک فتحیله واحدی
عرصف
العرصاف عینک کسری و رانک سکونی ایله دوه پالانک قاشنه وضع اتدکلری چوبلردر که
اول دورت چوبی‌در پالان اغاجنک قاشلرین بر یره کتورمک ایچون ایدرلر هر قاشده
ایکی چوبی اولور که سکر ایله یاخود دوه دریسیله باغلنور و عرصاف الاکاف سؤال اغاج
پارسیدر پالانک اوک قاشی ارالرنه باغلرلر و الاکاف عرصوف الاکاف دخی دیرلر **العراصیف**
عینک فتحی و صادک کسری و مدیله جمعی ذکر اولنان چوبلر معناسنه **العرصوف** عینک و صادک
ضمیله و ما بیننده رانک سکونیله پالانک اوک قاشنه باغلدقلری اغاج پاره‌سی عرصاف
عزف
معناسنه‌در نته کم مرور ایتدی **العزوف** عینک ضمی و زانک ضمیله و مدیله هر نسنه‌دن یوز چوروب
پرهیز اوزره اولمق تقول عزف عنه تعزف و تعزف من الباب الاول و الثانی اذا زهدت
فیه و انصرفت عنه **العزیف** عینک فتحی و زانک کسری و مدیله جن چاغرمق تقول عزفت الجن عزیفا

من الباب الثانی العزّاف عینک فتحی و زانک تشدیدیله شول بلوت در که انده رعدآوازی
اوله و عزّاف بنو سعید قبیله‌سنه منسوب بر قومک آدی در رمل مخصوص معناسنه المعازف
میمک فتحی و زانک کسری ایله ملاهی آلت لهو معناسنه العازف زانک کسری ایله ذکر اولنان
آلت لهو اوینایجی کمسنه و سازجالنه دخی عازف دیرلر العزف عینک فتحی و زانک سکونیله
ساز جالموق و لعب و لهو اتمک یقال عزف عزفا من الباب الثانی و عزف الریاح یل اوازینه دیرلر

عسف

العسف عینک فتحی و سینک سکونیله برنسنه‌یی یولسوز طوتموق التعسّف فتحتیله و سینک ضمی
و تشدیدیله بمعناه الاعتساف همزه‌نک و تانک کسریله بمعناه کذلک و عسف بیوک قدحه دخی دیرلر
العسوف عینک فتحی و سینک ضمی و مدیله مبالغه ایله ظلم ایدن کمسنه ظلوم معناسنه العاسف
سینک کسریله شول ناقه در که غدّه مرضندن موته قریب اولوب زیاده صولیه ابو یوسف روایتی
اوزره العساف عینک ضمی ایله نفسی اضطراب ایله الموق در اصمعی ایتدی اهل بادیه‌دن برکسنه
یه ما العساف دیدم ایتدی بوغاز صغلوب نفس زحمله الموق در العسیف عینک فتحی و سینک
کسری و مدیله اُجرت ایله طوتولن کمسنه اجیر معناسنه العسفاء عینک ضمی و سینک فتحی و الفک مدیله
جمع اجیر لر معناسنه عسفان عینک ضمی و سینک سکونیله بر موضعک اسمی در العسقفة علاوزن الدحرجة

عسقف

کوز منجمد اولوب اغلمغه قادر اولمامق یقال عسقف الرجل اذا جمدت عینه و ذلک اذا هم بالبکاء
فلم یقدر علیه العصف عینک فتحی و صادک سکونیله اکین که دانه‌دن غیری سنه اطلاق اولنور

عصف

کرک صابی اولسون کرک ییراغی اولسون قرآنده ایتدیلر روایتی اوزره قال الله تعالی فجعلهم
کعصف مأکول قال الاخفش ای کزرع قد اکل حبه و بقی تبنه و عصف اکین بشتمزدن اول
بچمکه دخی دیرلر تقول عصفت الزرع اذا جززته قبل ان یدرک و عصف یل قاتی اسمکه
دخی دیرلر یقال عصفت الریح عصفا و عصوفا من الباب الثانی اذا اشتدت و عصف کسبه دخی دیرلر

و هلاک

و هلاک اتمکه‌ده دیرلر تا ایله استعمال اولنسه یقال اطرف تعصف بهم ای تهلکهم الاعصاف
همزه‌نک کسریله اکین ظهور ایدوب کندن کوسترمک یقال اعصف الرجل الزرع و اعصاف
یل قتی اسمکه دخی دیرلر یقال اعصفت الریح و آت سرعتله سیر اتمکه‌ده دیرلر یقال
اعصف الفرس اذا امر مرّا سریعا و هو لغة فی احصف و اعصاف هلاک اولماغه دخی دیرلر
یقال اعصف الرجل اذا هلک المعصف میمک ضمی و صادک کسری ایله اکینی چوق اولن
یر یقال مکان معصف ای کثیر الزرع و معصف قاتی اسن یله دخی دیرلر یقال
معصف و معصفة العاصف صادک کسریله محکم اسن یل و یوم عاصف شول کونه دیرلر
که انده روزکار قاتی اسه پس عاصف بو کلامده مفعول فیه معناسنه اولن فاعل در
لیل نائم و یهم ناصب کبی بنی اسد لغتی اوزره العصوف عینک فتحی و صادک ضمی و مدیله
قاتی اسن یل یقال ریح عصوف و عصوف سیرده سریع اولن ناقه‌یه دیرلر و دوه قوشنه
دخی دیرلر یقال ناقة عصوف و نعامة عصوف ای سریعة فی السیر و هی التی تعصف
براکبها فتمضی به العصیفة عینک فتحی و صادک کسری و مدیله شول جمع اولمش یاپراقلردر که
سنبل آنک ایچنده اولور العصافة شول نسنه‌در که سنبله‌دن دوشر کرک صمان اولسون

عطف

کرک غیری نسنه اولسون العطف عینک فتحی و طانک سکونیله میل اتمک تقول عطفت اذا ملت
و عطف اغاجی اکمکه دخی دیرلر تقول عطفت العود فانعطف و عطف برنسنه‌یی
ایکی قات اتمکه دخی دیرلر تقول عطفت الوسادة اذا ثنیتها و ساده یصدقه دیرلر
یالین معناسنه و عطف شفقت اتمکه‌ده دیرلر تقول عطفت علیه اذا اشفقت العاطفة
طانک کسری ایله موجب شفقت اولن حالت یقال ما تثنینی علیک عاطفة من رحم و لا قرابة
و عطف حمله اتمکه دخی دیرلر یقال عطف علیه اذا کرّ العاطف طانک کسریله شول اهو در که

یناغنه یا تزقده بویانن اکه یقال ظبیة عاطف تعطف جیدها اذا ربضت العطفة عینک
فتحی وطانک سکونیله شول بونجق درکه انونکله نساء طائفه سی رجاله افسون ایدرلر المعطف
میمک کسری وعینک سکونی وطانک فتحیله رداء العطاف عینک کسریله کذلک ردا معناسنه در
وعطاف قلیجه ده دیرلر ردایه تشبیها التعطف فتحنیله وطانک ضمی وتشدیدیله ردا باغلمق
تقول عطفت بالعطاف اذا ارتدیت بالرداء وتعطف شفقت اتمکه دخی دیرلر یقال
تعطف علیه اذا اشفق التعاطف تانک فتحی وطانک ضمی ایله بربرینه میل وشفقت
اتمک یقال تعاطفوا ای عطف بعضهم علی بعض العطوف عینک فتحی وطانک ضمی ایله شول ناقه درکه
بوتی اوزرینه میل وشفقت ایله وبوّ بانک فتحی وواوک تشدیدیله شول دری درکه
اولمش دوه یاورسی سندن حیقروب ایچنه صمان طولدروب آنه سنه کوسترلر تا که یاوریسی
صانوب الا میل ایلیه الاستعطاف همزه نک وتانک کسریله شفقت طلب اتمک یقال استعطفه
علیه فعطف التعطیف علی وزن التکریم اکمک یقال عطفت العیدان وعیدان اغاج بوداقلری
در تشدیدی تکثیر ایچون اولور المعطفة میمک ضمی وطانک فتحی وتشدیدیله اکلمش نسنه یقال قسی
معطفة ودوه یاورسنه یاتیلیش ناقه یه دخی دیرلر لقاح معطفة بوتکافسی قافک کسری وبانک
تشدیدیله قوشک جمعی در ولقاح لامک کسری ایله وقا ایله وحاء مهمله ایله طوغرمش ناقه لیدر زیرا
کاه اولور بر بلوک ناقه یی بر دانه دوه یاوریسنه یانوب جمله سی انوک واسطه سیله صغوترلر المعطوف
میمک فتحی وطانک ضمی ومدیله شول عبی یایه دیرلر که قولا قلرین زیاده اکری ایدوب انوک ایله
نشان ایدرلر العطفان عینک کسری وطانک سکونیله برنسنه نک ایکی جانبی وعطفا الرجل رجلک
باشندن اشاغی اوتراق یرنه وارنجه ایکی جانبی در وبرنسنه دن عطفی دوندرمک کاه اولور
اندن اعراض ایله کنایت اولور تقول ثنی فلان عنی عطفه اذا اعرض عنک المنعطف میمک ضمی وطانک
فخیله

فتحیله دره نک اکلدوکی یر یقال منعطف الوادی منعرجه ومنحناه العف عینک فتحی
وفانک تشدیدیله پرهیز واجتناب اتمک وعف پرهیز ایدیجی کمسنه معناسنه ده کلور
یقال رجل عف العفة عینک کسری ایله بمعناه العفافة عینک فتحیله بمعناه ایضا یقال
عف عن الحرام یعف عفا وعفة وعفافة من الباب الثانی اذا کف العفیف
عینک فتحی وفانک کسری ومدیله کذلک پرهیز ایدیجی کمسنه العفة عینک فتحیله
پرهیز ایدیجی عورت العفیفة عینک فتحی وفانک کسری ومدیله بمعناها یقال امراة عفة
وعفیفة الاعفاف همزه نک کسریله حرامدن بری قلمق یقال اعفه الله الاستعفاف
همزه نک وتانک کسریله استغنا ایدوب سؤال اتمامک یقال استعف عن المسئلة اذا عف
التعفف تانک فتحی وفانک ضمی وتشدیدیله تکلفله عفت کسب اتمک یقال تعفف اذا
تکلف العفة وتعفف ممه ده باقی قلان سودی ایچمکه دخی دیرلر یقال تعفف الرجل اذا
شرب العفافة العفافة عینک ضمی ایله ممه ده باقی قلان سود العفة کذلک عینک ضمیله
بمعناها التعاف تانک فتحیله سودی تکرار صاغمق یقال تعاف یا هذا ناقتک ای احلبها
بعد الحلبة الاولی العفان عینک کسری وفانک تشدیدیله زمان معناسنه در منه قولهم
جاء فلان علی عفان ذلک وبو لغت در فی افان ذلک دیدکلری قوللرنده فی حینه

واوانه معناسنه العقف عینک فتحی وقافک سکونیله اکمک معناسنه در عطف کبی الانعقاف
همزه نک کسریله اکلمک یقال عقفت الشیء فانعقف ای عطفته فانعطف العقاف عینک
ضمی ایله بر مرض درکه قیونک ایاقلرینه عارض اولوب ایاقلری اکلور التعقیف علی
وزن التکریم اکمک تعویج معناسنه الاعقف همزه نک وقافک فتحیله برامزلق ایشلیع
کمسنه یقال اعرابی اعقف ای جاف العکف عینک فتحی وکافک سکونیله حبس ایدوب الیقومق

يقال عكفه يعكفه من الباب الاول ويعكفه من الباب الثاني عكفا اذا حبسه ووقفه ومنه
قوله تعالى والهدى معكوفا يقال ما عكفك عن كذا وعكف برنسنه نك اطرافن طوقشمغه دخي
ديرلر الاعتكاف همزه نك وتانك كسريله بركمسنه كندوين منع وحبس ايتمك ومنه الاعتكاف
في المسجد العكوف ضمتيله برنسنه نك اوزرينه اولوب مواظبت ايتمك يقال عكف على
الشيء يعكف من الباب الاول ويعكف من الباب الثاني عكوفا اذا اقبل عليه مواظبا وعكوف
برنسنه نك اطرافن طوقشمغه دخي ديرلر يقال عكفوا حول الشيء اذا استداروا وجوانب برنسنه نك
اطرافن دوراتمكه دخي ديرلر يقال عكف الجوهر في النظم العاكف كافك كسريله برنسنه يه مشغول
اولان كمسنه يقال فلان عاكف على فرج حرام قال الله تعالى يعكفون على اصنام لهم العلف فتحتيله
يم كه دواب انوكله غدا لنور العلاف عينك كسريله جمعي مثل جبل وجبال العلف عينك فتحي ولامك
سكونيله دوابه يم ويرمك يقال علفت الدابة علفا من الباب الثاني المعلف ميمك كسري و
لامك فتحيله علف ويرجك ال العلف عينك ضمي ولامك فتحي وتشديديله طلح ديدكلري اغاجك يمشي
درتازه يقله كبي ظهور ايدوب اني دوه اوتلار العلفة عينك ضمي ولامك فتحي وتشديديله
واحديدر ذكر اولنان يمشك بري سي قُبَّر ايله قُبَّرَه كبي كه قبر برجنس توشنك اسمي در الاعلاف
همزه نك كسريله طلح اغاجي يمش ويرمك يقال اعلف الطلح اذا اخرج عُلَّفه العلوفه عينك فتحي ولامك
ضميله شول ناقه يا خود شول قيون دركه يم ويريلوب اوتلاغه صالي ويرلميه العليفه
عينك فتحي ولامك كسري ومديله بعينها هما العلافيات عينك كسري ويانك تشديديله شول قرمزي
پالانلردركه قضاعه قبيله سندن عِلّاف نام كمسنه يه نسبت اولنور ابتدا انلري اول ايشلمكله
ايچون العلفوف عينك وفانك ضمي وما بينده لامك سكونيله رجال دن فعلي يرامز اولوب
مسن اولان كمسنه يعقوب رواتيدر اوزره العنف عينك ضمي ونونك سكوني ايله شدت كه ملايمتك

عنف

ضدي در

ضدي در تقول عنف عليه من الباب الخامس وعنف به دخي ديرلر بابيله العنيف عينك
فتحي ونونك كسري ومديله شول كمسنه دركه اته شدت ايله سوار اوله العنف ضمتيله جمعي الاعتناف
همزه نك وتانك كسريله برنسنه يي شدت ايله طوتمق يقال اعتنف الامر اذا اخذه بعنف واعتناف
بر يري كريه كورمكه دخي ديرلر تقول اعتنفت الارض اذا كرهتها المعتنفه ميمك ضمي ونونك
كسريله شول دوه لردركه انلره بريرك هواسي موافق دوشميه التعنيف على وزن التكريم
بركمسنه يي عارلندرمك ملامت ايتمك العنفوان عينك وفانك ضمي ونونك ما بينده سكونيله
بركمسنه نك اوّلنه ديرلر يقال هو في عنفوان شبابه يعني جوانلغنك ابتدا سنده در وعنفوان
النبات اوتنك تازه بتشمه سنه ديرلر العوف عينك فتحي وواوك سكونيله حال معناسنه در
يقال نعم عوفك اي نعم حالك وشانك وابو عبيده ايتدي بعضي كمسنه عوف فرجله تعبير ايدرلر
دي اني ابو عمرو نقل ايدوم انكار ايدوب عوف فرج معناسنه گلمز ديدي العوفان
عينك فتحي وواوك سكونيله تثنيه صيغه سي اوزره سعد قبيله سندن ايكي كمسنه نك اسمي
دركه انلرك بري عوف بن سعد وبري عوف بن كعب بن سعد در ام عوف عينك فتحي
وواوك سكونيله چكرگه جراده معناسنه وعرب لرك لا حر بوادي عوف ديدكلري قوللرنده
عوف دن مراد رجال دن بركمسنه دركه وبو كلامك اصلي بودركه ملوك دن بري عوف
ابن مُحلِّم بن ذُهل بن شيبان دن بركمسنه طلب ايتدي كه سابقا الا انده وارمغه اجازت
ويرلشدي عوف اني منع ايدي بحك ملك مذبور لا حر بوادي عوف ديدي يعني بركيم
وادي عوفه نزول ايدرسه عوفك قولي كبي اولور الا اطاعت ايدوكي جهتدن عوافه
عينك ضمي ايله برر جلك اسميدر العياف عينك كسريله طعامي يا خود شرابي كريه كورمك يقال
عاف الرجل الطعام والشراب يعافه عيافا اذا كرهه فلم يشربه العيافة عينك كسريله طيور

عوف

عيف

قسمی ایله تطیّر قلمق یعنی بر امر فال قلمق تقول عفت الطیر اعیفه عیافة ای زجرتها یعنی انیک ایله فال
طوتسک مثلا اسمیله و قونوب دوشدیکی یرلر ایله وانلریک اصواتی ایله فال اتسک العایف غایب
دن خبر ویرن کمسنه المتکهّن معناسنه العیف عینک فتحی و یانک سکونیله قوش بر نسنه نک اوزرینه
قوندوقده تردد اتمک تقول عافت الطیر تعیف عیفا من الباب الثانی اذا کانت تحوم علی الماء او علی
الجیف وتردّد ولا تمضی تریدالوقوع العایفه یانک کسریله ذکر اولنان صفت اوزره اولن
قوش العیفة عینک کسری ومدیله اسم در قوش قونغده تردد اتمک معناسنده العیوف عینک فتحی
و یانک ضمی ومدیله شول دوه در که صویی تخولیوب اججیه حالا که صوسز اوله فصل الغین
الغداف غینک ضمی ایله اخسوس قرقه سی دیدکلری قوش غراب القیظ معناسنه وزیاده توبلی
اولن کرکس دخی غداف دیرلر وکذلک اوزون وسیاه اولن قیلکه وسیاه اولن قناده دخی
غداف دیرلر الاغداف همزه نک کسریله بر ده یی اشاغی صالیویرمک یقال اغدفت المرأة
قناعها اذا ارسلته علی وجهها وقنارح قافک کسریله یوزا اورتسی دروا غداف صیادصید
اوزرینه شبکه صالمغه ده دیرلر و فی الحدیث انّ قلب المؤمن اشد انکافا من الذنب
یصیبه من العصفور حین یغدف به یعنی مؤمنک قلبی کناه دن مضطرب اولوب سرچه نک
غرف
شبکه دن مضطرب اولمسندن اشد در الغرف غینک فتحی ورانک سکونی شول دری در که
غرف دیدکلری اغاجله دباغت اولنور یقال سقاء غرفیّ ای مدبوغ بالغرف الغرف
فتحتیله بعناه علی روایت یعقوب وغرف دوه غرف اغاجی اوتلامغله خسته اولماغه ده دیرلر
یقال غرفت الابل تغرف غرفا من الباب الرابع اذا اشتکت عن اکل الغرف الغریف غینک
فتحی ورانک کسری ومدیله شول اغاجلردر که جوق اولوب بری برینه صارلمش اوله هر نه جنس دن
اولورسه اولسون الغریفه غینک فتحی ورانک کسری ومدیله شول دری پاره سی در که قلج قننده اصرلر
بر قارش
بر قارش مقداری اولور وکاه انی التون لیوب تزیین ایدرلر نته کم جراکسه طائفه
سنکسان قلج لری دبنده اکثریا انی ایدرلر و بو تعبیردن صاحب صراحک غریفه دوال پاره
که از قبضهٔ شمشیر او بزان باشد دیدوکنده سهو ایتدوکی ظاهر اولور زیرا قراب
قلجک قنی در بنام معناسنه قبضه سی دکلدر و غریفه نعله دخی دیرلر بنی اسد لغتی اوزره
الغریف عینک کسری ورانک سکونی و یانک فتحیله بر جنس اغاج در الغرف غینک فتحی و
رانک سکونیله غرف دیدکلری اغاج که انونکله دباغت اولنور و غرف کسمک معناسنه
دخی کلور تقول غرفت الشئ فانغرف ای قطعته فانقطع و تقول غرفت ناصیة الفرس
اذا قطعتها وجزّرتها یعنی آتک النندن اولن صاچی قرقدک اصمعیدن ابو عبید روایتی
اوزره وغرف دری غرف اغاجیله دباغت اتمکه دخی دیرلر وغرف صویی ال ایله چالوق
الغه دخی دیرلر تقول غرفت الماء بیدی غرفا الانغراف همزه نک وغینک کسریله کسلمک
انقطاع معناسنه علی ما مرّ الاغتراف همزه نک و تانک کسریله کذلک صویی ال ایله چالوق
المق الغرفة غینک فتحی و رانک سکونیله بر کره صویی چالوب المق بناء مره اولمق اوزره
الغرفة غینک ضمی و رانک سکونیله ذکر اولنان طریق ایله آلنان صونک اسمی در بس معنی
اسم مفعول اولور زیرا مذکور صویه غرفه دیرلر مادام الناء دیجه وغرفه چار طاقه
دخی دیرلر علیه معناسنه الغراف غینک کسریله جمعی وجه مذبور اوزره النمش صولر معناسنه
نطفه ایله نطاف کبی وشو بیله زعم اتدیلر که ابنة الجلندی دیمکه معروف اولوب حماقتله مشهور
اولن عورت قلادهسن بحری بغالرک بر بینک بو پشنه اصل دوقدوقچه بحره طالبجق ایتدی
یاقوم نزاف نزاف لم یبق فی البحر غیر غراف وجوهرینک بو کلامنده تنبیه تناقض وار در
زیرا غرفه ال ایله الناء دیجه ذکر اولنان صویه اطلاق اولنماز دیمشدی حالا که ابنة الجلندینک

كلامنده اطلاق اولناسن كوسترر تأمل اولنه وغراف كذلك بيوك كيله يه ديرلر جراف كبى
جيمك كسريله غرفات غينك وراينك ضميله غرفه نك جمعى چاردطاقلر معناسنه وغرفات غينك ضمى
وراينك فتحيله كذلك جمعى وغرفات جيمك ضمى وراينك سكونيله كذلك جمعى وغرف غينك ضمى وراينك
غضف
فتحيله كذلك جمعى المغرفة ميمك كسريله وراينك فتحيله كفجه كه اتوك ايله آش قوتررلر الغرضوف غينك
وضاد معجمه نك ضمى وراينك سكونيله كملك اوجنده اولن يومشاق ير واكا غضروف دخى ديرلر
غضريف غينك كسرى وضاد معجمه نك سكونى وراء مهمله نك كسرى ومديله ياسمين ديدكلرى چچك
غضنف
كذا فى بعض نسخ الصحاح الغضف غينك فتحى وضادك سكونيله جيبوغى او فاندق نصاره
كسوب آيرماق تقول غضفت العود اذا كسرته ولم تنعم كسره وغضف كلب قولاغى صارقمغه
دخى ديرلر يقال غضف الكلب اذنه يغضفه غضفا اذا ارخاها الغضف فتحتيله قولغزه
اولان صالقلق لوح استرخاء اذن معناسنه وغضف كيجه قرانكو اولمغه دخى ديرلر يقال غضف
الليل غضفا من الباب الرابع وكلبك قولاغى صارقمغه دخى ديرلر يقال غضف غضفا من
الباب المذكور الاغضف همزه نك وضادك فتحيله قولاغى صارقمش اولن كلب الغضف
غينك ضمى وضادك سكونيله جمعى يقال كلاب غضف وغضف شول بوغز دلوج قوشنه دخى
ديرلر كه سياه اوله سنك خاره سياه معناسنه واغضف شول اوقه ده ديرلر كه يلكى قالن
اوله سهم غليظ الريش معناسنه وبو اصمعك مقابلى در صاد وعين مهملتيله واغضف
قرانكو كيجه يه ده ديرلر واغضف ايو درلكه دخى ديرلر عيش ناعم معناسنه الاغضاف
همزه نك كسريله كيجه قرانكو اولمق يقال اغضف الليل اذا اظلم واسود الغاضف ضادك كسريله
قلبى رفاهيتده اولن كمسنه وايو دِيرلكه دخى ديرلر يقال عيش غاضف التغضف فتحتيله
وضادك ضمى وتشديديله ميل اتمكه وايكى قات اولمغه وقاتلنمغه دخى ديرلر يقال تغضف عليه
اذا امال

اذا امال وتثنى وتكسر وتغضف قوپى يقلمغه دخى ديرلر يقال تغضف البئر اذا تهدمت
اجوالها واجوال جميله قويونك اطرافى در الانغضاف همزه نك وغينك كسريله توز ايچنه
غطف
كيرمك تقول انغضف القوم فى الغبار اذا دخلوا فيه الغطف فتحتيله معيشت وسعت
اوزره اولمق يقال عيش اغطف مثل اغضف على ما مر انفا غطفان فتحتيله بر قبيله نك باباسى
غطرف
آديدر كه اول غطفان بن سعد بن قيس عيلان در الغطريف غينك كسرى وطانك سكونى
وراينك كسرى ومديله اولو سيد معناسنه وطوغان ياورسنه ده ديرلر فرخ البازى
معناسنه الغطرفة على وزن الدحرجة والتغطرف فتحتيله وراينك ضميله والتغترف طا بدلنه
غفف
تا ايله بونلر يكيا وجى دخى تكبر معناسنه در الغف غينك ضمى وفانك تشديديله كفايت مقدارى
وجه معاش الاغتفاف همزه نك وتانك كسريله آت كفايت مقدارى كوكلمك كسائى روايتى
اوزره وبعضيلر ايتدى بر مقدار سمرمك معناسنه در وابو زيد ايتدى اغتفت المال اغتفافا
غلف
ديرلر فجرح اوتلما ده وسمرمه ده اوزنه حاللواوله الغلاف غينك كسريله قلچ قنى وشيشه قابى در
الغلف غينك فتحى ولامك سكونيله شيشه يى قابنه قويمق تقول غلفت القارورة من الباب
الثانى اذا جعلتها فى الغلاف وغلف غاليه سورمكه دخى ديرلر التغلف فتحتيله ولامك
ضمى وتشديديله كذلك غاليه سورنمك تقول تغلف الرجل الغالية وغلف بها لحيته غلفا الغلفاء
غينك فتحى ولامك سكونى والفك مديله معدى كرب بن الحرثنك لقبى در زيرا اول مسك سورنن
اول ايدى ديرلر عربلر بيك زعمى اوزره وغلفاء قاب ايچنده اولن يايه دخى ديرلر يقال
قوس غلفاء الاغلف همزه نك ولامك فتحيله شول قلب در كه بر نسنه حفظ اتمكه قادر اولميه
غلاف ايچنده مثابه سنده اولدوغندن اوترى الغلف غينك ضمى ولامك سكونيله جمعى وقالوا قلوبنا
غلف واغلف سنت سز اولانه دخى ديرلر يقال رجل اغلف اذا كان اقلف وبالجمله هر ظرف ايچنده

غيف

اولن نسنه یه اغلف دیرلر یقال سیف اغلف وقوس غلفاء على ما مر الغيف غینك فتحی
ویانك سكونیله صاغه وصوله میل اتمك التغییف فتحتیله ویانك ضمی وتشدیدیله بمعناه یقال
غافت الشجرة غیفا وتغیفت اذا مالت یمینا وشمالا وتغیف آت برجانبه میل اتمكه دخی دیرلر
یقال تغیف الفرس اذا تعطف ومال فی احد جانبیه التغییف على وزن التكریم قورقوب
برجانبه آیرلمغه دیرلر تقول حمل فلان فی الحرب فغیف اذا كذب وجبن الغاف على وزن
الحال برجنس اولو اغاجدر كه اغاچ دركه قوم ده بتر طاتلو میوه سی اولور تازه بقلا كبی اوزون
اوزون بوینوزجكی مثالنده بتر

فصل الفاء

الفوف فانك ضمی ومدیله شول آق
دانه یه دیرلر كه خرما چكردكنك ایچنده اولور وفوف شیء معناسنه دخی كلور یقال ما اغنى
فلان عنی فوفا ای شیئا الفوفة فانك ضمی ومدیله واحدی وبعضیلر ایتدی فوفه شول یوفقه
قابقه دیرلر كه چكردك اوزرنده اولور المفوف میمك ضمی وواوك فتحی وتشدیدیله برد
دیدكلری قماش دركه اوزرنده آق خطلری اوله ومفوف یوفقه برده دخی دیرلر چكردك
اوزرنده اولن یوفقه قابوق معنی سندن مأخوذدر نته كم الآن مرور ایتدی یقال برد
مفوف ای رقیق الافواف همزه نك فتحیله فوفك جمعی یقال برد افواف بالاضافة كه مقصود
بردك رقتنه نسبتدر

فيف

الفيف فانك فتحی ویانك سكونیله دوز یر مطلق مستوی معناسنه
وفیف الریح ع بیك كونلرنده بر كونك آدیدر الافياف همزه نك فتحیله جمعی دوز یرلر معناسنه
الفيوف ضمتینله كذلك جمعی الفيفاء فانك فتحی ویانك سكونی والفك مدیله شول صحراء كه اوتی وصویی
اولیه ومبرد ایتدی فیفانك الفی زائده در زیرا عرب طائفه سی فیف دخی دیرلر فیفا محلنده ه

قحف

فصل القاف

القحف قافك كسری وحانك سكونیله دماغك اوزرنده كلك دركه
دماغی جمع ایدر ومثل مشهوردر صیغه جمعله كلدی كه رماح بأقحاف راسه دیرلر قچی خصمنك اوزرنه
بر بلا

اغاجدن چ

بر بلا كتوروب انوكله اسكات ایتسه وقحف شول قدحه دیرلر كه ذكر اولنان كلك مثالنده
اولور كویا كه یارم قدح در یقال ماله قدّ ولا قحف یس قد دریدن اولن قدح در وقحف
اغاجدن اولن قدح در القحف قافك فتحی وحانك سكونیله قحف دیدكلری كلكه اورمق
در تقول قحفته قحفا اذا ضربت قحفه واصبت قحفه وقحف كاسه ده اولان حلبه ایچمكه دخی
دیرلر تقول قحفت قحفا اذا شربت جمیع ما فی الاناء ویقال شربت بالقحف یعنی قحف معناسن
بو طریقله دخی ادا ایدرلر القحاف قافك كسریله صحبت ایدوب خمر ایچمكدر ومنه قولهم الیوم
قحاف وغدا نقاف ونقاف نون مكسوره دن صكره قافله باشی اوروب او فانق یعنی بو كون
مطایبه یارین مضاربه در القحاف قافك ضمیله نقاف كبی در وبونلرك ایكیسی دخی جحاف كبی در
وجحاف شول سیله درلركه هر نه اوغرسه كتوره الاقتحاف همزه نك وتانك كسریله زیاده ایچمكه
دیرلر شرب شدید معناسنه القاحف حانك كسریله شدت ایله یاغن یغموره دیرلر

قذف

القذف فتحتیله اوزاق صحرا یقال تیه قذف وفلاة قذف ای بعیدة تقاذف بمن یسلكها یعنی سالك
اولنلری كویا كه آتر وتیه تانك كسری ومدیله صحرا معناسنه در القذف ضمتینله بمعناه یقال
تیه قذف على مثال صدف وصدف وطنف وطنف القذفة قافك ضمی وذالك سكونیله
كنكره سرای وقلۀ جبل معناسنه در القذف قافك ضمی وذالك فتحیله جمعی القذفات كذلك ضمتینله
جمعی غرفه نك جمعی غرف وغرفات كلدوكی كبی قال ابو عبید وبها شبهت الشرف یعنی كنكره داره
قذفه دیدكلری قلۀ جبله تشبیها در وفی الحدیث ان ابن عمر رض كان لا یصلی فی مسجد فیه قذفات
هكذا اخذ بوننه اصمعی ایتدی حدیث شریفده قذفات دن مراد قذف در شرف معناسنه
واحدی قذفه در المقذف میمك ضمی وذالك فتحی وتشدیدیله كثیر اللحم اولان كمسنه یقال رجل
مقذف كانه قذف باللحم قذفا القذف قافك فتحی وذالك سكونیله طاش ایله آتمق در یقال اتم بی

حاذف و قاذف حاذف ایله مراد اغاج ایله آتن در قاذف ایله مراد طاش ایله آتن در
و قذف السنوارغ اتمکده دیرلر یقال قذف الرجل اذا قاء و قذف بر اهل عرضن کسنه یه سوکلکه
ده دیرلر یقال قذف المحصنة اذا رماها التقاذف تانک فتحی و ذالک فتحیله ضمیله آتشماق تراس
معناسنه القذاف قافک کسریله سرعتله سیر اتمک المتقاذف میمک ضمی و ذالک کسریله تیز سکردن
آت سریع العدو معناسنه القذوف قافک فتحی و دالک ضمی و مدیله بعید اولدیغی جولان و ارلمیان
شهر القذیف قافک فتحی و دالک کسری و مدیله اراق اولن منزل یقال منزل قذیف ای بعید
قرف — القذیفة قافک فتحی و دالک کسری و مدیله آتی لن نسنه القرف قافک کسری و رانک سکونیله بر نسنه نک
قابغنه دیرلر قشر معناسنه و منه قرف الرمانة و قرف الخبز که بونلر انار قابنه و اتمک قابنه
اطلاق اولنور و اغاجک قابی اولدر که اتمکدن صویلوب تنوره یا بشه القرفة قافک کسری
و رانک سکونیله واحدی قشره معناسنه و قرفه ادویه دن اولن معروف نسنه در و قرفه تهمت
اولنان کسنه یه ده دیرلر یقال فلان قرفتی ای هو الذی اتهمه و بنو فلان قرفتی ای الذین
عندهم اظن طلبتی و طلبه طانک فتحی و لامک کسریله مطلوب معناسنه در و یقال سل بنی فلان عن
ناقتک فانهم قرفة ای تجد خبرها عندهم و قولهم فی المثل امنع من ام قرفة هی اسم امراءة
القرف قافک فتحی و رانک سکونیله دریدن بر ظرف در که انار قابیله دباغت اولنور
و اول ظرفک ایچنه خلع دیدکلری اتی وضع ایدرلر و خلع شول ات در که ایی اته لازم اولن
حوایج ایله بشوروب اول ظرفه قورلر و قرف چبانک اوزرنده دریسن صویغنه دخی
دیرلر تقول قرفت القرحة اقرفها قرفا من الباب الثانی اذا قشرتها و ذلک اذا یبست
و قرف بر کسنه یی تعیب اتمکه دخی دیرلر تقول قرفت الرجل اذا عبته و تهمت اتمکه ده دیرلر
یقال هو یقرف بکذا ای یرمی به و یتهم المقروف تهمت اولنان کسنه الاقراف همزه نک کسریله
قریب

قریب اولمق اصمعی روایتی اوزره یقال ما ابصرت عینی و لا اقرفت یدی ای ما
دنت منه و یقال ما اقرفت لذلک ای ما دانیته و لا خالطت اهله المقرف میمک ضمی و رانک
کسریله شول کسنه در که اناسی عربی اوله و باباسی عربی اولمیه و سایر حیوانده دخی حال
بویله در زیرا اقراف بابا جانبنده اولن نقصاندن حاصل اولور و هجنت انه جانبنده
اولن نقصاندن حاصل اولور التقرف فتحتیله و رانک ضمی و تشدیدیله چبانک قورویوب صویلمق
یقال تقرفت هی اذا تقشرت المقرف میمک فتحی و رانک کسریله اغاجدن صمغ قوبردقلری محل
و منه قولهم ترکته علی مثل مقرف الصمغة و هو موضع القرف ای القشر و هو شبیه بقولهم ترکته علی مثل
لیلة الصدر که خالی ترک ایتدوم دیمک اولور الاقتراف همزه نک و تانک کسریله عیال ایچون
کسب اتمک یقال فلان یقترف لعیاله ای یکسب و اقتراف عیب اتمک معناسنه ده کلور یقال قرفته
بالشیء فاقترف به المقرف میمک ضمی و قافک سکونی و رانک فتحیله یقینده آلنان دوه یقال بعیر مقرف
اذا اشتری حدیثا القرف فتحتیله مرضه قریب اولمق یقال اخشی علیه القرف یقال قرف
قرفا من الباب الرابع اذا دنا منه و فی الحدیث ان قوما شکوا الیه وباء ارضهم فقال تحولوا
فان من القرف التلف و قرف متهم اولنه دخی اطلاق اولنور یقال هو قرف من ثوبی للذی
تتهمه یعنی ثوب ایله متهم اولن کسنه یه بویله دینور المقارفة میمک ضمی و رانک فتحیله و بالهم تکب
اولمق یقال قارف فلان الخطیئة اذا خالطها و مقارفه مجامعه دخی دیرلر یقال قارف
امرأته اذا جامعها و منه حدیث عایشة رض ان النبی عم کان یصبح جنبا من قراف غیر احتلام ثم
قرطف — یصوم القرطف علی وزن جعفر شول بر ده در که کوکلک اوزرینه اورتنورلر صچقلری
قرقف — اولور قطیفه معناسنه القرقف علی وزن الوعر خمر معناسنه در ابو عبید ایتدی بو اسم در

قشف

دبونك اصلنده صفت اولدیغنه و دنثرنك معناسنه دلالت ایدوکنه وجمزینك اربابی ذکر ایتمشلردر

ایچون قرقف دیدیلر بونه انکار ایتدی القشقف قافك فتحی وشینك کسریله شول کمسنه درکه یوزینك

رنکین یاکونش یا خود فقر تغییر ایلیه القشف فتحیله یوزك لونی ذکر اولنان وجه اوزره

متغیر اولمق یقال اجابهم من العیش قشف المتقشف میمك ضمی وشینك کسری وتشدیدیله شول

کمسنه درکه بر لقمه و بر خرقه ایله قناعت ایلیه القصف قافك فتحی وصادك سکونیله قاتق

کسر معناسنه یقال قصفت الریح السفینة وقصف لهو ولعبه دخی دیرلر بعضیلر بونی کلام مولد

دردیدی القاصف صادك کسریله شول یل درکه شدیدا وله یقال ریح قاصف

ای شدیدة و قاتی آوازلو رعده دخی دیرلر یقال رعد قاصف ای شدید الصوت

القصیف قاتی آواز ویرمك یقال قصف الرعد وغیره قصیفا من الباب الثانی و

قصیف اغاجدن قوریوب دوکلمش نسنه یه دخی دیرلر القصف فتحتیله ضعیف اولمق

یقال قصف العود یقصف قصفا من الباب الرابع وقصف دوه اوازنه دخی دیرلر

هدیر البعیر معناسنه القصفة فتحتیله کذلك دوه آوازی القصف قافك فتحی وصادك

کسریله ضعیف اولن نسنه یقال عود قصف ورجل قصف ای خوار وخوار رخا هجمه نك فتحی

وواوك تشدیدیله ضعیف معناسنه در وقصف شجاعتدن بنزمش اولان کمسنه یه دخی

دیرلر الاقصف همزه نك وصادك فتحیله شول کمسنه درکه اوکی دیشی نك نصفی اوفالمش

اوله وبوا قصم معناسنده لغتدر القصفة قافك فتحی وصادك سکونیله شول قوم بالاسی

درکه بر عظیم قومدن ایریلوب دوشمش اوله ابن درید روایتی اوزره القصف

قافك فتحی وصادك سکونیله جمعی القصفان قافك ضمی وصادك سکونیله کذلك جمعی تمرة وتمران

کبی

کبی وقصفه سرداب ایاغنه دخی دیرلر قصمه معناسنه وقصفة القوم قومك بری برینه

مزاحمه و برسنه دخی دیرلر و فی الحدیث انا والنبیون فراط القاصفین و ذلك علی باب

الجنة و فراط فانك ضمی وراء مهمله نك تشدیدیله بر قومدن مقدم بر یره وارو ب مهمات

کورن کمسنه لر الانقصاف همزه نك وقافك کسریله برنسنه دن فراغت ایتمك یقال انقصفوا

عنه اذا ترکوه ومروا القضف قافك وضاد معجمه نك فتحیله اینجه لك دقت معناسنه القضافة فتحیله

قضف

فانك فتحیله اینجه اولمق نحافت معناسنه قضف یقال قضف قضافة من الباب الخامس

القضیف فانك فتحی وضادك کسری ومدیله نحیف معناسنه القضاف فانك کسریله جمعی القطف

فانك فتحی وطانك سکونیله اوزم کسمك قطفت العنب قطفا من الباب الثانی وقطف طوار

بطی اولمغه دخی وقطف براوته دخی دیرلرکه بیراقی اینلو اولور واکال ان فارسیده

سرنك

وتورکیده سرکن دیرلر القطف فانك کسریله وطانك سکونیله صلقم عنقود معناسنه

القطوف ضمتیله جمعی قال الله تعالی قطوفها دانیة وقطوف ضمتیله قطفك جمعی دخی کلور

طرمالمق معناسنه خدش ایله خدوش کبی یقال قطفه یقطفه اذا خدشه وخدش خاوشیلمق

مجتیله طرمالمق معناسنه القطاف فانك کسریله والقطاف فانك فتحیله ایکسی دخی اوزم

کسمك زمانی معناسنه در وقطاف فانك کسریله طوار یوریمه ده وسکرتمه ده بطی اوزره

اولمق معناسنده دخی اسم در القطافة فانك ضمیله اوزمی کسرکن اوزومدن دوشن

نسنه جرامه کبی جیکمه ضمی ایله خرما کسلورکن خرمادن دوشن نسنه معناسنه الاقطاف

همزه نك کسریله اوزم کسمك زمانی قریب اولمق یقال اقطف الکرم اذا دنا قطافه واقطاف

قومك اوزوم کسدوکی زمانی قریب اولمغه دخی دیرلر یقال اقطف القوم اذا حان قطاف کرومهم

واقطاف بر کمسنه نك طواری بطی الحرکه اولمغه دخی دیرلر یقال اقطف الرجل اذا کانت دابته

بطیئة القطوف قافك فتحیله شول طوار دیرلرکه بطیء اوله وابو زید ایتدی قطوف
آتشکنی طار اولانه دیرلر القطیفة قافك فتحی وطانك کسری ومدیله شول بردهکبی ارقه سی آلتی
کلیم درکه اوجلرینك سجاقلری اوله القطایف قافك فتحی و یانك کسریله جمعی وقطایف شول
نسنه یه دخی دیرلرکه اکل اولنور کویا که سجاغنه تشبیه اولنوب قطایف دیمشلردر القطف

قعف

ضمتینله کذلك جمعی صحیفه ایله صحف کبی کویا که قطیفك وصحیفك جمعی در القعاف قافك ضمیله
شول سیل درکه اوغردوغی یری یاره قحاف کبی القاعف عینك فاحف کبی قاتی یاغمور
یغموره دیرلر القعف قافك فتحی وعینك سکونیله اصلندن غوبرمق تقول قعفت النخلة اذا
اقلعتها من اصلها وقعف چناق دره اولان نسنه یی جملة کحمله دخی دیرلر وبو قحف معناسنده لغت

قفف

در الانقعاف همزه نك وقافك کسریله دیوار دبندن یقلمق القف قافك فتحی وفانك
تشدیدیله اوتك تازه لنك وصاف سنك قوردی مسی القفوف ضمتینله کیاسی یابس اولوب قدنصاغه قورلق
یقال قف الثوب قفوفا اصمعی ایتدی قف العشب دیرلر قچن اوت زیاده قوریسه یقال للابل
فیما شائت من جفیف وقفیف وقفوف قور قودن قللرا اول برمکه دخی دیرلر یقال قف
شعری ای قام من الفزع القفاف قافك فتحی وفانك تشدیدیله شول کمسنه درکه برماغی
اراسندن اقچه اوغرلیه یقال قف یقف من الباب الاول ویقف من الباب الثانی القف
قافك ضمیله برك صحتدن یوکسك اولان محلی القفة قافك ضمیله کذلك یوکسك اولان یر القفاف
قافك کسریله جمعی یوکسك یرلر معناسنه ومنه قولهم کبر فلان حتی صار کانه قفة اصمعی ایتدی قفه قوری
چورومش اغجه دیرلر وقفه قوری قباغه دخی دیرلر وکاه اولور خرما یپراغندن ذکر اولنان
قباق هیئتنده اشلیوب بنا طائفه سی ایچنه یتنه قودقلری نسنه یه دخی دیرلر الاستقفاف
همزه نك وتانك کسریله بیر اولان کمسنه نك یوز لوب دیوشرلمسی الاقفاف همزه نك کسریله تاوق

یم دلسی

یمر دلمسی کسلمك یقال اقفت الدجاجة اقفافا اذا انقطع بیضها و بواصمعی روایتی در وکسائی
ایتدی اقفاف تاوق قارننده یمر دره جمع اتمکدر القفقفة علی وزن الزلزلة صوغوقدن

قلف

دترهمك تقول قفقف الرجل قفقفة اذا ارتعد من البرد الاقلف همزه نك ولامك فتحیله
سنتسز اولان کمسنه القلف فتحتینله سنتسزلك القلف قافك ضمی ولامك سکونیله شول یردر
که سنت حالنده آنی کسرلر القلف قافك فتحی ولامك سکونیله سنت ایتمك تقول قلفتها ای ختنتها
قلفا وعرب طائفه سی شونیله زعم ایدرلرکه برا وغلان کیجه آی آیدن ایکن طوغسه
اول سنتلوکبی طوغه وقلف اغاجك قابق صویمقه دخی دیرلر تقول قلفت الشجرة اذا نحیت
عنها لحائها وقلف کوبك اوزرندن بالچق قالدرمقه دخی دیرلر تقول قلفت الدن
اذا قضفضت عنه طینه وقلف کمینك تختهلرینی برینه لیف ایله دیکوب یابشدرمقه
دخی دیرلر تقول قلفت السفینة اذا خرزت الواحها باللیف وجعلت فی خللها القار
وقار قافله زفته دیرلر القلفة فتحتینله سنت اولناجق برقطعه کبی قطع اولناجق محل معناسنه
القلیف قافك فتحی ولامك کسری ومدیله شول ظرفه دیرلرکه ایچنه خرما قورلر جلة التمر معناسنه

قنف

الاقنف همزه نك ونونك فتحیله شول آت درکه اکسه سی آق اوله واقنف قولقلری کچوزرك
اولوب غلیظ اولان کمسنه یه دخی دیرلر القنفاء قافك فتحی ونونك سکونی والفك مدیله قولاقلری
کوچك اولان عورت القنیف قافك فتحی ونونك کسری ومدیله ناسدن برنجه جماعت
قتیب کبی درو زنا ومعنا ابو عمرو ابن اوزره وابن درید ایتدی مر قنیف من اللیل
دیرلر کیجه نك بر پاره سی معناسنه وبعضیلر قنیف من اللیل طائفة من اللیل معناسنه
در تفسیر اولنمشدر وقنیف چوق یغمورلو بلوده دخی دیرلر القنف فتحتینله قولاقلرك کوچك
اولوب غلیظ اولماسی القناف قافك ضمی ایله بورنی بویك اولان کمسنه القوف قافك ضمی ومدیله

قولاغك يوقاريسى اعلاى اذن معناسنه وكوترى بوين معناسنه دخى كلور القاف
على وزن الحال كذلك كوترى بوين معناسنه در يقال اخذه بقوف رقبته وبقاف رقبته
مثل صوف رقبته اى برقبته جمعاء قاف على وزن ال ال بر طاغك اسمى در كه كوترى بر بونين
احاطه ايتمشدر القايف يانك كسريله شول كمسنه دركه ايزاينز لر يعنى ايزى بيرى بر بيدن
تشخيص وتمييز ايدوب آيره القافة على وزن الحالة جمعى تقول قفت اثره اذا اتبعته
مثل قفوت اثره الاقتياف همزه نك وتانك كسريله كذلك ايزه تابع اولمق يقال اقتاف
اثره مثل قاف الاقوف همزه نك و واوك فتحيله زياده ايزه تابع اولن كمسنه يقال هو
اقوف الناس فصل الكاف الكتف كافك كسرى وتانك سكونيله والكتف
كافك فتحى وتانك كسريله كذب ايله كذب كبى شول كورك كوكى كه انسانك ارقه سنده
اولور شانه معناسنه وكتف آهسته يوريمكه دخى ديرلر وكتف آت يورركن
فروج كتفى يعنى كورككن اوجلرى فالعرق يوريمكه دخى ديرلر تقول كتفت الخيل
التكتف فتحتيله وتانك ضمى وتشديديله كذلك كتفى فالعرق يوريمكه ديرلر يقال كتفت
اذا اتقعت فروج اكتافها فى المشى وكتف كذلك بالاله اغاجنك اكرمسى برى
بربينه بغلاغه ده ديرلر وكتف بر كمسنه نك الن آرديه بغلاغه ده ديرلر كتاف ديدكلرى
ايب ايله الكتاف كافك كسريله بر نوع ايب در الاكتف همزه نك وتانك فتحيله كوده كى
اينلو اولن كمسنه والكتف شول آته دخى ديرلر كه كوركى اوجنده اولن كمورتلك ايله اومزى
بينده ارالق اوله الكتيف كافك فتحى و يانك كسرى ومديله شول اينلو دمور دركه قپويه
اولورلر وكتيفه قلب ده اولن حقد وكينه دخى ديرلر الكتفان كافك ضمى وتانك سكونيله
شول چكركه دركه سايرچكركه لردن اول اوچار الكتفانة كذلك كافك ضمى وتانك سكونيله
واحدى

واحدى بعضيلر ايدى كتفان شول چكركه دركه غوغادن صكره اولور آنك اولنه
سرو ديرلر سين مهمله نك كسرى و واوك سكونيله اندن صكره دبا ديرلر دال مهمله نك
فتحيله اندن صكره غوغا ديرلر غين معجمه نك فتحى و واوك سكونيله اندن صكره كتفان
ديرلر الكتف فتحتيله شول انسامق دركه طوارك كورككنه عارض اولن وجفدن حاصل
اولور ابن السكيت رواياتى اوزره الاكتف شول دوه دركه ذكر اولنن مرضنه مبتلا

كثف

اوله الكتفاء كافك فتحى وتانك سكونى والفك مديله مؤنثى يقال جمل اكتف وناقة كتفاء
الكثافة كاف مفتوحه دن صكره ثاء مثلثه ايله قلق غلظت معناسنه يقال كثف الشئ
من الباب اى مس الكثيف كافك فتحى وثاء مثلثه نك كسرى ومديله غليظ اولن نسنه التكاثف

كرف

تانك فتحى وثانك ضمى ايله كذلك غليظ اولمق يقال تكاثف الشئ الكرف كافك فتحى وراك سكونيله
ايركك مركب وبشى مركبك بولن قوقليوب باشن يوقارو قالدروب طوداغن دوزمك
يقال كرف الحمار اذا شم بول الاتان ثم رفع راسه وقلب جحفلته الكرناف كافك كسرى
ورانك سكونيله كيسلان بوداقلرك ديبلرى دركه خرما اغاجنك اوزدكنده قالور
وكسلوب بوداق ده قالنه كرب ديرلر الكرنافة كذلك كافك كسرى ورانك سكونيله واحدى

كرسف

الكرانيف كافك فتحى ونونك كسرى ومديله كرنافك جمعى الكرسف كافك وسينك ضميله پنبه قطن
معناسنه وبوندن مأخوذ در دوانك لقاسنه كرسف ديدكلرى كه لقام ركبى حفظ ايتمك ايچون

كسف

قود قلرى نسنه دركرك حرير دن اولسون كرك پنبه دن اولسون الكسفة كافك
كسرى وسينك سكونيله بر نسنه نك بر پارهسى يقال اعطنى كسفة من ثوبك الكسف كافك كسرى
وسينك سكونيله جمعى الكسف كافك كسرى وسينك فتحيله كذلك جمعى پارهلر معناسنه وبعضلر ايدى
كسف كافك كسرى وسينك سكونيله واحدى در كسفه واحد اولدقى كبى اخفش ايدى شول كمسنه كه

کسفا من السماء قراءت ایندی کافک کسری و سینک فتحیله انی جمع قلدی الکسف کافک فتحی
و سینک سکونیله دوه یی سکرلمک تقول کسفت البعیر من الباب الثانی اذا قطعت عرقوبه و
عرقوب عینک وقافک ضمیله اوکچه سکیرینه دیرلر وکسف بیز کسمکه دخی اطلاق اولنور یقال
کسفت الثوب اذا قطعته وکسف اکشی یوزلو اولمغه دخی دیرلر و فی المثل اکسفا وامساکا
یعنی ترش روئیلق ایله امساک بر یرده جمع اولوری التکسیف علی وزن التکریم زیاده کسمک
تقطیع معناسنه الکسوف ضمیله آی وکون طوتلمق تقول کسفت الشمس تکسف کسوفا من الباب
الثانی وکذلک تقول کسف القمر الا ان الاجود فیه ان یقال خسف القمر والعامة تقول انکسفت
الشمس وکسوف بر کمسنه نک حالی بتلو اولمغه دخی دیرلر یقال کسفت حال الرجل اذا ساءت
کاسف البال سیئ الحال معناسنه در وکاسف الوجه اکشی یوزلو معناسنه در ترش روی کبی

کشف

الکشف کافک فتحی وشین معجمه نک سکونیله برنسنه یی آچمق الانکشاف همزه نک وکافک
کسریله والتکشف فتحتیله وشینک ضمی وتشدیدیله آچلمق یقال کشفت الشیء من الباب الثانی
فانکشف وتکشف وبرق کوک یوزن ضیا ایله طولدرمغه دخی تکشف دیرلر یقال تکشف
البرق اذا ملاء السماء المکاشفة میمک ضمی وشینک فتحیله اظهار ایتمک یقال کاشفه بالعداوة
اذا باداه بها التکاشف تانک فتحی وشینک ضمیله آچشمق یقال لو تکاشفتم ما تدافنتم ای لو کشف
عیب بعضکم لبعض یعنی بری بریکوزدن کیزلدوکنز عیبکز آچلسه الکشوف کافک فتحی وشینک
ضمی ومدیله شول ناقه در که اول حامل ایکن اکا ارکک اشه انکشاف همزه نک وکافک کسریله
ناقه ذکر اولنان صفت اوزره اولمق یقال کشفت الناقة کشافا واصمعی ایندی اکر ارکک
ایکی یل بری بری ار دنجه ناقه اوزرینه صالنسه الکشاف وناقه یه کشوف دیرلر دیدی
الاکشاف همزه نک کسریله قومک دوه سی کشوف اولمق یقال اکشف القوم اذا کشفت ابلهم الکشف

فتحیله

فتحیله آلن نهایت بولدیغی یردن قللرک یوقرو مائل اولمسی در بعضی النده اولن
قللرک باتغی یوقرو اولمسی در وکشف آت قسمنده قویروق بتدکی یرده اولن بوزقشغلق در
الاکشف همزه نک وشینک فتحیله ذکر اولنان صفت اوزره اولن کمسنه واکشف شول کمسنه یه دخی
دیرلر که حین محاربه ده قلقانی اولمیه الکشفة فتحتیله ذکر اولنان قللرک بتدوکی یر الکف

کفف

کافک فتحی وفانک تشدیدیله ال آیاسی الاکف همزه نک فتحی وکافک ضمیله جمعی وکف بیزک
اطرافنی ایلدکدنصکره محکم دیکمکه دخی دیرلر تقول کففت الثوب اذا خطت حاشیته وهو الخیاطة الثانیة

بلد الملک

وکف منع معناسنه دخی کلور یقال کففت الرجل عن الشیء فکف اذا منعته فامتنع یتعدی ولا یتعدی
والمصدر واحد کفة کفة کافک ایکسنده دخی فتحیله وآخرلرینک فتح اوزره بناسیله مواجهه معناسنه
در بونلر اصلنده ایکی اسم در کلمهٔ واحده قلنوب خمسة عشر کبی فتح اوزره مبنی اولمشلر در
منه قولهم لقیته کفة کفة ای استقبلته مواجهة الکفة کافک ضمیله شول نسنه در که کوملک یا خود
قفتان اتکلرینک چوره سن طولاشر واحتمق ایتدی هر اوزون نسنه یه کفه دیرلر کفة
الثوب وکفة الرمل کبی حاشیة الثوب معناسنه الکفاف کافک کسریله جمعی الکفة کافک کسریله
هر مستدیر اولن نسنه در کفة المیزان وکفة الصیاد کبی یعنی ترازو کوزی وکرمی اولن آوجی
شبکه سی کبی وکفه دیشن دبنده مدور اولن دیشل اتنه دخی دیرلر الکفة کافک فتحیله ترازو کوزی
کفه ده لغت در کافک کسریله الکفف کافک کسریله وفانک فتحیله جمعی وکفف کذلک شول مدور نقشلر
در که اکنه ایله اوزرنده ایدرلر که اکثر عرب نساسنده اولور الکفاف کافک کسریله برنسنه
نک اولوسی اولن نسنه لر الکافة جمیع خلایق یقال لقیتهم کافة ای کلهم وکافه شول ناقه یه دیرلر
که دیشلری زیاده یاشلو اولمغندن آشنوب نابدید اولمغه قریب اوله الکاف مذکری
ذکر اولنان وجه اوزره اولن ارکک دوه معناسنه الکفوف ضمیله دوه یاشلنوب دیشی آشنمق

يقال كفت ان تحته تكف كفوفا من الباب الاول المكفوفه ميمك فتحى وفانك ضمى ومد يله
شول جامه دا اندر كه ايلكلنمش اوله المكفوف كذلك ميمك فتحى وكافك ضميله ومديله كوزى كورمين
كمسنه جزير معناسنه المكانيف ميمك فتحى وفانك كسرى ومديله جمعى يقال كف بصره على البنا للمجهول
ويقال كف بصره ايضا على البناء للمعلوم من الفعل اللازم على رواية ابن الاعرابى الكفاف
كافك فتحيله بر نسنه نك مثلى ومقدارى وكفاف كذلك قوت اولاجق مقدارى رزقه درلر وقوت
اولاجق رزق ديلنمه دن مغنى اولن رزق در وفى الحديث اللهم اجعل رزق آل محمد
كفافا الاستكفاف همزه نك وتانك كسريله بر نسنه يى كورمكده دقت ايدوب اليني قاشى
اوزره قومقدر كونه قرشو الن قاشى اوزره قويب كولكه ايدن كبى تقول استكففت
الشيء اذا استوضحته بان تضع يدك على حاجبك كالذى يستظل من الشمس ينظر الى الشيء هل
يراه واستكفاف خلقه آل اوزادوب جرا ايتمكه دخى ديرلر واستكفاف بر نسنه يى خلف
اورتيه الوب كوزتمكه دخى ديرلر قراء روايتى اوزره يقال استكف القوم حول الشيء
اذا احاطوا به ينظرون اليه التكفف تانك فتحى وكافك ضمى وتشديديله كذلك ال اوزادوب
جرا ايتمك يقال استكف فلان وتكفف اذا مد كفه يسأل الناس الكفكفه على وزن الزلزلة
منع ايتمك تقول كفكفت الرجل اذا كففته الكلف فتحتيله بر نسنه دركه سمسم دانه سى كبى يوزه
عارض اولور وكلف شول لونه ديرلركه كدلكى يوزده اولور قرمزى ايله سياه بيننده كه
الكابنغسجى ديرلر وكلف بر نسنه يه حريص اولمغه دخى ديرلر تقول كلفت بهذا الامر من الباب
الرابع اذا اولعت به الكلفه كافك ضمى ولامك سكونيله اسم در ذكر اولنان معنا ده حرمت
كبى وكلفة زحمت ايله اشلنان نسنه يه ده ديرلر الاكلف همزه نك ولامك فتحيله شول كمسنه دركه
ذكر اولنان لونيله ملون اوله يقال كميت اكلف للذى كلفت حمرته فلم تصف وترى فى اطراف

شنوه سوادا الى احتراق ما هو يعنى حقيقتده سوادا اولميه واصول ابتدى قجى دوه شديد
الحمرة اولوب وحمرته سواد مختلط اولوب خالص اولميه بو مقوله رنكه كلفه ديرلر واركك
دوه يه اكلف وناقه يه كلفاء ديرلر التكليف على وزن التكريم بر مشقتلو نسنه امر ايتمك
يقال كلفه تكليفا اى امره بما يشق عليه التكلف فتحتيله ولامك ضمى وتشديديله بر مشقتلو ايشى
اشلمكله زحمت چكمك يقال تكلفت الشيء اذا تجشمته المتكلف ميمك ضمى ولامك كسرى وتشديديله
شول كمسنه دركه مهمى اولميان ايشه مرتكب اوله التكلفه تانك فتحى ولامك كسريله زحمتله
ايشلمك تقول حملت الشيء تكلفة اذا لم تطقه الا تكلفا بس تكلفه تفعله وزنى اوزره
اولور الكنف كافك فتحى ونونك سكونيله بر نسنه يى احاطه ايدوب صقلامق تقول
كنفت الرجل اكنفه من الباب الاول اذا حطته وصنته وكنف دوه يه اغل ياپمغه دخى
ديرلر يقال كنفت الابل كنفا من الباب الثانى وتقول كنفت عن الشيء اذا عدلت
الاكناف همزه نك كسريله ياردم ايتمك تقول اكنفته اذا اعنته المكانفه ميمك ضمى ونونك
فتحى ايله معاونت معناسنه در الكنف فتحتيله جانب معناسنه در وكنف الطائر قوشك ايكى
قنادى در الكنفه فتحتيله دوه نك ساكن اولدغى جانب ناحية الابل معناسنه الكنوف
كافك فتحى ونونك ضمى ايله شول ناقه دركه دوه ياتدوغى يرك بر جانبنده ياتور قذور
كبى بو قدر واركه كنوف دوه لردن اراق ياتمز قذور اراق ياتدوغى كبى وقذور
قافك فتحى وذال معجمه نك ضميله نجاستدن اجتناب ايدنه ديرلر الكنفاء كافك فتحى ونونك
سكونى والفك مديله اراق اولوب صاغريسنك كوكلرى ظاهر اولن قيونه يقال شاة
كنفاء اى حدباء وحدباء حاء ودال مهمله يله ذكر اولنان معنايه در التكنف فتحتيله ونونك
ضمى وتشديديله احاطه ايتمك الاكتناف همزه نك وتانك كسريله بمعناه يقال تكنفوه واكتنفوه

ای احاطوا به واکتناف دوه آغلی یا بغه دخی دیرلر یعقوب روایتی اوزره یقال
اکتنف القوم اذا اکتنفوا کنیفا لابلهم ویقال صلاء مکنف ای احیط من جوانبه وصلاء
صاد مهمله نک کسریله اسنماق ایچون یاقد قلری آتشه دیرلر الکنف کافک کسری و نونک
سکونیله شول ظرف درکه چوبان انده الته‌سنی قور و بونک تصغیریله کلمشدر حدیث
شریفده که کنیف ملئ علما بعمرلشدر الکنیف کافک فتحی و نونک کسری و مدیله ستر ایدیجی
معناسنه در وقلقانه دخی کنیف دیرلر ستر ایتدوکندن اوتری واَدَبخانه‌یه دخی کنیف
دیدکلری بو جهتدندر و کنیف اغاجدن اولن دوه آغلنه دخی دیرلر حظیرة الابل معناسنه

کوف

الکعوفة کافک ضمی و مدیله قرمزی قوم رملة حمراء معناسنه و کوفه شهرنه دخی بو سببدن
کوفه دیدیلر کوفان کافک ضمی و مدیله کذلک کوفه نک اسمی در و کوفان حرزه وعسکره
دخی دیرلر و دکرمی اولن یره ده دیرلر یقال ترکهم فی کوفان ای فی امر مستدیر و
کوفان زحمته و مشقته و باش دونمکه دخی دیرلر التکویف علی وزن التکریم کوفه یه کتمک
تقول کوّفت تکویفا ای صرت الی الکوفة التکوّف فتحتیله و واوک ضمی و تشدیدیله دکرمی
اولمق یقال تکوّف الرمل والقوم اذا استداروا و تکوّف اهل کوفه یه بکزمک قصد ایتمکه
وانلره منتسب اولمغه دخی دیرلر الکاف علی وزن الخال حروف هجادن بر حرفک اسمی
در تذکیری و تأنیثی جائزدر و سایر حروف هجانک حالی دخی بودر و کاف حروف
معانیدن دخی اولور حرف جر اولور معنای تشبیهه دلالت ایتمکله و کاه اولور موقع
اسمه واقع اولور اوزرینه حرف جر داخل اولور و کاه اولور محل جرده و محل نصب
ده واقع اولور تقول غلامک و ضربک بفتح للمذکر و بکسر للمؤنث للفرق و کاه اولور مجرد
علامت خطاب اولور اما ابدن محلی اولماز کقولک ذاک و اولئک ورویدک لانها لیست

باسم

کهف

باسم بالهاوا نما هی للخطاب فقط تفتح للمذکر و تکسر للمؤنث الکهف کافک فتحی و هانک
سکونیله اَوْکبی بر نسنه درکه قیادن کسرلر مغاره معناسنه اکثر طاغلرده اولور
الکهوف ضمتیله جمعی و کهف صیغناجق مکان معناسنه دخی کلور یقال فلان کهف ای

کیف

ملجاء کیف کافک فتحی و یانک سکونیله و آخرنک فتحی اوزره بناسی ایله بر اسم مبهم در نجه معناسنه
اخوی تحریک اولندی التقاء ساکنین دن اوتری و فتح اوزره مبنی اولوب کسر اوزره
اولمدی یادن اوتری در بس کیف احوالدن استفهام ایچون اولور و کاه اولور تعجب
ایچون اولور کقوله تعالی کیف تکفرون بالله و قچان که کیف کلمه سنه ما ضم اولنه معنای شرطی

لجف

افاده ایدوب جزا یه احتیاج اولور تقول کیف ما تفعل افعل فصل اللام اللجف
فتحتیله دره نک اورته سی سترة الوادی معناسنه بعضیلر ایدی لجف قویونک بر جانبنده
قازلن جقور در التلجیف علی وزن التکریم قیونک اطرافن قازماق تقول لجّفت البئر
تلجیفا اذا حفرت فی جوانبها التلجف فتحتیله و جیمک ضمی و تشدیدیله قویی او بر لق اصمعی
روایتی اوزره یقال تلجّف البئر اذا انخسف المتلجّفة میمک ضمی و جیمک کسری و تشدیدیله

لحف

او بر لن قیو یقال بئر فلان متلجّفة الالتحاف همزه نک و تانک کسریله بینزکه بورنمک تقول
التحفت بالثوب اللحاف لامک کسریله شول بینزک اسمی در که انکله بورینورلر اللحف لامک
فتحی و حانک سکونیله بر کمسه نک اوزرینه بیر بر قفاق یاخود بز ایله بورتمک تقول لحفت الرجل
الحفه لحفا من الباب الثالث اذا طرحت علیه اللحاف او غطّیته بثوب الملاحفة میمک ضمی و حانک
فتحیله معاونت معناسنه در تقول لاحفت الرجل ملاحفة اذا لاطفته الالحاف همزه نک کسریله
ابرام معناسنه یقال الحف السائل اذا الحّ الملحف میمک ضمی و حانک کسریله ابرام ایدن کمسنه یقال
لبس للملحف مثل الرد یعنی مبرم اولنی رد ایتمک نسنه اولماز الملحفة میمک کسری و حانک فتحیله چارشب

لحف معناسنه **الملاحف** میمک فتحی وحانک کسریله جمعی چارشبلر معناسنه **اللحاف** لامک کسریله
وخاء معجمه ایله بیاض رنکلو اولن طاشلره دیرلر و زید بن ثابتک حدیثنده وارد اولمشدر
ابوبکر اکا قرآن عظیمک جمع اولنماسیله امر ایتدکده ایتدی فجعلت اتتبعه من الرقاع والعسب
واللخاف ورقاع رقعه نک جمعی در کاغد پاره سی معناسنه وعسب ضمتیله خرما بوداقلرینه
دیرلر عسیبک جمعی در **اللحفة** لامک فتحیله وحانک سکونیله واحدی حجر ابیض معناسنه **اللحف**
لامک فتحی وحانک سکونیله بوغمه اولان قیماق رخف کبی در وزنا ومعنا ابو عمرو روایتی اوزره
ولحف ضرب شدیده دخی دیرلر ابو عبید روایتی اوزره **اللصف** فتحتیله خیار کبی بر نسنه در که
نباتاتدن کبر دیدکلری اوتک دبنده بتر ولصف کذلک بر جنس خرما یه دیرلر اما ابو الغوث
بو معنا یه انکار ایتدی **لصاف** لامک فتحی وفانک کسری اوزره بناسی ایله قطام کبی بنی تمیم
منزلکرلندن بر مکانک اسمی در وطائفه ده بدن بعضی بونی معرب قلوب لا ینصرف بجرالسنه

لطف جاری قلمشدر **اللطافة** لامک فتحیله کوچک اولمق صغر معناسنه یقال لطف الشیء بلطف لطافة
من الباب الخامس اذا صغر **اللطیف** کوچک اولن نسنه صغیر معناسنه **اللطف** لامک ضمی
وطانک سکونیله عملده رفق وملایمت اوزره اولمق ولطف خدای تعالی دن توفیقه وعصمته
ده دیرلر یعنی بر کسنه نک اشیین راست کتوروب خطادن صقلمغه دیرلر **الالطاف**
همزه نک کسریله احسان معناسنه یقال الطفه بکذا اذا بره والطاف ارککک دوه نک ذکرین
دیشی دوه نک فرجنه ادخال ایتمکه دخی دیرلر که طریقن بولماسه یقال الطف الرجل البعیر
اذا ادخل قضیبه فی الحیاء وذلک اذا لم یهتد موضع الضراب **اللطف** فتحتیله اسم در احسان معناسنه
اللطفة کذلک فتحتیله احسان اولنان نسنه یقال جائتنا لطفة من فلان ای هدیة **الملاطفة**
میمک ضمی وطانک فتحیله احسان ایدشمک مبارة معناسنه **التلطف** فتحتیله وطانک ضمی وتشدیدیله بر امره

رفق

رفق کوسترمک **الاستلطاف** همزه نک وتانک کسریله ارکک دوه دیشی دوه یه کند وجماع ایتمکه
قادر اولوب معینه محتاج اولمامق یقال استلطف البعیر اذا ادخله فیها بنفسه مثل استخلط و

لغف اخلطه غیره **اللف** لامک فتحی وفانک تشدیدیله دورمک تقول لففت الشیء لفا من الباب
الاول ولف منع ایتمک معناسنه ده کلور یقال لفه حقه اذا منعه ولف انتساب معناسنه
دخی کلور یقال جاء واومن لف لفهم ای ومن عد فیهم وتأشب الیهم وتأشب طولشمقه دیرلر
التلفیف علی وزن التکریم کذلک دورمک معناسنه در تشدید مبالغه ایچون **التلفف** فتحتیله
وفانک ضمی وتشدیدیله بورنمک **الالتفاف** همزه وتانک کسریله بمعناه یقال تلفف فی ثوبه
والتف بثوبه والتفاف اوت چوغلاغه دیرلر **الملفف** میمک ضمی وفانک فتحی وتشدید
ایله سودتلوم مته دیرلر یقال الملفف فی البجاد وبجاد بانک کسریله الاجه کلیمه دیرلر **اللفافة**
لامک کسریله ایاغه یاخود غیری یره صاردقلری صارقی طولاق معناسنه **اللفایف** لامک
فتحی ویانک کسریله جمعی صارقیلر معناسنه **اللفیف** لامک فتحی وفانک کسری ومدیله قبایل مختلفه
دن جمع اولمش قوم یقال جاؤا بلفهم ولفیفهم ای واخلاطهم وقال الله تعالی وجئنا بکم لفیفا
ای مجتمعین مختلطین ولفیف شول طعامه دیرلر که ایکی جنسدن دخی زیاده دن قارشمش اوله
ولفیف دوسته دخی دیرلر یقال فلان لفیف ای صدیقه ولفیف علم ع بیدن بر باب
درکه اول ایکی حرف علت بر کلمه ده جمع اولمش اوله ذوی وحیی کبی وذوی ذال معجمه ایله اوت
صولوب قوریغه یوز طوتمق **الالفاف** همزه نک فتحی ایله شول اغاجلر در که بعضی بعضینه طولاشمش
اوله ومنه قوله تعالی وجنات الفافا **اللف** لامک کسریله الفافک مفردی مجتمع معناسنه منه
قولهم جئنا الفافا ای مجتمعین فی موضع **الالف** فتحتیله شول عاجز کسنه در که احمق اولوب کلامنده
بطیء اوله یعنی سویلرکن دیلی اغزنده طولدرب سویلیه یقال رجل الف اذا کان عییا بطیء الکلام اذا تکلم

ملاء لسانه فمه والف كذلك رجل ثقيله دخی دیرلر واصمعی ایتدی الف سئول موضعه دیرلر
كه ملتف اولوب كثير الاهل اوله اللفاء لامك فتحی والفك مديله سئول عورت دركه
اویلوقلری فرموده اولوب طولی اوله اللفاوان لامك فتحی ایله صیغهٔ تثنیه در معنای
مذبور دن الالفاف همزه نك كسريله قوش باشن قنادی آلتنه صوقمق يقال الف الطاير
راسه تحت جناحه اللاليف تانك فتحی و فانك كسری ومديله چوق اولن نباتات كثيره
لقف — معناسنه يقال فی ارض بنی فلان تلافيف من عشب ای نبات ملتف اللقف لامك فتحی
وقافك سكونيله الصولوب برنسنه يی تز چكل الق التلقف فتحتيله وقافك ضمی وتشديديله
بمعناه تقول لقفت الشیء القفه لقفا من الباب الرابع وتلقفته اذا تناولته بسرعة اللقف
لامك فتحی وقافك كسريله خفيف وحاذق اولن كمسنه يقال رجل ثقف لقف ای خفيف حاذق
ولقف دبی اوبرلن حوضنه دخی دیرلر اللقف فتحتيله دیوار دوشمك سقوط حايط معناسنه
اللقف فتحتيله حوضك دبی يقلما غلهٔ واسع اولمغه دخی دیرلر يقال لقف الحوض لقفا من
الباب الرابع ايضا اذا تهوّر من اسفله واتسع وتهوّر اوبرلمغه دیرلر اللقيف لامك
فتحی وقافك كسری ومديله دبی اوبرلوب واسع اولن حوض وبعضيلر حوض لقيف
طلوا اولن حوض در دوی ملآء معناسنه لكن اصح معنای اوّل در الالقاف همزه نك
فتحيله قويونك وحوضك اطرافی جوانب البئر معناسنه اللقف فتحتيله مؤدی قويونك
لهف — بر جانبی معناسنه لهف ايله الجاف كبی دروزنا ومعنا اللهف فتحتيله محزون اولمق و
تحسّر چكمك يقال لهف يلهف لهفا اذا حزن وتحسّر التلهف فتحتيله وهانك ضمی وتشديديله
بمعناه يقال تلهف على الشیء اذا تحسّر اللهف لامك فتحی وهانك سكونيله بر كلمه دركه انوكله
فوت اولن نسنه يه تحسّر مراد اولنور يقال يا لهف فلان الملهوف ميمك فتحی وهانك ضمی ايله

سئول مظلوم دركه مدد طلب ايدر اللهيف لامك فتحی وهانك كسری ومديله مضطر اولن كمسنه
اللهفان لامك فتحی وهانك سكونيله متحسّر اولن كمسنه الليف لامك كسری ومديله خرما اغاجنك
قابی پوست درخت خرما معناسنه الليفة كذلك لامك كسری ومديله واحدی بر پاره
خرما قابی معناسنه فصل النون الثاف فتحتيله طعامدن يمك ابو زيد روايتی
اوزره تقول نئفت من الطعام انأف نأفا من الباب الرابع اذا اكلت منه وابو زيد
دن غيری سی صويه قانمق معناسنه كلور دیدی يقال نئف فی الشرب اذا ارتوی
النتف نونك فتحی وتانك سكونيله يولمق يقال نتف الشعر نتفا من الباب الثانی الانتتاف
همزه نك وتانك كسريله قيل يولنمق التناتف تانك وثالثك فتحی وتاء ثانينك ضمی ايله كذلك قيل يولنمق
يقال انتتف الشعر وتناتف التنتيف على وزن التكريم كذلك قيل يولمق يقال نتفت
الشعر شدد للكثرة المنتاف ميمك كسری ونونك سكونيله قيل يولجاق آلت منتاخ معناسنه
نونك سكونيله وآخرنده خاء معجمه ايله النتفة نونك ضمی ايله قيل يولراكن دوكلان قيللر
النتفة نونك ضمی وتانك سكونيله بر ماغله يولنان كرك اوت كرك غيری نسنه النتف
نونك ضمی وتانك فتحيله جمعی آلت ايله يولنان نسنه لر معناسنه النتفة نونك ضمی وتانك فتحيله
همزه وزنی اوزره سئول كمسنه دركه علمی درین برنسنه اخذ ايدوب واصلا ايله بلميه النجف
فتحتيله سئول يردركه اكا صو چيقمز اوله ومستطيل ومنقاد اوله يعنی اوزون اوله وحرباوله
النجفة كذلك فتحتيله بمعناه النجاف نونك كسريله جمعی ذكر اولنان يرلر معناسنه ونجاف
قپونك اشيك ايشكنه دخی دیرلر اسكفه الباب معناسنه اصمعی روايتی اوزره وصاحب صراح
نجافی باش نو در ايله تفسير ايتمسی مناسب دكلدر زيرا باشنه در قپونك ميلنه دیرلركه قپوانك اوزرنده
دوننر ونجفه قومدن اولن طارغ تولتغنه دخی دیرلر ونجاف تكه نك ذكرن يا ايامنه ويا خود

اوقه سنه بغلاق درتا که کچیه وادمغه قادر اولمیه النجیف نونک فتحی وجیمک کسری ومدیله شول

اوق درکه تمری یقی اوله النجف ضمتیله جمعی ذکر اولنان اوقلر معناسنه ومنه یقال نجفت

السهم المنجوف میمک فتحی وجیمک ضمی ومدیله یقی تمرن ظاقیلان اوق ومنجوف واسع اولن

مغاریه دخی دیرلر یقال غار منجوف ای موسّع ومنجوف شول تکیه دیرلرکه کچیه آشماسون

دیو ذکرین بغلمش اوله یقال تیس منجوف الانتجاف همزه نک ونا نک کسریله برنسنه یی تمام چقارمق

نخف

استخراج معناسنه تقول انتجفت اذا استخرجت اقصی ما فی الضرع من اللبن وانتجاف روزکار

بلودکی بغوری توکانجه یغدرمغه دخی دیرلر یقال انتجفت الریح السحاب اذا استفرغته النخافة

ندف

نونک فتحی وخاء مهمله نک ایله ارقلاموق بزال معناسنه یقال نخف من الباب الی لس الندف

نونک فتحی ودالک سکونیله پنبه اتمق یقال ندف القطن من الباب الثانی اذا ضربه بالمندفة

المندفة میمک کسری ونونک سکونیله پنبه اتجق توقمق [اتجیع لک] نته کم قاموس ده وترجمه مختاردن

فهم اولنان بودر اما صاحب کشاف معتدسنده وصاحب مهذب مندفه حلاج بالی

دردیشلر وندف کاه اولور پنبه آتمقدن یغری بر ده دخی استعمال اولنور وندف

کوک قار یاغدرمغه دخی دیرلر یقال ندفت السماء بالثلج اذا رمت به وندف طوار یوزر [ایکن]

ایاغن تیز الماغه دخی دیرلر یقال الدابة تندف فی سیرها ندفا وهو سرعة رجع یدیها

نزف

النذیف نونک فتحی ودالک کسری ومدیله آتلمش پنبه قطن مندوف معناسنه النزف نونک

فتحی وزانک سکونیله قویونک صویی هب چکمک تقول نزفت ماء البئر نزفا من الباب الثانی

اذا نزحته کله وقویونک صویی هب چکلمکه دخی دیرلر لازم ومتعدی کلور ونزفت البئر

دخی دیرلر بناء مجهول اوزره ونزف قان چوق آقمق ایله صاحبی ضعیف اتمکه دخی دیرلر

یقال نزفه الدم اذا خرج منه دم کثیر حتی یضعفه ونزف جمله منقطع اولماغه ده دیرلر یقال نزف

الرجل

الرجل فی الخصومة اذا انقطعت حجته الانزاف همزه نک کسریله قیونک صویی توکنمک

قرار روایتی اوزره یقال انزفت البئر اذا ذهب ماؤها وانزاف کوز یاشی توکنمکه

دخی دیرلر یقال انزفت العبرة صاحبها وانزاف سرخوش اتمکه دخی دیرلر قال الله تعالی

ولا ینزفون ای لا یسکرون وانزاف قومک شرابی توکنمکه دخی دیرلر یقال انزف

القوم اذا انقطع شرابهم وقرئ ولا ینزفون بکسر الزاء ونزف قومک قیولرینک صویی

دوکنمکه ده دیرلر یقال انزف اذا ذهب ماء بئرهم وانقطع المنزوف میمک فتحی وزانک

ضمی ومدیله بمعناه وفی المثل اجبن من المنزوف ضرطا وضرط ضاد معجمه نک فتحی ورانک فتحی

سکونی ایله یللنمک خروج ریح معناسنه المنزف میمک ضمی وزانک فتحیله قانی چوق اقان

کمسنه منزوف معناسنه بعضی روایت اوزره النزف فتحتیله کوز یاشی توکنمک یقال نزفت

عبرته من الباب الرابع النزفة نونک ضمی ورانک سکونیله آز اولن صو یاخود شراب

نسف

غرفه کبی وزنا ومعنا النزف نونک ضمی وزانک فتحیله جمعی آز اولن صولر معناسنه النسف

نونک فتحی وسینک سکونیله بنایی دبندن یقمق ابو زید روایتی اوزره تقول نسفت البناء

نسفا من الباب الثانی اذا قلعته ونسف دوه اوتلر ایکن اوتی دبندن قوپرمغه دخی

دیرلر یقال نسف البعیر الکلاء ینسفه اذا اقتلعه باصله ونسف بغدایی سلکوب آرتمغه

دخی دیرلر المنسف میمک کسری ونونک سکونی وسینک فتحیله برنسنه درکه انوکله بغدایی

پاک اولنور صحاح ترجمانده وغیریده انی غربال ایله تفسیر اتمشلر ولکن جوهرینک تعبیرندن

غربال اولمدوغی ظاهر در النسافة نونک ضمی وسینک تخفیفیله منسفدن دوکولن یعنی بغدایی

پاک ایدجک نسنه دن دوکلن فضلات در یقال اعزل النسافة وکل الخالص المنسفة میمک

کسری وسینک فتحیله شول آلت درکه انوکله بنا یقلور ابو زید روایتی اوزره الانتساف

همزه نک و تانک کسریله بر نسنه‌یی قوپرمق تقول انتسفت الشیء اذا اقتلعته وانتساف
لون متغیر اولمغه دخی دیرلر یقال انتسف لونه اذا امتقع وامتقاع قافله وعین مهمله ایله
حزن دن و یاخود خوفدن رنک متغیر اولمق النسیف نونک فتحی وسینک کسری و مدیله
مرکب ایصر دوغی یرده قالان اثر و دوه‌نک اوزرینه یانبج تکنه ایکی جانبندن ایاغیله اوردوغی
یره دخی دیرلر که توپی یولنمغله معلوم اوله الناسف نانک فتحی وسینک ضمیله کیزلو سویلشمک
یقال بینهما نساف ای تسار ان النسف نونک فتحی وسینک ضمیله شول دوه درکه اوتی
اوتلر ایکن اغزینک مقدمیله اوتی کوکندن قوپره یقال بعیر نسف المناسیف میمک فتحی وسینک
کسری و مدیله جمعی ذکر اولنان دوه‌لر معناسنه یقال ابل مناسیف ونسوف شول آته دیرلر
که سکردن طرنقلرین یره قریب آله یقال فرس نسوف السنبک اذا ادناه من الارض
فی عدوه وسنبک سینک مهمله نک و بای موحده نک ضمه‌لری ایله آتک طرناغنک کناری در
وکذلک نسوف شول آته دیرلر که دیرسکلرین قولانه قریب قله و بو دیرسکلری بری
برینه قریب اوی غله اولور که آت اهلی اولانلر مابیننده بو مقبول در النشف نونک
فتحی وشینک سکونیله بیز یا خود بر برنسنه‌یی ایچمک در یقال نشف الثوب العرق نشفا من
الباب الرابع ونشف الحوض الماء ینشفه نشفا اذا شربه ونشف قره طاشلره ده دیرلر
نشف ده لغت در فتحتیله النشفة نونک فتحی وشینک سکونیله واحدی بر مقدار قره طاشلر
معناسنه وابو عمرو ایتدی نشفه شول طاش درکه ایاغه سورلر کبرائ السون دیو
التنشف فتحتیله وشینک ضمی وتشدیدیله بمعناه تقول تنشفه کذلک النشفة نونک فتحی وشینک
کسریله صو ایچوی یر النشفة فتحتیله ذکر اولنان صفت اوزره اولمق و نشف کذلک
شول قره طاشلو یرلک طاشلری درکه بنفش کبی در النشافة نونک ضمی وشینک فتحی وتخفیفیله شول

نشف

سود

سود کوپوکی درکه صاغلور ایکن سودک یوزینه کلور الانتشاف همزه نک و تانک
کسریله ذکر اولنان نسنه‌یی ایچمک تقول انتشفت اذا شربتها الانشاف همزه نک کسریله
نشافه ویرمک تقول الصبی انشفنی اعطنی النشافة اشربها ونشافه نک تفسیری الآن
مرور ایلدی التنشیف علی وزن التکریم دوه ذکر اولنان وجه اوزره سود ویرمک
یقال امست ابلکم تنشّف وترغّی ای لها نشافة ورغوة ورغوه رانک ضمی ایله سودک اوزرینه
کلن کوپک کف شیر معناسنه النصف نونک کسری وصادک سکونیله بر نسنه‌نک یارسی در و نصف
انصاف دن اسم معناسنه دخی کلور النصفة فتحتیله اسم در انصاف معناسندن النصف نونک
ضمی وصادک سکونیله نصف معناسنده لغت در یاری معناسنه و قرأ زید بن ثابت فلها النُّصف
النصفان نونک فتحی وصادک سکونیله شول کاسه درکه یارسی طولمش اوله یقال اناء نَصفان
اذا بلغ الماء النصف منه النصف فتحتیله شول عورت درکه اورته یاشلو اوله النصیف
نونک ضمی وصادک فتحی و یانک سکونیله تصغیر در تاء تأنیث ایله تصغیر اولنمادوغی صفت
اولوب وصفت موصوف ایله بلنوب فرقه احتیاج اولمادوغی ایچون در الانصاف همزه نک
فتحیله جمعی یقال نساء انصاف ونَصَف مذکره دخی اطلاق اولنور یقال رجل نصف وقوم
انصاف النصفوف فتحتیله کذلک جمعی در یعقوب روایتی اوزره و نصف خدمتکارلر معناسنه
دخی کلور الناصف صادک کسریله نصفک واحدی خدمتکار معناسنه الناصفة صادک کسریله
صو اقندسی مجرای ماء معناسنه النواصف نونک فتحی وصادک کسریله جمعی صو جاری اولجاق
یرلر معناسنه ونواصف فضالره دخی دیرلر ساحه‌لر معناسنه النصیف نونک فتحی وصادک
کسری و مدیله عورتلرک باشه اورتدوکی نسنه نزکب معناسنه و نصیف بر جنس اولجکه
دخی دیرلر مکیال مخصوص معناسنه وفی الحدیث ما بلغتم مدّ احدکم ولا نصیفه النصف نونک

فتحی وصادک سکونیله برنسنه‌یی یاریلمق تقول نصفت الشیء من الباب الاول اذا بلغت
نصفه ونصف عمره ونصف راسه ونصف الازار ساقه ونصف کون یاری اولمغه دخی دیرلر
نصف النهار اولمق معناسنه **الانتصاف** همزه‌نک وتانک کسریله کذلک کون یاری اولماق یقال انتصف
النهار وانتصف بمعنی وانتصاف انصاف اتمکه دخی دیرلر یقال انتصفت منه وانتصاف
عورت نزکب کیمکه دخی دیرلر یقال انتصفت الجاریة **التنصف** فتحتیله وصادک ضمی وتشدیدیله
کذلک عورت نزکب کیمک یقال تنصفت الجاریة اذا اختمرت وتنصف خدمت اتمکه دخی دیرلر
یقال تنصف اذا خدم **التنصیف** علی وزن التکریم عورته نزکب کیدرمک و برنسنه‌یی ایکی بولمکه
دخی دیرلر **النصافة** نونک کسریله **والنصاف** کذلک نونک کسریله خدمت اتمک یقال نصفهم ینصفهم
نصافة ونصافا من الباب الاول اذا خدمهم **المنصف** میمک وصادک فتحیله یولک یاریسی نصف
طریق معناسنه **المنصف** میمک کسری وصادک فتحیله خدمتکار راصح روایتی اوزره **المناصف**
میمک فتحی وصادک کسریله جمعی خدمتکارلر معناسنه **الانصاف** همزه‌نک کسریله کون یاری اولمق
یقال انصف النهار اذا انتصف وانصاف عدل اتمکه دخی دیرلر تقول انصف اذا عدل
وانصاف برنسنه‌یی قول ده حقه راضی اولمغه دخی دیرلر یقال انصفه من نفسه **التناصف**
تانک فتحی وصادک ضمی ایله خلق بری برینه انصاف اتمک تقول تناصفوا ای انصف بعضهم
بعضا من نفسه **المناصفة** میمک ضمی وصادک فتحیله بر نسنه‌یی یاری بولشمک تقول ناصفته
المال اذا قاسمته علی النصف **الانتفاف** همزه‌نک وتانک کسریله وضاد معجمه ایله دوه یاوری
دوه‌نک ممه سندن اولن سودی جمله صورمق یقال انتضف الفصیل ما فی ضرع امه اذا امتکه
وامتکاک ممه‌نک سودن جمله صورمغه دیرلر **النضف** نونک فتحی وضادک سکونیله بمعناه یقال
نضف نضفا من الباب الرابع **النطفة** نونک ضمی وطاء مهمله‌نک سکونیله صافی اولن صو در
کرک

کرک آز اولسون کرک چوق اولسون **النطاف** نونک کسریله جمعی ونطفه ارک صوینه
دخی دیرلر منی معناسنه **النطف** نونک ضمی وطانک فتحیله نطفه‌نک جمعی منیلر معناسنه **النطف**
طانک کسریله پیشمانی حلوا که ایلک ایلک اولور **النطفان** فتحتیله صو آقمق سیلان
الماء معناسنه یقال نطف ینطف من الباب الاول وینطف من الباب الثانی **النطوف**
نونک فتحی وطانک ضمی ومدیله سئول کیجه یه دیرلر که صباحه دک انده یغمور یغه یقال لیلة
نطوف اذا کانت مطرا الی الصباح **النطفة** فتحتیله کوپه قرط معناسنه **النطف** فتحتیله
کذلک جمعی کوپه‌لر معناسنه ونطف عیب ایله متصف اولمغه دخی دیرلر یقال اهم اهل
الریب والنطف وبرکسنه متهم اولمغه دیرلر یقال نطف الرجل اذا اتهم بریبة وریبه
رانک کسریله تهمته دیرلر ونطف برنسنه فاسد اولمغه دخی دیرلر وبر جراحت ایچری
ایشلمکه ده دیرلر کرک باش یا روغی دماغه کرک یاغر ایچروسنه اشلسون یقال نطف
البعیر من الباب الرابع ونطف بنی یربوع عدن برکسنه‌نک اسمیدر وفی المثل لو کان عنده
کنز النطف ما عداه معناسی مثل بودر که نطف بنی یربوع عدن برکسنه‌نک اسمی ایمش باذان
کسرا به کوندردکی مالدن غارت اتدکده مذبور مال کثیره واصل اولمغن ضرب
مثل اولمش دریعنی نطفه کبی ماله مالک اولسه ظلم وتجاوز اتمزدی **التنطف** فتحتیله
وطانک ضمی وتشدیدیله کوپه طاقنمق یقال تنطفت المراة اذا تقرطت **المنطفة** میمک ضمی
وطانک فتحی وتشدیدیله کوپه طاقنان عورت یقال وصیفة منطفة ووصیفه صاد مهمله
ایله وفا ایله خدمتکار اولن عورت جاریه معناسنه **النظافة** نونک فتحی وظاء معجمه ایله
پاکلک نقاوت معناسنه یقال نظف الشیء من الباب الخامس **النظیف** نونک فتحی و
ظانک کسری ومدیله پاک اولن نسنه **التنظیف** علی وزن التکریم پاک اتمک تقول نظفته انا

تنظيفا اذا نقيته التنظف فتحتيله وظانك ضمى وتشديديله پاك اولمده تكلف چكمك
الاستنظاف همزه نك وتانك كسريله برنسنه يى جمله آلمق تقول استنظفت الخراج اذا
اخذته كله ولا يقال نظفته

نعف

النعف نونك فتحى وعينك سكونيله طاغك جرب يرندن
اشاغى اولوب دره يه اينجك يردن يوقرو اولوب مابين اولان يردر وذكر اولن
محله سرو دخى ديرلر وخيف دخى ديرلر وسرو حرفين مهملتين ايله وآخرنده واو ايله
وخيف خاء معجمه ويا مثناتيله در النعاف نونك كسرى ايله جمعى ذكر اولنان يرلر معناسنه
النعّف نونك ضمى وعينك فتحى وتشديديله بر لفظ دركه نعافِ تاكيدا ذكر اولنور
يقال نعاف نعّف كما يقال نطاح نطّح واعوام عوّم نطاح نونك كسريله نطيحك جمعى در
بويونز ايله اوروشن طوار يا خود برامر رجل معناسنه واعوام عامل جمعى در ييل معناسنه
الانتعاف همزه نك وتانك كسريله برنسنه يى بركمسنه يه ترك ايتمك تقول انتعفت الشئ
اذا تركته الى غيره المناعفة ميمك ضمى وعينك فتحيله يولى آرقرلامق تقول ناعفت الطريق
اذا عارضته النعفة فتحتيله شول درى دركه دوه پالاننك آردقاشنه تعليق ايدرلر

نغف

ابو عبيد روايتى اوزره وابو عبيد ايتدى اكا عذابه وذوأبه دخى ديرلر النغف فتحتيله
وغين معجمه ايله شول قورد دركه دوه نك بورننده دوشر اصمعى روايتى اوزره النغفة
كذلك فتحتيله واحدى بر دانه قورد معناسنه وابو عبيد ايتدى نغف كذلك شول آق قورد
دركه چكردك صويه ارضلنما غله ظاهر اولور وبونلردن ماعدا اولن قوردن نغف

نغنف

ديمزلر وفى الحديث ان يأجوج ومأجوج يسلّط عليهم النغف فيأخذ فى رقابهم النغنف
على وزن العرعر يرايله كوك اراسنده اولان هوادر وهر ايكى طاغك اراسنده اولن

نقف

هوايه دخى نغنف ديرلر النقف نونك فتحى وقافك سكونيله باشك دبه سن قاقمق ودرتب تشيليله

ك

كه دماغ كوره المناقفة ميمك ضمى وقافك فتحيله باشك دپه سن قاقمق النقاف نونك كسريله معنا
يقال ناقفت الرجل مناقفة ونقافا ويقال نقاف وغدا نقاف يعنى بوكولن صحبت وشرب خمر پاره لى
بر غيرى امر ونقف دانه حنظل يا رمانه دخى ديرلر تقول نقفت الحنظل اذا شققته عن الهبيد
والهبيد هانك فتحى ويا موحده نك كسرى ومديله حنظل دانه سنه ديرلر وحنظل قرقه دوكلكى موف
نسنه در اطبا قتنده مشهور در الانقاف همزه نك كسريله بركمسنه يه ايلك چيغر مايجون كموك ويركه
ديرلر تقول انقفنك المخ اى اعطيتك العظم لتستخرج مخه وانقاف جكم كه بر دهس كوكمه دخى ديرلر
منه قولهم لا تكونوا اكا طراد زيد وادها وانقف وادها يعنى جكم كبى بر وادى دها وتملق آخر
وادى يه بر دلى ق ايتمك الانتقاف همزه نك وتانك كسريله برنسنه يى جقارمق تقول انتقفته اذا
استخرجته المنقاف ميمك كسرى ونونك سكونيله قوش بورنى منقار طاير معناسنه ومنقاف قاتر
بوجوغى ديدكلرى آق بوجغه دخى ديرلر المنقوف ميمك فتحى وقافك ضمى ومديله خفيف الاخذ عان

نكف

اولوب قليل اللحم اولن كمسنه در واخذعان شاه طمردن منشعب ايكى طمر در النكف فتحتيله شول
بكرك بزلر دركه چكه نهايت بولدغى يرايله قولاق يومشاغنك بننده اولور النكفة كذلك فتحتيله
واحدى غده صغيره معناسنه التنكيف على وزن التكريم طوارده ذكر اولنان بز ظهور
يعقوب روايتى اوزره يقال نكفت الابل اذا ظهرت نكفاتها المنكفة ميمك ضمى وكافك كسرى
وتشديديله بز چقارن طوار النكفتان فتحتيله چكه ده اولن ايكى سوءرى كوك النكاف
نونك ضمى وكافك تشديديله تخفيفيله برشيش دركه دوه نك ايكى چكه سى نهايت بولدغى يره عارض
اولور ابو الغوث روايتى وابو الغوث ايتدى بو شول مرض دركه دوه نك بوغزنه عارض
عارض اولوب فى الحال قتل ايدر المنكوف ميمك فتحى وكافك ضمى ومديله شول دوه دركه ذكر اولن
مرضنه مبتلا اوله المنكوفة ميمك فتحى وكافك ضميله كذلك مؤنثى يقال بعير منكوف وناقة منكوفة

قف

ذات نکیف نونک فتحی وکافک کسری ومدیله بر موضعک اسمیدر یوم نکیف کذلک نونک فتحی
وکافک کسریله بر محاربه نک اسمیدرکه قریشله بنی کنانه بیننده واقع اولمشدر النکف نونک فتحی
وکافک سکونیله یغموری قطع ایتمک یعنی یغمور سندن منقطع اولمق تقول نکفت الغیث من الباب
الاول وانتکفته ای قطعته وذلک اذا انقطع عنک وتقول هذا غیث لاینکف ورأینا غیثا
ماانکفه احد ساربوما او یومین ای ما اقطعه ونکف صوچکلوب توکتمکه دخی دیرلر یقال فلان
بحر لاینکف ای لاینزح ونکف کوزیاشن سلمکه دخی دیرلر تقول نکفت الدمع انکفه نکفا اذا
نحیته عن خدک باصبعک ونکف برنسنه نک ایزن یاوی قلد قد نصکره بولمغه دخی دیرلر تقول
نکفت اثره نکفا من الباب الاول اذا علا ظلفا من الارض لایؤدی اثرا فاعترضته فی
مکان سهل وظلف ظاء معجمه نک ولامک فتحیله صرب یر ونکف برنسنه دن امتناع ایتمکه دخی
دیرلر کنف دن لغت در وفتحتیله ونکف برنسنه دن عدول ایتمکه دخی دیرلر تقول نکفت عن الشیء
اذا عدلت مثل کنفت الانتکاف همزه نک وتانک کسریله کذلک عدول ایتمک یقال ضرب هذا
فانتکف عضرب هذا یعنی بو اوردی دون دوکی بو دخی اوردی وانتکاف یغموری قطع
ایتمکه دخی دیرلر یعنی یغمور سندن منقطع اولمغه دیرلر یقال انتکفت الغیث اذا اقطعته و
انتکاف ایب چوزمکه دخی دیرلر انتکاث کبی اولور وزنا ومعنا الاستنکاف همزه نک وتانک
کسریله برنسنه نک ایزن یاوی قلد قد نصکره بولمق یقال استنکفه اذا علا ظلفا من الارض فوجدته
فی مکان سهل وظلفک معناسی صرب یردر نته کم الان مرور ایتدی واستنکاف برنسنه دن
اِرکلوب امتناع ایتمکه دخی دیرلر یقال نکف من هذا الامر واستنکف النکف فتحتیله کذلک
امتناع معناسنه یقال نکف من هذا الامر من الباب الرابع اذا امتنعت النوف نونک فتحی
وواوک سکونیله دوه اورکچی سنام معناسنه الانواف همزه نک فتحیله جمعی ونوف برنسنه اوزامغه
ویوکسلمکه

ویوکسلمکه دخی دیرلر رابع دریدر وایکی اوزده یقال ناف الشیء ینوف اذا طال
وارتفع ینوف یانک فتحی ونونک ضمی ومدیله بر کوچرک طاغک اسمیدرکه طی قبیله منسوبدر
نته کم امرئ القیسک شعرنده واقع اولمشدر عبد مناف میمک فتحی ایله هاشمک وعبد شمسک
باباسیدر ومناف بر صنمک اسمیدر المنافی میمک فتحی وآخرنده یانک تشدیدیله عبد منافه منسوب
اولان کمسنه وقیاس عبدی دیمک ایدی لکن دفعا للالتباس قیاس دن عدول اولنمشدر
نیف النیف نونک فتحی ویانک سکونیله والنیّف نونک فتحی ویانک کسری وتشدیدیله ایکیسی دخی لغتدر
زیاده معناسنه وبونک اصلی واودر یقال عشره ونیف ومائة ونیف هر نسنه که مراتب اعداده
بر عقدک اوزرینه زیاده اوله الا نیف دیرلر عقد ثانیه وارنجه التنییف علاوه
الکریم زیاده اولمق یقال نیّف فلان علی السبعین ای زاد النیاف نونک کسری
ایله یوقاری جانبه اوزون اولان نسنه یقال قصر نیاف وناقة نیاف وجمل
نیاف اذا کان طویلا فی ارتفاع الانافة همزه نک کسریله برنسنه نک اوزرینه
چیقوب حواله اولمق یقال اناف علی الشیء اذا اشرف وانافه زایدا اولمغه دخی
دیرلر یقال انافت الدراهم علی المائة اذا زادت

فصل الواو

وجف الوجیف واوک فتحی وجیمک کسری ومدیله برنسنه دپره نوب مضطرب اولمق یقال وجف
الشیء اذا اضطرب ووجیف دوه نک وآتک بر جنس یورییش الوجف واوک
فتحی وجیمک سکونیله کذلک طوارک بر جنس یورییشی یقال وجف البعیر یجف وجفا
ووجیفا من الباب الثانی الایجاف همزه نک کسری ومدیله آتی ودوه یی یورتمک
یقال اوجفته انا ویقال اوجف فاجف یعنی یورتمک ایله یوریتدی وایجاف
قوللنمغه دخی دیرلر وقال تعالی فما اوجفتم من خیل ولارکاب ای ما اعملتم
وحف الوحف

واوك فتحی وحانك سكونیله چوق اوت نباتات كثیره معناسنه یقال عشب وحف ای كثیر
الوحف فتحیله كذلك چوق اوته دیرلر الوحوفة ضمتیله والوحافة واوك فتحیله فل
چوق اولق یقال وحف شعره من الباب الرابع اذا كثر الوحفاء واوك فتحی وحانك
سكونیله والفك مدیله قره طاش لو اولن یر كه طاشلری یانمش كبی اولیه الوحفة واوك
فتحی وحانك سكونیله سیاه قیا صخرة سوداء معناسنه الوحاف واوك كسریله جمعی سیاه
قیالر معناسنه ووحف بر كمسنه كندوبی یبیره اورمغه دخی دیرلر ووده دخی حال
بویله در یقال وحف الرجل اذا ضرب بنفسه الارض وكذلك البعیر ووحاف القهر
واوك كسری وقافك فتحی وهانك سكونیله بر موضعك اسمی در كه لبیدك شعرنده واقع اولمشدر
التوحیف علی وزن التكریم كذلك بر كمسنه كندویی یره اورمق یقال وحف الرجل
توحیفا اذا ضرب بنفسه الارض وابو عمرو ایتدی توحیف عصا ایله اورمقدر المواحف
میمك فتحی وحانك كسریله دوه یتاجق یرلر مبارك الابل معناسنه الموحف میمك ضمی وحانك
فتحی وتشدیدیله آرق دوه بعیر مهزول معناسنه واحف حانك كسریله بر موضعك اسمی در

الوخف واوك فتحی وخانك كسریله وسكونیله خطمی دیمكله معروف اوتی دوكوب لعابن
چیقرمق تعقول وخفت الخطمی اذا ضربته حتی تلزج الوخیفة واوك فتحی وحانك كسری ومدیله

خطمیدن دوكولوب انجیلن نسنه الموخف میمك ضمی وخانك كسریله احمق اولن كمسنه واحمقه
موخف دیدكلری كندی مهلاتن قارشدرر دوغی اشعارا ایچون در خطمی دوكن كمسنه
خطمی قارشدرر دوغی كبی واحمقه عجان دخی دیرلر كه عجان خمیر یوغرجی دیمكدر كندو
مهلاتن یوغردغی اشعارا ایچون بو نلر عرب طائفه سنك كنایه لری قبیلندندر الودف

واوك فتحی ودالك سكونیله طاملمق یقال ودف الاناء من الباب الثانی اذا قطر

الاستیداف

الاستیداف بر نسنه بی طاملتمق استقطار معناسنه یقال استودف الشحمة اذا استقطرها
نو دفت الودفة واوك فتحی ودالك سكونیله باغچه در كه نباتاتدن یشل اوله روضة
خضراء معناسنه الودیفة واوك فتحی ودالك كسری ومدیله بمعناها یقال اصبحت الارض
ودفة واحدة اذا اخضرت كلها واخصبت واخصاب خاء معجمه وصاد مهمله ایله بیر یوزی
اونلی اولمق وابو صاعد ایتدی ودیفة من بقل ومن عشب دیرلر وضغیغة من بقل ومن عشب
دیرلر فجع روضه تازه لنوب انواع نباتات ایله طونتسه وحلوانی ودیفة منكرة وفی
غذیة منكرة دیرلر دیدی بو تعبیردن فهم اولنور كه ودیفة مطلق روضه دن دخی عبارت
اوله وضغیغة شول تازه باغچه در كه نباتاتك لونی متغیر اولمامش اوله وغذیفة غین وذال
معجمتیله اوت بیترن یره دیرلر التوذف فتحتیله وذال معجمه نك ضمی وتشدیدیله یوررایكن
آدمی بری بربنه قریب ایدوب اوموزلری تحریك ایتمك یقال مر یتوذف اذا مر یقارب
الخطو ویحرك منكبیه وفی الحدیث خرج الحجاج یتوذف فی بنبتیه وبنبته سینی مهمله نك
كسریله بر جنس ایاق قابنه دیرلر كه اكثر عرب طائفه سی استعمال ایدر وابو عمرو
ایتدی توذف صالنی صالنی یوریمك در تبختر معناسنه وابو عبیده ایتدی توذف سرعت

ایتمكدر الوارف زانك كسریله واسع اولن كولكه سایه فراخ معناسنه فراخ روائی اوزه
یقال ظل وارف ای واسع ووارف تازه اولوب زیاده یشل اولن اوته دخی دیرلر
یقال نبت وارف ای ناضر وقاف شدید الخضرة ورفاف راء مهمله ایله وفا ایله تازه
دیمكدر الورف واوك فتحی وراء مهمله نك سكونیله واسع اولمق الوریف واوك فتحی
ورانك كسری ومدیله بمعناه یقال ورف یرف ورفا ووریفا اذا اتسع وورف اوت

تازه لنوب طراوت بولمغه دخی دیرلر الوزیف واوك فتحی وزاء معجمه نك كسری ومدیله سیرده

سرعت ایتمك زفیف كبی در وزنا ومعنا یقال وزف من الباب الثانی اذا اسرع وقرئ

وسف

قوله تعالی فاقبلوا الیه یزفون بالتخفیف التوسف فتحیله وسینك ضمی وتشدیدیله برنسنه

قاولیوب قابی صویلمق تقشر معناسنه ابن السكیت ایتدی بدن انسانه عارض اولن

چبان وچیچك قبان قوربت قابی صویلبه توسّف القرح دیرلر و دوه نك كیچیكی اوكلادی

وصف

باشلسه توسف جلده وتقشّف جلده وتقشّر جلده دیرلر جلدسی برمعنایه در الوصف واوك

فتحی وصادك سكونیله برنسنه یی صفت لمق الصفة صادك كسری ایله بمعناه یقال وصف

الشیء وصفا وصفة والهاء عوض من الواو وصفت بركسنه نك ذاتی ایله قایم اولن حالنه

دخی دیرلر علم كبی سواد اما نحویون صفتله بومعنایی دیلمزلر زیرا صفت انلر قتنده شول

لفظ درکه برنسنه یه نعت واقع اوله یا اسم فاعل اولماغله یا خود اسم مفعول اولماغله

یا خود انلر معناسنده اولن نسنه اولماغله مثل وشبه كبی مثلا رایت اخاك الظریف دیدكلرنده

اخ موصوف وظریف صفة در دیرلر بو جهتدن برشیء صفتنه مضاف اولماز دیرلر نعتنه

مضاف اولمدیغی كبی زیرا انلر قتنده صفت موصوفدن عبارت ظریف اخ كندی اولدیغی

ایچون التواصف تانك فتحی وصادك ضمی ایله برقاچ كسنه برنسنه یی بری برینه تعریف

ایتمك یقال تواصفوا الشیء الاتصاف همزه نك كسری وتانك كسری وتشدیدیله برنسنه بر

حال ایله موصوف اولمق بیع المواصفة میمك ضمی وصادك فتحیله برنسنه یی كورمدن وصف ایتمكله

صاتمق الوصیف واوك فتحی وصادك كسری ومدیله خدمتكار كرك اوغلان اولسون كرك

جاریه اولسون الوصفاء علی وزن النقباء جمعی خدمتكارلر معناسنه ووصیف هنوز خدمته

برابر خدمتكاره دیرلر یقال وصف فهو وصیف وثعلب ایتدی كاه اولور جاریه ایچون

وصیفة دینه الوصائف صافة دیرلر الایصاف همزه نك كسری ومدیله خدمتكار اولمق الوصافة

واوك

واوك فتحیله خدمتكار خدمت ایتمك مرتبه سنه ایرشمك یقال وصف الغلام اذا بلغ الخدمة

الوصایف واوك فتحی ویانك كسریله وصیفه نك جمعی ثعلب روایتی اوزره الاستیصاف

برنسنه یی وصف ایتمكی طلب ایتمك تقول استوصفت الكبیر الطبیب لدائی اذا سألته ان یصف

وطف

لك ما تتعالج به الاوطف واوك وطانك فتحیله شول كسنه درکه قاشی وكرپوكی كور اولوب

قیللر چوق اوله یقال اوطف اذا كان كثیر الشعر فی العینین والحاجبین واوطف وسعت ایله

اولن دیره كه دخی دیرلر الوطفاء واوك فتحی وطانك سكونی والفك مدیله شول بلوت درکه

صویی چوق اولدیغندن اطرافی صارقمش اوله یقال سحابة وطفاء اذا كانت مسترخیة

وظف

الجوانب لكثرة مائها الوظیف واوك فتحی وظاء معجمه نك كسری ومدیله طوارك اللك واباغنك

اینجه یری الاوظف همزه نك فتحی وظانك كسریله جمعی اصمعی ایتدی یستحب من الفرس ان تعرض

اوظفة رجلیه وتحدب اوظفة یدیه وحدب یومری اولمغه دیرلر الوظف واوك فتحی و

ظانك سكونیله دوه نك باغی قصه اولمغه دخی دیرلر تقول وظفت البعیر من الباب الثانی

اذا قصرت قیده وتبعیت معناسنه ده كلور یقال مر یظفهم ای یتبعهم الوظیفة واوك

فتحی وظانك كسری ومدیله شول نسنه درکه هر كون تعیین اولنه كرك طعام اولسون كرك

غیری رزق اولسون التوظیف علی وزن التكریم وظیفه تعیین ایتمك تقول وظفته

وغف

توظیفا الایغاف همزه نك كسری ومدیله وغین معجمه ایله تیز سكرتمك سرعت عدو معناسنه

الوغف واوك فتحی وغینك سكونیله بمعناه ووغف ضعیف بصره ده دیرلر وشول نسنه یه

وقف

دخی دیرلر كه تكه نك قارنینه بغلرلر كیجه چجره مسون دیو الوقف واوك فتحی وقافك

سكونیله شول بلبزك كه فیل كموكندن ایدوب قوله طقرلر ووقف طواری طوندرمغه

دخی دیرلر یقال وقفتها انا ووقف بركسنه یی كندو كناهنه مطلع قلمغه دخی دیرلر تقول

وتغنه على ذنبه اذا اطلعته عليه و وقف بر ملكی بيع وشرادن الیقويوب منقطع قيلمق

فقرا به تعیّین ایتمکه دخی دیرلر تقول وقفت الدار للمساكين وقفا واوقفتها بالالف

لغة رديئة وليس في الكلام اوقفت الا حرف واحد وهو قولك اوقفت عن الامر الذي كنت

فيه اذا اقلعت يعنی بر كسنه‌يی بر اشدن الیقويمق معناسنه باب افعالدن استعمال اولنور

على ما سيجئ **التوقيف** على وزن التكريم بلازك طاقمق تقول وقفت المراة توقيفا اذا

جعلت في يديها الوقف و توقيف آتك اللرنده و ايقلرنده بلنزك يرلرنده بياض

اولمغه دخی ديرلر و توقيف حجاج وقفه‌يه طورمغه دخی ديرلر و توقيف شرع شريف

دن نص معناسنه ده كلور **الموقف** ميمك ضمی و قافك فتحی وتشديديله شول آت دركه اللرنده

وایاغنده بلنزك يرلرنده بياض اوله نه يوقاری تجاوز ايده و نه حود اشاغی تجاوز

ايده **الوقوف** ضمتينله طورمق طورمق يقال وقفت الدابة تقف وقوفا ويقال وقفتها

انا يتعدى ولا يتعدى **الايقاف** همزه‌نك كسری ومديله بر كسنه‌يی بر ايشدن الیقويمق

تقول اوقفت عن الامر الذي كنت فيه و بر سوزی سويليوب ساكت اولمغه دخی ديرلر

ابو عمرو روايتی اوزره تقول كلمتهم ثم اوقفت اي اسكت و بر نسنه كه الندن امسك

اوزره اولسن اوقفت ديرسن و ابو عبيد مصنف نام كتابنده عمرو بن العلادن

روايت ايدوب ايدی اكر بر طورر كسنه‌يه مرور ايدوب ما اوقفك ههنا ديسك

حسن اولور و ابن السكيت كسائيدن روايت ايدوب ما اوقفك ههنا واي

شيء اوقفك ههنا ديرلرسنی و قوفه محتاج ايدن نه در معناسنه **الموقف** ميمك فتحی

و قافك كسريله شول يردر كه انده طورسن هر نه مقوله يراولورسه اولسون **الموقفان**

ميمك فتحی و قافك كسريله ايكی بوش بكر تهيگاه معناسنه وموقفان اعضادن عورتك يوزی

وايلاغی

وايلاغی معناسنه ده كلور يقال للمراة انها لحسنة الموقفين وهما الوجه والقدم على رواية

يعقوب وبعضيلر ايتدی عورتك موقفی كوزلری واللری وساير اظهاری لازم اولان

اعضاسی در **التواقف** تانك فتحی و قافك ضميله ايكی عسكر برر بريله محاربه‌يه طورشمق

يقال تواقف الفريقان في القتال **المواقفة** ميمك ضمی و قافك فتحيله بر معامله‌ده سوزی

بر يره قرار لشدرمق **الاستيقاف** همزه‌نك و تانك كسريله و قوف طلب ايتمك تقول استوقفته

اذا سألته الوقوف **التوقف** فتحتيله و قافك ضمی وتشديديله بر نسنه‌يه منتظر اولوب اكلنمك

الوقيفة واوك فتحی و قافك كسری ومديله شول يابان كچيسی دركه آنی آوايتنلری برقايه

مضطر قيلالر بر وجهله كه اينمكه قادر اولمايوب صيد اولنه **واقف** قافك كسريله انصار

دن بر جماعت دركه آنلر بنی سالم بن مالك بن اوس در **الوكف** واوك فتحی و كافك

سكونيله يغمور روان اولمق **الوكيف** واوك فتحی و كافك كسری ومديله بمعناه

التوكاف تانك فتحی و واوك سكونيله بمعناه كذلك يقال وكفا و وكيفا و توكافا من الباب

الثاني اذا قطر و وكف شول نطفه‌يه دخی ديرلر كه نطع درييدن اولن مقعد معناسنه در

الايكاف همزه‌نك كسری ومديله كذلك وكفا ذكر اولنان معناده لغت در يقال

اوكف البيت **التوكف** فتحتيله وكافك ضمی وتشديديله بر نسنه‌يی اوملق توقع معناسنه

يقال ما زلت اتوكفه حتى لقيته **الوكف** فتحتيله كناه اثم معناسنه يقال وكف يوكف من الباب

الرابع اذا اثم و وكف عيب معناسنه دخی كلور يقال ليس عليك في هذا وكف اي منقصة

وعيب **الوكاف** واوك كسريله پالان كه مركبه اورورلر والكاف دخی ديرلر همزه‌نك كسريله

الايكاف همزه‌نك كسری ومديله مركبه پالان اورمق يقال اكفت البغل واوكفته وبغل

موكفه وغين معجمه ايله قاتر استر معناسنه **الولاف** واوك كسريله الاف كبی الفت قلمق مولفت

معناسنه و ولاف بر جنس سکرتمکه دخی دیرلر ایاقلرینی براوغوردن قالدروب
قومق ایله الولیف واوک فتحی ولامک کسری ومدیله بمعناه و ولاف و ولیف کذلک قوم
وهف
براوغردن گلمک وبرق ولیف دیرلر برق برق بری اردنجه گلوب یلدرمه الوهف واوک
فتحی وهانک سکونیله اوت تازه لنوب برآقلمق الوهیف واوک فتحی وهانک کسری ومدیله
بمعناه یقال وهف النبات یهف وهفا و وهیفا اذا اورق واهتز مثل ورف وُرُفا
و وریفا الایهاف همزه نک کسری ومدیله بر نسنه قالقوب مرتفع اولمق ومنه قولهم ما یوهف
لشیئ الا اخذه ای ما یرتفع فصل الهاء الهتف هانک فتحی وتانک سکونیله صوت
معناسنه در یقال هتفت الحمامة تهتف هتفا من الباب الثانی اذا صاحت الهتاف هانک
کسریله بمعناه یقال هتف به هتفا ای صاح به الهتافة هانک فتحی وتانک تشدیدیله شول یال
درکه آوازی زیاده چقه الهتفی هانک فتحی وتانک سکونیله والفک قصریله بمعناها یقال قوس
هجف
هتافة وهتفی ای ذات صوت الهجف هانک کسری وجیمک فتحی وفانک تشدیدیله موزی اولوب
هدف
ثقیل اولن گرگی دوه قوشی اولسون گرک انسان اولسون الهدف فتحتیله هر مرتفع اولن نسنه در
گرک بنا اولسون گرک قوم یعنی قوم اولسون گرک طاغ اولسون واوق نشاننه دخی هدف
دیدکلری وفرموده اولن کسنه یه ده هدف دیدکلری بوندن مأخوذدر الاهداف همزه نک
کسریله دیه اوزرینه چیقمق یقال اهدف علی التل اذا اشرف وتل تانک فتحیله کوچک دیه یه
دیرلر واهداف صغنماق معناسنه ده کلور یقال اهدف الیه اذا لجأ واهداف بر نسنه
بر کسنه یه متعین اولمغه دخی دیرلر یقال اهدف لک الشیئ اذا انتصب المهدفة میمک فتحی
ودالک کسریله ابلی اولن عورت الاستهداف همزه نک وتانک کسریله بر نسنه بر کسنه یه متعین
اولمق یقال استهدف لک الشیئ اذا انتصب المستهدف میمک فتحی ودالک کسریله ابلو اولن کوشه
یقال

یقال رکن مستهدف ای عریض الهدفة هانک کسریله ودالک سکونیله بر قطعه گرک اولردن
بر قطعه اولسون گرک خلایقدن بر قطعه اولسون جبطه کبی در وزنا ومعنا وجبطه خاء معجمه وباء
هرف
موحده وطاء مهمله ایله در الهرف هانک فتحی ورانک سکونیله بر نسنه ده مدحی وثنایی اوزغاق
ایشیدن کسنه لری بجبه کتورمک ایچون یقال لاتهرف بما لاتعرف من الباب الثانی وهرف
خرما اغاجی میوه سن تیز وبرمکه دخی دیرلر یقال یهرف النخلة اذا عجلت اتاها واتاء
تانک فتحیله فعال وزنی اوزره خرما میوه سنه دیرلر الاهراف همزه نک کسریله بر کسنه مالی
هرشف
زیاده اولمق یقال اهرف الرجل اذا نمی ماله الهرشفة هانک کسری ورانک سکونی وشینک فتحی
وفانک تشدیدیله اردبه وزنی اوزره شول بز پاره سی یا خود شول کلیم پاره سی درکه اول کله
یردن یغمور صویین الوب بر قوغه یا جنبه صغرلر وبونی صونک قلتی زماننده ایدرلر وابو عبید
هزف
ایدی بعضیلر هرشفه زیاده قاری اولن عورت در دیدی الهزف هانک کسری وزاء معجمه نک
فتحی وفانک تشدیدیله شول دوه قوشی درکه موزی اولوب ثقیل اوله پس هزف هجف
هفف
کبی اولور وزنا ومعنا الهف هانک کسری وفانک تشدیدیله شول یوفقه بلوت درکه یغموری
اولمیه وهف شول بال کومجه دیرلرکه انوک بالی اولمیه ابن السکیت روایتی اوزره
وهف شول اکنه دخی دیرلرکه انوک بچلسی تاخیر اولنا غله دانه سی دوکله وهف خوده
اولان بالقلره دخی دیرلر الهفاف هانک فتحی وفانک فتحی وتشدیدیله براق اولن نسنه
وخفیف اولنه دخی دیرلر وهفاف معتدل اولمق کوکله یه دخی دیرلر الهفیف هانک
فتحی وفانک کسری ومدیله براق وخفیف اولمق یقال هف یهف هفیفا وهفیف سرعت سیره
دخی دیرلر الهفافة هانک فتحی وفانک تشدیدیله معتدل اولن یل ریح طیبة معناسنه الهفهاف
هانک فتحی وفانک سکونیله کذلک شول کوکله یه دیرلرکه رقیق وشفاف اوله وشول یلکه دیرلرکه شفاف

اوله المهفهفة میمک ضمی وهالرک فتحیله شول عورت درکه قارنی آغ اوله المهفّفة
میمک ضمی وفانک فتحی وتشدیدیله کذلک قارنی آز اولن عورت یعقوب روایتی اوزره
الیهفوف یانک فتحی وهانک سکونی وفانک ضمی ومدیله یعقوب وزنی اوزره
قورقاق اولن کمسنه جبان معناسنه وبعضیلر ایتدی جری اولن کمسنه در حدید
القلب معناسنه الهلوف هانک کسری ولامک فتحی وتشدیدی وواوک سکونی ایله
شول کمسنه درکه ثقیل واهل جفا اولوب عظیم اللحیه اوله الاهناف همزه نک کسریله
شول کولمک که انده نوع فتور اوله سخریه الن کمسنه نک کولمسی کبی المهانفة میمک
ضمی ونونک فتحیله بمعناه التهانف تانک فتحی ونونک ضمی ایله بمعناه الهوف هانک فتحی
وواوک سکونیله شول یل درکه اسی اوله ریح حارّه معناسنه الهیف هانک فتحی ویانک
سکونیله کذلک شول یل درکه اسی اوله ریح حارّه معناسنه واول عرب جانبندن کلور
نکباء دیدکلری یل درکه جنوب ایله دبور بینسنده جاری اولوب سهیل یلدزنک مجراسی
التندن کلور وفی المثل ذهبت هیف لادیانها ای لعاداتها لانها تجفف کل شیء وتبسته
یعنی یبرسنه نک صوینی چکوب قوریدر التهیّف فتحیله ویانک ضمی وتشدیدیله ذکر اولنان
اسی یله داخل اولمق یقال تهیّف الرجل من الهیف کما یقال تشتّی من الشتاء الهافة
علی وزن الحالة شول ناقه درکه تیز صوسز اولور وبونک اصلی یائی در المهیاف
میمک کسری ویانک سکونیله بمعناه الاهتیاف همزه نک وتانک کسریله صوصامق یقال اهتاف
اذا عطش الهیفان هانک فتحیله ویانک سکونیله صوسز عطشان معناسنه یقال هیفان
اذا کان عطشانا ومهیاف صوسز اولن رجله دخی اطلاق اولنور اصمعی روایتی اوزره
الاهافة همزه نک کسریله قومک طواری صوسز اولمق یقال اهاف القوم اذا عطشت ابلهم الهیف

هلف

هنف

هوف

هیف

فتحیله

فتحیله قارن وبوکر انجه اولمق الاهیف همزه نک ویانک فتحیله شول کمسنه درکه قارنی
وبوکری انجه اوله الهیفاء هانک فتحی ویانک سکونی والفک مدیله مؤنثی یقال رجل اهیف
وامرأة هیفاء الهیف هانک کسری ومدیله جمع یقال قوم هیف وهیفاء فرسه دخی دیرلر
صفت واقع اولور یقال فرس هیفاء ای ضامرة

باب القاف من کتاب ترجمة الصحاح الجوهری

فصل الالف

الاباق همزه نک کسریله قول قاچمق یقال ابق
العبد یأبق ویأبق من الباب الاول والثانی اذا هرب التأبّق فتحیله وبانک ضمی وتشدیدیله
کیزلنمک یقال تأبّق اذا استتر بعضیلر ایتدی تأبّق برکمسنه کندی نفسن جسل ایتمکه دیرلر
کنندیبر دیع اولور تحرّج معناسنه الارق فتحیله اویانقلق تقول ارقت من الباب الرابع
الایتراق همزه نک وتانک کسریله اویقو تقول ایترقت علی وزن افتعلت الارق همزه نک
فتحی ورانک کسری ایله اویانق اولن کمسنه التأریق علی وزن التکریم اویاندرمق یقال
ارّقنی کذا تأریقا ای اسهرنی الارقان فتحیله یرقان معناسنده لغت در ویرقان
شول آفت درکه اکینه ایرشور وانسانه دخی عارض اولوب بکزن صررتدر المأروق
میمک فتحی ورانک ضمی ومدیله ذکر اولنان آفته اوغرایان اکین یقال زرع مأروق ومیروق
ایضا الاریق همزه نک ضمی ورانک فتحی ویانک سکونیله آفت وداهیه معناسنه منه قولهم
جاءنا بام ربیق علی اریق وام ربیق راء مهمله وباء موحده ایله کذلک داهیه نک اسمی در
ابو عبید ایتدی بونک اصلی حیاتدن مأخوذ در یعنی اریق اصلنده وریق ایدی و
وریق اورقک تصغیری در بوز رنکلو معناسنه که ایلان دیمک اولور اصمعی ایتدی عرب
طائفه سی شویله زعم ایدرلرکه بو شول کمسنه نک قولندن مأخوذ درکه غولی یعنی بیابان آدمیسینی
بر بوز دوه نک اوزرنده کوردم دیمشدر الاراق همزه نک ضمی ایله غراب وزنی اوزره

ابق

ارق

ازق

بر موضعك اسمى در **الازق** همزه نك فتحى و زاء معجمه نك سكونيله طارلق ضيق معناسنه
أزل كبى در وزن ومعنى **والمأزق** ميمك فتحى وزانك كسريله طارلق محل مضيق معناسنه بو سببدن
موضع حربه مأزق دينوب تسميه اولندى **التأزق** فتحيله وزانك ضمى وتشديديله طار اولمق

افق

يقال تأزق صدرى وتأزل اذا ضاق **الافق** همزه نك ضمى وفانك سكونيله **والافق** ضمتيله عسر ايله عسر كبى جانب ناحيه معناسنه **الآفاق** همزه نك فتحيله مديله جمعى وافق جابك
آنه دخى ديرلر **الافقة** فتحيله وآخرنده يانك تشديديله شول كسنه دركه اطراف ارضدن
اوله آفاق ارضه منسوب معناسنه وبعضيلر افقى ديديلر ضمتيله قياس دخى بو در **الآفق**
الفك مدى وفانك كسريله فاعل وزنى اوزره أيلكده نهايت مرتبه يه واصل اولن
يقال فرس آفق قوبل من آفق وآفقة اذا كان كريم الطرفين **الافق** فتحيله مصدر در
ذكر اولنان معناده يقال افق يأفق أفقاً من الباب الرابع اذا كان يبلغ النهاية فى
الكرم وافق دباغتى تمام اولميان دريلره ده ديرلر افيقك جمعى در اديم ايله ادم كبى
علمايجى **الافيق** همزه نك فتحى وفانك كسرى ومديله شول دريدر كه دباغتى تمام اولميه و
اصمعى ايدى افيق شول دريه ده ديرلركه دخى دِبّاغه مشغول وله **الاءدفة** أفعله وزنى
اوزره جمعى اديم ايله ادمه كبى ورغيف ايله ارغفه كبى **الافق** همزه نك فتحى وفانك سكونيله
دريى دباغت ايتمك يقال افق فلان اديمه يأفقه افقا من الباب الثانى اذا دبغه الى
ان صار افيقا وير يوزنده كتمكه دخى ديرلر يقال افق اذا ذهب فى الارض وبعضى
كمسنه يى بعض اوزرينه ترجيح ايدوب زياده بخشش ويرمكه ده ديرلر يقال افق فى العطاء

الق

اى فضل واعطى بعضا اكثر من بعض **التألق** فتحيله ولامك ضمى وتشديديله شمشك يلدرهمق
يقال تألق البرق اذا لمع **الايتلاق** همزه نك كسرى ومديله وتانك كسريله بمعناه **الألق**
همزه نك

همزه نك كسرى ولامك سكونيله قورد ذئب معناسنه **الالقة** كذلك همزه نك كسرى ولامك
سكونيله مؤنثى ديشى قورد معناسنه **الالق** همزه نك كسرى ولامك فتحيله جمعى و لاه اولور
القه دشى ميمونه دخى اطلاق اولنور واركگنه قرد ده ديرلر ورُبّاح ديرلر ألق ديرلر
الاولق همزه نك ولامك فتحيله ومابينده واوك سكونيله فوعل وزنى اوزره جنون معناسنه
در **المألوق** ميمك فتحى ولامك ضمى ومديله ديوانه اولن كمسنه مجنون معناسنه واكر ديلر ايسك
أولِق افعل وزنى اوزره قلورسن زيرا أُلِقَ الرجل فهو مألوق ديرلر مفعول وزنى
اوزره **الالقى** فتحيله والفك قصريله شول عورت دركه بيربندن تيز جحريه سريع اللوثبه
معناسنه **الالّق** همزه نك كسرى ولامك فتحى وتشديديله إِمَّع وزنى اوزره يلدرُمُّع

انق

نسنه **الالوقة** همزه نك فتحى ولامك ضمى ومديله شول طعام دركه قيماغله ايدر **الانق**
فتحيله فرح وسرور معناسنه يقال انق يأنق انقا من الباب الرابع اذا فرح
الانيق همزه نك فتحى ونونك كسرى ومديله خوب وغريب اولن نسنه يقال شئ انيق
اى حسن معجب **الايناق** همزه نك كسرى ومديله عجبه كتورمك آنقنى الشئ اى اعجبنى **التأنق**
فتحيله ونونك ضمى وتشديديله بر نسنه ده دقت ايدوب ايو اشلمك يقال تأنق فى
الامر اذا عمله بنيقة ونيقه نونك كسرى ومديله بر نسنه يى ايو ايتمك بس تأنق تنوّق
كبى اولور وزناً ومعنى وتأنق بر كسنه بر سبزه زاره كيروب استحسان ايتمكه دخى ديرلر
يقال تأنق فلان فى الروضة اذا وقع فيها معجبا بها **الاناقة** همزه نك كسرى وفتحيله بر نسنه يى
ايو ايتمك يقال له اناقة واناقة **الانوق** همزه نك فتحى ونونك ضمى ومديله بر قوش دركه اكا
رخمه ديرلر ورخمه رانك فتحى وخاء معجمه نك سكونيله قرتال ديدكلرى قوش در صاحب كشاف
تفسيرى اوزره وكركس ديدكلرى در صاحب مهذب تفسيرى اوزره وصاحب صراح

مردار خوار ایله تفسیر ایتمشدر ومشهور بودر که مراد چلبق ویدکلری اوله بس مقامه
مناسب اولماز زیرا چلبلاغک هر دمسی کزلو دکل در حالا که مثل مشهور ده اعز من
من بیض الانوق دیرلر ومثلک وجهی بودر که انوق هر دمس زیاده کزلرمذبورک
یوا سنه ظفر بولنماز یوجه طاغلرده صرب یرلرده بمرولادیغچون حالاکه مذبور رحاقت ایله

اوق

موصوف در الاوق همزه نک فتحی و واوک سکونیله اغرلق ثقل معناسنه یقال القی
علیه اوقه واوق بر موضعک دخی اسمیدر التاویق بر کمسنه یه مشقت و بر وب اشتمکوکه

ایهق

نسنه یی تحمیل ایتمک تقول اوقته تاویقا اذا حملته المشقة والمکروه الایهقان همزه نک
فتحی و یانک سکونی و هانک ضمیله یبان تره سی جرجیر بری معناسنه فصل البا البثق

بثق

بانک فتحی و ثاء مثلثه نک سکونیله سیل بر یری یارمق یقال بثق السیل موضع کذا بثق بثقا
علی روایة یعقوب اذا خرقه وشقه الانبثاق همزه نک و بانک کسریله یاردلق انفجار معناسنه

بخق

البخق بانک فتحی و خانک سکونیله بر کوزی بر کوزی چقرمق تقول بخقت عینه ابخقها بخقا
من الباب الثالث اذا عورتها البخق فتحتینله بر کوزلی اولمق بر کوزی اچر و باتمغله
البخنق بانک ونونک ضمی ایله شول بز پاره سیدر که عورت انی باشنه اورتوب اوجی
چکه سی التنه آلور رنزکبی یاغ اولمسون دیو یاخود باشنه صوردوکی یارغ توز اولماسون

برق

دیو البروق ضمتینله یلدرمق یقال برق السیف وغیره برو قا من الباب الاول
اذا تلألأ البریق بانک فتحی و رانک کسری و مدیله اسمدر یلدرمق معناسنه البرق
بانک فتحی و رانک سکونیله شمشک که بلوط ایچندن ظاهر اولور و بر کمسنه قورقوتمق و بزکمک
دخی دیرلر یقال رعد الرجل و برق اذا تهدد و تهدد تهدید دیرلر و برق عورت بزنمکه
دخی دیرلر یقال رعدت المراة و برقت اذا تزینت و برق ناقه کندوبی یوکلو کوسترو ب یوکلو

اولامعه دخی دیرلر یقال ابرقت الناقة اذا شالت بذنبها وتلقحت ولیست بلاقح و برق
طعامه زیت یاغی دوکمکه دخی دیرلر یقال قد برقوا لنا طعاما بزیت اوسمن برقا و برق
کوز متحیر اولمق حالنده یلدرمقده دیرلر یقال برق البصر من الباب الاول اذا ظهر
البریق البریق حین شخص و برق التباریق تانک فتحی و رانک کسری و مدیله شول طعاملردر که
الا فی الجملة یاغ قاتلمش اوله و یاغی چوق اولمیه البروق ضمتینله جمع برق خلب شول برقه
دیرلر که اندن یغمور اولمیه برق خلب اضافت ایله و برق خلب توصیف ایله ایکیسی دخی جائزدر
البرقان فتحتینله یلدرمق یقال رعدت السماء وبرقت برقانا اذا لمعت الابراق همزه نک
کسریله برق ابرشمک یقال ابرق القوم اذا اصابهم البرق و بعضیلر ابراق برق صاحبی اولمق
معناسنه در دیدی ابرقت السماء کبی نته کم باب دالده ارعد تفسیرنده مرور ایتمشدر و
ابراق بر کمسنه قلیجنی یلد رتمغه دخی دیرلر یقال ابرق الرجل اذا لمع بسیفه و ابراق ناقه
کندوبی یوکلی کوستروب یوکلو اولمامغه دخی دیرلر و ابراق صوبک اوزرینه زیت یاغی
دوکمکه دخی دیرلر یقال ابرقوا الماء بزیت اذا صبوا علیه زیتا قلیلا البروق بانک فتحی
و رانک ضمی و مدیله شول ناقه درکه اوزون یوکلی کوستره حالا که یوکلی اولمیه المبرق میمک ضمی
و رانک کسریله بمعناه المباریق میمک فتحی و رانک کسری و مدیله جمعی اوزولرنی یوکلی کوسترن دوه لر معناسنه
البریقة بانک فتحی و رانک کسری و مدیله شول سوددر که اوزرینه چرویش یاخود فی الجملة ساده
یاغ دوکله وصاحب صراح بو مقامده بریقه یی طعام از شیر وارد دیو تفسیر ایتمشدر سهودر
زیرا آرد اونه دیرلر اما کخود چرویش معناسنه در اول معناسنه دکلدر البراق بانک ضمی ایله
چارپا لردن شول حیوانک اسمیدر که معراج کیجه سی اکا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم سوار اولمشدر البرق فتحتینله
کوز متحیر اولوب قیاقمق یقال برق البصر یبرق برقا من الباب الرابع اذا تحیر فلم یطرف و برق

بَرُوق دیدکلری اغاجک یپراغی بتمک ایله طوارک قرنی زحمت حاصل قلغه ده دیرلر یقال
برقت الغنم یبرق برقا اذا اشتکت بطونها من اکل البَرُوق و بَرَق قوزیه ده دیرلر
حمل معناسنه فارسی معرّب در **البرقان** بانک کسری ورانک سکونیله جمعی قوزیلر معناسنه
البروق علی وزن جعفر برکوچیرک اغاج درکه بلوت کوردکده تازه لنوب یشارور **البروقة**
واحدی و فی المثل اشکر من بروقة **التبریق** علی وزن التکریم کوزی واسع قلوب برنسنه یه
دقتله نظر قلمق یقال برّق عینیه تبریقا اذا اوسعها واحدّ النظر **الابریق** همزه نک کسری
ورانک کسری ومدیله موصوف در فارسی معرّب در **الاباریق** همزه نک فتحی ورانک کسری ومدیله
جمعی ابریقلر معناسنه وابریق کذلک شول قلجه دیرلرکه زیاده براق اوله **الابرق**
همزه نک ورانک فتحیله شول بر کل یر درکه انده طاشلر وقوملر اولوب جابجا بالچق لو
اوله **البرقاء** بانک فتحی ورانک سکونیله والفک مدیله بمعناه وبرقاء ابرقک مؤنثیدر فی
کلور آقلی وسیاهلی الاجه معناسنه وکوزه برقاء دیدیلر الاجه اولدیغیچون **البرقاوات**
بانک فتحی ورانک سکونیله کذلک برقاء نک جمعی ذکر اولنان معنایه **البرقة** بانک ضمی ورانک
سکونیله کذلک طاشلو وقوملو یر برقاء معناسنه **البراق** بانک کسریله جمعی یقال قنفذ برقة کما
یقال ضب کدیة علی طریق الاضافة وقنفذ قافک ضمی ونونک سکونی ایله کرپی دیدکلری
جانوردر وضب کلر وکدیه کافک ضمیله برکل یر **البرق** بانک ضمی ورانک فتحیله برقه نک جمعی
طاشلو یرلر معناسنه بو معنا مده جوهرینک کلامنده نوع خفا وار در زیرا معتدها برقه نک
جمعی براق وثانیا برق کلور دیمشدر مگر تأویل اولنوب براق جمع کثیر مطرده و برق مطرده بناً
در دینله **الابرق** همزه نک ورانک فتحیله شول ایپ درکه انده ایکی درلو رنک اوله وابرق دیرلر
هرنسنه یه که انده سواد وبیاض اوله یقال تیس ابرق وعنز برقاء علی ما تر **البارق** رانک کسریله شول
بلود

بلود درکه آنک شمشکی اوله **البارقة** مؤنثی یقال سحاب بارق وسحابة بارقة وبارقة کذلک
قلچ لره ده دیرلر وبارق عیند ن برقبیله نک آدی درکه معقر بن حمار البارقی انلردن در
ومعقر میمک ضمی وقافک فتحی وتشدیدیله در وبارق کوفه یه قریب بر موضعک دخی اسمی در **الاستبرق**
همزه نک کسری وسینک سکونی وتانک ورانک فتحیله اطلس ودیباج غلیظ معناسنه وبعض نسخه ده
یعمل بالذهب دخی واقع اولمشدر رنته کم قاموس ده دخی اشارت اولنمشدر بو تقدیر جه
التونلو قماش معناسنه اولور فارسی معرب درکه سطبردن مأخوذ در قالن معناسنه

برزق
الابیرق همزه نک ضمی وبانک فتحی ورانک کسریله استبرقک تصغیری در **البرازیق** بانک

برنشق
فتحی وزاء معجمه نک کسری ومدیله برنسنه نک جماعتی **المبرنشق** میمک ضمی ورانک فتحی وشینک
کسری ایله مسرور اولن کمسنه **الابرنشاق** همزه نک ورانک کسریله فرحناک اولمق
یقال ابرنشق الرجل وقال الاصمعی حدثت الرشید بحدیث فابرنشق وابرنشاق اغاج

بزق
چیچکلنمکه دخی دیرلر یقال ابرنشق الشجر اذا ازهر **البزاق** بانک ضمی وزانک تخفیفیله
غراب وزنی اوزره اغز یاری توکرک معناسنه **البزق** بانک فتحی وزانک سکونیله

بسق
توکرمک یقال بزق بزقا من الباب الاول **البساق** بانک ضمیله کذلک توکرک **البسق**
بانک فتحی وسینک سکونیله توکرمک بزق کبی وزنا ومعنی یقال بسق بسقا من الباب
الاول **البسوق** ضمتینله خرما اغاجی وزامق یقال بسق النخل من الباب الاول بسوقا
اذا طال ومنه قوله تعالی والنخل باسقات لها طلع نضید وبسوق برکمسنه اقراننه
غالب اولمغه دخی دیرلر یقال بسق فلان علی اصحابه اذا علاهم **الابساق** همزه نک کسری
ایله ناقه طغوردن اول ممه سنه آغز کتورمک یقال ابسقت الناقة اذا وقع فی ضرعها
اللباء قبل النتاج **المبسق** میمک ضمی وسینک کسریله ممه سنه اغز کتورن ناقه **المباسیق** میمک فتحی

بصق وسینک کسری ومدیله جمع اغز کتورن ناقه لر معناسنه **البصاق** بانک ضمی وصاد مهمله نک تخفیفیله توکرک بزاق کبی در وزنا ومعنا **البصق** بانک فتحی وصادک سکونیله توکرمک یقال بصق بصقا من الباب الاول وبصاق خرما اغاجنک بر جنسنه ده دیرلر **بصاقة القمر** بانک کسریله ضمیله شول آق طاشه دیرلرکه براق اوله

بطق **البطاقة** بانک کسریله شول کاغد پارهسیدر که بیز ایچنه قورلر انده بزک شراسی یازلدوغی ایچون وبو اهل مصر لغتی در بعضیلر ایتدیلر مذبوره بطاقه دیدکلری شراسی یازلدقدن صکره انی بز صچاغنک بر قاتنه بغلدقلری ایچون در

بطرف **البطریق** بانک وراءنک کسریله وطانک ما بیننده سکونیله روم طائفه سنک دینی اولوسی معرب در **البطارقة** بانک فتحی وراءنک کسریله جمعی در دین اولولری معناسنه

بعق **البعاق** بانک ضمی ایله شول بلوت درکه یغمور **الانبعاق** همزهنک وبانک کسریله یغمور بلوتدن شدت اوزره اینمک وانبعاق بر نسنه اوزرینه علی الغفله وارد اولمغه دخی دیرلر وفی الحدیث ان الله یکره الانبعاق فی الکلام فرحم الله عبدا اوجز فی کلامه یعنی بر کوی اولوب دیله بر نه کلورسه سویلمک کرهه در **التبعق** فتحتیله وعینک ضمی وتشدیدیله کذلک یغموری بلوت شدتله نازل قلماق **التبعیق** علی وزن التکریم بر نسنه یی یاروب ایچنده اولنی آقتمق تقول بعقت زق الخمر تبعیقا اذا شققته وفی الحدیث یبعقون لقاحنا ابو عبید معنای حدیث دوه لریمز ذبح ایدوب قانن آقیدیرلر دیمک در دیدی **البعنقاء** فتحتیله شول طوشنجله دیرلرکه طرنغی کسلمش اوله

بقق جنبقاة کبی در وزنا ومعنا **البقة** بانک فتحیله سنک بعوضه معناسنه **البق** بانک فتحیله جمعی سنکلر معناسنه وبقه حیره یه قریب اولن بر موضعک اسمی در وبق سوز چوق اولمق و اولاد چوق اولمق معناسنه در کلور یقال بقت المراة وابقت اذا کثر ولدها و کوک یغموری

بحکم

بحکم یاغدرمغه ده دیرلر یقال بقت السماء اذا جاءت بمطر شدید **البقاق** بانک فتحی وقافنک تخفیفیله کثیر الکلام اولن کمسنه **البقاقة** وزن مذکور اوزره ذکر اولنان معنایه دیرلر آخرنده اولان ها مبالغه ایچون در یقال رجل بقاق وبقاقة **البقباق** بانک فتحی وقافنک سکونیله بمعناه **الابقاق** همزهنک کسریله کثیر الکلام اولمق یقال ابق الرجل اذا اکثر کلامه وابقاق عورت چوق اولاد طوغرمغه ده دیرلر یقال ابقت المراة اذا اکثر ولدها **البقبقة** علی وزن الزلزلة بر نسنه نک آوازن حکایت ایتمک یقال بقبق الکوز

بلعق **البلعق** علی وزن جعفر خرمادن بر نوع در اصمعی ایتدی عمان شهرینه منسوب اولان خرمانک اعلاسی فرض در وبلعق در وفرض فا ایله وضاد معجمه ایله در نته کم مرور ایتدی

بلق **البلق** فتحتیله آق ایله قره دن اولان الاجه لق در وبلق قره اوه دخی دیرلر قطاط معناسنه **البلقة** بانک ضمی ولامک سکونیله کذلک ذکر اولنان الاجه لق در **الابلق** همزهنک ولامک فتحیله الاجه اولن کمسنه **البلقاء** بانک فتحی ولامک سکونی والفک مدیله مؤنثی یقال فرس ابلق وفرس بلقاء والبلق بر حصارک اسمی درکه سموأل بن عادیا بناء ایتمشدر تیماء ولایتنده وفی المثل تمرد مارد وعز الابلق بونلر ایکی حصارک اسمی درکه ملکه زبا جزیره بونلری آلمق قصد ایتدی وارروب آلمغه قادر اولمدقده بو کلامی سویلمش و بلقاء ولایت شامده بر شهرک آدیدر **الابلقاق** همزهنک ولامک کسریله الاجه اولمق یقال ابلق ابلقاقا **بلیق** بانک ضمی ولامک فتحیله بر آتک اسمی در وفی المثل یجری بلیق ویذم یعنی بلیق جمله آتلری یکرکن ینه ذم اولنور عجب لودر دیو **البلق** بانک فتحی ولامک سکونیله قبو یی جمله اچمق **الابلاق** همزهنک کسریله بمعناه تقول بلقت الباب وابلقته اذا فتحته کله فانبلق **البلالیق** بانک فتحی ولامک کسری ومدیله صحرالر **البلوقة** بانک

بلثق

فتحی و لامک ضمی و تشدیدیله واحدی مغازه معناسنه **البلاثق** بانک فتحی و ثانک کسریله

بنق

شول صولر درکه بر یره جمع اولمشلر در **البنیقة** بانک فتحی و نونک کسری و مدیله کوملک خشتکی **البنیقتان** کذلک بانک فتحی و نونک کسری و مدیله ایکی دائره درکه

بندق

آتک کوکسنده اولور **البندق** بانک و دالک ضمیله و نونک ما بیننده سکونیله شول مدور نسنه درکه آتلور **البندقة** بانک و دالک کذلک ضمیله واحدی بر فندق معناسنه **البنادق** بانک فتحی و دالک کسریله جمعی بندقه لر معناسنه و بندقه عندهٔ بر قبیله نک باباسی آدی درکه اول بندقة بن مظة بن سعد العشیرة در و منه قولهم جداء حداء و راءک بندقة

بنتهکم باب همزه ده مرور ایتدی که مراد بندقه دن ما بری بر در یا خود حداء و بندقه ایکی قبیله نک اسمی در **البوق** بانک ضمی و مدیله بوری که او فرمک ایله چلنلر و بوق باطله

بوق

دخی دیرلر نتهکم حسان بن ثابتک حضرت عثمان حقنده اولان مرثیه سنده واقع اولمشدر الا الذی نطقوا بوقا و لم یکن **البوقة** کذلک بانک ضمی و مدیله دفعةً کلن یغمور منه قولهم اصابتهم بوقة منکرة و هی دفعة من المطر انبعجت ضربة و انبعاج بر نسنه یارلوب دوکلمکه دیرلر **البائقة** بانک کسریله بلا در داهیه معناسنه **البوائق** بانک فتحی و یانک کسریله جمعی و بوایق ظلمه دخی دیرلر و فی الحدیث لا یدخل الجنة من لا یأمن بوائقه و بو قتاده روایتی اوزره در و کسائی ایتدی بوایق حدیث شریفده شر معناسنه در و تقول دفعت عنک بائقة فلان **البوق** بانک فتحی و واوک سکونیله بلا و آفت ایرشمک یقال باقتهم الداهیة بتوقهم بوقا اذا اصابتهم **البؤوق** بانک فتحی و همزه نک ضمی و مدیله کذلک آفت و بلا معناسنه **الانبیاق** همزه نک و یانک کسریله آفت ایرشدرمکه توجه ایتمک یقال انباق علیهم الدهر اذا هجم علیهم بالداهیة کما یخرج الصوت من البوق **الباقة** علی

وزن الحاله

بهق

وزن الحالة بر باغ اوت حزمه معناسنه **البهق** فتحتینله شول بیاض درکه بدنه عارض اولوب شول لونی تغییر ایدر که برص دن دکل در **فصل التاء** **التأق**

تأق

فتحتینله طولمق یقال تئق السقاء یتأق تأقا من الباب الرابع اذا امتلاء و تأق غضب ایله طولمغه دخی دیرلر یقال تئق الرجل اذا امتلاء غضبا **التئق** تانک فتحی و همزه نک کسریله غضبناک اولن کمسنه و فی امثال العرب انت تئق و انا مئق فکیف نتفق یعنی سن غضبناک بن خونناک ایکن موافقت نوجه ایله اولور و اموی ایتدی تئق شره سریع اولن کمسنه در و اصمعی ایتدی جری اولن کمسنه در **الاتآق** همزه نک کسری و تانک سکونیله طولدرمق تقول اتأقت الاناء اذا ملأته **التأقة** فتحتینله شدت غضبه و شره سرعت ایتمکه دخی دیرلر یقال هو یتأق و به تأقة **التریاق** تانک کسری و رانک

ترق

سکونیله بر دوا درکه زهرلری دفع ایدر فارسی معرب در و عرب طائفه سی خمره تریاق دیو تسمیه ایدرلر غصه لی کدردوکی ایچون **التریاقة** تانک کذلک کسری و یانک رانک سکونیله واحدی **الترقوة** تانک فتحی و رانک سکونی و قافک ضمی و واوک فتحیله شول کموک درکه اوموز ایله بیون ما بینده درکه اکا کوبرجک کمکی دیرلر و ضم تا ایله ترقوة دیمک جائز دکل در **الترقاة** تانک فتحی و رانک سکونیله کوبرجک کمکنه اورمق تقول ترقیت الرجل

توق

ترقاة اذا اصبت ترقوة **التوق** تانک فتحی و واوک سکونیله بر نسنه یه مشتاق اولمق **التوقان** فتحتینله بمعناه تقول تاقت نفسی الی الشئ توقا و توقانا اذا اشتاقت **التواق** تانک فتحی و واوک تشدیدیله بر نسنه یه مشتاق اولن کمسنه یقال المرء تواق الی مالم ینل بعضیلر تواق اسم رجل دخی کلور دیدی **فصل الثاء** **الثادق**

ثدق

دالک کسریله اوتجی یقال سحاب ثادق و واد ثادق ای سائل و یقال ثدق المطر اذا خرج

تفرق

یعنی محکم یاغسه وشادق لاه اولور بر آنک اسمی اولور التُّغروق ثانک ورانک
ضمّی ایله عصفور وزنی اوزره شول نسنه درکه خرمانک چوبی بتدوکی یرده اولور
کوبه لرده اولن کورسه اسلو بنزه وعَدَبتل بتدی ثُغروق ذکر اولنان نسنه نک خرما
یاپشدغی یره دیرلر وکسائی ایتدی ثغاریق خرما قوزخنده اولن چوب دبی در

فصل الجیم جیم ایله قاف کلام عربده بر کلمه ده جمع اولماز مکر که معرّب
اوله یاخود صوت اوله الجردقة علی وزن الدحرجة گرده دیدکلری رغیف معناسنه
کرده دن معرّب در الجرموق جیمک ومیمک ضمیله خف اوزرینه کیلن چزمه غالبا
سرموزه دن تعریب اولنمشدر الجرامقة جیمک فتحی ومیمک کسریله موصلده ساکن بر
جماعتک اسمی در که اصلی عجمدن در الجوسق علی وزن جعفر قصر اولن نسنه جلق جیمک کسری
ولامک کسری وتشدیدیله بر موضعک اسمی در شام شریفده الجوالق جیمک ضمی ولامک
کسریله جوال دیدکلری ظرف الجوالیق جیمک فتحی ولامک کسری ومدیله جمعی جوالقلر معناسنه
الجوالق جیمک فتحی ولامک کسریله کذلک جمعی الجوالقات جیمک فتحی ولامک کسریله کذلک جمعی جوالقلر
معناسنه لکن سیبویه جوالقات وزنی اوزره جمع اولنماسن جایز کورمامشدر
الجلاهق جیمک ضمی وهانک کسریله فندق طاشی که رمی اولنور ومنه قوس الجلاهق وبونک
اصلی لغت فارسیده جله در وجله ایلک طوبینه دیرلر کُبّة الغزل معناسنه که لغت فارسیده
کثرته جلها دیرلر بس قوس الجلاهق اضافت لادنی ملابسة اولور وجُلَهِقَة جلاه
دیدکلری دخی بونزدن ماخوذدر جلنبلق جیمک ولامک فتحی ونانک ولامک کذلک
فتحیله بیوک قابونک آجلوب اورتلمسنک آوازی درکه جَلَنْ آجلمه سنک وبَلَق
اورتلمه سنک آوازی حکایت در المنجنیق میمک فتحی ونونک سکونی وجیمک فتحی ونونک کسری ایله

شول

شول نسنه درکه آنکله طاش آترلر وبو معرّب در اصلی لسان فارسیده اوزره
منْ چه نیک درکه بن نه خوب کسنه یم دیمک اولور مااَجْوَدَنی معناسنه ومنجنیق
مؤنث سماعی در فرا ایتدی بونک تقدیری مفعلیل در عربلرک کنا جنق دیدکلرندن
اوتری که بو کلام منجنیقده اولن میمک زاید اولماسن ویرر ور وجنق بز منجنیق آتاروز
دیمک در وروشق رانک فتحی وشینک سکونیله اوق آتغی در المنجنیقات جیمک فتحی ونون
ثانیه نک کسری ومدیله جمعی وسیبویه ایتدی مذبورک تقدیری فنعلیل در میم نفس کلمه
دن در جمع مکسرینده مجانیق وتصغیرنده مُجَیْنیق دیدکلرندن اوتری میمک ضمی وجیمک فتحی ونونک
کسری ومدیله وبر دخی بوندن اوتری که اکر میم زاید اولسه کلمه نک اولنده ایکی حرف
زاید جمع اولمق لازم کلوردی زیرا نون زایددر حالا که اسمک اولنده وافعال مزیده
اوزره اولمیان صفاتک اولنده ایکی حرف زاید جمع اولماز واکر نون نفس کلمه دن اولسه
رباعی اولور ورباعی اولن کلمه لرک اولنه زیاده لاحق اولماز مکر که افعال اوزرینه
جاری اولن اسمادن اوله مدحرج کبی مثلا الجوف جیمک فتحی وواوک سکونیله ناسدن
بر جماعت فصل الحاء الحبق حانک فتحی وبانک کسریله یللنمک ضُراط معناسنه یقال
حبق یحبق حبقا من الباب الثانی الحبق فتحتیله بر جنس اوت درکه طبیبلر قاتنده معروف در
وفارسی جِلِندَه بونک دیرلر عذق حبیق عینک فتحی وحانک ضمی ویانک فتحیله صیغهٔ تصغیر
اوزره بر امز خورمادن بر نوع در وفی الحدیث انه نهی عن لونین من التمر الجعرور ولون الحبیق
صدقة مالنده بونلردن نهی ایتدی الحبلق فتحتیله ولامک فتحی وتشدیدیله شول خورده قیونلر
درکه بیومز لام مشدده زیاده اولنمشدر حدقة العین فتحتیله کوزک قره سی الحدق فتحتیله
والحداق حانک کسریله جمعی التحدیق علی وزن التکریم بر نسنه یه زیاده نظر ایتمک وتحدیق احاطه

مرة ونرشق اوی ح

احاطه ایتمکه دخی دیرلر **الاحداق** همزه نک کسریله بمعناه یقال حدقوا بالرجل واحدقوا
به اذا احاطوا به **الحدیقة** حانک فتحی و دالک کسری ومدیله شول باغچه درکه ایچنده اشجاری
اوله وقال الله تعالی وحدائق غلبا وغلب اغاجلری بری بربنه صَرمَشان باغچه در
وبعضیلر ایتدی حدیقه شول بستانه دیرلرکه اطرافنده دیواری اوله **الحندقوق**
حانک و دالک فتحی و قافک ضمی ومدیله قره یونجه دیدکلری اوت دیوبیست معنالنه
نبطی معرب ولا تقل الحندقوقا **الحدلقة** علی وزن الدحرجة بزیاده اللام مثل التحدیق
یعنی دقت نظر ایله نظر ایتمک معنالنه در یقال حدلق الرجل اذا ادار حدقته فی النظر
الحدلقة حانک ضمی و دالک فتحی ولامک کسریله نُهُد بدکبی بیوک اولن کوز قراسی حدقهٔ
کبیره معنالنه وبعد بدقوبی سوده دیرلر و عربلرک اکل الذئب من الشاة الحدلقة
دیدکلری قوللرنده ابو عبید ابتدی بن بلمزم که حدلقه کوز اوله عین معنالنه **الحذق**
حانک کسری و ذال معجمه نک سکونیله بر نسنه ده مهارت تحصیل ایتمک **الحذق** حانک فتحی
و ذالک سکونیله بمعناه **الحذاقة** حانک فتحیله بمعناه کذلک **الحذاق** حانک کسریله بمعناه
ایضا یقال حذق الصبی القرآن والعمل یحذق حذقا وحذقا وحذاقة وحذاقا
من الباب الثانی اذا مهر فیه وحذق الرجل حذقا دخی باب رابعدن لغت در مصدری
مکسور الفاء اولور اوزره علم علاکبی **یوم الحذاقة** حانک کسریله اوغلان قران ختم ایدکی
کون **الحاذق** ذالک کسریله صنعتنده استاد اولن کمسنه یقال فلان فی صنعته حاذق
با ذق بطریق التبعیة ذکر اولنمادر مستقل معناسی یوقدر و حاذق قاطع معنالنه ده
کلور **الحذق** حانک فتحی و ذالک سکونیله کسمک قطع معنالنه تقول حذقت الحبل احذقه حذقا
من الباب الثانی اذا قطعته **الحذوق** ضمتینله اکشمک یقال حذق الخل یحذق حذوقا من

الباب

حذق

الباب الثانی ایضا اذا حمض وحذق آغزی اکشتمک معنالنه ده کلور یقال حذق
فاه الخل اذا حرزه و حوزه حاء مهمله و زاء معجمه ایله اغزی اکشتمک **الحذیق** حانک فتحی و
ذالک کسری ومدیله کسلمش مقطوع معنالنه **الحذاقی** حانک ضمی و آخرنده یانک تشدیدیله
فصیح اللسان اولن کمسنه **الحذلقة** علی وزن الدحرجة حذاقت دعواسی ایدوب قادر
اولدغنه زیاده نسنه اظهار ایتمک **التحذلق** فتحتینله ولامک ضمیله بمعناه یقال حذلق
الرجل وتحذلق اذا اظهر الحذق وادعی اکثر مما عنده **الحرق** فتحتینله آتش نار
معنالنه یقال فی حرق الله وحرق کذلک ثوبه دُوکلُه دن عارض اولن یانمقدر
وکاه اولور تسکینه دخی اولنور و حرق قل دوکلمکه دخی دیرلر یقال حرق شعره
من الباب الرابع اذا تقطع ونسل ونسل نون ایله وسین مهمله ایله قل کندو دوکلکه
دیرلر **الحرق** حانک فتحی و رانک کسریله قیلی و قنادی دوکلمش قوش یقال هو حرق الشنو
والجناح و حرق برقی محکم اولن بلوده دخی دیرلر یقال سحاب حَرِق ای شدید البرق
الاحراق همزه نک کسریله یاقمق یقال احرقه بالنار **التحریق** علی وزن التکریم بمعناه شدد
للکثرة **المحرق** میمک ضمی و رانک کسری و تشدیدیله عمرو بن هند که لقبی در بنی تمیم دن
یوز کمسنه و بنی دارم دن طقسان طقوز کمسنه و براجم دن بر کمسنه آتشه یاقدوغی
ایچون محرق دیدیلر و محرق حرث بن عمروک دخی لقبی در که آل جفنه دن بر کمسنه
ملک شام ایدی و مذبوره محرق دیدکلری کندی ولایت لرنده عرب طائفه سی آتشه
ابتدا اول یاقدی و آنلره آل محرق دیرلر **التحرق** فتحتینله و رانک ضمی و تشدیدیله
یانمق **الاحتراق** همزه نک و تانک کسریله بمعناه یقال تحرق الشیء بالنار واحترق **الحرقة**
حانک ضمی و رانک سکونیله **والحریق** حانک فتحی و رانک کسری ومدیله اسم لردر یانمق معناسنده

حرق

الحرق حانک فتحی و رانک سکونیله بر نسنه‌یی اکه لمک و بری برینه سورمک یقال
حرقت الشیء حرقا اذا بردته و حککت بعضه ببعض و حرق دیشلرین حالت غضبده بری
برینه سورمکه دخی دیرلر منه قولهم حرق نابه یحرقه من الباب الاول والثانی اذا سحقه
حتی سمع له صریف ویقال فلان یحرق علیک الارم غیظا وارم همزه‌نک ضمی وراء مهمله‌نک
فتحی وتشدیدیله آضی دیشلری در وقراء علی رض تحرقنه ای لنبردنه الحراق حانک
ضمی و رانک تخفیفیله زیاده طوزلی اولن صو و حراق شول آته ده دیرلر که سکرتمه‌دن
زیاده متشوق اولوب آتش مثال تیز اوله یقال فرس حراق العدو اذا کان
یحترق فی عدوه و حراق و حراقه شول قاوه دیرلر که چاقمقدن آتش چقدقده انوک
اوزرینه دوشر و عامه انی تشدیدیله استعمال ایدر الحروقاء حانک فتحی ورانک ضمی و
مدی والفک دخی مدیله کذلک قاو معناسنده لغت در الحراقة حانک فتحی و رانک تشدیدیله
بر نوع گمی در که ایچنده دشمنه آتلیجاق آتش ایشی وار در الحارقة رانک کسریله شول
عورت در که فرجی طار اوله وفی حدیث علی رض خیر النساء الحارقة الحارقتان رانک
کسریله اویلق باشلری در که یان باشلر بنده اولور بعضلر ایتدی یان باشلر بنه
اولن ایکی سکر در که اویلق اوجلر بنده اولور المحروق میمک ضمی و رانک ضمی ومدیله شول
کسنه در که انوک اویلق باشی کسلمش اوله بعضیلر ایتدی اویلق باشی زایل اولن در
کرک خلقی اولسون کرک عارض اولسون الحرقة حانک ضمی و رانک فتحیله اسماء رجالدن
در الحرقتان تیم وسعد در که قیس بن ثعلبه‌نک اوغللری در الحریقة حانک فتحی
و رانک کسری ومدیله شول طعام در که حسادن اغلظ در وحسا اول طعامه دیرلر که
صو اوزرینه یاخود سود اوزرینه اون دوکوب قرشدرماق ایله اولور الحرابق
حانک

الحرق حانک فتحی و یانک کسریله جمعی یقال وجدت بنی فلان مالهم عیش الا الحرابق
حانک ضمی و رانک سکونیله یورور ایکن اویلقلری بری برینه طوقنمق المحارقة میمک
ضمی و رانک فتحیله مجامعت ایتمک الحزق حانک کسری و زاء معجمه‌نک سکونیله ناسدن یاخود
طیوردن و یاخود نخلدن یا غیریدن بر جماعت وفی الحدیث کانهما حزقان من طیر
صواف الحزق حانک کسری و زانک فتحیله جمعی فرقه ایله فرق کبی وزنا و معنی الحازقة
زانک کسریله بمعناه الحزیقة حانک فتحی و زانک کسری ومدیله بمعناه الحزق ضمتیله وقافک
تشدیدیله قصیر القامه اولوب آدملری قریب اولن کسنه الحزقة ضمتیله وقافک تشدیدیله
کذلک بمعناه منه قولهم حزقة حزقة ترق عین بقه بقه الحزق حانک فتحی
و زانک سکونیله باغلمق یقال حزقته بالحبل احزقه حزقا اذا شددته المتحزق میمک
ضمی و زانک کسری ایله بخیل اولوب الی باغلی اولن کسنه الحازق زانک کسریله ایاغی قابی
طار اولن کسنه یقال لا رای لحاقن ولا لحاذق زیاده افشانی کلمن کسنه در الحازوق
علا وزن کافور اسماء رجالدن در و خوارزم جدن بر کسنه‌نک اسمی در که زوجه‌سی مزبوردن
مرثیه‌سنده حزاقا دیو تعبیر ایتمشدر ضرورت شعردن اوتری الحزرقة علا وزن الدحرجة
طارلق ضیق معناسنه یقال حزرقه اذا حبسه وضیق علیه المحزرق میمک ضمی و زاء معجمه‌نک
فتحیله تضییق اولنان کسنه نته کم اعشی نعمان بن منذرک مرثیه‌سنده بسا باط حتی مات
وهو محزرق دیمشدر یعنی مذبوری کسری ساباط نام موضعده حبس ایتدی و حبسده
وفات ایتدی و ابو عمرو الشیبانی محرزق در دیر ایدی راء مهمله‌نک تقدیمیله
الحق حانک فتحی و قافک تشدیدیله باطلک مقابلی اولن نسنه در الحقوق ضمتیله جمعی
وحق غلبه ایتمکه دخی دیرلر یقال حقه اذا غلبه فی دعوی الحق وحق بر کسنه‌یی قورقمق

حرق

حزرق

حقق

معناسنه در کلور یقال حققت حذره احقه حقا اذا فعلت ما کان یحذره و برنسنه یی
ثابت قلمغه دخی دیرلر تقول حققت الرجل و احققته اذا اثبته یعنی بالای محکم قلسک
و برنسنه یی یقیناً بلمکه دخی دیرلر تقول حققت الامر و احققته اذا تحققته وصرت منه
علی یقین و برنسنه یی ایشلمک جائز اولمغه دخی دیرلر یقال حق لک ان تفعل هذا
من الباب الثانی و حققت ان تفعل هذا من الباب الرابع و حق له ان یفعل کذا علی البناء
للمجهول و حق وجوب معناسنه در کلور یقال حق الشیء یحق من الباب الثانی اذا وجب
الحقة حانک فتحیله حق دن اخص در یقال هذه حقتی ای حقی المخصوص و حقه حقیقته معناسنه
در کلور یقال لما عرف الحقة منی هرب و قولهم لحق لا اتیک هو یمین للعرب لفظا بوکه
قجنی لام ایله استعمال ایتسلر مرفوع ایدرلر بلا تنوین و قجنی لامی ازاله قلسالر
حقا لا اتیک دیرلر و عرب لریک کان ذلک عند حق لقاحها ایضا دیدکلری بنده لفظ
حقده حانک فتحی و کسری جائزدر حین ثبت ذلک فیها معناسنه در و لقاح لامک فتحیله
ناقه حامل اولمق در **الحقة** حانک ضمی ایله سئول نسنه درکه ایچنه معجون یا غیری نسنه قورلر
الحق حانک کذلک ضمیله جمعی **الحقق** حانک ضمی و قافک فتحیله **والحقاق** حانک کسریله کذلک
حقه نک جمعلری در **الحق** حانک کسریله سئول دوه درکه اوچ یاش تمام ایدوب دورد نه
کیره و حق ناقه بر یل تمام کچوب طغور مامغه دخی دیرلر یقال جاءت الحق و انت الناقة
علی حقها ای الوقت الذی ضربت فیه عام اول **الحقة** حانک کسریله مؤنثی و مؤنثنه کذلک
حق دخی دیرلر حانک کسریله و نبوره حق دیدکلری یوک اورمغه و انتفاع اولنمغه استحقاق
اولدیغیچون در و حقه مصدر دخی کلور تقول هو حق بین الحقة یعنی حقه لغی ظاهر در **الحقاق**
حانک کسریله جمعی و حقاق خصومته دخی دیرلر یقال ماله فیه حق و لا حقاق ای خصومة

الحقق

الحقق حانک کسری و قافک فتحیله جمعی و بعض نسخه ده بو محلده مثل کتاب و کتب
واقع اولمشدر صحیح دکلدر **الحقق** ضمتینله حقاقک جمعی درکه جمع جمع اولور کتاب
ایله کتب کبی **الحقائق** حانک فتحی و یانک کسریله کذلک حقاقک جمعی کلور افال ایله افائل
کبی و افال همزه نک کسریله و فا ایله صغار ابله دیرلر **الحاق** فانک تشدیدیله وسط
معناسنه یقال سقط فلان علی حاق راسه اذا سقط علی وسط راسه و یقال ایضا
وجئته فی حاق الشتاء ای فی وسطه **الحاقة** کذلک قافک تشدیدیله قیامت کونی و
بو نکله تسمیه اولندی زیرا حواق امور انده در یعنی ثوابت امور ثوابدن و جزادن
هر نه وار ایسه انده در پس اول کونه حاقه دیدکلری کنذوده واقع اولنه بناء
اولور **المحاقة** میمک ضمی و قافک تشدیدیله خصومت ایدشمه مخاصمه معناسنه یقال حاقه
اذا خاصمه و ادعی کل واحد منهما الحق فاذا غلبه قیل حقه **نزق الحقاق** نونک فتحی و زانک
کسری و حانک دخی کذلک کسریله امور هینه دعوی ایدن کمسنه یقال انه لنزق
الحقاق اذا خاصم فی صغار الاشیاء **التحاق** تانک فتحیله خصومت ایدشمه تخاصم معناسنه
الاحتقاق همزه نک و تانک کسریله بر قاچ کمسنه خصومت ایتمک اختصام معناسنه
یقال احتق فلان و فلان پس خصومت طرف واحد دن اولسه احتق دیمزلر
اختصم دیدکلری کبی و احتقاق آت آرق لمغه دخی دیرلر یقال احتق الفرس
اذا ضمر و احتقاق صیدده برنسنه آتوب بعضنی قتل ایدوب بعضی یاره لی قورتلمق
یقال رمی فلان الصید فاحتق بعضا و شرم بعضا ای قتل بعضا و افلت بعض
جریحا و افلات فا ایله و تاء مثناه ایله خلاص بولمق **المحتقة** میمک ضمی و تانک فتحیله سئول
دورتمکدرکه بر جانبندن الکلمیوب اوته جانبنه کچه یقال طعنة محتقة ای لا زیغ فیها و قد نفذت

الحقیق برنسنه یی اشلکه لایق اولن کمسنه المحقوق به بمعناه یقال هو حقیق به ومحقوق به
ای خلیق له الاحقاء همزه نک فتحی وحانک کسریله جمعی المحقوقون میمک فتحی وحانک ضمی ایله
کذلک جمعی الاحقاق همزه نک کسریله ثابت قلمق تقول احققت الرجل اذا اثبته علما تاما
واحقاق برنسنه یی یقینا بلمکه دخی دیرلر تقول حققته اذا تحققته واحقاق برنسنه یی
واجب قلمغه دخی دیرلر یقال احققت الشیء اذا اوجبته الاستحقاق همزه نک وتانک کسریله
برنسنه نک وجوبنی طلب ایتمک یقال استحققته اذا استوجبته التحقق فتحتیله وقافک ضمی
وتشدیدیله برنسنه صحیح اولمق یقال تحقق عنده الخبر اذا صح التحقیق علی وزن التکریم تصدیق
ایتمک المحقق میمک ضمی وقافک فتحی وتشدیدیله محکم اولن نسنه یقال کلام محقق ای رصین
وصیق طوقنمش بزه دخی دیرلر یقال ثوب محقق اذا کان محکم النسج الحقیقة حانک فتحی وقافک
کسری ومدیله مجازک مقابلی در وحقیقت شول نسنه در انسانه انوک حمایتی لازم در عار
وناموس ووعده یه وفا ایتمک وبونک امثالی نه که وار ایسه وبعضیلر ایتدی حقیقت سنجاق
معناسنه ده کلور رایه کبی الاحق همزه نک وحانک فتحیله شول آت درکه درلمز واحق
شول آته دخی دیرلر که ایاقلرینک اللری یصدوغی یره بصه ایلمز وکیرو باصمیه الحقق
فتحتیله مصدر در ذکر اولنان معناده الحقحقة علی وزن الزلزلة شول سیر درکه شدید
اولمغله طوارار ییه سنه زیاده اوله وفی الحدیث ان مطرف بن الشخیر قال
لابنه لما اجتهد فی ذکر العبادة خیر الامور اوساطها والحسنة بین السیئتین وشر
السیر الحقحقة وبعضیلر ایتدی حقحقة اول لیلده اولن سیردر حال بوکه انذن نهی
اولنمشدر الحلقة حانک فتحی ولامک سکونی ایله زره درع معناسنه وقبو حلقه سنه حلق
دخی دیرلر واهل صحبتک استداره اوزره اولمسنه ده حلقه دیرلر وبو معناده صحاح

نسخه لرنده الحلقة بالتسکین الدروع واقع اولمشدر ظاهر بو در الف لام ایله معنای
جمعیت مضمحل اولمغین معنای مفرد مراد درینه کم قاموسده تعبیر اولنمشدر الحلق
فتحتیله جمعی علی غیر القیاس وحلق آنک ویا خود حمارک ذکری دیشسنده قزاروب
قاولیوب خراب اولمقدر که اکا آتی آنه مکله علاج ایدرلر یقال حلق الفرس
والحمار یحلق حلقا من الباب الرابع اذا سعد فاصابه فساد فی قضیبه من تغشیر و
احمرار فیداوی بالخصاء الحلق حانک کسری ولامک فتحیله کذلک جمعی اصمعی روایتی
اوزره بدره ایله بدرلکی وقصعه ایله قصع کبی ویونس ابو عمرو بن العلادن
روایت قیلوب ایتدی حلقه واحدده فتحتیله در وجمعی حلق در وحلقات در کذلک
فتحتیله وثعلب ایتدی بونلرک جمعی قاتنده الف ایله تا ایله جمع اولنمش ضعیف اوزره
در وابو یوسف ایتدی اباعمرو الشیبانی ایشتدم که کلامنده بره حلقه یوقدر دیرلر
ایدی فتحتیله الا هؤلاء قوم حلقة دیدکلری قول لرنده حالقک جمعی اولمق اوزره
تراش ایدیجی معناسنه الحلق حانک فتحی ولامک سکونیله بوغز حلقوم معناسنه الحلوق
ضمتیله جمعی وحلق باش تراش ایتمک معناسنه ده کلور یقال حلق راسه من الباب الثانی
التحلیق علی وزن التکریم کذلک باش تراش ایتمک یقال حلق راسه شدد للکثرة
وتحلیق قوش اوچارکن یوکسلمکه دخی دیرلر وحلق کچینک توینی کسمکه دخی دیرلر
یقال حلق معزه ولا یقال جزه الا فی الضان وابو زید ایتدی عنز محلوقة وشعر
حلیق ولحیة حلیق دخی دیرلر ولا یقال حلیقة الاحتلاف همزه نک کسریله کذلک تراش
ایتمک الحلق حانک کسری ولامک سکونیله خاتم ملک یعنی شول مهرکه ملک حالت حکومتنده
انی استعمال ایدر وحلق مال کثیره دخی دیرلر یقال جاء فلان بالحلق والاحراف و

واحراق دخی همزه نک کسریله مال کثیره دیرلر المحلقة میمک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله شول
دوه درکه حلقه حلقه داغلری اوله محلّق میمک ضمی ولامک کسری وتشدیدیله بنی عامرک
برکسنه نک اسمی در المحلّق میمک ضمی ولامک کسری وتشدیدیله شول بز درکه زیاده ایرک
اولدیغندن قللری تراش ایدرکبی اوله ثوب خشن معناسنه الحالق لامک کسری ایله شول
همه درکه سود ایله طولو اوله کویا که حلقنه دک یعنی بوغازینه دک طولشدر و حالق اخضر
چبوغنک اغاجه طولشمش نسنه سنه دخی دیرلر و حالق یوکسک طاغه دخی دیرلر جبل مرتفع
معناسنه یقال جاء من حالق ای من مکان مشرف وحالق تراش ایدیجی معناسنه دخی
کلور منه قولهم لا تفعل ذاک امّک حالق ای اثکلها الله حتی تحلق شعرها یعنی حق تعالی
سنی هلاک ایدوب والده کی مصیبته اوغرتسن الحلق حانک فتحی ولامک سکونی والفک
قصریله بوغز آغرسنه مبتلا اولدیمکدر اولور فعل محذوف اعتباریله ابو نصر احمد بن
حاتم ایتدی بر نسنه دن تعجب اولنسه خمشی وخدشی وعقری وحلقی دیرلر کویا که خمشی
خاء معجمه نک فتحی والفک قصریله طرماقلق معناسندن در وخدشی کذلک طرماقلق معناسندن در
وعقری جراحت معناسندندر و فی الحدیث حاضت قیل له انّ صفیّة بنت حیی حایض فقال
عقری حلقی ما اراها الا حابستنا وابو عبید ایتدی اول اصلنده عقرا وحلقا در محدثون
عقری وحلقی دیدیلر دیدی و بونک معناسی اصلنده عقرها الله وحلقها ایدی یعنی عقر جسدها
وحلقها ای اصابها الله بوجع فی حلقها و بو عربلرک راسته وعضدنه وصدرنه دیدکلری
کبی درتجع باشنه وقولنه وکوکسنه اورسالر وحلقه دخی بویله درتجع بوغازنه اورسلر
حلاق حانک فتحی وقافک کسرا اوزره بناسی ایله قطام کبی اولومک اسمی در موت معناسنه
کسرا اوزره بنا اولدیغی عدل وتانیث وصفة غالبه دن اوتری در زیرا حلاق حالقة دن

معدول در الحلاقیم حانک ضمی ایله کچینک بدننده قرقلق و حلاق کذلک بوغزده بر نوع
اغری در الحلوم حانک کسریله برکسنه نک تراش اولمسی یقال انّه لراسه لجید الحلاق التحلّق
فتحیله ولامک ضمی وتشدیدیله حلقه حلقه اولمق یقال تحلّق القوم اذا جلسوا حلقة حلقة
ویوم تحلاق اللمم تانک فتحی وحانک سکونیله ولامک کسری و میم اولنک فتحیله برکونک اسمی
درکه اکا یوم تحلاق اللمم دیرلرکه اول تغلب قبیله سنک بکر وایل ایله دیدکلری اوزرینه
کلدکلری کون درکه اول کونده صاچلرین تراش ایتمک عادتلری در ولمم شول صاچ
دیرلرکه قولاقلر ارده نه نازل اوله واموزه واصل اولمیه الحلقان حانک ضمی ولامک سکونیله
شول خرما قوروغی درکه ثلثیسی رطب ولمشش اوله المحلقم میمک ضمی وحانک فتحی وقافک کسریله
بمعناه الحلقانة کذلک حانک ضمی ولامک سکونیله المحلقنة میمک ضمی وقافک کذلک کسریله مؤنثلری
یقال بسرة حلقانة ومحلقنة الحولقة حانک فتحی وواوک سکونیله ولامک فتحیله لا حول و
لا قوة الا بالله دیمکدر ابن السکیت روایتی اوزره یقال قد اکثرت من الحولقة اذا
اکثر من قول لا حول ولا قوة الا بالله الحمق حانک ضمی ومیمک سکونیله والحمق ضمتیله عقل
اکسک اولمق وحمق میمک سکونیله احمقک وحمقاء نک جمعی دخی کلور یقال قوم ونسوة حمق
الحماقة حانک فتحیله کذلک عقلی اکسک اولمق حمق الرجل حماقة من الباب الخامس فهو احمق
ویقال ایضا حمق یحمق حمقا مثل غنم غنما فهو حمق ویقال حمقت السوق من الباب الخامس
وکذلک حمقت من الباب الرابع اذا کسدت الحمق حانک فتحی ومیمک کسریله صفة مذبوره
اوزره اولمش کسنه قال یزید بن الحکم الثقفی قد یقتر الحول التقی ویکثر الحمق الاثیم یعنی
کاه اولور صالح اولوب اهل حیله اولمغ فقیر اولور وکاه هکار اولوب بی حیله اولمغ
غنی اولور و حمق برکسنه نک اسمی درکه اول عمرو بن الخزاعیئ نک باباسی در الحمقاء حانک

حمق

فتحی ومیمک سکونیله والفک مدیله احمقک مؤنثی الحمقی حانک فتحی ومیمک سکونی والفک قصریله
جمعی والحماقی حانک فتحی والفک آخرنده قصر ایله کذلک جمعی البقلة الحمقاء حانک فتحی ومیمک
سکونی والفک مدیله بالدرلان اوتی که معروفدر وبعضیلر بربرم دیدکلری اوتدر
دیمش الاحماق همزه نک کسری وحانک سکونیله عورت احمق اوغلن طوغرمق یقال احمقت
المرأة اذا جاءت بولد احمق واحماق برکسنه یی احمق بولمغه دخی دیرلر تقول احمقت الرجل
اذا وجدته احمق المحمق میمک ضمی وحانک سکونی ومیم ثانینک کسریله احمق ولد طوغران عورت
المحمقة کذلک فی الوزن والمعنی المحماق میمک کسری وحانک سکونیله شول عورت درکه عادتی
احمق اوغلان طوغرمق اوله التحمیق علی وزن التکریم برکسنه یی حماقته نسبت ایتمک تقول
حمقته تحمیقا اذا نسبته الی الحمق المحامقة میم اولک ضمی ومیم ثانینک فتحیله برکسنه نک حماقتنه
مساعده ایتمک تقول حامقته اذا ساعدته علی حمقه الاستحماق برکسنه یی احمق عد ایتمک
تقول استحمقته ای عددته احمق التحامق تانک فتحی ومیمک ضمی ایله احمق دکل ایکن حماقت
اظهار ایتمک یقال تحامق فلان اذا تکلف الحماقة الانحماق همزه نک وحانک کسریله بازار
کساد اوزره اولمق یقال انحمقت السوق اذا کسدت وانحماق بز اسکلمکه دخی دیرلر
یقال انحمق الثوب اذا اخلق الحماق حانک ضمی ایله سعال وزنی اوزره چیچک کبی برنسنه
درکه انسانه عارض اولور المحموق میمک فتحی وحانک سکونیله ذکر اولنان مرضه مبتلا اولن
حملق — کسنه الحملاق حانک کسری ومیمک سکونیله کوز قپاغنک سورمه ایرشن یری یقال جاء فلان
متلئا لا ینظر من حسن وجهه الا حمالیق حدقتیه وتلثم یاشماق طوتنمغه دیرلر بعضیلر ایتدی
حملاق کوزک شول بیاضی درکه کوز قپاغنک آلتنده قالور الحملقة علی وزن الدحرجة کوزی
حنق — زیاده آچوب برنسنه یه نظر ایتمک یقال حملق الرجل اذا فتح عینیه ونظر نظرا شدیدا الحنق فتحتینله

خشم

خشم ایتمک غلیظا معناسنه الحناق حانک کسریله جمعی خشملر معناسنه جبل ایله جبال کبی
یقال حنق من الباب الرابع اذا اغتاظ الحنق حانک فتحی ونونک سکونیله کسریله خشمه
کلن کمسنه الاحناق همزه نک کسریله خشمه کتورمک یقال احنقه غیره فهو محنق واحناق
دوه نک اوریجی ارق اولوب اینجه اولمق المحنق میمک ضمی ونونک فتحی ومابیننده حانک
سکونیله شول حماردرکه دیشی سینه چوق وارمق ایله آرقلنمش اوله المحانیق میمک فتحی
ونونک کسری ومدیله آرق اولن دوه لر ابل ضمر معناسنه جبل الحنیق حانک فتحی ونونک
حوق — کسری ومدیله قاف طاغی جبل قاف معناسنه کذا فی بعض نسخ الصحاح الحوق حانک فتحی
وواوک سکونیله سوپرمک کنس معناسنه تقول حقت البیت احوقه اذا کنسته الحواقة
حانک ضمیله سوپرنتی کناسه معناسنه المحوقة میمک کسری وحانک سکونی وواوک فتحیله
سوپرکه مکنسه معناسنه الحوق حانک ضمی ومدیله ذکر باشنک چوره سی کرداکرد حشفه
حیق — معناسنه الحیق حانک فتحی ویانک سکونیله احاطه ایتمک یقال حاق به الشیء یحیق اذا احاط به
ومنه قوله تعالی ولا یحیق المکر السیئ الا باهله وحاق بهم العذاب ای احاط بهم ونزل

خبق — فصل الخاء الخبق خانک کسری وبانک فتحی وقافک تشدیدیله الهجف
وزنی اوزره اوزون طویل معناسنه والهجف ثقیل اولنه دیرلر واکردلرک
خبق دمه بابی مکسور ایدرسرح خایه تابع قلوبن یقال فرس اشق خبق ای طویل
واشق دخی همزه نک وشینک فتحیله طویل معناسنه درو طاه اولور سریع اولن آته
خبق دیرلر الخبقی خانک کسری وبانک فتحی وقافک تشدیدیله وآخرنده الفک قصری ایله
سکرتنده سریع اولان آت دخی خبق کبی معنای مذکورده وزن مذبور اوزره
الخدرنق خانک کسری ودال غیر معجمه فتحیله ورانک سکونی ونونک فتحیله اورمجک عنکبوت

معناسنه الخذارن خانك فتحى ورانك كسرى ايله جمعى اورو بچگلكه معناسنه حرف اخرى

خذق

حذف اتمك اوزره الخذق خانك فتحى وذال معجمه نك سكونيله قوش بچاسنى آتمق صاغمق

معناسنه يقال خذق الطاير يخذق من الباب الاول والثانى ومعاويه يه اتذكر الفيل

ديديلر ايندى اذكر خذقه يعنى فيلك بچاسنى رى اتيه شنى تذكر ايدرم ديدى المخذقه

خرق

ميمك كسرى ودالك فتحيله دبركه مخرج نجاست در الخرق خانك فتحى ورانك سكونيله بزى

برتمق التخريق على وزن التكريم بمعناه الانخراق همزه نك وخانك كسريله والتخرق فتحيله

ورانك ضمى وتشديديله والاخريراق همزه نك كسرى ورانك كسرى ومديله يقال خرقت

الثوب فانخرق وتخرق واخورق وخرق يرتلمك كندويه دخى ديرلر يقال فى ثوبه

خرق وهو فى الاصل مصدر وخرق يرى قازوب يارمغه دخى ديرلر يقال خرقت

الارض خرقا اذا جبتها وخرق واسع يره دخى ديرلر رياح انده منخرق اولور يعنى

يللر براكنده اولور وتخرق سخاده وسعت اوزره اولمغه ده ديرلر وتخرق كذب

اتمكه ده ديرلر تحلقده لغت در و بومقامده صاحب صراحك اخرواق دريدن ديدوكى

لفظا ومعنى مخالف اولدغى ظاهرا ولور اما لفظا ظاهر بو دركه واو يايه منقلب اوله

اما معنى دريدن يرتمق معناسنه در حالا كه اخريراق واخواتى يرتلمق معناسنه در نته كم

خرق وتخريق درايندن ديدوكى دخى مخالف در تامل اولنه الخروق ضمتيله جمعى واسع

يرلر معناسنه الخريق خانك فتحى ورانك كسرى ومديله شول دوز يردر كه انك بناتاتى

اوله وفرا ايتدى مررت بخريق من الارض بين مسحاوين ديرلر معناى مذكوردن

ومسحاوين ميمك فتحى وسين وحاء مهملتين ايله طاشلو يره ديرلر الخرق ضمتيله جمعى

دوز يرلر معناسنه الاختراق همزه نك وتانك كسريله يللر مرورى المخترق ميمك ضمى

وخانك

وخانك سكونى وتانك فتحى ورانك فتحيله يل اوغرامى يرالمنخرق ميمك ضمى ورانك فتحيله

يل اسدوكى يرمهب ريح معناسنه الخرق خانك كسرى ورانك سكونيله جومرد اولوب كريم

النفس اولان كمسنه سخى كريم معناسنه يقال تخرق فى السخاء اذا توسع فيه الخريق خانك

كسرى ورانك كسرى وتشديديله ومديله فسيق وزنى اوزره ذكر اولنان معنايه در

الخرقه خانك كسرى ورانك سكونيله اسكى بز پاره سى الخرق خانك كسرى ورانك فتحيله جمعى خرقه لر

معناسنه وخرق توره يه دخى ديرلر كه دنبتمالى بوكرلر آنكله بركمسنه يى اورجابچول دوره

معناسنه ذوالخرق خانك كسرى ورانك فتحيله جاهليه زماننده اولن شاعرلردن برينك

اسمى در المخراق ميمك كسرى وخانك سكونيله كذلك توره معناسنه در نخربكى صحيح در وفى حديث

على رضى الله عنه البرق مخاريق الملائكه ومخراق اهل حرب اولان كمسنه يه دخى ديرلر

يقال فلان مخراق حرب اى صاحب حرب يخف فيها يعنى حربده چابك اولور المخرقه ميمك

ورانك فتحيله مخراق معناسنه در ولكن كلمه مولده در بو ذكر اولنان جوهرينك سوق كلامندن

تبادر ايدن در پس صاحب صراحك بومقامده مخرقه بالفتح سرمندكى و كى ديدوكى مخل

كلامدر الخرق فتحيله دهشت درخوفدن ياخود حيادن يقال خرق من الباب الرابع

اولمامغه ثلثا

وخرق رفق اوزره اولمغه دخى ديرلر يقال خرق يخرق خرقا من الباب المذكور الخرق

ضمتيله اسم در معناى مزبوردن الخرقاء خانك فتحى ورانك سكونى والفك مديله نادان

وناهموار اولن كمسنه وفى المثل لا تعدم الخرقاء علة ومعناه ان العلل كثيرة موجودة

تحسنها الخرقاء فضلا عن الكيس يعنى عاقلده بهانه چوق آنى نادان اولنلر صورت حسنده

كوسترور عاقل اولنلر قنده قالدى سبب بو مثل اعتذارى استعباده محلنده استعمال اولنور

والخرقاء شول قيونه دخى ديرلر كه قولاغنده مدور دلكى اوله والخرقاء برعورتك اسمى دركه

ذو الرمه نام شاعرک صاحبه سی در اول بنی عامر بن ربیعه قبیله سندندر وخرقاء یاوز

خربق یلّه دخی دیرلر ریح شدیده معناسنه الخَرْبَقَة علا وزن الدحرجة یارمق شق معناسنه

یقال خربقت الثوب اذا شققته وکاه اولور خبرق دخی دیرلر بس بوجبذ ایله جذب

کبی اولور جلمک معناسنه وخربقه کسمک معناسنه ده کلور یقال خربقت الشیء مثل خردلته

ای قطعته وخربقه عملی فاسد قلماغه دخی دیرلر یقال خربق عمله اذا افسده الخِرْبَاق

خانک کسری ورانک سکونیله ضرط او رمق یقال جدّ فلان فی خرباقه ای فی ضرطه وخرباق

صحابه دن برکسنه نک اسمی درکه الکا ذو الیدین دیرلر الخِرْبِق ادویه دن اولان بنات تیرلرا

برنوع درکه یپراغی لسان الحمل کبی در آق اولور سیاه اولور المُخْرَنْبِق میمک ضمی وخانک

سکونی وبانک کسریله ساکت اولن کسنه فی المثل مُخْرَنْبِقٌ لینباع ای لیثب اذا اصاب

خرنق فرصة یعنی سکوتی فرصتنه بربلا ابرشدرمک ایچون الخِرْنِق خانک ونونک کسری ورانک

مابینده سکونیله طوشان یاوروسی ولدارنب معناسنه وخرنق برشاعره عورتک دخی

اسمی درکه اول خرنق بنت هفّان دراخشی نام شاعرک جماعتندندر ابو عبید روایتی اوز

المَخْرَنَة میمک ضمی وخانک ونونک فتحیله شول یردرکه آنده طوشان یاوروسی چوقدر

خزق الخَزْق خانک فتحی وزاء معجمه نک سکونیله دورتمک طعن معناسنه الخَازِق زانک کسریله

کوندر دموری سنان معناسنه یقال هوامضی من خازق وامضی کسکین معناسنه در

وخازق شول اوقدر دخی دیرلر که نشانه ایرشمش اوله الخزق خانک فتحی ورانک

سکونیله اوق نشانه ایرشمک یقال خزق السهم یخزق من الباب الثانی وخزق اوق

خسق ایله اورمغه دخی دیرلر خزقتهم بالنبل ای اصبتهم بها وبنل عرب اوقنه دیرلر الخاسق

خفق سینک کسریله خازق معناسنه لغت درعلا مامر آنفا الخفق خانک فتحی وفانک سکونیله سنجاق

دبرنوب مضطرب اولمق الخفقان فتحیله بعناه یقال خفقت الرایة تخفق خفقا

وخفقانا من الباب الاول والثانی وکذلک القلب والسراب یعنی قلبک ویلک

اضطرابنه دخی خفقان دیرلر وخفق یلدرم دبرنمکه دخی دیرلر یقال خفق البرق

خفقا وامّا شاعرک بشوندة مشتبه الاعلام لمّاع الخفق فانک متحرک اولدوغی

ضرورت ایچون در وایهز غاین کسنه نک باشنی تحریکا تمنه دخی دیرلر وفی

الحدیث کانت رؤسهم تخفق خفقة او خفقتین وخفق برایلو نسنه ایله یری

اورمغه دخی دیرلر یقال خفق الارض بنعله وکل ضرب بشیء عریض وخفق خفت

اورزه اورمغه دخی دیرلر یقال خفقه بالسیف یخفق من الباب الاول والثانی

اذا ضربه ضربة خفیفة وخفق قوش اوجاغه دخی دیرلر الاخفاق همزه نک کسریله

قوش اوجرکن قنادین صالمق یقال خفق الطایر اذا طار واخفق اذا ضرب

بجناحیه واخفاق برکسنه لباسن یلدرتغه دخی دیرلر یقال اخفق الرجل بثوبه

اذا لمع به واخفاق یلدز طولنغه دخی دیرلر یقال خفقت النجوم خفوقا غابت و

اخفقت اذا تولّت للمغیب واخفاق غزایه کیدوب غنیمت الامغه دخی دیرلر وصیادک

صید الامغه دخی دیرلر یقال اخفق الرجل اذا غزا ولم یغنم واخفق الصاید اذا

رجع ولم یصطد واخفاق برکسنه مطلقا برحاجت ایچون توجه ایدوب بولامغه

دخی دیرلر یقال طلب حاجة فاخفق المِخْفَقَة میمک کسری وخانک سکونی وفانک

فتحیله اینلو قلج الخُفُوق ضمتیله یلدز طولنماق یقال خفقت النجوم اذا غابت وخفوق

کاه اولور وقت غروب محلنده استعمال اولنور یقال وردت خفوق النجم ای وقت

خفوق الثریا تجعله ظرفا وهو مصدر الخفّاق خانک فتحی وفانک تشدیدیله اپاغنک صدری

خفق

اینلو اولان کمسنه یقال رجل خفاق القدم اذا کان صدر قدمه عریضا الخفاقة
خانک فتحی و فانک تشدیدیله قارنی آرق اولن عورت یقال امراة خفاقة الحشا
اذا کانت خمیصه وخمیصه خاء معجمه وصاد مهمله ایله قارنی انجه اولن عورت الخافقان
فانک کسری ایله مغرب ایله مشرق ابن السکیت ایتدی مذبوره خافقان دیدیلر لیل
ونهار ذکر اولنان افقلرده متحرک ومضطرب اولدیغیچون الخیفق علا وزن جعفر
واسع اولان صحرایه دیرلر که انده تراب یعنی صو مثالنده کورنن نسنه صو کبی مضطرب
اولور یقال فلاة خیفق وخیفق چابک اولن اته دخی دیرلر یقال فرس خیفق ای
سریع جدا وکذلک ظلیم خیفق وظلیم ظاء معجمه ایله دوه قوشنه دیرلر الخنفقیق خانک وفانک
فتحی ونونک سکونیله زنجبیل وزنی اوزره داهیه آفت معناسنه یقال داهیة خنفقیق
وخفیفه اولوب جریئه اولن عورته دخی دیرلر سیبویه ایتدی نون زائده در خفق
الریح دن مأخوذ اولمق اعتباریله الخفوق خانک فتحی و قافک ضمی ومدیله شول دیشی
مرکب در که فرجی زیاده آرقلغندن آواز ویرور الخفیق خانک فتحی و قافک کسری
ومدیله فرج آوازی ویرمک یقال خق الوزج یخق خفیقا من الباب الثانی و آنک
ذکرنک غلافی آوازینه دخی دیرلر الخفخفة علا وزن الزلزلة کذلک فرجک وغلاف
ذکرک آوازی در تجمع مضاعف وزننه ارجاع اولنه الاخفاق همزه نک کسری
وفانک سکونیله بکرنک دلیکی واسع اولمق یقال اخقت البکرة اذا اتسع خرقها الاخقوق
همزه نک وقافک ضمیله لخقوقه لغت در والخقوق یرده اولن یاروغه دیرلر ودلیکه
دیرلر وفی الحدیث فوقصت به ناقته فی اخاقیق جرذان وهی شقوق فی الارض ووقص
قاف ایله وصاد معجمه ایله طوار صاحبنی زده لمک وجرذان جیمله وراء مهمله ایله بیابان فاره لری

خلق

در واصمعی اخقوق انکار ایدوب لخقوق در دیدی لاملر ایله الخلق خانک ضمی و
قافک تشدیدیله شول کوله دیرلر که تو ریوب چکلمش اوله الخلق خانک فتحی ولامک
سکونیله تقدیر یعنی اوراتلمق تقول خلقت الادیم اذا قدرته قبل القطع یعنی
دریی کسمکدن اول اوراتلامسک وحجاج ایتدی ما خلقت الا فریت ولا وعدت
الا وفیت و فری فا ایله وراء مهمله ایله قطع معناسنه در و خلق کذب احداث اتمکه ده
دیرلر یقال خلق الافک ومنه قوله تعالی وتخلقون افکا وافک کذب کبی در وزنا
ومعنا الخلیقة خانک فتحی ولامک کسری ومدیله طبیعت معناسنه الخلایق خانک فتحی ویانک
کسریله جمعی طبایع معناسنه وخلیقه خلایقه دخی دیرلر مخلوق قلمر معناسنه یقال هم خلیقة
الله وهم خلق الله ایضا وهو فی الاصل مصدر الخلقة خانک کسری ولامک سکونیله
یرادلش فطرت معناسنه الخلیق خانک فتحی ولامک کسری ومدیله شول کمسنه در که
هر عضوی کمال اوزره اوله تام الخلق معناسنه المختلق میمک ضمی ولامک کسری ایله
بمعناه و خلیق لایق معناسنه ده کلور یقال فلان خلیق بکذا ای جدیر به وقد خلق
کذلک من الباب الخامس کویا که بو تقدیر معناسنه اولن خلق دن مأخوذ در لایق
اولن نسنه آنده تقدیر اولنور اثرلری ظاهر اولدیغیچون المخلقة میمک ولامک فتحیله
بر نسنه جاری و جائز اولاجق محل یقال هذا مخلقة لذلک ای مجدرة له الخلقة
خانک فتحی ولامک کسری ایله شول بلوط در که انده یغمور اثری اوله المخلقة میمک
ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله تامة الخلق اولان جنه یقال مضغة مخلقة ای تامة الخلق
المخلق میمک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله شول اوقدر که اصلاح اولنوب ملایم قلنمش
اوله المخلوقة میمک فتحی ولامک ضمی ومدیله شول قصیده در که اهلی اولیایه نسبت اولنور

یقال بهذه قصیدة مخلوقة ای منحولة الی غیر قائلها الخلق خانک ضمی ولامک سکونیله
والخلق ضمتیله ایکیسی دخی خوی یعنی معناسنه المخالقة میمک ضمی ولامک فتحیله مداری
ایدوب درونده اولمیان خویی اظهار اتمک یقال خالص المؤمن وخالق الفاجر
یعنی مؤمن ایله خلوص اوزره اولوب فاسق ایله مداری ایدوب حسن خلق اوزره
اوله التخلق فتحتیله ولامک ضمی وتشدیدیله برکسنه خویی اولمدیغی خویی ایتمه ده
تکلف چکمک وتخلق خلوق دیدکلری طیب ایله طیبلنمغه دخی دیرلر الخلقاء خانک فتحی
ولامک سکونیله والفک مدیله شول قیادر که کدوکی وصنعی اولمیه یقال صخرة خلقاء
بیّنة الخلق ای لیس فیها وصم ولا کسر وصم صاد مهمله ایله شول فالقه دیرلر آیریلوب
دوشمیه وخلقاء شول عورته دخی دیرلر که فرجی بیتشک اولوب جماعه قابل اولمیه
ومذبوره یه خلقاء دیدکلری معنای سابقدن اوتوری در یعنی بی کسر اولدیغی
بناء در الخلق فتحتیله اسکی بز یقال ملحفة خلق وثوب خلق وملحفة میمک کسری ایله
چارشب وبونده مذکر ومؤنث برابر اولور اصلنده اخلقک مصدری اولدیغی
بناء الخلقان خانک ضمی ولامک سکونیله جمعی الخلیق خانک ضمی ولامک فتحی ویانک
سکونیله اسکی معناسنه اولور خلقک تصغیری یقال ملحفة خلیق بلاهاء لانها صفة و
الهاء لاتلحق تصغیر الصفات کما قالوا نصیف فی تصغیر امراة نصف ونصف اورته
یاشلو عورت دیمکدر الخلوقة ضمتیله اسکی اولمق یقال خلق الثوب خلوقة
من الباب الخامس اذا بلی الاخلاق همزه نک کسریله بو معناه یقال اخلق الثوب و
اخلاق اسکتمکه دخی دیرلر یقال اخلقته الثوب لازم ومتعدی کلور واخلاق اسکی
بز کیدرمکه دخی دیرلر یقال اخلقته ثوبا اذا کسوته ثوبا خلقا الاخلاق همزه نک
فتحیله

فتحیله بر بر بری اسکی اولان بز یقال ثوب اخلاق اذا کانت الخلوقة فیه
کله کما قالوا برمة اعشار وارض سباسب وبرمه بانک ضمی ایله چوملک واعشار
الفک فتحیله پاره پاره معناسنه در وارض سباسب ایراق صحرالر دیمکدر الخلوق
خانک فتحی ولامک ضمی ومدیله بر نوع طیب در التخلیق علی وزن التکریم خلوق
دیدکلری طیب ایله طیبلندرمق تقول خلّقته اذا طیّبته بالخلوق الخلیقاء خانک
ضمی ولامک فتحی والفک مدیله بورنک الذن یکا اولان جانبی اعلای معناسنه
که انسانده عرنین دیرلر عین مهمله نک کسری وراء مهمله نک سکونیله الاخلیلاق
همزه نک ولامک کسریله بلوت برابر اولوب دوز اولمق یعنی لر بلوت بغوره دیرلر
صالح اولمق معناسنه در دیدی واخلیلاق اوک رسمی یره برابر اولمغه دخی
یقال اخلولق الرسم اذا استوی بالارض الخنق خانک فتحی ونونک کسری ایله
خنق
بوغمق مصدر در خنقه یخنقه قولندن باب اول اوزره وصاحب صحاح باب
ثانیه اشارت اتمشدر سهودر التخنیق علی وزن التکریم بو معناه یقال خنقه
الخناق خانک ضمی ونونک تشدیدیله بوغیجی کسنه الخناق خانک کسریله بوغاز بوغاجق
ایپ الاختناق همزه نک وتانک کسریله بوغلمق الانخناق همزه نک وخانک کسریله
کذلک بوغلمق یقال انخنقت الشاة بنفسها المنخنقة میمک ضمی ونونک کسریله کندی
بوغلوب قیون المخنق میمک ضمی ونونک فتحی وتشدیدیله بوغازده بوغاجق یر یقال
اخذت بمخنقه المخنقة میمک کسری ونونک فتحیله بیون دیدکلری نسنه که نساء
طائفه سی بوینلرینه اصارلر زینت ایچون که کردان بند معناسنه الخنق نونک
کسریله طار یول که طاغلده اولور واهل یمن صوقاغه دخی دیرلر المخنق میمک ضمی وخانک

خوق

ونونک فتحیله طاریه مضیق معناسنه **الخوق** خانک فتحی وواوک سکونیله حلقه کرک قپو
حلقه سی اولسون کرک غیری اولسون **الخوق** فتحیله مصدردر مفازة خوقاء وبئر خوقاء
دیدکلری قوللرندن علی ما یجیء وخوق دخی دیرلر جرب معناسنه **الخوقاء** خانک فتحی وواوک
سکونیله والفک مدیله واسعه معناسنه یقال مفازة خوقاء وخوقاء اولان ناقیه
دخی دیرلر **الاخوق** همزه نک وواوک فتحیله شول دوه درکه اولا خوقانک مذکری
در **الخاق باق** قاف اولک کسری وثانینک کسره اوزره بنا سیله فرجک اسمی در وسعتی اولدیغی
اوتری اسم مذبور ایله تسمیه اولنمشدر واسم مذبورک کسر اوزره بناسی خازباز کلمه سنک
بناسی کبی در وخازباز خاء وزاء معجمتینله سنکدر زباب معناسنه **فصل الدال**

دبق

الدبق دالک کسری وبانک سکونیله غراء کبی بر یاپشقان نسنه درکه آنکله قوش
آولرلر وغراء غین معجمه نک کسری وراء مهمله ایله شول طوتقال درکه بالیق دن اولور
الدبوقاء دالک فتحی وبانک ضمی ومدیله والفک دخی مدیله نجاست انسان عذره معناسنه
دابق بانک کسری ایله بر شهرک اسمی در واغلب بودرکه مذکر ومنصرف اوله زیرا بو اصلنده

دحق

بر نهرک اسمی در حلب قربنده ولکن اولور مؤنث قیلنوب لاینصرف قیلورلر **الدحق** دالک
فتحی وحانک کسری ومدیله شول اراق بردرکه شنلکدن وجردن بری اوله **الدحق** دالک
فتحی وحانک سکونیله بر نسنه یی اعتباردن ساقط قیلوب قایرماموق یقال دحقه الناس
ای لایبالی به ویقال دحقت الرحم اذا رمت بالماء فلم تقبله ویقال قبح الله اُمّا دحقت
به ای ولدته **الادحاق** همزه نک کسریله کذلک اعتباردن دوشورب قایرماموق یقال ادحقه
الله واسحقه واسحاق رحمتدن دور اولمق در **الدحوق** دالک فتحی وحانک ضمی ومدیله شول
ناقه درکه طوغردقدنصکره رحمی چقاره **الاندحاق** همزه نک ودالک کسریله ناقه نک رحمی طاشره چقمق

یقال

یقال اندحقت رحم الناقة اذا اندلقت رحم الناقة والاندلاق بر نسنه خلاف

درق

معتاد طاشره چقمق در **الدرقة** فتحتیله شول قلقان درکه صافی دریدن اولوب
خشبی وعصبی اولمیه جحفه معناسنه **الدرق** فتحتیله جمعی ذکر اولنان قالقانلر معناسنه **الدریاق**
دالک کسری ورانک سکونیله تریاق ده لغت در وتریاق معروف در **الدردق** علی وزن
جعفر اطفال یقال ولدان دردق ولکن اولور دوه نک خرده لرینه دخی دیرلر واصمعی
کتاب الفرق ده ایتدی دردق بر نسنه نک خرده سنه اطلاق اولنور **الدرادق** دالک
فتحی ودال ثانینک کسریله جمعی در اصمعی روایتی اوزره ودودق شراب اوچلی سنه دخی دیرلر
وشویله ظن اولنورکه بو فارسی معرب اوله

درنق

المدرنفق میمک ضمی ودالک سکونیله وفانک کسریله
سیرده سرعت ایدن کمسنه **الادرنفاق** همزه نک ورانک کسریله سیرده سرعت ایتمک یقال ادرنفق

دسق

مرمعلا ای امض راشدا واعلال راء وعین مهملتینله رشد اوزره اولمق **الدیسق** علی وزن
جعفر سراب بیاضی ویلدرمسی ولکن اولور حوضه دخی دیسق دیرلر و
دیسق سینی دیدکلری بیوک طبقه دخی دیرلر ابو عبید ایتدی دیسق معربدر

دمشق

لسان فارسیده طشتخوان دیرلر سغره لکنی معناسنه که سینی دیمک اولور **الدمشق**
علی وزن جعفر شول ناقه درکه غایت سریع اوله یقال ناقة دمشق ای سریعة
جدا **الدمشق** دالک کسری ومیمک فتحیله حضجر وزنی اوزره بمعناه وحضجر بیوک
مشکه دیرلر قربه عظیمه معناسنه ودمشق قصبه شامک دخی علمی در **المدعوق**

دعق

میمک فتحی وعینک ضمی ومدیله چکنتش یول یقال دعق الطریق فهو مدعوق اذا اکثر
علیه الوطأ **الدعق** دالک فتحی وعینک سکونیله بر یره با صوب تأثیر ایتمک یقال
دعقت الدواب اذا اثرت فیه یعنی طریقده تأثیر ایتسه ویقال دعقت الابل الحوض

دعقا اذا خبطه حتى ثلمه من جوانبه يعنى حوضى چكنيوب اطرافنده كدكلر ورخنه لر
قلسله و دعق اركنمكه دخى ديرلر تنفير معناسنه يقال دعقه دعقا ولا يقال ادعقه

دعشق

اما شول ادعاق لفظى كه لبيدك شعرنده واقع اولمشدر اول كسر همزه ايله دكلدر دعشق
فتحله در دعقك جمعى در مصدرى اسم توهم ايدوب افعال وزنى اوزره جمع ايتمك
طريقيله الدعشوق دالك و شينك ضميله عصفور وزنى اوزره ظكوزلن بوجكى كبى بر بوجك

دغفق

در الدغفق دالك و فانك فتحيله و غين معجمه نك سكونيله ديرلك اوزره اولمق يقال
عيش دغفق اى واسع و بو اصمعى روايتى اوزره در و ابن الاعرابى ايتدى عام
دغفق دخى ديرلر اوجوزلق يل معناسنه

دفق

الدفق دالك فتحى و فانك سكونيله دوكمك
تقول دفقت الماء ادفقه دفقا من الباب الاول اذا صببته الدافق فانك كسرى ايله
دوكلمش صو مدفوق معناسنه نته كم ستر كاتم ديرلر مكتوم معناسنه زيرا بو دفق الماء دن
مأخوذ در بناء مجهول اوزره دفق الماء جائز اولمادغندن بناء معلوم اوزره و يقال
دفق الله روحه اذا دعى عليه بالموت يعنى ذكر اولنان كلام دعاء عليه در
التدفيق على وزن التكريم كذلك دوكمك معناسنه يقال ايضا دفقت كفاه الندى
اى صبتا شديدا للكثرة وندى نونك فتحى و الفك قصر ايله احسان معناسنه در
الاندفاق همزه نك و دالك كسريله دوكلمك انصباب معناسنه التدفق فتحتينله و فانك
ضمى و تشديديله كذلك دوكلمك تصبب معناسنه الدفاق دالك ضميله شول سيل در كه كثرت
ايله دره يى طولدره يقال سيل دفاق اى يملاء الوادى الدفاق دالك كسريله شول
ناقه در كه سيرده سرعت اوزره اوله يقال ناقة دفاق اى متدفقة بالسير الدفق دالك
كسرى و فانك فتحى و قافك تشديديله الهجف وزنى اوزره سرعت ايله سير ايدن دوه و مجفل

كسنه

كسنه يه ديرلر الدفق دالك كسرى و فانك فتحى و قافك تشديديله و الفك قصرى
ايله كذلك سرعت معناسنه در يقال مشى فلان الدفقى اذا اسرع الادفق همزه نك
و فانك فتحيله سريع معناسنه يقال سير ادفق اى سريع و ابو عبيد ايتدى ادفق
اقصاى عنق در يعنى طريقيله اولن سيرك نهايتى در و عنق نونك فتحيله بر كونه
سير در و ادفق شول دوه يه ديرلر كه ديشلرى طاشره طوره الدفق فتحتينله دوه نك
ديشلرى طاشره طورماق يقال بعير ادفق اذا كانت اسنانه منقصبة الى خارج
الدفقة دالك ضمى و فانك سكونيله دفعه معناسنه يقال جاء القوم دفقة واحدة

دقق

اذا جاؤا بمرة واحدة الدقيق دالك فتحيله و قافك كسرى و مديله انجه كه غليظ مقابلى
در و دقيق اونه دخى ديرلر طحين معناسنه الدقاق دالك ضميله بمعناه الدق دالك
كسريله بمعناه ايضا و منه حمى الدق و دق كاه اولور آز نسنه محلنده دخى استعمال
اولنور يقال اخذت جله و دقه كما يقال اخذت قليله و كثيره يعنى قالين و انجه سينى
اخذ ايتدم كه مقصود آزن و چوغنى آلدم ديمك اولور الدقة دالك كسرى ايله
بر نسنه انجه اولماق يقال دق الشئ يدق دقة من الباب الثانى و ترجمه مختار صحاحى
باب اوله اشارت ايتمشدر سهو در الادقاق همزه نك كسريله بر نسنه يى انجه ايتمك يقال
ادقه بغيره و ادقاق انجه نسنه ويرمكه دخى ديرلر يقال اتيته فما ادقنى ولا اجلنى يعنى
نه انجه نسن ويردى و نه خود قالين التدقيق على وزن التكريم انجه ايتمك و تدقيق بر نسنه نك
يومشاق دوكمكه دخى ديرلر المداقة ميمك ضميله بر نسنه ده انجه حساب ايدشمه و برى برينه
طوقوشوب معارضه ايدشمه الاستدقاق همزه نك و تانك كسريله بر نسنه انجلمك يقال استدق الشئ
اذا صار دقيقا الدق دالك فتحيله بر نسنه يى دوكمك الاندقاق همزه نك و دالك كسريله دوكلمك

يقال دقعت الشئ من الباب الاول فاندق الدقة دالك ضميله شول طراق در كه انی
يل يردن سوپرور الدقوع دالك ضميله و قافك فتحيله جمعی الدق ميمك كسری ودالك
فتحيله والمدقة كذلك ميمك كسری و دالك فتحيله شول نسنه در كه ایچنده برنسنه دوكرلرهون
معناسنه المدق ضميله بمعناه ايضا و بوشول اسم آلتلرك بريدر كه مفعل وزنی اوزره
كلندر ميمك و جنك ضمی ايله المديق ميمك ضمی و دالك فتحی و يانك سكونيله تصغيری المداق ميمك فتحی
ايله جمعی الدقدقة داللر يك فتحيله طوار طرناغندن حاصل اولن آواز طقطقه كبی وزنا و معنی

دلق

الاندلاق همزه نك و دالك كسريله برنسنه ايلرو اولمق تقدم معناسنه و برنسنه كه آنك
خروجی نادر اوله اول مقوله خروجه اندلاق ديرلر يقال اندلق السيف اذا خرج من غمد
سل يعنی قلج كندی جقسه ای صيئه مغيزين كذلك اندلاق ديرلر قجن قلجك قينی يارلوب طاشره
جقسا واندلاق بقار صيق صيرلوب جقماغه دخی ديرلر يقال طعنه فاندلقت اقتاب بطنه
ای خرجت واقتاب قافك ايله وتا ايله بغار صقلر معناسنه در وسيل هجوم اتمكه دخی ديرلر
يقال اندلق السيل على القوم اذا هجم وآت هجوم اتمكه دخی ديرلر يقال اندلقت الخيل الدلق
دالك فتحی ولامك سكونيله قلجی صيارماق يقال دلقته انا دلقا من الباب الاول الادلاق
همزه نك كسريله بمعناه يقال ادلقت السيف من غمده الدالق لامك كسريله والدلوق دالك فتحی
ولامك ضمی ومديله قيندن جقماسی آسان اولن قلج يقال سيف دالق ودلوق اذا كان
سهل الخروج وغارة بن زياده دالق ديرلر غارتی جوق ايدوكندن اوتری و
دلوق دخی اولن نسنه يه ده ديرلر يقال غارة دلوق الدلق ضمتيله جمعی يقال خيل
دلق ای مندلقة شديدة الدفعة ودلوق شول ناقه يه ده ديرلر كه ياشلو اولمغندن
ديشلری آشنمش اوله بر حيثيله كه صو ايجدكده آغزندن دوكله الدلقاء دالك فتحی ولامك سكونی و
الفك

والفك مديله بمعناه الدلقم دالك و قافك كسريله و آخرنده ميم زياده ايتمك ايله كذلك
ذكر اولنان ناقه يه ديرلر دقعاء ايله دقعم كبی و درداء ايله دردم كبی و دقعاء طراق
در تراب معناسنه و درداء ديشی دوكلمش كسنه يه ديرلر و ابو زيد ايتدی ناقه يه بزول
مرتبه سندن صكره دينلور يعنی آخنی ديشی ياردقدنصكره شارف ديرلر بعده عوزم بعده
لطلط بعده حجرش بعده جعاء بعده دلقم ديرلر قجن آخنی ديشلری دوكله زياده ياشلو اولغندن

دمق

اوتری الاندماق همزه نك و دالك كسريله بركسنه نك اوزرينه آكسزين داخل
اولمق يقال اندمق عليهم بغتة اذا دخل بغير اذن الدموق ضمتيله بمعناه يقال دمق
دموقا من الباب الاول و دموق واندماق صياد كيرمكه دخی ديرلر يقال دمق
الصايد فی قترته واندمق بنها الادماق همزه نك كسری ايله آكسزين داخل قلمق الدمق
دالك فتحی وميمك سكونيله ديشلر اوفاقمغه ديرلر تقول دمقت فاه ای كسرت اسنانه

دملق

الدمق فتحتيله قارلو بله دخی ديرلر فارسی معرب در دمه دن المدملق ميمك ضمی و دالك
ولامك فتحيله دوزاولوب مدور اولن نسنه كرك طاش اولسون كرك طوار طرناغی
اولسون مدملك و مدملج كبی ذكر اولنان معنايه الدانق

دنق

نونك فتحيله بر درهمك التی
بلوكده بر بلوكی سدس درهم معناسنه الدانق دانق معناسنده التعالی اولدیغی كبی دانق
آرق اولوب دوشكون اولنه دخی دير المدنق ميمك ضمی و نونك كسری و تشديديله برنسنه يی
تفتيش و تفحص ايدن كسنه حسن ايتدی لا تدنقوا فيدنق عليكم التدنيق على وزن التركيم
برنسنه يه نظری دايم قلمق ترنيق كبی وزنا ومعنی يقال دنق اليه النظر ورنق ونظر ضعيف
اولدغنه بنا برنسنه يه نظری دايم قلمغه دخی اطلاق اولنور و تدنيق كون غروبه قريب

دوق

اولمغه دخی ديرلر و كوز باتوق اولمغه دخی ديرلر غئور العين معناسنه الدوق دالك

ضمی و مدیله زیاده حماقت الدائق یانک کسریله زیاده احمق اولان کمسنه یه دیرلر یقال
احمق مائق دائق الدوق دالک فتحی و واوک سکونیله والدؤوق ضمتینله جلوس وزنی
اوزره والدواقة دالک فتحیله حماقت یقال داق یدوق دوقا و دؤوقا ودواقة
وهق
الادهاق همزه نک کسریله کاسه یی طولدرمق یقال ادهقت الکاس اذا ملأتها و ادهاق
صویی زیاده دوکمکه دخی دیرلر یقال ادهقت الماء اذا افرغته افراغا شدیدا الدهاق
دالک کسریله طولو کاسه یقال کأس دهاق ای ممتلئة الدهق فتحتینله برنوع عذاب
درکه الکلسان فارسیده اشکنجه دیرلر الدهق دالک فتحی و هانک سکونیله اوفاتمق
کسر معناسنه تقول دهقت الشیء اذا کسرته وقطعته الدهدقة علی وزن الزلزلة بمعناه
تقول دهدقته الدهمقة علی وزن الدحرجة بمعنا ایضا بزیادة المیم والاصمعی ایتدی
دهمقه طعام ملایم اولوب خوب اولمه سیدر و هرنسنه که ملایم اوله آنک ملایمتنه دیرلر
ومنه حدیث عمر رض لوشئت ان یدهمق لی لفعلت ولکن الله عاب قوما اذهبتم طیباتکم
فی حیوتکم الدنیا واستمتعتم بها یعنی اطعمه ینفیسه ولبس حسنه استعمال اتسم اولوردی
ذرق
لکن زیاده دنیا نقصان آخرتی موجب فصل الذال الذرق ذالک
ضمی و رانک فتحیله قره بوغه دیدکلری اوت خندقوق معناسنه الاذراق ذالک
فتحی و رانک کسریله بیر ذکر اولنان اوتی بتورمک یقال اذرقت الارض اذا انبتته
الذرق ذالک فتحی و رانک سکونیله قوش نجاستی یقال ذرق یذرق من الباب الاول
و یذرق من الباب الثانی اذا ذرق و زرق دخی زاء معجمه ایله قوش صاغنمق دیرلر
المذرق میمک ضمی و رانک فتحی و تشدیدیله شول سوددرکه الاصوق قارشمش ولبن مذیق
ذعلق
معناسنه الذعلوق ذالک ولامک ضمی ایله و عین مهمله نک سکونیله براوتدرکه

شبیه در

ذلق
شبیه در الذلق فتحتینله اضطراب حرکت ایتمک معناسنه یقال ذلق یذلق من الباب
الرابع و ذلق کسکین اولمغه دخی دیرلر یقال ذلق السنان اذا ذرب و ذرب
ذال معجمه و راء مهمله ایله حدت معناسنه الاذلاق همزه نک کسریله اضطرابه صالمق یقال
اذلقته انا و اذلاق کلری یواسنه صو دوکمک معناسنه در تقول اذلقت الضب اذا
صببت فی جحره الماء لیخرج و جحر جیمک ضمی و حاء مهمله نک سکونیله یوا معناسنه الذولق
ذالک فتحی ولامک سکونیله بکره ده محور دوندکی یر و محور میمک کسری و حاء مهمله
ایله بکره ده اولان اوقه دیرلرکه بکره انوک اوزرینه دورایدر و ذولق هرنسنه نک
طرفنه و نهایتنه دخی دیرلر و ذلق دیلک کسکین اولمسنه دخی دیرلر ذلق یذلق ذلقا
من الباب الخامس و ذلق کسکین اولمق دیله دخی دیرلر یقال لسان ذلق طلق
الذلق ذالک فتحی ولامک کسریله کسکین اولان نسنه و ذلق کذلک سوزی کسکین و فصیح
اولان کمسنه یه دیرلر یقال خطیب ذلق الذلقة ذالک فتحی ولامک کسری ایله مؤنثی
الاذلق همزه نک ولامک فتحیله کذلک کسکین اولان نسنه الذلیق ذالک فتحی ولامک کسری
و مدیله کسکین اولان و ذلیق کذلک کسکین اولان دیل صاحبنه دیرلر یقال خطیب
ذلیق الذلیقة ذالک فتحی ولامک کسری و مدیله مؤنثی الذلق ذالک ضمی ولامک سکونیله
بمعناه الذلق کذلک ذالک ضمی ولامک فتحیله بمعناه ایضا یقال ذلق طلق ذلیق
طلیق و ذلق طلق و ذلق طلق ففیها اربع لغات الحروف الذلق ذالک ضمی ولامک
سکونیله شول حروفدرکه دیل اوجیله طوداقدن صادر اولور الاذلق همزه نک ولامک
فتحیله ذلقک واحدی در حروف مذبور دن بر حرف معناسنه و ذکر اولنان حروف
التی حرفدر الذولقیة ذالک فتحی و واوک سکونی ولامک فتحی و یانک تشدیدیله ذکر اولنان

حروفك اوچی در كه آنلر زادر لام در نون در واوچی دخی شفوی در كه انلر بادر
ومیم در و واو در و ذكر اولنان حروف ذلقا دیدیلر زیرا تكلمده حدت وظرافت
دیلك طرفی ایله طودا قلردن ناشی اولورلر و بهذه الحروف منشأ ومخرجی حدود بونلردر
الابناء اسم هذبور ایله تسمیه اولندیلر **المذلق** میمك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله هر
اوچی كسكین اولان نسنه یه اطلاق اولنور **الذوق** ذالك فتحیله وواوك سكونیله

ذوق

طاتمق **الذواق** ذالك وواوك فتحیله بمعناه **المذاق والمذاقة** فتحتیله بمعناه ایضا یقال
ذقت الشیء اذوقه ذوقا وذواقا ومذاقا ومذاقة وذواق طادلن نسنه یه دخی
اطلاق اولنور یقال ما ذقت ذواقا ای شیئا وجز المغه دخی دیرلر تقول ذقت
ما عند فلان ای جربته یعنی آنیك قتنده اولانی بلسك ویا یك بر كلكنی بلمك ایچون
كریشن جكمكه دخی دیرلر تقول ذقت القوس اذا جذبت وترها لتنظر ما شدتها **الاذاقة**
همزه نك كسریله طادرمق تقول اذاقه الله وبال امره وبال ثقلت معناسنه در **التذوق**
فتحتیله وواوك ضمی وتشدیدیله تدریج ایله طاتمق تقول تذوقت شیئا اذا ذقته شیئا
بعد شیء **المستذاق** میمك ضمی وتانك فتحیله مجرب ومعلوم اولان نسنه **الذوات** ذالك
فتحی وواوك تشدیدیله غمناك اولان كمسنه ملال معناسنه **فصل الراء الربع**
رانك كسری وبانك سكونیله شول ایپ در كه اوزون جابجا حلقه لری وار در آنك ایله
قوزی واوغلاق باغلرلر **الربقة** رانك كسری وبانك سكونیله اول حلقه لریك بری
وفی الحدیث خلع ربقة الاسلام من عنقه وخلع جوقمغه دیرلر **الربق** رانك كسری و
بانك فتحیله جمعی ذكر اولنان حلقه لر معناسنه **الارباق** همزه نك فتحیله كذلك جمعی **الرباق**
رانك كسریله كذلك جمعی وفی الحدیث لكم العهد مالم تأكلوا الرباق یعنی عهد كوزده اولان نسنه جنایع

اولمقجه

اولمقجه **الربق** رانك فتحی وبانك سكونیله قوزینك واوغلاغك بوینن ذكر اولنان
حلقه یه كچورمك تقول ربقت الجدی اربقه واربقه من الباب الاول والثانی اذا جعلت
راسه فی الربقة **الارتباق** همزه نك وتانك كسریله قوزینك بوینی ذكر اولنان حلقه یه
كچمك یقال ارتبق الظبی فی حبالتی یعنی آهو بنم طامه دوشدی **الربیقة** وبانك كسری
ومدیله شول قوزی در كه ذكر اولنان حلقه یه باغلنمشدر **التربیق** علی وزن الكریم
قوزی بوینن باغلمغه حلقه حاظرلمق منه قولهم رمدت الضان فربق ربق ای هیئ الاربا[ق]
یعنی قیونك سودی كلمكه باشلدی قوزلیاسی قریب در قوزی ایچون یاغ حاظرلماق
كچیده رنق رنق درلر بونلر ترنیق انتظار معناسنه در بكی سود ویرمكه باشلدقده عقبنجه
قوزلیا دوغی سببدن رنق دیرلر **ام الربیق** رانك ضمی وبانك فتحیله صیغه تصغیر اوزره

رتق

آفت داهیه معناسنه **الرتق** رانك فتحی وتانك سكونیله برنسنه نك بتورمك فتقك
مقابلی در تقول رتقت الفتق ارتقه من الباب الاول **الارتیاق** همزه نك وتانك
كسریله بر جراحت بتوب اوكلمك یقال رتقت الفتق فارتتق اذا التام منه قوله تعالی
كانتا رتقا ففتقناهما **الرتق** فتحتیله عورتك فرجی بتشك اولمق بر حیثیله كه جماع قابل
اولمیه **الرتقاء** رانك فتحی وتانك سكونیله ذكر اولنان صفتله اوزره اولان عورت
الرتاق رانك كسری ایله ایكی بز در كه بری برینه دیكوب ارقه یه آلورلر یقال الجارية

رحق

رزق

البیضاء فی الرتاق **الرحیق** رانك فتحی وحاء مهمله نك كسری ومدیله خرك صافیسی **الارزاق**
همزه نك فتحیله جمعی ورزق بخشش ویرمكه دخی دیرلر رزقه الله قولندن مصدر در
ولكن اولور كه معنوره دخی رزق دیرلر نته كم باری تعالی بیورمشدر وما انزل الله من
السماء من رزق فاحیا به الارض بعد موتها وفی السماء رزقكم وبو لغتده اولان اتساع قبیلندر

التمر فی قعر القلیب دیرلر حالا که مراد خرما یی قویی صو ایله صور مقدر
سقی نخل معناسنه و قلیب قاف ایله قیو معناسنه در الرزقة رانک فتحی و زانک سکونیله
بناء مره در بخشیش و یرمک معناسنه الرزقات فتحتیله جمعی و رزقات عسکر
وظیفه سن آلمق یقال ارتزق الجند اذا اخذوا ارزاقهم و باری تعالی تجعلون
رزقکم انکم تکذبون دیدوکی قولی شکر رزقکم معناسنه در تقدیر مضاف ایله
واسئل القریة کبی در اهل القریة معناسنه المرزوق میمک فتحی و رانک ضمی ومدیله
مجدود اولمش کمسنه الرازقیة زانک کسری و یانک تشدیدیله آق کتان بزی الرزداق

رزدق

رانک فتحی و زانک سکونی ایله رستاقک تعریبنده لغت در روستادن تعریب
اولنمشدر قریه معناسنه الرزدق جعفر وزنی اوزره خرما اغاجلرندن بر سطر
و خلایقدن بر صف در بو دخی موبد ر اصل لسان فارسیده رسته در صف معناسنه

رستق

الرستاق رانک ضمی و سینک سکونیله قریه ملحق در قافک ضمیله الرزداق
والرسداق دخی دیرلر نته کم مرور ایدی قریه معناسنه الرساتیق رانک فتحی

رشق

و تانک کسری و مدیله معناسنه الرشق رانک فتحی و شین معجمه نک سکونیله آتمق
رمی معناسنه تقول رشقته بالنبل ارشقه رشقا من الباب الاول اذا رمیته

رشق

و نبل نونک ضمی و باء موحده نک سکونیله اوق معناسنه در اوق معناسنه در الرشق
رانک کسری و شینک سکونیله بر کونه آتمق در قچن قوم بر جانبدن اوق سربسلر
رمینا رشقا دیرلر الارشاق همزه نک کسریله آهو بوینن اوزتمق یقال ارشقت
الظبیة اذا مدت عنقها الرشیق رانک فتحی و شینک کسری و مدیله قامتی خوب اولن
کمسنه یقال رجل رشیق اذا کان حسن القد لطیفه الرشاق رانک فتحیله بر کمسنه نک
قامتی

قامتی خوب اولمق یقال رشق رشاقة من الباب الخامس الرشانیق رانک فتحی
و نونک کسری و مدیله سودان قبیله سندن بر جماعت در الرفق رانک کسری و فانک
سکونیله ملایمتله طوتمق که عنفک ضدی در یقال رفق به یرفق من الباب الاول الارفاق
همزه نک کسریله معناه علی روایة ابی زید یقال رفقت به وارفقته الترفق فتحتیله
و فانک ضمی و تشدیدیله معناه ایضا یقال ترفقت به وارفاق نفع و یرمکه دخی دیرلر
تقول ارفقته اذا نفعته الرفقة رانک ضمی و فانک سکونیله شول جماعت در که سفرده
آنلره یولداش اولورسن الرفقة رانک کسریله معناه الرفاق رانک کسری ایله جمعی
یولداشلر معناسنه المرافقة میمک ضمی و فانک فتحیله یولداش اولمق الترافق تانک
فتحی و فانک ضمی ایله معناه یقال رافقته و ترافقنا فی السفر الرفیق رانک فتحی و
فانک کسری و مدیله یولداش مرافق معناسنه الرفقاء رانک ضمی و فانک فتحیله جمعی در جمع
که یولداشلر بری برندن ایرلسه رفقه اسمی زائل اولور رفیق اسمی زائل اولمز و
رفیق واحده و جمعه اطلاق اولنور صدیق کبی قال الله تعالی و حسن اولئک رفیقا
و رفیق حلیم و سلیم اولن کمسنه یه دیرلر اخرقک ضدی در که اخرق خاء معجمه و راء مهمله ایله نادان
و ناهموار اولن کمسنه الرفق رانک فتحی و فانک سکونیله دوه نک قولن باغلمق در سرعت
ایتمسون دیو تقول رفقت الناقة ارفقها رفقا من الباب الاول اذا شددت عضدها
لتخبل عن ان تسرع ای لتقطع عن السرعة و ذلک اذا خیف ان تنزع الی وطنها
الرفاق رانک کسریله ذکر اولنان طریق اوزره دوه قولنه بغلنان ایب المرفق
میمک کسری و فانک فتحیله بلک بازویه اولندوغی یر ~~اوکشد و بخی~~ دیرسک معناسنه المرفق میمک فتحی و فانک
کسریله معناه و کذلک مرفق و جهین اوزره بر نسنه ده استعمال ایدوب انتفاع ایتمه و ملکینه

رفق

دخی اطلاق اولنور شول کسنه که بهتیٔ لکم من امرکم مرفقا قراءت ایتدی میمک کسریله
آنی مقطع کبی قلدی وشول کسنه که مرفقا قراءت ایتدی میمک فتحی و فانک کسری ایله انی اسم
قلدی مسجد کبی و مرفق دخی جائزدر میمک و فانک فتحیله مطلع ایله مطلع کبی لکن بو وجه اوزره
قرائت واقع اولمامشدر المرافق میمک فتحی و فانک کسریله اوک صوین دوکجک وسو برندی
قویاجق یری و بونلره بکزر دخی نه وار ایسه المرفقة میمک کسری و فانک فتحیله یوز
یاصدوغی مخده معناسنه میمک کسری و خاء معجمه نک فتحیله الترفق فتحتینله و فانک ضمی ایله
یوز یاصدوغی اوزره یاتمق یقال ترفق اذا اخذ مرفقة المرتفق میمک ضمی و فانک کسریله
دیرسکن یاصدنمش کسنه یقال بات فلان مرتفقا ای متکئا علی رفق یدیه الرفق
فتحتینله دوه نک دیرسکی یانلرندن طشره بورلمش کبی اولمق و رفق شول صویه وشول
مرعایه دیرلر که وصولی آسان اوله یقال ماء رفق ومرتع رفق ای سهل المطلب
الارفق همزه نک و فانک فتحیله دیرسکی طاشره بورلمش اولن دوه الرفقاء رانک فتحی و
فانک سکونیله والفک مدیله مؤنثی الرافقة فانک کسریله برشهرک اسمی در الرق رانک
کسری و قافک تشدیدیله ملکدن بر نوعدر اول عبودیت طریقله اولن ملکدر و رق
یوفقه نسنه یه دخی دیرلر رقیق معناسنه بو جهتدن ملایم اولن یره رق دیرلر اصمعی
روایتی اوزره الرق رانک فتحیله شول یوفقه دریدر که اکا یازی یازرلر ومنه قوله
تعالی فی رق منشور و رق کذلک قپلو بغانک بیوکنه دیرلر الرقوق ضمتینله جمعی الرقة
رانک فتحی ایله شول یردر که دره قربنده اولا نیسان سیل زماننده اوزرینه صو باصارلر
چکلدکدن صکره اکن اکیلور خوب اولور و رقه کذلک لام تعریف ایله برشهرک آدیدر
الرقاق رانک فتحیله شول دوز یردر که اوزری ملایم آلتی برکدر الرقق فتحتینله ذکر اولنن

بییر

ییر معناسنه در بعضی نسخه ده وار در ولدیغی اوزره که رقاقک مقصوری در و رقق
ضعفه دخی دیرلر و رقق قلت معناسنه ده کلور فراء روایتی اوزره یقال فی ماله رقق
ای قلة الرقاق رانک ضمی ایله یوفقه اتمک جز رقیق معناسنه ثعلب ایتدی عندی غلام
یخبز الغلیظ والرقیق دیرلر ویخبز الجرذق دیرلرسه مقابله سنده والرقاق دیرلر
زیرا جرذق و رقاق اسم لردر رقیق و غلیظ صفتلر اولدیغی کبی جرذق کرده دیدکلری
اتمکدر الرقیق رانک فتحی و قانک کسری و مدیله یوفقه اولن نسنه غلیظلک و ثخینک ضدی
در و رقیق مملوکه دخی دیرلر واحده وجمعه اطلاق اولنور الرقة رانک کسریله یوفقه
اولمق یقال رق الشیٔ یرق رقة من الباب الثانی الارقاق همزه نک کسریله یوفقه
اتمک و ارقاق برکسنه نی مملوک ایدنمکه دخی دیرلر یقال ارق مملوکه اذا استرق
الترقیق علی وزن التکریم بمعناه یقال ارقه و رققه و ترقیق الکلام سوزی خوب اتمکه
دخی دیرلر و فی المثل عن صبوح ترقق وصبوح صادک فتحیله وقت صبحده ایچلن
شرابه دیرلر یعنی تحسین کلام شرب صبوحه بناء المراق میمک فتحی ایله قارنده ملایم
اولن یرلره مراق بطن دیرلر الترقق تفعلله و قافک ضمی و تشدیدیله قلب برنسنه یه
شفقت ایتمک تفعول ترققت له اذا رق قلبک له الاسترقاق همزه نک و تانک کسریله
یوفقه اولمق استغلاظ مقابلی در یقال استرق الشیٔ و استرقاق برکسنه نی
مملوک ایدنمکه دیرلر یقال استرق مملوکه اذا رقه و هو نقیض اعتقه الترقرق علی وزن
التزلزل یلدرمق یقال ترقرق الشیٔ اذا لمع الرقراق رانک فتحیله صحرا الرده اولن
سرابک یلدرمسی یعنی کیدوب کلمه سی و هر نسنه کی آنک یلدرمه سی اوله انا رقراق دیرلر
الرقرقة علی وزن الزلزلة صوبی کتوروب کیدرمک تحریک معناسنه یقال رقرقت الماء

فتر قرق اى جاء وذهب وكوز قباغنك اطرافنده كوز باشى دورايند رمكه دخى
ديرلر تقول رقرقت الدمع اذا دار فى الحملاق وحملاق حاء مهمله نك كسريله كوز قباغنه

رمق

سعدرمه دكن يرى در الرمق رانك فتحى وميمك سكونيله برنسنه يه نظر ايتمك تقول رمقته
ارمقه رمقا من الباب الاول الترميق على وزن التكريم برنسنه يه متصل نظر ايتمك ترنيق
كبى درو زنا ومعنا الرمق فتحتيله بقيه روحه ديرلر ورمق بر سورى قويونه دخى ديرلر
معرب دروفارسيسى رمه در المرامقة ميمك اولك ضمى وثانينك فتحيله رمق كوسترمك يقال
يقال هذه النخلة ترامق بعرق لاتحيا ولاتموت المرامق ميمك اولك ضمى وثانينك كسريله شول كمسنه در
كه قلبنده محبتكدن جزئى نسنه قالمش اوله الرمقة فتحتيله والرماق رانك كسريله قوت يومى
بلغه معناسنه باء موحده نك ضمى ايله وغين معجمه ايله الارماق همزه نك فتحى ورانك سكونيله ضعيف
اولمق ايب يقال حبل ارماق اذا كان ضعيفا الارميقاق همزه نك كسرى ومديله ايب
ضعيف اولمق يقال ارماق الحبل ارميقاقا الارمقاق همزه نك وميمك كسريله كذلك برنسنه
ضعيف اولمق يقال ارمق الامر ارمقاقا اذا ضعف المرمق ميم اولك ضمى وميم ثانينك
فتحى وقافك تشديديله الجق اولمق معيشت يقال عيش رمق اذا كان دونا الرمق رانك
فتحى وميمك كسرى ايله شول معيشت دركه سد رمق اوله يقال عيش رمق اى يمسك الرمق
الترمق فتحتيله وميمك ضمى وتشديديله صوبى آز آز ايچمك يقال ترمق الرجل الماء اذا حساه
وحسوا صلده دوا ايچمكه ديرلر الارماق همزه نك كسريله بر خصوصى استحكام اوزره

رنق

ايتمامكه ديرلر تقول ارمقت الامر اذا لم تبرمه الرنق رانك فتحى ونونك سكونيله بولانق
اولمق صو يقال ماء رنق اى كدر الرنق فتحتيله صو بولانق اولمق يقال رنق الماء
من الباب الرابع الارناق همزه نك كسريله الترنيق على وزن التكريم صوبى بولاندرمق
تقول

تقول ارنقته انا ورنقته ترنيقا وترنيق قوش هواده قناديني تحريك ايدوب
بر يرده طورمغه ديرلر يقال رنق الطائر اذا خفق بجناحيه فى الهواء وثبت ولم يطر
وكوزه اويقو كلمكه ده ديرلر يقال رنق النوم اذا خالط عينيه وترنيق بر ضعفه دخى ديرلر
كه بصرده اولور وبدنده اولان ضعفده اطلاق اولنور يقال رنق القوم فى امر كذا اذا
خلطوا الراى ولقيت فلانا مرنقة عيناه اى منكسر الطرف من جوع او غيره وترنيق نظرى دائم
قلمغه ديرلر يقال رنقت المعزى فترنقت رنق يعنى كچى سود كتوردكدنصكره طوغرماسنه
منتظر اولور كچى سود ايندكدنصكره قيون كبى عقبنجه طوغرماز و بو نى كاه اولور ميم ايله دخى
دخى استعمال ايدرلر وترنيق بر مكانده اقامت ايدوب اندن جتماغه دخى ديرلر الرنق
رانك فتحى ونونك كسريله مكدر اولان عيش الترنوق تانك ضمى ورانك سكونيله ونونك ضمى و
مديله شول بالچق دركه خرقلرده وصو اقندیلرنده وارقع اولور الرونق رانك ونونك
فتحى وواوك مابيننده سكونيله برنسنه نك حسنى يقال رونق السيف ماؤه وحسنه ورونق
ضحا قوشلق وقتنك حسننه وطراقتنه دخى ديرلر وسايرلرده دخى حال بويله در الروق

روق

رانك فتحى وواوك سكونيله بوينوزه ديرلر قرن معناسنه الارواق همزه نك
فتحيله جمعى بوينوزلر معناسنه وروق كجه نك دخى ديرلر طائفة من الليل
معناسنه وروق آوا وكنده اولن سقفه دخى ديرلر وارواق خيمه لر معناسنه
دخى كلور يقال ضرب فلان روقه بموضع كذا اذا نزل به وضرب خيمته وفى الحديث حين
ضرب الشيطان روقه ومد اطنابه ومحبت معناسنده القى فلان عليك ارواقه وشراشره
ديرلر حب شديد ايله محبت ايتدى ديمك معناسنه وشراشر نفس معناسنه در نفسك
حرصى ومحبتى ايله ديمك معناسنه اولور وعداوت محلنده دخى استعمال اولنور يقال

التي اروافه اذا اعلاه واشتدّ عدوه ابو عبيد روايتی اوزره وكاه اولور بر مقامده اقامت
ايتدی ديمك محلنده التي اروافه ديرلر اذا اقام بالمكان واطمأنّ به كما يقال التي عصاه واروان
يغمور معناسنه ده كلور يقال القت السحابة ارواقها اي مطرها و وبلها و وبل بای موحّده
ايله قطره‌سی ايری اولن يغمور **الاروقة** همزه نك فتحی و واوك كسريله جمعی قلّتی يقال ثلثة
اروقة **الروق** رانك ضمّی ومدّيله جمعی كثرتی وروق رانك فتحيله وروق يكتلك اولنه دخی
ديرلر يقال فعله فی روق شبابه ای فی اوله ويقال اكل فلان روقه اذا طال عمره
حتی تتحاتّ اسنانه **الريّق** رانك فتحی و يانك كسری وتشديديله هر نسنه نك افضلنه ديرلر
فيعل وزنی اوزره در ادغام ايله ريّق اولمشدر **الرواق** رانك كسريله شول پرده
دركه سقفدن اشاغی چكلور **المروّق** ميمك ضمّی و واوك فتحی وتشديديله شول اودركه
انده پرده چكلمش اوله **الترويق** على وزن التكريم پرده چكلمك وكيجه قرانكسی اولنه دخی ديرلر
يقال روّق الليل اذا مدّ رواق ظلمته والقى اروقته وترويق صافی قلمغه دخی ديرلر
يقال روّقته انا ترويقا **الراووق** على وزن الكافور سوزگه كه انكله شراب سوزرلر
وكاه اولور باطيه ديدكلری بيوك كاسه يه دخی ديرلر **الروق** رانك فتحی
و واوك سكونيله عجبه كتورمك زياده حسن سببيله يقال راقنی الشیء يروقنی ای اعجبنی
الروقة رانك ضمّی ومدّيله حسن دار اولان نسنه لر منه قولهم غلمان روقة وجوار روقة
ای حسان **الرائق** يانك كسريله روقه نك مفردی فاره ايله فرهه وصاحب ايله صحبه
كبی **الروق** رانك ضمّی ومدّيله كذلك رايقك جمعی بازل ايله بزل كبی بازل آخی سن يارمش
دوه يه ديرلر **الروق** فتحتيله يوقرو اوك ديشلر اشاغی اوك ديشلرندن اوزون
اولمق وروق شراب صافی اولمغه دخی ديرلر يقال راق الشراب يروق روقا ای صفا

الاروق

الاروق همزه نك و واوك فتحيله شول كمسنه دركه يوقاری اوك ديشلری اشاغی
دن اوزون اوله **الاراقة** همزه نك كسری ايله صوی وغيری نسنه يی دوكمك **الرهق**
فتحتيله بر نسنه يی بوريسك يقال رهقه رهقا من الباب الرابع اذا غشيه

رهق

منه قوله تعالى ولا يرهق وجوههم قتر ولا ذلة ورهق فتحتيله كذلك محرماته مرتكب اولمغه
ديرلر يقال رجل فيه رهق اي غشيان للمحارم من شرب الخمر ونحوه وغشيا غين معجمه نك
كسريله بر فعله اشلمكه قريب اولمق در ورهق ظلمه دخی ديرلر ومنه قوله تعالى فلا يخاف
بخسا ولا رهقا ای ظلما وسفه وطغيان معناسنه ده كلور ابو عبيد روايتی اوزره كما فی
قوله تعالى فزادوهم رهقا ای سفها وطغيانا ورهق بر كمسنه طلب ايدر ايكن قريب
اولمغه ديرلر كرك اخذ ايتسون كرك ايتمسون يقال طلبت فلانا حتی رهقته رهقا ای حتی
دنوت منه فربما اخذه وربما لم يأخذه وكوچ زمانی قريب اولمغه ده ديرلر يقال
رهق شخوص فلان اذا دنا وشخوص شينك وخاء معجمه ايله بر شهردن بر شهره كتمكه ديرلر
الارهاق همزه نك كسريله كذلك بر نسنه يی اوزتمك وفی الحديث اذا صلّى احدكم الى شيء
فليرهقه ای فليغشه ولا يبعد منه ويقال ارهقه طغيانا اذا اغشاه اياه وتحميل معناسنه
ده كلور يقال ارهقنی فلان اثما حتی رهقته ای حمّلنی اثما حتی حملته ابو زيد ايتدی ارهاق
تكليف معناسنه دخی كلور يقال ارهقه عسرا اذا كلّفه اياه ويقال ترهقنی لا ارهقك الله
ای لا تعسرنی لا اعسرك الله **المرهق** ميمك ضمّی ورانك سكونيله وهانك فتحيله شول كمسنه دركه
اولدرمك ايچون آردندن ايريشله **المراهق** ميمك ضمّی وهانك كسريله شول اوغلاندركه بلوغه
قريب اوله يقال راهق الغلام فهو مراهق اذا قارب الاحتلام **الارهاق** همزه نك
كسريله نمازی تأخير ايتمك وقت آخره داخل اولمغه قريب اولنجيه دك **المرهّق** ميمك ضمّی وهانك فتحی

وتشدیدیله شول كمسنه دركه الله بر بیره مازلوق ظلم اولنه وفی الحدیث انه صلی علی
امراة ترهق ای تتهم وتؤبن بشر وتابعین بیره مازلغه یارا اولمغه دیرلر ومرهق شول
كمسنه یه دیرلركه آینده ورونده چوق اوله الرهاق رانك كسری وضمی ایله عدد دن بر
مقداره دیرلر یقال القوم رهاق مائة ورهاق مائة ابو زید دن روایت اولندیغی اوزره
وزهاء زاء معجمه نك ضمی ایله مقدار معناسنه در الرهقان رانك فتحی و یانك سكونیله
زیق
وهانك ضمیله زعفران معناسنه الریق رانك كسری ومدیله اغز یاری رضاب معناسنه
الاریاق همزه نك فتحیله جمعی وریق آج قرنه دیمك محلنده دخی استعمال اولنور منه قولهم
اتیته علی ریق نفسی ای لم اطعم شیئا الریق رانك فتحی و یانك كسری وتشدیدیله آج قرنه
اولان كمسنه فیعل وزنی اوزره الرائق یانك كسریله بمعناه یقال اتیته ریقا واتیته رائقا
ای علی ریق لم اطعم شیئا علی روایة یعقوب وریق هر نسنه نك افضلنه واولنه دخی
دیرلر منه ریق الشباب وریق المطر ورائق شول صویه دیرلركه صباح آج قرنه
یا بحلی صودن غیره اطلاق اولنماز الریق رانك فتحی و یانك سكونیله آج قرنه اولان
كمسنه ریقك مخففی در وریق سراب یلدرەمغه دخی دیرلر یقال راق السراب یریق
ریقا اذا لمع فوق الارض التریق فتحنیله و یانك ضمی وتشدیدیله كذلك سراب یلدرەمق
الزیوق ضمتنیله جان وبرمك كسائی روایتی اوزره یقال هو یریق بنفسه ریوقا
زبق
ای یجود بها عند الموت **فصل الزاء** الزبق زانك فتحی وباء موحده نك
سكونیله قیل یولمق زبق شعره یزبقه زبقا من الباب الاول والثانی اذا نتفه الانزباق
همزه نك وزانك كسریله كیرمك دخول معناسنه وبو انزقب كلمه سنك مقلوبی در الزنبق زانك
وبانك فتحیله ومابینده نونك سكونیله یاسمن یاغی روغن یاسمن معناسنه الزئبق زانك
كسری

كسری ومدیله وباء موحده نك فتحی ایله ژیوه فارسی معرب در وكاه اولور همزه
ایله دخی استعمال اولنور وبعض كمسنه بائی دخی زاكبی مكسور قلدیلر پس اول كاه
زئبره وضئبل ملحق قلدیلر زئبر زینه دیرلر وضئبل بلایه دیرلر آفت
معناسنه المزأبق میمك ضمی وزانك وبانك فتحی وهمزه نك مابینده سكونی ایله ژیوه لنمش
اقچه المزبق میمك ضمی وبانك فتحی وتشدیدیله كذلك ژیوه لنمش اقچه معناسنه در اصلنده مزابق در
زبرق
عامه تغییر وتحریف ایدوب مزبق دیرلر الزبرقة علی وزن الدحرجة بر نسنه لی صاری
بویامق یقال زبرقت الثوب اذا صفرته الزبرقان زانك ورانك كسریله آی قمر معناسنه
وزبرقان بر رجلك اسمی در كه اول بدر الفزاری در اوغلیدر ابو یوسف ایتدی مزبوره
زحلق
زبرقان دیدكلری دولبندی صاری اولدیغیچون در اسمی حصین در دیدی الزحالیق
زانك فتحی ولامك كسری ومدیله طایانجاق یرلر بنی تمیم لغتی اوزره در زحالیف معناسنه
الزحلوقة زانك ولامك ضمی ایله واحدی طایانجاق یر معناسنه الزحلقة دحرجة كبی طایندرمق
زدق
معناسنه یقال زحلقه فتزحلق التزحلق فتحتیله ولامك ضمیله طایمق الزندیق ثنویه دن
بر طائفه در كه ثنوی مشرك اولوب تكری ایكی در دیدیلر در الزنادقة زانك فتحی ودالك
كسریله جمعی زندیقلر معناسنه وآخرنده اولان هاء یاء محذوفه دن عوض در زیرا اصلی
زنادیق در الزندقة فتحتیله ودالك ضمیله زندیق اولمق الزندقة زانك ودالك فتحیله
زرق
زندیقلق معناسنه اسم در الزرق فتحتیله كوك اولمق الازرق همزه نك ورانك فتحیله
كوك اولن نسنه یقال رجل ازرق العین وازرق شول ناكحل در كه زیاده صفا
اوزره اوله وازرق صافی صویه دخی دیرلر الزرقاء زانك فتحی ورانك سكونی والفك
مدیله مؤنثی یقال امراة زرقاء العین كوك كوزلی عورت معناسنه ویقال زرقت عینه من

من الباب الرابع الازرقاق همزه نك وراىنك كسريله كوك اولمق يقال ازرقت عينه
ازدقاقا الزرقم زانك وقافك ضمى وميمك زياده سيله كوكلكى زياده اولن نسنه و
زرقم عورته دخى اطلاق اولنور الزرق زانك ضمى وراىنك سكونيله كوندرلر اسنه
معناسنه وكوندرلره زرق اطلاق اولندغى لونده مناسبت اولدوغى ايجون در
وزرق بلاد تميم ده وهنا نام موضعده اولن قوم يغنلره دخى ديرلر الزرق زانك فتحى و
راىنك سكونيله قوش نجاستن القا ايتمك يقال زرق الطاير يزرق ويزرق من الباب
الاول والثانى اذرق فهو بالذال والزاء المعجمتين لغة ونظر قلور ايكن كوزك بياضى
ظاهر اولمغه دخى ديرلر يقال زرقت عينه نحوى اذا انقلبت وظهر بياضها وزرق
منزراق ديدكلرى كوندر ايله اعغه ديرلر وزرق ناقه بالانن كيبر وسوركه ده ديرلر يقال
زرقت الناقة الرجل اذا اخرته الى وراء الانزراق همزه نك وزانك كسريله بالان كيبر وسورلمك
المزراق ميمك كسرى وزانك سكونيله قصه اولان كوندر دريح قصيره معناسنه الزرنوقان
زانك ونونك ضمى وراىنك ما بيننده سكونيله ايكى ميل دركه قيو اوزرينه يا بوب اوزرينه
بكره اصمق ايجون آرقرى اغاج قورلر واكرا اول ميللر بنادن اولميوب اغاجدن اولورسه
دعامتان ديرلر وآرقورى اولن اغاجه نجله ديرلر وقوغه اول اغاجه آصلور الزورق
على وزن حيدر بونوع خرده كمى الزرق زانك ضمى وراىنك فتحى وتشديديله برجنس طوغان
دركه انوكله صيد اولنور فرأ ايدى آق اولن طوغان در بازابيض معناسنه الزراريق
زانك فتحى وراىنك كسرى ومديله جمعى طوغانلر معناسنه الازارقه همزه نك فتحى وراىنك كسريله
خوارجدن برطائفه دركه نافع بن ازرق منسوب دركه دول بن حنيفه جماعتندن در الزرمانقة
زانك ضمى ونونك كسريله صوف دن برجنس جبه در وفى الحديث ان موسى عم لما اتى فرعون اتاه وعليه

زرمق

زرمانقة

زرمانقة جبة صوف ابو عبيد ايدى بن بونى عبرانيه ظن ايدردوم وتغسير حديث شريف
ده بعضيلر ايدى بو فارسى معرب در بونك اصلى اشتربانه در دوه جى متاعى معناسنه الزحق
زانك فتحى وعينك سكونيله چاغرماق يقال زعقت به زعقا الزعق فتحتيله مصدر در يقال
زعق يزعق من الباب الرابع الزعق زانك فتحى وعينك كسريله شول كمسنه دركه سرور زندن
فرح اوزره اولوب حيقره الازعاق همزه نك كسريله چاغرماق الانزعاق همزه نك
وزانك كسريله چاغرمق يقال ازعقه الخوف حتى زعق وانزعق المزعوق ميمك فتحى وعينك
ضمى ومديله قورقو دلب چاغردلن كمسنه يقال ازعقه فهو زعوق على غير القياس كذا قال
الاصمعى وقال الاموى زعقته فهو زعوق وزعوق طوزلو اولن طعامه دخى ديرلر يقال
طعام مزعوق اذا اكثر ملحه الزعاق زانك ضمى وعينك تخفيفيله طوزلى صو يقال ماء زعاق
اى ملح الزعفوق زانك وفانك ضميله وما بيننده عينك سكونيله بدخوى اولن كمسنه
سيئ الخلق معناسنه الزق زانك كسرى وقافك تشديديله تلوم سقاء معناسنه الازقاق
همزه نك فتحى ايله جمع قلتى الزقاق زانك كسريله جمع كثرتى الزقاق زانك ضمى وقافك تشديديله
كذلك جمعى ذئاب ايله ذؤبان كبى ذئبك جمعنده قوردلر معناسنه وزقاق زقاقك
دخى جمعى كلور على ما سيجيئ خوار ايله خوران كبى حاء مهمله ايله ولدنا قه معناسنه الزقيق
على وزن التكريم دريى باشى جانبندن صويوب چقارمق خلقك معتادنه مخالف
الزقاق زانك ضمله صوقاق تذكير وتأنيث جائز در اخفش ايدى اهل حجاز
طريق وصراط وسبيل وسوق وزقاق وكلائى كه كلافك فتحى ولامك تشديديله سوق بصره
دن عبارت در مؤنث قيلورلر وبنو تميم بونلرى جمله مذكر قيلورلر الازقه همزه نك فتحى
وزانك كسرى ايله جمعى صوقاقلر معناسنه حوار ايله احوره كبى نته كم الآن مرور ايتدى الزق

زعق
زعفق
زقق

زانك فتحيله قوش با وربسنه آغزی ایله غدا ویرمك یقال زقه یزقه من الباب الاول اذا اطعم فرخه بفیه الزقزقة علی وزن الزلزلة طفلی اویناتمق ترقیص الطفل معناسنه

زلق

الزلق فتحتیله طابنجاق یر دحض معناسنه وبو اصلنده زلقت رجله دن مصدر در یقال زلقت رجله زلقا من الباب الرابع و زلق دوز یره دخی دیرلر که اننده بر نسنه اولمیه منه قوله تعالی فتصبح صعیدا زلقا ای ارضا ملساء لیس بها شیء و زلق کذلك طوارك عجزینه دخی دیرلر الزلق زانك فتحی ولامك سکونیله تراش ایتمك یقال زلق راسه یزلقه زلقا من الباب الثانی اذا حلقه وترجمهٔ مختار ده باب اوّله اثبات اولنمشدر سهودر الازلاق همزه نك کسریله طابندرمق یقال ازلقته انا وازلاق ناقه ولدن اسقاط ایتمکه دخی دیرلر یقال ازلقت الناقة اذا اسقطت وازلاق باش تراش اتمکه دخی دیرلر التزلیق علی وزن التکریم باش تراش ایتمك یقال ازلقه و زلّقه تزلیقا المزلق میمك ولامك فتحیله طابنجاق الزلاقة زانك فتحی ولامك تشدیدیله بمعناها المزلاق میمك کسریله و زانك سکونیله شول نسنه در که اوکلهٔ قپو بکدیلور و آچلور مفتاح حسنه مزلاج کبی وزنا ومعنا وحزلاق شول اته دیرلر که ولدن چوق اسقاط ایلیه الزلیق زانك فتحی ولامك کسری ومدیله اناسی قرنندن دوشن ولد الزلق زانك فتحی ولامك کسریله شول کمسنه درکه جماع ایتمزدن اول انزال ایده الزملق زانك ضمی ومیمك فتحی ولامك کسریله هدبد وزنی اوزره بمعناه الزمالق زانك ضمی ولامك کسریله بمعناه ایضا الزمّلق زانك ضمی ومیمك فتحی وتشدیدیله بمعناه کذلك یقال رجل زمالق وزمالق اذا کان ینزل قبل ان یجامع الزمّلیق زانك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله ویانك سکونیله

زمق

زنق

برجنس شفتالی درکه توپی یوقدر والکالسان فارسیده شفتالو رنك دیرلر الزناق

زانك

زانك کسریله بر باغ درکه اوبانه چکه التندن باغلرلر که ترکیده الکا کلغش دیرلر وزانك مکسور اولمسی صاحب مهذبك تصریحنه وشیخ صحاحك ضبطینه بنادر اما قاموسده زا مضموم اولمغله اثبات اولنمشدر ایکی سیده لغت اولمق احتمالی واردر وزناق نساء طائفه سنك زینتندن بیون حصدی دیدکلری نسنه یه دخی دیرلر الزنق زانك فتحی ونونك سکونیله آتك کلغشن باغلامق یقال زنقت الفرس الزنوق فتحتیله کلغش بغلیاجق یر الزنقة زانك فتحی ونونك سکونیله طار اولن صوقق نسکهٔ ضیقه معناسنه

زوق

المزنوق میمك فتحی ونونك ضمیله عامر بن الطفیلك آتنك اسمیدر الزاووق علی وزن الکافور ژیوه نك اسمیدر اهل مدینه لغتی اوزره وژیوه جمیع بلادلرده استعمال اولنور زیرا ژیوه یی التون ایله دمور اوزرینه وضع ایدرلر آتشله اوزره قونجق ژیوه کیدوب التون دمور اوزرنده قالسون دیو المزوّق میمك ضمی وواوك فتحی وتشدیدیله ذکر اولنان معنادن مأخوذدر بر مزیّن اولن نسنه یه مزوّق دیرلر اکرچه انده ژیوه یوغسه ده التزویق علی وزن التکریم زینت ایتمك یقال زوّقت الکتاب والکلام اذا حسّنته وقوّمته الزیق زانك کسری ومدیله یوملك یقاسندن بیونی احاطه ایدن یر و زیق بن بسطام قبیلهٔ شیباندن بر کمسنه نك اسمیدر التزییق فتحتیله ویانك ضمی وتشدیدیله تزیّن معناسنه در یقال تزیّقت المراة وتزیّقت بالقاف وبالغین المعجمة اذا تزیّنت واکتحلت

زهق

الزهوق ضمتیله کمکده ایلك چوق اولمق یقال زهق المخ تزهق من الباب الثالث اذا اکتنز فهو زاهق وبو یعقوب روایتیدر وزاهق شول طواره دیرلر که سمین اولوب ایلوکلو اوله وزهوق روحك چقمغه دخی دیرلر یقال زهقت نفسه تزهق زهوقا اذا خرجت وفی الحدیث ان النحر فی الحلق واللبة و

واقرقوا الانفس حتى تزهق يعنى دوه‌لى ابكى يردن ذبح ايدوب روحى چقنجه
توقف ايلمك وقال الله تعالى وتزهق انفسهم وهم كافرون وتزهق مضمحل اولمغه
دخى ديرلر يقال ذهقت قال الله تعالى وزهق الباطل اى اضمحل وزهوق
جماعتدن ايلرو كتمكه دخى ديرلر يقال زهقت الرجل تزهق زهوقا اذا سبقت
وتقدمت امام الخيل وزهوق اوق هدف تجاوز قلمغه دخى ديرلر وابو عبيد
مصنفنده ايتدى بو ذكر اولنانلرك فعلنده زهق يوقدر هانك كسريله بلكى زهق در
هانك فتحيله اگرچه بعض كمسنه زهق كسريله لغتدر زهق ده فتحله ديمشدر ديدى **الزاهق**
هانك كسريله شول ايلكدر كه كمكده جمع اولوب محكم اوله وزاهق ايلرو كيدن كمسنه معناسنه
ده كلور وعسكرده صنوب ايلرو كچنه دخى ديرلر **الزهق** زانك ضمى وهانك فتحى وتشديديله
ايلرو كچانلر معناسنه **المزهق** ميمك ضمى وهانك كسريله قاتل معناسنه در **المزهق** ميمك
ضمى وهانك فتحى ايله مقتول معناسنه در **الازهاق** همزه‌نك كسريله اوقى نشاندن
تجاوز ايدرمكه دخى ديرلر يقال ازهق السهم صاحبه وازهاق كاسه‌يى طولدرمغه
دخى ديرلر يقال ازهقت الدابة الاناء اذا ملأته وازهاق طوارا اگرى بوينسنه
كتورمكه دخى ديرلر يقال ازهقت الدابة السرج اذا قدمته والقته على عنقها و
كاه اولور زائله دخى استعمال اولنور وازهاق اولدرمكه دخى ديرلر قتل معناسنه
المزهوق ميمك ضمى وهانك كسريله سرعت ايدجى يقال رأيت فلانا مزهقا اى مغذا واغذ
غين وذالك معجمتيله سرعت ايتمكه ديرلر **الازاهيق** همزه‌نك فتحى وهانك كسرى ومديله
سرعت ايله سير ايتمك يقال فرس ذات ازاهيق اذا كانت ذات جرى سريع **الزهق**
زانك فتحى وهانك كسريله چابك اولن كمسنه يقال فلان اى نزق **المزهق** فتحتيله الجان

اولوب ودوزا اولان يير **الزهوق** زانك فتحى وهانك ضمى ومديله دبى دريك قويى
بعيدة القعر معناسنه وطاغده زيادة آشنا اولن يول **الانزهاق** همزه‌نك وزانك
كسريله طوارا ودها قدن صچرامق ياخود قچار ايكن صچرامق يقال انزهقت الدابة
اذا ظفرت من الضرب او النفار **الزهلوق** زانك ولامك ضميله سمز اولن كمسنه
ولام زيادة اولمشدر **الزهالق** زانك فتحى ولامك كسريله شول يابان حمارلرى
دركه زياده سمزلكدن ارقه‌لرى دوز اوله اصمعى روايتى اوزره **الزهزقة** على
وزن الزلزلة شدتله كولمك ضحك شديد معناسنه

فصل السين

السبق سينك فتحى وبانك سكونيله يقال سابقته فسبقته سبقا يعنى آنكله يارشدم وسبق
ايتدم باب مفاعله‌دن اولور **الاستباق** همزه‌نك وتانك كسريله يارشمق ايچون سكردشمك
يقال استبقنا في العدو اى تسابقنا واوق آتشمه‌ده يارشمغه دخى ديرلر نتكم
بارى تعالينك ذهبنا نستبق ديدوكى قولنده مراد تنتقل در ديمشدر بعضيلر و
انتضال اوق آتشمغه ديرلر **السابقة** بانك كسرى ايله ايلرو كچمك يقال له سابقة في
هذا الامر اذا سبق الناس اليه يعنى سايرلردن مقدم ايشلمش اوله **السبق** فتحتيله شول
معتبر نسنه دركه يارش اهلى اولنلر آنى مابينلرنده وضع ايدرلر اوكدل معناسنه
سباق البازى سينك كسريله طوغانك ايكى اياغنده اولان بارغ كرك قايشدن كرك
غيرى نسنه‌دن **السنوق** سينك ضمى وتانك ضمى وتشديديله ومديله وسينك فتحى ايله
دخى لغتدر والباقى على حاله يرمازا قچه زيف ونبهرج معناسنه وبو كلمه كه بو اسلوب
اوله اول مفتوح الاول در الا دورت كلمه كه نادردر انلرك برى سبوح وبرى
قدوس وبرى ذروح وبرى دخى ستوق دركه ذروح دن ماعداسى مفتوح

سنق

اوزره

ومضموم اولور و ذروح مضموم اولور مفتوح اولماز و ذروح بر قرمزی بوجکدر که نقطه لری وار در سموم‌دن در المساتق میمک فتحی و تانک کسریله شول کورکلر در که بکلری

اوزون در المستقه میمک فتحی و سینک سکونی و تانک فتحیله واحدی ذکر اولنان کورک

سحق

وابو عبید ایتدی بونک اصلی لسان فارسیده مُشته در تعریب اولنمشدر السحق سینک

فتحی و حانک سکونیله بر نسنه‌یی بوشتق یقال سحقت الشیء وسحق اسکی بزه دخی دیرلر و

سحق سکرته‌دن اشاغی و یوریه‌دن یوقرو اولن یلیه دخی دیرلر الانسحاق همزه‌نک

وسینک کسریله یوشمه در یقال سحقته فانسحق السحق سینک ضمی و حانک سکونیله اراق

اولمق معناسنه در وسحق دخی جائزدر ضمتینله عسر ایله عسر کبی یقال سحق الشیء من الباب

الی مس وسحیق اوزون اولن خرما اغاجلرینه دخی دیرلر سحوقک جمعی در علی ما سیجیء

السحیق سینک فتحی و حانک کسری و مدیله اراق اولن نسنه بعید معناسنه الاسحاق

همزه‌نک کسریله اراق ایتمک یقال اسحقه الله ای ابعده و بز اسکمک معناسنه ده کلور یقال

اسحق الثوب اذا اخلق وبلی و بو یعقوب روایتی در و اسحاق دوه ایاغی آشناغه

دخی دیرلر یقال اسحق خف البعیر اذا مرن و مرن را مهمله ایله دوه نک ایاغی ملایم

اولمقه دیرلر آشنادن و اسحاق ممه‌نک سودی کیدوب ممه‌سی چکلوب قارنه یاپشماغه

دیرلر و اسحاق رجالدن[اسماء ج] در اکر بو لفظه اسمی عجمی مراد اولورسه معرفه ده لا ینصرف اولور

اصلنده تغییر اولنوب کلام عربده غیر معروف واقع اولدیغندن اوتری و اکر اسحقه

السحق‌دن اولوب مصدردن معقول مراد اولورسه ابعده السحق معناسنه بو حینده منصرف

اولور زیرا کلام اصلنده تغییر اولنمامش اولور السحوق سینک فتحی و حانک ضمی و مدیله

اوزون اولن خرما اغاجی نخل طویل معناسنه وسحق جمعیدر کبک اوزننه دخی دیرلر ارکک

اولسون

اولسون دیشی اولسون یقال اتان سحوق وحمار سحوق ای طویل السوحق

علی وزن حیدر اوزون معناسنه در السمحوق سینک و حانک ضمی و میمک سکونی

ایله کذلک اوزون خرما اغاجی در میم زائده در السماق سینک کسری و میمک سکونیله

باش کملکینک اوزرنده بر یوفقه دری در و اول دریه باش یاپرغنه

سمحاق دیدکلری بوندن ماخوذ در سماحیق السماء سینک فتحی و حانک کسری و مدیله

کوک یوزنده اولن یوفقه بلوطلر معناسنه در و اتیح یاغی اوزرنده اولن انجه دریلره

دخی سماحیق دیرلر جوهری ایدر بن ظن ایدرم که اشبو میملر زیاده در اوله صاحب

قاموس حروف اصولدن اعتبار ایتمش در السودق علی وزن جعفر والدال المهملة

بلنزک سوار معناسنه بو ذکر اولنان صاحب قاموسک تصریحنه بناء در اکرچه نسخ صحیح

صحاحده و سایر لغاتنده ذال معجمه ایله واقع اولمشدر وسوذق کذلک بلکبانه دخی دیرلر

که طوغان جنسندن در السودنیق سینک و دالک فتحی و نونک کسری و مدیله کذلک بلکبان

صنغر معناسنه وکاه اولور صنغر چغره دخی اطلاق اولنور السیدنوق سینک و دالک فتحی

و نونک ضمی و مدیله بلکبان معناسنه السودانق سینک ضمی و مدیله و نونک کسریله بمعنا

ایضا السدق فتحتینله سایه کیجه‌سی دیدکلری کیجه کی تبرسا لرانده او دیقارلر لسان

سرق

فارسی اوزره سده لفظندن معرب در سینی مهمله ایله السرق فتحتینله اوغرلق

یقال سرق منه مالا یسرق سرقا من الباب الثانی وکاه اولور سرقه مالا دخی

دیرلر سرقه منه مالا معناسنه و فی المثل سرق منه مالا مجشرق السارق فانحر یعنی

اصل حالی حاجی کندن بو غارلیوب صبر ایتدی سارق صبر اتدی و سرق کذلک

اوغرلق معناسنه اسم در و سرق حریرده اولن قماشلره دخی دیرلر علی ما سیجیء السرقه

كذلك سينك فتحى ورانك كسريله اسم در اوغرلق معناسنه السَّرِق على وزن الكتف بو اوغرلغه نسبت
اتمك يقال سرّق اذا نسبه الى السرقة وقرئ ان ابنك سُرّق الاستراق همزه نك وتانك كسريله
بر نسنه يى كزلو ايتمكه ديرلر يقال استرق السمع اى سرق مستخفيا موجود اولن نسخ صحاحده بويله
واقع اولمشدر لكن ظاهر بو ايدى كه اى سمع مستخفيا دينليدى المسارقة ميمك ضمى ورانك فتحيله بر
نسنه يه اوغرلين بقاغه ديرلر هو يسارق النظر اليه اذا اهتبل غفلته لينظر اليه واهتبال فرصت
دوشرمكه ديرلر السَّرَق فتحتيله حريردن اولن قماشلر وابو عبيد ايتدى سرق اق حريردن
اولنه ديرلر وسرق اوغرلماغه دخى ديرلر علماء آنفا السرقة فتحتيله واحدى وبونك اصلى
لسان فارسيده سره در جيد معناسنه تعريب اولنوب سرق دينمشدر نته كم بَرَه حَمَل معناسنه
تعريب اولنوب بَرَق دينمشدر ويلمه قفتان معناسنه تعريب اولنوب يلمق دينمشدر استبرق
همزه نك كسرى وتانك ورانك فتحى وسينك وبانك سكونيله قالين اولن اطلس بسرق سينك ضمى
ورانك فتحى وتشديديله مسرقان ميمك ورانك فتحيله مذبورلر بر موضعك اسميدر وبعضى نسخه ده
رانك ضميله دخى روايت اولنمشدر سراقة ضم سينله صحابه دن بر كمسنه نك اسميدر كه اول سراقه
سردق — ابن جعشم در جيمك وشينك ضمى ايله سرادق سينك ضمى ودالك كسريله سَرَاپرده السرادقات
وزنى مذبور اوزره جمعى وهر اوكه بزدن اوله اكا سرادق ديرلر المسردق ميمك ضمى و
سرمق — سينك ودالك فتحيله سراپرده لر اولن او يقال بيت مسردق السرمق جعفر وزنى اوزره
سفق — سركن ديدكلرى اوت السفق سينك فتحى وفانك سكونيله قپويى اورتمك الاسفاق
همزه نك كسريله كذلك قپويى اورتمك الانسفاق همزه نك وسينك كسريله قپو اورتلمك يقال
سفقت الباب واسفقته اذا رددته فانسفق السفيق سينك فتحى وفانك كسرى ومديله صفيق
طوقنمش اولن بز صفيق معناسنه وسفيق بى حيا اولوب يوزى برك اولن كمسنه يه دخى ديرلر

يقال

يقال رجل سفيق الوجه اى وقح السفاقة سينك فتحيله بز صيق طوقنمق ويوز برك اولوب بى حيا
اولمق يقال سفق سفاقة من الباب الخامس السفاسق سينك اولكى فتحى وثانيسنك كسرى ايله
قلجك يوزنده اولن يوللر طرايق السيف معناسنه فارسى معربدر وابو عبيد ايتدى
سلق — سفاسق قلجك يوزنده اولن جوهرى در فرند سيف معناسنه السلق فتحتيله دوزير فلاح
صفصف معناسنه السلقان سينك ضمى ولامك سكونيله جمعى خلقان ايله خلق كبى السملق على وزن
حيدر كذلك دوزير معناسنه ميم زياده سيله السمالق سينك فتحى ولامك كسريله جمعى دوزيرلر
معناسنه السلق سينك فتحى ولامك سكونيله بر كمسنه يى ارقه سى اوزره براقمق يقال طعنه
فسلقه اذا القيه على ظهره وسلق چاغرماق معناسنه ده كلور صلق ده لغت در صاد مهمله
ايله وقافله وسلق دل ايله بر كمسنه يه اذا اتمكه دخى ديرلر شدة قول باللسان معناسنه
قال الله تعالى سلقوكم بالسنة حداد وابو عبيد ايتدى بالغوا فيكم بالكلام معناسنه در
وسلق طغرجغى باغلمغه دخى ديرلر يقال سلقت المزادة اذا دهنتها ومزاده ميمك فتحى ايله
آزق قويه جق انبانه ديرلر وسلق بر نسنه يى چولمكه قويوب فى الجمله قيناتمغه دخى ديرلر
سلقت البقل والبيض اذا اغليته بالنار اغلاءة خفيفة وسلق طوارك ارقه سنده ياغر
يرنده قالن بياضه دخى ديرلر وسلق چوالك بر قولپن اول بر قولپنه كچورمكه دخى ديرلر
السلقاء سينك كسرى والفك مديله كذلك ارقه اوزرينه براقمق يقال سلقيته سلقاء اذا
القيته على ظهره آخرينه يا زياده اتمكله نته كم جعبيته جعباء دينلر جعبه دن مأخوذ
اولغله صرعته معناسنه وعورتى ارقه سى اوزره ياتروب جماع اتمكه دخى ديرلر يقال
سلقها سلقا اذا بسطها ثم جامعها الاستلقاء همزه نك وتانك كسريله بر كمسنه ارقه سى اوزره
ياتمق يقال استلقى الرجل اذا نام على ظهره وهو افعنلى الاسلنقاء همزه نك ولامك كسريله

بمعناه يقال اسلنقى وهو افعنلى المسلاق ميمك كسرى وسينك سكونيله خطيب بليغ اولن
كمسنه نك آوازى بلند اولوب كلامى فصيح اولمق جهتندن السلاق سينك فتحى ولامك
تشديديله بمعناه المسلق ميمك كسرى وسينك سكونى ولامك فتحيله بمعناه ايضا يقال خطيب
مسقع مسلق ومسقع سين ايله وصاد ايله لغتدر السلاق سينك ضمى ايله شول سوچلكه
دركه دلك دبنده چقر بعضيلر ابتدى ديش دبنك درسى صو يلمقدر السلق
سينك كسرى ولامك سكونيله قورد كه سباع قسمندندر السلقة سينك كذلك كسرى ولامك
سكونيله مؤنثى وكاه اولور يوزى تر اولن عورته دخى سلقة ديرلر وسلق بازى
ديدكلرى اوته دخى ديرلركه اكل اولنور السليقة سينك فتحى ولامك كسرى ومديله دوه نك
ياننده قولن يرندن باقى قلان اثردر وسليقة طبيعة دخى ديرلر يقال فلان يتكلم بالسليقة
اى بالطبع لا عن تعلم يعنى كلمات صادره محضا طبيعتدن ناشى اولديغجون طبيعته منسوب اولور
التسلق فتحتيله ولامك ضمى وتشديديله ديوار اوزرينه چقمق يقال تسلق الجدار اذا تسوره
السلوقى سينك فتحى ولامك كسرى ومديله شول نسنه دركه اغاجدن دكلور سلوق
سينك فتحى ولامك ضمى ومديله يمن ولايتنده بر قريه نك اسميدركه انكا دروع وكلاب
نسبت اولنوب دروع سلوقية ديرلر بعضيلر ايتدى سلوق لان ديكه معروف
شهرك اسميدركه كلاب سلوقية انكا نسبت اولنور السموق ضمتينله يوكسك واوزون
اولمق يقال سمق سموقا من الباب الاول اذا علا وطال السماق سينك ضمى وميمك تشديديله
معروفدر السماق سينك ضمى وميمك تخفيفيله خالص يلان كه ايچنده كرچك نسنه اولميه يقال
كذب سماق اذا كان خالصا السميقان سينك فتحى وميمك كسرى ومديله اوكوز بيونى دورغنده
اولن ايكى اغاجدركه اوكوزك بوينن احاطه ايدر طوق مثالنده السمسق سينلرك فتحى

سمق

وما بينده ميمك سكونيله بر خوب تخولو اوت دركه الكا مرزنكوش ديرلر بعضيلر
مرزنكوش چيچكدر ديدكلرى معروف چيچكدر رنكه ديمش كذا فى بعض نسخ الصحاح السنق
فتحتيله تخمه اولمق يقال شرب الفصيل حتى سنق من الباب الرابع وفصيل فا ايله و
صاد مهمله ايله دوه ياورسى الساق على وزن الحال اياغك انجكى در وسوق سينك
ضمى ومديله جمعى اسد ايله اسدكى نته كم عن قريب اشارت اولنور السيقان سينك
كسرى ومديله كذلك جمعى انجكلر معناسنه الاسوق همزه نك فتحى وواوك ضميله كذلك جمعى
السوقاء سينك فتحى وواوك سكونى والفك مديله بالدرى خوب اولن عورت الاسوق
همزه نك وواوك فتحيله بالدرى خوب اولن ار واسوق بجعلرى اوزون اولن ار
دخى ديرلر طويل الساقين معناسنه وساق برى برى اردنجه معناسنه دخى كلور يقال
ولدت فلانة ثلثة بنين على ساق واحدة اى بعضهم على اثر بعض ليست بينهم جارية
وساق اغاجك اوزرنه دخى ديرلر جذع شجر معناسنه وساق قمارينك اركلنه
دخى ديرلر وساق شدت معناسنه ده كلور منه قوله تعالى يوم يكشف عن ساق
اى عن شدة المساوقة ميمك ضمى وواوك فتحيله شدتده تخرا يدشمه منه قوله تعالى
ساوقه اذا فاخره ابتنا اشد وساقة الجيش عسكرك آخرنده اولن آلاى السوق
سينك ضمى ومديله بازار چارشو معناسنه تذكيرى وتانيثى جائزدر وسوق الحرب
اوغراش يرينه ديرلر وسوق سانك جمعى دخى كلور انجكلر معناسنه اسد ايله اسدكى
نته كم مرور ايتدى وسوق سوقه نك دخى جمعى كلور نوكرلر معناسنه التسوق فتحتيله
وواوك ضمى وتشديديله آلم صاتم ايتمك يقال تسوق القوم اذا باعوا واشتروا السوقة
سينك ضمى ومديله ال التنده اولان آدملر نوكرلر معناسنه بونده مذكر ومؤنث وواحد

سنق

سوق

وجمع برابر اولور السوق سینك فتحی و واوك سكونیله سورمك السیاق سینك
كسریله بمعناه یقال ساق الماشیة یسوقها سوقا وسیاقا وسوق برکسنه نك انجکنه
اورمغه دخی دیرلر تقول سقت الرجل ای اصبت ساقه وسیاق نزع روحه دخی
دیرلر یقال رایت فلانا یسوق ای ینزع عند الموت السایق یانك کسری ایله سوزجی
السواق سینك فتحی و واوك تشدیدیله مبالغه ایله سوریجی الاستیاق همزه نك و تانك
کسریله سورمك الانسیاق همزه نك و سینك کسریله سورلمك یقال استاقها فانساقت
السیقة سینك فتحی و یانك کسری و مدیله تشدیدیله شول طواردرکه انی عدو غارت
ایدوب سورمش اوله وسبق ابو زید روایتی اوزره شول بلوددرکه انی یل سوره
و یغمور اولمیه الاساقة همزه نك کسریله سورمك اچون طوار ویرمك یقال اسقتك
ابلا ای اعطیتك ابلا تسوقها السویق سینك فتحی و واوك کسریله و مدیله بسته دیدوکی
معروف نسنه که ماکولات قسمندندر السهوق سینك و واوك فتحیله و هانك سکونیله
رجالدن اوزون اولن کمسنه و شدیدا اولن یله دخی دیرلر فرّاء روایتی اوزره
فصل الشین الشبق فتحتیله شهوت غالب اولمق یقال شبق یشبق
من الباب الرابع الشبرقة علی وزن الدحرجة بزیرتمق الشبراق شینك کسری و بانك
سکونیله بمعناه یقول شبرقت الثوب شبرقة و شبراقا اذا مزقته و شبرق قطع معناسنه
دخی کلور یقال شبرقت اللحم و شبرقته ای قطعته الشبرق شینك و رانك کسریله و بانك
سکونیله بر جنس دیکندرکه تازه سنه شبرق و یابسنه ضریع دیرلر کعبه یوللرنده چوق
اولور بیره یا یلور ساقی اولماز قورید قده کدی طرناغی کبی دیکنلری اولور الشبارق
شینك ضمی و رانك کسریله شول بزدرکه بریری اسکش اوله معرب درعذا فره ملحق در وعذافر

عنك

عنك ضمی ایله بیوك اولن دوه الشدق شینك کسری و دالك سکونیله اغزك برجانبی
یقال تنفخ فی شدقیه ای فی جانب فیه الاشداق همزه نك کسریله جمعی اغز جانبلری معناسنه
الشدق اغزك کوشه سی بیوك اولمق الاشدق همزه نك و دالك فتحیله اغزی کوشه سی
بیوك اولن کمسنه یقال خطیب اشدق المتشدق میمك ضمی و دالك کسریله شول کمسنه درکه
اغزك کوشه سن سویلرایکن دیو شره فصاحتله سویلمك قصد ایدوب الشرق شینك
فتحی و رانك سکونیله کون طوغاجق یر مشرق معناسنه و شرق کونشك کندویه دخی دیرلر
یقال طلع الشرق و شرق کون طوغمغه دخی دیر الشروق ضمتیله بمعناه یقال شرقت شرقا
و شروقا من الباب الاول اذا طلعت و شرق قیونك قولاغن یارمغه ده دیرلر یقال
شرقت الشاة اشرقها شرقا اذا شققت اذنها الشرق فتحتیله قیونك قولاغی یارلمق
یقال شرقت الشاة شرقا من الباب الرابع و شرق غم و غصه یه ده دیرلر یقال شرق
بریقه اذا غصّ به یعنی کندی اغزی یاریله بوغلمه و فی الحدیث یؤخرون الصلاة
الی شرق الموتی یعنی نمازی تأخیر ایدرلر کونشدن بر لمعه قالنجه عند الموت کندی یاریله
بوغلان کمسنه نك حیاتی مقدارنجه الشارق رانك کسریله ضیالی معناسنه یقال لا اتیك
ما ذرّ شارق و ذرّ دال معجمه ایله طلوع معناسنه در المشرقان میمك فتحی و رانك
ضمیله شول موضعدرکه انده کونش اچون اوتررلر المشرقة میمك و رانك فتحیله بمعناها
الشرفة شینك فتحی و رانك سکونیله بمعناها المشراق میمك کسری و شینك سکونیله کذلك
بمعناها پس اشبو ذکر اولنان دورت لغت اولور کونش اچون اختیار اولنان یر
معناسنده التشرق فتحتیله و رانك ضمی و تشدیدیله کونه قرشو اولن یرده اوتورمق
تقول تشرقت اذا جلست فیه الاشراق همزه نك کسریله ضیا لو اولمق یقال اشرقت

اذا اضائت واشراق ضیالنمه داخل اولمغه دخی دیرلر یقال اشرق الرجل اذا دخل
فی شروق الشمس واشراق یوز نورانی اولمغه دخی دیرلر یقال اشرق وجهه اذا اضاء
وتلألأ حسنا التشرق شینک فتحی ورانک کسریله شول ات درکه اوزرنده اصلا یاغ
اولمیه التشریق علی وزن التکریم ات قورتماق تقدید اللحم معناسنه ایام تشریقه
ایام تشریق دیدکلری بوندن مأخوذدر وایام تشریق اوچ کوندر که انلر قربان
بیرامنک اول کوننده صکره کلن کونلردر زیرا قربان اتلری اول کونده کونشه قرشو
شرلوب قورتیلور بعضلر ایتدی ایام تشریق دیدیلر چونکه اشرق ثبیر کیما نغیر
قوللرندن اوترو وثبیر ثاء مثلثه نک فتحی وباء موحده نک کسری ومدیله مکه مشرفه
ده بر طاغک اسمیدر واغارت سرعت ایتمک معناسنه در وبو یعقوب روایتیدر
وابن الاعرابی ایتدی قربان کنش مشرق اولمینجه ذبح اولنمدوغی ایچون ایام
تشریق دیدیلر وتشریق مشرق جانبنه کتمکه دخی دیرلر یقال شتان بین مشرق
ومغرب المشرّق میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله مصلی معناسنه در ومشرّق مسجد جمعه
دخی دیرلر شریق شینک فتحی ورانک کسری ومدیله بر رجلک اسمیدر الشفق فتحتینله

شفق

کونش ضیاسنک بقیه سی وحمرتیدر ابتداء لیلدن یاتسو نمازی وقتنه قریب اولنجه
وخلیل ایتدی شفق غروب شمسدن واقع اولن حمرتدر عشاء اخر وقتنه دک
وفراء ایتدی بعض عربدن ایشتدم که علیه ثوب کانه الشفق دیر ایدی قرمزی
کیان کمسنه حقنده الشفقة کذلک فتحتینله اسمدر مرحمت معناسندن وشفق بر نسنه نک
بیرمازنه دخی دیرلر وشفق شفقته دخی دیرلر المشفّق میمک ضمی وفانک فتحی وتشدیدیله
کذلک بیرمازه دیرلر یقال عطاء مشفّق ای مقلل الاشفاق همزه نک کسریله شفقت ایتمک

تقول

تقول اشفقت منه علیه واشفاق حذر ایتمک معناسنه ده کلور تقول اشفقت منه
حالاکه ذکر اولنان معنالره دلالت ایدن اشفاقک ثلاثیسی مرحمت معناسندن غیریه
دلالت اتمز مثلا شفقت دیمزلر حذرت معناسنه اما ابن درید ایتدی شفقت واشفقت
دیرلر بر معنایه واهل لغت بونی انکار ایدوب شفقت کلمه سین جائز کورمدیلر المشفق
میمک ضمی وشینک سکونی وفانک کسریله شفقت ایدیجی کمسنه الشفیق شینک فتحی وفانک
کسری ومدیله بمعناه الشق شنک فتحی وقافک تشدیدیله یارق معناسنه الشقوق

شعق

ضمتینله جمعی یارقلر معناسنه وشق اصلنده مصدر ایدی تقول بید فلان وبرجله
شقوق ولا تقل شقاق وشق صحیح معناسنه ده کلور یقال شققت الشیء فانشق ویقال
شق فلان العصا اذا فارق الجماعة یعنی بو بر کلامدر که جماعتدن مفارقت ایدن
کمسنه حقنده استعمال اولنور وشق دوه نک آضسی چیقاغه دخی دیرلر یقال شق
ناب البعیر اذا طلع وهو لغة فی شقاء وشق مشقتلو معناسنه ده کلور یقال شق
علی الشیء یشق شقا من الباب الاول وشق میت بر جانبه باقوب قالمغه دخی دیرلر یقال
شق بصر المیت اذا نظر الی شیء لا یرتد الیه طرفه ولا تقل شق المیت بصره الانشقاق
همزه نک وشینک کسریله یارلماق انشقاق العصا بر خصوص بر اکنده اولمغه دیرلر یقال
انشقت العصا اذا تفرق الامر الشقاق شینک ضمیله بر مرضدر که طوارک بلکنه عارض
اولور وکاه اولور انجکنه دخی سرایت ایدر یعقوب روایتیدر اوزره الشق والشقة
ایکیسنده دخی شینک کسریله بر نسنه نک نصفی یقال اخذت شق الشاة وشقة الشاة وشق
طاغک بر جانبنه دخی دیرلر وفی حدیث ام زرع وجدنی فی اهل غنیمة وابو عبید ایتدی
شق بر موضعک اسمیدر وشق یاریه دخی دیرلر یقال هو اخی وشق نفسی وشق مشقت معناسنه

كلور ومنه قوله تعالى لم تكونوا بالغيه الا بشق الانفس وكاه اولور مفتوح قلنور
ابو عبيده روايتى اوزره وشقه شول باريه دخى ديرلر كه تخته‌دن ياخود اغاجدن قوپر
غضبناك اولان كمسنه ايچون احتد فطارت منه شقة ديرلر يعنى زياده كلوب اندن بر
پاره قوپر هوايه اوچدى ديرلر وشقه اران اولن شقره دخى ديرلر يقال شقه شاقة
الشقة شينك ضميله بر پاره قماش وصاحب صحاح شقه‌يى اوكى بتون اولميان
قفتان ايله تفسير ايتمشدر جوهرينك وصاحب قاموسك تصريحنه مخالف در نظر اولنه
وشقه سفر بعيده دخى ديرلر يقال شقة شقة الشقيق شينك فتحى وقافك كسرى ومديله
بر پاره نك اوشى ومقابلى مثلا بر نسنه ايكى بولنسه هر بر نصفى آخرك شقيقى اولور بو سبيدن
فلان شقيق فلان ديرلر قرنداشى معناسنه الشقيقة شينك فتحى وقافك كسرى ومديله
ايكى قومدن اولن دپه نك اره‌سنده اوتلوق بتوران يير الشقايق شينك فتحى وبانك
كسرى ايله جمعى وشقايق النعمان كلنجك چچه‌كى ديمك ايله معروف اولن چچكدر كه الا لاله
كوهى دخى ديرلر واحدى وجمعى برابردر نعمانه اضافت ايله استعمال اولنديغنك
سببى بودر كه نعمان نام كمسنه بر ييرى قوروب ذكر اولنان چچكلى تكثير ايچون بناء على
ذلك شقايق النعمان ديديلر وشقيقه شول آغرى‌در كه باشنك ويوزك نصفنه آخذ
ايدر وشقيقه نعمان بن المنذرك جده‌سينك دخى اسمى‌در الاشق همزه‌نك وشينك فتحيله
اوزون اولن آت يقال فرس اشق اى طويل الشقاء شينك فتحى والفك مديله مؤنثى
اوزون اولن بونه معناسنه المشاقة ميمك ضمى وقافك تشديديله مخالفت وعداوت
ايتمك الشقاق شينك كسريله بمعناها الاشتقاق همزه‌نك وتانك كسريله بر نسنه‌نك ياريسى
آلمق واشتقاق كلامده خصوصنده طوغيسن ترك ايدوب صاغ جانبى وصول جانبى اخذ

ايتمك

ايتمكه‌دن ديرلر وبر حرفك بر حرفدن اشتقاقى حرف اولينك ثانيدن اخذ ايتمكدر
التشقق فتحتيله وقافك ضمى وتشديديله يارلمق يقال شقق الحطب فتشقق الشقشقة عادن
الزلزله اركك اوتمك يقال شقشق الفحل شقشقة اذا هدر والعصفور يشقشق فى صوته
يعنى شقشقه سرچه صوتنده دخى استعمال اولنور الشقشقة شينلرينك كسريله شول نسنه
دركه دوه كوكره‌دكى زماننده انى قرمزى چكرككى اغزندن چقارور قچ خطيبه ذو
شقشقة ديلر انى كوكره‌ين دوه‌يه تشبيه اولنور الشقراق شينك فتحى وقافك كسرى

شقرق

ورانك تشديديله وشينك كسرى دخى لغتدر شول قوشدر كه الاكبوغ بروندير ديرلر
بنكلرى اولور معناسنه وعرب طائفه‌سى اكا اخيل دخى ديرلر وآنى شوم عد
ايدرلر الشرقراق شينك وراينك كسريله بمعناه لغة فيه على مثال سرطراط وسرطراط
سين مهمله ايله بالوده ديرلر الشمق شينك وميمك فتحيله اوزون طويل معناسنه

شمق

ابو الشمقمق وزن مذكور اوزره شعرادن اولن مروان بن محمدك كنيتى‌در الشنق

شنق

فتحتيله زكاتك نصاب بنده ايكى فرضنك ما بيننه ديرلر وشنق باش اوزون اولمغه دخى ديرلر
الشناق شينك كسريله ايكى فرضنك ما بيننه صدقه اطلق وفى الحديث لا شناق اى لا يؤخذ
من الشنق حتى يتم وشنق ديت مرتبه‌سندن ادنى اولن ارش جنايه دخى ديرلر يعنى
ديتى تحمل ايدن عاقله ديتى سوق ايتدكده آنك يانجه پاره ارشى دخى اوله اكا
شنق ديرلر كويا كه اول ديت عظمانك متفرعاتندن اولور الاشناق همزه‌نك فتحيله
جمعى جراحت ارشلرى معناسنه وشناق قربه اغزن بغلدقلرى ايپه دخى ديرلر تقول
اشنقت القربة اذا شددتها بالشناق واشناق دوه اوزرنده اولن كمسنه يولار
ايله بوينى بكوركه‌دن ديرلر يقال شنق البعير اذا كففته بزمامه وانت راكبه واشناق

دوه باشن کندی بوقاری قالدرمغه ده دیرلر یقال اشنق البعیر بنفسه اذا
رفع راسه یتعدی ولا یتعدی الشنیق شینک فتحی ونونک کسری ومدیله اوغلن قلان
کمسنه الشنق شینک فتحی ونونک سکونیله دوه یی اوزنده اولن یولا رایله توسکر مکی
تقول شنقت البعیر اشنقه شنقا من الباب الاول اذا کففته بزمامه وانت راکبه الشناق
شینک فتحیله اوزون کمسنه المشنق میمک ضمی ونونک فتحی وتشدیدیله پاره لنمش ات کسائی
روایتی اوزره یقال لحم مشنق ای مقطع وبو اشناق دیندن مأخوذ در ننه کم الآن
مرور ایندی واموی ایندی مشنق شول خمیر پاره لرینه دیرلر که زیت یاغیله اشلرلر

شوق

الشوق شینک فتحی وواوک سکونیله برنسنه یه نفسی چکمک یقال شاقنی الشیء یشوقنی
الشائق یانک کسریله نفسی کندو یه چکیجی نسنه المشوق میمک فتحی وشینک ضمی ایله برنسنه یه
چکلن کمسنه الاشتیاق همزه نک وتانک کسریله نفس برنسنه یه چکنوب آرزو قلماق یقال
اشتاقه واشتاق الیه التشویق علی وزن التکریم برنسنه یه مشتوق قلمق التشوق فتحیله
وواوک ضمی وتشدیدیله برنسنه یه آرزومند اولمق تقول شوقتنی فتشوقت اذا هیج شوقک
المنشاق میمک ضمی وشینک سکونیله کذلک برنسنه یه آرزومند ولمق وکاه اولور ضرورت

شهق

شعر ایچون الفن همزه یه قلب ایدوب مفتوح قلورلر الشاهق ضمتیله مرتفع اولمق یقال
شهق یشهق من الباب الثالث اذا ارتفع الشاهق هانک کسریله یوکسک اولن طاغ
جبل مرتفع معناسنه وشاهق کاه اولور غضب شدیده دخی دیرلر یقال فلان ذو شاهق
اذا کان یشتد غضبه الشهیق شینک فتحی وهانک کسری ومدیله حمارک صوتنک ابتداسی وزفیر
صوتنک آخریدر وشهیق حمار چاغرمغه باشلماق معناسنه ده کلور یقال شهق یشهق من الباب
الثالث وشهق شهیقا من الباب الثانی بعضیلر ایندی شهیق نفسی تجرورد ایتمک وزفیر اخراج

ایتمکدر

ایتمکدر الشهقة شینک فتحی وهانک سکونیله چاغرمق صیحه معناسنه یقال شهق فلان
شهقة مات التشهاق تانک فتحی وشینک سکونیله شدت ایله چاغرماق شهاق معناسنه
یقال ضحک تشهاقا الشیق شینک کسری ومدیله طاغ جبل معناسنه ابن الاعرابی

شیق

روایتی اوزره بعضیلر ایندی شیق طاغک زیاده صرب یریدر الشیاق شینک کسریله
برنسنه یه ایپ بغلامق یقال شیقت الطنب الی الوتد مثل نطقته پس شیاق نیاط کبی
اولور وزنا ومعنی وطنب طاء مهمله ایله چادر اپینه دیرلر صاحب قاموس اشتیاقی
مأخوذ دردیمشدر وبعض نسخه ده شهق شیق اوزرینه تقدیم اولنمشدر بعضی نسخه ده
تأخیر اولنمشدر غالبا شیقک یاسی اصلیمی در یاخود واودن می منقلب اولمه در تردد
اولنمغیندر فصل الصاد الصدق صادک کسری ودالک
سکونیله خبر کرچک اولوب واقعه مطابق اولماق یقال صدق فی الحدیث ویقال الفیا صدقه
الحدیث یعنی اکا خبری کرچک سویلدی وفی المثل صدقنی سن بکره یعنی کرچک خبر ویردی
بکرنک سنن خبر ویرن وبکر باء موحده نک فتحی وکافک سکونیله تازه اولن دوه یه دیرلر
یعنی وقتا که ذکر اولنان دوه فرار ایندی صاحبی تسکین ایچون هدع دیدی وهدع
بر کلمه در که انونکله دوه لر یک خرده لری فرار ایتدکده تسکین اولنور ویقال صدقوهم
القتال یعنی انلره قتال خبرین کرچک سویلدیلر التصادق تانک فتحی ودالک ضمی ایله
بری برین خبرده یاخود محبتده تصدیق ایتمک یقال تصادقا فی الحدیث وفی المودة
المصدق میمک ضمی ودالک کسری وتشدیدیله شول کمسنه در که سنی خبرکده تصدیق ایدوب
کرچک سن دیه ومصدق قبول زکاتی جمع ایدنه دخی دیرلر المتصدق میمک ضمی ودالک
کسری وتشدیدیله صدقه ویرن کمسنه ومتصدق صدقه آلن کمسنه یه دیمزلر یقال مررت

بر جل يسأل ولا يقال يتصدق والعامة تقوله وقوله تعالى ان المصّدّقين و
المصّدّقات بتشديد الصاد اصله المتصدقين فقلبت التاء صادا وادغمت في مثلها
الصداقة صادك فتحيله دوستلق المصادقة مثلك ضمي ايله دوست لشمق الصديق صادك
فتحي ودالك كسري ومديله دوست اولن كمسنه الصديقة مؤنثي الاصدقاء همزه نك
فتحي ودالك كسري والفك مديله جمعي وگاه اولور واحده وجمعه ومؤنثه صديق اطلاق
اولنور يقال هن صديق كما وقع في الاشعار باعين اعداء وهن صديق الصديق
صادك ضمي ودالك فتحي ويانك كسري وتشديديله تصغيري در اخصّ اصدقائي معناسنه
يقال فلان صديقي اي اخصّ اصدقائي بس تصغير مدح ايچون در الصدّيق صادك
كسري ودالك كسري وتشديديله فسّيق وزني اوزره دائما تصديق اوزره اولن كمسنه
و قولن فعلي ايله تصديق ايدن كمسنه الصدق صادك فتحي ودالك سكونيله بركّا اولن كونذر
رمح صلب معناسنه بعضيلر ايتدي طوغري كوندر معناسنه در وملاقات تنده ونظر نده
استقامت اولمغه دخي ديرلر يقال قوم صدق ومثل فرس ورد وافراس ورد و
جون وجون وورد اولن اته ديرلر وجون اق اولنه ديرلر المصداق ميمك
كسري وصادك سكوني ايله برنسنه يي تصديق ايدن شيئ يقال هذا مصداق هذا
اي مايصدّقه ذو المصداق ميمك فتحي وصادك سكونيله حمله سي دروست اولن آت
وسكرتمسي دروست اولن آت يقال انه لذو مصداق اي صادق الحملة وصادق
الجري كانه ذو صدق فيما يعدل من ذلك الصدقة فتحتيله شول نسنه در كه آني فقرايه
تصدق ايدرسن الصداق صادك فتحيله والصداق صادك كسريله عورتك مهري الصدقة
صادك فتحي ودالك ضميله كذلك مهر معناسنه در منه قوله تعالى وآتوا النساء صدقاتهن نحلة و
نحلة.

ونحله نونك كسريله برنسنه يي دعواسز ونزاعسز احسان ايتمك الصدقة صادك
ضمي ودالك سكونيله بعناها الاصداق همزه نك كسريله عورتك نكاحنده مهر تعيين ايتمك
تقول اصدقت المراءة اذا سميت لها صداقا الصندوق صادك ضمي ونونك سكونيله شول
معروف ظرف دركه ايچنه متاع قورلر صادايله در يعقوب روايتي اوزره اكرچه سينله
دخي لغت در دعشلم الصناديق صادك فتحي ودالك كسري ومديله جمعي صندوقلر معناسنه
الصاعقة عينك كسريله شول آتشدر كه كوكدن دوشر رعد شديد زماننده يقال صعقتهم   صعق
السماء من الباب الثالث اذا القت عليهم الصاعقة وصاعقه حالي عذابدن ظاهر اولن
صوته دخي ديرلر صيحة العذاب معناسنه الصعقة صادك فتحي وعينك سكونيله بركسنه نك
عقلي كتمك التصعاق تانك فتحي وصادك سكونيله بعناها يقال صعق الرجل صعقة وتصعاقا
من الباب الرابع اذا غشي عليه وموت معناسنه ده كلور قال الله تعالى فصعق من في
السموات ومن في الارض اي مات الاصعاق همزه نك كسريله بركسنه نك عقلن كيدرمك
يقال اصعقه غيره الصعق بركل آواز يقال حمار صعق الصوت اي شديد الصوت وصعق
بركسنه نك اسمي در بنو صعفوق صادك فتحي وعينك سكوني وفانك ضمي ومديله يمامه   صعفق
تابع بر جماعتك اسمي در واسم اعجمي در عجمه دن وتعريفدن اوتري لاينصرف در و فعلول
وزني اوزره كلام عربده بركلمه كلمامشدر صعفوق دن غيري واما خرنوب فصحاء آنك خاسني
مضموم قيلورلر يا خود راسن مشدد قيلورلر نونن حذف ايتدكدن صكره و خرنوبك
حرف اولن مفتوح قلن عوام ناسدر الصعافقة صادك فتحي وفانك كسري ايله اصمعي روايتي
اوزره بر قوم دركه بي سرمايه تجارت ايچون بازاره حاضر اولوب تجار برنسنه
الشترا ايتدكده آنلر ايله بازارده بله داخل اولورلر الصعفق صادك وفانك فتحي وآخرنده يانك

تشدیدیله صعافقه طائفه سنك واحدی كه الا مرور ایتدی بعضیلر ایتدی واحدی
صعفوق در وجمعی صعافقه وصعافیق در الصفق صادك فتحی وفانك سكونی ایله شول
ضرب در كه انوك اوازی ایشدلور التصفیق علی وزن التكریم بمعناه یقال صفقته الریح
من الباب الثانی وصفقته وایكی بری برینه اورمغله حاصل قلمغه دخی دیرلر وتصفیق
شرابی بیر قابدن بیر قابه تجدیدا ایتمكه دخی دیرلر وتصفیق دوه یی بر مرعادن آخره
صالمغه ده دیرلر وصفق عقد بیع ایچون الی اله الماغه دخی دیرلر تقول صفقت له بالبیع
والبیعة صفقا ای ضربت یدك علی یده وصفق رده ومنعه دخی دیرلر یقال صفقته فانصفق
وصفق صادك فتحی وفانك سكونیله وصادك ضمی دخی لغت در ناحیه معناسنه بین صفق
الجبل ناحیه جبله دیرلر وصفق كوزی قپامغه دخی دیرلر یقال صفق عینه اذا ردها
وغمضها وتقول صفقت الباب اذا رددته وصفق عود دیمكله معروف سازك قللری
دبرتمكه دخی دیرلر وروزكار اشجاری بری برینه اوروب تحریك ایتمكه ده دیرلر
الاصطفاق همزه نك وطانك كسریله متحرك اولمق صفقت العود اذا حركت اوتاره
فاصطفق ویقال الریح تصفق الاشجار فتصطفق ای تضطرب الصفقة صادك فتحی
وفانك سكونیله ال اله الماق ایله اولن عقد یقال ربحت صفقتك للشراء وصفقة رابحة
وصفقة خاسرة التصافق تانك فتحی وفانك ضمیله حالت بیعده قول وقرار وعهد
وایمان اوزره ال اله یاپشماق نته كم بیعته رسلده وبیعة مثا بخده معروف در یقال
تصافق القوم عند البیعة الاصفاق همزه نك كسری وصادك سكونیله قبوبی اورتمك
یقال اصفقت الباب واصفاق اتفاقه دخی دیرلر یقال اصفقوا علی كذا ای اجتمعوا
واطبقوا علیه واصفاق ال برنسنه یه راست كلمكه دخی دیرلر یقال اصفقت یده بكذا

صفق

اذا

اذا صادفته ووافقته واصفاق قویونی كونده بر كره صاغمغه دخی دیرلر یقال اصفقت
الغنم اذا لم تحلبها فی الیوم الا مرة الصفاقة صادك فتحیله برنسنه محكم اولمق الصفیق
صادك فتحی وفانك كسری ومدیله محكم اولن نسنه یقال ثوب صفیق ای شدید النسج
ووجه صفیق ای خال عن الحیاء واصمعی كتابنده ایتدی الصفاق بالصاد المكسورة
الجلد الاسفل الذی تحت الجلد الذی علیه الشعر یعنی صفاق قل بتن دریك التنده
اولن یوفقه دری در الصفع فتحتیله شول صوددر كه بكی قربه یه دوكوب چالقرلر
تا كه ذكر اولنان صو قربه نك صاریسن اله یقال وردنا ماء كانه صفق الصلق صادك
فتحی ولامك سكونیله قاتی آواز ایله چاغرمق صوت شدید معناسنه اصمعی روایتی اوزره
وفی الحدیث لیس منا من صلق اوحلق یعنی صوت شدید ایله چاغرن وتراشی منهی اولن
یرلرین تراش ایدن بیزدن دكلدر وصلق عصا ایله اورمغه دخی دیرلر تقول
صلقته بالعصا اذا ضربته الاصلاق كذلك همزه نك كسریله بمعناه الاصطلاق همزه نك و
طانك كسریله دوه آضی دیشلرین بری برینه اوروب آوازن چقارمق الصلقات
فتحتیله دوه نك شول اضی دیشلری در كه بری برینه سورتمكله آواز ویرور التصلق
فتحتیله ولامك ضمی وتشدیدیله عورتی اوغلان بروسی طوتدقده فریاد ایلمه سی وقرآء
ایتدی صلقوكم بالسنة حداد وسلقوكم بو نلرك ایكیسی دخی لغتلردر الصلق فتحتیله دوزیر
الصلابع صادك فتحی ویانك كسری ایله یوفقه اتمكلر بنو المصطلق میمك ضمی ولامك كسریله
خزاعه دن برجماعتك اسمی در الصهصلق صادلرك فتحی ولامك كسریله بركل اولن آواز
یقال صوت صهصلق ای شدید وصهصلق شول قاریه دیرلر كه شدیدة الصوت
اوله الصهصلیق صادلرك كذلك فتحی ولامك كسری ومدیله بمعناه الصیق صادك

صلق

صیق

کسری ومدیله توز غبار معناسنه الصیق صادک کسری ویانک فتحیله جمعی غبارلر معناسنه

جیفه ایله جیف کبی **فصل الضاد** الضیق ضادک فتحی ویانک سکونیله

طار اولمق وضیوح ضیقنک تخفیفی اولمغله طار اولمجی معناسنه ده کلور میت ایله میت کبی

وضیق ضیقه نک دخی جمعی کلور فقر وسوء حال معناسنه الضیوح ضادک کسری ومدیله کذلک

مصدر در طار اولمق معناسنه یقال ضاق الشئ یضیق ضیقا وضیقا وعلم بلرک ضیعتی

ذرعا دیدکلری قوجغه صیغمدی معناسنه در ضاق ذرعی به معناسنه وضاق بخل معناسنه

ده کلور یقال ضاق الرجل اذا بخل الضیقة ضادک فتحی ویانک سکونیله کذلک طار اولمق

ضیقق معناسنه ویقال ضاق عنک الشئ یعنی سکا ... صیغشمدی ولایقال لایسعنی بشئ

ویضیق عنک یعنی سکا صیغشور بر نسنه بکا ده صیغشور الاضاقة همزه نک کسریله مال ضایع

اولمق یقال اضاق فلان اذا ذهب ماله التضییق علی وزن التکریم طار قلمق یقال ضیقت

علیک الموضع التضایق تانک فتحی ویانک ضمیله برقاچ کسنه بری برینه وسعت ویرمامک

یقال تضایق القوم اذا لم یتسعوا فی خلق او مکان الضیوق ضادک ضمی ومدیله والفک قصریله

والضیقی ضادک کسری ومدی والفک کذلک قصریله بونلرک ایکیسی داخی اضیقک مؤنثی در

واو یایه قلب اولنمشدر ساکن اولوب ماقبلی مکسور اولدیغی ایچون **فصل الطاء**

الطبق فتحتیله شول معروف نسنه در که ایچنه میوه وسایر مأکولات قسمی قورلر وصاحب صحاح

بو معنا ده طبقی تاب ایله تفسیر ایدوب طبقها هر چیزی دیمشدر الاطباق همزه نک فتحیله جمعی

طبقلر معناسنه وطبق هر نسنه یه اطلاق اولنور که بر نسنه نک اوزرینه اولوب انی احاطه

ایتمش اوله وطبق کیجه نک وکوندوزک اکثرینه دخی دیرلر یقال مضی طبق من اللیل وطبق من النهار

اذا مضی معظم منه وطبق شول یوفقه کمکه دیرلر که آرقه ده اولور اوکورنجه کمکلردن ایکی کمکک ارسنده

اولور

اولور وبنت طبق قبلو بغایه دیرلر وبو سببدن بلایه وآفته احدی بنات طبق دیرلر

وجهی بودر که عرب طائفه سی شویله زعم ایدرلر که قبلو بغا طقسان طقوز یومرده یومردلیکه

جمله سی قبلو بغا اوله وبر دخی یمرتلیه که اول سیاه ایلان اوله وطبق جماعت معناسنه ده کلور

یقال اتانا طبق من الناس وطبق من الجراد یعنی بنی ادمدن وچکر کدن بر جماعت وطبق

قویون سوریسنک بعضی بعض اردنجه طوغمسی یقال ولدتها الرجلاء وولدتها طبقا ورجلاء دانکر

ضمی وجیمک فتحی والفک مدیله کذلک بری بری اردنجه طوغمق وطبق شول بغوده دیرلرکه

عام اوله وطبق حال معناسنه ده کلور ومنه قوله تعالی لترکبن طبقا عن طبق ای حالا عن

حال یوم القیمة وطبق ال اجلها معنا دخی دیرلر یقال طبقت یده طبقا من الباب الرابع اذا

کانت لا تنبسط طبقة فتحتیله ایاد نام قبیله نک ایچنده بر جماعتک اسمی در وعلم بلرک وافق

شن طبقة دیدکلری تفسیرایدوب ابن السکیت ایتدی شن بر قبیله نک باباسی آدی

در که اول شن بن عبد القیس در وطبق ایاد قبیله سندن بر جماعت در نته کم حرو ایتدی

وشن قبیله سی شدید قبیله اولوب کسنه انلر ایله معا ومت ایده مجک طبقه جماعتی انلره دات

کلوب معاومت ایتدکلرنده وافق شن طبقة وافقه فاعتنقه دیدیلر اعتناق عین مهمله

ایله بری برینک بوینه صارمشماق در الطبقات کذلک فتحتیله مراتب معناسنه در یقال

طبقات الناس ای مراتبهم الطباق طانک کسریله بری بری اوزرینه اولمق یقال

السموات طباق ای بعضها فوق بعض وطباق بر بوزینه عالی اولان نسنه یه دخی دیرلر

الطباق طانک ضمی ویانک تشدیدیله براغاجک اسمی در که اکثریا مکة مشرفه طاغلرنده

بتر شربتی ویاقیسی زهرلره وجارلره نافع در الطبقاء طانک فتحی وآخرنده الفک

مدیله شول ارککدر که جماعدن عاجز اوله وشول رجل در که هر نسنه دن عاجز

اوله التطبیق علی وزن التکریم نماز ایچنده حالت رکوعده اللری اویلق اوزره قومق
وتطبیق قلیجی اکلی یرینه ایرشدرمکه دخی دیرلر یقال طبق السیف اذا اصاب المفصل
فابان العضو یعنی قلیج اکلی یرینه ایرشوب عضوی آیرسه وبو معنادن برکمسنه دعواسنی
موافق حجت ایراد ایتمکه تطبیق دیرلر یقال انه یطبق المفصل اذا اصاب الحجة وتطبیق
الغرس آت سکردرایکن ایکی الن معا رفع ایدوب معًا وضع ایتمکه دیرلر وتطبیق بلوت
بغورون جمیع یره یغورمکه دخی دیرلر المطبقة میمک ضمی وبانک کسری وتشدیدیله شول بلوت
درکه یغوری هرجانبه ایرشه یقال سحابة مطبقة المطابقة میمک ضمی وبانک فتحیله موافقت
معناسنه در ومطابقت ایکی نسنه یی بری برینه تطبیق ایتمکه دخی دیرلر یقال طابقت
بین الشیئین اذا جعلتهما حذو واحد والزقتهما وابن السکیت ایتدی مطابقة مرن معناسنه
ده کلور یعنی بر ایشده رخوخ بولمغه دیرلر ومطابقة ایاغی بغلوا ولن کمسنه نک یوریمسنه
دخی دیرلر وآت یوریرایکن ایغلرن اللری باصدوغی یره باصمغه دخی دیرلر التطابق
تانک فتحی وبانک ضمیله اتفاق ایتمک الاطباق همزه نک کسریله برنسنه یه ال آلشوب اتفاق
ایتمک یقال اطبقوا علی الامر اذا اصفقوا علیه واطباق برنسنه یی اورتمکه ده دیرلر یقال
اطبقت الشیء اذا غطیته وجعلته مطبقا التطبق فتحیله وبانک ضمی وتشدیدیله اورتلمک
یقال اطبقت الشیء فتطبق هو ومنه قولهم لوتطبقت السماء علی الارض ما فعلت کذا الحمی
المطبقة میمک ضمی وطانک سکونی وبانک کسریله کیجه وکوندزه آرام ویرمیوب علی الدوام
طوتن استمه در الحروف المطبقة میمک ضمی وطانک سکونی وبانک فتحیله دورت حرفدرکه بری
صاد وبری ضاد وبری طا وبری ظا در الطابق بانک فتحیله بیوک کرپیچ آجر کبیر معناسنه

طرق

فارسی معرب در الطریق طانک فتحی ورانک کسری ومدیله یول سبیل معناسنه تذکیر وتانیث

جائزدر

جائزدر تقول الطریق الاعظم والطریق العظمی وطریق طریقتنک جمعی دخی کلور اوزون
خرما اغاجی معناسنه علی مایجئ الاطرق همزه نک فتحی ورانک کسریله جمعی یوللر معناسنه الطرق
ضمتیله کذلک جمعی الطریقة طانک فتحی ورانک کسری ومدیله اوزون اولن خرما اغاجی وطریقة
شول نسنه درکه یوکدن یاخود قلدن طوقورلر بیرارشون انی اولوب اوزونی اوک مقداری
اولور بر کوشه دن بر کوشه یه وارنجه اراتق اولن یرلره وضع ایدرلر وطریقة قومک یرار
لرینه وکزیده لرینه دخی دیرلر یقال هذا رجل طریقة قومه وهؤلاء طریقة قومهم الطرائق
طانک فتحی وبانک کسریله جمعی شریفلر معناسنه یقال هؤلاء طرائق قومهم للرجال الاشراف حکاها
یعقوب عن الفراء ومنه قوله تعالی کنا طرائق قددا ای کنا فرقا مختلفة اهواؤها وطریقة
برکمسنه نک مذهبنه دخی دیرلر یقال ما زال فلان علی طریقة واحدة ای حالة واحدة الطرقة
طانک فتحی ورانک سکونیله برکره معناسنه یقال اختضبت المرأة طرقة او طرقتین ای مرة او
مرتین ویقال ایضا اتانی فلان فی الیوم طرقتین ای مرتین وطرقه برکمسنه نک اشنه دخی
دیرلر بر الدن چقمه معناسنه یقال هذه النبل طرقة رجل واحد ای صنعة رجل واحد ونبل
نونک فتحی وبانک سکونیله عرب طائفه سی استعمال ایتدوکی اوقلر الطرق طانک فتحی ورانک
سکونیله شول ایرکلنش یغمور صویی درکه ایچنه طوار تبول ایدوب نجاستن القا ایده المطروق
میمک فتحی ورانک ضمی ومدیله بمعناه ومنه قولهم الوضوء بالطرق احب الی من التیمم وطرق
کذلک ارکک اولن کمسنه نک منی سی ماء الفحل معناسنه وطرق طوار صوعه یه نجاست القا اتمکه دخی
دیرلر یقال طرقت الابل الماء اذا بالت فیه وبعرت وطرق طاش صالغله فال آچمغه دخی دیرلر
کاهنلکدن بر نوعدر وطرق نجاد اولن کمسنه یوکی عصایله اوروب یومشاتمق ونجاد دوشکچی
ویصدوق اصلاح ایدن کمسنه یه دیرلر المطرقة میمک کسری وطانک سکونیله ورانک فتحیله یوکی یومشتحق

آلت ومطرقه دمورجی چکوجنه دخی دیرلر الطراق طانک ضمی و رانک تشدیدیله رجالدن
کاهن اولن کسنه لر الطوارق رانک کسریله نسادن کاهنه اولنلر الطرق طانک ضمی و رانک
فتحیله شول یوللر یاخود خطلردر که یابوده اولور اساریح الغوس معناسنه الطرقة
طانک ضمی و رانک سکونیله واحدی وطرقه اسلوبه وعادته دخی دیرلر یقال ما زال
ذاک طرقتک ای دأبک الطرق طانک کسری و رانک سکونیله قوت معناسنه منه قولهم ما به
طرق ای قوة وطرقک اصلی شحم در وشحمه دلالت ایدن طرقله قوت دن کنایت اولندی
زیرا اکثر قوة شحم دن اولور الطرق فتحتیله صِرَا وَاُزدِی اولان نسنه لر حقه وصف و
رزدق وحبالۀ صایدکبی که ذات الکفف اوله یعنی حلقه لری اوله ودوه ازی کبی که
صر اوردی اوله وحقه چابن و رانک فتحیله وقاف ایله خرما اغاجلرینک وطبو رقسمنک طبقی در و
ورزدق راء مهمله وزاء معجمه ایله کذلک خرما اغاجلرینک وانسانک صفی در وبو تقریردن
فهم اولنور که صاحب صحاحک بو محلده طرق بالتحریک رسنه وحقه سرای وحوض وجزاله
دیدوکی تشوشدن خالی دکلدر الطرقة فتحتیله واحدی ذکر اولنان نسنه لردن برصف معناسنه
یقال جاء الابل علی طرقة واحدة وعلی خف واحد ای علی اثر واحد وطرق کذلک قربه نک
بوکندیسنه دیرلر الاطراق همزه نک فتحیله جمعی قربه بوکندیلری معناسنه وبو قربه بوشلوب
یومشاقده اولور وطرقه صو اکلندوکی یره دخی دیرلر منافع ماء معناسنه وقراء ایتدی
طرق دوه نک دیزلرنده اولان ضعفه ده دیرلر وطرق قوش یلکنک بری بری اوزرینه
اولسنه دخی دیرلر الاِطِّراق همزه نک کسری وطانک کسری وتشدیدیله افتعال وزنی اوزره
قوش قنادی یلکلنمک یقال اطرقه جناح الطائر اذا التف الاطرق همزه نک و رانک فتحیله
شول دوه در که دیزلرنده ضعفی اوله الطرقاء طانک فتحی و رانک سکونی والفک مدیله مؤنثی

المطروق میمک فتحی و رانک ضمی و مدیله شول کسنه در که سولبک اولوب ضعیف اوله
یقال رجل مطروق اذا کان فیه رخاوة وضعف الطریقة طانک کسری و رانک کسری وتشدیدیله
ذکر اولنان معنادن مصدردر سولبک اولوب ضعیف اولمق یقال ان تحت طریقتک
لَعِنْدَاْوَةً ای ان فی لینه وانقیاده احیانا بعض العسر عِنداوه عینک کسری و نونک سکونی ایله
عناددن اولور المطراق میمک کسری وطانک سکونیله برنسنه نک نظیری المطاریق میمک
فتحی و رانک کسری و مدیله جمعی یقال جاءت الابل مطاریق اذا جاءت یتبع بعضها بعضا
الطروق ضمتیله گیجه ایله کلمک یقال اتانا فلان طروقا اذا جاء بلیل ویقال طرق یطرق
طروقا من الباب الاول وطروق ارککدوه دیشیسی اوزرینه چیقمغه دخی دیرلر
یقال طرق یطرق طروقا اذا بغی علیها الطروقة طانک فتحی و رانک ضمی ومدیله شول ناقه
در که ارککه یرایه یقال ناقة طروقة الفحل للتی بلغت ان یضربها الفحل الطرقة رانک ضمی
وطانک فتحیله همزه وزنی اوزره شول کسنه در که اختشام اهلنه ایرشمک ایچون علی الدوام
بوریه الطارق رانک کسریله گیجه ایله کلن کسنه وطارق شول یلدزه دخی دیرلر که سحر
وقتنده طوغر که الکوکب الصبح دیرلر الطارقة رانک کسریله کیشینک اقرباسندن اولان جماعت
فخذ وعشیرت معناسنه الاطراق همزه نک کسریله سکوت ایدوب تکلم ایتمامک یقال اطرق
الرجل اذا سکت فلم یتکلم واطراق یره باقمغه دخی دیرلر وفی المثل اطرق کرا اطرق
کرا ان النعام فی القری ونعام دوه قوشلرینه دیرلر وکرا طوغی دیکله معروف اولان
قوشدر یعنی دوه قوشی عظمتیله صید اولنمدی رسن دخی حالکی اندن قیاس قل وبو مثل
کندن کوروب متکبر اولنلر حقنده ایراد اولنور واطراق برکمسنه دلی دیشی طوارن
آشسون دیوا ایرکمده بلمک یقال اطرقنی فحلک ای اعرنی فحلک لیضرب فی ابلی واطراق برکی

دوه بری بری اردنجه کتمکه دخی دیرلر یقال اطرقت الابل اذا ذهب بعضها فی اثر
بعض واطراق برنسنه یه دری وسکیر کچورمکه دخی دیرلر یقال اطرقت بالجلد والعصب
یعنی قلقانه دری وعصب کیدرلدی المطرق میمک ورانک فتحیله شول قلقان درکه دری و
سکیر قابلنمش اوله المطرق میمک ضمی ورانک کسریله تیره خلقة ج باقوق عادتی اولمش کسنه اطرقا همزه نک
فتحی وتانک ورانک کسریله صیغهٔ تثنیهٔ امر حاضر اوزره بر شهرک اسمیدر الاستطراق همزه نک
وتانک کسریله دوه اچون ایر کک طلب ایتمک یقال استطرقته فحلا اذا طلبته منه لیضرب فی ابلک
التطارق تانک فتحی ورانک ضمیله بری بری اردنجه کتمک یقال تطارقت الابل اذا ذهب
بعضها فی اثر بعض المطرقة میمک ضمی ورانک فتحیله شول دریدن اولن قلقانلردرکه بری
بری اوزرینه تطبیق اولنوب کسلمش اوله و بری بری اوزره کسلن نعلینلره دخی دیرلر
الطراق طانک کسریله شول نعلدرکه تطبیق اولنوب دیکلمش اوله وطراق بری بری اوزرینه
اولن یلکه دخی دیرلر یقال ریش طراق اذا کان بعضه فوق بعض المطارقة میمک ضمی ورانک
فتحیله ایکی قفتانی بری بری اوزرینه کیمک یقال الرجل بین الثوبین اذا ظاهر بینهما ای لبس
احدیهما علی الآخر ومطارقه ایکی نعلینی بری برینه تطبیق ایتمکه دخی دیرلر یقال طارق بین
نعلین اذا خصف احدیهما فوق الآخر وخصف خانک فتحیله بری برینه راست ایدوب
دیکمکدر التطریق علی وزن التکریم بوغرتلوق دیمکله معروف قوشنک یومرطاسی قریب
اولمق اصحی وابتی اوزره یقال طرقت القطاة اذا حان خروج بیضها وبو تعریردن صاحب
صحاحک تطریق وقت کلبایندن سنک خور بیضه را دیدوکی مخالف اولدیغی ظاهر اولور
زیرا کلبایندن یومرده یا زمغه دیرلر وابوعبید ایتدی تطریق طیر قسمندن قطاة دن
غیریده استعمال اولنماز وتطریق ناقه نک ولدی طوغماسی آسان اولمق ونساء طائفه سنده

دخی

دخی استعمال اولنور یقال طرقت الناقة بولدها اذا نشب ولم یسهل خروجه وکذلک طرقت
المرأة ونشوب اصلمق دیرلر وتطریق برکسنه نک حقنی انکار ایتدکدنصکره اقرار ایتمکه
دخی دیرلر یقال طرق فلان بحقی اذا کان قد جحده ثم اقر به بعد ذلک وتطریق دوه بی
اوتلمدن وغیری نسنه دن منع ایتمکه دخی دیرلر وتطریق یول ایتمکه دخی دیرلر تقول طرقت
طسق — للابل اذا جعلت له ابلا الطسق طانک فتحی وسینک مهمله نک سکونیله بیر خراجی فارسی موب
در عمر رض عثمان بن حنیفه یکی السلامه کلمش کسنه حقنده نامه یازوب ایتدی ارفع الجزیة
طفق — عن رؤسهما وخذ الطسق من ارضیهما من الباب الرابع الطفق فتحتیله برنسنه یی اشلمکه
طقطق — باشلامق یقال طفق طفقا یفعل کذا من الباب الرابع الطقطقة علی وزن الزلزلة طوارک
طرنق اوازی وقد قدکبی وزنا ومعنی وکاه حبطقطق دیرلرکو یاکه بو لفظ ایله طوارک
یورلماسی اوازین حکایت قیلور وبو لفظ مازنی ده نقل اولنمشدر مذبور کتابندن
طلق — غیری یرده واقع اولمامشدر الطلق طانک فتحی ولامک سکونیله کوللر یوزلو اولمق
وطلق دوه چوارماق ایچون اولن سیره دخی دیرلر نته کم کلور ان شاء الله تعالی یقال
طلق طلقا وطلق الیدین ایلی آچوق معناسنه کلور یقال رجل طلق الیدین ای سمح
وامراة طلقة الیدین وطلق اللسان فصیح اللسان معناسنه دخی کلور یقال طلق اللسان
وذلق اللسان الطلیق طانک فتحی ولامک کسری ومدیله بمعناه یقال رجل طلیق اللسان
الطلق ضمتینله بمعناه رجل طلق اللسان وذلق اللسان الطلق طانک ضمی ولامک فتحیله بمعنا
وطلق باغدن اطلاق اولنان دوه یه دخی دیرلر نته کم تفصیل کلور وغیله ربع لغات
وطلق طانک فتحی ولامک سکونیله شول کجه یه وشول کونه دیرلرکه انده صوغق اولمیه
وسایر موذیاتدن دخی بری اولمیه یقال یوم طلق ولیلة طلق اذا لم یکن فیهما قر ولا شیء

یوزی وطلق کذلک بردو وانک اسمی درکه الیوکلمه اولنسله و دیانغیج منع ایدر وطلیق
کذلک اوغلان بورسینه دخی دیرلر یقال طلقت المرأة تطلق طلقا علی مالم یسم فاعله الطلیق
طانک فتحی ولامک کسری ومدیله کوللر بوغزلوا اولن کسنه وطلیق شول اسیره دیرلرکه بندن
اطلاق اولنه الطلاق طانک فتحیله کوللر بوغزلوا ولمق یقال طلق طلاقة من الباب الخامس
الطلق فتحتیله اسم دراوغلان بورسی معناسنه وجع ولادت کبی وطلق دربیدن اشلنور
بر نوع بوقاغی در وطلق آتک بر کره سکرتمسنه دیرلر یقال عدا الفرس طلقا او طلقین
ای شوطا او شوطین وطلق کذلک دوه صوارمق ایچون اولن سیره دیرلر قجح اول سیراکی
یکجه لک سیرا ولسه که اول کیجه ده اولن سیره طلق دیرلر چوبان اولن کسنه دوه لی اطلاق
اتمکین لاه کیدوب لاه اوتلادغی ایچون پس ذکر اولنان دوه لره لیلهٔ ثانیه ده اول
طوالق دیرلر ولیلهٔ ثانیه ده قوارب دیرلر الطلوق ضمتنیله ذکر اولنان سیرک مصدری
یقال اطلق القوم طلوقا من الباب الاول الاطلاق همزه نک کسریله قومک دوه سی حالما اولمه
دیرلر یقال اطلق القوم اذا اطلقت ابلهم واسیری صالیویرمکه دخی دیرلر تقول اطلقت
الاسیر اذا خلیته واطلاق ناقه یی باغندن بوشندرمغه دخی دیرلر اطلقت الناقة من
عقالها فطلقت هی من الباب الاول ایضا واطلاق خیر ایتمک ایچون ال اچمغه دخی دیرلر
الطلوع طانک ولامک ضمیله شول دوه درکه باغدن اطلاق اولنه یقال بعیر طلوع وناقة طلق
ای غیر معقدة الاطلاق همزه نک فتحیله جمعی باغدن اطلاق اولنمش دوه لر معناسنه وطلق قید
وبندسز حبسل نیمکه دخی دیرلر یقال حبس فلان فی السجن طلقا ای بغیر قید وطلق آت ایاغنک
نیکلی اولمامغه دخی دیرلر یقال فرس طلق احدی القوایم اذا کانت احدی قوائمها لا تحجیل
فیها الطلوع طانک کسری ولامک سکونیله حلال معناسنه در یقال هو لک طلقا وخارج معناسنه ده کلور
یقال

یقال انت طلوع من هذا الامر ای خارج منه الانطلاق همزه نک وطانک کسریله کتمک ذهاب
معناسنه تقول انطلق به علی مالم یسم فاعله کما یقال انقطع به المطیلق میمک ضمی وطانک فتحی
ویانک سکونیله منطلقک تصغیری در المطیلیق میمک ضمی وطانک فتحی ویانک لامک کسری ومدیله
نطیلیق
کذلک منطلقک تصغیری در نوندن عوض یا ویرلمک تقدیری اوزره نونک ضمی وطانک
فتحی ویانک سکونیله ولامک کسری ومدیله انطلاقک تصغیری در زیرا حرف اولک ضمی لازم
کلمکین همزهٔ وصلدن غنا کلدکده نطلاق باقی قلور الف دوردنجی واقع اولماغین عوض
واجب اولمشدر نته کم زنیبیر ده عوض ویرلمشدر زیرا حرف لین دوردنجی واقع اولسه
بدل لازم اولوب ضرورة شعرا اولمادقجه یا حذف کندودن صکره یا واقع اولمادقجه
ساقط اولمازنته کم اثنیة جمعنده ساقط اولوب اثاف دیمشلردر پس بونک اوزرینه
باقیسی دخی قیاس اولنسون الانطلاق همزه نک وتانک کسریله اسهال اولمق التطلیق
تانک ضمی وطانک فتحی ولامک کسری ومدیله تصغیری الطلق بناء مجهول دن ایلان صوقمش
کسنه نک وجعی سکون اولمق یقال طلق السلیم علی مالم یسم فاعله اذا رجعت نفسه
وسکن وجعه بعد العداد وعداد مهمله نک کسریله ایلان صوقمش کسنه نک وجعی مشتد
اولمق وتطلیق زوج زوجه سن بوشمقده دیرلر یقال طلق الرجل امرأته تطلیقا
الطلاق طانک فتحی ایله بوش اولمق یقال طلقت هی تطلق طلاقا من الباب الاول
الطالق لامک کسریله بوش اولمق عورت وطالق بوش اولوب صالمه اولن ناقه یه
وقیوبنه ده دیرلر یقال ناقة طالق ونعجة طالق ای مرسلة ترعی حیث شاءت وطالق
شول دوه یه دخی دیرلرکه راعی انی کندی نفسیچون الی قویوب صویه سودهینه
الطالقة کذلک لامک کسریله بمعناه یقال امرأة طالق وطالقة واخفش ایدی طلقت دیمز

المطلاق

لامک ضمیله المطلاق میمک کسری وطانک سکونیله چوق طلاق ویریجی کسنه یقال مطلاق
ای کثیر الطلاق للنساء الطلقة طانک ضمی ولامک فتحیله بمعناه یقال رجل طلقة علی مثال
همزة التطلق فتحیله ولامک ضمی وتشدیدیله آهو طوغرسنه کیدوب بر جانبنه میل ایتامک
یقال تطلق الظبی ای مر لا یلوی علی شیء الاطلاق همزه نک کسری وطانک کسری وتشدیدیله
نفسی منشرح اولوب آچلمق یقال ما تطلق نفسی لهذا الامر ای لا تنشرح التطیلیق
طانک ضمی وتانک فتحی ولامک کسری ومدیله اطلاقک تصغیری طانک تشدیدیله طایی تا یه
قلب ایتمکله طاء اولی متحرک اولدیغندن اوتری نته کم اضطرابک تصغیرنده ضتیرب دیرسن
صاد متحرک اولدیغندن اوتوری طایی تا یه قلب ایتمکله الطوق طانک فتحی وواوک

طوق

سکونیله شول نسنه درکه بوینه طقارلر کرک دیمور دن اولسون کرک غیری نسنه دن
اولسون الاطواق همزه نک فتحیله جمعی وطوق طاقة ووسعة دخی دیرلر التطویق
علی وزن التکریم طوق کیدرمک تقول طوقته اذا البسته الطوق وبر کسنه یه بر نسنه یی
تکلیف ایتمکه دخی دیرلر یقال طوقتک الشیء ای کلفته وتطویق طاقت وقدرت ویرمکه
دخی دیرلر یقال طوقنی الله اداء حقک ای قوانی ورخصت ویرمکه دخی دیرلر یقال
طوقت اذا رخصت وسهلت فهو لغة فی طوعت التطوق فتحیله وواوک ضمی وتشدیدیله
طوق کیمک یقال طوقته فتطوق ای البسته الطوق فلبس المطوقة میمک ضمی وواوک
تشدیدیله شول کوکرجیندرکه بوینی ننده بدننک رنکنه مخالف رنکدن طوقی اوله الاطاقة
همزه نک کسریله طاقت کتورمک تقول اطقت الشیء اطاقة الطاق علی وزن المال
قنطره معناسنه الطاقات علی وزن الحالات جمعی کمرلر معناسنه الطیقان کذلک جمعی
فارسی معرب در وطاق دسته معناسنه در مذکور یقال طاق نعل وطاقة ریحان وطاق
برجنس

برجنس ثوبه دخی دیرلر که وبعضیله طاق ارقه یه الدقلری طیلسانه دخی دیرلر
الطایق یانک کسریله طاغدن طاشره چقان یری وقیونک طشره چقان بر بینه وکمینک
ایکی اغاجی اره سنده طاشره چقان یره دخی دیرلر وبالجمله اکر احجاردن واکر اشجار
دن اولسون نباتک سوریلوب طاشره چقان یره دخی دیرلر

فصل العین

العبق فتحتیله برنسنه یه طیب یاپشمق یقال عبق به الطیب عبقا من الباب الرابع اذا لزق
به العباقیة عینک فتحیله ثمانیة وزنی اوزرینه بمعناه یقال عبق عباقیة وعباقیة داهیة یه
دخی دیرلر آفت معناسنه وعباقیه کذلک شول پاره اثرینه دیرلر که یوزده باقی اوله
یقال به شین عباقیة اذا بقی اثر جراحة فی حر وجهه الاعباق همزه نک ویانک کسریله
بلا اولمق یقال اعبقنی الرجل ای صار داهیة العنبقات فتحتیله ونونک سکونیله شول
عقاب درکه کسکین درنغلی اوله یقال عقاب عبنقات وعقبنات ای ذات مخالب
حداد وعبنقاته عقبنانک مثلی جذب ایله جبذ کبی در العبقة فتحتیله یارغ بولاشغی درکه
یارغ تلومنده باقی قلور یقال ما فی النحی عبقة ای شیء من سمن

عتق

العتق عینک کسری وتانک سکونیله
کرم ولطف یقال ما ابین العتق فی وجه فلان یعنی نه عجب طاهر در کرم انوک وجهنده وعتق
حسن وجماله دخی دیرلر وعتق حریته دخی دیرلر العتاق عینک فتحیله والعتاقة کذلک عینک
فتحیله حریت معناسنه در تقول عتق العبد یعتق عتقا وعتقا وعتاقة من الباب الثانی
ومولی العتاقة عتق سببیله اولان ولایت در وعتق دری قالن ایکن یوفقه اولمغه دخی
دیرلر یقال عتق فلان بعد استغلاظ یعتق اذا رقت بشرته بعد الغلظ وفراغ ایلدی
عتق صلاح حاله دخی دیرلر یقال اعتق المال فعتق ای اصلحته فصلح ابو عبید روایتی
اوزره که مصنفنده واقع اولمشدر وآت ایلر وکچوب قورتلمغه دخی دیرلر یقال عتق

فرس فلان تعنق عنقا اذا سبقت فنجت وعتاقة اسلکه دخی دیرلر یقال عتق الشیء
عتاقة اذا قدم وصار عتیقا عتق یعتق دخی بو معنایه در باب اولدن و برکمسنه قدیمدن
رعایت یمین اوزره اولمغه دخی دیرلر یقال عتقت علیه یمین یعتق من الباب الاول
وعتقت ایضا من الباب الخامس اذا قدمت ووجبت کانه حفظها فلم یحنث العتیق عینک فتحی
وتانک کسری ومدیله آزاد اولنان کمسنه یقال هو عتیق وفلان مولی عتیق یعنی آزاد اولمش
رجالدر العتقاء عینک ضمی وتانک فتحی والفک مدیله جمعی یقال هم موال عتقاء وعتیق اسکی یه دخی
دیرلر حتی رجل عتیق دیرلر اسکی اولان کمسنه یه وعتیق برنسنه نک کریمنه ومختارینه دخی
دیرلر وعتیق چابک آته دخی دیرلر فرس رایع معناسنه العتاق عینک کسریله جمعی چابک
آتلر معناسنه وعتاق بر تچی قوشلره دخی دیرلر وارحبیات العتاق دوه نک ایوسنه
دیرلر نجایب معناسنه وارحبیات همزه نک وحاء مهمله نک فتحی ویانک تشدیدیله برقبیله یه
منسوب اولنلردر وبیت عتیق کعبه یه دیرلر شرفها الله تعالی وعتیق ابو بکر صدیقک
لقبیدر حسن وجمال صاحبی اولدیغیچون بعضیلر ایتدی رسول اکرم عم انت عتیق دیمشدر
اسمی عبد الله بن عثماندر العتیقة عینک فتحی وتانک کسری ومدیله آزاد اولنمش جاریه
یقال هی مولاة عتیقة یعنی آزادلو اولمش نسادندر العتایق عینک فتحی ویانک
کسریله جمعی یقال هن نساء عتایق وذلک اذا اعتقن وعتیقه اسکی کبره دخی دیرلرکه
یقال قنطرة عتیقة بالهاء وقنطرة جدید بلا هاء لان العتیقة بمعنی الفاعل والجدید بمعنی
المفعول لیفرق بین ماله الفعل وبین ما الفعل واقع علیه الاعتاق همزه نک کسریله آزاد
ایتمک تقول اعتقته انا واعتاق مالی اصلاح ایتمکه دخی دیرلر تقول اعتقت المال اذا اصلحته
واعتاق برنسنه یی عجله اوزره خلاص قلمغه دخی دیرلر یقال اعتقها صاحبها اذا انجاها

وانجاها

وانجاها المعتق میمک کسری وعینک سکونیله طواری سوروب خلاص قلن کمسنه
یقال فلان معتاق الوسیقة اذا طرد طریدة انجاها وسبق بها ولا تقل معناق الوسیقة
بالنون العاتق تانک کسریله آزادلو اولن کمسنه یقال هو عتیق اسکی شرابه دخی دیرلر
وبعضیلر ایتدی شول خمردرکه مهرن کمسنه اچامش اولا وعاتق اسکی اولوب قدیم
اولنه دخی دیرلر یقال هو عاتق ای قدیم العاتقة تانک کسریله شول یایی درکه اسکیوب
قیزرمش اوله عاتکه معناسنه العتق ضمتینله اسکی اولمش نسنه لر یقال دنانیر عتق وعاتق
تازه قیزه دخی دیرلر اکرا اهلنک اونده کالان بولوب زوجنک اوینه کوندرلمامش
اولوره وعاتق تازه شول قوش یاورسنه دیرلرکه ناهضه دن بوقارو اوله
وناهضه ضاد معجمه ایله شول قوش یاورسی درکه قنادنک یلکی چوغلوب اوچمغه یلتنه
واوچمایه یقال اخذت فرخ قطاة عاتقا وذلک اذا طارت فاستقل وعاتق اموزده
ردا یرینه دخی دیرلر تذکیری وتأنیثی جائزدر یقال رجل امیل العاتق ای موضع الرداء
منه معوج التعتیق علی وزن التکریم اسکی قلمق یقال عتقته انا تعتیقا المعتقة میمک
ضمی وتانک فتحیله شول خمردرکه بر زمان حفظ اولنوب اسکدلمش اوله العذق عینک

عذق

فتحی وذالک سکونیله خرما اغاجی که اوزرنده میوه اوله وعذق خرما بداغنی کسمکه
دخی دیرلر تقول عذقت النخلة اذا قطعت سعفها وعذق قیونک یوکنه رنکی مخالف
اولن یوکله علامت الحاق یقال عذق شاته یعذق عذقا من الباب الاول اذا
ربط فی صوفها یخالف لونه وعذق برکمسنه یه سوکوب حقنده یرامز سویلمکه دخی
دیرلر تقول عذقت الرجل اذا رمیته بالفحش وسمته به وعذق اذخر دیدکلری اوتک
یمشی ظاهر اولمغه ده دیرلر یقال عذق الاذخر الاعذاق همزه نک کسریله معناه یقال

اعذق الاذخر اذا ظهرت ثمرته العذق عینک و ذالک سکونیله قیوننه اصلیق علامت
العذق عینک کسری و ذالک سکونیله خرما صلقمی خوشنه خرما معناسنه التعذیق علاوتی

عرق

الکریم خرما بداغنی کسمک عذق معناسنه تشدید ایدی تکثیر ایچون در العرق برنسنه دن
صیزوب چقان نسنه و عرق دَرلمک معناسنه ده کلور یقال عرق الرجل من الباب الرابع
و عرق دول معناسنه کلورمنه قولهم ما اکثر عرق ابله ای نتاجها و عرق صبر معناسنه
ده کلور کرک آتلر صبراسی اولسون کرک طیور صبراسی اولسون و بالجمله هر صف اولن نسنه یه
عرق دیرلر و عرق خرما پیراغندن اوروٰلش نسنه یه دخی دیرلر زنبیل اولمزدن اول
کاه اولور زنبیله دخی دیرلر و بو مقامده ترجمهٔ مختار صحاحنک عرق خرما پیراغندن
اورولمش کمی دیدوکی سهوا اولدوغی ظاهر اولور کویاکه سفیفه یی فائیله ایله
سفینه توهم ایتمشدر و عرق الخلال دیرلر که شول نسنه یه که محتجبه بنا و بیر یلور و عرق
القربة دیرلر شدت معناسنه اصمعی ایتدی عرق القربة شدتدن عبارت اولندوغنه
واقف اولمادم و غیری لر ایتدی عرق رجلک صیغی در قربه نک صیغی دکلدر وجهی بودر که
قربه یی اکثر جواری وارازل خدام کوتری کلمش در لازم کلور اهل عرض اولنلر انی
کتوردکده قربه نک تعلقندن و رذالت حجابندن درلمکین تحشمت لک عرق القربة دیرلر
و عرق آت بر میدان ایکی میدان سکرتمکه دخی دیرلر یقال جری الفرس عرقا او عرقین
ای طلقا او طلقین العرقة عینک ضمی و رانک فتحیله همزه کبی چوق دَرلَین کسنه العرق
عینک فتحی و رانک کسریله شول یوغورت درکه دوه نک یاننه آصدقلرنده یوغودک
ظرفیله دوه جسمنک اراسنده حائل اولمامغین دوه نک عرقی یوغورده تأثیر ایدوب
رایحه سی و طعمی تغییر ایدر العرقة فتحتیله نکا اطرافنه دیکلنده قولن و دیوار قولرینک

اراسنه آرقیری قودقلری اغاجدر و عرقه عرقک واحدی دخی کلور آتلردن یاخود
قوشلردن بری معناسنه العرقات فتحتیله جمع درقولانلر معناسنه العروق ضمتیله بیر صاری
اوت درکه آنکله برنسنه بوٰیرلر و عروق اغاج کوکلرینه دخی دیرلر و عروف کمک معناسنه
دخی کلور تقول عرقت عرقا من الباب الثانی اذا ذهب العرق عینک کسری و رانک
سکونیله ذکر اولنان جمعک واحدی اغاج کوکلری معناسنه و فی الحدیث من احیا ارضا
میتة فهی له ولیس لعرق ظالم حق و عرق ظالم اولدرکه برکسنه آخرک احیا ایتدوکی یره
با اغاج دیکه و یاخود اکین اکر یری کندی الانمق ایچون و عرق طمرة واثره دخی دیرلر
یقال فی الشراب عرق من الما لیس بالکثیر ذات عرق عینک کسری و رانک سکونیله بر تپه
ده بیر یرک ادی در العرق عینک فتحی و رانک سکونیله کموک اوزرنده اتی جمله یملک العرق
میمک و رانک فتحیله معناه یقال عرقت العظم اعرقه عرقا و معرقا من الباب الاول اذا اکلت
ما علیه من اللحم و عرق کذالک شول کموکه دیرلر که اتوک اتی جمله آلنمش اوله العراق عینک
ضمیله جمعی اتی آلنمش کموکلر معناسنه ابن السکیت ایتدی جمعده فُعال وزنی اوزره
ایکی بر قاچ کلمه کلمشدر که انلرک بری توأم درکه توأمک جمعی در تانک فتحی و واوک
سکونیله ایکیز اشی معناسنه و بری دخی رُباب درکه رُبّی نک جمعی در و رُبا رانک ضمی
والغک قصریله شول قیون درکه یکی طوغورمش اوله و بری دخی ظُؤار درکه ظئرک
جمعی در ظاء معجمه ایله دایه معناسنه و بری دخی عراق درکه الآن مرور ایتدی و بری
دخی رخال درکه راء مهمله و خاء معجمه ایله قیون قوزیسنک دیشی سی معناسنه و بری دخی
فرار درکه فریرک جمعی در فا ایله و راء مهمله ایله بُغیر وُخشی ولدی معناسنه ابن السکیت
ایتدی کلام عربده بو جمعلرک نظیری بو قدر المعروق میمک ضمی و عینک سکونی و واوک ضمی

ومدیله شول کمنه درکه کموکلری اوزرنده اتی آز اوله المعترق میمک ضمی تانک ورانک فتحیله بمعناه یقال رجل معروق العظام ومعترق العظام ای قلیل اللحم التعرق فتحتیله ورانک ضمی وتشدیدیله کموکده اولان اتی جمله یملک یقال تعرقت العظم مثل عرقته علی ما مر آنفا العراق عینک کسریله بلاد معروفه جامع اراضینک اسمی در وعراق شول قربه یه دخی دیرلر که دبینه ایکی قات سختیان قویوب دیکرلر واکر بر قات قورلرسه اکا طباب دیرلر طاء مهمله نک کسریله العرق ضمتیله جمعی قربه لر معنالرنه واصمعی ایتدی عراق شول طبابه در ذری درکه دیکش اوزرینه قورلر دکشک کوزلری طوتلسون دیو العراقان کذلک عینک کسریله صیغۂ تثنیه اوزره کوفه ایله بصره در الاعراق همزه نک کسری ایله عراقه کتمک تقول اعرق الرجل اذا صار الی العراق واعراق صیغۂ مجهول اوزره اولمغه دیرلر یقال اعرق الرجل اذا صار عریقا یعنی اوله و بو آتده دخی استعمال اولنور واعراق اغاج کوک صالمغه دخی دیرلر یقال اعرق الشجر والنبات اذا امتدت عروقه فی الارض واعراق شرابه فی الجمله صو قومغه دخی دیرلر المعرق میمک ضمی و رانک فتحیله شول کمسنه درکه آنک اصلنده کرم یاخود دیانت اوله یقال اعرق فیه اعمامه و اخواله ویقال ان امرأ لیس بینه وبین آدم اب حی لمعرق له فی الموت کما یقال لمعرق فی الکرم ای له فیه عرق فی ذلک یموت لامحالة عارف رانک کسریله بر شاعرک اسمی در ومعرق فی الجمله صو قاتلمش شرابه دخی دیرلر یقال اعرقت الشراب فهو معرق ای فیه عرق من الماء لیس بالکثیر التعریق علی وزن التکریم شرابه فی الجمله صو قاتمق تقول عرقت الشراب تعریقا اذا مزجته من غیر ان تبالغ فیه وتعریق کاسه یه شراب قویوب تمام دولدرماق یقال فی الاناء ای اجعل فیه دون الملء وقویودن قوغه یی تمام دولدرمیه ده دیرلر تقول عرقت فی الدلو اذا استقیت فیها دون الملء المعرق میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله شول شراب درکه اکا صو آز

قالمش

قالمش اوله منه قولهم طلاء معرق وطلاء طاء مهمله نک کسریله اشربه دن بر قسم در ومعرق الخدین شول کمسنه یه دیرلر که یوزنک اتی آز اوله یقال فلان معرق الخدین اذا کان قلیل لحم الخدین العرقوة عینک وواوک فتحیله وقافک ضمیله قوغانک باشنده صلیب اسلوبنده اولان ایکی اغاجک بری عینک ضمی جائز دکلدر زیرا بو وزنده اولن کلمه نک اولی مضموم اولورکه حرف ثانی نون اوله عنفوة کبی العرقوتان وزن مذبور اوزره تثنیه سی و عرقوتان شول ایکی اغاجه دیرلر که بالان اغاجنک اوک قاشنک اردقاشنک اراسنده اولوب مذبورلری بری برینه بغلار العراقی عینک فتحی وقافک کسری ایله جمعی العرقی عینک فتحی ورانک سکونیله وقافک کسریله کذلک عرقوتنک جمعی در تانک حذف ایله قوغه اغاجلری معنالرنه تقول ثلث عرق فعل به ما فعل بثلثة احق فی جمع حقو یعنی احق اصلنده احقو ایدی کلام عربده اخرنده واو اولوب ما قبلی مضموم اولن کلمه بولنمادوغی اجون واو یایه قلب اولنوب قاض اعلالی کبی اعلال اولندی العرقاة عینک فتحی ورانک سکونیله قوغه یه اغاج بغلامق تقول عرقیت الدلو عرقاة اذا شددتها علیها ذات العراقی بلا و آفت وداهیه معنالرنه بعضیلر ایتدی بو عراقی اکامدن مأخوذ در و عراق الکام شول ضرب دبه لره دیرلر که زیاده مشقت ایله چقله العزق عینک فتحی وزانک سکونیله یری یارماق تقول عزقت الارض اعزقها عزقا اذا شققتها ابو عبید ایتدی بو یرده استعمال اولنور بیردن غیری ده استعمال اولنماز المعزقة میمک کسری وزانک فتحیله یری براجق آلت قازمه وکولنک کبی مثلا عسق فتحتیله بر نسنه یه حریص اولماق یقال عسق به من الباب الرابع اذا اولع به وبعضیلر ایتدی لازم اولوب یابشمغه دخی دیرلر لزمه ولزق به معنالرنه خلیل ایتدی عسقت الناقة بالفحل دیرلر تجع ناقه ارککدن آیرلماسه التعسق فتحتیله وسینک ضمی وتشدیدیله کذلک بر نسنه یه حریص اولوب یولماق یقال تعسق به العشق فتحتیله

عزق

عسق

عشق

عینك كسری وشینك سكونیله والعشق فتحتیله محبت زیاده اولمق تقول عشقه عشقا
وعشقا من الباب الرابع وبعضیله فتحتینله كلمه سی اوزره دكلدر آخر وزن دردیش
العشبق عینك كسری وشینك كسری ومدیله كثیر العشق اولن كسنه فسیق كبی كثیر الفسق
اولنده وبو یعقوب روایتی اوزره در التعشق فتحتینله وشینك ضمی وتشدیدیله تحصیل
عشقی تكلف چكمك العاشق محبت ایدیجی كسنه مذكره ومؤنثه اطلاق اولنور فرا روایتی
اوزره یقولون امراة محبة لزوجها وعاشق العشنق فتحتینله ونونك دخی فتحی وتشدیدیله
اوزون اولن كسنه كه تعبیل فرموده اولمیه العشانقة عینك فتحی ونونك كسریله جمعی العشنقة
كذلك فتحتینله ونونك فتحی وتشدیدیله مؤنثی یقال امراة عشنقة ای طویلة كذلك العشرف
عینك وراءنك كسری وشینك مابینده سكونیله براوتك اسمیدر العفق عینك فتحی وفانك
سكونیله كثرة مجامعت یقال عفق الحمار الاتان من الباب الثانی اذا نزی علیها مرة بعد
اخری وعفق یللنمكه دخی دیرلر یقال عفق بها اذا حبق وعفق برنسنه یی تیز كتورمكه
ده دیرلر وچوق كتورمكه دخی دیرلر ودوه نهر كون صویه دونمكه دخی دیرلر یقال
عفقت الابل تعفق عفقا اذا كانت ترجع الی الماء كل یوم العافق فانك كسریله كثرت
رجوعی اولن كسنه العفقة عینك فتحی وفانك سكونیله غایب اولمق یقال لایزال فلان
یعفق العفقة ای یغیب الغیبة التعفیق علی وزن التكریم قویونی سوریسنه كیرو دوندرمك
یقال انه لیعفق الغنم بعضها علی بعض تعفیقا ای یرد ها عن وجهها المنعفق میمك ضمی وفانك
فتحیله دونجك یر منعطف معناسنه بعضیله صودن دونجك یره دیرلردی دیدی منعرف
معناسنه العفاقة عینك فتحی وفانك تشدیدیله اوتوراق یری معناسنه یقال كذبت
عفاقتك اذا حبق یعنی یللنمه ریح منتنه لی جزكاذبه تشبیه اولور الانعفاق بركسنه حاجتنه

كیدوب

عشرق

عفق

كیدوب سرعت ایتمك یقال انعفق القوم فی حاجتهم اذا امضوا فیها واسرعوا المعفاق
میمك كسری وعینك سكونیله چوق زیارت كلن كسنه یقال رجل معفاق الزیارة ای لایزال
یجئ ویذهب زایرا عفاق عینك كسریله بركسنه نك اسمیدركه انی باهله قبیله سی قتلق یلنده
اكل ایتملر ایدی العفلق عینك فتحی وفانك سكونی ولامك فتحیله شول فرموده كسنه یه دیرلر
كه مسترخی اوله یعنی سولبك اوله وكاه اولور فرج واسعه دخی عفلق دیرلركه وكذلك
شول عورته دخی عفلق دیرلركه احمق اولوب افعال واحوالی یرامز اوله لام زایده
در العقیقة عینك فتحی وقافك كسری ومدیله انه قرنندن چقان تویی دركه آدمده
اولسون كرك حیوانده اولسون شول مولود معناسنه وعقیقه شول اوته دیرلركه كوكه
آتلر ایش بته كم تفعیلی عن قریب كلور ان شاء الله تعالی وعقیقه دوه یه علف ایتدكلری
ملایم چكردكه دخی دیرلر العقة عینك كسریله عقیقه كذلك وابو عبید ایدی عقه بنی آدمه
وحماره مخصوص در غیرنده استعمال اولنماز وعقیقه شول طواره دیرلركه یكی طوغان اوغلانك
هفته سنده بوغزلرلر ذكر اولنان معنادن مأخوذدر وعقیقة البرق شول شمشكه
دیرلركه بلوده كیره الانعقاق همزه نك وعینك كسریله انشقاق معناسنه در بهرانشقاقه
انعقاق دیرلر وانعقاق بلوت بغمور دفعه دوكمكه دیرلر یقال انعقت السحابة اذا
تبعجت بالماء العق عینك فتحیله قومده اولن یارق وقومده اولن حزقك ده اسمیدر وعق
آجی صویه دخی دیرلر العقیق عینك فتحی وقافك كسری ومدیله یوزك قاشی قلدقلری معروف
طاشدر وعقیق مدینه منوره نك طشره سنده بیر دره نك اسمیدر وهر صوا قندوسی كه انی
سیل یاروب واسع قله انكا عقیق دیرلر الاعقة همزه نك فتحی وعینك كسریله جمعی العق
عینك فتحی ایله كوك جانبنه اوق اتمق یقال عق بالسهم اذا رمی به نحو السماء وبونك وجهی بودركه

زمان جاهلیتده بیر قبیله ده قان اولسه کوک جانبنه اوق آترلرایمش اگر ذکر اولنان
اوق پاک اینرسه دیته راضی اولوب دیت اوزره صلح ایدرلرایمش واگر قانه بولانمش
اینر ایسه قوددن غیری یه راضی اولمازلرایمش وعق طوغن اوغلان ایچون عقیقه سنده طوار
بوغازلمغه ده دیرلر یقال عق عن ولده یعق عقا من الباب الاول کذلک ولدی ابتدا تراش
اتمکه دخی دیرلر العقوق ضمتیله والمدو والده نک سوزلرین طوتیوب رنجیده اتمک المعقة فتحتیله
معناه یقال عق والده یعقه عقوقا من الباب الاول العاق علی وزن الخارج والدینه مخالفت
ایدن کمسنه العقق عینک ضمی وقافک فتحیله معناه العققة فتحتیله جمعی کافر ایله کفره کبی وفی الحدیث
ذق عقق ای ذق جزاء فعلک یا عاق بو سوزی عبدن بعض کمسنه سویلمشدر حمزه قتل اولندیغی
محلنده الاعقاق همزه نک کسریله عقوق اشلمک یقال اعق فلان اذا جاء بالعقوق واعقاق
آت حامل اولمغه دخی دیرلر یقال اعقت الفرس اذا حملت واعقاق اجی اتمک معنالسنه ده
کلور یقال اعقه اللذامره ای واعقاق اغاجکر دبندن زاید شاخلر چیقاغنه ده دیرلر یقال
اعقت النخلة والکرمة العقوق عینک فتحی وقافک ضمیله حامل اولان آت ومعق دینمز الاعقت
ردیه ده بس بو بوادردن در وفی المثل طلب الابلق العقوق یعنی محال طلب ایتدی زیرا ابلق
ارککه دیرلر وارکک خود حامله اولماز العقق ضمتیله جمعی رسول ایله رسل کبی وبونی العقوق
شول جکردکدرکه ملایم اولماغین آنی دوه یه علف قلورلر وعقق حامله اولن بتون
طرنغلو طواره دخی دیرلر العقاق عینک کسریله جمعی قُلُص ایله قلاص کبی وسُلُب ایله سلاب
کبی وقلاص تازه ناقه لر دیمک اولور قلوصک جمعی در قافک فتحیله بس قلاص جمعی جمع اولور
وسلب ضمتیله ولدین دوشرن ناقه لردر وجوهری باب باده سلاب سلبک مفردی در
دیمشدر کتاب ایله کتب کبی وسلبک جمعی سلاب اولدیغنه تعرض ایتمامشدر العقاق عینک فتحیله
حامله

حامله اولان طوارک حملی یقال اظهرت الاتان عقاقا واتان دیشی مرکبه دیرلر
العقق فتحتیله معناه العقعق علی وزن العرعر سقسقان دیدکلری قوش العقعقة
علی وزن الزلزلة سقسقان اوتمک العقة نمر بن قاسط دن بر جماعتدر العقان
عینک کسریله خرما اغاجنک وباغ چبوغنک دبندن چقان شاخلر درشویله که انی کسمیجه
العلق
اشجارک صولرن افساد ایدر العلق فتحتیله قویی قان دم غلیظ معنالسنه وعلق علقه نک
جمعی دخی کلور وعلق القربه قربه دن چنرکن صو یا حوض بلادیه
معنالسنه که عرق القربه ده لغتدر یقال جشمت الیک علق القربة وذو علق بر طاغک
اسمی در وعلق کذلک شول نسنه درکه الکا قویو بکره سی اصرلر وجمله بکره آلتنه دخی دیرلر
یقال اعرنی علقک ای ادات بکره نک وعلق کذلک هوایه ده دیرلر محبت معنالسنه یقال
نظرة من ذی علق ویقال علقها وعلق حبها بقلبها ای هویها وبر ابشنه طولاشمغه دخی دیرلر
یقال علق یفعل کذا مثل طفق یعنی بر نسنه یی ایشلمکه باشلدی بعضیلر ایتدی احبه واعتاده
معنالسنه در وبیر نسنه یی بیر نسنه یه بغلامغه دخی دیرلر منه قولهم فی المثل علق معالوها و
صر الجندب وبو مثلک اصلی بو درکه بیر کسنه بیر قیو یه واروب ایپی اول قیونک ایپنه بغلادقدن
صکره ذکر اولنان قیونک صاحبنه واروب حق جوار معناسن ایدیجک قیو صاحبی باعث
سوال ایتدکده بنم ایپم حالا ایپکه باغلودر دیدی قیو صاحبی امتناع ایدوب الکا اول
موضعدن کوچه سن امر ایتدکده ایتدی علقت معالقها وصر الجندب یعنی قیونک التی بغلندی
وهوانک حرارتی غالب اولوب چکیرکه اوتدی پس بو موضعدن ارتحال بکا محال در
وعورت حامل اولمق معنالسنه ده کلور وآهو طوزاغه طوتلمق معنالسنه ده کلور یقال
علق الظبی فی الحبالة وطوارک اغزنه سلوک یاپشمق معنالسنه ده کلور یقال علقت الدابة اذا شربت
بالنماق

الماء فعلقت بها العلقة وعلق تعلق معناسنه ده کلور یقال علق به علقاً اذا تعلق به وعلق انجاردن
شول نسنه یه دیرلر که انی طوار قوت اید یوب آنکله کچنور وعلق اسبابه طولشوب جکلن نسنه یه
دخی دیرلر یقال اصاب ثوبی علق وهو ما علقه فجذبه العلوق ضمتیله قان او یوشمق وعورت
حامل اولمغه ده دیرلر یقال علقت المراءة علوقاً ای حبلت العلقة عینک ضمی ولامک سکونیله شول نسنه
درکه انسان معاشنده انوکله قناعت ایدر العلقة فتحتیله علقک واحدی بیر پاره او یوشمش
معناسنه وعلقه سلوکه دخی دیرلر که صوده اولور انسانه وحیوانه یاپشور یاپشدقده قان
صورر العلوج عینک کسری ولامک سکونیله بر نسنه نک نفیسنه دیرلر یقال علق مضنة یعنی شول
نفیس نسنه که اکا بخل اولور وغلام فاسده دخی علوج دیدکلری بوندن مأخوذدر الاعلاق
همزه نک فتحیله جمعی العلقة عینک کسریله شول کوچجک قفتاندر که اطفاله ابتداء دیکرلر العلوق
عینک فتحی ولامک ضمی ومدیله شول نسنه درکه انسانه یاپشور وعلوق اولومه دخی دیرلر موت
معناسنه وعلوق شول ناقه ده دیرلر که ولدندن غیریه یاقلندقده اکا رام اولمیوب یالکز
باریغنی کلسه دیوب اکا سود ویرمیه وعلوق مطلقا لبن معناسنه دخی کلور یقال ما
بالناقة علوق ای شیء من اللبن وعلوق دوه اوتلادوغی نسنه یه دخی دیرلر تقول رعت
العلوق حتی لاط بهن الاحرار من السمن والخصب بعضیلر علوق ولد معناسنه در بنات معناسنه
دکلدر دیدی العلق عینک فتحی ولامک سکونیله اوت اوتلامق یقال علقت الابل العضاه تعلق
علقاً من الباب الاول اذا تسنمتها وتناولتها بافواهها وفی الحدیث ارواح الشهداء فی حواصل
طیر خضر تعلق من ثمر الجنة العلیقة عینک فتحی ولامک کسری ومدیله شول دوه درکه انی صاحبی
بر قومه آزق کتورمک ایچون قوشوب بر قاج اقچه ویرور تاکه آنوکله آزق الوب اکا تحمیل ایده لر
یقال علقت مع فلان علیقة وارسلت معه علیقة العلاق میمک کسری وعینک سکونیله آصلن نسنه کرک

ات اولسون

ات اولسون کرک یاش اوزوم اولسون وغیری ومعلاق شول کمسنه یه دیرلر که شدید
الخصومة اوله المعلاقة کذلک میمک کسری وعینک سکونیله شول نسنه درکه انکله بر نسنه اصرلر
المعالیق میمک ضمی ولامک کسریله علاب صغار در یعنی سود قودقلری ظرفک کچی کلری در المعلوق
میمک کسری ولامک فتحیله واحدی و بو تقدیردن فهم اولنور که صاحب صراحک معالق
سوسماران جوز معلوج یکی دیدوکی سهودر نته کم جوهرینک استشهاد ایتدوکی بیت
مؤید اولور وانا لنحضی بالاکف رماحنا اذا ارعشت ایدیکم بالمعالق زیرا بو بیتده
معالق سالر ایله حمل اولنماق اقرب در کلر ایله حمل اولنماقدن نته کم ذوقی اولنه خفی دکلدر
خصوصا جوهری باب باده علاب سالار معناسنه کلمسنه تصریح ایتمشدر سوسمار معناسنه
کلمه سنی تصریح ایتمامشدر المعالق میمک ضمی ولامک کسری ایله شول ناقه درکه ولدنک غیریه یاقلو
رایحه سندن غیری اولدوغیچون بلوب سود ویرمیه نته کم علوقک تفسیرنده مرور ایتدی
العلیق عینک فتحی ولامک کسری ومدیله طواره ویریلان اربه شعیر دانه معناسنه وبو
مقامده صاحب صراحک علیقی   تفسیری مخالف اولدوغی ظاهر اولور زیرا جوهری
علیقی قضیم ایله تفسیر ایتمشدر وقضیم جودار به در بوبخه دکلدر المعلوق میمک فتحی ولامک ضمی و
مدیله آصلن نسنه کرک ات اولسون کرک اوزوم اولسون العلاقة عینک کسریله یای
آصمایچون یایه بغلادقلری وقنجی آصمایچون قنجیه بغلادقلری نسنه در العلاقة عینک فتحیله
خصومت علاقه سی ومحبت علاقه سی در وعلاقة کذلک شول نسنه درکه معیشتده انکله اکتفا اولنور
منه قولهم ما بها من علاق ای شیء من مرتع ومرتع میمک فتحیله مرعی معناسنه ومنه ما یقال
ما ترک الحالب بالناقة علاقاً اذا لم یدع فی ضرعها شیئاً العلاقیة علی وزن الثمانیة شول
کسنه درکه یاپشدوغی نسنه دن آیرلمیه العلیق عینک ضمی ولامک فتحیله وتشدیدیله ویانک تشدیدیله

سكونيله ديدكلرى اوت دركه اغاجه طولاشور اغاجى قورويدر بيراغنى وكوكى
اولمازكه اكالسان فارسيده سربند ديرلر العليق عينك ضمى ولامك فتحى وتشديديله والفك
قصريله كذلك ذكر اولنان صرماشق معناسنه كلور قبّيط ايله قبيطى ككى بشمانى حلواسنه ديرلر
العولق على وزن حيدر بيابان آدميسى كه اندن غول ايله تعبير اولنور وحريص اولن ديشى
كلبه دخى ديرلر وقويروق معناسنه دخى كلور ومنه قولهم هذا حديث طويل العولق اى
طويل الذنب الاعلاق همزه نك كسريله برنسنه يى بير نسنه يه آصمغه دخى ديرلر وفى الحديث
اللدود احب الى من الاعلاق واعلاق بيربيره سولك يابشدرمغه دخى ديرلر يقال
اعلق اظفاره فى الشئ اى انشبها فيه واعلاق بيرنسنه يى قابوب كوترمكه دخى ديرلر
يقال اعلقت المرأة ولدها من العذرة اذا رفعتها بيدها يعنى عورت اوغلانى افتنى نى
قالدرسه واعلاق برنسنه يه بارغ طاقمغه دخى ديرلر تقول اعلقت القوس اذا جعلت
لها علاقة واعلاق صيادك صيد انمسنه دخى ديرلر يقال اعلقت فادرك اى علق الصيد
فى حبالتك واعلاق بيركسنه يه بلا كتورمكه دخى ديرلر ومنه قولهم اعلقت وافلقت اى جئت
بعلق فلوق العلوق عينك ضمى ولامك فتحيله بلا معناسنه در لاينصرف در استعمال فلق كلمه سى ايله در
وزن مذبور اوزره مجموعى سى بلا وآفت ديمك اولور داهيه معناسنه بعضيلر ايتدى
علوق جمع كثير معناسنه در التعليق على وزن التكريم آصمق يقال علقت الشئ تعليقا وتعليق
محبت علاقه سنده دخى استعمال اولنور يقال علق الرجل امرأة على البناء للمجهول الاعتلاق
همزه نك وتانك كسريله محبت ايتمك تقول اعتلقه اذا احبه المعلقة ميمك ضمى ولامك فتحى وتشديديله
زوجى مفقود اولن عورت يعنى زوجنك حياتى ومماتى نامعلوم اولن عورت وقال الله تعالى
فتذروها كالمعلقة التعلق فتحتيله ولامك ضمى وتشديديله بيرنسنه يه اصلمق يقال تعلقه وتعلق به

يعنى

يعنى وتعلق تعليق معناسنه دخى كلور تقول تعلقته يعنى علقته ومنه قول عبيد الله بن زياد
لابى الاسود الدؤلى لو تعلقت معاذة يعنى كندو نفسكه تعويذ آصسك اولمازمى ايدى كوز
ديكمه مكدن ايچون المتعلق ميمك ضمى ولامك كسريله وتشديديله شول كمسنه دركه ادنى معيشتله كچنه
قولهم ليس المتعلق كالمتأنق اى ليس من يتبلغ بالشئ اليسير كمن يتأنق ياكل ما يشاء يعنى ازله
معيشت ايدن مراد ايدوكنه واصل اولن كبى در العلقى عينك فتحى ولامك سكونى والفك قصرى
ايله بير نوع اوتدر وصاحب مهذب بيرنوع ديكندر ديمش وسيبويه ايتدى بو واحد
وجمعه اطلاق اولنور وبونك الفى تأنيث ايچون درمنون اولماز وسيبويه دن غيرى
ايتدى الفى الحاق ايچون در العلقاة عينك فتحى ولامك سكونيله واحدى ذكر اولنان
لريك بيرى در بس منصرف اولوب منون اولور العالق لامك كسريله شول دوه دركه علقى ديدكلرى
اوتى اوتليه وعالق كذلك اكا ديرلر كه عضاة ديدكلرى ديكنلى اغاجى اوتليه وبوكه عالق ديدكلرى
عضاة اغاجنك بيراغنى اوتلار ايكن آصلمش كبى بويانى اوزاتدوغى ايچون در عضاهك طولى
وارتفاعى اولدغنه بناء العمق عينك فتحى وميمك سكونيله والعمق عينك ضمى وميمك سكونيله قيونك
درينلكى قعر البئر معناسنه وايكى طاغك اراسنده اولن طريق واسعه دخى ديرلر ومطلقا درينه
دخى ديرلر وعمق وعمق كذلك ضم وفتحيله ينستر صحرا الريكا طرافنه ديرلر التعميق على وزن التكريم
درين قلماق الاعماق همزه نك كسريله بمعناه وتعميق البئر واعماقها جعلها عميقة وتعميق نظر
بيرنسنه ده دقت اوزره اولمق يقال عمق النظر فى الامور تعميقا التعمق فتحتيله وميمك
ضمى وتشديديله سوزى درين سويلمك يقال تعمق فى كلام اذا تنطع العماقة عينك فتحيله قولى
درين اولماق يقال عمق الركى عماقة من الباب الخامس والركى راء مهمله ايله ويا مشدده ايله
درين اوليان قيويه ديرلر العمق عينك ضمى وميمك فتحيله مكه يولنده بير منزلك اسميدر وعاتة الكا

عمق

عمق دیرلر ضمتیله العمق عینک کسری ومیمک سکونیله والفک قصریله حجازدن وتهامه دن بر جنس
اغاجک اسمیدر العاموم میمک کسریله شول دوه نک اسمیدرکه ذکر اولنان اغاجی اوتلار
علق
اعاموم همزه نک ضمی ومیمک کسریله بر یرک اسمیدر العالیق عینک فتحیله بر قوم درعملیق اولادندن
عملیق عینک کسری ومیمک سکونی ولامک کسری ومدیله اولاد نوحدن بر کسنه نک اسمیدرکه اول
عملیق بن لاوذ بن ارم بن سام بن نوحدر وعمالیق جماعت متفرقه درکه بلاد مختلفه یه
عنق
براکنده اولمشلردر العنق عینک ضمی ونونک سکونیله بیون کردان معناسنه العنق ضمتیله بمعناه
تذکیری وتأنیثی جائزدر الاعناق همزه نک فتحیله جمعی وعنق ما بالله معناسنه دخی کلور منه قولهم
عنق الیک ای مائلون الیک ومنتظرون الاعنق همزه نک ونونک فتحیله بوینی اوزون اولان
کسنه العنقاء عینک فتحی ونونک سکونیله والفک مدیله مؤنثی طویلة العنق معناسنه العنق
فتحتیله دوه نک بر جنس سیری درکه اول سرعتله اولان سیردر الاعناق همزه نک کسریله آت
سرعتله اوزره اولماق یقال اعنق الفرس اذا سرع وکلبک بوینینه قلاده باغلمغه دخی
دیرلر یقال اعنقت الکلب اذا جعلت فی عنقه القلادة وبو مقامده صاحب صراح اعناقی
کردن بند کردن ایله تفسیر ایتدوکی نسخ مصححه اصحاحه مخالفدر زیرا نسخ صحاحده فرس مرفوع
دراکر ذکر اولنان معنی مراد اولا ایدی منصوب اولوردی نعم اعنقت الکلب دیدوکنده
ذکر اولنان معنی مراددر بس مذبورک تفسیرنده اولان اطلاقی صحیح دکلدر المعناق میمک
کسری وعینک سکونیله بوینی کوزل اولان آت جید العنق معناسنه العناق عینک کسریله ایکی
کسنه بری بر بنک بوینینه صارمشماقی المعانقة میمک ضمیله ونونک فتحیله بمعناه العنق عینک
فتحی ونونک سکونیله بر کسنه نک بوینن قوجاقلماق یقال عنقه اذا جعل یده علی عنقه وضمه الی نفسه
التعانق تانک فتحی ونونک ضمیله بر کسنه نک بوینینه صارلماق الاعتناق همزه نک وتانک کسریله
بمعناه

بمعناه یقال تعانقا واعتنقا العنیق عینک فتحی ونونک کسری ومدیله بوینینه صارلمش
کسنه یقال هو عنیق الرجل العناق عینک فتحیله کچی یاورسنک دیشیسی الاعنق همزه نک
فتحی ونونک ضمیله جمعی دیشی اوغلاقلر معناسنه العنوق ضمتیله کذلک جمعی وعناق قرة
قولوغ دیدکلری جانوره دخی دیرلر سباعدن درسیاه کوش معناسنه وعناق آفته دخی
دیرلر داهیه معناسنه یقال لقی منه اذنی عناق ای داهیة وامرا شدیدا وعناق نومید
اولمغه دخی دیرلر العنقاء عینک فتحی ونونک سکونی والفک مدیله آفت معناسنه یقال حلقت
به عنقاء مغرب وطارت به العنقاء وتحلیق قوش اوجرایکن یوکسلمکه دیرلر ومغرب
غینی معجمه نک سکونی وراء مهمله نک کسریله اطراف بلاددن اولیان معناسنه در
وبا تأنیث ایله استعمال اولنمدی امراءة عاشق قبیلندن اولدوغی ایچون وعنقانک
اصلی معروف الاسم مجهول الجسم بر قوش در وعنقاء عرب طائفه سندن بر کسنه نک لقبی در
که اسمی ثعلبة بن عمرودر المعنقة میمک کسری وعینک سکونی ونونک فتحیله بوین باغی
عوق
قلاده معناسنه العوق عینک فتحی وواوک سکونیله بر نسنه یی منع ایدوب الیقومق
وقلبه دخول ایتمکه بحلنده دخی استعمال اولنور ما عاقت المراة عند زوجها ولا الاقت
دیرلر قلبه کیرمدی معناسنه الاعتیاق همزه نک وتانک کسریله بمعناه یقال عاقه عن
کذا یعوقه عوقا واعتاقه اذا حبسه وصرفه عنه العوایق مانع اولان نسنه لر وعوایق
الدهر زمانه ده واقع اولان حوادثه دیرلر التعوق فتحتیله وواوک ضمی وتشدیدیله
عوق اولمق التعویق علی وزن التکریم عوق ایتمک العوق عینک ضمی وواوک ضمی فتحیله
یولداشلردن عوق ایدیجی کسنه العوقة عینک ضمی وواوک فتحیله علی وزن همزه بمعناه
العیوق عینک ضمی ویانک ضمی وتشدیدیله بر قرمزی شعله لی یلدزدرکه صاغ جانبده اولان

کهکشان یاننده ثریانک اردنجه کیدوب ثریادن ایلرو کچمز و بونک اصلی فیعول در
وقتا که واوایله یا جمع اولوب اول ساکن اولسه ادغام اولنوب مشدد اولدی یعوق
یانک فتحی و عینک ضمی ومدیله بر بتک اسمی درکه نوح عم قومی اکا طپرلردی العوهق علاوزن
حیدر اوزون بویلی معناسنه بونده تذکیر و تأنیث برابر اولور وخلیل ایتدی عوهق ایتدکی
بیر طاغک اسمی درکه زمان اولدن دوه لرک اعلاسی اکا نسبت اولنور وکاه اولورلون
عوهق ایله سیاه رنک مراد اولنور یاخود سیاهه مائل اولن مراد اولور جوهری ایدربنی
شیلم عبلرندن ما العوهق دیدم ایتدی الطویل من الربد ور بد راء مهمله نک ضمیله دوه قوشلری
معناسنه العیقه عینک فتحی و یانک سکونیله بحرک ساحلی و جانبی ابوعبید ایتدی مصنف نام کتابده
ذکر ایتدوکی در فصل الغین الغبوق ضمتیله اخشام وقتنده شرب ایتمک
الغبق غینک فتحی و بانک سکونیله اخشام شرابی اچمک تقول منه غبقت الرجل اغبقه غبقا من
الباب الاول الاغتباق همزه نک و تانک کسریله اخشام شرابی اچمک الغدق فتحیله
چوق صو ماء کثیر معناسنه وایضا یقال غدقت عین الماء من الباب الاول اذا غزرت
الغیدوق علاوزن حیدر تر و تازه اولن عورت الغیداق غینک فتحی و یانک سکونیله بمعناه
یقال شاب غیدق وغیداق ای کان ناعما وغیداق رجل کریمه دخی دیرلر وکلر بک ولدینه
دخی دیرلر بچه سرسمار معناسنه ابوزید ایتدی کلر یاوروسنک اولنه حسل دیرلر حاء وسین
مهملتیله بعده غیداق دیرلر بعده مطبخ دیرلر بعده ضبیب دیرلر و ابوزید مطبخ دن صکره
خضرم ذکر ایتدی اکرچه خلف احمر ذکر ایتمشدر الغیادبوع غینک فتحی و دالک کسری ومدیله
بلانلر حیات معناسنه الغرق فتحیله غرق اولمق یقال غرق فی الماء غرقا من الباب الرابع
الغرق غینک فتحی و رانک کسریله غرق اولن کمسنه الغارق کذلک رانک کسریله غرق اولن کمسنه الاغراق

همزه نک

عوهق

عیق

غرق

همزه نک کسریله غرق ایتمک یقال اغرقه غیره واغراق یایی کرکی کبی چکمکه دخی دیرلر
یقال اغرق النازع فی القوس اذا استوفی مدها التغریق علاوزن التکریم کذلک غرق ایتمک
یقال غرقه غیره وتغریق قتل ایتمکه دخی دیرلر و بونک اصلی بودرکه قابله اولن عورتلر قبلوق
یلنده طوغن اوغلانی سلا صو ایچنده بوغرلردی و سلا شول دریه دیرلرکه اوغلانله
بله طوغر بیر لحظه که اوغلانک بوزندن النمه اوغلانی اولدرور پس کثرت قتل استعمال
ایله هر قتله تغریق دیدیلر المغرق میمک ضمی و رانک فتحی و تشدیدیله صویه غرق اولن
کمسنه ومغرق بیر کمسنه تربیه اولنمغه دخی دیرلر یقال لجام مغرق بالفضة ای محلی الغریق
غینک فتحی و رانک کسری و مدیله صویه غرق اولن کمسنه الاستغراق همزه نک و تانک کسریله
بیر نسنه یی احاطه ایتمک استیعاب معناسنه الاغتراق همزه نک و تانک کسریله آت سورویه
کیروب بعده جمله سنه سبق ایتمکه دخی دیرلر یقال اغترق الفرس الخیل اذا خالطها ثم سبقها
واغتراق النفس حالت صوتده نفسی زیاده چکمک الغرقة غینک ضمی و رانک فتحیله جمعی ابو عبیدک
مصنفنده ذکر ایتدوکی اوزره الغرنیق غینک ضمی و نونک فتحی و رانک و یانک سکونیله صو
قوشلرندن بو ینی اوزون قوش الغرنیق غینک کسری و رانک سکونی و نونک فتحیله و
والغرنوق کذلک غینک کسری و رانک سکونیله و نونک فتحیله شول رجل درکه طول عنق ایله متصف
الغرنوق غینک و نونک ضمی و رانک سکونی ایله تازه و تر اولن یکت شاب ناعم معناسنه
الغرانق غینک ضمی و نونک کسریله بمعناه الغرانق غینک فتحی و نونک کسریله جمعی تازه و تر
یکتلر معناسنه الغرانیق غینک فتحی و نونک کسری و مدیله کذلک جمعی الغرانقة کذلک غینک
فتحی و نونک کسریله جمعی الغسق غینک و سینک فتحیله کیجه نک ابتدا قراکوسی اول طله لیل معناسنه
غسوق ضمتیله کیجه ابتدا قرا کو اولمق یقال غسق اللیل یغسق من الباب الثانی اذا اظلم واغسق

غسق

کوز قرا کو اولمغه دخی دیرلر یقال غسقت عینه غسقا اذا اظلمت الغسق سینک کسریله
کیجه یه دیرلر شفق غایب اولدوغی حینده و باری تعالی نک ومن شر غاسق اذا وقب دیدوکی
اذا دخل معناسنه در حسن روایتی اوزره بعضیلر غاسق دن مراد قمر در دیدی الغسقان
فتحتیله یاره نک جراحتی آقمق یقال غسق الجرح غسقانا اذا اسال منه ماء اصفر الاغساق همزه نک
کسریله مؤذن اذانی اخشام وقتنک آخرنه تأخیر ایتمک یقال اغسق المؤذن اذا اخر المغرب الی
غسق اللیل الغساق غینک فتحی وتشدیدیله بارد ولوب بد رایحه اولن شراب تخفیف وتشدید
جائز در وابو عمرو الاحمیا وغساقا قولنده غسا فی تخفیفله قرأت ایتدی وکسائی تشدیدیله قرائت
غفق
ابتدی التغفق فتحتیله وفانک ضمی وتشدیدیله شرابی کونک جمیع ساعتنده ایچمک یقال ظل
یتغفق الشراب اذا شربه یومه اجمع وبو ابن الاعرابی روایتی در الغفق فتحتیله دوه هر
ساعت صویه کلمک المغفق میمک فتحی وفانک کسریله مرجع کبی در وزنا ومعنا المنغفق میمک
ضمی ونونک سکونی وفانک فتحیله کیر و دونجک یعنی منصرف معناسنه واصمعی ابتدی منغفق منعطف
غلق
معناسنه در یعنی یول الکلدوکی وصو صابدوغی یر در الاغلاق همزه نک کسریله قپویی باغلمق
تعول اغلقت الباب کاه اولور اغلاق تکثیر ایچون کلور یقال اغلقت الابواب کما یقال
غلقت الابواب بالتشدید الغلق فتحتیله اسم در معنای مذکوردن قپو باغلمق معناسنه و
بعضیلر غلقی غلقت الباب غلقا دن مأخوذ در دیدی لغت ردیه متروکه اوزره و غلق کلید
ویر قاپو باغلیجاق نسنه یه دخی دیرلر وغلق مرتهن رهنه مستحق اولمغه دخی دیرلر
یقال غلق الرهن غلقا اذا استحقه الرهن وذلک اذا لم یفتکک فی الوقت المشروط وفی الحدیث
لا یغلق الرهن وغلق دوه نک ارقه سی جراحتدن بری اولمامغه دخی دیرلر یقال غلق ظهر
البعیر لکثرة الدبر الغلق ضمتیله بکنش قپو یقال باب غلق ای مغلق یعنی بو مفعول معناسنه
اولن

اولن فعل اولور مثل قاروره فتح وجذع قطل وجذع اغاجک بدننه دیرلر وقطل
قاف ایله وطاء مهمله ایله مقطوع معناسنه در المغلاق میمک کسری وغینک سکونیله قپو بغلیجق
آلت المغلوق میمک ولامک ضمیله بمعناه المغالق میمک فتحی ولامک کسری ایله قمار اوقلری سهام
میسر معناسنه المغلق میمک کسری ولامک فتحیله واحدی سهم میسر معناسنه الاستغلاق
همزه نک وتانک کسریله بیر کسنه تغلوا ولمق یقال استغلق علیه الکلام اذا ارتج علیه وارتاج
رتجدندر اغلاق معناسنه الغلق غینک فتحی ولامک کسریله مشکل اولن سوز یقال کلام غلق
ای مشکل غلاق غینک فتحی ولامک تشدیدیله بنی تمیم دن بیر رجلک اسمی در المغلوق میمک فتحی
ولامک ضمی ومدیله دباغت اولنمش دری که غلقه دیدکلری اغاجله دباغت اولنه الغلفة
غلفق
غینک فتحی ولامک سکونیله بیر اغاجک اسمی در که اهل طائف انکله دری دباغت ایدر الغلفق
غینک وفانک فتحیله شول یشل نسنه در که صو اوزرینه عارض اولور وبعضیلر ایتدی
شول اوت در که صودن بتر یاپراقلری بیر افلری اولور وغلفق آسان وجاهله اولن
معیشته دخی دیرلر یقال عیش غلفق وملایم یاپیه دخی دیرلر یقال قوس غلفق
غمق
ای رخوة وبعضیلر ایتدی ذکر اولنان کلمه لرده لام زایده در الغمق فتحتیله بیره
رطوبت غالب اولمق یقال غمقت الارض اذا صارت ذات ندی وندی نونله و
دال مهمله ایله رطوبته دیرلر الغمقة غینک فتحی ومیمک کسریله رطب اولن نسنه یقال
ارض غمقة ولیلة غمقة لثقة ولثقة ثاء مثلثه ایله وقافله یاش اولن نسنه معناسنه
غنق
در وغمق شول اوته دیرلر که انک زیاده رطوبتدن رایحه سی فاسد اوله غانق
قافک کسری اوزره بناسیله قرقه اوازن حکایت در یعنی لفظ غاق مراد اولوب
معرفه اولور تجی انی نکره قلسک منون قیلورسن التغنیق غاوزن التکریم بر کمسنه رأسنه

ثابت اولماق يقال غيق الرجل رأيه تغييقا اذا اختلط فلم يثبت على شيء وبو ابو عبيد روايتيدر

فصل الفاء الفتق فانك فتحى وتانك سكونيله يارمق شق معناسنه تقول فتقت
الشيء فتقا من الباب الاول اذا شققته وفتق مسكك الجنه بير نسنه ادخال ايتمك ايله بره مازراجه
جقارمغه دخى ديرلر وفتق جماعتك بيننده عصا منشق اولمغه يعنى مابينلرنده محاربه واقع اولمغه
دخى ديرلركه شق عصا صلح بوزلمادن كنايتدر وفتق بير علتدركه قارنك يوفقه بيرلرنده
واقع اولور دبرا ولان آدمده واقع اولدوغى كبى التفتيق على وزن التكريم كذلك يارمق
يقال فتقته تفتيقا اذا شققته التفتق فتحتيله وفانك ضمى وتشديديله يارلمق الانفتاق
همزه نك وفانك كسريله يارلمق فتقته فتفتق وانفتق الفتق فتحتيله عورتك فرجى بتوشك
اولماميق فتقانك مصدريدر وفتق صبحه دخى ديرلر وفتق اوجوزلق يلنه دخى ديرلر تقول
منه فتق من الباب الرابع الفتقاء فانك فتحى وتانك سكونيله والفك مديله شول عورتدركه
فرجى بتوشك اوليه رتقانك مقابليدركه رتقا شول عورتدركه فرجى بتوشك اولمغين
جماعى قابل اوليه الافتاق همزه نك كسريله قومك اوزرندن بلوت كتمك يقال افتق القوم اذا
انفتق عنهم الغيم وابن السكيت ايتدى افتق قرن الشمس ديرلر يعنى كون بلوت ارالغنه
كلوب اندن بر لمعه ظاهر اولسه وافتاق ياغمور ياغمين يره وارمغه دخى ديرلر تقول
افتقنا اذا صادفنا فتقا وهو الموضع الذي لم يمطر وقد مطر ما حوله الفتوق ضمتيله شول
عورتدركه چوق سوزلى اوله يقال امرأة فتق اذا كانت متفتقة بالكلام ورجل فتيق الكلام
الفتيق فانك فتحى وتانك كسرى ومديله شول كسنه دركه ديلى كسكين اوله يقال رجل فتيق اللسان
على فعيل اى حديد اللسان وفتيق شول دوه يه دخى ديرلركه زياده سمزلكندن دريسى بير بير يارله
والصمعى ايتدى صبح فتيق شول صبحدركه مشرق اوله يعنى ضيالى اوله الفيتق على وزن حيدر دولكر
نجار

فرق

نجار معناسنه الفرق فانك ورانك سكونيله ايكى نسنه اراسن آيرمق الفرقان
فانك ضمى ورانك سكونيله بمعناه تقول فرقت بين الشيئين افرق فرقا وفرقانا من الباب
الاول وقوله تعالى وقرآنا فرقناه من خففه قال بيناه ومن شدده قال
انزلناه مفرقا في ايام ويقال فرق له الطريق يعنى فجع يول آيرلسه الفروق ضمتيله
ناقه يى اوغلاق بوروسى طوتمق يقال فرقت الناقة تفرق فروقا من الباب الاول اذا اخذها
المخاض فندت وكذلك الاتان يعنى دشى مركبده دخى حال بويله اولا ويحاص اوغلاق
بوروسى طوتمغه ديرلر الفارق رانك كسريله ذكرا ولنان ناقه الفوارق فانك فتحى ورانك
كسرى ايله جمعيدر اولور بير بلوتدن آيريلين بلودى ذكرا ولنان دوه يه تشبيه ايدوب
فارق ديرلر الفرق فانك ضمى ورانك فتحى وتشديديله كذلك فارقك جمعى ذكرا ولنان ناقه لر
معناسنه التفريق على وزن التكريم التفرقة تانك كسرى ايله (فتحى ورانك) كذلك ايرمق يقال فرقته تفريقا
وتفرقة الانفراق همزه نك وفانك كسريله ايرلمق الافتراق همزه نك وتانك كسريله بمعناه
التفرق فتحتيله ورانك ضمى وتشديديله كذلك ايرلمق يقال فرقت الشيء تفريقا فانفرق وافترق
وتفرق التفاريق تانك فتحى ورانك كسريله ومديله بر نسنه ايرو ايرو اولمق يقال اخذت
حقى منه بالتفاريق الفرق فتحتيله ورانك سكونى دخى لغتدر بير كيلدركه مدينهٔ منوره
ده معروفدر واول اوچ صاعدركه اون التى رطل اولور جوهرى فتحتيله اسكانى
قليل اولمسنه اشارت ايتمشدر وصاحب قاموس فتحتيله افصحدر ديمشدر الفرقان فانك
ضمى ورانك سكونيله جمعدر وبو جمع لغتنك ايكسنده دخى جمع اولور بطن بطنان وحمل حملان كبى
وفرقان حقله باطلك بيننى فرق سبب اولنه ديرلر وبو جهتدن قرآن عظيمه فرقان ديرلر وكذلك
بو معنادن بارى تعالى ولقد آتينا موسى وهرون الفرقان بيوردى وفرق خوفه دخى ديرلر

تقول فرق من الباب الرابع وتقول فرقت منك ولا تقول فرقتك وفرق
ایکی اوک دیشلری بری بریندن اراق اولمغه دیرلر ودوه نک ایاقلری
بری بریندن اراق اولمغه وآتک اویلوغی اول بیر اویلوغی اوزرینه حواله اولمغه
ده دیرلر وخروسک تاجی ایرق اولمغه دیرلر وفرق آلن آچوق اولمغه دیرلر
وسقّل طاغنق اولمغه دیرلر ویرک اوتی متفرق اولمغه دیرلر بیر جهتیله که
بری برینه متصل کبی کورنمیه **الافراق** همزه نک فتحیله فرقک جمعی وفرق طاغ بری
اغارمغه دیرلر فرق صبح معناسنه یقال هو ابین من فرق الصبح **الفرق** فانک فتحی
ورانک سکونیله کذلک فرقان معناسنه درخسه ایله خسران معناسنه **الفرقة** فانک
ضمی ورانک سکونیله اسمدر فارقه دن **المفارقة** میمک ضمی ورانک فتحیله آیرلمق **الفراق**
فانک کسریله بمعناه یقال فارقه مفارقة وفراقا **الفاروق** علی وزن الطافور بیر اسمدر
درکه بونکله امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه تسمیه اولنمشدر **المفرق** میمک
فتحی ورانک کسریله باشک اورته یری وسط راس معناسنه وبو شول موضعدر که باشده
اولن قللر انده بری بریندن آیرلور **المفرق** میمک کسری ورانک فتحیله کذلک باشک اورته
در وطریقک دخی مفرقی شول یردرکه انده یول آیریله وعربلرک مفرقة معارف دیدکلری
باشک موقندن هر بر جزئی بر متفرق اعتبار اتمکله در **الفروقة** فانک فتحی ورانک
ضمی ومدیله قورقاق عورت وقورقاق ارکه دخی دیرلر یقال امرأة فروقة ورجل فروقة
وبونک جمعی یوقدر ونی المثل رب عجلة تهب ریثا ورب فروقة تدعی لیثا یعنی چوق عجله تاخیری
مورث اولور وچوق خائف واردرکه انی ارسلان صانورلر **الفرقة** فانک فتحی ورانک سکونیله
شول یردرکه اوتی پراکنده اولا منه قولهم هذه ارض فرقة وفی نبتها فرق اذا کان متفرقا
الفرق

الفرق فانک کسری ورانک سکونیله پاره فلق معناسنه تجن بیر نسنه دن بیر نسنه منفلق
اولسه انکا فرق دیرلر منه قوله تعالی فانفلق فکان کل فرق کالطود العظیم وطود اولی طاغه دیرلر
وذات فرقین بصره ایله کوفه اراسنده بیر آلچق طاغدر **الفرقة** کذلک فانک کسری ورانک
سکونیله ناسدن بر جماعت **الافراق** همزه نک فتحیله فرقک جمعی **الافاریق** همزه نک فتحی ورانک
کسری ومدیله افراقک جمعی ومنه افاریق العرب الواقعة فی الحدیث **الفریق** فانک
فتحی ورانک کسری ومدیله شول طائفه درکه فرقه دن اکثر اوله **الافراق** همزه نک
کسریله خسته ایلوکه یوزطوتق بیر اغرالب بیر اغریه یه ابتدی ما ما را فراق الموؤد
فقال الرحضاء یعنی خسته افاقت بولماسنک علامتی نه در دیدیکده عرق دردیدی
ورحضاء راء مهمله نک ضمی وحاء مهمله نک فتحی وضاد معجمه ایله عرق معناسنه در **المفرق**
میمک ضمی وفانک سکونی ورانک کسریله شول ناقه درکه آنک یاوریسی اندن موتله
آیرلمش اوله **الفریقة** فانک فتحی ورانک کسری ومدیله شول خرما درکه سود ایله بشورلر
لخوصه اولن خاتونه یدزمکیچون وقیون سوریسنک فریقه سی اولدرکه بیر ایکی قیون
سوریدن کیجه وقتنده آیری دوشه **مفرق الغنم** میمک ضمی ورانک کسری وتشدیدیله ظربان
دیدکلری جانوردر زیرا قچن ظربان دوه سوریسی ایچنده یللنسه دوه سوریسی طاغلور
آنک بد رایحه سندن وظربان ظاء معجمه نک فتحی وراء مهمله نک کسریله بیر جانوردرکه بزه یللنسه
اول بزا السکیه وانوک رایحه قبیحه سی اندن زائل اولماز وصاحب کشاف ظربانی بورسق
دیدکلری جانور ایله تفسیر ایتمشدر **الفرانق** فانک ضمی ونونک کسری ایله شول کسنه درکه
ارسلان کلور دیو قورقوجبرن ویره وبو بر وانک لغتلک معربی درکه بر وانکر سال
فرسنده یکی دیمک در وکاه اولور عسکرک اوکجه کیدن دلیلنه فرانق دیرلر **الافریقیة**

همزه نك و رانك كسرى و يا نك تشديديله بر فارج باره واسع شهرلردر اندلسده جانبنده

فرزدق

الفرزدق فتحتيله و دال مهمله نك دخى فتحيله خمير پاره سى الفرزدقة وزن مذبور اوزره واحدى بير خمير پاره سى معناسنه و اصلى لسان فارسى ده برازده در و فرزدقه فرزدق ديدكلرى بوندن مأخوذ در و فرزدق فكل اسمى همام در الفرازق فانك فتحى و زانك كسريله جمعى زيرا اسم خماسى بش حرفلو اولسه و جمله سى حروف اصول اولسه جمع ايتملو اولسك حرف اخرى حذف ايدرسن تصغيرده دخى حال بو يله در و قياس قاف حذف اولنوب فرازد ديمك ايدى لكن دالك مخرجى تا مخرجى اولوب و تا حرف زوائددن اولوب حذف اولى و احرى اولدوغى جهتدن دال حذف اولندى لكن فرزدقك تصغيرنده دال حذفه تعيين اولنيوب و بو تقرير دن صاحب مهذبك الواحدة فرزدقة والجمع فرازد ديدوكى مخالف اولدوغى ظاهر اولور فريزد و فريزق اكر دلرسك جمعنده و تصغيرنده ياعوض ويروب فرازيق و فريزيق ديرسن و اكر اسم بش حرفلى اولوب بری زايد اولسه ذكر اولنان حرف زايدك حذفى اولى اولور مدحرج ايله جحنفل كبى كه تصغيرنده دحيرج و جحيفله ديرسن و جمعنده دحارج و جحافل ديرسن و جحنفل جيمك و حانك و فانك فتحيله غليظ الشفه معناسنه در

فسق

الفسوق ضمتيله طشره چيقمق خداى تعالينك امرندن طاشره چيقمق معناسنه ده كلور الفسق فانك كسرى و سينك سكونيله بمعناه يقال فسق الرجل يفسق و يفسق فسوقا و فسقا من الباب الاول والثانى اذا فجر و يقال فسق عن امر ربه اى خرج و هذا كقولهم انخم عن الطعام اى عن مأكله انخم يعنى خداى تعالينك امرندن چيقمق امره اطاعتدن چيقمق معناسنه در نته كم طعامدن تخمه اولمق طعامك اكلندن تخمه اولمق معناسنه در و خرمانك رطبى قشرندن چيقمق معناسنه ده كلور يقال فسقت

الرطبة

الرطبة اذا خرجت عن قشرها و بو اخفش روايتى در الفاسق سينك كسريله فاجر معناسنه يعنى طريق صلاحدن ميل و خروج ايدن كمسنه اخفش ايتدى ابن الاعرابى ايتدى كه كلام جاهليتده و اشعار جاهليتده فاسق لفظى واقع اولمامشدر و ابن الاعرابينك بو كلامى غريب در زيرا فاسق لفظى عربى خالص اوله مذبورلرينك كلامنده واقع اولمامق بعيد دردیدی الفسيق فانك كسرى و سينك كسرى و تشديديله دائما فسق اوزره اولان كمسنه الفويسقة فانك ضمى و واوك فتحى و لينك كسريله صچان ديدكلرى جانورفاره معناسنه

فسق فانك ضمى و سينك فتحى ايله بير كلمه در كه حرف ندا ايله استعمال اولنوب يا فسق ديرلر يا ايها الفاسق معناسنه نته كم يا خبث ديرلر يا ايها الخبيث معناسنه و بو معرفه در بو دليل ايله كه معرف باللام ايله صفت لنوب يا فسق الخبيث ديرلر و جوهرينك بو ايتدكلارنده تأمل واردر زيرا حرف ندا داخل اولدقده نكره دخى معرفه اولور نته كم يا رجل لفظنده تفصيل اولنمشدر فتأمل فساق فانك فتحى و قافك كسرى اوزره بناسيله يا فاسقة محلنده استعمال اولنور مؤنثه خطاب ايچون يقال يا فساق مثل قطام

فشق

الفشق فتحتيله و شين معجمه ايله سرور و نشاط معناسنه در و ابو عمرو ايتدى فشق بر نسنه يه نفس متحرك اولوب حريص اولمق در يقال فشق من الباب الرابع المفاشقة ميمك ضمى و شينك فتحيله الكسرندن كلمك مباغته و مفاجاة معناسنه

فقق

الفقفقة على وزن الزلزلة كلب خوف ايتدوكى زمانده اورمك الفقاقة فانك فتحيله و قافك تخفيفيله دايما بيانه سويلجى معناسنه يقال رجل فقاقة اذا كان احمق هذرة و هذره ذال معجمه ايله همزه وزنى اوزره دايما بيهوده كوى اولان كمسنه الفقفاقة فانك فتحى و قافك سكونيله بمعناه الفقفاق على الوزن المذبور ايضا بمعناه

فلق

الانفقاق همزه نك و فانك كسريله يارلوب آيرلمق يقال انفق الشئ انفقاقا اذا انفرج الفلق

فانك فتحی ولامك سكونیله یارمق شق معناسنه یقال فلقت الشیء فلقا من الباب الثانی
اذا شققته وفلق اغز كوشه سنه دخی دیرلر یقال كلمنی من فلق فیه التفلیق علی وزن
التكریم كذلك یارمق معناسنه الانفلاق همزه نك وفانك كسریله یارلمق التفلق فتحتیله
ولامك ضمی وتشدیدیله كذلك یارلمق معناسنه یقال فلقته فانفلق وتفلق الفلوق
ضمتیله شقوق معناسنه یقال فی رجله فلوق ای شقوق ویقال ایضا مررت بحرة فیها فلوق
ای شقوق وحره قره طاشلو یره دیرلر الفلق فتحتیله صبح معناسنه یقال فلق الصبح فالفه
واما باری تعالینك قل اعوذ برب الفلق دیدكی قولی بعضیلر ایدی فلق صبح معناسنه
در بعضیلر ایدی فلق مجموع خلق معناسنه در وفلق شول آلچق یره دیرلركه ایكی دپه نك
ارەسنده اوله الفلقان فانك ضمی ولامك سكونیله جمعی خلق ایله خلقان كبی اسكی لر معناسنه
الفالوم والفلق تومروق دیدكلری نسنه یه دخی دیرلركه مجسوندر بو زنداجی محبوسك
ایاغنه اورر مقطرة السجان معناسنه وفلق شقه دخی دیرلر الفالوق لامك كسریله یارجی
معناسنه وفالوق آلچق یره دخی دیرلر یقولون كان ذلك بفالق كذا وكذا یریدون
المكان المنحدر بین الربوتین الفلاق فانك ضمیله پاره لنمش ولوق الفلاق فانك كسریله
بمعناه یقال صار البیض فلاقا وفلاقا اذا صار افلاقا الفلق فانك كسری ولامك سكونیله
آفت وامر عجیب اولن نسنه الافلاق همزه نك كسریله امر عجیب كتورمك وافلاق بلا وآفت
كتورمكه دخی دیرلر یقال اعلقت وافلقت ای جئت بعلق فلق علی ما یجیء الافلاق
همزه نك وتانك كسریله بمعناه یقال افلق الرجل وافتلق اذا اتی بامر عجیب ویقال تریفتلق
فی عدوه ای یأتی بالامر العجیب من شدة الفلق میمك ضمی ولامك كسریله امر عجیب كتورن كمسنه
یقال مفلق اذا جاء بالفلق وفلق اغاج بوداغنه دخی دیرلركه ایكی پاروب ایكی پای ایده لر
كه

كه هر پاره سنه فلق دیرلر الفلقة فانك كسری ولامك سكونیله بر نسنه نك پاره سی
وجناق ایچنده اولن نسنه نك پاریسنه دخی دیرلر یقال اعطنی فلقة الجفنة ای نصفها
وصاحب صحاحك بو مقامده فلقه (فتحله) در دیدوكی مخالف اولدوغی صاحب قاموسك وغیرك
ضبطندن ظاهر اولور كه آنلر كسره اشارت ایتمشدر الفلق فانك ضمی ولامك فتحیله بر لفظ
در كه داهیه مقامنده استعمال اولنور منه قولهم جاء بعلق فلق ای بداهیة علق دخی عینِ
مهمله نك ضمیله در وبونلرك ایكیسی ده فتحی اوزره بنا ایله استعمال اولنورلر الفلیقة
فانك فتحی ولامك كسری ومدیله آفت داهیه معناسنه والعرب تقول ما الفلیقة الفلیق
فانك فتحی ولامك كسری ومدیله دوه نك بوینی اوكنده اولن یصی یره واقع اولن
چقور یره دركه مجرای حلقوم قننده در الفلیق فانك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله ویانك
سكونیله بر جنس شفتالی در جلبه دكندن یارلوب آیرلور الفلق میمك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله
قوردلن شفتالی وصاحب صحاحك جلبه دیدوكی جقمة دیرلر دیدوكی جوهرینك تفسیرندن
خارجدر الفیلق علی وزن حیدر عسكر معناسنه در الفیالق فانك فتحی ولامك كسریله جمعی
عساكر معنالرینه التفنق فتحتیله ونونك ضمی وتشدیدیله ناز ونعمله سرورده اولمق یقال
فنق
تفنق الرجل اذا تنعم التفنیق علی وزن التكریم ناز ونعمتله بسلمك یقال فنقه تفنیقا
المفانقة میمك ضمی ونونك ضمیله بمعناه یقال فانقه اذا نعمه المفانق میمك ضمی ونونك
كسریله سبب تنعم اولن معیشت یقال عیش مفانق الفنق ضمتیله شول ناقه دركه جوان
اولوب سمیز اوله یقال ناقة فنق ای فتیة سمینة وناز ونعمده اولن عورته دخی دیرلر
یقال امرأة فنق ای منعمة الفنیق فانك فتحی ونونك كسری ومدیله شول ازكله دیرلركه
مكرم اوله وابو زید ایتدی فنیق صفت دكلدر بلكه فحل مكرمه دلالت ایدن اسملردن

فهق

فوق

بیر اسم در الفنق ضمتیله جمعی در ابو زید کتاب ابل ده ذکر ایتدوکی اوزره الافناق
همزه نك فتحیله جمعی در ابن درید روایتی اوزره التفیهق فتحتیله و یانك سکونی و ها نك
ضمیله کلامده کثرت و وسعت اوزره اولمغه دیرلر فرا روایتی اوزره یقال فلان
یتفیهق فی کلامه اذا توسّع فیه و تنطّع و تنطع طاء و عین مهملتیله کلامده تعمّق اوزره اولمغه
دیرلر و فرّا ایتدی بونك اصلی فهق دن در امتلاء معناسنه کویا که کلمات ایله اغزی طولدرر
طعامله کاسه طولدوغی کبی المتفیهق میمك ضمی و نونك سکونی و ها نك کسریله واسع معناسنه
در ابو عمرو روایتی اوزره الفیهق فانك فتحی و ها نك سکونیله والفهق فتحتیله مصدر لردر
زیاده طولمق معناسنه یقال فهق الاناء یفهق فهقا و فهقا اذا امتلاء حتی یتصبب و فهق بونده
فهقه دیدکاری کموکه اورمغه دخی دیرلر تقول فهقت الرجل اذا اصبت فهقته الافهاق
همزه نك کسریله طولدرمق یقال افهقت السقاء اذا ملأته الفاهقة ها نك کسریله شول دورتنك
درکه عقبنجه قان روان اوله الفهقة فانك فتحی و ها نك سکونیله شول کموك که بیون بتدوکی
یبر ده اولورکه آرقه کموکلرینك نهایتی در فوق فانك فتحی و واوك سکونیله بیر نسنه نك
اوستی که تحتك مقابلی در و بعضی نسخه ده فوقك تفسیری فهق اوزره تقدیم اولنمشدر کویا که
فوق ذیلنده ذکر اولنان کلماتك بعضنده یاءی الاصل اولمغ احتمالی وار در الکا بناء تأخیر
اولنمشدر و کاه اولور ما فوق ما دون معناسنه ده کلور ابو عبید ایتدی باری تعالینك
ان الله لا یستحیی ان یضرب مثلا ما بعوضة فما فوقها دیدوکی قولنده ما فوقها ما دونها معناسنه
در ننه کم فلان کسنه صغیر در دیسلر و فوق ذلك دیرسن یعنی ذٰلکدن دخی اصغر در
معناسنه و فرّا ایتدی فما فوقها اعظم منها معناسنه در و بعوضه دن اعظم اولن عنکبوت در
و فوق شرفده عالی اولمق معناسنه ده کلور یقال فاق الرجل اصحابه یفوقهم ای علاهم بالشرف

و فوق

و فوق او قك کرزی او فاقعه دخی دیرلر الانفیاق همزه نك و فانك کسریله اوقك کرزی
اوفانمق تقول فقت السهم فانفاق اذا کسرته فانکسر التفویق علی وزن التکریم
اوقه کرز اتمك تقول فوقته ای جعلت له فوقا و تفویق ناقه نك ولدینه ایکی صاغیم ننده
اولن سودی مرارا اچورمکه دخی دیرلر تقول فوقت الفصیل اذا سقیته اللبن فواقا فواقا
التفوق فتحتیله و واوك ضمی و تشدیدیله ذکر اولنان اوزره دوه یاورسی سودی اچمك
یقال تفوق الفصیل اذا شرب اللبن کذلك و منه حدیث ابی موسی انه تذاکر هو و معاذ قراءة
القرآن فقال ابو موسی اما انا فاتفوقه تفوق اللقوح ای لا اقراء جزئی بمرة و لکننی
اقراء منه شیئا بعد شیء فی اناء اللیل والنهار و لقوح سودلو دوه یه دیرلر الفواق فانك
ضمیله کوکسده یل بیدا اولمق یقال فاق الرجل فواقا اذا شخصت الریح من صدره و
فواقی ایچقرغه دخی دیرلر حالت نزعده عارض اولور و فواق ایکی صاغنك ما بیننه دخی
دیرلر و فتح فاده دخی لغت در زیرا طواری اول صاغلر بعده ولدن صالی ویرورلر
سعدن قویوبیرسن دیو بعده جزئی ساعت کچه دن صاغرلر یقال ما اقام عنده الا فواقا
ای ساعة قلیلة و فی الحدیث العیادة قدر فواق ناقة و فواق افاقه و راحته دخی دیرلر
قوله تعالی ما لها من فواق ای من نظرة و راحة و افاقة الفؤوق ضمتیله بر کسنه نك روحی
چیقاق اوزره اولمق یقال فلان یفوق بنفسه فؤوقا اذا کانت نفسه علی الخروج مثل یریق
بنفسه که ربو قدخی جان ویرمك معناسنه در الفووق فانك ضمی و مدیله اوقه کرش قویاجق
یبر کز معناسنه الافواق همزه نك فتحیله جمع اوق کرزلری معناسنه و افواق فیقك دخی جمعی
کلور حلبتین بیننده اولن سودلر معناسنه ننه کم کلور عن قریب ان شاء الله تعالی الفوق
فانك ضمی و واوك فتحیله کرزك جمعی الافوق همزه نك ضمی و واوك فتحیله شول اوقدر که کرزی

او فاغش اوله اصمعی ایدی رجع فلان بافوق ناصل دیرلر یعنی کزی او فاغش تعرنسز اوق
کتوردی یعنی تمام مرادن اله کتورمدی **الافاقة** اوقک کزین کریشه قومق تقول افقت السهم
اذا وضعت فوقه فی الوتر لترمی وتقول اوفقته ایضا ولا تقول افوقته وهو من النوادر و افاقة
ناقه نک ایکی صاغم بیننده ممه سنده سود جمع اولمغه دخی دیرلر یقال افاقت الناقة تفیق
افاقة اذا اجتمعت الفیقة فی ضرعها و فیقه نک تفسیری درعقب ذکر اولنور ان شاء الله تعالی
الفیقة فانک کسری ومدیله شول سودک اسمی درکه ایکی صاغمک آره یرنده حاصل اولور
یعنی طوار بیر کره صاغلوب بعده ولدی صاملیوب تکرار صاغلدقده حاصل اولور **الفیقة**
فانک کسری ومدیله جمعی بابنده الحلبتین جمع اولن سودلر معناسنه و افواق دخی کلور ننه کم مرور
ایدی فیقک جمعی اولماق اوزره شبر ایله اشبار کبی **الافاویق** همزه نک فتحی و واوک کسری
ومدیله افواقک جمعی در ذکر اولنان سودلر معناسنه و افاویق شول بلوندہ جمع اولن
صویه دیرلر که ساعة بعد ساعة یاغ **المفیق** میمک ضمی و فانک کسری ومدیله شول ناقه در
که آنک ممه سنده ایکی صاغم بیننده جمع اولن سود اوله **المفیقة** کذلک میمک ضمی و فانک کسری
ومدیله شول ناقه درکه ایکی صاغم بیننده جمع اولن سود و بو ابو عمرو روایتی در **المفاویق**
میمک فتحی و واوک کسری ومدیله جمعی ذکر اولنان ناقه لر معناسنه **الفاقة** علی وزن الحالة
فقر واحتیاج در **الافتیاق** همزه نک و تانک کسریله فقیر اولماق افتقار معناسنه یقال افتاق
الرجل اذا افتقر ولا یقال فاق **الفایق** یانک کسریله باشک بوینه اولشدیغی یره نهایتن دیرلر
که فائق اوزون اولسه بیون اوزون اولور **الاستفاقة** همزه نک و تانک کسریله مرضدن
بری اولمق مستلکدن آیلماق یقال استفاق من مرضه ومن سکره **الافاقة** همزه نک کسریله بمعناه

فصل القاف القرق

قافک فتحی و رانک کسریله دوز بیر مکان مستوی معناسنه
يقال

يقال قاع قرق **القربوق** قافک ضمی و رانک سکونی و بانک فتحیله بیر موضعک اسمی در وابو
عبید ایدی قربق بصره نک اسمی در ونضر بن شمیل ایدی قربق فارسی معرب در کلبه دن
تعریب اولنمشدر حجره معناسنه که دکان دیمکدر اولور **القلوق** فتحیله حرکت ایتمک اضطراب
معناسنه **القلوق** قافک فتحی و لامک کسریله حرکت قلان نسنه مضطرب معناسنه یقال بات
قلقا **الاقلاق** همزه نک کسریله مضطرب قلماق یقال اقلقه غیره **القوق** قافک ضمی ومدیله
زیاده اوزون اولان کمسنه **القاق** علی وزن الحال بمعناه یقال رجل قوق وقاق ای
فاحش الطول **القیقاءة** قافک کسری ومدیله و همزه نک فتحیله برک بیر ارض غلیظ معناسنه
همزه سی یادن تبدیل اولنمشدر **القیاقی** قاف اولک فتحی و قاف ثانینک کسریله جمعی وقیقاء
فعلاء وزنی در سرداح لفظنه ملحق در که سرداح ملایم بیره دیرلر و زیزاة دخی بو یله
در زیرا الکلام عبره قلقال یوقدر الا مصدر ده و زیزاة کذلک برک بیره دیرلر زاپلرک
معجمسیله **القیاقی** قافک اولده فتحی و ثانیده کسری ومدیله کذلک قیقاءة نک جمعی در لفظی
اوزره و بعضی شعرده قیقاءة نک جمعی قیق واقع اولمشدر قافک کسری و یانک فتحیله قیقة نک
جمعی اولماق توهمیله

فصل اللام اللبق

لامک فتحی و بانک کسریله استاد اولوب بیر نسنه یی
رفق و ملایمت ایله طوتن کمسنه **اللبیق** لامک فتحی و بانک کسری ومدیله بمعناه یقال رجل
لبق ولبیق اذا کان حاذقا رفیقا بما یعمله **اللباقة** لامک فتحیله بر نسنه ده اوستاد اولمق
حذاقت معناسنه یقال لبق لباقة من الباب الرابع و لیاقت معناسنه ده کلور یقال لبق به
الثوب اذا لاق **الملبق** میمک ضمی و بانک فتحی و تشدیدیله جرو یش اجنده زیاده نرم اولن
ثرید یقال ثریدة ملبقة **اللثق** فتحیله یاش اولماق یقال لثق الشیء من الباب الرابع
الالثاق همزه نک و تانک کسریله یاش اولماق **الالثاق** همزه نک کسری و لامک سکونیله یاش

ایتمك يقال اللثق الشیء واللثقه غيره **اللثق** لامك فتحی وثانك كسریله یاش اولمش نسنه
يقال طائر لثق ای مبتل **اللحاق** لامك فتحيله اولشماق وبتشمك يقال لحقه ولحق به من
الباب الرابع اذا ادركه **الالحاق** همزه نك كسریله بتشدرمك يقال الحقه به غيره والحاق
بتشمك معناسنه ده كلور يقال الحقه بمعنى لحقه **الملحق** ميمك ضمی وحانك كسری ایله لاحق معناسنه
در بنتكم دعاء قنوتده واقع اولمشدر وحانك فتحی دخی صواب در وملحق اوغلان ایدنلمش
كمسنه یه دخی دیرلر دعی معناسنه **اللحوق** ضمتيله ارقلماق يقال لحق لحوقا من الباب
الرابع ای ضمر **الاستلحاق** همزه نك وتانك كسریله بيركمسنه یی اوغللغه دعوت ایتمك يقال
استلحقه اذا ادعاه **التلاحق** تانك فتحی وحانك ضمی ایله طوار بری برينه اولشماق
يقال تلحق تلاحقت المطايا اذا لحق بعضها بعضا **اللحق** فتحتيله بشی ثانیدر كه اوّله اولشمش
اوله ولحق شول خرمایه دیرلر كه اوّلك عقبنجه ایرشمش اوله **لاحق** حانك كسریله معاويه
ابن سفيانك آتنك اسمی در فرس مخصوص معناسنه **اللخقوق** لامك وقافك ضمی وخاء معجمه نك
سكونيله يیرده اولن یارق **اللخاقيق** لامك فتحی وقافك كسری ومديله جمعی یارغلر معناسنه
وفی الحديث ان رجلا كان واقفا مع النبی عم فوقصت به ناقته فی اخاقيق جرذان الحمی
ايدی الشبو حديث شريفده واقع اولن اخاقيق دخی لخاقيق در يیرده اولن یارقلر معناسنه
و وقص قاف ایله وصاد مهمله ایله باشی اوزره دوشوروب بوینی شكسته قلماق در و
جرذان جيمك كسری وراء مهمله نك سكونيله وذال معجمه ایله فاره لر معناسنه در **اللزوق** ضمتيله
یاپشماق **الالتزاق** همزه نك وتانك كسریله كذلك یاپشماق يقال لزق به لزوقا من الباب الرابع
والتزق به اذا لصق به **الالزاق** همزه نك كسریله یاپشدرماق **اللزق** لامك كسری وزانك
سكونيله قرب وجنب معناسنه استعمال اولنور يقال فلان لزقی وبلزقی ای بجنبی **اللازوق**

على وزن الحالول الكافور بیر دوادر كه یاره یه یاپشدرورلر تا اپوا ولنجه یاپشور
طورر **الملزوق** ميمك فتحی ولامك سكونی وزانك فتحيله محكم اولميان نسنه **اللسوق** ضمتيله
یاپشماق **اللصوق** كذلك ضمتيله یاپشماق معناسنه در يقال لسق به ولصق به من الباب
الرابع **الالتساق والالتصاق** ایكی سنده دخی همزه نك وتانك كسریله كذلك یاپشماق معناسنه يقال
التسق به والتصق به **الالساق والالصاق** همزه نك ایكی سنده ده كسریله یاپشدرماق يقال السقه
به غيره والصقه به غيره **اللسق واللصق** لامك كسری ومابعدنك سكونيله قرب وجنب معناسنه
استعمال اولنور يقال فلان لسقی ولصقی وبلسقی وبلصقی ای بجنبی **اللسيق واللصيق** لامك فتحی
ومابعدنك كسری ومديله قريب معناسنه در يقال فلان لسيقی ولصيقی ای بجنبی **اللسق واللصق**
فتحتيله ایكی سنده دخی اوبكن تكبره یاپشماق در عطش سببی ایله يقال لسق البعير اذا لصق
رئته بجنبه **الملصوق** ميمك ضمی ولامك سكونيله وصادك فتحيله اوغل قلنان كمسنه دعی معناسنه
اللعق لامك فتحی وعينك فتحی سكونيله یلاموق معناسنه تقول لعقت الشیء العقه لعقا من الباب
الرابع ای لحسته ولعق فلان اصبعه دیرلر مات معناسنه كنايت اولنور كویاكه نعمت
حياتی تمام ايتدی ودنيادن ال چكدی دیمك اولور بنته كم طعام اكل ايدنلرده حال
بودر **اللعقة** ميمك كسری ولامك سكونيله قاشق كه انوكله طعام اكل ايدرلر **الملاعق** ميمك
فتحی وعينك كسریله جمعی قاشقلر معناسنه **اللعقة** لامك ضمی وعينك سكونيله قاشق ایله
بیر كره آلنمش بناء مره اولمق اوزره يقال فی الارض لعقة من ربيع ليس الا فی الرطب
يلعقها المال لعقا يعنی يیر يوزنده اوتدن طوارا چوق بیر بئیم نسنه قالمشدر **اللعوق** لامك
فتحی وعينك ضمی ومديله شول نسنه در كه یلانغله اكل اولنور **اللعوع** لامك فتحی وعينك كسریله حريص
معناسنه و عق لفظنه تبعيتله استعمال اولنور يقال رجل وعق لعق ای حريص **اللغوع** لامك فتحی

و فانك سكونى ايله بير پاره يى بير پاره يه ديكمك يقال لفقت الثوب الفقه لفقا من الباب
الثانى اذا ضممت شقة الى اخرى فخيطتها اللفق لامك كسرى و فانك سكونيله ايكى ايندن ديكلمش
ازارك وبو معنا مده صاحب صراح يكى كرانه ، درز ديمشدر مغير مغترة مطابق
دكلدر تأمل اولنه التلافق تانك فتحى و فانك ضميله قومك مصلحتى صلاح بولماق يقال تلافق
القوم اى تلائمت امورهم الملفقة ميمك ضمى و فانك فتحى وتشديديله مزخرف اولمش
كلمات يقال احاديث ملفقة اى اكاذيب مزخرفة اللقلق على وزن الهدهد دل لسان
معناسنه وفى الحديث من وقى شر لقلقه و لقلق لكلك قوشنه ده ديرلر لقالق قدن قصر اولنمه
درسنه كم كلور ان شاء الله تعالى اللقلاق لامك فتحى و قافك كسريله صوت معناسنه
ولقلاق لكلك ديدكلرى قوش دركه معروف در اللقالق لام اولك فتحى ولام ثانينك كسرى
ايله جمع لكلك معناسنه اللقلقة على وزن الزلزلة لكلك اوازى و هر آوازكه انده حركت
واضطراب اوله اكا لقلقه ديرلر وفى حديث عمر ما لم يكن نقع ولا لقلقة و ابو عبيد ايتدى
لقلقه شدة صوته ديرلر و نقع نونك وقافك و عين مهمله ايله توز معناسنه در و لقلقه بر نسنه
يى تحريك اتمكه دخى ديرلر يقال لقلقت الشىء اذا قلقلته كويا كه لقلقه قلقله دن مقلوب در
الملقلق ميمك ضمى ولامينك فتحيله شول كوزدركه تيز حركت ايدوب بير يرده قرار اتميه

لمق

اللمق لامك فتحى و ميمك سكونيله محو اتمك يونس ايتدى بير اعرابى يى اشتدم كه لمقه بعد ما نقفه
ديرايدى و مذبورك بو كلامى ذكر اولنان معنالى مقصد قدركه يازدقدنصكره محو ايتدى
ديمك اولور و اصمعى ايتدى لمق الكتاب بر سيله كوزه اورماق در و ابو زيد ايتدى دخى
بو يله ديمشدر و لمق بر نسنه يه باقوب قالماغه دخى ديرلر يقال لمقته ببصرى مثل رمقته اللماق
لامك فتحيله شى معناسنه استعمال اولنور يقال ما ذقت لماقا اى شيئا و بو اكله و شربه مشاول اولور

التلمق

التلمّق فتحتيله وميمك ضمى وتشديديله طاتماق يقال ما تلمّق بشئ اى ما تلمّج وتلمّج طاتمقدر

لوق

تلمظ كبى وبو ابو العميثل روايتيدر اللوقة لامك ضمى و قافك تشديديله قايماق كسائى روايتى اوزره
و ابن الكلبى ايتدى لوقه قايماغله خرما دن اولمش طعامدر و بونده ايكى لغت واردر
برى لوقه و برى ألوقه در همزه نك و لامك ضميله التلويق على وزن التكريم طعامى قيماغله
اصلاح اتمك و طعامى ملايم قلماغه دخى ديرلر يقال لا آكل الا ما لوّق لى اى الين لى حتى
يصير كالزبد فى لينه اللواق لامك فتحى و واوك تخفيفيله شىء معناسنه استعمال اولنور يقال

لهق

ما ذقت لواقا اى شيئا اللهق فتحتيله آق اولمش نسنه ابيض معناسنه و لهق لها قدن قصر
اولنوب آق صفت معناسنه ده كلور ولهق آغارمق معناسنه ده كلور يقال لهق لهقا من
الباب الرابع اذا ابيض ولهق شديد البياض معناسنه ده كلور يقق كبى ذكر اولنان معنا ده
اللهق لامك فتحى و هانك كسريله كذلك شديد البياض اولمش نسنه يقق كبى در ذكر اولنان معنا ده
اللهاق لامك فتحيله كذلك آق اولمش نسنه و لهاق آق صغره دخى ديرلر اللهق لامك فتحى
و هانك سكونيله بير نسنه آق اولماق يقال لهق الشىء لهقا من الباب الثالث اللهوق
لامك و واوك فتحى و هانك سكونيله شول نسنه دركه آنده جد و وقت اولميه كركه كلامده
اولسون كركه عملده اولسون و بو فرا روايتى اوزره در تفعول لهوق كذا التلهوق
بمعناه يقال تلهوق فيه و ابو الغوث ايتدى لهوقه بر خوب نسنه اظهار ايدوب باطنك آنك

ليق

خلافى اوزره اولماقدر الليوق لامك فتحى و يانك سكونيله دوه يه لغة قومغله مركبى الشمق
و الشد رمق يقال لاقت الدواة تليق اذا الصقت ولغتها انا يتعدى ولا يتعدى و عورت
ارك قلبنه كيرمكه دخى ديرلر يقال ما عاقت المرأة عند زوجها ولا لاقت اى ما لصقت بقلبه
و بيركنسنه يه كيدوكى لباس ياقشماغه دخى ديرلر يقال لاق به الثوب اذا لبق به و يقال لاقه

فلان ای لاذ به یعنی صغنمادی معناسنه ده کلور الملیقة لامک کسری ومدیله دواته قونلان
لیقا کبی حریر اولسون کرک غیری اولسون الملیقة میمک فتحی ولامک کسری ومدیله لیقا
قونب مرکبی اصلاح اولنمق دواة الالاقة دولاته لیقا قویوب اصلاح ایتمک یقال
الفتها الاقة وهو لغة فی لاقت الدواة فلیلة والاقة طوتغه دخی دیرلر یقال فلان ما
یلیوق درهما من جوده ای ما یمسکه ولا یلصق به والاقه بیر نسنه یی یاپشدرمغه دخی دیرلر
یقال الاقوه بانفسهم ای الزقوه اللیاقة لامک کسریله بیر نسنه یه برامق یقال هذا الامر لا یلیق
بک ای لا یعلق بک اللیاق لامک فتحی ویانک تخفیفیله اوتلاق فصـــل المیم المأقة
فتحتیله انجعرق کبی بیر نسنه درکه انسانه آغلمه ایکن عارض اولور کویا که کوکسنده نفس
آلور المأق فتحتیله ذکر اولنان حالت اوزره اولماق یقال مئق الصبی یماق مأقا من الباب
الرابع الامتیاق همزه نک و تانک کسریله ذکر اولنان حالت اوزره اولمق یقال امتاق الصبی
الاماق همزه نک کسریله ومیمک سکونیله اغلمق اثناسنده ذکر اولنان حالته داخل اولمق یقال اماق
الرجل اذا دخل فی المأقة وفی الحدیث ما لم تضمروا الاماق یعنی الغیظ والبکاء مما یلزمکم من الصدقة
وبونکله مراد غدر ونقض عهد در دیشلر یعنی ویردککز صدقه

عهدر بیان

المئق میمک فتحی وهمزه نک کسریله ذکر اولنان وجه اوزره اغلیجی کسنه وفی المثل انت تئق انا مئق
کیف نتفق یعنی سن غضوب وبن ضعیف القلب پس حسن معاشرت نیجه میسر اولور
المؤق میمک ضمی وهمزه نک سکونیله کوزک بورندن جانبی نته کم لحاظ قولقدن طرفنه دیرلر
الاماق همزه نک اولی مدیله جمع الآمآق همزه نک اوله فتحی ومیمک سکونی وهمزه ثانینک مدیله کذلک جمع
آبار ایله اآبار کبی ماق العین میمک فتحی وهمزه نک سکونی وقافک کسری ویانک تخفیفیله کذلک موق
العین معناسنه دربس بو فعلی وزنی اوزره اولور مفعل وزنی اوزره اولماز زیرا میم نفس

کلم

کلمه دن در آخرینه یاء زیاده اولنمشدر الحاق ایچون لکن انی الحاق ایتمکه نظیر
بولماز زیرا فعلی لامک کسریله نادر در آنک مثلی یوقدر پس انی مفعلیه الحاق ایتدیلر
بو سببدن المآقی وزنی اوزره جمع ایتدیلر میمک فتحی وهمزه نک مدی وقافک کسریله
مفعل وزنی اوزره اولماق توهمی ایله وابن السکیت ایتدی ذوات الاربع اولنلر
مفعل یوقدر عینک کسریله الا ایکی کلمه واردر بری ماقی العین وبری ماوی الابل فرا
ایتدی بونلرک ایکیسی کسر عین ایله در حالبو که کلی کلام بونک امثالنده فتحیله در نحو رمیه
مرمی ودعوته مدعی وغزوته مغزی جوهری ایتدی بو کلامک ظاهری بیزه ذکر ایتدوکمز
اوزره غلطدر اکر تأویل اولنمزایسه دیدی وغلط اولدوغنک وجهی بودرکه ماقی
مفعل وزنی اوزره دکلدر نته کم الآن مرور ایتدی وتأویلک وجهی مفعل وزنی اوزره
دردیدکلری حکمادر زیرا جمیع ماقی کلور ذاتا دکلدر دینلک در المحق میمک فتحی وحانک

محق

سکونیله باطل قلوب محو ایتمک یقال محقه یمحقه محقا من الباب الثالث اذا ابطله ومحاه و
محق اسی یاقمغه دخی دیرلر یقال محقه الحر ای احرقه ومحو بیر نسنه نک برکاتی زائل
قلمغه دخی دیرلر یقال محقه الله ای ذهب برکته والمحقه لغة ردیة التمحق فتحتیله وحانک
ضمی وتشدیدیله الامتحاق همزه نک وتانک کسریله بونلرک ایکیسیده باطل ولماق معناسنه
در المحاق میمک ضمی ایله آیک آخرنده اولان اوچ کوندر المحیق میمک فتحی وحانک کسری
ومدیله شول ناملی درکه یوفقه اولوب کسکین اوله پس بو فعیل وزنی اوزره اولور
محقه دن وابن دریدک بو مفعول وزنی اوزره در دیدوکی بعید در الماحق حانک
کسریله زیاده اسی اولان کون یقال یوم ماحق ای شدید الحر ای انه یمحق کل شیء ویحرقه و
ماحق الصیف یاز اسی یشنه دخی دیرلر یقال جاءنا فی ماحق الصیف ای فی شدة حره الامحاق

همزه نك كسريله بير نسنه محاق هلال كبى هلال ولماق در ابو عمرو روايتى اوزره
مذق
المذيق ميمك فتحى وذالك كسرى ومديله صو يله قارشمش اولن سود المذوق ميمك فتحى وذالك
ضمى ومديله كذلك بمعناه يقال مذقت اللبن فهو مذيق ومذوق وبوندن مأخوذ در
عربلرك فلان يمذق الود ديدكلرى قچن محبتى خلوص اوزره اولمه المذاق ميمك فتحيله
وذالك تشديديله محبتى خلوص اوزره اوليان الماذق ميمك ضمى وذالك كسريله بمعناه المرق
مرق
فتحتيله شوربا كه طعام قسمندن در المرقة فتحتيله كذلك اخص در يعنى بر مقدار شوربا معناسنه
در ومرق بير آفت در كه اكنه عارض اولور المرق ميمك فتحى ورانك سكونيله جوملكه شوربالى
چوق قومامق الامراق همزه نك كسريله بمعناه يقال مرقت القدر مرقا وامرقتها اذا اكثرت
مرقها وتويك يولماغى چون اصلدن درينك تويك يولماغه دخى ديرلر تقول مرقت الاهاب
اذا نتفت عن الجلد المعطون صوفه ومعطون تويى يولمق ايچون كرهجه ويا خود آغ نسنه يه بر غلف
دريه ديرلر ومرق كذلك اهمه وسايرا قسمنك آيرلسنه ديرلر وبو اسم المرقة ميمك ضمى و
رانك تخفيفيله يولنان تويه كه سختياندن قلنان دريدن حاصل اولور وكاه اولور دوه ايچون
اوتلاقدن يولنان اوته دخى ديرلر الامراق همزه نك كسريله درينك تويى يولنمغه قريب اولمق
يقال امرق الجلد اذا حان له ان ينتف المرق ميم اولك ضمى ورانك كسرى وتشديديله شول
ايرلجى كسنه كه كذاكر توركى سن واراذل سوزلرين ايرليه التمريق على وزن التكريم وجه
مذبور اوزره ايرلمق يقال مرق تمريقا المروق ضمتيله چيقمق خروج معناسنه يقال
مرق السهم مروقا اى خرج من الجانب الآخر المارقة رانك كسريله خوارج طائفه سى خروج
معناسندن مأخوذ در نته كم رسول اكرم عم بيوردشدر يمرقون من الدين كما يمرق السهم من
الرمية المراق ميمك ضمى ورانك تشديديله مارقك جمعى خارجلر معناسنه التمرق فتحتيله ورانك ضمى وتشديديله كذلك
چيقمق

چيقمق وفي المثل رويدا الغزو يتمرق ومثلك اصلى بودر كه بر عورت غزا زمانى اولدقجه
غزايه كيدر ايمش اتفاقى حامل بولندقده غزايه تكليف اولنجاق رويدا الغزو ينمرق ديمش
مزق
يعنى مهل ويرك تاكه اوغلان دنيايه كلسون ديمش المزق ميمك فتحى وزاء معجمه نك سكونيله
يرتماق تقول مزقت الثوب امزقه مزقا اى خرقته ومزق قوش صاغماغنه ديرلر القاء نجاست
معناسنه يقال مزق الطاير يمزق من الباب الاول والثاني اذا رمى بذرقه التمزيق على
وزن التكريم يرتمق تخريق معناسنه التمزق فتحتيله وزانك ضمى وتشديديله يرتلمق يقال مزقت
الشئ تمزيقا فتمزق الممزق ميمك ضمى وزانك فتحى وتشديديله فرا روايتى اوزره بر شاعرك
لقبى در وكسر زا ايله دخى روايت اولنور مذبوره ممزق ديدكلرى بعضى شعرنده تمزيق ذكر
ايتدوكى ايچون وممزق كذلك مصدر در تمزيق معناسنه ومنه قوله تعالى ومزقناهم كل ممزق المزق
ميمك كسرى وزانك فتحيله بز پاره لرينه ديرلر المزقة ميمك كسرى وزانك سكونيله بز پاره سى مزقك
واحدى در المزاق ميمك كسرى وزانك تخفيفيله سريع اولن ناقه نزاق كبى در وزنا ومعنى
مزيقياء ميمك ضمى وزانك فتحى ويانك سكونى وقافك كسرى والفك مديله يمن ملكلرندن برينك
لقبى در ومزيقياء ديدكلرينه باعث بودر كه هر كون ايكى خلعت كيردى واخشام اولدقده
انلرى پارين كيروكيمكى كريه كوروب وغيرى كسنه كيدوكندن دخى عار ايدوب اول خلعتلرى
مشق
پاره لردى المشق ميمك فتحى وشينك سكونيله دوغمه ده واورمه ده ويمه ده ويازماده سرعت
ايتمك تقول مشق يمشق من الباب الاول ومشق طارمه يه دخى ديرلر مشط معناسنه ومشق
بر نسنه يى چكمكه دخى ديرلر اوزنسون ديو يقال يمشق السير حتى يلين يعنى قايش چكلور ملايم
اولسون ديو ومشق بزى يرتماغه دخى ديرلر خرق معناسنه المشاقة ميمك ضمى ايله بر نسنه يى
طرايكن دوشن نسنه كركتل طرايكن دوشن سون كركتان طرايكن دوشن سون الامشاق

همزه نك و تا نك كسریله برنسنه یی قاپجاق اختلاس معناسنه تقول امتشقت الشیء من یده
اذا اختلسته وامتشقه اذا اقتطعه المشق فتحیله بر كسنه نك اوپلغلری بری برینه دكمك یقال
مشق الرجل من الباب الرابع اذا اصاب احدی رَبَلتیه الاخری وربله راء مهمله وباء موحده
ایله اوپلغك ایچ یوزنه دیرلر الامشق همزه نك وشینك فتحیله اوپلغلری بری برینه قریب اولن
كسنه المشقاء میمك فتحی وشینك سكونیله والفك مدیله مؤنثی ذكرا ولنان صفتاوزره اولن
عورت معناسنه المشق میمك كسری وشینك سكونیله آشی دیدكلری قرمزی طپراق مغره معناسنه
الممشق میمك ضمی وشینك فتحی وتشدیدیله آشی ایله بویانمش نسنه یقال ثوب ممشق ای مصبوغ
به المشیوع میمك فتحی وشینك كسری ومدیله شول كیاسی درکه كیلمش اوله ومشیق شول آته دخی
دیرلركه آرقلمش اوله الممشوق میم اولك فتحی وشینك ضمی ومدیله كذلك آرقلمش آت یقال فرس ممشوق
وممشوق ای ضامر الممشوقة وزن مذبور اوزره شول قزدركه قامتی خوب اوله یقال
جاریة ممشوقة ای حسنة القوام وقوام قافك فتحیله قامت معناسنه در التمطق فتحتینله وطانك

معطق

ضمی وتشدیدیله بر نسنه یی طادركن دیلیله طماغی بسندن صوت بیدا قلمق در الممق میمك
فتحی وعینك سكونیله ارقلق بعد معناسنه عمق دن مقلوب در المعق فتحتینله عمقا معناسنه فهولغة فیه

معق

كنهر ونهر المعیون میمك فتحی وعینك كسری ومدیله دریو عمیق معناسنه الامعاق همزه نك
فتحیله بر یرنك اطرافنه دیرلر معقك جمعی در اعماق معناسنه الاماعق همزه نك فتحی وعینك
كسریله الاماعیق همزه نك كذلك فتحی وعینك كسری ومدیله جمع جمع در الملق میمك وقافك تشدیدیله اركك
خرمابش بارموق دوبشی خرمایه تلقیح انكچون تقول مقعت الطلعة اذ شققتها للابار وطلعه خرمانك
اول چقن بشنه دیرلر وابار اذاروزنی اوزره خرما اغاجنه اركك خرمادن نسنه اشلمغه دیرلر
الامتقاق همزه نك وتانك كسریله دوه یاورسی اناسنك ممه سنده اولان سودی جمله امیق دریقال

امتق

امتق الفصیل ما فی ضرع امه اذا شربه كله مثل امتكه التمقق فتحتینله وقافك اولكی ضمی وتشدیدیله شرابی
شتابان بعد شیئی ایچمكدر وتمقق مثناء اولنمه وقاف برمغه دخی دیرلر یقال اصابه جرح فاتمقه اذالم یفرق
ولم یبالِه وبو ابن السكیت روایتی در الامق فتحتینله شول آته دیرلركه اوزون اوله
یقال فرس امق ای طویل المقامق میم اولك ضمی وثانینك كسریله شول كسنه دركه بوغازندن
سویلیه یس بو فعاقل وزنی اوزره در فانكرار قلما غله مقانق دینلمز نونله المقمقة
میملرك فتحی وقاف اولك سكونیله بوغازدن سویلمك ابو عبیده ابندی یقال مقمقة ولقاعات
ولقاعه لامك ضمی وقافك تشدیدیله بوغازدن سویلمك معناسنه درنته كم قاموسده تصریح

ملق

اولنمشدر الملق میمك فتحی ولامك سكونیله محو ایتمك لمق كبی وملق الثوب بزی یوماغه دخی
دیرلر وملق الفصیل امه دوه یاورسی اناسنی امحكه دیرلر ابن الاعرابی روایتی اوزره
وملق اورماغه دخی دیرلر یقال ملقه بالعصا اذا ضربه وملق سیر شدیده دخی دیرلر ملخ كبی
درخاء معجمه ایله وزنا ومعنا التملق فتحتینله ولامك ضمی وتشدیدیله والتملاق كسرتینله ولامك
تشدیدیله بر كسنه یه محبت كوستروب لطف ایتمك تملقه وتملق تملقا وتملاقا اذا تودد الیه
وتلطف له الملق فتحتینله محبت ولطف شدیده دیرلر ابو یوسف ابندی بونك اصلی ملاینت در
یقال ملق یملق ملقا من الباب الرابع وملق دوز یره دخی دیرلر الملقة كذلك فتحتینله
واحدی وملقه دوز قیایه دخی دیرلر صفاة ملساء معناسنه الملق میمك فتحی ولامك كسریله
شول كسنه دركه قلبنده اولمیان نسنه یی اظهار ایده وبلیله المیلوق میمك ولامك فتحی ویانك سكونیله سریع
اولن كسنه الانملاق همزه نك ومیمك كسریله والاملاق همزه نك كسری ومیمك كسری وتشدیدیله
نونك میمده ادغام ایتمك ایله بر نسنه زیاده هموار اولمق وانملاق الدلو قورتلوب فاجعه
دخی دیرلر یقال انملق منی اذا افلت الاملاق همزه نك كسری ومیمك سكونیله احتیاج افتقار

موق معنا سنه و قال الله تعالى ولا تقتلوا اولادكم من املاق الموق ميمك ضمى و مديله حماقت كه
اصلا نسنه ادراك ايتمامك مرتبه سنده اوله الموافة ميمك فتحيله والمؤوق ضمتيله بمعناه يقال
ماق يموق موقا وموافة ومؤوقا وموق اياغه ايج ادكلو اوزره كيلن نسنه فارسى معربدر
المايق يانك كسريله صفتدر بو ره اوزره اولن كمسنه يقال احمق مائق الموق ميمك فتحى
والفك قصريله حمقى وبوكى كبى مايقك جمعى و بوكى دخى حماقته بو ذكر اولنان جوهرينك
ظاهر كلامندن فهم اولنان در اما قياس بو در كه موقى اموقك جمعى اوله نته كم حمقى احمقك
و نوكى انوكك جمعى در الموق ميمك فتحى و واوك سكونيله بازار و جزلوخ اوزره اولماق
مهق يقال ماق البيع يموق اذا رخص الامهق همزه نك و هانك فتحيله زياده اق اولن نسنه كه
اكا قرمزى رنكدن نسنه قارشمامش اوله و براق دخى اولمايه كرجه اكا بكز نسنه لر
كبى اوله المهق فتحيله اوليم باشلق لق المهقاء يا شل اولن صو يقال عين مهقاء المتمهق
فتحيله وهانك ضمى و تشديديله صوبى ديكلنى ديكلنى اچمك تقول تمهقت الشراب اذا شربته
ساعة بعد ساعة منه قولهم ظل يتمهق شكوته وشكوه   اوغلاق دريسندن اولن
تلوم فصل النون النبق نونك فتحى و بانك سكونيله يازمق كتابت
معنا سنه و نبق نبقك تخفيفى در و نبق سدر ديمك ايله معروف اولن اغاجك يمشى در النبقة
كذلك نونك فتحى و بانك كسريله واحدى النبقات مثل كلم وكلمة وكلمات المنبق ميمك ضمى و بانك
فتحى و تشديديله بر صره يه ديزلن خرما اغاجلرى يقال نخل منبق اى مصطف على سطر واحد
و هر نسنه كه دوز اولوب مهذب اوله اكا منبق ديرلر التنبيق على وزن التكريم يازمق
يقال نبق اذا كتب و تنبيق خفت ايله يللنمك دخى ديرلر اخراج ريح معنا سنه يقال نبق بها
اى حبق جعجعا غير شديد الانباق همزه نك كسريله كذلك يللنمك يقال انبق الرجل الانبياق

همزه نك

همزه نك كسريله و بانك كسريله بيبركسنه نك اوزرينه آتلماق يقال انباق علينا بالكلام
اى انبعث مثل انباع بو مقامده جوهرى كلمتين مذبورتينده الفى زايده اعتبار
ايتمشدر احمار دن اولن الف زياده سى كبى اگرچه صاحب قاموس باب اجوفدن
نتق در جوهرى غلط ايتمشدر ديمشدر النتق نونك فتحى و تانك سكونيله ارغلماق و سلكمك
يقال نتقته انتقه نتقا من الباب الاول وابو عبيد ايتدى بارى تعالينك و اذ نتقنا الجبل
ديدوكى قولنده نتق صرصماق معناسنه در و نتق چكمك معنا سنه ده كلور يقال نتقت الغرب
من البئر يعنى قيودن قوغه چكدى و دوه يوكن صالمغه دخى ديرلر يقال نتق البعير حمله
اذا نفضه و جذب عُرى حباله حتى تسترخى و عرى حلقه لر ديمك در و نتق دربى صويمغه
دخى ديرلر سلخ جلد معناسنه تقول نتقت الجلد اذا سلخته الناتق تانك كسريله شول
آت در كه اوزرنده اولن كمسنه يى يوررايكن سلكه و ناتق اولادى چوق اولن
عورت و ناتق شول ناقه يه ديرلركه تيز حامله اوله يقال ناقة ناتق اذا اسرع
الحمل و ناتق تيز طوتشان چقماغه دخى ديرلر يقال زند ناتق اى وار و ورى
چقماغك اوت طوتماسنه ديرلر المنتاق ميمك كسرى و نونك سكونيله شول عورت
در كه چوق اولاد طوغرنجى اوله النتوق ضمتيله عورت چوق عورت اولاد
نزق طوغرماق النزق فتحيله خفت اوزره اولوب   اولماق يقال نزق ينزق
نزقا من الباب الرابع النزاق نونك كسريله شول ناقه در كه سريع اوله يقال
ناقة نزاق اى سريعة كالمزاق وزنا ومعنى المنزق نونك فتحى و زانك سكونيله
والنزوق ضمتيله ايكيسى ده ايركك دشى اوزرينه آشمغه ديرلر يقال نزق الفرس
ينزق نزقا و نزوقا من الباب الاول الانزاق همزه نك كسريله صاحبى اركگى دشيه

اشدرمق التنزيق على وزن التكريم بمعناه يقال انزقه صاحبه ونزقه تنزيقا

نسق

النسق فتحتيله دوز اولان دیش یقال ثغر نسق اذا كانت الاسنان مستوية ودوز
دیزلن بونجقه دخی دیرلر یقال خرز نسق ای منظم ونسق بیر دیزیه اولن كلامه دخی
دیرلر النسق نونك فتحی وسینك سكونيله مصدردر كلامی نظم واحد اوزره سوق ایتمك
معناسنه تقول نسقت الكلام اذا عطفت بعضه على بعض یعنی كلامی بری برینه ربط ایدوب
نظام واحد اوزره قلسك التنسيق على وزن التكريم بمعناه فهو كالتنظيم وزنا ومعنى
النشوق نونك فتحی وشینك ضمی ومدیله شول دوادركه بورندن دلكلرینه چكرلر الانشاق
همزه نك كسريله ذكر اولنان دوایی استعمال ایتمك یقال انشقته انشاقا الاستنشاق
همزه نك وتانك كسريله بورنه صو وصودن غیری نسنه چكمك تقول استنشقت الماء وغیره
اذا ادخلته فی انفه والاستنشاق قوقولمغه دخی دیرلر تقول استنشقت الريح اذا شممتها و
ریح رایحه معناسنه ده كلور النشق فتحتیله قوقولمق یقال نشقت منه ريحا طيبة من الباب الرابع
ای شممت وكذالك قوقولمق معناسنه بهذه ريح مكروهة يقال النشوع دیدكلری مكروهة الشم معناسنه
ونشق طوزاغه دوشمكه دخی دیرلر یقال نشق الظبی فی الحبالة اذا علق فيها یعنی آهو
طوزاغه دوشسه النشقة نونك ضمی وشینك سكونيله شول حلقه دركه اوغلاغك بوینه طوترلر
النشق نونك فتحی وشینك كسريله شول كمسنه دركه خلاص مشكل اولان ایشلره مباشر

نطق

قلنلردن اوله المنطق میمك فتحی وطانك كسريله سوز كلام معناسنه النطوق نونك ضمی وطانك
سكونيله سوز سویلمك یقال نطق نطقا الانطاق همزه نك كسريله سویلتمك یقال انطقه غيره المناطقة
میمك ضمی وطانك فتحیله سویلشمك الاستنطاق همزه نك وتانك كسريله سویلمك طلب ایتمك یقال ناطقه
واستنطقه اذا كلمه المنطيق میمك كسری ونونك سكونی وطانك كسری ومدیله بلیغ اولان كمسنه الناطق

طانك

طانك كسريله سویلیجی وكاه اولور ناطقله حیوان دیلرمنه قولهم ماله صامت ولا ناطق زیرا
بوكلامده ناطقله مراد حیوان در وصامت ایله مراد حیواندن ماعدادر النطاق نونك
كسريله بير بز پارهسی دركه نسا طائفه سی آنی بلنه بغلایوب صالی ویروكده یوقارسی
دیزندن اشاغی اینوب اشاغیسی یره سوریننه آنك نه اوچقر كچورجك یری اوله
ونه خود آغی ونه پاچه لری اوله النطق ضمتیله جمعی ذكر اولنان ازارلر معناسنه ذات النطاقين
نونك كذلك كسريله صیغه تثنیه اوزره اسماء بنت ابوبكرك لقبی دررضی زیرا انطاقین رسول
اكرم صلعم غاره خروج ایتدكده ایكی پاره قلوب بعضی مهماته صرف ایتمشدر ذات النطاق كذلك
نونك كسريله بردیه نك اسمیدر كه عرب لره منسوب در الانتطاق همزه نك وتانك كسريله عورت نطاق كیمك
یقال انتطقت المرأة اذا لبست النطاق وانتطاق ازقوشانمغه دخی دیرلر یقال
انتطق الرجل اذا لبس المنطق وانتطاق برنسنه ایله قوت بولمغه ده دیرلر ومن المثل من يطل
هن ابيه ينتطق به یعنی شول كمسنه كه باباسنك اولادی چوق اوله انلر ایله قوت بولور المنطق
میمك كسری وطانك فتحیله بر نسنه دركه انی بیله باغلرلر المنطقة میمك كسری وطانك فتحیله معروف
قوشاقدركه اكا كمر دیرلر التنطيق على وزن التكريم كمر قوشاتمق التنطق فتحتيله وطانك ضمی و
تشدیدیله كمر قوشانمق تقول نطقت الرجل تنطيقا فتنطق اذا شددتها فی وسطه المنطق میمك فتحی
ضمی وطانك فتحیله وتشدیدیله كمر قوشانن كمسنه منه قولهم جبل اشم منطق یعنی طاغكه ارتفاعی شول
حدده دركه بلوط اعلاسنه چیقیوب وسطنده كمر كبی قالور المنتطق میمك ضمی وطانك كسريله شول
كمسنه دركه آتی یدكنه آلمش اوله یقال جاء فلان منتطقا فرسه اذا جنبه ولم يركب الناطقة بودركه
اعضا قبیلندن در خاصره معناسنه وبومقامده صاحب صراح ناطقه بی میان ایله تفسیر ایتمشدر

نعق

مناسب دكلدر النغیق نونك فتحی وغینك كسری ومدیله چوبان اولن كمسنه نك قیونه چقرمسی النعاق

نونک ضمیله بمعناه النغقان فتحیله بمعناه کذلک یقال نغق الراعی بغنمه ینغق نغیقا ونغاقا و
نغقانا من الباب الثانی اذا صاح بها وزجرها وابن السکیت ایتدی قرغه اوازنه دخی دیرلر
یقال نعق الغراب الناعقان عینک کسریله کواکب جوزادن ایکی کوکب اسمی در النغیق نونک فتحی
وعاین معجمه نک کسری ومدیله قرغه چغرمق یقال نغق الغراب ینغق من الباب نغیقا من الباب الثانی
اذا صاح ونغیق شول ناقه یه دیرلر که احیانا جاعره وصوتی فصاحتا اوزره اولمایه یعنی صافی

نغق

اوازیله چاغرمایه النغوق ضمیله اولمک یقال نغقت الدابه تنغق نغوقا اذا ماتت النفاق
نونک فتحیله رواج معنالسنه یقال نفق البیع نفاقا اذا راج النفاق نونک کسریله منافقلک فعلی
ونفاق نفقه نک جمعی دخی کلور دراهم معنالسنه یقال نفقت نفاق القوم من الباب الرابع اذا
فنیت النفوق فتحیله ازلنمق یقال نفق الزاد ینفق نفقا من الباب الرابع ایضا اذا نفد

نفق

ونفاد فائله ودال مهمله ایله دوکنمک معنالسنه در ونفق یرالتنده اولن اوه دیرلر که آنوک
آخر جانبنه چقار یولی اوله وفی المثل ضل دریص نفقه ودریص دال مهمله نک ضمی وراء مهمله نک
فتحی ویانک سکونیله فاره یاورسی والکلبه اولن نسنه النفوق نونک فتحی وفانک کسریله شول
آت درکه سکم نجرسن تیز قطع ایلیه یقال فرس نفق الجری اذا کان سریع انقطاع الجری الانفاق
همزه نک کسریله قومک بازاری رواج اوزره اولمق یقال انفق القوم ای نفقت سوقهم
وانفاق افتقار معنالسنه ده کلور یقال انفق الرجل اذا افتقر وذهب ماله ومنه قوله تعالی
اذا لامسکتم خشیة الانفاق نفقه ویرمکه دخی دیرلر تقول انفقت الدراهم اذا جعلته نفقة
المنفاق میمک کسری ونونک سکونیله کثیر النفقه اولن کمسنه النافقاء فانک کسری والفک مدیله عرب
طاوشانی دیدکلری فاره نک یواسنک بری درکه انی کتم ایدوب غیری یواسن اظهار ایدر بسبب
حیثیله که انوک ینغقن یوفقه قلوب بیم یوزینه قریب ایدر پس انوک اوزرینه قاصعاء نام یواسنک

کلنسه

کلنسه باشی ایله نافقانک ینغقن دلوب طاشره چقار النوافق نونک فتحی وفانک کسریله جمعی
ذکر اولنان یوالر معنالسنه النفقه نونک ضمی وفانک فتحیله همزه وزنی اوزره کذلک نافقاء
معنالسنه در التنفیق علی وزن التکریم ذکر اولنان فاره نافقالسنه کرمک المنافقه میمک
ضمی وفانک فتحیله بمعناه یقال نفق الیربوع تنفیقا ونافق کذلک اذا اخذ فی نافقائه ومنه
النفاق المنافق فی الدین یعنی منافقه منافق دیدکلری دینده حیله وخدعه اوزره اولمغه
بناء در النیفق نونک فتحی ویانک سکونیله کوملک اشینک آنی در سراویلک موضع متسعی معنالسنه وعامه
نونی مکسور قلوب نیفق دیرلر الانتفاق همزه نک وتانک کسریله چیقاق خروج معنالسنه المنتفق
میمک ضمی وفانک کسریله رجالدن بر کمسنه نک اسمی در ومالک المنتفق بسطام بن قیسی قتل ایدن

نفق

کمسنه در النقیق نونک فتحی وقافک کسری ومدیله قورباغه وعقرب وتاوق مثللونک اواز
ویرمسی در یقال نق الضفدع والعقرب والدجاجة تنق نقیقا اذا صوتت وکاه اولور
بسی آوازنه دخی دیرلر صوت بهره معنالسنه النقاقه نونک فتحی وقافک تشدیدیله دیشی
قورباغه ضفدعه معنالسنه النقنقه علی وزن الزلزله قورباغه اوازویرمک قجرمق باب مضاعفه
نقل اولنسه وتاوق اواز ویرمکه دخی دیرلر یقال الدجاجة تنقنق للبیض ودوه
قوشنده دخی استعمال اولنور النقنق نونلرک کسری وما بینده قافک سکونیله دوه
قوشنک ایرککی النقانق اولک فتحی وثانینک کسریله جمعی ایرکک دوه قوشلری معنالسنه

نمق

النمق نونک فتحی ومیمک سکونیله یازماق کتابت معنالسنه یقال نمق الکتاب ینمقه من
الباب الاول اذا کتبه التنمیق علی وزن التکریم کتابت ایله تزیین ایتمک یقال نمقه تنمیقا
اذا زینه بالکتابة النمرق نونک وراءنک ضمی ومیمک سکونیله کوچک یاصدوق وساده

نمرق

صغیره معنالسنه النمرقه علی الوزن المذبور بمعناه النمرقه نونک وراءنک کسریله ذکر اولنان

معناسنه لغتدر یعقوب روایتی اوزره وکاه اولور که یا لانی اوزره اورتدکاری الاجه نه ایله دخی نمرقه دیرلر ابو عبید روایتی اوزره **الناقة** علی وزن الحالة دیشی دوه

نوق

وبو اصلنده مفتوح العین در فعلة وزنی اوزره **النوق** نونک ضمی ومد ایله جمعی و ناقه نک جمعی نوق کلمسی مفتوح العین اولمسنه دلیل در بدنه ایله بدن وخشبه ایله خشب کبی زیرا فعله وزنی اوزره اولوب ساکن العین اولنلر جمعی فعل وزنی اوزره کلمز ضمنیله **الاونق** همزه نک فتحی ونونک ضمی و واوک مابینده سکونیله واو اوزرینه ضمه یی ثقیل کوروب قلب مکان ایتکله جمع قلتدر بعضی طائیلردن یعقوب روایت ایتدوکی اوزره اندن صکره واوی یایه قلب ایدوب اینق دیدیلر همزه نک فتحی ونونک ضمی ایله ناقه لر معناسنه **الاینق** همزه نک فتحی ونونک کسریله جمعک جمعی بیر بچه بلوک ناقه لر معناسنه **النیاق** نونک کسریله کذلک ناقه نک جمعی ثمره ایله ثمار کبی بو قدر وار که واو یایه قلب اولنمشدر ما قبلی مکسور اولدیغندن اوتری ونیاق ینقلک دخی جمعی کلور طاغلک یوکسک یری معناسنه علی ما یجیء **المنوق** میمک ضمی ونونک فتحی و واوک فتحی وتشدیدیله سئول ناقه در که قوللنمش زبون اولمش اوله یقال بعیر منوق ای مذلل مروض وناقة منوقة **النواق** نونک فتحی و واوک تشدیدیله رجالدن سئول کسنه در که تدبیر امور ه و اصلاح مصالحه قادر اوله **الاستناق** همزه نک وتانک کسریله ناقه اولمق وفی المثل استنوق الجمل ای صار ناقة بو مثل سئول کسنه حقنده ضرب اولنور که بر خبر تعبیرنده یاخود بر صفت توصیفنده ایکن خلط کلام ایدوب آخر نسنه یه انتقال ایده وبو مثلک اصلی بو در که طرفة بن العبد بعضی ملوکک مجالسنده ایکن مسیب بن علس بیر دوه وصفنده بر شعر انشا ایدر ایکن کلامی بر ناقه نک وصفنه تحویل ایتدوکی جهتده طرفه قد استنوق الجمل دیدی یعنی ایرکک دوه ناقه یه متحول اولدی دیدی **النبق** نونک کسری ومدیله

طاغک یوکسک یری **التنوق** فتحتیله و واوک ضمی وتشدیدیله زینت ایتمک اکثر سوزده واکثر غیری نسنه ده یقال تنوق فی الامر اذا تأنق وبعضهم لا یقول تنوق **النیقة** نونک کسری ایله اسم در زینتلو اولمق معناسنه وفی المثل خرقاء ذات نیقة وبو مثل سئول کسنه حقنده ضرب اولنور که بر نسنه یی بلمز ایکن اننده حذاقت دعواسی قلوب بلور رکینه **الانتیاق** همزه نک وتانک کسریله بر نسنه یی سچوب اختیار ایتمک بس ابو عبید ایتدی انتیاق انتقاء کبی در وزنا ومعنی وکسائی ایتدی نیقه دن مأخوذ

نهق

در خوب ومستحسن معناسنه **النهاق** نونک ضمی ایله مرکب آواز ویرمک **النهیق** نونک فتحی وهانک کسری ومدیله بمعناه یقال نهق ینهق وینهق نهاقا ونهیقا من الباب الثالث والثانی **الناهقان** هانک کسریله ایکی یومری کمک درکه ستوندن طرفلو حیوانک یوزنده کوز یاشی اقدوغی یرده اولور **النواهق** هانک کسریله ذکر اولنان کمکلره اطلاق اولنور یعقوب روایتی اوزره وابو عبید ایتدی ناهق حلق حماردن آوازی خروج ایتدوکی یر در وآنده دخی ناهق ذکر اولنان موضعدر ونواهق آواز خروج ایتدوکی مواضع در

فصل الواو

الوبوق ضمتیله هلاک اولمق یقال وبق یبق وبوقا من الباب الثانی اذا هلک **الموبق** میمک فتحی وبانک کسریله محل هلاکه دخی دیرلر مفعل وزنی اوزره موعد کبی که موعد دخی مفعل در وعد یعددن ومنه قوله تعالی وجعلنا بینهم موبقا **الوبق** فتحتیله کذلک هلاک اولمق معناسنده لغتدر یقال وبق یوبق وبقا من الباب الرابع وبونده لغت ثالثه دخی وار در که اول وبق یبق وبقا در فتحتیله باب سادسدن بو ذکر اولنان جوهرینک تعبیرندن وصاحب صراحک تقریرندن فهم اولنان در اما صاحب قاموس لغات مذبوره نک اوجنده دخی مصدر وبوق وبوق

كلور ديمكدر الايباق همزه نك كسرى ومد يله هلاك قلمق يقال اوبقه بمعنى اذا اهلكه

وثق

الثقة ثانك كسريله اعتماد قلمق تقول وثقت بفلان اثق ثقة من الباب السادس

اذا ائتمنته الميثاق ميمك كسرى ومديله عهد معناسنه واو يايه منقلب ولمشدر ما قبلى مكسور

اولدغندن اوتري المواثيق ميمك فتحى وثانك كسرى ومديله جمعى اصليدر زرينه المياثق

ميمك كذلك فتحى وثانك كسريله ميثاقك جمعى در بعد الاعلال ظاهر لفظا اوزره الموثق ميمك

فتحى وثانك كسرى ايله كذلك عهد در ميثاق معناسنه در ومنه قوله تعالى وميثاقه الذي

واثقكم به الايثاق همزه نك كسرى ومديله چكمك الوثاق واوك فتحى وكسريله بند معناسنه

يقال اوثقه في الوثاق اذا شدّه وقال تعالى فشدوا الوثاق الوثيق واوك فتحى وثانك

كسرى ومديله محكم اولان نسنه الوثاق واوك كسريله جمعى محكم اولان نسنه لر معناسنه ووثاق

بند معناسنده دخى لغت در ننته كم مرور ايتدى الوثاقة واوك فتحيله برنسنه محكم اولمق يقال

وثق وثاقة من الباب الخامس اذا صار وثيقا الوثيقة واوك فتحى وثانك كسرى ومديله

محكم اولمق يقال اخذ بالوثيقة في امره اي بالثقة وتمسكاته وثيقه ديدكلرى دخى بوندن

مأخوذدر التوثيق فتحيله وثانك ضمى وتشديديله امرده استحكام اوزره تدارك ايتمك

التوثيق على وزن التكريم محكم قلمق وتوثيق بربركسنه يه ثقه در ديمك يقال وثقت فلانا

اذا قلت انه ثقة الموثق ميمك ضمى وثانك فتحى وتشديديله محكم قلنان نسنه الموثقة كذلك ميمك

ضمى وثانك فتحى وتشديديله اعضاسى محكم اولان ناقه يقال ناقة موثقة الخلق اي محكمته

الاستيثاق بركسنه دن وثيقه وتمسك آلمق تقول استوثقت منه اذا اخذت منه الوثيقة

ودق

الودق واوك فتحى ودالك سكونيله يغمور وتيغمور طامله معناسنه دخى كلور يقال ودق

المطر يدق ودقا من الباب الثاني اذا قطر وقريب اولمق معناسنه دخى كلور تقول ودقت

اليه

اليه اذا دنوت منه وفي المثل ودق العير الى الماء اي دنا منه ويحرعينك فتحى ويانك سكونيله

حماره ديرلر وحشى اولسون اهلى اولسون وبومثل سؤال كسنه ايچون ضرب اولنور كه بير

نسنه يه خضوع وتذلل كوسترمه زياده حرصندن اوتري ووودق برانسنه يه انس طوتمغه

دخى ديرلر تقول ودقت به ودقا اذا استأنست به وودق بتون طرنقلى حيوان اركك

استمكه دخى ديرلر يقال ودقت تدق ودقا الايداق همزه نك كسرى ومديله والاستيداق

همزه نك وتانك كسريله بونلر يكيا ايكى سيده اركك استمك معناسنه در تقول اودقت الاتان

واستودقت اذا ارادت الفحل المودق ميمك فتحى ودالك كسريله اسم مكاندر موضع قرب

معناسنه ذات ودقين واوك فتحى ودالك سكونيله صيغه تثنيه اوزره آفت داهيه معناسنه

كوياكه آفت ايكى جانبدن كلمشدر الودوق واوك فتحى ودالك ضمى ومديله اركك استيان

دشى حيوان يقال اتان وودوق وفرس وودوق الوديق بمعناه يقال اتان وديق

وفرس وديق ايضا الوداق واوك كسريله ذكر اولنان حيوان اير كه حريص اولمق

يقال بها وداق اي حرص للفحل الوديقة واوك فتحى ودالك كسرى ومديله غايت اسى هوا

ورق

شدت حر معناسنه الوادق دالك كسرى ايله دمور حديد معناسنه الورق واوك فتحى

ورانك كسريله سكه اورلمش اقچه درهم مضروب معناسنه الرقة رانك كسريله بمعناه والهاء

عوض عن الواو وفي الحديث في الرقة ربع العشر الرقين رانك كسريله جمعى ضرب اورلمش

اقچه لر معناسنه اره ايله اريح كبى واره آتش معناسنه درمنه قولهم ان الرقين يغطى

افن الافين اقچه احمق اولنلرك حماقتن ستر ايدر وافن همزه نك وفانك فتحيله ضعف رايه

ديرلر وحالت رفعنده واوله كتورورب هذه الرقوق ديرسن ووورق دخى اوج لغت وار

در فرآوروايتى اوزره كه برى وَرِق در واوك فتحى ورانك كسريله ننته كم مرور ايتدى وبرى

دخی وَرَق دروا اوک فتحی و رانک سکونیله و برى دخی ورق درو واوک کسری و رانک
سکونیله کَبِد ایله کَبْد وکِبْد کبی وکَلِمه وکَلْمه وکِلْمه کبی زیرا عرب طائفه سندن بعضی رانک کسرنی
واوه نقل ایدر تخفیفدن صکره وبعضی حالی اوزره ترک ایدر الورّاق واوک فتحی و رانک تشدیدیله
شول کمسنه درکه کاغدی اصلاح ایدوب یازی یازه و وراق اقچه سی چوق اولن کمسنه یه
دخی دیرلر کثیر الدرا هم معناسنه الورق فتحتیله اغاج یپراغی وکتاب کاغدی الاوراق
همزه نک فتحیله جمعی یپراقلر معناسنه الورقة فتحتیله واحدی بر یپراق معناسنه و ورق مقدار
اولن قانه دخی دیرلر بیر طمله اوله بعده بصیرة دیرلرکه دوه طبانی مقداری اوله بعده جبّه
دیرلرکه اندن زیاده اوله بعده السباء دیرلرکه کسر همزه ایله استدارت مرتبه سندن جمعی
اوزغش اولورسه که جمعی اسابی درو ابو یوسف ایتدی ورق قومک تازه جوان اولنلر
دخی دیرلر و ورق ماله دخی دیرلر کرک درهم اولسون کرک غیری اولسون الورقة
واوک فتحی و رانک کسریله چوق یپراقلو اغاج کثیرة الاوراق معناسنه الوریقة واوک
و رانک کسری ومدیله بعنا ها الوراق واوک فتحی و رانک تخفیفیله بیر یوزنک نباتات
ایله بشارمسی درورق دن مأخوذ دکلدر الورق واوک فتحی و رانک سکونیله اغاج یپراغی
دیرمک تقول ورقت الشجرة ارقها ورقا من الباب الثانی اذا اخذت ورقها الایراق
همزه نک کسری ومدیله اغاج یپراغی خروج ایتمک یقال اورق الشجر اذا خرج ورقه
واصمعی ایتدی ورق الشجر دخی دیرلر لکن الف ایله اورق الشجر اکثر درو ایراق برکمسنه نک
مالی چوق اولمغه دخی دیرلر یقال اورق الرجل اذا کثر ماله وصیاد آوُ آولامغه دخی
دیرلر یقال اورق الصائد اذا لم یصد وغازی غنیمت بولامغه دخی دیرلر یقال اورق
الغازی اذا لم یغنم وطالب مراده واصل اولامغه ده دیرلر یقال اورق الطالب اذا لم ینل

التوریق

التوریق على وزن التکریم کذلک اغاج یپراقلنمق الوارقة رانک کسریله شول یاشل
اغاجدرکه یپراغی چوق اولوب خوب اوله الورقة واوک فتحی و رانک سکونیله یائی ده
اولن کیزلو عیب درکه اول یای اغاجنده اولن بوداق یری درکه کیزلو اوله
الاورق همزه نک و رانک فتحیله شول دوه درکه اتوک لوننده سواده مائل اولن بیاضی
اوله که بو لونده اولن دوه نک اتی لطیف اولوب لذتلو اولور اگرچه قوللنماسی جهتی
مقبول اولماز بو ذکر اولنان اصمعی روایتی در بو سببدن کوله اورق دیدیلر لونی
ذکر اولنان وجه اوزره اولماغین وابو زید ایتدی اورق شول دوه درکه لونی
یاسللغه مائل اوله واورق شول بیله دخی دیرلر که اندن یغور اولمیه الورقة واوک
ضمی و رانک سکونیله جمعی ذکر اولنان بیللر معناسنه الورقاء واوک فتحی و رانک سکونی
والفک مدیله کوکرجین وقورت ذئب معناسنه مذبورلره دخی ورقاء دیدکلری ذکر
اولنان لونه بناء در بعض کول رنکنه الاریق همزه نک ضمی و رانک فتحی و یانک سکونیله
اورقنک تصغیری در اصلنده وریق ایدی واو همزه یه تبدیل اولنشدر وتنک واوی همزه یه
قلب اولنوب اقتت اولدوغی کبی و عربلر کاهنا بام الربیق على اریق دیدکلری ام ربیق راء
مهمله نک ضمی و بانک فتحیله بیان آدمیسی دیدکلری نسنه در عربلر زعمی اوزره شول کمسنه نک قوللری
مأخوذ درکه بنی غولی ذکر اولنان بر دوه نک اوزرینه بنمش کوردم دیدی ورقاء واوک
فتحی و رانک سکونی والفک مدیله رجالدن بر کمسنه نک اسمی در الوراق واوک فتحی وقافک کسری ومدیله
جمعی الوراقی واوک فتحی وقافک فتحی والفک قصریله کذلک جمعی صحاری وصحاری کبی الورقاوی واوک
فتحی و رانک سکونی و یانک تشدیدیله ورقایه منسوب اولن کمسنه همزه ثانیه لی واوه قلب ایتمکله مورق
میمک و رانک فتحیله روم بکلم بزن به کمسنه نک اسمی در شاذ درموحد کبی نهیرا قیاس کسر را ایدی

وسق

الوسق واوك فتحى وسينك سكونيله مصدردر برنسنه يى جمع ايدوب يوكلمك معناسنه يقال
وسقت الشیء اذا جمعته وحملته ومنه قوله تعالى والليل وما وسق زيرا كيجه قچان كه طاغلرى و
طاشلرى واغاجلرى وبحرلرى وجمله بريوزنى احاطه ايتسه انى جمع ايدوب يوكلنمش كبى اولور
ووسق برنسنه يى سوروب آلوب كتمكه دخى ديرلر ووسق التمش كيله يه دخى ديرلر ستون صاعا
معناسنه وخليل ايدى وسق دوه يوكى در ووقر قاتر ومركب يوكى در ووسق كوز ياشنى كتورمكه
دخى ديرلر منه قولهم لا افعله ما وسقت عينى الماء اى حملته ووسق ناقه نك رحمى يا خود رحمى ارككك
صويني كوتروب حامل اولمغه دخى ديرلر يقال وسقت الناقة وغيرها تسق وسقا اذا حملت
واغلقت رحمها على الماء الواسق سينك كسريله حامل اولان ناقه الوساق واوك كسريله جمعى نايم ايله
نيام صاحب ايله صحاب كبى وبو بر جمع دركه على خلاف القياس در الوسيقة واوك فتحى وسينك
كسرى ومديله شول دوه لردركه قچوب برى سرقه اولوب سورله جمله سى بيله سورلوب برى
برندن ايرلمازبى آدمه اولن رفقه كبى كه برى برندن ايرلمازلر الاتساق همزه نك
كسرى وتانك كسرى وتشديديله انتظام معناسنه التوسيق على وزن التكريم تركيبى يوك يوك
ايدوب آيرمق يقال وسقت الحنطة توسيقا اذا جعلتها وسقا وسقا الاستيساق همزه نك وتانك
كسريله دوه برييره جمع اولمق يقال استوسقت الابل اذا اجتمعت الايساق همزه نك
كسرى ومديله دوه يى يوكلتمك تقول اوسقت البعير اذا حملته حمله وايساق خرما
اغاجنك خرماسى چوق اولمغه دخى ديرلر يقال اوسقت النخلة اذا كثر حملها الميساق
ميمك كسرى ومديله شول قوشدركه قنادلرى برى برينه اوره اوچركن المياسيق
ميمك فتحى وسينك كسرى ومديله جمعى ذكر اولنان قوشلر معناسنه الوشيق واوك فتحى
وشينك كسرى ومديله والوشيقة واوك فتحى وشينك كذلك كسرى ومديله بونلرك ايكسى ده

دونى سوله

شول اتدركه بركره قينادوب انداندن صكره قورودوب سفره كوتريلور وبعده
قسمنك چوق طورنى در وابوعبيد ايدى وشيق بعضيلر قتنده شول بصدرمه دركه آتش
كورمه يه وفى الحديث انه اتى بوشيقة يابسة من لحم صيد فقال انى حرام اى محرم الوشق
واوك فتحى وشينك سكونيله انى ذكر اولنان وجه اوزره قورتمق الاتشاق همزه نك
كسرى وتانك كسرى وتشديديله بعناه تقول وشقت اللحم اشقه وشقا من الباب الثانى
واتشقته اذا جعلته وشيقة والشق شينك كسريله بر كلبك اسمى در وروجالدن بركسنه نك
دخى اسمى در وبروج بيت واشق بوندن مأخوذدر

وعق

الوعيق واوك فتحى وعينك كسرى
ومديله والوعاق واوك ضميله بيرا وازدركه طوارك يورركن قرننده اشدلور آتك
ومركبك ارقلرنده چينده يورركن حياسندن حاصل اولن آوازكبى كه اكا قعقع ديرلر
خاى معجمه ايله وفافينله تقول وعق الفرس يعق وعيقا ووعاقا الوعق واوك فتحى وعينك
كسرى ايله شول كسنه دركه چابق حويلى اوله الوعقة فتحنله بدخوى اولمق شده خلق
معناسنه

وفق

الوفاق واوك كسريله والموافقة ميمك ضمى وفانك فتحيله والتوافق تانك فتحى و
فانك ضمى ايله اوجى دخى بركسنه يه يارداه اولمق معناسنه در وموافقت ووفاق بيبر
كسنه يه راست كلمكه دخى ديرلر يقال وافقته اذا دفنته التوفيق على وزن التكريم بركسنه نك
ايشنى راست كتورمك يقال وفقه الله تعالى الاستيفاق همزه نك وتانك كسريله توفيق
طلب ايتمك تقول استوفقت الله اذا سألته التوفيق الوفق واوك فتحى وفانك سكونيله برنسنه
راست بولمق يقال وفقت امرك تفق من الباب السادس اذا صادفته موافقا بيبس
بوتوفيق دن مأخوذدر بنه كم رشدت امرك ديرلر رشددن مأخوذ فلاغله ووفق ايكى
نسنه نك اراسنده موافقت وملاحمت اولمغه دخى ديرلر يقال حلوبته وفق عياله اى لهالهم

قدر كفايتهم لا فضل فيهم و وفق بر نسنه نك حدوثی چيننه دخی ديرلر التوفاق تانك فتحی
و واوك سكونيله كذلك بر نسنه نك حدوثی زمانی التيفاق تانك كسری و مديله بمعناه الميفاق
ميمك كسری و مديله بمعناه ايضا يقال اتينك لوفق الامر و توفاق الامر و تيفاقه واحرابندی
كان ذلك لميفاق الهلال و تيفاقه و توفاقه ديرلر حين اهل الهلال معناسنه الايفاق
همزه نك كسری و مديله اوقك كرزنی كريشه قومق تقول اوفقت السهم واوفقت بالسهم اذا
وضعت الفوق فی الوتر لترمی كانه قلب افوقت ولا يقال افوقت و فوق اوق كرزنه ديرلر

وفق

الوقوقة علی وزن الزلزلة خوف چيننده كلبك اورمسی در الوقواق واوك فتحی و فانك سكونيله
قورقق كمسنه جبان معناسنه و كواك كبی در وزنا و معنا و وقواق بر اغاج در كه آندن
ولع

دويدلر ايشلرلر و بلاد الوقواق بلاد چيننك ماوراسنده در الولع واوك فتحی و لامك
سكونيله سرعت ايتمك يقال جاءت الابل تلع ای تسرع و ولع خفت ايله دوزتمك دخی ديرلر
طعن خفيف معناسنه يقال ولعه يلعه ولعا و ولق اورمغه دخی ديرلر يقال ولقه بالسيف
ولقات ای ضربات و ولع سيردن يا خود كذبده استمرار اوزره اولمغه دخی ديرلر و
عايشه صديقه رضی الله عنها اذ تلقونه بالسنتكم قرائت ايتمشدر تانك فتحی و لامك كسريله الولق
واوك و لامك فتحی و الفك قصريله شول سكره در كه انده چجرمق اوله و ولقی شول ناقه يه
ديرلر كه تيز رو اوله يقال ناقة ولقی ای سريعة الوليقة واوك فتحی و لامك كسری و مديله
شول طعامدر كه اون و ياغدن ايدرلر الاولق همزه نك و لامك فتحيله ديوانه لك كبی بر
نسنه در پس اولق افعل وزنی اوزره اولور يعنی همزه زايد اولور زيرا الق الرجل
فهو مالوق دخی ديرلر مفعول وزنی اوزره و ماولق دخی ديرلر ميمك ضمی و همزه نك و لامك
فتحيله معولق كبی و اگر اولق بو بابدن قبول اولرسه فوعل وزنی اوزره اولور يعنی همزه

زائد

زايد اولماز الهقه ميمك كسريله عده وزنی اوزره محبت و آخرنده اولان ها واودن
عوض در يقال ومقه يمقه من الباب السادس اذا احبه الوامق ميمك كسريله محب ايدجی
ومق

الوهق فتحتيله كمند ديدكلری اوزون ايپ و كاه اولور هانك تسكينی اولنور نهر له نهر
وهق

كبی المواهقة ميمك ضمی و هانك فتحيله يولداشله برابر سير ايتمك در مواغداه كبی غين معجمه
و دال مهمله ايله و مواهقة الابل دوه بونانی سير ايدركن اوزدی اوزدی سير ايتمكدر
و مواهقه يارشماغه دخی ديرلر يقال هذه الناقة تواهق هذه كانهما تباريها فی السير
التواهق تانك فتحی و هانك ضمی ايله سير ايدشمك يقال تواهقت الركاب ای تسايرت و ركاب
رانك كسريله شول دوه يه ديرلر كه سيرايچون بنلور فصل الهاء الهبيق هانك كسری و بانك سكونی
و نونك كسری و مديله خدمتكار چاكر معناسنه الهبنقة فتحتيله و نونك فتحی و نشديديله بر كمسنه نك لقبی
در كه اكا ذوالودعات ديرلر و ودعات فتحتيله فاتر بونجق ديدكلری آق بونجقلر در كه دريادن
چقر و هبنقه نك اسمی يزيد بن ثروان در كه قيس بن ثعلبه نك اوغللرندن بريدر و حماقده مشهور له
مثل ضرب اولنور الهبرق هانك و رانك كسری و بانك ما بيننده سكونی و آخرنده بانك تشديديله
دمورجی و قيومجی المهرق هيمك ضمی و رانك فتحيله صحيفه كه مهرا و رله فارسی معرب در المهارق
هيمك فتحی و رانك كسريله جمعی ذكر اولنان صحيفه لر معناسنه الهراقه هانك كسريله دوكمك صب معناسنه
يقال هراق الماء يهريقه بفتح الهاء واصله اراق يريق اراقة واصل اراق اريق در واصل يريق
يؤريق در واصل يريق يأريق در و قتا كه همزه تا يه دونوب اعلال اولندی يهريق اولدی و كلام
عربده انا اهريقه استعمال اولندی و انا ا اريقه استعمال اولنمدی همزه نينك اجتماعی كريه كورلدكلرندن
اوتری و بعد الابدال ذكر اولنان كراهت زايل اولدغندن اوتری الاهراق همزه نك كسری
و هانك سكونيله كذلك دوكمك و بو هراق ده لغت اخری در يقال اهرق الماء يهرقه اهراقا افعل يفعل

بابی اوزره سیبویه ایتدی وقتا که همزه‌یه هایه تبدیل ایتدیلر هاینی نفس کلمه‌دن کبی
لازم قیلوب اوزرینه الف ادخال ایتدیلر وهانک لزومی عین الفعل حذف اتمکدن
عوض قلدیلر زیرا اهرق اصلنده اریق ایدی الاهریاق همزه‌نک وراءنک کسری
وهانک مابیننده سکونیله کذلک دوکمک معناسنده لغت ثالثه در تقول اهراق یهریق اهریاقا
المهریق میمک ضمی وراءنک کسری ومدیله دوکجی کسنه المهراق میمک ضمی وهانک سکونیله دوکلمش
نسنه المهراق میمک ضمی وهانک فتحیله کذلک دوکلمش نسنه وبو شاذدر وبونک نظیری اسطاع
یسطیع اسطیاعا در ماضی ده الفک فتحی ومضارعده یانک ضمیله که اطاع یطیع ده لغت در
بس سینی عین الفعلک حرکتی حذف دن عوض قلدیلر نته کم باب عینده اخفش ایتدی
دن روایت اولنمشدر بس اهراق ده هانک حکمی دخی بویله در وفی الحدیث اهریق
دمه ومعلوم اوله که یهریق کلمه‌سنک تقدیری یانک فتحیله یهفعل در ومهراق کلمه‌سنک
تقدیری کذلک هانک فتحیله مهفعل در واما یهریق کلمه‌سنک تقدیری سکون هاء ایله اولکه
تکلم ممکن دکلدر زیرا ها وفاء ایکیسی ده ساکنلردر اما هانک سکونی ظاهردر وفانک
سکونی راء ساکندن بدل اولدغنه بناء در نته کم یهفعل کلمه‌سنده مرور ایتدی ومهراق
کلمه‌سنک دخی تقدیری بو حال بودر المهروق میمک ضمی وهانک سکونی وراء اولک فتحی
وثانینک کسری ایله شدت ایله دوکلمش یغور یقال مطر مهرورق ای صب الاهزاق
همزه‌نک کسری وهانک سکونیله چوق کولمک یقال اهزق الرجل فی الضحک اذا اکثر منه
المهزاق میمک کسری وهانک سکونیله کثیرة الضحک اولن عورت الهزق هانک فتحی وزانک
کسریله زیاده کوک کورلمک رعد شدید معناسنه الهزهزقة علی وزن الزلزلة سیر شدید حقحقه
کبی در وزنا ومعنا یقال هزهق الرجل مثل حقحق بالحاء ابن المهلبین الهقق هانک فتحی ومیمک

هزق

هزهق

هقق

کسریله

کسریله سئول اوت درکه ملایم اوله الهیقی فتحتیله والفک قصریله کاه برجانبه وکاه
برجانبه یوریمک یقال مشی الهیقی اذا مشی علی جانب مرة وعلی جانب مرة الاهیق هانک فتحی
ویانک سکونیله دوه قوشنک ایرککی الابتم علی وزن حیدر کذلک دوه قوشنک ایرککی میم
زایده در فصل الباء البیرقان فتحتیله سئول افت درکه اکینه
ایرشور وسئول مرض درکه خلقه عارض اولور ارقان کبی در وزنا ومعنا الماروق
میمک فتحی وراءنک ضمی ومدیله ذکر اولنان مرضه مبتلا اولن کسنه المیروق میمک فتحی ویانک
سکونی وراءنک ضمی ومدیله بمعناه الیارق راءنک فتحیله ابلو اولن قول بازی در دستبند عوض
معناسنه کرک بلزک اولسون کرک غیری اولسون فارسیدن تعریب اولنمشدر اصلی یاره
در الیقق فتحتیله زیاده اق اولن نسنه شدید البیاض معناسنه وبو کسائی روایتی در
ویعقوب ایتدی ابیض یقق دیرلر قاف اولک کسریله الیلق فتحتیله بر نسنه‌نک ابیضنه
دیرلر الیلقة فتحتیله اق کچی عنز بیضاء معناسنه الیلمق یانک ومیمک فتحیله وما بیننده لامک
سکونیله قفطان قبا معناسنه فارسی معرب در باب الکاف من کتب ترجمة
الصحاح الجوهری فصل الالف الاراک همزه‌نک فتحی وراءنک
تخفیفیله براغاج در حمض جنسندن شوربرده بتوب مرّ الطعم اولن اغاجلردن الاراکة
وزن مذکور اوزره واحدی ذکر اولنان اغاجلردن بری معناسنه الاروک
ضمتینله ذکر اولنان اغاجلری اوتلامق یقال ارکت الابل تارک اروکا من الباب
الاول والثانی اذا رعت الاراک ووه بر یره طوروب زائل اولمغه دخی دیرلر
ابن السکیت روایتی اوزره وغیریلر ایتدی ارکت الابل سئول وقت دیرلرکه دوه شور
اوت اوتلمقدن مقیم اوله واروک برکسنه بر معادده مقیم اولمغه ده دیرلر یقال ارک الرجل

هیق

یقق

یلق

یلمق

باللطان اذا اقام به و یاره نک وَرَمی ساکن اولوب شیشی ینمکه دخی دیرلر یقال
ارک الجرح اروکا اذا سکن و رمه و تماثل الآرکه همزه نک مدی و رانک کسریله ذکراولنان
اوتی اوتلیان دوه الاریکه همزه نک فتحی و رانک کسری ومدیله یاره نک چچ اولن اتی
که جراحتی زائل اولدقده نفسکه ظاهر اولوب اوزرینه دری بتمه دن غیری نسنه قالمیش
اوله واریکه شول تخته دخی دیرلرکه گلینه مخصوص اولان اوه ایچنده یاخود گلینی ایچون
قبه شکلنده ضرب اولنان چادر ایچنده اوله واکر انده تخت اولمازایسه اکا حجله دیرلر
اریکه دیمزلر و بو کلامدن حجله ده سریرک عدمی شرطا اولمق لازم کلمز حتی جوهرینک حجله
تفسیرنده بیت یزین بالثیاب والاسرة دیدوکی کلامله بو معاهده اریکه تغسیرنده ذکر
ایدوکی کلامک بیننده تناقض لازم اوله بلکه حجله نک اعم اولمسی لازم اولور فتدبر
الارائک همزه نک فتحی ایله مساجد وزنی اوزره جمعی گلور معنالرینه الاریک همزه نک فتحی و
رانک کسری ومدیله بردره نک اسمیدر ارک ضمتیله برمکانک اسمیدر الارک فتحتیله دوه
اراک اغاجن اوتلامغین یوزکی آغرماق یقال ارکت الابل تأرک ارکا اذا اشتکت
بطونها عن اکل الاراک الارکه همزه نک فتحی و رانک کسریله بلا مد ذکر اولنان اغاجی اوتلیو
خسته اولن دوه الاراکی همزه نک فتحی وآخرنده الفک قصریله جمعی ذکر اولنان وجه اوزره خسته
اولن دوه لر معنالرینه طلحه ایله طلاحی ورمثه ایله رماثی کبی وطلحه حرفاین مهملتین طلح دیدکلری
دیکنلی اغاجی اوتلیان دوه ورمثه راء مهمله وثاء مثلثه ایله رمث دیدکلری شوراوتی اوتلین
دوه الاسکتان همزه نک کسری وسینک سکونیله فرجک ایکی جانبی کنارلری معنالرینه المأسوک
میمک ضمی وهمزه نک سکونی وسینک ضمی ومدیله شول عورت درکه عورت سنتجیسی انی سنتلرکن
خطا ایدوب سنت یرندن غیری موضعی قطع ایده الافک همزه نک کسری وفانک سکونیله کذب ایتمک

اسک

افک

الافیکه

الافیکة همزه نک فتحی وفانک کسری ومدیله معناه الافائک همزه اولینک فتحی وثانیه نک
کسریله جمعی یلان سوزلر معنالرینه الافاک همزه نک فتحی وفانک تشدیدیله زیاده یلانجی کذاب
معنالرینه الافک همزه نک فتحی وفانک سکونیله برنسنه یی دوندرمک وبرنسنه دن منع ایتمک
ومنه قوله تعالی قالوا اجئتنا لتأفکنا عن آلهتنا الائتفاک همزه نک وتانک کسریله شهر منقلب
اولمق یقال ائتفکت البلدة باهلها ای انقلبت المؤتفکات همزه نک ضمی وفانک کسری ایله شول
قوملردرکه خدای تعالی انی لوط قومی اوزره قلب ایتدی ومؤتفکات شول یللره دخی
دیرلرکه انلرک اسدوکی یرلر مختلف اوله وفجر مختلف یللر چوق اسسه عرب طائفه سی
زکت الارض دیرلر یعنی یر پاک اولدی دیرلر المأفوک میمک فتحی وهمزه نک سکونی وفانک
ضمی ومدیله عقلی وفکری ضعیف اولن کمسنه مأفون کبی در وزنا ومعنا وقوله تعالی
یؤفک عنه من افک قال مجاهد یؤفن عنه من افن وما فوک اصمعی روایتی اوزره شول رجل
درکه خیره ایرشمه یه یقال رجل مأفوک اذا لم یصب خیرا المأفوکة میمک فتحی وفانک ضمی ومدیله
شول یردرکه اکا یغمور ایرشمیوب انده نباتات اولمیه الاکة همزه نک فتحی وکافک تشدیدیله
هوانک زیاده اسی اولمسی اجه کبی در وزنا ومعنا بوقدر وارکه اکه شول شدة حردرکه
انده یل اسمیه واجه شول شدة حردرکه انده یل اسوب حرارت بالکلیه الائتکاک همزه نک
وتانک کسری ایله کوز اسی اولماق یقال ائتک یومنا اذا اشتد حره فهو افتعال من الاکة
الاک همزه نک فتحی وکافک تشدیدیله اسی اولن کون الاکیک همزه نک فتحی وکافک کسری ومدیله
کذلک اسی اولن کون یقال یوم اک ویوم اکیک واکه شدایددنیادن اولن شدته دخی
دیرلر الالوک همزه نک فتحی ولامک ضمی ومدیله رسالت معنالرینه المألک میمک فتحی وهمزه نک سکونی
ولامک ضمیله کذلک رسالت معنالرینه المألوکة وزن مذبور اوزره بمعناه الآنک همزه نک مدی ونونک

ألک

انک

حمی ایله قورشون اسرب معناسنه و فی الحدیث من استمع الی قینة صبّ فی اذنیه الآنک یعنی
سازنده دیکلینک قولاغنه قورشون آقدلور وافعل وزنی جمعه مخصوص وزن در هیچ بر
مفرد بو وزن اوزره کلمشدر الا انک واشد قوت معناسنه **الایک** همزه نک فتحی و
ایک
یانک سکونیله سقول اغاجلر درکه چوق اولوب بری بری بر ینه صارلمش اوله **الایکة** وزن مذبور
اوزره واحدی بر مقدار بیشه معناسنه بس سقول کسنه که قرآن عظیمده اصحاب الایکة قرأة
ابندی ایکه بیشه معناسنه اولور غیضه کبی مجتمعله وسقول کسنه که لیکه قراءت ابندی بر قریه
مرادا ولور وبعضیلر ابندی ایکه ولیکه بر قریه نک اسمی در مکه ایله بکه کبی **فصل**
الباء البتک بانک فتحی وتانک سکونیله کسمک قطع معناسنه یقال بتکه یبتکه ویبتکه من
الباب الاول والثانی اذا قطعه وبتک کذلک برنسنه یی قبضه ایدوب چکمک معناسنه ده
کلور **الانبتاک** همزه نک وبانک کسریله چکلمک **البتکة** بانک کسری وتانک سکونیله اول قبضه
اولنوب چکلمش نسنه دن بر قطعه **البتک** بانک کسری وتانک فتحیله جمعی قطعه لر معناسنه وبتکه
اوا خرلیلده اولن ظلمت معناسنه ده کلور **الباتک** تانک کسریله کسکین اولن قلج یقال
سیف باتک ای صارم **البتیک** علی وزن الکریم طارک قولاغی کسمک یقال بتک آذان
برک
الانعام اذا قطعها شدد للکثرة **البروک** ضمتیله دوه چوکمک یقال برک البعیر یبرک بروکا
من الباب الاول وثبوت واقامت معناسنه ده کلور یقال برک الشیء اذا ثبت واقام
وبروک چوکمش دوه لر معناسنه ده کلور علی ما سیجیء **الابراک** همزه نک کسریله دوه یی چوکرمک
یقال ابرکت البعیر فبرک وبو قلیل در کثیر الاستعمال اولن انخته فاستناخ در **المبرک**
میمک ورانک فتحیله دوه چوکجک یییر یقال فلان لیس له مبرک جمل **البرک** بانک فتحی ورانک سکونیله
سقول دوه لر که چوق اولوب چوکمش اولالر جمعی بروک کلور وبرک کذلک کوکسه دیرلر صدر معناسنه
البرکة

البرکة بانک کسری ورانک سکونیله کذلک کوکس معناسنه در تانک دخولی قننده بابی
مکسور ایدرلر وبرکه بر جورلی چوکمکه دخی دیرلر یقال ما احسن برکة هذه الناقة
بناء نوع اولور رکبه ایله جلسه کبی وبرکه حوضه دخی دیرلر **البرک** بانک کسری ورانک
فتحیله جمعی بعضیلر ابندی حوضه برکه دیدکلری انده صوا قامت ایندکندن اوتری در **الا**
الابتراک همزه نک وتانک کسریله کوکسی بیره قومق یقال ابترک الرجل اذا القی برکه وابتراک
برکسنه یی بصوب کوکس آلتنه المغه دخی دیرلر تقول ابترکته اذا صرعته وجعلته تحت
برکک وابتراک سکرتمه ده سرعت ایتمکه ده دیرلر یقال ابترک اذا اسرع فی العدو وجد
البراکاء بانک فتحی وآخرنده الفک مدیله حالت حربده ثابت قدم اولوب جد وجهد ایتمکه ده
دیرلر و   اصلی بروکدن در ثبات معناسنه **براک** بانک فتحی وکافک کسریله اوزره بناسیله
ثابت اول معناسنه در یقال براک براک ای ابرکوا **البرکة** فتحتیله نماء وزیاده معناسنه
التبریک علی وزن التکریم برکتله دعا ایتمک **التبرک** فتحتیله ورانک ضمی وتشدیدیله برنسنه ایله
میمنت طلب ایتمکه دیرلر تقول تبرکت به اذا تیمنت به **البریک** بانک فتحی ورانک کسری ومدیله
طعام اطلاق اولنور یقال طعام بریک کأنه مبارک **المبارکة** میمک ضمی ایله برکت ویرمک
یقال بارک الله لک وبارک الله فیک وعلیک وبارکک وقال الله تعالی بورک من فی النار
التبارک تانک فتحی ورانک ضمیله معناها یقال تبارک الله ای بارک مثل قاتل وتقاتل
الا ان فاعل یتعدی وتفاعل لا یتعدی **البرکة** بانک ضمی ورانک سکونیله سقولاق قوشدر
که معیشتی ماده در **البرک** بانک ضمی ورانک فتحیله جمعی ذکر اولنان قوشلر معناسنه
البراکیة بانک ضمی وکافک کسری ویانک تخفیفیله کیلم بر نوعدر **البرتکان** علی وزن الزعفران
ارقیه آلتی کلیملردن بر نوعدر **البروک** بانک فتحی ورانک ضمی ومدیله سقول عورت در بالغ اولمش

اوغلی و ارایکن تزوج ایلیه البرک بانک کسری و رانک سکونیله ناحیه یمنده بر موضعک
بشک
اسمیدر البتراک تانک کسری و بانک سکونیله کذلک بر موضعک اسمیدر البشکی بانک فتحی وشینک
سکونی والفک قصریله بو دخی خفیف اولوب سبک روح اولن ناقه البشک بانک فتحی و
شینک سکونیله سرعت ایتمک یقال بشکت الناقة تبشک بشکا من الباب الاول وبشک بیزی
سیبرک دکمکه دخی دیرلر تقول بشکت الثوب اذا خطته خیاطة متباعدة وبشک کذب ایتمکه دخی
دیرلر یقال هو یبشک الکذب ای یخلقه یعنی یالانی دوزیدر البشاک بانک فتحی وشینک تشدیدیله
کذاب معناسنه البکة بانک فتحی وکافک تشدیدیله مزاحمه قلمق وبکه بطن مکه نک دخی اسمیدر داخل مکه
معناسنه بکه دیدیلر انده خلایق ازدحام اوزره اولدوغی ایچون بعضیلر ایتدی بکه دیدیلر
جبابره نک بوینلری انده دق اولندوغی ایچون یعنی اکا بیرمز قصد ایدنلر منهزم ومنکوب اولدوغی
ایچون التباک تانک فتحیله بر فارج کسنه بری برینه مزاحمه قلماق یقال تباک القوم اذا ازدحموا البک
بانک فتحی وکافک تشدیدیله بر کسنه نک بوینینه بیرنسنه ایله اورمق تقول بکت عنقه اذا دققتها الابک
همزه نک وبانک فتحیله بر موضعک اسمیدر بعلبک بانک وعینک ولامک وبانک ثانینک فتحیله وکافک تشدیدیله
بیر شهرک اسمیدر وبو اصلنده ایکی درکه ترکیب اولنوب کلمه واحده قلنمشدر و بونک اعرابی حضرموت
ده ذکر اولنمشدر باب راده البعلی بانک فتحی وآخرنده یانک تشدیدیله بعلبکه منسوب اولن کسنه البکی
بانک فتحی وآخرنده یانک تشدیدیله کذلک بعلبکه منسوب اولن کسنه جزئینک بر برینه منسوب
بعکک
جائزدر نته کم عبد شمسده ذکر اولنمشدر البعکوکة بانک فتحی وکافک ضمی ومدیله خلقک مجمع
بلعک
اولن یر مجتمع ناس معناسنه البلعک علی وزن جعفر سؤل ناقه در یعنی بشلو اولوب سوملیک اوله
بنک
و بعلبک بلعق ده لغت دخی اولور بر جنس خرما معناسنه البنک بانک ضمی ونونک سکونیله
اصل معناسنه معربدر که لسان فارسیده بن اصله وکوکه دیرلر یقال هؤلاء من بنک الارض

وبنک

وبنک بر معروف طیبک دخی اسمیدر عربی الاصل در ابن درید روایتی اوزره
التبنک فتحتیله ونونک ضمی وتشدیدیله بر یرده مقیم اولمق تناءة کبی همزه ایله اقامت
بندک
معناسنه یقال تبنکوا فی موضع کذا اذا اقاموا به البندک بانک فتحی ودالک کسریله کوکلک
بوک
خشتکی که کوکلکک قولتقنه دیکدکلری پارهجقلردر ابوعبید روایتی اوزره البوک بانک
فتحی وواوک سکونیله ایرکک مرکب دیشی مرکبه آشمق یقال باک الحمار الاتان یبوکها بوکا
اذا نزا علیها وبوک کاه اولور شی محلنده دخی استعمال اولنور یقال لقیته اول بوک ای
اول شی وبوک سمرمک معناسنه ده کلور یقال باکت الناقة تبوک بوکا اذا سمنت و
بوک بر بیره اغاج صوقوب ارغالمغه دخی دیرلر صویی زیاده کلسون دیو غزوة تبوک
تانک فتحی وبانک ضمی ومدیله غزوات رسولدن بر معروف غزانک اسمیدر واندن اوتری
اول غزای تبوک دیدیلر که رسول اکرم علیه السلام وقتا که اصحابدن بر جماعتی کوردی که بر غنا
بیره اوق صوقوب تحریک ایدرلردی صو چقسون دیو پس انلره رسول الله علیه السلام ایتدی ما
زلتم تبوکونها بوکا اشبو کلام شریفه بناء اول غزایه غزاء تبوک دیدیلر که تبوک
بوکدن تفعل صیغه سی اولور وبوک یردن صو چقرمغه دیرلر علی ما مر انفا البائک
یانک کسریله سؤل ناقه درکه تازه اولوب خوب اوله البوائک بانک فتحی ویانک کسریله
جمعی تازه ناقه لر معناسنه ومن کلامهم انه لمنحار بوائکها یعنی مهمان ایچون دوه سنک
یرارلرین ذبح ایدر فصل التاء الترک تانک فتحی ورانک سکونیله
بیرنسنه دن فراغت ایتمک تقول ترکت الشیء ترکا اذا خلیته المتارکة میمک ضمی ورانک
فتحیله بر نسنه یی حالی اوزره ترک ایدشمک یقال تارکه البیع یعنی آنک ایله مبایعه مالی
ترک ایدشدم تراک تانک فتحی وکافک کسری اوزره بناسی ایله اسم فعل درام معناسنه که اترک

دیمک اولور الاتراک همزه نک کسری وتا نک کسری وتشدیدیله باب افتعالدن ترک ایتمک
یقال قال فیه فما اترک ای ماترک شیئا من القول الترکة تانک فتحی ورانک کسریله میراث میت
التریکة تانک فتحی ورانک کسری ومدیله نساء طائفه سندن شول عورت درکه انی کمسنه تزوج
ایتمیه وتریکه شول دوه قوشی یومرده سنه دیرلرکه دوه قوشی انی ترک ایتمش اوله وتریکه
شول اوتلاغه ده دیرلر قوم آنی اوتلمیوب ترک ایتمش اوله لر الترکة تانک فتحی ورانک سکونیله
دموردن اولن توغلغه که حاین محاربه ده باشه کیرلر الترک تانک فتحی ورانک سکونیله جمعی
تتک
توغلغه لر معناسنه الترک تانک ضمی ورانک سکونیله ناسدن بر طائفه نک اسمی در التکة تانک
کسری وکافک تشدیدیله اوچقور ازاربند معناسنه التکک تانک کسری وکافک فتحیله جمعی اوچقورلر
معناسنه التاک کافک تشدیدیله بیر لفظ درکه فاک لفظنه تبعیله ذکرا ولنور یقال فلان احمق
فاک تاک وفاک احمق اولوب سولیک اولن کمسنه یه دیرلر وبعضیلر مستقلا استعمال ایدوب
احمق تاک دیرلر التکوک ضمتیله احمق اولماق یقال ماکنت تاکا ولقد تککت من الباب الثانی
ویقال ابیت الآان تحمق وتتک یعنی حماقتدن خالی اولمدک التک تانک فتحی وکافک تشدیدیله
نبیذک کیفی ایر شمک یقال تکه النبیذ اذا بلغ التکتکة عا وزن الزلزلة برنسنه یی پایمال
ایدوب شکسته قلمق تقول تکتکت الشیء اذا وطئته حتی تشدخه وشدخ شینک وخاء معجمیله
تمک
باش یارمغه دیرلر التمک تانک فتحی ومیمک سکونیله دوه اورکجی اوزایوب یوکسک اولمق تقول
تمک السنام یتمک تمکا من الباب الاول اذا طال وارتفع التامک میمک کسریله یوکسلوب اوزایان
اورکج فصل الحاء الحباک حانک کسریله قومده اولن یول طریق فی الرمل معناسنه الحبیکة
حانک فتحی وبانک کسری ومدیله بمعناه الحبک ضمتیله حباکک جمعی الحبایک حانک فتحی وبانک کسریله
حبیکه نک جمعی قومکی اچنده اولن یوللر معناسنه وباری تعالینک والسماء ذات الحبک دیدوکی قولنده

حبکدن

حبکدن مراد یلدزلرک سیر ایتدوکی یوللر در طرایق نجوم معناسنه وفرا ایتدی
حبک بر نسنه نک شکنی درشول قومده اولن شکن کبی که اکا ملایم اولن یل طوقندقده
موج موج اولور وشول طوران صوده اولن شکن کبی که اکا روزکار طوقندقده متموج
اولور وممورزاهدن اولن یوللر کبی وقورجوق صاچده اولن شکنه دخی حبک دیرلر
وفی حدیث الرجال ان شعره حبک حبک الحبک حانک فتحی وبانک سکونیله بزی خوب قوقاق
یقال حبک الثوب یحبکه حبکا من الباب الثانی اذا اجاد نسجه الاحتباک همزه نک وتانک کسریله
بر نسنه یی خوب اشلمک وفی الحدیث ان عایشة کانت تحتبک تحت الدرع فی الصلاة یعنی
درعک التنه ازار بغلیوب صلاتده تستری خوب ایدردی واحتباک احتبایه دخی دیرلر چوکوب
اوتورماق معناسنه المحبوک میمک فتحی وبانک ضمی ومدیله اعضاسی محکم اولن درکرک اتی اولسون
کرک غیری اولسون الحبکة فتحتیله بسته دیدکلری طعامک دانه سی حبة السویق معناسنه
حتک
بس حبکه عبکه کبی اولور وزنا ومعنا الحتک حانک فتحی وتانک سکونی ابله یوریک بیروجهله که
آدملری قریب ایدوب سرعت ایلیه الحتکان فتحتیله بمعناه یقال حتک الرجل یحتک حتکا وحتکانا
اذا مشی وقارب الخطو واسرع وحتک توجه معناسنه ده کلور یقال لاادری عا ای وجه حتکوا
وربما قالوا عتکوا ای توجهوا الحونکی حانک وتانک فتحی وواوک سکونیله وآخرنده یانک
تشدیدیله شول کسنه درکه قصیر القامه اولوب ارق اوله الحوانک حانک فتحی وتانک کسریله دوه
جرک
قوشی یاوریلری در الجرکی فتحتیله ورانک سکونی والفک مدیله قصریله کنه دیدکلری نسنه که
اکثریا حیوانا تده اولور قراد معناسنه الجرکاة وزن حزبوا اوزره مؤنثی ابو عمر واطری
ایتدی جرکی ده اولن الف تانیث ایچون قیلوب لاینصرف قلور ولکاه اولور بیلندن یوقارکی بعضلری
اوزون اولوب ایاقلری قصه اولن رجله جرکی دیرلر کنه یه تشبیها الجبیرک حانک ضمی وبانک فتحی ورانک

كسريله جركانك تصغيرى در زيرا الف مقصوره تصغيرده حذف اولنور خامسه اولدقده كرك الف تأنيث اولسون كرك اولماسون پس قرقرانك تصغيرنده قريقر ديرسن و قرقرا بر موضعك اسمى در و جحجبانك تصغيرنده جحيجب ديرسن و جحجبى انصاردن بر قومك اسمى در و حولايانك تصغيرنده حويل ديرسن و حولايا بر قريه نك اسمى در بو معوله لرده الف ثالثه ممدوده اولدقده ثابت اولور

حرك

الحركة فتحتيله قملدمق سكونك ضدى در **التحريك** على وزن التفعيل قملدتمق **التحرك** فتحتيله و رانك ضمى و تشديديله حركت ايتمك يقال حركته فتحرك **الحراك** حانك فتحيله حركت معناسنه در **المحراك** ميمك كسرى و حانك سكونيله آتش تحريك ايدجك آلت يعنى صاجاق معناسنه تاء مثلثه ايله **الحرك** حانك فتحى و رانك كسريله ذكى اولوب سبك روح اولن كمسنه يقال غلام حرك اى خفيف ذكى **الحارك** رانك كسريله آتك اموزنده كورنك آلتى و حارك كذلك بيونن دبنه ديرلر اصل عنق معناسنه **الحرك** حانك فتحى و رانك سكونيله آتك كورهكنه اورماق تقول حركته احركه حركا من الباب الاول اى اصبت حاركه **الحركة** حانك و كافك فتحى و رانك سكونيله اوبلوق باشنده اولن سيوريلك بعضيلر ايدى حرقه اوبلوغ كمكينك بيردن جانبه اولن طرفيدر حالت قعوده حرقفه كبى وزنا و معنا **الحراكك** حانك فتحى و كافك كسريله جمعى ذكر اولنان كمكلر معناسنه **الحراكيك** حانك فتحى و كافك كسرى و مديله كذلك جمعى

حزك

الاحتزاك همزه نك و تانك كسريله و زاء معجمه ايله بربزايله بيلى بغلمق احتزام بالثوب معناسنه **الحزك** حانك فتحى و زانك سكونيله بغلماق حزق معناسنده لغتدر تقول حزكته بالحبل احزكه اذا شددته

حسك

الحسك فتحتيله دمور ديكنى كه نباتات قسمندندر **الحسكة** كذلك فتحتيله واحدى ذكر اولنان ديكنلردن برى معناسنه و حسك شول نسنه در كه دموردن دمور ديكنى اسلوبنده اشليوب عدونك يولنه صاچارلر و صاحب ترجمه بخارىك آلت حرب در ديدوكى مخالف در **الحسيكة** حانك فتحى و سينك كسرى و مديله كين و عداوت و حسيكه كم بى ديدكلرى جا بوره دخى ديرلر قنفذ معناسنه **الحساكة** حانك ضميله بمعناه **الحسك** فتحتيله عداوت

ايدوب كين بغلماق يقال حسك علىّ حسكا من الباب الرابع

حشك

الحشك حانك فتحى و شينك سكونيله ممه سود ايله طولمق **الحشوك** ضميله بمعناه تقول حشكت الدرة تحشك حشكا و حشوكا من الباب الثانى اذا امتلأت و بو معامده صاحب قاموس حشكك و سطنك حركته اشارت ايتمشدر و خرما اغاجنك يمشى چوق اولمغه دخى ديرلر يقال حشكت النخلة اذا اكثر حملها و حشك ناقه يى سودى چوغلسون ديو تركك ايدوب صاغمغه دخى ديرلر تقول حشكت الناقة اذا تركتها و لم احلبها حتى تجتمع فى ضرعها و قوم بر يره جمع اولمغه دخى ديرلر يقال حشك القوم اذا اجتمعوا و بل ضعيف اولوب تخلف ايتمكه دخى ديرلر و حشك آسمان زياده يغور ياغدرمغه دخى ديرلر يقال حشكت السماء تحشك حشكا **الحواشك** حانك فتحى و شينك كسريله تخلف ايتميللر **الحشوك** حانك فتحيله و شينك ضمى و مديله شول ناقه در كه ممه سنده سودى تيز جمع اوله حشود كبى در لفظا و معنا **الحاشك** شينك كسريله شول خرما اغاجى در كه يمشى چوق اوله يعقوب روايتى اوزره **الحشاك** حانك كسريله شول اغاج در كه اوغلاغك آغزينه بغلرلر اناسن امه سن ديو و بو معناده شحال دخى السعال اولنمه تقديم شينله ابو عبيد انكار ايتدى **الحشكة** حانك فتحى و شينك سكونيله حفنثه و غبنه كبى در وزنا و معنا حفنثه حاء مهمله و فائله و غبنه غين معجمه ايله و باء موحده دن صكره ياء مثناة ايله بر جنس يغوره ديرلر كه نوع شدتى اوله **الحشاك** حانك فتحى و شينك تشديديله بر نهرك اسمى در

حكك

الحك حانك فتحى و كافك تشديديله قازيمق تقول حككت الشئ احكه حكا من الباب الاول و حك قلبده خلجان ايتمكه ده ديرلر يقال ما حك فى صدرى منه شئ اى ما تخالج و حك قلب بر نسنه دن منقبض اولمغه دخى ديرلر يقال حك فى صدرى كذا اذا لم ينشرح له صدرك **الاحتكاك** همزه نك و تانك كسريله بر نسنه ايله قاشنمق يقال احتك بالشئ اذا حك نفسه عليه **التحكك** فتحتيله و كافك ضمى و تشديديله بر كمسنه نك شرينه دورتمك يقال فلان يتحكك بى اى

یتمرس و یتعرض لشرتی. **المحاکة** میمك ضمی وکافك فتحی وتشدیدیله بری بریله بیرا اولوب
ایرلشموق. **الحکة** حانك کسریله اویوز جرب معناسنه. **الحاکة** کافك تشدیدیله دیش معناسنه.
الحکك فتحتینله شول طاشلردر که آق اولوب ملایم اوله کوفکه معناسنه وکافلری ادغام اولنمادی
فعل ایله فعل فرق اولنسون دیو. **الحکیك** حانك فتحی وکافك کسری ومدیله شول آت طرناغنه دیرلر
که یونلمش وشول فاره قیش یوغننه دیرلر که یبرداخت اولنمش اوله. **الحکاکة** حانك ضمی
ایله شول خرده واتدر که بر نسنه برداخت اولنورکن دوکله. **الجذل المحکك** جیمك کسری و
میمك ضمی وکافك فتحی وتشدیدیله شول دیرکدر که دوه اغلنده دیکیلور کچیجك اولان دوه لر اکا سور
تنسون دیو وحباب بن المنذرك قولی سقیفهٔ بنی ساعده ده کوننده که انا جذیلها المحکك
وعذیقها المرجب دیدی بو معنایه دیر وسقیفه بنی ساعده مشاوره جمعیتی ایچون بنا اولنمش بر
اودر وعذیق مرجب کسر عین مهمله وفتح جیم ایله شول خرما صالقمنه دیرلر که قالن قاتمه سون
دیو طیاق اورلمش اوله وتصغیرلری یعنی جذیل وعذیق بو کلامده یا هضم نفس ایچون اوله ویا بوندن
مقصود قائل کندی رای تدبیر ایله سایرلرك شفای صدری اولدیغن اشعاردر. **الحلوکة** فتحتینله
زیاده سیاه اولمق یقال حلك الشیء یحلك حلوکة اذا اشتد سواده. **الاحلیلاك** همزه نك کسری
ولام اولك کسری ومدیله بمعناه یقال احلولك الشیء اذا اشتد سواده کذلك. **الحلك** فتحتینله قرالق سواد
معناسنه یقال اسود مثل حلك الغراب ای سواده واکثر مثل حنك الغراب دیمکه غرابك منقارن دیلرسه
الحالك لامك کسریله زیاده سیاه اولن نسنه ده استعمال اولنور یقال اسود حالك واسود حانك
بمعنی. **الحلکوك** فتحتینله وکافك ضمی ومدیله زیاده سیاه اولن نسنه شدید السواد معناسنه. **الحلکة**
حانك ضمی ولامك فتحیله همزه وزنی اوزره کرتنکلدن بر نوعدر وبعضلر ایتدی حلکه بر جانوردر که
قوم طلرمائی اولنلر صوبه طالدیغی کبی وبو مقامده صاحب صراح حلکه نی نوعی ازیو شمشک ایله تفسیر

ایدوب

ایدوب خطا اتمشدر کویاکه عبارت جوهریده ضرب من العظا دیدکنده عین مهمله وظاء معجمه ایله اولان
کلمهٔ علی العکس توهم ایدوب عین معجمه وظاء مهمله ایله تصور اتمشدر. **الحلاء** حانك فتحی ولامك سکونی
والفك مدیله عنقاء وزنی اوزره کذلك کرتنکلدن بر نوعدر. **الحکة** فتحتینله ثبت کمهله معناسنه
الحکك کذلك فتحتینله جمعی وبعضلر ایتدی حکك خرده فرنجه به دیرلر وهر نسنه نك خرده سنه حکك دیرلر
الحنك حانك فتحی ونونك سکونیله آتك اغزنه ایپ تغمق تقول حنکت الفرس احنکه حنکا من الباب
الاول واحنکه من الباب الثانی اذا جعلت فی فیه الرسن وحنك بر نسنه یی فهم ایتمکه دخی
دیرلر تقول حنکت الشیء اذا فهمته واحکمته وحنك خرما یی یا جوز وغیری نسنه یی چینیوب
اوغلانجغك طماغنه سورمکه دخی دیرلر تقول حنکت الصبی اذا مضغت تمرا او غیره ثم دلکته
بحنکه. **المحنوك** میمك فتحی ونونك ضمی ومدیله ذکر اولنان صبی. **الاحتناك** همزه نك وتانك کسریله
بمعناه تقول احتنکت الفرس ایضا واحتناك چکرکه یر یوزنده اولن نباتاتی اکل ایتمکه
دخی دیرلر یقال احتنك الجراد الارض اذا اکل ما علیها واتی علی نبتها واحتناك بر نسنه نك
اوزرینه غالب اولمغه دخی دیرلر قال الله تعالی حاکیا عن ابلیس لاحتنکن ذریته
قال الفراء یرید لاستولین علیهم واحتناك بر کمسنه قوی ومحکم اولمغه دخی دیرلر یقال
احتنك الرجل اذا استحکم. **الحنکة** حانك ضمی ونونك سکونیله اسمدر محکم لك معناسنه وحنکه
کذلك شول قیشه دیرلر که دوه پالاننك قاشنده اولور چوبلری محکم قلمق ایچون صرارلر.
المناك حانك کسری ونونك تخفیفیله جمعی برمه ایله برام کبی وبرمه چوملکه دیرلر وبو
ابو عبید روایتیدر. **الحنك** فتحتینله قوزغون بورنی منقار معناسنه یقال اسود مثل حنك
الغراب وحنك انسانك وغیری دن اکل آلتنه دخی دیرلر ما تحت ذقن معناسنه. **الحانك**
نونك کسریله زیاده سیاه معناسنه استعمال اولنور یقال اسود حانك مثل حالك. **التحنیك**

علی وزن التکرم بر کمسنه یی امور تجربه قیلماق الاحناك همزه نک کسریله بعناه یقال حنکته
السن و احتنکته اذا احکمته التجارب والامور و تحنک برنسنه یی چینیوب طفلک طماغنه
سورمک در تقول حنکت الصبی اذا مضغت تمرا ثم دلکته فی حنکه المحنک میمک ضمی و نونک فتحی و تشدیدیله
ذکر اولنان طفل و محنک مشغول کسنه یه دیرلرکه امور تجربه قیلمش اوله المحنک میمک ضمی و
حانک سکونی و نونک فتحیله بعناه التحنک فتحیله و نونک ضمی و تشدیدیله دوالبندی حکه آلندن
آلنوب تلحی معناسنه الاحنک همزه نک و نونک فتحیله مشغول دوه درکه زیاده اکول اوله منه قولهم
هذا البعیر احنک الابل مشتق من الحنک و بوشی ذلال الخلقه لایقال فیهما ما افعله یعنی فعل
حوك
تعجبله افعل تفضیل وادی واحد دن در الحوك حانک فتحی و واوک سکونیله برنسنه یی طوقومق
نسج معناسنه و حوك [illegible] دیدکلری اوته دخی دیرلرکه طب لرقنده معروف در الی کنه
حانک کسریله بعناه یقال حاك الثوب یحوکه حوکا و حیاکة الحائك یانک کسریله بز طوقوجی کسنه
جلاه معناسنه الحاکة علی وزن الحالة حائک جمعی الحوکة فتحتیله کذلک جمعی واوی الفه قلب اتمدیلر
تنه کم خونه ده دخی قلب ایتدیلر واوک الفه تنویع تباعدی اوله وعی ایچون اصله ردا اولنان
یرلره قلب اولنمدغنه بناء اما یا یونک خلافیچه درکه یانک الفه قربی اوله ایچون قلب اتمقه
ایدر اما یا غیب و صید کلمه لرنده قلب اولنمدوغنک وجهی محلنده ذکر اولنمشدر الحوانک حانک
حیك
فتحی و یانک کسریله جمع مؤنثی الحیکان فتحتیله قصیر القامه اولنلر یورعیسی یقال حاك یحیك حیکانا
اذا حرک منکبیه و فحج بین رجلیه یعنی اوموزلرین تحریک ایدوب ایاقلرن اچارق یوریه
الحیکان حانک فتحی و یانک سکونیله مشغول کلاردرکه فرموده اولوب ایاقلرین آچرق یوریه
الحیک حانک فتحی و یانک سکونیله قطع تاثیر ایدوب کسمک الاحاکة همزه نک کسریله بعناه یقال
حاك فیه السیف واحاك و یقال ضرب فما حاك فیه السیف اذا لم یعمل و حیک قلب بدله کلام
تاثیر

تاثیر اتمکه دخی دیرلر یقال ما یحیک فیه الملام اذا لم یؤثر فیه فصل الدال
الادراك همزه نک کسریله ایرشمک لحوق معناسنه یقال مشیت حتی ادرکته و عشت حتی ادرکت
زمانه و ادراك برنسنه یی کورمکه دخی دیرلر تقول ادرکته ببصری اذا رأیته و ادراك
میوه ایرشمکه دخی دیرلر یقال ادرك الثمر اذا بلغ و برنسنه نهایت بولمغه دخی دیرلر تقول
ادرك الدقیق بمعنی فنی الاستدراك همزه نک و نانک کسریله ضایع اولمش نسنه یی یرینه کتورمک
التدارك تانک فتحی و رانک ضمیله بعناه تقول استدرکت ما فات و تدارکته بمعنی و تدارك
قومک آخری اولنه ایرشمکه دخی دیرلر یقال تدارك القوم اذا تلاحقوا ای لحق آخرهم اولهم
و مطلقا لحوق معناسنه در کلور یقال تدارك الثریان اذا ادرك ثری المطر ثری الارض یعنی
یغمور رکوبی یرک نمنه واصل اولدی یغمور قعر زمینه تأثیر اتدی الادراك همزه نک کسری و
دالک کسری و تشدیدیله کذلک یری یرینه ایرشمک معناسنه در قال الله تعالی حتی اذا اداركوا
فیها جمیعا و بونک اصلی تداركوا ایدی تا داله ادغام اولنوب اوله ابتدا ایچون همزه
کتورلدی درّاك دالک فتحی و رانک کسری او زره بناسیله فعل امر کبی اسمی فعل درك معناسنه
کاف مکسورا اولدی زیرا حنی ساکن اولماغین امر ایچون الدریکه دالک فتحی و رانک کسریله
و مدیله طریده معناسنه در و طریده سوریلمش صیده و سرقه اولنان دوه نیه لره الدرك
فتحتیله مشغول ایپ پاره سی درکه قیواینک قوغه دن جانبنه اولن اوجنه باغلرلر قیوا ایپی
اصلنوب چوریمسون دیو و درك ضمانه دخی دیرلر تحریک و تسکین جائزدر یقال ما لحقک
من درك فعلی خلاصه و درك جهنمک آخر طبقه سنه دیرلر الدرك دالک فتحی و رانک سکونیله
جهنمک اک اشاغی طبقه سی فتحتیله دخی لغت در علی عام و درك ضمانه دخی دیرلر فتحتیله دخی لغت
در علی ما مضی الدراك دالک کسریله بری بری اردنجه متوالیا جاجی ما هی یقال وادرك الرجل

صوته اذا تابعه و دراک بر کلبک دخی اسمی در و دعاء علیه ده لابارک الله ولا دارک
ولا دارک دیرلر مجموعسی بر معنایه در مدرکه میمک ضمّی و رانک کسریله عمرو بن الیاس بن مُضَرک
لقبی در و لقب مذبوری عمرو ک باباسی وضع ایتمشدی دوه یه ابر شدو کیجون الدرّاک
دالک فتحی و رانک تشدیدیله کثیر الادراک اولن کمسنه و کاه اولور فعّال افعل یفعل دن دخی

درمک کلور بس عبلرک حتا بس دراک دیدکلری یاکنه در یاخود حتاسه ازدواج در الدرمک
علی وزن جعفر آق بغدای اونی دقیق الحُوّاری معنا سنه حاء مهمله نک ضمّی و واوک تشدیدیله

درنک والفک قصریله الدرنوک دالک و نونک ضمّی و رانک سکونیله بساط دن بر نوعدر که اطرافنده

دعک صچاقلری وار درکاه اولور دوه درسی الا تشبیها اولنور الدعک دالک فتحی و عینک سکونیله
اُو مق دلک کبی در و زنا و معنی تقول دعکت الادیم والخصم اذا لیّنته الدّاعک تانک فتحی
و عینک ضمّیله ایکی کمسنه بری بر بریله چکوشا و ایدنمک حربده الدعک دالک فتحی و عینک کسریله چکوش
و غا و صاحبی اولن کمسنه الدعکة دالک فتحی و عینک سکونیله دوه سورسندن بر بلوک در دعْکَة

دکک معنا سنده لغت در الدکّ دالک فتحی و کافک تشدیدیله دو کمک دق معنا سنه تقول دککت الشئ
ادکه دکّا من الباب الاول اذا ضربته و کسرته حتی سویته بالارض و منه قوله تعالی فدکّتا دکّة
واحدة و اخفش ایدر دکّ یدکّ کندی دن عبارت در الدکوک ضمّتیله جمعی در قال الله تعا
جعله دکّا و احتمال در که دکّا مصدر اوله زیرا وقتا که جعله دیدی ایسه کویا که دکّه دیمش
اولور و وقتا که عقبنجه دکّا دینلدی ایسه دکّه دکّا معنا سنده اولور یا خود دکّا دن مراد
ذا دکّ دیمک در مضاف محذوف در و بعضلر مدّله قرائت ایدوب جعله دکّاء دیدی جعله ارضا
دکّاء تقدیرنده زیرا جبل مذکر در دکّاء انکا صفت اولماز ارض تقدیرنده لابد در و دکّ
قبورنی طپراغله اورتمک دخی دیرلر یقال دکّت الرکیّ اذا دفنته بالتراب المدکوک میمک فتحی و کافک
ضمّی

ضمّی و مدیله شول کمسنه در که آنی حمی شکست ایتمش اوله یقال دکّ الرجل علی البناء للمجهول فهو
مدکوک التدکدک علی وزن التزلزل طاغلر چکرک دپه لر اولمق یقال تدکدکت الجبال اذا صارت
دکاوات الدکاوات دالک فتحی و کافک تشدیدیله شول حرده دپه لر در که یاپیغدن اوله
واورکجی اولمیان دوه لره دخی دیرلر الدکّاء دالک فتحی و کافک تشدیدی و الفک مدیله و احدی
یکرک دپه معنا سنه و شول ناقه معنا سنه که اورکجی اولمیه الدکّ دالک ضمّیله جمعی دکّاوات جمعی
اولدوغی کبی حمراء نک جمعی حمر ایله حمراوات اولدوغی کبی و دکّ آلچق طاغه دخی دیرلر و دکّ
ییره یاتق اولوب آرقه سی بیقی اولان آتلره دخی دیرلر الدکّة دالک کسری و کافک فتحیله جمعی حجره
کبی الادکّ فتحتیله واحدی ذکر اولنان صفت اوزره اولن آت معنا سنه المدکّ میمک
کسری و دالک فتحیله قوی اولوب ییره بر کی بصان کمسنه تقول رجل مدکّ اذا کان قویا
شدید الوطء للارض المدکّة میمک و دالک فتحیله شول جاریه در که ابشه قوی اوله الدکدک
دالک فتحی و کافک سکونیله شول قومدر که ییره متصل و لوب رفعله متبع اولمیه و فی الحدیث
انه سأل جریر بن عبد الله عن منزله فقال سهل و دکداک وسلم واراک الدکادک دال
اولک فتحی و ثانینک کسری ایله جمعی الدکادیک دال اولک کذلک فتحی و ثانینک کسری و مدیله

دلک کذلک جمعی الدکّة دالک فتحیله دکان که اننده اوتوررلر الدکّان دالک ضمّیله عباها الدلک
دالک فتحی و لامک سکونیله اومق تقول دلکت الشئ بیدی ادلکه دلکا من الباب الاول
الدلوک ضمّتیله کونش زواله وارمق یقال دلکت الشمس دلوکا اذا زالت و قال تعالی اقم
الصلاة لدلوک الشمس الی غسق اللیل و بعضلر ایتدی دلوک شمس غروب شمس معنا سنه در
المدالکة میمک ضمّی و لامک فتحیله بر کمسنه نک حقّن الکندر روب و یرمک یقال دالک الرجل
غریمه ای ماطله و حسن سؤال اولنوب ایدالک الرجل امرأته دیدیلر ایتدی نعم اذا کان ملفجا یعنی

بالمهر والعاج افلاسه دیرلر الدلوك دالك فتحی ولامك ضمی ومدیله شول نسنه درکه بدنه سوررلر
کرك طیب اولسون کرك غیری نسنه اولسون الدلیك دالك فتحی ولامك کسری ومدیله شول طعام درکه
انی بلصا ورر ودلیك شول طعامه دیرلرکه قیماغله خرما دن ایدرلر شرنبلی جوهری ایدر بن ظن
ایدرم که اول لسان فارسیده جنطال خواست دیدکلری طعام درکه اکا اوماج وتنجور دیرلر
التدلك فتحیله ولامك ضمی وتشدیدیله برکمسنه کندی جسدن اوماق یقال تدلك الرجل اذا دلك جسده
عند الاغتسال المدلوك میمك فتحی ولامك ضمی ومدیله الماجنی یوکسك اولیان آت یقال فرس مدلوك

دلعك

الجنبة اذا لم الجنبة اشراف وجنبه اتك بوکرنه قریب یره اولن کمك درکه اکا الماجق دیرلر الدلعك

دمك

علی وزن جعفر شول ناقه درکه فرموده اوله وسوبلك اوله الدموك دالك فتحی ومیمك ضمی ومدیله
شول بکره درکه دورنده سرعت اوزره اوله وهر حرکتی سریع اولنه دموك دیرلر یقال رحی
دموك ای سریعة الطحن ودموك بر آتك اسمی در الدمك دالك فتحی ومیمك سکونیله طوشان سلغم
سنك اسرعی که نهایت مقدوری اوله الدموك ضمتیله بر نسنه دوز وصیره یخی اوله یقال دمك الشئ
یدمکه دموکا من الباب الاول اذا صار املس الدامکه میمك کسریله آفت وداهیه معنالسنه یقال
اصابتهم دامکه من دوامك الدهر ای داهیة المدمك میم اولك کسری وثا بنك فتحیله شول اغاجدر
که انکجیلر انوك ایله اتمك خبره آجر المدماك میم اولك کسری وثا نینك فتحی ومدیله بنانك بعنی
طاشلرینك الدملك فتحتیله ومیم ثانینك دحی فتحیله شدید معنالسنه در یقال رحی دمکك ای

دملك

شدیدة الطحن المدملك میمك ضمی ودالك ولامك فتحیله صبح تخج ومدوّر اولن ترن یقال نصل مدملك
اذا کان املس مدوّرا الدملکه علی وزن الدحرجه مدوّر ودوز قلق التدملك علی وزن
التدحرج مدوّر ودوز اولماق تقول دملکت الشئ فتدملك المدملك میمك ضمی ولامك فتحیله مدوّر
اولن نسنه یقال حافر مدملك فهو مثل مدملق ومدملج وزنا ومعنا الدملوك دالك ولامك ضمی ومیمك

ما بیننده

دوك

ما بیننده سکونیله دکرمی طاش حجر مدوّر معنالسنه الدوك دالك فتحی وواوك سکونیله بر نسنه یی
دوکوب یومشاتمق سحق معنالسنه المداك میمك فتحیله بعناه یقال داك الطیب یدوکه دوکا ومداکا
اذا سحقه ومداك کذلك شول طاسه دیرلرکه اوزرنده طیب دوکرلر ودَوك خلقك بری برینه قارشوب
سیران ودوران اتمکه دحی دیرلر یقال بات القوم یدوکون دوکا اذا باتوا فی اختلاط
ودوران المدوك میمك کسری وواوك فتحیله شول طاشدرکه انونله طیب دوکرلر الدوکه دالك
فتحی وواوك سکونیله خصومت وشر الدوکه دالك ضمی ومدیله معناها یقال وقعوا فی دوکه و
دوکه ای خصومة وشر التداوك تانك فتحی وواوك ضمیله بر قاج کمسنه حربده بری برینه مضایقه

دهك

وبر هکه یقال تداوك القوم اذا تضایقوا فی حرب او شر الدهك دالك فتحی وهانك سکونیله بر نسنه یی
اوفادوب اوکتمك ابن الاعرابی روایتی اوزره یقال دهك الشئ یدهکه دهکا من الباب الثالث
اذا طحنه وکسره الدهوك دالك فتحی وهانك ضمی ومدیله اوکیدی جی آلت الدهك ضمتیله جمعی اوکیدجك

دیك

آلتلر معنالسنه الدیك دالك کسری ومدیله خروس که معروف در الدیکه دالك کسری ویانك فتحیله جمعی

ربك

خروسلر معنالسنه الدیوك ضمتیله کذلك جمعی فصل الراء الربك رانك فتحی وبانك
سکونیله بر نسنه یی قارشدرمق تقول ربکت الشئ اربکه ربکا اذا خلطته وربك شریدی اصلاح
اتمکه دحی دیرلر الارتباك همزه نك وتانك کسریله قارشمق تقول ربکته فارتبك اذا خلطته
وارتباك بر ایشه طولشوب خلاص بولمغه ده دیرلر تقول ارتبك الرجل فی الامر اذا نشب
فیه ولم یکد یتخلص منه الربیکه رانك فتحی وبانك کسری ومدیله شول حرما درکه یاغله وکشکله خلط
اولنوب رفیق قلنور وجیس دحی خرما یله وکشکله اولور لکن زیاده خلط وترکیب الغاز
ودبیر تیه نام کمسنه ایتدی ربیکه اون ایله کشکدن اولور اوزرینه رُب ایله خلط اولنمش یاغ
دوکلمکله وفی المثل عثرتا عن فاربکوا له وبو مثلك اصلی بودرکه بر اعرابی بیابان دن اهلی قاتنه

كلدكده الكا بر ولدى دنيايه كلمك ايله بشارت خبرى ويردكلرنده ايتدى ما اصنع به
اآكله ام اشربه يعنى ولد مسافرى الكل ايلهمى ياخود شرب ايلهمى رعايت ايده لم ديدكده
زوجهسى ايتدى غثر ثان فاربكواله يعنى آچى انجق ربيكه ايله طويرك ديدى وقتاكه آچ اينك
رتك
قارنى طويدى كيف الطلا وامه ديدى يعنى صبيه ايله اناسنك حالى نهدر ديدى الرتكان
فتحتيله دوه يورتلاركن آدمين برى برينه قريب آدميلبس رتكان دوهدن غيريه
استعمال اولنماز الرتك رانك فتحى وتانك سكونيله بمعناه يقال رتك يرتك رتكا ورتكانا
الارتاك همزهنك كسرى ايله دوهيه ذكر اولنان يورىمكى ايتدرمك يقال ارتكه صاحبه
ركك
الرك رانك فتحى وكافك تشديديله محبوسك الن بوينه دمورلمك تقول اركلت الغل فى عنقه
اركه ركا من الباب الاول اذا غللت يده الى عنقه وركّ بركمسهنك كناهى بوينه يوكلتمك
دخى ديرلر تقول ركلت الذنب فى عنقه اذا الزمته اياه وركّ برنسنهنك بر مقدارين
بر مقدارى اوزرينه بر قمعه دخى ديرلر تقول ركلت الشئ بعضه على بعض اذا طرحته
وركّ برنسنه ضعيف اولمغه ده ديرلر يقال ركّ الشئ اذا رقّ وضعف ومنه قولهم اقطعه
من حيث ركّ اى من حيث ضعف والعامة تقول من حيث رقّ الركّ رانك كسريله ضعيف
اولن يغمور الركاك رانك كسريله جمعى ضعيف يغمورلر معناسنه الاركاك همزهنك كسريله ضعيف
يغمور ياغدرمق يقال اركت السماء اذا جاءت بالركّ واركت الارض على البناء للمجهول
الركيك رانك فتحى وكافك كسرى ومديله ضعيف معناسنه يقال ثوب ركيك النسج الاستركاك
همزهنك وتانك كسريله برنسنهيى ضعيف عد ايتمك يقال استركه اذا استضعفه الركاكة
رانك فتحى وكافك تخفيفيله شول كمسنهدركه اهلى اوزره غيرت چكميه وفى الحديث انه لعن الركاكة
يعنى بى حميه اولنلره لعن ايتدى رنكك فتحتيله بر صونكا اسمى در اصمعى ايتدى بعضى اشعارده ركّ
واقع

واقع اولمشدركه ادغام ايله ضرورت ايچون در اصلى ركّ در زيرا ركك واقع اولدوغى
اشعاردن بعضن ذكر ايدركيم براغابيه ركك نه دريو سوال ايتد وكمده ايتدى
بوارايه قريب بر صو واردر اكا ركّ ديرلر ديدى المرتك ميمك ضمى ورانك سكونيله وتانك
فتحيله شول كمسنهدركه زياده مست اولدغندن كلامى متميز اولماغين فهم اولنمايه الركاكة
رانك فتحى وكافك سكونيله شول عورتدركه صاغرسى واويلقلرى عظيم اوله الركى رانك
ضمى وكافك تشديديله والفك قصرايله فعلى وزنى اوزره شول بارخ تبزاديه ودى المثل
شحمة الركى بومثل شول كمسنه حقنده ضرب اولنوركه رفيقنك مهمنه بولنمده باياداد
اولميه المركوك ميمك فتحى وكافك ضمى ومديله شول قريهيه ديرلركه معالجه اولنوب اصلاح
رمك
اولنه الرموك ضمتيله بر مقامده مقيم اولماق تقول رمك بالمكان يرمك رموكا من
الباب الاول اذا اقام به الارماك همزهنك كسريله مقيم قلماق تقول ارمكته انا الرمكة
فتحتيله باركير قسمنك مؤنثى يونت معناسنه الرماك رانك كسريله جمعى يونتلر معناسنه
الرمكات فتحتيله كذلك جمعى الارماك همزهنك فتحيله كذلك جمعى فرار واتى اوزره تمار
ايله اثمار كبى الرامك ميمك كسرى والترامك ميمك فتحيله بونلر شول سياه نسنهيه اطلاق
اولنوركه مسكه قتارلر كما قال الملك قد يستصحب الرامكا الرمكة رانك ضمى وميمك سكونيله دوه
رنكلرندن بر رنكدر ابوعبيد ايتدى ارمك همزهنك وميمك فتحيله شول دوهدركه انوك
طورى لونى غالب اولوب سياهه مائل اوله يقال جمل ارمك الرمكاء رانك فتحى وميمك
سكونيله والفك مديله مؤنثى يقال ناقة رمكاء الارمكاك همزهنك وميمك كسريله دوهده ذكر
اولنان لون اوزره اولماق يقال ارمك البعير ارمكاكا اليرموك يانك فتحى ورانك سكونيله
وميمك ضمى ومديله ناحيهٔ شامده بر موضعك اسمى در يوم اليرموك ديدكلرى ذكرا اولنان موضعه

(زهک) نظر در التزهوک فتحتیله و واوک ضمیله یوررکن موج اوررکبی یوریمکدر یقال مرّ
فلان یتزهوک کانه یموج فی مشیته فصل الزای الزحک زانک فتحی
وحاء مهملهنک سکونیله دوه یورلماق یقال زحک بعیره اذا اعیا الازحاک همزهنک کسریله بیر
(زعک) کمسهنک طواری یورلماق یقال ازحک الرجل اذا اعیت دابته مثل ازحف الازعکی همزهنک
وعین مهملهنک فتحی وکافک تشدیدیله قصیر اولوب بدطبع اولن کمسنه الزعکوک زانک وکافک
ضمی وعین مهملهنک ما بیننده سکونیله بمعناه وزعکوک دوهنک سمزا ولاننه دخی دیرلر
الزعالیک زانک فتحی وکافک کسری ومدیله جمعی سمز دوهلر معناسنه الزعاکل زانک فتحی و
(زکک) کافک کسریله کذلک جمعی الزکیک زانک فتحی وکافک کسری ومدیله قارشق یوریمک مشی مقرمطه
معناسنه الزک زانک فتحی وکافک تشدیدیله والزکوک ضمتینله بونک ایکیسیده صالنی صالنی
یوریمک یقال زک الدراجة کما یقال زافت الحمامة ودراجه دالک ضمی وراءنک تشدیدیله
تورّج دیدکلری قوشدر وزک آرق کمسنهیه دخی دیرلر الزکازک زانک ضمی وکافک
(زمک) تخفیفی وزاء ثانینک کسریله مذموم اولوب قلیل العرض اولن کمسنه الزمکی زانک ومیمک کسری
وکافک تشدیدیله والفک قصریله قوشک قویروغی بتدوکی یر زمجی کبی درونا ومعنا الزونک
فتحتینله ونونک فتحی وتشدیدیله قصیر القامه اولوب مذموم اولن کمسنه الزونزک فتحتینله وزاء
ثانینک دخی فتحیله ذکر اولنان معناده کاه اولور استعمال اولنور فصل السین
السبک سینک فتحی وبانک سکونیله کومشی یا غیری نسنهیی اریتمک تقول سبکت الفضة وغیرها
اسبکها سبکا من الباب الاول اذا اذبتها السبیکه سینک فتحی وبانک کسری ومدیله اریتی
کومش السبائک سینک فتحی وبانک کسریله جمعی اریمش کومشلر معناسنه السنبک سینک وبانک
ضمی وما بیننده نونک سکونیله بتون طرنقلی طوارک طرنغنک کنارنک مقدمی در السنابک سینک
فتحی

وبانک کسریله جمعی طرنق کنارلری معناسنه وفی الحدیث یخرجکم الروم منها کفرا الی سنبک من الارض
ضمیر ناحیه شامه راجعدر وکفر کافک فتحیله قریه معناسنه در مقصود اخراج اولنان محلک غلظتیدر
وقلت خیریندن سنبکه تشبیه در الاسحنکاک همزهنک وحانک کسریله کیجه قرانکو اولمق یقال اسحنکک
اللیل اذا اظلم المسحنکک میمک ضمی وحانک فتحی وکافک کسریله زیاده قره اولن نسنه یقال شعر مسحنکک
(سدک) ای شدید السواد السدک فتحتینله لزوم معناسنه یقال سدک به من الباب الرابع اذا لزمه السفک
(سفک) سینک فتحی وفانک سکونیله دوکمک تقول سفکت الدم والدمع اذا هرقته السفّاک سینک فتحی وفانک
(سکک) تشدیدیله کلام قادر اولن کمسنه سفاح معناسنه السک سینک فتحی وکافک تشدیدیله مینخ مسمار
معناسنه السکاک سینک کسریله جمعی مسمارلر معناسنه وسک حلقه لری طار اولن زرهه دخی دیرلر
وسک قیو اشکنه یعنی دمور ینجلمغه دخی دیرلر تضبیب الباب معناسنه وسک قولاغی دبندن کسمکه
دخی دیرلر یقال سکه یسکه اذا اصطلم اذنیه وسک لینت اوزره اولمغه دخی دیرلر یقال هو یسک
سکا اذا رق ما یجیء منه من الغائط السکی سینک فتحی وکافک ویانک تشدیدیله کذلک مینخ معناسنه در
سکا کبی شیئی کندی نفسنه نسبت اولور دوئلیه دوتی کبی که دتو دال مهملهنک فتحیله بر تیه معناسنه
در و دوتی دخی یای مشدده ایله کذلک ذکر اولنان معنایه دیرلر السکک سینک وکافک فتحیله
قولاق کوچک اولمق السکاء سینک فتحی والفک مدیله قولاغی کوچک اولن کمسنه یقال کل سکاء تبیض
وکل شرفاء تلد وسکادن مراد قولاغی اولاین در وشرفادن مراد قولاغی اولندر اکرچه قولاغی
یارین دخی اولور وبعض یوم دلمق معناسنه در الاستکاک همزهنک وتانک کسریله قولاق
صاغر اولمق اولوب قولاق دلیکی طار اولمق یقال استکت مسامعه ای صمت وضاقت واوتلر زیاده
کثرتندن بری بربنه صارلمغه دخی دیرلر یقال استکت النبت اذا التف واشتد خصاصه وخصاص
خاء معجمه وصاد مهمله ایله ارالغه دیرلر خلال معناسنه السکه سینک کسریله شول دمور درکه فتحیله

انی کله یرسوررلر که اهل زراعت اکا صبان دموری دیرلر وسکه خرما قرقلرینه دیرلر که یول یول
دیکلمش اوله ومنه قولهم خیر المال مهرة مأمورة او سکة مأبورة ومهرة مأموره کثیر النتاج اولن آت
دولنه دیرلر ومأبوره ارکک خرما اصلوب اصلاح اولنان خرما اغاجنه دیرلر واصمعی ایتدی سکه ایله
مراد عربلرک بو کلامنده صبان دموری در ومأبوره ایله مراد اصلاح اولنمش دمور در و مقصود
مالک خیرلوسی یا نتاج یا خود زرع در دیمک در وسکه صقاغه دخی دیرلر وسکه اقچه تک یوزنده اولن
نقش دخی دیرلر السک سینک ضمی ایله شول قویی در که اغزندن دیبنه وارنجه طار اوله ایو زیردوانی
اوزره وعقوب یوالسنه دخی سک دیرلر وسک کنه نک طیبدن بر نوعدر السکاک سینک ضمی ایله
والسکاکه کذلک ضم سینله شول هوادر که کوک یوزینه ملاقی اوله ومنه قولهم لا افعل ذلک ولو نزوت
فی السکاک ای فی السماء وتنزو صیچرمغه دیرلر السکاسک سینک اولکی فتحی وسینک ثانینک کسریله یمندن بر
قبیله نک باباسی ادی در که اول سکاسک بن واثلة بن حمید بن سبا در السکسکی سینلرک فتحی واخرنده
یای نسبت ایله سکاسکه منسوب اولن کمسنه السلک سینک کسری ولامک سکونیله ایبلک خیط
معناسنه السلک سینک فتحی ولامک سکونیله مصدر در بر نسنه یی ادخال ایتمک معناسنه
الانسلاک همزه نک وسینک کسریله داخل اولمق تقول سلکت الشیء فی الشیء اذا ادخلته
فیه ومنه قوله تعالی کذلک سلکناه فی قلوب المجرمین الاسلاک همزه نک کسریله ذکر اولنان
معناده لغتدر تقول اسلکته فیه اذا ادخلته فیه السلک سینک ضمی ولامک فتحیله کلکلک
یاورسی السلکة سینک ضمی ولامک فتحیله مؤنثی السلکان سینک کسری ولامک سکونیله
جمعی کلکلک یاوریلری صردان ایله صردان کبی سلیک سینک ضمی ولامک فتحیله صیغه تصغیر
اوزره بر رجلک اسمی در اهل تعدیدن که اکا سلیک المقانب دیرلردی والده سنک
آدی دخی سلکه اولوب مقانب جماعت ناس معناسنه اولدیغیچون السلکی سینک ضمی ولامک

سلک

سکونی

سکونی والفک قصریله شول دوکمک در که طوغری اولوب مواجهه دن اوله یقال
طعنة سلکی اذا کان مستقیمة تلقاء وجهه السمک سینک فتحی ومیمک سکونیله یوجلتمک رفع
معناسنه یقال سمک الله السماء سمکا من الباب الاول اذا رفعها وسمک البیت اول سقفنه
دیرلر السموک ضمتینله یوجلمک ارتفاع معناسنه یقال سمک الشیء سموکا اذا ارتفع وسموک
سمکک جمعی دخی کلور بالعلم معناسنه السامک میمک کسریله یوجه معناسنه یقال سنام سامک
تامک ای عال وسنام دوه اورکجنه دیرلر المسموکات میم اولک فتحی وثانینک ضمی و
مدیله کوکلر سموات معناسنه ویقال اسمک فی الریم وریم راء مهمله نک فتحی و یانک سکونیله
درجه معناسنه در المسماک میمک کسری وسینک سکونیله شول خیمه اغاجی در که خیمه انک ایله
ارتفاع بولور السماکان سینک کسری ومیمک تخفیفیله ایکی برآق یلدز در که برینه سماک
اعزل دیرلر که منازل قمردن در و برینه دخی سماک رامح دیرلر که منازل قمردن
دکلدر بعضیلر ایتدی بونلر اسدک ایاقلری مثابه سنده در السمک فتحتینله بالق که مخلوقات
مائیه دن در السمکة فتحتینله واحدی السماک سینک کسریله جمعی بالعلم معناسنه السمیکاء
سینک ضمی ومیمک فتحی ویانک سکونیله والفک مدیله خرده بالق که قوریدرلر السیهک
سینک وهانک فتحی وما بینده یانک سکونیله قاتی یل ریح شدیده معناسنه السیهوک سینک فتحی
ویانک سکونیله وهانک ضمی ومدیله بمعناه سیهج ایله سیهوج کبی کذلک ریح شدیده معناسنه وسیهک
یل صاوردوغی طپراغه دخی دیرلر السهک سینک فتحی وهانک سکونیله یل قاتی اسمک یقال سهکت الریح
اذا مرت کثیرا ویل سپرک طپراغی صاورمغه دخی دیرلر یقال سهکت الریح الارض اذا اطارت
ترابها وسهک طوارجا بکلک اوزره یوریمکه ده دیرلر وسهک برنسنه یی دوکوب یومشتمغه دخی
دیرلر سحق ده لغتدر یقال سهکه یسهکه من الباب الثالث اذا سحقه المسهک میمک کسری وهانک فتحیله

سمک

سمک

سهک

سرعتله اشن آت یقال فرس مسهك ای سریع الجری السهك فتحتیله بالق رایحه سی و دمور پاصی یقال یدی من السمك ومن صداء الحدید سهكة كما یقال یدی من اللبن والزبد وضرة ومن اللحم غمرة كه ضرة ضاد معجمه وغمره غین معجمه وراء مهمله ایله رایحه کریهه یه دیرلر السهك تانك کسریله کوز آغریق و کوزی کجمك تعبیر معنی‌سنه ساهك ای رمد السهوك سینك وواوك فتحیله برنسنه‌یی ضایع قلوب هلاك ایتمك التسهوك فتحیله و واوك ضمیله بیر نسنه ضایع اولوب هلاك اولماق یقال سهوكته فتسهوك ای ادبر وهلك السواك سینك کسریله والمسواك میمك کسری وسینك سکونیله مسواك اغاجی معناسنه در السوك سینك ضمی ومدیله جمعی ابوزید روایتی اوزره مسواكلر معناسنه کتب بابی کتب کبی التسویك علی وزن التکریم اغزه مسواك ویرمك یقال سوك فاه تسویکا الاستیاك همزه نك وتانك کسریله مسواك لنمك التسوك فتحتیله وواوك ضمی وتشدیدیله کذلك مسواکلنمك معناسنه‌در باب تفعیل دن ذکر اولنه‌جق ذکر اولنور وباب افتعالدن وتفعلدن ذکر اولنه‌جق ذکر اولنماز التساوك تانك فتحی وواوك ضمی ایله بر جانبه یوررکن میل ایتمك یقال جاءت الابل تساوك ای تتمایل من الضعف فی مشیها فصل الشین الشبك شینك فتحی وبانك سکونیله برنسنه‌یی قارشدرمق ایله بعضی بعضنه کیرمك خلط و تداخل معناسنه التشبیك علی وزن التکریم برماقلری مثلا بری برینه ادخال ایتمك منه قولهم شبك اصابعه الشباكة شینك ضمی وبانك تشدیدیله پنجره دمورلری که بری برینه کچورمه اولور الشبابیك شینك فتحی وبانك کسری ومدیله جمعی پنجره دمورلری معناسنه الاشتباك همزه نك و تانك کسریله اولمك یقال الرحم مشتبكة واشتباك کیجه قرانکو اولمغه دخی دیرلر یقال اشتبك الظلام ای اختلط الشبكة شینك ضمی وتانك سکونیله اختلاط یقال بین الرجلین شبكة رحم ای قرابة الشبكة فتحتیله شول نسنه درکه انونکله صید اولنور الشباك شینك کسریله جمعی وقیوقازیجی بری برینه قریب

قریب اولسه انلره دخی شباك دیرلر الشریك شینك فتحی ورانك کسری ومدیله بیر نسنه‌ده اورتق شرك اولن کمسنه الشركاء شینك ضمی ورانك فتحی والفك مدیله جمعی اورتاقلر معناسنه الاشراك همزه نك فتحیله کذلك جمعی شریف ایله شرفاء واشراف کبی الشریكة شینك فتحی ورانك کسری ومدیله مؤنثی یقال المراءة شریکة الشرائك شینك فتحی ویانك کسریله جمعی اورتاق اولن عورتلر معناسنه المشاركة میمك ضمی ورانك فتحیله برکمسنه اورتاق اولماق یقال شارکت فلانا اذا صرت شریکه الاشتراك همزه نك وتانك کسریله کذلك اورتاق اولماق التشارك تانك فتحی ورانك ضمیله بعناه یقال اشترکنا وتشارکنا فی کذا المشترك میمك ضمی ورانك کسریله کذی تغسیله سویلشان کمسنه اصمعی روایتی اوزره یقال رایت فلانا مشترکا اذا کان یحدث نفسه کالمهموم ومهموم محزون ومضطرب معناسنه‌در الشركة شینك کسری ورانك سکونیله کذلك اورتق اولماق یقال شرکت فی البیع والمیراث اشرکه شرکة من الباب الرابع الشرك شینك کسری ورانك سکونیله اسمدر اورتاقلق معناسنه الاشراك همزه نك فتحی وشینك سکونیله جمعی شبر ایله اشبار کبی وشبر قارشه دیرلر وشرك کفره دخی دیرلر الاشراك همزه نك کسری ایله حقتعالایه غیری شریك قلمق یقال اشرك فلان بالله فهو مشرك ومطلقا شریك قلمغه دخی دیرلر قال الله تعالی واشرکه فی امری ای اجعله شریکی فیه واشراك نعلینه قایش قلمغه دخی دیرلر یقال اشرکت نعلی اذا جعلت لها شرا کا التشریك علی وزن التکریم کذلك نعلینه قایش قلماق معناسنه‌در الشراك شینك کسریله نعلین تسمه سی وشراك طریق معناسنه‌ده کلور الشرك ضمتیله جمعی یوللر معناسنه منه قولهم الکلاء فی بنی فلان شرك ای طرایق المشرك میمك ضمی ورانك کسریله المشركی کذلك میمك ضمی ورانك کسری وآخرنده یانك تشدیدیله ایکی‌سی بر معنایه‌در دوه ایله دوتی کبی بر ترمعناسنده وسك ایله سکی کبی میخ معناسنه وقعسر ایله قعسری کبی قرموده وشدیده معناسنه الشرك فتحتیله صیاد طوزاغنجوق

قوللندوغی ایبلره وشرک اولو یوللر معناسنه ده کلور الشرکة کذلک فتحیله واحدی
ذکرا ولنان ایبلره دن بری معناسنه وشرکه اولو یوله و یولکا ورته سنه دخی دیرلر
الشرکی شینک ضمی وراتک فتحی و یانک تشدیدیله تیز اولن طبنجه یقال لطمه لطما شرکیا
ای سریعا متتابعا کلطم المنتقش من البعیر ومنتقش میمک ضمی وقافک کسری وشین معجمه ایله

شکک

شول دوه ورکه ایاغنه بر نسنه کرمکین ایاغینی تیز تیز ییره اوره الشک شینک فتحی
وکافک تشدیدیله بر نسنه ده اشتباه اوزره اولمغه که یقینک مقابلی در التشکک فتحیله وکاف
اولکی ضمی وتشدیدیله بعناه یقال شککت فی کذا وتشککت وشک دوه بر مقدار اقصفه ده
دیرلر یقال شک البعیر یشک شکا من الباب الاول اذا ظلع ظلعا خفیفا وشک بر نسنه یی
لازم اولوب متصل اولمغه ده دیرلر وشک کوندرله بر نسنه یی بر تمغه دخی دیرلر تقول شککت
بالرمح اذا طرفته به التشکیک علی وزن التکریم بر کسنه یی شکه صالمق یقال شککنی فیه فلان
الشکوک شینک فتحی وکافک فتحی ومدیله شول ناقه در که آنوک سمز لکنده وآر قلغنده توبی
چوق اولدیغیچون اشتباه اولنوب اورکجنه یاپشلور تجربه ایچون الشکة شینک کسریله صلاح
وشول اغاج خرده لری که بالته نک صاپی کردوکی یره قورلر اوبخسون دیو الشاک
کافک تشدیدیله سلاحی مرتب اولن کمسنه یقال رجل شاک السلاح وشاک فی السلاح و
الشاک السلاح الشکاک شینک ضمی وکافک تشدیدیله جمعی سلاحی مرتب اولانلر معناسنه یقال
قوم شکاک فی الحدید الشکیکل شینک فتحی وکافک کسری ومدیله خلاف قدن بر فرقه در الشکایک
شینک فتحی وقافک کسریله جمعی فرقه لر معناسنه الشوک شینک فتحی وواوک سکونیله دیکن خار

شوک

معناسنه واحدی ایدی شاکتنی الشوکة تشوکنی دیرلر تخرج دیکن داخل اوله وکسائی ایدیکی
شکت الرجل اشوکه دیرلر شینک ضمیله باب اولدن تخرج جسدنه دیکن داخل قلته وشیک شاک شوکا دخی

دیرلر

دیرلر بنا مجهول اوزره وشوک بر کسنه نک شوکتی ظاهر اولمغه ده دیرلر یقال شاک الرجل یشاک
شوکا اذا ظهرت شوکته وحدته وقیزک ممه سی مرتفع اولمغه دخی دیرلر یقال شاک ثدی الجاریة
یشاک اذا تهیأ للنهود ودوه نک اضیسی ظهور اتمکه دخی دیرلر یقال شاک لحیا البعیر اذا طلعت
انیابه التشویک علی وزن التکریم کذلک دوه نک اضیسی ظهور ایتمکه یقال شوک لحیا البعیر تشویکا
وقیزک ممه سی ظهور ایتمکه دخی دیرلر یقال شوک ثدیها تشویکا وتشویک باش تراش اولندقدن
صکره قیلی بتمکه دخی دیرلر یقال شوک الرأس بعد الحلق اذا نبت شعره وتشویک باورینک تویی
بتمکه ده دیرلر یقال شوک الفرخ اذا انبت وتشویک دیوارک اوزرنه سچاق ایتمکه دخی
دیرلر تقول شوکت الحائط اذا جعلت علیه الشوک الشوکة کذلک شینک فتحی وواوک
سکونیله واحدی وشوکه شدت منعه وقدرته دخی دیرلر وسلاحک کسکینلکنه ده دیرلر
وشوکة العقرب عقربک ایکنه سنه دیرلر وشوکه الی یک شول دیکندرکه جلاه انوکله
بزک اریشنی وارغجی اصلاح ایدر الشائک یانک کسریله دیکنلی اولن اغج الشاکة
علی وزن الحالة دیکنی چوق اغج ابن السکیت روایتی اوزره یقال هذه شجرة شاکة اذا کان
کثیرة الشوک وشاکه کذلک دیکنه دوشمکه دیرلر الشیکه شینک کسری ومدیله بعناه تقول
شکت فانا اشاک شاکة وشیکة من الباب الرابع اذا وقعت فی الشوک وکسائی ایدیکی
شکت الرجل اشوکه دیرلر تخرج جسدنه دیکن تبتر سلر الشائک یانک کسریله سلاح ذی شوکة
کمسنه الشاکی کافک کسریله بعناه مقلوب منه یقال هو شائک السلاح وشاکی السلاح الشویکیة
شینک ضمی وواوک فتحی و یای ثانیه نک تشدیدیله شول دوه لرکه آخی دیشنی یازمش اوله
منه قولهم ابل شویکیة الشوکاء شینک فتحی وواوک سکونیله والفک مدیله شول بر دیه دیرلر
که یکی اوله وغی ایچون یاپشدقده الده خشونتی ظاهر اوله الاشواک همزه نک کسریله خرما اغاجنک دیکنی

چوق اولمق یقال اشوکت النخلة اذا کثر شوکها المشوکه میمک ضمی و واوک کسریله شول اغجدرکه
دیکنی چوق اوله یقال شجرة مشوکة ای کثیر التشوک ومشوکه شول یره دخی دیرلرکه دیکنی چوق اوله

صاك

یعنی انده سی اوقنادو یا اولدیکلری دیکنلرك انواعی اوله فصل الصاد الصاك فتحتینله بر
کسنه نزلرکز انده بر خزرایجه پیدا اولوب کرك ذفرایجه سی اولسون کرك غیری اولسون یقال
هنیکل الرجل یصاك صاکا من الباب الرابع اذا عرق فهاجت منه ریح منتنة من ذفر او غیر ذلک

صعلك

الصعلوك صادك و لامك فتحی و عینک سکونیله فقیر اولن کمسنه الصعالیک صادک فتحی
و عینک سکونیله و لامک کسری و مدیله جمعی و صعالیک الوب عرب طائفه سنک فقرا دلری
که عربک اوغریلری دیمک اولور عروة الصعالیک عروة ابن الوردک اسمی در باعث تسمیه
بودرکه فقرایی بر دوه اغلنده جمع ایدوب مالی غنیمتله انلری رزقلندرردی التصعلک
فتحتینله و لامک ضمیله فقر معناسنه در و تصعلک دوه توییق دوکمکه دخی دیرلر یقال تصعلکت

صكك

الابل اذا طرحت اوبارها الصك صادک فتحی و کافک تشدیدیله اورمق یقال صکه اذا ضربه
ومنه قوله تعالی فصکت وجهها و صک قبولی اورتمکه دخی دیرلر تقول صککت الباب اذا اطبقته
و صک کتابه دخی دیرلر فارسی معرب در الاصک همزه نک فتحی و صادک ضمی ایله جمعی الصکاک
صادک کسریله و الصکوک ضمتینله کذلک جمعی کتابله معناسنه الاصک همزه نک و صادک فتحیله شول
کمسنه درکه یورورکن دیزلری بری برینه طوقنه و دوه قوشنه دخی اصک دیرلر ایاقلری
اوزون اولوب دیزلری بری برینه قریب اولوب کاهی یورورکن بری برینه طوقندوغیچون
المصک میمک کسری و صادک فتحی و کافک تشدیدیله قوی و شدید اولن طوار یقال جمل
مصک و حمار مصک ای قوی شدید المصکة میمک کسریله و صادک فتحیله مؤنثی الصکة صادک فتحیله
اولیه اسسی سنک زیاده شدیدی یقال لقیته صکة عمی بعضیلر ابتدای عمی عینک ضمی و یانک تشدیدیله
بر کسنه نک

اهر کسنه نک اسمی در رجالدن بعضیلر ابتدی اعما نک تصغیری در شرحیم طریقیله الصمکوک
فتحتینله و کافک ضمی و مدیله و الصمکیک کذلک فتحتینله و کافک کسری و مدیله رجالدن شول
کسنه درکه غلیظ اولوب موذی اوله و یلمشک اولن سود دخی دیرلر یقال لبن
صمکوک و صمکیک ای لزج و نسخ صراحده صموک و صمیک واقع اولمشدر سهو درکاتب
دن زیرا کاف مکرر در الصمکمک صادک و میم لرک فتحیله قوی اولن نسنه الاصمیکاک
همزه نک و میمک کسریله سود زیاده قوا ولماق یقال اصماک الرجل اذا غضب و بو ابو زید روایتی

صوك

در الصوک صادک فتحی و واوک سکونیله یوک کلمه سیله استعمال اولدقده اول شیء معناسی مراد
اولور یقال لقیته اول صوک و بوک ای اول شیء الصیک صادک فتحی و یانک سکونیله طیب

صيك

بر نسنه یا پشماق یقال صاک به الطیب یصیک صیکا اذا الصق به فصل الضاد

ضبرك

الضبراک ضادک کسری و بانک سکونیله فرموده اولن نسنه یقال رجل ضبراک و جمل ضبراک
ای ضخم الضبادک ضادک فتحی و رانک کسریله جمعی الضحک ضادک فتحی و حانک سکونیله و الضحک

ضحك

ضادک فتحی و حانک کسریله الضحک ضادک کسری و حانک سکونیله الضحک ضادک کسری و حانک کسریله
دورت لغت در کولمک معناسنه یقال ضحک یضحک ضحکا و ضحکا و ضحکا و کذلک ضحک ضادک
فتحی و حانک سکونیله شول ابتدا چیقان خرما غشی درکه یارلمشل و له و میمون چاغمعه دخی
دیرلر یقال ضحک الغرد اذا صوت الضحکة ضادک فتحی و حانک سکونیله بناء مره در بر کره کولمک
معناسنه یقال ضحکت به و منه بمعنی التضاحک تانک فتحی و حانک ضمیله کولشمک الاستضحاک الفک
و تانک کسریله بمعناه یقال تضاحک الرجل و استضحک الاضحاک همزه نک کسریله کولدرمک یقال اضحکه
الله الضحکة ضادک فتحی ایله همزه وزنی اوزره کولمسی چوق اولن کمسنه الضحکة ضادک ضمی
و حانک سکونیله شول کمسنه درکه خلق انی کولنج ایدنه لر الاضحوکة همزه نک و حانک ضمی و ضادک سکونیله

كولمكه باعث اولن نسنه المضحاك ميمك كسرى وضادك سكونيله كثيرة الضحك اولن عورت
يقال امراة مضحاك اى كثيرة الضحك الضاحك حانك كسريله شول بلوت دركه عارض ديدكلرى
بلوت كبى افقده آرقرى اوله لكن ضاحك ايله مسمى اولن بلودك برقى اولور بر باركه
برق يلدره يه قد ضحك السحاب ديرلر الضاحكة حانك كسريله شول دشلردركه آغزى دشى
ايله سيورى ديشلك اراسنده اولور بونلر دورت ديشدركه دوردنه دخى ضواحك

ضرك

ديرلر الضحوك ضادك فتحى وحانك ضمى ومديله شول طريق دركه واسع اوله الضريك ضادك
فتحى ورانك كسرى ومديله كور اولن كسنه اعمى معناسنه ودرويش وفقير اولنه دخى ديرلر
وبو بدندن فعل تصرف اولنماز يعنى ضركه دينمز ضرة معناسنه الضرائك ضادك فتحى ويانك كسريله
جمعى اعمالر معناسنه الضركاء ضادك ضمى ورانك فتحى والفك مديله كذلك جمعى ذكر اولنان موئنى

ضكك

الضكضكة على وزن الزلزلة بر نوع يوريمك دركه انده سرعت وار در الضكضاك
على وزن الخلخال قصير القامة اولن كسنه الضكضاكة على وزن المذكور موئنى يقال رجل ضكضاك

ضمك

وامراة ضكضاكة الاضمئكاك همزه نك وميمك كسرى وهمزهٔ ثانيه نك سكونيله بيراوت دركه
بتورمك يقال اضمأكت الارض واضبأكت اذا اخرج نبتها وابو زيد ايدى اضمئكاك

ضنك

اوت صويه قانب خضرا اولمغه ديرلر يقال اضمأك النبت اذا روى واخضر الضنك ضادك
فتحى ونونك سكونيله طارلق ضيق معناسنه الضناك ضادك فتحيله شول عورت دركه اتى طولى
اوله مكتنزة اللحم معناسنه الضناك ضادك ضميله زكام ديدكلرى علت معروفه در المضنوك
ميمك فتحى ونونك ضمى ومديله زكام اولن كسنه يقال رجل مضنوك اى مزكوم فصل

العين العبكة فتحتيله بسته ديدكلرى طعامك ايچنده اولن دانه لردن برسى حبكة معناسنه
يقال ماذقت عبكة ولا لبكة ولبكة كذلك فتحتيله ثريد پاره سيدر ياغ پاره سنه دخى اطلاق اولنور
عبكة

عبكة كبى در وزنا ومعنى يقال ما فى النحى عبكة اى شئ من السمن وبحى نونك كسرى ايله
وحاء مهمله ايله ياغ تلوى در ومنه قولهم ما ابالبه عبكة ياغ پاره سى بى قدر اولمسنه مبنى

عتك

كلامدر العتك عينك فتحى وتانك سكونيله والعتوك ضمتيله بدنه برنسنه ياپشماق يقال عتك
به الطيب اذا لزق به ويقال عتك البول على فخذ الناقة اذا يبس العاتكة تانك كسريله شول
اغاچ دركه اسكيوب قرزمش اوله وعاتكة اسماء نساء دن در قال النبى عم يوم حنين انا
ابن العواتك من سليم يعنى عواتك اسمى ايله مسمى اولن جدا تدن در ولادتم كه انلر طقوز عدد
كسنه در بيرى عاتكة بنت مرة بن هلال دركه هاشمك جده نك انه سى در وبيرى دخى عاتكة
وبيرى دخى عاتكة بنت هلال دركه هاشمك جده نك انه سى در وبيرى دخى عاتكة بنت الاوقص
در وهب بن عبد مناف ك انه سى دركه وهب رسولك انه سنك باباسى در بونلر بنى سليم دن
غيريدن در عتيك عينك فتحى وتانك كسرى ومديله عربدن برجماعتك اسميدر العتكى فتحتيله وآخرنده
ياء مشدده ايله ذكر اولنان جماعته منسوب اولن كسنه العرك عينك فتحى ورانك سكونيله

عرك

اوغمق دلك معناسنه تقول عركت الشئ اعركه عركا من الباب الاول اذا دلكته وعرك دوه
دزنيكله يانن اوغمغه دخى ديرلر يقال عرك البعير جنبه بمرفقه وعرك حالت وبده قومه مزاحمه
ايتمكه ده ديرلر تقول عركت القوم فى الحرب عركا وعرك دوه نك سمز لكين بلمك ايچون اوركجنه
ياپشماغه دخى ديرلر تقول عركت السنام اذا المسته تنظر أبه طرق ام لا وطرق طاء مهمله و
وراء مهمله ايله كذلك سمزلك معناسنه در المعاركة ميمك ضمى ورانك فتحيله اوغشماق قتال معناسنه
المعترك ميمك ضمى ورانك فتحيله اوغش يرى موضع حرب معناسنه المعرك ميمك ورانك فتحيله والمعركة
على الوزن المذبور والمعركة ميمك فتحى ورانك ضمى ايله بونلر جمله موضع حرب معناسنه در الاعتراك
همزه نك كسرى ايله موضع حربده مزاحمه قلمق يقال اعتركوا اى ازدحموا فى المعترك وعراك صواوزنده

اولن مزاحمه یه دیرلر یقال اورد ابله العراك اذا اوردها جمیعا الماء ونصب نصب المصادر ای اوردها عراکا ثم ادخل علیه الالف واللام کما قالوا مررت بهم الجماء الغفیر والحمد لله فیمن نصب ولم یغیره الالف واللام المصدر عن حاله العریکة عینک فتحی ورانک کسری ومدیله بقیه معناسنه یقال هی عریکة السنام لبقیته وعریکة طبیعت معناسنه ده کلور یقال فلان لین العریکة اذا کان سلسا یعنی مطیع ومنقاد اولسه ومتکبرلک زائل اولماق محلنده دخی استعمال اولنور یقال لانت عریکته اذا انکسرت نخوته ونخوت کبر وعظمته دیرلر العروک عینک فتحی ورانک ضمی ومدیله شول ناقه درکه سمزمیدر یا خود دکلیدر دیوا ورکجنه یا پشوب صیقه‌لر شلوک کبی در وزنا ومعنی والمعروک میمک فتحی ورانک ضمی ومدیله شول صودرکه اوزرنه ازدحام اولنه یقال ماء معروك ای مزدحم علیه المعروکة میمک فتحی ورانک ضمی ومدیله شول یره دیرلر که طوار اوزرنده مزاحمه قلوب بنا تاتن ضایع قلمش اولالر العروک ضمتیله عورت حیض کورمک یقال عرکت المراة تعرک عروکا من الباب الاول ای حاضت العرک فتحتیله شول کمسنه‌لر درکه بالق آولرلر العرکی فتحتیله وآخرنده یاء مشدده ایله واحدی عربی ایله عربی کبی وکمی جیلیره دخی عرک دیدکلری بالق آولدقلری بذنلری او تری درعرک کیجیلرک حقیقة اسمی اولدوغی ایچون دکلدر وعرک صوته دخی دیرلر العرک عینک فتحی ورانک کسریله کذلک صوت معناسنه وعرک زیاده کورش طوتان کمسنه یه ده دیرلر العرکون عینک فتحی ورانک کسریله جمعی زیاده کورش طوتنلر معناسنه یقال قوم عرکون ای اشداء صراع العرکة عینک فتحی ورانک سکونیله برکره محلنده استعمال اولنور مره معناسنه یقال لقیته عرکة بالتسکین ای مرة العرکات فتحتیله جمعی مرات معناسنه العرکرکة عینک ورالرک فتحیله فرموده اولن عورت العرکرک علی الوزن المذبور بحکم فرموده اولوب قوی اولن دوه الاعفک همزه‌نک وفانک فتحیله احمق معناسنه در العفک

عفک

فتحتبله

عکک

فتحتیله حاقت العک عینک فتحی وکافک تشدیدیله برکمسنه‌یی حاجتندن الیقوموق تعوق عککته اذا حبسته عن حاجته وبرکمسنه‌نک حقنی اکلندروب ویرمکده دخی دیرلر تقول عککته اذا ماطلته بحقه وعک برسوزک تکرار جزو یره لمس طلب اتمکه دخی دیرلر تقول عککته الحدیث اعکه عکا من الباب الاول اذا استعدته الحدیث حتی کررته علیک مرتین وعک زیاده اسی اولن کونه دخی دیرلر یقال عک یومنا یعک من الباب الاول ایضا وعک شول رجله دیرلر که برک اولوب قوتلو اوله وعک قمچیله اورمغه دخی دیرلر یقال عکه بالسوط اذا ضربه وعک معدک برادری آدی درکه جوهری زماننده عنده اجش وعک ازارک ایکی اوجن صالی ویروب اورته‌سن کندویه ضم اتمکه دخی دیرلر منه قولهم ایتزر فلان ازرة عک وک وازرة عکی دخی دیرلر الف مقصوره ایله دفع معناسنه درکه ازارک صالی ویرلمسندن عبارت اولور وعک اسمه لازم اولمغه دخی دیرلر یقال عکته الحمی اذا لزمته واحمته المعکوک میمک فتحی وکافک ضمی ومدیله محبوس اولن دوه معناسنه در العکة عینک ضمیله یاغ قودقلری قاب آبنیة السمن معناسنه ابن السکیت ایتدی شکوه مثللو تلوم که اکا یاغ اوله عکه دیرلر وشکوه شبیه مجمه ایله سود امزیغ اوغلاق دریسی درکه اکا سود قودلر وعکة العشار بیر درلو رنک درکه ناقه حامل ولدقده اول لونه کیرر العکک عینک ضمی وکافک فتحیله جمعی العکاک عینک کسریله کذلک جمعی کوجک یاغ تولوملری معناسنه وعکه اسینک زیاده یا الکلمسنه ده دیرلر وعکه کذلک شول قوم درکه کونش اسیسنده قیزمش اوله وعکاک اسینک زیاده یا الکلمسنه دخی دیرلر العکه عینک فتحیله کونک زیاده اسی اولمسی وعکه کذلک عینک فتحیله برشهرک اسمی درکه سرحادلردن در وفی الحدیث طوبی من رأی عکة قرآ ایتدی بونده ارض عکه دیرلر که مصاف قیلورلر وطاه

صفة قلور لو ارض حاره معناسنه العكّ عينك فتحى و الفك قصريله كذلك ازارك ايكى اوجى
صالى ويروب ما عداسنى كندويه ضم ايتمكدر العكيك عينك فتحى ولافك كسرى ومديله ايسنك
ياكلماسى واسى اولن كونه دخى ديرلر يقال يوم عكيك اى شديد الحر العكّ ميمك كسرى
وعينك فتحيله ستول آت وركه بر مقدار حركت قلوب بعده ضربه محتاج اوله العكوك فتحيله
و واوك فتحى وتشديديله سميز وقصير اولن كسنه كه انده بر نوع صلابت دخى اوله بس بوقعلع
وزنى اوزره اولور تكرير عينيه ايله باب مضاعفدن اولماز و عكوك ايسه و برك
اولنيره دخى ديرلر العلك عينك كسرى ولامك سكونيله ساقز كه چيننرلر العلك عينك فتحى ولامك
سكونيله ساقز چيكنمك يقال علكه من الباب الاول و علك آت لجامنى چينمكه دخى ديرلر العلك
عينك فتحى ولامك كسريله بلمان نسنه يقال شئ علك اى لزج العولك عينك ولامك فتحيله
رحمده بر طعم بر اسميدر العوالك عينك فتحى ولامك كسريله جمعى الاعلنكاك همزه نك ولامك كسريله
صاچ سياه اولوب بر بيره جمع اولمق يقال اعلنكك الشعر اذا اعلنكد واجتمع العنوك ضمتيله
العنك عينك فتحى ونونك سكونيله شوقيو اولماق العانك نونك كسريله ستول قوم يعنى دكز
محكم اولماغله دوه آنكا اوزرنده يوريمكه قادر اولميه الا دزى اوزرنده سورنمكله وعانك
وعانك قيرمزيه دخى ديرلر يقال دم عانك اى احمر الاعتناك همزه نك ونانك كسريله دوه دزى
اوزرينه سورنرك يوريمك العنك عينك كسرى ونونك سكونيله كيجه نك ثلث اخيرى و ابو عمرو ايتدى
اتانا بعد عنك من الليل ديرلر بعد بر زيع من الليل معناسنه وعنك قپويه دخى ديرلر باب معناسنه
اهل يمن لغتى اوزره المعنك ميمك كسرى و عينك فتحيله كليد غلق معناسنه فصل الفاء
الفاتك تانك كسريله جرى اولن كسنه الفتاك فانك ضمى وتانك تشديديله جمعى جريلر معناسنه الفتك
فانك فتحى وتانك سكونيله بر كسنه يه الغفله خصمى اوزره غلما ايله ابتدايدوب قتل ايتمك ايجون
وبو نده

علك
عنك
فتك

وبو نده اوج لغت وار در برى فتك در مرورا بتدى وبرى دخى فتك در فتحه فانك سكونيله
تا ايله وبرى دخى فتك در كسر فا و سكون تا ايله وُدّ وَدّ وِدّ كبى وزَعم وزُعم وزِعم
كبى يقال فتك به يفتك و يفتك من الباب الثانى والاول وفى الحديث قيد الايمان الفتك
لا يفتك مؤمن يعنى ايمان فساد فتكى مانعدر فدك فتحتيله بر قريه نك اسميدر خيبره ابو فديك فانك
ضمى ودالك فتحيله صيغه تصغير اوزره بر رجلك اسميدر الفرك فانك فتحى ورانك سكونيله بر نسنه يى
اوغوب تركتمك فركت الثوب والسنبل بيدى افرك فركا من الباب الاول الافراك همزه نك
كسريله تركتنك باشى كالى بولوب الكه صالح اولماق تقول افرك السنبل اذا صار فريكا وهو حين
يصلح ان يفرك فيوكل و باجمله سنبله يعنى اونه اول ظهور اندكده بخم ديرسن بعده فرخ واقصب
ديرسن بعده اعصف ديرسن بعده سنبل ديرسن بعده اسنبل ديرسن بعده احب والب ديرسن
بعده اسفى ديرسن بعده افرك ديرسن بعده احصد ديرسن الفرك فانك كسرى ورانك سكونيله
بغض ايتمك معناسنه در تقول منه فركت المراة زوجها تفركه فركا من الباب الرابع اذا ابغضته
الفروك فانك فتحى ورانك ضمى ومديله زوجنه بغض ايدن عورت الفارك رانك كسريله بمعناه تقول
فركت المراة فهى فروك و فارك و فرك زوج زوجلرنه بغض ايتمكه دخى ديرلر بو كلمه زوجينك
غيريده استعمال مسموع اولماشدر المفرك ميمك ضمى ورانك فتحى وتشديديله ستول اردركه نساء
طايفه سى الابغض اوزره اوله وامرء القيس كه افصح شعرادن در مفرك ايدى الانفراك همزه نك
و فانك فتحيله اوموز دوشك اولماق الفرك فتحيله قولك ديبندن صالنى اولوب دوشك اولمق
الفركاء فانك فتحى ورانك سكونى والفك مديله دوشك اولان قولق الفرك فانك فتحى ورانك كسرى
ايله معناها يقال اذن فركاء و فركة و بو يعقوب روايتيدر الفرسك فانك و سينك كسرى ورانك
سكونيله بر نوع شفتالو در كه چكردكندن آيرلماز الفكّ فانك فتحى وكافك تشديديله بر نسنه يى

فدك
فرك
فرسك
فكك

قورتموز و بر ایکی نسنه که بری برینه اورلمش اوله بری برندن آیرمغه فك دیرلر
و فك چکه یه دخی دیرلر یقال مقتل الرجل بین فکیه و فك چینک آغزنه دوا دوکمکه دخی دیرلر
تقول فککت الصبی اذا جعلت الدواء فی فیه و فك بیرا اولدی چکه سی دوشدی دیمك محلنده
دخی استعمال اولنور یقال للشیخ الکبیر قد فك و فرج یعنی اشاغی چکه سی دوشدی و یوقاری
چکه سندن آیرلدی و بو حالت پیرلك غایتنه اشارتدر و الفکوك ضمتیله بمعناه یقال
فك یفك فکا و فکوکا و فك رهنی خلاص ایتمکه دخی دیرلر یقال فك الرهن اذا خلصه و فك رقبه
قول آزاد ایتمکه ده دیرلر یقال فك الرقبة اذا اعتقها الانفکاك همزه نك و فانك کسریله قول
آزاد اولمق و انفکاك بر عضو ایرلوب دوشمکه دخی دیرلر یقال سقط فلان فانفکت قدمه
او اصبعه اذا انفرجت و زالت الافتکاك همزه نك و تانك کسریله کذلك رهنی خلاص ایتمك یقال افتك
الرهن و افتکه بمعنی التفکیك علی وزن التکریم ایکی نسنه یی بری برندن ایرمق فك معناسنه علی
ماتر الفکاك فانك فتحیله شول نسنه در که انوکله رهنی خلاص قیلورلر الفکاك فانك کسریله
بمعناه لغة فیه حکاها الکسائی ما انفك زائل اولدی معناسنه در یقال ما انفك فلان
قائما ای ما زال قائما الفکك فتحتینله قدم آیرلوب دوشمك و اصمعی ایتدی فکك و فك ایکیسی
بردر زیرا اهل عرب فکه یفکه فکا دیرلر پس فکك فك اوزام ایله ضرورت شعر ایچون وارد
اولمشدر دیدی و فکك ضعفدن و استرخادن اوتری برکسنه نك منکبی مفصلندن آیرو
اولمغه دخی دیرلر تقول ما کنت افك و لقد فککت تفك فکة من الباب الرابع الفکة
فانك فتحیله حماقت و استرخاء در یقال ماکنت فاکا و لقد فککت تفك فکة من الباب الرابع
ایضا و فکه شول یلدزلردر که دایره شکلنده سماك رامح خلفنده در اصمعی ایتدی اول یلدزلره
صبیان قصعة المساکین دیو تسمیه ایدرلر دائره شکلنده اولدیغیچون الفاك کافك تشدیدیله احمق
معناسنه

معناسنه در یقال فلان فاك تاك و تاك تاء مثلثه ایله فاکك اتباعیدر مستقل معناسی
یوقدر التفکك فتحتینله و کافك ضمی و تشدیدیله صالتی اولمق یقال فلان یتفکك اذا لم یکن
به تماسك من حمق الافك همزه نك و فانك فتحیله شول کمسنه در که منکبی مفصلندن ایرلمش اوله
ضعفه و استرخاسی بناء الفلکة فانك فتحی و لامك سکونیله آغرشق که ایلك اکردکلری
ایکدر اولور فلکه دیرلر استدارت اوزره اولدیغیچون و صاحب صراح و صاحب
ترجمة المختار فلکه یی چغرق ایله تفسیر ایتمشلردر کتب معتبره یه مخالف اولدیغی خفی
دکلدر و فلکه بر قطعه یر یا خود بر قطعه قومه دیرلر که مدور اولوب اطرافنده اولنلر
دن مرتفع اوله الفلك کذلك فانك فتحی و لامك سکونیله جمعی آغرشقلر معناسنه التفلیك
علی وزن التکریم قیزك ممه سی آغرشقلمق یقال فلك ثدی الجاریة تفلیکا التفلك فتحتینله
و لامك ضمی ایله و تشدیدیله بمعناه و تفلیك چوبان قلدن آغرشق مثالنده بر نسنه قلوب
بعده دوه یاوریسنك دیلی اوزرینه باغلا قدر انه سود امه سون دیو الفلك فانك
ضمی و لامك سکونیله کمی سفینه معناسنه واحد و جمع و مذکر و مؤنث اولور باری تعالینك
فی الفلك المشحون قولنده مذکر کلمشدر و الفلك تجری قولنده مؤنث کلمشدر و محتملدر که
مؤنث کلدوکی صورتده جمع اولوب مذکر کلدوکی صورتده واحد اولدیغنه بناء اوله
و باری تعالینك حتی اذا کنتم فی الفلك و جرین بهم قولنده جمع کلمشدر جو بری ایدر کویاکه
واحد اولدقده ضمیر مرکبه ارجاع اولنفله مذکر قلنور و سفینه یه ارجاع اولنماغله مؤنث
قلنور و سیبویه ایتدی جمع اولن فلك واحد اولن فلکك جمع تکسیریدر و بو جنب کبی و فعل
کبی واحده و جمعه اطلاق اولنان اسملردن دکلدر زیرا فعل ضم فا و سکون عینله و فعل
فتحتینله شئ واحده مشترکلردر عرب ایله عرب و عجم ایله عجم و رهب ایله رهب کبی و فتحتینله اولن

فلك

فعلك جنود فعل وزنی اوزره جمع اولنسی جائزدر اسد ایله اسد کبی پس فعلك فعل وزنه
جمع اولماسی محال اولماز الفلك فتحتیله کوك در فلك نجوم معناسنه الافلاك همزه نك فتحیله جمعی
کوکلر معناسنه الفُلك فانك ضمی ولامك سکونیله کذلك فلکك جمعی اولماسی جائزدر اسد ایله اسد کبی
وخشب ایله خشب کبی الفیلکون فانك ولامك فتحی ویانك سکونیله … اوت درکه آندن حصیر
اوررلر و مسجدلره اورلر ادن دخی دیرلر معناسنه الفنوك ضمتیله عنا وانهماك کسائی
وابو عبیده روایتی اوزره یقال فنك فی هذا الامر یفنك من الباب الاول فنوكا اذا لج فیه وبر
بیرده اقامت ایتمکه دخی دیرلر اموی روایتی اوزره یقال فنك بالمكان فنوكا اذا اقام به
وفنوك متصل طعامی یبوب اندن بر نسنه ترك ایتمکه دخی دیرلر یقال فنك فی الطعام یفنك فنوكا
من الباب الاول اذا استمر على اكله ولم یعف منه شیئا وغیاف کسریله طعامی کریه کورمکه
دیرلر و بوندن برلغت دخی واردرکه اول فنك فی الطعام فنوكا دربابندر الفنك
فتحتیله … جانوردرکه اندن کورك ایدرلر صاحب قاموس فنك کورك جنسی
اشرف واعدلی در دیمش و صاحب صراح سنجاب کورکی در دیمش پس بری برینه مخالف
اولور تأمل اولنه ابو عبید ایتدی براعرابیه فلان … اباق طوتنه فنك کورکی قبلمی دیر
دیدیلر ایتدی التقی الثریان یعنی فنکی قللری ایله دبری قللری جمع اولدی دیمش والتقی
الثریان کلامی طائفه عرب بغمور … زمینده اولان … طپراغه واصل اولدقده استعمال ایدرلر
پس کلام اعرابیه استعمالی بروجه تشبیه اولور الفنیك فانك فتحی ونونك کسری ومدیله چکه اوجلری
وطوداق التنده اولان قللر جوره سیدر وبعضیلر هو الافنیك دردیدی همزه نك کسری وفانك
سکونیله ونونك کسری ومدیله وکسائی فنیکك اصلی افنیك اولمسنی انکار ایتدی وفی الحدیث
اذا توضأت فلا تنس الفنیکین یعنی جانبی العنفقة من عن یمین وشمال وهما المغفلة وعنفقة عیب

فنك

مهمله

مهمله نك وفانك فتحیله اشاغی طوداق التنده اولان بر بلوك قلدرکه آنك اکی جانبی
قللردن خالی اولمغین غسلده محل غفلت اولور **فصل الكاف** الكركی
کافك ضمی وراءنك سکونی ویانك تشدیدیله طورنادرکه طیور قسمندندر الکراکی اولندهکافك
فتحی واخرندن یانك تشدیدیله جمعی طورنالر معناسنه الکعك کافك فتحی وعاء مهمله نك سکونیله
بکسماد که سوزلرده کتوردیلور **فصل اللام** اللبك لامك فتحی وبانك
سکونیله قارشدرمق خلط معناسنه یقال لبك الامر لبكه لبكا من الباب الاول ویقال
لبكت السویق بالعسل اذا خلطته اللبك لامك فتحی وبانك کسریله قارشق اولمش نسنه یقال
امر لبك ای مختلط الالتباك همزه نك وتانك کسریله قارشماق اختلاط معناسنه اللبیکة لامك
فتحی وبانك کسریله ومدیله بری برینه قارشمش قیون یقال لبكوا بین الشاء ای خلطوا بینه
پس بوبکیله کبی درکلامی روایتنده اللبکة فتحتیله ترید پاره سی یقال ماذقت عبکة
ولا لبکة وعبکة عاء مهمله نك وباء موحده نك فتحیله سویق انجنه اولمحبه در
اللحك لامك فتحی وحانك سکونیله بربرینه … کرشمسی … الملاحکة میمك ضمی
وحانك فتحیله بمعناه یقال لوحك فقار ظهره اذا دخل بعضها فی بعض الملاحك میمك ضمی وحانك
کسریله بری برینه کیرشمش نسنه یقال شیء متلاحك ای متداخل المتلاحكة میمك ضمی وحانك کسریله
… ناقه درکه خلقتی استحکام اوزره اوله اللحکة لامك ضمی وحانك فتحیله کرتنکله دل
مغلوب اوله وابن السکیت ایتدی لحکة حشرات ارضدن برجانوردرکه کرتنکله یه
شبیه درکوك رنکلو در برق اوررینه ایشلر قویرغی اوزون دکلدر کرتنکله
قویرغی کبی واپاقلری خرده وکیزلو اولور اللك لامك فتحی وکافك تشدیدیله اورماق
حك کبی یقال لكه من الباب الاول اذا حزبه ولك کذلك سنول قرمزی نسنه درکه انوکله

کرك
كعك
لبك
لحك
لكك

بجی وکجینک غیر بنک دیسی بو یارلر اللك لامک ضمی ایله شول سیاه نسنه درکه بجاقچیلر
اونکله بجاغک صابنه نامیلسی یا پشدررلر الالتکاک همزه نک ونا نک کسریله خلایق
ازدحام ایتمک تقول التك العوم اذا ازدحموا اللکیک لامک فتحی وکافک کسری ومدیله
اتی صیق وطوبلی اولی نسنه دخی ولدیم معناسنه که آت ایله آتلمش دیمکدر اولور اللکاک

لکك

لامک کسریله جمعی صیق اتلی نسنه لر معناسنه اللکالک لام اولک ضمی ولام ثانینک کسریله
فرموده یقال جمل لکالک ای ضخم اللماک لامک فتحیله طعامدن شی قلیل یقال ماذقت
لماکا کما یقال ماذقت لماجا ابو یوسف ایتدی ما تلمك عندنا بلماك دیرلر ما تلمج عندنا بلماج
معناسنه التلمك فتحیله ومیمک ضمی وتشدیدیله تلمظ کبی درلفظا ومعنی وتلمظ برنسنه اکل ایدوب
دیلیله طوداغی یالامغه دیرلر وتلمک دوه چکه سنی اوینغا بوینغا دوندرمکه دخی دیرلر

لوك

یقال تلمك البعیر اذا لوی لحیه اللوك لامک فتحی وواوک سکونیله برنسنه یی اغزده دوندرمک
چینمکسزین یجون تقول لکت الشیء فی فمی الوکه اذا علکته وآت لجامی تحریک ایتمکه دخی دیرلر یقال
لاك الفرس اللجام ولوك خلقک عرضنه دکمکه دخی دیرلر یقال فلان یلوك اعراض الناس
ای یقع فیهم الکنی همزه نک فتحی ولامک کسری وکافک سکونیله برلفظدرکه شعرا بونی رسالت
محلنده استعمال ایدرلر ارسلنی معناسنه لوکدن مأخوذ دکلدر الوکدن مأخوذدر
که الوك رسالت معناسنه در والوك ده خود همزه اصلی در واکر الکنی لوکدن اولسه ایدی
قیاس بو ایدی که الاکه بلیکه الاکه دینلیدی پس بومعنا یوزندن الوکدن مأخوذ
درلفظا یوزندن دکلدر زیرا الوکده همزه فاء الفعل درمکه توهما مقلوب در دینله
یعنی الکده همزه لامدن تاخیر اولنوب لؤک اولوب بعده باب افعاله نقل اولنوب الکنی اولشدر
دینله جوهرینک کلامندن فهم اولنان بودر که افعالده همزه نک قلب مکانی اولماسی لاک جوهری
یانده

بانده ثابت اولمادوغنه بناء اولسی صاحب قاموسک الکنی لاک بیاننده ذکرا ولنمانی کرک
ایدی لوک بیاننده ذکرا ولنمانی جوهرینک توهمنه راجح اولور دیدوکی وجهه اولماز حالاکه الکنی
صورتا صیغه اجوف در الکا بناء لوکده ذکر اولنمشدر فصل المیم المتك میمک ضمی

متك

وتانک سکونیله شول نسنه درکه انی سنبچی اولن عورت نسا طائفه سنده بتر بونده الیعور و
متکل اصل معناسی زماورد در زماورد تورفانده اولن میوه یه دیرلر بعضیلر ایتدی
ترنج معناسنه در اخفش ایتدی روایتی اوزره وقرئ قوله تعالی واعتدت لهن متکا المتکاء
میمک فتحی وتانک سکونیله والفک مدیله شول عورت درکه سنتلنمامش اوله المحك میمک فتحی وحانک
سکونیله عناد ولجاج معناسنه یقال محك یمحك من الباب الثالث المحك میمک فتحی وحانک کسریله
شول کسنه درکه معانداوله الماحك میم اولک ضمی وحانک کذلک عنادا ایدشمک یقال تماحك
الخصمان اذا تعاندا الامساك همزه نک کسریله حفظ ایتمک التمسك فتحیله وسینک ضمی وتشدیدیله بعینه

مسك

الاستمساك والامتساك همزه نک وتانک کسریله بمعناه کذلك یقال امسکت فی الشیء وتمسکت به و
واستمسکت به وامتسکت به کله بمعنی اعتصمت به یعنی جمله سی حفظ ایتدم معناسنه در وامساك
بخل معناسنه ده کلور یقال فیه امساك ای بخل التمسیك علی وزن التکریم کذلك برنسنه یی حفظ
ایتمک یقال مسکت به تمسیکا وقرئ ولا تمسکوا بعصم الکوافر وعصمدن مراد عقد نکاح وانوک
متفرعاتی در وکوافر کافره نک جمعی در ومقصود مؤمنین آیه سی شرکاء اوزره اولن نکاحدن
نهی در وامساك ساکت اولمغه دخی دیرلر تقول امسکت عن الکلام اذا سکت التماسك تانک
فتحی وسینک ضمی ایله قدرت معناسنه یقال ما تماسك ان قال ذلك ای ما تمالك المسیك میمک فتحی
وسینک کسری ومدیله بخیل معناسنه المسك ضمتیله کذلك بخیل معناسنه المساك میمک فتحیله والماسکة کذلك
میمک فتحیله بخل معناسنه در یقال فیه مساك ای بخل ومساك کذلك بیبردرکه صویی طوتر المسکة میمک ضمی وسینک

معك

بكونيله بقيه معناسنه يقال فيه مسكة من خير اى بقية ومسكة كذلك شول قوى يه ديرلركه برى
بيرك اولماغين ايچى طاشلر اولمامش اوله المسك ميمك كسريله طيب معروف در فارسى معرّب
دروعرب طائفه سى مسكه مشموم المسك ميما ولك ضمى وسينك فتحى وتشديديله مسك ايله رايحه
لنمش اولمش نسنه يقال ثوب ممسك اى مصبوغ به المسك ميمك فتحى وسينك سكونيله دُرى جلد معناسنه
ومنه قولهم انا فى مسكك ان لم افعل كذا يعنى سخلايم اولايم المسك فتحتيله شول بلنزكلر دركه ذكرنيعه
كوكندن المسكة فتحتيله واحدى ذكرا ولنان بله زكلرك برى معناسنه المسكة
ميمك ضمى وسينك فتحيله همزه وزنى اوزره بخيل معناسنه بعضيلر ايتدى مسكه شول كمسنه دركه
اولشدوغى نسنه الندن خلاص بولميه المسك ميمك ضمى وسينك فتحيله جمعى بخيلر معناسنه المعك
ميمك فتحى وعينك سكونيله برنسنه نك حقنى الكلندوروب ويرممك يقال معكه بدينه اى مطله به
ومعك برنسنه يى اومغه دخى ديرلر يقال معكت الاديم اذا دلكته المعك ميمك فتحى وعينك كسريله
حقى الكلندوروب ويرميجى كمسنه مطول معناسنه المماعك ميمك ضمى وعينك كسريله مماطل معناسنه در
التمعك فتحتيله وعينك ضمى وتشديديله طوار اغنماق يقال تمعكت الدابة اذا تمرغت التمعك
على وزن التكريم طوارى اغنتمق يقال معكتها انا تمعيكا المعكوكاء ميمك فتحى وعينك سكونى
وكافك ضمى والكف مديله شر معناسنه يقال وقع فى معكوكاء اى فى شر الملك ميمك فتحى وكافك
تشديديله امكمق معناسنه تقول مككت الشئ اذا امصصته المكان ميمك فتحى وكافك تشديديله
شول خبيص كمسنه دركه قيونى كندى امه صاغمه تاكه سود صاغلدوغنى ابشدوب كمسنه
كليه مقان وملپان معناسنه التمكك فتحتينله وكاف اولك ضمى وتشديديله امكمكدن ايلك جزمى
تقول تمككت العظم اذا اخرجت مخه وتمكك برنسنه يى جمله الماغه دخى دير وفى الحديث لاتمككوا
على غرمائكم اى لاتستقصوا يعنى غرماڭك جميع ماملكنى آلماك المكاكة ميمك ضمى وكافك تخفيفله ايلكرى
معناسنه

معناسنه الامتكاك همزه نك وتانك كسريله دوه ياورسى انه سنك سودن جمله امكمك يقال
امتك الفصيل ما فى ضرع امه اذا شربه كله مكة بلد حرام شرفها الله تعالى ومكه ديو تسميه اولنمسى جميع
كناهى ازاله ايتدكيچون در المكوك ميمك فتحى وتشديديله ومديله تنور وزنى اوزره براولچك دركه
اوچ كيلجه وكا فك فتحى در وبر كيلجه بر من وبر منك بدى ثمنى در وبر من ايكى رطل در وبر رطل اون ايكى اوقيه
در واوقيه بر استار وبر استار ايكى ثلثى وبر استار دورت مثقال ونصف مثقال درهم
بردرهم وبر درهمك ثلثة اسباعى در درهم التى دانق در وبر دانق ايكى قيراط در وبر قيراط
ايكى طسوج در وبر طسوج ايكى حبه در وبر حبه بر درهمك ثمننك سدسى در وبر درهمك ثمننك
سدسى قرق سكز جزئندن بر جزى در المكاكيك ميمك فتحى وكاف ثانينك كسرى ومديله جمعى ذكر
اولنان اولچكلر معناسنه الملك ميمك كسرى ولامك سكونيله برنسنه يه مالك اولماق يقال

ملك

ملكت الشئ املكه ملكا من الباب الثانى ومَلك ومِلك ميمك كسرى وفتحيله بر معنايه كلور يقال
ما فى ملكه وملكه شئ اى لايملك شيئا ويقال ايضا لا اذهب حتى ما ملك واما هلك رواه
ابن السكيت قال ويقال ايضا فاما ملك واما هلك بالفتح وملك يولكا ورته لسنه دخى
ديرلر الملك ميمك فتحى ولامك سكونيله خميرى ايو يوغماق تقول ملكت العجين اذا
شددت عجنه وصاحب صحاح وصاحب ترجمه ملكى تغسيرده خميرى محكم ايلمك ديشلر در ظاهر
مراد جوهرى بزم ذكر ايتدوكمز در نته كم جوهرينك املاكى تغسيرده كلام وصاحب
قاموسك ملك العجين اذا انعم عجنه ديدوكى تأييد ايدر وملك مملوك معناسنه دخى كلور يقال
هذا الشئ ملك يمينى وملك يمينى بفتح الميم وكسرها والفتح افصح وملك تزوج ايتمكه دخى ديرلر
تقول ملكت المراة اى تزوجتها وملك مليك دن تخفيف اولنمشدر مالك معناسنه دخى كلور على
ما سيجئ المملوك ميمك فتحى ولامك ضمى ومديله قول مملوك عبد معناسنه التمليك على وزن التكريم برنسنه يى

بركمسنه يه ملك ايتمك تقول ملكه الشئ تمليكا اذا جعله ملكا له و تمليك بنعه ديمك ايله معروف
اولن اغاجي كنشده قورتماق ايله برق ايتمكه دخي ديرلر يقال ملك النبعة اذا صلبها وذلك
اذا يبسها في الشمس مع قشرها **المملك** ميمك ضمي ولامك فتحي وتشديديله شول كمسنه دركه الحامل د
ملكي ويرله **الاملاك** همزه نك كسريله خميري خوب يوغورماق تقول املكت العجين لغة في ملكته
اذا اجدت عجنه واملاك تزويج معناسنه ده كلور تقول املكت فلانا فلانة اذا زوجته
اياها وتقول جئنا من املاكه ولا تقل من ملاكه يعني تزويج دن املاك ايله تعبير اولنور
جئنا عند تزويجه معناسنه ملاك ايله تعبير اولنماز اگرچه قاموسده ايكيسن دخي جائز گوسترمشدر
الملكوت فتحتيله وكاف ضمي ومديله ملكدن مأخوذدر رهبوت رهبتدن مأخوذ اولديغي
كبي خوف معناسنه يقال له ملكوت العراق **الملكوت** ميمك فتحي ولامك سكوني وكاف ضمي ايله
ترقوه وزني اوزره ملك وعزت معناسنه **المليك** ميمك فتحي ولامك كسري ومديله مملكت
صاحبي اولن كمسنه **الملك** ميمك فتحي ولامك كسريله بمعناه وملك دخي سكون لام ايله ذكر اولنور
معنايه دركه يا كه سكون ايله اولور كسر لام ايله اولاندن مخفف در فخذ ايله فخذ كبي وكسر
لام ايله اولن دخي يا مالك دن ويا خود مليك دن مخففدر **الملوك** ضمتيله جمعي مملكت صاحبلري
معناسنه **الاملاك** همزه نك فتحيله كذلك جمعي **الملك** ميمك ضمي ولامك سكونيله اسمدر مملكت
صاحبي وتصرف صاحبي اولمق معناسنه **المملكة** ميم اولك ولامك فتحيله اسم مكاندر معناي مذكور
دن وعبد مملكة شول قوللردركه اوزي اسير اولوب باباسي وانه سي اسير اولميه وفي الحديث
ان الاشعث بن قيس خاصم اهل نجران الى عمر في رقابهم وكان قد استعبدهم في الجاهلية فلما اسلموا
ابوا عليه فقالوا يا امير المؤمنين انا انما كنا عبيد مملكة ولم نكن عبيد قن قن كسائي ايتدي قن اولدركه
اوزي وباباسي وانه سي اسير اوله وعبد مملكة اولدركه اوزلرينه غلبه اولنماغله استعباد اولنه لر
حالاكه

حالاكه اصللري بنده اولالر وبعضيلر ايتدي قن عبد مشترى اولندر **التملك** فتحتيله ولامك
ضمي وتشديديله برنسنه يه جبر ايله مالك اولمق يقال تملكه اذا ملكه قهرا **الملكة** فتحتيله مالك اولمق
ملك معناسنه لغتدر يقال ما في ملكته شئ وملكه قوللرينه حسن خلق اوزره اولمغه دخي
ديرلر يقال فلان حسن الملكة اذا كان حسن الصنع الى مماليكه وفي الحديث لا يدخل الجنة سئ
الملكة **الملاك** ميمك كسريله **والملاك** ميمك فتحيله شول نسنه دركه برامرك قوامي انكله در يقال
القلب ملاك الجسد وملاك ميمك فتحيله قدرت دخي ديرلر يقال ماله ملاك اي تماسك **الملاكة**
ميمك كسريله مالك اولمق يقال ليس لفلان مولى ملاكة دون الله **التمالك** تانك فتحي ولامك
ضميله اقتدار يقال ما تمالك ان قال ذلك اي ما تماسك **الملك** ميمك ولامك ضميله طوارك اياقلري
وبوبني درمنه قولهم جاؤنا تقوده ملكه وبوا بوعبيد روايتيدر **الملك** فتحتيله فرشته **الملائكة**
ميمك فتحي ويانك كسريله جمعي كسائي ايتدي بونك اصلي مالك ايدي همزه نك تقديمي ايله الوكدن
مأخوذ اولماغله رسالت معناسنه بعده قلب مكاني قلنوب لام تقديم اولنوب ملاك دينلدي
بعده همزه تخفيف اولندي **الملائكة** ميمك فتحي ويانك كسري ايله كذلك فرشته معناسنه در وصوبه
ملك الامر اطلاق اولنور بر امرا نوك ايله قايم اولدوغي ايچون **مالك الحزين** لامك كسريله
وحاء مهمله وزاء معجمه ايله طيور رمادن بر طيرك اسميدركه الكا بالقجل ديرلر **المالكان** صيغه
تثنيه اوزره مالك بن زيد ومالك بن حنظله در

فصل النون النبك

نبك

فتحتيله نبكه نك جمعيدر ونبكه شول ديه دركه باشي سيوري اوله **النباك** نونك كسريله كذلك
ديرلر **النابك** بانك كسريله مرتفع اولن يردر **النوابك** نونك فتحي وبانك كسريله جمعي يقال
هضاب نوابك وهضاب جبال منبسطه معناسنه در **النزك** نونك كسري وزانك سكونيله طلك

نزك

ذكر يدر ضب طائفه سي شول يله زعم ايدرلركه طلكك ايكي ذكري اوله **النيزك** نونك وزانك فتحي ويانك

سكونيله قصه كوندر رمح صغير معناسنه كويا كه فارسى معرب در فصحاء بونك ايله تكلم اتمزلر در
النيازك نونك فتحى وزانك كسريله جمعى النيزك نونك فتحى وزانك سكونيله دورتمك طعن معناسنه
وكذلك سوز ايله طعن اتمكه دخى ديرلر النزّاك نونك فتحى وزانك تشديديله طعن ايديجى كسنه
عيّاب معناسنه النسك نونك فتحى وسينك سكونيله برنسنه يى صو ايله يويوب تطهير اتمك
تقول نسكت الشئ اذا غسلته بالماء وطهّرته المنسوك ميمك فتحى وسينك ضمى ومديله تطهير اولنمش
نسنه جوهرى ايدر بونى برا هل علمدن استماع ايتدم النسك نونك ضمى وسينك سكونيله
عبادت يقال نسك ينسك من الباب الاول الناسك سينك كسريله عابد معناسنه در التنسّك
فتحتيله وسينك ضمى وتشديديله عبادت اتمك يقال تنسّك اذا تعبّد النساكة نونك فتحيله عابدلك
يقال نسك ينسك نساكة من الباب الخامس اذا صار ناسكا النسيكة بوغزلنان طوار ذبيحه
معناسنه النسك ضمتيله جمعى بوغزلنمش طوارلر معناسنه ونسك عبادت معناسنه دخى كلور
النسائك نونك فتحى وهانك كسريله كذلك جمعى تقول منه نسك لله ينسك من الباب الاول ايضا اذا
ذبح لوجه تعالى المنسك ميمك فتحى وسينك كسرايله المنسك ميمك وسينك فتحيله نسايك يعنى قربانلر
ذبح اولونجاق مكان وقرئ بهما قوله تعالى لكل امة جعلنا منسكا هم ناسكوه النوك نونك ضمى و
مديله حمق معناسنه ونوك انوكك جمعى دخى كلور اهوج ايله هوج كبى احمقلر معناسنه الانوك
همزه نك وواوك فتحيله احمق معناسنه المستنوك ميمك ضمى وواوك كسريله كذلك احمق معناسنه
النوكى نونك فتحى والفك قصريله كذلك انوكك جمعى يقال قوم نوكى الانواك همزه نك كسريله
بركسنه يى احمق بولماق تقول انوكته اذا وجدته انوك وقالوا ما انوكه ولم يقولوا انوك
وهو قياس يعنى قياس بو ايدى كه فعل تعجب كلدوكى يردن اسم تفضيل دخى كله عن ابن السراج
النهك نونك فتحى وهانك سكونيله برلباسى اسكيتجه كيمك تقول نهكت الثوب انهكه نهكا من الباب الثالث
اذا لبسته

اذا لبسته حتى خلق ونهك طعامدن مبالغه ايله اكل اتمكه دخى ديرلر تقول نهكت من الطعام
ايضا بالغت فى اكله ويقال انهك من هذا الطعام ايضا ونهك كذلك عرضنى مبالغه ايله بغتانه
دخى ديرلر يقال انهك عرضه اى بالغ فى شتمه ونهك بركمسنه يى مرض زبون اتمكه دخى
ديرلر يقال نهكته الحمّى اذا اجهدته واضنته ونقصت لحمه من الباب الثالث وبونده بير
لغت دخى واردركه نهكته الحمّى در باب رابعدن ونهك عقوبتده مبالغه اتمكه دخى ديرلر
على ما سيجئ النهك فتحتيله مصدر در ذكر اولنان باب رابعدن النهكة نونك ضمى وهانك
سكونيله كذلك مصدر در باب مذبوردن تقول نهك ينهك نهكا ونهكة المنهوك ميمك فتحى وهانك
ضمى ومديله خسته لكدن ضعيف اولمش كمسنه يقال نهك على البناء للمجهول اذا دنف وضنى فهو منهوك
ودنف دال مهمله ايله ونون ايله وضنا ضاد معجمه ايله ونون ايله مرض ايله ضعيف اولمه در النهك
نونك فتحى وهانك سكونيله ضعف مرض يقال بانت عليه نهكة المرض اى ضعفه ونهك عقوبتده
سلطان مبالغه اتمكه دخى ديرلر يقال نهكه السلطان عقوبة ينهكه نهكا ونهكة اى بالغ فى
عقوبة وفى الحديث انهكوا الاعقاب اولتنهكها النار اى بالغوا فى غسلها وتنظيفها فى الوضوء
وكذلك يقال فى الحث على القتال انهكوا وجوه القوم يعنى اجهدوهم اى ابلغوا جهدهم النهيك
نونك فتحى وهانك كسرى ومديله بهادر اولان كمسنه يقال رجل نهيك اى شجاع لانه ينهك
عدوه اى يبالغ فيه ونهيك يرتجى ارسلانه دخى ديرلر وكسيجى قلجه دخى ديرلر يقال اسد نهيك
وسيف نهيك اى قاطع النهاكة نونك فتحيله بهادرلق يقال نهك ينهك نهاكة من الباب الخامس
اى صار شجاعا الانتهاك همزه نك وتانك كسريله بركمسنه حر[...] اتمكدر حلال اولميان نسنه
ايله النائك يانك كسريله جماع ايديجى النيك نونك فتحى ويانك سكونيله جماع اتمك النيّاك نونك
ويانك تشديديله مبالغه ايله جماع ايديجى تشديدى تكثير ايچوندر وفى المثل من ينك العير ينك نيّاكا

ودك

بعضاً غیره وطء ایدن مبالغه ایله جاعله دن اولور وعیر عین مهمله ایله حماره دیرلر کرک
اهلی اولسون کرک وحشی اولسون فصـــــل الواو الودك فتحتیله
ات یاغی در الودیك والودیكة واوك فتحی ووا وك كسری ومدیله سمز اولن نسنه
یقال ودك ودیك ودجاجة ودیكة ای سمینة الاودك الفك ودالك فتحیله سمز اولن کسنه
وکاه اولور ناس معناسی اراده اولنور یقال ما ادری ای الاودك هو ای ای الناس هو
الودكاء واوك فتحی ودالك سکونی والفك مدیله بیر قوملی یرك ادی در الورك واوك
فتحی ورانك کسریله اویلوغك اوستی ما فوق الفخذ معناسنه وورك لفظی مؤنث در ووكاه
اولور تخفیف اولنوب ورك دیرلر رانك سکونیله فخذ ایله فخذ کبی وكاه اولور ثنی وركه فننزل
دیرلرا یاغی بکوب اندن اندی معناسنه الورودك ضمتیله یان اوزرینه یاتمق یقال
ورك یرك وروكا اذا اضطجع کانه وضع وركه على الارض التورك فتحتیله ورانك ضمی وتشدیدیله
ورك اوزرینه اوتورمق والتورك على الیمنى وضع الورك فی الصلوة على الرجل الیمنى واما
ابراهیم حدیثی که صلوة ده تورك کریه در بیورمش در مقصود التثنی یا خود الیتنك بریخ
یبر اوزره وضع اتمکدر وبو قبیل دن در رسول حدیث که نهی ان یسجد الرجل متوركا بیورلمشدر
ویقال تورك على الدابة اذا ثنی رجله ووضع احدی وركیه فی السرج التوریك على وزن
التكریم بعناه وتورك عورت اوغلانی وركی اوزره کوترمك دخی دیرلر یقال تورکت المرأة
الصبی اذا حملته على وركها وتوریك طائی اشماعه دخی دیرلر تقول وركت الجبل توریكا اذا
جاوزته وتوریك عدول اتمکه دخی دیرلر یقال ورك اذا عدل وتوریك برکسنه برکنا هی برکسنه یه
نسبت اتمکه دخی دیرلر تقول ورك فلان ذنبه على غیره ای قرفه به وقرف قاف ایله وراء مهمله ایله
برکسنه یه تهمت اتمکه دیرلر المورك میمك ضمی ورانك فتحی ایله بی کناه اولن کسنه یقال انه لمورك فی هذا الامر
ای لیس له فیه ذنب المورك واوك فتحی ورانك سکونیله بیر نسنه در ویر دوکو کلك مقابله سنده
آلمق تقول وركته وركا اذا جعلته حیال وركی وبو ابو عبید روایتی در مصنفدن ایرادانخذر
نعل موركة میمك فتحی ورانك کسری وواوك ما بینده سکونیله نعل خف در ابو عبید روایتی اوزره
نعل مورك على وزن المذبور بعناه وابو عبیده ایتدی مورك وموركة بالاندن سئول محله
دیرلر راکب اولن کسنه نك ایاغنه کلدکده ایاغی بالانك اوك قاشنك خارجنه قور استراحت
ایچون الوراك واوك کسریله سئول نسنه درکه بالانك اوك قاشنه کیدرلوب ایکی قات
قلنور تنز بیچ ایچون الورك واوك ضمی ورانك فتحیله جمعی ذکر اولنان زنسلر معناسنه الوشك

وشك

واوك فتحی وشینك سکونیله سرعت معناسنه یقال وشك ذا خروجا یوشك وشكا من الباب
الخامس اذا سرع والوشكان واوك ضمی وشینك سکونیله والوشكان واوك فتحی وشینك سکونیله
ایکی سی دخی کذلك سرعت معناسنه در تقول عجبت من وشك هذا الامر ووشكانه ای من سرعته
وبو یعقوب روایتی در وشكان واوك فتحی وشینك سکونی وآخرنده نونك فتح اوزره بناسیله
کذلك سرعت اتدی معناسنه اسماء افعال دن در یقال وشكان ذا خروجا ای عجلان وشك البین
واوك فتحی وشینك سکونیله سرعت فراق معناسنه در الوشیك واوك فتحی وشینك کسری ومدیله
تیز على العفو معناسنه یقال خرج وشیكا ای سریعا واحراءه وشیك الاشاك همزه نك کسری ومدیله
سیری سرعت اوزره قلمق یقال اوشك فلان یوشك ایشاكا ای اسرع السیر ومنه قولهم
یوشك ان یكون كذا والعامة تقول یوشك بفتح الشین وهی لغة ردیة الوشاك واوك کسریله
بعناه یقال واشك یواشك وشاكا مثل اوشك الواشك میمك ضمی وشینك کسریله مسارع معناسنه در
بو ذکر اولنان ابو یوسف روایتی در واحمد بن یحیى ثعلب ایتدی کلمه مذبوره باب افعال دن
کلور باب مفاعله دن کلمز الوعك واوك فتحی وعینك سکونیله اسمه اورسلمك یقال وعكه الحمى من الباب

وعك

الثاني اذا مغثته ومغث غين معجمه وثاء مثلثه ايله ضعيف قلماق الموعوك ميمك فتحي و عينك
ضميله حادن ضعيف اولمش كمسنه الايعاك همزه نك كسري ومد ايله طپراغه او رسلمك يقال أوعكت الكلاب
الصيد اذا مرّغته في التراب وتمريغ راء مهمله وغين معجمه ايله طپراغه بولامق در وايعاك حوض
قننده دوه مزاحمه ايتمكه دخي ديرلر يقال اوعكت الابل عند الحوض اذا ازدحمت فركب بعضها
بعضا الوعك واوك فتحي وعينك سكونيله اسم در ازدحام وغلبه معناسنه و وعك طوار يورر
ايكن وسكردر ايكن محكم دوشمكه دخي ديرلر و وعكه مبارزلرك اوغراشي يرينه دخي ديرلر
وكك — بري بريله طوتشدقلري جنده الوكواك واوك فتحي وكافك سكونيله قورقاق كمسنه جبان معناسنه
هتك — فصل الهاء الهتك هانك فتحي وتانك سكونيله برده يرتماق بر جنسنك كه
ماوراسنده اولان گورنه يقال هتكه من الباب الثاني الانهتاك همزه نك وتانك كسريله
برده يرتلمق يقال هتكه فانهتك التهتيك على وزن التكريم برده يي يرتماق يقال هتّك
الاستار شدّد للكثرة الهتكة هانك ضمي وتانك سكونيله اسم در برده لر يرتلمسي معناسنه
هدك — الهنادكة هانك فتحي ودالك كسريله هند طائفه سي كاف زائده در هنده نسبت اولنمشلر در
هكك — على غير القياس الانهكاك همزه نك وهانك كسريله عورت طوغرايكن جاتيسي آيرلماق يقال انهكّ
صلا المرأة انهكاكا اذا انفرج عند الولادة الهكّ هانك فتحي وكافك تشديديله نبيذ بركسنه يه
كيفيت ويرمك يقال هكّ فلانا النبيذ اذا بلغ منه نكه ونكه تمام كيفيته ديرلر وهكّ قيو
اوبرماغه دخي ديرلر تهور البئر معناسنه وقلج ايله اورماغه دخي ديرلر يقال هكّه بالسيف
هلك — اذا ضربه به الهلاك هانك فتحيله والهلوك ضمتيله والمهلك ميمك ولامك فتحيله والمهلك ميمك
فتحي ولامك ضميله والتهلكة تانك فتحي ولامك ضميله بونلرك جمله سي بر معنايه در و يزيدي ايدي
تهلكه مصدرلرك نوادرندن در قياس اوزره جاري اولانلردن دكلدر الهلك هانك ضمي
ولامك

ولامك سكونيله اسم در هلاك معناسنه الاهلاك همزه نك كسريله هلاك قلماق يقال
اهلكه غيره الاستهلاك همزه نك وتانك كسريله عيناه يقال استهلكه غيره المهلكة ميمك و
لامك فتحيله والمهلكة ميمك فتحي ولامك ضميله بريه مفازه معناسنه الهلك هانك فتحي ولامك
سكونيله هلاك قلماق تميم لغتي اوزره ابو عبيد روايتنده تقول هلكه يهلكه هلكا من الباب
الثاني بمعنى اهلكه هلكا يقال ليل غاض اي معض وغاضي مظلم معناسنه در الهالك لامك كسريله
هلاك اولمش نسنه الهلكى هانك فتحي ولامك سكوني والفك قصريله جمعي در الكلمر معناسنه الهلاك
هانك ضمي ولامك تشديديله كذلك جمعي الهوالك هانك فتحي ولامك كسريله هالكك جمعي در على خلاف
القياس نته كم فوارسده ذكر اولنمشدر وقد جاء في المثل فلان هالك في الهوالك الهلك
ضمتيله بر لفظ در كه على كل حال موضعنده استعمال اولنور كما في قولهم افعل ذاك اما هلكت
و هلك لفظنك استعمالي منع صرف ايله وارد اولمشدر التهالك تانك فتحي ولامك ضميله دوشمك
معناسنه كلور يقال تهالك الرجل على الفراش اذا سقط الاهتلاك همزه نك وتانك كسريله
بركسنه اضطرابندن كندي نفسني مهلكه يه صالمق يقال اهتلكت القطاة خوف البازي
اي رمت بنفسها في المهالك وقطاة بوغرتلوق ديدكلري قوشدر الهلوك هانك فتحي و
لامك ضمي ومد ايله شول عورتدر كه نفسني رجال اوزره براغه غايت حرصندن و هلوك
رجله صفت واقع اولماز الهلكة فتحتينله شول نسنه در كه اشنعه دوشر الهلكة كذلك
فتحتينله هلاك معناسنه در ومنه قولهم هي الهلكة الهلكاء وهو توكيد لها كما يقال همج هامج وهمج خوده
سنكه ديرلر الهالكي لامك كسري و يانك تشديديله دمورجي حداد معناسنه هالك بن عمرو بن
اسد بن خزيمه يه نسبت اولنمشدر كه مذبور حداد ايدي بو سببدن بنو اسده قيون ديرلر قين
دمورجي ديمكدر تهلك ضمتيله باطل معناسنه در لا ينصرف در تخيب كبي يقال وقع في وادي تهلك

همك

و تهالك ایله تحبیك معنالری باطل دیمكدر الانهماك همزه نك و ها نك كسریله بر خصوصده جد

وجهد ایتمكدر التهمك فتحتیله و میمك ضمیله بمعناه یقال انهمك الرجل فی الامر وتهمك فیه ای جد ولج

هوك

التهوك فتحتیله و واوك ضمی و تشدیدیله تحیر معناسنه در و فی الحدیث أَمُتَهَوِّكُونَ انتم كما تهوكت

الیهود والنصاری ابن عون ایتدی حسندن سؤال ایدوب متهوكون ندر دیدم ایتدی كه متحیرون

معناسنه در التهواك تانك فتحی و هانك سكونیله تهور معناسنه بر نسنه یه دشتمكدر اندن برو

اتمیوب قایمعق ایلمه والله اعلم بالصواب باب ـــــ ا ـــــ اللام من كتاب ترجمة الصحاح

ابل

الجوهری فصل الالف الابل كسرتینله بر كلمه در كه كندو لفظندن واحدی یوقدر پس ابل بیر

سوری دوه دیمك اولور و بو مؤنث در زیرا شول اسماء جموع كه كندو لفظندن واحدی اولیا

تجمع بنی ادم ایچون اولمسه الحاق تانیث لازم اولور و تجمع ان تصغیر ایتلو اولسك یاء تأنیث ادخال

ایدوب ابیله و غنیمه دیرسن پس ابله همزه نك ضمی و بانك فتحی و یانك سكونیله بیر بولكچ دوه دیمك

اولور الابل همزه نك كسری و بانك سكونیله كذلك دوه سوروسی دیمك اولور كسرتینله اولان ابلدن

مخفف اولور الآبال همزه نك فتحی و مدیله جمعی دوه سوریلری معناسنه الابلان صیغه تثنیه اوزره

ایكی سوری دوه غنمان ده دخی حال بویله در یعنی قیون سوریسندن ایكی قطعه دیمك اولور

الأبلة میمك و بانك فتحیله دوه سی چوق اولن یر الابلی همزه نك كسری و بانك فتحی و یانك تشدیدیله

ابله منسوب اولن نسنه یائی مفتوح قلورلر توالی كسرات دن حذر ایتوكلمكلری ایچون او تری وابلی صاحب

ابله دخی دیرلر الابل همزه نك ضمی و بانك فتحی و تشدیدیله قبر وزنی اوزره شول دوه در كه صالمه

اوله و قبر قافك ضمیله و بای موحده ایله بر جنس قوشك ادیدر المؤبلة میمك ضمی و بانك فتحی و تشدیدیله

شول دوه در كه مهمله اوله یوب دولت ایچون و كندو نفسیچون الیقونمش اوله و صاحب صحاح بو ایكی

فرق اتمیوب مثل قبرة ای مهملة و كذلك مؤبلة دیمشدر الاوابل همزه نك فتحی و بانك كسریله دوه چوق اولدقده

السقال اولنور یقال ابل وابل الابابیل همزه نك فتحی و بای ثانینك كسریله و مدیله بلوكلر فرق معناسنه

یقال جاءت ابلك ابابیل ای فرقا وابابیل قوش فرقه لری معناسنه ده كلور اخفش روایتی اوزره

یقال طیر ابابیل واخفش ایتدی معنای تكثیر مرادا ولدقده بو وجه اوزره كلور و بو شول جمع قبیلندندر كه

انوك واحدی یوقدر الابول همزه نك كسری و بانك فتحی و تشدیدی و واوك سكونیله ابابیلك واحدیدر

عند البعض الابیل همزه نك كسری و بانك كسری و تشدیدی و مدیله ابابیلك واحدیدر

عند البعض الآخر واخفش ایتدی طائفه عربدن بر فرد بولمدوم كه ابابیلك واحدن بلور اوله

الابول ضمتینله دوه و اكثر غیری حیوان رطب ایله صودن اكتفا ایتمكدر یقال ابلت الابل

والوحش تأبل ابولا من الباب الاول والثانی ای اجتزأت بالرطب عن الماء وابول

ار عورتك جماعندن امتناع ایتمكه دخی دیرلر یقال ابل الرجل عن امرأته اذا امتنع

من غشیانها الآبل همزه نك مدی و بانك كسریله رطب ایله صودن اكتفا ایدن دوه

الاُبّال همزه نك ضمی و بانك تشدیدیله جمعی كافر ایله كفار كبی التأبل فتحتینله و بانك ضمی و تشدیدیله

ار عورتك جماعندن ابا ایتمك و فی الحدیث لقد تأبل آدم علی ابنه المقتول كذا وكذا عاما لا یصیب

حواء الاِبالة همزه نك فتحی ایله دوه مصلحتن تدارك ایتمده حاذق اولن كمسنه یقال ابل الرجل اباله

من الباب الرابع مثل شكس شكاسة وتمه تماهة اذا كان حاذقا فی مصلحة الابل و شكاس بد خوی

اولماقدر و تماهة تای مثناة ایله بد رایحه اولماق الابل همزه نك فتحی و بانك كسریله مصلحت ابلده حاذق

اولن كمسنه الآبل همزه نك مدی و بانك كسریله بمعناه یقال ابل فهو أبل وآبل الآبل همزه نك مدی

و بانك فتحیله اسم تفضیل در ذكر اولنان معناده یقال فلان من آبل الناس ای اشدهم تأنقا

فی رعیة الابل واعلمهم بها و تأنق بر نسنه یی خوب اشلمكدر التأبیل علی وزن التكریم بر كمسنه

دوه ایدینوب دوه یی كندی نفسی ایچون صاقلمق یقال ابل الرجل اذا اتخذ ابلا واقتناها المابولة

ممیک فتحی و بانک ضمی ومدیله سئول دوه درکه اختیار اولنوب الیقونلمش اوله یقال ابلت الابل
علی البناء للمجهول اذا اقتنیت الایبال همزه نک و تانک کسریله دوه اوزرنده اوتورمق ودوه نک
مصالحی کورمک یقال فلان لا یأتبل ای لا یثبت علی الابل اذا رکبها وکذلک اذا لم یقم علیها فیما یصلحها
وبو ذکر اولنان ابو عبید روایتی در الابلة فتحتیله کثرة الکلادن نعلت حاصل قلوب تخمه اولماق
وفی الحدیث کل مال ادیت زکاته فقد ذهبت ابلته واصله وبلة من الوبال فابدل بالواو
والالف کقولهم احد واصله وحد الآبالة همزه نک کسری و بانک تشدیدیله بر بارغ اوطون
وفی المثل ضغث علی ابالة وضغث ضاد و غینک ضمتیله وثاء مثلثه ایله بر طوتم اوت که قورسی
و یاشی قارشق اوله ومقصود بلا اوزره بلا اولدغی اشعار اولنور وابالة دیمک صحیح
دکلدر زیرا اسم فعالة وزنی اوزره اولمسه تاء تأنیث ایله تضعیف حرف لرینک بری یا یه قلب
اولنماز صناره ودنانیر کبی بلکه یا یه قلب اولمادوغی نامنز اولدوغی وقتده اولور دینار وقیراط
کلمه لری کبی وصنارة انک ماشنه ودنانیر قصبر اولن نسنه یه دیرلر الابالة همزه نک کسری وبانک
تخفیفیله ذکر اولنان معنایه در بعضیلر قتنده الابلة ضمتیله ولامک تشدیدیله بر پاره خرما قطعه
من جملة التمر معناسنه وابلة کذلک بر شهر در بصره یاننده الابیل الفک فتحی وبانک کسری ومدیله
راهبلرک باشی ابیل الابیلین علی وزن المذکور فیهما راهبلرک رئیس نصاری طائفه سنک
حضرت عیسی یه ابیل الابیلین دیدکلری بو معنادندر اوتری در الاتلال فتحتیله یورر ایکن

اتل

آدمدن خرده آتمق غضبناک اولمغله یورومسی کبی یقال اتل الرجل یاتل اتلانا من الباب
الثانی الاثل همزه نک فتحی وثاء مثلثه نک سکونیله الغون اغاجندن بر نوع در که اولکی آق

اثل

الغون دردیکلر در الاثلة همزه نک فتحی وثانک سکونیله واحدی الاثلات فتحتیله جمعی الغون
اغاجلری معناسنه وبو معنادن بر کسنه نک اصلنه دخی اثله اطلاق اولنور یقال فلان ینحت
اثلتنا

اذا قال فیه قبیحا التأثیل بر نسنه یی اصل لی ومحکم قلماق المؤثل ممیک ضمی
وثانک فتحی وتشدیدیله اصللی ومحکم اولن نسنه الاثیل همزه نک فتحی وثانک کسری
ومدیله معناده یقال مجد مؤثل واثیل ومال مؤثل التأثل فتحتیله وثانک ضمی وتشدیدیله
بر نسنه یی اصل مال اتخاذ ایتمک وفی الحدیث فی وصی الیتیم انه یاکل من ماله غیر متأثل
مالا وتأثل کاه اولور قیو قازماغه دخی دیرلر تقول تأثلت بئرا ای حفرتها
الاثال همزه نک فتحیله اولولق ومجد معناسنه اثال همزه نک ضمیله بر طاغک علی در بوسیدن
رجالدن بعضنه اثال دیرلر الاجل فتحتیله بر نسنه نک مدتی الاجل همزه نک فتحی و

اجل

جیمک سکونیله اوتری معناسنه یقال فعلت ذلک من اجلک بفتح الهمزة وکسرها ای من جرّاک
یعنی سندن اوتری الاجل همزه نک کسری وجیمک سکونیله اوتری معناسنده لغت اولدغی
غیری یغیر وحشیدن بر قطعه در واجل بیوک اغسی معناسنده کلور یقال اجل الرجل من الباب
الرابع اذا نام علی عنقه فاشتکاها الآجال جمعی یغیر وحشی قطعه لری معناسنه التأجل فتحتیله
وجیمک ضمیله بهایم قطعه قطعه اولمق یقال تأجلت البهایم ای صارت آجالا وتأجل بر بره
صع جمع اولمغه دخی دیرلر یقال تأجل الماء التأجیل علی وزن التکریم بیوک اغسنه
تیمار ایتمک منه یقال بی اجل فاجلونی ای داووا وفی منه کما یقال طنیته اذا عالجته من
الطنا ومرضته اذا عالجته من المرض وطنا طاء مهمله نک فتحیله طلاق زیاده صوسزلغدن
بوکره یاپشماق در وتأجیل مدت ویرمکه دخی دیرلر الاستیجال همزه نک وتانک کسریله
مدت طلب ایتمک یقال استأجلته فاجلنی الی مدة الاجل همزه نک کسری وجیمک فتحی وتشدیدیله
ایل معناسنده لغت دریاء مثناله وایل بیان چکسنک ادطکنه دیرلر وبعضیلر ایدیکی
اجّل بیان صیغرینه دیرلر که لسان فارسیده اکاکوزن دیرلر طاقک ضمیله ابو عمرو بن العلاء

ایدی یعنی اعراب یا مشدده یی جیم قلولرلر اکر طرفدن غیریده دخی اولورسه الآجل

الفک مدی وجیمک کسریله والآجلة علی وزن المذبور عاجل ایله عاجلهنک ضدیدرکه اجل کلجک

زمان و عاجل اشبو زمان دیمکدر اولور الاجل همزهنک فتحی وجیمک سکونیله شری تحریک اتمک

یقال اجل علیهم شرا یأجل ویأجل من الباب الاول والثانی اذا جناه وهیجه المأجل میمک وجیمک

فتحیله صو جمع اولنجق بر مستنقع الماء معناسنه المأجل علی وزن الماجد جمعی صوارلجک یبرلر

معناسنه المتأجل میمک ضمی وجیمک کسریله ییر ییرده ارکلن صو الاجیل همزهنک فتحی وجیمک کسری

ومدیله معناسنه یقال ماء متأجل وماء اجیل ای مجتمع اجلی فتحتیله والفک قصریله فعلی وزنی اوزره

بر موضعک اسمیدرکه اول عربلرک معروف اوتلاغیدر اَجَل فتحتیله نعم کبی کلمه جوابدر اخفش

ایدی بو قدر وار که اجل نعمدن احسندر تصدیقده و نعم اجلدن احسندر استفهامده

مثلا انت سوف تذهب دینلسه جوابنده اجل دیمک احسن اولور نعم دیمکدن واکر اتذهب

دینلسه جوابنده نعم دیمک احسن اولور اجل دیمکدن الادل همزهنک کسری ودالک سکونیله

بیوندهاولن اغری در اجل کبی کسر همزه ایله نتهکم الآن مرور ایتدک وادل سؤل قولی

صوده دیرلرکه زیاده اکشمش اوله یقال جاؤنا بادلة ما نطاق حمضا ای من حموضتها الازل

الفک فتحی وزانک سکونیله طار اولماق ضیق معناسنه یقال ازل الرجل یأزل ازلا من الباب

الثانی ای صار فی ضیق وجدب یعنی طارلغه وقتلغه واقع اولدی وازل حبس اتمکه دخی

دیرلر یقال ازلوا مالهم یأزلونه اذا حبسوها عن المرعی من خوف المأزل میمک فتحی وزانک

کسریله طارلق جلجک ییر یأزق کبی در وزنا ومعنی التأزّل فتحتیله وزانک ضمی وتشدیدیله

کذلک طار اولماق قرار وابنی اوزره یقال تأزّل صدری وتأزّق ای ضاق الازل همزهنک

کسری وزانک سکونیله کذب معناسنه در الازل فتحتیله قِدَم معناسنه در یقولون بهو ازلی وبعضی اهل علم

ابزل

اول

ازل

ایدی بو کلمهنک اصلی قدیم اولن نسنه یه لم یزل دیدکلریدندر اندن صکره بونده

الکلمه یه نسبت اولندقده اختصار دن غیری یه مجال اولمغین یزلی اندن صکره یائی

خفتندن اوتری الفه قلب ایدوب ازلی دیدیلر نتهکم ذی یزن نام ملکه که

ملوکدندر نسبت ایدوب یزنی دیرلر ویثربه که مدینهٔ منورهدر نسبت ایدوب

اسل

نصل اثربی دیرلر الاسل فتحتیله بر جنس اغاجدر بعضیلر ایدی بر اغاجدر که انوک اوزون

دیکنی اوله انک دیکننه اسل دیرلر وکوندرلره دخی اسل دیرلر الاسلة کذلک فتحتیله دیلک و

قولک انجه اولن یری مستدق اللسان والزراع معناسنه وبو مقامده صاحب ترجمهنک

اَسَله یی تفسیرنده دیلی وقولی انجهکسنه دیدوکی سهو اولدوغی ظاهر اولور الاسیل همزهنک

فتحی وسینک کسری ومدیله شول کسنه درکه یوزی ملایم اولوب طویل اوله یقال رجل اسیل الخد

اذا کان لین الخد طویله و هر نسنه که صلق اوله انکا اسیل دیرلر الاسالة همزهنک فتحیله صلق

اولماق یقال اسل اسالة من الباب الخامس الآسال همزهنک فتحی ومدیله اخلاق و علامات

منه قولهم هو علی آسال من ابیه مثل آسان وزنا ومعنی یعنی اتاسنه شبیهدر علاماتنده واخلاقنده

وابن السکیت ایدی آسالک واحدی نه ایدوکنه بلم سمائم وشعوردم اولمامشدر المأسل

میمک وسینک فتحیله بر قومکا اسمی رملهٔ مخصوصه معناسنه الاصل همزهنک فتحی وصادک سکونیله کوک

اصل

بیخ معناسنه الاصول ضمتیله جمعی وکسائی ایدی عربلرک لا اصل له ولا فصل دیدکلری قوللرنده

اصل ایله مراد حسب وفصل ایله مراد لسان در الموصل میمک ضمی وصادک فتحی وتشدیدیله قوی و محکم اولن

نسنه یقال اصل موصل ای قوی الاستیصال همزهنک وتانک کسریله بر نسنه یی دیبندن قوپرمق

یقال استأصله اذا قلعه من اصله الاصیل همزهنک فتحی وصادک کسری ومدیله ایکندی وقتندن

اخشام وقتنه وارنجه اولن زمان در واصیل قوی معناسنه ده کلور یقال رجل اصیل الرأی ای محکم

الرأی واصیل اولی معنالسنه ده کلور یقال مجد اصیل ای ذو اصالة الاصل ضمتیله جمعی ذکر
اولنان وقتل معنالسنه الآصال همزه نک فتحی ومدیله کذلک جمعی الاصائل همزه نک فتحی ویانک
کسریله کذلک جمعی کویا که اصیله نک جمعی الاصلان همزه نک ضمیله کذلک اصیلک جمعی در بعیر ایله
بعران کبی الاصیلان همزه نک ضمی وصادک فتحی ویانک سکونیله جمعک تصغیر در الاصیلال وزن
مذبور اوزره کذلک جمعک تصغیره در نون لامه تبدیل اولنمشدر الاصیلال همزه نک ضمی
وصادک فتحی ویانک تشدیدیله کذلک جمعک تصغیری در ذکر اولنان معنایه لحیانی روایتی
اوزره یقال لقیته اصیلالا الاصیلة همزه نک فتحی وصادک کسری ومدیله جمیع معنالسنه در
ابو یوسف روایتی اوزره واصیله بر نسنه نک کوکی شروسی یعنی اصلی وکوکی ایله سئوبله
اولدی دیمک معنالسنه ده کلور یقال اخذت الشئ باصیلته ای کله باصله وبو معنای
صاحب صراح تکرار صنوب معنای اول اوزره اقتصار ایتمشدر الایصال همزه نک کسری
ومدیله وقت اصیله داخل اولمق یقال اصلنا ای دخلنا فی الاصیل الموصل میمک ضمی ومدک
وصادک کسریله وقت اصیله داخل اولجی یقال اتینا موصلین الاصالة همزه نک فتحیله اولی
وجسیم اولمق یقال اصل اصالة من الباب الی من مثل فخم فخامة فی الوزن والمعنی الأصلة
فتحتیله بر جنس ایلاندر که ایلان قسمنک اخبثی در وفی الحدیث فی ذکر الدجال کان رأسه
اصلة الاصل فتحتیله جمعی ذکر اولنان ایلانلر معنالسنه الاصطبل همزه نک کسری وصادک

اصطبل

سکونی وطانک فتحیله اخور که انده طوار بغلنور واصطبلک اولنده اولن الف نفس کلمه
دندر زاید دکلدر زیرا ذوات الاربع اولن اسمانکا ولنه حرف زاید داخل اولماز مکر
افعال اوزرینه جاری اولن اسما اوله لیس ذوات خمس اولنک اولی حرف زاید اولمق
ابعد در وابو عمرو ابتدی اصطبل کلام عربدن دکلدر الایطل همزه نک وطانک فتحیله بوکر خاصره

اطل

معنالنه

معنالسنه الاطل همزه نک کسری وطانک سکونیله کذلک بوکر معنالنه وطانک کسری
دخی لغت در ابل ایله ابل کبی الآطال همزه نک مدیله اطلک جمعی در بوکرلر معنالسنه
الایاطل همزه نک فتحی وطانک کسریله ایطلک جمعی در کذلک بوکرلر معنالسنه الافول ضمتیله

افل

غایب اولمق یقال افل من الباب الاول والثانی اذا غاب وکون طولنمغه دخی دیرلر
یقال افلت الشمس تأفل افولا اذا غابت من البابین المذکورین ایضا الافال همزه نک
کسریله والافائل همزهٔ اولینک فتحی وثانیه نک کسریله دوه کوچکلری صغار الابل معنالسنه بنات
المخاض کبی وغیری کبی الافیل همزه نک فتحی وفانک کسری ومدیله واحدی ذکرا ولنان دوه نک
بریسی معنالسنه الافیلة همزه نک فتحی وفانک کذلک کسری ومدیله واحدی ذکرا ولنان مؤنثی
الاکل همزه نک فتحی وکافک سکونیله یمک المأکل میمک فتحی وهمزه نک سکونیله بمعناه تقول

اکل

اکلت الطعام اکلا ومأکلا واکل آتش او طوتن یقماغه دخی دیرلر یقال اکلت النار الحطب
الاکلة همزه نک فتحی وکافک سکونیله بر کره یمک تا طویتجه الاکلة همزه نک ضمی وکافک سکونیله
بر لقمه تقول اکلت اکلة واحدة ای لقمة والاکلة قرصه دیدکلری اتمکه دخی دیرلر والاکل مطلقا
یجک نسنه یه دخی دیرلر یقال هذا الشئ اکلة لک ای طعمة لک الاکل همزه نک کذلک ضمی وکافک
سکونیله اکل اولنان نسنه یقال فلان ذو اکل اذا کان ذا حظ من الدنیا ورزق واسع
الاکلة همزه نک کسری وکافک سکونیله غیبت معنالسنه وضم همزه ایله دخی لغت در یقال انه
لذو اکلة واکلة اذا کان یغتاب الناس کانه مأخوذ من قوله تعالی أیحب احدکم ان
یاکل لحم اخیه میتا والاکلة کیجیکه دخی دیرلر حکه معنالسنه الاکال همزه نک مدیله جمعی کیجیکلر
معنالسنه یقال انی لاجد فی جسدی اکلة من الاکال واکله بر نوع یمکه دخی دیرلر جلسه
ورکبه کبی یقال انه لحسن الاکلة الاکل ضمتیله خرما اغاجنک وسایر اغاجک میوه لسنه دیرلر و

هر نسنه که مطلقا اکل ولنه الا اکل دیرلر ومنه قوله تعالی اکلها دائم یعنی ثمرها والکبت انقطع
اکله والاکل بزک یاخود اکا شبیه اولن نسنه نک ایچنه داخل اولن نسنه یه دخی دیرلر
یقال ثوب ذو اکل اذا کان کثیر الغزل صفیقا وقرطاس ذو اکل والاکل عقله دخی دیرلر
یقال رجل ذو اکل اذا کان ذا عقل ورأی وبو ابو نصر روایتی درکه اصمعینک مصاحبی در
الاکلة فتحتیله الملک جمعی کافر ایله کفره کبی وعلمالر کیم اکلة راس دیدکلری معناسی قلتی
اشعار ایچون در یعنی انلر قلیل در راس واحد انلری اشباعده کفایت ایدر **التأکیل**
علی وزن التکریم بر نسنه یی اکلا تدک دیو دعوی قلمق **الایکال** همزه نک کسری ومدیله یعنا
تقول اکلتنی ما لم آکل بالتشدید وآکلتنی ما لم آکل ایضا بالمد ای ادعیته علی والحقا ایکال
بر کمسنه یی بر کمسنه یه قادر قلماغه دخی دیرلر تقول آکلتک فلانا اذا امکنته منه ومنه قول
النعمان لآکلک ولا اوکلک غیری اوّل اکل دن ثانی ایکال دن در یعنی نه بن ضرر
ایتدردم ونه غیری ضرر ایتدرمکه قدرت ویررم والایکال بین الناس خلق آکلنده
نمیمه ایله سعایت ایتمک یعنی قوغجیلق ایتمک والایکال که افعال بابندن اوله یدرمک معناسنه
اولور تقول آکلته ایکالا ای اطعمته ومفاعله بابندن اولسه بیله یمک معناسنه اولور تقول
آکلته مؤاکلة اذا اکلت معه بس افعلت ایله فاعلت صورة واحده ده اولور وواکلته دیمک
جائزدکلدر والایکال اتشه اودون یاندرمغه دخی دیرلر تقول آکلت النار الحطب اذا
اطعمتها ایاه والایکال اغاج ویاغیری نسنه حاصل ویرمکه ده دیرلر تقول آکل النخل والزرع
وکل شیء اذا اطعم **الآکال** همزه نک مدیله قومکرا ولولر یدرکه قومدن مربع ومربعه شبیه اولن
الورلر **المأکل** میمک وکافک فتحیله مرنح کسب معناسنه **المأکلة** میمک وکافک فتحیله شول موضعدر که
اندن اکل اولنور **المأکلة** میمک فتحی وکافک ضمیله بعنا ها لغة فیها تقول اتخذت فلانا مأکلة ومأکلة
المئکل

المیکلة میمک کسری ومدیله شول خفیف نسنه در که قوم انونک ایچنده اکث یاخود عصیده
بشوررلر تاوه کبی مثلا **الاکولة** همزه نک فتحی وکافک ضمی ومدیله شول قیونلر در که یمک
ایچون آیریلوب سمردلور زکاتن جمع ایدن کمسنه یه انی اخذ ایتمک کریه اولور **الاکیلة**
همزه نک فتحی وکافک کسری ومدیله یانع قیونه دیرلر یقال هی اکیلة السبع وبو کاها ء
تأنیث داخل اولدیغنک وجهی اسمیت غلبه اتمسی در زیرا فعیل بمعنی مفعول ده تذکیر وتأنیث
برابر اولماق کرک در **الاکیل** همزه نک فتحی وکافک کسری ومدیله شول کمسنه یه دیرلر که
سنوکله بیله اکل ایدر واکیل آکل معناسنه دخی کلور **الاکالة** همزه نک فتحیله تانک فتحی قرننده
ولدی توبلنمکدن زحمت چکمک یقال اکلت الناقة اکالا من الباب الرابع اذا اشعر
ولدها فی بطنها فحکها ذلک وتأذت بعنی ولدک شوی ناقه نک رحمن متأذی قلسه
واکاله طعام معناسنه دخی کلور یقال ما ذقت اکالا ای طعاما **الاکلة** همزه نک فتحی و
کافک کسریله قرننده ولدی توبلنوب زحمت چکن ناقه **الاکال** همزه نک ضمیله ناقه نک
ذکر اولنان زحمتی یقال بها اکال واکال کچیک معناسنه ده کلور حکه کبی اصمعی روایتی
اوزره **الاکل** فتحتیله دیش زیاده بیرلکدن آشنماق یقال اکلت اسنانه من الکبر اذا
احتکت فذهبت وفی اسنانه اکل ای انها مؤتکلة **الایتکال** همزه نک کسریله دیش اشنماق
التأکل فتحتیله وکافک ضمی وتشدیدیله بعناه وایتکال غضبدن یانغه دخی دیرلر یقال
فلان یأتکل من الغضب ای یحترق ویتوهج وتأکل قلج زیاده قلغلیلولوب کسکن اولمغه
ده دیرلر یقال تأکل السیف اذا توهج من الحدة **التأکیل** علی وزن التکریم طوارکذی قولانیه
اولماق منه قولهم ظل مالی یوکل ویشرب علی البناء للمجهول ای یرعی کیف شاء وتأکیل طواری خلقه
یدرمکه دخی دیرلر یقال فلان اکل مالی وشربه ای اطعمه الناس **الآل** همزه نک فتحی ولامک تشدیدیله
الل

حربه ایله دورتمك یقال الّه یؤلّه من الباب الاول اذا طعنه بالحربة ویقال ماله الّ وغلّ
على البناء للمجهول یعنی اتیکی اچون شدایدن بر نسنه یوقدر نه جرح اولنماق ونه خود قید بند
اولنماق والّ لون صافی وبرّاق اولمغه دخی دیرلر یقال الّ لونه یؤلّ الّا ای صفا وبرق
وسرعت ایتمك معناسنه دخی کلور یقال الّ بمعنی اسرع والّ ایلکمك معناسنه ده کلور انین کبی
یقال الّ یئلّ الّا والّ شول حربه لردرکه انلرك دموری یصّی اوله الألة همزه نك فتحیله واکی
دموری اینلو حربه معناسنه الإلال همزه نك کسری ولامك تخفیفیله کذلك الّه نك جمعی ذکر اولنان
حربه لر معناسنه الألال همزه نك فتحیله ۶ فات ده بر طاغك اسمیدر الملّ میمك کسری وهمزه نك
فتحی ولامك تشدیدیله سریع معناسنه در یقال فرس مئلّ ای سریع الأليل همزه نك فتحی ولامك
کسری ومدیله الخلدی انین معناسنه یقال له اليل ای انين واليل الخلدی ایتمکه دخی دیرلر
یقال الّ اليلا والیل صو آوازنه دخی دیرلر خریر الماء معناسنه الالل فتحتیله الخلدی
ایتمك انین ایتمك معناسنه واللّ صوبك قوقوسی متغیر اولمغه دخی دیرلر یقال الل السقاء
من الباب الرابع اذا تغیّرت ریحه وهذا احد ما جاء باظهار التضعیف واللّ دیشی فاسد
اولمغه ده دیرلر یقال اللت اسنانه اذا افسدت الإلّ همزه نك کسریله خدای تعالینك اسمی
والّ عهده وقرابته دخی دیرلر التأليل على وزن التکریم بر نسنه نك اوجنی کسکن ایتمك
تقول اللّت الشیء تأليلا اذا حدّدت طرفه

امل الأمل فتحتیله رجا معناسنه یقال امل خیره یأمل
املا من الباب الاول التأميل على وزن التکریم بمعناه الإملة همزه نك کسری ومیمك سکونیله بر
نوع رجا ایتمك منه قولهم ما اطول املته ای امله بس بو جلسه کبی ورکبه کبی اولور بناء نوعن اوله
التأمّل فتحتیله ومیمك ضمی وتشدیدیله بر نسنه نك اصلنی بلمك اچون نظر قلماق الأميل همزه نك فتحی ومیمك
کسری ومدیله شول قومدن اولن دپه درکه بر میل مقداری اوله وبر موضعك دخی اسمیدرکه

التأويل

اول التأويل على وزن التکریم بر نسنه یی مآلیله یعنی اولجغی ایله تفسیر ایتمك تقول اوّلته
تأويلا التأوّل فتحتیله وواوك ضمی وتشدیدیله بمعناه یقال تأوّلته اذا فسّرته بما یؤول
الیه الآل همزه نك مدیله بر کمسنه نك اهلی وعیالی وآل اتباعنه دخی دیرلر وآل شخصه ده
دیرلر وآل اوّل نهارده وآخر نهارده شول نسنه یه دخی دیرلرکه هر شیئك شخصی مرتفع
اولورکبی کوسترر وبو سراب دکلدر زیرا سراب صحرالرده صو کبی کورینن نسنه در الآلة
همزه نك مدیله بر نسنه یی ایشلمکه وسیله اولن نسنه ادات معناسنه الآلات همزه نك و
لامك مدیله جمعی وآلة آلك وآلاتك دخی واحدی کلورکه آلات شول اغاجلره دیرلرکه
خیمه انلر اوزرینه قونلور وآلة جنازه یه دخی دیرلر کسر جیمله تابوت معناسنه بونلرك جوهری
معانی مختلفه شکلنده ایراد ایتمشدر اگرچه جمله سی وسیله معناسنده ادخاله قابلیت وار
در والة حالة معناسنه ده کلور یقال هو بالة سوء والتینك جمعی آل کلور نته کم مرور ایتدیکی
الإيالة همزه نك کسریله حکومت سیاست معناسنه الأول همزه نك فتحی وواوك سکونیله
والإيال همزه نك کسریله بونلرك ایکیسی دخی خوب حکم ایتمك معناسنه در یقال آل الامیر
رعیته یؤولها اولا وایالا ای ساسها واحسن سیاستها وفی کلام بعضهم قد النا وايل
علینا على البناء للمجهول ومالی اصلاح ایتمك معناسنه ده کلور یقال آل الرجل ماله اذا اصلحه وساسه
واول رجوع معناسنه ده کلور یقال طبخت الشراب فآل الى قدر کذا وکذا وعسل
وقطران مثللو قوی اولمغه ده دیرلر یقال آل القطران والعسل اذا خثر الائتيال
همزه نك وتانك کسریله اصلاح وسیاست معناسنه کلور الآيل همزه نك مدی ویانك
کسریله قوی اولن سود لبن خاثر معناسنه الأيّل همزه نك ضمی ویانك فتحی وتشدیدیله قجی
قیوسوتلر معناسنه قارن ایله قرتح کبی وحائل ایله حول کبی وقارح قاف ایله وحاء مهمله

ایله بشی یاشنده اولن آت در و حائل حاء مهمله ایله کبه اولمیان ناقه واُیّل ییان
کچیسنک ارککنه دخی دیرلر و ییان صغرنه دخی دیرلر عند البعض که اکالسان فارسیده
کوزن دیرلر الایّل همزه نک کسری و یانک فتحی وتشدیدیله کذلک ییان کچیسی و ییان صغری
معنالرنه در الاوّل واُل فصلنده ذکر اولنور ان شاء الله تعالی الاهل همزه نک فتحی و هانک

اهل

سکونیله برکسنه نک خاندانی و اَوده ساکن اولنلره اهل دار دیرلر مستحق معنالرنه ده
کلور یقال فلان اهل لکذا و لایقال مستأهل والعامة تقوله وکسائی ایتدی اهلت بالرجل
دیرلر انست بمعنالرنه و عربلرک مرحبا واهلا دیدکلری ایتت سعة واتیت اهلا فاستأنس
ولا تستوحش معنالرنه در الاهلة همزه نک فتحی وحانک سکونیله بمعناه الاهلات همزه نک فتحی
وهانک سکونیله جمعی الاهالی همزه نک فتحی ولامک کسریله کذلک جمعی آخرنه علی خلاف القیاس
یا زیاده اولنمشدرنته کم لیل جمعنده زیاده اولنوب لیالی دینمشدر الآهال الفک مدیله
اهلک جمعی در بعضی اشعارده وارد اولدوغی اوزره فرخ ایله افراخ و زند ایله ازناد
کبی و فرخ خاء معجمه ایله یاوری معنالرنه و زند چاقماق معنالرنه در که لسان فارسیده
اتش زنه دیرلر الآهل همزه نک مدی و هانک کسریله اهلی دن خالی اولمیان مکان یقال
منزل آهل ای به اهله الاهلة همزه نک کسریله چریش یاغی و دک معنالرنه المستأهل میمک ضمی و هانک
کسریله شول کمسنه در که چریش یاغی الور یاخود ییر الاهول فتحتیله تزوج ایتمک تقول
اهل فلان یأهل اهولا من الباب الاول والثانی اذا تزوّج التأهل فتحتیله و هانک
ضمی وتشدیدیله بمعناه الایهال همزه نک کسری ومدیله اولندرمک تقول آهلک الله تعالی فی الجنة
ایهالا ای ادخلکها و زوجک فیها التأهیل علی وزن التکریم برنسنه یه اهل قلمق یقال اهلک
للخیر تأهیلا ایلة همزه نک فتحی و یانک سکونیله برموضعک اسمی در ایل همزه نک کسری ومدیله اسماء الله

ایل

اسماء الله دن بر اسمدر عبرانی یاخود سریانی در و عربلرک جبریل و میکائیل دیدکلری عبدالله
وتیم الله دیدکلری کبی در وتیم الله تاء مثناتک فتحی و یانک سکونیله عبدالله معنالرنه در والله اعلم
فصل الباء الباولة بانک و دال مهمله نک فتحی و ما بیننده همزه نک

بادل

سکونیله شول ات در که قولتق ایله ... ممه سی اره سنده در الباآدل بانک فتحی و همزه نک مدی

و دالک کسریله جمعی ذکر اولنان اتلر معنالرنه بابل باء ثانینک کسری ایله عراقده برموضعک

ببل

اسمی در که الکا سحر و خمر نسبت اولنور اخفش ایتدی بابل لاینصرف در تأنیثندن او تری و
بونک وجهی بو در که هر اسم مؤنث که اوچ حرفدن زیاده اوله او لمعرفه اولدقده

بتل

لاینصرف اولور البتل بانک فتحی و تانک سکونیله کسوب ایرمق تقول بتلت الشیء ابتله بتلا
من الباب الثانی اذا ابنته من غیره البتلة بانک فتحی و تانک سکونیله کذلک کسوب ایرمق
منه قولهم طلقها بتة بتلة البتول بانک فتحی و تانک ضمی و مدیله نساء طائفه سندن شول بکر
در که رجالدن منقطعه اوله بعضیلر ایتدی بتول نساء طائفه سندن شول کمسنه در دنیادن
منقطعه اولوب خدای تعالی یه متوجه اوله و بتول شول خرما فداننه دیرلر که خرما اغاجنک
کوکندن بتوب بشقه کوک باغلیوب انه سندن مستغنی اوله البتیله بانک فتحی و تانک کسری
و مدیله کذلک ذکر اولنان خرما فداننه دیرلر و بتیله هر عضوه دخی دیرلر که اَتی ایله اوله
انندن کلکی آیرلمش اوله البتایل بانک فتحی و یانک کسریله جمعی المبتل میمک ضمی و باء موحده نک
سکونی و تانک کسریله شول خرما اغاجدر که ذکر اولنان فدان انوک کوکندن حاصل اولور
بو نده واحد و جمع برابر اولور المبتلة میمک ضمی و تانک فتحی وتشدیدیله شول عورت در که
خلقی تمام یرلو یرنده اولوب اعضاسنک اتلری بر بری اوزرینه کلمش اولیا و بونک امثالی
رجل صفاتلنمز التبتل فتحتیله و تاء ثانینک ضمی وتشدیدیله دنیادن منقطع اولوب جانبه حقه

منوجه اولماق التبتل على وزن التكريم بمعناه ومنه قوله تعالى وتبتل اليه تبتيلا الانبتال
همزه نك و بانك كسريله منقطع اولماق المنبتل ميمك ضمى و تانك كسرى ايله منقطع معناسنه يقال
بجل
انبتل فهو منبتل اى انقطع فهو منقطع پس منبتل منبت كبى در روزنا ومعنا بجيله بانك فتحى وجيمك
كسرى ومدیله يمندن بر جماعت در البجلى فتحتيله وآخرنده يانك تشديديله بجيله جماعتنه
منسوب اولن كمسنه بعضيلر ايتدى بجيله جماعتى معد دن در زيرا جرير بن عبد الله البجلى
اقرع بن حابسه قاجوب وارد قده كه طابغهٔ ببك حكمى ايدى ايتدى يا اقرع انك ان
يصرع اخوك تصرع واقرع ايسه معد دن ايدى پس جرير كه افتخر على اخى اوله اول دخى
معد دن اولور و نصر علماء اعرابى رفعله روايت اولنمشدر حالا حقى جزم در رفعله اولمسى
تقدير فايه بناء در نته كم من يفعل الحسنات الله يشكرها قولنده مقدر در فالله يشكرها تقديرنده
در پس فانك ما بعدى كلام ابتدا اولور وسيبويه ايتدى جريرك بو كلامى تقديم جزءه
مبنى در كويا كه تقدير كلام انك تصرع ان يصرع اخوك در واما من يفعل الحسنات كلامنده
فانك مقدر اولماسى متفق عليه در بجلة بانك فتحى وجيمك سكونيله بنى سليمدن بر جماعتك اسمى در
البجلى بانك فتحى وجيمك سكونى وآخرنده يانك تشديديله ذكر اولنان جماعته منسوب اولانلر در
الابجل همزه نك وجيمك فتحيله شول طمرك اسمى در كه اول آت ده و دوه ده انسان ده اولن
اكحل طمرى مثابه سنده در واكحل الده قان الدقلرى طمر در الباجل جيمك كسريله شحم ولحمى چوق
اولن كمسنه يعقوب روايتى اوزره وناقه ده وجمل ده يعنى اركك دوه ده دخى استعمال اولنور
البجال بانك فتحى وجيمك تخفيفيله فرموده معناسنه البجيل بانك فتحى وجيمك كسرى ومدیله
بمعناه يقال شيخ بجال وبجيل اى جسيم وابو عمرو ايتدى بجال اولو كمسنه يه ديرلر سيد معناسنه
الاجبال همزه نك كسرى وبانك سكونيله كفايت ايتمك يقال اجبله الشئ اى كفاه التبجيل على وزن التكريم
تعظيم

تعظيم معناسنه بجل فتحتيله وآخرنده لامك سكونيله حسب معناسنه در اخفش بجلك آخرى ساكندر
ابدا بجلك ديرلر نته كم قطك ديرلر بو قدر وار كه بجلنى ديرلر قطنى ديدكلرى كبى بلكه بجلى وبجلى
بحدل
ديرلر اولده جيمك فتحى وثانيده سكونيله بحدل بانك و دالك فتحى وحاء مهمله نك سكونيله
رجالدن بر كمسنه نك اسمى در البحظلة بانك وظاء معجمه نك فتحى وحاء مهمله نك سكونيله دحرجه وزنى
بحظل
اوزره فاره ويربوع صيچره مسى كبى صيچره مق تقول بحظل الرجل بحظلة اذا قفز قفزان اليربوع
وقفزان الفار وزاء معجمه ايله صيچره مق معناسنه البخل بانك ضمى وخانك سكونيله والبخل بانك
بخل
فتحى وخانك سكونيله والبخل فتحتيله بو نلرك كتورسى بر معنايه در كه اول بير كمسنه يه نافع
اولن نسنه يى امساك ايتمه در الباخل خانك كسريله والبخيل بانك فتحى وخانك كسرى ومدیله
متصف اولن كمسنه يقال بخل يبخل بكذا من الباب الرابع فهو باخل وبخيل الابخال همزه نك
كسريله بر كمسنه يى بخيل بولماق تقول ابخلته اذا وجدته بخيلا التبخيل على وزن التكريم بر كمسنه يى
بخله نسبت ايتمك تقول بخلته اذا نسبته الى البخل المبخلة ميمك وخانك فتحيله محل بخل ومبداء
بخل اولن نسنه يقال الولد مبخلة مجبنة يعنى ولد بخل وخوفك منشئى در البخال بانك فتحى وخانك
بدل
تشديديله بخيل اولن كمسنه البديل بانك فتحى ودالك كسرى ومدیله بر نسنه نك قايم مقامى البدل
فتحتيله بر شيئك عوضى وخلفى اولن نسنه البدل بانك كسرى و دالك سكونيله بمعناه لغة فيه مثل
شبه وشبه ومثل ومثل ونكل ونكل وعجزه ونكل شول رجله ديرلر كه قيد وبند مثابه
سنده اوله وابو عبيد ايتدى فعل وفعل وزنى اوزره كلام عربده بو دورت كلمه دن غيرى استماع
ايتمدوم وبدل فتحتيله بير آخرى در كه الكره وايا قلره عارض اولور وبدل ذكر اولنان مرضه
مبتلا اولمغه دخى ديرلر يقال بدل يبدل بدلا من الباب الرابع الابدال همزه نك كسريله بر نسنه
بدل قلماغه ديرلر تقول ابدلت الشئ بغيره التبديل على وزن التكريم كذلك بر نسنه يى بدل قلمغه ديرلر

يقال بدّل الله من الخوف امنا وتبديل بر نسنه يی تغييره دخی ديرلر بر نسنه يی بدل قلماق بيننده
الاستبدال همزه نك وتانك كسريله والتبدّل فتحتيله ودالك ضمی وتشديديله بر نسنه يی
بر نسنه دن بدل الماق يقال استبدل الشیء بغيره وتبدّله اذا اخذه مكانه المبادلة
ميمك ضمی ودالك فتحی ايله بر نسنه يی بر كمسنه ايله بر نسنه يه دكشمك التبادل تانك فتحی ودالك
ضميله كذلك دكشمك الابدال همزه نك فتحيله صُلَحَاء دن بر قوم در كه دنيا انلردن خالی
اولماز زيرا انلردن بری وفات اتسه خدای تعالی مكاننه بريني بدل قلور البديل يانك

بذل

فتحی ودالك كسری ومدّی ايله ابدالك واحدی در ابن دريد روايتی اوزره البذل
بانك فتحی وذال معجمه نك سكونيله احسان طريقيله بر نسنه ويرمك تقول بذلت الشیء ابذله بذلا
اذا اعطيته وجدت به يعنی لك طريقيله ويرسك البذلة بانك كسری وذالك سكونيله المبذلة
ميمك كسری وبانك سكونی ودالك فتحيله بونلرك ايكيسيده شول لباس در كه ايش ايشلندكده
كيلور المباذل ميمك فتحی ودالك كسريله جمعی ايش ايچون كيلن لباسلر معناسنه يقال جاء فلان
فی مباذله ای فی ثياب بذلته الابتذال همزه نك وتانك كسريله بر نسنه يی قوللنماق كركك ثوب
اولسون كرك غيری اولسون التبذل فتحتيله وذالك ضمی وتشديديله بر نسنه نك صقنماسن

برئل

ترك اتمك البرائل بانك ضمی ويانك كسريله خروسك وتوی ديمك ايله موروف اولن قوشك بوينده
استدارت اوزره بتن توی البرأله علی وزن الدحرجه خروس بوينده اولن توی طاغتماق

برطل

جنك اتدوكی حينده تقول برأل الديك برألة اذا نفش بُرايله البرطيل بانك وطانك كسری و
رانك سكونيله اوزون طاش حجر طويل معناسنه البراطيل بانك فتحی وطانك كسری ومديله جمعی
اوزون طاشلر معناسنه البرطل بانك وطانك ضميله بر جنس تعبيه در قلنسوه مخصوصه معناسنه

برغل

وكاه اولور لامك تشديديله دخی استعمال اولنور البرغيل بانك وغين معجمه نك كسريله شول شهرلر

درکه

دركه ريف ايله برّ بيننده اوله يعنی اوتلی وصولی يرلر ايله يابس يرلر ما بيننده اوله انبار ايله

بزل

قادسيه كبی مثلا وبونلر بر شهرك اسمی در البزول ضمتيله دوه آضی سيوع يارمق يقال بزل
البعير يبزل بزولا من الباب الاول اذا فطر نابه يعنی آضی سی يارلسه البازل زانك كسريله
اضيسن يارن دوه مذكره ومؤنثه اطلاق اولنور وبو طقوزنجی يلده اولور وكاه اولور
سكزنجی يلده دخی اولور البزل ضمتيله جمعی اضيسن يارمش دوه لر معناسنه البزّل بانك ضمی
وزانك فتحی وتشديديله كذلك جمعی البوازل بانك فتحی وزانك كسريله جمعی وبازل دوه نك بيوك سؤل
اضی ديشنه دخی ديرلر كه اول هنوز ظهور ايتمش اوله وبو مقامده صاحب صراح بازل دندان
كودك كه برايد ديمشدر سهودر زيرا بازل دوه ديشنه مخصوص درنته كم صاحب قاموس
بازل وقت بزولدن ظهور ايدن ديشدر ديمشدر وبزولی دوه اضيسن يارمغله تفسير
ايتمشدر البزل بانك فتحی وزانك سكونی ايله شرابی سوزوب صافی قلماق البازلة زانك
كسريله شول باش يارغيدر كه قانی آقه يقال شجة بازلة اذا سال دمها التبزل فتحتيله
وزانك ضمی وتشديديله يارلماق يقال تبزّل اذا تشقق الانبزال همزه نك وبانك كسری ايله
كذلك يارلماق يقال انبزل الطلع اذا انشق وانبزال شول يمشه ديرلر كه ابتداخرما
اغاجنده ظهور ايدر البازلة زانك كسريله شیء معناسنه استعمال اولنور يقال بقيت لهم
بازلة كما يقال ما بقيت لهم ثاغية ولا راغية ای واحدة وثاغيه دن مراد قيون در وراغيه دن
مراد دوه در ويعقوب ابتدی ما عنده بازلة ديرلر ليس عنده شیء من مال معناسنه ولا ترك
الله عنده بازلة ولم يعطهم بازلة ديرلر لم يعطهم شيئا معناسنه البزل بانك فتحی وزانك
سكونيله شدت معناسنه يقال هذا امر ذو بزل ای ذو شدة المبزل ميمك كسری وبانك
سكونی وزانك فتحيله شول سوزك در كه انونكله شرابی سوزوب صافی قلورلر البزلاء

بانک فتحی و زانک سکونی و الفک مدیله خوب اولمق رأیه دیرلر یقال فلان نهاض
ببزلاء اذا کان ممن یقوم بالامور العظام البسل بانک فتحی و سینک سکونیله حرام معناسنه

بسل

در الابسال همزه نک کسریله حرام قلماق تحریم معناسنه و ابسال بر کمسنه یی مهلکه یه تسلیم ایتمکه
ده دیرلر تقول ابسلت فلانا اذا اسلمته للهلکة المبسل میمک ضمی و سینک فتحیله مهلکه یه تسلیم
اولنمش کمسنه و منه قوله تعالی ان تبسل نفس بما کسبت قال ابو عبیدة ای تسلم البسلة بانک
ضمی و سینک سکونیله افسون ایدجی کمسنه یه ویرلن اجرت البسالة بانک فتحیله شجاعت معناسنه
الباسل سینک کسریله شجیع اولن کمسنه یقال بسل فهو باسل من الباب الخامس ای بطل البسل
بانک و سینک ضمیله بهادرلر معناسنه باذل ایله بزل کبی المباسلة میمک ضمی و سینک فتحیله حربده حمله
ایدشمه مصاوله معناسنه البسیل بانک فتحی و سینک کسریله قبیح الوجه اولن کمسنه و بسیل نبیذک بقیه سی
درکه نبیذک ظرفنده آرتوب کیجه دن صباحه قلمش اوله المستبسل میمک ضمی و تانک کسریله شول
کمسنه درکه نفسنی موته یا خود ضربه معترض قله الاستبسال همزه نک و تانک کسریله بر کمسنه
و یا خود اولمک ایچون نفسنی مهلکه یه القا ایتمک یقال استبسل فلان اذا استقتل و هو ان یطرح
نفسه فی الحرب و یرید ان یقتل او یقتل لا محالة البسملة علی وزن الدحرجة بسم الله دیمک

بسمل

یقال بسمل الرجل اذا قال بسم الله و یقال اکثرت من البسملة ای من قوله بسم الله البصل فتحتینله

بصل

صوغان که معروفدر البصلة کذلک فتحتینله واحدی الباطل طانک کسریله حقک مقابلیدر

بطل

الاباطیل همزه نک فتحی و طانک کسری و مدیله باطلک جمعیدر علی خلاف القیاس گویا که
ابطیل جمع ایتمشدر البطل بانک ضمی و طانک سکونیله باطل اولمق البطول ضمتینله و البطلان
بانک ضمی و طانک سکونیله کذلک باطل اولمق یقال بطل الشیء یبطل بطلا و بطولا و بطلانا
من الباب الاول و بطل هدر معناسنه در دیرلر ذهب دمه بطلا ای هدرا الابطال همزه نک

کسریله

کسریله باطل قلماق یقال ابطله غیره البطل فتحتینله بهادر اولن کمسنه شجاع معناسنه البطلة
فتحتینله مؤنثی بهادر اولن عورت معناسنه البطولة ضمتینله بهادرلق البطالة بانک فتحی ایله کذلک بهادرلق
یقال بطل الرجل یبطل بطولة و بطالة من الباب الخامس اذا صار شجاعا و بطالة ایشجی
اولن کمسنه اواره قالمغه دخی دیرلر یقال بطل الاجیر بطالة من الباب الاول ای تعطل
فهو بطال البطّال بانک فتحی و طانک تشدیدیله ایشدن اواره قالان ایشجی البعل بانک فتحی و عینک

بعل

سکونیله زوج البعولة ضمتینله جمعی ازواج معناسنه و بعل زوجه یه دخی اطلاق اولنور
البعلة بانک فتحی و عینک سکونیله زوجه یعنی عورته بعل و بعله اطلاق اولنور زوج
و زوجه اطلاق اولندوغی کبی و بعل زوج اولماغه دخی دیرلر یقال بعل الرجل
من الثالث اذا صار بعلا و بعل صاحب معناسنه ده کلور یقال من بعل هذه الناقة
ای من صاحبها و بعل شول خرما اغاجنه دخی دیرلر که کوکی یردن صو ایچه ای صوار
مقسزن و ابو عمرو ایتدی بعل و عذی ایکی سی بر درکه اول ماء سمایله صوارلنور و اصمعی
ایتدی عذی ماء سمائله صوارلنن و بعل کندی کوکندن صوارلنن درآنی
کمسنه صوارمقسزن و ماء سمائله صوارلمقسزن و فی الحدیث ما شرب بعلا ففیه
العشر و بعل بر صنمک اسمی درکه الیاس نبی صلوات الله علیه قومنک ایدی و بعل شول مرتفع یره دخی
دیرلر که انی صو و سیل چقمیه بعلبک بر شهرک اسمی در و بونک حرکاتنده قول سام ابرص ده اولان
قول کبی درکه انده دیلرسک اسم اولی اعراب ایدوب اسم ثانیه مضاف قیلورسن و اکر دیلرسک
اسم اولی فتح اوزره مبنی قیلوب اسم ثانی معرب قیلورسن لا ینصرف اعرابیله دینمشدر باب
صادک اواخرنده البعال بانک کسریله ار عورتی ایله اوینامق و فی الحدیث ایام اکل و شرب
و بعال المباعلة میمک ضمی و عینک فتحیله عورت ارک ایله اوینامق یقال المرأة تباعل زوجها

ای تلاعبه البعل فتحتیله متحیر اولمق یقال بعل الرجل من الباب الرابع ای دهش البعلة

بغل

بانک فتحی وعینک کسریله متحیر اولن عورت البغل بانک فتحی وغین معجمه نک سکونیله قاتر استر معناسنه

البغال بانک کسریله جمعی قاترلر معناسنه المبغولاء میمک فتحی وبانک سکونی وغینک ضمی والفک مدیله اسم جمع در قاترلر معناسنه البغّال بانک فتحی وغینک تشدیدیله قاترصاحبی التبغیل

علی وزن التکریم دوه نک بر جنس یوریشی درکه اول عنق ایله هملجه بیننده در وعنق اوزانی

بقل

اوزانی یوریمکه دیرلر وهملجه یورغالمغه دیرلر البقل بانک فتحی وقافک سکونیله تازه اوت

البقلة بانک کذلک فتحی وقافک سکونیله واحدی وبقله اوتنه دخی دیرلر کهرفه معناسنه

که الکابقلة الحمقاء دخی دیرلر المبقلة میمک وقافک فتحیله اوتی چوق اولن یر وبعضیلر ایتدی

هرنسنه که یرده بتوب یر آنکله ایله باشلا اولا کا بقل دیرلر البقول ضمتیله ساده روی اولمق

اوغلانک سقلی بلورمک یقال بقل وجه الغلام یبقل بقولا من الباب الاول ولا تقل بقل بالتشدید

وابن السکیت ایتدی بقل ناب البعیر دیرلر چخ دوه نک اضحی دیشی بلورسه الابقال همزه نک کسریله

شور اولمق اوتلمدن رمث دیدکلری اوت بیتشرمک یقال ابقل الرمث اذا ظهر خضرة ورقه

وابقال یبر یوزنده اوت بتمک تقول ابقلت الارض اذا خرج بقلها کما قال الشاعر ولا ارض

ابقل ابقالها جوهری ایتدی شاعر ابقلت دیمدی زیرا ارضنک تانیثی غیر حقیقی در مذبور رک

بو کلامدن فهم اولنور که تانیث غیر حقیقیده مسند اولدقده مطابقت واجب اولمیه حالاکه

واجبدر بیرا رضی منبت ایله یاخود الکا شبیه نسنه ایله تاویل اتمکدر اولی الباقل قافک

کسریله بشول رمث درکه بتیشارمش اوله یقال ابقل فهو باقل ولا یقال مبقل کما قالوا اورس

فهو وارس ولم یقولوا مورس وهو من النوادر وابراس رمث دیدکلری اوت حرارمق

الابتقال همزه نک وتانک کسریله اوتلمق تقول لا تبقل الحمار ای رعی البقل التبقل فتحتیله

وقافک

وقافک ضمی وتشدیدیله بمعناه تقول تبقل اذا رعی البقل الباقلاء قافک کسریله

اکر لامی مشدد قلور سک الفی قصر ایدرسن واکر لامی مخفف قلور سک الفی مدایدرسن

الباقلاءة الف ممدوده ایله باقلانک واحدی در لام مخففه ایله باقل قافک کسری ایله

عبدون برکسنه نک اسمی درکه تکلمدن عجز ایله معروف در وفی المثل اعیا من باقل ومثلک

اصلی بو درکه مذبور اون براقچه یه بر آهو صاتون الدقده بو سوال ایتدکلری حینده

جواب ویرمکه عاجز اولماغن اللرینک برماقلرین اجوب دیلن چیقارمش تا که اون براقچه یه

اشارت ایده بو حالنده آهو مذبورک النون خلاص بولوب قاچمش الکابناء ذکر اولنان

بکل

مثل ضرب اولنمش البکیلة بانک فتحی وکافک کسری ومدیله بشول یاغ درکه کشنگک ایله

خلط اولنور البکالة بانک فتحیله ذکر اولنان معنایه در وابو زید ایتدی بکیله وبکاله

بشول اون درکه بسته ایله خلط اولنوب صو ایله یاخود یاغ ایله ویاخود زیت ایله تر

قلنوب ویعقوب ایتدی بکیله بسته ایله خرمایه دیرلر که برکاسه ایچنده سو دایله تر قلنور

وکلابی ایتدی بکیله بشول اوکنش کشنک درکه انی صو ایله خلط ایدوب خمیر گبی یوغرسن

وبکیله قیونلن بری بربینه قارشوب یکسان اولمغه دخی دیرلر یقال ظلت الغنم بکیلة

واحدة وعبیثة واحدة اذا اختلط بعضها ببعض وعبیثه عین مهمله وثاء مثلثه ایله بشول

قیونلن سور سیدر که ایکی سورنک بری بربینه قارشماسندن حاصل اوله طعام مذبورده بشبها

اولور البکل بانک فتحی وکافک سکونیله بکیله قلمق تقول بکلت البکیلة ابکلها

بکلا من الباب الاول ای اتخذتها وبکل بسته یی اونه خلط اتمکه دخی دیرلر تقول بکلت

السویق اذا خلطته وبکل مطلقا قارشدرمغه دخی دیرلر تقول بکل فلان علینا حدیثه اذا خلطه

التبکل فتحتیله وکافک ضمی وتشدیدیله کذلک خلط اتمک معناسنه تقول تبکل الرجل فی الکلام

اذا خلط وتبكل سركسنه نك اوزرینه شتم وضرب ایله غلبه قلماغه دخی دیرلر
تقول تبكل القوم فلانا اذا غلبوه بالشتم والضرب وتبكل غنيمت معناسنه ده كلور بكبل
بانك فتحی وكافك كسری ومدیله همدان دن بر جماعتك اسمی در البلة بانك فتحی ولامك
تشدیدیله غناك اولان نسنه یقال رنخ بلة ای فیها بلل وبلة خیر معناسنه ده كلور یقال جاءنا
فلان فلم یاتنا ببلة ولا بلة ابن السكيت بلة بانك فتحیله فرح دن واستهلال دندر
وبله بلل دن وخیردن در یعنی سروری وخیری موجب نسنه كتورمدی وبلة كاه اولور
شیء معناسنه ده كلور ومنه قولهم ما اصاب بلة ولا بلة ای شیئا البلة بانك ضمیله تازه اوتك
یاشلغی در البلة بانك كسریله مطلقا یاشلق در نداوت معناسنه البل بانك كسریله مباح معناسنه
در ومنه قول العباس بن عبد المطلب فی زمزم لا احلها المغتسل وهی لشارب حل وبل اصمعی
ابتدی بن ظن ایدرم كه بل كلمه حسنك ذكری اتباعا اوله حتی معتمر بن سلیمان بل لغة حمیره
مباح معناسنه در دیدی وابو عبید ابتدی بل شفا معناسنه در من قولهم بل الرجل من
مرضه وابل اذا برأ واما خالد بن ولیدك اما وابن الخطاب حی فلا ولكن اذا كان الناس
بذی بلی وذی بلی دیدكی قولنده ابو عبید ابتدی ذی بل الله مراد تفرق ناس در وخلقك
بلا امام طوائف مختلفه اولوب بعضی بعضندن بعید اولماسی در دیدی وابو عبید ابتدی
كذلك هر نسنه كه سندن بعید اولوب آنك موضعن بلماسك فهو بذی بلی دیرسن وابو عبید
ابتدی بونده دخی بر لغت واردر كه اول بذی بلیان در بانك كسری ولامك كسری وتشدیدیله
ویانك تخفیفیله فعلیان وزنی اوزره صلیان كبی وصلیان بر اوتك اسمی در بلال بن حمام
بانك كسری وحانك فتحی ومیمك تخفیفیله رسول اكرم صلی الله علیه وسلمك مؤذنی در حبشه طائفه سندندر
وبلال صو معناسنه ده كلور یقال ما فی سقائك بلال ای ماء وهر نسنه كه انكله بوغاز تر اولور

كرك

كرك صو اولسون كرك سود اولسون اكا بلال دیرلر ومنه قولهم انضحوا الرحم ببلالها
ای صلوها بصلتها وبذوها یعنی رحمی صله قلغله البالة لامك تشدیدیله خیر معناسنه
یقال لا تبلك عندی بالة ای لا یصیبك منی ندی ولا خیر بلال بانك فتحی ولامك كسری
اوزره بناسیله قطام كبی كذلك خیر معناسنه در تقول لا تبلك عندی بلال البلة
بانك ضمی ولامك تشدیدیله والبلالة بانك ضمیله والبلول ضمتینله ومدیله والبللة ضمتینله
بلامد والبللة بانك ضمی ولامك فتحیله بونلرك جملهسی عیب واساءت معناسنه كلورلر
تقول طویت فلانا علی بلته وبلالته وبلوله وبللته وبللته اذا احتملته علی ما فیه من الاساءة
والعیب ومداراته وفیه بقیة من الود وبلل قربه نك نمناكلكنه دخی دیرلر تقول طویت
السقاء علی بللته اذا طویته وهو ند یعنی قربه یی قوجقلدم حالا كه نمناك ایدی البلبل
بانك فتحی ولامك كسری ومدیله والبلبلة بانك فتحی ولامك كسری ومدیله كذلك
بونلر یك ایكیسی شول بل در كه انده نمناكلك اوله وجنوب یلی سائر یللردن
زیاده در نمناكلكده اندن البلبلة علی وزن الزلزلة والبلبال بانك فتحی ولامك
سكونیله بونلرك ایكیسی غصه ووسوسه صدر معناسنه در البلبل بالریك ضمی ولامك
ما بیننده سكونیله حسن صوتله معروف اولان قوشدر وبلبل رجالدن خفیف كمسنه یه ده
دیرلر التبلبل علی وزن التزلزل دللر بری برینه قارشماغه دیرلر یقال تبلبلت
الالسن اذا اختلطت ودوه او تلاغی باكا وتلمه دخی دیرلر یقال تبلبلت الابل
الكلاء اذا تتبعت فلم تدع منه شیئا البل بانك فتحیله مرضدن صحت بولماغه یقال بل من
مرضه یبل بلا من الباب الثانی اذا صح وبل یا شلتمكه دخی دیرلر یقال بله یبله من
الباب الاول اذا نداه وبل صله رحمه دخی دیرلر یقال بل رحمه اذا وصلها وفی الحدیث

بلّوا ارحامکم ولو بالسلام ای ندّوها بالصلة و بل نصیب ایتمکه دخی دیرلر منه قولهم
بلّک الله بابنٍ ای رزقه یعنی خیر دعا حالنده بو یله دیرلر و بل بر نسنه یه ظفر بولمغه
دخی دیرلر تقول بلِلت له من الباب الرابع اذا ظفرت به و صار فی یدک یقال لئن بلت
بک یدی لا تفارقنی او تؤدّی حقی **الابلال** همزه نک کسریله **والاستبلال** همزه نک و
تانک کسریله مرضدن افاقت بولماق یقال ابلّ من مرضه واستبلّ اذا برء منه و
ابلال بر کمسنه بر خصوصده باش چکمکه و غالب اولمغه دخی دیرلر اصمعی روایتنده
یقال ابل الرجل یبل ابلالا اذا امتنع و غلب **التبلیل** علی وزن التفعیل یاش ایتمک یقال
بلّله شدّ للمبالغة **الابتلال** همزه نک و تانک کسریله یاش اولماق یقال بلّله فابتلّ
الابل همزه نک و بانک فتحیله زیاده آندایجی اولوب ظلم کار اولان کمسنه ابو عبید ایتدی
ابل رجل فاجره دیرلر و کسائی ایتدی ابل شول کمسنه در که انک بر حرلغی ادراک اولنمیه
البلاء بانک فتحی والفک مدیله مؤنث بر حرلغی درک اولنمیان عورت معناسنه و بلاء
زیاده هموار اولان طاشده دیرلر یقال صفاة بلاء ای ملساء **بل** بانک فتحی و لامک
سکونیله مخففا حرف عطف در که کلمهٔ ثانیه یی کلمهٔ اولیه عطف ایدوب ثانی اوّلک حکمنده
اولورا عاینده و بو ثانی ایچون اوّلدن اضرابه دلالت قلور کقولک ما جائنی زید بل
عمرو و ما رایت زیدا بل عمرا و جائنی اخوک بل ابوک پس بو نکله عطف اولنور کرک
نفی دن صکره کرک اثباتدن صکره و کاه اولور بل کلمه سی موضع ربّ یه وضع ایدرلر
بر حرفی حرف آخر موضعنه وضع ایتمک مشهورا اولدیغیچون اتساعا نته کم بل مَهْمَهٍ قطعت
بعد مهمه دیرلر ربّ مهمه محلنده و مهمه میملرک فتحیله اوزاق بریه دیمکدر و امّا باری تعالینک
ص والقرآن ذی الذکر بل الذین کفروا فی عزّة و شقاق دیدکی قولنده اخفش ایتدی

بعضلر

بعضیلر بو مقامده بل کلمه سن ان معناسنه حمل ایتدی و بو ان معناسنه اولدیغندن
اوتری قسم انکا وزرینه جاری اولدی و اخفش ایتدی طائفهٔ عرب کاه اولور
کلمهٔ بلی بو کلامی قطع ایدوب کلام آخره استیناف ایچون استعمال ایدر مثلا بر
کمسنه اشعار عربدن بر شعر انشاد اتسه بل ما هاج احزانا و شجوا قد شجا دیر
نته کم بل و بلدة من الانس من انا لها دیر زیرا کلمهٔ بل ذکر اولنان شعرلرده
نظم شعردن دکلدر و شعردن اولمغه وزن متحمل دخی دکلدر بلکه کلام ماقبلیدن
منقطع اولدیغنه علامت ایچون کلمشدر و اخفش ایتدی کلمهٔ بلک نقصانی نه مقوله حرف
در معلوم دکلدر و هل کلمه سنده و قد کلمه سنده دخی حال بو یله در اکر بونک نقصانی واو
قلورسک بلوٌ و هلوٌ و قدوٌ دیرسن و اکر یاء قلورسک بلیٌ و هلیٌ و قدیٌ دیرسن
و علمادن بعضی بونلرک نقصانی حرف اخری جنسندن قیلوب اصلنده مدغم دردیمشلر
یعنی اصلی هلّ و بلّ و قدّ دردیمشدر جوهرینک بو ذکر ایتدوکی کلمات مذبوره نک
اسم کلمه سی ثابت اولورسه موجّه در لکن بل کلمه سنک و هل کلمه سنک اسم کلمسی ظاهر
دکلدر و هر حرفک خود بناسی ثلاثیه ارجاع اولنماسی التزام ما لا یلزم اولمغده
خفا یوقدر **البول** بانک فتحی و واوک سکونیله سیدک که احد سبیلیندن خروج ایدر
الابوال همزه نک فتحیله جمعی سیدکلر معناسنه یقال بال یبول **البیلة** بانک کسری و مدیله
اسمدر بر کونه تبوّل ایتمک معناسنه جلسه و رکبه کبی **البوال** بانک ضمی و واوک تخفیفیله
کثرت تبوّل عارض اولماق یعنی تیز تیز افشان ایتمک **المبولة** میمک فتحی و بانک کونی
و واوک فتحیله محل تبوّل و باعث تبوّل اولان نسنه یه دخی دیرلر یقال الشراب مبولة

بول

المبولة میمک کسری و واوک فتحیله تبول اولنان کاسه آب ریز معناسنه

الابالة همزه نک کسریله افشان ایتدرمک کما یقال لتبولن الخیل فی عرصاتکم بولان

بانک فتحی و واوک سکونیله طی قبیله سندن بر جماعتک اسمیدر البال علی وزن

الحال کوکل قلب معناسنه تقول ما یخطر ببالی ونفس ومعاشی خوب اولماق

معناسنه ده کلور یقال فلان رخی البال ای رخی العیش وحال معناسنه ده

کلور یقال ما بالک وبال مبالات اولنوب قایرلمق نسنه یه دخی دیرلر یقال

لیس هذا من بالی ای مما ابالیه وبال دریا بالقلرندن بیوک بالقه دخی دیرلر حوت

عظیم معناسنه و بو اصلنده عربی دکلدر البالة علی وزن الحالة طیب قوقولری ظرفنه

دیرلر فارسی معرب درکه فارسیسی پیله در و باله قابرموق معناسنه ده کلور یقال لا اباليه

باله نته کم باب معتل اللامده کلور بهل بانک فتحی و هانک سکونی ایله آزنسنه یسیر معناسنه

اَمُوی ایتدی بهل از صویه دیرلر و بهل لعنه دخی دیرلر یقال علیه بهلة الله ای لعنة

الله و بهل بر کسنه یی اسندوکی اوزره قومغه دخی دیرلر تقول بهلته اذا خلیته و

اراد ته باهلة قیس عیلان دن بر قبیله نک اسمیدر و بو اصلنده همداندن بر عورتنک

ادیدر که معن بن اعصر بن قیس عیلانک عورتی در پس انوک ولدی باهله یه نسبت

اولنوب اول قبیله یه باهله دیدیلر و عبلر یک باهله بن اعصر دیدکلری قبیله

دن حی مراداولماق تاویلیله درنته کم تمیم بنت مر دیرلر قبیله مراد اولماق تاویلیله

جمیع زماننده حال بو یله درکرک قبیله دن عبارت اولسن اسم اصلنده رجل اسمی اولسون

کرک عورت اسمی اولسون باهل هانک کسریله شول ناقه درکه صراری اولمیه وصرار

ناقه نک ممه سنه باغلنلو باغلدقلری بارغ درعرب طائفه سندن بر عورت اردینه ایتدی

ایتنک

بهل

ایتنک باهلا غیر ذات صرار وصرار راء مهمله ایله تغییر ی الآن مروایتوی

وبعض نسخه ده صدار واقع اولمشدر وصدار شول کوجک کوملکه دیرلر

که بدنی اوزرینه کیلور وشول ناقه نک کوکسنه اوردقلری داغه دخی دیرلر

والاول هو الاصح وباهل شول ناقه یه ده دیرلر که انک چرانی اولمیه وچران

عین مهمله نک کسریله شول اغاجه دیرلر که دوه نک بورننه کچورر لر

وشول ناقه یه ده دیرلر که انوک صداری اولمیه وصدار صادک کسریله دوه

کوکسنه اوردقلری طاغدر البهل بانک ضمی وهانک تشدیدیله جمعی الابهال

همزه نک کسریله ناقه یی ذکر اولنان علامتلر ایله علامت سز ترک ایتمک وابهال

بر کسنه یی استدوکی اوزره قومغه دخی دیرلر تقول ابهلته اذا ترکته

وارادته المبهلة میمک ضمی وهانک فتحیله بی علامت اولمش ناقه المباهل میمک فتحیا

وهانک کسریله جمعی الاستبهال همزه نک وتانک کسریله بی علامت قلوب بی ضبط

ایتمک ومنه قیل فی بنی شیبان استبهلتها السواحل لانهم کانوا نازلین بشط

البحر لا یصل الیهم السلطان یفعلون ما شاؤا المباهلة میمک ضمی وهانک فتحیله

لعنت ایدشمک ملاعنه معناسنه الابتهال همزه نک وتانک کسریله تضرع ایتمک

ودعایی خالص قلماق معناسنه ده کلور ومنه قوله تعالی ثم نبتهل ای نخلص فی

الدعاء البهلول بانک ولامک ضمیله وما بینده هانک سکونیله رجالدن زیاده کلجی

اولن کسنه ضحاک معناسنه الابهل همزه نک وهانک ضمی وما بینده بانک سکونیله

سرو اغاجنک یمشی حمل عرعر معناسنه البهل علی وزن جعفر باطل معناسنه در

احمر ایتدی هو الضلال بن بهلل دیرلر لا ینصرف اولماق اوزره باطل معناسنه

بهصل

ثهلل کبی در ثاء مثلثه ایله وزنا ومعنی البهصل بانك وصاد مهمله نك
ضمی وهانك ما بیننده سکونیله جسیم اولمش نسنه یقال حمار بهصل ای غلیظ
البهصلة علی وزن الذی بورسول عورت درکه قصیرة القامة اوله بهدل

بهدل

بانك ودالك فتحی وما بیننده هانك سکونیله تمیمدن بر رجلك اسمی در وبهدله
بر عورتك دخی اسمی درکه عاصم بن بهدله که ابن النجود کا وغلی در مزبوره یه

تبل

اضافت ایله شهرت بولمشدر فصل التاء التبل تانك فتحی وبانك
سکونیله عداوت یقال اصیب بتبل ای عداوة التبول ضمتیله جمعی عداوتلر
معناسنه الاتبال همزه نك کسریله عداوت ایتمك یقال تبله تبلا من الباب
الاول واتبله اتبالا اذا اضاع ونسخ جوهری ده اتبله تبلا واقع اولمشدر
ظاهرا اتبله اتبالا درو یقال ایضا تبلهم الدهر واتبلهم اذا افناهم وتبل واتبال محبت
برکمسنه یی خسته قلماغه دخی دیرلر یقال تبله الحب واتبله اذا اسقمه وافسده التابل
بانك کسریله والتابل بانك فتحیله طعامه لذت ویرسون دیو خلط اولنان محسنات
التوابل تانك فتحی وبانك کسریله جمعی جوملکه قونان حوایج طعام معناسنه التوبلة
علی وزن الدحرجة جوملکه طعامك حوایجن قومق تقول توبلت القدر وهو ابو عبیدك
مصنفنده اولان روایتنه بنادر تبالة تانك فتحیله یمنده بر شهرك اسمی درکه وسعتله
واوجزلق ایله معروف در وفی المثل اهون من تبالة علی الحجاج ومثلك اصلی
بو درکه عبد الملك حجاجی تبالیه والی قلدقده تبالهیی کوردوکی حینده حجاج حقیر عد

تفل

ایتمش ایدی التفل تانك فتحی وفانك سکونیله توکرمك که بزقه شبیه در زیرا توکرمك
انواعی واردر ابتداسی بزق بعده تفل بعده نفث بعده نفخ در یقال تفل یتفل من

الباب

الباب الاول والثانی ومنه تفل الراقی یعنی افسون اوقیه نك افورمسی التفل تانك
فتحی وفانك کسریله قوقوسی متغیر اولان کمسنه یقال رجل تفل ای غیر متطیب یعنی رایحه طیبه
صاحبی اولمیه المتفال میمك کسری وتانك سکونیله بد رایحه اولمش عورت الاتفال
همزه نك کسریله رایحه سی متغیر قلماق یقال اتفله غیره التتفل تانك فتحی وفانك ضمی وما بیننده
ثاء ثانیه نك سکونیله دلکی یعنی ثعلب ولد ثعلب معناسنه التتفل تانك وفانك ضمی وما بیننده

تلل

تاء آخرینك سکونیله بمعناه لغة فیه والتاءان فیهما زایدة التل تانك فتحی ولامك تشدیدیله
دپه پشته معناسنه التلال تانك کسریله جمعی وتل بر قمقمه دخی دیرلر یقال تله للجبین اذا
صرعه کما تقول کبه لوجهه که یوزی اوزره بر قوی دیمکدر اولور التال لامك تشدیدیله والتلالة
تانك فتحیله والتلال کذلك تانك فتحیله بونلر جمله سی تبعیت طریقیله ذکر اولنان لفظلردر تعل
معنالری بوقدر یقال رجل ضال تال وجاءنا بالضلالة والتلالة وهو الضلال بن
التلال المتل میمك کسری وتانك فتحیله شدید معناسنه در یقال رمح متل بتل به یعنی اوکله
کم او دلو رسنه دوشنلور المتالة میمك ضمی ولامك تشدیدیله بوندا یجون آیقر طلب ایتمك
منه قولهم ذهب یتال ای یطلب لنفسه فلابس بو باب مفاعله دندر التلیل تانك
فتحی ولامك کسری ومدیله بیون کردن معناسنه التلتلة علی وزن الزلزلة شول
مشربه درکه طلع قابندن ایشلرلر وطلع خرمانك ابتدا چقن غشنه دیرلر وتلتله
ازعاج معناسنه دخی دیرلر یقال تلتله اذا زعزعه واقلقه التلاتل تا واولك فتحی وثانینك
کسریله شدایدکبی در وزنا ومعنی التلة تانك فتحی ولامك تشدیدیله حالت معناسنه
یقال هو بتلة سوء انما هو کقولهم بیئة سوء ای بحالة سوء الاتهلال همزه نك ومیمك کسری ایله
اوزه مق ابو زید روایتی اوزره یقال اتهل الشیء اتهلالا اذا طال بعضیلر ایدر که اتهلال

اعتدال معناسنه در واتمام آل واتمام رّ دخی راء مهمله ایله در بو معنایه یعنی طال واشتد

تول

معناسنه در التّولة تانک ضمی و واوک فتحیله والدولة کذلک دالک ضمی و واوک فتحیله همزه وزنی

اوزره آفت وبلا داهیه معناسنه التّولات تانک ضمی و واوک فتحیله جمعی دواهی معناسنه

یقال جاء نا بتولاته ودولاته ای بدواهیه وخلیل ابتدی تانک ضمی و واوک فتحیله وتوله

تانک کسری و واوک فتحیله برنسنه درکه سحره شبیه در واصمعی ابتدی توله تانک کسریله شول افسوندرکه

انونکله زوجک زوجه یه محبتی زیاده اولور وتولات گاه اولور لطف واحساندن عبارت

اولور ابن الاعرابی روایتی اوزره یقال انّ فلانا لذو تُولات اذا کان ذا لطف

وتأتٍّ حتی کأنه یسحر صاحبه یعنی احسان ایله جذب قُلوب ایدر سحر ایله ایتدکلری کبی

ثأل

فصل الثاء الثؤلول ثانک ولامک ضمی و مابینده همزه نک سکونیله سکل که بدنده

دانه دانه ظاهر اولور فارسی وجراحی اولان زازخ معناسنه فتح زاء عجمی ایله الثأْئیل

ثانک فتحی وهمزه نک مدی ولامک کسری ومدیله جمعی سکللر معناسنه الثیتل ثانک وتانک فتحی

ومابینده یانک سکونیله شول یبان کجیسی درکه باشلو اوله وثیتل بر طاغک دخی علی در

ثجل

الثجلة ثانک ضمی وجیمک سکونیله قارن واسع وبیوک اولمق عظم البدن معناسنه الاثجل

همزه نک وجیمک فتحیله قارنی بیوک اولن کسنه الثجلاء ثانک فتحی وجیمک سکونی والفک مدی ایله

مؤنثی قارنی بیوک عورت معناسنه ونجلاء واسع اولان طغرجق المثجل میمک ضمی وجیمک

فتحی وتشدیدیله فرمود وعظیم اولن نسنه الاثجلین همزه نک وجیمک ولامک فتحیله کلام

مُولِم معناسنه گویا که کلام کلمتیندن مرکب اولوغنه بناءً صیغهٔ تثنیه اوزره استعمال

ثرمل

اولنمشدر منه قولهم طعن فلان فلانا الاثجلین ای رماه بداهیة من الکلام الثرملة ثانک

ومیمک فتحیله طعامی سوء ادب اوزره یمک یعنی طعامی یرکن سَقَلی اوزره دوکوب اکرین

بولشدرمق الثرملة ثانک ومیمک ضمیله دلکنک وشیبلی نثی السعالب معناسنه ورجالدن

برکسنه نک اسمی الثعل ثانک ضمی وعینک سکونیله شول لجرک مه باشی درکه شنکر کیبی ممه باشلری راسنده اولور ناقه ده اولور

وقیونده اولور یقال فی التعجب ما ابین ثعل هذه الشاة الثعول ضمتیله جمعی ذکر اولنان

ممه باشلری معناسنه الثعل فتحتیله دیشده زیاده لک اولوب ومنبتنده اختلاف اولمغین بعضی

بعضی اوزره بتمک الاثعل همزه نک وعینک فتحیله شول کسنه درکه دیشلر ذکر اولنان وجه

اوزره اوله الثعلاء ثانک فتحی وعینک سکونی والفک مدیله مؤنثی دیشلری قیح

اولن عورت معناسنه الاثعال همزه نک کسریله مخالفت ایتمک یقال اثعل القوم علینا اذا خالفوا

ثعالة ثانک ضمی وعینک تخفیفیله دلکی جانور معرفهٔ لا ینصرف در علم جنس ولغله المثعلة میمک وعینک دیدکلری

فتحیله دلکیسی چوق اولن یر ارض کثیرة الثعالب معناسنه نتهکم ثعوره دیرلر ارض کثیرة

العقارب معناسنه ثعل ثانک ضمی وعینک فتحیله طی قبیله سندن بر جماعتک ادیدرکه باباسی

ثفل

ثعل بن عمرو در الثفل ثانک ضمی وفانک سکونیله برنسنه نک چوکندیسی دردی معناسنه المثافل

میمک ضمی وفانک کسریله برنسنه نک چوکندیسن اکل ایدن کسنه منه قولهم ترکت بنی فلان مثافلین

ای یأکلون الثفل یعنی انلری چوبانات اکل ایدرکن ترک ایتدم یعنی بروی طائفه سنک

اول وقتده حالی بنلو اولور که سودده مالک اولمیوب چوبانله یجه لر الثفال ثانک فتحیله

بطیء الحرکه اولن دوه یقال جمل ثفال اذا کان بطیاً الثفال ثانک کسریله شول دری درکه دشیوب

اوزرنده ال دکرمنی چکرلر اون ذکر اولنان دری اوزرینه دوکلسون دیو

وگاه اولور دکرمنک آلت طاشنه دخی ثفال دیرلر الثفل ثانک کسری وفانک سکونیله

یوک الاثقال همزه نک فتحیله جمعی حمل ایله احمال کبی اولور وزنا ومعنا وثقل برنسنه نک

وزننه مقدارینه دخی دیرلر منه قولهم اعطه ثقله ای وزنه وقوله تعالی واخرجت الارض

اثقالها قالوا اجساد بنی ادم الثقل ثانک کسری و قافک فتحیله خفتک مقابلی اغرلق معناسنه
یقال ثقل الشیء ثقلا من الباب الخامس مثل صغر صغرا الثقیل ثانک فتحی و قافک کسری و مدیله
اغر اولن نسنه یقال ثقل فهو ثقیل الثقل فتحیتله اما فرک متاعی و حشمی یعنی خدمتکاری
الثقلان فتحیتله انس و جن طائفه سی الثقلة فتحیتله بدنده اولن اغرلق فتور معناسنه
تقول وجدت ثقلة فی جسدی ای ثقلا و فتورا و بو کسائی روایتی در الثقلة ثانک
فتحی و قافک کسریله قومک احمال و اثقالی یقال احتمل القوم بثقلتهم ای بامتعتهم کلها الثقل
ثانک فتحی و قافک سکونیله بر نسنه بر نسنه یه اغر کلمک یقال ثقل الشیء الشیء فی الوزن یثقله
ثقلا من الباب الاول و طرتماغه دخی دیرلر تقول ثقلت الشاة اذا وزنتها و کذلک قیو نی
قالدرمغه دخی دیرلر بسم لکن و ارقلقدن بلمک ایجون تقول ثقلت الشاة اذا رفعتها لتنظر
ما ثقلها من خفتها الثقال ثانک فتحی و قافک تخفیفیله صغرلی اولن عورت یقال امراة ثقال
اذا کانت ذات مأکم و کفل و مأکم مساجد وزنی اوزره و کفل فتحیتله صغری معناسنه در
التثقیل علی وزن التکریم تخفیفک ضدی در بر نسنه یی آغر قلماق معناسنه الاثقال
همزه نک کسریله یوک بر کمسنه یه اغر کلمک یقال اثقله الحمل و بر کمسنه اغرلنمغه دخی دیرلر
یقال اثقلت المراة اذا اثقل حملها فی بطنها و اخفش ابتری اثقلت ذات ثقل ولدی دیکی
نته کم اتمر تا دیرلر صرتا ذوی تمر معناسنه المثقل میمک ضمی و قافک کسریله حملدن
اغرلان عورت یقال اثقلت المراة فهی مثقل المثقال میمک کسری و ثانک سکونیله
التون وزنی اولن نسنه المثاقیل میمک فتحی و قافک کسری و مدیله جمع مثقال در معناسنه
و مثقال بر نسنه نک میزاننه دخی دیرلر کنذی مثلندن و مؤنث معناسنه ده کلور
منه قولهم اعطه ثقله ای مؤنته بوا بو نصر روایتی در الثاقل قافک کسریله تمام وزنلو

اوزره

اوزره اولن التون اصمعی روایتی اوزره یقال دینار ثاقل اذا کان لا ینقص
الثقافل ثانک فتحی و قافک کسریله کذلک تام الوزن اولن التونلر الثکل ثانک
ضمی و کافک سکونیله عورت اوغلن یاوی قلماق الثکل فتحیتله بعناه یقال اثکلته امه
ثکلا من الباب الرابع الثاکل کافک کسریله اوغلن یاوی قلمش عورت الثکلی ثانک
فتحی و کافک سکونیله و الفک قصریله بعناه الثکول ثانک فتحی و کافک ضمی و مدیله
کذلک اوغلن یاوی قلمش عورت المثکلة میمک و کافک فتحیله اوغلن یاوی قلجی بر یعنی
الحرب للوالدات کما یقال الولد مبخلة و مجبنة یعنی ولد خوف و بخله باعث اولور و رحمه
یعنی کوزنده دخی للوالدات مثکلة دیرلر الاثکال همزه نک کسریله ولدی یاوی قلدرمق یقال
اثکله الله امه یعنی خدای تعالی انی والده سنه یاوی قلدرسن الاثکال همزه نک کسریله شول
صلقم جوبی در که اوزرنده خرما قوروغی اوله الاثکول همزه نک و کافک ضمیله بعناه
پس اثکال ایله اثکول عثکال ایله عثکول ده لغت در الاثاکل همزه نک فتحی و کافک کسریله جمعی
صلقم جوبلری معناسنه الثلة ثانک فتحی و کافک کسری لامک تشدیدیله قیون سروسی و کجی
سورسنه ثله دیمزلر بلکه حیله دیرلر حاء مهمله و یاء مثناة ایله الثلل ثانک کسری و لامک
فتحیله جمعی بدره ایله بدرکبی و بدره کوجک تلومه دیرلر و فتح قیون ایله کجی قرشوب سوری
اولسه لر اول زمانده مجموعنه ثله دیرلر و ثله یوکه دخی دیرلر صوف معناسنه یقال
کساء جید الثلة یعنی کلیمک یوکی خوب اولسه و یقال حبل ثلة یعنی ایپ یوکدن اولسه
و دوه توبندن و قلدن اولان ایپه ثله دیمزلر و اما بونلرک او جی بر یره جمع اولنسه
عند فلان ثلة کثیرة دیرلر و ثله قیوددن جقرلن طپراغه دخی دیرلر الاثلال همزه نک کسریله
بر کمسنه نک قیونی سوروسی جوق اولماق یقال اثل الرجل اذا کثرت عنده الثلة و اثلال

ثکل

ثلل

یقلان دواراک اصلاحنه امر ایتمکه دخی دیرلر یقال اثللته اذا امرت باصلاح اثل منه
المثل میمک ضمی وثانک کسریله شول کنه درکه قیونک سوریسی چوق اوله الثل ثانک فتحی ولامک تشدیدیله
طوارک سلمک یقال ثلت الدابة تثل من الباب الاول اذا راثت یعنی بوك طرتقلی ولثة التعال
اولنور و ثل قیویه طپراق دولکه دخی دیرلر یقال ثللت التراب فی البئر وغیرها اذا اهلته واخرجه
دولکه دخی دیرلر تقول ثللت الدراهم ثلا اذا صببتها وثل اوی دفعة یقنه دخی دیرلر دیوارک
تملی فازوب بعده جله سن اتی ویهوب یقغلکه اوی یقمه نک زیاده صعب اولن طریقی بودرکه
وجدرانی معا نازل اولور یقال ثل الله عرشهم ای هدم ملکهم و بر قومک عز و دولتی کسنه
قدیتل عرشهم دیرلر بنا مجهول اوزره الثلل فتحتیله هلاک معناسنه در تقول منه ثللت الرجل
اثله ثلا و ثللا من الباب الاول ایضا اذا اهلکته وصاحب صراح بو معاده ثللت لازم و
متعدی کلور دیمشدر اما جوهری وصاحب قاموس وغیری متعدی معناسندن غیریه تعرض
ایتمه مشلردر وجوهرینک ثللی هلاک ایله تفسیری دلیل قطعی اولماز زیرا جائزکه ذکر
اولنان تفسیر معنای اسمی بی تفسیر اوله یاخود اهلاک اهلاک معناسنه اوله نته کم مرور ایتمشدر

ثمل

الثمیلة ثانک فتحی ومیمک کسری ومدیله قباده باقی قلان صو یاخود درهده باقی قلان صو
الثمیل کذلک ثانک فتحی ومیمک کسری ومدیله جمعی باقی قلان صولر معناسنه وثمیله طوارک قورساغنده
یمدن وصویدن باقی قلان نسنه یه دخی دیرلر وهر بقیه یه ثمله دیرلر ویونس ایتدی ما ثملت
شرابی مشیء من طعام دیرلر وبونکه معناسی شراب ایتمزدن اول طعام یمدم دیمکدر یعنی طعامدن
اول ایچلنه ثمیله دیرلر الثملة فتحتیله کاسه دیبنده وغیریده باقی قلان نسنه در وثمله شول یوک
پاره سنده دیرلرکه دوه یه انونکله قطران سورولر المثملة میم اولک کسری وثانک فتحیله کذلک
قطران سوره جک یوکه دیرلر الثملة ثانک ضمی ومیمک سکونیله کذلک کاسه ده وغیریده باقی قلان
نسنه

الثمال ثانک ضمی ومیمک تخفیفیله شول زهر درکه مرتی اوله سم منقع معناسنه یعنی منقع مرلی
دیمکدر نته کم باب عینده مرور ایتمشدر وصاحب صراحک سم منقع زهر کشنده ایله تفسیری
مناسب دکلدر و ثمال سودک قیغلرینه دخی دیرلر ثماله نک جمعی درعلی ما سیجی المثمل
میم اولک ضمی وثانینک فتحی وتشدیدیله کذلک سم مرلی معناسنه درکویاکه زهر کاسه ده
تربیه اولنوب باقی وثابت قلنمشدر الثمالة ثانک ضمی ومیمک تخفیفیله سودک قیغی وثماله کاسه
دیبنده یاحوض دیبنده باقی قلان نسنه یه ده دیرلر ثمله کبی وثماله عربدن بر جماعتک
دخی اسمی در الاثمال همزه نک کسریله سودک قیغی چوق اولمق یقال اثمل اللبن اذا کثرت
ثمالته واثمال بر نسنه یی باقی قومق تقول فداثملت الشیء اذا ابقیته التثمیل علی وزن
التکریم کذلک بر نسنه یی باقی قومق تقول ثملته تثمیلا اذا بقیته الثمال ثانک کسریله یاردم
غیاث معناسنه یقال فلان ثمال قومه ای غیاث لهم یقوم بامرهم المثمل میم اولک فتحی و
ثانینک کسریله صیغنجق بر ملجأ معناسنه الثمل فتحتیله بر کسنه یه شرابک کیفیتی تأثیر ایتمک یقال
ثمل الرجل ثملا من الباب الرابع اذا اخذ فیه الشراب الثمل ثانک فتحی ومیمک کسریله شرابک
تأثیر ایلدیکی مست اولمش کسنه نشوان معناسنه الثول ثانک فتحی وواوک سکونیله بال

ثول

اریسنک بر فرقه سی جماعت نحل معناسنه اصمعی ایتدی بونک لفظندن واحدی یوقدر الثویلة
ثانک فتحی وواوک کسری ومدیله شول جماعتکه بیوت مختلفه دن کلمش اوله لر ولدلری ومالری
دخی مواضع مختلفه دن کلمش اوله التثول فتحتیله و واوک ضمی وتشدیدیله شتم وضرب ایله غلبه
قلمق یقال تثول علیه القوم اذا علوه بالشتم والضرب الثول فتحتیله شول جنوندرکه قیونه
عارض اولوب انی سوریه تابع اولمه دن منع ایلر واو تلا دخی یرده دونر طورر الثولاء
ثانک فتحی وواوک سکونی والفک مدیله ذکر اولنان معنادن صیغهٔ تأنیثه دیرلر الاثول همزه نک

و واوک فتحیله صیغه تذکیر در یقال شاة ثولاء وتیس اثول الانثیال همزه نک و
ثانک کسریله دوکلمک یقال انثال علیه التراب اذا انصب وانثیال بر کسنه نک اوزرینه
خلق اوشمکه دخی دیرلر یقال انثال علیه الناس من کل وجه ای انصبوا

ثهل

ثهل ثانک فتحی
وهانک سکونیله بر طاغک علمی در ثهلل ثانک ولامک فتحیله وهانک سکونیله باطل معناسنه در
یقال هو الضلال بن ثهلل بس ثهلل بهلل کبی درونا ومعنع ولا ینصرف اولمدده ابو عبید

ثبل

ایتدی بو اسماء باطلدن در الثبل ثانک کسری ومدیله دوه ذکرینک غلافی وثیل
نباتاتدن بر جنس اوتک اسمی در الاثیل همزه نک ویانک فتحیله ذکرنده غلافی بیوک اولان
دوه

جأل

فصل الجیم

الجیأل جیمک وهمزه نک فتحیله ومابیننده یانک سکونیله
سباعدن بالی قورت دیدکلری جانورک اسمی در فیعل وزنی اوزره وبو الف لامسز
معرفه در جیألة وزن مذکور اوزره مؤنثی بالی قوردک دیشیسی معناسنه جیل فتحتیله
کذلک ضبع معناسنه در جیألدن تخفیف اولنمه در ابو علی النحوی روایتی اوزره وجیل ده
یا ایله الفه قلب ایتمدیلر باب لغظنده واو نوک امثالنده اتدکلری کبی زیرا همزه حرکه دکلو
لفظندن طی اولنمدایسه نیت ده باقی در سیل نوک ایله مثبت نحو محذوف معامله سی ایله معامله
اولنور وهمزه نک وجودی قتنده حود یا الفه قلب اولنماز ساکن اولدغندن او نور ک

جبل

الجبل فتحتیله طاغ الجبال جیمک کسریله جمعی طاغلر معناسنه الجبلان فتحتیله ایکی طاغدن عبارتدر
طی قبیله سنه منسوب که انلرک بری اجاء وبری سلمی در الجبل جیمک فتحی وبانک سکونیله
بر نوع یقال جبله الله ای خلقه الاجبال همزه نک کسریله قویی قازرایکن برک یره ایرشمک
یقال اجبل القوم اذا حفروا فبلغوا المکان الصلب واجبال طاغه توجه ایتمکه دخی دیرلر
یقال اجبل القوم اذا صاروا الی الجبل وبو ابن السکیت روایتی در جبلة بن الایهم جیمک وبانک

فحل

فتحیله ملوک غسانک آخری در وغسان غین معجمه وتشدید سین مهمله ایله بیر
قومک اسمی در الجبلة جیمک کسری وبانک سکونیله براداولش خلقت معناسنه وفرموده
اولمق معناسنه ده کلور یقال للرجل انه لذو جبلة اذا کان غلیظا الجبل جیمک کسری
وبانک سکونیله کثیر معناسنه در یقال مال جبل ای کثیر ویقال ایضا حی جبل یعنی کثیر
المجبال میمک کسری وجیمک سکونیله فرموده اولن عورت یقال امرأة مجبال اذا کانت
عظیمة الخلق الجبل جیمک فتحی وبانک کسری ایله غلیظ اولوب جفا اوزره اولن کسنه
الجبلة جیمک ضمی وبانک سکونیله اورکج سنام معناسنه الجبل جیمک ضمی وبانک سکونیله
ناسدن بیر جماعت وبونده بیرنجه لغت واردر بیری ذکر اولنان در وبری دخی
الجبل در ضمتینله وبری دخی الجبل در جیمک کسری وبانک سکونیله وبری دخی الجبل در
جیمک وبانک کسری ولامک تشدیدیله وبری دخی الجبل در ضمتینله ولامک تشدیدیله
وباری تعالینک ولقد اضل منکم جبلا کثیرا دیدوکی قولی ذکر اولنان لغات اوزره
قراءت اولنمشدر اولی که جبلا در ابو عمرو روایتی اوزره در ثانی که جبلا در کسائی
روایتی اوزره در ثالث که جبلا در اعرج وعیسی بن عمر روایتی اوزره در رابع
که جبلا در اهل مدینه روایتی اوزره خامس که جبلا در حسن وابی اسحاق روایتی
اوزره در الجبلة کسرتین ایله ولامک تشدیدیله براداولش خلقت معناسنه ومنه قوله تعالی
والجبلة الاولین وقرء بها الحسن بالضم والتشدید الجبلات کسرتین ایله ولامک تشدیدیله
جمعی یرولشلر معناسنه الجنبل جیمک وبانک ضمی ونونک مابیننده سکونیله اغجدن اولن
قالن قدحه دیرلر الجثل جیمک فتحی وثاء مثلثه نک سکونیله چوق قلمه دیرلر یقال ناصیة جثلة

الجثلة جيمك فتحی وثانك سكونيله كثرت شعر معتدل اولماق ويقولون يستحب في نواصي الخيل الجثلة اي الاعتدال والطول الجثولة ضمتيله ذكر اولنان معناده اسمدر الجثالة ضمتيله جيمك فتحيله كذلك ذكر اولنان معناده اسمدر وجثله قرنجه دخی ديرلر نمل معناسنه وجثله شول اغاجه ديرلركه يبراقلری چوق اولوب فرموده اولا يقال شجرة جثلة اذا كانت كثيرة الورق فتحيه الاجثئلال همزه نك وثانك كسری وهمزه ثانيه نك سكونيله قوش توين قبارتمق يقال اجثأل الطائر اذا انتفش ريشه ويقال جاء الشتاء واجثأل العنبر وقنبور قانك وبانك ضميله جكاوك ديدكلری قوشدركه سرچه يه شبيه در واجثئلال غضبه كلوب عتاله يه حاضر اولمغه دخی ديرلر يقال اجثأل الرجل اذا غضب وتهيأ للقتال واجثئلال اوت قباروب يولمغه قابل اولمغه دخی ديرلر يقال اجثأل النبت اذا اهتز وامكن لان يقبض عليه المجثئلة ميمك ضمی وهمزه نك كسری ايله دوكلوب طوران

جثل

نسنه الجثال جيمك ضمی وحاء مهمله نك تخفيفيله ذهر سم معناسنه واما جثال خاء معجمه ايله ابو سعيد آنی انكار ايتمشدر الجحل جيمك فتحی وحانك سكونيله اری بكی دريعسوب معناسنه وجكركه حماحم ذن شول بيوك چكركه دركه دوشده وكی پرده قناد ديوشر وجحل بيوك مشكه دخی ديرلر سقاء عظيم معناسنه وشول كرتنكلبه دخی ديرلركه اول ام جبينك اركگی در وام جبين حاء مهمله نك ضمی وبانك فتحی ايله بر جنس كرتنكله در وبعضيلر ايتدی جحل جعل ديدكلری بوجك دركه نجاست يوالر وجحل بر كمسنه يی يره اورمغه دخی ديرلر التجحيل على وزن التكريم كذلك يره اورمق تشديدی مبالغه ايچون در وطاه اولور جحله دخی ديرلر ميم زائده ايله الجحدل على وزن جعفر شول كمسنه دركه مجتمع الاعضاء اولوب سمز اوله الجحدلة على وزن

جحدل

الدوحة

الدوحة بر كمسنه يی يره دوشورمك يقال جحدله اي صرعه الجحفل جعفر وزنی اوزره عسكر جيش معناسنه وعظيم القدر معناسنه دخی كلور يقال رجل جحفل اذا كان ذا قدر ومنزلة الجحفلة على وزن الدوحة يره اورمق يقال جحفله اذا صرعه ورماه وطاه اولور جحفله جعفله دخی ديرلر عين مهمله ايله وجحفله يتون طرنقلی طوارك طوداغنه دخی ديرلر انسانك طوداغنه شفه ديدكلری كبی التجحفل على وزن التدحرج جمع اولمق يقال تجحفل القوم اذا اجتمعوا الجنفل فتحتيله سمندر وزنی اوزره طوداغی قالن اولن كمسنه غليظ الشفه معناسنه نون زائددر

جحفل

الجدل جيمك فتحی ودالك سكونيله عضو معناسنه الجدول ضمتيله جمع عضولر معناسنه الاجدل همزه نك ودالك فتحيله طوغان صقر معناسنه المجدل ميمك كسری ودالك فتحيله قصر كوشك معناسنه الجدال جيمك فتحيله خورما قوروغی دركه باشل اولوب مدور اوله وهنوز بر ك اولماش اوله اهل نجد لغتی اوزره الجدالة جيمك فتحيله واحدی وجداله يره دخی ديرلر ارض معناسنه التجديل على وزن التكريم يره بر قماق معنای مذكوردن مأخوذدر الانجدال همزه نك وجيمك كسريله يره دوشمك يقال جدله فانجدل اي رماه بالارض فسقط المجادلة ميمك ضمی ودالك فتحيله خصومت ايدشمك الجدال جيمك كسريله بمعناه يقال جادله مجادلة وجدالا اذا خاصمه الجدل فتحتيله اسمدر شدت خصومت معناسنه الجدل جيمك فتحی ودالك سكونيله ايپ زياده بوكمك تقول جدلت الحبل اجدله جدلا من الباب الاول اذا فتلته فتلا محكما المجدولة ميمك فتحی ودالك ضمی ومديله اعضاسی قوی اولوب خوب اولن قيز معنای مذكوردن مأخوذدر وجدوله محكم اولمش درهه دخی ديرلر المجدول كذلك ميمك فتحی ودالك ضمی ومديله ضعيف اولن كمسنه كه ضعفی آرق لغندن اوليه الجادل دالك كسريله قوی اولن اوغلان

جدل

وجادل شول دوه یاورسنه دخی دیرلر که اناسی ایله یوریمکه قادر اوله وبو راشح
دن اقوی اولن درکه راشح یکی طوغمش دوه یاوریسی درکه اناسی ایله هنوز یوریمکه
بشلیه الجدول ضمتیله دانه سنبلنده برک اولماق یقال جدل الحب فی سنبله من الباب الاول
اذا قوی الجدیل جیمک فتحی ودالک کسری ومدیله شول یولار درکه سختیاندن اولمش اوله
وکاه اولور وشاحه جدیل دیرلر ووشاح وا وک کسریله شول سختیاندنکه نساء عرب
سینه بند طقنورلر جدیل جیمک فتحی ودالک کذلک کسری ومدیله بیر ارکک دوه نک اسمی درکه یقال
ابن المنذرک دوه سی درکه مذبورک ایکی بنام ارکک دوه سی وار ایدی بری جدیل وبری دخی
شد قم الجدیلة جیمک فتحی ودالک کسری ومدیله اسلوب وطریق مشاکله معناسنه یقال الکل یعمل
علی جدیلته ای علی طریقته وجدیله قبیله معناسنه ده کلور وجدیله طی قبیله سندن برجماعتک دخی
اسمی در وجدیله ذکر اولنان جماعتک انالرینک اسمی درکه جدیله بنت سبیع در حمیر قبیله سندن
اکا نسبت اولنمشدر الجدلی فتحتیله ذکر اولنان جدیله یه منسوب اولنمشدر لکنه نغفی کبی نغیفه یه
نسبتده ونغیفه دخی برقبیله نک باباسی ادیدر الجدلاء جیمک فتحی ودالک سکونیله والفک مدیله
شول زره درکه الجندل جیمک ودالک فتحی ونون نک سکونیله طاشلق حجاره معناسنه وبومعنادن
کاه اولور رجله جندل تسمیه اولنور الجندل جیمک فتحی ودالک کسریله شول یر درکه انده طاشلر اوله
الجدول جیمک وواوک فتحیله کوجک ارماق نهر صغیر معناسنه الجذل جیمک کسری وذال معجمه نک
سکونیله بیوک اوطون کوکی اصل حطب عظیم معناسنه الاجذال همزه نک فتحیله جمعی اصول حطب
معناسنه الجاذل ذالک کسریله شول نسنه درکه بیرینده دکلوب ثابت اوله ومکانندن آیرلمیا
الجذل جیمک کسری ودالک سکونیله شول انجدر که دوه یاندوکی برک اورته سنه دیکرلر کجیک اولن دوه لر

جذل

اکا قاشنسون دیو ومعنای جاذل بوندن مأخوذ در وحباب بن المنذرک دخی انا
جذیلها المحکک دیدوکی دخی معنای مذبوردن مأخوذ در وجذیل جذلک تصغیری در ذکر
اولنان معنایه وتصغیر تعظیم اجون در ومحکک حکدن مأخوذ در قاشماق معناسنه وجذل
مال شول کمسنه یه دیرلرکه مالک ضبط وصیانتنه یولداش اوله الجذل فتحتیله شاذ اولمق فرح
کبی در وزنا ومعنی یقال جذل یجذل جذلا من الباب الرابع الجذلان جیمک فتحی وذالک سکونیله
شاذ اولن کمسنه الاجذال همزه نک کسریله شاذ قلماق یقال اجذله اذا افرحه الاجذال همزه نک
وتانک کسریله مسرور اولماق ابتهاج معناسنه یقال اجذل فلان اذا ابتهج الجرل فتحتیله طاشلر
حجاره معناسنه الجرول جیمک وواوک فتحیله ورانک مابینده سکونیله بعناه وواو جعفره الحاق
اجون در وجرول حطیئه نام شاعرک لقبی در الجرل جیمک فتحی ورانک کسری ایله شول یر درکه
طاشلو اوله الجرل کذلک جیمک فتحی ورانک کسریله مذکری یقال ارض جرلة ومکان جرل
الاجرال همزه نک فتحیله جمعی طاشلو یرلر معناسنه واجرال کاه اولور جرلک جمعی اولور جبل ایله
اجبال کبی الجریال جیمک کسری ورانک سکونیله قرمزی بویا صبغ احمر معناسنه اصمعی روایتی
روایتی اوزره وجریال الذهب التونک قرمزلغی وجریال خمره دخی اطلاق اولنور وجریال
اسمی ایله مسمی اولن خمر سلافدن ادنی در ایوکده وبعضیلر ایتدی جریال الخمر خمرک لونی در
الجردحل جیمک کسری ودالک فتحی ورانک وحاء مهمله نک سکونیله بیوک وفرموده اولن دوه
الجزل جیمک فتحی وزانک سکونیله بیوک اودون که قورغیش اوله وجزل عظیم معناسنه ده کلور یقال
فلان جزل الرای ای عظیم الرای ولفظ جزل شول کلام درکه رکیک اولمیه وجزل کسمکه دخی دیرلر
قطع معناسنه یقال جزلت الشئ جزلتین اذا اقطعته قطعتین الجزیل جیمک فتحی وزانک کسری ومدیله

جرل

جردحل

جزل

عظیم معناسنه دریقال عطاء جزل وجزیل ای عظیم الجزال جیمك كسریله جزیلك جمعی عظیم

اولمق بسنه لر معناسنه الاجزال همزه نك كسریله انعامی زیاده قلماق تقول اجزلت

له من العطاء ای اكثرت الجزلة جیمك فتحی وزانك سكونیله رای صاحبی عورت الجزالة

حسن تدبیر یقال امراة جزلة اذا كانت بینة الجزالة و ذات رای الجزلة جیمك كسری وزانك

سكونیله خرما بلوكندن قطعه عظیمه الجزال جیمك كسریله خرما كسمك زمانی الجزل فتحتیله صو

چكمن دوه نك ارقه سی كه باغر اولمغین ارقه سندن كمك چیقمغله یری چوقور قاله الاجزل

همزه نك وزانك فتحیله ذكر اولنان دوه الجوزل جیمك وزانك فتحی وواوك سكونیله كوكرجین

یاورسی وكاه اولور تازه بكی ده دخی جوزل دیرلر وجوزل سوسه زهره دخی دیرلر

وابوعبیده ابتدای تازه یكیده جوزل اطلاق اولنماق ابن مقبلك شعرندن غیری یرده

جعل

استماع اولنمدی الجعل جیمك فتحی وعینك سكونیله قلمق المجعل میمك وعینك فتحیله بمعناه یقال

جعلت كذا اجعله جعلا و مجعلا من الباب الثالث و بر صفتدن بر صفته دوندرمكه

دخی دیرلر كقوله تعالی جعله نبا ای صیره و تسمیه قلماغه دخی دیرلر كقوله تعالی و جعلوا

الملائكة الذین هم عباد الرحمن اناثا ای سموهم وجعل كوچك خرما اغاجلرینه دخی دیرلر

الجعلة جیمك فتحی و عینك سكونیله واحدی كوچك خرما اغاجلرندن بری معناسنه الجعل

جیمك ضمی و عینك سكونیله بیرنسنه یه بیرایش مقابلهسنده تعیین اولنان عوض الجعالة

جیمك كسریله كذلك بیرایش معناسنه و بیرلرن عوض الجعیلة جیمك فتحی و عینك كسری و یاتیله

بعناها ایضا الجعل جیمك ضمی و عینك فتحیله نجاست یوولیان سیاه بوجك سركین كردان

معناسنه الجعلان جیمك كسری و عینك سكونیله جمعیدر بوز بوجكلر معناسنه و بو معناده صاحب

صراحك

صراح بو معنادن غیری و جانور سیاه ابی دعیشدر جعلك تفسیرنده ذكر اولنان معنایه

قاموسده و سایر لغاتده اشارت بولنمدی و ظاهر بودر كه جوهرینك جعل الماء بالكسر

جعلا ای كثر فیه الجعلان دیدوكی سركین كردان معناسنك تحققنه دلیل اولور سركین

كردان معناسندن غیری معنایه دلیل اولماز الجعل فتحتیله صو یه ذكر اولنان بوجك

چوق اولمق یقال جعل الماء جعلا ای كثر فیه الجعلان الجعال جیمك كسری ایله شول بز پارهسیدر

كه انوكله چوملك آتشدن ایندرلور الجعل ضمتیله جمعی كتب ایله كتب كبی الاجعال

همزه نك كسریله چوملكی ذكر اولنان بز له آتشدن ایندرمك تقول اجعلت القدر ای انزلتها

بالجعال واجعال بیرنسنه یه عمل مقابلهسنده عوض ویرمكه ده دیرلر واجعال دیشی كلب

وسایر بر تجی جانورلر ارككه طلب ایتمكه دخی دیرلر یقال اجعلت الكلبة اذا ارادت السفاد

وسفاد سینك مهمله وفاء ایله جماع معناسنه در المجعل میمك ضمی وجیمك سكونیله وعینك

كسریله اركك طلب ایدن دیشی كلب یقال اجعلت الكلبة فهی مجعل الاستجعال همزه نك وتانك

كسریله كذلك دیشی كلب ایرككه طلب ایتمك یقال استجعلت الكلبة اذا ارادت السفاد الاجتعال

جفل

همزه نك وتانك كسریله قلمق جعل معناسنه یقال اجتعل وجعل بمعنی الجفل جیمك فتحی وفانك سكونیله

شول بلوت دركه صوینی دوكوب خالی قلمش اوله الانجفال همزه نك وجیمك كسریله بلوت ذكر

اولنان صفتده اوزره اولمق الجفال جیمك ضمیله چوق یوك صوف كثیر معناسنه منها قالت

الغنائنة اولد رخالا و اولدا اجز جفالا واحلب كثبا ثقالا ولم ترمثلی مالا و رخال

رانك كسریله وخاء معجمه ایله قوزیلر معناسنه در و جفال دفعه صوف كثیره و یرمكه اشارت

در و كثرت معناسنه دال اولدوغنك اصلی بودر كه قیون تاقری لحیه قلی دوكلز بس قرقلدقده

جمله قره قلور وکنب نغال بیوک قدحلور دیلکدر یعنی بو کلامی لسان حال ایله اهلنه
بیان ایلر کندی نفسن تعریف ایچون وجفال کذلک شول لسنه درکه انی سیل سورر الجفالة
جیمک ضمیله شول کوپک درکه کفچه ایله انی چوملکدن آلورلر وجفاله ناسدن برجماعته دخی
دیرلر الجفلة جیمک ضمی وفانک سکونیله جزء معناسنه یس بو اسم مفعول اولور غرفه
اغتراف دن اسم مفعول اولدیغی کبی که غرفه کفچه ایله برنسنه یی چالوب آلماق معناسنه در
الجفل فتحتیله والفک قصرایله والاجفلی همزه نک وفانک فتحیله والفک قصرایله خاصه نک معناسی
افاده ایچون ذکر اولنور لفظ در یقال دعوتهم الجفلی والاجفلی اذا دعی فی الخاصة لا فی
العامة وبعضیلر ایتدی اجفلی وازفلی بر نسنه نک جماعتنه دیرلر الاجفلة همزه نک وفانک
فتحیله جماعت معناسنه در فراء روایتیدر وزره یقال جاء القوم اجفلة وازفلة ای جماعة
ویقال جاؤا باجفلتهم وازفلتهم ای بجماعتهم الجفول ضمتیله سرعت ایتمک یقال جفل جفولا
من الباب الثانی اذا اسرع الجافل فانک کسریله مضطرب اولمش کمسنه الاجفیل همزه نک
کسری وجیمک سکونیله وفانک کسری وهمزیله قورقاق جبان معناسنه یقال ظلیم اجفیل
اذا کان یهرب من کل شیء وظلیم ظا معجمه ایله دوه قوشنک ارککی در الاجفال همزه نک کسریله مجرد
سرعت ایتمک یقال اجفل القوم اذا هربوا مسرعین واجفال یل سرعت ایتمکه دخی دیرلر یقال
اجفلت الریح اذا اسرعت واجفال یل طپراغی صاوریمغه دخی دیرلر یقال اجفلت الریح
بالتراب اذا اذهبته وطیرته المجفل میمک ضمی وفانک کسریله سرعت ایدیجی یل الجافلة فانک
کسریله کذلک سرعت ایدیجی یل یقال ریح مجفل وجافلة الانجفال همزه نک وجیمک کسریله قوم بر یردن

جلل

کوچوب کسیر ایتمک دخی دیرلر یقال انجفل القوم اذا انقلعوا کلهم فمضوا الجل جیمک فتحی ولامک تشدیدیله
کمی

کمی بلکنی با دبان کشتی معناسنه الجلول ضمتیله جمعی الجلة جیمک فتحیله دوه نجاستی یقال
ان بنی فلان وقودهم الجلة ووقودهم الوألة ووأله واوک فتحی وهمزه نک سکونیله
مطلقا طوار نجاستی الاجتلال همزه نک وتانک کسریله دوه نجاستی دوشرمک یقال تم یجتلون
الجلة ای یلتقطون البعر ولفظ بردن قالدرمق معناسنه در الجل جیمک ضمی ولامک تشدیدیله
طوار جلی الجلال جیمک کسریله جمعی الاجلة همزه نک فتحی وجیمک کسری ایله جلالک جمعی جوللر معناسنه
وکاه اولور جل کل معناسنه ده استعمال اولنور وردکی فارسی معرب اولماق اوزره
ننه کم بعض اشعارده واقع اولمشدر وجل برنسنه معظمنه دخی دیرلر الجلی جیمک ضمی و
الفک قصری ولامک فتحیله امر عظیم معناسنه الجلل جیمک ضمی ولامک فتحیله کبری ایله
کبیر کبی امور معظمه معناسنه الجلة جیمک ضمیله خرما قورقلری ظرف وعاء تمر معناسنه
الجل جیمک کسریله اکنک حصار حالنده اولمش قشننه دیرلر وجل جلیل معناسنه ده
کلور یقال ماله دق ولاجل ای دقیق ولاجلیل الجلة جیمک کسریله یاشلو اولمق
دوه وجلیلک جمعی درصبی ایله صبیة کبی وجله یاشلو اولمق ادمله دخی دیرلر یقال
مشیخة جلة ومشیخه میمک ویانک فتحیله شیخک جمعی در پیشلو بیرلر معناسنه المجلة میمک
وجیمک فتحیله شول صحیفه درکه انده حکمت سوزلری یازیلور اوله وابو عبیده ایتدی
بر کتاب عرب طائفه سی قاتنده مجله در الجلال جیمک فتحیله عظمت معناسنه در فقولهم
جلال الله یعنی عظمة الله وجلال اجل معناسنه ده کلور ومنه قولهم فعلته من جلالک
ای من اجلک الجلالة جیمک فتحی ولامک تشدیدیله شول اینک درکه بوق کزوب نجاست
قارشدورور وفی الحدیث نهی عن لبن الجلالة ای بعرة تتبع النجاسات وبو جل دن

مأخوذ در دوه نجاستن دوشرمك معناسنه على ما سجئ وجلالت بيشلو اولمق دخى
ديرلر يقال جل الرجل اذا اسنّ ويقال جلّت الناقة اذا اسنّت وبعد ابونصر
روايتى در وكاه اولور معناى صغرى دخى افاده ايدر كما فى المثل جلّ الهاجع
عن الولد اى صغرت و هاجع كوجك اولن حيوان دركه طوغرمغه و ولد كتورمكه
صالح اولميه بس جلّ اصل معنايه نظر تنزهت عن الدمعناسنه اولور الجلال
جيمك ضمى ولامك تخفيفيله عظيم معناسنه در الجلالة جيمك كذلك ضمى ولامك تخفيفيله ناقه عظيمه
الجلل فتحتيله امر عظيم در وجلل قولاى نسنه يه دخى ديرلر بس بو اضداددن اولور
وجلل اجل معناسنه دخى كلور يقال فعلت ذلك من جلالك اى من اجلك الجليل
جيمك فتحى ولامك كسرى ومديله امر عظيم وجليل ثمام ديدكلرى ضعيف اوته دخى
ديرلر انك ايله اولريك يا رقلرن سد ايدرلر الجليلة جيمك فتحى ولامك كسرى و
مديله واحدى ذكر اولنان اوتك بر دانه سى معناسنه الجلائل جيمك فتحى ويانك
كسريله جمعى ذكر اولنان اوتلر معناسنه الجلجل جيملرك ضمى ومابينده لامك سكونيله دف
بولى سازقسمندن الجلاجل جيم اولك فتحى وجيم ثانينك كسريله جمعى دف پوللرى معناسنه
الجلجلة على وزن الزلزلة دف پوللرينك اوازيه و بر مسى وجلجلة رعد اوازنه دخى
ديرلر وجلجلة مطلق بر نسنه يى ال ايله حركت اتمكه دخى ديرلر تقول جلجلت الشئ
اذا حركته بيدك المجلجل ميمك ضمى وجيم ثانينك كسريله شول بلوت دركه انده رعد
اوازى اوله التجلجل على وزن التزلزل يره كيروب كتمك يقال تجلجل فى الارض
اذا ساخ فيها و دخل وسوخ سين مهمله وخاء معجمه ايله يره كرمك غرق زمين معناسنه

وتجلجل

وتجلجل يقعولوب بوزلمغه دخى ديرلر يقال تجلجلت قواعد البيت اذا تضعضعت و
فى الحديث انّ قارون خرج على قومه يتبختر فى حلّة له فامر الله الارض فاخذته
فهو يتجلجل فيها الى يوم القيمة وحلة حاء مهمله نك ضمى ايله فاخر اولن خلعت در الجلاجل
جيمك اوّلا ضمى وثانيا كسر ايله اوازى صافى اولن مركب يقال حمار جلاجل اى صافى
النهيق جلاجل جيم اولك فتحى وثانينك كسرى ايله بر موضعك اسمى در الجلجلان جيملريك ضمى
ولامك مابينده سكونيله كشنيز تخمى وابو الغوث ايتدى جلجلان سوسم تخمى دركه قابى
ايچنده اوله هنوز حصاد اولنمادن وجلجلان يوركك ايچنده اولن سياه قان قطره سنه دخى
ديرلر حبة القلب معناسنه يقال اصبت جلجلان قلبه يقع يوركنه اوردم الجلول ضمتيله
قوم شهردن چقوب كتمك يقال جل القوم من البلد يجلّون جلولا من الباب الاول اذا جلوا وخرجوا
الى بلد الجالّة لامك تشديديله شول قوم دركه بر شهردن بر شهره چقمش اولهلر يقال استعمل فلان
على الجالة يعنى شهردن طشره چقنلره وزره عامل قلندى واستعمل على الجالية دخى ديرلر
جزيه جمعنه ومنع اولنمسنه الجل جيمك فتحى ولامك تشديديله دوه نجاستن ديوشرمك يقال
جلّ البعرة يجلّه جلا من الباب الاول اذا التقطه الاجتلال همزه نك وتانك كسريله كذلكدر دوه
نجاستن ديوشرمك الجلالة جيمك فتحى ولامك تخفيفيله عظيم القدر اولمق يقال جلّ فلان يجلّ
جلالة من الباب الثانى اذا عظم قدره الجليل جيمك فتحى ولامك كسرى ومديله عظيم القدر اولمق
كسنه الاجل فتحتيله زياده عظيم القدر اولن كسنه وبعض شعرده فك ادغام ايله واقع
اولوب اجلل ومنى ضرورة درنته كم كاه اولور يا جل ما بعدت ديرلر يا قوم ما اجل
ما بعدت معناسنه فعل تعجب اولمق اوزره الاجلال همزه نك كسريله تعظيم وتكريم اتمك

يقال اجللته في المرتبة واجلال چوق عطا قلماغه دخی دیرلر يقال اتيت فلانا فما
اجلني ولا احشاني اي ما اعطاني جليلة ولا حاشية ويقال ما اجلني وما ادقني اي
ما اعطاني كثيرا ولا قليلا الجليلة جيمك فتحى ولامك كسرى ومد يله بر قارن طوغرن دوه
وحاشية حاء مهمله وشين معجمه ايله كوچك اولن دوه ويقال ما له جليلة ولا دقيقة اي
ما له ناقة ولا شاة التجليل على وزن التكريم بر نسنه يه عام اولمق يقال جلل الشئ
تجليلا اذا عم وتجليل آته جل كيدرمكه دخی ديرلر تقول جللت الفرس اذا البسته الجل
المجلل ميمك ضمى ولامك كسرى وتشديد يله شول بلوت در كه يغمور يير يوزنه عام اوله التجلل
فتحتيله ولامك ضمى وتشديد يله بر نسنه نك اوزرنه عالى اولمق يقال تجلله اذا علاه وبر
نسنه نك معظمن الماغه دخی ديرلر يقال تجلله اذا اخذ جلاله التجال تانك فتحى ولامك
تشديد يله بيوكلنمك يقال فلان يتجال عن ذلك اي يترفع عنه جلولاء جيمك فتحى ولامك
ضمى والفك مد يله ناحيهٔ فارسده بر قريه نك اسمى در الجلولى جيمك فتحى ولامك ضمى وآخرنده
يانك تشديد يله جلولاءيه منسوب اولن نسنه على خلاف القياس مثل حروري في النسبة
الى حروراء حاء مهمله نك فتحى والفك مد يله بر شهرك اسمى در الجمل فتحتيله دوه وقرأ ابو السماك
جمل ناقه نك زوجى اولن دوه در يعنى ارككدوه يه مخصوص در الجمال جيمك كسريله جمعى
الاجمال همزه نك فتحيله كذلك جمعى الجمالات كذلك جيمك كسريله جمعى الجمايل جيمك فتحى وبانك
كسريله كذلك جمعى دوه لر معناسنه الجامل ميمك كسريله بر بلوك دوه در كه چوبانلرى وصاحبلرى
بله اوله وصاحب صراح جامل شتربا بانان وآلات واسباب آن ديشدر وفيه
مالا يخفى الجمالة جيمك كسريله شول دوه سورسيدر كه جمله اركك اولوب اچنده ديشى سى اولميه
يقال

جمل

يقال هذه جمالة بني فلان وقرئ كانه جمالة صفر الاستجمال همزه نك وتانك كسريله
دوه جمل اولمق مرتبه سنه ايرشمك يقال استجمل البعير اي صار جملا وانما سمي جملا اذا
اربع يعنى دوه دورت ديش صاحبى اولدقده جمل اولور وبو يدى ياشنه كيردكده اولور
الجمالة جيمك فتحى وميمك تشديد يله دوه صاحبى اولن كمسنه لر اصحاب جمال معناسنه
خياله وحماره كبى الجمال جيمك فتحى وميمك تخفيفيله كوزللك حسن معناسنه تقول
جمل الرجل جمالا من الباب الخامس الجميل جيمك فتحى وميمك كسرى ومد يله صاحب
جمال اولن ار وجميل ريحش ياغه دخی ديرلر الجميلة جيمك فتحى وميمك كسرى
ومد يله كذلك صاحب جمال اولن عورت الجملاء جيمك فتحى وميمك سكونى والفك
مد يله كذلك صاحب جمال اولن عورت الجمال جيمك ضمى وميمك تشديد يله زياده خوب
اولن كمسنه الجميل جيمك ضمى وميمك تشديد يله زياده خوب اولن كمسنه الجميل جيمك
ضمى وميمك فتحى وبانك سكونيله بر جنس قوشك اسمى در صيغهٔ تصغيرا وزره وضع
اولنمشدر الجملان جيمك كسرى وميمك سكونيله جمعى ذكر اولنان قوشلر معناسنه
كعيت ايله كعتان كبى وكعبت جمل فتحتيله مذحج دن بر قبيله نك باباسى آديدر
كه اول جمل بن سعد العشيرة در كه هند بن عمرو الجملى انلردن در كه امير المؤمنين
على ايله بله ايدى قتل اولندى جمل جيمك ضمى وميمك سكونيله بر عورتك اسمى در
الجملة جيمك فتحى وميمك سكونيله حسابك مجموعى الجمل جيمك ضمى وميمك فتحيله جمع جمله لر
معناسنه الاجمال همزه نك كسريله حسابى جمله يه رد ايتمك تقول اجمل الحساب
اذا رددته الى الجملة واجمال بر كمسنه يه ايلك ايتمكه وبر ايشى خوب ايشلمكه

دخی دیرلر تقول اجملت الصنیعة عند فلان اذا احسنت واجمل فی صنیعة اذا اجادها
ولاه اولور اجمال بارغ ارتمکه دخی دیرلر ابو عبیده روایتی اوزره تقول اجملت
الشحم اذا اذبته وقومک دوه‌سی چوق اولماغه دخی دیرلر تقول اجمل القوم
اذا کثرت جمالهم و بو کسائی روایتی اوزره در الجمل جیمک فتحی ومیمک سکونیله
یاغ ارتمک تقول اجملت الشحم اجمله جملا اذا اذبته الاجتمال همزه‌نک وتانک کسریله
کذلک یاغ ارتمک تقول اجتملت الشحم اذا اذبته الجامل میم اولک ضمی ومیم ثانینک
فتحیله برکسنه ایله احسان ایله معامله ایتمک الجمالی جیمک ضمی وبانک تشدیدیله فرموده اولمش
کسنه الجمالیة علی الوزن المذبور شول ناقه درکه اعضاسی قوی اولماده ارکلگه تشبیه
اوله الجمل جیمک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله بر نوع حساب وجمل کمی ایپنه دخی دیرلر
حبل سفینه معناسنه واول شول ایپلردر که بیر قاچی بر بیره کتوروب باغلنمش
وابن عباس حتی یلج الجمّل فی سم الخیاط قراءة ایتدی التجمیل علی وزن التکریم بر
نسنه‌یی تزیین ایدوب خوب ایتمک تقول جمله ای زینه التجمل فتحتیله وجیمک ضمی وتشدیدیله
برکسنه تکلف ایله خوش اولماغی اظهار ایتمک وتجمل جمیل یمکه دخی دیرلر وجمیل اریمش
ات یاغی شحم مذاب معناسنه قالت امراة لابنتها تجملی وتعففی یعنی شحم یاغین اکل ایدوب
عفافه ایچ وعفافه عینک مهمله‌نک ضمی ایله ممده قالن سوددر وخفی دکلدرکه بو کلام جمال
صاحبی وعفت صاحبی اول دیمکی دخی ایهام ایدر

جول

الجول جیمک فتحی وواوک سکونیله
جولان ایتمک و بر نسنه‌یی اختیار ایتمکه دخی دیرلر تقول جلت هذا من هذا الجولان
فتحتیله بمعناه یقال جال یجول جولا وجولانا وجولان المال مالک خرده‌سی و بر حزی فرآء
روایتی اوزره الاجتیال همزه‌نک وتانک کسریله والانجیال همزه‌نک وجیمک کسریله
کذلک جولان ایتمک واجتیال اختیار ایتمکه دخی دیرلر تقول اجتلت منهم جولا ای اخترت
الجولان جیمک فتحی وواوک سکونیله شام شریفده بر طاغک اسمیدر الاجالة
همزه‌نک کسریله دوّر ایتدرمک یقال فی المیسر اجل السهام یعنی قدحلری دوندر
التجال تانک فتحی وجیمک سکونی ایله طواف ایتمک تطواف کبی در وزنا ومعنا التجویل
علی وزن التکریم چوق جولان ایتمک تقول جوّل فی البلاد اذا طوّف التجاول
تانک فتحی وواوک ضمیله جولان ایدشمک یقال تجاولوا فی الحرب ای جال بعضهم علی بعض
وکانت بینهم مجاولات المجول میمک کسری وواوک فتحیله شول قصه قفتاندرکه جاریه
انک ایله جولان ایدر و کاه اولور قفتانه دخی مجول دیرلر الجول جیمک ضمی ومدیله
قیونک دیواری درجدار البئر معناسنه وابو عبیدا ایتدی جول قیونک اعلاسندن
اسفلنه وار نجه هر جانبی در الجال علی وزن المال بمعناه الاجوال همزه‌نک فتحی و
جیمک سکونیله جمعیدر قیو دیوارلری معناسنه وجول عقله وادراکه دخی دیرلر یقال

جهل

ماله جول ای عقل وعزیمة تمنعه مثل جول البئر الجهل جیمک فتحی وهانک سکونیله علمک
مقابلی الجهالة جیمک فتحیله کذلک علمک مقابلی یقال جهل فلان جهلا وجهالة من الباب
الرابع التجاهل تانک فتحی وهانک ضمیله جاهللک اظهار ایتمک بر نسنه‌یی بلورایکن تقول
تجاهل ای اری من نفسه ذلک ولیس به الاستجهال همزه‌نک وتانک کسریله برکسنه‌یی
استخفاف ایدوب جاهل عد ایتمک تقول استجهله اذا عده جاهلا واستخفه و فی
المثل نزو العرار استجهل العرار و عرار فانک ضمی ورائین مهملتین ایله یبان صغرنک

ولدی درکه هنوز رسیده اوله ونزوا رکک دشی اوز رینه چیرماق در یعنی
رسیده اولن چیر دغی کوروب اولمیانلر دخی چیره دفده کانه نکی رسیده اولنلرک
استخفافنی مؤدی اولور التجهیل علی وزن التکریم بر کمسنه یی جهله نسبت ایتمک
المجهلة میمک وهانک فتحی وجیمک سکونیله بر کمسنه یی جهل حمل ایدن دیو نسنه منه قولهم الولد
مجهلة المجهل میمک وهانک فتحیله شول بریه درکه انده علامت طریق اولمیه تقول رکبتها
علی مجهولها الجهلاء جیمک فتحی وهانک سکونی والفک مدیله بر لفظ درکه محل تاکیدده
استعمال اولنور ومنه قولهم کان ذلک فی الجاهلیة الجهلاء زیرا جهلاء جاهلیة لفظی
تاکید ایچون لفظندن بوردن مشتق اولمشدر وتد واتد وهج هاج ولیلة لیلاء ویوم
ایوم دیدکلری کبی وتد قازغه وهج فتحتیله خرده بسنکه دیرلر

جیل

الجیل جیمک کسری ومدیله
ناسدن بر طائفه درکه مثلا الترک جیل والروم جیل دیرلر الجیلان جیمک فتحی ویانک
سکونیله عبد القیس قبیله سندن بر جماعت در وجیلان الحصی شول اوفاق طاشلر درکه
آنی یل شدت ایله اسکاین دوندرمش اوله

فصـــــل الحاء

جبل

الحبل حانک فتحی
وبانک سکونیله ایپ الحبال حانک کسری ایله جمعی ایپلر معناسنه الاحبل همزه نک فتحی
وبانک ضمی ایله کذلک جمعی وحبل عهد وامانه دخی دیرلر وامان ترجمه معناسنه قریب
معناسنه در وحبل وصاله دخی دیرلر بوسببدن اوزنی قومه حبل دیرلر رمل مستطیل
معناسنه وحبل العاتق بر سکردر اوموزده وحبل الورید بر طمردر بوینده وحبل الزراع
بر طمردر قولده وفی المثل هو علی حبل ذراعک ای فی القرب منک الحبلة حانک ضمی وبانک
سکونیله بر دیکنلو اغاج یمشی در وفی حدیث سعد لقد رأیتنا مع رسول الله علیه السلام وما لنا طعام

الا الحبلة

الا الحبلة وورق السمر وسمر بریه ده بر اغاجک اسمی در الحابل بانک کسریله
شول کلمه درکه ذکر اولنان حبله یی عشق اوتلار وحبله شول زینته دخی دیرلر نسا طائفه
سی طاقند ونی قلاده لره قلورلر الحبل حانک کسری وبانک سکونیله آفت وداهیه معناسنه
الحبول ضمتینله جمعی ذکر اولنان داهیه لر معناسنه الحبیل حانک فتحی وبانک کسری
ومدیله بر لفظ درکه حبیل براح دینلدکده اسد مراد اولور یقال للواقف مکانه کالاسد
لا یبرح حبیل براح الحبل فتحتیله قارنده اولان ولد حمل معناسنه یقال حبلت المرأة من
الباب الرابع الحبلی حانک ضمی وبانک سکونی والفک قصریله یوکلی عورت معناسنه
الحبالی حانک فتحی والفک قصریله جمعی یوکلی عورتلر معناسنه الحبالیات حانک ولامک
فتحی ایله کذلک جمعی وبونک جمعی حبالیات کلدی زیرا بونک ایچون افعل یوقدر پس صیغی کلمه
سنک جمعنه مخالف اولدی وبونک اصلی حبالی ایدی لامک کسریله زیرا هر جمع که اوتوکا وچنجی
حرفی الف در الفک عقبنجه کلن حرف مکسور اولور مساجد کبی وجعافر کبی اندن صکره الف
تانیثدن مقلوب اولن یائی الفه قلب ایدوب حبالی دیدیلر لامک فتحیله تاکه الفیله یانی
فرق اولنه نته کم صحاری ده مرور ایدی وبعض حبالی دخی حبلی کبی اوله ترک حرف ده
زیرا اکر یا الفه قلب اولنماسه ساقط اولوردی تنوین داخل اولدیغیچون نته کم جوارده
ساقط اولور الحبلیّ حانک ضمی وبانک سکونیله ویانک تشدیدیله حبلایه منسوب اولن نسنه
الحبلوی کذلک حانک ضمی ولامک فتحی ویانک تشدیدیله حبلایه منسوب اولن الحبلاوی
حانک ضمی وبانک سکونی ویانک تشدیدیله کذلک حبلایه منسوب اولن نسنه وابو زید
ایدی بهر طرنغلی اولن حیوانده حبلی دیرلر المحبل میمک وبانک فتحیله زمان حبل یقال

كان ذلك فی مجبل فلان ای فی وقت حبل امه به حبل الحبلة فتحتیله حملک یاورسی نتاج
النتاج وولد الجنین معناسنه وفی الحدیث نهی عن حبل الحبلة وبعض نسخه ده عن بیع الحبلة
واقع اولمشدر ظاهر بودر که نسخهٔ اولاده دخی مضاف مقدردر وحبلة کذلک اصحه بُدآ عِنَبْ
دیرلر قضیب الکرم معناسنه الاحبال همزه نک کسریله بوکلی فلماق القاح معناسنه یقال
احبله اذا القحه الحبلة حانک فتحی وبانک سکونیله کذلک اصحه بُدائی بعضی لغات اوزْ
الحبالة حانک کسریله طوزاق که اوکیله آو آولرلر الحابل بانک کسریله شول
کمسنه درکه طوزاق نصب ایدر وحابل اَرِشْ معناسنه ده کلور وفی المثل اختلط
الحابل بالنابل ونابل اوقجی درحه معناسنه المجبول میمک فتحی وبانک ضمی ومدیله شول
وحشی درکه طوزاغه طولشمش در الحابول علی وزن الکافور شول ایپ درکه انوکله
خرما اغاجنه چقارلر الاحتبال همزه نک وتانک کسریله طوزاق ایله آو آولماق المحبل
میمک ضمی وبانک فتحیله آت بلکی حردن یای فرس معناسنه حبال حانک کسریله بر رجلک
اسمی در طلیحة بن خویلد الاسدی اصحابندن الحنبل حانک وبانک فتحی ونونک
سکونیله قصیر القامه اولن رجل وکورک معناسنه ده کلور فرو کبی وبر رجلک دخی
اسمی در الحنتال حانک ضمی ونونک سکونی ایله خلوق بز معناسنه یقال ما اجد منه حُنْتالاً
ای بزآ وابو زید همزه ایله روایت قلورمالی عنه حنتأل دیدی بز معناسنه
الحنثیل حانک کسری وثاء مثلثه نک سکونی ویاء مثناتک فتحیله ممیع وزنی اوزره
طاغده بتن اغاجلردن بر نوع در وممیع موت معجله دیرلر وکاه اولور رجل قصیره
دخی حنبل دیرلر الحثالة حانک ضمیله اربه دن وبرغ دن وکلن قاب درو با لجملة
هر قاب

حثل

هر قاب صاحبی اولن نسنه دن پاک اولن جزء وانه دیرلر وحثالة الدهن
یاغک دبنه چوکن دردی درکویا که حثاله هر نسنه نک بره حازنه اطلاق اولنور الاحثال
همزه نک کسریله چبینک غداسن یره ماز قلماق نقول احثلت الصبی اذا اسأت غذاءه
الحجل حانک فتحی وجیمک سکونیله ایاق باغی قید معناسنه وخلخال معناسنه ده کلور و
حانک کسری دخی لغت در بو معنالرده الاحجال الفک فتحیله جمعی یقال انها لذات
احجال التحجیل علی وزن التکریم آتنک دورت ایاغی یا اوچ ایاغی ویاخود ایکی
ایاغی آق اولمقدر اکر بلکلرندن تجاوز ایدوب دیزلرین واکر بجالرین بکجه
ایسه زیرا خلخال بیرلری بونلردر یقال فرس محجل وقد حجلت قوائمه تحجیلا پس اق
اکر آتنک دورت اباغنده اولورسه محجل اربع دیرلر واکر تحجیل ایکی ایاقده
اولسه اکا محجل الرجلین دیرلر واکر بر ایاقده اولسه وبلکدن تجاوز قلسه
اکا محجل الیمنی یاخود محجل الیسری دیرلر واکر اوچ ایاغنده اولوب بر نده اولمسه
اکا محجل الثلث مطلق ید او مطلق رجل دیرلر یعنی اوچ ایاغی سکل بر ایاغی یاخود
بر الی خالی دیرلر واکر بر جانبده اولن الی وایاغی آق اولسه ممسک الایامن
مطلق الایاسر یاخود ممسک الایاسر مطلق الایامن دیرلر اکر بر الی و بر ایاغی
آق اولورسه خلاف اکا مشکول دیرلر و بو تعبیردن فهم اولنورکه ایکی الی
فقط یاخود بر الی فقط آق اولن آته محجل دینمیه لر و بر ایاغی آق اولسه محجل دیه لر
اکرچه جوهری اول کلامنده التحجیل بیاض فی قوائم الفرس او فی ثلث منها او
فی رجلیه دیوب رجل واحدی آق اولن محجل اولماسن اشعار ایتمشدر پس جوهری

حجل

کلامنک اوّلی ایله آخری بیننده نوع منافعه وار دُر **الجلان** فتحتینله ایاغی باغلی اولنلک یوریسی کبی یوریمک یقال حجل الطائر یحجل حجلا نا من الباب الاول والثانی وحجلان اثنای مشیده حجره ماغه دخی دیرلر سکرلینش دوه نک اوج ایاغی اوزره یوریسی کبی یاخود اوغلانک بر ایاغی اوزره یاخود ایکی ایاغی اوزره حجر ایرق یوریسی کبی **الاحجال** همزه نک کسریله دوه نک صول الیننک باغی جوز وب صاغ الینه باغلماق دُر تقول احجلت البعیر اذا اطلقت قیده من یده الیسری وشددته فی الیمنی **الحجلة** فتحتینله کلین اوی **الحجال** حانک کسریله جمعی کلین اولری معناسنه وکلین اوی شول اوَ دُرکه قماشلر ایله وتخت لر ایله وبرده لر ایله تزیین اولنه وحجله ایرکک کلککه دخی دیرلر که طیور قسمندندر **الحجل** فتحتینله جمعی **الحجلان** حانک کسری وجیمک سکوننیله کذلک جمعی **الحجلی** حانک کسری وجیمک سکونی والفک قصری ایله کذلک جمعی ایرکک کلککلر معناسنه وفعلی وزنی اوزره جمع کلمدی الّا ایکی کلمه بری ظربی که ظربانک جمعی دُر بر بدر اقچه جانور معناسنه وبری دخی حجلی دُر حجلک جمعنده وحجل دوه نک خرده لرینه دخی دیرلر صغار الابل معناسنه وحجله فتحتینله واحدینه دیرلر **الجلاء** حانک فتحی وجیمک سکونی والفک مدیله شول قیون دُرکه انجکلری اغارمش اوله وصاحب صراح حجلاء کوسفند سفید سُمها دیمشدر سهو دُر زیرا اسم طرناغه دیرلر حالا که جوهرینک عبارتنده واقع اولان اَوْظعنه لفظی انجکلر معناسنه دُر طرنقلر معناسنه دکل دُر **الجوجلة** حانک وجیمک فتحی و واوک سکوننیله شول کوجک شیشه دُرکه باشی واسع اوله **التجیل** کوز اچوب باقمق حجلت عینه تحجیلا اذا غارت **تجل**

تانک فتحی وحانک سکونی وجیمک ضمیله بر آتک اسمی دُرکه لبیدک شعرنده واقع اولمشدر

الحدل

حدل

الحدل حانک فتحی و دالک سکوننیله بر کمسنه یه ظلم ایتمکه میل ایتمک یقال حدل علیه یحدل حدلا من الباب الثانی اذا مال علیه بالظلم وحدل ظلمه میل ایدن کمسنه یه دخی اطلاق اولنور یقال رجل حدل غیر عدل **الاحدل** همزه نک و دالک فتحیله شول کمسنه دُرکه بر یانی اکری اوله بر او موزی اول بر او موزندن یوکسک اولمغله وشبانی ایندی احدل شول کمسنه دُرکه آنکا و موزلری وبوینی کوکسی اوزره حواله اوله **الحدلاء** حانک فتحی و دالک سکونی والفک مدیله شول یای دُرکه کریشی یری اننده زیاده جوقر اوله

حذل

الحذل حانک ضمی و ذالک سکوننیله ازارک کناری وکوملک کنارینه دخی دیرلر وفی الحدیث هاتی حذلک فجعل فیه المال الکثر نسخده فجعل فایله واقع اولمشدر وبعضنده نون ایله نجعل واقع اولمشدر ظاهر بو دُرکه وجه اوّله نظر فجعل کلام راویدن اولور ای قال هاتی حذلک الخ ووجه ثانیه نظر جواب امر اولوب تتمه حدیثدن اولور وبو معاهده صاحب صراح حذل میان پیراهن دیمشدر کنار پیراهن کرک دُر **الحذل** فتحتینله کوز قپاغنده سولجلر جقماغندن کربکلری دوکلمک یقال حذلت عینه تحذل حذلا من الباب الرابع اذا سقط هدبها من بثرة تکون فی اشفارها وحذل کذلک بر جنس دانه یه دیرلر که اندن ایتمک پشورلر **الحذال** حانک فتحی ایله بر جنس نسنه دُرکه سلم اغاجنک کوکندن جقر آنی سوت اجنده ایصلدوب اکل ایدرلر وابو عبید ایدی حذال شول قان کبی دُرکه سمر اغاجندن جقر انی اکل ایدرلر

حرجل

الحرجل حانک وجیمک ضمی

حرمل

وما بیننده رانک سکوننیله طویل معناسنه دُر **الحرمل** علی وزن جعفر شول دانه دُرکه

الکایوزرلکز دیرلرپیند معناسنه الاحزئلال بو فاری فالعاق ارتفاع معناسنه

یقال احزألت الابل فی السیر اذا ارتفعت واحزألّ الجبل اذا ارتفع فوق

حزبل

السراب الحزنبل حانک وزانک و بانک وما بینده نونک سکوننیله قصه اولوب

حسل

اعضاسی محکم اولن کسنه الحسل حانک کسری وسینک سکوننیله کلر یاوریسی که هنوز

یمرده دن جقمش اوله الحسول ضمتیله جمعی کلر یوریلری معناسنه ابا الحسل کلرک کنیتی

در ذکر اولنان معنادن مأخوذ در وعربلرک ضروب امثالنده درلا آتیک

سن الحسل دیدکلری که ابدًا معناسنه در زیرا حسلک دیشی اصلا دوشمز دنا والحبه

الحسیل حانک فتحی وسینک کسری ومدیله اوکوز یاوریسی ولد بقر معناسنه خزبورک

کندی لغتلرندن واحدی یوقدر الحسیلة حانک فتحی وسینک کذلک کسری ومدیله مؤنثی

اصمعی روایتی اوزره وحسیله خرمانک یرماز نه دخی دیرلر که انوک قورودی لذیذ

اولمادن قوریدی انی سوت ایله یاخود صو ایله ایصلدوب برمقدار لذیذ خرما قترلر

لذت بولسون دیو یقال بلّوا الناس تلک الحسیلة و بلّوا بلالها ایصلتماق معناسنه الحسالة

حانک ضمیله اریدنک وسائر حبوباتک دانه سندلری وکلن قابی درحثاله کبی وروزنا

فتحی وسبک؟

ومعنی المحسول میمک ضمی ومدیله رذالت اوزره اولن کسنه یقال حسله من الباب

الثانی اذا رذله ویقال حسل به ای حطه التحسیل علی وزن التکریم برکسنه تقصیر

ایدوب اوزن رذالته دوشرمک یقال فلان یحسّل بنفسه ای یقصّر ویرکب

بها الدناءة الحسکل حانک وکافک کسریله بر نسنه نک صغیر اولن ولدنه دیرلر صغیر

اولدغی جهتیله اکلدن کرک ولدا خیرا ولسون کرک اولماسون وصاحب صحاح

انی

انی صکره طوغان ولد معناسنه حمل ایتشدر سهودر وسهو اولدوغی عبارت

جوهریدن معلوم اولور شول کسنه یه که تراکیب عربیه ایله الفتی اولمنه

الحسکل حانک فتحی وکافک کسریله جمعی خرده یاوریلر معناسنه الحسکلة حانک وکافک

کسری وسینک سکوننیله کذلک جمعی ظاهر عبارت جوهریدن فهم اولنان بودر ولکن

مفرد بلاتاء اولوب جمع مع التاء اولماق خلاف مشهوردر مکرکه کمأة ایله کمأة کبی

اوله کمأ بلاتا واحد ومع التاء جمع دردیمشدر رشته کم باب همزه ده مرور ایتمشدر

حصل

التحصیل علی وزن التکریم بر نسنه یی حاصل قلماق تقول حصّلت الشیء تحصیلا

وتحصیل الکلام کلامی محصولنه ردایتمک الحاصل صادک کسریله والمحصول میمک فتحی

وصادک ضمی ومدیله بر نسنه نک باقی قلانی الحصایل حانک فتحی ویانک کسری ایله باقی

فلان نسنه الحصیلة حانک فتحی وصادک کسریله ومدیله واحدی باقی فلان نسنه معناسنه

المحصلة میمک ضمی وصادک کسری وتشدیدیله شول عورت درکه معدن طپراغندن تحصیل

ایدر الحصیل حانک فتحی وصادک کسری ومدیله بر اوتک اسمی در الحصل فتحتینله ذکر

اولنان اوتک طپراغندن اکل ایتمک ایله آتک قارنی آغریماق یقال حصل الفرس حصلا

اذا اشتکی بطنه من اکل تراب هذا النبت وحصل خرما قورغنه دخی دیرلر برک

اولمازدن وبری بجدندن امتیاز بولمازدن اول الحصلة فتحتیله واحدی الاحصال

همزه نک کسریله خرما اغاجی قورق کتورمک یقال احصل النخل الحصالة حانک ضمی ایله

خرمن یرنده باقی قلان دانه در خرمن کوتردکدنصکره که خرمن سوپرنتیسی اولور

الحوصلة حانک وصادک فتحی وواوک مابینده سکوننیله قوش قورصاغی وحوصله قوش

حظل

قوصاغن طولدرمغه دخی دیرلر یقال حوصل اذا املاء حوصلته یقال حوصلی و
طیری الحظل حانک فتحی وظانک سکونیله تصرفدن وحرکتدن منع ایتمک یقال حظل
علیه یحظل من الباب الاول وحظل یورین کمسنه بعضی یوریشنی کتم ایتمکه دخی دیرلر
یقال حظل المشی یحظل من الباب المذکور اذا کف بعض مشیه الحظل حانک فتحی وظانک
کسریله شول کمسنه درکه اهلی وزره انفاق اندوکی نسنه یی حساب ایدر الحظّال
حانک فتحی وظانک تشدیدیله بمعناه الحظلان حانک کسری وظانک سکونیله اسمدر
امساک اوزره اولمق معناسنه الحظلان فتحتیله غضبناک اولن کمسنه نک
یوریشی الحنظل حانک وظانک فتحی ونونک سکونیله قرغه دوکلکی که انکا ابو جهل
قاوونی دخی دیرلر وصاحب صراح حنظلی درخت تلخ ایله تعبیر ایتمشدر مناسب
دکلدر الحظل فتحتیله دوه قرغه دوکلکن چوق یمک یقال حظل البعیر من الباب
الرابع اذا کثر من اکل الحنظل الحظل حانک فتحی وظانک کسریله قرغه دوکلکن چوق
ییندوه الحظالی حانک فتحی والفک قصری ایله جمعیدر یقال ابل حظالی حنظلة حانک
وظانک فتحی ونونک سکونیله تمیم قبیله سنک اکرمی وافضلی اولن قبیله درکه انلره
حنظلة الاکرمون دیرلر انلرک باباسی حنظلة بن مالک بن عمرو بن تمیم در الحفل

حفل

حانک فتحی وفانک سکونیله قوم جمع اولمق وحفل یغمور کبی یغماغه دخی دیرلر
یقال حفلت السماء حفلا اذا جدّ وقعها وحفل برنسنه یی آچوب جلا ویرمکه دخی
دیرلر تقول حفلته ای جلوته وبو مقامده صاحب ترجمة المختار حفلی شهردن سورملکه
تعبیر ایتمشدر غلطدر جلوته کلمه سین کویا که عبارت جوهریده جلای وطن دن صنمشدر

وحفلی

حفل

وحفل قایرمق معناسنه ده کلور یقال حفلت کذا ای بالیت به ویقال تحفل به
الاحتفال همزه نک وتانک کسریله کذلک جمع اولمق یقال حفل القوم من الباب
الثانی واحتفلوا اذا اجتمعوا وحفل جمع اولن جماعته دخی دیرلر یقال عنده
حفل من الناس ای جمع وبو اصلنده مصدر ایدی واحتفال برنسنه آچلوب
مجلا اولمغه دخی دیرلر وصاحب ترجمة المختار احتفالی بر شهره کتمک ایله تعبیر
ایتمشدر غلطدر التحفّل فتحتیله وفانک ضمی وتشدیدیله کذلک آچلوب مجلا اولمق
وصاحب ترجمه بونده دخی غلط ایتمشدر ذکر اولنانلرده غلط ایدوکی کبی المحفل
میمک فتحی وفانک کسریله جمع اولنجق یر المحتفل میمک ضمی وفانک فتحیله کذلک جمع اولنجق یر
الحافل فانک کسریله شول نسنه درکه سوت ایله طولی اوله یقال ضرع حافل ای ممتلئ لبنا
وصو ایله طولی اولن دره یه دخی دیرلر یقال واد حافل وشعب حافل اذا کثر سیلهما
وشعب شینک کسریله طاغده اولن یوله دیرلر الحفالة حانک ضمی ایله برنسنه نی پاک
ایدرایکن دوکلن نسنه حثاله کبی در وزنا ومعنی یقال هو من حفالتهم ای ممن
لاخیر فیه منهم وبو اصمعی روایتیدر واصمعی یندی حفاله هر نسنه نک دونینه دیرلر
الحفلة حانک فتحی وفانک سکونیله برنسنه ده جدّ ومبالغه ایتمک یقال هو رجل ذو حفلة اذا
کان مبالغا فیما اخذ فیه وحفلة کوثری معناسنه ده کلور یقال جاؤا بحفلتهم ای باجمعهم
وحفله برنسنه ده اولن جدّ ومبالغه یه دخی دیرلر یقال اخذ للامر بحفلته اذا جدّ فیه

حقل

الحقلة حانک فتحی وقافک سکونیله شول اکین درکه بش اقلری طاغلمغه باشلیه صاقی قالنلمشدر
الاحقال همزه نک کسری ایله بمعناه یقال احقل الزرع وحقل کذلک پاک یره دیرلر

الحقلة حانك فتحي و قافك كذلك سكونيله واحدى بر قطعه پاك بر معناسنه و في المثل لاتنتج البقلة الا الحقلة واصمعى ايتدى حقله بر وجع دركه بطنده اولور وابو عبيده ايتدى بر وجع دركه اوتى طبراق ايله قارشق يمه دن حاصل اولور يقال حقلت الابل حقلة من الباب الرابع مثل رحم رحمة الاحقال همزه نك فتحيله ذكر اولنان مرضلر معناسنه وقاموس ده حقله نك بو وجه اوزره جمعى كلمسنه تعرض ايتمامشدر زيرا فعله وزننده غالب فعال در الحقيلة حانك فتحي و قافك كسرى و مديله تازه اوت بيمكدن بغرسقده حاصل اولن صو در حقيل حانك فتحي و قافك كسرى و مديله بر موضعك اسمى در المحاقلة ميمك ضمي و قافك فتحيله سنبل ده اولن دانه يى حالا در انبار اولن دانه بر بيع ايتمك دركه بوندن نهى اولنمشدر الحوقلة حانك و قافك فتحيله والحيقال حانك كسرى و مديله بر كمسنه زياده پير اولدقده جماعه قادر اولمامقدر وحوقله سوليك اولن ذكره دخى ديرلر جوهرى ايتدى متاخرين دن بعضى حوقله يى فاىله زعم ايدوب بيوك اولن ذكر باشى در حفل دن ماخوذ در ديمشدر بو مسموع دكلدر ديدى و هم جوهرى ايتدى بن ابو الغوث دن سوال ايدوب حوقله نه در ديدم ايتدى حوقله زياده پير اولن كمسنه نك ذكرى در

حقل —

الحكل حانك ضمي و كافك سكونيله اوازى اشدلميان نسنه قرنجه كبي مثلا الحكلة حانك ضمي و كافك سكونيله كلام قارشق اولوب فهم اولنمامق يقال في لسانه حكلة اى عجمة لايبين الكلام الاحكال همزه نك كسريله خبر مشكل اولمق قراءة روايتى اوزره يقال احكل على الخبر اذا اشكل الاحتكال همزه نك و تانك كسريله كذلك مشكل اولمق يقال احتكل الخبر اذا اشكل الحنكل حانك

وكافك

وكافك فتحي وما بينده نونك سكونيله قصير القامه اولوب دنى الصنع اولن كمسنه

حلل

الحل حانك فتحي و لامك تشديديله دوكم چوزمك تقول حللت العقدة احلها حلا من الباب الاول اذا فتحها وحل قونمقه دخى ديرلر نزول معناسنه الحلول ضمتيله كذلك قونمق وحلول قربان شول موضعه ايرشمكه دخى ديرلركه انده اوك ذبحي حلال اولور يقال حل الهدى يحل حلولا اذا بلغ الموضع الذى تحل فيه نحره و حل العذاب يحل ديرلر باب ثانيدن وجب معناسنه و يحل ديرلر باب اولدن ينزل معناسنه و بو ايكي قراءت اوزره در معنى اوزره و لذى بارى تعالينك فيحل عليكم غضبي ديدوكي قولي و اما فيحل قريبا من دارهم ديدوكي حنوز ضمله قراءت اولنمشدر نزل معناسنه وحلول دن حال اولمغه دخى ديرلر يقال حل الدين يحل حلولا من الباب الثاني المحل ميمك و حانك فتحيله بمعناه ايضا يقال حل بالمكان حلا وحلولا ومحلا اذا نزل نزولا ومحل نزول اولنان مكانه دخى ديرلر و حللت القوم و حللت بهم دخى ديرلر معناى واحد اوزره وحل شيء لغتي باغنده دخى ديرلر الحل حانك كسريله حلال كه حرامك مقابلي در يقال هو حل و بل و بل رزق حلاله ديرلر وحل احرامدن چقماغه دخى ديرلر يقال رجل حل من الاحرام اى حلال و يقال انت حل وانت حرم و حل مكه مشرفه ده حرمدن طاشره اولن يره دخى ديرلر وحلا ديرلر يمين استثنا قلمغه معناسنه يقال استثنى يا حالف اذكر حلا الحلة حانك كسريله قونب اوتران كمسنه قوم كه كثرت اوزره اوله لر يقال قوم حلة اى نزول وفيهم كثرة وحلة قربانى محلنه ايرشمكه دخى ديرلر يقال حل الهدى وحله محله معناسنه دخى

کلور یقال هو فی حِلّةٍ صدقٍ ای بمحلّة صدقٍ الحلال حانک کسریله کذلک قونب
اوتران قوم یقال حیٌّ حلال وحِلال دخی دوه پالانی معناسنه دخی دیرلر المحالّة میمک
وحانک فتحیله قونمق منزلی المحلال میمک کسری وحانک سکونیله شول مکاندر که اکا قوم
نزول ایتمه‌دن خالی اولمیالر المحلّ میمک فتحی وحانک کسریله شول موضعدر که انده قربان
بوغزلنور منه قوله تعالی حتی یبلغ الهدی محلّه ومحلّ الدین دینک مدتی نهایت بولدغی
زمان الحلل حانک ضمی ولامک فتحیله عین بردلری در الحلّة حانک ضمی ولامک فتحله
ازار ایله رداء در حلّه یه حلّه دینمز ایکی ثوب اولمینجه الحلیل حانک فتحی ولامک کسری
ومدیله زوج الحلیلة علی الوزن المذبور زوجه وحلیل حلیله دیرلر بر اوده حلول
ایدنلره یقال هذا حلیله وهذه حلیلته لمن یحالّه فی دار واحدة الاحلیل همزه‌نک کسری
وحانک سکونی ولامک کسری ومدیله سیدکی یولی مخرج بول معناسنه ومه‌دن سوت
چقدوغی یره دخی دیرلر مخرج لبن معناسنه الحلال حانک فتحیله حرامک مقابلی در تقول
حلّ لک الشیء یحلّ حلًّا وحلالا من الباب الثانی وحلال محرم احرامدن چقمغه دخی دیرلر
یقال حلّ المحرم یحلّ حلالا من الباب المذکور وعورت عدتدن چقماغه دخی دیرلر وگاه
اولور حُلّ دیمک محلنده فعل ماضی اولمق اوزره حَلّ دیرلر حانک کسریله وبونده ایکی احتمال
واردر یا بودر که حلّ اصلنده صیغهٔ مجهول اولوب لامک کسری ماقبلنه نقل اولنمش اوله
یاخود کسر صریح اولمیه اشمام طریقیله اوله قیل دخی روم اولدیغی کبی وبوا وسلوب
اوزره استعمال ایدنلر بعض کلمه‌لرده دخی لغتلری بوموال اوزره در شدّ وردّ کبی
الاحلال همزه‌نک کسریله قوندرمق انزال کبی واحلال حلال قلمغه دخی دیرلر تقول احللت له

الشیء

الشیء اذا جعلت له حلالا واحلال عورتی ارینه حلال قلماغه دخی دیرلر یقال احلّت
المرأة لزوجها واحلال محرم احرامدن چقمغه دخی دیرلر حل معناسنه لغتدر واحلال
حرمدن حله چقماغه دخی دیرلر یاخود عهده اولنمیثاقه چقماغه دیرلر واحلال شهور حلّه
داخل اولماغه دخی دیرلر احرام اشهر حرمه داخل اولماغه دیدکلری کبی واحلال قیونک
ممه‌سنه سوت نازل اولماغه دخی دیرلر طوغماقسزن واحلال کندی نفسنه عقوبتی واجب
قلماغه دخی دیرلر یقال احلّ بنفسه اذا استوجب العقوبة المحلّلان میمک ضمی وحانک
کسریله چولمک ودکرمان معناسنه در ابو یوسف روایتی اوزره المحلّات میمک ضمی و
حانک کسریله جمعدر چولمک ودکرمان وقوغه وبچاق وبالته معناسنه یعنی بر کمسنه که انک
قتنده بو آلتلر جمع اوله بر قتنده حلول ونزول ایتسه‌ده او اولور والا بر قومه قریب
یبرده نزول ایتمک لازم اولور تا که انلردن ذکر اولنان ادوات بعضن استعاره
ایده‌لر المحلّل فی السبق میمک ضمی ولام اولک کسری وتشدیدیله ایکی اوکدل قوپان
کمسنه‌نک ارەسنه کیرن کمسنه‌یه دیرلر بر حیثیتله که اگر کجراپسه اوکدلی الدواگر کجلوراپسه
غرامت چکمیه المحلّل فی النکاح وزن مذبور اوزره شول کمسنه در که اوچ طلاق
بوش اولن عورته تزوج ایدوب اولنه زوج اوله حلال اولسون دیو المحلّ میمک فتحی
ولام اولک فتحی وتشدیدیله شول مکاندر که انده خلایقک حلولی چوق وارتق اوله
الاحتلال همزه‌نک وتانک کسریله بر محله نازل اولمق یقال احتلّ اذا نزل التحلّل
فتحیله ولام اولک ضمی وتشدیدیله یمینده استثنا قلماغه دیرلر یقال تحلّل فی یمینه
اذا استثنی الاستحلال همزه‌نک وتانک کسریله بر نسنه‌یی حلال عدّ ایتمک یقال استحلّ الشیء

اذا اعزه حلالا الحلحلة على وزن الزلزله بر قومى يرنده اپرموغ تقول حلحلت القوم اذا ازعجتهم عن موضعهم وحلحله نا قه يى سوروب زجرا تمكه دخى ديرلر تقول حلحلت بالناقة اذا قلت لها حَل بالتسكين كه حل ناقه يى سورمه ده استعمال اولنور وناقه يى سورمه ده حلٍ دخى ديرلر حالة وصل ده تنوين ايله التحلحل على وزن التزلزل بر كمسنه مكانندن زائل اولمغه ديرلر يقال تحلحل عن مكانه اى زال الحلاّن حانك ضمى ولامك تشديديله انه قرنندن النان اوغلق نته كم باب نونده كلور ان شاء الله التحليل على وزن التكريم حلال قلماق التحلّة تانك فتحى وحانك كسرى ولامك تشديديله بمعناه يقال حللته تحليلا وتحلّة كما تقول غررته تغريرا وتغرّة وعربلر بك تحلّة القسم ديدكلرى يمين الّا و بر دكى مقدارى دېمك اولور تقولون فعلته تحلّة القسم اى لم افعله الا بقدر ما حللت به يمينى ولم ابالغ وفى الحديث لا يموت للمؤمن ثلثة اولاد فتمسّه النار الا تحلّة القسم اى قدر ما يبرّ الله تعالى قسمه فيه بقوله وان منكم الّا واردها كان على ربك حتما مقضيا يعنى خداى تعالى هر كسى آتش جهنمه وارد قلماسى مقرر قلمشدر آتش جهنمه اولادى اولن مؤمنك مقدارى نتى بوكلو اولور بوندن زياده اولماز و بوندن صكره هم مبالغه اولمايان نسنه يه تحليل ديرلر يقال ضربته تحليلا الحلل بفتحتين اولا دوه نك لرنده ضعف اولماقدر و اكر ضعف ديزلرنده اولسه اكا طرق ديرلر فتحتين ايله الاحل همزه نك وحانك فتحيله شول دوه در كه آنك قچلرنده ملامت واسترخا اوله و بو حيوانده مذموم در اما عورتده مذموم دكلدر الحلاحل حاء اولك ضمى وحاء ثانينك كسريله شول اولى در كه صاحب وقار اوله سيد ركين معناسنه

الحلاحل

حمل

الحلاحل حاء اولك فتحى وحاء ثانينك كسريله جمعى صاحب وقار اولن اولولر معناسنه الحمل حانك فتحى وميمك سكونيله كوترمك تقول حملت الشىء على ظهرى احمله حملا من الباب الثانى ومنه قوله تعالى حملت حملا خفيفا وحمل اسم معناسنه دخى كلور قارنده واغاج باشنده اولن ميوه معناسنه الحمل حانك كسرى وميمك سكونيله ارقه يه وباشه كوترلن نسنه يه ذكر اولنان ابن السكيت روايتى اوزره در الحامل ميمك كسريله يوكلى عورت الحاملة كذلك ميمك كسريله بمعناها يقال امراة حامل اذا كانت حبلى شول كمسنه كه حامل ديمشدر بو صفت نسا طائفه سنه مخصوص صفت اولوب تاء تأنيثه احتياج اولمغنه بناء ديمشدر وشول كمسنه كه حامله ديمشدر حملت اوزرينه بناء قلوب حملت فهى حامله ديمشدر فيح عورت ارقه سى اوزره يا باشى اوزره بر نسنه كوترسه اول وقتده حامله ديرلر حامل ديمزلر زيرا ما بوتانيث فرقه احتياج اولن يرده لازم اولور بو ذكر اولنان اهل كوفه قولى در واما اهل بصره بو ذكر اولنان اصل مقرر دكلدر ديرلر زيرا طائفه عرب رجل ايّم وامراة ايّم ديرلر زوجسز معناسنه و رجل عانس وامراة عانس ديرلر اشتراك وارايكن وامراة مصبية وكلبة مجريّة ديرلر اولاد طوغان عورت واولاد طوغران كلب معناسنه اشتراك يوق ايكن بس اهل بصره ايتدى صواب بو در كه ايده لر حامل و طالق وحائض و بونلرك اشباهى اوصاف مذكره در كه بونلر ايله اناث صفتلنمشدر نته كم ربوه اورنه بو بلى رجل معناسنه و راويه مبالغه ايله روايت قلجى رجل معناسنه و جحاده جوق نكاح ايدجى رجل معناسنه اوصاف مؤنثه در كه بونلر ايله ذكور صفتلنمشدر ابن دريد ايتدى حمل الشجره ده ايكى

لغت وار دربری حانك فتحی و بری حانك کسری در وحمل قومق معناسنده افساد ایتمکه ده دیرلر تقول حملت علی بنی فلان اذا اَرَّشت بینهم وارش افساد ایتمکه دیرلر پس معنادر بو معنانك تعبیرنده و دست دادن دیدوکی صواب اولمامق ظاهردر وحمل بر کمسنه کندی نفسنه زحمت ویرمکه دخی دیرلر یقال حمل علی نفسه فی السیر اذا اجهدها فیه وحمل نازکوترمکه دخی دیرلر تقول حملت ادلاله الحملة فتحتیله حاملك جمعی کوتیرجیلر معناسنه یقال حَمَلَةُ العرش وحملة القرآن الحملة حانك فتحی ومیمك سکونیله هجوم ایتمك یقال حمل علیه فی الحرب حملة الاحتمال همزه نك وتانك کسریله نازکوترمك تقول احتملت ادلاله واحتمال کوجمك معناسنده کلور ارتحال کبی یقال احتملوا یعنی ارتحلوا الحمل فتحتیله قوزی برج معناسنه وبرج لسان فارسی اوزره بره معناسنه در الحملان حانك ضمی ومیمك سکونیله جمعی قوزیلر معناسنه وحمل کوکده اولن برجه کَریك اولنه دخی دیرلر الاحمال همزه نك کسریله یوك یوکلتمکه معاونت ایتمکه دیرلر تقول احملته اذا اعنته علی الحمل واحمال ناقه یوکلی اولمادن سوت کتورمکه دخی دیرلر یقال الناقة احملت الناقة اذا نزل لبنها من غیر حبل و عورته دخی استعمال اولنور المحمل میم اولك ضمی ومیم ثانینك کسریله ذکر اولنان وجه اوزره سوت کتورن ناقه الاستحمال همزه نك وتانك کسریله بر نسنه نك کوترمسن طلب ایتمك تقول استحملته اذا سألته ان یحملك التحمیل علی وزن التکریم بر نسنه یی کتورمك تکلیف ایتمك یقال حملته الرسالة ای کلفته حملها الحمالة حانك فتحیله کفیل اولمق تقول حملت به حمالة اذا کفلت وبر قومدن چیقلن دیته یاخود غرامته دخی دیرلر التحمل

فتحنیله ومیمك ضمی وتشدیدیله بر نسنه یی کوترمك تقول تحمل الحمالة اذا حملها و تحمل کوچمك معناسنده کلور تقول تحملوا اذا ارتحلوا التحامل تانك فتحی ومیمك ضمیله میل ایتمك یقال تحامل علیه اذا مال و تحامل بر زحمتی نفسی اوزرینه الغه دخی دیرلر تقول تحاملت علی نفسی اذا تکلفت الشیء علی مشقة المتحامل میم اولك ضمی ومیم ثانینك فتحیله اسم مکان اولور ومصدر دخی اولور تقول فی المکان هذا متحاملنا وتقول فی المصدر ما فی فلان متحامل ای تحامل المحمل میم اولك فتحی وثانینك کسریله طیانجاق یر یقال ما علی فلان محمل ای معتمد ومحمل یوکلو طواره دخی دیرلر ومنه محامل الحاج المحمل میم اولك کسری وثانینك فتحیله مرجل وزنی اوزره قلچ باغی علاقة السیف معناسنه و بو شول قایشدر که قلچ طاقنالنکسنه انی بوینه طاقر ومرجل توجدن اولن چوملکه دیرلر الحمالة حانك کسریله قلچ باغی علاقهٔ سیف معناسنه محمل کبی الحمایل حانك فتحی و یانك کسریله جمعی قلچ باغلری معناسنه بو ذکر اولنان خلیل قولیدر واصمعی ایتدی حمایل سیفك کندی لفظندن واحدی یوقدر زیرا انوك واحدی محمل در وحماله طلیحة الاسدیك اتنك اسمیدر الحمول حانك فتحی ومیمك ضمی ومدیله مفعول دوه در که اوزرینه یوك اوررلر وکذلك بر طوار که قبیله اکا یوك اورر ککرك حمار کرك غیری اکا حموله دیرلر کرك اوزرینه اولسون کرك اولماسون وصیغه فعول که بمعنی مفعول اوله اکا هاء تانیث داخل اولور الحمولة ضمتیله یوکلر احمال معناسنه الحمول ضمتیله بلا هاء شول دوه لردر که انوك اوزرینه محفه لر اوله کرك اول محفه لرایچنده نسا اولسون کرك اولماسون ابو زید روایتی اوزره الاحمال همزه نك فتحیله بنی یربوعدن بر جماعتك ادیدر که انلر ثعلبة وعمرو

فصل

وحارث در الحمیل حانك فتحی ومیمك كسری ومدیله شول كمسنه دركه كندی تولاتنده
صغیرا الكتورلمش اوله ولایت اسلامده طوغمیه وحمیل سیل كتوردكی سیلنتی‌یه دخی
دیرلر وحمیل كفیله دا و غول ابدلن كمسنه‌یه دخی دیرلر الحومل حانك ومیمك فتحیله
بر موضعك اسمی در الحول حانك فتحیله حیله وقوت معناسنه وحول بیله دخی دیرلر سنه

حول

معناسنه وحول یل گچمك معناسنه ده كلور یقال حال علیه الحول من الباب الاول
اذا تم ویقال حالت الدار وحال الغلام اذا اتی علیه حول وبو یای اوكی حالدن
دونب معوج اولمغه دخی دیرلر ولونی متغیر اولوب قرارمغه دخی دیرلر یقال حال
لونه اذا تغیر واسود وحول بر مكاندن بر مكانه انتقال اتمكه دخی دیرلر یقال
حال الی مكان آخر یحول حولا اذا تحول وتحرك معناسنه ده كلور یقال حال الشخص
اذا تحرك وكذلك كل متحول عن حالته وتحول جوره معناسنه ده كلور یقال قعد واحوله
وحواله وحولیه وحوالیه ولا تقل حوالیه بكسر اللام الحولی حانك فتحی وواوك سكونی
ویانك تشدیدیله بتون طرنقلی حیوانك ولدی اول سنه ده الحولیه وزن مزبور
اوزره مؤنثی الحوالیات حانك فتحی وواوك سكونی ویانك تشدیدیله جمعی الحوول
ضمتیله بر كمسنه چهره یوب طارك ارقه‌سنه بنمك یقال حال فی متن فرسه حوولا
اذا وثب وركب وحوول عهددن دونمكه دخی دیرلر یقال حال عن العهد حوولا
ای انقلب وبر نسنه مابینه حائل اولمغه دخی دیرلر یقال حال الشیء بینی وبینه
یحول حوولا اذا حجز الحیال حانك كسریله ناقه‌یه اركك اشوب حامل قالمامغه دیرلر
وخرما اغاجنه اركك خرمادن نسنه اصوب ایمش وبرمامغه دخی دیرلر یقال حالت

الناقة

الناقة حیالا اذا ضربها الفحل فلم تحمل وكذلك النخل وحیال شول دوه‌لره دركه ذكر
اولنان وجه اوزره اوله یقال هی ابل حیال بس حیال حایلك جمعی اولور نایله
نیام كبی الحیائل یانك كسریله یوكلی قالمیان دوه وحائل شول ناقه‌یه ورسنه
دیرلركه دیشی اوله زیرا ناقه طوغردوغی كبی ولدی مذكرلك ومؤنثلك ایله
موصوف اولمغه صالح اولور مذكر اولور ایسه سقب مؤنث اولور ایسه حائل دیرلر
یقال نتجت الناقة حائلا حسنة ولا افعل ذلك ما ارزمت ام حائل وارزام راء
مهمله وزاء معجمه ایله ناقه ولدی حنین ایدوب چاغرمق در وحیال بر نسنه نك مقابلی
یقال قعد حیاله وبحیاله ای بازائه واصله الواو الحول حانك ضمی ومدیله حائلك
جمعی در یوكلی قالمیان ناقه‌لر معناسنه وتحن حائل حول اضافت ایله استعمال اولنه
كلمك ایل دخی حامل قالمیان دوه‌یه دیرلر یقال حائل حول اذا لم تحمل السنة المقبلة
ایضا الحولل حانك ضمی ومدی ولام اولك فتحیله بو دخی حول كبی دركلمك ایل یوكلی
قالمیان معناسنه حالت اضافتده تعول حائل حولل نته كم باب طاده عائط
عوط وعوطط تعبیرنده مرور ایتمشدر وعائط كذلك یوكلی قالمیان در الحولة
حانك ضمی ومدیله آفت داهیه معناسنه الحول حانك ضمی وواوك فتحی وتخفیفیله
وقاموس ده واوك سكوننه دخی اشارت اولنمشدر حوله‌نك جمعی در یقال
هو حولة من حول الدهر ای داهیة من الدواهی الحولاء حانك ضمی وواوك فتحی
والفك مدیله ولدك باشنده شول دری دركه ولد طوغدیغی حینده بله طوغر كه ایچنده
یوكلری وقرمزی ویاشل الاجه‌لری وار در ابو زید ایتدی حولاء شول صویه دیرلركه

ولدک باشی ایله بله جغز طوغدیغی حینده و بو بنده بر لغت دخی وار درکه اول
حانک کسری و واوک فتحی والفک مدی در خلیل ایتدی کلام عربده فعلاء یوقدر حانک
کسری و واوک فتحی ایله الاحولاء و عنباء و سیراء که عنباء عنب ده لغت در و
سیراء برجنس درکه انده خطوط وار در الحالة لامک تخفیفیله کبغیث انسان الحال
جمعی الاحوال همزه نک فتحیله کذلک جمعی الحال علی وزن البال حاله نک کذلک جمعی وحال
قره بالچیغه دخی دیرلر و فی الحدیث ان جبرئیل قال اخذت من حال البحر فحشوت فمه
یعنی فرعونک اغزینی دریانک قره بالچیغیله طولدردم وحال شول عربه جکه دخی دیرلر
که اوغلانجقلر یوریمکه باشلدقده آنوکله اوزرینه قویوب یوریدرلر وشول ثوبه
ده دیرلر که انسان انی ارقه سی اوزره کوترر وحال آنک ارقه سنک اورته
یرنه یعنی تکلتلکنه دخی دیرلر التحوّل فتحتیله و واوک ضمی وتشدیدیله بر یردن
بر یره انتقال اتمک و تحول بر نسنه ارقه یله بینز کوترمکه دخی دیرلر یقال تحول
الرجل اذا حمل الکارة علی ظهره وکاره ارقه یه کوترلن بزه دیرلر و تحول حیله اتمکه
دخی دیرلر یقال تحول الرجل اذا احتال من الحیلة الحول حانک کسری و واوک فتحیله
اسم در انتقال معناسنه منه قوله تعالی خالدین فیها لا یبغون عنها حولا الاحالة
همزه نک کسریله محال معناسنه سویلمک یقال احال الرجل اذا اتی بالمحال و تکلم به و احاله
چجره یوب ارقه سنه بنمکه دخی دیرلر یقال احال فی متن فرسه مثل حال اذا وثب
ورکب و احاله بر نسنه نک دوه سی ارتمک ایله جمع اولوب حاصل قالمامغه دخی دیرلر
یقال احال الرجل اذا حالت ابله فلم تحمل و احاله بر نسنه یی اورمغه توجه اتمکه دخی دیرلر

یقال

یقال احال علیه بالسوط یضربه اذا اقبل و فی المثل تجنب روضة و احال یعدو
یعنی وسعت معاشی ترک ایدوب تعب و مضایقه یی اختیار ایتدی و احاله بیلدونمکه
دخی دیرلر یقال احال علیه الحول ای حال و احالت الدار و احولت اذا اتی
علیها حول و کذلک الطعام و غیره و احاله بر نسنه بر مکانده بر ییل اوترمق یقال احال
بالمکان و احول اذا اقام حولا و بو کسائی روایتی در و احاله قوغه دن صو
دوکمکه دخی دیرلر یقال احال الماء من الدلو اذا صبه و قلبها المحیل میمک ضمی و
حانک ضمی و مدیله والمحول میمک ضمی و واوک کسریله اوزرینه بر ییل کچمش نسنه و احاله
دین حواله قلمغه دخی دیرلر یقال احال علیه بدینه الحوال حانک فتحیله اسم در
بر نسنه یه دینی یوز اتمک معناسنه المحاولة میمک ضمی و واوک فتحیله بر نسنه یی طلب
ایتمک تقول حاولت الشیء اذا اردته الحویل حانک فتحی و واوک کسری و مدیله اسم
در طلب معناسنه التحویل علی وزن التکریم دوندرمک و دونمک معناسنه ده کلور
یقال حوله فتحول و حول ایضا بنفسه یقال حول الظل ای تحول فهو یتعدی و
و لا یتعدی المحالة میمک فتحیله حیله معناسنه یقال المرء یعجز لا المحالة و محاله حلو
معناسنه ده کلور منه قولهم لا محالة ای لا بد یقال الموت آت لا محالة الحولة
حانک ضمی و واوک فتحیله چوق حیله قلیجی کسنه الاحول همزه نک و واوک فتحیله
حیله سی چوق اولن کسنه یقال هو احول منک ای اکثر حیلة و احول شاشی معناسنه
ده کلور ما احوله فعل تعجب در حیله معناسندن الحول فتحتیله شاشی اولمق
یقال حولت عینه من الباب الرابع الاحولال همزه نک و واوک کسریله بشاشی اولمق

يقال احولت عينه احولالا الاحوال كوزى شاشى قلماق تعول احولتها انا الحول
حانك ضمى و واوك فتحى وتشديديله تصرفات امورده بصيرت اوزره اولن كسنه يقال
رجل حوّل اى بصير بتحويل الامور الحولىّ وزن مذبور اوزره آخرنده يا مشدده
ايله بمعناه يقال رجل حوّلىّ قلّبٌ الاحتيال همزه نك وتانك كسريله حيله قلماق واحتيال
حواله يى قبول قلماغه دخى ديرلر يقال احتال عليه بالدين من الحواله وبو معناى
صاحب مقصدك الاحتيال حواله بذيرفتن ديدكى مؤيّد اولاغى صاحب
ترجمه مختارك محتال حيله ايدنجى وحواله ايدنجى ديدكى مخالف اولدغى ظاهر اوكور
وبالجمله محيل مديون اول اولور ومحتال حواله قبول ايدن طالب دين اولور
ومحتال عليه مديون ثانى اولور ومحتال به نفس دين اولور وبعض محيل ايله محتال
راهن ايله مرتهن كبى اولور زعم جوهرينك احتال عليه بالدين ديدوكى كلامك
ظاهرى بزعم ذكر ايدوكمزه مخالف كورنور اما عليه كلمه سى مديون ثانيه نظرا ونجه
كلام تمام اولور الاستحالة همزه نك وتانك كسريله برنسنه نك شخصنه نظرا يتمك حركت
ايدوكنى بلمك ايجون واستحاله برنسنه محال اولماغه دخى ديرلر يقال استحال
الكلام لما احاله يعنى كلام محال اولدى محال نسنه تكلّم ايتدوكى حينده المستحيلة
دوز اولماين بير ارض معوّجه معناسنه وحديث مجاهدده واقع اولان ارض
مستحيله دخى بو معنايه دركويا كه استوادن اعوجاجه دونمشدر وباى ده
حیل
دخى حال بوبله در الحيلة حانك فتحى ويانك سكونيله جوق بكجى معز كثير معناسنه
الحيلة حانك كسرى ومدّيله اسم در احتيال دن حيله قلماق معناسنه وبواصلنده
واوی

واوی در الحيل حانك فتحى ويانك سكونيله قوت معناسنه يقال لاحيل ولاقوة
وبولغة فى لاحول الاحيل همزه نك ويانك فتحيله زياده صاحب اولن كسنه يقال
هو احيل منك واحول اذا كان اكثر حيلة ما احيله همزه نك ويانك فتحيله فعل تعجب
در حيله دن ما احوله معناسنه المحالة ميمك فتحيله والمحال ميمك ضميله حيله معناسنه در
ابو زيد روايتى اوزره كه مذبور ايتدى ماله حيلة ولامحالة ولااحتيال ولامحال
ديرلر بر معنايه فصـــل الخاء الخبل خانك فتحى وبانك سكونيله فساد معناسنه
در الخبول ضمتيله جمعى يقال لنا فى بنى فلان دماء وخبول يعنى قصاص نفس واردر
وال واياق كسمك واردر وخبل فساده ويرمك معناسنه ده كلور يقال خبله
يخبله خبلا من الباب الثانى اذا افسده الخبل فتحتيله جن معناسنه يقال به خبل
اى شىء من اهل الارض التخبّل على وزن التكرّم فاسد قلماق الاختبال همزه نك
وتانك كسريله كذلك فاسد قلمامق يقال خبّله واختبله اذا افسد عقله او عضوه يعنى
جرح اكا ضرر يتشدررسه المخبّل ميمك ضمى وبانك فتحى وتشديديله جرح طوتش
كسنه يقال رجل مخبّل كانه قد قطعت اطرافه ومخبّل بر شاعرك دخى اسمى در بنى
سعددن الخبل خانك فتحى وبانك كسريله شاشقون زمانلر دركه خلقك مالرى ضايع
قلوب معنايعه وبرمش اوله يقال دهر خبل اى ملتو على اهله المخبّل ميمك ضمى و
بانك كسرى وتشديديله دهرك اسمى در الخبال خانك فتحى وبانك تخفيفيله زحمت
ومشقت يقال فلان خبال على اهله اى عناء وخبال فساد معناسنه ده كلور
واما شول خبال كه حديث شريفده واقع اولمشدر كه بعض رلشى درمن قفا مؤمنا

بما لیس فیه وقفه الله فی ردغة الخبال حتی یجیٔ بالمخرج منه که بو حدیث شریفده
خبالدن مراد اهل ناردن اقن صاری صو در دیشلر در وقفا قذف
دیمک در سوکمک معناسنه وردغه فتحیله صولی بالجق وحتی یجیٔ بالمخرج منه قولندن
مراد حتی حقی ادا ولنوب عهده سندن چقنجه دیمک اولور وخبال کاه اولور
بر فرسک اسمی دخی اولور الاخبال همزه نک کسریله بر طواری سودی ایچون یاخود
غزا ایچون عاریت ویرمک یقال اخبلته ناقة اذا اعرته لینتفع بالبانها واوبارها
ختل
او فرسا یغزو علیه پس اخبال اکفا کبی اولور وزنا ومعنی الختل خانک فتحی وتانک
سکونیله الدتماق المخاتلة میمک ضمی وتانک فتحیله کذلک الدامق یقال ختله من الباب
الثانی وخاتله اذا خادعه التخاتل تانک واولکی فتحی وتانک ضمی ایله الداشماق تخادع
ختل
معناسنه الختلة خانک فتحی وتانک سکونیله کوبک ایله قاسق مابینی در الختلة فتحیله
خجل
بعنا هالغة فیها الخجل فتحیتله اوتانمقدن متحیر ومدهوش اولمق یقال خجل
خجلا من الباب الرابع الاخجال همزه نک کسریله خجل قلمق یقال اخجله غیره وخجل
غنی لغه صغنما یوب بر مازلق ایتمکه دخی دیرلر وفی الحدیث اذا شبعتن
خجلتن ای اشرتن وبطرتن واشر وبطر حرن وکوره اولمغه دخی دیرلر الخجل
خانک فتحی وجیمک کسریله وتنجی کمسنه یقال رجل خجل وبه خجلة ای حیاء وخجل او فی
چوق ییره دیرلر بر جنسیله اوتی بری بر بیله صارلشش اوله وفی حدیث ابی هریرة
ان رجلا ضلت له ابل فاتی علی واد خجل مغن معشب فوجد ابله فیه
خدل
ومغن کذلک اوتلی بر معناسنه دزغاین معجمه نک کسری ونونک تشدیدیله الخدل فتحیله

بیلک

بلک وطوبیغ فرموده اولمق الخدالة خانک فتحیله بمعناه الخدلاء خانک فتحی
ودالک سکونی والفک مدیله ستول عورت در بلکی وطوبیغی فرموده اوله یقال
امراة خدلاء اذا کانت بینة الخدل الخدلم خانک ولامک کسری ودالک مابینده
سکونی ومیمک زیاده سیله کذلک بلکی وطوبیغی فرموده اولن عورت الخدل خانک
خذل
فتحی ودالک سکونیله فرموده اولن نسنه یقال مخلخلها خدل ای ضخم الخذلان خانک
کسری وذال معجمه نک سکونیله عون ونصرتی ترک ایتمک یقال خذله خذلانا من الباب
الاول اذا ترک عونه ونصرته اصمعی ایدی بجی آهو سوریسندن ایرلسه خذل
دیرلر خذک وحشی اولن حیوان ولدی اوزرینه اولماغه دخی دیرلر یقال
خذلت الوحشیة اذا قامت علی ولدها ویقال هو مقلوب لانها هی المتروکة یعنی بعضیلر
ایتدی خذلان ذکرا ولنن کلامده معنای اصلی اوزره در لکن کلام مقلوب
در زیرا ترک نصرت ولد جانبندن در ام جانبندن دکل در التخاذل تانک فتحی ودالک
ضمی ایله بمعناه یقال تخاذلت الوحشیة الخ وتخاذل آیتی ضعیف اولمق معناسنه
دخی کلور یقال تخاذلت رجلاه اذا ضعفتا وتخاذل بری بریندن نصرتی ترک ایتمکه
دخی دیرلر یقال تخاذلوا ای یخذل بعضهم بعضا التخذیل علی وزن التکریم بر کمسنه یی
ترک نصرته حمل ایتمک یقال خذل عنه اصحابه تخذیلا اذا حملهم علی خذلانه الخذلة خانک
ضمی وذالک فتحی ایله همزه وزنی اوزره دائما ترک نصرت اوتهزره اولن کمسنه یقال رجل
خذعل
خذلة ای خاذل لا یزال یخذل الخذعل خانک وعین مهمله نک کسریله ومابینده ذال
خردل
معجمه نک سکونیله اچوچ اولن عورت احراجمقا معناسنه الخردل علاوزن جمع حبوبات

قسمندن معروف اولن دانه در الخردلة وزن مزبور اوزره واحدی وخردله
اتی اوفق طوغرمقه دخی دیرلر تقول خردلت اللحم اذا قطعته صغارا دال ایله ذال
خرمل
ایله لغت در الخرمل خانک ومیمک کسری وما بینده راء مهمله نک سکونیله احمق اولن
خزل
عورت در خذعل کبی در وزنا ومعنی الانخزال همزه نک وحانک کسریله کسلمک انقطاع
معناسنه یقال انخزل الشیء اذا انقطع الاختزال همزه نک وتانک کسریله بر نسنه دن
بر پاره کسوب الماق انقطاع معناسنه یقال اختزله عن القوم مثل اخترعه وزنا ومعنی
الخوزلی خانک فتحی وواوک سکونیله والفک قصریله والخیزلی وزن مذکور اوزره
برجنس یوریمکدر که اینده طاغنغلق وپریشانلق اوله خیزری کبی در وزنا ومعنی
خزعل
الخزعلة علی وزن الدحرجة اخسق یوریمک یقال خزعل فی مشیه اذا عرج الخزعال
خانک فتحی وزانک سکونیله اخسمق فرآء ایتدی کلام عربده فعلال بو قدر مفتوح الفا
مضاعف اولنلردن غیری الا بر کلمه که اول خزعال در یقال ناقة بها خزعال اذا کان
بها ظلع وثعلب قهقار کلمه سن زیاده قلدی کبری دوگمک معناسنه وسائر ناس اکا
مخالف قلوب قهقار کلمه سی دکلدر لسان عربده جاری اولن بلکه قهقر در دیدیلر و
ابو مالک دخی قسطال زیاده قلدی کم قسطال غباره دیرلر اما مضاعفده فعلال
وزنی چوق در زلزال قلقال کبی و قلقال تحریک معناسندن اسم در الخزعبیل خانک
ضمی وزانک فتحی وبانک کسری ومدیله باطل نسنه لر ورجری روایتی اوزره الخزعبلة
وزن مزبور اوزره شول نسنه در که انوکله قومی کولدرورلر یقال هات بعض خزعبیلاتک
خسل
المخسول میمک فتحی وخانک سکونی وسینک ضمی ومدیله رذیل اولوب دنی اولن کمسنه خائله و
حائله

حائله لغت در المخسل میمک ضمی وسینک فتحی وتشدیدیله کذلک رذیل اولن کمسنه
الخسّل خانک ضمی وسینک فتحی وتشدیدیله رذیل اولوب منفعته بیراهین کمسنه لر
الخسّال خانک ضمی وسینک تشدیدیله کذلک رذیل وضعیف اولن کمسنه لر یقال
خشل
رجال خسّل وخسّال ای ضعفاء الخشل خانک فتحی وشین معجمه نک سکونیله مقل
دیدکلری دارونک قروسی که اکا خرمای هندی ده دیرلر بعضیلر ایتدی خشل ذکر
اولنان دارونک چکردکی در الخشل فتحتیله بمعناه الخشلة خانک فتحی وشینک سکونیله
واحدی بر دانه مقل معناسنه وشینک فتحی دخی جائز در وخشل بلازکلرک وخلخالرک
باشلرینه دخی دیرلر وبعضیلر ایتدی خشل هر نسنه نک بیره مزینه دیرلر التخشّل فتحتیله
وشینک ضمی وتشدیدیله بر ماز اولماق یقال تخشّل الشیء الخنشلیل زنجبیل وزنی اوزره
خصل
اولن نسنه ماضی معناسنه یقال رجل خنشلیل اذا کان ماضیا الخصل
خانک فتحی وصادک سکونیله شول نسنه در که اوق آتشماده آتی اوکدل قورلر
یقال احرز فلان خصله واصاب خصله اذا غلب یعنی اوق اتمه ده غالب اولوب
اوکدلی السه وخصل اوق آتشمغه دخی دیرلر وخصل اوق اتمغه دخی دیرلر
تقول خصلت القوم خصلا من الباب الثانی الخصال خانک کسریله کذلک اوق
اتماق یقال خصلت خصالا ایضا التخاصل تانک فتحی وصادک ضمی ایله اوق آتشماق
ده اوکدل قومق یقال تخاصل القوم ای تراهنوا فی الرمی الخصلة خانک فتحی وصادک
سکونیله خوی الخصلة خانک ضمی وصادک سکونیله بر طوتم صاچ الخصل خانک ضمی وصادک
فتحیله اغاجک اطرافنده اولن بوداقلری که اشاغی صارقمش اوله الخصیل خانک فتحی وصادک

کسری ومدیله بر اَتْ درکه عضوده اولوب بر یدن ایرلامش اوله کرک اوبلغده اولان ات اولسون کرک بازوده اولان ات اولسون المخصل میمک کسری وضادک

خضل

فتحیله کسکین قلج سیف قاطع معناسنه مقصل کبی در وزنا ومعنی فا فا ایله وصاد مهمله ایله الاخضال همزه نک کسریله برنسنه یی یاش ایتمک تقول اخضلت الشیء اذا بللته الخضل خانک فتحی وضادک کسریله یاش اولن نسنه یقال شیء خضل ای رطب وخضل تازه اوته دخی دیرلر الخضیلة حانک فتحی وضادک کسری ومدیله چابرلو وچمنلو اولن یره دیرلر الاخضلال همزه نک وضادک کسریله برنسنه یاش اولماق یقال اخضلّ الشیء اخضلالا اذا ابتلّ الاخضیضال همزه نک کسری وضادک کسری ومدیله کذلک یاش اولماق یقال اخضوضل الشیء اذا ابتلّ الاخضیلال همزه نک کسری وضادک کسری ومدیله اغاجک بوداقلری وبیراقلری چوق اولماق یقال اخضالّت الشجرة اخضیلالا اذا کثر اغصانها واوراقها الخطل خانک وطاء مهمله نک فتحیله قولق دوشک اولماق

خطل

اذان مسترخیة معناسنه وخطل کلام فاسده دخی دیرلر که مشوش ومضطرب اوله وذکر اولنان وجه اوزره کلمات ایتمکه دخی دیرلر یقال خطل فی کلامه خطلا من الباب الرابع الاخطال همزه نک کسریله بمعناه یقال اخطل فی کلامه اذا افحش الخطلاء خانک فتحی وطانک سکونی والفک مدیله قولاغی دوشک اولان حیوان الخطل خانک ضمی وطانک سکونیله جمعی قولاغی دوشک حیوانلر معناسنه کرک قیون اولسون کرک کلب اولسون یقال ثلّة خطل اذا کان مسترخیة الاذان وثلّه ثاء مثلثه نک ضمی ولامک تشدیدیله سوری تکله معناسنه واخطل نام کسنه یه بومعنادن اخطل دیو تسمیه اولندی

الخطل

الخطل خانک فتحی وطانک کسریله شول کونْدُزْ درکه حرکت قیلور یقال رمح خطل ای مضطرب وخطل سریع الاحسان اولن جومرده دخی دیرلر یقال رجل جواد خطل اذا کان سریع الاعطاء الخیطل خانک وطانک فتحی ویانک ما بینده سکونیله پسی سنور معناسنه الخنطول خانک وطانک ضمی وما بینده نونک سکونیله اوزن اُولَن ذکروا اوزون اولن بُنیغُوزَه دخی دیرلر الخنطولة کذلک خانک وطانک ضمی ایله خناطیلک واحدی الخناطیل خانک فتحی وطانک کسری ومدیله صغر سورسی قطعان البقر معناسنه ودوه سوریلرنه دخی دیرلر الخیعل خانک وعین مهمله نک فتحی ویانک ما بینده سکونیله شول کوملک درکه آنوک یکلری یوقدر یقال قمیص خیعل ای لاکمّی له وکلمۀ لاکمّی له دن نون تثنیه دوشمشدر اضافت اجلی ایچون زیرا لام زائده در وبومثللو یرده لام حرف زاید اعتبار اولنمازنته کم لا ابا لک دیرلر لا عبد الکریم لا اباک محلنده لکن بونک حذفی جائزدر کلدر الا لام ایله سائر حروف جاره ایله حذف اولنماز سائری معنای اضافتی افاده ایتمدوکی ایچون الخیعلة علاوزن الدوجة یکنز کوملک کیدرمک التخیعل علی وزن التدحرج یکنز کوملک کیمک یقال خیعلته فتخیعل اذا البسته الخیعل فلبسه الخلّ خانک فتحی ولامک تشدیدیله سرکه که مطعومات

خلل

قبیلندندر یقال ما فلان بخلّ ولا خمر ای لا خیر فیه ولا شر کذا قال ابو عبید وخل قومده اولن یوله دخی دیرلر طریق فی الرمل معناسنه تذکیر وتانیث جائزدر یقال حیّة خلّ کما یقال افعی صریمة وصریمة صاد مهمله ایله قوم کسکننه دیرلر وخل رجل خفیفه دخی دیرلر که نحیف الجسم اوله وخل کهنه اولن ثوبه دخی دیرلر وخل اَتْ آزاولماغه دخی دیرلر قلت لحم معناسنه

کسائی روایتی اوزره الحلول ضمتیله بمعناه یقال حل لحمه یحل خلا وخلولا من الباب
الاول اذا قل وخف وخل دعاءی تخصیص ایتمکه دخی دیرلر یقال خمّ فلان فی دعائه
وخلّ ای خص وخل دوه یاوریسنک دیلن یارمغه دخی دیرلر انه سن امه‌سون دیو
تعول خللت لسان الفصیل اخلّه اذا شققته لئلا یرتضع ولا یقدر علی المص
وخل بردهیی خلالله اصلاح ایتمکه دخی دیرلر وفقیر اولمغه دخی دیرلر یقال
خل الرجل اذا افتقر وذهب ماله الخلة خانک فتحیله خوی خصلت معناسنه وخلّة
حاجت وفقره دخی دیرلر وخلّة ابن مخاض وبنت مخاضه دخی دیرلر اصمعی اولدیغی
اوزره که ابن مخاض بر یاشنده اولن دوه یاوریسی در یقال اتاهم بقرص
کانه فرس خلة وفرسن فانک وسین مهمله‌نک کسریله دوه ایاغنه دیرلر
خلّة ای الثلمة التی تترک وثلمه ثاء مثلثه‌نک ضمیله گدک معناسنه در وخلّة الکشی شراب
دخی دیرلر خمر حامضه معناسنه الخلة خانک ضمیله شور اولمیان یرده بتن اوت یقال
الخلة خبز الابل والحمض فاکهتها ویقال لحمها وخلّة دوستنه دخی دیرلر خلیل معناسنه
که انده مذکر ایله مؤنث برابر اولور زیرا خلّه اصلنده مصدر ایدی الخلولة ضمتیله کذلک
مصدر در دوستلق معناسنه یقال خلیل بین الخلة والخلولة الخلال خانک کسریله جمعی
دوستلق معناسنه قلّه ایله قلال کبی الخلّی خانک ضمی ویانک تشدیدیله شول دوه‌در که شور
اولمیان اوتی اوتلایه یقال بعیر خلّی وابل خلّیة المخلّة میمک وخانک فتحیله شور اولمیان
اوتی چوق اولن یر یقال ارض مخلّة اذا کانت کثیرة الخلة لیس بها حمض الخلة خانک
کسریله شول غلافه دیرلر که التون ایله یاغیری ایله منقش اولن قلچ قنلری آنوک ایچنه
قورلر

قورلر حفظ ایتسون دیو وخلّة کذلک شول قایشلردن یایک باشنه انوکله
حفظ ایدرلر وخلّة کذلک شول طعامه دیرلر که دیش اراسنده قلور وخل دوسته دخی
دیرلر صدیق معناسنه الخلل فتحتیله ایکی نسنه بیننده اولن اراغه دیرلر الخلال
خانک کسریله جمعی ارا العلم معناسنه جبل ایله جبال کبی وقرئ بها فتری الودق یخرج من
خلاله وخلله که بونلر ایله مراد شول بلوتده اولن ارا القلردر که اندن یغمور
خروج ایدر وخلل بر نسنه‌ده اولن فساده دخی دیرلر وخلال شول اغاج
پاره‌سنه دخی دیرلر که انوک ایله دیش اریدرلر وخلال شول اغاج پاره
لرینه دخی دیرلر که انوکله ا الاخلّة همزه‌نک فتحی وخانک کسریله جمع خلال لر
معناسنه وفی الحدیث اذا الخلال تبایع وخلال دوستلشماغه دخی دیرلر
مصادقه معناسنه الخلال خانک فتحیله خرما قورغنه دخی دیرلر که ابتدا ظهورنه
قریب وله الخلیل خانک فتحی ولامک کسری ومدیله دوست صدیق معناسنه
الخلیلة مؤنثی وخلیل شول فقیره دخی دیرلر که مختل الحال اوله الخلالة خانک
ضمیله والخلل خانک ضمی ولامک فتحیله والخلل خانک کسری ولامک فتحیله شول نسنه‌در که
دیش اراسندن چقر خلال ایله دیشی آریدرکن یقال فلان یاکل خلالته وخلله وخلله
ای ما یخرج من اسنانه اذا تخلل وبو بر مثل درکه طائفه عرب بیننده استعمال اولنور
والخلالة خانک ضمیله والخلالة خانک فتحیله والخلالة خانک کسریله دوستلق صداقت و
مودت معناسنه المخلول میمک فتحی ولامک ضمی ومدیله شول دوه یاوریسی در که انه سن
امه‌سون دیو دلنی یاردقلری ایچون ارق اوله وفی الحدیث ان مصدقا اتاه بفصیل

مخلول ای مهزول ومخلول مهزول معناسنه اولدیغنک وجهی ما تقدم دریعنی هزاله
سنق لسان سبب اولماق در الاخلال همزه نک کسریله فقیر قلمق یقال اُخِلّ به علی البناء
للمجهول اذا ذهب ماله وافتقر واخلال محتاج قلماغه دخی دیرلر یقال ما اخلّک
الی هذا ای ما احوجک واخلال دوه یی شور اولمایوب لذیذ اولن اوته اوتلماغه
دخی دیرلر تقول اخللت الابل اذا رعیتها فی الخلّة واخلال خرما اغاجی یمشی برماز
بتورمکه دخی دیرلر یقال اخلّت النخلة اذا اساءت الحمل وبو ابو عبیده روایتی در
جوهری ایدر بن ظن ایدرم که بو خلال دن مأخوذ در وخلال خرما قورغنه دیرلر
نته کم ابلح النخل وارطب النخل دیرلر خرما اغاجی قورق ایتدی ورطب ایتدی معناسنه
واخلال بر کمسنه یوردن ترک ایتمکه دخی دیرلر یقال اخلّ الرجل بمرکزه اذا ترک موضعه
التخلیل دعایی تخصیص ایتمکه دخی دیرلر یقال عمّ فلان فی دعائه وخلّ وخلّل اذا خصّ
وتخلیل سرکه طوتمغه دخی دیرلر وتخلّل خلاللماغه دخی دیرلر یعنی برماقلری صقلک
ارالغلرینه ادخال ایتمکه دخی دیرلر الاختلال همزه نک وتانک کسریله محتاج اولماق
یقال اختلّ الی الشیء اذا احتاج الیه ومنه قول ابن مسعود علیکم بالعلم فان احدکم لا یدری
متی یختلّ ای متی یحتاج الناس الیه بما عنده واختلال آرق اولماغه دخی دیرلر یقال
اختلّ جسمه اذا هزل واختلال اوق ایله صانجماغه دخی دیرلر یقال اختلّه بسهم اذا انتظمه
التخلّل فتحتیله ولام اولک ضمی وتشدیدیله بعد الاکل خلال ایله دیشی آرتماق وبر نسنه
تمام اولماغه دخی دیرلر یقال تخلّل الشیء اذا نفذ وتخلّل یغمور مخصوص بر یره یاغوب
عموم اوزره یاغمامغه دخی دیرلر یقال تخلّل المطر اذا خصّ ولم یکن عامّا وتخلّل بر جماعتک

ارالسنه

ارالسنه کرمکه دخی دیرلر تقول تخلّلت القوم اذا دخلت بین خللهم وخلالهم
وتخلّل خلاللنمکه دخی دیرلر تقول تخلّلت اذا فعلت التخلیل الخلخال خانک فتحیله
شول زینت درکه نساء طائفه سی ایاقلرینه طقارلر الخلاخیل خاء اولک
فتحی وخاء ثانینک کسری ومدیله جمعی الخلخل علی وزن العرعر ذکر اولنان معناده
خمل
لغت در یا خود مذکوردن مقلوب مقصور در الخمل خانک فتحی ومیمک سکونیله صچق
که بزک کنارینده اولور وخمل خالیه وهالیه دخی دیرلر طنفسه معناسنه الخمیل
خانک فتحی ومیمک کسری ومدیله شول اغاجلق درکه بر یرده مجتمع اولوب برلی بربینه
اولشمش اوله وخمیله شول قومه دخی دیرلر که اشجار بتوره اصمعی روایتی
اوزره الخمال خانک ضمی ومیمک تخفیفیله آغسق اولماق عرج معناسنه وابو عبید
ایتدی خمال دوه ایاغنده اولن شول آغسقلق درکه اکا نقض طمر کسمک ایله دوا
قلورلر الخامل میمک کسریله شول ساقط کمسنه درکه انک شرف ایله اشتهاری اولمیه
الخمول ضمتیله ذکر اولنان صفة اوزره اولماق یقال خمل خمولا من الباب الاول
الاخمال همزه نک کسریله بر کمسنه یی شرف ایله اشتهاردن ساقط قلماق تقول اخملته
خول
انا الخائل یانک کسریله بر نسنه یی حفظ ایدن کمسنه وخائل بر مالی کرکی کبی کوزدوب
رعایت ایدنه دخی دیرلر یقال هو خائل مال ای حسن القیام علیه الخول خانک
فتحی وواوک سکونیله حفظ ایتمک یقال فلان یخول علی اهله ای یرعی علیهم وخول
بر مالی کرکی کبی رعایت ایتمکه دخی دیرلر تقول خُلتُ المال اخوله اذا احسنت
القیام علیه الخال علی وزن المال بر نسنه یی کرکی کبی کوروب کوزدوب رعایت ایدن کمسنه

يقال هو خال مال الخوليّ خانك فتحى و واوك سكونى و آخرنده يانك تشديديله
بمعناه يقال هو خوليّ مال اى حسن القيام عليه و خال لياقت معناسنه ده كلور
يقال تخوّلت فى فلان خالا من الخير اى ادخلت وتوسّمت و خال انه قرنداشنه
دخى ديرلر طايى معناسنه و خال سنجاغه دخى ديرلر لواء معناسنه و برود ديدكلرى
قماشك بر نوعنه دخى ديرلر الخالة على وزن الحالة قز قرنداشنه ديرلر و خالة خالك
دخى جمعى كلور متكبّرلر معناسنه بابع ايله باعه كبى على ما يجئ الخؤولة خانك ضمى وهمزه نك
ضمى ومديله طايى اولماق يقال هو خال بيّن الخؤولة وبينى وبين فلان الخؤولة الاستخالة
همزه نك و تانك كسريله بركمسنه يى طايى ايدنمك الاستخوال همزه نك و تانك كذلك
كسريله بمعنا ها يقال استخل خالا غير خالك واستخول خالا غير خالك اى اتّخذه واستخوال
استخبال معناسنه ده كلور واستخبال باء موحّده ايله بركمسنه دن مال طلب ايتمك در نفعى ايله
منتفع اولوب اصلاح كير وصاحبنه رد ايتمك اوزره التخويل على وزن التكريم بركمسنه يه
بر نسنه يى تمليك ايتمك تقول خوّله الله الشئ اذا ملّكه اياه التخوّل فتحتيله و واوك ضمى وتشديديله
تعهّد معناسنه وفى الحديث كان النبى عم يتخوّلنا بالموعظة مخافة السّآمة
وسأمة ملالت معناسنه در واصمعى بو حديث شريفى يتخوّننا ديو روايت قلوردى
نون ايله كذلك يتعهّدنا معناسنه و تخوّل اصلاحه دخى ديرلر منه ما قالوا تعهّدت
الريح الارض اذا تعهّدتها وتخوّل علامه آكلا غه دخى ديرلر تقول تخوّلت فى بنى فلان
خالا من الخير اى اخلت وتوسّمت الخول فتحتيله خدمتكارلر معناسنه واحدى خائل در
مال اوزره طورن كمسنه معناسنه نته كم مرور ابتدى وخول كاه اولور خادم واحده

دخى

دخى اطلاق اولنور كركرك عبد اولسون كرك أمة اولسون و فرّآء ايتدى
خول خائلك جمعى و خائل چوبان در راعى معناسنه خولة خانك فتحى و واوك
سكونيله بنى كلب قبيله سندن بر عورتك اسمى در كه طرفه نام شاعر انى اشعارنده
مدح ايتمشدر الخولان خانك فتحى و واوك سكونيله يمنده بر قبيله نك اسمى در
احول اخول همزه نك و واوك فتحيله و آخرلرينك فتحى اوزره بنا سيله ايكى اسم در
كه بر اسم حكمنده قلنمشدر متفرقه معناسنه يقال تطاير الشرر اخول اخول اى متفرقا
واول شول شرر در كه تمرمش دمور دن طاغلور جلجله اورد قلرى حينده
ويقال ذهب القوم اخول اذا تفرقوا شتّى الخيال خانك فتحيله والخيالة كذلك
خانك فتحيله بركمسنه نك شخصى دركه واقعه عالمنده بركمسنه يه لايح اولور طيف
معناسنه وخيال شول اغاجه دخى ديرلركه اكا سياه بزلر صرارلر طيور قسمى
وبهايم قسمى انسان صانوب اوركسون ديو وخيال بر يرك اسمى دركه بنى تغلبه
منسوب در الخيل خانك فتحى و يانك سكونيله اتلولر فرسان معناسنه منه قوله تعالى
واجلب عليهم بخيلك ورجلك اى بفرسانك ورجّالتك ورجاله رانك فتحى وجيمك
تشديديله راجلك جمعى در يايالر معناسنه و خيل كذلك اتلو معناسنه ده كلور الخيول
ضمتيله جمعى ومنه قوله تعالى والخيل والبغال والحمير لتركبوها وخيل ظن وخيال ايمك
معناسنه ده كلور تقول خلت الشئ خيلا اذا ظننت الخيالة خانك فتحى و يانك تشديديله
اتلولر اصحاب خيول معناسنه الخال حال وزنى اوزره بك كه انسانك بدننده اولور
الخيلان خانك كسرى ومديله جمعى بكلر معناسنه وخال انه قرنداشنه دخى ديرلر طايى

خيل

معناسنه الاخوال همزه نك فتحیله جمع طایلر معناسنه وخال طائی معناسنه اولماسی
جوهری خول ده دخی اشارت ایتشدر پس کلمهٔ مذبوره نك واوی ویائی اولماسی
محتمل اولدیغی اشعار اولورلکن جمع اخوال کلور دیدوکی واوی اولماق جانبن
تأیید ایدر وخال کبره دخی دیرلر تقول هو ذو خال ای ذو کبر وخال بر طاغك اسمیدر
دثینه قرشوسنده ودثینه دال مهمله وثاء مثلثه ایله بر موضعك اسمیدر وخال بر جنس
دركه جاهلیه مخصوص در وخال بلود دخی دیرلر غیم معناسنه وخال بلوت
یغور یاغدرمغه لیاقتنده اولماغه دخی دیرلر یقال ما احسن مخیلتها وخالها ای خلافتها
للمطر وخال جبره استعداد معناسنه ده کلور یقال أخلتُ فیه خالا من الخیر وتخولت
فیه خالا ای رایت فیه مخیلته وتخیله لیاقت معناسنه در الاخیل همزه نك ویانك فتحیله
جوق بکلری اولن کمسنه یقال رجل اخیل اذا کان کثیر الخیلان المخیل میمك فتحی وخانك
کسری ومدیله کذلك بکلری اولن کمسنه المخیول میمك فتحی ویانك ضمی ومدیله بمعناه
مکیل ایله مکیول کبی المخول میمك فتحی وخانك ضمی ومدیله کذلك بکلری اولن کمسنه مطول
کبی بو معاهده جوهرینك ظاهر عبارتندن فهم اولنان بودر که اخیل واخواتی کثیر الخیلان
معناسنه اوله ولکن ظاهر بودر که اخیل واخواتی مطلقا صاحب خال معناسنه اوله نته کم
صاحب مهذب اشارت ایتشدر وهم مخیلك ومخیولك کثیر الخیلان معناسنه دلالتی بعید
اولدیغی دکلدر واخیل بیوك بورنع دیدکلری قوشه دخی دیرلر که بنك بنك
یلکلری اولور بعضی لرسیاه ماردی دردیمش درنته کم اوایل کتابده مرور ایتشدر وذکر
اولنان قوشی عرب طائفه سی مبارك عد ایتمز ونکره لکی حالنده منصرف قلورلر لکن بونکله بیر

کمسنه

کمسنه بی تسمیه قلوب لاینصرف قلمش اولسه لر وبعضیلر معرفه لکی وبهر نکره لکی حالنده
دخی لاینصرف قلدیلر اصلنده صفت اولماغین تخییل دن مشتق اولماق اعتباریله
الخیل خانك ضمی ویاء اولك فتحی وثانینك سکونیله خالك تصغیری مخیل ومخیول
دیلر قننده وتخول دیلر قننده تصغیری الخویل کلور خانك ضمی وواوك فتحی و
یانك سکونیله الخیلاء خانك ضمی ویانك فتحی والفك مدیله بیوکلنمك کبر معناسنه
المخیلة میمك فتحی وخانك کسری ومدیله کذلك کبر معناسنه یقال هو ذو مخیلة ای ذو
کبر الاختیال همزه نك وتانك کسریله کبر صاحبی اولمق یقال اختال فهو مختال الخایل
یانك کسریله متکبر اولن کمسنه یقال خائل ای مختال الاخائل همزه نك ضمی ویانك کسریله
کذلك متکبر اولن کمسنه اباتر واباذر کبی واباتر قطع رحم ایدن کمسنه در واداً بر
دخی ذکر اولنان معنایه در الاخالة همزه نك کسریله بلوت یغور علامتن کوسترمك
الاخیال همزه نك کسری وخانك سکونیله بمعناه المخایلة میمك ضمی ویانك فتحیله بمعناه
کذلك یقال اخالت السحاب واخیلت وخایلت اذا کانت ترجی المطر واخاله واخیال
سحابی ذکر اولنان حالته اوزره کورمکه دخی دیرلر تقول اخلت السحابة واخیلتها اذا
رأیتها مخیلة للمطر واخاله اشتباه معناسنه ده کلور یقال اخال الشئ اذا اشتبه ویقال
هذا امر لایخیل ای لایشتبه واخیال دوه یاورسنك یاننه خیال قومغه دخی دیرلر تاکه
قورت کوروب خوف ایده تقول اخیلت اذا وضعت قرب ولدها خیالا لیفزع منه
الذئب وخیال قلماق انسان شکلنده بر نسنه قلماغه دیرلر وبنا بیله خصمك ابشلدکنه کوره
اشلمك مباراة معناسنه المخیلة میمك فتحی وخانك کسری ومدیله کذلك بلوت یغور یغدرماغه

لياقتی اولمق يقال ما احسن مخيلتها ای خلافتها للمطر و مخيلة ظن ايتمك معناسنه ده كلور
تقول خلت الشیء مخيلة اذا ظننته **المخيل** ميمك ضمی و خانك كسری و مديله جره لايق اولمق كمسنه
يقال فلان مخيل للخير ای خليق له **التخيل** فتحتيله و يانك ضمی و تشديديله كوك بلوت لنوب
يغموره حاضرلنمق يقال تخيلت السماء اذا تغيمت و تهيأت للمطر و تخيل بر كمسنه ده خبر الكلوب
ای اختبار ايتمكه دخی ديرلر تخيلت علی الرجل اذا اخترته و تفرّست فيه الخير و تخيل بر كمسنه يه
بر نسنه مشتبه اولمغه دخی ديرلر يقال تخيل له انه كذا و تخيل بر نسنه يی فكر ايتمكه دخی ديرلر
تقول تخيلته فتخيل لی كما يقال تصورته فتصور و تبينته فتبين و تحققته فتحقق **التخايل** تانك فتحی
و يانك ضمیله كذلك بر نسنه مشتبه اولمق يقال تخايل له انه كذا ای تشبه **المتخيلة** ميمك و بانك
كسری و تشديديله **والمتخايلة** ميمك ضمی و يانك كسريله شول يردر كه انك اوتی كمالنه بولوب
بجكلمش اوله يقال وجدت ارضا متخيلة و متخايلة اذا بلغ نبتها المدی و خرج زهرها **الخيلة**
خانك كسری و مديله ظن ايتمك **الخيلولة** خانك فتحی و يانك سكونی و لامك ضمی ايله كذلك ظن ايتمك
تقول خلت خيلة و خيلولة اذا ظننته و فی المثل من يسمع يخل يعنی خلت باب ظننت دندر مبتدا و خبر
اوزرينه داخل اولور اكر اشبوا فعال ايله ابتداء اولنوراسه بونلر ايله عمل اولنوب
مفعولين منصوب اولور و اكر بونلری مفعولين بيننده توسيط ايتسك ياخود مفعولين دن
تاخير ايتسك اعمال ايله الغاء بيننده مخير اولورسن و بونك مستقبلنده اخال ديرسن همزه
كسريله افصح بودر و بنواسد اخال ديرهمزه نك فتحيله قياس اوزره **التخيل** علی وزن
التكريم دوه ياورسی باننده انسان شكلنده بر نسنه بيدا قلمق در قورت انی كوروب
خوف ايتسون ديو تقول خيلت للناقة اذا وضعت قرب ولدها خيالا ليفزع عنه الذئب
فلا يغر به

فلا يغر به و تخييل تشبيه معناسنه دخی كلور يقال فلان يمضی علی المخيل ای علی ما خيلت
ای علی ما شبهت يعنی يمضی علی غرر من غير يقين و تخييل بر نسنه يی خياله و هم القا
ايتمكه دخی ديرلر يقال خيل اليه انه كذا علی ما لم يسم فاعله من التخييل والوهم و تخييل
بر كمسنه يه بر تهمت اسناد ايتمكه دخی ديرلر ابو زيد روايتی اوزره يقال خيلت
علی الرجل اذا وجهت التهمة اليه و تخييل كوك كورليوب شمشك شقيوب بلوتلر
يغموره حاضر اولمغه ده ديرلر يقال خيلت علينا السماء اذا رعدت و برقت
و تهيأت للمطر و جمع كه يغمور ريغه تخييل اسمی زائل اولور **بنو الاخيل** همزه نك
و يانك فتحيله بنی عقيل قبيله سندن بر جماعتك اسمی دركه ليلی الاخيليه نام شاعرك
جماعتی در و اخيل همان بر كمسنه نك اسمی در و مذبوره نك بعض اشعارنده نحو
الاخايل ديو صيغه جمع اوزره كتوردوكی اخيل بن معوية العقيلی اسمنی قبيله ده
اولنلره تغليبه بناء در فصل الدال **الدأل** دالك فتحی و همزه نك
سكونيله الدامن ختل معناسنه در ابو زيد ايتدی دال بر جنس يوريك در
سباعك صيدی   اولمق يورييسی كبی ياخود يوكی آغر اولمق كمسنه يورييسی
كبی و اصمعی كتاب خيل ده آنك يورييسی وصفنده ايتدی **الدألان** فتحتيله شول
يوريك دركه آدمی بری برينه معارن اولوب يوكی آغرلنمش كمسنه كبی
الدؤلول دالك و لامك ضميله عصفور وزنی اوزره آفت و داهيه معناسنه **الدآليل**
قناديل وزنی اوزره آفتلر و داهيه لر معناسنه و دؤلول قارشقلغه دخی ديرلر يقال
وقع القوم فی دؤلول ای فی اختلاط من امرهم **الدئل** دالك ضميله و يانك كسريله كلنجكه

شبیه بر جانوردر که احمد بن یحیی ایتدی فعل وزنی اوزره کلامعربده بو اسمدن
استیدلمشدر اخفش ایتدی هذا الاسم ایله مسمایه نسبت اولندی ابو الاسود الدؤلی
بو قدر وار که حالت نسبتده همزه مفتوح قلندی نسبتده اولن قاعده لری اوزره
یاء نسبتله توالی کسره تبنی ثقیل عدا ایتدکلرینه بناء نته کم نمر کلمه سن نسبتده نمری
دیرلر فتحتیله و نمر قبلان دیدکلری جانوردر سباع جنسندن وکاه اولور ،،
ابو الاسود الدؤلی دخی دیرلر واو مفتوحه ایله زیرا همزه نجح مفتوح اولوب
ماقبلی مضموم اولسه انوک تخفیفی همزه یی واوه دوندرمک ایله اولور نته کم جؤن
کلمه سنده جون و مؤن کلمه سنده مون دیرلر و جون عطار طابله سنه دیرلرکه سختیان
قبلنمش اوله و مون نفقه یه دیرلر و ابن الکلبی ایتدی اول ابو الاسود الدیلیدر
همزه یایه قلب اولندی مکسور اولدیغچون و دال دخی مکسور اولدی صیانة للیاء نته کم
قیل و بیع کلمه لرنده قلنمشدر و ابو الاسودک اسمی ظالم بن عمرو بن سلیماندر که
جد اعلاسی دیل بن بکر بن کنانه در واصمعی ایتدی عیسی بن عمر ایتدی دئل بن
بکر الکنانی همزه ایله در همزه سن اهل حجاز ترک ایتمشلردر الدبل دالک فتحی و
بانک سکونیله بر نسنه یی برما قلر ایله جمع ایتمک برما قلر ایله لقمه جمع ایتمک کبی مثلا
و دبل الارض یری اصلاح ایتمک معناسنه درکرک اصلاح فشقی صاچاغله
اولسون کرک آخر طریق ایله اولسون تقول دبلت الشیء ودملته من الباب الاول
بس دبل بر نسنه یی اصلاحا اطلاق اولنور الدبول ضمتیله خرده اولن نهرلردر
اصلاح اولندیغچون دبول دیرلر الدبلة دالک ضمی و بانک سکونیله صمغ دن و خمیردن

دبل

جمع

جمع اولنان نسنه کتله کبی در وزنا و معنی و محتملدر که دبله دیمک ایله موصوف
اولن طعام بو ندن ماخوذ اوله طبخ ایدن کمسنه بو نفقه یی جمع ایدوب طبخ ایتدیکچون
التدبیل علی وزن التکریم بر نسنه یی جمع ایتمک تقول دبلت الشیء الدبیل دالک
فتحی و بانک کسری و مدیله بر لفظدر آفت معناسنه تاکید ایچون ذکر اولنور الدبل
دالک کسری و بانک سکونیله آفت داهیه معناسنه یقال دبلا دبیلا کما یقال ثکلا ثاکلا
وثکل بوته و هلاکه دیرلر الدبیلة دالک ضمی و بانک فتحی و یانک سکونیله داهیه معناسنه در
تصغیری تکثیر ایچوندر یقال دبلتهم الدبیلة ای اصابتهم الداهیة و بوا بو عبید روایتی
اوزره در الدوبل دالک و بانک فتحی و واوک سکونیله شول حمار صغیردر که بو سمیه
والخطل نام شاعره بو معنیدن دوبل دیو لقب قومشلردی الدجال دالک فتحی و
جیمک تشدیدیله سغیر بولداشلری که کثرة اوزره اوله الدجالة کذلک دالک فتحی و جیمک
تشدیدیله بمعناه و دجال مسیح کذاب کذلک دخی اسمیدر دجلة دالک کسری و جیمک سکونیله بغداده
اولن نهر عظیمک اسمیدر ثعلب ایتدی عبرت دجلة دیرلر الف لامسز المدجل میمک ضمی
و دالک فتحی و جیمک فتحی و تشدیدیله قطران سورلمش دوه یقال بعیر مدجل اذا کان مهنوءا
بالقطران ابو عبید ایتدی تجرب دوه نک جمله بدننه قطرانلمک اکا تدجیل دیرسن
واکر قولتوقلرینه و سایر قاسق یرلرینه سورسک اکا دس دیرلر الدحل دالک فتحی
وحانک سکونیله شول چقوردر دوزیرلرده و دره لرده که ابتداء طار اولوب
صکره واسع اولور الدحول ضمتیله جمعی الدحال دالک کسریله کذلک جمعی الادحال
همزه نک فتحی ایله کذلک جمعی الدحلان دالک ضمی و حانک سکونیله کذلک جمعی ذکر اولنان

دجل

دحل

جقور معنا سنه و دحل ذکر اولن جقور ده کیر مکه دخی دیرلر تقول دَخلت فیه
ادحل من الباب الثالث اذا دخلت فی الدحل و دحل قویی قازوب اوکا رمغه
دخی دیرلر یقال دحلت البئر ادحلها اذا حفرت فی جوانبها ومنه قول ابی هریرة لرجل
ساله فقال اتی رجل مصراد فادخل المبولة معی فی البیت قال نعم وادحل فی الکسر
وَمصرادمیمک کسری ایله سؤل کمسنه درکه الا صُغُوق تیز تأثیرایده وکسر کافک کسری ایله
اُوک بوجاغی در ومبولهٔ اِبریز معناسنه در وابو عبید ایدی ادحل دحل دن مأخوذ در
که اُوک کوشه‌سنه کروب قوتیلنماق الدحول دالک فتحی وحانک ضمی ومد ایله شول
قویی درکه اوزلمش اوله الداحول علی وزن الفاخور آهو صیادنک دیکدوکی اغاج در
الدحل دالک فتحی وحانک کسریله خبیث وبدخوی اولن کمسنه ابو عمرو روایتی اوزره و
ابو زید ایدی دحل اهل حیله واهل خدعه اولن کمسنه در و دحل سمیز اولوب قصیر
اولن کمسنه یه دخی دیرلر که قارنی طشره چقمش اوله الدخول دالک وخاء معجمه نک ضمیله
کیرمک یقال دخل دخولا من الباب الاول و دخل البیت دیرلر حالا که مقصود دخل
الی البیت در حرف جر حذف اولنوب لفظ بیت مفعول به انتصابیله منصوب اولمشدر
زیرا امکنه ایکی قسم در بری مبهم و بری محدود در مبهم اولن جسمک جهات ستی درکه
اول خلف وقدام ویمین وشمال وفوق وتحت در و بونلرک مجراسنه جاری اولن
در امام کبی و وراء کبی واعلی واسفل کبی وعند ولدن کبی و وسط کبی سینک سکونیله
بین معناسنه وقباله کبی پس بو ذکر اولنان و بونلره شبیه اولن امکنه ظروف زیرا
غیر محدود درکورلمزمی که خلفک کاه اولورسندن غیریه قدام اولور و محدود اولن

دخل

اوك

اوک خلفی وشخصی اولن دربر جثه‌یله که انک حد و دمنازه‌سی اوله طاغ کبی
و وادی کبی وسوق کبی و دار کبی ومسجد کبی که بونلر ظرف اولمازلر زیرا قعدت
وصلیت المسجد ونمت الجبل وقمت الوادی دینمز بلکه حرف جر واسطه‌سیله دیرلر
وشول که بونلردن حرف جر سز استعمال اولنورانده حرف جر حذفی ایله در دخلت
البیت ونزلت الوادی وصعدت الجبل کبی الادخال همزه‌نک کسری و دالک کسری
وتشدیدیله باب افتعالدن درکیرمک معناسنه الاندخال همزه‌نک و دالک کسریله
کذلک کیرمک معناسنه بعض اشعارده وارد اولمشدر ولکن فصیح دکلدر التدخّل
فتحیله وخانک ضمی وتشدیدیله آزن آزن کیرمک تدریج ایله یقال تدخّل الشیئ
اذا دخل قلیلا قلیلا التداخل تانک فتحی و خانک ضمیله کیرشمک یقال تداخلنی منه شیئ
الدخل دالک فتحی و خانک سکونیله کلن مال که خرجک مقابلی در و دخل عیبه دخی
دیرلر ومن کلامهم تری الفتیان کالنخل وما یدریک بالدخل جوانلرک ظاهری معمور
و باطنی مستور در الدخل فتحتیله کذلک عیب معناسنه یقال هذا فیه دخل و دغل
بعنی و دخل مکر وحیله‌یه دخی دیرلر منه قوله تعالی ولا تتخذوا ایمانکم دخلا بینکم
ای مکرا وخدیعة و دخل اوزرن بر قبیله‌یه نسبت قلماغه دخی دیرلر انلردن دکل
ایکن یقال هم دخل فی بنی فلان اذا انتسبوا معهم ولیسوا منهم المدخل میمک و خانک
فتحیله کیرمک دخول معناسنه وکیرجک یر موضع دخول معناسنه تقول دخلت مدخلا
حسنا ای دخولا حسنا و دخلت مدخل صدق ای محل دخول منه المدخل میمک ضمی وخانک فتحیله
داخل قلماق ادخال معناسنه و داخل اولمش معناسنه دخی کلور ادخله دن اسم مفعول

اولماغله تقول ادخلته مدخل صدق الداخلة خانك كسريله بر نسنه نك ايچ يوزى
يقال داخلة الازار احد طرفيه الذى يلى الجد و داخله بركسنه نك سترينه
يقال هو عالم بدخلته اى بستره الدخيل دالك فتحى وخانك كسرى ومديله بركسنه نك
همسرى اولوب امورينه قاريشن كمسنه الدخلل دالك ولامك ضمى ومابينده خانك
سكونيله قنفذ وزنى اوزره بمعناه الدخّل دالك ضمى وخانك فتحى وتشديديله كوچك
قوش دركه اكا يبان سرچه سى ديرلر و دخّل شول چايره دخى ديرلر كه اصول
اشجارده بتمش اوله يعنى اغاج ديبلرنده بتمش اوله الدخاخيل دالك فتحى وخاء ثانينك
كسرى ومديله جمعى الدخال دالك كسرى وخانك تخفيفيله بركره صوايچمش دوه يى ايكى
صوسز دوه نك اراسنه قويب چوقجه ايلنمكه ديرلر كما يليه صوايچمدى ايسه ايچسون
ديو المدخول ميمك فتحى وخانك ضمى ومديله شول كمسنه دركه عقلنده نقصان اوله
يقال دخل فلان على البناء للمجهول فهو مدخول اى فى عقله دَخَل و دخل عيبه ديرلر
نته كم الآن مرورايندى ومدخول ارق اولمش كمسنه يه ده ديرلر مهزول معناسنه
المدخولة ميمك فتحى وخانك كذلك ضمى ومديله شول خرما اغاجى دركه ايچى چورمش
اوله الدوخلة دالك وخانك فتحى وواوك مابينده سكونيله شول نسنه دركه
خرما بيراغندن اوروب ايچنه تازه خرما قورلر آخرنده اولن لامك كاه
مشدد وكاه مخفف قلورلر يعقوب روايتى اوزره الدخول دالك فتحى وخانك
ضمى ومديله بر موضعك اسمى در

دربل

الدربلة دالك وبانك فتحى ورانك سكونيله بر جنس
يورغه ديرلر

درقل

الدرقل دالك كسرى ورانك فتحى وقافك سكونيله بر جنس ثوب در

الدركلة

دركل

الدركلة دالك وكافك كسريله ومابينده رانك سكونيله شول اُبُوندركه
اى عجم طائفه سى اُوْيْنَارْ وابو عمرو ايتدى بر نوع رقص ايتمكدر وفى
الحديث انه مرّ على اصحاب الدركلة فقال خذوا يا بنى ارفدة حتى تعلم اليهود
والنصارى ان فى ديننا فسحة

دعبل

الدعبل دالك وبانك كسرى وعينك سكونيله
شول ناقه دركه يوكسك اوله و دعبل خزاعه قبيله سندن بر شاعرك دخى اسميدر

دغل

الدغل فتحتينله فساد دخل كبى در وزنا ومعنا و دغل چوق اغاجلره دخى ديرلر
كه بو دقلرى برى بر بينه كيرمش اوله اشجار كثيره ملتفه كبى الادغال همزه نك كسريله
بر نسنه يه فاسد قلورنسنه ادخال ايتمك يقال ادغل فى الامر اذا ادخل فيه ما يخالفه
ويفسده و ادغال يير چوق اغاج بتورمكه دخى ديرلر يقال ادغلت الارض
الدغاول دالك فتحى وواوك كسريله آفتلر دواهى معناسنه ابو عبيد روايتى
اوزره

دغفل

الدغفل دالك وفانك فتحى وغينك سكونيله فيل ياورسى و بر رجلك دخى
اسمى در بنى شيباندن و دغفل واسع اولمق معناسنه ده ديرلر يقال عيش دغفل
اى واسع و بو اصمعى روايتى در و اُو جز لمق اولمق يله دخى ديرلر ابن الاعرابى
روايتى اوزره

دفل

الدفلى دالك كسرى وفانك سكونى والفك قصريله وصاحب التذ
دفلى اغو اغاجى ديمكله معروف اغاج در ديمشدر و بو واحد اولور و جمع
اولور ومنون اولور وغير منون اولور شول كمسنه كه دفلى كلمه سنك آخرنده اولن
الفى الحاق ايچون قلمشدر نكره لكى حالنده منون قلمشدر وشول كمسنه كه الفى تأنيث

دقل

ايچون قلمشدر نكره لكى حالنده دخى منون قلمشدر الدقل فتحتينله يشى چوق خرما اغاجى

خصاب معناسنه صاد مهمله ایله الدقلة کذلک فتحتیله واحدی بر خرما اغاجی
معناسنه و دقل کمی دیرکنه دخی دیرلر تیر کشتی معناسنه وکمی دیرکنه دقل دیدکلری
ذکرا اولنان معنادن مأخوذدر یعنی خرما اغاجنه دقل دیدکلرینه بناءً در و دقل
بیرمز خرمایه دخی دیرلر ارداء تمر معناسنه الادقال همزه نک کسریله خرما اغاجی
یمشی بیرماز و بیرمک یقال ادقل النخل الدوقلة دالک و قافک فتحی و واوک

دکل

سکونیله برکسنه طعامنی مأکولاتدن برنسنه یه مخصوص قلمق یقال دوقل فلان
اذا اختص بشیء من مأکول التدکل فتحتیله و کافک ضمی و تشدیدیله نازاینمک یقال
تدکل الرجل ای تدلل الدکلة فتحتیله صولی بالچق طین رقیق معناسنه و دکله کذلک
سلطانه اطاعت ایتمیان قومه دیرلر یقال هم یتدکلون علی السلطان ای یتدللون ::

دلل

الدلیل دالک فتحی و لامک کسری و مد یله شول نسنه درکه انکله برنسنه بیلنور و دلیل
قولاغوزه دخی دیرلر الدلالة دالک فتحی و کسریله و فتح افصح در یول کوسترمک الدلولة
ضمتیله کذلک قولاغوزلق ایدوب یول کوسترمک الدلیلی دالک کسری و لامک دخی
کسری و تشدیدی و آخرنده الف مقصوره ایله دلالت ایتمک و جوهری دلیلای دلیل
ایله تفسیر ایتمسی سهو اولماق احتمالی اولوب قاموسه مراجعت اولندقده انده دخی
سهوینه تصریح اولنمش بولندی خصوصا که حتیثایی جوهری باب ثاده معنای مصدر
ایله تفسیر ایتمشدر الدل دالک فتحی و لامک تشدیدیله نازلنماق یقال دلت المرأة تدل
من الباب الثانی و دل هدی معناسنه قریب درکه بونلر ایکیسی وقار و سکونه دلالت
ایدرلر و فی الحدیث کان اصحاب عبد الله یرحلون الی عمر فینظرون الی سمته و هدیه و دله

فیتشبهون

فیتشبهون به التدلدل فتحتیله و دال ثانینک ضمیله برنسنه قوغه مثالنده اصلنو
ایکی حرکة ایتمک التدلل فتحتیله و لامک ضمی و تشدیدیله نازلنماق الدلال دالک
فتحیله و لام اولینک تخفیفیله کذلک نازلنماق الادلال همزه نک کسریله کذلک نازلنماق
یقال ادل فامل و املال ملالت و بیرمک دیرلر و ادلال حالت حربده اقرانی اوزره
حمله ایتمک دخی دیرلر یقال فلان یدل علی اقرانه فی الحرب کالبازی یدل علی صیده
و ادلال اعتماد ایتمکه دخی دیرلر تقول هو یدل بفلان ای یثق به الدالة لامک
تشدیدیله اسم در نازمعناسندن الدلدال دال اولک فتحی و لامک سکونیله برنسنه
حرکت و اضطراب ایتمک الدلدل داللرینک ضمی و لام اولک سکونیله بیوک کرپی قنفذ
عظیم معناسنه و رسول اللهک صلی الله علیه وسلم قاتره نه دلدل دیدکلری غالبا قتر دنکلو

دمل

اولوب کرپی لونده اولدیغنه بناءً در یاخود حرکة معناسنده مأخوذدر الدمال
دالک فتحیله خشکی سرجین معناسنه و دمال چوریمش خرمایه دخی دیرلر الدمل
دالک فتحیله و میمک سکونیله یره خشکی صاچمق تقول دملت الارض اذا سرقنتها و قومک
اراسن اصلاح ایتمکه دخی دیرلر تقول دملت بین القوم اذا اصلحت المداملة میم اولک

آدمل

ضمی و میم ثانینک فتحیله مدارات ایتمک یقال داملهم القوم ای اطویهم علی ما فیهم یعنی قوم ایله
مدارات ایدوب عداوتلرین اظهار ایتمکه مجال قومه الاندمال همزه نک و دالک کسریله
یاره اوکلماق یقال اندمل الجرح ای تماثل الدمل دالک ضمی و میمک فتحی و تشدیدیله چبان
الدمامیل دالک فتحی و میمک کسری و مد یله جمعی چبانلر معناسنه و کاه اولور دمملک میمی

دول

تخفیف ایدوب صرد وزنی اوزره استعمال ایدرلر الدولة دالک فتحی و واوک سکونیله

حربده بر جماعت بر جماعت اوزره ظفر بولماق یقال کانت لنا علیهم الدولة الدول دالک کسری و واوک فتحیله جمعی الدولة دالک ضمی ومدیله ماله منا وبه ایله مالک ادولوی یقال صار الفئ دولة بینهم یتدا ولونه یکون مرة لهذا ومرة لهذا الدولات دالک ضمی ومدیله جمعی الدول دالک ضمی و واوک فتحیله کذلک جمعی وابو عبید ایدی دوله دالک ضمی ایله بعینه بر نسنه نک اسمی درکه الدن اله اولاشدورب تداول اولنور ودوله دالک فتحی و واوک سکونیله فعل در ملکده منا وبه معناسنه دیدی وبعضیلر ایتدی الدولة والدولة لغتان بمعنی واحد ومحمد بن سلام ایتدی یونسدن سؤال ایدوب باری تعالینک کیلا یکون دولة بین الاغنیاء منکم قولنک معناسی نه در دیدکده جواب ویروب ایتدی قال ابو عمرو بن العلاء الدولة بالضم فی المال والدولة بالفتح فی الحرب وقال عیسی بن عمر کلتاهما تکون فی المال والحرب سواء واما انا فوالله ما ادری ما بینهما دیدی الادالة همزه نک کسریله انتقام المغذ ظفر ویرمک تقول ادالنا الله من عدونا وآداله غلبه معناسنه دخی کلور یقال اللهم ادلنی علی فلان وانصرنی علیه ویقال دالت الایام ای دارت المداولة میمک ضمی و واوک فتحیله دوّر ایتدرمک تقول الله یداول الایام بین الناس التداول فتحتیله و واوک ضمیله بر نسنه بی الدن اله اولشدرماق تقول تداولته الایدی ای اخذته هذه مرة وهذه مرة دوالیک دالک ولامک فتحی ویانک سکونیله بیر لفظ درکه تداولا بعد تداول معناسنه در ویقال دال الثوب یدول اذا بلی ویقال جعل ودّه یدول ای یبلی الاندیال همزه نک و دالک کسریله فارن یاپشماق یقال اندال بطنه اذا استرخی واندیال قوم بر مکاندن

برمکانه

برمکانه انتقال ایتمکه دخی دیرلر یقال اندال القوم اذا تحولوا من مکان الی مکان الدول دالک ضمی ومدیله حنیفه قبیله سنده بر کمسنه نک اسمی درکه دولی انلره نسبت اولنور الدیل دالک کسری ومدیله عبد القیس قبیله سنده بر کمسنه نک اسمی درکه اهل عماندن اتوک جماعتندندر وعمان میمک تخفیفیله بر شهرک اسمی در واما دئل همزه مکسوره ایله کنانه بر قبیله نک اسمی درکه بوندن اقدم ذکر اولنشدر که ابو الاسود الدؤلی انلره نسبت اولنور حالة نسبتده همزه مفتوح قلنور توالی کسرادن احتراز اولنماغیچون بو جمله ابن السکیت روایتی در الدویل دالک فتحی و واوک کسری ومدیله شول اوتدر که اتوک اوزرینه بیر یل کچش اوله یبس دویل فعیل بمعنی مفعول اولور الدولة دالک ضمی و واوک فتحیله همزه وزنی اوزره آفت وداهیه معناسنه یبس بو توله ده لغت اولور یقال جاء بدولاته ای بدواهیه

فصل الذال

الذألان فتحتیله آهسته یوریمک مشی خفیف معناسنه یقال ذالت الناقة تذأل ذألا وذألانا من الباب الثالث ذؤاله ذالک ضمیله قوردک اسمی در معرفه ولا ینصرف در یقال خش ذؤالة بالحبالة یعنی قوردی طوزاغله قورقوت الذآلیل ذالک و همزه نک فتحی ولامک کسری ومدیله ذألانک جمعی در قورت یوریسی معناسنه وبو جمعک لام ایله کلمسی نادر در زیرا قیاس بو ایدی که ذالین دینلیدی نون ایله الذبالة ذالک ضمیله فتیله معناسنه الذبال ذالک ضمیله جمعی فتیله لر معناسنه الذبل ذالک فتحی وبانک سکونیله اوت صولوب بوزشماق الذبول ضمتیله بمعناه یقال ذبل البقل یذبل ذبلا وذبولا من الباب الاول اذا ذوی وذبل دخی دیرلر باب خامسدن وآت ارقلماغه دخی دیرلر یقال ذبل الفرس اذا ضمر

ذبل

وذبل ذُبّابغة لمسنک ارقه سنده اولن لمکه دخی دیرلر که فیل کلکنه تشبیه در انذلع بلزکلو اشلولر الاذبال همزه نک کسریله تازه اوتی حرارت هوا مثلا صولدرمق یقال اذبله الحرّ یذبل یانک فتحی وذالک سکونی ویانک ضمی ایله برطاغک علی در

ذحل

الذحل ذالک فتحی وحانک سکونیله حقد وعداوت یقال طلب بذحله ای بثاره الذحول ضمتیله جمعی

ذلل

الذّلّ ذالک ضمی ولامک تشدیدیله ذلیل اولمق والذلة ذالک کسریله والمذلة میمک وذالک فتحی ایله بمعناه الذلیل ذالک فتحی ولامک کسری ومدیله خور وحقیر اولن کمسنه الاذلاء همزه نک فتحی وذالک کسری ایله والفک مدیله ذلیلک جمعی الاذلة همزه نک فتحی وذالک کسریله کذلک ذلیلک جمعی الذّلّ ذالک کسری ولامک تشدیدیله رام وملایم اولمق که وبدخوی اولمانک مقابلی در منه قولهم بعض الذّلّ ابقی للاهل والمال الذلول ذالک فتحی ولامک ضمی ومدیله رام اولن طوار یقال دابة ذلول ای بیّنة الذل الذلل ضمتیله ذلولک جمعی عیر المذلة عینک فتحی ویانک سکونیله قاذق معناسنه در باشنه اوردقلری اجون عیر المذل دیرلر الذلاذل ذال اولک فتحی وذال ثانینک کسریله کوملک اتکنده یره قریب اولن یرلر الذلذل ذال اولک ضمی ولام اولک سکونیله ذلاذلک واحدی قمقم ایله قماقم کبی وقمقم قمقمه دیدکلری نسنه در کیا اجنه کلاب قورلر الذلذل ذال اولک ولامک فتحی وذال ثانینک کسریله کذلک کوملک اتکنده یره قریب یرلر ذلاذل دن مقصور در الاذلال همزه نک کسریله ذلیل اولمق التذلیل عزّا وزن التکریم بمعناه الاستذلال همزه نک وتانک کسریله بمعناه تقول اذلّه وذلّله واستذلّه وباری تعالینک وذلّلت قطوفها تذلیلا

دیدوکی

دیدوکی
قولی سوّیت عناقیدها ودلیت معناسنه در یعنی سالقملری هموار اصلوب قلندی واذلال برکمسنه نک اصحابی ذلیل اولمغه دخی دیرلر یقال اذلّ الرجل اذا صار اصحابه اذلاء التذلل فتحتیله ولامک ضمی وتشدیدیله خشوع ومسکنت ایتمک یقال تذلّل اذا اخضع الاذلال همزه نک فتحیله وجه وحال معناسنه در یقال جاء به علی اذلاله ای علی وجهه ویقال دعه علی اذلاله ای علی حاله وامور الله جاریة علی اذلالها ای علی مجاریها وطرقها الذمیل ذالک فتحی ومیمک کسری ومدیله دوه سیرندن بر نوعدر ابو عبید ایتدی قجم سیر عنق مرتبه سندن فی الجملة تجاوز اتسه اکا ذمیل دیرلر و قجم ذمیل دن فی الجملة تجاوز اتسه رسم دیرلر یقال ذمل یذمل ذمیلا من الباب الاول اصمعی ایتدی ولا یذمل بعیر یوما ولیلة الا مهری ومهری

ذهل

برجنس دوه درکه مهره قبیله سنه منسوب در الذهل ذالک فتحی وهانک سکونیله برنسنه دن غفلت اولنمق تقول ذهلت عن الشیء اذهل ذهلا من الباب الثالث اذا نسیته وغفلت عنه وبو نده بر لغت دخی واردر که اول ذهلت ذهولا در باب رابعدن ذهل ذالک ضمی وهانک سکونیله بکر قبیله سندن بر جماعتک باباسی ادی در و ذهل ایکی در بری ذهل بن شیبان وبری ذهل بن ثعلبه در و ذهل کبه نک بر مقدارنه دخی دیرلر لحیانی روایتی اوزره یقال جاء بعد ذهل من اللیل ای بعد هدء الذیل ذالک فتحی ویانک سکونیله اتک دامن معناسنه الاذیال همزه نک فتحیله جمعی اتکلر معناسنه الذیول ضمتیله کذلک جمعی وذیل الریح روزکارک بر یوز ندن اسنی در وذیل صالنوب اتکی یره سبوریرک یوریمکه دخی دیرلر یقال ذالت المراة تذیل اذا جرت ذیلها علی

على الارض وتبخترت واذيالى خلقلق اواخرنه دخى ديرلر منه قولهم
جاء اذيال من الناس اى اواخر منهم قليل المذيّل ميمك ضمى وياءنك
فتحى وتشديديله اوزون اتكلى اولن لباس يقال ملاء مذيّل اى طويل
الذيل وملاء ميمك ضمى والفك مديله چارشبه ديرلر الاذالة همزه نك كسرى ايله
پشماغى عورت يوزندن صالى ويرمك يقال اذالت المراة قناعها
اذا ارسلته وازاله اهانته دخى ديرلر زياده قوللنماق معناسنه وفى الحديث
نهى عن اذالة الخيل وهو امتهانها بالعمل والحمل عليه وامتهان ضعيف
ايتمكه ديرلر المذالة ميمك ضمى ايله خدمت بيورلن جاريه وفى المثل اخيل
من مذالة يعنى شول قدر وابلدن تكبرى زياده دركه الا خدمت بيورلور
واول صالنماسنى الكسك ايتماز الذليل يانك كسريله قويرغى اوزون
اولن آت يقال فرس ذايل اى طويل الذنب الذايلة يانك كذلك
كسرى ايله مؤنثى الذيّال ذانك فتحى ويانك تشديديله كذلك قويرغى اوزون
اولن آت يقال فرس ذيّال اى طويل الذنب بو ذكر اولنانلر آت
كندى مقدارنجه اولوب قويرغى اوزون اولسه در امّا اكر آت قصه بويلى
اولماغين قويرغى اوزون اولسه ذيّال الذنب ديرلر ذنبك ذكرى ايله
وذائل انكى اوزون اولن درعه دخى ديرلر الذيل الذائل خور وحقير
اولماق يقال ذيل ذائل اى هوان وخزى فصل الراء الرأل
رانك فتحى وهمزه نك سكونيله دوه قوشى ياورسى الرألة كذلك رانك فتحى و
همزه

وهمزه نك سكونيله مؤنثى الرئال على وزن الجبال جمعى دوه قوشى
ياورى لرى معناسنه ورئال بيد قاچ يلدزلره دخى ديرلر
كواكب مخصوصه معناسنه الرئلان رانك كسرى وهمزه نك سكونى ايله
كذلك جمعى ذات الرئال همزه كسريله برروضه نك اسميدر الاسترآل همزه نك
وتانك كسريله دوه قوشى ياورسى بيويمك يقال استرألت الرئلان اذا
كبرت والاسترآل اوت اوزامقه دخى ديرلركه دوه قوشى ياوريسنك
بوينه تشبيها اولور يقال استرألت النبات اذا طال المرابل ميمك ضمى
وبانك كسريله سريع معناسنه يقال مر فلان مرابلا اذا اسرع الربل
رانك فتحى وبانك سكونيله شول اغاجلر دركه صغوق اوردقده نصكره ياز
كوزا ياممنه دوكمك ايله يشاروب يپراقلنه الربول ضمتيله جمعى ذكر اولنان
اغاجلر معناسنه وقوم چوغالماغه دخى ديرلر يقال ربل القوم يربلون
اذا كثروا الربلة فتحتيله اويلغك ايچ يوزى باطن الفخذ معناسنه
بانك تحريك وتسكينى جائزدر اصمعى ايدى تحريكى افصحدر الربلات فتحتيله
جمعى الرئبال رانك كسرى وهمزه نك سكونيله ارسلان اسد معناسنه الترآبيل
رانك فتحى وهمزه نك مدى وبانك كسرى ومديله جمعى ارسلانلر معناسنه
ورئبال مطلقا جرى معناسنه دخى كلور يقال لص رئبال وذئب رئبال
الترأبيل فتحتيله وهمزه نك سكونيله وبانك ضمى ايله ناس اوزرينه جرات
ايدوب ارسلانكبى قلنماق يقال فلان يترأبل اى يغير على الناس ويفعل

ربل

فعل الاسد وابو سعید ایتدی بو بنده همزه نک ترکی ده جائز در **الربل**
فتحیله و بانک کسریله زیاده اتکی اولن کمسنه یقال رجل ربل ای کثیر اللحم
الربیل رانک فتحی و بانک کسری و مدیله سمزلک سمن معناسنه **الرجلة** رانک
کسری و بانک فتحی و حاء مهمله نک سکونیله فرموده اولن جاریه یقال جاریة
رجلة اذا کانت ضخمة فهو مثل سحلة وزنا و معنی **الترتیل** علی وزن الکریم
قرآنی یرلو یرنده اوقیوب واضح و روشن اوقماق **الرتل** فتحتیله واضح
و روشن اولن سوز یقال کلام رتل ای مرتل و رتل دوز بتش دیشه دخی
دیرلر یقال ثغر رتل اذا کان بین الرتل ای مفلج الاسنان **الرجل** رانک
کسری و جیمک سکونیله ایاق بای معناسنه **الارجل** همزه نک فتحی و
و جیمک ضمی ایله جمعی ایاقلر معناسنه و رجل عهده و زمانه دخی دیرلر
منه قولهم کان ذلک علی رجل فلان ای فی عهده و زمانه و رجل چکرکه
جماعتنه دخی دیرلر خاصة بس بولا علی لفظ الواحد اولن جمعلر دن اولور
و بونک امثالی کلام عربده چوقدر جماعت بقره صوار دیدکلری کبی صاد مهمله نک
کسریله و آدوه قوشی جماعتنه خیط دیدکلری کبی خاء معجمه نک کسریله و حمار
جماعتنه عانه دیدکلری کبی عین مهمله ایله و خلیل ایتدی رجل القوس کرشک
طاقی ذفلری یرینک اشاغیسی ید القوس یوقاریسی در و رجل الطائر
بر جنس داغ در که انوک ایله طوارد اغلرلر لسان ترکیده قازایاغی
دیدکلری کبی و رجل الغراب بر جنس داغ در که انیک ایله دوه نک ممه سن باغلرلر

یاورسی

الرجلة رانک کسری و جیمک سکونیله بقلة الحمقا
دیدکلری اوت در که مسیل ماده بتدوکی انچون بقلة الحمقا دیشلر در
و بقلة الحمقا شول اوت در که اکا لسان ترکیده پرپهم دیرلر و لسان
فارسیده خرفه دیرلر لغت جار الله دن فهم اولنان بو در و منه قولهم
هو احمق من رجلة و العامة تقول احمق من رجلة و رجله کذلک صواقندوسی
اولن یره دخی دیرلر **الرجل** رانک کسری و جیمک فتحیله جمعی صواقندوسی
اولن یرلر معناسنه **الرجل** فتحتیله بیاده اولماغه دیرلر تقول رجل
رجلا من الباب الرابع اذا بقی راجلا و رجل و غلامی انه سی ایله ارسال
اتمکه ده دیرلر بر تخن دیلر ایسه امسون دیو و رجل ذکر اولنان اوغلانه
دخی دیرلر یقال مهنه رجل **الارجل** همزه نک فتحیله جمعی یقال بهم ارجال و
بهم باء موحده نک فتحیله او غلاقلر معناسنه در و جوهری رجل راجلنی باقی
قالماق معناسنده مکرر ذکر ایتمشدر بو موضعده اولن بر سیله اکتفا در
الارجال همزه نک کسریله بیاده قلماق یقال ارجله غیره و ارجال اهمال
معناسنه ده کلور تقول ارجله اذا اهمله و ارجال دوه یاورسن انه سی ایله ترک
اتمکه دخی دیرلر بچه دیلرسه امسون دیو تقول ارجلت الفصیل **الرجل**
رانک فتحی و جیمک سکونیله دوه یاورسی انه سن برقچ دیلرسه امک در
و رجل قیونی ایاغندن اصماغه دخی دیرلر تقول رجلت الشاة اذا علقتها
برجلها و رجل راجلک جمعی دخی کلور بیاده معناسنه صاحب ایله صحب کبی

رجل

الارجل همزه نك وجيمك فتحيله شول آت دركه انك بر ايا غنده بياض
اوله و بو آتجيلر قاتنده كريه در مكركه اول آتك سائر يرينده الاجه اوله
ذكر اولنان بياض دن ماعدا اقرح اولماق كبي مثلا واقرح قافله
وحاء مهمله ايله شول آت دركه آلننده درهم مقداريندن اقل بياضي اوله
الرجلاء رانك فتحي وجيمك سكوني والفك مديله شول قيون دركه بر ايا غنده
آق اوله و رجلا شول سياه طاش لو يره دير لركه انوك طاشلري بر يردن
چوق اولماغين آنده يورنمك مشكل اوله **الارجل** همزه نك وجيمك فتحيله اياغي
بيوك كمسنه **المرجل** ميمك كسري وجيمك فتحيله باقردن اولن چوملك
الراجل جيمك كسريله بياده كه آتلونك مقابلي در **الرجالة** رانك فتحي وجيمك
تشديديله جمعي رَجل كبي نته كم مرور ايتدي **الرجال** رانك ضمي وجيمك تشديديله
كذلك جمعي **الرجلان** رانك فتحي وجيمك سكونيله كذلك بياده معناسنه در
الرجلى رانك فتحي وجيمك سكوني والفك قصريله جمعي بياده لر معناسنه
الرجال رانك كسريله رجلانك جمعي عجلان و عجلى وعجال كبي در و رجال
رجلك دخي جمعي كلور اركشي لر معناسنه و رجال بياده عورت لر معناسنده
كلور **الرجل** رانك فتحي وجيمك كسريله كذلك بياده معناسنه **الرجالى**
رانك فتحي وآخرنده الفك قصريله جمعي بياده لر معناسنه عجل ايله عجالي كبي **الرجل**
رانك فتحي وجيمك سكوني والفك قصريله بياده اولن عورت عجلى كبي **الرجل**
رانك فتحي وجيمك ضمي ايله اركشي **الرجالات** رانك كسريله جمعي رجال جمع الجمعي

كبي

كبي نته كم الآن مرور ايتدي جمل ايله جمال وجمالات كبي **الارجل** همزه نك
فتحي وجيمك كسريله كذلك رجلك جمعي **الرجلة** رانك فتحي وجمك ضميله
رجلك مؤنثي ارسماسنده اولن عورت معناسنه يقال للمراة رجلة ويقال
للمراة رجلة كانت عايشة رجلة الرأى **الرجيل** رانك ضمي وجيمك
فتحيله رجلك تصغيري **الرويجل** رانك ضمي و واوك فتحي وجيمك كسريله
كذلك رجلك تصغيري على خلاف القياس **الرجلة** رانك ضمي وجيمك سكونيله
رجلك وارجلك وراجلك مصدري **والرجول** ضمتيله **والرجولية** كذلك ضمتيله
و يانك تشديديله معناها يقال رجل بيّن الرجلة والرجولة والرجولية وراجل
جيد الرجلة وفرس رجل بيّن الرجل والرجلة وارجل بر ايا غنده بياضي
اولن ات در نته كم مرور ايتدي **الرجيلاء** رانك ضمي وجيمك فتحي و يانك
سكوني والفك مديله قيون كه بر يبري ارديجه طوغره يقال ولدتها الرجيلاء
و بو غميصاء وزني اوزره دركه غميصا بر بلدزك اسمي در **الرجيل** رانك
فتحي وجيمك كسري و مديله شول آت دركه طرناغي آشنميه و رجيل شول اره
دخي دير لركه يورمكه قوى اوله يقال رجل رجيل اى قوي على المشي **الرجل**
رانك فتحي وجيمك كسريله شول قيل دركه زياده قيوزجق و نه زياده هموار
اوله **الترجيل** على وزن التكريم قيلي طرق ايله طوبوب صالي ويرمككه ذكر
اولنان معنادن مأخوذ در **الارتجال** همزه نك وتانك كسريله بر كمسنه يي اياغندن
طوتماق تقول ارتجلت الرجل اذا اخذته برجله وارتجال خطبه يي ياخود شعري بديهة

ايراد ايتمك اى مقدما احضار ايتمك سوزن و ارتجال اتمكله يورغمانجى
برى برينه خلط ايدوب كاه اينزن وكاه بوينزن احداث ايتمكه دخى ديرلر
يقال ارتجل الفرس اذا خلط العنق بشيء من الهملجة فراوح بين شيء من هذا
وشيء من هذا والعنق فتحتيله دوز يوريمك وبو رغماق در ومراوحه راوحا
مهملتين ايله ايكى نسنه دن كاه بوينزن وكاه اوينزن ايشلمك وارتجال جكركه
دن بر بلوكى جمع ايتمكه دخى ديرلر بشور يقال ارتجل فلان اذا جمع
قطعة من الجراد ليشويه الترجل فتحتيله وجيمك ضمى وتشديدى ايله يياده
يوريمك تقول ترجّل اذا مشى راجلا وترجل قيويه ايپ سز اينمكه دخى ديرلر
يقال ترجّل فى البئر اذا نزل فيها من غير ان يُدلّى وترجّل كون يوكسلوب
رحل
كوندز روشن اولماغه دخى ديرلر يقال ترجّل النهار اذا ارتفع الرحل
رانك فتحى وحانك سكونيله بر كسنه نك مسكنى واثاث بيتى يعنى نه كى وارسه
ورحل شول دوه پالاننه دخى ديرلركه قتب دن اصغر اوله وبو معاده
جوهرينك كلامى بغرج ندا فعدن خالى دكلدر زيرا قتبك تفسيرنده رحل
صغير على قدر السنام ديمشدر تأمل اولنه الرحال رانك كسريله جمعى الارحل
همزه نك فتحى وحانك ضمى ومابينده رانك سكونى ايله كذلك جمع قلتى منه قولهم
فى القذف يا ابن ملقى ارحل الركبان كويا كه ملقاى ارحل محل تستر اولماغين
زنايى اشعار اولور ورحال حيرى اولن خالى لره دخى ديرلر وحيره
كوفه يانده بر شهرك اسمى دركه ورحّل دوه نك ارقه سنه پالان اورمغه ياخود

يوك

يوك اورمغه دخى ديرلر تقول رحلت البعير ارحله رحلا من الباب الثالث
اذا شددت على ظهره الرحل ورحل اذا يه تحمل معنامنده دخى استعمال اولنور
تقول رحلت له نفسى اذا صبرت على اذائه وبو دخى معناى اوله راجح اولور
نفسى استعاره بالكنايه طريقيله استخدام اولنان بعيره تشبيه ايتمك ايله الرحلة
رانك كسرى وحانك سكونيله كوچمك يقال دنت رحلتنا اى ارتحلنا
الارتحال همزه نك وتانك كسريله بمعناها الترحل فتحتيله وحانك ضمى وتشديديله
بمعناها كذلك تقول رحل فلان وارتحل وترحّل الرحيل رانك فتحى وحانك
كسرى ومديله اسم دركوچ معناسنه ورحيل سيره قوى اولن دوه يه
دخى ديرلر يقال جمل رحيل اذا كان قويا على السير الاسترحال همزه نك
وتانك كسريله دوه يه پالان اورماسن طلب ايتمك يقال استرحله اذا
ساله ان يرحل له الرحلة رانك ضمى وحانك سكونيله توجه اولنان جانب
يقال انتم رحلتى اى الذين ارتحل اليهم ورحله سيره قوى اولماغه دخى ديرلر يقال
انها لذات رحلة المرط المرحّل ميمك ضمى وحانك فتحى وتشديديله شول خزدن
طوقنمش ازار دركه اوجنده الاجه لرى اوله ومرط بر جنس قماشه ديرلر الارحال
همزه نك كسريله دوه آرقلو قدنصكره سمز يوب كوچه قادر اولماق يقال ارحلت
الابل اذا سمنت بعد هزال فاطاقت الرحلة وارحال كوچمكه معاونت
ايتمكه دخى ديرلر تقول ارحلت فلانا اذا عاونته على رحلته وارحال كوچه يرار
دوه ويرمكه دخى ديرلر تقول ارحلته اذا اعطيته راحلة وراحله كوچه يرار دوه يه

دیرلر ننه کم کلور انشاء الله الترحیل علی وزن التکریم بر کمسنه‌یی بر یره کوندرمکر
تقول رحّلته اذا اظعنته من مکانه وارسلته والاظعان ظای معجمه ایله سیر ایتدرمکه
دیرلر المرحل میمک ضمی و رانک سکونی و حانک کسریله شول کمسنه در که انوک چوق کوچه
یاراروده‌لری اوله یقال رجل مرحّل اذا کانت له رواحل کثیرة کما یقال معوب اذا کان
له جمل عراب وجمل عراب عینک کسریله عربی آتلره دیرلر الرحیله رانک فتحی وحانک
کسری و مدیله شول ناقه در که سیره قوی اوله الراحله حانک کسریله کوچه یرایان
ناقه الرحول رانک فتحی وحانک ضمی ومدیله بمعناها وبعضیلر ایتدی راحله بمکه
یرایان دوه درکرک ایرکک کرک دیشی الارحل همزه‌نک وحانک فتحیله شول آت
درکه ارقه‌سی آق اوله ابیض الظهر معناسنه و شول قیون درکه ارقه‌سی سیاه
اوله اسود الظهر معناسنه الرحلاء رانک فتحی وحانک سکونی والفک مدیله شول
قیوندر که ارقه‌سی آق اولوب سائر جسدی سیاه اوله یاخود ارقه‌سی سیاه
اولوب سایر جسدی اق اوله اما آت جنسنده همین ارقه‌سی آق اولوب سائر
جسدی سیاه اولن در بوذکر اولنان ابو الغوث روایتی در الرحاله رانک
کسری ایله شول اکر درکه آنی صافی دریدن ایدرلر آنکا اغاجی یوقدر و بو مقوله
اکری زیاده سکرتدکلرنده استعمال ایدرلر الرحائل رانک فتحی و یانک کسریله
جمعی ذکر اولنان اکرلر معناسنه و فی المثل استقدمت رحالتک یعنی اکرک آتدن
مقدم اولدی و بو کلامی بر کمسنه صاحبنه شر ایشلمکه استعجال ایتدکده سویلرلر
المرحله میمک وحانک فتحیله بر قونق بر المراحل میمک فتحی وحانک کسریله جمعی بر قاج
قونق بر

قوناق یری معناسنه یقال بینی و بینه کذا مرحلة او مرحلتان الرخل
رانک فتحی وخانک کسریله شول قیون بوزیسی درکه دیشی اوله و اکر ارکک
اولسه الحمل دیرلر الرخال رانک کسریله جمعی ذکر اولنان قوزیلر معناسنه
الرذل رانک فتحی وذالک سکونیله دون وخسیس اولن کمسنه الرذاله
رانک فتحیله والرذوله ضمتیله خسیس ودنی اولمق یقال رذل فلان
یرذل رذالة ورذولة من الباب الخامس الرذال رانک ضمی وذالک
تخفیفیله کذلک دنی اولنان کمسنه الرذول ضمتیله جمعی دنیلر معناسنه
الارذال همزه‌نک فتحیله کذلک جمعی الرذلاء رانک ضمی وذالک فتحی والفک
مدیله کذلک جمعی و بو یعقوب روایتی در و رذال هر نسنه‌نک بر مازنه
دخی اطلاق اولنور الارذال همزه‌نک کسریله بر کمسنه‌یی دنی قلماق الرذل
رانک فتحی وذالک سکونیله کذلک خسیس قلماق المرذول میمک فتحی وذالک
ضمی ومدیله خسیس اولن کمسنه یقال رذله فهو مرذول من الباب الاول
الرسل رانک فتحی وسینک سکونیله صالی ویرلن صاج یقال شعر رسل ای مسترسل
ورسل یوریمی ملایم اولن دوه‌یه دخی دیرلر یقال بعیر رسل ای سهل السیر
الرسله رانک فتحی وسینک سکونیله مؤنثی یقال ناقة رسلة الرسل رانک کسری
وسینک سکونیله بر نسنه سهولة اوزره اولمق منه قولهم افعل کذا وکذا علی
رسلک ای اتئد فیه وانّا دتانک تشدیدیله بر ایشی رفق ایله ایشلمک در کما تقول
افعله علی هینتک وفی الحدیث الا من اعطی فی نجدتها و رسلها یعنی شدت ورخا

رخل

رذل

رسل

حالنده یعنی صدقه حالنده طواری سمز اولوب اخراج ایده که صاحبنه اداسی شدید
ایکن اداقلور وآرق اولوب اداسی آسان ایکن اداقلور ورسل سوده
دخی دیرلر الارسال همزه نك کسریله قوم طوارلری جهتندن سود صاحبی اولمق
وارسال برکسنه یی ایلچیلك طریقیله بر یره گوندرمك المرسل میمك ضمی وسینك فتحیله
گوندرلن کسنه الرسول رانك فتحی وسینك ضمیله بمعناه یقال ارسلت فلانا فهو
مرسل ورسول الرسل ضمتیله جمعی وباری تعالینك انا رسول رب العالمین دیدوکی
قولی فعول وفعیل ده تذکیر وتانیث وافراد وجمع برابر اولدغنه بناءً درعدوکبی
وصدیق کبی ورسول رسالت معناسنه ده گلور یقال ارسلتهم برسول ای برسالة
الرسل فتحتیله دوه سوریسندن وقیون سوریسندن بر قطعه الارسال همزه نك
فتحیله بلوك بلوك دیمك اولور یقال جاءت الخیل ارسالا ای قطیعا قطیعا
المراسلة میمك ضمی وسینك فتحیله خبرلشمك المراسل میمك ضمی وسینك کسری ایله
خبر گوندرن کسنه الرسیل رانك فتحی وسینك کسری ومدیله بمعناه یقال راسله مراسلة
فهو مراسل ورسیل ومراسل شول عورته دخی دیرلر که زوجی وفات اتمش اوله
یاخود زوجی کندویه طلاق ویرمسین ظن ایدوب آخر کسنه ایچون اوزن تزیین
ایدوب الکاجر گوندره وبرکسنه نك رسیلی شول کسنه در که انوکله اوق اتشه ده
یاغیری خصوصده جرلشمش وشریك اولمش اوله المرسلات میمك ضمی وسینك
فتحیله روزگارلر ریاح معناسنه منه قوله تعالی والمرسلات الایة وبعضیلر
مرسلات دن مراد ملائکه در دیمشلردر المرسال میمك کسری ورانك سکونی ایله شول
اوقدرکه

اوقدرکه قیصه اوله سهم قصیر معناسنه ومرسال شول ناقه نیکر یورییسی بنه
دخی دیرلر که ملایم اوله وهموار المراسیل میمك فتحی وسینك کسری ومدیله
جمعی یقال ابل مراسیل الرسال رانك کسریله دوه اباقلری قوایم بعیر
معناسنه الاسترسال همزه نك وتانك کسریله قیل کندون صالیورووب
قیوزجع اولمامق یقال استرسل الشعر اذا صار سبطا والاسترسال برنسنه یه
دوشنوب انس تحصیل اتمك یقال استرسل الیه اذا انبسط واستأنس
الترسل فتحتیله وسینك ضمی وتشدیدیله رفق وتأنی یقال ترسل فی قراءته اذا
اتاد فیها واتاد رفق اوزره اولماغه دیرلر الرطل رانك فتحی وطانك سکونیله
رجالدن صالقی اولن کسنه ورطل یارم باطمنه دخی دیرلرکه بر بطمان ایکی
یوز التمش درهمدر ومهذبده بطمن ایکی یوز اللی یدی درهم وسبع درهم در
دیمش در مشهور اولن اول ذکر اولنان در ووقایه شرحنده بر بطمن یوز یکسان
مثا مثقال در دیمش بو تقدیرجه عوامل بر مثقال بر بچق درهم در دیدوکی راست
گلمز والا بر بطمن ایکی یوز یتمش درهم اولمق لازم اولور وقاموسده رطل اون
ایکی وقیه در وقیه قرق درهم در وبطمن رطلاندر دیمش بو تقدیرجه رطل درت
یوز سکسن درهم وبطمن طقوز یوز التمش درهم اولوب چوق مخالف اولور
ملکه الفاظ مشترکه واصطلاحات مختلفه اوله الترطیل علی وزن التکریم
رقلی یاغلیوب ملایم اتمك الرعلة رانك فتحی وعینك سکونیله آت نرسندن
بر بلوك ورعله قیونك قولاغی جمله کسمیوب بر مقدارن کسوب کوپه کبی اصه قومغه

رطل

رعل

دخی دیرلر حدابی اولن کوبه کبی الرعل رانک فتحی وعینک سکونیله بعناها و
رعله اوزون خرما اغاجنه دخی دیرلر ورعله اوزون لباسه دخی دیرلر ابن
الاعرابی روایتی اوزره یقال جر فلان رعله ای ثیابه ورعله چوق عیالہ
دخی دیرلر یقال ترکت عیالا رعلة ای کثیرا الرعبل رانک فتحی وعینک کسری ومدیله
بعناها الرعال رانک کسریله جمعی سوریلر معناسنه الاسترعال همزه نک وتانک کسریله
قیون بری بری اردنجه کتمک یقال استرعلت الغنم اذا تتابعت فی السیر واسترعال
قیونک سوری اوکنجه کتمسنه دخی دیرلر یقال استرعل اذا خرج فی اول الرعیل
الاراعیل همزه نک فتحی وعینک کسری ومدیله بیلک اوللری اوائل ریاح معناسنه
الرعلاء دعگر رانک فتحی وعینک سکونی والفک مدیله مشول دری که قولاغی کوبه
مثالنده کسلش اوله نته کم ذکر اولندی وناقه یه دخی اطلاق اولنور ورعلاء قولاغی
اوزون قیونه دخی دیرلر الرعل صمنیله جمعی ذکر اولنان صفت ایله موصوف قیونلر
معناسنه الارعال همزه نک کسریله عوسج دیدکلری دیکن قلنغه دخی دیرلر یقال
ارعلت العوسجة خرجت رعلتها وارعال تیز دورتمکه وقاتی دورتمکه دخی دیرلر
الرعل همزه نک وعینک فتحیله اشاغی صارقن لباس در الراعل عینک کسریله برماز
تورما دقل معناسنه المرعل میمک ضمی وعینک فتحی وتشدیدیله مالک کزیده سی
خیار المال معناسنه الرعلول رانک ولامک ضمی وعینک سکونیله براوتک اسمی در
بعضیلر طرخون در دیدیلر رعل رانک فتحی وعینک سکونیله وذکوان ذال
معجمه نک فتحی وکافک سکونیله ایکی قبیله نک اسمی در بنی سلیم دن الرعبلة رانک وبانک

فتحی

رعبل

فتحی وعینک سکونیله کسمک قطع معناسنه یقال رعبلت اللحم اذا قطعته المرعبلة
میمک ضمی وبانک فتحیله برتلمش بز یقال ثوب مرعبل ای ممزق الرعابیل رانک فتحی
وبانک کسری ومدیله اسکی لباسلر یقال جاء فلان فی رعابیل ای فی اطمار واخلاق
واطمار دخی اخلاق کبی اسکی لباس معناسنه در الرعبل علا وزن جعفر بر رجلک اسمی در
که اول ابو ذبیان باباسی اولن رعبل در الرغل رانک ضمی وغین معجمه نک سکونیله
سرکن دیدکلری اوت که اکالسان ترکیده قبول حرماشغی وفارسیده سرموق دیرلر
وصاحب صراح رعلی لسان عربده جاری اولن سرموق ایله تفسیر ایدوب و
سرموق باب قافده شلغم ایله تفسیر ایتمشدر پس رغل شلغم معناسنه اولماق لازم اولور
سائر کتبه مخالف اولور الارغال همزه نک فتحیله جمعی ذکر اولنان اوتلر معناسنه
الارغال همزه نک کسریله بر ذکر اولنان اوتی بیتورمک یقال ارغلت الارض اذا
ابتتته وارغال عورت امزکلی اولماغه دخی دیرلر یقال ارغلت المراءة اذا ارضعت
وازغال دخی بو معناده لغتدر زای معجمه ایله وارغال دوه اوتلاغندن ازماغه
دخی دیرلر یقال ارغلت الابل عن مراتعها اذا اضلت الارغل همزه نک وعینک
فتحیله وسعت اوزره اولن دیرلک یقال ارغل ای واسع وارغل دخی بو معنا
لغتدر وارغل سشول اوغلانه دخی دیرلر که اغل اوله یعنی اقلف اوله
که سنتسز دیمک اولور ابو رغال رانک کسریله سشول کمسنه در که حالا قبری رجم
اولنور حبشه طائفه سنه دلیل اولوب یولده وفات ایتدی وکعبهء مکهء مشرفه یی هدم
ایتمکه توجه ایتدکلری زمانده الرغلة رانک فتحی وغینک سکونیله علا الغفلة و غلاق

رغل

انه سن أحمك يقال ارعل الجدى امه اذا رضعها الرغول رانك فتحى وغينك ضمى
ومديله بولدغنی اكل ايدن كمسنه يقال فلان رغم رغول اذا اغتنم كل شئ واكله
رفل
وابوا ابو زيد روايتی اوزره در الرفل رانك فتحى وفانك سكونيله لباس
اوزادوب اتكن يره سورمكله خرامان يوريمك يقال فی ثيابه يرفل اذا
اطالها وجرها متبخترا الرفل رانك فتحى وفانك كسرى ايله ذكر اولنان صفت
اوزره اولان كمسنه ورفل احمق اولان كمسنه يه دخی ديرلر الرفلة وزن مذبور
اوزره مؤنثی يقال رجل رفل وامراة رفلة ورفله واسع اولان معيشته دخی
ديرلر يقال معيشة رفلة اذا كانت واسعة الارفال همزه نك كسريله اوزون لباس
كيوب صالنماق يقال ارفل فی ثيابه الترفل فتحتيله وفانك ضمى وتشديديله بمعناه
الرفلاء رانك فتحى وفانك سكونی والفك مديله شول عورت در كه لباسنده يورويشی
خوب اوله الرفل رانك كسرى وفانك فتحى ولامك تشديديله هجف وزنی اوزره
اوزون اولان لباس وهجف ثقيل اولان كمسنه در ورفل شول آته دخی ديرلر كه
قويرقلی اوله يقال فرس رفل اذا كان طويل الذنب الترفيل علی وزن التكريم قيونكر
رقل
صويين چوغلتماق در الرقلة رانك فتحى وقافك سكونيله اوزون خرما اغاجی رغله كبی
درو زنا ومعنا الرقال رانك كسريله جمعی اوزون خرما اغاجلری معناسنه الارقال
بر جنس يلمك در يقال ارقل البعير اذا مشی علی نوع من الخبب المرقل ميمك ضمى وقافك
كسريله يلك ايله يورين ناقه يقال ناقة مرقل المرقال ميمك كسرى ورانك سكونيله زياده
يلجی اولان ناقه يقال ناقة مرقال اذا كانت كثيرة الارقال ومرقال هاشم بن عتبة

الزهری

الزهرينك لقبی در زيرا امير المؤمنين علی الرضی رضی الله الا صفين كوننده
بر طوار ويرمشدی كه انی يلد رمدن خالی دكل ايدی الراقول علی وزن
الكافور شول ايپ در كه انوكله خرما اغاجنه چقارلر واول ايپه حابول دخی
ديرلر حاء مهمله وباء موحده ايله وكترو دخی ديرلر كافك فتحى ورانك تشديديله
ركل
الركل رانك فتحى وكافك سكونيله بر ايا غله اورمق يقال ركله يركله ركلا من الباب
الاول التراكل بر فاج كمسنه بری برينی دپمك يقال تراكل القوم المركل ميمك وكافك
فتحيله يول طريق معناسنه مراكل الدابة ميمك فتحى وكافك كسريله طوارك كمسنه
يوريسون يانلرنده ديو ايا غله دپدكی يرلر المركلان كذلك ميمك وكافك فتحيله بر طوارك
كمسنه يوريسون ياخود سكرتسون ديو ايا غی ايله دپدكی يرلر المركلة
ميمك ضمى وكافك فتحى وتشديديله شول ير در كه انی طرناغی ايله طوار چكنيوب محكم ايدر
يقال ارض مركلة اذا كدت بحوافر الدواب التركل فتحتينله وكافك ضمى وتشديديله
بيل ديمك ايله معروف اولان آلتی باغ بان ايا غيله اورمق در يره كيرسون ديو يقال
رمل
تركل الرجل بمسحاته اذا ضربها برجله لتدخل فی الارض الرمل رانك فتحى وميمك سكونی
ايله قوم الرمال رانك كسريله جمعی قوملر معناسنه الرملة رانك فتحى وميمك سكونيله
واحدی بر پاره قوم معناسنه ورمل حصير طوقماغه دخی ديرلر تقول رملت الحصير
اذا سففته وسف سين مهمله ايله طوقماقدر وتخت يا ايدن ياخود بر نسنه
اورمكده ديرلر يقال رمل سريره اذا رمل شريطا او غيره فجعله ظهرا له وشريط شين
معجمه ايله خرما يپراغندن بوكلن ايپه ديرلر ام رمال رانك كسرى ايله يالكی قورت كفتاره
معناسنه ابن السكيت روايتی اوزره الرملة رانك فتحى وميمك سكونيله شام شهرنده

بر شهرک اسمی در **الرمل** فتحتیله یپلمک **الرملان** فتحتیله بمعناه یقال رملت بين الصفا والمروة رملا ورملانا ورمل ع وضدن بر ورمل آز یغموره دخی دیرلر مطر قلیل معناسنه **الارمال** همزه نک فتحیله جمعی آز یغمورلر معناسنه ورمل کوزلکر سئول خطلر درکه بقر وحشینک ایاقلرنده اولور کندو لوننه مخالف لون ایله **الارمل** همزه نک ومیمک فتحیله سئول قیون درکه ایاقلری سیاه اوله **الرملاء** رانک فتحی ومیمک سکونی والفک مدیله ذکر اولنان قیونک مؤنثی وارمله سئول اره دیرلرکه عورتی اولمیه **الارملة** همزه نک ومیمک فتحی ایله سئول عورت درکه اری اولمیه **الارامل** همزه نک فتحی ومیمک کسریله مسکین اولنلر در رجالدن ونسادن ابن السکیت روایتی اوزره مذبور ایدی مذبورلره ارامل دیرلر اگرچه جلیننده نسا یوغیسه ده وابن السکیت ایدی ارمله ضعفادن برجماعته دخی اطلاق اولنور یقال جاءت ارملة من نساء ورجال المحتاجين ومذبور ایدی رجال محتاجینه که اولالر ارمله دیرلر اگرچه آنلر یک اجنده نسا طائفه سندن کمسنه اولمسه وارمل یغموری آز اولن یله دخی دیرلر یقال عام ارمل اذا كان قليل المطر و رملاء کذلک یغموری آز اولن سنه یه دیرلر یقال سنة رملاء وبو ابن السکیت روایتی اوزره در **الارمال** همزه نک کسریله عورتک اری اولمک یقال ارملت المراءة اذا مات عنها زوجها وارمال حصیر طوقماغه دخی دیرلر تقول ارملت الحصير اذا سففته وارمال تخته اوتراغنه یا ابیدن یا خود بر نسنه ادرمکه دخی دیرلر نته کم بعض کورسیلره دخی اورلر یقال ارمل سريره اذا رمل بشريطا وغيره فجعله ظهراله وشريط حرما یپراغندن بوکلن ایپه دیرلر نته کم

الآن

الآن مرور ایدی وارمال قومک زادی توکنمکه دخی دیرلر یقال ارمل القوم اذا نفذ زادهم **الترميل** على وزن التكريم قانه بولشدرمق **الارتمال** همزه نک و تانک کسریله بولشماق **الترمل** فتحتیله ومیمک ضمی وتشدیدیله بمعناه یقال رمله بالدم فترمل وارتمل اذا تلطخ **الارمعلال** همزه نک ومیمک کسری وعین مهمله نک سکونیله چپینک اغزندن سلیا آقماق وکوزدن یاش بری بری ارد نجا آقمغه دخی دیرلر یقال ارمعل الصبی ارمعلالا اذا سال لعابه ویقال ارمعل الدم اذا تتابع قطرانه

رمعل

عين ايله وغين ايله لغت در وارمعلال پریانک یاغی آقماغه دخی دیرلر یقال ارمعل الشواء اذا سال دسمه وارمعلال فانی آه وازایله چاغرمغه دیرلر یقال ارمعل الرجل اذا شهق **المرمعل** میمک ضمی وعینک کسریله رشد وسداد اوزره اولنه دخی دیرلر منه قولهم ادر نفق مرمعلا ای امض راشدا **الترويل** على وزن

رول

التكريم اتمکی یاغ ایله زیاده اوماق یقال روّل الخبزة بالسمن ترویلا اذا دلکها بر دلکاشدیدا وترویل الفرس آت افشان ایتمک ایچون ذکرن صارقتماق در یقال روّل الفرس اذا ادلی لیبلو وترویل اغز یاری آقتماغه دخی دیرلر یقال الفرس یروّل فی مخلاته ترویلا ومخلاة میمک کسری ایله اولنق قودقلری بر در **الروال** رانک ضمیله فعال وزنی اوزره لعاب کبی در روز نا ومعنی که اغز یاری دیمک اولور یقال فلان یسیل رواله **الراوول** على وزن الكافور کذلک اغز یاری لعاب معناسنه وعرب طائفه سی فاعول وزنی همزه ایله استعمال ایتمزلر وبر قوم سئوبله زعم ایتدیلر که راوول انسانده وفرسده زیاده اولن دیشه اطلاق اولنه لکن اصمعی بو معنایی انکار ایدوب ابن السکیت ایدی راوول ومرغل میمک فتحی ایله

رهل

ولعاب وبصاق بانک ضمیله بو تلریک جمله سی بر معنایه در الرهل فتحیله
بر کسنه نک اتی صولپیك اولوب حرکت ایتمک یقال رهل لحمه من الباب الرابع
الرهل رانک فتحی وهانک کسریله صفت مذبوره اوزره اولان آت یقال فرس
رهل الصدر الترهیل علی وزن التکریم آت صاحبنی مضطرب ومسترخی قلمق یقال
رهله اللحم ترهیلا الرهیلة علی وزن الدحرجة بر جنس یوریش التّرهل
علی وزن التدحرج بمعناها یقال جاء فلان یترهبل فصل الزای الزبل
زانک کسری وبانک سکونیله فشقی سرجین معناسنه المزبلة میمک وبانک فتحیله
فشقی اولان یر الزبل زانک فتحی وبانک سکونیله فشقی دوکمک تقول زبلت
الارض من الباب الاول اذا سمدتها للزراعة وتسمید سین مهمله ایله یره فشقی
صاچمغه دیرلر الزابل بانک کسریله والزابل بانک فتحیله قصه اولان نسنه قصیر
معناسنه الزبیل زانک فتحی وبانک کسری ومدیله زنبیل دیدکلری آلت که
انوکله فشقی یاخود نسنه طاشرلر الزبّیل زانک کسری وبانک تشدیدیله بمعناه
هر بارکه زا مکسور قلنه بانک تشدیدی لازم اولور زیرا کلامده فعلیل
یوقدر فانک فتحیله بو ذکر اولنان جوهرینک اداسنه بناءدر بنتکم ایتمشدر
فاذا کسرته شددت فقلت زبّیل او زنبیل لانه لیس فی الکلام فعلیل بالفتح لکن
فعلیل مذکورک سوقنه ملایم اولن فاذا شددته کسرته دیمک در بنتکم حقی دکلدر
زیرا فعلیل وزنی تشدیده کلدکده نصکت حاصل اولور پس کسری ایجاب ایدن
تشدید اولور عکسی اولماز زبالة زانک ضمی وبانک تخفیفیله بر موضعک اسمی در وشیٔ
معناسنه دخی کلور یقال ما فی الاناء زبالة ای شیء الزبال زانک کسریله شول
نسنه

نسنه درکه انی قرنجه اغزی ایله کوتررو بو دخی شیٔ معناسنه کلور یقال
زجل
ما رزأته زبالا ای شیئا و زر ناقص قلماق معناسنه در الزجلة زانک
ضمی وجیمک سکونیله ناسدن بر طائفه الزجل زانک ضمی وجیمک فتحیله جمعی
طوایف معناسنه الزجل زانک فتحی وجیمک سکونیله اتمق یقال زجل به زجلا
من الباب الاول اذا رمی به یقال لعن الله اما زجلت به وزجل مکان
بلند کوکرجین اراقدن صالی ویرمکه دخی دیرلر المزجل میمک کسری وجیمک
فتحیله قصه کوندرکه انکله مزراق دیرلر الزاجل جیمک کسریله شول اغاجدرکه
تولم بغلدقلری ایپک اوجنده اولور الزواجل زواجه زانک فتحی وجیمک
کسریله جمعی الزاجل جیمک فتحی ایله دوه قوشنک ارککنک منی سی درکاه مهمور
قلنور وکاه قلنماز الزجل فتحتیله آواز در صوت معناسنه الزجل زانک فتحی
وجیمک کسریله صوت صاحبی اولن نسنه یقال سحاب زجل ای ذو رعد الزنجبیل
زانک وجیمک فتحی وبانک کسری ومدیله معروف اولن نسنه که ادویه قسمندندر
وزنجبیل خمره دخی دیرلر الزئجبل زانک وجیمک کسری ومابینده همزه نک سکونیله
زحل
ضعیف البدن اولن رجل التزحّل فتحیله وحانک ضمی وتشدیدیله بر مکاندن
اراق اولمق یقال تزحل اذا تنحی وتباعد الزحلیل زانک ولامک کسریله
بمعناه یقال زحل فهو زحل وزحلیل المزحل میمک وحانک فتحیله اراق اولجق
مکان وکاه اولور مصدر معناسنه دخی استعمال اولنور ان لی عنک لمزحلاً
دیرلر ای منتدحا زحل زانک ضمی وحانک فتحیله خنّس اسمی ایله مسمی اولن یلدزلردن

زعل

برى در عمر كبى لاينصرف در الزعل فتحيله سرور ونشاط الزعل زانك فتحى وعينك كسريله مسرور اولمق كمسنه يقال زعل زعلا من الباب الرابع فهو زَعْل وزَعِل وزَعَل اجلقدن فريادايدنه دخى ديرلر يقال كلب زعل اى متضوّر جوعا وتضور ضاد معجمه ايله صياح كلبه ديرلر الازعال همزه نك كسريله مسرور قلماق يقال ازعله غيره وازعلته الاحرع وامرع همزه نك فتحى وراننك

زعبل

ضمى وعين مهمله ايله مريعك جمعى در الزعبل على وزن جعفر بر كمسنه نك اسمى در وزعبل احمق اولمق عورته دخى ديرلر يقال هبلته الزعبل اى ثكلته امه الحمقاء وزعبل كذلك شول صبى دركه آنك غداسى هضم اولمامغين قارنى

زغل

بيوييب بويى انجله الزغلة زانك ضمى وغينك سكونيله بولدن وغيردن آتلمق نسنه الازغال همزه نك كسريله ناقه بولين آتمق تقول ازغلت الناقة ببولها اى رمت به رميا وقطعته زغلة زغلة وازغال دورتمك ايله قان آتلمغه دخى ديرلر يقال ازغلت الطعنة بالدم مثل اوزغت وزنا ومعنى وازغال قوش ياورسنه اغزى ايله غدا وبرمكه دخى ديرلر يقال ازغل الطائر فرخه اذا زقه وازغال بر مقدار نسنه دوكمكه دخى ديرلر يقال ازغل لى زغلة من سقايك اى صب لى شيا من لبن الزغلول زانك ولامك ضمى وغينك سكونيله رجالدن خفيف اولمق كمسنه وزغلول طفله دخى ديرلر الازفلة همزه نك وفانك ولامك فتحيله جماعت يقال

زفل

جاؤا بازفلتهم اى بجماعتهم الازفلة همزه نك وفانك كسريله ولامك تشديديله خفت معناسنه در سيبويه روايتى اوزره يقال اخذته ازفلة اى خفة الازفلى همزه نك وفانك

وفانك فتحى والفك قصرى ايله اخفلى كبى در وزنا ومعنى يعنى جماعة خاصه معناسنه در

زكل

الزونكل فتحتيله غزنغز وزنى اوزره قصير القامه اولمق كمسنه

زلل

الزليل زانك فتحى ولامك كسرى ومديله يا با لجقده يا كلامده طاينماق يقال زللت يا فلان تزل زليلا اذا زل فى طين او منطق الزلل فتحتيله كذلك طاينماق در فراء روايتى اوزره تقول زللت زللا من الباب الرابع الزلة زانك فتحيله اسم در طاينماق معناسنه الزلّيلى زانك كسرى ولامك وتشديدى ومدى والفك قصريله كذلك اسم در معناى مذكورده الاستزلال همزه نك وتانك كسريله طايندرماق يقال استزله غيره الزُلّ زانك ضمى ولامك تشديديله صيرنجاق اولمق بر يقال زُحلوفة زُلّ اى زلوج وزحلوفة زاء معجمه نك ضمى وحاء مهمله نك سكونيله شول يرده اوغلانجقلر يتحلر ايندن اشاغى صيرى نورلر الزلل فتحتيله كذلك صيرنجاق اولمق بر الزلول ضمتيله وزنده اكسك اولماق يقال زلت الدراهم تزل زلولا اذا نقصت فى الوزن الزالّ لامك تشديديله ناقص اولمق درهم يقال درهم زالّ الزلزلة زاللرنك فتحى ولام اولك سكونيله يرى ديبرتمك الزلزال زانك كسرى ولامك سكونيله كذلك يرى ديبرتمك التزلزل فتحتيله وزاء ثانينك ضميله ير ديبرنمك يقال زلزل الله الارض زلزلة وزلزالا فتزلزلت هى الزلزال زانك فتحيله اسم در ديبرنمك معناسنه الزلازل زانك فتحى ويانك كسريله شدايد معناسنه الزلزل زاء اولك ولامك فتحى وزاء ثانينك كسريله اثاث بيت ومتاع بيت معناسنه المزلة ميمك فتحى وزانك كسرى ايله طاينجاق ير موضع زلل معناسنه الازل فتحتيله صاغريسنك اتى ازاولمق

کسنه ابو عمرو روایتی اوزره الزلاء زانک فتحی ولامک تشدیدی والفک
مدیله مؤنثی صاغر بسنک اتی ازاولن عورت رسحاء معناسنه وسمع ازل
سکن دنی آزاولن قورت که قورت ایله یاللی قورت دن متولد اولور نته کم
یاللی قورت ده ضبع عرجاء دیرلر و فی المثل هو اسمع من الذئب الازل الزلال
زانک ضمی ولامک تخفیفیله شول صو درکه طتلو اوله الازلال همزه نک کسریله نعمت
ویرمک تقول ازللت الیه نعمة ای اسدیتها و فی الحدیث من ازلت الیه نعمة فلیشکرها
واذلال برکمسنه یه حقنی ویرمکه دخی دیرلر یقال ازللت الیه من حقه شیأ ای
اعطیت الزلیة زانک کسری ولامک کسری وتشدیدی ویانک تشدیدی ایله شول بساط
درکه زیلی دیمکله معروف در الزلالی زانک فتحی ولامک کسری ایله جمعی زیلیلر

زمل

معناسنه الازمل همزه نک ومیمک فتحیله آواز صوت معناسنه تقول سمعت
له ازملا اذا سمعت صوته وکاه اولور وزن ایجول اولنده اولن همزه یی
اسقاط ایدرلر نته کم وبل امه دیرلر وازمل هرنسنه نک تکلی کسنه دخی دیرلر
یقال اخذت الشیء بازمله وکثیر معناسنه ده کلور یقال عیالات ازملة ای
کثیرة الازمولة همزه نک ومیمک ضمیله آواز ویرن نسنه کرک بیابان کجیسی اولسون
کرک غیری اولسون الازمول همزه نک کسری ومیمک فتحیله فردوس وزنی اوزره
بمعناها الازمولة کذلک همزه نک کسری ومیمک فتحیله بمعناها ایضا تقول هو ازمول
وازمولة وبعضی نسخده ویقال هو ازمولة واقع اولمشدر بنا علی ذلک صاحب صحاحه
اختلاف توهم ایدوب وقیل هو ازمول وازمولة دیمشدر حالا که جوهرینک مرادی

تصویر

تصویر در بیان خلاف دکلدر الازمیل همزه نک ومیمک کسریله وزانک مابینده
سکونیله بچقی ودیدکلری آلت که کفشکرلر انوکله سختیان کسرلر الزمل زانک ضمی ومیمک
فتحی وتشدیدی ایله قورقاق کمسنه جبان معناسنه الزمال زانک ضمی ومیمک
تشدیدیله بمعناه الزمیل زانک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدی ویانک سکونیله بمعناه
کذلک الزمیلة زانک کذلک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدی ویانک سکونیله ضعیفه اولن
عورت معناسنه الزاملة میمک کسریله شول دوه درکه صاحبی سفرده انوکله استناد
ایدوب اوزرینه متاعی وطعامی یوکلدر المزاملة میم اولک ضمی وثانینک
فتحیله ایکی کمسنه دوه اوزرنده بری برینه دنک اولماق التزمیل علی وزن
التکریم برنسنه یی ثوبنه دورمک یقال زمله فی ثوبه اذا لفه التزمل فتحتیله و
میمک ضمی وتشدیدیله برکمسنه لباسنه بورنمک یقال تزمل بثیابه اذا تدثر و
تدثر بورنمکه دیرلر الازدمال همزه نک ودالک کسریله برنسنه یی کوتورمک
یقال ازدمله اذا احتمله الزمیل زانک فتحی ومیمک کسری ومدیله طوار اوزرنده

زول

برکمسنه نک آردینه بنن کمسنه ردیف معناسنه الزول زانک فتحی وواوک
سکونیله عجب معناسنه الازوال همزه نک فتحیله جمعی وزول ظریف اولن رجل
خفیفه دخی دیرلر ابن السکیت ایندی زول شول کمسنه درکه انک ظرافتندن
تعجب اولنه الزولة زانک فتحی وواوک سکونیله مؤنثی ظرافتندن تعجب اولنن
عورت بعضیلر ایندی عاقله وذکیه اولن عورت در الزوالة زانک فتحی وواوک
تشدیدیله شول کمسنه درکه بعد زرکن چوق حرکت ایده وقطع اندوکی مسافه آز

اوله التزايله يانك كسريله الازديال همزه نك و دالك كسريله زائل قلماق
ازاله معناسنه تقول ازدت ازديالها اى ازلتها المزاوله ميمك ضمى و واوك
فتحيله بر نسنه يه دورشوب معالجه ايتمك التزاول فتحتيله و واوك ضمى ايله
علاج ايدشمك يقال تزاولوا اذا تعالجوا الزوال زانك فتحيله بر نسنه مكانندن
ايرلمق يقال زال الشئ من مكانه يزول زوالا و يقال زال الله زواله
و ازال الله زواله بمعنى و بو كلامى محلنده استعمال ايدرلر الازاله
همزه نك كسريله بر نسنه يى مكانندن ايرمق التزويل على وزن التكريم بمعناه
الانزيال همزه نك و زانك كسريله زائل اولمق يقال زاله يخبره و زوّله فانزال
و يقال ما زال فلان يفعل كذا و حكى ابو الخطاب ما زيل يفعل كذا و قد
فسّرناه فى كاد

زهل

الزهلول زانك و لامك ضمى و هانك مابينده سكونيله صيرنجاق
اولن بر نوع زهلول بر طاغك دخى اسميدر

زيل

الزيل زانك فتحى و يانك سكونيله بر نسنه يى
مكانندن ايرمق يقال زالت الشئ من مكانه ازيل زيلا و هو لغة فى ازلته و زيل
تمييز و تفريق ايتمكه دخى ديرلر يقال زلت الشئ ازيله زيلا اى مزته و فرقته
و يقال زل ضانك من معزاك و معزى كچيه ديرلر ضان قيونه ديدكلرى كبى الزويل
زانك فتحى و واوك كسرى و مديله قلب يقال زيل زويل اذا زيل قلبه من الفزع
التزييل على وزن التكريم طاغلماق تفريق معناسنه التزيل فتحتيله و يانك ضمى
و تشديديله طاغلماق يقال فرقته فتفرّق و منه قوله تعالى فزيلنا بينهم و بو فعّلت
درعينك تشديديله زيرا مصدرنده تزييلا ديرلر و اكر فيعلت اوله ايدى مصدرنده

زيّلة

زيلة ديرلردى المزايله ميمك ضمى و يانك فتحيله ايرلشماق مفارقت معناسنه
ازيال زانك كسريله بمعناه يقال زايله مزايله و زيالا اذا فارقه التزايل تانك
فتحى و يانك ضمى ايله ايكى نسنه برى برينه مخالف اولماق تباين معناسنه الزيل
فتحتيله بر كسنه نك اويلقلرى برى برندن ايروا اولماق فحج كبى فانك و حانك
فتحيله

فصل السين

السئول سينك ضمى و همزه نك سكونيله سئول
نسنه دركه انسان آنى سوال ايدر و قرئ قوله تعالى اوتيت سئولك يا موسى
بالهمز و بغير الهمز السؤال سينك ضمى و همزه نك فتحى و تخفيفيله بر نسنه يى صورماق
المسئله ميمك و همزه نك فتحى و سينك سكونيله بمعناه يقال سألته الشئ و سألته
عن الشئ سوالا و مسئلة من الباب الثالث و بارى تعالينك سأل سائل بعذاب
واقع ديدوكى قولى عن عذاب معناسنه دراخفش ايتدى خرجنا نسأل عن
فلان و بفلان ديرلر و كاه اولور سأله كلمه سنك همزه سى تخفيف اولنوب
سال يسال ديرلر و بو تقديرجه امرى سل كلور حرف ثانى مستقبلنده متحرك
اولدوغيچون و تقديرا اول اوزره اسأل كلور السؤله سينك ضمى و همزه نك فتحيله
همزه وزنى اوزره كثير السوال اولن كسنه الاسال همزه نك كسرى و سينك
سكونيله بر كسنه نك حاجتن بتورمك تقول اسالته سؤلته و مسئلته اذا قضيت
حاجته

سبل

السبل فتحتيله يغمور مطر معناسنه و سبل اكين باشنه دخى ديرلر سنبل معناسنه
و سبل كوزده بر مرضدر دخى ديرلركه اول قرمزى طمرلره اورتجك آغى كبى بر بردهدر
الاسبال همزه نك كسرى و سينك سكونيله اكين باشى باغلماق يقال اسبل الزرع اذا

قف

اذا خرج سنبله واسبال بغور یا خود کوز یاشی ییری ییری اردنجه اینمک یقال
اسبل المطر والدمع اذا هطل وابو زید ایدی اسبلت السماء دیرلر و بوندن
اسم سبل کلور که سبل بلودایله ییرا راسنده اولن یغور در بلوت دن جقوب
ییر واصل اولمادن واسبال الازاری صالیویرمک دخی دیرلر یقال اسبل ازاره
ای ارخاه وسبل عبده بر معتبر آتک اسمی درکه اول غنی نام کسنه نک آتی اولن
اعوجک انه سی در واعوج ابتدا بنی آکلک ایدی صکره بنی هلال بن عامرک
اولدی السبیل سینک فتحی و بانک کسری و مدیله یول طریق معناسنه مذکر و مؤنث
اولور قال الله تعالى هذه سبيلي فانث وقال تعالى وان يروا سبيل الرشد
لايتخذوه سبيلا فذكر وسبیل سبب و وصلت دخی دیرلر منه قوله تعالی یالیتنی
اتخذت مع الرسول سبيلا ای سببا و وصلة التسبیل على وزن التكريم بر نسنه یی
فی سبیل الله قلوب وقف ایتمک یقال سبل ضیعته اذا جعلها فی سبیل الله السابلة
بانک کسری ایله سبول ابناء سبیل درکه طرق مختلفه دن اوله الاسبال همزه نک
فتحیله قوغه نک اطرافی شفاه الدلو معناسنه المسبل میمک ضمی و سینک سکونی
و بانک کسری ایله قمار اوقلرینک التنجی اوقی درکه اکا مضجع دخی دیرلر میمک
ضمی و فانک فتحیله السبلة فتحتیله بیق که رجالک یوقاری طوداغنده بتر
شارب معناسنه السبال سینک کسریله جمعی بیقلر معناسنه السنبلة سینک
و بانک ضمیله و ما بینده نونک سکونیله اکین باشی و سنبله کوکده بیر برجک
اسمی در السنابل سینک فتحی و بانک کسریله جمعی اکین باشلری معناسنه السنبلة

علی وزن

علی وزن الدحرجة اکین باش بغلماق یقال سنبل الزرع اذا اخرج سنبله
السلسبیل سینلرک فتحی و بانک کسری و مدیله بر بکارک اسمی درکه قال الله تعالى
عينا فيها تسمى سلسبيلا واخفش ایدی سلسبیل موفرد و صرفی ممنوع در لکن
آیت کریمه نک آخری اولوب قرینده اولانلر منون اولدیسه الف زیاده
قلوب بونی دخی منون قلدیلر قواریرا قواریر قولنده منون اولدیغی کبی

سبجل

السبجل سینک کسری و بانک فتحی و حاء مهمله نک سکونیله مجهف وزنی اوزره
کلن جنسندن و دوه جنسندن و مشک جنسندن فرموده اولن نسنه السبجل
سینک کسری و بانک و لام اولک فتحیله کذلک ذکر اولنان اشیادن فرموده
اولن در ابن السکیت روایتی اوزره السبحلة على وزن الدحرجة سبحان الله
دیمک یقال سبحل الرجل اذا قال سبحان الله الاسبغلال همزه نک و بانک کسری ایله
ییر صو یله یاش اولماق یقال اسبغل الثوب اسبغلالا اذا ابتل و بو ازبغل
کبی در وزنا و معنی و نسخ صحاحده و صراحده ازبغل کلمه سی زای معجمه و باء موحده ایله
واقع اولشدر ذکر اولنان اوزره لکن ازبغل ابتل معناسنه کلمسی بلکه ازبغل
کلمه سی معجمه ایکن سینک عبده و قوعی غیر ظاهر در بس صواب بو درکه تصحیف ناسخه
حمل اولنوب اصلی ازمغل در دینله در دینله راء مهمله ایله و میم ایله السبهلل سینک
و بانک و لامک فتحیله باطل معناسنه در ابو زید روایتی اوزره یقال هو الضلال
ابن السبهلل یعنی بو مجموع ترکیب باطل دخی دیرلر اصمعی روایتی اوزره یقال
جاء الرجل یمشی سبهللا اذا جاء و ذهب فی غیر شیء و قال امیر المؤمنین عمر رضی الله
لاکره ان اری احدکم سبهللا لا فی عمل الدنیا ولا فی عمل الآخرة و تنهی کلمک معناسنه ده

السقال اولنور کسائی روایتی اوزره یقال جاء فلان سبهللا ای لیس معه شیء

سجل

السجل سینک فتحی وجیمک سکونیله لفظا مذکر درشول قوغه معناسنه که آنده آز وچوق صو اوله یوش اولدیغی حالده اکا سجل دیرلر ذنوب دیمزلر السجال سینک کسریله جمعی ذکر اولنان قوغه‌لر معناسنه السجلة سینک فتحی وجیمک کسری ومدیله بیوک قوغه در دلو کبیر معناسنه الاسجال همزه‌نک کسریله حوضی طولدرمق تقول اسجلت الحوض اذا ملأته السجیل سینک فتحی وجیمک کسری ومدیله اوزون اولن ممه‌لر ضرع طویل معناسنه السجلاء سینک فتحی وجیمک سکونیله والفک مدیله اوزون ممه‌لو اولن ناقه السجل سینک وجیمک کسری ولامک تشدیدی ایله قاضی دفتری السجیل علی وزن الکریم حاکم بر نسنه‌یی سجله قید ایتمک السجیل سینک کسری وجیمک کسری وتشدیدیله شول طاشلردر که باری تعالینک حجارة من سجیل دیدوکی قولنده واقع اولمشدر واول شول بالچق درکه جهنم آتشنده پخته اولوب اوزرینه قومک اسملری یازلمشدر زیرا باری تعالی بو قولنده بیورمشدر لنرسل علیهم حجارة من طین المساجلة میمک ضمی وجیمک فتحیله تفاخر ایدشمک یعنی خصم ایله اولولق چکشمکدر خصمک ایشلدوکی ایشک مثلن ایشلمک ایله کرک آت سورمکده کرک صو چکمکده کرک غیری نسنه‌ده وبونک اصلی سجیله‌دن مأخوذ در بیوک قوغه معناسنه السجال سینک کسریله عبنا‌ها منه قولهم الحرب سجال یعنی حربک بشالی ظفر چکشمکدر التساجل تانک فتحی وجیمک ضمی ایله بر قاچ کمسنه بری بریله تفاخر ایدشمک یقال تساجلوا اذا تفاخروا المسجل میمک ضمی وجیمک فتحیله مبذول ومباح اولن نسنه که کمسنه‌دن منع اولنمیه‌جکدر باری تعالینک هل جزاء الاحسان الا الاحسان

دیدوکی

دیدوکی قولنده محمد بن الحنفی رضی الله عنهما ایتدی هی مسجلة للبر والفاجر یعنی بو نظم شریف مطلق در صالح‌دن وغیر صالح‌دن زیرا اصمعی ذکر اولان مسجله قولینک تفسیرنده ای مرسلة لم یشترط فیها بر دون فاجر دیمشدر الاسجال همزه‌نک کسریله کلامی ارسال ایتمکدر یعنی مطلق سویلمکدر یقال اسجلت الکلام اذا ارسلته السجنجل سینک وجیملرک فتحی ومابینده نونک سکونیله آیینه مرآت معناسنه بو لغظ رومی‌دن معرب در

سحل

السحل سینک فتحی وحاء مهمله‌نک سکونیله بمعنی بز لردن شول آق بزدر که پنبه‌دن اوله السحل ضمتیله جمعی سقف ایله سقف کبی وسحل دراهم‌دن نقد اولنه دخی دیرلر وسحل بوکمکه دخی دیرلر تقول سحلت الحبل وسحل بر نسنه‌یی دوکمکه دخی دیرلر تقول سحلت الشیء اذا سحقته وسحل اقچه‌نک یوزن دوزلمکه دخی دیرلر یقال سحلت الدراهم فانسحلت اذا املاست وسحل اقچه‌یی علی التعجیل صایمغه دخی دیرلر تقول سحلته مائة درهم اذا عجلت له نقدها وسحل اقچه‌لی بر بیره قوییب تحریک ایتمکه دخی دیرلر یجلا اولسون دیو وسحل قمچی ایله اورمغه دخی دیرلر تقول سحله مائة سوط اذا ضربه وسحل اصل معناسندن بر نسنه‌نک قابوغن چقارمغه دیرلر قشر معناسنه وسحل ییل بر یوزن صوپورمغه دخی دیرلر یقال سحلت الریاح الارض اذا کشطت ادمتها وسحل بر نسنه‌یی دوکمکه دخی دیرلر صب معناسنه تقول باتت السماء تسحل لیلتها ای تصب السحول سینک وحانک ضمیله بر موضعک اسمی درینده السحولیة سینک فتحی وحانک ضمی ویانک تشدیدیله ذکر اولنان موضعه منسوب اولن نسنه وکفن رسول الله صلی الله علیه وسلم فی ثلثة اثواب سحولیة کرسف وکرسف کافک ضمیله پنبه‌یه دیرلر السحلة سینک ضمی وحانک

شول کوجک طوشن درکه یاورلق مرتبه سندن تجاوز ایدوب انه سندن
هنوز ایرلمش اوله المسحل میمک کسری وحانک فتحیله اکه دیدکلری آلت که دموردن
استعمال اولنور مبرد معناسنه ومسحل فصیح اولان لسانه دخی دیرلر یقال
مسحل اذا مضى فی خطبته ومسحل حمار وحشیه ده دیرلر المسحلان کذلک میمک
کسری وحانک فتحیله صیغهٔ تثنیه اوزره اویان یکینک آغزی ایچنده آرقری
طوران دمورک ایکی باشنه تکمش ایکی حلقه در السجل سینک فتحی وحانک کسری
ومدیله شول بزدرکه اتوک ایبلکی برقات اوله بونی ابو نصر عجمی اولان
اصمعیدن روایت قلمشدر ومبرم میمک ضمی ایله شول بزه دیرلرکه ایبلکی بوکلنش اوله
وبتام میمک کسریله شول بزدرکه اریشی وارغجی ایکیشر قات اوله وبوکه مبرم وسحیل
دیرلر وسحیل شول ایبه دخی دیرلرکه برکره بوکلنمش اوله دخی ذی ایبلکی بوکدکی کبی ومبرم
شول ایبه دیرلرکه ایکی بوکلنمش ابی بریره کوره برکندن سبب ایبایدن کره وسحیل حمارک سینندن دخی
ایدن آواز دخی دیرلر یقال سحل الحمار یسحل من الباب الثانی الانسحال همزه نک وسینک
کسریله سوزده جریان ایتمک تقول انسحل الخطیب بالکلام اذا اجرى به السحال سینک
ضمی ایله حمارک سینه سندن ده ایدن آواز السحال کذلک سینک ضمی ایله التوتدن
وکومشدن دوکلی نسنه ترادن کبی که براده برنسنه یی اکه لرکی اکدن دوشنه دیرلر
الساحل حانک کسریله دریا کناری که شاطیء البحر معناسنه ابن درید ایتدی ساحل مقلوبدر
زیرا حقیقتده مسحول معناسنه در بحر انی سحل ایتدیکیچون یعنی صوید غیچون
المساحله میمک ضمی وحانک فتحیله خلق ساحل بحره چقمقه دیرلر یقال ساحل القوم
اذا خرجوا الى الساحل الاسحل همزه نک وحانک کسریله برجنس اغاجک اسمی در

[illegible] السحال

السجل

السخل سینک کسریله کذلک جمعی وسخال یعنی برموضع ده دخی دیرلر السخل سینک
ضمی وخانک فتحی وتشدیدیله رجالدن ضعیف اولن کسنه لره دیرلر جمعدر وحدی یوقدر
وسخل چکردکی برک اولمیان خرمایه دیرلر اهل مدینه لغتی اوزره التسخیل علی وزن التکریم
خرما اغاجی ذکر اولنان اوزره خرما قیه هکر دیرلر وتسخیل برکمسنه یی تعییب وتضعیف ایتمکه
دخی دیرلر تقول سخلت الرجل اذا عبته وضعفته وبو هذیل لغتی در المسخوله میمک فتحی
وحانک ضمی ومدیله شول یلدزلردرکه کوکده کورنه واسمی ووصفی معلوم اولمیه
السدل سینک فتحی ودالک سکونیله لباسی اشاغی صالیویرمک یقال سدل
ثوبه یسدله من الباب الاول اذا ارخاه المنسدل میمک ضمی ودالک کسریله
اشاغی صالیویرلمش صاچ یقال شعر منسدل السدل فتحتینله محفه اوزرینه
اورتلن نسنه که اوجلری اشاغی صارقدلمش اوله السدیل سینک فتحی ودالک
کسری ومدیله بمعناه السدول ضمتینله جمعی وسدول هودج دیزیلرینه دخی دیرلر
سدلک جمعی اولمق اوزره کسرسین ایله علی ما یجیء السدایل سینک فتحی ویانک
کسریله والاسدال همزه نک فتحیله کذلک جمعی محفه اورتلری معناسنه السدل سینک
کسریله ودالک سکونیله ایبلکه دیزلمش جوهر السدی سینک ودالک کسری ولامک
تشدیدی والفک قصریله شول اودرکه ایچنده اوج اوده سی واردر لسان
فارسیده تعریب اولنشدر اصلی سه دله در اوچ یورکلی دیمک اولور ایچنده حجره
اولدیغیچون کمش ایله حاوی کبی که بیانی مرور ایتمشدر السمندل عاوزن عضنفر
برقوشدرکه بیشه اکل ایدر وبیشی بانک کسری ومدی وشین معجمه ایله دیار هندده

سدل

سربل

بر جنس اوت در که سم مقوله سندن در و بو جاحظ روایتی در السربال سینک کسری و رانک سکونیله کوملک قمیص معناسنه السربلة علی وزن الدحرجة کوملک کیدرمک التسربل علی وزن التدحرج کوملک کیمک تقول سربلته فتسربل السراویل سینک فتحی و واوک کسری و مدیله کوملک ایشی تبان معناسنه تذکیری و تانیثی جائز در السراویلات سینک کذلک فتحی و واوک کسری و مدیله جمعی کوملک ایشلری معناسنه سیبویه ایتدی سراویل اسم مفرد در اعجمی در تعریب اولنمشدر صورتا حالت تعریفده و تنکیرده لاینصرف اولانلره شبیه در لکن اول قبیلدن دکل در پس بو منصرف در و اگر بونک ایله بر شخص تسمیه اولنسه لاینصرف اولور زیرا مؤنث زاید علی الثلاث اولور عناق کبی و نحویوندن بعضلرینه سراویل حالت تنکیرده دخی لاینصرف در دیدی سروالک و سروالتنک جمعی اولماق اعتباریله و استعمال اهل لسان منصرف اولماق اوزره در اگرچه لاینصرف اولمسی قیاسه اوفقدر السرولة علی وزن الدحرجة کوملک ایشی کیدرمک التسرول علی وزن التدحرج کوملک ایشی تقول سرولته اذا البسته السراویل فتسرول المسرولة میمک ضمی و سینک سکونی و واوک فتحیله ایاغنده تویلری اولان کوکرجین یقال حمامة مسرولة اذا کان فی رجلها شعر و فرس ابلق مسرول دیرلر شول آته که ایاغنک بیاضی قوللرینه واویلقلرینه تجاوز قله السطل سینک فتحی و طانک سکونیله سطل دیدکلری بقر آلتی که اوزرندن قوبی اولور و کاه تعمیم ایدوب مطلقا طاس استعمال ایدرلر

کرک

کرک بقردن اولسون کرک اغاجدن اولسون السیطل سینک و طانک فتحی و یانک سکونیله بمعناه السعال سینک ضمی و عینک تخفیفله او کسرک مرضی یقال سعل یسعل سعالا من الباب الاول المسعل میمک و عینک فتحیله بوغزده اولن او کسرک یری السعلاة سینک کسری و عین مهمله نک سکونیله غول طائفه سنک خبیثی که انلردن دیو ایله و بیابان آدمی ایله تعبیر اولنور السعلاء سینک کسری و عینک سکونی الفک مدی و قصری ایله بمعناه السعالی سینک فتحی و لامک کسری و مدیله جمعی خبیث اولن غوللر معناسنه الاسعال همزه نک و تانک کسریله عورت بدزبان اولوب بوزسز اولماق یقال استسعلت المراءة اذا صارت سعلاة صخابة بذیة یعنی غول مثاللنده اوله و صخابه صاد مهمله و حاء مهمله معجمه ایله چاغرجی و بذیه ذال معجمه و یای مشدده ایله فحش کوی معناسنه در السفل سینک فتحی و غین معجمه نک کسریله اعضاسی مضطرب اولوب خلقی و غداسی بد اولن کمسنه السفل فتحتیله ذکر اولنان صفت اوزره اولماق یقال صبی سغل اذا کان بین السغل المسغلة میم اولک ضمی و ثانینک فتحی و غینک کسری و لامک تشدیدیله شول ناقه در که اوزون اوله میم ثانی زائده در السغیلة سینک و بانک فتحیله طعامی ایریش جروشی ایله یاخود یاغ ایله اصلاح ایتمکدر و باشی یاغه طویر بخه یاغلمق در السغل سینک کسری و فانک سکونیله السفول ضمتیله و السفال سینک فتحیله و السفالة

سفل

سینك ضمیله جمله بر معنایه در كه بر نسنه نك اشاغیسی دیمكدر نته كم
العلو عینك كسریله والعلو ضمیله والعلاء عینك فتحیله والعلاوة عینك ضمیله
بر نسنه نك یوقاریسی در وسفاله مهب ریحك مقابلنه دخی دیرلر یقال
قعدت بسفالة الریح وعلاوتها علاوه یل اسدوكی یر وسفاله انوك
مقابلی در السافلة فانك كسریله الحج اولن نسنه كه عالینك مقابلی در
السفالة سینك فتحیله دنائت وخساست یقال سفل سفالة من الباب
الخامس السافلة فانك كسریله بر نسنه نك ودبر معناسنه دخی كلور
السفلة سینك فتحی وفانك كسریله دوه نك ایاقلری قوایم البعیر معناسنه
وسفله خلایق دن ساقط اولن كمسنه لر یقال هو من السفلة ولا یقال هو
سفلة لانها جمع وعوام ناس رجل سفلة من قوم سفل دیرلر وابن السكیت
ایتدی بعضی عرب تخفیف ایدوب من سفلة الناس دیرلر فانك كسرهٔ سینه
نقل اتمك ایله التسفیل علی وزن التكریم بر نسنه یی اشاغی قلماق تصویب
كبی در وزنا ومعنی التسفل تفعلله وفانك ضمی وتشدیدیله بر نسنه اشاغی اولماق
تصوب كبی وزنا ومعنی وبو معنا مده صاحب صراح تسفیلی آواز دادن وتسفلی
آواز كردت ایله تفسیر ایدوب غلط ایتمشدر غالبا تسفیلك تفسیرینده واقع
اولن تصویبی كه جوهری ایراد ایتمشدر تاء مثناة ایله توهم ایتمشدر الاسافل
همزه نك فتحی وفانك كسریله دوه لریك اوفاغی صغار الابل معناسنه السفرجل
سینك وفانك وجیمك فتحیله ایوه دیدكلری معروف میوه السفارج سینك فتحی

سفرجل

ورانك

سلل

ورانك كسریله سفرجلك جمعی ایوه لر معناسنه السل سینك فتحی ولامك
تشدیدیله بر نسنه یی چكوب چقارمق تقول سللت الشیء اسله سلا من الباب
الاول الانسلال همزه نك وتانك كسریله قلج صیرمق تقول سللت السیف
واستللته بمعنی السلة سینك فتحی ایله كذلك قلج صیرمق یقال اتیناهم عند
السلة ای عند استلال السیوف وسله اوغرلق دخی دیرلر سرقه معناسنه
یقال لی فی بنی فلان سلة وسله زیاده سكرتمكه دخی دیرلر یقال فرس
شدید السلة ویقال خرجت سلة علی الخیل وسله اتمك قودقلری سبیده دخی
دیرلر السال دره ده صو اقند وسنك طار اولن یری السلان سینك
ضمیله جمعی طار اولن صو اقندیلری معناسنه حائر ایله حوران كبی وحائر صو
جمع اولدیغی یره دیرلر المسلة میمك كسری وسینك فتحی ایله جوالدوز ابرة عظیمة
معناسنه المسال میمك فتحیله جمعی جوالدزلر معناسنه السلول سینك فتحی ولامك
ضمی ومدیله هوازندن بر قبیله نك ادی در كه مرة بن صعصعة اوغلی در كه
جد اعلالری هوازن در سلول والده لرینك اسمی در كه قبیله مذبوره یه
نسبت اولنمشدر شاعر سلولی دخی اول قبیله دن اولدیغیچون اكا نسبت
اولنمشدر السلیل سینك فتحی ولامك كسری ومدیله ولد معناسنه السلیلة وزنی
مذبور اوزره مؤنثی واصمعی ایتدی ناقه ولدن وضع ایتدوكی حالده مذكرلكی
ومؤنثلكی بلنمزدن اول سلیل دیرلر وسلیل شول یول دره یه دیرلر كه انده
سلم اغاجی وسمر اغاجی بتر یقال سلیل من سمر كما یقال غال من سلم وغال لامك تشدیدیله

شول چقور یردرکه اننده اغاجلر بتر و سلیله برکوله‌نه قیله دخی دیرلر که
قبلی جلادلر اتدقده نصکره اوزون اوزون یوتن آدم قولنک اکجه یری مقداری
قالن ایدوب بر بره بغلیوب شئ فیئا اکیپ ایشلرلر السلال سینک ضمیله سل
مرضی درکه معروفدر المسلول سمیک فتحی ولامک ضمیله سل مرضنه مبتلا اولن
کمسنه یقال اسله الله فهو مسلول و بو شواذ قبیلندندر السلالة سینک ضمی ولامک
تخفیفیله بر نسنه دن صیرلوب چقان نسنه و نطفه یه سلالة الانسان دیدکلری
بو معنادن مأخوذدر الاسلال همزه نک کسریله اوغرلق ایتمک یقال اسل یسل
اسلالا اذا سرق و اسلال رشوته دخی دیرلر و فی الحدیث لا اغلال ولا اسلال
و اغلال خیانته دیرلر و اسلال سرقه دیرلر و محتملدر که رشوته و سرقه یه شامل
اوله جمیعا الانسلال همزه نک و سینک کسریله بر نسنه دن صیرلوب قورتلماق
یقال انسل من بینهم اذا خرج و فی المثل رمتنی بدائها وانسلت یعنی رحمتن بکا
حواله قلوب کندو خلاص بولدی و تسللت دخی بو معنایه در التسلسل علی وزن
التزلزل متصل آقماق یقال تسلسل الماء فی الحوض اذا جری و بعضلر ایتدی
تسلسلک معناسی صو جریان ایتدکجه یا خود روزگار طوقندقجه زنجیر کبی
اولماقدر السلسلة علی وزن الزلزلة دخی کذلک یقال سلسلته انا فی الحوض
ای صببته فیه السلسل سینلریک فتحی ولامک سکونیله شول صودرکه بوغازه
دخولی آسان اوله زیاده لذیذ اولوب صافی اولدیغیچون السلسال سینک
فتحی ولامک سکونیله بمعناه السلاسل سینک اولک ضمی و ثانینک کسریله بمعناه کذلک المسلسل

میمک

میمک ضمی و سینلریک فتحیله متصل اولن نسنه یقال شیء مسلسل ای متصل بعضه
ببعض السلسلة سینلریک کسری ولامک سکونیله دمور زنجیر که معنای اتصالدن
مأخوذدر و سلسلة البرق شول شمشک درکه بلوت اراسندن اوزون
اوزون کورینور السلاسل سینک فتحی و ثانینک کسریله یعنی سینک اولک شول قوم درکه
بری بری ایله منعقد اولوب بری برندن آیرلمایه ریک بر هم کرفته معناسنه
السمل فتحتیله اسکی بز یقال ثوب اسمال کما قالوا رمح اقصاد و برمة اعشار
یعنی جمع مفرده صفت واقع اولور اجزا اعتبار ایله یعنی بزیک مجرائی واردر
کوندریک صنعقلی وجوملک شکسته لکی اولدیغی کبی السملة
فتحتیله از اولن صوکه حوضک دیبنده قاله یا خود کاسه نک دیبنده قاله
ثمیل معناسنه ثاء مثلثه ایله السمل فتحتیله جمعی السمول ضمتیله کذلک جمعی کاسه
دیبنده باقی قلان صولر معناسنه اصمعی روایتی اوزره الاسمال همزه نک فتحیله
کذلک جمعی ابو عمرو روایتی اوزره السملة سینک ضمی و میمک سکونیله حوضده
یا خود کاسه ده باقی قلن صودرکه سمله کبی فتحتیله نته کم مرور ایتدی ابو سمال
سینک فتحی و میمک تشدیدیله بنی اسددن بر کمسنه نک کنیتی در السمل سینک فتحی
و میمک سکونیله قزمش دمور ایله کوزن چقارمق یقال سملت عینه تسمل اذا فقئت
بحدیدة محماة براء ابی ایتدی بزم جدموز بر کمسنه نک کوزن چقاردوغیچون
بیزه بنی سمال دیرلر بو تقدیردن شول فهم اولنور که سمل مطلقا کوز چقارمغه
اطلاق اولنه و سمل بر جماعتک ما بینن اصلاح ایتمک دخی دیرلر تقول سملت بینهم

سمل

العوم سهلا اذا اصلحت تقول ايضا اسهلت بين العوم اذا اصلحت واسهال
بز اسکی مکه دخی دیرلر یقال اسهل الثوب اذا خلق السهال میمک کسریله صلاح
معناسنه سعی ایدن کمسنه السهول ضمتیله بز اسکی مک تقول سهل الثوب
سهولا اذا اخلق السهول سینک و میمک فتحیله کوجک فنجان الاسهلال همزه نک
و میمک کسریله ارغلماق یقال اسهال اسهلالا اذا اخضر وخضر ضاد معجمه نک ضمیله ارقلماق
در سموءل فتحتیله و واوک سکونی و همزه نک فتحیله بلاءمد رجالدن سموءل بن
عادیاء اسمی در فعوعل وزنی اوزره السهل سینک فتحی و هانک سکونیله طاغک

سهل

مقابلی در که دوز یر دیمک اولور یقال ارض سهلة السهلی سینک ضمی و هانک سکونی
و یانک تشدیدیله سهله منسوب اولن نسنه علی غیر القیاس زیرا قیاس مفتوح اولماق
ایدی و سهل الخلق خلقی لطیف اولن کمسنه الاسهال همزه نک کسری و سینک سکونیله
دوز یره داخل اولماق یقال اسهل العوم اذا صاروا الی السهل السهلة سینک
کسری و هانک سکونیله شول قوم درکه قتی خرده اولمیه رمل غیر دقاق معناسنه
السهل سینک فتحی و هانک کسریله شول ارماقدر که قومی قتی خرده اولمیه یقال نهر سهل
ای ذو سهلة السهولة ضمتیله حزونتک مقابلی درکه حزونت بیر بیر حرب اولماغه
دیرلر یقال سهل الموضع من الباب الخامس الاسهال همزه نک کسریله دوا طبیعتی نرم
ایتمک تقول اسهل الدواء طبیعته التسهیل علی وزن التکریم آسان قلماق تیسیر
معناسنه التساهل تانک فتحی و هانک ضمی ایله برنسنه یی اسان کورمک تسامح معنیٰ
الاستسهال همزه نک و تانک کسریله برنسنه یی سهل عد ایتمک یقال استسهل الشیء اذا عده

سهلا

سهلا سهیل سینک ضمی و هانک فتحی و یانک سکونیله بر یلدزیک اسمی درکه معروفدر
التسویل علی وزن التکریم برنسنه یی تزیین ایتمک یقال سولت له نفسه امرا ای زینته

سول

له السول فتحتیله کوبک التنده فارنن اولن یومشق یر یک سولیک اولماسی
الاسول همزه نک و واوک فتحیله ذکر اولنان یری سولیک اولن کمسنه السولاء
سینک فتحی و واوک سکونیله و الفک مدیله مؤنثی السؤل سینک ضمی و مدیله جمعی
ذکر اولنان صفت ایله موصوف اولن کمسنه لر معناسنه السیل سینک فتحی و یانک
سکونیله شول صودر که جریانی طغیان اوزره اوله و سیل صو یک و غیری نسنه نک
اقمسنه دخی دیرلر جریان معناسنه السیلان فتحتیله کذلک صو یک و غیری نسنه نک
اقماسی یقال سال الماء و غیره سیلا و سیلانا الاسالة همزه نک کسریله اقتماق التسییل
علی وزن التکریم کذلک اقتماق یقال اساله غیره و سیله ایضا المسیل میمک فتحی و سینک
کسری و مدیله صو اقدوسی اولان یر موضع سیل معناسنه والمسل ضمتیله والامسلة
همزه نک فتحی و سینک کسریله والمسلان میمک و سینک ضمیله علی خلاف القیاس مسیلک
جمع لری در زیرا مسیل مفعل وزنی اوزره در و مفعل ذکر اولنان وجه اوزره
جمع اولنماز لکن مسیلی فعیله تشبیه ایتدیلر نته کم رغیف و رغف و ارغفه و رغفان
دیدیلر المسل فتحتیله کذلک صو اقدوغی یر السائلة یانک کسریله شول آت النده
اولن بیاض درکه انلو اولوب آلنده وقصبهٔ انفه یا یله یقال سالت الغرة اذا
استطالت و عرضت فان دقت فهی الشمراخ بعنی النده اولن بیاض که بورننه
اینزانجهٔ اعلورایسه الاشمراخ دیرلر اینلو اولدقده سائله دیدکلری کبی

السایل تانک فتحی و یانک ضمیله عسکر بر جانبدن آقب کلمکه دیرلر السیلان
سینک کسری ومدیله قلیجک واکر بچاغک صاپه کیرن یری در ابو عبید روایتی
ابتدی بونی اگرچه بو وجه اوزره ایشتدم لکن اهل علمدن ایشتمادم المسالان
میمک ضمی ایله ایکی جانبدن سقل بتن یرلردر المسال میمک ضمی ایله واحدی ومسالان
آدمک ادمنک ایکی جانبنه دخی دیرلر السیال سینک فتحیله بر جنس اغاجدر که اوتوک
دیکنی واردر عضاة قبیلندندر وعضاة شول شجر عظیمه درلر که اوتوک دیکنلری

شبل

اوله فصل الشین الشبل شینک کسریله ارسلان یاوریسی الاشبل همزه نک
فتحی وبانک ضمی ایله جمعی ارسلان یاوریلری معناسنه المشبل میمک ضمی وبانک کسریله
شول دیشی ارسلان درکه یاوریسی کندی ایله بله اوله ابو زید روایتی اوزره
ومشبل شول ناقیه دخی دیرلر که ولدی قوی الوب کندی ایله بله یوریه
الاشبال همزه نک کسریله عورت اریندن صکره اولادنک مؤنتنه جبر ایدوب
ایدوب تزوج ایتمامک کسائی روایتی اوزره یقال اشبلت المرأة بعد
بعلها اذا صبرت علی اولادها فلم تتزوج واشبال میل ایدوب الکلمکه دخی
دیرلر یقال اشبل علیه اذا عطف الشبول ضمتینله بر یرده نشو ونما
بولمق یقال شبلت فی بنی فلان من الباب الاول اذا نشأت فیهم ویقال

ششل

شبل الغلام احسن شبول اذا نشاء الششل شینک فتحی وثاء مثلثه نک سکونیله
بر ماقلری قالن اولمق کمنه یقال رجل ششل الاصابع اذا کان غلیظها وهو ابدال

شرجل

من شثن علی ما یجیء فی باب النون انشاء الله تعالی الشراجیل شینک فتحی وحانک کسری

ومدیله

ومدیله بر رجلک اسمیدر لاینصرف در سیبویه قاتنده کرک حالت تعریفده
کرک حالت تنکیرده زیرا منتهی الجموع صیغه سی اوزره در واخفش قتنده
حالت تنکیرده منصرف در واکر تصغیر ایتسک منصرف اولور مذ بو ربع
قاتنده زیرا لفظ مذبور لفظ عبیدر سراویل بونک خلافنجه که حالت
تصغیرده سراویل منصرف اولماز لفظ عجمی اولدیغیچون وکاه اولور شراحیلی
ترخیم ایدوب شراحی دخی دیرلر بذانک غیریده ننه کم بعضی اشعارده

شعل

واقع اولمشدر الشعلة شینک ضمی وعینک سکونیله آتش یالکی لهب معناسنه
وشعله قویرقده اولن بیاضه دخی دیرلر ننه کم کلور الشعل شینک ضمی و
عینک فتحیله جمعی یالکلر معناسنه الشعیل شینک فتحی وعینک کسری ومدیله شول
فتیل درکه اوجنده آتشی اوله الشعل ضمتینله جمعی صحیفه ایله صحف کبی المشعلة
میمک وعینک فتحیله شول نسنه درکه انک اوزرنده آتش یقارلر المشاعل میمک فتحی
وعینک کسریله جمعی مشعله لر معناسنه المشعل میمک کسری وعینک فتحیله شول نسنه درکه
انی اهل بادیه دریلردن دیکوب نطع کبی قیلوب بعده دورت کوشه سنی
دورت اغاجه بغلیوب حوض کبی قلدقدنصکره ایچنه دیلکدکلری نسنه لری
اصلادرلر عرب طائفه سی اهل بادیه اولوب کویلری اولمادوغیچون بویله
قیلورلر الشاعل عینک کسریله ذو اشعال معناسنه لابن وتامر کبی الاشعال
همزه نک کسریله آتشی یالکلاندرمق یقال اشعل النار فی الحطب ای اضرمها واشعال
غارت عسکری براکنده اولمغه دخی دیرلر یقال اشعلت الغارة اذا تفرقت

شغل

واشعال دوه یی قطران ایله زیاده طلا ایتمکه دخی دیرلر یقال اشعل ابله بالقطران ای طلاها به واکثر واشعال قربه نك صوبی متفرقا آقمغه دخی دیرلر یقال اشعلت القربة والمزادة اذا سال ماؤها متفرقا واشعال دوتمك ایله اولن قانی متفرق اقماغه دخی دیرلر یقال اشعلت الطعنة اذا خرج دمها متفرقا المشعلة میمك ضمی وعینك کسریله طاغلمش عسکر یقال کتیبة مشعلة اذا انتشرت وطاغلمش چکرکه یه دخی دیرلر یقال جراد مشعل اذا انتشر وجری فی کل وجه ویقال جاؤا کالجراد المشعل المشعل میمك ضمی وعینك فتحیله شعله قلنان نسنه منه قولهم حلاء فلان کالحریق المشعل النار ای اضطرمت واشتعال صاچ آغرماغه دخی دیرلر یقال اشتعل رأسه شیبا الشعل فتحتینله قویرقده بیاض اولمقدر اصمعی ایتدی قجع بیاض قویرقده اولسه بن قنغی لونده اولورسه اولسون اکا شعله دیرلر الاشعل همزه نك وعینك فتحیله شول آته دیرلرکه قویرغنده بیاضی اوله الشعلاء شینك فتحی وعینك سکونی والفك مدیله مؤنثی الاشعلال همزه نك وعینك کسریله قویرقده آق اولماق یقال اشعل اشعلالا اذا کان فی ذنبه بیاض ودخی قویرق جمله آق اولسه یاخود قویرغنك اوجی جمله آق اولسه اکا اصبغ دیرلر شعل شینك فتحی وعینك سکونیله بر رجلك اسمیدر الشعالیل شینك فتحی ولام اولك کسری ومدیله متفرق لر معناسنه در یقال ذهب شعالیل دیرلر شعاریر کبی قجن طاغلوب کتسه لر التشغل دورت لغت در

ضمتیله

ضمتیله وفتحتیله وضم اول وسکون ثانی ایله وفتح اول وسکون ثانی ایله دبونلریك جمله سنك معناسی بر نسنه یی اشلمکه مقیدا ولمقدرکه فراغك ضدی الاشغال همزه نك فتحیله جمعی وشغل شینك فتحی وغینك سکونیله شغل قلماق یقال شغلت فلانا من الباب الثالث فانا شاغل ولا تقل اشغلته لانها لغة ردیئة وقاموسده دخی شغله کمنوع دیمشدر لیس صاحب صحاحك شغل متعدی شغول لازم دیدوکی وصاحب ترجمه نك شغلت فلانا شغلا بر نسنه یه اولماق دیدوکی مخالف اولور الشاغل غینك کسریله مشغول اولن کمسنه وشاغل کاه اولور تاکید ایچون استعمال اولنور یقال شغل شاغل لیل لائل وکاه اولور بناء مجهول اوزره استعمال اولنور شغلت عنك بکذا وکذا دیرلر نسنه دن فارغ اولدم معناسنه الاشتغال همزه نك وتانك کسریله بر نسنه یه مشغول اولمق ما اشغله همزه نك وغینك فتحیله فعل تعجب درنه عجب مشغول اولدی معناسنه شاذدر زیرا بناء مجهول دن فعل تعجب کلمز الشکل شینك فتحی وکافك سکونیله مثل معناسنه در وشکل آتك یاخود قوشك ایاغنه ایپ بغلماغه دیرلرکه اول ایپه شکال دیرلر وشکل دوه نك کوکس باغیله قاسق باغنی ارهسنه ایپ بغلماغه دخی دیرلر تقول شکلت الفرس بالشکال من الباب الاول وشکلت عن البعیر اذا شددت شکاله وشکل کتابه اعراب قومماغه دخی دیرلر تقول شکلت الکتاب اذا قیدته بالاعراب الاشکال همزه نك فتحی وشینك سکونیله جمعی شکل معناسنه الشکول ضمتیله کذلك جمعی الاشکل همزه نك وکافك فتحیله

شکل

مشابه اولمسنه یقال هذا اشکل بکذا ای اشبه واشکل بوکری آق اولن
قیونه دخی دیرلر الشکلاء شینک فتحی والفک مدیله مؤنثی وشکلاء حاجت دخی
دیرلر وشکلا شول کوزه دخی دیرلرکه انوک بیاضنده قرمزلق اوله واشکل
شول کسنه درکه انوک کوزی ذکر اولنان وجه اوزره اوله واشکل شول
قانه دیرلرکه بیاض مائل اوله یقال دم اشکل اذا کان فیه بیاض وحمرة نته
کم ابن درید ایندی فانه اشکل شول وقت دیرلرکه الا بیاض قارشق اوله و
اشکل طاغده بتن سدر اغاجنه دخی دیرلر الشکل شینک کسری ولافک سکونیله
ناز یقال امرأة ذات شکل الاشکلة همزه نک ولافک فتحیله حاجت معناسنه یقال
لی قبلک اشکلة ای حاجة الشکلة شینک ضمی ولافک سکونی ایله حمرة وزنی اوزره
کوزک بیاضنده قرمزی لق اولمق شهله کبی سوادنده یعنی کوز قراسنده
کوک لک اولسه اکا شهله دیرلر الشاکلة کافک کسریله بوکر خاصره معناسنه
وشاکله طریقة وجهت دخی دیرلر منه قوله تعالی کل یعمل علی شاکلته الشاکل
کافک کسریله قولاق ایله عذار بیننده اولان بیاض الشکال شینک کسریله دوه نک
دیزکی باغی عقال معناسنه الشکل ضمتینله جمعی وشکال شول ایبه دخی دیرلرکه
دوه نک کوکسی باغیله قاسقی باغنک اره سنه باغلرلر تا که قاسق باغی دوه نک
ذکرن انجتمیه واکا زوار دخی دیرلر وشکال آتنک اوچ ایاغنده اولن بیاضه
دخی دیرلر بر ایاغی مطلق اولوب کندو رنکنده اوله وبوکه شکال دیدکلری
عقاله تشبیهادر یاخود اوچ ایاغی کندی رنکنده اولوب بر ایاغنده بیاض اولمقدر

دیرلر وابو عبیدا ایتدی شکال ایقده اولور الده اولماز المشکول میمک فتحی
وکافک ضمی ومدیله اوچ ایاغی آق اولوب یاخود بر ایاغی اق اولن آت
وبو مکروه در وحدیث شریفده نبی اکرم صلی الله علیه وسلم شکالی اتی قسمندن
کریه کورمشدر الاشکال همزه نک کسریله بر نسنه مشکل اولمق یعنی بخره ملتبس
اولمق یقال اشکل الامر اذا التبس واشکال خرما اغاجنک میوه سی خوب اولوب
ایرشمکه دخی دیرلر واشکال کتابی اعراب لیوب تقیید اتمکه دخی دیرلر کویا که
اندن اشکال ازاله اولور جوهری ایتدی بونی برکیدن نقل ایتدم سماعه
واقع اولماقدن التشکل فتحتینله وکافک ضمی وتشدیدیله اوزم الاجه اولمق
یقال تشکل العنب اذا اینع بعضه المشاکلة میمک ضمی وکافک فتحیله موافقت معناسنه
در التشاکل تانک فتحی وکافک ضمی ایله معناها الشکل فتحتینله قوینک بوکری آق
اولمق وکوزده قرمزیلق اولماق وشکل عرب طائفه سندن برجماعتدن اسمیدر

شلل

الشل شینک فتحی ولامک تشدیدیله دوه یی سورمک تقول شللت الابل اشلها
شلا من الباب الاول اذا طردتها وهو فلان یشلهم بالسیف ای یکسؤهم
ویطردهم وکساء همزه ایله بر نسنه نک اردنجه کتمکه دیرلر وشل بزی ایلمکه
دخی دیرلر تقول شللت الثوب اذا خطته خیاطة خفیفة الشلل فتحتینله اسم در
سعوملک معناسنه ن وشلل شول بزه ایرشن لکه یه دخی دیرلرکه یومق ایله کتمیه
یقال ما بهذا الشلل فی ثوبک وشلل کذلک ال قولک اولماغه ده دیرلر یقال
شلت یده تشل من الباب الرابع ویقال فی الدعاء لا تشلل ولا تکلل من الکلال

ویقال شلّلت یا رجل من الباب المذکور ای خرزت اشلّ وجمع بر کمسنه ایو اوق
اتسه یا خود ایو کوندرا وی نَسَه لا شللا ولا عمی دیرلر ولا شللت عشرک
دیرلر که مقصود اون بر مانی در الأشلّ همزه نک وشینک فتحیله الی قولوق
اولن کمسنه الشلاء شینک فتحی ولامک تشدیدیله والفک دخی مدیله مؤنثی
الشلشلة علی وزن الزلزلة صویی طاملماق تقول شلشلت الماء ای قطرته
فهو مشلشل ویقال الصبی یشلشل ببوله الشلشل شینلریک فتحی ولامک سکونیله
طمله والشلشال کذلک شینلر اولکی فتحی ولامک سکونیله بمعناه یقال ماء ذو شلشال
وشلشل ای ذو قطرات الشلال شینک کسریله متفرق اولن قوم وشلال دوه
سوریجلری معناسنه ده کلور یقال جاؤا شلالا اذا جاؤا یطردون الابل
المشلشل میمک وشینلر اولکی فتحی وثانینک کسریله اتک بورشب اولمق
وصاحب صراح تشلشل لاغر شدن کوشت دیمشدر مناسب دکلدر نته کیم
سائر کتب معتبره نظر قلنسه خفی دکلدر الشلشل شینلریک ضمی ولامک سکونیله
خفیف اولن کمسنه الشلیل شینک فتحی ولامک کسری ومدیله شول نسنه درکه
درع آلتنه کیرلر کرک بزدن اولسون کرک غیردن اولسون وبوا ابو عبید
روایتی در وابو عبیده ایتدی کاه اولور درع علیانک تحتنه کیدکلری درع
قصیره دخی شلیل دیرلر الاشلّة همزه نک فتحی وشینک کسریله جمعی ذکر اولنان
ثیاب صغار معناسنه وشلیل شول پلاسنه دخی دیرلر که دوه نک صاغریسنه
اورترلر وشلیل دوه نک اورته سنده صواقن بره دخی دیرلر الشّلة شینک

ضمّی

ضمّی ولامک تشدیدیله نیت وبعید نسنه یه دخی دیرلر الشمول ضمتینله برنسنه
احاطه ایتمک یقال شملهم الامر یشملهم من الباب الرابع اذا عمهم ویقال شملهم
یشملهم من الباب الاول لغة فیه ولم یعرفه الاصمعی وشمول روزکاره دونوب
شمالدن اسمکه دخی دیرلر یقال شملت الریح تشمل شمولا اذا تحولت شمالا
الشامل میمک کسریله جمله یی احاطه قلیجی نسنه الشمل شینک فتحی ومیمک سکونیله
طاغلمش نسنه وجمع اولنمش نسنه یه دخی دیرلر یقال جمع الله شمله ای ما تشتت
من امره وفرق الله شمله ای ما اجتمع من امره وجوهری بونی اضداددن
درد ایتدی زیرا جائزکه شمل مطلقا امر معناسنه اولوب معنیان مذکورانه
قرینه دن فهم اولنه وشمل قوینک ممه سنه کیسه قومغه دخی دیرلر تقول
شملت الشاة اشملها شملا من الباب الاول الشمل فتحتینله دوه یوککی قلمق
یقال شملت ناقتنا لقاحا من فحل فلان تشمل شملا اذا لقحت وشمل شملک معناسنه
دخی کلور میمک سکونیله معنای مزبورده لغت در وابو عبید ذکر اولنان
لغتی انکار ایدوب طمیان بو واقع اولمشدر دیدی وشمل بقیه دن
شیء قلیله دخی دیرلر یقال اصابنا شمل من مطر واخطأنا صوبه ووابله
ای اصابنا منه شیء قلیل ورأیت شملا من الناس والابل ای قلیلا ویقال
ما علی النخلة الا شملة الشمالیل شینک فتحی ولام اولکی کسری ومدیله کذلک
شیء قلیل معناسنه در یقال ما علی النخلة الا شمالیل ای الا قلیل من حملها وشمالیل
کذلک اغاج باشنده طاغلمش طورن بوداقلره دخی متفرق اولن قومه دخی دیرلر

يقال ذهب القوم شماليل اذا تفرقوا و شماليل پارەلوب پارەلنمش نسنەيە دخی
دیرلر یقال ثوب شماليل مثل شماطيط الشمل شينك فتحی و ميمك سكونيله بر كليم
در كە انوكلە بری برو بورلر احرام ديدكلری نسنە مثالندە ابن السكيت
ايتدی تقول اشتمل بشملة تشملني المشمل ميم اولك كسری و ثانينك فتحيله
شول ديدكلری قليچ دركە انی صاحبی دا قندقدە لباسی ايلە ستر ايلر المشملة
ميمك اولك كسری و ثانينك فتحيلە شول كليمدر كە كيچە وقتندە قطيفە ديدكلری
اورتنك التنه اورتنورلر الشمال شينك فتحيله شول روزكاردر كە قطب
جانبندن اسر و بو بنزه بش لغت وار دربری ذكر اولنان و بری شمل
ميمك سكونيله و بری شمل ميمك فتحيله و بری شأمل ميمك سكونی و همزه نك فتحيله
و بری شائمل ميمك و همزه نك قلب مكانی ايله حرف شينه جمع سنده مفتوح
اولماق اوزره و كاه اولورلامی مشدد دخی قلورلر الشمالات شينك فتحيله
جمع شمال يللری معناسنه الشمائل شينك فتحی و يانك كسريله لكن جمع شمال
يللری معناسنه علی خلاف القياس كويا كه بو شمالة كلمه سنك جمعی در حمالة ايله
حمايل كبی و شمايل شمالك دخی جمعی كلور كسر شينله علی خلاف القياس قال
الله تعالی عن اليمين و عن الشمايل و شمايل خلوق معناسنە اولن شمالك دخی
كلور علی ما سيجیء المشمول ميم اولك فتحی و ثانينك ضمی ايله شول كول دركه
انی شمال يلی اورمغين برودت حاصل قلور يقال غدير مشمول اذا ضربته
ريح الشمال حتی برد بو سببدن خمرە مشموله ديرلر چونكه بارده الطعم اولە

ومشموله

ومشموله شمول اوه دخی ديرلر كە انكا شمال يلی طوقنور الشمول
شينك فتحی و ميمك ضمی و مديله خمر معناسنه در الشمال شينك كسريله صول ال
كه صاغ الك مقابلی در الاشمل الفك فتحی و ميمك ضميله جمع عناق ايله اعنق
و ذراع ايله اذرع كبی زيرا شمال مؤنث در اگر مذكر اولە ايدی جمعی افعلە
وزنی اوزره اولوردی نتەكم وجهی علی حرف ده بيان اولنمشدر و عناق
عينك فتحيله اوغلاق و مكسور الفاء و مضموم الفاء و مفتوح الفاء اولنك
بو بابدە حكمی اولا غين عناقی ايراد ايتدی و شمال خلقه دخی ديرلر و طير شمال
شول قوشە ديرلر كە انوك ايلە تشأم اولنور و شمال كذلك كيسە كبی بر نسنە دركە
قيونك ممه سی انوك ايچنە قورلر و شول بز پارەسنە دخی ديرلر كه خرما سالقمی
انوك ايچنە قورلر اوزلوب دوشماسون ديو الشملة شينك و ميمك كسری و لامك
تشديديله شول ناقه دركە خفيف اوله الشملال شينك كسری و ميمك سكونيله بعناها
الشمليل شينك و لامك كسری و لا اصيلە ميمك سكونيله بعناها ايضا الشمللة علی وزن
الدحرجة سرعت ايتمك يقال شملل شمللة اذا اسرع الشملال شينك كسری و ميمك
سكونيله كذلك سرعت ايتمك و شملال صول اله دخی ديرلر ابو عمرو ايتدی
شملال ايله سرابر در الاشمال همزەنك كسريله شمال يلنه داخل اولماق يقال اشمل
القوم اذا دخلوا فی ريح الشمال و اگر انلرە شمال يلی طوقنديسه ديمك معناسن
ديلەسلر شملوا فهم مشمولون ديرلر بناء مجهول اوزره و اشمال اركك ناقه
سورسنك نصفنه جماع ايتمكه دخی ديرلر ثلثا ننه وار يجه اگر تمام جماع ايتسه قام

دیرلر قاف ایله یقال اشمل النخل شوله اشمالا اذا لقح النصف منها الى الثلثین فاذا لقحها کلها قیل اقحها و شول شینک فتحیله ناقه‌لر معناسنه‌در و اشمال خرما اغاجنکر خرماسن سلکوب ازنسنه قومغه دخی دیرلر یقال اشمل فلان خرائفه اذا لقطها ما علیها من الرطب الا قلیلا و خرائف خاء معجمه‌نک فتحیله یمشی اولن خرما اغاجی‌در الاشتمال همزه‌نک و تانک کسریله برکمسنه لباسی ایله بورنمک یقال اشتمل بثوبه اذا تلفف و اشتمال الصماء یا احرام ایله و یاخود ازار ایله بدنی جمله اورتمک الشمردل علی وزن السفرجل بدال غیر معجمه سریع اولن دوه و دوه‌نک غیرنده دخی استعمال اولنور و ابو زیاد کلابی ایتدی شمردل شول ناقه‌در که اندامی خوب اوله الاشمعلال همزه‌نک و میمک کسریله قوم برنسنه‌یی طلب ایتمه‌ده استعجال ایدوب متفرق اولماق یقال اشمعل القوم فی الطلب اشمعلالا اذا بادروا فیه و تفرقوا الشمعلة علی وزن الدحرجة یهود طائفه‌سنک اوقماسی یقال شمعلة الیهود قراءتهم المشمعل میم اولک ضمی و عینک کسری و لامک تشدیدیله شول ناقه‌در که سریع اوله یقال اشمعلت الناقة فهی مشمعلة و خلیل ایتدی اشمعلت الابل دیرلر قچن که سیر ایدرک فرح و نشاط اوزره طاغلر و اشمعلال غارتده سرعت ایتمکه دخی دیرلر یقال اشمعلت الغارة فی العدو الشول شینک فتحی و واوک سکونیله برنسنه‌یی قالدرمق یقال شلت بالجرة اشول بها شولا اذا رفعتها و لا تقل شلت بک الثنین و برنسنه مرتفع اولمغه دخی دیرلر یقال المیزان اذا ارتفعت احدی کفتیه و ناقه قویرغن قالدرمغه دخی دیرلر یقال شالت الناقة بذنبها تشول به و ناقه‌نک قویرغی قالقاغه دخی

دیرلر

دیرلر یقال شال ذنبها اذا ارتفع و شوّل قربه دبنده قالن آز صویه دخی دیرلر الاشوال همزه‌نک فتحیله جمعی قربه دبنده قالن صولر معناسنه و شوّل رجل خلیفه دخی دیرلر خفیف کرک عملده اولسون کرک خدمتده اولسون و شوّل کذلک شول ناقه‌لره دیرلر که سودی آز اولوب ممه‌سی قالقمش اوله و طوغرد قدن یدی سکز آی کچمش اوله الشائلة واحدی یس شول شائله‌نک جمعی اولماسی علی غیر القیاس اولور الاشالة همزه‌نک کسریله قالدرمق یقال اشلت الجرة فانشالت و اشاله ناقه قویرغن قالدرماغه دخی دیرلر تقول اشالت الناقة ذنبها اذا رفعته الاشتیال همزه‌نک و تانک کسریله کذلک ناقه قویرغن قالدرمق یقال اشتالت الناقة ذنبها اذا رفعته التشویل علی وزن التکریم ناقه‌لر شوّل اولماغه و شولک تعبیری الآن مرور ایتدی تقول شولت الابل اذا صارت شولا الشایل یانک کسری ایله یاسز شول ناقه‌در که ارکک ایله جمع اولماق ایچون قویرغن قالدره و اصلا سودی اولمایه الشوّل شینک ضمی و واوک تشدیدیله جمعی قویرغن قالدریجی ناقه‌لر معناسنه راکع ایله رکّع کبی الشولة شینک فتحی و واوک سکونیله شول عقرب قویرغی درکه قالقمش اوله و شول شول ایکی شوق‌لی یلدزه دخی دیرلر که قمرانک اوزرینه نازل اولور انلره حمة العقرب دیرلر حانک ضمی و میمک تخفیفی ایله زهر عقرب معناسنه و شول بر جاریه‌نک دخی اسمی‌در و فی المثل انت شولة الناصحة ابن السکیت ایتدی ذکر اولنان جاریه عدوان قبیله‌سنک ایدی رعنا ایدی موالیسنه نصیحت ایدنجه انلری وبال قوردی حالفته بناء بس بو مثل خلقه بیهوده نصیحت ایدنلره ضرب اولنور اولدی

شمردل

شمعل

شول

الشوّال شینک فتحی و واوک تشدیدیله شول عقربدر که قویروغنی قالدرجی
اوله التناول تانک فتحی و واوک ضمیله قوم اغز اشقره یری بربرینه صوغماق تناول
فی القتال معناسنه یقال تناول القوم اذا تناول بعضهم بعضا فی القتال بالرماح
المناوله میمک ضمی و واوک فتحیله قوم کذلک اغز اشقره بربرینه کوندرایله صوغماق
المشول میمک ضمی و شینک سکونی و واوک فتحیله شول کوچک اوراقدر که آنکله
اوت بچرلر منجل صغیر معناسنه الشوّال شینک فتحی و واوک تشدیدیله جمعی الشواویل
شینک فتحی و واوک کسری و مدی ایله کذلک جمعی الشهله شینک ضمی و هانک سکونیله

شهل

کوزک قراسی کوکه مائل اولماق در الشهلاء شینک فتحی و هانک سکونی و الفک مدیله
شول کوزدر که ذکر اولنان صفت اوزره اوله و شهلاء حاجت دخی دیرلر
الشهل فتحتیله کوز ذکر اولنان صفت اوزره اولماق الاشهل همزه نک و هانک
فتحیله شول کمسنه در که کوزنک قراسی کوکه مائل اوله الشهله شینک فتحی و هانک
سکونیله شول اوره یا تعلی عورت درکه عاقله اوله و بو عورته مخصوص اسمدر
بونک ایله ارکک صفتلنماز شهل شینک فتحی و هانک سکونیله رجالدن بر کمسنه نک اسمی
درکه اول شهل بن شیبان درکه فند دیمک ایله ملقب در المشاهله میمک ضمی و هانک
فتحیله سوکشمک و یری بربرینه جواب دیرنمک و صاحب صراح بو مقامده
مشاهله سکرکفتن با هم وجواب کرد ایندن دیمشدر بینهما مناسبت اولمادیغی
خفی دکلدر

فصل الصاد

صحل

الصحل فتحتیله آواز بوغوقلغی بحوحت معناسنه
یقال صحل الرجل یصحل صحلا من الباب الرابع اذا صار ابح الصحل صادک
فتحی

فتحی و حانک کسریله آوازی بوغوق اولان کمسنه یقال رجل صحل الصوت الاصحل

صدل

همزه نک و حانک فتحیله بو معناده الصندل صادک و دالک فتحیله و مابینده نونک
سکونیله باشی بیوک دوه و صندل شول اغاجه دخی دیرلر که رایحه سی خوب
اوله اغه الصندلانی صادک و دالک فتحی و مابینده نونک سکونی و آخرنده
یانک تشدیدیله چرچی و بو صندلانی نون اول بدلنه یا ایله صیدلانی دخی لغتدر

صعل

الصعل صادک فتحی و عین مهمله نک سکونیله باشی کوچک اولن کمسنه و باشی کوچک
اولن دوه قوشنه دخی دیرلر یقال رجل صعل وامراة صعلاء و صعله شول
خرما اغاجنه دیرلر که اکری اولوب بوی قلرینک دبلری اوله و صعل
توی کتن مرکبه دخی دیرلر یقال حمار صعل ای ذاهب الوبر الصعل فتحتیله

صفصل

برنسنه اینجه اولماق الصفصل صادلرک کسری و فانک سکونیله بر حبوبات در

الصقل

الصقل صادک ضمی و فانک سکونیله بوکر خاصره معناسنه الصقل صادک ضمی
و قافک سکونیله کذلک بوکر معناسنه و هر بار که آنک بوکرلری اوزون
اولوب یانلری قیصه اوله عیب عداولنور یقال فرس صقل اذا طال بین
الصقل طویلا الصقل صادک فتحی و قافک سکونیله والصقال صادک کسریله قلیجی
آچوب جلا ویرمک یقال صقل السیف وسقله ایضا صقلا وصقالا من الباب
الاول اذا جلاه الصاقل قافک کسریله قلیجی آچوب جلا ویرن کمسنه الصقل
فتحتیله جمعی قلج آچجی کمسنه لر الصیقل علی وزن حیدر شول کمسنه در که قلج آچجی صنعتی
اوله الصیاقله صادک فتحی و قافک کسریله جمعی قلج آچجی صنعتی اولن کمسنه لر

معناسنه الصقیل صادک فتحی و قافک کسری و مد یله آجلن قلج المصقلة میمک کسری و قافک فتحیله شول نسنه در که انوک ایله قلج اجرلر و قلج مثلو نسنه لر آجرلر المصقلة میمک و قافک فتحیله رجالدن بر کمسنه نکراد یدر الصقال صادک کسریله آتی سلوب تیمار ایتمک یقال الفرس فی صقاله ای فی صوا به و صنعة

صقعل

الصقعل صادک کسری و عینک فتحی و قافک سکونیله سبجل وزنی اوزره قوری خرما در که تازه صاغلمش سوده قویورا ابو عبید روایتی اوزره

صلل

الصلة صادک فتحی و لامک تشدیدیله قوری یرارض یابسه معناسنه و صلة دریه دخی دیرلر جلد معناسنه یقال خف جید الصلة و صلة شول یغموره دیرلر که بری بری اردنجه پاره پاره یغار الصلال صادک کسریله جمعی ذکر اولنان یغمورلر معناسنه و صلال نباتاته دخی دیرلر غیث معناسنه مطر اسمی ایله تسمیه اولنمشلر اولور الصل صادک فتحی ولامک تشدیدیله ادی که دری دیکمک یقال صللت الخف اذا جعلت له الصلة الصل صادک کسریله شول ایلان درکه انکا افسون کار ایتماز یقال انها لصل صفا اذا کانت منکرة مثل الافعی وصفا قیایه دیرلر و تجع برکمسنه زیاده زیرک اولسه انه لصل اصلال دیرلر یعنی حیاتدن بر حیة در دیرلر اولکمسنه روزکار اولماده حیه یه تشبیه اولنماغله و صل بر جنس اوته دخی دیرلر الصلیان صادک کسریله ولامک کسریله و تشدیدیله فعلیان وزنی اوزره بر جنس اوت در الصلیانة وزن مذبورا اوزره واحدی ذکر اولنان اوتدن بر پاره معناسنه و تجع بر کمسنه ابتدا اجمکه سرعت ایدوب تردد

اینمه

اینمه جذها جذ الصلیانة دیرلر یعنی فلان کمسنه یمینی کسدی یبان صرکبی تازه اوتی کسدوکی کبی و بونک اصلی بودر که مرکب کاه اولور صلیان دیدکلری اوتی اوتلر ایکن کوکندن کسبرسی یمین ایدنک یمینه میل و رغبتی انکا تشبیه اولنشدر الصلصل صادلر یک ضمی ولاملک ما بینده سکونیله اوکیک دیدکلری قوش فاخته معناسنه و صلصل آتک آلننه دخی دیرلر الصلصلة صادلر یک ضمی و ما بینده لاملک سکونیله ظرف و حوض دبینده باقی قلان صو الصلصال صادک فتحی ولاملک سکونیله شول صافی بالچق درکه قوم ایله خلط اولنور و ذکر اولنان بالجمله صلصال دیدیلر قورودقده تصلصل ایدکیچون یعنی اواز ویردکی ایچون و تجع طبخ اولسه انکا فخار دیرلر الصلصلة علی وزن الزلزلة شول لجام اوازی درکه او یاننک لجامی دبوشرلدکده ظاهر اولور التصلصل علی وزن التزلزل قبیله خلقنک بر بره کلدیکلرینه اواز ی یقال تصلصل الحی اذا صوت الصلول ضمتینله ات رایحه بغلماسی کرک چیک اولسون کرک پشمش اولسون یقال صلی اللحم یصل صلولا من الباب الثانی اذا نتن مطبوخا کان اونیا الاصلال بمعناه یقال اصل اللحم اذا نتن التصلیل علی وزن التکریم انلر کذلک رایحه بغلماق یقال صللت اللحام شدد للکثرة و لحام لاملک کسریله جمعی درلحوم معناسنه الصلیل صادک فتحی ولاملک کسری و مدیله اواز ویرمک یقال صل المسمار و غیره یصل صلیلا من الباب الثانی ایضا اذا صوت و صلیل طوارک صوسز لغدن ایچریسیسه اواز ویرمکه دخی دیرلر یقال جاءت الخیل تصل عطشا و ذلک اذا سمعت لاجوافها صلیلا ای صوتا الصلال صادک فتحی ولام اولک تشدیدیله قودرلغدن اواز ویرن بالجمع

صمل

صول

الصلصال ميمك كسرى وصادك سكونيله كذلك آواز ويرن بالجق يقال طين صلصال
ومصلصال اى يصوت كما يصوت الجديد وفى بعض النسخ كما يصوت المسمار الصالّة
لامك تشديديله آفت وداهيه معناسنه يقال صلّتهم الصالّة تصلّهم من الباب الاول
اذا اصابتهم الداهية الصمول ضميله برنسنه بركك واملاق يقال صمل الشئ صمولا من
الباب الاول وصمول اغاج قورماغه دخى ديرلر يقال صمل الشجر اذا لم يجد ريًّا
تخشن يعنى صويه قانماييوب خشونت بغلاسه الصامل ميمك كسرى ايله يابس معناسنه در
الصملّ ضميله ولامك تشديديله اعضاسى قوى اولن كمسنه شديد الخلق معناسنه
الاصمئلال همزه نك وميمك كسريله برنسنه بركك واملاق يقال اصمال الشئ اصمئلالا اذا
اشتد واوت برى بربينه صرمشماقه دخى ديرلر يقال اصمأل النبات اذا التف
المصمئلة ميم اولك ضمى وصادك سكونى وهمزه نك دخى كسرى ولامك تشديديله آفت
داهيه معناسنه الصول صادك فتحى وواوك سكونيله اوزاغاق وحمله قلماق
معناسنه دكلور الصولة صادك فتحى وواوك سكونيله بمعناه يقال صال عليه اذا استطال
وصال عليه وثب صولا وصولة يقال رب قول اشد من صول وحمار وحشى هركب سوريسنه
هجوم ايتمكه دخى ديرلر يقال صال العير اذا حمل على العانة ويقال صيل لهم كذا اذا اتيح
تقديم اولنا غه ديرلر المصاولة ميمك ضمى وواوك فتحيله برى بربينك اوزرينه
صيجره يوب حمله مواثبت معناسنه الصيال صادك كسريله بمعناها الصيالة كذلك
صادك كسريله بمعناها ايضا التصاول ايكى اركك برى بربينك اوزرينه صيچرموق يقال
الفحلان يتصاولان اى يتواثبان الصآلة صادك فتحى وهمزه نك مديله دوه آدم جل اولماق

يقال

صهل

ضأل

ضبل

يقال صؤل البعير بالهمز يصؤل صآلة من الباب الخامس اذا صار
يقتل الناس ويعدوا عليهم الصؤول صادك فتحى وهمزه نك ضمى ومديله
آدم جل اولن دوه يقال جمل صؤول المصول ميمك كسرى وصادك سكونى
وواوك فتحيله شول نسنه دركه آنكله جنده قرقه دوكلكى يدكلرى معروف
نسنه يى اصلادرلر آجى كتسون ديو الصيلة صادك كسرى ومديله قيجنك
اوجنده اولن دوكم الصولة صادك ضمى ومديله برموضعك اسمى در
الصهيل صادك فتحى وهانك كسرى ومديله آت كشنمك صوت فرس معناسنه
الصهال صادك ضمى وهانك تخفيفيله بمعناه نهيق ايله نهاق كبى يقال صهل
يصهل صهيلا من الباب الثانى الصهّال صادك فتحى وهانك تشديديله كشنيجى
آت يقال فرس صهّال فصل الضاد الضئيل ضادك فتحى
وهمزه نك كسرى ومديله جسمى نحيف اولن كمسنه يقال رجل ضئيل اذا كان صغير
الجسم نحيفا الضآلة ضادك فتحى وهمزه نك مديله ضعيف اولماق يقال ضؤل
ضآلة من الباب الخامس ورأى ضعيف اولماغه دخى ديرلر يقال ضئل
رايه ضآلة اذا صغر وفال رايه وفيولت فا ايله رأى ضعيف اولماغه
ديرلر المتضائل ميمك ضمى ويانك كسرى ايله انجه اولن كمسنه دقيق معناسنه
الضؤلة صادك ضمى وهمزه نك فتحيله نحيف اولن كمسنه الضئيلة ضادك فتحى و
وهمزه نك كسرى ومديله انجه اولن ايلان حية دقيقة معناسنه الضئبل ضادك
وبانك كسرى وهمزه نك ما بينده سكونيله آفت وداهيه معناسنه زئبر كبى وردزنا

ومعنى وكاه اولور با مضموم دخى قلنور ثعلب ايتدى كلام عربده فعلل
بو قدر فانك كسرى ولام اولك ضميله اكر جنبل ايله زئبر واردر ولامسى
نوادردن اولور ديدى وابن كيسان ايتدى نجون بو كلمه لر ذكر اولنان
وزن اوزره كلمه لر همزه زائد اولماسنه دلالت ايدر زيرا آنجنكه بو كلمه ده
حرف زائد اوله بناء اصولدن خارج اولماسى جائز اولور لكن همزه حروف
اصولدن دربس حروف اصولدن اولديغى ضئاله كلمه سى جائز اولمادى

ضحل
مثالى مذبور رهنده ديدى الضحل ضادك فتحى وحانك سكونيله آز اولن
صو ماء قليل معناسنه ضحضاح كبى ومنه قولهم اتان الضحل واتان سؤل
صوايچنده اوله واتى صوا وزينه الاضمحلال همزه نك وميمك كسريله بر نسنه
كتمك يقال اضمحل الشئ اذا ذهب وكلابيين لغتنده امضحل ديرلر ميمك
تقديمله ابو زيد حكايتى اوزره واضمحلال بلودك اچلماسنه دخى ديرلر

ضبكل
يقال اضمحل السحاب اذا تقشع الضبكل ضادك وكافك فتحيله وبانك سكونيله
فقردن عريان اولن كمسنه يه ديرلر يقال تركتهم ضبا كلة اى فقراء

ضلل
الضلال ضادك فتحيله بر نسنه ضايع اولوب هلاك اولماق يقال ضل الشئ
يضل ضلالا من الباب الثانى اذا ضاع وهلك الضل ضادك ضمى ولامك
تشديديله اسم در معناى مذكوردن منه قولهم هو ضل بن ضل اذا كان لا يعرف
ولا يعرف ابوه وكذلك قولهم هو الضلال بن التلال وتلال كذلك ضلال معناسنه
تأييد ايدر لفظ در الضالة لامك تشديديله آزمش اولن حيوان مذكره ومؤنثه

اطلاق اولنور المضلة ميمك وضادك فتحيله شول يردر كه انده يول
آزيلور يقال ارض مضلة اى يضل فيها الطريق المضلة ميمك فتحى وضادك
كسريله بمعناها لغة فيها الضلة ضادك فتحيله بر لفظ دركه عدم هدايت معناسنى
افاده ايدر يقال فلان يلوم ولى ضلة اذا لم يوفق للرشاد فى عذله و
وعذل عين مهمله وذال معجمه ايله قنايوب ملامت ايتمكدر الضليل ضادك
كسرى ولامك كسرى وتشديديله زياده آزمش كمسنه المضلل ميمك ضمى و
ولامك فتحى وتشديديله بمعناه يقال رجل ضليل ومضلل اى
ضال جدا وهو الكثير التتبع للضلال يعنى ضلالته زياده طالب وتابع اولور
وامرء القيس الملك الضليل ديرلردى الضلضل فتحتينله وضادك ثانينك
كسريله غليظ اولوب بر اولن يره الضلضلة على الوزن المذبور بمعناه اصمعى
ايتدى كويا كه بو ضلاضلك قصرى در وضلاضل دخى ضلضل معناسنه در غلبط
غلابطك قصرى اولوب بر معنايه اولديغى كبى وغلبط فرموده ديكدر الضلاضل
ضاد اولك ضمى وثانيك كسرى ولامك مابينده فتحيله شول طاش دركه انى بر آدم
كوترمكه قادر اولور كلام عربده وزن مذبور اوزره مضاعف بو قدر
بولنان غيرى الضلال ضادك فتحيله الضلالة كذلك ضادك فتحيله ازمق كه
رشدك مقابلى در يقال ضللت واضل من الباب الثانى قال الله تعالى قل ان
ضللت فانما اضل على نفسى فهذه لغة نجد وهى الفصيحة واهل العالية يقولون
ضللت اضل من الباب الرابع وضلالت خفا معناسنه ده كلور قال الله تعالى

اذا ضللنا فی الارض ای خفینا وضلال هلاک معناسنه ده کلور قال الله تعالی
ان المجرمین فی ضلال وسعر ای فی هلاک الضالّ لامک تشدیدیله آزغن کمسنه
یقال هو ضالّ تالّ وهی الضلالة والتلالة بس تال وتلاله معنای ضلالی
تأکید ایچون تبعیت طریقی ایله ذکر اولنان لفظلردر الاضلال همزه نک کسریله
ضایع قلماق وهلاک قلماق یقال اضلّه ای اضاعه واهلکه واضلال دفن
معناسنه ده کلور یقال اضل المیت اذا دفن ابن السکیت ایتدی اضللت بعیری
دیرلر چون بعیر بسندن کیدوب غایب اوله وضللت المسجد والدار دیرلر
چون انلرک موضعن بلمسک وبنده بو وجه اوزره در نسنه که معیّن اوله
واکا هدایت بولمسک وفی الحدیث لعلی اضل الله یرید اضل عنه ای اخفی علیه
وحدیث شریفک اصلی بودر که عصاة خائفیندن یعنی وصیت ایدوب چون بن
وفات ایدرسم بنی آتشه یقوب کوللم بیله ویرک جائز که بو اسلوب ایله خدای
تعالی یه خفی اولم دیمش غایت جهالتندن واضلال طریق ویندن چقار معنه
دخی دیرلر یقول اضل الله فضل المتضال میمک ضمی وتانک ضمیله فتحیله ازماغه راغب
اولن کمسنه تقول انک تهدی الضال ولا تهدی المتضال التضلیل علی وزن
التکریم ضلالته منسوب قلماق تضلل تانک وضادک ضمی ولامک کسری وتشدیدیله
وآخری لاینصرف لر ولماغیر بلا تنوین اولماغله باطل معناسنه در یقال وقع
فی وادی تضلل معناه الباطل مثل تخیّب که بونلرک جمله سی لاینصرف در ضل بن تضلال
ضادک اوله ضمی ولامک تشدیدیله وثانیده تانک فتحی وضادک سکونیله باطل معناسنه

مضلّل

مضلّل میمک ضمی ولام اولک فتحی وتشدیدیله بنی اسددن بر رجلک اسمیدر
ضهل
الضهل ضادک فتحی وهانک سکونیله لامقاتله ولامغالبه رجوع ایتمک معناسنه
یقال ضهل الیه من الباب الثالث اذا رجع علی غیر وجه المقاتلة والمغالبة
وضهل بر نسنه لی آز آز دفع ایتمکه دخی دیرلر یقال ضهله اذا دفع
الیه قلیلا قلیلا وشراب آز اولوب رقیق اولماغه دخی دیرلر یقال ضهل
الشراب اذا قل ورق وجزر اولشماغه دخی دیرلر یقال هل ضهل الیکم خبر
ای وقع وضهل آز صویه دخی دیرلر ماء قلیل معناسنه جبل کبی اولور وزنا
ومعنی الضهلة ضادک فتحی وهانک سکونیله آز مال یقال اعطیته ضهلة من مال
ای نزرا ونونی ایله وزاء معجمه ایله شیء حقیره دیرلر ویقال اعطیته ضهلة
ای نزرة الضهول ضادک فتحی وهانک ضمی ومدیله صوبی آز اولن قویی
یقال بئر ضهول اذا کان یخرج ماؤها قلیلا وسودی آز اولن قیونه دخی
دیرلر یقال شاة ضهول ای قلیلة اللبن ویقال ضهلت الشاة اذا قلت
لبنها الضاهلة هانک کسریله صوبی آز اولن قویی یقال جمة ضاهلة اذا کانت
قلیلة الماء وجمه فتح جیم ایله وتشدید میم ایله قیونک صو قرار ایدن یریدر
الاضهال همزه نک کسریله خرما اغاجنک اوزرنده اولن میوه سی رطب
اولماق یقال اضهلت النخلة اذا ارطبت ولاه اولورا ضهل البسر دخی
ضیل
دیرلر اوزرنده رطب اولجق نقطه لری ظهور اتسه الضالّ حال وزنی
اوزره ستول سدر اغاجی درکه یابانی اوله سدر بری معناسنه الاضیال

همزه نك كسريله بيبرسدر مزبوردى بتور ملكر الاضالة همزه نك كسريله بمعناه
يقال اضيلت الارض واضالت اذا اصار فيها الضال مثل اغيلت المراة واغالت
يعنى عورت اوغلانه حامل ايكن بيرمز سود امزردى معناسنده يائى اصل اوزره
واعلال اوزره استعمال اتدكلرى كبى و بو مقامده نسخ جوهريده ضال كلمه سنك
واوى اولماسنه صرخ ايله اشارت اولنمشدر لكن اضيلت تعبيرندن وساير
كتب لغاتدن فهم اولنان بودركه يائى اوله زيرا اگر واوى اوله ايدى اضولت
دنور ايدى

طبل

فصل الطاء

الطبل طانك فتحى و بانك سكونيله
طبل معروف نسنه دركه انى جلالر عامه تحريف ايدوب طول ديرلر و طبلة دراهم
اوزرنده اقچه صايدقلرى تخته طبلة دراهم ديمك اولور و طبل اقچه نك غيريده
دخى استعمال اولنورلركرك انمك قسمندن كرك ميوه قسمندن اولسون و طبل خلق
معناسنده كلور يقال ما ادرى اى الطبل هو اى اى الناس هو الطوبالة
طانك ضمى ومديله دشى قيون الطوبالات وزن مزبور اوزره جمعى دشى قيونلر
معناسنه اركك قيونه طوبال ديرلر

طحل

الطحلة طانك ضمى وحانك سكونى ايله آق
ايله بوز مابيننده بر رنكدر الاطحل همزه نك وحانك فتحيله ذكر اولنان لونله
ملون اولن نسنه يقال رماد اطحل وشراب اطحل اذا لم يكن صافيا ويقال
فرس احضر اطحل للذى يعلو خضرته قليل صفوة يعنى آتك كوكلكنه بوز صفوت قارشه
الطحل همزه نك وحانك فتحيله مكه مشرفه ده بر طاغكدر ثور بن عبد مناة اكا
نسبت واضافت اولنوب ثور الاطحل ديرلر زيرا ثور اول طاغه نزول اتمشدى

الطحال

الطحال طانك كسرى وحانك تخفيفيله طلاق ديدكلرى نسنه كه اعضاء داخله دن
دريقال الفرس لا طحال له يعنى بو مثل در آتك سرعت وجريانندن كنايه در كم البعير
لا مرارة له ديرلر دوه نك جرائتى اولمادغندن بناء الطحل طانك فتحى وحانك
سكونيله طلاغه اورماق يقال طحلته اذا اصبت طحاله المطحول ميمك فتحى وحانك
ضمى ايله طلاغنه اورلمش نسنه الطحل فتحتينله بر كمسنه نك طلاغى آغرياق يقال
طحل يطحل طحلا من الباب الرابع اذا اشتكى طحاله وصو فاسد اولماغه دخى
ديرلر يقال طحل الماء اذا فسد وتغير رايحته وطحل دخى ديرلرها يله ذكر اولنان
معنايه الطربال طانك كسرى وراء نك سكونيله ديوار كبى قرى اولن قطعه سى
يوقارى اولن كبى منلا و شول عظيم قيايه دخى ديرلركه طاغدن طشره
چقمش اوله الطرابيل طانك فتحى وبانك كسرى ومديله صوامع معناسنه يقال
طرابيل الشام اى صوامعها الطربلة على وزن الدحرجة يوقارى قالدرمق
يقال طربل بوله اذا امده الى فوق كه جوكدرمك معناسنه اولور الطرجهالة طانك
وجيمك فتحى وما بيننده رانك سكونيله فنجان معناسنه در وفنجان كبى معرب در
وكاه اولور طرجهاره دخى ديرلر رايله الطيسل حيدر وزنى اوزره جوق
ديمك اولور يقال ماء طيسل الطسل طانك فتحى وسينك سكونيله سراب برية
ده حركت ايدوب مضطرب اولماغه سه الطفل طانك كسرى وفانك سكونيله
انادن طوغن ولد وبهر وحشينك دخى ولدينه طفل اطلاق اولنور
الاطفال همزه نك فتحيله جمعى وطفل كاه اولور جمع معناسنه كلور جنب كبى

که واحده وجمعه اطلاق اولنور قال الله تعالی والطفل الذین لم یظهروا علی عورات النساء **الاطفال** همزه نك كسريله عورت طفل كتورمك يقال اطفلت المرأة

المطفل میمك ضمی و فانك كسريله شول آهودركه كندو ایله طفلی بیله اوله حالا كه اول طفلك انسندن طوغاسی قریب العهد اوله وناقه ده دخی حال بویله در **المطافل**

فانك كسريله جمعی **المطافیل** میمك فتحی و فانك كسری ومدیله كذلك جمعی تازه یاورلی آهولر معناسنه **الطفل** طانك فتحی و فانك سكونیله تازه اولق یقال

جاریة طفلة ای ناعمة ویقال بنان طفل وبنان بیرماق اوجلرینه دیرلر جمع درلكن شول جمع كه انك مفردی جمعندن هاء وحدة ایله فرق اولنه آنك واحده

اطلاقی جائز اولوب مذكر اولماسی روا اولور **التطفیل** علی وزن التكریم كونش غروبه میل ایتمك یقال هذا وقت تطفیل الشمس ای میلها للغروب وتطفیل

كجه نك قرانكو اولماغه یوز طوتماسنه دخی دیرلر یقال طفل اللیل اذا اقبل ظلامه **الطفل** فتحتیله ایكندی وقتندن صكره یه دیرلر كونش غروبه باشلدوغی ایچون

یقال اتیته طفلا و طفل كذلك یغموره دخی دیرلر و تطفیل دوه لی آهسته یورتمكه دخی دیرلر اولادی آرددن ایرشسون دیو تقول طفلت الابل

تطفیلا اذا رفقت بها فی السیر حتی تلحقها اطفالها ای اولادها **طفیل** طانك فتحی و فانك كسری ومدیله بر طاغك علمی در **الطفیلی** طانك ضمی و فانك فتحی و یاء

اولك سكونی و ثانینك تشدیدیله شول كمسنه دركه ضیافته بلا دعوة داخل اوله ویعقوب ایتدی طفیلی طفیل نام رجله منسوب معناسنه دركه مذبور اهل كوفه دن

عبدالله

عبد الله بن غطفان اولادندن در عادتی دعوت اولنمایان ضیافتلره وارمق ایدی واكا طفیل و طفیل العرایس دیرلردی واعراس عرسك جمعی در

ضم عین ایله وعرایس عروسك جمعی در فتح عین ایله ومقصود ضیافتلره نسبت واضافت در و مذبور ایدردی وددت ان الكوفة بركة مصهرجة فلا یخفی علی

منها شیء یعنی شویله استرم كه كوفه شهری نظرمده كرچ ایله یاپلمش حوض كبی اوله واندن بر نسنه فوت ایتمیم وعرب طائفه سی طفیلی معناسنده وارش لفظنی استعمال

ایدرلردی كه بی دعوت ضیافته كلیجی دیمك اولور **التطفل** فتحتیله و فانك ضمی وتشدیدیله بی دعوت ضیافته كلمك یقال تطفل اذا دخل ولیمة لم یدع الیها **الطل** طانك فتحیله

ضعیف اولن یغمور **الطلال** طانك كسريله جمعی ذكر اولنان یغمورلر معناسنه وطل یغمور یری اصلتماغه دخی دیرلر یقال طلت الارض علی البناء للمجهول وطلها الندی

وندی نونك فتحی والفك قصری ایله نم معناسنه در وطل قانی هدر قلماغه دخی دیرلر یقال طل الله دمه ای اهدره ولا یقال طل دمه علی البناء للمعلوم وابو عبیده

والكسائی یقولانه وقال ابو عبید فیه ثلث لغات طل دمه وطل دمه واطل دمه **المطلول** میمك فتحی ولامك ضمی وتشدیدیله مدیله اصلنمش یر **الطلة** طانك فتحی و

لامك تشدیدیله بر كمسنه نك عورتی یقال هذه طلة فلان ای امرأته وطلة طتلو اولن شرابه دخی دیرلر یقال خمر طلة ای لذیذة **الطلل** فتحتیله شول نسنه دركه اثردار

دن باقی قلور **الاطلال** همزه نك فتحیله جمعی **الطلول** ضمتیله كذلك جمعی آثار دار معناسنه وطلل السفینه كمی یلكنینه دخی دیرلر جلال السفینه معناسنه وطلل شخص معناسنه ده كلور

طلل

قف

الطلالة طانك فتحیله كذلك شخص معناسنه در یقال حیّ الله طلالك وطلالتك ای
شخصك الطل طانك ضمی ولامك تشدیدیله سوت یقال ما بالناقة طل ای ما بها
لبن الطلاطلة طاء اولك ضمی وثانینك كسریله بر مرض درکه آنك دواسی اولمیه
وآفت دخی دیرلر داهیه معناسنه المطلول میمك فتحی ولامك ضمی ومدیله قانی هدر اولمش
كمسنه یقال طلّ دمه علی البناء للمجهول فهو مطلول الاطلال همزه نك كسریله قانی هدر قلمق
اطلّ الله دمه ای اهدره واطلال بر نسنه نك اوزرینه مشرف اولمغه دخی دیرلر
یقال اطلّ علیه اذا اشرف المطلّ میمك ضمی وطانك كسریله ثابت اولمایان نسنه یقال
هذا امر مطلّ ای لیس بمستقر بو مقامده جوهری وقاموس نسخه لری اختلاف اوزره
در بعضنده تا ایله وقاف ایله وافتعال اولمشدر استقرار دن وبعضنده فا ایله
واقع اولمشدر اسفار دن لكن اطلالك سایر اشتقاقی معناسی اوله مناسب اولدیغی
خفی دكلدر التطالل تانك فتحی ولامك ضمیله بر نسنه یه بعید اولدیغی ایچون بوینی
اوزدوب بقمق یقال تطالّ ای مدّ عنقه لینظر الی الشیء یبعد عنه الطملة طانك
فتحی ومیمك سكونیله وفتحی ایله دخی لغت در قره بالچیغه كه حوضك دبنده قالور یقال
صار الماء طملة كما یقال دكلة ودكله صوق بالچیغه دیرلر طین رقیق معناسنه
الاطمال همزه نك كسری وطانك كسری وتشدیدیله حوضده اولن صوین جمله
الوب قره بالچیغی قومامق اطملّ ما فی الحوض فلم یترك فیه قطرة وهو افتعل منه
الطمل طانك كسری ومیمك سكونیله اوغری لص معناسنه المطملة میم اولك كسری
ومیم ثانینك فتحیله سول آلت دركه آنكله اتمك خمیرین توسیع ایدرلر الطمل طانك فتحی

طمل

ومیمك

ومیمك سكونیله وافو سیر ایتدرمك یقال طملت الناقة طملا ای كسرتها سیرا
قبیحا ونسخ جوهریده بو اسلوب اوزره وقوعی سازمتعدی كلدكنه بناء در الطول
طانك ضمی ومدیله بر نسنه نك اوزونی كه آنینك مقابلی طال الشیء اذا امتدّ و
یقال طلت اصله طولت بضم الواو لانك تقول طویل فنقلت الضمة الی الطاء
وسقطت الواو لاجتماع الساكنین ولا یجوز ان تقول منه طلته لان فعلت
لا یتعدی فان اردت ان تعدیه قلت طولته او اطلته واما قولك طاولنی فلان
فطلته فانما یعنی بذلك كنت اطول منه من الطول والطول جمیعا یعنی باب مغالبه
دن اولدیغنه بناء طلته كلمشدر كنت اطول منه معناسنه كركه طول دن اولسون
طانك ضمی ایله اوزنلق معناسنه كركه طول دن اولسون طانك فتحی ایله منت معناسنه
الطول طانك كسری وواوك فتحیله عمر معناسنه الطیل طانك كسری ویانك فتحیله
كذلك عمر معناسنه یقال طال طولك وطیلك ای عمرك وبعضیلر غیبتك معناسنه
در دیدی الطیل طانك كسری ومدیله والطول طانك ضمی وواوك فتحیله والطوال
طانك فتحیله بونلرك جمیعیسی بر معنایه در ابن السكیت روایتی اوزره یقال
طال طیلك وطولك وطوالك اما طول لفظی ایپ دن عبارت اولورقده
همین طانك كسری وواوك فتحیله كلور تقول ارخ للفرس من طوله یعنی مرعاده فرسك
ایپین اوزات الطویلة طانك فتحی وواوك كسری ومدیله كذلك اوتلاغی چون
اولن ایپ معناسنه در التطویل علی وزن التكریم آتك مرعاده طویله سن اوزاتمغه
دیرلر یقال طول لفرسك ای ارخ طویلته فی المرعی وتطویل بر نسنه یه مهلت ویرمك یقال

طول

طول تطعوبلا اذا امهله الطوال طانك ضمى وواوك تخفيفيله اوزون طويل معناسنه
يقال طويل وطوال الطوّال طانك ضمى وواوك تشديديله افراطا ايله اوزون اولن
نسنه الطوال طانك كسريله اوزون اولن نسنه لر طويلك جمعى الطوال طانك فتحيله
طول معناسنه در يقال لا اكلمه طوال الدهر وطول الدهر بمعنى الطيال طانك كسريله طويلك
جمعى در يقال قلانس طيال وطوال الاطول همزه نك وواوك فتحيله اوزون اولن نسنه
واطول اوست طوداغى اوزون اولن دوه يه دخى ديرلر الاطاول همزه نك فتحى
وواوك كسريله جمعى اوزون اولن نسنه لر معناسنه الطولى طانك ضمى ومدى والفك
قصريله اطولك مؤنثى الطول طانك ضمى وواوك فتحيله طولى نك جمعى كبرى ايله كبر كبى
الطويل طانك فتحى وواوك كسرى ومديله عروضدن بر بحرك اسمى در كلمه مولده در
الطايل يانك كسريله فائده معناسنه در يقال لم يحل منه بطائل يعنى اندن بر فائده التفات
ايتمدى وبو كلام استعمال اولنماز الا صورة نفى ده الطايلة يانك كسريله عداوت معناسنه
در يقال بينهم طائلة اى عداوة وترة وترة تانك كسريله كينه ديرلر الطول طانك
فتحى وواوك سكونى ايله منت ايتمك يقال طال عليه اى امتنّ التطول فتحيله و
واوك ضمى وتشديديله بمعناه يقال تطول عليه اذا امتنّ عليه المطاولة ميمك ضمى
وواوك فتحيله بر نسنه يى اوزادوب الطلندرمك تقول طاولته فى الامر اذا ماطلته
الاطالة همزه نك كسريله اوزاتماق الاطوال همزه نك كسرى وطانك سكونيله بمعناها
يقال اطلت الشئ واطولت بمعنى واطاله عورت اوزون اوغلن طوغرماغه دخى ديرلر
يقال اطالت المرأة اذا ولدت ولدا طوالا وفى الحديث ان القصير قد تطيل الاستطالة
همزه نك

همزه نك وتانك كسريله متكبرلك وسركشلك ايتمك التطاول تانك فتحى وواوك ضميله
بمعناه يقال استطال عليه اذا تطاول واستطالت قتل اندكندن زياده قتل
ايتمكه دخى ديرلر يقال استطالوا عليهم اذا قتلوا منهم اكثر مما كانوا قتلوا وكاه استطال
طال معناسنه ده استعمال اولنور وتطاول تطالل معناسنه ده استعمال اولنور كه
تطالل بر كسنه بر يره اراق اولماغين بوينى اوزادوب بقماغه ديرلر الطول
طانك ضمى وواوك فتحى وتشديديله بر جنس قوشك اسمى در بعضلر صو قوشلرندندر
بوز رنكلو اياقلرى اوزون قو بر نى شكلنده قوشك اسميدر ديمشى الطيلة طانك
فتحى ويانك كسرى وتشديديله شول روزكاردر كه بر روزكار اسركن آنك قرشوسندن
اسه آرقرى اسميه الطهلة طانك ولامك كسرى وهانك سكونيله بلوت وبلوت
اثرى ديمكدر ولور يقال ما على السماء طهلئة اى شئ من غيم بس بو فعلئة وزنى اوزره
اولوب همزه سى زائده اولور كرفئة همزه سى كبى وعرقئة همزه سى كبى وكرفئة يبرده نك
اوست قابنه وعرقئة آلت قابنه ديرلر الطهل طانك وميمك فتحى وهانك سكونيله
يرادلشى قبح اولن جسم قبيح الخلقة معناسنه الطهلة على الوزن المذبور مؤنثى بدلقا اولن
عورت معناسنه **فصل الظاء** الظل ظانك كسرى ولامك تشديديله كولكه سايه معنى
الظلال ظانك كسريله جمعى كولكه لر معناسنه وظلال كذلك شول بلوده وبلوت امثالنه ديرلر كه
سايه صاله وظل الليل كيجه قراكوسنه دخى ديرلر يقال اتانا فى ظل الليل وكيجه قراكوسنه
ظل ديمك استعاره اولور زيرا كولكه كونشك شول ضياسيدر كه اندن شعاع اوليه پس فجر
ضوءاولمسه كا ظلمت ير لركولكه ديرلرعربلر بيلك ترك الظبى ظله ديدكلرى قوللرى مثلدر زياده

اوردك كسنه حقنده زیرا آهو بر نسنه دن اوركسه ابدالاباد الكا عود ایتمز الظل
الظليل ظانك كسريله اوله وفتحيله ولامك كسرى ومديله نا ينده دائما كولكه لو اولن نسنه
ومكان ظليل دخى بو معنا يه در وظل بر كسنه نك كنفنه دخى اطلاق اولنور يقال فلان
يعيش فى ظل فلان اى فى كنفه الظلة ظانك ضميله صفه انداممده اولن يردر وقرئ فى
ظلل على الارائك متكئون وظله سئول بلوده دخى ديرلر كه ابتدا كولكه ايليه ابو زيد
ايتدى وعذاب يوم الظلة قولنده مراد سئول كوندركه بلوتلى اولوب بلودك التنده
سموم بلى اوله المظلة ميمك كسرى وظانك فتحيله قلدن اولن بيوك او بيت كبير من الشعر
معنا سنه المظلل ميمك ضمى ولامك فتحى وتشديديله سئول تخت دركه اوزرينه كولكه لك
وضع اولنه ظل دن ماخوذ در وفى المثل لكن على الاثلاث لحم لا يظلل بو كلامى بيهس
نام كسنه سويلمشدى قتل اولنان برادرلرى حقنده سئول دمده كه ظللوا لحم جزور كم
ديشلردى الاظل فتحيله دوه نك اياغى التى در الاظلال همزه نك كسريله سايه دار اولمق
يقال اظل يومنا اذا كان ذا ظل ويقال اظلتنى الشجرة وغيرها وقريب اولمق معنا سنه
ده كلور يقال اظلك فلان اذا دنا منك كانه القى عليك ظله و بو معنيدن اظلك امر
واظلك شهر ديرلر معناى قرب مراد اولمق اوزره الاستظلال همزه نك وتانك
كسريله بر نسنه ايله   يقال استظل بالشجرة اذا استذرى بها الظلول ضميله بر نسنه يه
كجه اشلميوب كوندز اشلمك تقول ظللت اعمل كذا ظلولا من الباب الرابع اذا عملته بالنهار
دون الليل ومنه قوله تعالى فظلتم تفكهون وظلتم كلمه سنده كه احد لامين حذف اولنمشدر
شاذ اولن تخفيفلردن درينه كمس كلمه سن تصحيحده ذكر اولنمشدر فصل العين العبل

عبل

عينك

عينك فتحى وبانك سكونيله قرموده معنا سنه يقال رجل عبل الذراعين اى
ضخمها وفرس عبل الشوى اى غليظ القوايم وعبل بو كمكه دخى ديرلر يقال عبلت
الحبل عبلا اذا فتلته وعبل اغج يبراغن سلكمكه دخى ديرلر يقال عبلت الشجرة
اعبلها عبلا اذا احتت ورقها وحت حاء مهمله ايله يبراق دوشورمك در وعبل
اوقه تمرن كچورمكه دخى ديرلر يقال عبلت السهم اذا جعلت فيه معبلة على ما سيجئ
العبالة عينك فتحى وبانك تخفيفيله قرموده اولمق يقال عبل عبالة من الباب
الخامس العبلة عينك فتحى وبانك سكونيله قرموده اولن عورت يقال امراة
عبلة اى تامة الخلق العبلات عينك فتحى وبانك سكونيله جمعى العبال عينك كسريله
كذلك جمعى ضخمات ايله ضخام كبى عبلة عينك فتحى وبانك سكونيله بر جاريه نك اسمى
در وامية الصغرانك دخى اسمى درانلر قريشدن بر جماعت در العبلات فتحتيله
جماعت مذبوره نك اسمى درانلر قريشدن بر جماعت در العبلى عينك فتحى واخرنده
يانك تشديديله ذكر اولنان جماعته منسوب اولن كسنه حالت نسبتده واحده
رد اولنور زيرا انلرك والده سنك اسمى عبله در العبل عينك فتحى ايله صحاف
وبر قيو لمش اولن يبراغه دخى ديرلر ارطى يبراغى واثل يبراغى وطرفا يبراغى
وبونلره شبيه اولن اغجلرك يبراغى كبى الاعبال همزه نك كسرى ايله يبراق
زياده قيورق اولوب   كان بو لماسى يقال اعبل الارطى اذا غلظ هدبه
فى القيظ واحمر وصلح ان يدبغ بها وقيظ قافك فتحيله يازاسيسنه ديرلر و
اعبال يبراق اغجدن دوشمكه دخى ديرلر يقال اعبلت الشجرة اذا اسقطت ورقها

وفي الحديث في شجرة سرّ تحتها سبعون نبيا فهي لا تسرف ولا تعبل ولا تجرد
يعني اني قورجه بمز ويپراغي دوكلمز وچكلر كه اونلار لا تسرف تسرفه‌دن در
آق قورجه معناسنه ولا تجرد جراددن در چكركه معناسنه الاعبل همزه‌نك وبانك
فتحيله آق طاشلر در حجارة بيض معناسنه العبلاء عينك فتحي وبانك سكوني والفك
مديله آق اولن قيا صخرة بيضا معناسنه العبال عينك كسريله جمعي بطحاء ايله بطاح
كبي وبطحاء صواقندوسي اولن اوفاق طاشلي يره ديرلر المعبلة ميمك كسري وبانك
فتحيله اينلي واوزون اولن ناملي العبال عينك فتحي وبانك تخفيفيله طاغ كلي در
ورد جبلي معناسنه العبالّة عينك فتحي ولامك تشديديله اغرلق ثقل معناسنه يقال القى
عليه عبالّته بالتشديد اي ثقله العنبل عينك وبانك ضمي ونونك مابينده سكونيله
شول ات پاره‌سي دركه عورتلرده سنت يرنده باقي قلور العنبلة وزن
مذبور اوزره ذكر اولنان معنايه در العنابل عينك ضمي وبانك كسريله جمعي

عبهل

العبهلة على وزن الدحرجة اهمال ايتمك يقال عبهل الابل اذا اهملها مثل اهبلها
يعني عين همزه‌دن دونمه در المعبهلة ميمك ضمي عينك وهانك فتحيله ترك اولنمش يقال
ابل معبهلة اي لا راعي لها ولا حافظ العباهلة عينك فتحي وهانك كسريله عنده شول

عتل

ملوك دركه ملكلري اوزره ثابتلر در ملكلرندن زائل اولمازلر العتلة فتحتيله
دوركر آلتلرندن اي دموري ديدكلري نسنه وفدان كسيجي آلته دخي ديرلر
وعتلة قالن عصايه ده ديرلر وعتلة ناقه‌يه دخي ديرلر عبوكلي قللايوب داياني قوت
وقدرت اوزره اوله وعتلة عتلك واحدنه دخي اطلاق اولنور كه آنلر فارسي

اولن

اولن يايلردن يعني عجم يايلريدر وعتله جديله جماعته دخي ديرلر كه طي
قبيله‌سندن در العتل عينك فتحي وتانك كسري ومديله اجرت ايله طوتلان
كمسنه اجير معناسنه العتلاء عينك ضمي وتانك فتحي والفك مديله جمعي اجيرلر معناسنه
العتل عينك فتحي وتانك سكونيله بر كمسنه‌يي محكم چكمك يقول عتلت الرجل اعتله واعتله
من الباب الاول والثاني اذا جذبته جذبا عنيفا المعتل ميمك كسري وتانك فتحيله
زياده چكجي اولن كمسنه ابن السكيت ايدي عتله وعتنه لام ايله ونون ايله بر
معنايه در العتل ضمتيله ولامك تشديديله غليظ اولوب اهل جفا اولن كمسنه
قال الله تعالى عتل بعد ذلك زنيم وزنيم لئيم معناسنه در وعتل قالن كوندره
دخي ديرلر رمح غليظ معناسنه العتل عينك فتحي وتانك كسريله شترته سريع اولن
كمسنه التعتل تاء اولك وعينك فتحي وتاء ثانينك ضمي وتشديديله مكاندن ديرلمكا

عثل

يقول لا اتعتل معك اي لا ابرح مكاني العثوّل عينك كسري وثانك وواوك ولامك
تشديديله صلغن اولوب كونشك اولن كمسنه فتول كبي در وزنا ومعنا العثوثل
عينك وثالثك فتحيله عثول معناسنه در كتاب سيبويه‌ده اولوب اشارت اوزره

عنجل

ام عنجل عينك كسري وثانينك سكونيله ويانك فتحيله يابالي قورت كه سباع قليباندن در
در العنجل جعفر وزني اوزره عظيم البطن اولن كمسنه انجل كبي در وزنا ومعنا

عثكل

العثكول عينك وكافك ضمي وثانك سكونيله خرما صلقمنك چوپي در اوزم صلقي
مثاللو العثكال عينك كسري وثانينك سكونيله بمعناه العثكل عجا وزنه
خرما صلقمنك چوپي جوتي اولماق يقال تعثكل العذق اي كثرت شماريخه العثكلة

فصل

على وزن الدحرجة ایتمك يقال عثكل الهودج اى زيّن العِجل عينك كسرى وجيمك سكونيله اِنك بوزاغيسى ولد البقره معناسنه العِجالة وزن مذبور اوزره مؤنثى ابو جراح روايتى اوزره وعجلة سقاية دخى ديرلر مشك معناسنه العِجال عينك كسرى وجيمك فتحى ايله جمعى قربه ايله قرب كبى وزنا ومعنى وعجل شول منجلقلره دخى ديرلركه انوكا ايله قيودن صوچكرلر عجله نك جمعى در على ماسيجى العِجال عينك كسريله كذلك جمعى رهمه ايله رهام وذهبه ايله ذهاب كبى و رهمه ضعيف يغموره و ذهبه دخى يغموره ديرلر و عجله بر جنس اوته دخى ديرلر نبت مخصوص معناسنه المُعجل ميمك ضمى وعينك سكونى وجيمك كسريله بوزاغيلى اِنك يقال بقرة معجل اى ذات عجل عِجل عينك كسرى وجيمك سكونيله ربيعه دن بر قبيله نك اسميدر كه انلرك باباسى عجل بن لجيم در وجدّ اعلاسى وائل در العَجَلة فتحتيله عربه كه انى صغر چكر العَجَل فتحتيله جمعى عربه لر معناسنه الاعجال همزه نك فتحيله كذلك جمعى وعجله شول مُنجنيقه دخى ديرلركه آنوك ايله قيودن صوچكرلر وكلابى ايتدى عجله شول آرقرى اولن اغاجدركه قيونك كنارنده يابلن ميل اوزرينه قونور و قوغه اول اغاجه اوزره آصلور وعجله ايومك يعنى سرعت معناسنه دخى كلوركه بطئك مقابلى در و عجله سبقت ايتمكه دخى ديرلر منه قوله تعالى اعجلتم امر ربكم اى اسبقتم العَجَل فتحتيله كذلك ايومك معناسنه در يقال عَجِل عجلا من الباب الرابع العَجِل عينك فتحى وجيمك كسريله عجله صاحبى اولن كمسنه العَجْل عينك فتحى وجيمك سكونيله عجلان معناسنه العجول عينك فتحى وجيمك ضمى ومديله عجلان معناسنه كذلك العجلان عينك فتحى وجيمك سكونيله

سكونيله بمعناه كذلك وعجول شول دوه يه ديرلركه ولدن يا و ى قله العجلى عينك فتحى وجيمك سكونيله والفك قصريله مؤنثى يقال امرأة عجلى مثل رجلى ورجلى پياده اولن عورته ديرلر العجالى عينك فتحى والفك قصريله جمعى رجالى كبى العجال عينك كسريله كذلك جمعى نته كم رجال ديرلر رجلى نك جمعنده العاجل جيمك كسريله والعاجلة كذلك جيمك كسريله آجل وآجله نك مقابلى دركه آجل زمان آينده اولاجق نسنه در و عاجل زمان حاضرده اولن در المعاجلة ميمك ضمى وجيمك فتحيله بركسنه يى على الاستعجال اخذ ايتمك يقال عاجله بذنبه اذا اخذه به ولم يمهله الاعجال همزه نك كسريله سبقت ايتمك و بر نسنه يه قندرمق معناسنه ده كلور يقال اعجله اذا سبقه او استحثّه الاستعجال همزه نك و تانك كسريله بمعناه وعجله طلب ايتمك معناسنه ده كلور يقال استعجله اذا تقدمه او طلب عجلته العُجالة عينك ضمى وجيمك تخفيفيله عجله اوله ان نسنه يعنى ما حضرى اولن نسنه يقال التمر عجالة الراكب و فى المثل الثيب عجالة الراكب التعجيل على وزن التكريم بر نسنه يى ما حضرى كتورمك يقال عجّلتم كما يقال لهنّتم وتلهين دخى ما حضرى كتورمكه ديرلر و تعجيل بر نسنه يى قندرمغه دخى ديرلر يقال عجّله تعجيلا اذا استحثّه و تعجيل بر نسنه نك ثمنن مقدم ويرمكه دخى ديرلر يقال عجلت له من الثمن كذا اى قدّمت وتعجيل اتى بتز پشورمكه دخى ديرلر تقول عجلت اللحم اذا طبخته على عجلة التعجّل فتحتيله وجيمك ضمى وتشديديله بر نسنه يى آماده استعجال ايتمك تقول تعجلت من الكراء كذا المعجّل ميمك ضمى وجيمك كسرى وتشديديله شول كمسنه دركه اهلنه اجاله

عدل

کتوره الاعجالة همزه نک کسریله برکمسنه صاغن زماننده اول کتوردوکی
سوت در العدل عینک فتحی و دالک سکونیله برنسنه یی محلنه وضع ایتمک که
ظلمک مقابلی در یقال عدل علیه فی القضیة من الباب الثانی و عدل عادل معناسنه
دخی کلور یقال رجل عدل ای رضی ومقنع فی الشهادة و بو اصلنده مصدر در
العدول ضمتیله جمعی یقال قوم عدل و عدول و عدل مثل معناسنه ده کلور
نته کم کلور انشاء الله و عدول یولدن صاپمغه دخی دیرلر یقال عدل عن
الطریق اذا جار و ارکک دیشی ایله جمع اولمایی ججه ترک ایتمکه دخی دیرلر یقال
عدل الفحل عن الابل اذا ترک الضراب و عدل ایکی کمسنه نک بیننی برابر قلمغه
دخی دیرلر یقال عدلت فلانا بفلان اذا سویت بینهما و عدل فدیه معناسنه
دخی کلور قوله تعالی لا تقبل منها صرف ولا عدل فالصرف التوبة والعدل الفدیة
و قوله تعالی وان تعدل کل عدل ای تفد کل فداء و قوله او عدل ذلک ای فداء
ذلک و اما عربلرک وضع فلان علی یدی عدل دیدکلری ابن السکیت ایتدی
عدل بو کلامده عدل بن جزء در سعد العشیره قبیله سندن که مذبور تبعک صوباشیسی
ایدی که تبع برکمسنه یی قتل مراد ایدنسه مذبوره ویرردی بس خلق وضع
فلان علی یدی عدل دیرلردی بناء علی ذلک بو کلامی بنیلر بزه مثل اولوب هر ناس
اولان نسنه ده ضرب اولنور اولدی العادل دالک کسریله ذکر اولنان صفتیله
موصوف اولجی کمسنه المعدلة میمک فتحی و عینک سکونی و دالک کسریله ذکر اولنان صفت
ایله کذلک عدل معناسنه در یقال بسط لوالی عدله و معدلته و فلان من اهل المعدلة ای

اهل

اهل العدل العدالة عینک فتحیله عادل اولمق یقال عدل الرجل عدالة
من الباب الخامس العدل عینک کسری و دالک سکونیله مثل معناسنه در اخفش
ایتدی روایتی اوزره و عدل عینک فتحیله کذلک مثل معناسنه در عدلت بهذا عدلا
حسنا قولنده ماخوذ در اصلنده مصدر بعده مثل ایچون اسم قلندی عدل متاع
معناسندن فرق اولنسون دیو نته کم امراة رزان دیرلر رانک فتحیله اهل وقار
معناسنه و حجر رزین دیرلر ثقیل معناسنه مابینلرین فرق دن اوتری و فرا
ایتدی عدل برنسنه یه معادل اولن در خلاف جنسدن و عدل کسریله مثل
معناسنه در نقول عندی عدل غلامک و عدل شاتک اذا کان غلاما و شاة تعدل
شاة و جنس خلاف جنسدن قیمتن دلسک عینی مفتوح قلورسن و کاه اولور
بعض عرب مکسور قلورلر کویا که غلط ایدرلر الاعدال همزه نک فتحیله عدلک جمعیدر
عینک کسریله فرا روایتی اوزره العدیل عینک فتحی و دالک کسری و مدیله شول کسنه
در که وزننده و قدرده برابر اوله المعادلة میمک ضمی و دالک فتحیله بر خصوصده
تردد ایتمک یقال فلان یعادل امره و یقسمه ای یمیل بین امرین ایهما یاتی و
معادله ایکی نسنه نک مابینلرین برابر قلمغه دخی دیرلر یقال عادلت بین الشیئین
اذا سویت بینهما العدال عینک کسریله ایکی کمسنه بری بری ایله نزاع ایدوب بری
فلان نسنه ده بعیبه قالمشدر دیوب آخر قالمامشدر دیمک در الانعدال یولدن
صاپماق در یقال انعدل عن الطریق التعدیل علی وزن التکریم برنسنه یی طوغرلتق
و تعدیل شاهدلر عادل در دیمک معناسنه ده کلور الاعتدال همزه نک و تانک کسریله

طوغرلماق يقال عدلته فاعتدل اى قومته فاستقام المعدل ميمك ضمى ودالك
فتحى وتشديديله طوغرلمش اصلاح اولنمش كوندر العادل دالك كسريله صفت عدل
ايله موصوف اولن وشول كافر معناسنه ده كلور كه ربى سنه شريك قوشمش
اوله منه قوله تعالى تلك المراءة للحجاج انك لقاسط عادل فان مرادها بالكافر
العدولية فتحتيله وواوك سكونى ويانك تشديديله شول كمى دركه بحرينك عدولى
نام قريه يه منسوبدر فتحتيله والفك قصريله العدولى فتحتيله وواوك سكونى
عدمل
ويانك تشديديله كمى ملاح معناسنه العدمل عينك وميمك ضمى ودالك سكونيله
قديم معناسنه در العدمول عينك ضمى ودالك سكونى وميمك ضمى ومديله كذلك قديم
عندل
معناسنه العندل عينك ودالك فتحى وما بينده نونك سكونيله باشى بيوك اولن
دوه تذكيرى وتأنيثى برابردر وابو عمرو ايتدى عندل اوزون معناسنه در العندلة
عينك ودالك فتحيله مؤنثى ابو عمرو روايتى اوزره وعندله بلبل اوتمكه دخى ديرلر
يقال البلبل يعندل اى يصوت العندليب عينك ودالك فتحيله مؤنثى ابو عمرو
روايتى اوزره وعندله بلبل اوتمكه دخى ديرلر يقال البلبل يعندل ولامك كسرى
ومديله هزار ديدكلرى قوشدر وجوهرينك بو مقامده كلامى بلبل عندليبك غيرى
ايلاس موهم اولور زيرا البلبل يعندل ديدكده تصغره العندليب طاير يقال
له الهزار كه عندر لكن بلبل عندليبك غيرى دكلدر ظاهر بودركه مرادى تغنى
عذل
در العذل عينك فتحى وذال معجمه نك سكونيله رسواى وملامت ايتمك تقول عذله
من الباب الاول العذل فتحتيله اسم در ملامت معناسنه در الاعتذال همزه نك وتانك
كسريله

كسريله كشى كندى لوم ايتمك يقال عذلنا فلانا فاعتذل اى لام نفسه واعتب
العذلة عينك ضمى وذالك فتحيله همزه وزنى اوزره شول كسنه دركه خلقى چوق لوم
ايليه ضحكه وهزأه كبى العاذل ذالك كسريله شول طمر دركه استحاضه قانى اندن
جريان ايدر وابن عباس رض استحاضه قانندن سؤال اولندقده ايتدى
ذاك العاذل يغذو لتستثفر بثوب ولتصل ويغذو يسيل معناسنه در واستثفارك
اصل معناسى كلب قويروغن اياقلرى اراسنه الماقدر وعاذل ملامت ايدجى
معناسنه ده كلور لكن جوهرى تعرض ايتمدى برموجب قاعده معلوم اولدیغیچون
وبونك امثالى چوق مرور ايتمشدر المعتذلات ميمك ضمى وذالك كسريله زياده
اسى اولن كونلر يقال ايام معتذلات اى شديدات الحر المعتذل ميمك ضمى وذالك
فتحى وتشديديله شول كسنه دركه زياده سخى اولوب سخاده افراط واسراف اولدیغنه
عرجل
بناء لوم اولنور تشديدى تكثير ايچوندر العرجلة عا وزن الدحرجة شول كسنه
دركه ياياً يورولر وآنلره عرجله ديرلر تا برقاچ كسنه بر يره جمع اولوب ياياً
يوريجه وخليل ايتدى عرجلات سوريسندن بر بلوك دركه لغت تميم ده الكا هرجله
عرزل
ديرلر العرزال عينك كسرى ورانك سكونيله شول موضع دركه باغچوان اغاج باشنده
كندى ايچون بنا ايدر سباع قورقوسندن وعرزال شول قورى اته دخى ديرلركه
عرطل
صياد ازبه سنده جمع ايدر العرطل عا وزن جعفر موده اولن نسنه العراقيل
عينك فتحى وقافك كسرى ومديله آفتلر وداهيه لر معناسنه وعراقيل الامور وعراقب
عزل
الامور امورك مشكل لرينه ديرلر الاعتزال همزه نك وتانك كسريله برنسنه بى آيروب

جقارمق التعزّل فتحیله وزانک ضمی و تشدیدیله بمعناه یقال اعتزله وتعزله
العزلة عینک ضمی وزانک سکونیله آیرلوب چقماق معناسنه اسم در یقال العزلة
عبادة الاعزل همزه نک وزانک فتحیله شول کمسنه درکه انک سلاحی یوق در العزلان
عینک ضمی وزانک سکونیله جمعی سلاحسز کمسنه لر العزل عینک ضمی وزانک سکونیله
کذلک جمعی العزّل عینک ضمی وزانک فتحی و تشدیدیله کذلک جمعی یقال قوم عزلان و
عزل وعزّل الاعزل همزه نک وزانک فتحیله سماکین دیدکلری یلدزک بری و اکا
اعزل دیرلر سلاحی اولمادوغیچون نته کم رامح دیدکلری کجی یلدزه رامح دیرلر
رمح مثالنده سلاحی اولدیغیچون و اعزل شول آته دیرلر که قویروغی برجانبنه مائل اوله
عادتی اولدغنه بناءً که بو آت جیلر قتنده عیب عد اولنور و اعزل شول بلوده دخی
دیرلرکه انده یغمور اولمایه الاعزلة همزه نک وزانک فتحیله بر موضعک اسمی در
العزلاء عینک فتحی وزانک سکونی و الفک مدیله طغار جغک اشاغی آغزی العزالی
عینک فتحی و لامک کسریله جمعی طغارجغلرک اشاغی آغزی معناسنه و اکر دلرسک لامی
مفتوح قلورسن صحاری و صحاری و عذاری و عذاری کبی العزل عینک فتحی وزانک
سکونیله بر نسنه یی ایرمق یقال عزله من الباب الثانی و عزل بر کمسنه یی بر اشدن
ایرماغه دخی دیرلر یقال عزله عن العمل ای نحاه عنه فعزل و عزل حالت جماعده حین انزال
ده رجل آلتن اخراج اتمکه دخی دیرلر یقال عزل عن امته المعزل میمک فتحی وزانک کسری
وعینک مابینده سکونیله موضع افتراق یقال انا عن هذا الامر بمعزل ای بموضع بعید المعزال
میمک کسری وعینک سکونیله شول کمسنه درکه مرعی ده طوارینی خلقدن ایراق یرده اوتلده المعازیل

میمک

میمک فتحی وزانک کسری و مدیله جمعی طواری ایله خلقدن ایراق اولن کمسنه لر
و معازیل کذلک سلاح اولمیان کمسنه لره دیرلر و معزال ضعیف اولوب
احمق اولن کمسنه یه دخی دیرلر المعزل میمک کسری وعینک سکونی وزانک فتحیله شول
کمسنه درکه دناءتندن تجار اهلنه قارشمایه العزاهیل عینک فتحی و هانک کسری
و مدیله شول دوه سروسی درکه اهمال اولنه العزهول عینک ضمی وزانک سکونی و هانک
ضمی و مدیله واحدی اهمال اولنان دوه لردن بری معناسنه العسل فتحیله بال
تذکیری و تانیثی جائز در العسلان فتحیله کذلک یلمک معناسنه یقال عسل الذئب
یعسل عسلا وعسلانا اذا اعنق واسرع وانسانده دخی استعمال اولنور و فی
الحدیث عسل ای علیک بسرعة المشی [کذب علیک العسل] وعسلان کوندرک ترمکه دخی دیرلر یقال عسل
الرمح عسلانا اذا اهتز واضطرب العسل عینک فتحی و سینک سکونیله طعامه بال قاتق
منه یقال عسلت الطعام اعسله واعسله من الباب الاول والثانی اذا عملته بالعسل
التعسیل علی وزن التکریم بر نسنه یی بال ایله تربیه قلماق یقال زنجبیل معسل ای معمول
بالعسل و تعسیل زاد ایتمک ایچون بال ویرمکه دخی دیرلر یقال عسلتهم تعسیلا ای
زودتهم العسل العاسل سینک کسریله قوانیندن بال صغان کمسنه العاسلة سینک
کذلک کسریله بال ویریجی قوان یقال خلیة عاسلة العسالة عینک فتحی و سینک تشدیدیله
بال ویرن آری جمعیتی العسلی فتحیله و اخرنده یانک تشدیدیله یهودی علامتی
یقال عسلی الیهود ای علامتهم العسیلة عینک ضمی و سینک فتحی و یانک سکونیله
جماعده اولن لذت که عسله تشبیه اولنمشدر و ها ایله تصغیر اولندی زیرا عسله غالب

عزهل

عسل

اولن تانیث در وبعضیلر ایندی عسله مراد اولندغنه بناء مؤنث اولمشدر
زیرا مقصود قطعهٔ عسل معناسی درکه تاء وحدت دن حاصل اولورنته کم ذهبه
قطعهٔ ذهب معناسنه در العسیل عینک فتحی وسینک کسری ومدیله عطارک سئول
سپورکه سیدرکه انوک ایله عطری سپوروب بریره جمع ایدر وعسیل فیلک
ذکرینه دخی دیرلر قضیب الفیل معناسنه الاستعسال همزه نک وتانک کسریله
بال طلب ایتمک یقال جاؤا یستعسلون ای یطلبون العسل العاسل سینک
کسری ایله سئول قورت درکه بلچی اوله العسّل عینک ضمی وسینک فتحی وتشدیدیله
جمعی العواسل عینک فتحی وسینک کسریله کذلک جمعی بلچی قورتلر معناسنه العسّال عینک
فتحی وسینک تشدیدیله سئول کوندزکی درتیجی اوله العسل عینک فتحی وسینک کسریله
سئول لمسنه درکه الی تیز اولوب اورسی محکم اوله العنسل عینک فتحی وسینک فتحی ونونک
عسقل
سکونیله سریع اولن ناقه یه عسلده نون زائد اولور العسقلة علی وزن الدحرجة
عسقول دیدکلری منترک بندوکی برده موج اورماق العساقبل عینک فتحی و
قافک کسری ومدیله برجنس منترلردرکه العسقول عینک وقافک ضمیله واحدی
ذکر اولنان منترلرکمنابری معناسنه کراول بیاض اولوب بیوک اولن منتردرکه
الا شحمة الارض دیرلر عسقلان عینک وقافک فتحیله برشهرک اسمی درکه الکاعروس شام
عصل
دخی دیرلر العصل فتحتیله سئول بغرسوق که معده دن صکره طعام اکا وارر الاعصال
همزه نک فتحیله جمعی ذکر اولنان بغرسقلر معناسنه وعصل تو برق ارتمغنک بوزلماسی
برجهتیله که النده قلمز اولن بری کورنه وعصل عصلة نک دخی جمعی در وعصله
سئول

سئول اغاجدرکه دوه انی اکل ایدکده اسهال اولور وعصل دیشلک زیاده
اکریلکنه دخی دیرلر الاعصل همزه نک وصادک فتحیله زیاده اکری اولن دیش
یقال ناب اعصل ای بین العصل معوج شدید واعصل بجانغی اکری اولنه دیرلر
یقال رجل اعصل ای معوج الساق العصلة عینک فتحی وصادک کسریله اکری اولن
اغج یقال شجرة عصلة عوجاء العصل عینک ضمی وصادک سکونیله اعصلک جمعی اکری
اغاجلر معناسنه یقال سهام عوج المعصّل میمک ضمی وصادک کسری وتشدیدیله
سئول اوق درکه آتلدقده جا یوب یبانه کیدر العنصل عینک وصادک ضمی وفتحی ونونک
نونک سکونیله یبان صوغانی بصل بری معناسنه وصادک فتحی دخی لغت در
العنصلاء عینک وصادک ضمی ونونک سکونی والفک مدیله وصادک فتحی دخی
لغت اولمغله ذکر اولنان معنایه در العناصل عینک فتحی وصادک کسریله جمعی یبان
صوغانلری معناسنه و بعد اول درکه اطبا اکا اسقال دیرلر بوندن سرکه اتخاذ
ایدرلر که برلو او کسور که نافع اولور اسرافیون روایتی اوزره وعنصل
بر یرک دخی اسمیدر و تجم برکسنه نک یولی ازسه اخذ فی طریق العنصلین
عضل
دیرلر و طریق عنصل یمامه دن بصره یه کیدر بر یولک اسمیدر العضلة عینک ضمی و
ضاد معجمه نک سکونیله آفت داهیه معناسنه العضل عینک ضمی وضادک فتحیله جمعی
آفتلر معناسنه یقال انه لعضلة من العضل ای داهیة من الدواهی وعضل
بر نوع فاریه دخی دیرلر جرذ معناسنه العضلان عینک کسری وضادک
سکونیله جمعی جرذ انکبی اولور و زنا ومعنا العضل فتحتیله بالذرده اولن

بالق انلری العضلة فتحیله واحدی وهو بالق اتی که بدنده بر یرده واقع اولورلر عضل دیرلر یقال عضل الرجل من الباب الرابع اذا کان کثیر العضل العضل عینک فتحی وضادک کسریله عضله سی یعنی بالق اتی چوق اولن کمسنه عضل فتحیله بر قبیله نک اسمی در که اول عضل بن هون بن خزیمه در العضال عینک ضمی وضادک تخفیفیله امر مشکل یقال داء عضال وامر عضال ای شدید اعیا الاطباء الاعضال همزه نک کسریله عاجز قلماق یقال اعضلنی فلان ای اعیانی امره واعضال بر امر مشکل اولماغه دخی دیرلر یقال اعضل الامر اذا اشتد واستغلق الامر المعضل میمک ضمی وعینک سکونی وضادک کسریله مشکل اولن نسنه یقال امر معضل ای لا یهتدی لوجهه المعضلات میمک ضمی وضادک کسریله جمعی شدائد معناسنه العضل عینک فتحی وضادک سکونیله بر کمسنه اقرباسندن طول اولن خاتونی اره وارمقدن منع ایتمک یقال عضل الرجل ایمه یعضل ویعضل من الباب الاول والثانی اذا منعها من التزویج التعضیل علی وزن التکریم بر کمسنه یی بر خصوصده تضییق ایتمک تقول عضلت تعضیلا اذا ضیقت علیه فی امره وحلت بینه وبین ما یریده وتعضیل قیون طوغرمده اضطراب چکمکه دخی دیرلر یقال عضلت الشاة تعضیلا اذا نشب الولد فلم یسهل مخرجه وعورتده دخی استعمال اولنور وتعضیل بر خلق ایله طولماغه دخی دیرلر یقال عضلت الارض باهلها اذا غصت ای امتلأت المعضلة میمک ضمی وضادک کسری وتشدیدیله شول قیون در که طوغرمسی صعب اوله یقال شاة معضلة ومعضل ایضا بلاها؛ المعاضیل میمک فتحی وضادک کسری ومدیله جمعی طوغرمسی صعب اولن قیونلر

معناسنه

معناسنه یقال غنم معاضیل العضئلة میمک ضمی وهمزه نک کسری ولامک تشدیدیله بوداقلری چوق اولن اغاج من قولهم اعضألت الشجرة اذا کثرت اغصانها والتفت

عطل

العطل فتحتیله شخص معناسنه دریعنی اثر معناسنه در طلل گبی که طلل اثر دار دن مشخص اولن نسنه یه دیرلر یقال ما احسن عطله اذا استحسن شطاطه وتمامه وعطل خرما سلغمنک چوبی وعطل عورتک بوینی قلاده دن خالی اولماغه دخی دیرلر یقال عطلت المرأة اذا خلا جیدها من القلائد وکاه اولور بر نسنه دن خالی اولماغه دخی دیرلر اگرچه اصل وضع ارایشدن خالی اولماق در یقال عطل الرجل من المال والادب العطل ضمتیله بوینی ارایشدن خالی اولن عورت العاطل طانک کسریله بمعناه المعطال میمک کسری وعینک سکونیله بمعناه کذلک وعطل مالدن وادبدن خالی اولن کمسنه یه دخی دیرلر یقال هو عطل وعطل مثل عُسر وعُسُر وعطل کرشنز یایه دخی دیرلر یقال قوس عطل اذا لم یکن علیها وتر الاعطال همزه نک فتحیله شول دوه لردر که بوینلرنده ایپلری اولمیه واعطال سلاحسز اولن کمسنه لره دخی دیرلر العطلة عینک فتحی وطانک کسریله خوب اولن ناقه العطلات عینک فتحی وطانک کذلک کسریله جمعی خوب ناقه لر معناسنه یقال ناقة عطلة ونوق عطلات ای حسان التعطل فتحتیله وطانک ضمی وتشدیدیله بر کمسنه عملدن خالی اولمق یقال تعطل الرجل اذا بقی لا عمل له العطلة عینک ضمی وطانک سکونیله اسم در منعطل اولماق معناسنه التعطیل علی وزن التکریم بر نسنه یی خالی قلماق تفریغ معناسنه وفی الحدیث عن عائشة رض فی امرأة توفیت فقالت عطلوها ای انزعوا

حلبه‌لها المعطله میمك ضمی وطانك فتحی وتشدیدیله اهلندن خالی اولن قویی معطله
چوباندن خالی اولن دوه‌یه دخی دیرلر یقال ابل معطله ای لا راعی لها المعطل
میمك ضمی وطانك فتحی وتشدیدیله ارض موات که الکلوب بچلمیه العطاله عینك فتحی وطانك
تخفیفیله بنی تمیم ایچون اولن طاغلردن بر طاغك اسمیدر العیطل عینك وطانك فتحی
و یانك مابینده سکونیله بوینی اوزون اولن عورت وناقه‌لره و آتلره

عطبل

دخی بعینی اوزننه اطلاق اولنور العطبول عینك و بانك ضمی وطانك مابینده
سکونیله نسا طائفه‌سندن سئول کمسنه‌در که خوب اوله اعضاسی کامل اوزره اوله
العطابیل عینك فتحی و بانك کسری و مدیله جمعی ذکر اولنان صفت اوزره اولن عورتلر

عظل

معناسنه العطابل عینك فتحی و بانك کسریله کذلك جمعی المعاظلة میمك ضمی وظاء معجمه‌نك
فتحیله کلاب جماع ایدرلکن بری برینه چاتشوب باغلنماق العظال عینك کسریله
بمعناه التعاظل تانك فتحی وطانك ضمیله بمعناه کذلك یقال عاظلت الکلاب معاظلة
وعظالا وتعاظلت اذا لزم بعضها بعضا فی السفاد وکذلك الجراد وکل ما تشبث
وصاحب صراح بو مقامده معاظله‌یی ارکك اتلر دیشینك اردنه دوشوب کتمك ایله
تفسیر ایدوب چوبرینك وکل ما تشبث دیدکندن ذهول ایتمشدر وعظال قوافیده
تضمینه دیرلر وتضمین بودر که مؤخر اولان قافیه‌نك فهمی مقدم اولن قافیه‌یه مربوط
ومتعلق اوله یقال فلان لا یعاظل بین القوافی العاظل ظانك کسریله حالت جماعده
بری برینه باغلنان چکرکه العظلی عینك فتحی وظانك سکونی والفك قصریله مؤنثی
سکرکی یقال جراد عاظل وعظلی یوم العظالی عینك ضمی والفك قصریله جباری کبی عرب

طائفه

طائفه‌سنه مخصوص بر کونك اسمیدر یوم عظالی اسمیله تسمیه اولندی زیرا خلایق
انده غایت مزاحمه‌دن بری بری اوزرینه بنر و بعضلر ابتدی ایکیسی اوچی
بر طواره بند و کیچون تسمیه اولندی التعظل فتحتیله وظانك ضمی وتشدیدیله
قوم بر یره جمع اولماق یقال تعظل القوم علی فلان اذا اجتمعوا علیه العفل عینك

عفل

فتحی و فانك سکونیله قیونك ایکی ایاغی اراسینده آز قلغین وسمزلکن بلمك ایچون
یاپشلان یردر العفلة فتحتیله والعفل کذلك فتحتیله بر شیشدر که بعض نسا طائفه
سنك فرجنده وناقه‌نك دخی فرجنده اولور بعض کمسنه‌نك خایه‌سنده اولن
شیش کبی که انکا ادره دیرلر العفلاء عینك فتحی و فانك سکونی والفك مدیله
ذکر اولنان صفت اوزره اولن عورت العفشلیل عا وزن الزنجبیل سئول

عفشل

رجل درکه اهل جفا اولوب ثقیل اوله وعفشلیل سئول قاری عورته دخی
دیرلر که اتی سلیك اوله مسترخیة اللحم معناسنه وجری ایتدی عفشلیل
غلیظ اولن کیسه دخی دیرلر العقل عینك فتحی و قافك سکونیله انسان ایله

عقل

قایم بر نسنه‌درکه انسانی نسنه‌لردن جرا ایدوب نهی ایلر وعقل
مصدر دخی طلور بر نسنه‌یی ادراك ایتمك معناسنه المعقول میمك فتحی وعینك
سکونی و قافك ضمیله کذلك مصدردر یقال عقل یعقل عقلا ومعقولا من الباب
الثانی وسیبویه معقولك مصدر اولماسنه انکار ایدوب مصدر معناسنه کلن
معقولی تأویل ایدوب ابتدی بر نسنه تعقل اولندقده کویا که آنك ایچون
بر نسنه حبس اولنور وسیبویه ابتدی بونلکه مفعل وزنی اوزره اولن مصدردن

دخی استغنا حاصل اولور یعنی ذهنده حاصل اولن صورت بر اعتبار ایله محسوس
اولدیغی کبی بر اعتبار ایله دخی محل حس اولور وعقل بر نسنه یی قبض اتمکه دخی دیرلر
منه ما قیل یکره ان یشتری الصدقة حتی یعقلها الساعی وعقل دوا بر کمسنه نک ایچروسن
امساک اتمکه دخی دیرلر یقال عقل الدواء بطنه اذا امسکه وعقل عورت صاچین
طارامغه دخی دیرلر یقال عقلت المرأة شعرها اذا امشطت واما عربلرک ما اعقله
عنک شیئا دیدوکی دع عنک الشک معناسنه بو بر کلمه در که سیبویه باب الابتداء یعنی
فیه ما بنی علی الابتداء دیدوکی برده ذکر اتمشدر که حاصل معنی ما اعلم شیئا
مما تقول فدع عنک الشک دیمک اولور وبونک ایله استدلال اولنور که کلام عربده
اختصار ایچون اضمار صحیح اولدیغنه نته کم عربلرک خذ عنک وسر عنک دیدکلرنده
واقع اولمشدر وبکر مازنی ایتدی بن ابو زیده واصمعیه وابو مالکه واخفشه
جمیعا بو حرفک اصلندن سوال اتدم بونک حقیقتین بلمزز دیو جواب ویردیلر و
اخفش ایتدی بن خلق اولنالی بونی سوآل ایده رم لکن بو محلده جوهری سهو اتمشدر
ما اعقله دکلدر ما اغفله در غین معجمه ایله وفا ایله دیمشلر اما سیبویه نک
باب الابتداء دیدوکنده مراد ابتدای مصطلح ایسه جوهرینک دیدوکی اقرب
اولور اعقل اعلم معناسنه اولوب داخل مبتداء والخبردن اولا غله وعقل
دیته دخی دیرلر اصمعی ایتدی دیته عقل دیدکلری نک وجهی بودر که دیت
ویرلن دوه وتی مقتولک اوی اوکنه بغلنور اندن صکره بو کلمه نک استعمالی
شایع اولوب دیت ویرلن نسنه یه عقل دیدیلر کرک دراهم کرک دنانیر اولسون

وعقل

وعقل قرمزی بخعه اورتسنه دخی دیرلر وعقل مقتولک دیتن ویرمکه دخی دیرلر
تقول عقلت القتیل اذا اعطیت دیته وعقل دیت ایچون قودی ترک اتمکه دخی دیرلر
تقول عقلت له دم فلان اذا ترکت القود للدیة وعقل بر کمسنه دن بدل الوب
انکا لازم اولن دیتی ادا اتمکه دخی دیرلر لیس بو ذکر اولنان ایله عقلته وعقلت
عنه وعقلت له بیننده اولن فرق ظاهر اولور وفی الحدیث لا یعقل العاقلة عمدا ولا
عبدا ابو حنیفه ایتدی بو حدیثک معناسی عبد بکا جرا اوزرینه جنایت اتمکدر وابن
ابی لیلی ایتدی بر عبد اوزرینه جنایت اتمکدر اصمعی ابن ابی لیلی نک قولن
صواب کوروب ایتدی اگر مراد ابو حنیفه دیدوکی اولیدی عبارت حدیث
لا یعقل العاقلة عن عبد اولوردی لا یعقل عبدا اولمازدی واصمعی ایتدی بن ابو
یوسف قاضی ایله مجلس رشید شریفده مکالمه ایتدم عقلته ایله عقلت عنه معناسن فرق
ایتمدی حتی اکا انی تفهیم ایتدم دیدی وعقل دوه نک دیزن اکی قات ایدوب
زراعی اوزنه بردن بغلامغه دخی دیرلر تقول عقلت البعیر اعقله عقلا من الباب
الثانی   عینک کسری وقافک تخفیفیله شول ایب درکه انونکله دوه دیزین
بغلارلر   ضمتیله جمعی دیز بغلری معناسنه   قافک کسریله اهل عقل اولن
کمسنه وعاقل یبان کچیسینه دخی دیرلر بو جهته طاغه چقدوغیچون عاقل دیمشلر وعاقل
بر معین طاغک دخی اسمیدر   عینک فتحی وقافک ضمی ومدیله عاقل اولن کمسنه
وشول دوا درکه دمک ایچروسن امساک ایدوب اسهالدن منع ایدر   عینک
ضمی وقافک سکونیله باغ بند معناسنه یقال لفلان عقلة یعقل بها الناس اذا صارعهم

يعنى كورش طوتدقده اول بندايله خلقه بندكجر وعقله سحرده اولن بنده دخى ديرلر
يقال به عقلة من السحر وقد علمت له النشرة ونشره نونك ضمى وشينك سكونيله افسون
ديرلر ميمك فتحى وقافك كسريله ملجأ پناه معناسنه وكاه اولور معقل ايله
بعض رجل تسميه اولنور ومعقل بن يسار صحابه دن بركمسنه در مضردن اولن
قبيله سندندركه اكا بصره ده بر نهر نسبت اولنور ورطب معقلى نسبت اولنور
واما معقل بن سنان كه صحابه دندر اول اشجع قبيله سندندر ميمك فتحى
وقافك ضميله دهنا نام موضعده بر يردر ومذبور يره معقله ديديلر صوينى آك
اتدوكيچون دوابطنى امساك ايدوكى كبى ومعقله ديه ته دخى ديرلر يقال لنا
عند فلان ضمد من معقلة اى بقية من دية كانت عليه ومعقله غرامت طريقيله ادا
اولنان ماله دخى ديرلر يقال صار دم فلان معقلة على قومه اذا صاروا يدونه
اى صار غرما يودونه من اموالهم ميمك فتحى وقافك كسريله جمعى ذكر
اولنان ماللر معناسنه ومنه قيل الناس على معاقلهم الاولى اى على ما كانوا يتعاقلون
فى الجاهلية يتعاقلون فى الاسلام عينك ضمى وقافك تشديديله شتول
اخسماقدركه طوارك اياقلرينه عارض اولور عينك ضمى وقافك تشديديله
براوتوك اسمى در على وزن الكافور اكرى اولن نهره ودره يه وقومه
اطلاق اولنور عينك فتحى وقافك كسرى ومديله جمعى وعوا قبل الامور شكل
وملتبس اشلره دخى ديرلر عينك ضمى وقافك فتحيله صيغۀ تصغير اوزره
بر قبيله نك اسمى در عينك فتحى وقافك كسرى ومديله بير رجلك اسمى در

عينك فتحى وقافك كسريله ومديله بر قبيله نك آبوسى كريمة الحى معناسنه ودوه نك
دخى ايوسنه ديرلر كريمة الابل معناسنه وهر نسنه نك اكرمنه عقيله ديرلر
والجويه عقيلة البحر ديرلر ضمتيله عقلك جمعى وعقول يبان كجيسى
يوكسك طاغه چقوب صربلنماغه دخى ديرلر يقال عقل الوعل يعقل عقولا من الباب
الثانى اذا امتنع فى الجبل العالى وكولكه اويله وقتنده قرار بولماغه دخى ديرلر عقل
الظل اذا قام قائم الظهيرة قافك كسريله بر كمسنه نك عصبه سى دركه قتل خطا
ايله ديت اولدقده ديتين چكرلر واهل عراق ايدى عاقله اهل ديوان در وعاقله
ماشطه يه دخى ديرلر عورتلرك صاچن طاريوب باشن بغلديغى ايچون
ميمك ضمى وقافك فتحيله ديته برابر اولماق منه قولهم المراة تعاقل الرجل الى ثلث
ديتها اى توازيه فاذا بلغ ثلث الدية صارت دية المراة على النصف من دية الرجل
يعنى دية ما دون نفسده اوله عورتك ديتنك ثلثنه وارنجه ارله عورتك فرقى
اولماز وثلثنه واردقده عورت ايچون لازم اولن ديت ار ايچون لازم اولنك
نصفى اولور ومعاقله عقلده غلبه ايدشمكه دخى ديرلر يقال عاقلته فعقلته
اعقله بالضم اى غلبته بالعقل همزه نك وقافك فتحيله شتول دوه دركه
اياقلرى طشره بروق اولوب برى بربرندن اراق اوله عينك فتحى وقافك
سكونيله والفك مديله مؤنثى يقال بعير اعقل وناقة عقلاء اى بينة العقل
فتحتيله دوه ذكر اولنان صفت اوزره اولماق وابن السكيت ايدى عقل اياقلر
بر مرتبه طشره سنه بورق اولماقدركه يوردكن سكلرى برى بربرينه طوقنه وبعـ

مذموم در   همزه نك كسريله كولكه قصه لوب قومكت تعبيرنده كلمك يقال اعقل
بهم الظل اذا لجا وقلص انتصاف النهار وقلوص ديو شر لوب قصالمغه ديرلر
على وزن التكريم دوه نك ديزلرن بغلامق تقولون عقلت الابل اذا شددت
عقالها شدد للكثرة   همزه نك وتانك كسريله قيونك ايا قلرك اره سنه باخود
انجكلرك اره سنه الى قدر صاغمق چون تقول اعتقلت الشاة اذا وضعت رجلها
بين فخذيك او ساقيك لتحلبها واعتقال كوندرى انجكله اوزنكى ارا السنه المعقدر
يقال اعتقل رمحه اذا وضعه بين ساقه وركابه واعتقال بركمسنه حبس اولنمغه
دخى ديرلر يقال اعتقل الرجل على البناء للمجهول اذا حبس واعتقال كلامه قادر
اولامغه دخى ديرلر يقال اعتقل لسانه اذا لم يقدر على الكلام واعتقال اياغى
برى برينه طولشدرمغه زبون اتمكه دخى ديرلر يقال صارعه فاعتقله الشغربية
والشغربية شين معجمه نك فتحيله بغدمه معناسنه دركه كورشده تنكلو برى برينه آيق
طولرلر   فتحيله وقافك ضمى وتشديديله برنسنه بى تكلف ايله بيلمك
يقال تعقل اذا تكلف العقل كما يقال تحلم وتكيس   تانك فتحى وقافك ضميله
بركمسنه كندوبى عاقل ودانا كوسترمك حالاكه عاقل اوليه   فتحتيله
وقاف تانينك دخى فتحيله شول قوم يعنى دركه قوملرى برى برينه يتشوب بتواصل
اتمش اوله   عينك فتحى وقاف تانينك كسريله جمعى قوم يغنلرى معناسنه
ولكاه اولور بغرلغه دخى عقنقل ديرلر   عينك ضمى وبانك دخى ضمى ومديله
شول سوجيلو دركه طود قده مرض صوكينه چقار اوچق   وزن مذبور
اوزره

عكل

اوزره ذكر اولنان معنايه در العكل عينك فتحى وكافك سكونيله متاعى
برى برى اوزرينه ديرمك تقول عكلت المتاع اعكله من الباب الاول
اذا نضدت بعضه على بعض وعكل حبس اتمك معناسنه دخى ديرلر يقال عكله
اذا حبسه العكل ميمك وكافك فتحيله حبس ايده جك يير يقال عكلوهم معكل سوء
يعنى يرامازيره حبس اولدى وعكل يره دوشرمك معناسنه دخى كلور يقال عكله
اذا صرعه وعكل برخصوصده جد وسعى اتمكه دخى ديرلر وعكل سرمكه دخى ديرلر
يقال عكله اذا ساقه وابو عمرو ايتدى عكل دوه نك ديزن بغلامغه ديرلر تقول
عكلت البعير اعكله عكلا اذا عقلت برجله وعكل فكر ايله برنسنه بى تخمين اتمكه
ده ديرلر تقول عكل برأيه اذا حدس وعكل اولمك معناسنه ده كلور يقال عكل
فلان اذا مات وفرا ايتدى عكل خبر مشوش اولماغه دخى ديرلر يقال عكل على
الخبر اذا اشكل الاعتكال همزه نك وتانك كسريله خبر منكر اولماق يقال اعتكل
على الخبر مثل عكل واحتكل واعتكال ايكى صغر برى بريله طوقوشماغه دخى ديرلر
يقال اعتكل الثوران اذا اتناطحا العكال عينك كسريله شول ايپه ديرلركه آنك ايله
دوه نك ديزن بغلرلر عقال كبى دزو زنا ومعنا العكل فتحتيله چراغلر ديردى يير
يره جمع اولماق يقال عكلت السرجة من الباب الرابع اذا اجتمع فيه الدردى
مثل عكرت عكل عينك ضمى وكافك سكونيله برقبيله نك وبير شهرك اسمى در العوكل
على وزن حيدر شول عورت دركه احمق اوله وعوكل بيوك قوم يغنسنه دخى ديرلر بع
دكلو واركه عقنقل ديرلر ادى در العوكلة وزن مذبور اوزره كذلك بيوك قوم يغنسنه

علل

دیرلر العلّ عینک فتحی ولامک تشدیدیله ارق اولن کنده وعلّ شول یاشلو
کمسنه یه دخی دیرلرکه جسمی صغیر اوله ذکر اولنان کنه یه تشبیه اولور بنو العلّات
عینک فتحی ولامک تشدیدیله بر کمسنه نک متعدد نسادن اولن اولادنه دیرلر سمیت
بذلک لان الذی تزوجها علی اولی قد کانت قبلها ثم علّ من هذه موجود اولان
جوهری و قاموس نسخه لرنده بو وجه اوزره واقع اولمشدر لکن قد کان قبلها ناهلا
اولمق ظاهر کورندکده صراح نسخه لرنده ذکر اولنان وجه اوزره بولندی وناهل
اول مرتبه ده صو ایچن دوه در وعال ایکنجی مرتبه ده ایچن در یعنی زوج زوجهٔ اولی ایله
برکره تمتع ایتمش ایکن زوجهٔ ثانیه ایله دخی ایتمش اولور العلل فتحتیله ایکنجی مرتبه ایچمک
یقال علل بعد نهل ویقال علّه یعلّه ویعلّه من الباب الاول والثانی اذا اسقاه السقیة الثانیة
وعلّ بنفسه یتعدّی ولا یتعدّی الاعلال همزه نک کسریله قومک طواری ایکنجی مرتبه صو ایچمک
یقال اعلّ القوم شربت ابلهم العلل واعلال دوه یی صویه قانمازدن اول دوندرمکه دخی دیرلر
یقال اعللت الابل اذا اصدرتها قبل ریّها واصحاب الشفا قدن بعض ذکر اولنان کلمه یی غین
معجمه ایله درد یدی عطش معناسی ملاحظه اولنماغله لکن مسموع اولن غین معجمه مهمله ایله در واعلال
مرض ایرشدرمکه دخی دیرلر یقال لا اعلّک الله ای لا اصابک بعلة العلّ عینک فتحی ولامک
تشدیدیله بیری بیری اردنجه اورمق یقال علّ الضارب المضروب العالّة لامک تشدیدیله
ایکنجی مرتبه ده صواردن وفی المثل عرض علی سوم عالّة یعنی عرض ده مبالغه ایتدی دیرا ایکنجی
مرتبه ده صوارلن طواره صو چندان عرض اولنماز ابتداء عرض اولنور کبی العلّة عینک کسریله
مرض وشول حدث که صاحبنی توجه ایتدوکی جهتدن الیقورکو یا که اول مرض اکا شغل ثانی اولورکه

شغل

شغل اولدن مانع اولور العلات عینک کسریله جمعی وعلّات حالات معنالرنه دخی کلور
منه قولهم علی علاته ای علی کل حال العلیل عینک فتحی ولامک کسری ومدیله مریض معنالرنه الاعتلال
همزه نک وتانک کسریله مریض اولمق یقال اعتلّ اذا مرض واعتلال برکمسنه یی برنسنه دن
الیقومغه دخی دیرلر یقال اعتلّ علیه بعلّة واعتلّ اذا اعتاقه عن امر واعتیاق عوق دن در
واعتلال بر کمسنه نک ایشلدوکی ایشی اوزرینه دعوا ایتمکه دخی دیرلر یقال اعتلّه اذا تجنی علیه
التعلیل علی وزن التکریم برکره صواردقدن صکره صوارمق ومیوه سی برکره دوشرمکدن صکره
دوشرمک و برنسنه ایله برکمسنه یی [illegible] یقال علّله بالشئ اذا الهاه به کما یعلّل الصبی بشئ من الطعام
یتجزأ به عن اللبن التعلّة تانک فتحی وعینک کسری ولامک تشدیدیله [illegible] نسنه یقال فلان
یعلّل نفسه بتعلّة التعلّل فتحتیله ولام اولک ضمی وتشدیدیله [illegible] یقال تعلّل به اذا تلهی و
تجزأ المعلول میمک فتحی ولامک ضمی ومدیله علتلنمش اولن نسنه یقال علّ الشئ علی البناء للمجهول
فهو معلول المعلل میمک ضمی وعینک فتحی ولامک کسری وتشدیدیله بردوجوز دلخ برکونک اسمی در
معلل دیدیلر فی الجمله تخفیف برد ایتمکله خلقی اویدیغی ایچون وصاحب صراح بومعنا مره حرفاین
اولینک فتحه وثانینک کسریله اشارت ایتمشدر وجهی ظاهر دکلدر خصوصا صاحب قاموس محدث
وزنی ایله تصحیح ایتمشدر العلالة عینک ضمیله شول نسنه درکه انوکله الحلوب او یوموق وعلاله
شول سوده دخی دیرلرکه ممه ده باقی قالمش اوله وایکی صاغم بیننده اولن صاغمنه دخی دیرلر
واتک سکرته سندن باقی قلانینه دخی دیرلر و هر نسنه نک بقیه سنه علاله دیرلر التعالل
تانک فتحی ولام اولک ضمی ایله ناقه یی [illegible] کبی سورمک دیرلر تقول تعاللت الناقة اذا استخرجت
ما عندها من السیر العلّیة عینک ولامک کسریله ولامک ویانک تشدیدیله جاردق غرفه معناسنه

العلالی عینک فتحی ولام ثانینک کسریله جمعی و بو کلمه باب معتلده دخی ذکر اولنشدر

علّ عینک فتحی ولامک تشدیدی وفتح اوزره بناسی ایله ولعلّ فتحتیله ولام اخیرک تشدیدی

وفتح اوزره بناسی ایله بونلرک ایکیسی بر معنایه درکه اول معنای ترجی در نته کم کلور

یقال علّک تفعل وعلّی افعل ولعلّی افعل وکاه اولور علّنی ولعلّنی دخی دیرلر بعضیلر ایدری

لعلّ کلمه سنک اصلی علّ ایدی لام توکید ایچون زیاده اولنشدر و بونک معناسی مراد اولنن

نسنه یی اومماق یاخود قورقلو اولن نسنه یی اومماق در و بو نده نوع طمع و نوع خوف واردر

و بو انّ وانّ ولیت وکانّ ولکنّ کبی حرفدر بونلر فعل عملی کبی عمل ایدرلر فعله مشابه

اولدقلری ایچون بونلر اسملرین نصب ایدوب خبرلرین رفع ایدرلر افعال ناقصه اولن

کان واخواتی اسملرین رفع ایدوب خبرلرین نصب ایتدوکی کبی وبعضیلر لعل کلمه سنک

ما بعدن مجرور قلوب لعل زید قایم وعل زید قایم دیرلر وبو استعمالی ابو زید بنی عقیل قبیله

سندن استماع ایتمشدر العلعل عینلرک ضمی ولام اولک سکونی ایله کوکس غایتنده

قارن اوزنده دل مثالنده اولن کمک زنبا به معناسنه وعلعل طوی غار دیدکلری

قوشک ابکلنه دخی دیرلر وعلعل رجلک آلتنه دخی دیرلر ذکر معناسنه الیعالیل

یانک فتحی ولامک کسری ومدیله شول بلوتلر درکه بری بری اوزرنده اوله ویعالیل صو

عمل

اوزرنده اولن قبرجقلره دخی دیرلر العمل فتحتیله ایش ایشلمک یقال عمل عملا من الباب

الرابع الاعمال همزه نک کسریله ایشلتمک الاستعمال همزه نک وتانک کسریله معناه یقال اعمله

غیره واستعمله بمعنی واستعمال ایش طلب ایتمکه دخی دیرلر یقال استعمله اذا طلب الیه العمل الاعتمال

همزه نک وتانک کسریله ایشده مضطرب اولماق یقال اعتمل فلان اذا اضطرب فی العمل عمل فتحتیله

بر رجلک

بر رجلک اسمی در العمل عینک فتحی ومیمک کسریله ایشده معتاد اولن کمسنه العمول

عینک فتحی ومیمک ضمی ومدیله معناه الیعمله یانک ومیمک فتحی وما بینده عینک سکونیله

ایشلکن اولن ناقه که اندامی خوب وعمله متحمل اوله المعمل میم اولک ضمی وثانینک کسری

وعینک ما بینده سکونیله ایشلک اولن یول یقال طریق معمل ای لحب مسلوک العامل

میمک کسریله کوندرد مورنک آلتی یانی عامله کذلک میمک کسریله عیدان برجا عینک

اسمی درکه انلر سباء اوغللریدر امانسابه مصر مذبورلرک قبطی اوغللری در

دیمشلردر التعمل فتحتیله ومیمک ضمی وتشدیدیله بر ایش ایچون زحمت چکمک یقال تعمل فلان

لکذا اذا سعی وصاحب صحاح بو معامده تعمل کاری کرفت از خود دیمشدر مناسب

دکلدر نته کم قاموسه ومصادره نظر قلنه خفی اولماز التعبل علی وزن الکتیم بر کمسنه یی

بر ایشه اوزرینه ولی قلماق تقول عملت فلانا علی البصرة اذا جعلته عاملا علیها العمالة

عثل

عینک ضمی ومیمک تخفیفیله عامل ایچون تعیین اولنان وظیفه العیثل فتحتیله ویانک سکونی

وثانک فتحیله قویروغی سورین حیوان وخلیل ابتدی عمیثل شول بطی کمسنه درکه

اتکن سوربرک یورر شول ایشدن فارغ اولمش کمسنه کبی که اتکن بله صوقماغه

احتیاجی اولمیه وعیثل ارسلانه دخی دیرلر العمیثلة وزن مذبور اوزره مؤنثه

عندل

اولن ناقه در ابو زید روایتی اوزره که کتاب ابلده ذکر ایتمشدر العندل

علی وزن جعفر اوزون اولن نسنه در ابو عمرو روایتی اوزره وابو زید ایتدی

باشی بیوک اولن در قندل کبی العنادل عینک فتحی ودالک کسریله عندلیبک جمعی دخی

بلبلر معناسنه اخری حذف اولنشدر زیرا هر اسم که دورت حرفدن تجاوز قله

عول

رباعیه رد اولنمز قد تصکره جمع و تصغیر اولنور اگر حرف رابع حرف مد و حرف لین اولورایسه رباعیه رد اولنماز بنا اولنور العول عینک فتحی و واوک سکونیله اغلرکن آوازی قالدرمق ایله اغلامق العولة وزن مذبور اوزره بمعناه العویل عینک فتحی و واوک کسری و مد یله بمعناه کذلک و عول برکسنه عیالنه نفقه ویرمکه دخی دیرلر العیالة عینک کسریله کذلک نفقه ویرمک یقال عال عیاله یعولهم عولا و عیالة ای قاتهم وانفق علیهم و تعول علیه شهرا اذا کفیته معاشه و عول مال معناسنه ده کلور یقال عال المیزان العایل یانک کسریله مائل معناسنه در منه قولهم له تعالی ادنی لا تعولوا قال مجاهد لا تمیلوا ولا تجوروا یقال عال فی الحکم ای جار و مال و عول غلبه معناسنه ده کلور یقال عالنی الشیء یعولنی ای غلبنی و ثقل علیّ و عول بر نسنه سوب مشتد اولماغه دخی دیرلر یقال عال الامر اذا اشتدّ و تفاقم و یقال عیل صبری ای غلب و قولهم عیل ما هو عائله ای غلب ما هو غالبه یعنی غلبه دن خالی اولماسون بس بو مثل ضرب اولنور کلا تنده تعجب ولسان کسنه حقنده دعا طریقی اوزره و عول فرایض عولنه دخی دیرلر یقال عالت الفریضة اذا ارتفعت و هوان یزید سهامها فیدخل النقصان علی اهل الفرایض ابو عبیده ایتدی بن سنوبله ظن ایدرم که بو میلدن مأخوذ اوله و وجهی بودر که فریضه جمع عول اوسه اهل فریضه اوزره میل ایدوب حصه لرین نقص ایدر و عال زید الفرایض دخی دیرلر متعدی و لازم کلور الاعالة همزه نک کسریله کذلک فرایضی عول ایتمک تعول اعال الفرایض و عول ویب معناسنه ده کلور که ویب و ویل دیمکدر اولنور یقال عولک و عول زید و عول لزید

ای ویلک

ای ویلک و ویل لزید و قد ذکر فی تغایر ویب الاعوال همزه نک کسریله کذلک رفع صوت ایله اغلامق و فی الحدیث المعول علیه یعذب یعنی رفع صوت اوزرینه ایله اغلنلان میته عذاب اولنور و اعوال یای اواز ویرمکه دخی دیرلر یقال اعولت القوس اذا صوتت و اعوال حریص اولماغه دخی دیرلر یقال اعول الرجل اذا احرص التعویل علی وزن التکریم نازانمک ابو زید روایتی اوزره تعول عولت علیه ای ادللت علیه دالة و حملت علیه و داله نازانمکه دیرلر یعنی اکا نازیوکنی تحمیل ایدم و یقال عول علی بما شئت یعنی بکا هرنه دیلرسک تحمیل ایله و تعویل عاله ساقلاماغه دخی دیرلر عاله نک تفاسیری انشاء الله تعالی کلور المعوّل میمک ضمی و واوک فتحی و تشدیدیله اعتماد اولنجاق یر یقال ماله فی القوم من معوّل العول عینک کسری و واوک فتحیله اسم در اعتماد معناسنه العالة لامک تخفیفیله قبو اوزرنده اولنان سایبان مثالنده سئول یردر که انوکله یغمور دن احتراز اولنور عواله عینک ضمی و واوک تخفیفیله بر جماعت در بنی عبد الله بن عطفاندن المعول میمک کسریله سئول عظیم کونلک درکه آنک ایله قبادلرلر المعاول میمک فتحی و واوک کسریله جمعی کونلکلر معناسنه و معاول بر قبیله نک اسمی دخی کلور العیهل علی وزن حیدر

عهل

سریع اولان ناقه در ابو حاتم ایتدی بو اسم ناقه یه مخصوص در جمل عیهل دینمز العیهلة علی وزن المذبور کذلک بمعناه و کاه اولور عیهلّ دخی دیرلر لامک تشدیدیله ضرورة شعر ایچون العیهل عینک و هانک فتحی و لامک تشدیدیله بینجک اولوب بر یرده قرار ایتمیین عورت یقال امراة عیهل و عیهلة و عیهل قافیه یله دخی دیرلر یقال ریح عیهل

عیل

ای شدیده العاهل هانک کسریله ملک اعظم خلیفه معناسنه ابو عبیده ایتدی ارک اولمیان عورته دخی عاهل دیرلر العیل عینک فتحی و یانک سکونیله ات زیاده اصل اولدوغنه بنا، اول جانبه بو جانبه میل ایدرک یوریمک یقال عال الفرس یعیل عیلا اذا تکفا، فی مشیته و تمایل و رجل صالنی صالنی یوریسه انده دخی استعال اولنور و عیل جانبده طلب ایتمک کرک دراتی بلمیه که دخی دیرلر العیلان فتحتیله بمعناه تقول علت الضالة اعیله عیلا و عیلانا واحرا ایتدی عیل بر کمسنه‌یی عاجز قلماغه دخی دیرلر یقال عالنی الشیء یعیلنی عیلا اذا اعجزک المعیل میمک فتحی و عینک کسریله مصدردر کذلک عاجز قلماق معناسنه التعییل علی وزن التکریم بر کمسنه آتی لی بریه یه صالیویرمک عیلان عینک فتحی و یانک سکونیله قیس عیلانک اسمی درکه اول ناس بن مضر بن نزاردر و کلام عبده مذبوردن غیری عیلان ایله مسمی کمسنه یوقدر پس عیلان مذبورک آتنک اسمی در و بعضیلر ایتدی عیلان مضرک لقبی در زیرا مذبور قیس بن عیلان دیرلر العیلان عینک فتحی و یانک سکونیله ضباع دن مذکر اولنه دیرلر که یاللی قوردک ارککی در العیلة عینک فتحی و یانک سکونیله فقر العالة علی وزن الحالة کذلک فقر معناسنه در العیول ضمتیله کذلک فقیر اولماق یقال عال یعیل عیلة و عیولا اذا افتقر قال الله تعالی و ان خفتم عیلة العائل یانک کسریله فقیر اولن کمسنه نه جانبده طلب ایتمک کرک دراتی بلمین کمسنه العیلة عینک فتحی و یانک سکونیله جمع یقال قوم عیلة ای فقراء العیلی عینک فتحی و الفک قصر ایله فقرا معناسنه در یقال ترک اولاده یتامی عیلی ای فقراء العیال عینک کسریله شول کمسنه لردر که انلری بسلیوب

نفقه لرینی

نفقه لرینی ویررل العیل عینک فتحی و یانک کسری و تشدیدیله واحدی العیایل عینک فتحی و یانک کسریله جمعی جید ایله جیاید کبی الاعالة همزه نک کسریله بر کمسنه کثیر العیال اولماق یقال اعال الرجل اذا اکثر عیاله و اخفش ایتدی اعال صار ذا عیال معناسنه در و اعاله مریض اولماغه دخی دیرلر یقال اعال الرجل اعالة اذا حرص المعیل میمک ضمی و عینک کسری و مدیله کثیر العیال اولن کمسنه المعیلة وزن مزبور اوزره کثیرة العیال اولن عورت فصل الغین الاغل همزه نک فتحی و غین معجمه نک سکونی و راء مهمله نک فتحیله وسعت ایله اولن دبرلک یقال عیش اغرل ای واسع و اغرل سنتسز اولن کمسنه یه ده دیرلر یقال غلام اغرل ای اقلف الغرلة غینک ضمی و رانک سکونیله شول دری درکه آنی سنت ایتمک محلنده جیبدن کسرلر و بو معاهده صاحب صراح غرله یی ختنکی غلام ایله تعبیر ایدوب معنای مصدر ایله تعبیر ایتمشدر مناسب دکلدر زیرا جوهری غرله یی قلفه ایله تعبیر ایتمشدر و قلفه ذکر اولنان دریدر و معنای مصدری افاده ایدن قلف در فتحتیله الغرل غینک فتحی و رانک کسریله بیره دلشی استرخا اوزره یعنی صالقیلق اوزره اولن کمسنه الغریل غینک کسری و یانک فتحیله و غریب وزن مذبور اوزره حوضده و کولده باقی قلان صو درکه ایچنده بالغی و سایر بوجکلر قالور و قاروره نک دبنده قالن جوکنتی یه دخی دیرلر بو ذکر اولنان ابو عمرو روایتی در و اصمعی ایتدی غریل شول یوفقه قوری بالچقدر که یر یوزنده سیل صویی الکلنوب چکلدکده صکره حاصل اولور و ابو زید کتاب مطرده ایتدی غریل سیل دن قالن بالچقدر کرک رطب

غربل

اولسون ترك يابسی اولسون الغربال غينك كسری و رانك سكونيله قالبور
ديدكلری آلت كه انوكله طپراق وطپراغه شبيه اولان نسنه لری الرلر الغربلة على
وزن الدحرجة اون المك وساير نسنه الهمك اطلاق اولنور تقول غربلت
الدقيق وغيره وغربله كسمكه دخی ديرلر يقال غربله اذا قطعه المغربل ميمك ضمی

غرقل

وبانك فتحيله مقتول اولوب منتفخ اولان كمسنه الغرقلة على وزن الدحرجة ايضا

غرمل

يمرده ييدن اولوب فاسد اولماق يقال غرقلت البيضة اذا مذرت الغرمول

غزل

غينك وميمك ضمی وما بينده رانك سكونيله ذكر قضيب معناسنه الغزال غينك
فتحيله شول آهو ياوريسی دركه حركت ايدوب كزمكه باشلامش اوله الغزلة غينك
كسری وزانك سكونيله جمعی آهولر ياوريلری معناسنه الغزلان غينك كسری وزانك
سكونيله كذلك جمعی غلمه ايله غلمان كبی غلامك جمعنده الاغزال همزه نك كسريله آهو ياوريلی
طوغماق يقال اغزلت الظبية واغزال ايكی دوندرمكه دخی ديرلر يقال اغزلت المرأة
المغزل اذا ادارت المغزل المغازلة ميمك ضمی وزانك فتحيله نسا طائفه سی ايله بركمسنه نك
عاشقانه مصاحبت وملاطفت قلماسی تقول غازلتها وغازلتنی الغزل فتحتينله اسمدر ذكر
اولنان مصاحبت معناسنده وغزل آهو اراين كلب آهويی طلب ايتمه ده فتور بولمغه
دخی ديرلر برحيثيله آرركن اير شوب يا پشماق محلنده آهونك آوازندن خوف
ايدوب طلبدن فارغ اوله وغزل مصدردخی كلور ذكر اولنان مصاحبت صاحبی
اولماق معناسنه يقال غزل غزلا من الباب الغزل غينك فتحی وزانك كسريله ذكر اولنان
مصاحبت صاحبی اولان كمسنه الاغزال همزه نك وزانك فتحيله بمعناه يقال فی المثل هو اغزل

من امرئ

من امرئ القيس التغزل فتحتينله وزانك ضمی وتشديديله ذكر اولنان مصاحبت
وملاطفه يی تكلفا ايله الده كتورمك التغازل تانك فتحی وزانك ضمی ايله نسا طائفه سی
عاشقانه مصاحبت قلماسی يقال تغازلوا الغزالة غينك فتحيله كنج قوشلق اول الضحی
معناسنه يقال جاء فلان فی غزالة الضحی وبعضيلر ايتدی غزاله كونشك ذاتندن
عبارتدر الغزل غينك فتحی وزانك سكونيله ايبلك اكرمك الاغتزال همزه نك
وتانك كسريله كذلك اكرمك يقال غزلت المرأة القطن تغزله غزلا من الباب الثانی
واغتزلته بمعنی وغزل اكرلمش ايبلكه دخی ديرلر مغزول معناسنه المغزل ميمك
ضمی وكسری وزانك فتحيله ايبلك اكرجك آلتدر وفرا ايتدی اصل ميم مضموم
اولماقدر اغزلدن مأخوذ اولوب واغزل أدير وفتل معناسنه اولديغيچون

غسل

الغسل غينك فتحی وسينك سكونيله يومق تقول غسلت الشیء غسلا من الباب الثانی
الغسل غينك ضمی وسينك سكونيله اسمدر يومق معناسنه وسينك ضمی دخی
لغتدر كه الغسل غينك كسری وسينك سكونيله شول نسنه دركه آنك ايله
باش يورلر كرك خطمی اولسون كرك غيری اولسون الغسلين غينك كسری
وسينك سكونی ولامك كسری ومديله جهنم اهلنك أتلرندن اقوب صاری صو
وغيری كويا كه اهل جهنمك اتلری انوكله يونر غايت كثر تندن بس كلمهٔ مذكوره
ده يا ونون زياده اولنشدر عفرتين كبی كه برشهرك اسمی در الغسلة غينك كسری
وسينك سكونيله باشه سوريلن طيبه ديرلر كه مرسين ايله وغيرا ايله تركيب اولنور يقال غسلة
مطراة وهی آس يطری بافاويه الطيب وآس همزه نك مديله مرسين اغاجی در و

وا فا ویه طیبه قاتلن اجزادر وغسل ده غینک فتحی جائزدر دکلدر الاغتسال همزه نک وتانک کسریله یویمنق یقال اغتسلت بالماء الغسول غینک فتحی وسینک ضمی ومدیله شول صودرکه انونک ایله اغتسال اولنور المغتسل میمک ضمی وسینک فتحیله بمعناه قال الله تعالی هذا مغتسل بارد ومغتسل کذلک محل اغتساله دخی دیرلر المغسل میمک وسینک فتحیله وسینک کسری دخی لغتدر میت لرغسل اولندیغی یر المغاسل میمک فتحی وسینک فتحیله کسریله جمعی ذکر اولنان یر معناسنه الغسالة غینک ضمی وسینک تخفیفیله شول صودرکه انونک ایله برنسنه یوغسل اوله الغسیل غینک فتحی وسینک کسری ومدیله یوغسل اولنمش نسنه و حنظلة بن راهبه غسیل الملائکة دیرلر احد غزاسنده شهید اولدقده آنی ملکلر یودیغیچون المغسول میمک فتحی وسینک ضمی ومدیله بمعناه ملحفة غسیل وربما قالوا غسیلة یذهب بها مذهب النعوت نحو النطیحة یعنی غلبه اسمیه ایله تا داخل اولور صفات مجراسنه جاری اولمغذر اگرچه فعیل بمعنی مفعول ده تذکیر وتأنیث برابر اولماقدر وملحفه میمک کسریله چارشب معناسنه در الغفلة علی وزن الهمزة شول ارککدر که چوق جماع ایده وحامل قلمایه یقال فحل غسلة الاغضئلال همزه نک وضادک کسری ایله اغاچک بوداقلری چوق اولماق احضلال معناسنه الغیطل علی وزن حیدر شول اغاچلر درکه زیاده کثرتندن بری برینه صارلمش اوله الغیطلة وزن مزبور اوزره واحدی ذکر اولنان اغاچلردن بری معناسنه وغیطله شول آهویه وشول اینکه دیرلرکه سودلو اوله الغیاطل غینک فتحی وطانک کسریله جمعی سودلو آهولر معناسنه وغیطله خلقک حالت کثرتده اولن صوتنه وغوغا وغلبه سنه دخی دیرلر وغیطله کیجه نک زیاده قرانکو

اولمسنه

غضل

غطل

اولمسنه ده دیرلر الغفلة غینک فتحی وفانک سکونیله برنسنه دن غافل اولماق الغفول ضمتینله بمعناه یقال غفل عن الشیء یغفل غفلة وغفولا من الباب الاول الاغفال همزه نک کسریله غافل قلماق یقال اغفله عنه غیره واغفال برنسنه یی اکه طورکن ترک ایتمکه دخی دیرلر تقول اغفلت الشیء اذا ترکته علی ذکر منک واغفال طواره داغ اورمیوب علامت قلمامغه دیرلر تقول اغفلتها اذا لم تسمها التغافل تانک فتحی وفانک ضمیله غفلت اظهار ایتمک غافل دکلکن التغفل تانک فتحی وفانک ضمی وتشدیدیله بمعناه تقول تغافلت عنه وتغفلته اذا اهتبلت غفلته واهتبال حیله ایتمکه دیرلر الاغفال همزه نک فتحیله خالی وخراب اولن یرلر ارض موات معناسنه الغفلة غینک ضمی وفانک سکونیله شول یردر که انونک علامتی واثر عماریتی اولمیه یقال ارض غفل لا علم بها ولا اثر عمارة کسائی ایدی غفل شول یره دیرلر که اکا یغمور یغمایه وغفل شول طواره دخی دیرلر که انونک علامتی اولمیه وغفل امور تجربه ایتمین کمسنه یه ده دیرلر المغفلة میمک وفانک فتحیله دوداغ التنده مجتمع اولن قللر یکی جانبی وحدیث شریفده واقع اولن مغفله بودر وصاحب قاموس معقله ذکر اولنان قللر دردیمشدر عنفقة معناسنه لکن حین غسلده محل غفلت اولماغه مناسب اولن ذکر اولنان قللرک ایکی جانبی درنته کم جوهری اختیار ایتمشدر الغلة غینک فتحی ولامک تشدیدیله برنسنه نک محصولی الغلات غینک فتحی ایله جمعی محصوللر معناسنه الغلل فتحتینله شول صودر که اغاچلر آراسنده اولور الاغلال همزه نک فتحیله جمعی واغلال غلک دخی جمعی کلور بیونه اورلان دمور معناسنه وابو عمرو ایدی غلل شول صودر که اغاچ آرالرنی

غفل

غلل

اولمیا یوب یبریو زینه گاه با توب گاه ظاهر اوله وغلل شول سوزکه دخی
دیرلرکه آنکله برنسنه سوزرلر مصفقات معناسنه میمک کسریله الغلغلة علی وزن
الزلزلة سرعت سیره دیرلر المغلغلة میمک ضمی وغینلرک فتحیله بر شهردن بر شهره ایلدلکی
رسالت الغال لامک تشدیدیله شول چوقر یبردرکه انده اغاجلر بتر وسلم وطلح دیدکلری
اغاجلر اکثریا اول مقوله یبرلرده بتر یقال غال من سلم کما یقال عیص من سدر و
قصیمة من غضا نسخ جوهریده بویله واقع اولمشدر و بو کلامدن فهم اولنان بودرکه
عیص اغاجی بتدوکی یبردن عبارت اوله لکن جوهری باب صادده عیص شجر کثیر معبر
دیمشدر و قصیمة فتح قاف وکسر صاد ایله سدر بتدوکی یبره دیرلر وغال کذلک بر اوتک
اسمیدر الغلان غینک ضمی ولامک تشدیدیله جمعی ذکر اولنان معناسنه الغلان غینک فتحی
ولامک کذلک تشدیدیله زیاده صوسز اولن دوه یقال بعیر غلان اذا کان شدید العطش
ظمآن معناسنه المغتل میمک ضمی وتانک فتحیله بمعناه الغلول غینک فتحی ولامک ضمی و
مدیله شول طعام درکه جیسمدن جوفه داخل اولور یقال نعم غلول الشیخ هذا یعنی نه دخی
بیر لر طعامی در بو الغلالة غینک کسری ولامک تخفیفیله شول کوملک درکه قفته اولور
قفتان البتنه   التنه کیرلر الغل غینک کسریله بر نسنه ایچنده اولن یرماز نسنه غش
معناسنه وقلبنده اولن کینه دخی دیرلر یقال غل صدره یغل غلا من الباب الثانی
اذا کان ذا غش وضغن وحقد الغل غینک ضمی ولامک تشدیدیله بوینه اورد قلری
دمور جمعی اغلال کلور نته کم مرور ایدی یقال فی رقبته غل من حدید ومنه قیل للمرأة
السیئة الخلق غل قمل وقمل قافک فتحی ومیمک کسریله بتلی معناسنه درکه قمله کهله معناسنه در

وبونک

وبونک اصلی بو درکه غل اصلنده دریدن اولوردی واول دربنک
قللری اولماغین بت اوشردی الغل غینک فتحیله اله وبوینه دمور اورمق
یقال غللت یده الی عنقه ویقال غل علی البناء للمجهول فهو مغلول الغلیل غینک
فتحی ولامک کسری ومدیله کین معناسنه در غل کبی وغلیل شول چکلدکه دیرلر
که یوجه ایله فارش دریلوب ناقه یه ویررلر وغل داخل قلماغه دخی دیرلر یقال
غله فانغل ای ادخله فدخل قال بعض العرب منها ما یغل یعنی قوجی قیوبزه صالدقلر
توچلک بعضی قوین قویرغی قالدرمغه ن ادخال ایدر و دخول معناسنه ده
کلور یقال غل اذا دخل فهو یتعدی ولا یتعدی ویقال غل فلان المفاوز اذا
دخلها وتوسطها الغلول ضمتینله خیانت ایتمک تقول غل من المغنم غلولا واشجار
بیننده صو اقماغه دخی دیرلر یقال غل الماء بین الاشجار اذا جری فیها یغل من
الباب الاول فی جمیع ذکر التغلغل علی وزن التزلزل اغاجه صو یوریمک یقال
تغلغل الماء فی الشجر اذا تخللها وابن السکیت ایتدی مغنم خیانتنده غل غلول دن
غیری اشد لمدی وایتدی باری تعالینک قرآن عظیمنده ماکان لنبی آیتنده ان یغل
ویغل قراءت اولندی اولده بناء معلوم ثانیده بنا مجهول اوزره یس یغل کلمه
معناسی دخی ایکی وجهه محتملدر اول وجهلر بک بری سبیک غنیمتی مالندن الیغ جائز
دکلدر وبری دخی نبی خیانته نسبت اولنماق روا اولماز در وابو عبید ایتدی
غلول غنیمتده اولن خیانته مخصوص در بغیر آن مطلق خیانت وحقد معناسنه
بلمزدیدی و بونی مبتی بوکه معنای خیانت مطلقا قصدا ولنه اغل یغل دیرلر

واكر حقد معناسنه يعنى كين معناسنى قصد اولنسه غلّ يغلّ ديرلر باب ثانيدن
اما غلول دن اولدقده غلّ يغلّ ديرلر باب اوّل دن ويقال غلّ البعير ايضا
اذا لم يقض ريه يعنى تمام صويه قانمسه الاغلال همزه نك كسريله خيانت ايتمك نيتكم
مرور ايتدى يقال اغلّ الرجل اذا خان وفى الحديث لا اغلال ولا ارسال اى
لا خيانة ولا سرقة وقيل لا رشوة وشرح ايتدى ليس على المستعير غير المغلّ ضمان
يعنى عاريتى الن كمسنه خيانت وعذر ايتمدكجه ضمان لازم اولماز وبنيك صلى الله
عليه وسلم ثلث لا يغلّ عليهن قلب مؤمن دبّوكى قولنده مشغول كمسنه دركه يغلّ قراءت
روايت قلدى يانك فتحيله ائى حقد معناسنه حمل ايتدى واغلال دخى ديرلر
يقال اغلّت الضياع اذا صارت ذات غلّة واغلال غلّه ايرشمكه دخى ديرلر يقال
اغلّ القوم اذا بلغت غلّتهم واغلال بر كمسنه عيالنه غلّه كتورمكه دخى ديرلر يقال فلان
يغلّ على عياله اى يأتيهم بالغلّة واغلال قصاب دريى صويركن دريده ات قومغه
دخى ديرلر يقال اغلّ الجازر فى الاهاب اذا سلخ فترك من اللحم شيئا ملتزقا به
بالاهاب واغلال دره غل ديدكلرى اوتى بتورمكه دخى ديرلر يقال اغلّ الوادى
اذا انبت الغلّان وغلّان غالك جمعى در نيتكم الآن مرور ايتدى واغلال بر
نسنه يه دقت نظر ايله بقاغه دخى ديرلر يقال اغلّ الرجل بصره اذا شدّد النظر
الاستغلال همزه نك وتا نك كسريله غلّه تكليف ايتمك يقال استغلّ عبده اذا كلّفه ان
يغلّ عليه واستغلال مستغلاتك غلّه سن المغه دخى ديرلر التغلّل فتحتيله ولام اولكى ضمى
وتشديديله غاليه ادخال ايتمك ابو نصر ايتدى اصمعى دن سوال ايدوب تغلّلت من الغالية

جائز

جائز اولورى ديدم ايتدى اكر طيبه كه ياخود شاربكه غاليه ادخال ايتمكى
ديرسك جائز اولور ديدى التغلبل على وزن التكريم معناه يقال غلّلت بها
لحيتى شدّد للكثرة

غمل

الغمل غينك فتحى وميمك سكونيله دريى دروب بريرده دفن ايتمك
تاكه بو مشيوب تويى يولماسى آسان اوله واكر كابر ساعت اول دريدن غفلت
اولنسه فاسد اولور وخرما ده دخى حال بويله در يعنى خرما اولسون ديو يره
كومسلر وغمل بر موضعك دخى اسمى در الغميل غينك فتحى وميمك كسرى ومديله ذكر
اولنان درى يقال هو غميل وغمين المغمول ميم اولك فتحى وثانينك ضمى ومديله مشغول
كمسنه دركه اوزرينه بنزلر وكيسلر اورترلر ترلسون ديو كذلك نباته دخى ديرلر
يعنى بعضى بعضنى اورتوب بجمع اولسه الغملول غينك ضمى وميمك سكونى ولامك ضمى و
مديله مشغول دره دركه اغاجلرى اوله وواقى اوتى بتوب برى بربنه صارلمش
اوله وكذلك بر كثير ومجمع اولن نسنه دركه ايچ قسمى كرك بلوت قسمى كرك ظلمت
قسمى اولسون حتى اوك بوجاغنه غملول ديرلر

غول

الغول غينك فتحى ووا وك سكونيله
بر نسنه يى اكسنرن الماق الاغتيال همزه نك وتا نك كسريله معناه يقال غاله الشئ
واغتاله اذا اخذه من حيث لم يدر وموجود اولن نسخ جوهرى ده بويله واقع اولمشدر
لكن صواب ياضمير ايله ياخود شئ ايله اكتفادر وشئ فاعل اولوب اخذ اولماسى
مشهوره مناسب دكلدر وغول جوق طپراغه دخى ديرلر تراب كثير معناسنه وغول
بر موضعك اسمى دخى كلور وغول مفازه بعيده يه دخى ديرلر كند ودهسيرايده نى اكثريا
ضايع قلدوغى ايچون وغول باش اغرسنه دخى ديرلر قال الله تعالى لا فيها غول ولا هم عنها

ينزغون اى ليس فيها غائلة الصداع ولا يسكرون لانه قال فى موضع آخر لا يصدعون عنها وابو عبيده ايدى غول عقلى ضايع قلاق در الغول غينك ضمى ومديله بيابان آدمسى كه انلرن حله دخى تعبير اولنور الاغوال همزه نك فتحيله جمعى الغيلان غينك كسرى ومديله كذلك جمعى بيابان آدملرى معنالرنه كه وبالجمله هر نسنه كه انسانى هلاك ايدوب ضايع قله الا غول ديرلر يقال غالته غول اذا وقع فى مهلكة ويقال الغضب غول الحلم لانه يغتاله

ويذهب به الاغول همزه نك وواوك فتحيله زياده مهلك اولن نسنه يقال ايه اغول من الغضب الاغتيال همزه نك وتانك كسريله بر نسنه يى كستر ايدوب بلورتمامكه دخى ديرلر يقال هذه ارض تغتال المشى اى لايستبين فيها المشى من بعدها وسعتها وبر نسنه يى زايل قلمانه دخى ديرلركما يقال فى وصف صغر لايغتاله الشبع اى لايذهب بقوته الشبع واغتيال حيله ايله قتل اتمكه دخى ديرلر يقال اغتاله اذا قتله غيلة واصله من الواو التغول فتحيله وواوك ضمى وتشديديله متلون ومتغير اولمق يقال تغولت المراة اذا تلونت المغاولة ميمك ضمى وواوك فتحيله دكشمك مبالغه معناسنه المغول ميمك كسرى وواوك فتحيله شول انجه قلجه دركه اكثرا ايكى يوزلو اولور وآنك قنى قمچى كبى ياخود عصا كبى اولور بادى نظرده قلجه اولدوغى بلنمز ومغول كذلك بر رجلك اسمى در الغولان غينك فتحى وواوك سكونيله شورا اولن اوتلردن بر اوتك اسمى در

المغيل غينك كسرى ومديله بيشه وارسلان ياتدوغى يره دخى ديرلر خيش كبى درخاء معجمه ايله وزنا ومعنى وبوكا يادخل اولماز الغيول ضمتيله جمعى بيشه لر معناسنه واصمعى ايتدى غيل شول انجلر دركه كثرتدن برى بر ينه صارلمشدر التغيل فتحتيله

ويانكر

ويانك ضمى وتشديديله اغاجلر چوغلوب برى بر ينه صارلماق ذكر اولنان معنادن ماخوذدر يقال تغيل الشجر الغيلة غينك فتحى ويانك سكونيله سمز اولن عورت الاغتيال همزه نك وتانك كسريله سمز اولوب فزموده اولمق يقال اغتال الغلام اذا غلظ وسمن الغيلة غينك كسرى ومديله بر كمسنه يى حيله ايله بر يره ايلدوب اكسزن انده قتل اتمك اغتيال كبى شنه كم واوى ده مرور ايتدى ومناسب اولن بومعنايه كلن غيله دخى واوبده ذكر اولنمق ايدى يقال قتله غيلة وهو ان يخدعه فيذهب به الى موضع فاذا صار اليه قتله وغيله عورت اوغلانى امزردوكى حالتده جماع ياخود حامل قلد قد نصكره امزرمك وفى الحديث لقد هممت ان انهى عن الغيلة الغيلة غينك فتحى ويانك سكونيله ذكر اولنان فاسد سودك اسمى در قالت ام تابط شرا و لا رضعته غيلا الاغالة همزه نك كسريله عورت ذكر اولنان فاسد سودى اوغلانه امزرمك واغاله اوغلان امركن اناسنه جماع ايتمكه دخى ديرلر يقال اغال فلان ولده اذا غشى امه وهى ترضعه المغيل ميمك ضمى وغينك كسرى ومديله شول عورت دركه ذكر اولنان سودى امزره يقال هى مغيل الغيل غينك فتحى ويانك سكونيله بير يوزنده اقن صو وفى الحديث ماسقى بالغيل ففيه العشر وماسقى بالدلو ففيه نصف العشر وغيل كذلك شول بيلكه دركه طولى اولوب سمز اوله ممتلى معناسنه الغايلة يانك كسريله شر معناسنه در المغالة ميمك فتحيله عمناه الغوايل غينك فتحى ويانك كسريله آفتلر دواهى معناسنه كسائى روايتى اوزره ام غيلان غينك فتحى ويانك سكونيله سمر ديدكلرى ايله معروف اغاجك ميوه سيدر غيلان غينك فتحى ويانك سكونيله ذوالرمه نك اسمى دركه

فال

شاعر معروف در باباسنك اسمی عقبه در فصــــــل الفاء الفأل

فانك فتحی و همزه نك سكونیله فال اجمق كه معروف در ابن السكيت ايدی فال

بر رجل كه اسمی در مریض ایكن آخردن یاسالم خطاب اشتمه در یا خود بر نسنه طلب

ایدر ایكن یا واجد خطاب اشتمه در كه خیر ایله تفأل ایتمك اولور و فی الحديث انه كان

يحب الفأل ويكره الطيرة الافؤل همزه نك فتحی و واوك ضمیله فالك جمعی التفأل فتحتیله

و همزه نك ضمی و تشدیدیله بر نسنه یه فال آچمق یقال تفألت بكذا الافتئال همزه نك

و تانك كسریله كذلك فال اچمق معناسنه در الفئآل فانك كسری و همزه نك مدیله بیر

اویندر كه اوغلانجقلر اوینار بر نسنه یی طپراقده كزلیوب اول طپراغی بولشرلر و اول

نسنه قنغیسنك حصه سنده چقار ایسه اكا بر نسنه تعیین ایدرلر الفتيلة فانك فتحی

فتل

و تانك كسری و مدیله فتیل كه چراقده یناره ذباله معناسنه المفتل میمك ضمی و تانك فتحی

و تشدیدیله بوكلمش فتیل یقال ذبال مفتّل شدد للكثرة الفتيل فانك فتحی و تانك كسری

و مدیله خرما چكردكنك شقنده اینلك كبی اولن نسنه و بعضیلر ایدی فتیل اینكی بارمق

اراسنده جمع اولن كیره دخی دیرلر الفتل فانك فتحی و یانك سكونیله بوكمك تقول فتلت

الجبل وغيره من الباب الثانی و یقال ما زال فلان يفتل من فلان فی الذروة والغارب

ای یدور من وراء خديعته و ذروه اوركچ و غاره اوركچ ایله بوینك آرا یریدر یعنی حیله

و خدعه ایله انی مغلوب ایدنمكه ساعی در و فتل صرف ایتمكه دخی دیرلر یقال فتله عن وجهه

فانفتل ای صرفه فانصرف پس بو كلامده فتل لغت دن مقلوب در الفتل فتحتیله دوه نك

دیرسكلری یانلرندن ایراق اولمق الافتل همزه نك و تانك فتحیله شول دوه در كه ذكر اولن صفته اوزره اوله

یقال

یقال مرفق افتل بيّن الفتل الفُتل فانك ضمی و تانك سكونیله جمعی یقال قوم

فجل

فتل الايدی الفجل فانك ضمی و جیمك سكونی و ضمیله ترب كه سبزوات قسمندندر

الفجلة فانك ضمی و جیمك سكونیله واحدی الفنجلة فانك فتحی و جیمك فتحی و ما

فحل

بینده نونك سكونیله بابه اولن كمنه لر كبی یورمك الفحل فانك فتحی و حاء مهمله نك

سكونیله اركك كی دیشی نك مقابلی در الفحول ضمتینله جمعی الفحال فانك كسریله كذلك

الفحالة فانك كذلك كسریله جمعی حماله كبی و عرب طائفه سی سهیل نام یلدزه فحل دیرلر

دوه نك ارككنه تشبیه ایدوب سائر یلدزلردن ایراق طوردیغیچون و دوه نك

اركگی دخی ناقه سوریسیله جماع ایتدكدن صكره انلردن ایراق یرده طورر

و علقمه نام شاعره دخی فحل دیرلر ام جندبی تزوج ایتدیگیچون امرئ القیس

ام جندبه طلاق ویردكده مزبوره علقمه یی امرئ القیسدن شعرده ترجیح

ایتدوگیچون و كذلك دیشی لره اركك صالیویرمكه دخی دیرلر تقول ابلی اذا

ارسلت فيها فحلا و فحل خرما اركككنك یپراغندن قیلنان حصیره دخی دیرلر

و فی الحديث انه عم دخل علی رجل من الانصار و فی ناحیة البیت فحل من تلك الفحول

فامر بناحیة منه فرشت ثم صلی علیه و رش صو چجاخه دیرلر الفحلة فانك كسری

و حانك سكونیله مصدر در اركك لك معناسنه الافحال همزه نك كسریله بر كمسنه یه

عاریة اركك دوه ویرمك دیشی دوه لرینه جماع ایدوب دول حاصل اولسون

دیو تقول افحلته اذا اعطيته فحلا يضرب فی ابله الفحيل فانك فتحی و حانك كسری

و مدیله دول حاصل اولسون دیو دوه نك ناقه آشمه ده ماهر اولانی یقال فحل فحیل

الفحّال فانك ضمی وحانك تشدیدیله شول خرما فدانلری درکه ارکك اوله
یعنی اوزی خرما ویرمیوب دیشی خرمانك میوه ویرمهسی آنك مقارنتی ایله اوله
الفحاحیل فانك فتحی وحاء ثانینك کسری ومدیله جمعی وارکك معناسنه ده فحل
وفحل استعمال اولنور وفحول خرما اغاجندن غیری یرده استعمال اولنماز
الاستفحال همزهنك وتانك کسریله برامر عظیم اولمق یقال تفاحم الامر اذا عظم
التفحّل فتحتینله وحانك ضمی وتشدیدیله ارککه اوخشمك یقال تفحل اذا تشبه بالفحل
الفحلة فانك فتحی وحانك سکونیله یوزسز اولان عورت سلیطه اولان معناسنه
فرعل
الفرعل فانك وعینك ضمی ایله یاللی قورت یاورسی ولد الضبع معناسنه وفی
المثل اغزل من فرعل واغزل غزلدن ومراودهدن در یا بودرکه مذبورك
غزاله تشبیه اولنماق طریقیله اوله یاخود اعلم من حبدار قبیلندن اوله الفسل
فسل
فانك فتحی وسینك سکونیله رذیل دنی وناکس اولان کمسنه المفسول میمك فتحی وسینك
ضمیله بمعناه الفسالة فانك فتحیله ناکس اولمق الفسولة ضمتینله بمعناه یقال فسل
فسالة وفسولة من الباب الثانی من حمو فسل الفسلاء فانك ضمی وسینك فتحی والفك
مدیله جمعی دنی طبعلر معناسنه الافسال همزهنك فتحیله کذلك جمعی الفسال فانك
کسریله کذلك جمعی الفسول ضمتینله کذلك جمعی الفسالة فانك ضمی وسینك تخفیفیله الکلرکن
دوکلن خردوات یقال فسالة الحدید لسحالته المفسلة میمك ضمی وسینك کسری وتشدیدیله
شول عورت درکه زوجی کندویله جمع اولمغه صوقلسه بر علت اظهار ایدوب
مانع اوله الفسیلة فانك فتحی وسینك کسری ومدیله اوفاق خرما اغجلرینه دیرلر الفسیل

علاوزن

علی وزن المذکور بمعناه الفسلان فانك ضمی وسینك سکونی ایله جمعی
فسکل
الفسکل فانك ولافك کسری وسینك سکونیله شول آت درکه اوکدلکوین
اتلرك اك صوکنده کله که اتلرك اولی مجلیدر میمك ضمی ولامك کسری وتشدیدیله
اندن صکره مصلیدر وزن مزبور اوزره اندن صکره مسلیدر وزن مزبور
اوزره کذلك اندن صکره تالیدر لامك کسریله اندن صکره عاطفدر طانك
کسریله اندن صکره مرتاحدر میمك ضمیله اندن صکره مؤملدر میم اولك ضمی وثانینك
فتحی وتشدیدیله اندن صکره حظیدر خانك فتحی و یانك تشدیدیله اندن صکره
لطیمدر لامك فتحی وطانك کسری ومدیله اندن صکره سکیتدر سینك ضمی وکافك
فشل
فتحی و یانك سکونیله که اکا فسکل وقاشوردخی دیرلر الفشل تانك فتحی وشینك
کسری ایله قورخق اولان رجل ضعیف الافشال همزهنك فتحیله جمعی قورخق کمسنهلر
معناسنه الفشل فتحتینله قورخمق یقال فشل فشلا من الباب الرابع اذا جبن
الفثل فانك فتحی وثانك سکونیله مخفه آلتلرندن برآلتك اسمیدر التفشّل
فتحتینله وشینك ضمی وتشدیدیله صو آقمق یقال تفشل الماء اذا سال الفیشلة
فصل
فانك وشینك فتحی ومابینده یانك سکونیله ذکر باشی حشفه معناسنه الفصل
فانك فتحی وصادك سکونیله موسم که اجزاء سنهدن اعتبار اولنور یقال فصل
الربیع وفصل الشتاء الفصول ضمتینله جمعی موسملر معناسنه وفصل کسمکه دخی
دیرلر یقال فصلت الشیء فانفصل ای قطعته فانقطع وچیقمق معناسنه دخی قلنور
یقال فصل من الناحیة اذا خرج الفصال فانك کسریله اوغلانی ممهدن کسمك تعول

فصلت الرضیع عن امه فصالا من الباب الاول اذا فطمته وفصل فصیلک جمعی
دخی کلور دوه یاوریلری معناسنه الافتصال همزه نک و تانک کسریله بمعناه
المفاصلة میمک ضمی وصادک فتحیله شرکتدن آیرلمق یقال فصلت شریکی
المفصل میمک فتحی وصادک کسریله اعضاده اولن اک یری المفاصیل میمک فتحی
وصادک کسریله جمعی اک یری معناسنه ومفصل طاغ اتکنده قوم نهایت بولدیغی
یرده اقن ارماغه دخی دیرلر المفصل میمک کسری وصادک فتحیله دیل لسان معناسنه
الفاصلة شول عروض صغرا و عروض کبرا اسنده اولن جزلری درصونی اوج متحرک
اولن حرف درکه دردنجی ساکن اولور حزبت کبی وکبری دورت متحرک درکه بشنجی ساکن
اوله حزبتاکبی وشول فاصله که حدیث شریفده واقع اولمشدر من انفق نفقة فاصلة
فله من الاجر کذا مراد شول نفقة درکه صدقه ویره نک کفر ایله ایمانی بیننی فصل ایده
الفصیل فانک فتحی وصادک کسری ومدیله شول حولی درکه سور بلددن وقلعه دن
دیواردن آز اوله وفصیل دوه یاوریسنه دخی دیرلرکه اناسندن ایرلمش اوله
الفصلان فانک ضمی وصادک سکونیله جمعی ذکر اولنان دوه یاوریلری معناسنه
وجمعی فصال دخی کلور رنته کمر ورایتدی الفصیلة فانک فتحی وصادک کسری ومدیله
برکسنه نک قریب اولن جماعتی یقال جاؤا بفصیلتهم ای باجمعهم المفصل میمک ضمی وصادک
فتحی وتشدیدیله شول انجو دزیسی درکه هر ایکی انجی نک بینی بربونجق ایله فصل اولنمش
اوله یقال عقد مفصل اذا جعل بین کل لؤلؤتین خرزة التفصیل علی وزن التکریم
زیاده تفصیل ایتمکه دخی دیرلر وقصاب قیونی آک آک پاره لمغه دخی دیرلر الفصل حید زوزنی

فضل

اوزره حاکم معناسنه در وبعضیلر ایتدی فیصل حق ایله باطلک اره یرین فرق
ایتمکدر الفضل فانک وضاد معجمه نک سکونیله برنسنه زیاده اولمق الفضیلة
فانک فتحی وضادک کسری ومدیله بمعناه پس فضل وفضیله نقص ونقیصه کبی اولور الافضال
همزه نک کسریله احسان معناسنه در یقال افضل علیه اذا احسن وافضال برنسنه یی
زیاده ایتلمکه دخی دیرلر یقال افضلت منه الشیء الاستفضال همزه نک وتانک کسریله
برنسنه یی کذلک زیاده ایتلمک یقال استفضلت منه الشیء المفضال میمک کسریله زیاده
احسان ایدجی المفضالة کذلک میمک کسریله مؤنثی یقال رجل مفضال وامراة مفضالة
علی قومها اذا کانت ذات فضل سمحة التفضل فتحیله وضادک ضمی وتشدیدیله کذلک احسان
ایتمک یقال تفضل علیه وتفضل عورت اوزره برقات کیسی کیمکه دخی دیرلر یقال تفضلت
المراة فی بیتها اذا کانت فی ثوب واحد کالخیعل ونحوه وخیعل بکسر کوملکه دیرلر المفضل
میمک کسری وضادک فتحیله ذکر اولنان کیسی المفضل ضمتیله خبب وزنی اوزره ذکر اولنان
عورت واره دخی اطلاق اولنور الفضلة فانک کسری وضادک سکونی ایله ذکر اولنان
کیسی یی بر نوع ایله کیمک یقال انه لحسن الفضلة مثل الجلسة والرکبة کذا روی عن ابی زید
المتفضل میمک ضمی وضادک کسری وتشدیدیله شول کسنه درکه اقرانی اوزره زیاده لک
دعوا قله ومنه قوله تعالی یرید ان یتفضل علیکم التفضیل علی وزن التکریم برکسنه نک غیری
لردن زیاده اولماسنه حکم ایتمک یاخود غیری لردن اعلی زیاده قلمق یقال فضلته علی
غیره تفضیلا اذا حکمت له بذلک او صیرته کذلک المفاضلة میمک ضمی وضادک فتحیله فضیلت
چکشمک یقال فاضلته ففضلته اذا غلبته بالفضل یعنی باب مغالبه دن بو وجه اوزره استعمال

اولنور الفضلة فانك فتحی وضادك سكونيله برنسنه دن باقی قلن نسنه الفضالة
فانك ضمی ايله كذلك باقی قلن نسنه يقال فضل منه شیء يفضل من الباب الاول وبو بونده
برلغت دخی واردر كه اول فضل يفضل در حذر يحذر گبی باب رابعدن ابن السكيت
روايتی اوزره وبرلغت دخی واردر كه بو ايكی لغتدن مركبدر كه اول فضل
يفضل در ماضيده كسر عين ومضارعده ضم عين ايله وبو شاذدر بونك نظيری يوقدر
سيبويه ايتدی فضل بزم اصحابمز قتنده همان ايكی لغت اوزره كلور وسيبويه ايتدی نعم
ينعم ومت تموت وكدت تكاد دخی بويله در شيخ جوهری بو وجه اوزره در لكن ومت
تمات اولسه اوچی دخی باب رابعدن كلمه سنه اشارت اولوردی باب اولدن كلدكلری
گبی الفطحل فانك كسری وطانك فتحی وحانك سكونيله انسان خلق اولنمازدن اول اولن
زمان جرمی ايتدی ابو عبيده دن فطحلك معناسن سوال ايتدم ايتدی اعراب قتنده شول
زمان سابقدن عبارتدر كه انده طاشلر تازه ونرم ايدی فطحل علا وزن جعفر بر رجلك
اسمی در الفعل فانك فتحی وعينك سكونيله مصدر در فعل يفعل دن ايشلمك معناسنه
وقراء بعضهم واوحينا اليهم فعل الخيرات الفعل فانك كسريله اسم در ايش معناسنه الفعال
فانك كسريله جمعی قدح ايله قداح گبی وبئر ايله بئار گبی وقدح يلكسز اوقدر ديرلر الفعال
فانك فتحيله كرم معناسنه در وفعال مصدر دخی كلور ذهب ذهاب گبی الفعلة فانك فتحی
وعينك سكونيله بر ايش ايشلمك معناسنه يقال كانت منه فعلة حسنة او قبيحة الافتعال همزه نك
وتانك كسريله برنسنه يی پيدا اختلاق مثلا يلانی پيدا اختلاق محلنده افتعل عليه كذبا وزورا
ديرلر اختلق معناسنه الانفعال برنسنه فعله قبول ايتمك تقول فعلت الشیء فانفعل كقولك

كسرته

فطحل

فعل

كسرته فانكسر الافكل همزه نك وكافك فتحيله دترمك وبوندن فعل بنا اولنماز يقال
اخذه افكل اذا ارتعد من برد او خوف وبو حالت تنكيرده منصرف اولور واگر بونكله بر رجل
تسميه اولنسه لا ينصرف اولور وزن فعل دن وتعريفدن اوتری الفل فانك فتحی ولامك
تشديديله قلجك يوزنده اولن گدك الفلول ضمتيله جمعی قلج يوزنده اولن گدكلر معناسنه
وفلول منهزم اولن عسكره دخی ديرلر الافل فتحتيله شول قلجدر كه يوزنده گدكلری
اوله المفلل ميمك ضمی ولام اولك فتحی وتشديديله گدكلنمش نامله يقال نضی مفلل اذا اصاب
الحجارة فكسرته ونضی نونك فتحی وضاد معجمه نك كسريله وتشديديله اوق تمرلی نامليسی
التفلل فتحتيله ولام اولك ضمی وتشديديله براغك يوزی گدلمك يقال تفللت مضاربه
ای تكسرت الفل فانك فتحی ولامك تشديديله صنق عسكر يقال جاء فل القوم ای منهزمهم
يستوی فيه الواحد والجمع يقال رجل فل وقوم فل الفلال فانك كسريله فلل جمعی كلور
فلول كلدوكی گبی صنق عسكر معناسنه نته كم مرور ايتدی وفل عسكری صمغه دخی ديرلر
يقال فللت الجيش من الباب الاول اذا هزمته الانفلال همزه نك وفانك كسريله صنماق
يقال فله فانفل اذا كسر فانكسر يقال من قل ذل ومن امر فل يعنی قليل اولن ذليل
اولور كثير اولن قوی اولوب دپلدكده كسر ايدر الفل فانك كسريله شول يردر كه الكا يغمور
يغمايوب انده نباتات قسمندن نسنه بتميه الافلال همزه نك كسريله ذكر اولنان يره واصل
اولمق يقال افللنا ای صرنا فی فل من الارض وافلال بركسنه ضايع اولوب گتمكه
دخی ديرلر يقال افل الرجل اذا ذهب ماله الفليل فانك فتحی ولامك كسری ومديله
شول صاچ دركه بربيره جمع اوله الفليلة فانك فتحی ولامك كسری ومدی ايله

فكل

فلل

بعناه وفلیل دوه آچینمه دخی دیرلر چین کدلسه رخنه بتشسه **الفلفل** فالرینک
ضمیله ببر که معروفدر **المفلفل** میمک ضمی وفالرینک فتحیله شول شراب درکه فلفل کبی دلی
بغه **التفلفل** علی وزن التزلزل ممه باشلری قرارمق یقال تفلفل قادمتا الضرع اذا اسودت
حلمتها وقادمتان دوه ممه سنک ایکی ایلروده طوران باشلرینه دیرلر که حلمتان
مقدمتان معناسنه **یافل** فانک ضمی ولامک ضمی اوزرینه بناسیله وتخفیفیله یافلان معناسنه
در بعض حروف حذف اولنمشدر وبو ترخیم دکلدر واکر ترخیم اوله ایدی یافلا دیرلردی
حرفان اجزانک ترخیمی طریقیله حذفی جائز اولمادیغچون شرطی بولنمادیغنه بناء که اول کلمه نک
دورت حرف اوزرینه زائد اولماسیدر وگاه اولور فل بذادن غیرینه دخی استعمال
اولنور ضرورت شعردن اوتری **فهلل** جعفر وزنی اوزره بر کلمه درکه باطل محلنده استعمال
اولنور تهلل کبی یقال هو الضلال بن فهلل لام اخری منصوب وبلا تنوین در لاینصرف
اولدیغنه بناء **الفیل** فانک کسری ومدیله معروف جانوردر **الافیال** همزه نک فتحیله جمعی
الفیول ضمتینله کذلک جمعی **الفیلة** فانک کسری ویانک فتحیله کذلک جمعی ابن السکیت ایتدی
افیله دیمک جائز دکلدر وسیبویه ایتدی فیلک اصلی فیل اولماق جائزدر فانک ضمیله
مکسور قلندی یادن اوتری نته کم ابیض ایله بیض ده ذکر اولنمشدر اخفش ایتدی
سیبویهک قولی مفرده متمشی اولماز بلکه جمعه مخصوصدر وفیل الرای ضعیف
الرای معناسنه دخی کلور **الفیال** فانک فتحی ویانک تشدیدیله فیل صاحبی اولن کمسنه
الفال علی وزن الحال ضعیف الرای اولن کمسنه یقال رجل فال الرای ای ضعیف الرای
مخطئ الفراسة **الفیول** ضمتینله رای ضعیف اولماق یقال فال الرای یفیل فیولة من الباب الثانی

فهلل

فیل

التفییل

التفییل علی وزن التکریم رای ضعیفه نسبت قلماق یقال فیل رایه تفییلا
اذا ضعفه **الفیل** فانک فتحی ویانک کسری وتشدیدیله ضعیف الرای اولن
کمسنه یقال رجل فیل الرای ای ضعیف الرای **الفایل** یانک کسریله شول آت
درکه یان باشی اوزرینه اولور وبعضیلر فایل اویلقده بر طمرک اسمیدر
دیدی وگاه اولور فائلدن فال ایله تعبیر اولنور حرفلرینی قلب مکان
ایتمکله نته کم هایردن قلب مکان ایدوب هار دیرلر قوم یفنه دیرلر **الغول**
فانک ضمی ومدیله بقله که حبوبات قسمندندر وبعضیلر نخود دیدی

فصل القاف

قبل قافک فتحی وبانک سکونیله ایلرو وکرینک ضدیدر **القبل** قافک
ضمی وبانک سکونیله اوک کرادک مقابلیدر وقبل نشانک اوستنه دخی دیرلر
یقال وقع السهم بقبل الهدف وبدبره ویقال قد قمیصه من قبل ومن دبر
بانک ضمی ایله دخی لغتدر من مقدمه ومن مؤخره معناسنه وقبل طاغ دبنه
دخی دیرلر یقال انزل بقبل هذا الجبل ای بسفحه وسفح سین وحاء مهمله ایله طاغ
دیبنه دیرلر وقبل بر موسمک اولنه دخی دیرلر یقال کان ذلک فی قبل الشتاء
وفی قبل الصیف ای فی اوله وقبل جهت معناسنه دخی کلور یقال اذن اقبل
قبلک ای اقصد قصدک واتوجه نحوک **القبلة** قافک ضمی وبانک سکونیله اوپمک
بوسه معناسنه قلماق معناسنه **القبلة** قافک کسری وبانک سکونیله نمازده
توجه اولنان جانب وقبله مطلقا جهت معناسنه دخی کلور یقال ما لکلامه قبلة ای
جهة ومن این قبلتک ای من این جهتک **القبالة** فانک ضمی وبانک تخفیفیله مقابله معنا

دریقال فلان جلس قبالته ای تجاهه یعنی قباله اسم در ظرف استعمال اولنور
القبال قافک کسریله نعلک اوکنده شول قاشیه دیرلرکه اورته برمقی ایله یاننده
اولان برمقک آراسنده اولور المقابلة میمک ضمی و بانک فتحیله نعله ذکر اولنان
قبالشی ربط ایتمک الاقبال همزه نک کسریله بمعناه تقول قابلت النعل و اقبلتها اذا
جعلت لها قبالین و اقبال کوز قره سنی بورن جانبنه کتورمکه دخی دیرلر تقول
اقبلت العین انا و اقبال برنسنه یه توجه ایتمکدر که ادبارک مقابلیدر یقال
اقبل علیه بوجهه و اقبال برنسنه یی برنسنه نک اوکنه کتورمکه دخی دیرلر یقال
اقبلته الشیء اذا جعلته یلی قبالته و یقال اقبلت الرماح نحو القوم و اقبلت الابل
افواه الوادی و اقبال برنسنه یه باشندن بشلامغه دخی دیرلر یقال اقبل امره
اذا استأنفه القوابل قافک فتحی و بانک کسریله اوایل معناسنه در تقول اخذت الامر
بقوابله ای باوایله وحدثانه القابلة بانک کسریله کلجک کیجه المقبلة میمک ضمی و بانک
کسریله بمعناها یقال قبل و اقبل بمعنی یقال عام قابل ای مقبل و یقال قبح الله منه ما قبل
و ما دبر یعنی خدای تعالی آنک اوکن و صوکن برمازایلسون و بعضیلر بو معناده
ثلاثیدن فعل کلمسی جائز کورمدیلر و قابله اوغلان طوغدقده طوتن ابه یه دخی
دیرلر التقبل فتحتینله و بانک ضمی و تشدیدیله برنسنه یی قبول ایتمک القبول قافک
فتحی و بانک ضمی و مدیله بمعناه تقول تقبلت الشیء و قبلته قبولا من الباب الرابع و قبول
مصدر شاذدر زیرا مذبور ردن ماعداسی ضم فائله در یزیدی عمرو بن العلاءدن
روایت ایدوب ایتدی قبول دن غیری مصدر مفتوح الفاء کلامهمده یوقدر و یقال علی فلان قبول

اذا قبلته

اذا قبلته النفس و قبول صبا یلنه دخی دیرلر و صبا شول یلدرکه دبور دیدکی
ایله معروف اولان یله مقابلدر و قبول قیودن صو چکن کمسنه دن قوغه لی المغه دخی
دیرلر و قبول دایه یه دخی دیرلر قابله معناسنه القبول ضمتینله مصدردر ذکر اولنان
صبا یلی اسمک معناسنه یقال قبلت الریح تقبل قبولا من الباب الاول یعنی اسم مفتوح
الفاء و مصدر مضموم الفاءدر القبل فتحتینله شول یوکسک یردرکه مقابله یه کله یقال رأیت
بذلک القبل شخصا و قبل فحج معناسنده کلور و فحج ایاقلرک بورنلری بری برینه قریب
اولوب اوکجه لری بری برندن ایراق اولمه در و قبل هلال ابتدا کورنمکه دخی دیرلر
یقال رأیت الهلال قبلا اذا لم یکن رؤی قبل ذلک و قبل کوزک قاره سی بورن جانبنه
اقبال ایتمکه دخی دیرلر یقال قبلت عینه من الباب الرابع و قبل دوه چشمه ده صو
ایچرکن صو دوه نک باشنه دوکلمکه دخی دیرلر دوه ایچون صو ایچجک یر حاضر
بولنمامغن و قبل برنسنه یی علی الفور سویلیوب ایو سویلمکه دخی دیرلر یقال تکلم فلان
قبلا فاجاد و هو ان یتکلم و لم یستعد له اصمعی ایتدی رجزنه دیرلر فجئی بی توقف
زجر کتورسه یعنی رجز بحرنده شعر سویلیه و قبل کذلک قبله نک جمعیدر و قبله شول بونجق
درکه اغزشغه بکزر انی آت بوینه اصارلر افسون قسمندندر ساحره اولن
کمسنه یا قبله یا قبلیه دیر و کاه اولور آنی سایر طوارک بوینه دخی اصارلر کوز
دکمسون دیو و قبل مقابله معناسنده کلور یقال رأیته قبلا و قبلا ای مقابلة و عیانا
الاقبل همزه نک و بانک فتحیله شول کمسنه درکه کوزنک قراسی بورن جانبنه بقه القبلاء
قافک فتحی و بانک سکونی و الفک مدیله شول قیوندرکه بوینی بوزلری یوزی جانبنه متوجه

اوله **القبل** قافك كسرى و بانك فتحيله مقابله معناسنه قال الله تعالى او يأتيهم العذاب
قبلا اى عيانا و قبل عند معناسنه دخى كلور يقال لى قبل فلان حق اى عنده و دخى
قبل كلجك زمان معناسنه دخى كلور يقال لا اكلمك الى عشر من ذى قبل اى فيما استأنف
و قبل طاقت معناسنه ده كلور يقال مالى به قبل اى طاقة **القبالة** قافك كسريله ابه اوغلى
طوغماق ولادت جيننده يقال قبلت القابلة المرأة تقبلها قبالة من الباب الرابع اذا
قبلت الولد تلقته عند الولادة و فى بعض النسخ اى تلقته عند الولادة بالثانى من باب
التفعل بدل تلقيه عند الولادة ولكل وجهة و قباله كفيل اولمغه دخى و برجماعتك
كتخداسى اولماغه دخى ديرلر يقال قبل به يقبل قبالة من الباب الاول والثانى و نحن
فى قبالته اى فى عرافته **القابل** بانك كسريله قيودن صو چكن كمسنه دن قوغنى الن
كمسنه **القبيل** قافك فتحى و بانك كسرى و مديله ابه قابله معناسنه و قبيل كفيله و برجماعتك
كتخداسنه دخى ديرلر و قبيل شول اوج يا دخى زياده اولن كمسنه لره ديرلر كه طوايف مختلفه
دن جمع اولور روم ايله زنجى دن و عرب دن جمع اولن كبى و قبيله شول ابيلك در كه اكرن
عورت اكرركن آنى كندويه چكر بو جهتدن ما يعرف قبيلا من دبير ديرلر اوكن اكرن
بلمز ديمك محلنده **القبل** ضمتيله جمعى طوايف مختلفه دن جمع اولن جماعتلر معناسنه قال الله
تعالى وحشرنا عليهم كل شىء قبلا قال الاخفش اى قبيلا اى قبيلا و قال الحسن عيانا **القبائل**
قافك فتحى و بانك كسرى و مديله باشده اولن كمك پاره لرى در كه برى برينه يابشوب
بشمشدر و قبائل عرب بك بربرينه قبيله ديدكلرى بوندن مأخوذ در و انلر شول جماعت
در كه جمله سى بر بابانك اوغللرى در **المقبل** ميمك ضمى و بانك فتحيله توجه ايدجك محل يقال

اقبل

اقبل مقبلا مثل ادخلنى مدخل صدق و فى الحديث سئل الحسن عن مقبله من العراق **المقابلة**
ميمك ضمى و بانك فتحيله مواجهه **التقابل** تانك فتحى و بانك ضمى ايله بمعناها و مقابله ايكى كتابى
برى برينه عرض ايتمكه دخى ديرلر و مقابله شول قيونه دخى ديرلر كه قولاغندن بر پاره سى
كسوب ايرميه لر او كنده شويله آصلى طوره و اگر ارد نده اصلى طوررسه ادابره
ديرلر **المقابل** ميمك ضمى و بانك فتحيله نسبى شريف اولن كمسنه يقال رجل مقابل اى
كريم النسب من قبل ابويه **الاقتبال** همزه نك و تانك كسريله يكتلك كالنده اولق
يقال رجل مقتبل الشباب اذا لم يبن فيه اثر كبر و اقتبال خطبه يى بديهة اوقمغه
دخى ديرلر اوّلدن احضار ايتمكسزن **الاستقبال** همزه نك و تانك كسريله
بر نسنه يه يونلمك كه استدبارك مقابليدر **القتل** قافك فتحى و تانك سكونيله اولدرمك
التقتال تانك فتحى و قافك سكونيله بمعناه و بر نسنه يى زياده بلمكه دخى ديرلر
يقال قتلت الشىء خبرا اى علما قال الله تعالى و ما قتلوه يقينا اى لم يحيطوا به علما و قتل
شرابه صو قتماغه دخى ديرلر تقول قتلت الشراب اذا مزجته بالماء **القتلة** قافك
كسريله و تانك سكونيله بر نوع ايله اولدرمك يقال قتله قتلة سوء **المقاتل** ميمك فتحى
و تانك كسريله قتل اولنجق يرلر يعنى بدندن شول موضعلردر كه يراق هر قنغيسنه راست
كلسه قتل ايليه **المقتل** ميمك و تانك فتحيله واحدى و يقال مقتل الرجل بين فكيه يعنى كشينك
هلاكى ايكى چكه سى اراسنده دليدن ضبط ايتمامه دندر **المقاتلة** ميمك ضمى و تانك فتحيله
قتل ايدشمك **القتال** قافك كسريله بمعناها **القيتال** قافك كسرى و مديله بمعناه كذلك
يقال قاتله قتالا و قيتالا **المقاتلة** ميمك ضمى و تانك اوله كسريله شول قوم دركه قتاله

قتل

صالح اوله‌لر القتل قافك كسرى و تانك سكونيله عدو معناسنه و قتل بر نسنه‌نك
مثلنه دخى ديرلر يقال هما قتلان اى مثلان الاقتال همزه‌نك كسريله بر كمسنه‌يى قتله
عرض ايتمك تقول اقتلت فلانا اذا عرضته للقتل التقتيل على وزن التكريم اولدرمه‌ده
مبالغه و كثرت اوزره اولدرمق يقال قتّلوا تقتيلا المقتّل ميمك ضمى و تانك فتحى و تشديديله
تجربه اولنمش كمسنه يقال رجل مقتّل اى مجرب و مقتّل شول قلبه دخى ديرلر كه عشق
آنى ذليل ايتمش اوله يقال قلب مقتّل اى مذلل قتله العشق الاستقتال همزه‌نك
و تانك كسريله قتلدن بى پروا اولمق يقال استقتل اذا استمات يعنى موتى طلب
ايله القتيل قافك فتحى و تانك كسرى و مديله قتل اولنمش كمسنه يقال رجل قتيل اى
مقتول و امرأة قتيل القتلى قافك فتحى و تانك سكونى و الفك قصريله جمعى يقال رجال
قتلى و نسوة قتلى و اگر قتيل صيغه‌سى ايله امرأه‌يى ذكر ايتمز ايسك تا ايله فرق ايدوب
هذه قتيلة بنى فلان ديرسن و كذلك مررت بقتيلة ديرسن زيرا آنى مسلك اسمه
سالك قلورسن القتول قافك فتحى و تانك ضمى و مديله اولدريجى قاتل معناسنه
يقال امرأة قتول اى قاتلة القتال قافك فتحى و تانك تخفيفيله نفسه و باقى جسمه
ديرلر يقال ناقة ذات قتال اذا كانت وثيقة يعنى جثه‌دار اوله و بو جهتدن
جثه‌يه ديرلر آنوك جثه‌سنه اوردى معناسنه نته كم صدره و رأسه و فؤاده ديرلر
كوكسنه و باشنه و يوركنه اوردى معناسنه الاقتتال همزه‌نك و تانك كسريله اولدرشمك
و بر كمسنه‌يى جن اولدرمكه و عشق اولدرمكه دخى ديرلر و اقتتالده تا ادغام اولنديغى
تاء غير لازم اولديغيچون و بعض كمسنه‌لر ادغام ايدوب ماضيسنده و مضارعنده قتّلوا
تقتّلوا

تقتّلوا ديرلر تانك حركتى قافه نقل ايدوب همزه‌يى حذف ايتمكله زيرا همزه
قافك سكونندن اوترى گلمشدى و بونك تصديقى حسنك الا من خطّف
الخطفة قراءتيله‌در و بعضيلر قافى ايكى سنده دخى مكسور قلورلر اجتماع
ساكنيندن اوترى پس اسم فاعل وجه اوزره مقتّل گلور ميمك ضمى و قافك فتحيله
و ثانيده مقتّل گلور ميمك ضمى و قافك كسريله و اهل مكه مقتّل ميمك و قافك ضميله ضمى
ضمه تابع قلورلر و سيبويه ايتدى بن خليلدن و هروندن اشتدم كه بر جماعت
مرتّقين ديرلردى مرتدفين معناسنه بر كمسنه آلت قتل ايله اولدرلسه قتل الرجل
ديرلردى و اگر آنى عشق و ياجن اولدرسه اقتتل ديرلر قتل ديمزلر فرانك كسائى
دن نقل ايتدوكى روايتى اوزره التقتّل فتحتيله و تاء ثانينك ضمى و تشديديله بير
نسنه‌يى طريقى ايله طوتمق يقال تقتّل الرجل لحاجته اذا تأتّى لها و تقتّل عورت نازله
يورمكه دخى ديرلر يقال تقتّلت المرأة فى مشيتها اذا تقلّبت و تثنّت و تكسّرت
التقاتل تاء اولك فتحى و تاء ثانينك ضميله اولدرشمك اقتتال معناسنه يقال تقاتل
القوم و اقتتلوا القثول قافك كسرى و ثاء مثلثه‌نك سكونى و واوك فتحى و لامك
تشديديله عاجز اولوب صلق اولان كمسنه عثول گبى در وزنا و معنا القحول ضمتينله
قورمق يقال قحل الشئ يقحل قحولا من الباب الثالث اذا يبس القاحل حانك
كسريله يابس اولان نسنه المقحّل ميمك ضمى و حانك كسرى و تشديديله شول رجل در كه
يابس الجلد اولوب سيّئ الحال اوله القحل فتحتينله كذلك يابس الجلد اولوب
سيّئ الحال اولمق يقال قحل الشئ قحلا من الباب الرابع و قحل شيخ زياده مسن

قثل
قحل

اولوب دُرِیسی کمک اوزرنده قوریاغه دخی دیرلر **القحل** قافک فتحی وحانک
سکونیله ذکر اولنان شیخ یقال شیخ قحل **الانقحل** همزه نک کسری وقافک فتحی ونونک وحانک
سکونیله ذکر اولنان شیخ یقال شیخ انقحل ای یبس جلدا **القحل** قافک فتحی وحانک کسریله
دریسی یابس کمسنه **الاقحال** همزه نک کسریله یابس قلمق تقول اقحلت الشیء اذا ایبسته
القحال قافک ضمی وحانک تخفیفیله ستول مرض درکه قیونلر سورسنه واقع اولدقده

قذل

دربلرن قوریدر **القذال** قافک فتحی وذالک تخفیفیله باشک انسه سی که اویان باشلغی
طوردیغی یردر آتک اردنده بعضیلر ایدی قذالان اکسه ده اولن کمیوری
ککک یمینا ویسارا ایکی جانبنده اولن یرلردر **الاقذلة** همزه نک فتحی وذالک کسریله
جمعی **القذل** ضمتیله کذلک جمعی **القذل** قافک فتحی وذالک سکونیله اکسه یه اورمق تقول

قذعل

قذلته اذا ضربت قذاله وبعضیلر قذل میله وجور ایدر دیرلر **القذعل** قافک کسری
وذالک فتحیله سبحل وزنی اوزره قولای اولوب خسیس اولن کمسنه وسبحل سین
وحاء مهملتین ایله فرموده معناسنه در **الاقذعلال** همزه نک وذالک کسری وعینک

قذعمل

سکونیله برنسنه منکر اولمق یقال اقذعل اذا اعسر **القذعملة** قافک ضمی وذالک
فتحی ومیمک کسریله شیء معناسنه یقال ما عنده قذعملة ای شیء وقذعملة قصیر العامة اولن
عورت که خسیسه اوله **القذنعم** قافک ضمی وذالک فتحی وعینک کسریله قذعملتنک تصغیری

قنذفل

وبعضیلر ایدی قذعل وقذعمله فرموده اولن دوه معناسنه در **القنذفیل** قافک
وذالک فتحی وفانک کسری ومدیله فرموده اولن ناقه یا خود غیری جوهری ایدر بن
ظن ایدرم که بو معرب اولسه لوب لسان فارسیده کنده پیل دن تعریب اولنمش اوله
کویاکه

قرزل

کویاکه ناقه یی فیله تشبیه مراد اولور **قرزل** قافک وزانک ضمی ومابینده راء مهمله
نک سکونیله بر آتک اسمی درکه اول طفیل بن مالکک مالک ایدی وقرزل لئیم اولن کمسنه

قرطل

دخی دیرلر **القرطالة** قافک کسری ورانک سکونیله سپدکه ایچنه میوه قورلر **القرطال**

قرعبل

وزن مذکور اوزره جمعی **القرعبلانة** قافک ورانک وبانک فتحی وعینک سکونیله
بیین قارنی بیوک بقی جانور در وبونک اصلی قرعبل در اوچ حرف زیاده اولنمشدر
زیرا اسم بیش حرفلو اولوب زیاده اولماز **القریعبة** قافک ضمی وراءنک

قرقل

فتحیله وعینک کسریله قرعبلانه کلمه سنک تصغیری **القراقل** قاف اولک فتحی وثانینک
کسریله نسا طائفه سی کیدوکی کوملک **القرقل** علی وزن جعفر واحدی وبو

قرمل

اولدرکه عامه الکا قرقر دیرلر **القرمل** علی وزن جعفر ایضا بر ضعیف اغاج
درکه انوک دیکنی یوقدر وفی المثل ذلیل عاذ بقرملة یعنی ستول ذلیل درکه
قرمل اغاجنه پناه ایدنمشدر **القرمل** قافک ومیمک کسریله وراءنک مابینده سکونیله
دوه نک یاوریسی **القرامل** قافک فتحی ومیمک کسریله ایکی اورکجلی اولن
دوه لر ذوات السنامین معناسنه وقرامل عورتلر صاچنه بغلدوغی صاچ

قزل

باغی **القزل** فتحتیله فاحش اولن اغساقلق یقال قزل یقزل من الباب
الرابع **الاقزل** همزه نک وزانک فتحیله زیاده اخسق اولن کمسنه **القزلان** فتحتیله
اخسر کبی یوریمک عرجان کبی یقال قزل قزلانا من الباب الثانی اذا مشی مشیة

قسطل

العرجان وعرجان عینک ضمی ورانک سکونیله اعرج جمعی در **القسطل** جعفر وزنی
اوزره القصطل کذلک وزن مذکور اوزره توز غبار معناسنه سین ایله وصاد ایله

قصل

قصمل

قصعل

اغت در القسطال قافنك فتحى وسينك سكونيله ذكر اولنان غبار معناسينده
لغت دركويا كه قسطال قسطلك ممدودى در بونك برى ايلكه فعلال وزنى فانك
فتحيله مضاعف دن غيريده قليل در القسطلانية قافنك فتحى وسينك سكونى ويانك
تشديديله قوس قوزح ديدكلرى نسنه الكم ساغة معناسنه وشفق قرموزيسنه
وخى ديرلر القصل قافنك فتحى وصادك سكونيله كسمك قطع معناسنه المقصل ميمك
كسرى وقافك سكونيله كسيجى قلچ سيف قطاع معناسنه القصال قافنك فتحى وصادك
تشديديله بمعناه القصيل تازه ايرشن اربه انوكله طوارى بوكله درلر وقصيله
قصيل ديدكلرى معناى قطع دن مأخوذ در حصاد وقتنده اول قطع اولندغى لكن
القصل قافنك فتحى وصادك سكونيله طواره قصيل ويرمك تقول قصلت الدابة من
الباب الثانى اذا علفتها القصيل القصل قافنك كسرى وصادك سكونيله ضعيف
اولوب دنى الطبع اولان كمسنه القصالة قافنك ضمى وصادك تخفيفيله شول نسنه دركه
خرمن يرنده بغداى اوروندقدن صكره باقى قلان تكرار ايا قليوب
چكنيه لر القصل فتحتيله تركه اجنده زوان كبى برنسنه در وزوان شول سياه
دانه لر دركه تركه اجنده اولور وبعضيلر ايتدى قصل كسمك ديدكلرى نسنه
دركه تركرنك قشندن قالن پاره لر در القصملة على وزن الدحرجة كسمك قطع
معناسنه يقال قصمله اذا قطعه المقصمل ميم اولك ضمى وقافنك فتحى وميم ثانينك
كسريله شول چوبان دركه عصاسى محكم اوله القصعل قافنك وعينك ضمى وحا بتنده
صادك سكونيله لئيم اولوب دنى الطبع اولوب لن كمسنه قرزل كبى در وزنا ومعنا

العطل

قطل

قطربل

قعل

قعتل

قفل

القطل قافنك فتحى وطانك سكونيله كسمك قطع معناسنه يقال قطله من الباب
الثانى المقطول ميمك فتحى وطانك ضمى ومديله كسلمش نسنه مقطوع معناسنه
القطيل قافنك فتحى وطانك كسرى ومديله بمعناه يقال نخلة قطيل اذا قطع من
اصلها فسقطت القطل ضمتيله مقطوع معناسنه در يقال جدع قطل اذا كان مقطوعا
المقطلة ميمك كسرى وطانك فتحيله شول ديمور دركه انوكله قطع اولونور المقاطل
ميمك ضمى وطانك كسريله جمعى كسيجك ديمورلر معناسنه القطيلة قافنك فتحى وطانك كسرى
ومديله كليمدن ويا ثوبدن بر قطعه دركه سونكر مثابه سنده انوكله بر نسنه دن صو
الوالقاطول على وزن الكافور دجله اوزرنده بر موضعك اسمى در قطربل قافنك
وزانك ضمى وبانك دخى ضمى وتشديديله عراقده بر موضعك اسمى در القعال
قافنك ضمى وعينك تخفيفيله اوزوم چچكى يوز العنب معناسنه الاقعال همزه نك
كسريله اوزوم چچكى آچيلوب طاغلماق اقعل الكرم اذا انشق قعاله وتناثر القاعلة
عينك كسريله اوزون طاغ جبل طويل معناسنه القواعل قافنك فتحى وعينك كسريله جمعى اوزون
طاغلر معناسنه القعولة على وزن الدحرجة بر كمسنه يورركن برايا غيله اول برايا غيله
اوزره طپراق صچاق اياقلرينك يورلى برى برينه قريب اولوب اوجه لرى
طشره اولماغله يقال قعول الرجل اذا امشى مشية مع يحثى التراب باحدى قدميه
على الاخرى لغبل فيهما القعتلة على وزن الدحرجة بير يورمكدر كه قعول يورويشنه
شبيه درنته كم الان مرور ايتدى المقعتل ميمك ضمى وقافك سكونى وعينك وتانك
فتحلرى ولامك تشديديله شول اوقدركه ايو يونلمامش اوله القفل قافنك فتحى وفانك

سكونيله قورمش اغاج القفيل قافك فتحى وفانك كسرى ومديله كذلك قورمش اغاج
وقفيل بر جنس اوتك دخى اسميدر القفلة قافك فتحى وفانك سكونيله شول اغاجه دركه صح
وزنى تمام اوله يقال درهم قفلة اى وازن القفول ضمتيله سفردن دونمك يقال قفل
يقفل من الباب الاول وقفول قورياغه دخى ديرلر يقال قفل يقفل من الباب الثانى
القافلة قافك كسريله شول جماعت دركه سفردن دونمش اوله لر جوهرينك بو تعبيرندن
فهم اولنور كه جماعت مزبوره يه قافله اطلاقى اولنمايه سفردن عودت ايتمادوكى وقتده
حالاكه بو مشهوردر وصاحب قاموسك اطلاقنه مخالفدر ليس اولى بودركه قافله يه
قافله ديدكلرى تفألا محمول اولوب جوهرينك رجوع من السفر قيدى اتفاقى اوله
القوافل قافك فتحى وفانك كسريله جمعى قافله لر معناسنه وقوافل ارق وقورى اولن
طوارلره دخى ديرلر ضوامر معناسنه الاقفال همزه نك كسريله قورتماق يقال اقفله
اذا ايبسه واقفال كيرو دوندرمك دخى ديرلر تقول اقفلت الجند من مبعثهم واقفال
قپو كلدلمك دخى ديرلر التقفيل على وزن التكريم كذلك قپو كلدلمك يقال اقفل الباب
مثل اغلق وغلق يعنى تشديدى تكثير ايچون اولور مقفل اليدين ميمك ضمى وقافك سكونى
وفانك فتحيله بخيل اولن كسنه القيفال قافك كسرى ومديله الده بر طمرك اسميدركه ايذن
قان الورلر معربدر الاقفعلال همزه نك وفانك كسريله ال ديوشرلوب بوزلمك
اقفعلت يده اقفعلالا اذا تقبضت وتشنجت القفشليل على وزن الزنجبيل
كبچه كه اتوك ايلياش قوترلر مغرفه معناسنه فارسى معربدر القواقل قاف اولك
فتحى وثانينك كسريله خزرجدن بر قومدر القوقلة على وزن الدحرجة طاغه چيقماق

قفعل
قفشل
قوقل

وطائفه

وطائفهٔ مزبوره يه قواقل ديدكلرينه باعث بودركه قچن بركمسنه مدد طلب ايدوب
مدينهٔ منوره يه وارسه قوقل ثم قد امنت ديرلر ايمش يعنى بو طاغه چيق تاكه امين اوله سن
ديرلر ايمش القليل قافك فتحى ولامك كسرى ومديله آز اولن نسنه يقال شئ قليل
القلل ضمتيله جمعى سرر ايله سرر كبى القليلون قافك فتحى ولامك كسرى ومديله كذلك
جمعى يقال قوم قليلون وقليل جمعه دخى اطلاق اولنور قال الله تعالى واذكروا اذ
كنتم قليلا وعربلر ديركه قليلا ولا كثيرا ديرلر ابو عبيده ايتدى عربك عادتى دربوكه
آز اولن ايله ابتلا نور رنته كم الثمران والغمران ديرلر وربيعه ومضر وسليم وعامر
ديرلر القلة قافك كسرى ولامك تشديديله آز اولماق يقال قل الشئ يقل قلة من الباب
الباب الثانى وقلة اكسكلك معناسنه ده كلور القل قافك ضمى ولامك تشديديله كذلك
اكسكلك معناسنه بس قلة ايله قل ذلة ايله ذل كبى اولور يقال الحمد لله على القل والكثر وفى
الحديث الربا وان كثر فهو الى قل وقل مجهول معناسنه ده استعمال اولنور يقال هو قل بن
قل اذا كان لا يعرف هو ولا ابوه الاقلال همزه نك كسريله بر نسنه يى آز ايتمك التقليل على وزن
التكريم بمعناه يقال اقله غيره وقلله وتقليل بر نسنه يى آز كوسترمكه دخى ديرلر يقال قلله
فى عينه اذا اراه اياه قليلا واقلال احتياج معناسنه ده كلور يقال اقل اذا افتقر واقلال
بر نسنه يه قدرت ايرشدرمكه دخى ديرلر يقال اقل الجرة اذا اطاق حملها القلة قافك
ضميله طاغك اعلاسى وهر نسنه نك اعلاسنه قلة ديرلر حتى انسانك باشنه دخى قلة ديرلر
يقال قلة الطفل اى راسه القلل قافك ضمى ولامك فتحى ايله جمعى وقله عرب طائفه سيچون
جره كبيره مثالنده بر ظرفك اسميدر وكاه اولور قلل ذكر اولنان ظرفلر معناسنه جمعى دخى

قلل

کلور القلال قافک کسریله کذلک ذکر اولنان ظرف معناسنه اولن قله نک جمعی یقال
قلال تشبیه بالجبال یعنی هجر نام شهرک دستیلری کوبلره تشبیه در القلا قافک کسریله در مکر
کبی بر حالت در یقال اخذه قل من الغضب الاستقلال همزه نک وتانک کسریله بر
نسنه یی آز عد ایتمک یقال استقله اذا عده قلیلا والستقلال ارتفاعه دخی دیرلر
یقال استقلت السماء ای ارتفعت ولو جوب کتمکه دخی دیرلر یقال استقل العوم اذا
مضو وارتحلوا القلال قافک ضمی ولامک تشدیدیله تخفیفیله قلیل معناسنه در القلقل
قافلرک ضمی وما بینده لامک سکونیله چابک وسبک اولن کمسنه یقال رجل قلقل ای خفیف
وقلقل چابک اولن آته دخی دیرلر یقال فرس قلقل ای سریع القلقلانی قافلرک ضمی وما
بینده لامک سکونی وآخر نونده یانک تشدیدیله اوکیک دیدکلری قوشه تشبیه بر قوشدر
القلقلان کذلک قافلرک ضمی ولام اولک سکونیله بر جنس اوتدر القلقل قافلرک
کسریله وما بینده لامک سکونیله بر جنس اوتدر که انک سیاه تخمی اولور وفی المثل دقک
بالمخاز حب القلقل وعامه حب القلقل دیرلر قافلرک مضموم لرایله اصمعی ایتدی عامه نک
بو کلامی تصحیف در زیرا قلقل که قافلر ایله در انیک دانه سی جمیع دانه لردن
محکم در ومنحاز میمک کسری ایله وحاء مهمله ایله وزاء معجمه ایله هاون دسته سی در القلقله
علی وزن الزلزله آواز ویرمک صوتی حکایت اولور یقال قلقل اذا صوت و
قلقله بر نسنه یی ارغلامغه دخی دیرلر القلقال قافک کسری ولامک سکونیله کذلک
ارغلامق التقلقل فتحتیله وقاف ثانینک ضمی ایله ارغلمق یقال قلقله وقلقا لا
فتقلقل ای حرکه فتحرک واضطرب پس قلقالک قافی اولن قجی مکسور قلسک مصدر اولور

ویجمع

قمل قجی مفتوح قلسک اسم اولور زلزال ایله زلزال کبی القمل قافک فتحی ومیمک سکونیله
بت کهله معناسنه القمله وزن مذکور اوزره واحدی بر کهله معناسنه القمل فتحتیله
بتلی اولمق یقال قمل راسه قملا من الباب الرابع وقارن بیوک اولمغه دخی دیرلر یقال
قمل بطنه اذا ضخم وکاه اولور قوم وقبیله چوق اولمغه دخی دیرلر یقال قملت بطونهم یعنی کثرت
القملی فتحتیله ویانک تشدیدیله رجل حقیر معناسنه القمل قافک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله
شغل بوجک درکه جنسندن که کنه دن کچرک در اکثر یا دوه آرقلرنده دوه یه اوشر
قمله الزرع قافک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله بر بوجکدر که چکرکه کبی اوچر بیوک کنه
ابدا منده اولور الاقمال همزه نک کسریله عرفج دیدکلری دیکنک براغی ابتدا یارلوب
قمیثل طومرجقلنمغه دیرلر کویا که قمله یه تشبیها اولور القمیثل فتحتیله ویاء ساکنه دن صکره ثانک
قنبل دخی فتحیله یوریسی جرکن اولن کمسنه قبیح المشی معناسنه القنبله قافک وبانک فتحی ونونک
سکونیله آت بلوکنه دیرلر اوتوزدن قرقه وارنجه وآت مثللو نک بلوکنه دخی دیرلر
القنابل قافک فتحی وبانک کسری ایله جمعی ذکر اولنان آت بلوکلری معناسنه وقبیله خلاعدن
قندل بر بلوکه دخی دیرلر القندل علی وزن جعفر باشی بیوک اولن کمسنه عظیم الرأس معناسنه
عنذل کبی در وزنا ومعنا وابو عمرو قندل عظیم الراس معناسنه اولمغده ابو زید ایله متفق
در لکن عنذل طویل معناسنه در دیمشدر القندیل قافک ودالک کسری ونونک سکونیله
معروف آلت درکه چراغ قیلندن در پس فعلیل وزنی اوزره در یعنی نون حرف اصلی در
قنفل القنفل علی وزن جعفر بیوک کیله مکیال ضخم معناسنه وکسری نام پادشاهک بر تاجی وار ایدی
قول آدی قنفل ایدی القول قافک فتحی وواوک سکونیله سویلمک تکلم معناسنه القوله وزن مذبور

اوزره بمعناه والمقال میمك فتحیله كذلك بمعناه یقال قال یقول قولا وقولة ومقالة
القیل والقال قافك كسری ومدیله اولدره وحال وزنی اوزره ثانی دخی اسملردر كلمات
معناسنده یقال كثر القیل والقال وفی الحدیث نهی عن قیل وقال وفی حرف عبد الله ذلك عیسی
ابن مریم قال الحق الذی فیه یمترون وقال سئول اغاجه دخی دیرلر كه اوزون اغاجلر
بر قارش مقداری بر اغاججق بادسن اوروب اوینارلر واول كوچك اغاجه لسان
عربده قله دیرلر قافك ضمی ولامك تخفیفیله بو تركیده چلك دیرلر القالة علی وزن الحالة بمعنی
القال ایضا یقال كثرت قالة الناس وقلت كلمه سنك اصلی قولت ایدی فتحتیله واوك ضمی ایله
اولماق محتمل دكلدر زیرا قلت متعدیدر القؤول قافك فتحی وهمزه نك ضمی ومدیله متكلم اولن
كسنه یقال رجل قؤول القول ضمتینله جمعی یقال قوم قول مثل صبور وصبر واكر دلرسك همزه یی
ساكن قلورسن المقوال میمك كسری وقافك سكونی وواوك تخفیفیله كثیر القول اولن كسنه المقول
میمك كسری وقافك سكونی وواوك فتحیله بمعناه القولة قافك ضمی وواوك فتحیله همزه وزنی
اوزره بمعناه ایضا القوال قافك فتحی وواوك تشدیدیله بمعناه ایضا التقوالة تانك
كسری وقافك سكونیله بمعناه ایضا یقال رجل مقوال ومقول وقولة وقوال وتقوالة علی روایة
الكسائی ای لسن كثیر القول المقول میمك كسری وقافك سكونی وواوك فتحیله دیل لسان معناسنه
ومقول ملك نافذ القول معناسنده كلور حمیر لغتیدر اوزره المقاول میمك فتحی وواوك كسریله جمعی القیل
قافك فتحی ویانك سكونیله حمیر بكلرندن ملك اعظمك الندن یانده اولن بكدر القیلة قافك فتحی و
یانك سكونیله مؤنثی وبونك اصلی قیل ایدی یانك تشدیدیله كویاكه اول نافذ القول ولیدغیچون
قیل دینلمشدر الاقوال والاقیال همزه لرك فتحیله جمعی وسئول كسنه كه اقیال وزنی اوزره جمع ایتمشدر

واحدن متشدد قلامشدر زیرا مشددا ولیجاق جمعده واو ظاهر اولماق لازم اولور
القول قافك ضمی وواوك فتحی وتشدیدیله قائلك جمعی سویلیجیلر معناسنه راكع ایله ركع كبی التقویل
علی وزن التكریم بر كسنه نك دیمه دوكی نسنه یی دیدوك دیو دعوی ایتمك الاقوال همزه نك
كسریله بمعناه یقال قولتنی مالم اقل واقولتنی ای ادعیته علی التقول فتحتیله وواوك
ضمی وتشدیدیله بر افترا ایدوب حقنده كذب سویلمك یقال تقول علیه اذا كذب علیه
الاقتیال همزه نك وتانك كسریله بر كسنه نك اوزرینه حكم ایتمك یقال اقتال علیه اذا تحكم
المقاولة میمك ضمی وواوك فتحیله بر كسنه ایله بر خصوصده قول ایدشمك یقال قاولته فی امره
التقاول تانك فتحی وواوك ضمیله بر كسنه سویلشوب مصاحبت ایتمك یقال تقاولنا
ای تفاوضنا وعرب طائفه سی تقول كلمه سنی استفهامده تظن كلمه سی مجراسنه اجرا
ایدرلر عملده یعنی تظن كبی تقول ایله مفعولین منصوب قلورلر وبنوسلیم قبیله سی قلت كلمه سنك
تصرفاتنده استفهامك غیرینده دخی ظن مجراسنه جاری اولوب مفعولینه تعدیه ایتدرورلر
پس انلرك لغتی اوزره قول دن صكره فتح همزه اوزره ان كلمه سنده استعمالی جائز اولور
قهل
التقهل فتحتیله وهانك ضمی وتشدیدیله بر كسنه فقیر الحال شكلنده اولوب حالی ایو اولماق
كسائی روایتی اوزره ویا احتیاج اولن شكایته دخی دیرلر المتقهل میمك ضمی وهانك كسری
وتشدیدیله یابس الجلد اولن كسنه متقحل كبیدر وزنا ومعنا القهل قافك فتحی وهانك سكونی
ایله كفران نعمت اولمق قهل یقهل قهلا من الباب الثالث اذا اثنی ثناء قبیحا الاقهال
همزه نك كسریله بر كسنه مهمی اولیان نسنه یه جد وسعی ایتمكله نفسی مكدر وملوث قلماق یقال
اقهل الرجل اذا تكلف ما لا یعنیه ودنس نفسه الانقهال همزه نك وقافك كسریله ضعیف

قيل

وساقط اولمق يقال انقهل اذا ضعف وسقط القائلة يانك كسرى ايله اويله وقتى يقال انا ناعند القائلة وكاه اولور قائله قيلوله معناسنه اولور القيلولة قافك فتحى و يانك سكونى ولامك ضمى ومد يله اويله وقتنده اويوماق المقيل ميمك فتحى و قافك كسرى ومد يله بعينها ايضا تقول قال يقيل قيلولة ومقيلا و هو شاذ يعنى مصدر ميمى باب ثانيدن كسر عينله كلمك شاذ در القيل قافك فتحى و يانك سكونيله قائلك جمعى قيلوله ايدن كمسه لر معناسنه صاحب ايله صحب كبى القائل يانك كسريله واحدى بر قيلوله ايدن كمسه معناسنه وقيل قيلوله ايدجى معناسنه ده كلور وقيل نصف نهارده اولن شربه دخى ديرلر يقال هو شروب للقيل اذا كان مهيا فاد وقت الحضر يحتاج الى شرب نصف النهار و مهياف ميمك كسريله صوسز عطشان وحضر بو كا رمعناسنه در التقيل على وزن التكريم نصف نهارده ايجورمك التقيل فتحتيله و يانك وتشديد يله نصف نهارده ايجمك يقال قيلته فتقيل اى سقاه نصف النهار فشرب قيل قافك فتحى و يانك سكونيله عاد قبيله سندن بر رجلك اسمى در قيله قافك فتحى و يانك سكونى ايله اوس وخزرجك والده سى اسمى در القيل قافك ضمى و يانك فتحى وتشديد يله كذلك جمعى ما اكلا قائلة يعنى قيلوله نومندن نه عجب تاخر اوزره اولدى وما اقيله دينمز تنكم تركت ديرلر اوده ديرلر لالعلة الاقالة همزه نك كسريله بازارى بوزشماق در يقال اقلته البيع اقالة وكاه اولور قلته البيع ديرلر قافك كسريله و بو لغت قليله در الانتقال همزه نك و تانك كسريله اقاله طلب ايتمك تقول استقلته البيع فاقالنى اياه التقيل فتحتيله و يانك ضمى وتشديد يله بركمسه يه بابا سنه بكزمك يقال تقيل فلان اباه اذا اشبهه قيال قافك كسرى و يانك تخفيفيله بر يرده بر بوجه طاغك اسمى در

فصل الكاف

الكوائل فتحتيله وهمزه نك سكونيله ولام اولك دخى فتحيله قصير

اولن

كبل

اولنمشه الاكويلال بركمسه قصير اولمق يقال اكوال الرجل فهو مكويل الكبل على وزن تقول كبلت الاسير وكبلته اذا قيدته وكبل قوغه كنارينده بوكلن ذريه دخى ديرلر كبن دن ابدال اولنمه در نونى لامه تبديل ايتمك ايله وكبل تاخير وحبل بنكه دخى ديرلر يقال كبلتك دينك المكبول ميمك ضمى فتحى و بانك ضمى ومد يله بوقاغلنمش كمسنه المكبل ميمك ضمى و بانك فتحى وتشديد يله بمعناه الكبل فتحتيله قصه اولن كورك يقال فرو كبل اى قصير المكابلة ميمك ضمى و بانك فتحيله حبس وتاخير ايتمك ومكابله جوار كده صاتلمش اوكل الشترالى تاخرا يدوب صاتلدقدن صكره شفعه دعواسن ايتمك دركه بو كريه در وحديث عثمان ده اذا احدث الدور فلا يحبس احد عن حقه سوير لمشدر كويا كه عثمان نك رأيينده شفعه جاريوق ايمشدر الكتلة كافك

كتل

ضمى و تانك سكونيله صمغدن وغيرى دن جمع اولنمش پاره المكتل ميمك كسرى و تانك فتحيله زنبيله شبيه بر نسنه دركه ايجنه اون بيش صاع صاع صيغر المكتل ميمك ضمى و تانك فتحى وتشديد يله قصير اولن نسنه الكتيلة كافك فتحى و تانك كسرى ومد يله طى لغتنده شول خرما اغاجى دركه الكاآل ايرشميه التكتل فتحتيله و تاء ثانينك ضمى وتشديد يله برجنس يوريمك در الكنتال كافك ضمى و نونك سكونيله قصه اولن نسنه قصير معناسنه نونى زايد در الكتال كافك فتحى و تانك تخفيفيله يرمازد زلك ديرلر سوء عيش معناسنه ابن دريد ايندى التى على كتاله ديرلر ثقله معناسنه الكوثل بالثاء المثلثة على وزن حيدر كمينك

كثل

نجى موخر السفينه معناسنه الكوثل على الوزن المذبور وتشديد اللام لغة فيه كحل

كحل

كافك فتحى وحانك سكونيله قتلق يلى سنه ايجد بر معناسنه و بو معرفه دركه الف لام داخل اولماز بناء على ذلك كاه منصرف اولور كاه اولماز وكحل قتلق ايرشمكه ده ديرلر يقال

كحلتهم السنون اى اصابتهم وامحت ايتدى كحل كوكه دخى ديرلر آسمان معنالرنه يقال صرحت كحل اذا لم يكن فى السماء غيم وكحل بر معروف صغرك دخى اسمى در ومن امثالهم بأت عرار بكحل اذا قتل القاتل بمقتوله وروايت اولنور كه عرار ايله ايكى صغر ايش بيرى بيرنى قتل ايلمش واول بيرى دخى قتل ايتدكلرنده باءت عرار بكحل ديمشلر وبوء قصاص اولنماغه ديرلر وكحل كوزه سورمه چكمكه ديرلر يقال كحلت عينى فتحيله وحانك ضمى وتشديديله كذلك سورملمك همزه نك وتانك كسريله بمعناه يقال تكحلت واكتحلت بمعنى كافك ضمى وحانك سكونيله سورمه كه كوزه چكرلر وكحل مال كثيره دخى ديرلر ابو عبيد روايتى اوزره يقال معنى لفلان كحل اى مال كثير همزه نك وحانك فتحيله الده بر طير دركه اينزله قال الورلر وعرق الاكحل ديمك جائزدكلدر والكحل سئوال كسنه دركه كوزى قپاغنده سورمه ييرلرى خدايى سياه اوله سورمه چكمش بنز كافك فتحى وحانك كسرى ومديله سورمه چكلمش كوز يقال عين كحيل كافك فتحى وحانك سكونى والفك مديله سورمه چكنمش عورت يقال امراءة كحلاء ميمك كسرى وحانك فتحيله ميل كه انوكله سورمه چكرلر كذلك ميمك كسريله بمعناه وزن مذبور اوزره آتك قولنده ايكى لكلدر ميمك وحانك ضمى ايله سورمه دانكه ايچنه سورمه قورلر وبو ضم ميم ايله كلن اسم آلت لرك بيرى در فتحيله وحانك ضميله سورمه دان ايدنمك كافك ضمى وحانك فتحى ويانك سكونيله صيغهٔ تصغير اوزره دوه يه كچيك ايچون سورلن نقط باغى اصمعى روايتى اوزره واصمعى ايتدى دوه يه كچيك ايچون

سورلن

سورلن نفط در وقطران باغر ايچون وينه ازالهسى ايچون وبونلرك امثالى ايچون درديوى على وزن الدحرجة اياق سست اولماق يقال جاء يمشى مكربلا اى كأنه يمشى فى طين وكربله بغداى قلبور لماغه دخى ديرلر تفعول كربلت الحنطة اذا هذبتها مثل غربلتها كافك كسرى ورانك سكونى ايله حلاج توقماغى مندف كبى وصاحب صراح بومقامده مندفى چوب باره تفسير ايتمشدر وباب فاده كمان حلاج ايله تفسير اتمشدر كافك فتحى ورانك سكونى وبانك فتحى والفك مديله بر يير دركه امير المؤمنين حسين بن علينك مزار شريفى انده در فتحيله آغرلنماق در يقال كسل بالامر من الباب كافك فتحى وسينك سكونيله آغر اولن كسنه كافك ضمى والفك قصر ايله جمعى يقال قوم كسالى واكثر الستر بسكل لامى مكسور قلورسن ننه كم صحاح بيده مرور ايتدى ميمك كسرى وكافك سكونيله سئول عورت دركه اوتوردوغى ييردن آيرلمايه يقال امراءة مكسال اذا لم تبرح عن مجلسها وهو مدح لها مثل نؤوم الضحى نؤوم ضحى قيام ليله دلالة ايتدوكيچون مدحى مشعر اولدوغى كبى همزه نك كسريله بر كسنه اهلى ايله جماع ايدوب انزال ايتمامك يقال الكسل الرجل فى الجماع اذا خالط اهله ولم ينزل وبو دوه نكلاركه كنده دخى استعمال اولنور كافك كسرى وفانك سكونيله ضعف معناسنه ضادك كسريله قال الله تعالى يؤتكم كفلين من رحمته وبعضيلر ايتدى كفل معناسنه در ذو الكفل انبيادن بر نبينك اسمى در صلوات الله عليهم وبو كفالتدن مأخوذ در وكفل آت ارقه سنده ثابت اوليماين كسنه يه دخى ديرلر وكفل

اكتفال اولنان یره دخی دیرلر و اكتفال دوه یه بنن كسنه احرامن دوه نك
اوركجنه طولشدروب اوزرینه بنمكدر ومنه حدیث ابرهیم لا تنشر بواحرامن ثلثة
الاناء ولا من عروته فانه كفل الشیطان یعنی كوزه نك كدكیدن ایچمك وقولبندن
ایچمك كه اول شیطانك مكانیدر الكفیل كافك فتحی وفانك كسری ومد یله برنسنه یی
عهده سنه آلن كسنه ضامن معناسنه یقال كفلت به كفالة وكفلت عنه بالمال لغریمه
من الباب الاول الكفل كافك فتحی وفانك سكونیله اورجی اولشدرمق تقول
كفلت كفلا اذا واصلت الصوم وكفل كفیل اولمغه دخی دیرلر الكفول ضمتیله
بمعناه تقول اكفلته المال فكفل هو به كفلا وكفولا الاكفال همزه نك كسری ایله بیر
كسنه یی كفیل قلماق تقول اكفلته المال ضمنته ایاه فكفل هو به وبو مقامده صاحب
ترجمه الكفالی   تعبیر ایتمشدر مناسب دكلدر التكفیل علی وزن التكریم
كذلك كفیل قلماق التكفل فتحتیله وفانك ضمی وتشدیدیله كذلك كفیل اولماق معناسنه
تكفل بدینه تكفلا اذا كفل بنفسه الكافل فانك كسریله شول كسنه در كه بر انسانی
بسلمكی عهده سنه آله ومنه قوله تعالی وكفلها زكریا واخفش وكفلها اوقنمشدر ردیفی
فانك كسریله معنای مذكور اوزره الكفل فتحتیله صاغری معناسنه دركرك طوارك
صاغریسی اولسون كرك غیرك الاكتفال همزه نك وتانك كسریله برنسنه یی   الق
تقول اكتفلت بكذا اذا ولیته كفلك الكنفلیلة كافك وفانك فتحی ونونك سكونی
ولامك كسری ومد یله بیوك سقال لحیۀ عظیمه معناسنه الكل كافك فتحی ولامك تشدیدیله
عیال ونقله دیرلر قال الله تعالی وهو كل علی مولاه الكلول ضمتیله جمعی وكل بتیمه دخی

كلل

دیرلر

دیرلر وكل ولدی اولمیانه ده دیرلر الكلالة كافك فتحیله ولامك تخفیفیله بو
معنادن مأخوذدر یعنی بی ولد معناسندن مأخوذدر یقال كل الرجل یكل كلالة
من الباب الثانی وعرب طائفه سی لم یرثه كلالة دیرلر انی خارجدن تصرف ایتمدی
بلكه قرب ایله واستحقاق ایله تصرف ایتدی معناسنه وابن الاعرابی ایتدی
كلالة اراقدن اولن عم اوغللری در وبر اعرابیدن حكایت اولنمش
كه مالی كثیر ویرثنی كلالة متراخ نسبهم دیمش وبعضیلر ایتدی كلالة تكلله النسب
دن مأخوذدر تطرفه معناسنه كویا كه ولد ووالد قرابتنك ایكی جانبن اخذ ایتدی
یعنی انلرك برندن اولدی بس كلالة مصدر ایله تسمیه اولنمشدر وعرب طائفه سی هو
ابن عم الكلالة وابن عم كلالة دیرلر قجن لح یعنی نسبی ولاشق اولماسه بلكه عشیرتندن
بریسی اوله وكلا یورمقلغه دخی دیرلر الكلال كافك فتحی ولامك تخفیفیله كذلك یورلمق
معناسنه در تقول كللت من المشی اكل كلا وكلالا من الباب الثانی اذا اعییت
وبعیره دخی حال بویله در وقلچ ده ویلده وطرفده دخی استعمال اولنور یقال
كل السیف والریح والطرف یعنی قلچ حدتندن بری اولدی كذلك روزكار ونظر
دخی بری اولدیلر كلاء البصرة كافك فتحی ولامك تشدیدیله ولامك الفك مدیله
بر موضعك اسمیدر وخلایقدن بر طائفه بونی كلدن فعلاء وزنی اوزره اعتبار
ایدوب لا ینصرف قلمشلردر بو بر موضعدر كه روزكار سائرده ایتدوكی عملی
انده ایتمكه قادر دكلدر الكلة كافك كسریله شول اینجه بزدر كه اولن یرده دركه
آنی قلوب انوكله سنكدن صاقنرلر الكل كافك ضمی ولامك تشدیدیله بر كلمه دركه

لفظی مفرد معناسی جمع در بو جهتدن کلّ حضر وکلّ حضروا دیمک جائزدر کاه لفظنه و
کاه معناسنه نظرا وبعض کلمه لردر کلام عربده معرّف باللام کلما مثللردر و بونلر معرفه
اعتبار اولنماسی جائزدر زیرا معنای اضافتی متضمن لردر کرک مضاف اولسونلر
کرک اولماسونلر الاکلیل همزه نک کسری وکافک سکونی ولامک کسری ومدیله عصابه
مثالنده درکه انی جواهر ایله تزیین ایدوب باشه بغلرلر ومطلق تاجه اکلیل دیرلر
والاکلیل منازل قمردن بر منزلک اسمی درکه اول دورت بلدزدر که صراوردی دیزلمشدر
والاکلیل شول بلوده دخی دیرلرکه کویا انک اوزرینه بر دائره چکلمشدر والاکلیل الملک بر دوانک
اسمی درکه نباتات قسمندندر الکلکل علی وزن عرعر کوکس سینه معناسنه الکلکال
کافک فتحی ولامک سکونیله بعناه وضرورة شعرده کاه اولور آخرده اولن لامی مشدد
قلورلر الکلکل کافلرک ضمی ایله فلفل وزنی اوزره قصیر القامه الوب غلیظ وشدید
اولن کمسنه الکلاکل کاف اولک ضمی وکاف ثانینک کسریله بعناه الاکلال همزه نک کسریله
برکمسنه دوه سن یورمق یقال اکلّ الرجل بعیره ای اعیاه واکلال بر کمسنه نک دوه سی یورلمغه
دخی دیرلر یقال اکلّ الرجل اذا کلّ بعیره المکلّ میمک ضمی وکافک کسری ولامک تشدیدیله
شول کمسنه درکه اقربا صاحبی اولوب انلرک نفقه سی اوزرینه لازم اوله یقال اصبحت
مکلّا ای ذا قرابات وهم علی عیال المکلل میمک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله شول بلوت
درکه برق ایله ملمع اوله وبعضیلر ایتدی اطرافنده بلوت پاره لری اوله کویا که
انلر ایله اول مکلل اولور التکلیل علی وزن التکریم تاج کیدرمک یقال کلّله اذا البسه
الاکلیل وکاه اولور تکلیل خوف ایتمک معناسنده کلور یقال حمل فما کلّل ای فما کذب

وماجبن

وماجبن المکللة میمک ضمی ولامک اولک فتحی وتشدیدیله شول باغچه درکه چچکلر
ایله مزیّن اوله یقال روضة مکللة اذا حفّت بالنور المکلل میمک ضمی ولام اولک
کسری وتشدیدیله بر اشنی ایوایشلین کمسنه یقال حمل فکلل حمله ابتدی وحمله سنده
توقف وتأنی ایتمدی پس بوندن اقدم تکلیل ده ذکر اولنان خوف معناسیله
اضداد قبیلندن اولور الانکلال همزه نک وکافک کسریله تبسم معناسنه در یقال
انکل الرجل انکلالا اذا تبسّم وعرب طائفه سی کشروا فتروانکلّ دیرلر وبونلرک
جمعسنده دیش کورنجک قدر کولمکی مراد ایدنورلر وانکلال الغیم بالبرق بلوردک
برق بلد رمق ایله اقندن سیاهی پنجلمسیدر الکمال کافک فتحی ومیمک تخفیفیله تمام معناسنه
در وبو نک فعلنده اوج لغت واردر کمل دیرلر میمک ضمی وکسری وفتحی ایله وکسر لغات
مذکوره نک ادناسی واخسّی در التکامل تانک فتحی ومیمک ضمیله بر نسنه کمالن بولمق
الاکمال همزه نک کسریله بر نسنه یه کمالن بولدرمق یقال اکملته انا الکامل میمک کسریله
کمالیله متصف اولن کمسنه الکملة کافک ومیمک فتحیله جمعی یقال رجل کامل وقوم کملة
مثل حفدة جافد الکمل فتحتیله کوتوری معناسنه در یقال اعطه هذا المال کملا ای کلّه کامل
میمک کسریله بر اتک اسمی در التکمیل علی وزن التکریم بر نسنه یه کمالن بولدرمق الکمال
معناسنه الاستکمال همزه نک کسریله بر نسنه نک تمامن طلب ایتمک یقال استکمله اذا
استتمه الکملول کافک ولامک ضمی ومیمک سکونیله بر بتّه معناسنه در وخلیل ایتدی
کملول بر اوتک اسمی درکه الکالسان فارسیده برغست دیرلر وبرغست خیرک
دیدکلری اوت درکه طبیبلر قتنده قنابری دیمکله معروفدر الکهل کافک فتحی وهانک

كمل

كهل

سکونیله رجالدن سئول کمسنه درکه اوتوز یاشندن تجاوز ایلیوب جابجا
قرشیمکه باشلش اوله الکهلة کافک فتحی وهانک سکونیله مؤنثی یقال رجل کهل وامرأة
کهلة الکاهل هانک کسریله کهولته ایله متصف اولن کمسنه وفی الحدیث هل فی اهلک من
کاهل قال ابو عبید ویقال من کاهل ای من اسن وصار کهلا یعنی حدیث مذبورده ایکی
وجهله درو هاکل حارکه دخی دیرلر وحارک حاء مهمله ایله ایکی کورکوک اورته سیدر
قال النبی عم تمیم کاهل مضر وعلیها المحمل یعنی تمیم قبیله سی مضرک سئول کاهلی کبی درکه اوزرنده
محملی واردر کاهل کذلک هانک کسریله بنی اسددن بر قبیله نک باباسی اودر که اول کاهل
ابن اسد بن خزیمه در کرامرئ القیسک باباسی انلر قتل ایتمشدر الاکتهال همزه نک وتانک
کسریله برکمسنه اوتوز ایکیوب کهولته صفتی اوزره اولمق یقال اکتهل الرجل اذا صار کهلا
والاکتهال اوت اوزنوب چچکلنمکه دخی دیرلر یقال اکتهل النبات اذا تم طوله وظهره
نوره کنهل کافک وهانک کسری ومابینده نونک سکونیله بر موضعک یاخود بر صوبک
اسمیدر الکنهبل فتحتیله وبانک دخی فتحی یاخود ضمیله بر جنس اغاج در الکولان فتحتیله
بر اوتک اسمیدرکه الا بردی دیرلر التکول فتحتیله وواوک ضمی وتشدیدیله جمع
اولمق معناسنه یقال تکول القوم علی فلان اذا تجمعوا علیه الکیل کافک فتحی ویانک
سکونیله بر نسنه یی اولچمک آلت معناسنه وکیل مصدر دخی کلور اولچمک معناسنه ~~المکیال~~
المکال میمک فتحیله کذلک اولچمک والمکیل میمک فتحی وکافک کسری ومدیله بعناه کذلک تقول کلت
الطعام کیلا ومکالا ومکیلا لکن مکیلا کلمسی شاذ در زیرا باب ثانیدن مصدر میمی
فتح عین ایله کلور یقال ما فی برک مکال ومکال اولور مکیل دخی دیرلر بحص کبی اخفش روایتی
اوزره

کنهبل
کول
کیل

روایتی اوزره وکیل الطعام دخی دیرلر کافک کسری ومدیله بناء مجهول
اوزره واکر دیلرسک کافی مضموم قلوب یایی مضموم قلورسن وبعضیلر کول
الطعام وبوع واصدود الصید والسوق ماله دیرلر والسابق سو روب الوب
کتمکه دیرلر بو کلمه لرده یا واوه دونمشدر زیرا یاء ساکنه حرف مضموم دن
صکره واقع اولمز وکیل چقماقدن اود چقماغه دخی دیرلر یقال کال الزند اذا
لم یخرج نارا المکیل میمک وکافک کسری ومدیله اولچلمش نسنه المکیول میمک فتحی
ویانک ضمی ومدیله بعناه بو نلرک ایکیسده جائزدر مخیط ایله مخیوط کبی الکیلة
کافک کسری ومدیله اسمدر اولچمک معناسندن یقال انه لحسن الکیلة مثال الجلسة
والرکبة وفی المثل احشفا وسوء کیلة یعنی بر چار خرما ایله بر حاز اولچی جمع
اولمق دائرة انصافدن خروج اولور کلته دیرلر کلت له معناسنه قال
الله تعالی واذا کالوهم ای کالوا لهم الاکتیال همزه نک وتانک کسریله اولچوب
المق یقال المعطی واکتال الآخذ المکایلة میمک ضمی ویانک فتحی ایله اولچشمک
التکایل تانک فتحی ویانک ضمیله بعناه تقول کایلته وتکایلنا اذا کان لک
وکلت له وقوله لا تکایل بالدم یعنی قاتلدن غیری قتل جائز دکلدر زیرا قتلده
مساوات معتبر دکلدر یعنی اکر قاتل فضلده مقتوله برابر اولمه قاتلی صلدن
تجاوز اولنماز المکایل میمک ضمی ویانک کسریله بلا همزة ذکر اولنان طریقیله اولچچی
الکیول کافک فتحی ویانک ضمی وتشدیدیله صافلرک مؤخری وفی الحدیث ان رجلا
اتی رسول الله صلی الله علیه وسلم وهو یقاتل العدو فسأله سیفا یقاتل به

فقال له فلعلك ان اعطيتك ان تقوم فى الكيّول فقال لا فاعطاه سيفا فجعل
يقاتل به وهو يرتجز ويقول انى امرؤ عاهدنى خليلى ان لا اقوم الدهر فى الكيول
اضرب بسيف الله والرسول وياسى ساكن قلدى كثرت حركاتندن او ترى كه اختلال
وزنى موجب در التكلى فتحيله ولامك كسرى وتشديديله صف موخرنده طورمق
يقال تكلى الرجل اى قام فى الكيول وتكلى كلمه سنك اصلى تكيّل ايدى يا ايله لامى قلب
مكان قلندى

فصل اللام

لعل فتحيله واخرنده لامك فتحى وتشديديله كلمهٔ شكدر وبونك اصلى علّ ايدى اولنده اولان لام زائددر يقال
لعلّى افعل ولعلّنى افعل

الليل لامك فتحى وياتك سكونيله كيجه شب معناسنه لفظى مفرد
ومعناسى جمع در و بر قوم ايتدى ليل اغاج دلن دیدکلرى قوشك يعنى ويسى ونهار طوى
ديمكله معروف قوشك ياورئسى درينته كم بعض اشعارده كلمشدر وكتاب فرق ده
اصمعى نهارى ذكر اولنان معنايه ايراد ايتمشدر ليلى ايراد ايتمامشدر الليلة وزنى
مذبورا اوزره واحدى تمرة ايله تمر كبى الليالى لام اولك فتحى ولام ثانينك كسرى
ومديله جمعى يا زياده اولنمشدر على خلاف القياس و بونك نظيرى اهل واهالى در بعضيلر
ايتدى بونك اصلى ليلاة در الفى حذف اولنمشدر زيرا تصغيرى لييلية در ولياليى اسم
امراة اولان ليلانك دخى جمعى كلور الاليل همزه نك وياتك كسريله فتحيله بر لفظدر كه ليلك
عقبنده ذكر اولنور تاكيد ايچون يقال ليل أليَل اى شديد الظلمة الليلاء لام اولك
فتحى وياتك سكونى والفك مديله كذلك تاكيد ايچون ذكر اولنور لفظدر ليلة ليلاء
اللايل ياتك كسريله كذلك تاكيد ايچون ذكر اولنور يقال ليل لايل مثل قولكم شعر شاعر

الملايلة

الملايلة ميمك ضمى وياتك فتحيله كيجه ايله استيكار يقال عاملة ملايلة ملايلة كما تقول مياومة
من اليوم

ليلى لامك فتحى والفك قصريله بر عورتك اسمى در

فصل الميم

المثل ميمك كسرى وثاتك سكونيله ياخود فتحيله كلمهٔ تسويه در يقال هذا مثله ومثله كما يقال
شبهه وشبهه

المثيل ميمك ضمى وثاتك فتحيله مثلك تصغيرى

الاميثال همزه نك ضمى وميمك فتحيله
امثالك تصغيرى يقال هو مثيل هذا وهؤلاء اميثالهم وبو كلامده اولان تصغير ايله
مشبه به اولان نسنه نك حقير اولماسنه اشارت اولنور مشبه حقير اولدغى كبى

المثل فتحيله
معروف اولان كلام دركه ضرب اولنور ومثل بر نسنه نك صفتنه دخى ديرلر

المثال
ميمك كسريله دوشك فراش معناسنه

المثل ضمتيله جمعى واكر ديلرسك ثاتك ضمه سن تخفيف
ايدرسن ومثل مثالك دخى جمعى كلور ومثال معروف در

الامثلة همزه نك فتحى وثاتك كسريله
جمعى

التمثيل على وزن التكريم بر نسنه نك مثالن تصوير ايتمك يقال مثلت له كذا تمثيلا اذا
صورت له مثاله بالكتابة وغيرها

التمثال تاتك كسرى وميمك سكونيله صورت

التماثيل
تاتك فتحى وثاتك كسرى ومديله جمعى صورتلر معناسنه

المثول ضمتيله بر كمسنه نك اوكنده
اغاج اوزره طورمق يقال مثل بين يديه مثولا اذا انتصب قائما ومثول بر نسنه نك بيتمسنه
دخى ديرلر يقال مثل اذا لطأ بالارض وهو من الاضداد

الماثلة ثاتك كسريله چراغ
پاكه اوزرنده چراغ يعنى لرذكر اولنان معنادن مأخوذدر

المثل ميمك فتحى وثاتك
سكونيله بر كمسنه يه عذاب غيره عبرت قلمق يقال مثل به يمثل مثلا من الباب الاول
اذا نكل به

المثلة ميمك ضمى وثاتك سكونيله اسمدر عبرت ايچون اولان عذاب معناسنه
ومطلقا عبرت معناسنده دخى استعمال اولنور يقال مثل بالقتيل اذا جدعه يعنى بورنن

ملغه

وقولاعن كسسنه المثلة میمك فتحی وثانك ضمیله عقوبت معناسنه المثلات میمك فتحی
وثانك ضمیله جمعی عقوبتلر معناسنه الامثال همزه نك كسریله عقوبت وعبرت قلماق یقال
امثله اذا جعله مثلة وامثال سلطان قصاص ایتمكه دخی دیرلر یقال امثل السلطان
فلانا اذا اقتله قودا ویقال للحاكم امثلنی واقصّنی واقدنی الامثل همزه نك وثانك
فتحیله خیره قریب اولن كمسنه یقال فلان امثل بنی فلان ای ادناهم للخیر [اوتیهم] ایلكه دوننه
خسته یه دخی دیرلر یقال هو الیوم امثل الاماثل همزه نك فتحی وثانك كسریله جمعی
یقال هؤلاء اماثل القوم ای خیارهم المثالة میمك فتحی وثانك تخفیفیله فاضل اولمق
یقال امثل الرجل من الباب الخامس مثالة اذا صار فاضلا المثلی میمك ضمی وثانك سكونی
والفك قصریله امثلك مؤنثی قومك خیرلیسی اولن عورت معناسنه قصوی كبی كه اقصانك
مؤنثیدر التماثل تانك فتحی وثانك ضمیله خسته ایلوكه دونمك یقال تماثل من علته
ای اقبل التمثل فتحتیله وثانك ضمی وتشدیدیله بر كمسنه وصف حالیجون بر نسنه سویلمك
یقال تمثل بهذا البیت وبمثل هذا البیت بمعنی الامتثال همزه نك وثانك كسریله امره
اطاعت كوسترمك یقال امتثل امره اذا احتذاه واحتذا انقیاد در حاء مهمله وذال

مجل

معجمه ایله المجل میمك فتحی وجیمك سكونیله ایش ایشلمكدن ال قبرمق یقال مجلت یده
تمجل مجلا من الباب الاول اذا تنفطت من العمل المجل فتحتیله بمعناه یقال مجلت
یده مجلا من الباب الرابع ومجل قبرك قبرجغه دخی دیرلر یقال جاءت كانها المجل
ای ممتلئة كامتلاء المجل الامجال همزه نك كسریله ایش ال قبرتمق یقال امجل العمل یده

محل

المحل میمك فتحی وحاء مهمله نك سكونیله قتلق اولماق یغمور یغمایوب اوتلر قوریماق ایله

المحول

المحول ضمتینله جمعی یقال ارض وارض محول كما قالوا بلد سبسب وبلد سباسب وارض
جدبة وارض جدوب یریدون بالواحد الجمع وسبسب چوللك وبریه اولن یردر
ومحل مكره وفتنیه دخی دیرلر یقال محل به اذا سعی به الی السلطان الماحل حانك
كسریله قتلق اولن یر وقتلق اولن زمان یقال بلد ماحل وزمان ماحل وسلطانه
سعایت ایدوب غمازلق ایدنه دخی دیرلر المحول میمك فتحی وحانك ضمی ومدیله كذلك
غمازلق ایدن كمسنه وفی الدعاء ولا تجعله ماحلا مصدقا الامحال همزه نك كسریله
شهر قتلق اولماق ابن السكیت ایندی امحل البلد فهو ماحل دیرلر یقال امحل
القوم اذا اجدبوا المماحلة میمك ضمی وحانك فتحیله مكر ایدشمك مماكره معناسنه التمحل
فتحتینله حیله ایتمك یقال تمحل اذا احتال المتمحل میمك ضمی وحانك كسری وتشدیدیله حیله
ایدیجی كمسنه المتماحل میمك ضمی وحانك كسریله اوزون بویلی اولن كمسنه یقال رجل
متماحل اذا كان طویلا ومتماحل بعیده دخی دیرلر یقال سبسب متماحل ای بعید
ما بین الطرفین وفی الحدیث امور متماحلة ای فتن بطول امرها وسبسب بریه
معناسنه در كما مر آنفا المحال میمك فتحیله والمحالة كذلك میمك فتحیله بیوك بكره دركه
انونكله دوه قیودن صوچكر ومحاله ارقه كمكنه دخی دیرلر فقره معناسنه المحل
میم اولك ضمی ومیم ثانیك وحانك فتحیله ومیم ثانینك [حانك] تشدیدیله شول سود دركه انوك
تا زه لكی حلاوتی كتمش اوله

مدل

المدل میمك كسری وذالك سكونیله شول كمسنه دركه
قلیل اللحم اولوب خفی الشخص اوله دال ایله وذال ایله لغتدر التمدل فتحتینله
وذالك ضمی وتشدیدیله مندیل اورتنمك ومندیل معرب كبی بیوك بزه دیرلر یقال تمدل

بالمنديل وهو لغة في تندل المذل ميمك كسرى وذالك سكونيله جسمي صغير اولن كمسنه
مدلى كبي دروزنا ومعنا المذل ميمك وذال معجمه نك كسريله كندو قاتنده اولن نسنه يي
بذل ايدن كمسنه كرك مال اولسون كرك سر اولسون ومذل نفسنى ضبط ايده مين كمسنه
يه ده ديرلر المذل ميمك فتحى وذالك سكونيله افشاى سردن مضطرب ومنفجج اولمق تقول
مذلت بسرى امذل مذلا من الباب الاول اذا قلقت وضجرت حتى افشيته المذل
فتحتيله معناه تقول مذلت بسرى من الباب الرابع وبر كمسنه نك سوزندن اضطراب
چكمكه دخى ديرلر تقول مذلت من كلامه اذا قلقت واياق اويشماغه دخى ديرلر تقول
مذلت رجلى مذلا اذا خدرت ومذل فتوره دخى ديرلر الامذلال همزه نك وذالك
كسريله صلغن اولوب سست اولماغه ديرلر المذيل ميمك فتحى وذالك كسرى ومديله شول
خسته دركه قرارى قلمايه زياده ضعيف اولماغين المرجل ميم اولك ضمى وجيمك فتحيله
ثياب جنسندن بر كونه الاجه سى اولن ثوب دردعشلر المراجل ميمك فتحى وجيمك كسريله
جمعى سيبويه ايتدى مراجلك ميمى نفس كلمه دن در ومراجل ثياب وشى درو ثياب وشى
بر كونه الاجه سى اولن بزلره ديرلر المرطلة على وزن الدحرجة بالچقله ياغيرى نسنه
ايله صوامق يقال مرطله بالطين وغيره اذا لطخه المسل فتحتيله صوا قندوسى مسيل الماء
معناسنه المصل ميمك فتحى وصادك سكونيله كشك ديدكلرى نسنه كه طعامه قترلر
ومصل الاقط كشكى اشلمكه دخى ديرلر واني اشلمك خرما چوبندن اشلنمش ظرفه
قويب صوينى سوزمك ايله اولور ومصل ياره دن جزئى نسنه اقماغه دخى ديرلر
يقال مصل الجرح اذا اسال منه شيء يسير وحكى الاصمعي مصلت استه اذا قطرت واست دبره ديرلر

مرجل

مرطل

مسل

مصل

المصاله ميمك ضمى وصادك تخفيفيله اول طرفدن اقن صو ومصاله كذلك كوبدن
طمزنه ديرلر الماصل صادك كسريله شيء قليل معناسنه در يقال اعطاه اعطاء ماصلا اى
قليلا وانه ليحلب من الناقة ماصلا الامصال همزه نك كسريله مالى نا محل يره صرف
ايتمك يقال امصل ماله اذا افسده وصرفه فيما لا خير فيه وامصال عورت اوغلانن
مضغه ايكن دوشرمكه دخى ديرلر يقال امصلت المراة اذا القت ولدها وهو مضغة
وامصال چوبان قيوني حجله صاغوب نسنه اكى قومامغه دخى ديرلر الممصال ميم
اولك ضمى وثانينك سكونى ايله شول قيوندر كه سودى علتسه صاغلدوغى
كبى زائل اوله سائر سودلر ايله جمع اولماقزن الممصل ميم اولك كسرى وثانينك
سكونى وصادك كسريله معناه يقال شاة ممصل وممصال اذا زال لبنها قبل ان يجتمع
المطل ميمك فتحى وطانك سكونيله دمورى اورمق يقال مطلت الحديد امطلها من الباب
الاول اذا ضربتها ومددتها لتطول ومنه المطل بالدين يعنى مديونك دينى اوره دوب
ويرمه كه ديدوكلرى بو معنادن ماخوذ در المماطلة ميم اولك ضمى وطانك فتحيله كذلك
دينى اكلندروب ويرممك يقال مطله وماطله بحقه والمماطلة في المكافحة يعنى مماطله
خصميكن حاضرا ولدقده اولور برى غايب اولسه مماطله ديمزلر المطول ميم اولك
فتحى وطانك ضمى ومديله بر اوزنمش نسنه يه اطلاق اولنور المعل ميمك فتحى وعينك
سكونيله بر نسنه يي قابوب تقول معلت الشيء معلا من الباب الثالث اذا اختلسته
ومعل سيرده سرعت ايتمكه دخى ديرلر وبر كمسنه يي ايو درمكه دخى ديرلر يقال معلني
عن حاجتي اى اعجلني الامعال همزه نك كسريله معناه يقال امعلني عن حاجتي

مطل

معل

كذلك ومغل طواری اتمکه دخی دیرلر تقول امغلت الحمار وغيره اذا استلت
حضيناه واستلال برنسنه‌یی صیروب چقارمغه دیرلر ومغل برخصوص ده عجله
قلوب انی فساده ویرمکه دخی دیرلر یقال مغلت امرک ای عجلت به وقطعته و
افسدته وطواری بری برندن کسمک معناسنه‌دن کلور لاتمغلوا رکابهم ای
لاتقطعوا بعضها من بعض ورکاب رانک کسریله ناقه‌لره دیرلر جمع درمغ ذی

مغل

المغل در المغمول میمک فتحی وغینک مدی وضمیله انتش طوار عرضی معناسنه
میمک فتحی وغین معجمه‌نک سکونی ایله طوارا وتلرکن اوت ایله طپراغی بله یمکدن قارنی
آغرماق در المغلة میمک فتحی وغینک سکونیله ذکر اولنان اغری یقال به مغلة
شدیدة ومغله صاحبی اولان طواره کوبکی التنده اوج یردن داغلماق ایله علاج
اولنور ومغله شول قیونه وشول کچیه دیرلرکه بریلده ایکی کز قوزیلیه الامغال
همزه‌نک کسریله قومک طواری ذکر اولنان مرضه مبتلا اولسه یقال امغل القوم اذا
مغلت ابلهم وامغال قیون ذکر اولنان حالت اوزره اولمق یقال امغلت غنم
فلان اذا كانت تلک حالها یعنی بریلده ایکی کره قوزیلسه وامغال برکمسنه‌یی
سلطانه غمز ایتمک یقال امغل بی فلان عند السلطان ای وشی بی المغال میمک کسریله
جمعی ذکر اولنان قیونلر معناسنه یقال هی غنم مغال الممغل میم اولک ضمی وثانینک سکونی
وغینک کسریله ابوعمرو روایتی اوزره شول عورت درکه اوغلانی ممه‌دن کسمدن
حامل قله ونهریل طوغره المغل میمک فتحی وغینک سکونیله برکمسنه‌یه طولشوب دل اوزتمق
یقال مغل فلان عند فلان یمغل مغلا من الباب الثالث اذا وقع فيه المغالة میمک فتحیله صفة

مزبوره

مقل

مزبوره اوزره اولماق یقال انه لصاحب مغالة المقل میمک ضمی وقافک سکونیله
دوم دیکله معروف اغاجک یمشیدر اودویه قبیلندن در وبعضیلر دوم خرمای
هندی اغاجی در دیشلر المقلة میمک ضمی وقافک سکونیله شول کوزده اولن یاغدر
که کوزک آقی ایله قراسن جمع ایدر واما ابن مسعود حدیثنده واقع مقله که موضع سجده‌
دن مسح حصا ایتمک حقنده بیورلمش در حرة وترکها خیر من مائة ناقة لمقلة ای من مائة
ناقة یختارها الرجل علی عینه ونظر کما یرید یعنی کوررکوزن دن خیرلو اولسه اول
ناقه‌لر المقل میمک فتحی وقافک سکونیله نظر ایتمک در ابوعبید روایتی اوزره یقال
ما مقلته عینی منذ الیوم ومقلته نظرت الیه بمقلتی معناسنه در ابوعمرو روایتی اوزره
ومقل طالدرمق معناسنه‌ده کلور وفی الحدیث اذا وقع الذباب فی الطعام
فامقلوه فان فی احد جناحیه سما وفی الآخر شفاء وانه یقدم السم ویؤخر الشفاء
المقلة میمک فتحی وقافک سکونیله شول اوفاق طاشدر که صو اولسد رملوا ولدقده
اول طاشی برکاسه‌یه قورلر صو اول طاشی اورتجک مقداری قورلر تاکه صوا سیین
جماعتک بعضنه زیاده وبعضنه ناقص ویرلمیه وبولی بر یرده صو آز اولدیغی یرده
ایدرلر التماقل تانک فتحی وقافک ضمیله ایکی کسنه بری برن قولمه صویه باصه باتورماق
یقال للرجلین بهما تماقلان اذا تغاطا فی الماء المکول ضمیناله قیونک صویی آز اولماق
وسطنده قلیلا قلیلا جمع اولماق یقال مکلت البئر من الباب الاول اذا قل ماؤها واجتمع
فی وسطها المکلة میمک فتحی وکافک سکونی ومیمک ضمی دخی لغت درشول صویک اسمی درکه
قیونک دبنده آز آز جمع اولنور ایکنجی جلمکی زمانه‌دن یقال اعطنی مکلة رکیتک ای جمة رکیتک وجمة جمعک

مكل

ملل

فتحی ومیمك تشدیدیله جمع اولنسك جمله سی وركینه راء مهمله وتشدید یا ایله یقین اولن
قوبی معناسنه المكول میمك فتحی وكافك ضمی ومدیله صوبی آزلن آزن جمع اولن قوبلی
المكل ضمتینله جمعی كتاب ایله كتب كبی كذا فی القاموس الملل فتحتینله بر نسنه دن قلبه ثقیل
كلمكن قساوت چلمك الملة میمك ولامك تشدیدیله كذلك قساوت چلمك الملالة
میمك فتحیله بعناه تقول مللت الشئ املّه من الباب الرابع ومللت منه ایضا مللا وملالة
اذا سئمته الاستملال همزه نك وتانك كسریله كذلك قساوت معناسنه تقول استمللته اذا
سئمته ایضا الملّ میمك فتحی ولامك تشدیدیله قسا وتلوا اولن كسنه ومل ثوبی ابتدا اجتماعه
دخی دیرلر یقال مللت الثوب املّه من الباب الاول اذا خطته الخیاطة الاولی قبل الكف وكف
دیكیشك كنارن بركتمكه دیرلر نته كم كوملك دیكلمه ده مشاهده در ومل اتمكی یاخود اتی
پشورمك ایچون كوله كومكه دخی دیرلر یقال مللت الخبز ملا ومل سرعت ایله كچوب كتمكه
دخی دیرلر یقال مل فلان یمل اذا اخترق مسرعا الملول میمك فتحی ولامك ضمی وتشدیدیله
مدیله بعناه ذو ملة میمك فتحیله بعناه ایضا یقال رجل مل وملول وذو ملة الملولة
میمك فتحی ولامك ضمی ومدیله مؤنثی یقال امراة ملولة الاملال همزه نك كسریله قساوت
ویرمك یقال امله واملّ علیه اذا اسامه ویقال ادلّ فاملّ یعنی نازلنوب ایله قساوت
ویردی واملال كتابت ایتمك معناسنه ده كلور املا كبی یقال امللت علیه الكتاب
الامتلال همزه نك وتانك كسریله كذلك اتمكی كوله كومك تقول امتللتها اذا عملتها فی الملة
الملیل میمك فتحی ولامك كسری ومدیله كوله كومل اتمك یاخود ات المملول میمك فتحی ولامك
ضمی ومدیله بعناه یقال اطعمنا خبز ملة واطعمنا خبزة ملیلا ولا تقل اطعمنا ملة الملة میمك فتحیله

اسی

اسی كوله دیرلر بو سببدن اطعمنا ملة صحیح اولماز وابو عبیده ایتدی ملة اتمك كومدكلری
چقوررك اسمی در الملیلة میمك فتحی ولامك كسری ومدیله شول حرارت دركه انسان
انسان انی كندوده مشاهده ایدر كه اول كمكلره تأثیر ایدن مرض حمی در الملال میمك ضمی
ولامك تخفیفیله بعناها یقال به ملیلة وملال ایضا التململ علی وزن التزلزل خسته اضطرابدن
دوشك اوزرنده حركت ایتمك الململ فتحتینله ولام اولك ضمی وتشدیدیله بعناه یقال
هو یتململ علی فراشه ویتملل اذا لم یستقر من الوجع كانه علی ملة ملل فتحتینله بر موضعك اسمی در
الملل میم اولك ضمی وثانینك فتحیله اشلك اولن یول یقال طریق مملّ ای لحب مسلوك الملة
میمك كسریله دینه وشریعته اطلاق اولنور المملول میم اولك ضمی وثانینك ضمی ومدیله میل
كه انوكله سورمه چكرلر المال معروف در المویل میمك ضمی وواوك فتحیله تصغیری وعامة

مول

مویّل دیرلر یانك كسری وتشدیدیله ومال كاه اولور كثیر المال دخی اطلاق اولنور
یقال رجل مال ای كثیر المال المول میمك فتحی وواوك سكونیله مال صاحبی اولماق
المؤول ضمتینله بعناه یقال مال الرجل یمول ویمال مولا ومؤولا من الباب الاول
والرابع اذا صار ذا مال التمول فتحتینله وواوك ضمی وتشدیدیله كذلك مال صاحبی
اولماق التمویل علی وزن التكریم مال صاحبی قلماق یقال موله غیره المول میمك ضمی ومدیله
اورمجك عنكبوت معناسنه المولة وزن مذبور اوزره واحدی جوهری ایتدی
بعض قوم لفظ مول ذكر اولنان اوزره اورمجك معناسنه دردیو بعض اشعار انشاد
ایلدی لكن معتمد علیه كمسنه دن ایشدلمش در دیدی المهل فتحتینله بر نسنه یه آهسته

مهل

طوتماق الامهال همزه نك كسریله مهلت ویرمك التمهیل علی وزن التكریم بعناه ایضا یقال

امهله و مهله تمهيلا اذا انظره **المهلة** میمک ضمی و هانک سکونیله اسم در معنای مذکورده

الاستمهال همزه نک و تانک کسریله مهلت طلب ایتمک الاستنظار معناسنه **التمهل** فتحتیله و هانک

ضمی و تشدیدیله برنسنه ده تاخیر اوزره اولماق یقال تمهل فی امره اذا اتأد **الامهلال** همزه نک

و میمک کسری ایله طورمق یقال امهل امهلالا اذا اعتدل وانتصب وامهلال سکوننه و فتوره دخی

دیرلر **مهلا** میمک فتحی و هانک سکونی و آخرنک نصبیله برکلمه درکه امهل معناسنه دلالت ایچون

ایراد ایدر مذکر و مؤنثه و واحده و تثنیه یه وجمعه اطلاق اولنور حالا که کند ولفظ واحد درمنه قولهم

مهلا یا رجل فاذا قیل لک مهلا قلت لا مهل والله ولا تقل لا مهلا والله وتقول ما مهل والله

بمغنیة عنک شیئا بو ذکر اولنان جوهری کلامی در لکن ظاهری بودرکه مهلا سائر مصادر

محذوفة الافعال کبی در معنای انشایه دلالت ایدن فعل مقدر در لفظ مهلا دکلدر **المهل**

میمک ضمی و هانک سکونیله اریمش باقر نحاس مذاب معناسنه وابو عمرو ابتدی مهل جراحتدن

ایرکه و صاری صویه دخی دیرلر و فی حدیث ابی بکر رضی الله عنه ادفنونی فی ثوبی هذین فانما

هما للمهل والتراب **المیل** میمک فتحی و یانک سکونیله برنسنه یه توجه ایتمک **المیلان** فتحتیله بمعناه

الممال میم اولک ضمیله **الممیال** میم اولک فتحی و ثانینک کسری و مدیله بمعناه یقال مال الشیء یمیل میلا

و میلانا و ممالا و ممیلا مثل معاب و معیب فی الاسم والمصدر و میل حقدن عدول ایتمکه دخی

دیرلر یقال مال عن الحق و جور ایتمکه دخی دیرلر یقال مال علیه فی الظلم **الامالة** همزه نک کسریله

میل ایتدرمک یعنی اکمک یقال امال الشیء فمال **المیل** فتحتیله خلقتده اکری اولمق **الامیل** همزه نک و

یانک فتحیله اموزی اکری اولن کمسنه معنای مذکوردن مأخوذدر یقال رجل امیل العاتق ای فی عنقه

میل و امیل شول کمسنه یه دخی دیرلرکه اکر اوزرنده طوغری اوتوره میه **المیلاء** میمک فتحی و یانک سکونی والفک

مدیله

میل

مدیله شول بیوک قوم یعنی درکه بری برینه یاپشمش اوله و بوداقلری چوق اولن اغاج

دخی دیرلر **التمایل** تانک فتحی و یانک ضمیله یورکن اول جانبه بو جانبه اکلمک یقال تمایل

فی مشیته تمایلا **الاستمالة** همزه نک و تانک کسریله بر کمسنه نک قلبن کندوکه میل ایتدرمک یقال

استماله واستمال بقلبه **التمییل** علی وزن التکریم ایکی نسنه نک اراسنده متردد اولوب

برن ترجیح ایتمک **المیل** میمک کسری و مدیله کوز ادیمی اولن یعنی منتهی مد البصر معناسنه و میل سرمه

چکجک آلته و جراحت یوقلایجق آلته و یولده علامت ایچون یاپدقلری بنایه دخی دیرلر و میل

بر فرسخک اوچ بخشنده بر بخشنه دخی دیرلر و فرسخ اون ایکی بیک آدم در و هر آدم اوچ قدم

در پس هر فرسخ اوتوز التی بیک قدم و بر میل دورت بیک آدم یا خود اون ایکی بیک قدم اولور

نال

فصل النون الالف والنون **النألان** فتحتیله باشن قالدروب یورمک شول کمسنه کبی که ارقه سنده یوک وار ایکن سکرتسه باشن قالدرر

فصل الالف والنون

النؤول نونک فتحی و همزه نک ضمی

و مدیله صنعت مذبوره اوزره یورین کمسنه یقال نؤول وضع نؤول اذا فعلت ذلک **النبل**

نبل

نونک فتحی و بانک سکونیله عرب طائفه سنک اوقلری سهام عربیه معناسنه و بو مؤنث سماعی در

و جمع در لکن کندو لفظندن واحدی یوقدر **النبال** نونک کسریله ذکر اولنان اوقلر معناسنه

الانبال همزه نک فتحیله کذلک جمع در پس نبلی گاه اولور که بو ذکر اولنان صیغه لر اوزره جمع

قلورلر پس مذکور جمع اسمه ده و نبل اوق ایله اتماغه دیرلر یقال نبلت فلانا انبله نبلا من الباب

الاول اذا رمیته بالنبل نبل فوذوده نک مصلحتن تدارک ایتمکه دخی دیرلر تقول نبلت الابل اذا قمت

بمصلحتها و دوه یی محکم سورمکه دخی دیرلر تقول نبلت الابل اذا سقتها سوقا شدیدا **النبال**

نونک فتحی و بانک تشدیدیله ذکر اولنان اوقلر صاحبی **النابل** بانک کسریله اوق اتیجی کمسنه لکن قیاس

بو ایدی که اوق اشلینه نبّال دیرلر ایدی تشدید باایله ونابل برابشده ماهر اولنه دخی
دخی دیرلر یقال فلان نابل وابن نابل ای حاذق النبالة نونک کسریله اوقجیلق صنعتی
الانتبال همزه نک وتانک کسریله متنبه اولمق یقال ما انتبل نبله الا باخرة ای ما انتبه له و
ما بالی به ویعقوب ایدی بو بنده دورت لغت دخی واردر که انلر نبله در نونک ضمی وبانک
سکونیله ونبالة درکوزکر نونک ضمیله ونباله ونبالة در نونلرک فتحی وبالرک تخفیفیله النبلة
نونک ضمی وبانک سکونیله عطیه معناسنه در النبل نونک ضمی وبانک سکونیله فضل معناسنه در النبالة
نونک فتحی وبانک تخفیفیله کذلک فضل معناسنه در یقال نبل نبالة من الباب الخامس النبیل نونک
فتحی وبانک کسری ومدیله فضل ایله متصف اولان کمسنه النبل فتحتینله جمعی فاضل لر معناسنه کریم ایله
کرم کبی بو ذکر اولنان جوهری تقریر در وسائر کتب ده کریمک جمعی کرم کلمه سنه تعرض اولنمامشدر
نعم قاموس ده نبل فتحتینله جمع کلمه سنه تعرض ایتمشدر لکن نبیلک جمعی اولماسنه تصریح ایتمامشدر
وبو محتملدر که کرم مصدردن منقول اولمق ایله واحده وجماعته اطلاق اولنه کریمک جمعی
اولدوغی حیثیتدن دکلدر ونبل کبار معناسنه دخی کلور ونبل صغاره دخی اطلاق اولنور
اضداددن در النبل نونک ضمی وبانک فتحیله استنجا طاشلری وفی الحدیث اتقوا الملاعن
واعدوا النبل ومحدثلر نبل روایت قلورلر فتحتینله وملاعن یول اورته سی وقونق یرلری
دیمک اولور وبعضیلر ایدی استنجا طاسلرینه نبل دیدکلری صغیرا ولدقلرینه بناءدر
المنابلة میمک ضمی وبانک فتحیله اوق آتشماق نقول نابلته فنبلته اذا کنت اجود نبلا منه یعنی
باب مغالبه دن بو وجه اوزره کلور وگاه بو نبل ده دخی ایراد اولنور یعنی معنای فضل دن
مغالبه مراد اولنه بو وجه اوزره دیرلر الاستنبال همزه نک وتانک کسریله اوق طلب ایتمک

النبل

التنبیل علی وزن التکریم اوق ویرمک تقول استنبلنی فنبلته ای ناولته نبلا وتنبیل
استنجا طاشلری ویرمکه دخی دیرلر یقال نبّلنی حجارة الاستنجاء ای اعطنیها وتنبیل شیئا فشیئا
طعام ویرمکه دخی دیرلر تقول نبلت فلانا بطعام اذا اناولته شیئا بعد شیئ المتنبل میمک
ضمی وبانک کسری وتشدیدیله اوق کوترن کمسنه تقول هذا رجل متنبل نبله التنبل فتحتینله
وبانک ضمی وتشدیدیله فضل ایچون تکلف چکمک وتنبّل برنسنه نک افضلنی الماغه یعنی احسنی
وافضلنی اخذ ایتمکه دخی دیرلر یقال تنبّل ای اخذ الانبل فالانبل وتنبل دوه اولمکه دخی دیرلر
یقال تنبّل البعیر اذا مات وابن الاعرابی ایدی تنبل بعیرک غیریده دخی استعمال اولنور
النبیل نونک فتحی وبانک کسری ومدیله جیفه معناسنه التنبال تانک کسری ونونک سکونیله
قصه صغیر معناسنه الاستنتال همزه نک وتانک کسریله صعده سائر اصحابدن تقدم ایتمک
یقال استنتل من الصف اذا تقدم اصحابه واستنتال برنسنه یه حاضر لنماغه دخی دیرلر
یقال استنتل للامر اذا استعدله النتل نونک فتحی وتانک سکونیله برنسنه یی ایلرو چکمک
ونتل کذلک سئول دوه قوشی یومرده سی درکه ایچنه صو طولدروب بریه ده کوچرلر وقت
حاجت ده چقروب استعمال ایتمک ایچون النتل فتحتینله کذلک ذکر اولنان دوه قوشی یمرده سی
ناتل تانک فتحیله عرب طائفه سندن برکمسنه نک اسمی در التناتل تاء اولک فتحی وتاء ثانینک
ضمیله اوت بری برینه صارلوب بعضی بعضندن اطول اولمق یقال تناتل النبت اذا
التف وصار بعضه اطول من بعض النثلة نونک فتحی وثاء مثلثه نک سکونیله واسع اولان
درع نثره کبی درع وزننا ومعنا النثل نونک فتحی وثانک سکونیله درعی کیمک کمسنه اکنندن
براغماق ونثل قیودن طراق چقارمغه دخی دیرلر تقول نثلت البئر نثلا ونثل قیودن

اوفلری چقارمغه دخی دیرلر تقول نثلت کنانتی اذا استخرجت ما فیها من النبل
ونبل اوقه دیرلر نته کم الآن مرور ایندی و نثل طغرجغه اولن آزغی چقارمغه دخی
دیرلر تقول نثلت ما فی الجراب من الزاد اذا نفضت ونفض سلکمکه دیرلر ابن السکیت
ایندی یقال نثل درعه اذا القاها عنه ولا یقال نثرها النثیلة نونک فتحی وثانک کسری
ومدیله قیودن چقارلن طپراق کبی دروزنا ومعنا الانثال همزه نک وثانک کسریله
قیودن طپراق چقارمق تقول انتثلتها اذا استخرجت ترابها النثل فتحتیله فازلمش
چقور تقول حفر تک نثک ای محفورة النثیل نونک فتحی وثانک کسری ومدیله طوار ترثی
روث معناسنه واحمر ایندی بر طرنوح صاحبی اولن طوارده نثل ونثیل دیرلر راث

نجل

معناسنه النجل نونک فتحی وجیمک سکونیله نسل معناسنه در ونجل ولد حاصل قلماغه
دخی دیرلر یقال نجله ابوه ای ولده ونجل بر نسنه یی آتمغه دخی دیرلر یقال الناقة
تنجل الحصی مناسمها نجلا ای ترمی به ومناسم دوه ایاقلری در ونجل کوندرا ایله
دورتب جراحتی توسیع ایتمکه دخی دیرلر یقال نجله اذا طعنه فاوسع شقه ونجل
قیونک دریسنی چقرا ایکن ابتدا ابجاقلری یارمغه دخی دیرلر نته کم فی زماننا معتاد
اولن بودر تقول نجلت الاهاب اذا شققته عن عرقوبیه ثم سلخته ونجل یر صولق
اولماغه دخی دیرلر یقال نجلت الارض اذا انزت اخضرت ونجل ایاغک معدمی ایله بر کسنه یی
اوروب یوالماغه دخی دیرلر تقول نجلت الرجل نجلة اذا ضربته بمقدم رجلک فدحرجته
یقال من نجل الناس نجلوه ای من شاترهم شاتروه ومشارة خصومت دیرلر ونجل بر نسنه یی
چقرمغه دخی دیرلر تقول نجلت الشیء اذا استخرجته ونجل یردن چقن صویه ده دیرلر الناجلین

جیمک

جیمک کسری ولامک فتحیله صیغهٔ تثنیه او زره وا لدین معناسنه در یقال لعن الله ناجلیه
بتخفیف الباء فی فتح الناجل جیمک کسریله آته والد معناسنه وناجل شول اته دخی
دیرلر که نسلی خوب اوله یقال فرس ناجل اذا کان کریم النجل الاستنجال همزه نک وتانک
کسریله یردن ظاهر اولن صو چوغلمق یقال استنجل الموضع اذا کثر به النجل ای الماء الظاهر
منه النجیل نونک فتحی وجیمک کسری ومدیله هرم دیدکلری اوت در متکسر اولنه دیرلر
وهرم راء مهمله نک سکونیله شوریرده بتن اوتلردن بر جنس اوت در النواجل
نونک فتحی وجیمک کسریله شول دوه لردر که نجیل اوتلرلر المنجل میمک کسری وجیمک
فتحیله شول آلت درکه انوک ایله نجیل کسلور واکا لسان ترکیده اورق دیرلر ومنجل
شول کوندره دخی دیرلر که یاره یی بیوک آچر یقال سنان منجل ای واسع الطعنة
الانجل همزه نک وجیمک فتحیله واسع معناسنه یقال الصحصحان الانجل ای واسع وصحصحان
صادین مهملتینک فتحیله وحائین مهملتین ایله دوز یر در الانجیل همزه نک کسری
وجیمک کسری ومدیله عیسا یه صلوات الله علیه نازل اولن کتاب تأنیثی وتذکیری
جائز در مؤنث قلن صحیفه دیلدی ومذکر قلن کتاب دیلدی النحل نونک فتحی وحانک

نحل

سکونیله بال اریسی مذکره ومؤنثه اطلاق اولنماسی جائز درمکرکه نحل یعسوب ونحل
ناحل دیه لر که بو حینده مذکره مخصوص اولور ویعسوب آری بکنه اطلاق اولندغی
کبی ارکک اریه دخی دیرلر النحلة وزن مزبور او زره واحدی ونحل بر کسنه یه بر
سوزی اسناد ایتمکدر حالا که آنی غیری کسنه سویلمشدر تقول نحلته القول انحله
نحلا اذا اضفت الیه قولا قاله غیره وادعیته علیه النحل نونک ضمی وحانک سکونیله مصدر در

بخشش ویرمک معناسنه تقول نحلته من العطیة انحله نحلا من الباب الثالث ونحل عورته
مهرین صفای خاطر ایله ویرمکه دخی دیرلر دعوا وطلب ایتمکسزن تقول نحلت المراة عن
طیب نفس مهرها من غیر مطالبة انحلها وبعضیلر ابتدی نحل عورته مهرنی بلا عوض ویرمکدر
النحلی نونک ضمی وحانک سکونی والفک قصریله عطیة معناسنه النحلة نونک کسری وحانک
سکونیله عورتک مهرن ویرکن تحدید وتبیین ایتمک یقال اعطاها مهرها نحلة ابو عمرو ایتدی
نحله صداقی یعنی مهری تسمیه وتعیین قلوب نحلها کذا وکذا دیمکدر ونحله دعوا یه دخی دیرلر
النحول ضمتیله آرقلق یقال نحل جسمه ینحل من الباب الثالث ویقال نحل نحولا ایضا من الباب
الرابع والفتح افصح الانحال همزه نک کسریله آرقلق یقال انحله الهم الناحل حانک کسریله آرق
اولن طوار یقال جمل ناحل ای مهزول النواحل نونک فتحی وحانک کسریله شول قلیجلردرکه
انوک کسکین یری اشنمش اوله کثرة استعمالدن الانتحال همزه نک وتانک کسریله بر کمسنه
آخرک شعرن یاخود قولن کندویه اضافت ایتمک یقال انتحل شعر فلان او قول غیره اذا ادعا
لنفسه وانتحال انتسابه دخی دیرلر یقال فلان ینتحل مذهب کذا وقبیلة کذا اذا انتسب
الیه النخل نونک فتحی وخاء معجمه نک سکونیله خرما اغاجی النخیل نونک فتحی وخانک کسری
ومدیله بمعناه النخلة نونک فتحی وخانک سکونیله واحدی ونخل اون الکه‌مک دخی دیرلر
تقول نخلت الدقیق اذا غربلته النخالة نونک ضمیله اوندن چقن فضلات که اونک
کبکی در المنخل میمک وخانک ضمیله الکه دیدکلری آلت که اونی الکلر میمک وعینک ضمیله
ضمیله کلن اسم آلتلرک بری در وحانک فتحیله دخی لغت در منصل کبی که منصل قلیج در
سیف معناسنه الانتخال همزه نک وتانک کسریله برنسنه نک افضلن اراموق التنخل فتحتیله
وخانک

وخانک ضمی وتشدیدیله برنسنه یی اختیار ایتمک وبو معامده صاحب صحاحک
انتخال استقصا کردن و کزیدن تنخل زیدن دیدوکی برقاج خطایی مشتمل
اولدیغی خفی دکلدر زیرا تنخلک معناسی در انتخالک معناسنه غلط ایتمشدر
وتنخلک معناسی کلمک جوهرینک وصاحب قاموسک وسائر اهل لغتک
نقلنه مخالف در ناخل الصدر خانک کسریله ناصح معناسنه در یقال رجل ناخل الصدر
ای ناصح بطن نخلة نونک فتحی وخانک سکونیله بر موضعک اسمی در مکه ایله طائف بیننده
المنخل میمک ضمی وخانک فتحی وتشدیدیله بر شاعرک اسمی در یقال لا افعله حتی یؤوب
المنخل کما یقال حتی یؤوب القارظ العنزی وایاب رجوع معناسنه در وقارظ سلیم
یبراغی دیوشیرندر دیرلر مذبور سلیم یبراغی دیوشیرمکه کتدکده نابدید اولوب حیاتی
ومماتی نامعلوم اولماغین حتی یؤوب القارظ العنزی دیدیلر ومنخل ده دخی حال
بو یله در المنخل میمک ضمی وخانک کسری ایله کذلک هذیل بنی قبیله سندن بر شاعرک اسمی
در که اول مالک بن عویمر در الندل نونک فتحی ودالک سکونیله برنسنه یی نقل ایتمک
وقابوب کتورمک اختلاس معناسنه یقال ندلت الشیء وندلت الدلو اذا اخرجتها
من البئر المندل میمک کسری ودالک فتحیله نقل ایدیجی وقابوب کوتریجی معناسنه
المندیل میمک کسری ونونک سکونی ودالک کسری ومدیله شول دورت کوشه لی
بزدرکه باشه اورترلر ودستماله دخی اطلاق اولنور التندل فتحتیله ودالک
ضمی وتشدیدیله مندیل استعمال ایتمک ومندیلک تفسیری الان مرور ایتدی التمدل
فتحتیله ودالک ضمیله بمعناه یقال تندلت بالمندیل وانکر الکسائی تمندلت یعنی کسائی

نحل

ندل

مندیلک میمی حروف اصلیه منزلهسنه تنزیل ایدوب تدحرج بابنه نقل ایتمکی انکار
ایتدی المندلی میمک و دالک فتحی و آخرنده یانک تشدیدیله شول عطیردرکه منده‌لهمنسوب
در و مندل هند شهرلرندن بر شهرک اسمی در البندلان نونک و دالک فتحیله شول نسنه درکه
اویخویه واریش کمسنه یه عارض اولور و آندن آغز بصاغله تعبیر اولنور و آکا کابوس
دخی دیرلر و دالک ضمی دخی لغت در النودلان نونک و دالک فتحیله ایکی ممه تویان معناسنه
المنودل میمک ضمی و نونک و دالک فتحیله شول بیر درکه زیاده مسن اولدغندن اعضاسی
دتره یه النودلة نونک فتحی و واوک سکونی و دالک فتحیله بر نسنه صلنق اولمق یقال
نودلت خصیاه اذا استرختا المنودل میمک ضمی و نونک فتحی و دالک کسریله صلنق اولن کمسنه
یقال مشی الرجل منودلا اذا مشی مسترخیا الاندیال همزه نک و دالک کسریله برکمسنه نک
قارنی اسهال اولمق یقال اندال بطن الانسان والدابة اذا سال و جوهرینک
بو کلمه یی ایرادنده کلام وار در زیرا اسائر تصرفاتنده واو دالدن مقدم ایکن
بونده مؤخر اولشدر بس بونک محلی دول ایدی ننته کم صاحب قاموس اشارت

ندل

ایتمشدر الندالة نونک فتحیله و ذال معجمه ایله دناءت معناسنه در یقال ندل من الباب
الی ص اذا سفل الندل نونک فتحی و ذالک سکونیله دنی اولن کمسنه الندیل نونک
فتحی و ذالک کسری و مدیله بمعناه یقال ندل فهو ندل و ندیل ای خسیس النزل فتحتیله

نزل

شول نسنه درکه بر منزله قونن کمسنه ایچون احضار اولنور الانزال همزه نک فتحیله
جمعی نزل لر معناسنه و نزل ریع معناسنه دخی کلور که ریع زیاده لو و فائده لو اولمق
معناسنه در و نزل قوم بری بری اوزرینه قونغه دخی دیرلر قال الله تعالی جنات

الفردوس

الفردوس نزلا و یقال ما وجدنا عندکم نزلا النزل فتحتیله کذلک زیاده لک معناسنه
در یقال طعام کثیر النزل والنزل النزالة نونک فتحیله یغی یغور یر برک اولماغن یره
نغوذ ایتمیوب روان اولمق النزل نونک فتحی و زانک کسریله یغی یغوری ایچمین یر
یقال ارض نزلة و مکان نزل اذا کان بین النزالة و یقال نزل الطان من الباب الرابع
و نزل صحیح اولن خطه دخی دیرلر یقال خط نزل ای مجتمع النزلات نونک فتحی و زانک کسریله
منازل معناسنه در ابن الاعرابی روایتی اوزره یقال وجدت القوم علی نزلاتهم لاتهم
ای منازلهم و فرا ایتدی نزلات استقامة حال معناسنه در یقال الناس علی نزلاتهم
ای علی استقاماتهم المنزل میمک فتحی و زانک کسریله قونغ یری که صحرا لرده فالرقونر
واوه دخی منزل دیرلر المنزلة علی الوزن المذبور بمعناه و منزله مرتبه معناسنه
دخی کلور و بو معنایه اولن منزله جمع اولنماز اکرچه ترجمه نجا رصاحبی کلمه سنه اشارة
ایتمشدر الاستنزال همزه نک و تانک کسریله برکمسنه مرتبه سندن دوشمک یقال استنزل
فلان علی البناء للمجهول اذا حط عن مرتبته و استنزال انزال معناسنه دخی کلور
یقال استنزلت فلانا و انزلته المنزل میمک ضمی و زانک فتحیله انزال معناسنه در تقول
انزلنی منزلا مبارکا المنزل میمک و زانک فتحیله نزول و حلول معناسنه در تقول نزلت
نزولا و منزلا الانزال اندرمک یقال انزله غیره و انزال نزالدن دخی کلور
نونک ضمیله ماء رجل معناسنه ننته کم کلور یقال انزل اذا اخرج النزالة التنزیل
علی وزن التکریم بمعناه یقال نزله تنزیلا و تنزیل ترتیبه دخی دیرلر نزال نونک
فتحی و لامک کسر اوزره بناسیله انزل معناسنه منازله دن معدول در و منازله دن

معدول اولدیغی ایچون مؤنث اعتبار اولنور النزال نونك كسريله محل حرب ده ایكی
عسكر قوناق النزل فتحتيله وزانك ضمی وتشديديله تفريح ايله اينمك النازلة شدائد
دهردن بر نسنه كه خلقه نازل اولور النزالة نونك ضميله منی ماء رجل معناسنه النزول
ضمتيله اينمك ومنايه قونمغه دخی ديرلر ويقال نزل القوم اذا اتوا منی النزلة نونك
فتحی وزانك سكونيله زكام كبی بر مرض دركه باشدن اينر يقال به نزلة ويقال نزل فلان
على البنا للمجهول ونزلة كاه اولور مرة معناسنه ده كلور قال الله تعالى ولقد رآه نزلة اخرى

نسل

قالوا مرة اخرى النزيل نونك فتحی وزانك كسری ومديله قونق ضيف معناسنه النسل
نونك فتحی وسينك سكونيله ولد معناسنه در ونسل مصدر معناسنه دخی كلور يقال نسلت
الناقة بولد كثير تنسل من الباب الاول ونسل قوش يلكن براقمغه وقوشنك يلكی دوشمكه
دخی ديرلر يقال نسل الطائر ريشه ينسل وينسل من الباب الاول والثانی ونسل ريش الطائر
يتعدی ولا يتعدی ونسل بر كسنه دن گيكيليسی دوشمكه دخی ديرلر يقال نسل الثوب عن
الرجل اذا سقط ونسل سرعت ايتمكه دخی ديرلر يقال نسل فی العدو ينسل نسلا اذا اسرع
قال الله تعالى الى ربهم ينسلون النسلان فتحتيله كذلك سرعت ايتمك التناسل تانك فتحی
وسينك ضميله بعضی بعضندن طوغمق يقال تناسلوا اذا ولد بعضهم من بعض النسولة نونك
فتحی وسينك ضمی ومديله شول طوار دركه نسل ايچون اليقونلمش اوله النسل فتحتيله شول
سود دركه ممه دن كندی چقه صاغمقسزين النسيل نونك فتحی وسينك كسريله ومديله شول
بال دركه چرب مومدن كندی آيريله النسال نونك ضمی وسينك تخفيفيله قوشدن دوشن
يلك ودوه دن دوشن تويه دخی ديرلر وبونلردن ماعدا بر نه كه وار ايسه الانسال

همزه نك

همزه نك كسريله قوش يلكن براقمق وقوشنك يلكی دوشمك يقال انسل الطائر ريشه وانسل
ريش الطائر يتعدی ولا يتعدی الناشلة شينك كسريله قليل اللحم اولن اوبلق يقال فخذ ناشلة

نشل

النشيل نونك فتحی وشينك كسری ومديله شول اتدر كه بيشه النشل نونك فتحی وشينك
سكونيله اتی چولمكدن چقارمق الانتشال همزه نك وتانك كسريله بمعناه يقال نشلت اللحم عن
القدر انشله من الباب الاول وانتشلته اذا انتزعته منها المنشل ميمك كسری وشينك فتحيله
باشی كشی و يدكلی دمور كه انونكله چولمكدن ات چقاررلر المنشال ميمك كذلك كسريله بمعناه المنشلة
ميمك وشينك فتحيله صرچه برموق ده يوزك طوردوغی ير موضع خاتم معناسنه نته كم حديث شريف

نصل

ده واقع اولمشدر النصل نونك فتحی وصادك سكونيله نامی كركدر قلج نامليسی كرك بچق ناملیسی
كرك اوق تمرنی كرك كوندر دموری اولسون النصال نونك كسريله جمعی ونصول ضمتيله كذلك
جمعی على ما يجی المنصل ميمك وصادك ضميله قلج سيف معناسنه المنصل ميمك ضمی وصادك فتحيله بمعناه
النصول ضمتيله طوارك طرنغی يرندن چقماق يقال نصل الحافر اذا خرج من موضعه ونصول
فلك بو باسی چقماغه دخی ديرلر يقال نصل الشیء ينصل نصولا اذا زال عنه الخضاب يقال
لحية ناصل ونصول وتنصول تمرن اوقدن چقماغه دخی ديرلر يقال نصل السهم اذا خرج
منه النصل ومنه قولهم رماه با فوق ناصل وافوق شول اوقه ديرلر كه كوزی اوفاتمش
اوله ونصول اوقك تمرنی بر يارهٔ صيلنوب چقماغه دخی ديرلر وبو اضداددن اولور
كذا قال الجوهری وغيره ناصل ونصول انصلك دخی جمعی كلور التنصيل على وزن التكريم اوقك
تمرنن چقارمق تقول نصلت السهم تنصيلا اذا نزعت نصله وجه تأمل بودر كه اوقك تمرنی
اوق ده ثابت اولماق كرك ايدی تا تمام صدينه ظاهر اولايدی خصوصا جائزدر كه تمرن غيری

نسنه ده ثابت اولمق سهمدن عاد نا خروجی مستلزم اولدغنه بناء تنصل دنمش اوله نصله
و بو عربلرک قردت البعیر و قذیت العین دیدکلری کبی اولور ازاله قلوب کزدن چرکی چیقرمق
معناسنه و تنصیل اوقه تمرن کچورمکه دخی دیرلر پس بو اضداددن اولور **الانصال** همزه نک
کسریله کوندرک دمورن چقارمغه دیرلر تقول انصلت الرمح اذا انزعت نصله **منصل الاسنة** میمک
ضمی و نونک سکونی و صادک کسریله شهر رجبک اسمیدر اندە کوندرک دمورلرن چیقروب تأخیر
ایتدکلرینه بناء منصل الاسنة دیرلر **منصل الال** دخی کذلک رجب آینه اطلاق اولنور و آلک لامک تشدیدیله
دموری یقی اولن حربه یه دیرلر **النصیل** نونک فتحی و صادک کسری و مدیله بیون ایله باش اراسنده
اولن بر موضعک اسمیدر که چکه التنده در **التنصل** فتحتیله و صادک ضمی و تشدیدیله کناهدن
بری اولمق یقال تنصل فلان من ذنبه اذا تبرأ و تنصل استخراج معناسنه دخی کلور **الاستنصال**
همزه نک و تانک کسریله کذلک استخراج معناسنه در یقال تنصلت الشیء و استنصلته اذا استخرجته
و استنصال اسقاط معناسنه دخی کلور یقال استنصل الهیف السفا اذا اسقطته و هیف
شول روزکاردر که اسسی اسرا کا بناء نباتاتی قورتمق ایله معروفدر و سفا سینک مهمله
ایله و فا ایله بهمی دیمکله معروف اوتک دیکنیدر و بو مقامده صاحب صراح سفایی طراق
معناسنه حمل ایدوب استنصل الهیف السفا کلامن تغییرده افکند باد کرم خاک را دیمشدر
غلطدر و بزم کلاممز تأیید ایدر صاحب قاموسک اسقط البهمی سفاها دیدوکی **المناضلة**

نضل

میمک ضمی و ضاد معجمه نک فتحیله اتشماق یقال ناضله اذا راماه و مناضله بر کمسنه جانبندن عذر
بیان ایدوب دفع محذور ایتمکه دخی دیرلر یقال یناضل عن فلان اذا تکلم عنه بعذره و دفع
النضل نونک فتحی و ضادک سکونیله آتمق و آتمقده غلبه ایتمک فتحی باب مغالبه دن بنا اولنه

یقال

یقال ناضلت فلانا فنضلته اذا غلبته **الانتضال** همزه نک و تانک کسریله اتشماق **النضا**
التناضل تانک فتحی و ضادک ضمیله بمعناه یقال انتضل القوم و تناضلوا اذا رموا للسبق و منه قیل
انتضلوا بالکلام و الاشعار یعنی کلمات ده و شعرده مباحثه ایتدیلر و انتضال دوه اللرین ایراق
یوریمک و انتضال اختیار معناسنه ده کلور تقول انتضلت رجلا من القوم و انتضلت سهما
من الکنانة اذا اخترت و کنانه اوق قودقلری ظرفه دیرلر **نضلة** نونک فتحی و ضادک سکونیله
بر رجلک اسمیدر و هاشم بن عبد منافه ابا نضله دیرلردی **الناطل** طانک کسریله بلا همز بر کوزه نک

نطل

اسمیدر که انونکله خمر اولچرلر **النیاطل** نونک فتحی و طانک کسریله جمعی **النیطل** علی وزن حیدر قوغه
دلو معناسنه و نیطل آفته دخی دیرلر داهیه معناسنه **النطول** نونک فتحی و طانک ضمی و مدیله
دوا ایچون ادویه ایله قینامش صو **النطل** نونک فتحی و طانک سکونیله ادویه ایله قینمش
صویی خسته نک باشنه آز آز دوکمک یقال نطلت رأس العلیل بالنطول اذا جعلت الماء المطبوخ
بالادویة فی کوز ثم تصببه علی رأسه قلیلا قلیلا **النعل** نونک فتحی و عینک سکونیله عربلرک پشماق

نعل

یربنه کیدکلری نسنه که اکا حذاء دخی دیرلر حاء مهمله نک کسریله و نعل مؤنث سماعیدر
النعیلة نونک ضمی و عینک فتحیله نعلک تصغیریدر و نعل شول برک یره دخی دیرلر که
طاشلری برق اولوردر نسنه بتورمز و نعل السیف قلچ دیبلکنه دیرلر کرک دمور
دن اولسون کرک کوموشدن اولسون و نعل شول سکیره دخی دیرلر یایی دوچنه
صرارلر **النعل** فتحتیله نعل کیمک تقول نعلت من الباب الرابع **الانتعال** همزه نک و تانک
کسریله کذلک نعل کیمک تقول انتعلت اذا احتذیت **الناعل** عینک کسریله نعل کین کمسنه
الناعلة کذلک عینک کسریله مؤنثی و فی المثل اطری فانک ناعلة یعنی ندکلو نازایدرسکر

ایله که نغل کبی بس وبیان حمارینه دخی ناغل دیرلر طرنقی برکی اولدیغیچون الانغال
همزه نک کسریله نغل ایتمک تقول انغلت حتی ودابتی ولا یقال نغلت وانغال آتک بللی نهایت
بولدیغی یرده طرنغی اوزرنده اولن خللر آق اولماغه دخی دیرلرکه مدوّر اولور یقال
فرس منغل یدکذا ورجل کذا وجمع طرنقی اوزرنده اولن قللردن تجاوز ایدوب بلکک
بر مقداری آق اولوب مدوّر اولسه اکا انغال دیمزلر تحذیم دیرلر المنغلة میمک
ضمی وعینک فتحی ومابینده نونک سکونیله شول خرما فدانیدرکه انه سندن کوکی ایله
توبر لمش اوله النغثل وزن مذبور اوزره بر کمسنه نک اسمیدرکه مُتَغّلی اوزون
ایدی وحضرت عثمان رضی اعداسی دخل وتعیب ایتدکلرنده محاسنی اوزون اولمغله
ذکر اولنان رجله تشبیه ایدرلردی النغلة [النغثلة نسخه] علی وزن الدحرجة یایرلر یورینشی در
نغثله کبی در وزنا ومعنی النغل نونک وغین معجمه نک فتحیله دری فاسد اولمق یقال
نغل الادیم من الباب الرابع اذا فسد ونغل قلب کبی طوغمه دخی دیرلر یقال
نغلة قلبه علی ای ضغن ونبت بیرماز اولماغه دخی دیرلر یقال نغلت نیاتهم ای فسدت
وجراحته اولن فساده دخی دیرلر یقال بری الجرح وفیه شیء من نغل ای فساد
ونغل خلقک ارالسنی غمه ایله افساد ایتمکه دخی دیرلر النغل نونک فتحی وغینک کسریله
فاسد اولان دری ومنه قولهم فلان نغل اذا کان فاسد النسب وعامه نغل
دیرلر سکون غین ایله النفل نونک فتحی وفانک سکونیله شول عطیه درکه لاعن وجوب
اوله النافلة فانک کسریله بمعناه ومنه نافلة الصلوة ونافله ولدبکر ولدینه دخی دیرلر
الانتفال همزه نک وتانک کسریله بر نسنه دن صبرلوب قورتلماق یقال انتفل من الشیء

اذا انتفی

اذا انتفی منه وتنصّل کانه ابدال منه بو ذکر اولنان جوهری کلامیدر
وانتفال انفلات دن قلب مکان اولمق احتمالی دخی بعید دکلدرکه انفلات
بر نسنه دن خلاص بولماسنه دیرلر ننته کم باب تا ده مرور ایتمشدر النفل
فتحیله غنیمت مالی الانفال همزه نک فتحیله جمعی غنیمت مالاری معناسنه ونفل بیان
قسلکانی دیدکلری اوته دخی دیرلر التنفیل علی وزن التکریم غنیمت مالی ویرمک
تقول نفّلتک تنفیلا ای اعطیتک نفلا التنفّل فتحتیله وفانک ضمی وتشدیدیله بر
نسنه یی لاعن وجوب ایلمک النغل نونک ضمی وفانک فتحیله بخُرَدن صکره اولن
اوبج کیجه در وعزر غینک ضمی ورانک فتحیله آیک ابتداسنده اولن اوج کیجه در
النوفل علی وزن حیدر بحر دریا معناسنه ونوفل کثیر العطا اولن کمسنه یه دخی
دیرلر ونوفل بر رجلک دخی اسمیدر النوفلة نونک وفانک فتحی وواوک سکونیله
طوزلوح معناسنه النقل نونک فتحی وقافک سکونیله بر نسنه یی بر موضعدن
بر موضعه ایلتمک ونقل اسکی ایچ اَدِکَه واسکی نعله دخی دیرلرکه یماغش اوله
النقل نونک کسری وقافک سکونیله بمعناه یقال جاء فی نقلین له النقال نونک
کسریله جمعی اسکی ایچ ادیکلر معناسنه المنقل میمک وقافک فتحیله ونونک سکونیله کذلک
اسکی ایچ ادیکلر معناسنه در وفی حدیث ابن مسعود مامن مصلّی لا حراء افضل
من اشد مکانا فی بیتها ظلمة الا امراءة قد یئست من البعولة فهی فی منقلیها ابو عبید
ایتدی اکثر روایت حدیث ده وشعرده فتح میم اوزره منقل اوله کسردن غیری
بنم قتمده جائز اولمازدی زیرا ادیکه آلت نقل دروبنقل طاغده اولن

نغثل

نغل

نغل

نقل

یوله دخی دیرلر المنقلة میمک و قافک فتحیله سفر قوناقلرندن بر قوناق در حله معناسنه النقل نونک ضمی و قافک سکونیله شول نسنه در شراب اوزره حرة طریقیله اکل اولنور النقلة نونک ضمی و قافک سکونیله بر موضعدن انتقال ایتمک معناسنده اسم در النقل فتحتینله شول بکلکدرکه براوقدن نقل اولنوب آخر اوقه وضع اولنور ونقل کذلک شول طاشلردرکه اغجلو یرده اوله وابن السکیت ایتدی نقل شول طاشلردرکه کثرتده و بیاضده لقده نهرلر مثالنده اوله ونقل بر مرضدرکه دوه نک اباغنه عارض اولدقده اباغنک دریسی پارهلرونقل بر نسنه یی یمایوب ایتمکه دخی دیرلر یقال نقلت ثوبی نقلا اذا رقعته ونقل دوه یی صویه ایلتمکه ده دیرلر النقل نونک فتحی و قافک کسریله شول یابردرکه انده ذکر اولنان طاشلر اوله یقال هذا مکان نقل ونقل شول کسنه یه دخی دیرلرکه حاضر جواب اوله المناقلة میمک ضمی و قافک فتحیله خبرلشمک تقول ناقلت فلانا الحدیث اذا حدثته وحدثک ومناقله آتک طاشلی یرده خوب یوریمسی برحیثیتله که الن وایاغن طاشه اولمیه یره وضع ایده النقیل نونک فتحی و قافک کسری ومدیله یول طریق معناسنه و بر طریقه دیرلر ونقیل بر کونه سایه دخی دیرلرکه اول سایرده مداومت اوله النقیلة نونک فتحی و قافک کسری ومدیله کذلک غریبه اولن عورت یقال هو ابن نقیلة ابن السکیت ایتدی نقیله شول درکله پاره سیدرکه انوکله دوه نک خفی مرمت اولنور یاخود آیج قابی مرمت اولنور النقایل نونک فتحی و یانک کسریله جمعی ذکر اولنان دری پارهلری معناسنه الانقال همزه نک کسریله مرمت واصلاح ایتمک تقول انقلت خفی اذا اصلحته

التنقیل

التنقیل علی وزن التکریم بمعناه یقال نقل منقلة وتنقیل چوق نقل ایتمکه دخی دیرلر یقال نقله تنقیلا اذا اکثر نقله التنقل فتحتینله و قافک ضمی وتشدیدیله دونمک تحول معناسنه المنقلة میمک ضمی و قافک کسری وتشدیدیله شول باش یاریغی درکه کمکی نقل ایده یعنی اندن خرده کمکلر ظاهر اوله النقال نونک کسریله دوه نهلی وعللی کندی ایچمک در غیری کمسنه سوق ایتمکسزن و نهل دوه نک اول مرتبه ده ایچدوکی صو و علل ایکنجی مرتبه ده ایچدوکی صودر المنقل میمک کسری و نونک سکونی و قافک فتحیله زیاده خوب حرکت ایدن آت الناقلة قافک کسریله خلایقدن شول جماعت درکه کوچ ایلی اوله مقیم اولمیه الانقلاء همزه نک و قافک کسری و الفک مدیله ولایت شامده بر جنس خرمانک اسمی در النقتلة نونک وتاء مثلثه نک فتحی ومابینده فانک سکونیله یابه فانک یوریسی برحیثیتله که یوریرکن طبراغی صاوره النکل نونک کسری و کافک سکونیله بقاغی قید معناسنه ونکل کذلک اویان دمورنه دخی دیرلر حدیدا للجام معناسنه وابو عبید ایتدی نکل رسالت طریقیله بر یابو کوندرلن کمسنه نک قوللندیغی لجامه دیرلر ونکل شول کمسنه یه دخی دیرلرکه شدیدا ولوب اعداسنه لجام مشابهسنده اوله ونکل بر کمسنه یی زبون ایدن بلایه دخی دیرلر یقال رماه الله بنکل ای بما ینکله ونکل کذلک شدید اولن کمسنه علی ما یجیء النکل فتحتینله نکل ده لغت در شبه ایله شبه کبی التنکیل علی وزن التکریم بر کمسنه یی عقوبت ایدوب خلقه ای عبرت ایتمک یقال نکل به تنکیلا اذا جعله نکالا وعبرة المنکل میمک و کافک فتحیله شول نسنه درکه انوکله خلقه عقوبت اولنور

نقثل

نکل

كرك قيا جنسى ولسون كرك دمور جنسى كرك غيرى سى اولسون نسخ صحاح ده ميمك فتحيله
وا فتح اولمشدر و قاموس ده ميمك فتحيله قيا معناسنه وكسريله مطلقا ما به العقوبت ديمشدر
النكول فتحتيله عدودن و يميندن قورقوب ابركلمك يقال نكل عن العدو و عن
اليمين ينكل من الباب الاول اذا جبن و ابو عبيد ايتدى نكل ده نكل ده لغت در باب
رابعدن و اصمعى بونى انكار ايتدى الناكل كافك كسريله قورقاق اولوب بى مجال
اولن كمسنه جبان ضعيف معناسنه النكل فتحتيله شول كمسنه دركه قوى و مجرب اوله
و نكل قوى و مجرب اولن اته دخى ديرلر و فى الحديث ان الله يحب النكل على النكل يعنى
الرجل القوى المجرب على الفرس القوى المجرب النمل نونك فتحى و ميمك سكونيله قريجه كه معروف

نمل

در النملة وزن مذبور او زره واحدى بر قريجه معناسنه و نمل شول خورده سيوجيلره
دخى ديرلر كه آز نشيش ايله بيدا اولور بعده   يايلور كه اكا اطبا ذباب ديرلر و مجوس
طائفه سى ايدر بو كمسنه نكاح او غلى همشيره سندن حاصل اولمش اولسه و اول كمسنه نمله او زرينه
خط چكسه صاحبى شفا بوله و نمله آنده اولن عيوب دن بيرى دركه اول آنك طرنغى
اياغنده توبلى نهايت بولدى يردن يوتلن بيره وارنجه يارق اولما قدر النملة نونك فتحى و ميمك
كسريله شول يردر كه قريجه لو اوله يقال ارض نملة اى ذات نمل المنمول ميم اولك فتحى و ثانينك ضمى
و مديله شول طعام دركه اكا قريجه اوشمش اوله النمل نونك فتحى و ميمك كسريله اياغلرى بر يرده
قرار ايتمين آت يقال فرس نمل القوائم اذا كان لا يستقر و نمل قوجى معناسنه ده كلور غماز كبى
النملة نونك فتحى و ميمك سكونيله حركة يقال فلان ذو نملة اى كثير الحركة و نملة نميمه يه دخى ديرلر يقال
رجل نمل اى نمام و قدم آنفا الانملة همزه نك و ميمك فتحيله برماق اوجى رأس اصبع معناسنه الانامل

همزه نك

نول

همزه نك فتحى و ميمك كسريله جمعى برمق اوجلرى معناسنه المنوال ميمك كسرى و نونك سكونيله
سرماين ديدكلرى اغاجدر كه جلاح اكا طوقدغى بزى صرر النول نونك فتحى و واوك سكونيله
بمعناه و نول احسان ايتمك معناسنه ده كلور تقول نلت له بالعطية انول نولا و نلته العطية
الانوال همزه نك فتحيله جمعى ذكر اولنان انجلر معناسنه و جمع بر قوم اخلاق ده برابر اولسهلر
انلره هم على منوال واحد و رموا على منوال واحد ديرلر اى على رشق واحد و رشق رانك
كسرى و شينك سكونيله بر نوع آتمق در و منوال وجه معناسنه ده كلور اكرچه ذكر اولنان
معنالر دخى معناى وجهى متضمن در يقال لا ادرى على اى منوال هو اى على اى وجه هو و نول
حق معناسنه ده كلور و منه قولك نولك ان تفعل كذا اى حقك و ينبغى لك و بونك اصلى تنا ولدندر
كويا كه ينا ولك كذا و كذا ديمكدر و منه ايضا قولك ما نولك ان تفعل كذا اى ما ينبغى لك
و انوال نالك دخى جمعى كلور و نال عطاسى چوق كمسنه على ما يجى النوال نونك فتحيله عطا معناسنه
در النايل يانك كسرى ايله بمعناه و نوال صوابه دخى ديرلر يقال ليس ذلك بالنوال اى بالصواب
التنويل على وزن التكريم عطا ويرمك تقول نولته اذا اعطيته نوالا النال على وزن الحال انعامى
چوق اولن كمسنه يقال نال اى كثير النوال و رجلان نالان المناولة ميمك ضمى و واوك فتحيله بر نسنه يى
ال او زادوب ويرمك التناول تانك فتحى و واوك ضميله ال اوزادوب آلمق يقال نا ولته الشئ

نهل

المنهل ميمك و هانك فتحى و ما بينده نونك سكونيله شول بير يوزنده چشمه لر يكلاردر كه اوتلاقلر
ده و ده لر كلوب انده صولنور و منهل بر يره ده شول قوناق يرلرى دركه مسافرلر انده قونرلر و
اكا منهل ديدكلرى صوبى اوليغيجون در المناهل ميمك فتحى و هانك كسريله جمعى قوناق يرلرى معناسنه
الناهلة هانك كسريله شول جماعت دركه صولاجاق بيره مراجعت ايدرلر الناهل كذلك هانك كسريله

صوصيان كمسنه عطشان معناسنه وصويه قانق كمسنه يه دخى ديرلر ريان موناسنه اضداددن
دندر ابوزيد روايتى اوزره النهل فتحتيله ناهلك جمعى صويه محتاج اولن ياخود صويه
قانق كمسنه لر معناسنه طالب ايله طلب كبى النهال نونك كسريله ناهلك جمعى ذكر اولنان معنايه
جبل ايله جبال كبى ونهل شرب اوله دخى ديرلر يقال نهل من الباب الرابع اذا ورد الماء بنفسه زيرا
دوه اول صوارلدده صويى ايچوب بتاخته كلور ايكنجى مرتبه صوارلدقده مراعايه ردا ولنور
وبو دفعه صوارلماغه علل ديرلر الانهال همزه نك كسريله دوه يى اوّل مرتبه ده صوارمق تقول انهلته
نهشل — انا منهال ميمك كسرى ونونك سكونيله بر رجلك اسميدر النهشل على وزن جعفر قورت كه سباع عددندن
درونهشل طوغانه دخى ديرلر ونهشل كذلك بر رجلك اسميدر سيبويه ايتدى نهشل منصرف در
زير الكلام عربده فعلل وزنى شايع اولماغين جعفر كبى مثلا نونك زياده لكنه حكم اولنمادى تا كه وزن
نيل — فعلل اعتبار اولنه ولقيط بن زرارة التميمى ابا نهشل ايله كنيه ويرلدى النيل نونك فتحى ويانك
سكونيله ايرشمك يقال نال خيرا ينال نيلا من الباب الرابع الانالة همزه نك كسريله ايرشدرمك
نل نونك فتحى ولامك سكونيله امردر ونفس متكلمده نونى مكسور قلوب نلت ديرسن النيل نونك
كسرى ومديله مصر دكزى فيض مصر معناسنه كه ماء مذبوره نيل مصر ديدكلرى كبى فيض مصر دخى ديرلر
مطلب الف واو — النايله يانك كسريله بر عورتك اسميدر ونائله بر بتك دخى اسميدر كه قريش قبيله سى الكا طپرلر فصل
وال — الواو الموئل ميمك فتحى ويانك كسريله صغناجق يابر ملجأ معناسنه الموألة ميمك وهمزه نك فتحى
وما بينده واوك سكونيله مهلكه وزنى اوزره بمعناه الوأل واوك فتحى وهمزه نك سكونيله
صغنماق الوؤل ضمتيله بمعناه يقال وال اليه يئل والا ووؤلا من الباب الثانى اذا لجأ
المواءلة ميمك ضمى وهمزه نك فتحيله نجات طلب ايتمك يقال واءل منه اى طلب النجاة الوأل واوك فتحى.

وهمزه نك

وهمزه نك سكونيله وعلة وزنى اوزره سوپرندى وخشكى سرچين معناسنه يقال الآ بنى
فلان وقودهم الوألة ووقود آتش طوتشدرجق نسنه يه ديرلر الايئال همزه نك كسرى ومديله
طواريا نذوعى يعنى بول وپاسقى ايله تأثير ايتمك يقال اوالت الماشية فى المكان اذا
اثرت فيه بابوالها وابعارها الاستيئال همزه نك وتانك كسريله بر يرده جمع اولمق يقال
استوألت الابل اذا اجتمعت الاوّل همزه نك فتحى وواوك فتحى وتشديديله بر نسنه نك ابتداسى
كه آخرك مقابلى در وبونك اصلى اوأل ايدى همزه يى واوه قلب اولنوب ادغام اولنمشدر
وبونك اصلى اوءل اولوب افعل صيغه سى اوزره اولماسنه دلالت ايدن درهذا
اول منك ديدكلرى وجمعى اوائل كلمسى الاوائل همزه نك فتحى ويانك كسريله جمع اوّل معناسنه
الاوالى همزه نك فتحى ولامك كسرى ومديله كذلك قلب مكان قلماق اوزره وبر جماعت
ايتدى اوّلك اصلى ووّل ايدى فوعل وزنى اوزره واو اوّلى همزه يه قلب ايدوب
اوّل قلديلر وجمعى اوّل وزنى اوزرينه كلمدى واوهنك اجتماعن ثقيل كوردكلرى
اوترى ارا سنده الف جمع بولنماق ايله بس لفظا اوّل صفت قلنسه لا ينصرف اولور
تقول لقيته عاما اوّل واكر صفت قلنماسه منصرف قيلنور تقول لقيته عاما اوّلا قال
ابن السكيت ولا تقل عام الاول وكذا تقول ما رايته مذ عام اوّل ومذ عام اوّلَ
فمن رفع الاول جعله صفة لعام كانه قال اول من عامنا ومن نصب جعله كالظرف كانه
قال مذ عام قبل عامنا ونحن ابداء بهذا اوّل دينسه غايتلك اوزره مضموم اولور
افعله قبل ديدكك كبى ونحن محذوف اظهار ايتسك اوّلَ منصوب ايدوب ابداء بهذا اول
فعلك ديرسن وبركسنه يه دون كورمسك ما رايته مذ امس ديرسن واكر دونكدن مقدم اولن

کون کورمسک مارایته اوّل من امس دیرسن واکر ایکی کون مقدم کورمسک
مارایته مذ اوّل من اول من امس دیرسن وبوندن زیاده یه تجاوز ایتمزسن وتقول
هذا اول بیّن الاولیة یعنی السمیة اوزره بیان استعمال اولنه منوّن قیلنور الاولی
همزه نک ضمی ومدیله والفک قصریله اوّلک مؤنثی الاول همزه نک ضمی وواوک فتحیله جمعی
اخری ایله اُخر کبی وجماعت رجاله دخی اُول اطلاق اولنور جمعده مؤنثلک اولدیغچون
تقول لاقوام اُول الاوّلون همزه نک وواو مشدده نک فتحیله کذلک جمعی وابل
یانک کسریله بر قبیله نک باباسی ادیدرکه اول وائل بن قاسط درکه جدّ اعلالری
دُعمی در الوبلة فتحتیله ثقلة اَبلة کبی در وزنا ومعنا الوبل واوک فتحی وبانک
سکونیله ثقیل اولوب منهضم اولماموح الوبال واوک فتحیله معناه یقال وبل المرتع
وبلا ووبالا من الباب الخامس وقاموسده وبل بدلنه وبول واقع اولمشدر و
مصادرده دخی وبل ابراد اولنمامشدر ووبل بغمور شدت اوزره یغاغه دخی
دیرلر یقال وبلت السماء تبل من الباب الثانی الوبیل واوک فتحی وبانک کسری
ومدیله ثقیل ووخیم اولن نسنه ووبیل قالن عصایه دخی دیرلر ووبیل شدید
معناسنه ده کلور ومنه قوله تعالی اخذا وبیلا ای شدیدا وضربٌ وبیل وعذاب وبیل
ای شدید الوبلة فتحتیله دیشی قیون ایرککنه زیاده میل ایتمک یقال بالشاة وبلة
شدیدة ای شهوة للفحل الاستیبال دیشی قیون ایرکک طلب ایتمک یقال استوبلت
الغنم والستیبال بر یری وخیم بولماق معناسنه ده کلور تقول استوبلت البلاد ای اذا
استوخمته وذلک اذا لم یوافقک فی بدنک وان کنت تحبه الموبل میمک فتحی وبانک کسریله

قالن

وبل

قالن عصا وبر باغ اودنه دخی دیرلر الوابل بانک کسریله شول یغمور درکه
زیاده قوتلی اوله مطر شدید معناسنه الوابلة بانک کسریله اوموز طرفی
بازو نهایت بولدیغی یر معناسنه وبال واوک فتحیله بنی اسده منسوب بر صونک
اسمیدر الوثل واوک وثاء مثلثه نک فتحیله لیفدن اولن ایپ الوثیل واوک فتحی
وثانک کسری ومدیله لیف معناسنه ووثیل بر رجلک دخی اسمیدر واثل ثانک کسریله
کذلک بر رجلک اسمیدر الوجل فتحتیله قورقی خوف معناسنه الموجل میمک وجیمک فتحیله
بمعناه تقول منه وجل وجلا وموجلا من الباب الرابع الموجل میمک فتحی وجیمک کسریله
موضع خوف نته کم وعد تغییرنده مرور ایتمشدرکه معتل الفانک مصادرنده واوکثی
اوله انک اسم مکانی کسر عین ایله کلور هر نه با بدن اولورایسه اولسون ووجل
کلمه سنک مستقبلنده دورت لغت واردر بری یوجل دریانک وجیمک فتحیله وبری دخی
یاجل درکذلک جیمک فتحیله وبری دخی ییجل یانک وجیمک فتحیله وبری یِجل دریانک کسری
وجیمک فتحیله وکذلک حال بو یله درباب مثالدن وجل کلمه سنه مشابه اولانده فعل لازم
اولسه شول لکه که یاجل دیدی اول لکنته واوی الفه قلب ایلدی ماقبلی مفتوح اولدیغندن
اوتری وشول لکنه که ییجل دیدی اول بنی اسد لغتنه تابع اولدی که آنلر انا ایجل ونحن
نیجل وانت تیجل دیرلر جمله سنده حرف مضارعی کسر ایتمک ایله وبنی اسد تعلم کلمه سنده یا یی
مکسور ایتمزلر یا اوزرینه کسره یی ثقیل کوردکلرندن اوتری ویجل کلمه سنده یایی
مکسور قلمالری احدی الیائینه اخری ایله قوت کلدوکندن اوتری در وبنی الدن
شول لکنه که ییجل دیدی یانک فتحیله اول لکنه ینه بولغته ذاهب اولدی یعنی یایی مفتوح

وثل

وجل

قلدی بعلم لغظند مفتوح قلدوغی کبی **ایجل** همزه نک کسری وجیمک فتحی و آخرنک
جزم اوزره بناسیله امر حاضردر واو یایه قلب اولنشدر ما قبلی مکسور اولدیغندن
اوتری الی منه لا وجل **الوجلة** و واوک فتحیله وجیمک کسریله خوفناک اولن

وحل

عورت وجلک مؤنثیدر وجلاء دینمک جائز دکلدر **الوحل** واوک وحانک
فتحیله صولی بالجقدر طین رقیق معناسنه **الموحل** میمک وحانک فتحیله مصدردر بالجق
اولمق معناسنه وکسریله اسم مکاندر واسمدر **الایحال** همزه نک کسری ومدیله بالجق
ایتمک یقال اوحله غیره **المواحلة** میمک ضمی وحانک فتحیله بالجق ایدیشمک تعول واحله

وذل

ای غلبه فیه یعنی باب مغالبه دن کلدکده ثلاثیدن وحل متعدی کلور **الوذیلة** واوک
فتحی وذال معجمه نک کسری ومدیله آینه مرآت معناسنه در هذلی روایتی اوزره که
مذبور بزم لغتمزده ذکر اولنان معنایه دردیشدر وابو عبید ایتدی وذیله
کومش پارهسی معناسنه در **الوذایل** واوک فتحی ویانک کسریله جمعی کومش پاره
لری یاخود آینه لر معناسنه **الوذالة** واوک کسریله قصابک لا علی طریق القسمة
کسدوکی اتدر **التوذل** فتحیله وذالک ضمی وتشدیدیله ذکر اولنان وجه اوزره

ورل

کسمک یقال توذلوا منه اذا قطعوا **الورل** واوک وراء مهمله نک فتحیله بر جانور
در کلرمثالنده **الورلان** واوک کسری ورانک سکونیله جمعی **الارؤل** همزه نک فتحیله

وسل

کذلک جمعی **الوسیلة** واوک فتحی وسینک کسری ومدیله شول نسنه درکه انوکله غیره تقرب
حاصل قیلنور **الوسیل** واوک فتحی وسینک کسری ومدیله جمعی **الوسائل** واوک فتحی
ویانک کسریله کذلک جمعی **التوسیل** علی وزن التکریم وسیله قلمق **التوسل** فتحیله وسینک

ضمی

ضمی وتشدیدیله بمعناه یقال وسل فلان الی ربه وسیلة وتوسل الیه بوسیلة اذا
تقرب الیه بعمل وتوسل سرقه معناسنه ده کلور یقال اخذ فلان ابلی توسلا ای سرقة
الواسل سینک کسریله خدای تعالی یه راغب اولن نسنه یقال کل ذی دین الی الله واسل
ای راجع **موسیل** میمک ضمی وواوک فتحی وسینک کسریله طی قبیله سنه منسوب بر صونک

وشل

اسمیدر **الوشل** واوک وشین معجمه نک فتحیله آز صو ماء قلیل معناسنه **الاوشال**
همزه نک فتحیله جمعی آز صولر معناسنه واوشال بری برینه تابع اولن قومه دخی
دیرلر یقال جاء القوم اوشالا ای یتبع بعضهم بعضا وفی المثل وهل بالرمل
اوشال **الوشلان** فتحتینله صو طاملمق یقال وشل الماء وشلانا من الباب الثانی
اذا قطر **الواشل** شینک کسریله صو طاملیان طاغ یقال جبل واشل ای یقطر منه
الماء و واشل الحظ شول کمسنه یه دیرلر که کم نصیب اوله ناقص الحظ معناسنه **الوشول**
ضمتینله برکمسنه نک غناسی قلت اوزره اولوب ضعیف اولمغه دیرلر **الوشول**
واوک فتحی وشینک ضمی ومدیله شول ناقه درکه سودی چوق اوله یقال ناقة وشول
ای کثیرة اللبن بو ذکر اولنان جوهری کلامی درلکن وشولک کثرت لبنه دلالتی
وشلک اصل معناسنه مخالف درکه اول قلت معناسنه در مکر که اضداددن اوله

وصل

نته کم قاموسده اشارت اولنمشدر **الوصل** واوک فتحی وصادک سکونیله اولندر معنی
الصلة صادک کسریله بمعناه تقول وصلت الشیء وصلا وصلة و وصل اولاشقلق معناسنه
ده کلور هجر ایرلق معناسنه کلدوکی کبی و وصل ثوبک یاخود خلعتک جنک بری برینه اولاشما سنه
یعنی خرمت اولماسنه دخی دیرلر **الوصلة** واوک ضمی وصادک سکونیله اسمدر اولاشمق معناسنه

الوصل واوک ضمی وصادک فتحیله جمعی الوصول ضمتیله ایرشمک تقول وصل الیه وصولا من الباب الثانی اذا بلغ و وصول اتصال نسب معناسنه ده کلور یعنی نسبده دعوای جاهلیه ایتمکه دخی دیرلر اول یال فلان دیدکلری در قال الله تعالی الا الذین یصلون الی قوم ای ینتسبون الایصال همزه نک کسری ومد یله ایرشدرمک یقال اوصله غیره الوصیلة واوک فتحی وصادک کسری ومد یله شول کچی در که بدی قارن ایکیز طغوره و هر طغوردوغی دیشی اوغلاقلر اوله والر سکزنجی مرتبه ده ایرکک طوغوررسه اول طوغردوغی آلهه لری ایچون ذبح ایدرلر واکر ایرکک ایله دیشی بی معا طوغررسه وصلت اخاها دیوب ایرککی دیشی خاطری ایچون ذبح ایتمزلر وآنک سودن نسا طائفه سی ایچوب جمله رجاله صرف ایتمکله سایبه اولندوده بجا لسنه اجرا ایدرلر و وصیله عمارتنه و مزارع مملو اولن یره دخی دیرلر وارض واسعیه دخی دیرلر و شول بزه قوماشنه دخی دیرلر که یول یول الاجه سی اولا الواصل صادک کسریله بر صاجی بر صاجه اولاین کمسنه المستوصل میمک ضمی وصادک کسریله صاجنه صاچ اولادن کمسنه و فی الحدیث لعن الله تعالی الواصلة والمستوصلة التوصل فتحتیله وصادک ضمی و تشدیدیله برنسنه حیله طریقیله ولطف وسیله سی ایله واصل اولمق یقال توصل الیه ای تلطف فی الوصول الیه التواصل تانک فتحی وصادک ضمیله اولشماق که تصارمک ضدی در و تصارم تقاطع معناسنه در التوصیل علی وزن التکریم بر نسنه یی چوق اولندرمق یقال وصله توصیلا اذا اکثر من الوصل المواصلة میمک ضمی وصادک فتحیله اولاشدرمق الوصال واوک کسریله بمعناه تقول واصله مواصلة و وصالا ومنه المواصلة فی الصوم وغیره الموصل میمک فتحی وصادک کسریله دوه نک قویرغی ایله اویلوغنک ارایری وموصل شول

ایبه

ایبه دخی دیرلر که بر نسنه یه اولشمش اوله وموصل بر شهرک دخی اسمی در الموصلان میمک فتحی وصادک کسریله ایکی شهردن عبارت درکه آنک بری موصل وبری جزیره در واصل صادک کسریله بر رجلک اسمی در الاواصل همزه نک فتحی وواک کسریله جمعی اصلی و واصل ایدی واو اول همزه یه قلب اولندی اجتماع واوین کراهیه کورمکین

وعل

الوعل واوک فتحی وعینک کسریله بیابان کچیسنک ارککی الوعول ضمتیله جمعی الاوعال همزه نک فتحیله کذلک جمعی وفی الحدیث تظهر التحوت الوعول ای یغلب الضعفاء من الناس اقویاءهم و تحوت نون ایله وحاء مهمله ایله معناسنه در ام اوعال همزه نک فتحیله بر معروف طاغک اسمی در الوعل واوک فتحی وعینک سکونیله ایاکی ضلع معناسنه یقال هم علیه وعل واحد ای ضلع واحد واصمعی ایتدی ملجاء معناسنه در و وعل خلق معناسنه ده کلور خلیل روایتی اوزره یقال مالی عن ذلک وعل و وعی ای مالی منه بد و فرا ایتدی مالی عنه وعل در

وغل

غین معجمه ایله وغل مالی لجاء معناسنه یعنی اندن قاچوب التجا ایده جک بیر یوق در الوغول واوک وغین معجمه نک ضمیله بر کمسنه اغاجلر اراسنه کیروب کیزلنمک یقال وغل الرجل یغل وغولا من الباب الثانی اذا دخل فی الشجر وتواری فیه الوغل واوک فتحی وغینک سکونیله بر جماعتک اوزرینه دعوت اولنمادن داخل اولوب انلرک شرابن بله ایچمک الواغل غینک کسریله ذکر اولنان صفت ایله متصف اولن کمسنه شرابده واغل طعامده وارش مثابه سنده در یعنی وارش دخی اول کمسنه یه دیرلر که بیر قومک اوزرینه دعوت اولنمادن داخل اولوب طعام لرین بله یییه وابو عمرو ایتدی وغل شول شرابه دخی دیرلر که انی واغل اولن کمسنه ایچر و وغل دنی الطبع اولن کمسنه یه ده دیرلر و فرا ایتدی وغل بد معناسنه ده کلور یقال مالی عن هذا الامر وغل ای بد عنا ماحتر فی وغل الوغل واوک

فتحی وغینک کسریله غداسی پرامز اولن کمسنه **الایغال** همزه نک کسری ومدیله سرعت ایله سیر ایدوب
برکمسنه سیر نده دقت ایتمک **التوغل** فتحیله وغینک ضمی وتشدیدیله سیر ایدوب اوزاغه
(وقل) کتمک یقال توغل فی الارض اذا سار فیها فابعد **الوقل** واوک فتحی وقافک سکونیله مقل
اغاجی در ومقل هندخرماسنه دیرلر **التوقل** فتحیله وقافک ضمی وتشدیدیله طاغه چیقمق
یقال توقلت الجبل اذا علوته **الوقل** واوک فتحی وقافک کسریله طاغه چیقان کچی یقال وعل وقل
وقافک ضمی وحی لغتدر مثل یقس ویقس وحذر وحذر وندس کبی لی وحذر قور قلی
معناسنه در **الوقول** ضمتیله بیان کچیسی طاغه چیقمق **التوقل** فتحیله وقافک ضمی وتشدیدیله
بمعناه یقال وقل من الباب الثانی اذا توقل فی الجبل ای تصعد **الاوقل** همزه نک وقافک
فتحیله طاغه چیقان کمسنه وفی المثل اوقل من غفر وغفر غین معجمه نک ضمی وفانک سکونیله بیان
کچیسنک یاوریسی در **الوقل** واوک فتحی وقافک کسریله طاغه چیقماسی خوب اولان آت یقال
(وکل) فرس وقل اذا احسن الدخول بین الجبال **الوکل** فتحیله سئول کمسنه درکه کندو امرنده عاجز
اولا غیری مصلحتنده غیره صمارلیه **الوکله** واوک ضمی وکافک فتحیله همزه وزنی اوزره بمعناه
التکله تانک ضمی وکافک فتحیله بمعناه کذلک یقال فلان وکله تکله ای عاجز یکل امره الی غیره ویتکل
علیه **المواکله** میمک ضمی وکافک فتحیله طوار یرامز سیر ایتمک یقال واکلت الدابة اذا اساءت
السیر **الواکل** کافک کسریله سئول آت درکه یوریده امرن صاحبنه صمارلیوب ضربه محتاج
اوله **الوکال** واوک فتحی وکسریله طوار فائب اولوب سورمکه محتاج اولمق یقال دابة فیها
وکال شدید **الوکیل** واوک فتحی وکافک کسری ومدیله سئول کمسنه درکه اکا برکمسنه ایشن صمارلمش
اوله **التوکیل** علی وزن التکریم برکمسنه وکیل قلمق یقال وکلته بامر کذا توکیلا **الوکاله** واوک فتحی

وکسریله

وکسریله اسم ومعنای مذبوردن **التوکل** فتحیله وکافک ضمی وتشدیدیله اظهار عجز ایدوب
غیره اعتماد ایتمک **التکلان** تانک ضمی وکافک سکونیله اسم ومعنای مذبوردن **الاتکال**
همزه نک کسری وتانک کسری وتشدیدیله برکمسنه اعتماد ایتمک تقول اتکلت علی فلان فی امری
اذا اعتمدته واو بونک اصلی اوتکلت ایدی واو یا به قلب اولندی ماقبلی مکسور اولدیغندن
اوتری بعده یا تا یه قلب اولنوب تاء افتعال ده ادغام اولندی بسبب مثالدن برنجه اسملر
بعد ادغام اوزره بنا اولندی اگر علت مذبوره انلرده موجود دکل ایسه ده تا اصلیه اولماسی
توهم ایتمک ایله پیچ برحالده ذکر اولنان ادغامک اظهاری جائز اولماد وبچون یعنی تکله
وتکلان کلمه لرنده واو بایه تبدیل اولنماق اتکل تاسی اصل توهم ایتمکلکدر وتخمه ده دخی
واو تایه تبدیل اولنماق اتخم تاسی اصل توهم ایتمکلکدر وتهمه ده دخی اتهم تاسی اصل توهم
ایتمکلکدر **التکیله** تانک ضمی وکافک فتحی ویانک سکونیله تکله نک تصغیری در عاجز معناسنه تخمه
کبی وحرف تا تصغیرده واوه تبدیل اولنمادی بربنه دکلو تصغیرده وجمعده هرکلمه نک اصلنه
ارجاعی لازم ایسه ده زیرا حروفده بدلیت لازم اولدیدر تا حرف اصلی اولمق توهمنه بنا
(وکل) نته کم الآن مرور ایتدی **الوکل** واوک فتحی وکافک سکونیله اصمارلمق **الوکول** ضمتیله بمعناه یقال
وکله الی نفسه وکلا ووکولا وهذا الامر موکول الی رأیک **المواکله** میمک ضمی وکافک فتحیله ایکی
کمسنه بری برینه ایش اصمارلیوب اعتماد ایتمک تقول واکلت فلانا مواکله اذا اتکلت علیه واتکل
هو علیک **الولوله** علی وزن الزلزله رفع صوت ایله اغلامق **الولوال** علی وزن الزلزال بمعناه (ولل)
یقال ولولت المراة ولوله وولوالا اذا اعولت واعوال عین مهمله ایله شدة صوت ایله
اولن بکادر **الوهله** واوک فتحی وهانک سکونیله جزع معناسنه در تقول لقیته اول وهله (وهل)

ای اول کل شئ کوباکه معنای اصلیه سنه نظر اول فریاد نه ایرشدم دیمک اولور
الوهل فتحتینله بی صبر اولمق جزع معناسنه یقال وهل یوهل وهلا من الباب
الرابع وسهو وغلط ایتمکه دخی دیرلر ابو زید روایتی اوزره تقول وهل فی الشئ
وعن الشئ یوهل وهلا اذا غلط فیه وسها الوهل واوک فتحی وهانک کسریله صبرسز اولوب
کسنه جزع معناسنه الوهل واوک فتحی وهانک سکونیله برنسنه ده وهم ایتمک تقول
وهلت الیه اوهل من الباب الثانی اذا ذهب وهمک الیه وانت ترید غیره مثل وهمت
ویل — ویل واوک فتحی و یانک سکونیله کلمه ویح کبی در بو قدر وار که ویل کلمه عذاب در خشم
وغضب مقامنده استعمال اولنور و ویح کلمه رحمت در ترحم مقامنده استعمال اولنور
یقال ویله و ویلک و ویلی وحالت ندبه ده ویلاه دخی دیرلر و کاه اولور اوزرنه
کلا نا داخل قلوب ویله دیرلر و تقول ویل لزید و ویلا لزید فالنصب علی اضمار
الفعل والرفع علی الابتداء و بو ذکر اولنان مضاف اولمدقجه در و اکر مضاف
اوله نصبدن غیری جائز اولماز زیرا مرفوع اولسه انوک ایچون خبر میسر اولماز
وعطا بن یسار ایدی ویل جهنمده بر دره نک اسمیدر که اکر طاغلر اکا براغلسه
ایدی اریوب محو اولا ایدی زیاده حرارتندن

فصل الهاء

هبل — الهبل فتحتینله مصدر در انه وکدی یاوی قلمق و بی ولد اولمق معناسنه
تقول هبلته امه من الباب الرابع اذا ثکلته الاهبال همزه نک کسریله انه بی ولد
یاوی قلدرمق انکال معناسنه الهبول هانک فتحی و بانک ضمی ومدیله ولدن
یاوی قلمش عورت نکول معناسنه المهبل میمک فتحی و بانک کسریله رحمک غایتی اقصای

رحم

رحم معناسنه بعضیلر مهبل طریق ولد در دیدی و طریق فرج ایله رحمک مابینی
در الهبالة هانک و بانک تخفیفیله اسماء بنت خارجه نک ناقه سنک اسمیدر الهبل
هانک کسری و بانک فتحی و لامک تشدیدیله هجف کبی اکر انسان دن و اکر دوه دن
ثقیل ومسن اولن کسنه التهبیل علی وزن التکریم بر کسنه یی زیاده سمز لکدن ات
بصماق یقال هبله اللحم اذا کثر علیه و رکب بعضه علی بعض الاهبال همزه نک کسریله
بمعناه المهبل میمک ضمی و بانک فتحی و تشدیدیله زیاده اتکی اولن کسنه الاهتبال
همزه نک و تانک کسریله برنسنه یی غنیمت بولمق وحیله قلمق یقال اهتبلت غفلته
ای احتلت واغتنمت الهبال هانک فتحی و بانک تشدیدیله شول صیاد در که
صیدی حیله ایله الکتورر الهبل هانک فتحی و بانک کسریله شول قورت در که اهل
حیله اوله یقال ذئب هبل ای محتال الهبل هانک ضمی و بانک فتحیله بر بتک اسمیدر که
زمان جاهلیده کعبه مشرفه ده ایدی الهبنقة هانک و بانک فتحی و مابینده نونک
سکونیله یاللی قورت اقسیرقی بورسی

هتل — الهتال تانک فتحی و هانک سکونیله رعد
سوز و برق سوز دایما یاغن یغمور تهتان کبی در وزنا و معنی و تهتال ذکر اولنان
یغمورک بغاسنه دخی دیرلر الهتل هانک فتحی و تانک سکونیله کذلک ذکر اولنان یغمورک
بغاسی الهتلان فتحتینله بمعناه کذلک یقال هتلت السماء هتلا و هتلانا و تهتانا لا
من الباب الثانی الهتل هانک فتحی و تانک کسریله شول بلوت در که ذکر اولنان
یغموری یغدوره و یقال هتل

هتمل — الهتملة علی وزن الدحرجة کیز لو اولن سوز کلام خفی
معناسنه یقال هتمل فلان

هجل — الهجل هانک فتحی و جیمک سکونیله شول چوقر یر در که اکی

طاغلرا راسنده اولور التهجیل علی وزن التکریم برکمسنه یه قبیح سوز ایشتدرمک و بر سوکمک
یقال هجل به تهجیلا اذا اسمعه القبیح وشتمه وتهجیل قامشلی آغنه و قامشه شبیه نسنه لی اغنه
دخی دیرلر یقال هجل بالقصبة ونحوها اذا رمى بها الهوجل هانک وجیمک فتحی و واوک
سکونیله سرعتلو اولان دوه و هوجل شول اوزون آدمه دخی دیرلر که سرعتی وحماقتی
اوله اهوج معناسنه و هوجل شول بریه یه دخی دیرلر که انده علامت اولمیه واهوجل
اصمعی روایتنده شول بیره درلر که غایت وسعتدن و بعدندن کاه صاغنه کیدلر که کاه
صولنه کیدلر طوغری کیدلمیه

هدل

الهدبل هانک فتحی و دالک کسری و مدیله ارکک کوکرجن
و هدیل کوکرجن اوازینه دخی دیرلر یقال هدل القمری یهدل هدیلا من الباب
الثانی و هدیل شول کوکرجن یوریسنه دخی دیرلر که نوح نبی صلوات الله تعالی
علیه زماننده واقع اولمشدی آنی بر یرتجی قوش آلدی هیچ بر کوکرجن اولمدیکه آنک
اوزرینه بکا ایتمامش اوله الهدل هانک فتحی و دالک سکونیله بر نسنه یی اشاغی
صارقتماق یقال هدلت الشیء اهدله هدلا من الباب الثانی اذا ارخیته وارسلته
الی اسفل و دوه طوداغن صارقتماغه دخی دیرلر یقال هدل البعیر هدلا و بو
شول وقت اولور که دوه نشاطه کلمکین طوداغن صارقده الهادل دالک کسریله
طوداغن صارقدیجی دوه یقال فصیل هادل وفصیل دوه یاوریسنه دیرلر
الهدل هانک فتحی و دالک کسریله طوداغی اوزون اولان دوه که بو دوه نک صفات
حمیده سندندر الهدل فتحتینله دوه اوزون طوداقلی اولماق یقال هدل البعیر
یهدل هدلا من الباب الرابع الاهدل همزه نک و دالک فتحیله طوداغی اوزون اولن

دوه

دوه یقال بعیر اهدل التهدل فتحتینله و دالک ضمی وتشدیدیله صارقماق یقال
تهدلت شفته اذا استرخت یعنی سولیک اولسه و تهدلت اغصان الشجرة اذا
تدلت یعنی اشاغی اینسه الهدال هانک فتحیله اشاغی صارقمش اغاج طالی

هدمل

الهدمل
هانک و میمک کسری و دالک سکونیله اسکی بیز توب خلق معناسنه

هذل

الهذلول
هانک و لامک ضمی و ذال معجمه نک سکونیله خفیف اولن رجل وخفیف اولن اوقه دخی
دیرلر و هذلول کوچک طاغه دخی دیرلر الهذالیل هانک فتحی و لامک کسری و مدیله
جمعی کوچک طاغلر معناسنه الهوذلة علی وزن الدحرجة دوه نک سدیکی متحرک اولمق
یقال هوذل البعیر ببوله اذا اهتز بوله وتحرک و مشک چالقنماغه دخی دیرلر یقال
هوذل السقاء اذا تمخض و بر کمسنه سکردرکن مضطرب اولماغه دخی دیرلر یقال
هوذل الرجل اذا اضطرب فی عدوه وقیودن چقارکن قوغه ده دخی حال بویله در
هذیل هانک ضمی و ذالک فتحی و یانک سکونیله مضر قبیله سندن بر جماعتک اسمیدر که
انلرک باباسی هذیل بن مدرکه بن الیاس بن مضردر

هذمل

الهذملة علی وزن الدحرجة
بر جنس یوریمکدر

هرجل

الهرجلة علی وزن الدحرجة یوریمه ده قارشدرمق یقال
هرجلت

همرجل

الهمرجل هانک و میمک وجیمک فتحی ایله تیز یوریین دوه میم زائده در
وابو زید ایتدی همرجله شول ناقه یه دیرلر که دوزنی خوب اولوب بتمکه

هرطل

یاره یه الهرطال هانک کسری و رانک سکونی ایله اوزون طویل معناسنه

هرقل

هرقل هانک و قافک کسری و رانک سکونیله ملک روم معناسنه در بعضیلر هرقل

هرکل

دردیدی هانک کسری و قافک فتحیله دمشق وزنی اوزره الهرکولة هانک کسری و واوک

و رانک سکونی و کافک فتحی و واوک سکونیله بر ذونه وزنی اوزره شول
جاریه درکه فرموده اولوب یوررکن صاغرسی حرکه ایده و بردونه بار کبره
هرکل دیرلر الهراکلة هانک فتحی و کافک کسریله موجی چوق اولن دکز صویی در الهرملة
علی وزن الدحرجة بر کمسنه نک قیلن یولمق یقال هرمله اذا نتف شعره الهرامیل
هرول هانک فتحی و میمک کسری و مدیله دوشن قیل شعر هرامیل اذا سقط الهرولة علی وزن
الدحرجة بر جنس سکرتمک درکه اول یوریمک ایله سکرتمه بیننده اولن حرکت در
هزل الهزل هانک فتحی و زانک سکونیله جدک مقابلی در وجد بر نسنه یی لطیفه ایله ایتموب
قصد ایله ایتمکه دیرلر یقال هزل یهزل من الباب الثانی و هزل طواری آرقلنماغه
دخی دیرلر تقول هزلتها انا المهزول میمک فتحی و زانک ضمی و مدیله آرقلیان طوار
الهزال هانک ضمی و زانک تخفیفیله آرقلماق یقال هزلت الدابة تهزل هزالا
علی البناء للمجهول الاهزال همزه نک کسریله قومک طواری آرقلماق یقال اهزل
هزبل القوم اذا اصابت مواشیهم سنة فهزلت الهزبلیلة هانک و بانک فتحی و لامک کسری
و مدیله شئ معناسنه در ابن السکیت روایتی اوزره یقال ما فیه هزبلیلة ای شئ
هشل الهشیلة هانک فتحی و شینک کسری و مدیله شول دوه درکه آنی بر کمسنه صاحبی اذنسز
قوللنوب دیلدوکی یره وارد قدنصکره صاحبنه رد ایلیه الهیضلة هانک و صادک
هضل فتحی و بانک سکونیله شول عورت درکه فرموده اولوب اورته یاشلو اوله و شول
ناقه یه دخی دیرلر که سودی چوق اوله و هیضلة خلقک اوازنه دخی دیرلر بو ذکر
اولنان ابوعبیدک فرآدن اولن روایتی در الهیضل هانک و ضادک فتحی و یانک سکونیله

چوق

چوق عسکر جیش کثیر معناسنه و بو فرآدن و ابوعبیددن غیری کمسنه نک
هطل روایتی در الهطل هانک فتحی و طانک سکونیله یغمورک و کوز یاشنک بربری
اردنجه اینمسی الهطلان فتحتینله التهطال تانک فتحی و هانک سکونیله بمعناه یقال
هطلت السماء تهطل هطلا و هطلانا و تهطالا الهطل هانک فتحی و طانک کسریله
علی وجه التتابع اینن یغمور یقال سحاب هطل و مطر هطل اذا کان کثیرا الهطلان
الهاطل طانک کسریله متتابع اولن یغمور یقال سحاب هاطل الهطل هانک ضمی و طانک
فتحی و تشدیدیله جمعی یقال سحاب هطل الهطلاء هانک فتحی و طانک سکونی و الفک مدیله
مؤنثی یقال دیمة هطلاء و دیمه یغموره دیرلر و لا یقال سحاب اهطل و هذا کقولهم
فرس روعاء و هی الذکیة یعنی روعا شول آت درکه تیز اولوب حدید القلب
اوله و لا یقال للذکر اروع و کقولهم امرأة حسناء و لم یقولوا رجل احسن و هطلاء
شول ناقه یه دخی دیرلر که چکیوریه یقال ناقة هطلاء ای تمشی رویدا الهطل
هانک کسری و طانک سکونیله شول دوه درکه یورلمش اوله الهطال هانک فتحی
و طانک تشدیدیله بر طاغک اسمی در الهیطل هانک و طانک فتحی و یانک سکونیله بر جماعت
درکه انلر ایله غزا اولنور لکن چوق اولمازلر و هیطل ذلک ایله دخی دیرلر عند البعض
الهیاطلة هانک فتحی و طانک کسریله ناسدن بر طائفه درکه انلرک شوکتی و غلبه سی وار
ایدی طخیرستان شهرلری آنلرک ایدی و حلج و خجند شهرلری انلرک بقایاسندن در
هقل دردیلر الهقل هانک کسری و قافک سکونیله دوه قوشنک جوانی و اصحی ایددی
مقل دوه قوشنک ارککی در الهقلة هانک کسری و قافک کذلک سکونیله دوه قوشنک

هكل

دیبیشی سی الهیکل هانك وكافك فتحی و یانك سكونیله شول آت در كه اوزون
اولوب فرموده اوله وهیكل یوكسك بنایه دخی دیرلر ونصاری ایچون اولن
بتخانه یه دخی دیرلر بیت الاصنام معناسنه الهلال هانك كسریله یكی آی كه اول

هلل

كیجه وایكنجی واوچنجی كیجه كورینه اندن صكره قمر دیرلر هلال دیمزلر وهلال ایكی
اوج نسنه یی بر یره بركدورن چنبره دخی دیرلر كرك دموردن اولسون كرك
اغاجدن الاهلة همزه نك فتحی و هانك كسریله جمعی هلالله معناسنه وهلال قیونك
دیشنده اولن ازصویه دخی دیرلر وهلال شول كوبند دمورینه دخی دیرلر كه
اتوك ایكی بوداغی اولور چتال حربه دموری كبی كه انوكله وحوش صیدا اولنور
وهلال دكرمنك كنارینه دخی دیرلر تچن او فانسنه هلال هانك كذلك كسریله هوا زمندن برجاعنكر
اسمی در التهلل فتحتینله ولام اولكی صمی وتشدیدیله شول بلوت در كه آنك برقی یلدرینه
یقال تهلل السحاب ببرقه اذا انلالأ و تهلل بركمسنه نك فرحندن یوزنده طراوت شاهد
اولنماغه دخی دیرلر یقال تهلل وجه الرجل من فرحه و تهلل كوز یاشی اقماغه دخی دیرلر یقال
تهللت دموعه ای سالت الاستهلال همزه نك و تانك كسریله كذلك فرح حسنده
یوزده طراوت كورنمك واستهلال كوك بغوریا غدرماغه بشلماق وبعضیلر
ایدی استهلال بغورك دوشدوكی حینده اوازی ظاهر اولماق در واستهلال
اوغلان طوغدیغی كبی اغلماغه دخی دیرلر واستهلال آیی كورمكه ده دیرلر یقال استهل
علی البناء للمجهول و آی كورمكه ده دیرلر یقال استهل هو اذا ابین الانهلال همزه نك وهانك
كسریله دوكلمك یقال انهلت السماء اذا اصبت یعنی كوك بغوری یاغدردی ایچون انهلال

كوكه

كوكه اسناد اولندی وانهلال بغور شدته ایله یاغماغه دخی دیرلر یقال انهل المطرانهلالا
اذا سال بشدة التهلیل علی وزن التكریم لا اله الا الله دیمك یقال هلل الرجل اذا قال
لا اله الا الله و تهلیل بر نسنه دن قورقوب كیرو چكلمكه دیرلر یقال حمل فما هلل
ای فما جبن الهیللة علی وزن الدحرجة كذلك لا اله الا الله دیمك یقال قد اكثرت من
الهیللة ای من قول لا اله الا الله الهل فتحتینله قورقماق خوف معناسنه یقال هلل فلان
هللا ای فرقا و هلل بغورك اولنه دخی دیرلر الاهلال همزه نك كسریله حج ایدن
كمسنه لبیك دیوده آواز قالدرمق یقال اهل المعتمر اذا رفع صوته بالتلبیة واهلال
آی كورمكه دخی دیرلر یقال اهل الهلال علی البناء للمجهول ولا یقال اهل ویقال
اهللنا عن لیلة كذا ولا یقال اهللناه فهل كما یقال ادخلناه فدخل وهو قیاسه
الهلهل هالرك فتحی ولامك سكونیله زهر سم معناسنه معرب در و هلهل یوفقه طوقنمش
بزه دخی دیرلر یقال ثوب هلهل ای سخیف النسج و نازل اولن شعره دخی دیرلر یقال
شعر هلهل رقیق مهلهل میمك ضمی وهاء ثانینك كسریله امرأ القیسك لقبی در شعری ابتدا
اول نازل اندوكیچون وبعضیلر ایدی بعض اشعارنده هلهلت دیدوكیچون در
الهلهلة علی وزن الزلزلة بزی یوفقه طوقماق یقال هلهل النساج الثوب اذا ارق
نسجه وخففه و قریب اولماق معناسنه ده استعمال اولنور یقال هلهلت ادركه
كما یقال كدت ادركه الهلاهل هاء اولكی ضمی وهاء ثانینك كسریله شول صودركه چوق
اولوب صافی اوله هلیان هانك كسری ولامك كسری وتشدیدیله بلنورسز اولوب
كتمك معنا منده استعمال اولنور یقال ذهب بزی هلیان اذا ذهب بحیث لا یدری

هلا هانك فتحيله بر لفظ در كه انوك ايله آتى زجرا ايدرلر هال علي وزن الحال
كه انك زجر فرس ايچون استعمالى اولنور لفظ در اقرب معناسنه هل هانك فتحى
و لامك سكونيله حرف استفهام و تجيء ايضا اسم فلسك لامى مشدد قلورسن خليل ايتدى
ابى الدقيش هل لك في ثريده ديدكده ايتدى اشد الهل يعنى لامى مشدد قلدى
حروف اصول اسمده تكميل اولنسون ديو ابن السكيت ايتدى تجيء سكا هل لك في كذا
ديسلر لى فيه ديرسن ياخود ان لى فيه وياخود مالى فيه ديرسن وان لى فيه هلا ديمزسن زيرا
هل لك في كذا قولنده تقدير هل لك فيه حاجة دربس حاجة حذف اولنمشدر قرينه مقام ايله
معلوم اولدغنه بناء چونكه سائل سواالنده حذف ايتدى مجيب دخى جوابنده حذف ايلر
وهل كاه اولور كه قد معناسنه استعمال اولنور ومنه قوله تعالى هل اتى على الانسان معناها
قد اتى على الانسان قاله ابو عبيدة وكاه اولور هل ما معناسنه اولور يقال هل هى الا
تطلبوع ولهذا ادخلت الا هلة هانك فتحى ولامك تشديديله شيء معناسنه در يقال ما اعنا
عنده هلة وبلة اى شيئا نته كم بله ده تغيرا ولنمش هلا هانك فتحى ولامك تشديديله تخفيف
واستعجال در يقال حى هل الثريد ومعناه هلم الى الثريد وهل كلمه سنك لامى مفتوح اولدى
اجتماع ساكنين دن اوترى وبو مقامده نسخ صحاحده يا مفتوح اولدى اجتماع ساكنين
دن اوترى ديمشدر اجتماع ساكنين دن اوترى مفتوح اولن هل كلمه سنك لامى در كه الثريد ك
لاميله جمع اولمشدر حى كلمه سنك يا بى دكلدر وهل كلمه سنك سكونى وحى ثقلت تركيبى تخفيفدن
اوترى هلا نك آخرندن الف حذف اولنه قد نصكره اولورنته كم هلم كلمه سنده بشيخ رضى ذكر
ايتمشدر وحى كلمه سى مبنى اولدى هل كلمه سى ايله مركب ولوب اسم واحد اولدغندن اوترى خمسة عشر كبى
وفعل

وفعل امر اسم قلنوب واحد وجمع ومؤنث برابر قلندى وتجيء بونك اوزرينه وقف
اتسك حى هلا ديرسن الف حركت اخرى يى بيان ايچون قلور كتابيه وحسابيه قولنده
ها قلدوكى كبى زيرا الف مخرج هادن در وفى الحديث اذا ذكر الصالحون فحى هل بعمر بفتح
اللام ومعناه عليك بعمر وادع عمر اى انه من اهل هذه الصفة فيجوز فى حى هلا بالتنوين يجعل
نكرة واما فى حى هلا بلا تنوين فانما يجوز فى الوقف واما فى الادراج فهى لغة ردية وكاه
اولور حى كلمه سى هل كلمه سندن ذكر ايدرلر من ذلك قولهم فى الاذان حى على الصلاة وحى على
الفلاح كه بو صلاة وفلاحه دعوت اولور وسيبويه ابى الخطاب دن نقل ايدوب ايتدى
عرب طائفه سندن بعضى حى هل الصلاة ديرلر صلاتك حرى ايله هل كلمه سى ايله فعلى صله لندرمغله
على كلمه سى ايله صله لندردقلرى كبى كه بونك معناسى ائتوا الصلوة واقربوا من الصلاة وهلموا
الى الصلاة ديمك اولور الحيعلة علي وزن الدحرجة مؤذن حى على الصلاة ديدى ديمكدر يقال
حيعل المؤذن كما يقال حولق وتعبشم كه حولق لا حول ولا قوة ديدى ديمكدر وتعبشم باء
موحده ايله عبد شمس قبيله سندن اولدى ديمك اولور وكاه اولور حى هل كلمه سنه كاف الحاق
اولنور حى هلك ديرلر نته كم رويدك ديرلر وبو كاف مجرد خطاب ايچوندر اعرابدن
محلى يوقدر زيرا اسم دكلدر وابو عبيدة ايتدى ابو مهدية الاعرابى بر رجلكر بر رجله
لسان فارسى ايله زوذ زوذ ديدوكن اشتدكده بندن سوال ايدوب نه ديردى بن ايتدم
عجل ديرا بو مهدية ايتدى بچون حى هلك ديمز ديدى يعنى هلم وتعال ديمز ديدى وبعضى
اشعارده كه هيهاؤه وحيهله واقع اولمشدر همزه نك ولامك ضمه سى ايله اسمية مراددر معناى
فعل مراد دكلدر الهل هانك فتحى وميمك سكونيله كوز باشى طاشوب آقماق در الهلال فتحيله

بمعناه تقول هملت عينه تهمل هملا وهملانا من الباب الاول والثانى اذا فاضت
الانهمال همزه نك وها نك كسريله بمعناه يقال انهملت عينه الهمل فتحتيله سئول دوه يوريسى
دركه چوبانى اولمايه نغش كبى در لكن نغش فتحتيله وشين معجمه ايله دوه نك كيجه ايله چوبانى
اولمامقدر و همل كيجه ده وكوندزده چوبانى اولمامقدر و فى المثل اختلط المرعى بالهمل
والمرعى ميمك فتحى وعينك كسريله چوبانى اولن دوه يه ديرلر الهاملة ميمك كسريله كذلك
چوبانسز اولن دوه لر الهمّال هانك ضمى وميمك تشديديله جمعدر ذكر اولنان دوه لر
معناسنه الهوامل هانك فتحى وميمك كسريله كذلك بمعناها يقال ابل همل وهاملة وهمال
وهوامل وهمل بالكلية ترك ايتمكه دخى ديرلر يقال تركتها هملا اى سدى اذا ارسلتها
ترعى ليلا ونهارا بلا راع وهمل سئول صويه دخى ديرلركه صاحب انوك مانعى اوليه ماء
بلامانع معناسنه الاهمال همزه نك كسريله بركسنه نك برنسنه ايله نفسنك مابيننى تخليه قلوب
ترك ايتمكدر المهمل ميم اولك ضمى وثانينك فتحيله ترك اولنان كلام كه مستعمل اولنان كلامك
مقابليدر الهول هانك فتحى وواوك سكونيله قورقماق يقال هاله الشئ يهوله هولا
اذا افزعه المهيل ميمك فتحى وهانك كسرى ومديله مخوف اولن يير يقال مكان مهيل
اى مخوف المهال ميمك فتحيله بمعناه يقال مكان مهال الاهتيال همزه نك وتانك كسريله
قورقماق يقال هلته فاهتال اى افزعته ففزع التهويل على وزن التكريم قورقتماق
تفزيع معناسنه وتهويل عورت بزنمكه دخى ديرلر يقال هولت المراة اذا تزينت بحليها
وتهويل بركسنه يى آند ايله قورقوتماغه دخى ديرلر زيرا زمان جاهليته ده بركسنه يه
آند ويرملو اولسه لر آتش اوزره ايلدرلرايمش واول آتشك خدمتكارلرى انوك جرى

هول

يوق ايكن آتشه طوز براغوب انى قورقودرلرايمش يقال هول القوم
على الرجل الهولة هانك ضمى ومديله ذكر اولنان آتشك اسميدر التهاويل تانك
فتحى وواوك كسرى ومديله سئول نسنه لردركه سكا خوف ويره وتهاويل كوزلك
الوان مختلفيه ديرلر قرمزى دن وصارى دن وياشلدن التهوّل فتحتيله و
واوك ضمى وتشديديله ناقه يى قورت صورتنه كيروب قورقوتماق تقول
تهوّلت الناقة تهولا اذا تذأبت لها لتنكم ذئب تغيير بزهم ور
ايتمكدر الهالة على وزن الحالة اى اغلى كه ايكى اطرافنده احيانا كورنور
دائره در الهولول هانك فتحى وواوك سكونى ولامك ضمى ومديله سنى اولن كمسنه
رجل خفيف معناسنه وبعضى نسخه ده لام اولكى بدلنه نون واقع اولمشدر فعنول
وزنى اوزره والاصح هو الاول الهيل هانك فتحى وياك سكونيله برنسنه يى
برظرفه اولجمزدوكمك تقول هلت الدقيق فى الجراب اذا صببته من غير كيل
وهرنسنه كه انى كيف ما اتفق دوكسك كرك قوم اولسون كرك طراق اولسون
كرك طعام اولسون هلته اهيله هيلا ديرسن الانهيال همزه نك وهانك كسريله
دوكلمك يقال هلته فانهال اى جرى وانصب وفى المثل محسنة فهيلى وبو مثل
بركسنه عملنده اصابت اوزره اولماقده ضرب اولنور التهيّل فتحتيله ويانك
ضمى وتشديديله برنسنه دوكلمك تصبب معناسنه الاهالة همزه نك كسريله
دوكمك تقول اهلت الدقيق فهو لغة فى هلت المهال ميمك ضمى ايله دوكلمش نسنه
المهيل ميمك فتحى وهانك كسرى ومديله كذلك دوكلمش نسنه الهيل والهيلان هانك

هيل

فتحی و یانک سکونیله اوّل ده و هانک فتحی و یانک سکونی و لامک ضمیله
ثانیده ایکی کلمه درکه مال کثیر مقامنده استعمال اولنور یقال جاء بالهیل والهیلمان
ای بالمال الکثیر و ابو عبید ایتدی بونک معناسی قوم صاغشی و بل معدارلی
مال ایله کلدی دیمک اولور **هیلان** هانک فتحی و یانک سکونیله عندلر بر قبیلەنک
اسمی در نته کم بعض اشعارده واقع اولمشدر **فصل الیاء**
الیلل فتحتینله یوقاری دیشلر بعضیلر ایتدی یلل دیش
آغزی ایچنه الکمک در **الالیّ** فتحتینله و لامک تشدیدیله
دیشی ذکر اولنان صفت اوزره اولمغه
الیلاّء یانک فتحی و لامک تشدیدی
و الفک مدّیله دیشی ذکر
اولنان صفته
اوزره اولن
تمّت

قد وقع فراغ العبد المحتاج الی رحمة ربه الغفار
حسن بن عبد العزیز القسطمونی
من املاء هذه النسخة فی آخر
شهر ربیع الآخر
من الهجرة خمس وثلثین

وقف

بسم الله الرحمن الرحيم

باب الميم من كتاب ترجمة الصحاح الجوهري فصل الالف

الاتوم همزه‌نك فتحى و واوك ضمى ومديله شول عورته كه فرجى و
دبرى بر بيره اولشمش اوله مفضات معناسنه و بونك اصلى قربه‌دن
ماخوذدركه قربه‌نك ايكى ديكيشى سوكلوب برى بريه اولشسه اكا اتوم
ديرلر الماتم ميمك و تانك فتحيله جمع اولان نسا طائفه‌سى كرك خيرده جمع
اولسونلر كرك شرده جمع اولسونلر الماتم ميمك فتحى و همزه‌نك مدى و تانك
كسريله جمع طوايف نساى مجتمعه معناسنه و عامه قتنده ماتم مصيبت معناسنه
دركنا في ماتم بنى فلان ديرلر و صواب في مناحة فلان ديمكدر ميمك فتحيله
وحاء مهمله ايله الاثم همزه‌نك فتحى و ثانك سكونيله بر ورده‌نك اسمى در
الاثم همزه‌نك كسرى و ثاء مثلثه‌نك سكونيله كناه ذنب معناسنه و اثم مصدر
دخى كلور كناهكار اولمق معناسنه و اثم خمره‌نك دخى اطلاق اولنور يقال
شربت الاثم اذا شرب الخمر المأثم ميمك و ثانك فتحيله كذلك كناهكار اولمق
يقال اثم الرجل يأثم اثما من الباب الرابع اذا وقع في الاثم الاثم همزه‌نك
فتحى و ثانك كسريله كناهكار اولمش كمسنه الاثيم همزه‌نك و ثانك كسرى
ومديله بمعناه الاثوم همزه‌نك فتحى و ثانك ضمى ومديله بمعناه كذلك الاثم
همزه‌نك فتحى و ثانك سكونيله بر كمسنه‌يى بر خصوصده كناهكار عد ايتمك
يقال اثمه الله في كذا يأثمه و يأثمه من الباب الاول والثانى اذا عده عليه اثما

المأثوم

المأثوم ميمك فتحى و ثانك ضمى ومديله كناهكار عد اولنمش كمسنه التأثيم همزه‌نك
كسرى ومديله بر كمسنه‌يى كناهه داخل قلمق يقال آثمه يؤثمه اذا اوقعه في الاثم التأثيم
على وزن التكرم بر كمسنه‌يه كناهكار اولدك ديمك يقال اثمه اذا قال له اثمت التأثم
تانك فتحى و ثانك ضمى و تشديديله بر نسنه‌دن امتناع ايتمك يقال تأثم اذا تحرج
عنه و كف الاثام همزه‌نك فتحيله كناهك جزاسى قال الله تعالى يلق اثاما الآثمة
همزه‌نك مدى و ثانك كسريله بطى اولن ناقه الآثمات همزه‌نك مدى و ثانك كذلك
كسريله جمع بطى اولن ناقه‌لر معناسنه الاجمة فتحتينله شول بوك دركه مشتدن
اوله الاجمات فتحتينله كذلك جمعى الاجم فتحتينله كذلك جمعى الآجام همزه‌نك
مديله كذلك جمعى الاجم ضمتينله كذلك جمعى بوكلر و مثنيه لكلر معناسنه نته كيم
اكمه‌ده بيان اولنور انشاء الله تعالى يعنى بو ذكر اولنانلر بعض بالذات جمع در
و بعضى جمع جمع در مثلا اجم اجمه‌نك جمعى و اجام اجمك جمعى در جبل ايله
جبال كبى و اجم اجامك جمعى در كتاب ايله كتب كبى و اجم ضمتينله بر حصارك دخى
اسمى دركه اى اهل مدينه طاشله يابشدر و يعقوب ايتدى هر اوكه مربع و
مسطح اوله اكا اجم ديرلر و اصمعى ايتدى بونك تخفيفى و تثقيلى جايزدر
و جمعى آجام كلور همزه‌نك مديله عنقله اعناق كبى التأجم فتحتينله كونشك
اسيسى محكم اولمق يقال تأجم النهار اذا اشتد حره و اشتق اسيسى دخى
محكم اولمغه ديرلر يقال تأجمت النار مثل تأججت و تأجم بر كمسنه‌يه غضب ايدوب
اشتق غضب بالكلمه دخى ديرلر يقال فلان يتأجم على فلان و يتأطم اذا اشتد

تأثم

غضبه علیه حناطم طاء مهمله ایله غضب ایتمك معناسنه در الاجم همزه‌نك فتحی
و جیمك کسری و مدیله اتشك یالکلنمسی تقال ائتلهبا الآجیما اجیجا و اجیج دخی
ضمتیله اتش یالکلنمسنه دیرلر الاجم فتحتیله بر طعامدن اوصنمق تقول اجمت
الطعام من الباب الرابع اذا کرهته من المداومة علیه و اجم شام شریفده فرادیس
قربنده بر موضعك اسمیدر الآجم همزه‌نك مدی و جیمك کسریله بر طعامی کثرت
اکلدن اوتری کریه کورنمسنه الادم فتحتیله ادیمك جمعی افیق ایله افق
کبی و افیق دباغت اولنمش دریه دیرلر الادیم همزه‌نك فتحی و دالك کسری
و مدیله ادیمك واحدی سختیان معناسنه در الآدمة همزه‌نك مدی و دالك
کسریله کما اولور ادیمك جمعی کلور رغیف ارغفه کبی و رغیف کرده دیدکلری
اتمك در کما اولور بعضنه دخی ادیم دیرلر الادمة فتحتیله درینك ایچ
یوزینه دیرلر که ات جانبنه کلور و بشره درینك طشره اولن یوزینه دیرلر
و ادمه مقتدی معناسنه ده کلور تقال جعلت فلانا ادمة اهلی ای اسوتهم
المودم میمك ضمی و دالك فتحی ایله ایچ و دیسی ملایم اولن تقال فلان مؤدم مبشر
ای قد جمع لين الادمة و خشونة البشرة الادمة همزه‌نك ضمی و دالك
سکونیله قره یاغز اولمق کندم کون اولمق معناسنه و ادمه بر نسنه یه وسیله
اولنه ده دیرلر و ادمه دوه ده زیاده اق اولوب کوزلری سیاه اولمق
معناسنه ده کلور الآدم همزه‌نك فتحی و مدی و دالك فتحی ایله قره یاغز اولن
کمسنه بنی ادمدن و ادم شول دوه یه دخی دیرلر که زیاده اق اولوب کوزلری
سیاه

سیاه اوله الادمان همزه‌نك ضمی و دالك سکونیله جمعی آدم همزه‌نك کذلك
فتحی و مدیله ابو البشر صلوات الله علیه و سلامه و بونك اصلی ایکی همزه ایله
در زیرا افعل وزنی اوزره در لکن همزه ثانیه تخفیف اولنمشدر و جمع
سنی همزه ثانیه‌یی تحریك ایتمکه محتاج اولسك انی واوه قلب ایدرسك
مثلا الاوادم دیرسك جمعنده زیرا بو مقوله کلمه‌نك اصلی یائی اولدوغی
معروف دکلدر بلکه واوی اوله کلمشدر اخر ایله اواخر کبی پس
واوی اولمسی جانبی غالب اولور و بوا حفش روایتیدر الادم همزه‌نك
ضمی و دالك سکونیله اق اولوب اوزرنده بوز خطلری اولن اهو لره در
که طاغلده ساکن اولمغین ساکن اولدقلری طاغلر رنکنده اولورلر الاد[ماء]
همزه‌نك فتحی و دالك سکونیله و الفك مدیله ذکر اولنان صفت اوزره
اولن اهو که ادمك واحدیدر اولور تقال ظبیة ادماء و ادما شول
ناقه یه دخی دیرلر که زیاده اق اولوب کوزلری سیاه اوله الادمانة
همزه‌نك ضمی و دالك سکونیله بعض اشعارده ادماء معناسنه کلمشدر
اکرچه اصمعی انکار ایتمشدر الادام همزه‌نك کسریله شول طعام در که اتمکه
قاتق قلنوب اتمکله بله اکل اولنور الادم همزه‌نك فتحی و دالك سکونیله بر
نسنه‌یی اتمکه قاتق قلمق تقال ادم الخبز باللحم من الباب الثانی و ادم
ایکی کمسنه‌نك ما بینلرنی اصلاح ایتمکه دخی دیرلر تقال ادم الله بینهما ای
اصلح و التق الایدام همزه‌نك کسری و مدیله کذلك اصلاح ایتمك معناسنه

يقال ادم الله بينهما بالمد فعل وافعل فيه بمعنى واحد وفي الحديث لو نظرت اليها
فانه احرى ان يودم بينكما يعني ان يكون بينكما المحبة والاتفاق آدمي همزه نك ضمى و
دالك فتحى والفك قصريله بر موضعك اسميدر الاباديم همزه نك فتحى ودالك
كسرى ومديله يوكسك ويرك اولان يرلر متون ارض معناسنه مفردى يوقدر
الارم همزه نك كسرى وراءنك فتحيله شول طاشلردر كه صحراده علامت ايچون
ديكلور الارام همزه نك مديله جمعيدر الاروم ضمتيله كذلك جمعيدر ضلع ايله اضلاع
وضلوع كبي وبادمى عليه ارم ذات العماد ديديكى قولنده مضاف قلمشدر لا ينصرف
قلمشدر عاد لفظى عاد قومنك باباسنك اسمى قلدى وارم لفظى بر قبيله نك
اسمى قلدى عاد دن ابدال قلدى ومضاف قلمدى لا ينصرف قلمشدر
ارمى بر قبيله نك اناسنك اسمى قلدى يا خود بر شهرك اسمى قلدى الارومة
الفك فتحى وراءنك ضمى ومديله اغاجك و بوينزك كوكى اصل شجر واصل القرن
معناسنه الارم همزه نك فتحى وراءنك كسرى ومديله احد معناسنه الارم همزه نك
فتحى وراءنك كسريله بمعناه يقال ما بالدار ارم وما بها ارمى اى ما بها احد روا[يه]
عن ابي زيد الارم همزه نك فتحى وراءنك سكونيله بر نسنه يى ايصرمق يقال ارم
على الشيء يأرم من الباب الثانى وصاحب صحاح باب سادسه اشارت ايتمشدر
سهودر واكل ايتمك معناسنه ده كلور يقال ارمه اذا اكله ومنه قولهم ارمت
السنة باموالنا اى اكلت كل شيء واى محكم بوغمق دخى ديرلر يقال ارمت الحبل
آرمه ارما اذا فتلته فتلا شديدا الارمة همزه نك مدى وراءنك كسريله شول

قتلق

قتلق بلى دركه هر نسنه نك اصلندن قطع ايليه سنه منا صله معناسنه الارم
همزه نك ضمى وراءنك فتحى وتشديديله اضراس ديشلرى كوبا كه آدمك جمعيدر
الفك مدى وراءنك كسريله يقال فلان يحرق عليك الارم اذا تغيظ فحكّ
اضراسه بعضها ببعض وحرق ما وراء مهمله ايله ديشلرى بر بره سورتمكه
ديرلر وبعضلر ارم حجارة يه ديرلر ديدى حصى معناسنه المارومة
ميمك فتحى وهمزه نك سكونى وراءنك ضمى ومديله شول جاريه دركه اعضاسى
متوى اولوب برلو برنده اوله يقال جارية مارومة اذا كانت حسنة الارم
مجدولة الخلق الازمة همزه نك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله قحط وغلا يقال
اصابتهم ازمة منهم ازمة من الباب الثاني اى استأصلتهم واستعما[ل] ل
بر نسنه يى كوكندن كسمكه ديرلر و يقال ازم علينا الدهر يأزم ازما
اذا اشتد وقل خيره وازم بر نسنه يه ملازم اولوب ايرلمامغه دخى
ديرلر يقال ازم الرجل بصاحبه اذا لزمه رواية عن ابي زيد وازم ايصرمغه
دخى ديرلر يقال ازمه اذا عضه وامساك ايتمكه ده ديرلر يقال ازم عن
الشيء اذا امسك عنه وازم بر صيحق ايتمكه ده ديرلر وفي الحديث ان عمر
سال الحارث بن كلده ما الدواء فقال الازم يعني الحمية وحميه حاء مهمله نك
كسريله پرهيز معناسنه در وحارث عرب طائفه سنك طبيبى ايدى وازم امى
محكم بوكمكه دخى ديرلر يقال ازمت الحبل اذا فتلته بالراء والزاى لغة و
ازم بر نوع صاچ بوكمكه دخى ديرلر الآزم همزه نك مدى وزاءنك كسريله

مشول کسنه درکه طوق فلر تابری کبی برنه ضمّ ایله یعنی صحن اوزره اوله التأزّم
فتحتیله وزانک ضمی وتشدیدیله اوده طول مدتله اقامت ایتمک یقال تأزّم
القوم دارهم اذا طالوا الاقامة بها المأزم میمک فتحی وزانک کسری ایله طار یر
مأزل کبی در وزناً ومعنًی ومأزم حرم ایکی طاغك اراسنده اولن یوله دخی
دیرلر وموضع حربه ده دیرلر و بو سببدن مشعر ایله عرفه بیننده اولن
موضعه مازمین دیدیلر واصمعی ایتدی مازم عرفه ایله مزدلفه بیننده بر طار
یرک اسمی در وفی الحدیث بینا انا بین و بای فاده جوهری عرفه دیدکلری
کلام مولّددر عربی محض دکلدر دیمشدر أُسامة همزه‌نک ضمی وسینک
تخفیفیله ارسلانک اسمی در معرفه در تقول هذا اسامة عادیا وعادی
جرئ معناسنه در واسامه بر رجلک اسمی در واما اسم کلمه‌سی معتل
اللام بحثنده کلور انشاء الله تعالی زیرا اوّلنده اولن همزه زایده در الاضم
فتحتیله غضب معناسنه در الاضمات فتحتیله جمعی واضم غضبه کلمک
معناسنده ده استعمال اولنور یقال اضم علیه یاضم اضما من الباب الرابع
اضم همزه‌نک کسری وضادك فتحیله بر طاغك اسمی در الاطم ضمتیله اجم
کبی طانک ضمی وسکونی جائزدر اهل مدینه‌نک حصارلری معناسنه
الآطام همزه‌نک مدیله جمعی واطم الاضبط یمنده بر حصارك اسمی در که ابن
الاضبط بن قریع بنا ایتمشدر اهل صنعانی غارت ایتدکی حینده الاطمة
فتحتیله اطمک واحدی الاطام همزه‌نک ضمی وطانک تخفیفیله بر مرضدر که

اول

اول ایچروده اولن فضلاتک حبس اولنمسی در الاطام همزه‌نک ضمی وطانک تخفیفیله
وتانک کسریله ذکر اولنان مرضه مبتلا اولمق یقال اوتطم علی الرجل علی البناء
للمجهول الاطوم میمک فتحی وطانک ضمی ومدیله ذکر اولنان مرضه مبتلا اولن طوار
یقال بعیر ماطوم ویقال اطم علی البناء للمجهول وذلك اذا لم یبل من داء یکون به
الاطمة همزه‌نک فتحی وطانک کسری ومدیله آتش یاککلندرجایم موقد النار
معناسنه الاطوم همزه‌نک فتحی وطانک ضمی ومدیله دریا قبلوبغاسی سلحفاة بحری
معناسنه التأطم فتحتیله وتانک ضمی وتشدیدیله غضب شدید اولمق یقال فلان
وتاججه
ف
تأطم علی فلان ای تباجج آتش غضب یالکلنمغه دیرلر واصمعی ایتدی تأطم السیل
فالقوب موج دریا کبی یوکسلوب بعضو پاره لنمغه دیرلر ودیدی یقال تأطم السیل
اذا ارتفعت فی وجهه کالامواج ثم تکسر بعضها علی بعض الاکمة فتحتیله کتجرك
دپه بیشته معناسنه الاکمات فتحتیله کذلك جمعی الاکم کذلك فتحتیله جمعی الاکام
م
همزه‌نک کسریله کتب جمعی جبلله جبال کبی الاکم ضمتیله اکامک جمعی کتابک کتب کبی
الآکام همزه‌نک مدیله ضمتیله اولن اکمک جمعی عنقله اعناق کبی ننه کم ثمره کلمه‌سنک
جمعنده ذکر اولنمشدر المأکمة میمک فتحی وکافك کسریله عورتک اوجه‌سی که
صغریسنک یوقروسیدر المآکم علی وزن المساجد جمعی اوجه‌لر معناسنه الالم
فتحتیله اغری ووجع معناسنه یقال الم یالم الما من الباب الرابع وعربلرك
المت بطنك دیدکلری تاء خطابله وفتح نونله رشدت امرك دیدکلری کبی
درکه الم بطنك ورشدا امرك معناسنه در التألم فتحتیله ولامک ضمی وتشدیدیله

فصل

وجمع حاصل قلمغه دیرلر الابلام همزه نك كسری ومد ایله اغرغق ایجاع معناسنه
الالیم همزه نك فتحی ولامك كسری ومد ایله اغریدیجی موجع معناسنه سمیع گبی
مسمع معناسنه الام همزه نك ضمی ومیمك تشدیدیله اصل معناسنه در وام القری
مكه مشرفه نك اسمیدر وام الدیه دخی دیرلر ویقال لا ام لك وهو ذم وربما
یوضع موضع المدح الامات همزه نك ضمی ومیمك تشدیدیله جمعی الامهات
همزه نك ضمی ومیمك فتحی وتشدیدیله كذلك جمعی امك اصلی امهه اولدوغنه بناءً
وبعضلر ایتدی امهات انسانه مخصوص در وامات حیوانه مخصوص در
وام شول علمه دخی دیرلر كه عسكر اكا تابع اولور الآی بیراغی معناسنه
وام النائی بعید اولان بریه یه اطلاق اولنور وام مثوی منزلكده اولان صاحبه
دیرلر وام البیض دوه قوشنه دیرلر وام القوم رئیس قومه دیرلر
وام النجوم كهكشانه دیرلر وام الدماغ شول دریه دیرلر كه دماغی
اول جمع ایدر وكذا ام الرأس دخی دیرلر وباری تعالینك هن ام الكتاب
دیدكنده امهات بیورمدی حكایت اولدوغنه بناء نته كم بر كمسنه لیس لی
معین دیسه نحن معینك دیرلر وكرو بویله در باری تعالینك و
اجعلنا للمتقین اماما قولی كه اگاه اولور بو مقوله یه علمای علم بدیع
مشاكله دیرلر الاموة همزه نك ضمی ومیمك ضمی ومد ایله انه اولمق یقال
ماكنت امة ولقد امیت اموة من الباب الاول بو ذكر اولنان صاحب مصادرك
وصاحب مختارك اختیاریدر اما صاحب قاموس ماضیده كسر عینه

تصریح

تصریح ایتمشدر الامیمة همزه نك ضمی ومیمك فتحی ویانك سكونیله تصغیری امیمة
وزنی مزبور اوزره بر عورتك اسمیدر امت همزه نك ضمی ومیمك تشدیدیله
وتانك كسری اوزره بناسی ایله امی معناسنه در یقال یا امت لا تفعلی ویا ابت افعل
علامت تأنیث یای اضافتدن بدل قلوب حالت وقفده ها ایله وقف ایدرسن
الامة همزه نك ضمی ومیمك تشدیدیله جماعت معناسنه در اخفش ایتدی بو لفظ
دركه صورتا مفرد ومعنی جمع در وحیواندن هر جنسه امت دیرلر وفی الحدیث
لولا ان الكلاب امة من الامم لامرت بقتلها وامت قامته دخی دیرلر كما قیل حسان
الوجوه طوال الامم وامة دینه اولان طریقه دخی دیرلر یقال فلان لا امة له ای
لا دین له ولا نحلة له ونحله مذهب وملت معناسنه در وباری تعالینك كنتم خیر
امة قولنده اخفش ایتدی امتدن مراد اهل امتدر كنتم خیر اهل دین معناسنه
وامة حین معناسنه ده كلور قال الله تعالی وادكر بعد امة وقال الله تعالی ولئن
اخرنا عنهم العذاب الی امة معدودة الامة همزه نك كسری ایله نعمت معناسنه
در وامة كذلك امة معناسنه لغت در ضم همزه ایله طریقت ودین معناسنه ویلمه
واوك فتحی ولامك ضمی ومیمك كسری وآخرنده ضمیر له بر لفظ دركه ویل لامه معناسنه
در بعض حروفی حذف اولنمشدر كلامده كثرت استعمالی اولدوغنه بناء عندم
زید بعض اشعارده كه عندم واقع اولمشدر عینك ودالك كسری
ومیمك تشدیدیله اصلی عندی ام زید در وقتا كه انك الفی ساقط اولدی
عندی دن یا حذف اولندی اجتماع ساكنیندن اوتری الام همزه نك

فتحی ومیمک تشدیدیله قصد ایتمک یقال امّه من الباب الاول اذا قصده **التأمیم**
علی وزن التکریم بمعناه **التأمّم** فتحتیله ومیمک ضمّی وتشدیدیله بمعناه امّا
وتامّم بر عورتی ام اتخاذ ایتمکه دخی دیرلر یقال تأمّمتُ اذا اتخذتُ امّا
وامّ باشی ام دماغه وارنجه یارمغه دخی دیرلر یقال امّه اذا شجّه آمّة بالمدّ
یعنی ام دماغه دک یاره سه وامّ دماغ ماغی جمع ایدن یوفقه دری در **الامیم**
همزه نک فتحی ومیمک کسری ومدّیله شول کمسنه درکه ام دماغنه ضرر
کلمکین عقلی باشی سویله **المأموم** میم اولک فتحی وثانینک ضمّی ومدّیله بمعناه
وامیم شول طاشه دیرلرکه انوکله باش یاریلور **الامایم** همزه نک فتحی ویانک
کسریله جمعی ذکر اولنان طاشلر معناسنه ومأموم شول دوه یه دیرلرکه
اورکجنک داخلی یغیر فاسد اولمش اوله **الامامة** همزه نک کسریله
نمازده خلقه مقتدا اولمق **الائتمام** همزه نک وتانک کسریله اقتدا ایتمک
یقال ائتمّ به اذا اقتدی به **الامام** همزه نک کسریله شول اعجمدرکه بنا اولنان
کمسنه بنایی انوک اوزرینه ترتیب وتسویه قیلورلر بنا ایچون استعمال
اولنان ارپ کبی خشبة البنا معناسنه وامام یولک بر جانبنه دخی
دیرلر و بولک صحر جانبنه ده دیرلر ناحیة الارض وناحیة الطریق معناسنه
قال الله تعالی وانهما لبامام مبین وامام کتاب معناسنه ده کلور قال
الله تعالی وکلّ شیء احصیناه فی امام مبین وامام شول کمسنه یه دخی
دیرلرکه انکا اقتدا ایدرلر **الائمّة** همزه نک فتحی و یانک کسری ایله جمعی

اصلنده

اصلنده ائمّه ایدی همزه نک تبدیله اناء ایله آنیه وآء ایله آلهه کبی وبعد الادغام
همزه مکسوره وما قبلی مفتوح اولمغین یایه قلب اولندی اجتماع همزتین لازم
کلمسون دیو وابو اسحاقک روایتی در وقری به قوله تعالی فقاتلوا ائمّة الکفر
الائمة همزه اولینک فتحی وثانیه نک کسریله کذلک امامک جمعیدر اجتماع همزتینی
کبریه کورمیلر قتنده **الاویمّة** همزه نک ضمّی وواوک فتحی ومیمک تشدیدیله
تصغیریدر همزه مفتوح وما قبلی مضموم اولماغین واوه قلب اولندی **الایمّة**
همزه نک ضمّی و یاء اولک فتحی ایله کذلک تصغیریدر مازنی قولی اوزره واوه
قلب ایتمکسزین **امام** همزه نک فتحیله ظرفدر اوک معناسنه یقول کنت امامه
قدّامه **امامه** همزه نک ضمّی ومیمک تخفیفیله بر عورتک اسمیدر **الامم** فتحتینله قربله
بعیدک ما بینی وقریب معناسنه ده کلور وشیء یسیره دخی دیرلر یقال هما سالتنی
الا امماً ولو ظلمت ظلما امماً ویقال اخذته ذلک من امم ای من قرب وامم
مقابل معناسنه ده کلور یقول داره امم داره ای مقابلتها **المؤامّ** میم اولک
ضمّی وثانینک تشدیدیله مقارب معناسنه درکه امم دن مأخوذدر قریب
معناسنه یقال هذا امر مؤامّ علی وزن مضارّ ای مقارب **ام** همزه نک فتحی
ومیمک سکونیله معانی استفهامده حرف عطفدر وانک ایکی محلی واردر
بری الف استفهام معادل ذکر اولنمه درکه ایکیسندن ایّ معناسی حاصل
اولور ازید فی الدار ام عمرو والمعنی ایّهما فیها وبر محلی دخی ما قبلنده منقطعة
ذکر اولنمه درکه خبر طریقیله اولسون کرک استفهام طریقیله اولسون

خبرده ایدرسن انها لابل ام شاء یا فتی ویوخی اول وقت دیرسن فحینئذ ترجمه
نظر قیلوب اول دوه توهم ایدیسن بعده ظنکه قیتوب اولمسی غالب اولمغین اولکی
کلامدن دونوب ام شاء دیه یسن ام بو مقوله محلده اضراب ایچون
اولوب بل معناسنه اولور لکن بل کلمه سندن صکره واقع اولان یقینی اولوب
ام کلمه سندن صکره اولان ظنی اولور واستفهامده هل زید منطلق ام
عمرو یا فتی دیرسن پس زیدک انطلاقندن سؤال ایتمه دن اضراب ایدوب
عمروک انطلاقندن سؤال ایدرسن پس ام کلمه سی ایله ظن واستفهام و
اضراب حاصل اولور وباری تعالینک لا ریب فیه من رب العالمین ام یقولون ح
افتریه قولی اصلنده استفهام دکلدر وام یقولون کلمه نباء دکلدر
بلکه کفره نک صنعلرندن تعجیب ایچوندر که ما بعدنده بل هو الحق من ربک
بیورلمشدر کویاکه دیدکلری قول باطله تنبیه اولور نته که بر کمسنه یه
الخیر احب الیک ام الشر دیمک اولک الخیر احب دیجکنی بیلورکن بونی
سؤال ایدرسن اولک عقلنه تعجیب ایدرک اوتری پس استفهام انکار
ایچون اولوب توبیخ وسرزنش مراد اولور وجوهرینک اصلنده
استفهام دکلدر دیدکندن مراد حالا حقیقت استفهام مراد دکلدر
دیمک اولور وکاه اولور که ام هل کلمه سی اوزره داخل اولور تقول
ام هل عندک عمرو وکلمه ام همزهٔ استفهام اوزره داخل اولماز
لا تقول اعندک زید ام اعندک عمرو لان اصل ما وضع للاستفهام

حرفان

حرفان احدهما الالف فلا تقع الا فی اول الکلام والثانی ام فلا تقع الا فی وسط
الکلام وهل انما اقیم مقام الالف فی الاستفهام فقط فلذلک لم یقع فی کل مواقع الاصل
یعنی اداهٔ استفهامده واقتضای صدرده اصل مرتبه طورمدیغی وام کاه اولور
زاید واقع اولور نته کم اماکان دیرلر ماکان معناسنه **التأویم** علی وزن التکریم
بر نسنه یی سموز قلوب بیوک قلمق یقال اوّمه الکلاء تأویما اذا سمنه وعظم خلقه
المؤوم میمک ضمی وواوک فتحی وتشدیدیله عظیم الخلق وعظیم الرأس معناسنه
در **الاوام** همزه نک ضمی وواوک تخفیفیله صوسزلق **الایامی** همزه نک فتحی وآخر نه
الفک قصریله جفتی اولمیان کمسنه لرک رجالدن اولسون کرک نساءدن اولسون
وبونک اصلی ایایم ایدی قلب مکانی قلنوب ایامی دینلدی زیرا **الایم** همزه نک فتحی
ویانک کسری وتشدیدیله واحدیدر جفتی اولمیان ار یاخود عورت معناسنه
یقال رجل ایم سواء کان تزوج من قبل او لم تزوج وامرأة ایم ایضا بکرا کانت
او ثیبا **الائمة** همزه نک فتحی ویانک سکونیله جفتسز اولمق **الایم** همزه نک فتحی
ویانک سکونیله بمعناها **الایوم** ضمتینله بمعناه یقال امت المرأة من زوجها
تئیم ایمة وایما وایوما وفی الحدیث انه کان یتعوذ من الایمة **التأیم** فتحتینله و
یانک ضمی وتشدیدیله جفتسز اولمق یقال تأیم الرجل زمانا اذا مکث لا
تتزوج وقولهم ماله ام وعام ای هلکت امرأته وماشیته حتی یئم ویعیم
فعیمان اللبن وایمان الی النساء یعنی سودوه وزوجه یه محتاج اولدی پس
ما کلمهٔ استفهام اولوب ام وعام کلمه لری فعل ماضیلردر **الامة** میمک

فتح و همزه نك سكونى و يانك كذلك فتحيله اسم مكاندر معناسى مزبوردر يقال
الحرب مأيمة اى يقتل الرجال فتدع النساء بلا ازواج التأييم على وزن التكريم
بر كمسنه يى جفتسز قلمق يقال ايمه الله تأييما الآمة همزه نك كسريله اجاره
وزنى اوزره بر كمسنه يى جفتسز قلمق يقال امتها فانا آمها على مثال اعمتها فانا
أعيمها و عامه سوده محتاج قلمقدر لر الأيم همزه نك فتحى و يانك سكونيله ايلان
حيه معناسنه ابن السكيت ايتدى بونك اصلى ايم ايدى يانك تشديديله بعده تخفيف
اولندى لينه و هينه تخفيف اولندوغى كبى ايوم ضمتينله جمع ايلانلر معناسنه
الإيام همزه نك كسريله توتون دخان معناسنه الآم ضمتينله جمع توتنلر معناسنه
و ايام توتن قلمقه دخى ديرلر يقال ام الرجل ايماما اذا دخن على النحل ليخرج
من الخلية فيأخذ ما فيها من العسل و خلية خاء معجمه نك فتحى و يانك تشديديله
قوان بيت النحل معناسنه **فصل الباء البجادم** بانك فتحى و رانك كسريله
آفتلر دواهى معناسنه البذم بانك ضمى و ذال معجمه نك سكونيله بزه طوقنه
ايبلك جوقلغى و معناى بزك قالنلغى و يقال ثوب ذو بذم اى كثير الغزل و متين
اولمغه دخى ديرلر يقال رجل ذو بذم اى سمين و يقال ذو رأى و حزم و
قال الاموى ذو نفس و قال الكسائى ذو احتمال لما حمل و قال الخليل هو
العاقل عند الغضب يعنى بذم معنالره كلور ديديلر البرم فتحتينله بر نسنه دن
اوصنوب ملول اولمق يقال برم به من الباب الرابع اذا سئم و برم كذلك شول
كمسنه دركه بخللندن ميسره داخل اولميه الابرام همزه نك فتحيله جمع قمار

اوينيان

اوينيان كمسنه لر معناسنه و فى المثل أبرماً قروناً يعنى مزبوردر زياده امساك
اوزره ايكن حرمانى ايكيشر بر و بر و ديكيلو اغج يميشنه دخى ديرلر البرمة
كذلك فتحتينله واحدى ذكر اولنان يميشك بر دانه سى معناسنه و صحرو ديكيلو
اغاجك يميشى صارو اولور الا عرفط ديديكلرى اغاجك يميشى آق اولور
و سلم اغاجنك يميشى رايحه جهتندن سائر يميشلردن اطيب در التبرم
فتحتينله و رانك ضمى و تشديديله بمعناه يقال تجربه الابرام همزه نك
كسريله ملول قلمق يقال ابرمه اذا امله و اضجره و ابرام اسى محكم
بوكمكه دخى ديرلر تقول ابرمت الشئ اذا احكمته المبرم ميمك ضمى
و رانك فتحيله بو كلمشدن آكى اپى بوكوب بز ايلمك البريم بانك
فتحى و رانك كسرى و مديله بمعناه مثل ما مسحن و سنحيا و عقل
معقد و عقيد و برانا مثل ض و ترنص و مه ترنص صاد مهمله ايله
طوغرى ترازو معناسنه در و ابو عبيد ايتدى ترنص شول ايب دركه
ايكى لونده بو كلمش در و كاه اولور عورتلر انى بللرينه باغلرلر و كاه
انى اوغلنجغلره اصرلر ياوز كوز دكمسى ايچون و بو سببدن عسكره
بريم ديرلر زيرا انده قبايل مختلفه نك علامتلرى جمع اولدغى ايچون و بريم شول
بزه ديرلركه انوك ايبلكى بوكلمش اولوب خرى طاقتى اوله و مبرم ديمكله
معروف اولان قماشه مبرم ديدكلرى بوندن ماخوذ در و رعه دوه نك
اوركجى ايله بغرنه اطلاق اولنوركه طولا مقطع اولنوب ايله بر برينه صرو

بشور رلر يقال اشويلنا من برمتها اى من الكبد والسنام يقدانى طولا
ويلقيانى بخيط او غيره بعضيلر ايتدى بو كه برمه ديدكلرى شامه اى اوق اولور
بغير سياه اولدوغنه بناءدر **البرمة** بانك ضمى ورانك سكونيله چوملك كه
انوكله طعام طبخ اولنور قدر معناسنه **البرام** بانك كسريله جمعى چوملكلر
معناسنه **البرام** بانك ضمى ورانك تخفيفى ايله كنه كه طواره دوشر قراد معنا
البيرم على وزن حيدر شول اى دمور كه دولكرلر انوكله بر نسنه
اويرلر واكا منقار دخى ديرلر وبو فارسى معربدر **البرجمة** بانك
وجيمك ضمى ورانك ما بينلرنده سكونيله برمق بوغملرندن اورته ده اولنا
بوغمكه رواجبله اشاجع بيننده در رواجب برمق اوجنده اولنا بوغملر
واشاجع برمغك اياسى اوليشدغى يرده اولنا بوغمه در **البراجم** بانك
فتحى وجيمك كسريله جمعى بوغملر معناسنه وانلر شول بوغملردر كه بر نسنه
بورمغنا بوملسه انلر مرتفع اولورلر وبراجم بنى تميمده بر قومك اسمى
در ابو عبيده ايتدى براجم حنظله اولادندن بش كمسنه نك اسمى در
وفى المثل ان الشقى وافد البراجم شقى شينك وقانك فتحيله بدبخت
اولمق ووافد ايلچى معناسنه در وبونك بيانى بودر كه عمرو بن هند بنى
دارمدن طقسان طقوز كمسنه احراق بالنار ايتمشدى وانلردن يوز
كمسنه احراق ايتمسنه يمين ايتمشدى قرنداشى اسعد بن منذرك قانى
مقابلنده براجم طائفه سندن ابرى اول ارادن چوب بريانندن رايحه سين
الدى

الدى وشويله ظن ايتدى كه ملك ضيافت ايتمشدر يولدن صاپوب اندنا
حصه رجا ايتدكده الكاسن نه قوم دنسن ديو سؤال ايدنجك براجمدنيم ديو
جواب ويردكى حالده انى دخى آتشه صالوب مائه نى تكميل ايتدكلرندن بو مثل ضرب
اولندى وبوندنا عرب طائفه سى عمرو بن هنده محرق ديو تسميه قلديلر **البرسام**
بانك كسرى ورانك سكونيله بر علتدر كه ترجمه بخارده اوجق دردى ديمش
وترجماننده يانا اغرسيدر وشامل اللغه ده كوكسده اولنا سنجو دردى ديمش
لكن مشهور اولانا بودر كه غدانى غليظدن حاصل اولور بر علتدر كه بر سام
اتنا ركا كبى اثارى واردر وصاحب صراح بانك فتحنه تصريح ايتمشدر لكن
مشهوره مخالفدر زيرا قاموسده وساير كتب معتبرده كسريا منصوص
عليه در نعم تهذيبدنا فتح يا دخى نقل اولنمشدر ولكن اصح بزم ذكر ايلدو
كمزدر **المبرسم** ميمك ضمى وسينك فتحى ايله ذكر اولنانا علته مبتلا اولانا
كمسنه يقال برسم الرجل على البناء للمجهول فهو مبرسم **الابريسم** همزه نك ورانك كسرى
وسينك فتحيله ابريشم كه معروفدر اصلنده معربدر وبونده اوچ لغت
واردر زيرا عرب طائفه سنك كندى كلامندنا اولميانا كلمه ده نا تخليط ايتمك
معتادلريدر وظاهر بودر كه اوچ لغت سينك فتح وضمى وكسرى در
قاموسده روايت اولنانا اوزره وابن السكيت ايتدى كلام عربده افعيلل
وزنى يوقدر كسر لام ايله اما افعيلل فتح لام ايله چوقدر اهليلج وابريسم
كبى وابريسم منصرفدر صرف نده دكلو بونكله على وجه التلقيب بر كمسنه تسميه

اولنورسه ده زیرا عرب طائفه سی بونی نکره لکی حالنده معرب قلوب اوزرینه
الف لام داخل قلوب کندی اصللری اوزره بنا اولنان کلمه لر مجراسنه جاری
قلمشلردر فرند و دیباج و راقود و سهریز و آجر و بزوز و زنجبیل
کلمه لری کبی دخی حال بویله در اما اسحق و یعقوب و ابراهیم کلمه لرنده حال
بویله دکلدر زیرا عرب طائفه سی بونلری حالت تعریفده معرب قلمشلردر
تعریفدن تنکیره نقل ایتمشلردر و فرند قلیج یوزنده اولان جوهره
دیرلر و سهریز بر نوع خرمایه دیرلر و آجر کرمیده دیرلر **البرشمة**
علی وزن الدحرجة اظهار حزن ایتمک یقال برشم الرجل اذا اظهر الحزن و
برشمه برسنه یه بعقوب قالمغه ده دیرلر **البرشام** بانک کسری و رانک
سکونیله حدتی نظره دیرلر **البرعوم** بانک و عینک عین مهمله نک
ضمی و ما بینده رانک سکونیله اچلمامش چیچکدر **البرعم** بانک و عینک
ضمی و رانک سکونیله بمعناه **البرعمة** علی وزن الدحرجة اغاجک چیچکی ظهور قلمق
یقال برعمت الشجرة اذا اخرجت براعیمها **البرطام** بانک کسری و رانک
سکونیله قالن طودقلی اولان کمسنه **البرطمة** علی وزن الدحرجة غضبدن
شیشمک **التبرطم** عنختنیله و طانک ضمیله بر سوزدن غضبه
کلمک یقال تبرطم الرجل ای تغضب من کلام **البرهمة** علی وزن الدحرجة
ایضا نظری حدا قلوب کوز قپاغنی دپرتمک **ابراهیم** اسم اعجمیدر
و بونده اوچ لغت دخی واردر بری ابراهام و بری ابراهم هانک

فتحیله

فتحیله و بری دخی ابراهم هانک کسریله یای حذف ایتدکده نکره **ابیره**
همزه نک ضمی و بانک فتحی و یانک سکونیله ابرهیمک تصغیریدر زیرا همزه
حروف اصولدندر و همزه نک مابعدنده دورت حرف اصلی اولدیغی
و همزه بنات الاربعه یه اولنه زیاده اولمادیغیچون پس بو حالتده تصغیرده
کلمه نک آخرنده اولنمغی ایجاب ایدر نته که سفرجلده حذف اولنوب سفیرج
دیرلر و اسماعیلده و اسرافیلده دخی حال بویله در و بو ذکر اولنان مبرد
قولیدر و بعضیلر همزه نک زائد اولماسنی توهم ایدوب اسم اعجمی اولماغله
اشتقاقی معلوم اولمادیغیچون ابراهیم بریهیم لفظی اوزره و اسماعیل سمیعیل
لفظی اوزره و اسرافیل سریفیل لفظی اوزره تصغیر اولنور دیر و بو ذکر
اولنان سیبویه قولیدر و قول حسن بودر اگرچه اول ذکر اولنان دخی
قیاس اوزره در و بعضیلر ابرهیمک تصغیرنده بریه دیرلر همزه نک
و میمک حذفیله **البراهمة** بانک فتحی و هانک کسریله شول قومدر که انلر
باری تعالی رسل کوندرمکی جایز کورمزلر **البزم** بانک فتحی و زانک
سکونیله برشیئی اوک دیشیله ایصرمق یقال بزم علیه یبزم و یبزم
من الباب الاول والثانی اذا عض بمقدم اسنانه و بزم ناقه یی باش
پرماغیله و شهادت پرماغیله صغمغه دخی دیرلر **البزمة** بانک
فتحی و زانک سکونیله بر کونده بر کیجه ده بر کره و جبه و وقت معناسنه
الابزیم همزه نک و زانک کسریله کمر باشنده اولان توقه کمر سانی

معناسنه الاباذم همزه نك فتحی و ذالك كسری و مدیله جمعی البزیم بانك فتحی
و زانك كسری و مدیله جمعی قلاده ایپی خیط القلاده معناسنه البشم فتحتیله
صحكدن آدمی اولانی كوكمك در و ضحك اولدركه جمعان كندی استماع ایله
جوارنده اولان استماع ایتمیه البسم بانك فتحی و سینك سكونیله تبسم ایتمك
یقال بسم یبسم بسماً من الباب الثانی الابتسم سینك كسری ایله تبسم قلیجی یقال
بسم فهو باسم الابتسام همزه نك و بانك كسریله كذلك تبسم ایتمك المبسم میمك
فتحی و سینك كسریله اوك دیشی مجلس كبی جلس یجلس دن المبسام میمك
كسری و بانك سكونیله تبسمی چوق اولانه دینور البسام بانك فتحی و سینك تشدیدیله
كذلك تبسمی چوق اولانه دینور یقال رجل مبسام و بسام اذا كان كثیر التبسم بسطام
بانك كسری و سینك سكونیله اسماء رجالدندر و لكن اسماء عربیه دن دكلدر
و قیس بن مسعود اوغلنه بسطام دیو تسمیه قلدی بسطام فارس ملكك
اسمی اولدغنه بنا نه كه قابوس و دختنوس ایله تسمیه قلدیلر پس بسطامی
تعریب ایدوب بانی مكسور قلدیلر البشم فتحتینله تخمه اولمق تقول بشمت
من الطعام من الباب الرابع و حیوانده دخی استعمال اولنور یقال بشم
الفصیل من كثرة شربه اللبن و بشم طعامدن اوصنمق دخی دیرلر
یقال بشمت منه بشما ای سئمت الابشام همزه نك كسریله تخمه قلمق یقال
ابشمه الطعام البشام بانك فتحی و شینك تخفیفیله بر خوب رایحه لو اغاجدر كه
انی مسواك قیلورلر البصم بانك فتحی و صاد مهمله نك سكونیله صرچه بر مقدار

اوجنك

اوجنك ما بینی صرچه برمق یاننده اولان برمغك اوجنه وارنجه
و عتب عین مهمله ایله شهانك ذكر اولنان برماغله اورته برماغك ما بینی
و رتب اورته برماغله شهادت برماغك ما بینی و فتر فانك كسریله شهادت برماغی
باش برماغك ما بینی و شبر باش برماغله صرچه برماغك ما بینیدر و فوت
كذلك فانك ایكی برماغك ما بیننه دیرلر البطم بانك ضمی و طانك سكونیله منوش
و بد كلری باشل دانه لركه اغاجده بتر كه اكا چتلك دخی دیرلر حبة الخضرا
معناسنه البغام بانك ضمی و غین معجمه نك تخفیفیله اهو اوازی صوت الظبیة
معناسنه و ناقه نك ستول اوازنه دخی دیرلر كه فصیح اولمیه البغوم بانك
فتحی و غینك ضمی و مدیله چاغرنی اهو یقال ظبی بغوم البغوم ضمتینله اهو
چاغرمق یقال بغمت الظبیة تبغم من الباب الثانی البغم بانك فتحی و غینك سكونیله
برسنه یی اشكاره سویلمك تقول بغمت الرجل اذا لم تفصح له عن معنی ما
تحدثه به المباغمة میمك ضمی و غینك فتحیله بلا فصیح سویلشمك البقم بانك
فتحی و قافك فتحی و تشدیدیله قرمزی بویا كه معروفدر عندم معناسنه جوهری
ایدر بن ابو علی فارسیدن بو لفظ عربیمیدر دیو سوال ایتدكده ایتدی معربدر
زیرا كلام عربده فعّل وزنی اوزره جمعی بش اسم واردركه اول خضم بن عمرو بن
تمیم در و بقم دركه صبغ معروفك اسمیدر و شلم دركه شام شهرنده بر موضعك
اسمیدركه بونلر لفظ اعجمیلردر و بذر دركه عرب صولرندن بر صونك اسمیدر
و عثر دركه بر موضعك اسمیدر و یحتمل دركه بونلر فعلله تسمیه اولنمش اوللر

پس ثابت اولدی که فعلل لسان عربیده اصول اسماده در وکلل دربلکه فعلل مخصوص
وزن در پس بونکله رجل تسمیه اولنسه لاینصرف اولور تعریف و وزن فعلدن
اوتری وفتحی نکره قلنسه منصرف اولور الابکم همزه‌نک و کافک فتحیله دلسز
اولان کمسنه اخرس معناسنه البکیم بانک فتحی و کافک کسری و مدیله بمعناه
الابلام همزه‌نک کسری ایله ناقه‌نک حیاسی شیشمک و دارلکی زیاده طلب
ایدکلدن اوتری یقال ابلمت الناقة اذا ورم حیاؤها من شدة الضبعة والضبعة
ضاد معجمه و عین مهمله ایله دیشی ارکک طلب ایتمک التبلیم علی وزن التکریم
برنسنه‌یی پیروبیح کوسترمک یقال لاتبلم علیه امره ای لاتقبح امره الابلم
همزه‌نک و لامک ضمی ایله هند خرماسنک یپراغی در و صاحب صحاح ذکر اولنان
اغاجک قابی در دیمشدر قاموسده و سایر کتبه مخالف در و بونده اوچ لغت
واردر همزه‌نک ضمی و فتحی و کسری و صاحب صحاح حرکات ثلثی همزه ایله لامه
معا اعتبار ایتمشدر لکن قاموسک عبارتندن فهم اولنان بودر که ابلم لفظنده
حرکات ثلث همزه‌یه مخصوص اوله و ابلمه لفظنده همزه‌ده و لامده معا اوله و عبارت
قاموس بودر والابلم خوص المقل و ثلث اوله کالابلمة مثلثة الهمزة واللام
الابلمة وزن مزبور اوزره واحدی ذکر اولنان یپراغک بری معناسنه
البیلم علی وزن حیدر ای و موری که دوکلکلر اوتونکله اغاج اویرکلر بیرم
کلمه‌سنه لغت در البلدم علی وزن الدحرجة بدال غیر معجمه برنسنه‌دن
قورقوب ساکت اولمق یقال بلدم الرجل اذا فرق فسکت البلدم علی وزن

جعفر

جعفر اتکک خلقومنه متحرک اولان بردر و الله جمع لغت در ابوزید
روایتی اوزره و اصمعی کتاب فرسده ایتدی بنا ذکر اولنان لفظی ابی سعید اوزره
داله معجمه ایله قرائت ایتدم البلندم علی وزن عضنفر ثقیل رجل ثقیل در که
اعضاسی حرکت ایدر البلعم بانک و عین مهمله‌نک ضمی و لامک سکونیله بوغازده
طعام جاری اولدجی یر که اکا مری دیرلر مرینک فتحی و رانک کسریله البلعوم
بانک ضمی و عینک ضمی و مدیله بمعناه البلعمة علی وزن الدحرجة برنسنه‌یی
یوتمق ابتلاع معناسنه البلعم علی وزن جعفر چوق اکل ایدوب زیاده
یوجی اولان کمسنه کثیر الاکل و شدید البلع معناسنه اخرینده میم زایده در
البلغم بالغین المعجمة علی وزن جعفر اخلاط طبایع اربعه‌نک بری در که انلر
بلغم صفرا و دم و سودادر البم بانک فتحی و میمک تشدیدیله عود
دیدکلری سازک قالین اولان کریشی در البوم بانک ضمی و مدیله بیقوش که
الثکلی باکیجه ایله اوچر البومة وزن مزبور اوزره ذکر اولنان بیقوش مذکر
و مؤنثه اطلاق اولنور مکر که صدی یاخود فیاد دینلکه ذکرینه مخصوص
اوله البرهام بانک ضمی ایله بهمک جمعیدر البهم بانک فتحی و هانک سکونیله
بهمه‌نک جمعی البهم بانک فتحی و هانک سکونیله قیون قوزیسی مذکر و مؤنثه
اطلاق اولنور و بیجال کچی اوغلاغنه دیرلر و بعضی قوزی ایله اوغلاغه
جمع اولسه مجموعنه بهام دیرلر و بهامه دخی دیرلر و کاه اولور بهام اولاد
بقره دخی اطلاق اولنور نته کم بعض اشعارده واقع اولمشدر التبهیم

علی وزن التّكريم قوزی یه سند ایرمك يقال هم يبهّمون البهام تبهيماً اذا افرده
عن امهاته فرعوه وحده **البُهام** بانك ضمّی وهانك سكونيله شول اتلو دركه فندن
كلندكی بلنميه زیاده شوكتی و صولتی اولدوغنه بناء **البُهَم** بانك وهانك
فتحی ایله جمعی ذكر اولنان اتلولر معناسنه وبهمة عسكر دخی دیرلر ومنه قولهم
فلان فارس بُهَمةٍ وليث غابة وغابة بوكه دیرلر ميشه معناسنه **المُبهَم** ميمك
ضمّی وهانك فتحيله شول نسنه دركه طريقی بلنميه يقال امر مبهم ای مالا مأتی له
الابهام همزه نك كسريله قپویی بغلمق يقال ابهمت الباب اذا اغلقته واسماء
مبهمة نحویونك عندنده اسماء اشارتدر هذا كبی وهؤلاء كبی وذلك واولئك كبی
وابهام برماغی دیدكلری دكنی چوق بتورمكه دخی دیرلر يقال ابهمت الارض
اذا اكثر بهامها **الاستبهام** همزه نك وبانك كسريله سوزك نامعلوم اولمق يقال
استبهم عليه الكلام اذا استغلق **التّبهّم** تانك فتحيله وهانك ضمّی وتشديديله
بمعناه يقال تبهّم عليه الكلام اذا ارتج عليه وارتتاج راء مهمله وجيمله
قپویی بغلمه دیرلر **البُهم** بانك ضمّی وهانك سكونيله اثوابدن عاری
اولان كسنه لر وفی الحديث يحشر الناس حفاة وعراة بهما ای ليس معهم
شئ وقيل اصحاء ای ليس معهم شئ من الاعراض **الابهام** همزه نك كسری ايله
بیوك برمغه كه الكا باش برمق دخی دیرلر مؤنثدر **الاباهيم** همزه نك
فتحی وهانك كسری ومديله جمعی باش برمقلر معناسنه **البهيمة** بانك فتحی
وهانك كسری ومديله دورت اياقلو حيوانه جاریا معناسنه **البهيم** بانك

فتحی

فتحی وهانك كذلك كسری ومديله شول حيوانه دیرلر كه لوننه آخر لون قاریشمیه
اوله يقال هذا فرس بهيم وهذه فرس بهيم ای مصمت وهو الذی لا يخالط لونه شئ
سوی لونه **البُهم** ضمّیله جمعی بك رنك اولان حیوانلر معناسنه رغمیله رغم كبی
البَهمى بانك فتحی وهانك سكونی والفك قصريله بر نوع ديكندر واحدی وجمعی
برابردر والفی تانيث ايچون اولدوغنا اولمازسيبويه روايتی اوزره وبعضلر
ایتدیكه الفی الحاق ايچوندر واحدی بهماة در ومنصرف ایتدیكی بهمی منصرف اولماز
وفعلی وزننك الفی تانيث ايچون نا عارینی ايچون الكلمة **فصل التاء** **الاتام**
همزه نك كسريله بر قرنده ايكی طوغرمق يقال اتامت المرأة اذا وضعت اثنين فی بطن
المُتئم ميمك ضمّی وتانك سكونی وهمزه نك كسريله بر قرنده ايكی طوغرن عورت **المتآم**
علی وزن المفتاح شول عورتدركه بر قرنده ايكی طوغرمق عادتی اوله **التوامان**
تانك فتحی وواوك سكونی وهمزه نك فتحيله ايكيز اولان ولدلر يقال هذا توأم هذا علی
فوعل وهذه توأمة هذه **التوائم** تانك فتحی وهمزه نك كسريله جمعی ايكزلر معناسنه
قشعمله قشاعم كبی وقشعم مسن اولنه دیرلر **التؤام** تانك ضمّی وهمزه نك تحقيقی ايله كذلك
جمعی عراق كبی امدی كيدنك كلمكلر معناسنه وتؤام كذلك شول قصبه عمانه دیرلر ساحل بحر
البحرك الكا نسبت اولنور يقال درة تؤامية **التوأمية** تانك وهمزه نك فتحيله
كذلك جمعی واوله توئمله جمع اولنان لنماسی بر آ ومدی اولمق اعتباريله دررنكم
مؤنثی الفله تاءيله جمع اولنور وتوام تمارا وقلرينك ايكنجسنه دخی دیرلر وخليل
ایتدیكه تؤامك تقديری فوعل وزنی اوزره اولمغله اصلی ووام ايدی پس

واولکی اولکیسی تا یه قلب اولندی نته کم تولجده قلب اولنمشدر که اصلی وولج
ایدی وجاه دنا و تولج وحشی یتاغنه دیرلر **المتئم** میمک ضمی و یانک کسری ایله معنا عل
وصفی اوزره شول اته دیرکه بر کره سکرتدکدنصکره تکرار سکرده **المتئام** میمک
کسری و تانک سکونی و همزه نک فتحیله شول بزوره دیرکه ایشی وارجی ایکیشر خات اوله
المتاءمة علی وزن المفاعلة ذکر اولنان طریق اوزره بر طوغرمق تقول تامت
متامة اذا شبحته علی خطیئة **الاتآء** عورتک اردنداوکز بیر اثمک افضا معناسنه
تقول اتاءها اذا افضاها **الاتخمى** همزه نک و خانک مهمله نک فتحی و اخرنده یانک
تشدیدیله بر و دیبا بکاری قماشک بر نوعی **التخم** تانک فتحی و خاء معجمه نک سکونیله
حدیثه نک یا خود هر ارضك منتهاسی تقال فلان علی تخم من الارض ای علی منتهاها
التخوم ضمتینله جمعی فلسله فلوس کبی و فرا ایدی تخوم صنورلره دیرلر واحدی
معناسنه تخه جمعی اولمق اوزره نته مرور ایدی و نته کم بعض شاعرک شعرنده
واقع اولدی و ابن السکیت ایدی واقعا اولان تخوم در تانک فتحی و خانک ضمی و مدیله
که جمعی تخم کلور ضمتینله صبور له صبر کبی ابو عمرو دن استماع اولندیغی اوزره
التخمة تانک ضمی و خانک فتحی ایله امتلا اولمق معناسنه اصلی وخمه در واوی تایه
کم مفصل وادوده بیان اولنور ان شاء الله تعالی **ترم** تانک کسری و رانک سکونی
و یانک فتحی ایله بر موضعک اسمی در **التلام** تانک فتحی و لامک تخفیفیله شاکردلر
اصلنده تلامیذ ایدی آخرنده ذال ساقط اولمشدر **التمام** تانک فتحیله بر نسنه آخر
اولمق تقال تم الشئ تماما من الکتاب الکالح **الاتمام** همزه نک کسری ایله بر نسنه یی تمام

ایتمک

ایتمک تقول اتمه غیره **التتمیم** علی وزن التکریم معناه **الاستتمام** همزه نک و تانک کسریله
معناه ایفا تقال تممه واستتمه بمعنی واتمام حامله اولان عورتک مدتی تمام ایتمک
وحن دیرلر **المتم** میمک ضمی و تانک کسری ایله مدتی تمام و ایدن حامله عورت تقال اتمت
الحبلی فهی متم اذا تمت ایام حملها و ولدت لتمام **التمام** تانک کسریله ولد تمام ومثله
طوغمق تقال ولدت لتمام و تمام بالفتح والکسر و ولد المولود لتمام و تمام ای بدر
اولمق وحن دیرلر تقال قمر تمام و تمام اذا تم لیلة البدر **لیل التمام** تانک کسریله در
فتح جایز و کلدر اطول الیالی که یلده بر واقع اولور یلدا معناسنه **المتم** تانک
فتحی و ضمی و کسریله اوچ لغتدر تمام معناسنه تقال ابی قائلها الاتمام ای یمضی علی
قوله ولم یرجع عنه یعنی سوزنی تمام ایتنجه وار جهدی **التمیم** تانک فتحی و میمک
کسری و مدیله بر کشی شدید معناسنه **التمیمة** وزن مزبور اوزره شول نسخه در که
انی کتورلر و فی الحدیث من علق تمیمة فلا اتم الله له بعضلر ایدی حدیثک ثم نحله
منهی اولان تعویذ بونجق در خرزه معناسنه واما شول نسخه لرکه الله قرآنی
عظیم و اسماء الله یازله ای کتورمده مانع یوقدر **تمیم** وزن مزبور اوزره
بر قبیله نک بلا شک اسمیدر که اول تمیم بن مردر که جد اعلالری مضردر
متمم میم اولک ضمی و ثا نینک کسری و تشدیدیله بنی یربوعدن شاعرک اسمی
درکه اول متمم بن نویره در **التمتام** تاء اولک فتحی و میمک سکونیله کلامنده تا
حرفی تا کلدکده تردد ایدر آنکه **التمتمة** علی وزن الزلزلة تکلمده فکر
اولنان صفت اوزره اولمق **التمام** تانک فتحی و میمک تشدیدیله تمام

اویمق یقال تتاموا ای جاؤا کلهم وتموا التمتم میمک ضمی وتا ثانینک کسریله
شول کمسنه در که صوف ودوه یولی طلب قلمه طومی طورودغی نسنه یی تمام
ایتمکیچون التمة تانک ضمیله صعبه اولنان یوک پاره سی التنوم تانک فتحی ونونک
ضمی وتشدیدیله بشول اغجدر که انک بر جنسی اوفق عیشی اولور که چکر وکدانا
ایرلورانی اهل بادیه اکل ایلر التنومة تانک فتحی ونونک ضمی وتشدیدیله
کذلک ذکر اولنان اغاجک واحدیدر النومة تانک فتحی ومدیله نسنه در که
کومشدن اشلنلر اینجو دانه سی کبی تهامة تانک کسریله بر شهرک اسمیدر التهامی
تانک کسری وآخرنده یانک تشدیدیله ذکر اولنان شهره منسوب اولانه دینور التهامو
تانک فتحیله کذلک تهامه یه منسوب اولانه تحتنکی یای مفتوحا قلمه سی یای مشدده ده
کتو یسا تتمه که یمانی وشامی دیرلر بو قدر وار که تهامه الفی اصلیدر و یمانی
وشامی کلمه لرنده نسبت یا عوضیدر التهامون تانک فتحی وهانک تخفیفی ایله
جمعیدر یقال قوم تهامون کما قالوا یمانون وسیبویه ایتدی طائفه عربدن بعضی تهامی
ویمانی دیرلر تانک فتحی ویانک تشدیدیله التهمة تانک فتحی وهانک سکونیله تهامه
لغتیدر التهم فتحتیله مصدردر تهامه کلمک معناسنه الاتهام همزه نک کسری
وتانک سکونیله تهامه شهرینه کتمک یقول اتهم الرجل اذا صار الی تهامة المتهام
میمک کسری وتانک سکونیله شول کمسنه در که تهامه شهرینه اتوک کلمسی چوق اوله
التهمة تانک ضمی وهانک سکونیله بر کمسنه یه سوء ظن ایتمک اصلی وهمه در
فصل واوده کلور ان شاء الله تعالی تیم الله تانک فتحی ویانک سکونیله

بکر

بکر قبیله سندن بر جماعتک اسمیدر که انلره لهازم دیرلر یعنی تیم الله بن ثعلبه در و
تیم الله بن قاسط دخی اسمیدر وبعض نسخه ده لفظ الله برینه اللات واقع اولمشدر
اصح اول ذکر اولناندر وتیم کلمه سنک معناسی عبدالله دیمک اولور تیمه الحب دیدکلری
بو جهتدندر عبده وذلله معناسنه متیمک ضمی وبانک فتحی وتشدیدیله
محبتدن ذلیل اولانه دینور التیم تانک فتحی ویانک سکونیله ذلیل قلمق یقال تامه
فلانة تیم قریش دن بر جماعتک عنیدر که ابو بکر صدیق رضی الله عنه انلردندر
واول تیم بن مره در جد اعلالری [illegible] در وتیم بن غالب دخی قریشدن بر کمسنه نک
اسمیدر وتیم بن عبد وتیم بن شیبان بکر قبیله سندن بر کمسنه نک اسمیدر وتیم بن ضبة
وتیم اللات کذلک ضبه قبیله سندن بر کمسنه نک اسمیدر وتیم اللات کذلک خزرج
قبیله سندن بر کمسنه نک اسمیدر که انصاردندر واول تیم اللات بن ثعلبه در که
اسمی نجاردر وبنو تیم بن ثعلبه طی قبیله سندندر التیمة تانک کسری ومدیله
شول قیوندر که اکی صاحبی منزلنده صغوا وتلاغه کوندرمز وفی الحدیث التیمة
لاهلها الاتام همزه نک کسری وتانک کسری وتشدیدیله بر کمسنه اوننده صاغمق ایچون
صقلدیغی قیوندر بو دخی یقال اتأم الرجل یتئم من افتعل التیماء تانک
فتحی ویانک سکونی والفک مدی ایله بریه خلاء معناسنه تیماء وزننده بر
اوزره بر موضعک اسمیدر التیم تانک فتحی
ویانک سکونیله سخته یانک [illegible] بر حزنه ایتمک یقال تتمیت لخارزة خرزها
اذا افسد [illegible] الانجام همزه نک کسریله تیغور متصل یغمق یقال انجم المطر

اذا كثر ودام وتقول انجمت السماء ای انجمت وانجام بلوت آچلمق در الثرم فتحتیله اوک دیشی
دشمک تقول منه ثرم الرجل من الباب الرابع الاثرم همزه نک و رانک فتحیله شول کمسنه در که
اوک دیشی دوشمش اوله الاثرام همزه نک کسریله اول دیشی دوشرمک تقول اثرمه الله ای
جعله اثرم الثرتم ثانک و تانک فتحی و رانک سکونیله کاسه ده باقی قالان نسنه کرک طعام
اولسون کرک سایر اتمک قتقی اولسون الثع ثانک فتحی و عین مهمله نک سکونیله بر نسنه
بر قویر مق تقول ثععت الشیء اذا نثرته الثعم فتحتیله و عینک ضمی و تشدیدیله
بر یره بر نسنه یه حوس کوزتمک تقول ثععنی ارض فلان ای اعجبتنی وبونی ابو زید تابدلنه
نوله روایت قلدی الثغام ثانک فتحی و غین معجمه نک تخفیفیله بر اوت در که طاغلرده
بتر قوریدقده اغ ازر الکلساء فارسیده ورمنه سپیده ورلر که بوشن دید کلری
اوت در وکاه اولور پیر اولوب سقل اغرمق الکا تشبیه ایدرلر الثغامه وزنا
بر بوداو رده واحدی الثغم ثانک فتحی و غینک کسری ایله شول کلب در که صید
ایتمکه معتاد اوله و بو معناده صاحب صحاح ثغم سک کرنلک و صیادر سک
شکاری دیمک محلنده الثکم فتحتیله یول اورتسی وسط الطریق معناسنه
وثکم بر یره اقامت ایتمک معناسنه دخی کلور تقول ثکم بالمکان من الباب الرابع
اذا اقام به وثکم یوله کتمه ده خالی اولمامغه دخی دیرلر تقول ثکمت الطریق اذا
لزمته الثلمه ثانک ضمی و لامک سکونیله دیوارده یاخود غیری نسنه ده اولان
ارالق دکوک الثلم ثانک فتحی و لامک سکونیله بر نسنه یی کدیک ایتمک تقول
ثلمته اثلمه ثلما من الباب الثانی وثلم کذلک دخی دیرلر تقول فی السیف ثلم و فی الاناء

ثلم

ثلم اذا انکسر من شفته شیء الانثلام همزه نک و ثانک کسریله بر نسنه کدیلمک التثلم
فتحتیله و لامک ضمی و تشدیدیله بمعناه تقول ثلمت الشیء فانثلم وتثلم الثلم فتحتیله
دره نک سیلدن یا غیری نسنه دن بر جانبی کدیلمک و سایر نسنه نک کدیلمسنه دخی دیرلر
تقول ثلم الشیء ثلم من الباب الرابع الاثلم همزه نک و لامک فتحیله کدیکی آشکاره اولان
نسنه التثلیم علی وزن التکریم بر نسنه یی چوق کدیلمک تقول ثلمته تثلیما شدد
للکثرة المثلم میمک ضمی و لامک فتحی و تشدیدیله بر موضعک اسمی الثمام ثانک ضمی و میمک
تخفیفیله بر ضعیف اوت در که انوک خرما یپراغی کبی یپراغی وار در یا خود کندی
خرما یپراغنه شبیه در انوک یپراغنی او دیوارینک یارقلرینه ادخال ایدرلر
سد ایتسون دیو الثمامه کذلک ثانک ضمی ایله واحدی ذکر اولنان اوت بر دانه
معناسنه و رجالدن بعضنه ثمام دیوا دوبر ورلر معنای ضعیف اشعار الثم
ثانک فتحی و میمک تشدیدیله بر نسنه یی ثمام دیدکلری اوتله سد ایدوب مرمت
ایتمک تقول ثممت الشیء اثمه من الباب الاول اذا اصلحته بالثمام و منه قیل ثممت
اموری اذا اصلحتها و رممتها و منه قولهم کنا اهل ثمه و رمه یعنی انوک اصلاحنه
و مرمتنه اهلیوز و ثم قیوبی اغزیله او یی قویر مغه دخی دیرلر تقول ثممت الشاة
النبت بفیها اذا قلعته و ثم بر نسنه یی جمع ایتمکه دخی دیرلر تقول ثممت الشیء
اذا جمعته الثموم ثانک فتحی و میمک ضمی و مدیله ذکر اولنان قیوبه تقول شاة
ثموم المثم میمک کسری و ثانک فتحیله شول کمسنه در که ایو بتلو و عیوب
بر نسنه یی سعرو باله تقال رجل مثم و معنی تمامه دن در سو یدیکی

سی

معناسنه وتعالى هو يتمه و يتمه اى يكلمه و يجمع طليعة والردى المتمه وزن مزبور اوزره ذكر
اولنان معنايه در آخرينه تا مبالغه ايچون در تعالى رجل متمه و متمه و تمع اليه اوله سلكه
دخى ديرلر تعالى تمت يده بالارض اذا مسحت بالحشيش الاتمام همزه نك و تانك كسريله
بر نسنه يى تكميل ايلمك تعالى اتم عليه اذا اكمل عليه والتمام بر نسنه ارتمكه دخى ديرلر تعالى اتمت
جسم فلانا اذا ادوب پس اتم انلرهم كبى در وزنا ومعنى التمة تانك ضمى و ميمك تشديديله
بر قبضه قورى اوتلوق التم تانك ضمى ايله متاع بيت كه تلوم واوانى مقوله سى در منه
قولهم ماله ثم ولا رم وما يملك ثما ولا رما ورم او مرمته صرف اولنان نسنه لره
ديرلر ثم تانك و ميمك تشديديله حرف عطف در ترتيب و تراخيه دلالت ايدر و
كاه اولور انوك اوزرنه تا دخى ادخال ايدرلر ثمت ديرلر نته كم شاعرك شعرنده
ثمت قلت لا يعنينى واقع اولمشدر ثم تانك فتحى و ميمك تشديديله اول اراده جه
اولور هناك معناسنه و ثم اعاده بعد ايتمه ده هناكبى در افاده قرب ايتمه ده المثمثم
الكبى كسلمدكى بر منقطع التمره معناسنه الثمة وزن مزبور اوزره بمعناه التثميم
على وزن التكريم ايكى اولاشق ... ابن السكيت روايتى اوزره
تعالى ثمت العظم تثميما اذا كان عظما ... الثمام تانك فتحى و ميمك سكونيله شول
نسنه در كه ... التوم تانك ضمى و مديله ... معناسنه
التومة تانك كذلك ضمى و مديله ... معناسنه فصل
الجثوم ... تعالى جثم الطير يجثم جثوما
... الاول والثانى ... بالارض ... وحده استعمال اولنور الجثمة

جيمك

جيمك ضمى و تانك فتحيله شول ... نسنه در كه ... اولور الجثامة جيمك
فتحى و تانك تشديديله بمعناها الجثة جيمك ضمى و تانك فتحى و تشديديله شول ...
در كه ديرلر ... معناسنه ... الجثم
... الجثمان
جيمك ضمى و تانك سكونيله بدن جسد معناسنه ابو زيد روايتى اوزره تعالى ما احسن
جثمان الرجل وجسمانه اى جسده واصمعى ايتدى جثمان شخص در يعنى معين نسنه
در كركه بدن ... وجسمان جسم در يعنى بدن در
مثلا كعبه شرفها الله كه بعض اشعارده ... جثمانله تعبير اولنمشدر شخص در جسد
ديكلدر و تعالى ... مثل جثمان القطاة وقطاة ... ديم ...
اشغور معناسنه الجحيم جيمك فتحى و حانك كسرى و مديله آتش ... ناردن ... نار
عظيمه جحيم ديرلر ... ده اول ... بوقوله ... كه
قالوا ابنوا له بنيانا فالقوه فى الجحيم الجاحم حانك كسريله زياده ... اولان مكان
الجحمة جيمك فتحى و حانك سكونيله كوز ... معنا ... اوزره و تعالى احجم
الرجل اذا فتح عينيه كالشاخص وشاخص كوز ... الجاحمة
حانك كسريله شول كوز كه ... اوله على وزن التكريم حدتله
نظر قلمق تعالى جحم بعينه تجحيما اى احد الى النظر التجحيم الاجحم همزه نك و حانك
فتحيله كوزنك ... زياده ... اولان ... الجحماء
جيمك فتحى و حانك سكونى و الفك مديله مؤنثى ذكر اولنان صفتلو عورت

معناسنه الجحام جيمك ضمي وحانك تخفيفيله بر مرضدر كه انسانه عارض اولور ولدقده كوزلري
شيشر الاجحام همزه نك كسريله بر نسنه دن تكبير وحاجلمق يقال احجم عن الشيء اذا كع عنه
مثل احجم وزنا ومعنى الجرمة على وزن الدخرجة طارلق وبدخولق الجرمز على وزن
جعفر بدخو اولان كمسنه يقال رجل جرمز اي سيء الخلق الجحشم على وزن الكز بور
شغال دوه دركه بالمرة منشش اوله منتفخ الجنبين معناسنه الجخطم على وزن
المتوبور ايضا كوزلري بيوك اولان كمسنه عظيم العينين معناسنه الجحلمة بركمسنه نك
مصمعي يقال جحلمه اي صرعه الجدمة فتحتيله رجالدن قصير القامة اولان كمسنه
الجدع كذلك فتحتيله جمعي قصير القامة اولان كمسنه لر معناسنه وجدمه بر مرغوبة
وحش ويرلر شاة رديه معناسنه الجذم جيمك كسري وذال معجمه نك سكونيله بر نسنه نك
اصلي وكوكي اولور جيمك مفتوحي تلولر ولر وجذمه بر قطعه يه وحش ويرلركه يرك اير
قطعه سي اولسون تكرك غيري وفتحيه وحش جذمه ويرلر الجذم جيمك فتحي وذالك
سكونيله كسمك قطع معناسنه تقول جذمت الشيء جذما من الباب الثاني اذا قطعته
الجذم جيمك فتحي وذالك كسريله ومدله كسلمش اولمق يقال جذم الرجل جذما
من الباب الرابع اذا صار اجذم الاجذم الكاف وذالك فتحيله قطوع اليد اولان
كمسنه وفي الحديث من تعلم القرآن ثم نسيه لقي الله وهو اجذم الجذمي
جيمك فتحي وذالك سكونيله والنك قصريله جمعي حمقى ونوكي كبي نوكي وحي احمق
معناسنه در الانجذام همزه نك وجيمك كسريله كسلمك انقطاع معناسنه
الجذام جيمك ضمي وذالك تخفيفيله بر مرضدركه معروفدر يقال جذم الرجل

على صيغة

على صيغة المجهول وجذام ومجذوم بر قبيله نك ادي دركه حسمى اطرافنده ساكن اولورلر
ومضر قبيله سنك شبث شتا اسلري معد شلنده در ويرلر المجذوم جيمك فتحي وذالك
ضمي ومدله جذام مبتلا اولان كمسنه ولا يقال اجذم الجذام جيمك ضمي وذالك تخفيفيله
الكن بجد كيدن صكره يا في قال لي جذيمة جيمك فتحي وذالك كسري ومدله عبد القيس دن
بر قبيله نك ادي وجذيمة حيره ملكي اولوب جزيره ملكه سي اولان زبانك صاحبي او
اسمي وركه اول از وقبيله سندن جذيمة الابرش بن مالك در الجذمي فتحتيله جذيمه يه
منسوب اولان كمسنه وجذمي جذيمة بني اسد منسوب اولنه وحش ويرلر سيبويه
ايتدي بكا بر اعتماد ايتدكم كمسنه خبر ويردي كه عرب طائفه سنك بعضندن ايشتدم
بني جذيمة يه نسبتده جذمي ديرلر دي جيمك ضمي ايله وا يونس ايتدي بهر حال كه
سيبويه حدثني من اثق به ديه يعني بر اعتماد ايتدكم كمسنه بكا خبر ويردي ديه
مرادي يونس ديدي كا المجذامة ميمك كسري وجيمك سكونيله بجتنه تيز كسيجي كمسنه
يقال رجل مجذامة اي سريع القطع للمودة الاجذاذ همزه نك كسريله دوه
سيرنده سرعت ايتمك يقال اجذ البصير في سيره اذا اسرع واجذام بر نسنه
قتو بر نوعه وحش ويرلر الجرم جيمك ضمي ورانك سكونيله كناه ايتمك ذنب معناسنه
الجريمة جيمك فتحي ورانك كسري ومدله معناه وجريمه كاسب معناسنه ده
كلور يقال فلان جريمة اهله اي كاسبهم الاجرام همزه نك كسري كذلك
كناه ايتمك الاجترام همزه نك وتانك كسريله كذلك كناه يقال جرم من الباب
الثاني واجرم واجترم كلها بمعنى الجرم جيمك فتحي ورانك سكونيله اتني كرم

الجرم جیمک فتحی ورانک کسری ومد ایله عجمدنا کسلمش خرما وجرام جلد وکی معناسنده
کلور ابو عمرو روایتی اوزره الجرام جیمک فتحی ورانک تخفیفیله کذلک جلد وکی معناسنه
مزبورک روایتی اوزره ومزبور ایتدی بونلر یعنی جرم ایله جرام قوری خرمایه
وجه اطلاقی اولنورلر ایتدی کم ابن السکیت باب فعیل وفعال ده ذکر ایتمشدر تصحیح
ایله نجاح کبی نحیل کبی جسیم معناسنه وصحاح الادم ایله صحاح الادم کبی یعنی جرام
معناسنه المجرم میمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله تمام اولان ایل المجرمة در نا هز
اوزره مؤنثی یقال حول مجرم وسنة مجرمة تامة التجرم فتحتیله ورانک ضمی و
تشدیدیله یل کچمک یقول تجرمت السنة ای انقضت وتجرم اللیل اذا ذ
وتجرم بر کمسنک اوزرنه ایشلمدیکی گناهی اسناد ایتمکه دخی دیرلر دخی دیرلر
یقال تجرم علی فلان ای ادعی ذنبا لم یفعله لاجرم فتحتیله واخرنک فتحی اوزره
بناسی ایله قرار ایتدی بو بر کلمه در که اصلنده لابد ولا محالة معناسنه در ومثاکه
بو معناده استعمال کثیر اولدیسه معنای قسمه تحول ایتدی وحقا منزلسنه نازل
اولدی بو اجلدن جوابنه لام داخل اولدی نته کیم جواب قسمه لام داخل اولور
الجرثوم جیمک وثانک ضمی ایله اصل معناسنه وجرثومة النمل قریه سی یعنی بواسی الجراثیم
فتحتیله وثانک ضمی ایله جمع اولنمق الاجرنثام همزه نک وثانک کسریله معناه یقال
تجمع الشیء واجرنثم اذا اجتمع الجراجمة جیم اولک فتحی وثانینک کسریله عجمدنا
بر قوم در که جزیره ده ساکن اولورلر یقال الجراجمة نبط الشام ونبط فتحتیله
بر قومک یورکنه دیرلر الجرجم على وزن الدحرج وحشی یتاقنده دویشمش
ساکن اولمق تجرجم الوحشی فی وجاره تقبض وسکن الجرومة على وزن الدحرجة

معناسنه فارسی معرب در الجروم ضمتیله اسی کرم معناسنه فارسی معرب در الجرموق ضمتیله
اسی شهرلرینه که صرود صاد مهمله نک ضمیله صعود شهرلره دیرلر الکیسه فارسی معرب در
وجرم ایکی جماعت عربیه در کیم قضاعه ده در اولا جرم بن ربان در وبری دخی طئیده در
والجرم قطع دخی دیرلر وجرم قیونک یوکنی قرقمق ده دیرلر یقول جرمت صوف الشاة
اذا جززته وجرم ایلمه دخی دیرلر یقول جرمت منه اذا اخذت منه مثل حلمت وزنا
ومعنا وجرم کسب معناسنه ده کلور یقال جرم یجرم مثال کتب یکتب اذا کسب وحمل معناسنه
کلور قال الله تعالی لا یجرمنکم شنئان قوم ای لا یحملنکم وقال لا یکسبنکم وشنئان
بغضه دیرلر الاجترام همزه نک وتانک کسری ایله کذلک کسب ایتمک یقال جرم النخل واجترمه
اذا صرمه یعنی خرما کسمه الجارم رانک کسریله خرما کسیجی کمسنه وبنو جارم عربدن
بر قومک اسمی در الجرم جیمک ضمی ورانک فتحیله جارمک جمعی خرما کسیجیلر الجرام جیمک
ضمی ورانک کذلک تشدیدیله کذلک جمعی الجرام جیمک کسری وفتحی ورانک تخفیفیله خرما
کسیمی یقال هذا زمن الجرام والجرام وجرام کسر جیمله جرمک جمعی دخی کلور کرم ایله
کرام کبی یقال جلة جرام ای عظام الاجرام وجلة کسر جیمله وتشدید لام ایله شبلوده
دیرلر الجرم جیمک کسری ورانک سکونیله جسم معناسنه ده کلور وجرم صوت
دخی دیرلر ابن السکیت روایتی وغیریلر روایتی اوزره وابو حاتم ایتدی
عامه فلان صافی الجرم دیمکله حسن بعضلر رصافی الصوت وصافی الحلق معناسنه
لکن بو خطادر دیدی الجرمة جیمک کسری ورانک سکونیله خرما کسیجی طائفه
الجرامة جیمک ضمی ورانک تخفیفیله خرما کسیلورکن اعجدنا دوشن خرما

الجریم

بر كمسنه صول الى طعام اوزنه غوغا ايدوب اكل ايتمكدر وبو جرده كبى در وزنا ومعنى
وجرد در سوزى چوق غلتمغه دخى ديرلر يقال جردم اذا اكثر فى الكلام **الجرسام** جيمك كسرى
ورانك سكونيله بر علتدر كه غليظ عند الردى حاصل اولور بر سام اثرلرى كبى اثرلرى
اولور بر سام كبى در وزنا ومعنا **الجرشمة** على وزن الدحرجة بر كمسنه خسته لكدن
افاقت بولمق يقال جرشم الرجل اذا اندمل بعد المرض والهزال فهو مثل جرشب وزنا
ومعنى وبر شيئه يه حديد نظر له نظر ايتمكه دخى ديرلر برشمه كبى يقال جرشم الرجل اذا
احد النظر جيمك وضاد معجمه نك ضمه لريله زياده چوق يانى كمسنه اكول معناسنه
الجراضم جيمك ضمى وضادك كسريله بمعناه **جرجم** جيمك وهانك ضمه لريله يمنا ولا بتنده
بر قبيله نك اسميدر كه ابلمر اسماعيل بيغمبر صلوات الله عليه اصهار يندندر بعضى اصل يتننده در
الجراهم جيمك ضمى وهانك كسريله فرموده اولان وده كار واپى اوزره يقال جمل جراهم
وناقة جراهمة **الجزم** جيمك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله كسمك قطع معناسنه ونحاتك
جزم الحرف ديدكلرى بوندندر كه جزم اعرابه سكون كبى در زيادە يقول جزمت
الحرف فانجزم وجزم قربه يى طولدرمغه دخى ديرلر يقول جزمت القربة اذا ملاها
وجزم خرما يى تقدير وتخمين ايتمكه دخى ديرلر جرم كبى راء مهمله ايله يقول جزمت
النخل وجزمته اذا خرصته وحزرته وعرب طائفه سى بزوم متعارفى اولان خطمه
جزم ديرلر چونكه طائفه سنك خطلرى مقطوع وماخوذ اولد يغيچون وقلم الجزم
شول قلمه ديرلر كه انوك اوجى محرف قطع اولنمامش اوله وجزم شول شئه يه دخى
ديرلر كه ناقه نك فرجنه ادخال ايدوب بر اخردوه يا ودسنه بغلرلر تا كه آنى
كندى ولدى ولدندن صانه **الجزمة** جيمك فتحى وزانك سكونيله بر كره يمك اكلة واحدة

معناسنه **التجرعم** على وزن التكرع قربه يى طولدرمقدر وتجزم عاجز اولمغه ديرلر
يقول جزم القوم اى عجزوا **الجزمة** جيمك كسرى وزانك سكونى ايله ده سورسندن
بر قطوعه وقيون سوريسيدر بر فرقه ديرلر **الجم** جيمك كسرى وسينك سكونيله
جسد **الجسمان** جيمك ضمى وسينك جسد معناسنه جثمان كبى در وزنا ومعنى
واصمعى ايتدى جسم وجسمان جسد معناسنه در وجثمان شخص معناسنه در
ومزبور ايتدى جسمان جسم انسانك جمعى دخى كلور ذئب ايله ذؤبان كبى قورتلر
معناسنه يقال انه الجسمان اى اجسام كثيرة **الجسيم** جيمك فتحى وسينك كسرى و
مديله فرموده اولان كمسنه يقال جسم الشئ من الباب الخامس اذا عظم **الجسام**
جيمك ضمى وسينك تخفيفيله بمعناه يقال جسم فهو جسيم وجسام **الجسام** جيمك
كسريله جيمك جمعى **التجسم** متحتنيله وسينك ضمى وتشديديله بر كمسنه يى اختيار
ايتمك يقال تجسمت فلانا من بين القوم اى اخترته كويا كه انوك جسمنى قصد
ايتمش اولور سن كه تا بينته وير سن انوك علامتلرى وتشخص قصد ايتدى كوكلك
بحلنه وتجسم بر يرى طلب ايدوب توجه ايتمكه دخى ديرلر يقول تجسمت الارض
اذا اخذت نحوها تريدها وتجسم جسيم اولمغه دخى ديرلر وبر شئه نك اعظمنه
مباشرت ايتمكه ده ديرلر ابن السكيت روايتى اوزره يقول تجسمت الامر اذا ركبت
اجسمه وجسيمه اى معظمه وتجسم بوكسك قومه وبوكسك طاغه چقمغه دخى
ديرلر مزبور روايتى اوزره يقول تجسمت الرمل والجبل اذا ركبت اعظمه
الاجسم همزه نك وسينك فتحى ايله فرموده اولان شئه **جاسم** سينك كسريله

شمام شمر نعیله بر قریه نک اسمیدر **الجسم** فتحتیله بر نسنه یی زحمتله تحصیل ایتمک **التجشم** فتحتیله
وشینک ضمی وتشدیدیله بمعناه تقول جشمت الامر جشما من الباب الرابع وتجشمته اذا
تکلفته علی مشقة **التجشیم** علی وزن التکریم بر نسنه یی کوجله تحصیل ایتدرمک **الاجشام**
همزه نک کسریله بمعناه تقول جشمته الامر تجشیما واجشمته اذا کلفته ایاه **الجشم**
جیمک ضمی وشینک فتحیله دوه نک کوکسی صدر بعیر معناسنه **جشم** وزن مزبور اوزره
انصاردن بر جماعتک اسمیدر که انلرک باباسی جشم بن الخزرج در وجشم بن ثعلبه
دخی بر رجلک اسمیدر که اول جشم بن الثعلبی در وجشم ثعلب قبیله سندن بر قوملک
دخی اسمیدر که انلره اراقم دیرلر وجشم هوازنده دخی بر رجلک اسمیدر که اول جشم
بن معاویه بن بکر بن هوازندر **الجعم** جیمک وعین مهمله نک فتحیله طمع یقال
جعم یجعم جعما من الباب الرابع وجعم انه زیاده اشتها اوزره اولوب ای زیاده
اکل ایتمکه دخی دیرلر یقال جعم اذا قرم الی اللحم وهو فی ذلک اکول وجعم دوه
شعور اوت و ویکنا بوملیوب عظامه وبخس کلامه [illegible] ایتمسنه دخی دیرلر وجعم
طعامه اشتها او [illegible] دخی دیرلر یقال جعم الرجل اذا لم یشته الطعام **الجعماء** جیمک
فتحی وعینک سکونی والفک مدیله [illegible] اولان ناقه لره ومذکورکرینه جعم دیرلر
الجعشم جیمک وشینک ضمی ایله قصیر القامه اولوب زیاده غلیظ اولان کمسنه وفرا
ایتدیکی شینک فتحی افصح در **الجلم** جیمک فتحی ولامک سکونیله کسمک قطع معناسنه تقول
جلمت الشئ جلما من الباب الثانی اذا قطعته وجلم کمکی اوزرنده اولان ات صویوب
ایمغه دخی دیرلر یقال جلمت الجزور اجلمها جلما اذا اخذت ما علی عظامها من اللحم

الجلمة

الجلمة جیمک فتحی ولامک سکونیله کوتری جمله معناسنه تقول اخذت الشئ بجلمته اذا اخذته
اجمع **الجلمة** فتحتیله کوتری اتک طوار کوده سنده وار در تقول هذه جلمة الجزور
ای لحمها اجمع وجلمه قیونک کوده سنه دخی دیرلر ایچی چقوب اتلری کسلدکدنصکره
صکره **الجلم** کذلک فتحتیله [illegible] که انونکله قیونلری قطع اولنور **الجلمان** فتحتیله ایکی جلم
بر قنده اوله **الجلام** جیمک کسریله اوغلاق جدا معناسنه **الاجلواذ** همزه نک ولامک
کسریله جمع اولنمق یقال اجلخم القوم اجلخماما اذا اجتمعوا وبعضلر ایتدی اجلخمام
بو کلمه ده تکبار معناسنه **الجلهم** جیمک وهانک ضمی وهانک لامک سکونیله وادی نک
کنارلری وفی حدیث ابی سفیان کدنا نأذن حتی تأذن الحجارة الجلهم حتی ابو عبید
ایتدی الشبو حدیثک شرحنده جلهم هائیله مراد دره نک ایکی جانبیدر اما معروف اولان
جلهمه در جیمک وهانک فتحیله مزبور ایتدی بن بوتی ضمتیله بو حدیثدن غیری
برده ایشتمدم ولکن بنی اصل کلمه مشددر [illegible] **الجلهمة** جیمک وهانک کذلک ضمی ایله
بر رجلک اسمیدر **الجم** جیمک فتحی ومیمک تشدیدیله کثیر معناسنه قال الله تعالی وتحبون
المال حبا جما ویقال جم المال وغیره من الباب الاول والثانی اذا کثر وقیو ده جمع
اولان صویه ده دیرلر وجم کچنک اوزرنه یاشی [illegible] دخی دیرلر تقول جممت
المکیال اذا ملائه فوق الطفاف وجم [illegible] دیکلیمکه دخی دیرلر یقال جم الفرس جما
من الباب الاول والثانی اذا ذهب اعیاؤه وکذا اذا ترک الضراب **جم** جیمک فتحی و
میمک تشدیدیله سلغه [illegible] پادشاهلردن بریک اسمیدر **الجمة** جیمک فتحی ومیمک تشدید بله
شول مکاندر که انده قیونک صویی جمع اولنور **الجمام** جیمک کسریله جمع صو جمع

اولاجق یرلر معناسنه الجموم جیمک فتحی ومیمک ضمیله شول قیودر که صویی چوق اوله
وجموم کذلک شول اتدر که بر کره سکرتمکدن صکره تکرار سکرده الجموم ضمتینله قیوده
صو جیوغلمق یقال جم الماء یجم جموما اذا کثر فی البئر واجتمع بعد ما استقی ما فیها وجموم
بر نسنه‌نک کلمسی قریب اولمغه دخی دیرلر یقال جم قدوم فلان جموما اذا دنا وحان الجمة
جیمک ضمیله جماعت عظیمه و جیمک فتحی دخی لغتدر وجمه ضم جیمله بش قیلی که قوز
اشغه اینوب قره دن الکثر دو وقره قولاغه دک اینشدر ویمه اومزه دکین وروبو
تعامله صاحب صحاح حکی جمه ایلو هوی اسر وتمامی انا دیدکی تفسیر مقابیج دکلدر
والجانیة جیمک ضمی ومیمک و یانک تشدیدیله شول نسنه در که باشنده اینه صاحب
اوزون اوله طویل الجمه معناسنه ویوتا علی خلاف القیاس زیاده اولنمشدر واکر
جمه ایله بر نسنه شمیه اولنور الا شیئت حتی دیرلر الجمام جیمک ضمی وکسری ومیمک
تخفیفیله شول نسنه در که کیله طولدقدنصکره اوزرینه یغلور کیله باشی معناسنه و
جمام جیمک کسریله بر نسنه‌نک صویله طولیسنه دیرلر و جیمک ضمیله اونکله طولیسنه
دیرلر یقال عندی جمام القدح ماء بالکسر وجمام المکوک دقیقا بالضم ولا یقال الجمام
الا فی الدقیق والشاهد یقال اعطی جمام المکوک اذا حط ما یحمل راسه فاعطاه الجم فتحتینله
بمعناه الاجمام همزه‌نک کسریله کیله یی باشی یغمغه دیرلر تقول اجممت المکیال اذا بلغ
الکیل جمامه الجمان جیمک فتحی ومیمک تشدیدیله یا مثللی اولان کیله الجمام جیمک فتحی
ومیمک تخفیفیله ات دیکلنوب راحت اولمق یقال جم الفرس جماما اذا ذهب
اعیاؤه وکذا اذا ترک الضراب الاجمام همزه‌نک کسریله بمعناه یقال اجم الفرس

علی البناء

علی البناء للمجهول اذا ترک ان یرکب ویقال اجم یغسک یوما اویومین واجمام بر نسنه
حاضر اولمغه دخی دیرلر یقال اجم الامر اذا دنا وحضر ویقال اجم الفراق اذا حان
الاجم فتحتینله شول بنادر که کنکره سی اوله یقال بناء اجم ای لا شرف له الجماء
جیمک فتحی ومیمک تشدیدیله والفک مدیله مؤنثی وجماء شول عورتدر دخی دیرلر که دیم
سوری اوله یقال امراة جماء المرافق واجم شول رجله دخی دیرلر که اوغرشله
انوک کوندری اوله الجماء الغفیر جیمک فتحی ومیمک تشدیدیله والفک مدیله جماعت
ناسه دیرلر نته کم باب راده مرور ایتمشدر وجما شول قیویه دیرلر که بونزی
اوله یقال شاة جماء ای لا قرن لها الاستجمام همزه‌نک وتانک کسریله ات واکر قیوبی بر
مقدار دیکلنمک یقال استجم الفرس والبئر اذا جم ویقال انی لاستجم قلبی بشیء من اللهو لاقوی
به علی الحق الجمجمة علی وزن الزلزلة کلامی اشکار سویلمک التجمجم علی وزن التزلزل بمعناه
یقال تجمجم الرجل وتجمجم اذا لم یبین کلامه الجمجمة جملرک ضمی ومیمک اولک سکونیله قفا تمکی که
دماغی مشتمل اولور وجمجمه اغجدن قدحه دخی دیرلر وجمجمه شول قیویه دیرلر که شوره یرده
قازلمش اوله دیر الجماجم جیمک واولک فتحی وثانینک کسریله بر موضعک اسمیدر ابو عبیده ایتدی که
موضع مزبوره دیر الجماجم دیدیلر ایله اغج اشلنورکندن او تری جماجم العرب وزنا
مزبور اوزره شول قبائله دیرلر که بر نسنه نسبت اولنه انلره نسبت اولنور جمیع بطونی
جمع ایدیکلری جهتدن کلب وبره جیلهسی کبی که تجنا ویلسه بطوندن شیء آخره
نسبت استغنا کلور الجمیم جیمک فتحی ومیمک کسری ومدیله شول اوتدر که بر مقدار
اوزنمش اوله وصفرتمالی بو یمیه الجمهم جیمک فتحی وهانک سکونیله وورک اولان یوز

يقال رجل جهم الوجه اي كالح الوجه وجهم بر كمسنه نك يوزينى دورك قلمغه دخى
ديرلر التجهم متحنيله وهانك ضمى وتشديديله كذلك يوزنى دورك ايتمك تقول
جهمت الرجل وتجهمته اذا كلحت وجهه الجهومة ضمتنيله يوز دورك اولمق
يقال جهم جهومة من الباب الخامس اذا صار باسر الوجه الجهوم جيمك فتحى وهانك
ضمى ومديله عاجز اولان كمسنه يقال رجل جهوم اي عاجز لا يقدر على شئ الجهمة جيمك
ضمى وهانك سكونيله اواخر ليلك ابتداسى قرار وايتى اوزره الجهام جيمك فتحى وهانك (نك)
تخفيفى ايله شول بلوطدر كه انوك يغمورى اولميه جهنام على وزن احيدر بر موضع
اسميدر الجهضم على وزن جعفر باشى بيوك اولوب يوزى دكرمى اولان كمسنه وجهضم
وجه جهضم رسلانه دخى ديرلر التجهضم متحنيله وهانك سكونى وضاد معجمه نك
ضميله متكبر اولمق تعظمله تعظم سن كبر درد وزنا ومعنى جهنم جيمك وهانك
فتحى ونونك فتحى وتشديديله شول آتشك اسميدر كه خداى تعالى آخرتده
انوكله قوللرينه عذاب ايدر واول خماسيه لحاق اولنمشدر حرف ثالثى مشدددر (در)
علميه وعلميته ولا ينصرف در تعريف وتأنيث دن اوترى وبعضلر جهنم فارسى معربدر
ديديلر جهنام كسرتينله ونونك تشديديله دريادر اولان قويى بئر بعيدة القعر
معناسنه يونس روايتى اوزره وجهنام عمرو بن قطنك لقبيدر وبعضلر جهنام (ح)
اعشانك تابعه سنك اسميدر ديديلر وتابعه شول جنه ديرلر كه كمسنه نك اردنجه
يورر هر قنده كيدرسه بيله كيدر فصل الحاء الحتم حانك فتحى
وتانك سكونيله برنسنه يى محكم قلمق وحتم حكمه دخى ديرلر قضا معناسنه

الحتوم

الحتوم ضمتينله جمعى وحتم برنسنه يى واجب قلمغه دخى ديرلر تقول حتمت عليه الشئ
اذا اوجبت الحاتم تانك كسريله قاضى اولان كمسنه وحاتم قره قرغه يه دخى ديرلر
ومشئوم حاتم ديديلر طائفهٔ عرب كمان زعمى اوزره فراقله حكم ايتدكيچون تطيرا
حاتم الطائى تانك كسريله شول كمسنه در كه سخاوده انوكله مثل ضرب اولنور
واول حاتم بن عبد الله بن سعد بن الحشرج در وبو اسم منصرف در وبعض
اشعارده كه لا ينصرف شكلنده بلا تنوين واقع اولمشدر ضرورت شعريه ايچون در
اجتماع ساكنين دن اوترى تنوينه كسره ويرمك محلنده تنوينى حذف ايتمشلردر
الحتامة حانك ضمى وتانك تخفيفيله خوان طعام اوزرنده دوكلن خرده واتلر
التحتم متحنيله وتاء ثانينك ضمى وتشديديله اكل اولنان نسنه نك دوكندسى
دوكلمك حتاتة الطعام معناسنه يقال هو يتحتم المتحتم ميمك ضمى وتاء
ثانينك فتحى وتشديديله طعامدن دوكلن نسنه وهو عرض المتحتم وعرق
تانه معناسنه در الحثم حانك فتحى وثاء مثلثه نك سكونيله ويرمك اعطا معناسنه (سنه)
يقال حثم له حثما من الباب الثانى اذا اعطاه وحثم برنسنه يى اوممغه دخى ديرلر
دلك معناسنه تقول حثمت الشئ اذا دلكته الحثمة حانك فتحى وثانك سكونيله
قرمزى اولان ديه اكمه حمرا معناسنه وبو سببدن نسا طائفه سنك بعضنه حثمه
ديديلر الحثرم حانك وراءنك كسرى وثانك مابينلرى سكونيله شول مدور نسنه (دركه)
يوقرو طوداغك اورته سنده در ... بر پاره اوزونجه اولسه صاحبنه ابظر
ديرلر الحجم حانك فتحى وجيمك سكونيله برنسنه نك يومرسى جثه سى حيند معناسنه

واکثر نسخه‌ده وعبارهٔ جوهریده کا حجم الشیء خبره واقع اولمشدر زای معجمه ایله لکن
صواب دال مهمله ایله در یقال لیس لمرحه حجاء ای ستر وحجا حجامک ثلثیسی چکمه
دخی دیرلر یقال حجمه یحجمه من الباب الاول وحجم اوغلانک انه سنی امکه دخی دیرلر
یقال ماحجم الصبی ثدی امه ای مامصه وحجم دوه‌نک اغزینه ایصر مسون دیو
حجام وضع ایتمکه دخی دیرلرکه دوه‌نک حچمی نه چنینه قلبور تقول
حجمته اذا جعلت علی فمه حجاما وحجم منع ایتمکه دخی دیرلر یقال حجمه عن الشیء حجمه
من الباب الاول اذا کففته عنه **الاحجام** همزه‌نک کسریله ممنوع اولمق یقال حجمته
فاحجم ای کففته فکفّ وهو من النوادر مثل کببته فاکب **المحجوم** میمک فتحی وجیمک
ضمی و مدیله حجامت اولنان کمسنه ومحجوم شول دوه‌یه دخی دیرلرکه اغزینه
ایصر مسون دیو حجام وضع ایده‌لر وفی الحدیث کالجمل المحجوم **الحجامة** حانک
فتحیله اسمدر حجامت فعلی ایتمک معناسنه **المحجم** میمک کسری وجیمک فتحیله
حجامت الاتی شیشه **المحجمة** وزنا مزبور اوزره کذلک حجامت شیشه‌سی
الاحتجام همزه‌نک وتانک کسریله حجامت المق یقال احتجمت من الدم **الحجام**
حانک کسریله شول اشنه درکه دوه‌نک اغزینه وضع ایدرلر ایصر مسون دیو
الحجّام حانک فتحی وجیمک تشدیدیله حجامت فعلنی ایدن کمسنه وعربلر افرغ من حجام
ساباط دیدکلری مثللرکه بطال اولنلر حقنده ضرب اولنور زیرا ساباط نام موضعک
حجامی غایت کساد وبدنام اولمغله مرور ایدن عسکره ونسیه حجامت ایدرمش دوش اولدقده
حقلرین قوللرینه ایدرمش بناء علی ذلک مثل مزبورکه ضرب ایتمشلردر **المحوجمة** حانک وجیمک

فتحی

فتحی وواوک مابینده سکونیله قرمزی گل ابو عبید روایتی اوزره **الحوجم** وزنا مزبور اوزره
جمعی قرمزی گللر معناسنه **الاحتدام** همزه‌نک کسریله اوده یالکلنمق یقال احتدمت النار اذا
التهبت ویقال احتدم صدر فلان غیظا واحتدام قانک زیاده قرمزی اولمغه دخی دیرلر
مرتبه‌ده که قرا اولمغه مائل اوله یقال احتدم الدم اشتدت حمرته حتی یسواد **المحتدم** میمک
ضمی ودالک کسریله زیاده ایسی اولان گونه یقال یوم محتدم اذا کان شدید الحر **الحدمة** فتحاتیله
اتش یالکلنمسنک اوازی **الحدمة** حانک ضمی ودالک فتحیله شول چوملکدر که قاینمسی
سریع اوله صلودک مقابلیدر **الحذم** حانک فتحی وذال معجمه‌نک سکونیله کسمک قطع معناسنه
تقول حذمت الشیء اذا قطعته وحذم خفتله یوریمکه دخی دیرلر وهرنسنه‌که سرعتله اوله
اکا حذم دیرلر یقال حذم فی قراءته من الباب الثانی وقال عمر رضی الله اذا اذنت فترسل واذا
اقمت فاحذم **الحذیم** حانک فتحی وذالک کسری ومدیله کسکین قلیج یقال السیف حذیم **الحذمة**
حانک ضمی وذالک فتحیله قصیرة القامة اولان عورته **حذیمة** حانک فتحی وذالک
کسری ومدیله رجالدن بر کمسنه‌نک اسمیدرکه اول حذیمة بن یربوع بن غیظ بن مرة
حذام حانک فتحی ومیمک کسری اوزره بناسیله بر عورتک اسمیدر رقاش گبی
حذلم علی وزن جعفر بر رجلک اسمیدر وتمیم بن حذلم الضبی تابعیندندر **الحذلمة**
علی وزن الدحرجة سرعت ایتمک یقال مر یتحذلم اذا مر کانه یتدحرج **الحرم** حانک ضمی
ورانک سکونیله احرام ایتمک عایشه رضی الله عنها ایدرکه کنت اطیبه لحله وحرمه ای
عند احرامه النبی صلی الله علیه وسلم **الحرمة** حانک ضمی ورانک سکونیله بر نسنه‌یه مباشرت
حلال اولمق وجوهریک بو معامله حرمت مالا یحل انتهاکه قولیله تفسیر ایتمسی

ونانکم

در

مسامحه‌یه مبنیدر نتکیم حرم الشیء حُرمةً من الباب الخامس الحرم حانک ضمی و رانک
کذلک سکونیله بمعنادر نتکیم حرمت الصلوة علی الحائض حرماً و حرمه برکیمسه‌نک
اهل و عیالنه دخی دیرلر الحُرُم حانک ضمی و رانک فتحیله جمع اصغر بینلر معناسنه المحرمة
میمک فتحی و رانک فتحی و ضمیله کذلک مباشرتی حلال اولمیان نسنه الحرام حانک فتحی
و رانک تخفیفیله احرام کیمش کیمسه نتکیم رجل حرام ای محرم الحُرُم ضمتینله جمعیدر قذال
قذل کبی و قذال باشک آردنه دیرلر معناسنه و حرم دورت آیه دخی دیرلر که اول
ذوالقعده و ذوالحجه و محرم و رجبدر که انلرک حقنده ثلثه سرد و واحد فرد
دیمشلردر و سرد و سیاق مهمله ایله طوتمق و بربرینه اولشمق معناسنه‌در عرب
طائفه‌سی ذکر اولنان آیلرده قتالی حلال گورمزلردی الا ایکی جماعت که انلر خثعم
جماعتیله طی جماعتیدر زیرا انلر ذکر اولنان آیلرده قتالی حلال گورورلردی
پس شول کیمسه‌لر که مزبور آیلرده قتالی تاخیر ایدرلردی حرمنا علیکم القتال
فی هذه الشهور الا دماء المحلین دیرلردی یعنی عرب طائفه‌سی شهور مزبوره‌ده
قتالی حلال گورمیلرک قتلنی حلال گوردلردی خاصه الحرام حانک فتحیله حلال
ضدیدر الحرم حانک کسری و رانک سکونیله بمعناه و قرئ قوله تعالی و حرم
علی قریة اهلکناها و کسائی ایتدی بونک معناسی واجب دیمکدر الحرمة حانک
کسری و رانک کذلک سکونیله جماعت حریص و طمع غلمت معناسنه و فی الحدیث
الذین یدرکهم الساعة تبعث علیهم الحِرمة و یسلبون الحیاء یعنی حریص جماعت
انلره مسلط اولوب حیالری زائل اولور و حرمه کذلک بحر و ملقه دخی دیرلر

الحرمی

الحرمی حانک کسری و رانک سکونی و آخرنده یانک تشدیدیله حرمه منسوبدر اولان کیمسه الحرمیة
وزننده بوراده مؤنثی و حرمیة حرمه منسوب اولان قاولره دخی دیرلر حرم الله فتحتینله
مکه مشرفه الحرمان فتحتینله صیغه تثنیه اوزره مکه مشرفه و مدینه منوره و حرم فتحتینله
کاه اولور حرام اطلاق اولنور و بونک نظیری زمن ایله زماندر الحرمة فتحتینله قبونده
اولان شهوته بحامعت نسته که نافه‌ده اولان شهوته بحامعه ضبعه دیرلر فا و جیم و با
موحده و عین مهمله ایله و ایکنجیده اولنه حناء دیرلر حاء مهمله ایله و نونله الاستحرام
همزه‌نک و تانک کسریله حیوانات و حیوانک غیری چنانکه طرفلر بحامعته حریص اولمق نتکیم
استحرمت الشاة و کل انثی من ذوات الظلف خاصة اذا اشتهت الفحل و اموی ایتدی
استحرمت الکلبة و الذئبة دخی دیرلر تحویرلر کلبه بحامعت طلب اینسه‌لر الحرامی حانک
فتحی و رانک سکونی و الفک قصریله شول حانک کسریله جمع محادم اللیل حانک
فتحی و الفک قصریله کذلک جمع عجالک اینله عجاله کبی گویا که مذکری محرمه اوله حرمان
کلوروی المحرمات میمک فتحی و رانک کسریله بنچه ایله حتور بحلوا اولان بوللرکه
مقور حفا اولنمسنه یا اکانمک حرام اولور محارم میمک فتحی و رانک ضمی
ایله حرمت ایجاب ایدن نسنه‌لر اصحی رواینی اوزره نتکیم ازالی محرمات فلا
تنتهکها و حقک حرمتی نقض ایتمکه دیرلر المحرمة میمک فتحی و رانک ضمیله کذلک
واحدی حرمت ایجاب ایدن نسنه معناسنه المحرم میمک ضمی و رانک فتحی و تشدیدیله
شول آیدرکه شهور سنه‌نک ابتداسیدر و محرم شول دریه دیرلرکه
هنوز دباغت اولنمامش اوله و شول قمچیه دیرلرکه هنوز ملایم اولمیه

وشول ناقه يه ديرلركه صغوز باشى اوكن غاشى اوله ابو زيد روايتى اوزره **المحرم**
على وزن المكرم حرام قلمغه كه تحليلك ضديدر **الحريم** حانك فتحى ورانك كسرى ومدّيله
بر نسنه‌نك اطرافى يقال حريم البئر وغيرها ما حولها من مرافقها وحقوقها وحريم
محرمك ثوبنه دخى ديرلر وطائفۀ عرب طواف ايدركن عريانا طواف ايدوب ثوبلرنى
چيقروب اوكلرنه قورلرمش وحريم اسم رجل دخى اولور نته كه بعض اشعارده وارد
اولمشدر وحريمه بر نسنه حرام اولمغه دخى ديرلر يقال حرمه الشئ يحرمه حريمة الى
الحريمة حانك فتحى كسرى ومدّيله حرص قطع طمع اولنان نسنه دركه فوت اوله **الحرم**
حانك فتحى ورانك كسريله بر نسنه‌يه حرام اولمق **الحرمان** حانك كسرى ورانك
سكونيله بمعناه يقال حرم الشئ يحرمه حرمًا من الباب الرابع مثل سرقه سرقًا وحرمانًا
الاحرام بر كمسنه‌دن بر نسنه‌يى منع ايتمك يقال احرمه اذا منعه اياه واحرام
بر حرمته داخل اولمغه دخى ديرلركه هتكى اولنمغه قابل اولميه يقال احرم
الرجل اذا دخل في حرمة لا تهتك واحرام شهر حرامه داخل اولمغه دخى ديرلر
يقال احرم الرجل اذا دخل في الشهر الحرام واحرام حج ايچون وعمره ايچون احرام
كيمكه دخى ديرلر ديوكه احرام ديرلر هر حلال اولان نسنه بونكله حرام اولور
قتل صيد حرام اولدوغى كبى ونساء حرام اولدوغى كبى **المحروم** ميمك فتحى وراڭك
ضمى ومدّيله معيشتى مشكل اولنان كمسنه‌ديه كه بارى تعالينك للسائل
والمحروم ديدكى قوللنده ابن عباس ايتدى محروم محارف اولنان كمسنه در
ومحارف وجه معاشى كدو مشغله اولميان كمسنه‌در **الحبرمة** حانك ورانك

فتحيله

فتحيله صغير بقره معناسنه **الجبرم** على وزن حيدر جمعى صغارلر معناسنه **الاحرنجام** حانك ورانك
كسريله ازدحام ويرهمك يقال احرنجم القوم اذا ازدحموا **المحرنجم** ميمك ضمى وجيمك كسريله چوق
نسنه عدد كثير معناسنه **الحرجمة** على وزن الدحرجة دوه‌لرى كيرو ترسكروب برى برينه
اوزره جمع ايتمك يقال حرجمت الابل فاحرنجمت اذا رددتها فارتدّ بعضها على بعض **الحرم**
حانك فتحى ورانك سكونيله بر نسنه‌يى بغلمق يقال حرمت الشئ احرمه حرمًا من الباب
الثانى اذا شددته وحرم حرمه‌ده مرتفع اولن يره دخى ديرلر وحرم بوكسك ير
اولنان يردر وحرم بر كمسنه كندى احوالنى ضبط وتدارك ايتمكه دخى ديرلر
الحزامة حانك فتحيله بر كمسنه احواللرنى رشدا اوزره اولمق يقال حزم الرجل حزامةً
من الباب الخامس **الحازم** زانك كسريله رشد اوزره اولن كمسنه **الحزم** حانك فتحى
وزانك كسريله بمعناه **الاحتزام** حمزه‌نك وتانك كسريله بر كمسنه بلنه قوشاغى بغلمق
التحزم فتحيله وزانك ضمى وتشديديله بمعناه يقال احتزم وتحزم بمعنى اى تلبب
وذلك اذا شدّ وسطه بحبل **الحزمة** حانك ضمى وزانك سكونيله بر باغ اوت
يا حطب وغيرى نسنه وحزمه بر آلك دخى اسميدر **الحزام** حانك كسريله قوللنه كه آتك بلنه
بغلرلر ومنه قولهم جاوز الحزام الطبيين اى وطبى بمه ديدكى معناسنه ويقال
حزمت الدابة اذا شددت في وسطه الحزام وحزام او علما بغر دعنه دخى ديرلركه
بشكله انوكلة اللعيا تعليق **الحزم** ميمك فتحى ورانك كسريله قوللنه بعلبچابه محل
حزام معناسنه **الحزم** فتحتيله كوكسده اولان طوتقلوغه غصص كبى در وزنا ومعنًى
يقال حزم يحزم حزمًا من الباب الرابع وحزم آتك باغلرقبا اولمق كه صعصمك صغدتيدر

وهضم ايتك يانلرى يرى برنه منضم اولمق دركه ايت احطلى ولئالم قبله اول مثللوا
عيب عد اولنور الخزيمنات حانك فتحى وزانك كسرى ومدّيله ايكى كسنه وريا محله
قبيله سيد لركه انلر حريمه وزبيته در وكاه اولور نسبتا دخى ديرلر الخزوم حانك
فتحى ورانك سكونى وزانك ضمى ومدّيله كوكس ورشى وقولان ابرشى دكين الخزم حانك
فتحى وزانك كسريله بمعناه يقال شددت لهذا الامر حزيمى حزوم حانك كذلك فتحى
ورانك سكونى وزانك ضمى ومدّيله ملائكه جنسنك آتنك اسمى در وقاموسده جبرئيلك
آتنك اسمى در ويهش الحسم حانك فتحى وسنك سكونيله كسمك قطع معناسنه وحسط
طمرى داغلمق قانى كسمكه وحى ديرلر وفي الحديث انه اتي بسارق فقال اقطعوه
ثم احسموه اى اكووه بالنار لينقطع الدم وفي حديث آخر عليكم بالصوم فانه محسمة
للعرق ومذهبة للاشر واشركوره اولوب حزنا اولمعه ديرلر الانحسام همزه نك
وحانك كسريله كسلمك انقطاع معناسنه الحسوم ميمك فتحى وسنك ضمى ومدّيله
عداسى يرمق اولانى صبى الحسوم ضمتيله متتابع اولان كونلر نته كيم بارى تعالينك
وثمانية ايام حسوما قوللنده متتابعةً معناسنه در وعشلر در وبعضلر
ايتدى حسوم شؤم معناسنه در يقال الليالي الحسوم لانها تحسم الخير عن
اهلها الحسلم حانك ضمى وسنك تخفيفيله كسكين قليج سيفٌ قاطع معناسنه
وحسام السيف قليجك كسكين اولانى يرى حسم ضمتيله برموضعك اسمى در
حسمى حانك كسرى وسنك سكونى والفك قصريله يا ديه بيربرك اسمى دركه
انده بوكسك واطراف همواره طاغلر وار دركه انلرك توزى حالى وكلدر

وفي حديث

وفي حديث ابي هريرة يخرج من الروم منها كفرا الى سنبك من الارض قيل وما ذلك
السنبك قال حسمى جذام وكفر كافك فتحى وفانك سكونيله قريه معناسنه در وسنبك
سينك مهمله نك وبانك ضمى ايله طوار طرناغى دركه بو مقامده بر كسر يرون عبارت در
بحازا وجذام بر قبيله نك اسمى دركه ذكر اولان طاغلرده ساكن اولورلر الحشمة حانك
كسرى وشين معجمه نك سكونيله اوتانمق وغضبه كلمك واصمعي ايتدى حشمت هاهين غضبه
كلمك در اوتانمق معناسنه وكلدر وفصحاى عربدن بعضى ان ذلك مما يحشمه بني فلان
ديرلر دى اى يغضبهم وابوزيد ايتدى حشمت الرجل واحشمته ديرلر بر معنايه كه
بونلرك معناسى مقابلكده اوتورانمسنه ايذا ايدوب غضبه كتورمكدر وابن الاعرا بى
ايتدى حشمته بمعنى اخجلته قيلدم وعكس در واحشمته غضبه كتوردم وعكس دركه ديدكى
الاحتشام همزه نك وتانك كسريله بر كمسنه دن حيا ايتمك واوكي غضبدن احوق
ايتمك تقول احتشمته واحتشمت منه بمعنى الحشيم حانك فتحى وشينك كسرى ومدّيله
شول كمسنه دركه اندن اوتنلور وقورحلر المحتشم ميمك ضمى وشينك فتحى ايله بمعناه
حشم فتحتيله بر كمسنه نك خدمه وتوابعنه ديرلركه اندن اوتري غضبه كلور
اوللرو نضر ايتدى حشمت الدواب ديرلر صلحت معناسنه يعنى محمى طوار سمز دوب
بر اسه حشمت الدواب ديرلر وبعض نسخه ده صلحت بدلنه صاحت واقع اولمشدر
حتى صاحب صحاح حشمت كلمه سنى صاحت ايله تفسير ايتمشدر لكن اصح اولكي در
زيرا قاموسده حشم الدابة في اول الربيع اصاب منه شيئا فسمنت وصلحت ديمشدر
الحصم حانك فتحى وصادك سكونى ايله ياللتمك حرواناريح معناسنه يقال حصم بها اوا

حبق

الانخصام همزه‌نك وحانك كسريله شول اغاجدركه منكسر اوله يقال انخصم العود اذا انكسر
الحصرم حانك وراءنك كسريله وصادك مهمله‌نك مابيننده سكونيله تنك اولوب بخيل
اولان كمسنه المحصرم ميمك ضمى وراءنك فتحيله بمعناه يقال رجل حصرم ومحصرم
اى بخيل وحصرم اوزمك ابتداسنه دخى ديرلر غوره معناسنه الحصرمة على وزن
الدحرجة يايك كرشين بروك ايتمك يقال حصرم قوسه اذا شد توتيرها الحضرمة
على وزن الدحرجة ايضا بر كمسنه كلامنده لحن ايدوب اعرابه مخالف قلمق ابو عبيد
روايتى اوزره يقال حضرم الرجل حضرمة اذا لحن وخالف الاعراب فى كلامه الحضرم
حانك وراءنك كسريله عطاسى چوق اولان كمسنه وهر كسك اولان نسنه‌يه
حضرم ديرلر جوهرى ايدر بو تصحيفدر صواب خضرم در خاء معجمه ايله
الحطم حانك فتحى وطانك سكونيله قيرمق يقال حطمه حطما من الباب الثانى اذا
كسره الانحطام همزه‌نك وحانك كسريله قرلمق انكسار معناسنه التحطم
فتحيله وطانك ضمى وتشديديله بمعناه التحطيم على وزن التكريم قيرمق
تكسير معناسنه الحطمة حانك فتحى وطانك سكونيله قتلق يلى يقال اصابتهم
حطمة اى سنة وجدب وحطمة السيل سيلك دفعه‌سى كلمسى طحمة السيل گبى در
وزنا ومعنى الحطم حانك فتحى وطانك كسريله كندى نفسنده قاتى نسنه منكسر
فى نفسه معناسنه يقال للفرس اذا تهدم لطول عمره حطم الحطم فتحيله
طوار ياشلى وقوجه يقال حطمت الدابة من الباب الرابع اذا اسنت الحطم
حانك فتحى وطانك سكونيله شيلوا وتاغله زبون اولمق الحطمة حانك فتحيله

ضمى وطانك

اسماء

اسماء

[...]ساروننى در زيرا نار كندويه الغاوننا ايدر نسنه‌يى كسر ايدوب ضايع ايدر وحطمة
كثير الاكل اولان كمسنه‌يه دخى ديرلر يقال رجل حطمة اذا كان كثير الاكل وحطم وحطمة
حيوانه شفقتى آز اولان كمسنه‌يه دخى ديرلر شول يله كه حيوانانى زجر ايدوب برى برينه
قاتمغله منكسر قلنه وفى المثل شر الرعاء الحطمة ورعا راءنك كسريله راعينك جمعى در چوبانلر
معناسنه وحطمة اللى دن يوزه وارنجه اولان دوه سورسى ويوكلره حطمه ديدكلرى
صرتيها وغلرلرسه منكسر قلدقلرندندر اوترى الحطيم حانك فتحى وطانك كسرى ومديله
بر ديواردر كعبه‌نك شرفها الله مغرب جانبنده واقع اولمشدر يوكسك ديوار دكلدر
قال ابن عباس رضى الله عنه الحطيم الجدر يعنى جدار معهوددركه كعبه مشرفه‌نك ديوارى
ديمشدر الحطام حانك ضمى وطانك تخفيفيله بر ياپس نسنه‌دن منكسر اولان نسنه
بعضلر قورى اوت خرده‌سى ديمشدر كياه زيره خشك معناسنه الحكم حانك فتحى
وكافك سكونيله طاق جنسندندر بر نوعدر بعضلر كوكرجين ديمشلر حمام معناسنه
الحكم حانك ضمى وكافك سكونيله مصدردر حكم ايتمك بحكم قول الله تعالى اول اوزره
قاضيلق اوزره فصل خصومت اتمك يقال حكم له اذا اتقع بالحكم وحكم عليه
اذا قضى به وحكم علم وحكمت دخى ديرلر الحكيم حانك فتحى وكافك كسرى ومديله عالم
صاحب حكمت معناسنه وحكيم امورى محكم قلنه دخى ديرلر يقال حكم من الباب
الخامس اذا صار حكيما الاحكام همزه‌نك كسريله بر نسنه‌يى محكم قلمق واحكام لجامى
طوارك اكلنه گچورمكه دخى ديرلر يقول احكمت الدابة اذا جعلت حكمة
اللجام فى حنكها واحكام سفيهى منع ايتمكه دخى ديرلر يقال احكمت السفيه اذا اخذت

علی یده الاستحكام همزه نك و تانك كسریله بر شیئه محكم اولمق تقول احكمت الامر فاستحكم
ای صار محكما الحكم فتحتینله حاكم معناسنه و فی المثل فی بیته یؤتی الحكم و یؤتی ایتادن در
اعطا معناسنه و حكمة اللجام اویانلر قیشنك یا یالسی اویدر الحكمة فتحتینله قیونك الكی
و ذقن الشاة معناسنه و حكمة اللجام او یانی تمنلك حكمه سی احاطه قلان یری حكم حانك فتحی
و كافك سكونیله لجامی الحكمه یه جكورمك تقول حكمت الدابة حكما من الباب الاول اذا
جعلت الحكمة فی فیها و عرب طائفه سی حكمه یی جرمندن و سحوندن ایدرلر مزبورلرك
مرادی شجاعت اولوب زینت اولمغه علجونا و حكم سفیه اولان كمسنه یی منع اتمكله
دخی دیرلر تقول حكمت السفیه اذا اخذت علی یده التحكیم علی وزن التكریم بر كمسنه یی
دیلدیكی شیئه دن منع ایتمك تقول حكمت الرجل تحكیما اذا منعته مما اراد و تحكیم
بر كمسنه یی كندی مالكده حكم قلمغه دخی دیرلر تقول حكمته فی مالی اذا جعلت
الیه الحكم فیه فاحتكم علیك فی ذلك الاحكام همزه نك و حانك كسریله حكم ایتمك
و حاكمه طوروشمق التحاكم تانك فتحی و كافك ضمیله كذلك حاكمه طوروشمق یقال
احتكموا الی الحاكم و تحاكموا بمعنی المحاكمة میمك ضمی و كافك فتحیله حاكم اوكنده حقوقنا
ایدشمك محكم الیمامة میمك ضمی و كافك فتحی و تشدیدیله بر رجلدر كه اسمی در
و ولید سیله كوننده قتل ایتدی المحكمة میمك ضمی و كافك كسری و تشدیدیله
خوارجك اسمیدر و انلره محكمه دیدكلری حكمینك امرینی انكار ایدوب لا حكم
الا الله دیدكلری قوللرندن اوتریدر و حكمیندن مراد ظاهر بودر كه
ابو موسی الاشعری و عمرو بن العاصی در المحكم میمك ضمی و كافك فتحی و
تشدیدیله

تشدیدیله شول بر حزبدر كه حكمینه نسبت اولنورلر كه بعض شعرده واقع اولمشدر
و اما شول كمسنه لر كه حدیث شریفده ان الجنة للمحكمین بیوریلمشدر انلر اصحاب اخدوددن
شول قومدر كه كفرینه قتل ایتمكله قتل بیننده مخیر اولندقلرنده اسلام اوزره
ثابت اولوب قتل اولنمغی اختیار ایتدیلر الحلم حانك ضمی و لامك سكونیله دوش دركه
انجویه واران كمسنه كورر تقول منه حلم الرجل من الباب الاول و تقول حلمت بكذا
و حلمته ایضا الاحتلام همزه نك و تانك كسریله كذلك دوش كورمك تقول احتلم
الرجل اذا رای فی منامه شیئا الحلم حانك كسری و لامك سكونیله یواشلق اناءت
معناسنه تقول منه حلم و اصار حلیما التحلم فتحتینله و لامك ضمی و تشدیدیله كوچله
حلیملك ایتمك یقال تحلم اذا تكلف الحلم و تحلم اوغلن باحوو كلمك سمروب اتی درسینه
طولمغه دخی دیرلر یقال تحلم الصبی و الضب اذا سمن و اكتنز التحالم تانك فتحی و لامك
ضمیله حلم اظهار ایتمك حد ذاتنده حلیملك مرادی دكلكله یقال تحالم اذا اری
من نفسه ذلك الحلم و لیس به الحلم فتحتینله دری دباغت اولنوركن كوه بیوب دلنوب
فاسد اولمق الحلمة فتحتینله ممه باشی رأس ثدی معناسنه الحلمتان كذلك
فتحتینله ایكی ممه باشی و حلمه بر نبات دبار اونك دخی اسمیدر و اصمعی ایتدی ذكر
اولنان اوته حلمه و ثمه دیرلر و حلمه بیوك كنه یه دخی دیرلر كه غل دیدكلری
كنه دن ایكلر اولور بیوكلكده الحلم فتحتینله جمعی بیوك كنه معناسنه و حلمه كذلك
شول قورتدر كه قیونك ظاهرده اولان درسینه و باطنده اولان درسینه
دوشره اصمعی روایتی اوزره و ایضا دری دباغت اولنسه اول دلوك اولور
الحلم

تقول تعين الجلد وحلم الاديم وتعين دريله بوغبه‌لر اولمقدر كه بو عيب عد اولنور
الحليم حانك فتحى ولامك كسرى ومديله صبور اولان ده يقال يعنى حليم اذا كان سميناً
حلمات حانك ضمى ولامك فتحى وتانك سكونيله بر موضعك اسمى در كه اول بطن فلجه
اولانده لردر محلم ميمك ضمى ولامك كسرى وتشديديله بر نهرك اسمى در عين محجردن
وارد اولور ومحلم كذلك بر رجلك اسميدر التحلم على وزن التكلم بر كمسنه يى بواشتمق
تقول حلمت الرجل اذا جعلته حليما الحلام حانك ضمى ولامك تشديديله شول اوغلاقدر كه
انه سى قرنندن مهجور اولمش اوله واصمعى ايتدى حلام وحلان حا مهمله ونونيله اوغلاق
كوچكنه ديرلر صغار غنم معناسنه الحالوم على وزن الكافور شول سوددر كه زبانده
چوچى اولدقده تمام صيغر پينيرى اولور حالا كه پينير مرتبه سنه وارمشدر
الحلقوم حانك وقافك ضمى ايله بوغز حلق معناسنه الحلقمة على وزن الدحرجة
بوغز كسمك تقول حلقمه اذا قطع حلقومه حلحم حانك فتحى وميمك تشديديله
قاقروقاكه ارپه كدن صكره باقى قالور الحمة حانك كذلك فتحيله واحدندر وحم ارپنك
باقى وحى ديرلر وحم قويروغه زكه وحى ديرلر تقول حممت الالية اذا اذبتها
وحمه شول قاينر بكاره وحى ديرلر كه خسته لر انوكله شفا طلب ايدرلر وفى الحديث
العالم كالحمة وحم قصد معناسنه ده كلور تقول حممت حمك اى قصدت وحم تعجيل معناسنه
كلور رفتار روايتى اوزره تقول حممت ارتحال اذا عجلته وحم صويى اسيتمقه وحى ديرلر
تقول حممت الماء اذا سخنته وكله من الباب الاول وتقديم معناسنه ده كلور يقال حم
على البناء للمجهول يعنى قدر واتش قزتمغه وحى ديرلر تقول حممت الجمرة تحم من الباب

الرابع

الرابع اذا صارت حمة وحممه كومر ديرلر وصو اسى اولمغه وحى ديرلر يقال حم الماء
اى صار حارا وحم على البناء للمجهول محموم اولدى معناسنه ده كلور تقول حم الرجل
اذا صار محموما وحم ضيق معناسنه ده كلور يقال ماله حم ولاحم غيرك اى ماله
هم غيرك وكاه اولور سنك وحانك ضمى ايله اولور وحى استعمال اولنور وحم حانك
فتحى وضمى ايله بد معناسنه ده كلور يقال مالى منه حم اى بد الاحمام همزه نك كسريله
تقديم معناسنه يقال احم الشئ على البناء للمجهول اذا قدر وبر نسنه مهم اولمغه وحى
ديرلر يقال احمنى امر اذا اهمه واحمام قريب اولمغه وحى ديرلر تقول احم خروجنا اذا
دنا واصمعى ايتدى قرب معناسنه اولان احم در جيمله وحا ايله اولان تقديم معناسنه
در وكسائى ايتدى احم واجم جيمله وحا ايله جائز وقته معناسنه كلور واحمام
محموم قلمغه وحى ديرلر يقال احمه الله فهو محموم وهو من الشواذ واحمام ير اسيتملو
اولمغه ده ديرلر يقال احمت الارض اذا صارت ذات حمى واحمام اسى صويله يومغه
وحى ديرلر تقول احممت فلانا اذا غسلته بالحميم واحمام صو اسيتمقه وحى ديرلر
يقال احموا لنا من الماء اى اسخنوا واحمام بر نسنه يى سياه ايتمكه وحى ديرلر
يقال احمه الله اى جعله احم المحموم ميمك اولك فتحى وثانيك ضمى ايله اسيتمه طوتمش
كمسنه ومحموم مقدر اولان نسنه يه ده ديرلر حم واحم فهو محموم اى مقدر
الحميم حانك فتحى وميمك كسرى ومديله اسى صو الحميمة وزن مزبور اوزره
بمعناه وحميم شول يغموره وحى ديرلر كه شدت حرده يغر وحميم دره وحى
ديرلر عرق معناسنه وحميم شول يقين خصمه وحى ديرلر كه انوك اهتمام

امر ايله

اوزره اولورسا و جم کنش السنبله دخی دیرلر و حمیه ماللک قیمتلوسنه دخی دیرلر الحمام
حانک فتحیله جمعی کریم الماللر معناسنه تقال اخذ المصدق حمائم الابل ای کرائمها الحم
میمک کسری و حانک فتحیله کوچک کوکه که اتو کله صو اسیدرلر الاستحمام حمزه نک و تانک
کسریله ایسی صو ایله یونمق تقول استحممت اذا اغتسلت به یعنی استحمام اصلنده ایسی
صو ایله یونمغه دینه مطلقا اغتساله استعمال اولندی حتی بیحه صو ایله اولورسه اولسون
واستحمام ورله مکه دخی دیرلر تقال استحم اذا عرق التحمیم علی وزن التکریم عورته
طلاق ویدکدن صکره متعه دیرلر یکه دخی دیرلر تقال حمم امراته اذا متعها بشیء بعد الطلاق
و تحمیم قوش یاوروسنک یلکی چقمغه باشلیوب قرارمغه دخی دیرلر و باشک تراشی
کلوب قرارمغه دخی دیرلر تقال حمم راسه اذا اسود بعد الحلق و تحمیم بکنه نکه
یوزنا کومورله قرارمغه دخی دیرلر تقول حممت الرجل اذا سخمت وجهه بالفحم
الحمحم حالرک کسری و میم اولک سکونیله زیاده سیاه اولان نسنه الاحم حمزه نک
و حانک فتحیله زیاده سیاه اولان نسنه تقال رجل احم ای بین الحمم و تقال کمیت
احم ای بین الحمة یعنی شول طورو آت که اللری و آیقلری و یالیسی و قویروغی سیاه
اوله و اصمعی ایتدی که طورو آتلر ایکی درلو در بری کمیت مدمی و بری کمیت احم و انلر
ایچنده و ریسی زیاده برک اولوب طرنغی زیاده برک اولان کمیت احم در دیدی
الحم حانک ضمی و میمک تشدیدیله جمعی سیاه اولان نسنه لر و حم حمانک دخی جمعی کلور
انسانک و بری معناسنه نته که عن قریب کلور انشاء الله تعالی الحمم حانک ضمی و میمک
فتحیله کول و کومور و هر نسنه که اتشدن اولور اکا حمم دیرلر الحممة وزنا مزبور

اوزره

اوزره واحدی انشله اولان نسنه لرک بری معناسنه الحمة علی وزن الزلزلة
ات بچم طلب ایتدکده اوار جغرمسی التحمحم علی وزن التزلزل بمعناها یقال
حمحم الفرس و تحمحم اذا صوت عند طلب العلف الیحموم یانک فتحی و میمک ضمی
و مدیله نعمان بن منذرک آتینک اسمی در و یحموم تعنئه دخی دیرلر الحماء
حانک فتحی و لامک مدیله انسانک و بری الاحتمام حمزه نک و تانک کسریله اهتمام
معناسنه تقول احتممت اذا اهتممت المحامة میمک ضمیله اولا و تشدیدیله
ثانیا مطالبه ایتمک معنی روایتی اوزره تقول حامته اذا طالبته الحمام حانک
کسریله موتی تقدیر ایتمک تقال فی القاموس الحمام ککتاب قضاء الموت و قدره
و بو مقامده صاحب ترجمه نک حمامی موت ایله تفسیری تخالفی اولدی ظاهر
اولور الحمة حانک ضمیله حمره سواد معناسنه و حمة الحر بیوک ایسی معظم
الحر معناسنه و حمة الفراق فراقدن تقدیر اولان نسنه اصمعی ایتدی عجلونا بنا
و بکم حمة الفراق و بعضیلر تقدیر فراق معناسنه و اما حمة العقرب حانک ضمی و میمک
تخفیفیله سم عقرب معناسنه ها حرف علتدن عوض در باب معتله کلور
انشاء الله تعالی الحمام حانک فتحی و میمک تخفیفیله مطلقا بوینده طوقی اولان
قوشه کرک اوکیک اولسون کرک قمری اولسون بوغزیلو اولسون اسفور و
معناسنه کرک یبانی کوکرجنی اولسون بونلره یکبور نه که وارایه و حمام
مذکر و مؤنثه اطلاق اولنور و داخل اولان هاء وحدت ایچون در یاشت
ایچون دکلدر و کاه اولور واحده دخی حمام دیرلر و عامه قتنده مشهور اولان ک

بعده که حمام حمایی دواجه مخصوص اوله و دواجن اولرده سلنوب مأنوس
اولنه دیرلر و بعض اشعارده تلمی واقع اولمشدر حانک فتحی و میمک کسریله
میم احاره حذف اولنوب الفی یایه قلب اولنمقله و بعضلر ایتدیکه الف ممدوده یی
حذف ایتدیلرکه کبی الف حذف اولندقده میمان جمع اولوب تضعیف لازم اولماغین
میم اخری یایه قلب ایتدیلر تظنیت کلمه سنده نونی یایه قلب اولندیغی کبی الحمامات
حانک فتحی و میمک تخفیفیله جمعیدر الحمایم حانک فتحی و یانک کسریله کذلک جمعیدر واما یما
یانک فتحی و میمک تخفیفیله صحرا قوشلرندن بر نوعک اسمیدر اصمعی روایتی اوزره و
کسائی ایتدی حمام بری اولنه و یمام بیوته مألوف اولنه دیرلر دیدی الحمام
حانک ضمی و میمک تخفیفیله دوه اسمه سی حمای ایل معناسنه الحمیه میمک ضمی و حانک
فتحیله اسمه لو اولان بر قال ارض محمة ای ذات حمی الحامة میمک تشدیدیله خاصة
معناسنه در یقال کیف الحامة والعامة و حامه اقربایه دخی دیرلر یقال هؤلاء حامة
الرجل ای اقرباؤه و بر شنه نک علاسنه و مختارینه دخی دیرلر ایل حامة اذا کانت
خیارا آل حم حمنک و حانک مدیله قرآنده اولان معهود سورهلردر یقال ابن
مسعود آل حم دیباج القرآن و قرا ایتدی ابن مسعودک بو کلامی آل فلان
و آل فلان دیدکلری کبی درکویا که حم سورهلرینه کوبری حم کلمه سنه نسبت
قلمشدر الحوامیم حانک فتحی و میمک کسری و مدیله حم لفظنک جمعی اولمسی عامه
کلامندندر عربی الاصل دکلدر و ابو عبیده ایتدی حوامیم قرآن عظیمده
بر قاچ سورهدر علی خلاف القیاس در اولی بودرکه ذوات حم دینمکله جمع

اولنه

اولنه حمان حانک فتحی و میمک تشدیدیله بر رجلک اسمیدر الحنتم حانک و تانک
فتحی و نونک مابینده سکونیله یا شیل و یا خود حمرة حضراء معناسنه الحناتم حانک
فتحی و تانک کسریله قره بلوطلردن نار اسواده عرب طائفه سی حضرت اطلاق
ایدرلر الخندمان حانک و ذال معجمه نک کسریله جماعت معناسنه در و بعضلر
ایتدی طائفه معناسنه در الحوم حانک فتحی و واوک سکونیله بر شنه نک اطرافنه
طولشمق الحوم تحتیله بمعناه یقال حام الطائر و غیره حول الشیء یحوم حوما
و حوما اذا دار الحوم حانک فتحی و واوک سکونیله دوه سورسنده التا بیوک
قطعه الحومة حانک فتحی و واوک سکونیله کذلک بر شنه نک معظمی حومة القتال
قتالک عظیمی و قومه و عظیم بر شنه یه اضافت اولنه یعنی حومة الماء و حومة
الرمل و بلر بنه حال بویله در الحومان حانک فتحی و واوک سکونیله اسمیدر و حو
حومانه نک دخی جمعی کلور الحومان حانک فتحی و واوک کذلک سکونیله شول بر درکه
برک اولور. منقاد اوله یعنی صربا اولمیه کذا فی بعض نسخ الصحاح حام علی وزنه
یقال نوحک صلوات الله علیه اوغللرندن بریدر که سیاه طائفه سنک بابلیدر
یقال غلام حامی و عبد حامی ~~فصل~~ الخاء الختم خانک فتحی و تانک سکونیله
بر شنه یی مهرلمک و بر شنه یی اخر ایتمک دخی دیرلر تقول ختمت الشیء و یقال ختم الله
له بخیر و ختمت القرآن ای بلغت آخره و جاز الله ختمی بلا واسطه استعمال
اولندقده آخر ایرشمکله و علی کلمه سیله استعمال اولندقده مهرلمک معنیله
تفسیر ایتمشدر المختوم میمک فتحی و تانک ضمی و مدیله مهرلنمش و تمام اولمش

شنه المختّم میمک ضمّی وتانک فتحی وتشدیدیله مبالغه ایله ختم اولنمش نسنه الاختتام همزه نک وتانک کسریله بر نسنه یی آخر ایتمک که افتتاحک مقابلیدر تقول اختتمت الشیء فهو نقیض افتتحته الخاتم تانک فتحی وکسریله یوزک که زینت ایچون پارمغه طقیلور الختام خانک فتحی ویانک سکونیله بمعناه الخاتام علی وزن ساباط بمعناه کذلک الخواتیم خانک فتحی وتانک کسری ومدّیله جمعی یوزکلر معناسنه التختم فتحتینله وتانک ضمّی وتشدیدیله یوزک طاقنمق تقول تختمت اذا لبسته الخاتمة تا ءاولک کسریله بر نسنه نک آخری الخاتم تانک کسریله بمعناها یقال محمد صلی الله علیه وسلم خاتم الانبیا علیهم السلام الختام خانک کسریله شول بالچقدر که بر نسنه یی انونکله مهرلرلر وختام آخر معناسنه دخی کلور قال الله تعالی ختامه مسک ای آخره ما یجدونه رایحة المسک الختم فتحتینله مهر بالچغی یقال علیها ختم ای علیها طینة مختومة مثل نفض بمعنی منفوض وقبض بمعنی مقبوض ونفض نونله وفا ایله اغجدن دوکلمش نسنه یپراق اولسون ومیوه اولسون الختم خانک وثاء مثلثه نک فتحیله بورن یصّی اولمق یقال ختم المعول من الکلاب الرابع اذا صار مفرطحا یعنی کلنک اوجی چونکلوب یصّی اوله المختّمة میمک ضمّی وتانک فتحی وتشدیدیله یصّی اولان نعل یقال نعل مختّمة ای عریضة خثیمة خانک وثانک فتحی ویانک ما بیننده سکونیله بر رجلک اسمیدر الخثارم خانک ضمّی ورانک کسریله شول کمسنه در که بر نسنه یی شوم ایدر فال طوتنه متطیر معناسنه وخثارم بر رجلک دخی اسمیدر وعمرو بن الخثارم البجلی معروفدر خثعم علی وزن جعفر بر قبیله نک باباسیدر که اول یمن دن خثعم ییلا اغار دیدیلر بعضلر ایتدی معدّ دن دریمنه

صکره وارمشدر الخدمة خانک کسری ودالک سکونیله بر کمسنه یه قوللق ایتمک یقال خدمه یخدمه خدمة من الباب الاول الخادم دالک کسریله خدمتکار کرک غلام اولسون کرک جاریه اولسون الخدم فتحتینله جمعی خدمتکارلر معناسنه الاخدام همزه نک کسریله بر کمسنه یه خدمتکار ویرمک یقال اخدمه اذا اعطاه خادما الخدمة فتحتینله دوه بیلکنده اولان قایشدر که کا دوه ایاغنه دکدکلری چارغی نعلرلر وبو سببدن خلخاله دخی خدمه دیرلر زیرا که کاه اولور قایشدن ایدوب اوزرینه التون وکوموش تریاپار ایدرلر الخدام خانک کسریله جمعی قایشدن اولان خلخاللر معناسنه وکاه اولور قومق حلقه سنه دخی خدمه دیرلر وفی الحدیث فضّ خدمتکم ای فرّق جمعکم المخدم میمک ضمّی ودالک فتحی وتشدیدیله ایاغی اولان خلخال یری المخدم وزننده یورلوزنه بمعناه التخدیم علی وزن التکریم اتک ایاغنده اولان بیاض که اینجکلرینه وارمیوب بلکلری اوزره تقدیم اوله طرفنه اوزرینده دایره کبی اولان تللری یوقری واکر برایاغنده اولورسه اکا ارجل دیرلر المخدّم میمک ضمّی ودالک فتحی وتشدیدیله ذکر اولنان صفت اوله اولان آت الاخدم بمعناه یقال فرس مخدّم واخدم ومخدم شول کمسنه یه دخی دیرلر که انوک خدمی وحشمی چوق اوله یقال هؤلاء قوم مخدّمون اذا کثر لهم الخدم والحشم المخدوم میمک فتحی ودالک ضمّی ومدّیله شول کمسنه در که انوک طایفه جندن تابعه اوله وتابعه شول جنه دیرلر که بر کمسنه یه تابع اولوب صحبتنده کیدر بسه انونکله بله کیده الخدماء شول قیوندر که انوک اللری واتکلری اق اوله جملاکبی ورونا

ومتعدی الخذم خانك فتحی و ذال معجمه‌نك سكونيله كسمك قطع معناسنه يقال خذمه خذما
من الباب الثاني التخذيم على وزن التكليم پاره پاره ايدوب كسمك تقطيع معناسنه المخذم
ميمك كسری و خانك سكونی و ذالك فتحيله كسنجی قليج الخذم خانك فتحی و ذالك كسريله شول
ات دركه تيز و چابك اوله يقال فرس خذم اي سريع وخذم شول كمسنه‌يه دخی
ديرلر كه جومرد اولوب سريع العطا اوله يقال رجل خذم اي سمح عند العطاء
الخذماء خانك فتحی و ذالك سكونی و الفك مديله شول بچق دركه قولاغی ارقه‌سی كسله
ولكن ايرلميه الخذم فتحتيله سيرده سرعت ايتمكه ديرلر الخذوم خانك فتحی
و ذالك ضمی و مديله شول دوه قوشی دركه سريع اوله يقال ظليم خذوم و
ظليم ظاء معجمه ايله دوه قوشنك اركگنه ديرلر ابن خذام خانك كسريله شعر
اي عربده نام رجلك اسميدر الخرم خانك فتحی و رانك سكونيله طاغ بورنی انف جبل
معناسنه وخرم سختيانك دكيشن سوكمك يقال خرمت الخرز اخرمه من الباب
الثاني اذا اثاثيه واثاء و دكيشی سوكوب كيدرمك وخرم السلسلة دخی ديرلر
نقص معناسنه وخرم عدول ايتمكه دخی ديرلر يقال ما خرم الدليل عن الطريق اي ما عدل
الاخرم همزه‌نك و رانك فتحيله شول كمسنه دركه بورننك ديبی كسلمش اوله يا خود بورننك
بر جانبی كسلمش اوله وشول بهيه كه جدع مرتبه‌سنه وارمامش اوله و جدع بورنی هپ كسمك
در واخرم قولاغی دلك اولنه دخی ديرلر قولاغی دلكلی بر نسنه‌يه واكر بر نسنه‌يه اخرم ديرلر بو ذكر
اولنان نسخ صحاح موضعنده راء مهمله ايله اخرم واقع اولدغنه بناء در لكن سوق
تحريره بو كوسترر كه قولاغی دلكی بر نسنه‌يه راء مهمله ايله اخرم ديه‌لر و بر نسنه‌يه اخزم ديه‌لر

معجمه

بمعجمه ايله واخزم الكنی كورك نكلكی ورنه سنده اولان بومری نكلك طرفنه ديرلر الخرمه
فتحتيله قولغه دكلن بر المخرم ميمك فتحی و رانك كسريله طاغك بورنی نهايت بولديغی
بر المخارم ميمك فتحی و رانك كسريله جمعدر كه يوللر ايلر لدغی بيرلردر ومخارم صوقيندعی لره
دخی ديرلر يقال عابن ذات مخارم اي مخارج المخرمة ميمك و رانك فتحيله بر رجلك اسميدر
الاخترام همزه‌نك و تانك كسريله اصلندن كسمك التخرم فتحتيله و رانك ضمی و تشديديله
بمعناه يقال اخترمهم الدهر وتخرمهم اي اقتطعهم واستاصلهم وتخرم بر كمسنك عقبی
ساكن اولمق محلنده دخی اولنور يقال تخرم زيد خلان اي اسكن عقبه وتخرم خرمية
طايفه‌سينك دينه تابع اولمغه دخی ديرلر كه انلر اصحاب تناسخ واباحتدر الخرمان
خانك ضمی و رانك سكونيله يلان كذب معناسنه بو ذكر اولنان صاحب قاموسك و ساير
اهل لغتك تنصيص واشارتی اوزره در پس صاحب صراحك بالضم و تشديد الراء ديديكی
مخالف اولور الخورزم خانك و رانك فتحيله شول قبادركه انوك بارتلرا وار در الخزومة
على وزن المبرور نسائك بورنك بو مشق بری ارنبة الانف معناسنه المخرنشم ميمك
ضمی و شينك كسريله متكبر و لان كمسنه و مخرنشم كذلك ارجليوب متغير اللون اولنه
دخی ديرلر بو عمرو روايتی اوزره در الخرطوم خانك و طانك ضمی و رانك سكونيله بورن
انف معناسنه الخراطيم خانك فتحی و طانك كسری و مديله جمعی وخراطيم قومك اولولرينه
دخی ديرلر سادة القوم معناسنه وخرطوم خمره دخی ديرلر المخرنطم ميمك ضمی و طانك
كسريله غضبناك و متكبر اولوب باشن يوقری وطوتانكسنه دخی ديرلر و جنيبی بن الخنزير
وعمر بن الخذ زجبه خرطومان ديرلر الخزم فتحتيله شول اغجدركه انوك قابوغندن

ايپ بوكرلر **الخزمة** كذلك فتحتيله واحدي ذكر اولنان اغاجدر بري معناسنه ومنه
منقوره دوه برنار دوار دركه اكا سوق الخزامين ديرلر **الاخزم** همزه نك
وزانك فتحيله ادمك ابلانا **اخزم** بر رجلك دخي اسميدر **الخزامة** خانك كسريله قلدن
بر حلقه دركه دوه نك بروننه اكا يولار بغلرلر اساس صحرولنمشيه اطلاق اولنور
وطيور تسمي جملة مخزومة دريرولير ذلك اولد عندنا اوتري ولذلك تقال نعام
مخزوم ونعام دوه قوشنه ديرلر **الخزم** خانك فتحي وزانك سكونيله ديزمك نظم
معناسنه تقول خزمت الجراد في العود اذا انتظمته يعني چكركه يي شيشه دزمك
المخازمة ميمك ضمي وزانك فتحيله ايكي كمسنه بري برينه مخالف طريق اخذ ايتمك بر مكانه
بولشمغچون **الخزومة** خانك فتحي وزانك ضمي ومديله اينك بقره معناسنه هذيل
لغتي اوزره **الخزامى** خانك ضمي واخرنده الف قصريله خيري ديدكلري چيچك
يابانيسيدر وخيري بر چيچكدر كه اطبا قتنده معروفدر اقي وقرمزيسي وصاري
اولور **مخزوم** بر قبيله نك باباسيدر قريشدن كه اول مخزوم بن يقظة دركه
جد اعلالري كعب بن لوي بن غالبدر **ابو خازم** زانك كسريله بر شاعرك باباسيدر الاسدي
بني اسددن كه اول بشر بن ابي خازمدر **الخيشوم** خانك فتحي وشينك ضمي
ومديله كلك بورنك نهايتي بولدغي يردر **الخشم** خانك فتحي وشينك سكونيله
بر كمسنه نك كلكزيني قيرمق تقول خشمته خشما اذا كسرت خيشومه **الخياشيم**
خانك فتحي وشينك كسري ومديله خيشومك جمعيدر وخياشيم الجبال طاغ بورنلري
الخشام خانك ضمي وشينك تخفيفيله بورني قالين اولان كمسنه تقال رجل خشام

وكذلك

وكذلك الجبل الذي له انف غليظ **الخشم** فتحتيله شول مرضدركه بورنده عارض اولور
الاخشم همزه نك وشينك فتحيله ذكر اولنان مرضه مبتلا اولان كمسنه تقال رجل اخشم
اذا كان به الخشم **المخشم** ميمك ضمي وشينك فتحي وتشديديله زياده سرخوش اولان
كمسنه **التخشيم** على وزن التكريم اتك رايحه سي متغير اولمق تقال خشم اللحم اذا تغير
بو ذكر اولنان تشيح جوهري بوله بولنان ضبط ومصادرده واقع اولان نقله بناء اولور
وقاموسده ثلاثي اولوب رابعده ذكر اولنان كلمسنه دخي اشارت اولنمشدر **الخشرم** على وزن
جعفر وعلا ارسي كه مشهوردر سايرنال اريلرينه دخي اطلاق اولنور اصمعي
ايتدي خشرم بر جمعدركه لفظندن واحدي يوقدر وكاه اولور خانه زنبوره دخي
خشرم ديرلر وخشرم شول طاشلره دخي ديرلر كه ايدن كبريت بترلر **الخشارم**
خانك ضمي وزانك كسريله آوازلر صوتلر معناسنه **خشرم** على وزن جعفر ايضا
بر رجلك اسميدر **الخصم** خانك فتحي وصادك سكونيله معروفدر وبونده جمع و
مؤنث برابردر اصلنده مصدر اولدغندن اوتري وعرب طايفه سندن بعضي
خصمي تثنيه وجمع قيلورلر **الخصمان** خانك فتحي وصادك سكونيله تثنيه سيدر **الخصوم**
ضمتيله جمعيدر **الخصيم** خانك فتحي وصادك كسري ومديله كذلك خصم معناسنه **الخصماء**
خانك ضمي وصادك فتحي والفك مديله خصيمك جمعيدر **المخاصمة** ميمك ضمي وصادك
فتحيله خصومت ايدشمك **الخصام** خانك كسريله بعضا يقال خاصمته مخاصمة
وخصاما **الخصوم** ضمتيله اسمدر وباب مفاعله دن خاصمت فلانا فخصمته
اخصمه ديرلر كسرله اخصمه ديرلر ضمله پس بوشاذ اولور ومنه قرأ حمزة

قف

تأخذهم وهم يخصّمون اوقونديغنك وجهى بودركه فاعلنه مفعلنه يا ايله
مضارع مجهوله ضمه رد اولنور يعنى باب اوله رد اولنور نحو انده حروف حلقدن اولمز
اولمسه و حروف حلقدن اولمزسه باب ثالثدن اولورسه يا بيله حال بويله
در نحو اول باب صحيحده اولسه تقول عالمته فعلمته اعلمه بالضم وفاخرته
ففخرته افخره بالفتح واما نحو باب معتلده اولسه وجدته وبعت ورميت وخشيت
وسعيت كبى بونلرك جميعسيله كسره رد اولنور مگركه اجوف واوى يا ناقص
واوى اوله كه بودم مضموم اولور تقول راضيته فرضوته ارضوه وخاوفنى فخفته
اخوفه اما بو هر برده جارى اولمز مثلا نازعته فنزعته وغيرلر زيرا غلبه
لفظى ايله استغنا حاصل اولمشدر اما شول كمسنه كه قرائت عظيمه يخصّمون قرائت
ايتمشدر مرادى يختصمون در تايى صاده قلب ايدوب ادغام ايتدكدنصكره
حركتنى خايه نقل ايتمشدر وبعضلر حركتى نقل ايتميوب خايى مكسور ايتمشلردر
اجتماع ساكنين ايچون زيرا ساكن تحريك اولنسه كسرله تحريك اولنور ابو
عمرو خانك حركتنى اختلاس ايدر يعنى حركتنى متميزه ايله قرائت ايلر جمع بين
الساكنين لحن اولدغيچون الخصم خانك فتحى وصادك كسريله شديد الخصومه
اولان كمسنه الخصم خانك ضمى وصادك سكونيله يوكك بر جانبى عدل معناسنه
وبو كل بر كوشه‌سنه دخى ديرلر وبالجمله هر شى‌نك خصمى ديرلر يقال للمتاع
اذا وقع فى زاوية الوعاء وفى جانب الوعاء من خرج او جوالق او عيبة قد وقع
فى خصم الوعاء وفى زاوية الوعاء الاخصام همزه‌نك فتحيله كوزك اطرافى كه

كوز

كوز قپاغنك كوشه‌لرى وكريك ديبلرى ديمكدر اولور الاختصام همزه‌نك كسريله
خصومت ايدشمك التخاصم تانك فتحى وصادك ضميله بمعناه يقال اختصم القوم
وتخاصموا بمعنى ويقال السيف يختصم جفنه اذا اكله من حدته وجفن جيمله وفا
قلچ قنى ديرلر الخضم خانك فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله اغزك جمله‌سى ايله يمك اصمعى بله
روايتى اوزره تقول خضمت الشى اخضمه خضما من الباب الرابع الخضمة ضمتيله
وميمك شديديله فتولك قالانى يرى مستغلظ الذراع معناسنه وبعضلر ايددى خضمه
صغرنه‌نك اولوسنه ديرلر الخضم خانك كسرى وضادك فتحى وميمك شديديله جوق
ورمى اوزره انعامى چوق اولان كمسنه كثير العطا يا معناسنه وجمعى اهل جفا
اولور بغل ولانه كمسنه دره وخضم جمع كثيره دخى ديرلر وخضم ابى وجره روا يتى
اوزره شولو ده يه دخى ديرلر الخيضم خانك فتحى وصادك كسرى وميديله شول
بغداى دركه صويله بشوررلر تا ملايم اولنجه خضم خانك وصادك فتحى وشديديله بله
بيع وزنى اوزره عنبر بن عمرك اسميدركه قبيلده دخى استعمال اولنور وشويله
زعم اولندى كه مذبورلره خضم ديدكلرى كثرة الاكللرندن ووفور مطعمللرندن ندنا
اوتريدر زيرا خضم صيغه‌سى ابنيه افعالدندر ابنيه اسمادن دكلدر وخضم
بر صويك اسميدر وبو شاذدر نته كم بقم تعينلنده ذكر اولنمشدر يعنى اصول
اسمادن صيغه فعل يوقدر وواقع اولانلر على وجه الشذوذدر ودمشقدر
المخضرم ميمك ضمى وخانك وراك فتحيله شول اتدركه اركك طوارى ايتمى در
ياخود دشى طوار ايتمى در بلنميه ومخضرم كذلك شول شاعره ديرلركه

زمان جاهلیتله زمان اسلامه ایرشمش اوله لبید کبی مثلا و مخضرم النسب شول
کمسنه در که اناسی اعلا ایدیمش اوله المخضرمة وزننده بر اوزره شول ناقه یه
دیرلر که قولاغنک بر طرفی کسلمش اوله و مخضرمه شول عورته دخی دیرلر که سنت
اولنمش اوله الخضرم خانک و رانک کسری و ضادک سکونیله عطاسی چوق اولان
کمسنه بحر خضرمه تشبیه اولنمشدر که او کثیر المال اولان بحردر لکن اصمعی
بحره کثرت مادهسی اوتری خضرم دیدکلرینه انکار ایتدی و خضرمه که کثیر الو
واسع اوله اکا خضرم دیرلر الخضارم خانک فتحی و رانک کسریله شام نم غلو
بر قوم در و بونک بیانی بودر که عجم طائفه سندن بر قوم ابتدای اسلامده چوق
بلاد عربه طاغلدیلر انلردن شول کمسنه لرکه بصره ده اقامت ایتدیلر انلره
اساوره دیدیلر و شول کمسنه لرکه کوفه ده اقامت ایتدیلر انلره احامره
دیدیلر و شول کمسنه لرکه شامده اقامت ایتدیلر انلره خضارمه دیدیلر
و شول کمسنه لرکه جزیره ده اقامت ایتدیلر انلره جراجمه دیدیلر و بعضیلر
ایتدی جزیره ده و موصلده ساکن اولنلره جراجمه دیرلر الخضرم
خانک ضمی و ضادک فتحی و رانک کسریله علابط وزنی اوزره کلر یاوریسی
در ولد ضب معناسنه و علابط قرمودده دیمکدر و احمر ایتدی ولد
ضبک اول مرتبه سی حسل ایکنجی مرتبه سی مطبخ اوچنجی مرتبه سی خضرم
و کمالنه بولدقده ضب در دیدی و غیداق اولدغی مرتبه سنی ذکر
ایتمدی لکن ابو زید ذکر ایتمشدر الخطم خانک فتحی و طاء مهملهنک

سکونیله

سکونیله حرقوشنک بورنی منقار معناسنه و هر طوارک بورننک اوجنه و اغزینک
اوجنه دخی دیرلر المخاطم میمک فتحی و طانک کسریله بورنلر انوف معناسنه المخطم میمک فتحی
و طانک کسریله واحدی بورن معناسنه الاخطم همزه نک و طانک فتحیله بورنی اوزون و طویل
الانف معناسنه الخطام خانک و طانک تخفیفیله یولار زمام معناسنه الخطم خانک فتحی
و طانک سکونیله دوه یه یولار اورمق یقال خطمت البعیر من الباب الثانی اذا زممته
المخطومة میمک فتحی و طانک ضمی و مدیله یولارلنمش ناقه یه یقال ناقة مخطومة و نوق
مخطمة والتشدید للکثرة المخطم میمک ضمی و طانک فتحی و تشدیدیله شول خرما قورغی در که
اوزرنده خطلر و یوللر اوله قیس بن الخطیم خانک فتحی و طانک کسری و مدیله بر شاعرک
اسمی در خطیم الانصار خانک فتحی و طانک سکونیله عبدالله بن مالک بن اوس اوغللری در
الخطمة خانک ضمی و طانک سکونیله طاغ بورنی و بو معنایله صاحب صراح خطمه یی بلندی
کوه ایله تفسیر ایتمشدر مخالفی وار زیرا انی جوهری رعن جبل ایله تفسیر ایتمشدر و رعن
جبل طاغ بورننه دیرلر الخطمی خانک کسری و طانک سکونی و یانک تشدیدیله بر نباتدر که
بتمه لشنه ورکه انونکله باش یورلر الخلم خانک کسری و لامک سکونیله دوست صدیق
معناسنه و خلمک اصلی کناس الظبی در یعنی آهو یتاغی در که معنای انسی مستعار در المخالمة
میمک ضمی و لامک فتحی دوستلق ایتمک مصادقت معناسنه الاخلام همزه نک فتحیله اصحاب
معناسنه الخلجم خانک و جیمک فتحی و لامک سکونیله اوزن طویل معناسنه الخاتم میمک
تشدیدیله بدرانجه اولان پشمش ات لحم منتن معناسنه المخم میمک ضمی و خانک کسریله
بمعناه یقال لحم خام و مخم اذا کان منتنا الخموم ضمتینله ات بدرانجه اولمق بشددکده

صکمز یقال خم اللحم یخم من الباب الثانی اذا انتن وهو شواء او طبیخ وفی المثل هو السمین لا یخم
یعنی اول سمینه صنه یاغی گبی در رایحه بغلمز پس بو مثل بر کمسنه یی مدح ثنا مقامنده ضرب اولنور
الاخمام همزه نک کسریله کذلک ات رایحه بغلمق الخم خانک فتحی ایله قویو یی پاک اتمک
یقال خم البئر یخمها من الباب الاول اذا کسحها ونقاها وکسح سینک وحاء مهمله نک فتحیله
سپورمک معناسنه در واو پاک اتمه ده دخی استعمال اولنور الاختمام همزه نک
وتانک کسریله کذلک المخموم میمک فتحی ومعجمه نک ضمی ومدیله پاک اولان نسنه یقال قلب مخموم
اذا کان نقیا من الغل والحسد نته کیم بعض حدیث شریفده واقع اولمشدر الخمامه خانک
ضمی ومیمک تخفیفیله سوپرندی قمامه معناسنه و قویو ایچندن چیقرلان طپراغه دخی
ویرلر الخمان خانک ضمی ومیمک تشدیدیله وکسری وفتحی لغتدر اولان کمسنه الخمان
خانک فتحی ومیمک تشدیدیله معناه یقال ذلک رجل من خمان الناس وخمان الناس
بضم الخاء وفتحها ای من رذالهم وخمان خانک ضمی ایله ضعیف اولان کوندره وهم لر
الخمخمه علی وزن الزلزله خنخنه گبی در وزنا ومعنی و خنخنه گکردن سویلمک
سوزنی اکلنتمق ورنا بر قونا اوتری و خمخمه کذلک بر جنس قبیح مهمک بمک در
الخمخم خالرک کسری ومیمک سکونیله بر جنس اوت در که انوک تخمی دوه یه علف
قلورلر وبعضلر تیح حاء مهمله ایله در دیدی غدیر خم خانک ضمی ومیمک تشدیدیله
بر موضعک اسمی در که مکه مشرفه مدینه منوره نک اراسنده جحفه دیمکله معروف اولان
ور الخمخام خانک فتحی ومیمک سکونیله بر رجلک اسمی در الخامه علی وزن الحال وتازه
اولان اوت در وفی الحدیث مثل المؤمن مثل الخامه من الزرع تمیلها الریح مره هکذا ومره

هکذا

هکذا الخیمه خانک فتحی ویانک سکونیله شول او در که عرب خانه سی ایکی اغاج بودقلریندن
یاپر الخیمات فتحاتیله جمعی الخیم خانک کسری ویانک فتحیله کذلک جمعی بدره ایله بدرکی
وبدره اوغلاق دریسندن اولان تلومه دیرلر الخیم خانک فتحی ویانک سکونیله خیمه گبی در
الخیام خانک کسریله جمعی خیمه لر معناسنه فرخله فراخ گبی علی وزن الکرم بر نسنه یی خیمه گبی
قلمق و بخیم بر یرده خیمه قورمغه دخی دیرلر یقال خیمه اذا جعله کالخیمه وخیم بالمکان
اذا اقام التخییم فتحتیله ویانک ضمی وتشدیدیله بر مکانده خیمه قورمغه یقول تخییم بمکان کذا
اذا ضرب خیمته به الخیم خانک کسری ومدیله طبیعت گبیدر کندی لفظندن واحدی یوقدر خیم
خانک کسری ویانک فتحیله بر طاغک علمی در الخیومه خانک فتحی ویانک سکونی ومیمک ضمی و
مدیله قورقمق یقال خام عنه یخیم خیومه اذا جبن الخیومه خانک فتحی ویانک سکونیله
ایاغی قالدرمق یقول خمت رجلی خیما اذا رفعتها فصل الدال التدوم
فتحتیله وهمزه نک ضمی وتشدیدیله صویی بر نسنه یی اورتمک یقال تدام الماء الشی
اذا غمره وتدوم اورتمک ودوه ناقه نک اوزرینه چیقمغه دخی دیرلر یقال تدأم الفحل الناقه
اذا تجللها التداؤم تانک فتحی والفک مدی وهمزه نک ضمی ایله مزاحمه قلمق یقال تداءمه
الامور اذا ترکب علیه وتراحم الدأماء دالک فتحی والفک مدیله دکز بحر معناسنه یقول
دأمت الحائط اذا دفعته مثل دعمته الدحم دالک فتحی وحاء مهمله نک سکونیله
بر نسنه نک بی کلم ایتی و دپرمک وفع شدید معناسنه دحان دالک فتحی وحانک
سکونیله بر رجلک اسمی در دحیم دالک ضمی وحانک فتحی ویانک سکونیله کذلک اسم رجل در
معناسی و مقدنا ماخوذ در الدحمان دالک وسینک ضمی وما بیننده حاء مهمله نک

الدحسمان

سكونيله وحمسانك تحلبى ورقرى باغرى اولوب بسمز اولان كمسنه معناسنه دخشم على
وزن جعفر بر رجلك اسمى در الدرم دالك كسرى وراتك فتحيله طوشان ياخود غير
جانور آدمیدن بر بره قریب آدیمله یوریمك معناسنه الدرماء فتحیله عقباه تعال درمت الارنب
وغيرها تدرم درما ودرمانا من الباب الثاني وابوزيد ايتدى درمت الدابة دبلر
اذا دبت ودبيبا يعنى تانيله يورسه دارم دالك كسريله بر كمسنه نك لقبى دركه اول دارم
حنظل درجه اعلاسى تميم دروانك اسمى مجمع در دارم دينور لقب قلمشلر درزيرا انونك
بابلنه ويب خصوصنده معاونت ايچون بر قوم كلديكده ذكر اولنان اوغلنه خطاب ايدوب
ايتدى يا مجراشنى بحريطة وكان فيها مال فجاء يحملها وهو يدرم تحتها من ثقلها ونجر بها
ورى كيسه نه دبر لر ذكر اولنان كيسه نى ايا وه اغر اولوب التنده آدمن متقارب ايتدى

تعنى صح

دارم ديمشلردر الدرم فتحتيله طوبوغى اتى اورتمكدر بر مرتبه ده كه طوبوغك حجمى
بلورمز اوله تعال درم من الباب الرابع الادرم همزه نك وراتك فتحيله ذكر اولنان
صفتله متصف اولان طوپوغه تعال كعب ادرم وادرم شول كمسنه يه ديرلر كه
ديشلرى اشنمش كيتمش اوله وادرم شول ذره يه ديرلر كه ملاح اولوب حلقه لرى
منتظم اوله وادرم شول اته اياغنه اولان سكره ديرلر كه انوك ايره سى عظيمه
اوله وايره اته اياغنه سكل مثالنده در و موجود اولان نسخ صحاحده
بو لغت واردر لكن قاموسده وصراحده وساير كتب لغتده ترك اولنمشدر
الدرماء دالك فتحى وراتك سكونى والفك مديله شول عورتدر كه طوبوغى ذكر
اولنان صفت اوزره اوله صحاحده وقاموسده فهم اولنان بودر لكن قياس

بو ايديكه

بو ايديكه ادرم طوبوغى اتلى اولان اردن عبارتدر ياخود درماء دخى مذكرى
كبى اتلى طوبوغدن عبارت اولسنى وجوهر كلك وامرأة درماء ويدكن والمؤنث
درما معناسنه حمل ايتمك بعيد در ودرما شول اولين اوتلر در نام اوتك اسمى در
ودرما طوشانه دخى ديرلر ارنب معناسنه الدرم دالك ضمى وراتك سكونيله جمعى
تعال مرافقها درم كه الدرم فتحتيله بر كمسنه نك ديشلرى اشنوب يتمك تعال
درمت اسنان الرجل من الباب الرابع اذا تحاتت بنو الادرم همزه نك وراتك
فتحيله بر قبيله نك اسمى در الادرام همزه نك كسريله دوه قوللرى ديشلرينى عوض
غيرى ديشى يتمك تعال ادرمت الابل للاجتماع اذا ذهبت رواضعها وطلع
غيرها الدردم دالك كسرى وراتك ما بيننده سكونيله شول ناقه در كه ... اوله
مسنه معناسنه الدرامة دالك فتحى وراتك تشديديله شول عورتدر كه قصيرة القامة
اوله درم دالك فتحى وراتك كسريله بنى شيبانده بر رجلك اسمى در كه انوك
حقنده اودى درم ديمشلردر قتل اولنوب انتقامى التماس ... بعضلر
جريده نا پديد اولديغيچون ... ديمشلر واودى هلك معناسنه در الدرخمين
دالك ضمى وراتك فتحى وميمك كسرى ومديله شتر جبيل ورنى اوزره آفت وداهيه
معناسنه وشتر حبيل رجال دنا بر كمسنه نك اسمى در الدرهم دالك كسرى وهانك
فتحيله فارسى معرب درم در وهانك كسرى دخى لغتدر الدرهام دالك كسرى وراتك
سكونيله درهم معناسنه كذلك لغتدر الدراهم دالك فتحى وهانك كسريله
درهمك جمعى الدراهيم دالك فتحى وهانك كسرى ومديله درهامك جمعى الادرهام م

همزه‌نك و رانك كسرى و دالك و حانك سكونيله زياده شيشلو و بخدن اولمغه دينور
يقال ادرح اذا رهما ما اذا سقط من الكبر **المدرحم** ميمك ضمى و دالك
سكونيله و حانك كسرى و ميمك تشديديله شول بهادر كه شيشلو اوله يقال شيخ مدرحم
اى سمين **الدسم** فتحتينله ياغ چربش معناسنه يقال منه دسم الشى من الباب الرابع
التدسيم على وزن التكريم برشئنك اوزرنه ياغ دوكمك **الدسم** دالك فتحى و سينك
سكونيله بغمورى آز ايصلتمك و مبالغه ايله يغماميق و دسم قولاغه نسنه قومق يا
خود جراحته نسنه قومق معناسنه ده كلور يقال دسمه ادسمه دسما من
الباب الاول و سامدن ماخوذ درنته كم كلور انشاء الله تعالى **الدسمة** دالك
ضمى و سينك سكونيله رجالدن دنى و خسيس كيسه نكه **الدسم** دالك ضمى و سينك
سكونيله كيرلو اولان بيزلر يقال ثياب دسم اى وسخة **الدسام** دالك
كسرى ايله شول نسنه در كه قولاغى ياخود جراحتى انونكله شدايدرلر و دسام
سداده دخى ديرلر كه سداد شيشه يه شبيه اولان نسنه نك اغزنه بغلدقلرى نسنه در
الدبسم دالك و سينك فتحى و بانك سكونيله قورد يا ورسى ولد ذئب معناسنه
جوهرى ايدر ابو الغوث له سؤال ايدوب ديسم قوردن و دشى كلبدن اولان
ولد در ديرلر و اصمعى در كه بعدم ايتدى ديسم آيى ياورسى در غيرى ديكلدر و ديسم
حرا ناسخه لرنده بچه خرگوش ايله تفسير ايتمشدر ظاهر بود رسهو ناسخدر نته
جوهرى ون ناقصلحى اولنمشدر و ديسم نبانك نديم اوينك دخى اسمى در كه انكا
تاج خروس و سلطان بورگى ديرلر بستانى افروز معناسنه **الدسيمة** دالك

وسينك

وسينك فتحى و يانك سكونيله فرنجه كه زياده خرده اوله مورجه معناسنه **الدسوم** ضمتينله
اثر بوزلمق يقال دسم الامر من الباب الثانى مثل طسم وزنا و معنى **الدعم** دالك فتحى و عين
مهمله نك سكونيله ديرك دكمك يقال دعمت الشى دعما من الباب الثالث اذا جعلته
دعامة و ودعه قوت و سمنلكه دخى ديرلر يقال لا دعم بفلان اى لا كون به قوة و لا سمن
الدعامة دالك كسريله اوك ديركى عماد البيت معناسنه و اولو يه دخى دعامه ديرلر
سيد معناسنه **الدعامتان** دالك كذلك كسريله ايكى ميلدركه قيونك ايكى جانبنده
ايدرلر يكره اغاجنى ارقرى انلرك اوزرنه قومق ايچون كرك اغجدن اولسون كرك
كرك بنادن اولسون **الادعام** همزه نك كسرى و دالك كسرى و تشديديله دعامه
طينمق يقال ادعمت اذا اتكيت عليها و بو باب افتعالدندر **الدغم** دالك
ضمى و عينك سكونى و يانك تشديديله بر قبيله نكه دركه باهلى دعمى تى جديله
دركه جد اعلاسى معدر **الدغم** دالك فتحى و غين معجمه نك سكونيله بر كمسنه يى
اسى احاطه ايتمك يقال دغمهم الحر من الباب الثالث و دغمهم ايضا من الباب الرابع
اذا غشيهم و دغم دالك فتحى و عينك سكونيله بورنى قاتمغه دخى ديرلر حيثيله
بورنى تمكلرى ريزه اولوب ايچرويه وهو من الباب الثالث ايضا **الادغام** همزه نك
كسريله معناه يقال ايضا ادغمهم الحر **الادغم** همزه نك و عينك فتحيله شول ات
دركه يوزى و طوده قلرى جانبى سياهه مايل اولوب بدنينك لونى مغاير اوله و بو
اولدر كه عجم كلاغه سى اكادينرح و ديرزه دخى ديرلر دال و زاى معجمه ايله لكن ديزه
لونده غيرى يعنى توزنه مايل اولوب اولندر دغيلر **الدغماء** دالك فتحى و عينك

ركه

نكه

سکونیله والفک مدیله مؤنثیدر یقال الشاة دغماء وفی المثل الذئب ادغم
زیرا قوزی یی کرک قاپوب ایچسون کرک ایچمسون انوک آغزینک اطرافی سیاه در و
کاه اولورکه قورت آغزینک اطرافی سیاه اولمغین قانی ایچمکله متهم اولنور
حالا که انوک قارنی آچ در قانی ایچمک تهمتنده قالدی و بو مثل شول کمسنه
حقنده ضرب اولنور که بر مرتبه یه واصل اولمقسزین اکا رشک ایدرلر و بو
مثلی صاحب قاموسده و صاحب صحاح کتورمشلر در **الدغمان** دالک
ضمی و غینک سکونیله رجالدندر سیاه اولان کمسنه **الادغام** همزه نک کسریله
ارته اویانی اورمق یقال ادغمت الفرس اللجام اذا ادخلته فی فیه وادغام
بر حرفی بر حرف ایچنده درج ایتمکه دخی دیرلر **الادغام** همزه نک کسری
و دالک کسری و تشدیدیله باب افتعالدندر ذکر اولنان معنایه در یقال
ادغمت الحروف و ادغمته **الدغم** دالک فتحی و غانک سکونیله بر کمسنه نک
دیشلرینی قاقمقدر یقال دغم فاه مثل دمغ علی القلب اذا کسر اسنانه
الادلم همزه نک و لامک فتحی ایله رجالدن و حماردن جسیمندر سیاه اولانه
دینور **الادلئمام** همزه نک و لامک کسری و دالک سکونیله سیاه اولمق
یقال ادلام الرجل والحمار ادلئماما **ابو دلامه** دالک ضمی و لامک
تخفیفی ایله بر کمسنه نک کنیتی در **الدیلم** علی وزن حیدر خلایقدن
بر طائفه نک اسمی در و دیلم افته دخی دیرلر داهیه معناسنه و
صقبه قبیله سنه دخی بعض اشعارده دیلم دیمشلردر الکثیر قره

باغر

باغر اولدغنه بناءً و بعضلر ایتدی دیلم اعداء معناسنه در و بعضلر دیلم خلا [یقدن]
لا علی التعیین بر جماعت معناسنه در و دیدی و دیلم قرنجه جماعتنه دخی دیرلر
چیچه قوللری یرلرده دوده و بناقلرنده اولور و دیلم نورانج دیدکلری
قوش ادکنه دخی دیرلر **الدلقم** دالک و قافک کسری و لامک ما بینده
شول ناقه در که زیاده ششلو اولدغندن دیشلری اشنمش کیتمش اوله
اخرنده اولان میم زائده در نته کیم باب القافده ذکر اولنمشدر **المدلهمة** میمک
ضمی و لامک فتحی و هانک کسری و میمک تشدیدیله قرانکو اولان کیجه یقال لیلة مدلهمة
اذا کانت مظلمة **دلهم** علی وزن جعفر بر رجلک اسمیدر **الدمام** دالک
کسری ایله بر دوادر که اوغلانجقلک اننه و کوزلرینک طشره سنه سورلور و
حبسنه که طلا اولنور اکا دمام دیرلر **الدم** دالک فتحی و میمک تشدیدیله بر نسنه
ایله بر شیء سورمک طلا قلمق معناسنه یقال دممت الشیء ادمه من الباب
الاول اذا طلیته بای صبغ کان دم عرب طوشقانی بواسنه بو معنایه دخی دم [لر]
یقال دم الیربوع حجره اذا کبسه **المدموم** میمک فتحی و ثانینک ضمی و مدیله
قرمزی اولان نسنه احمر معناسنه و مدموم سمیز و لحمله طولو اولان طواره
دخی دیرلر کرک دوه اولسون کرک غیری اولسون یقال دم بالشحم ای
اوقر **المدمومة** وزننجه بر اوزره شول چوملک که طلا غله مرمت
اولنمش اوله **الدمیم** دالک فتحی و میمک کسری و مدیله معنا ها یقال قدر
مدمومة و دمیم ای مطلیة بالطحال دمیم قبیح معناسنه در کلور یقال

الدمة دمّاً اى ضربته من الباب الثاني وتدوم من الباب الاول تدميم من الباب وحمت یاملان
دالك ضمّی ومیمک تشدیدیله بر اویونادر که نوع عرب بیننده معروف در ودمه طرنغه
دخی دیرلر ودمه عرب ... پواسنه دخی دیرلر الدمة دالك ضمّی ومیمک اولک
فتحیله حمه وزنی اوزره کذلك وكراونلانه واوجمه کومره وکوله دخی دیرلر الدمة
دالك کسریله دوده بجسی بعره معناسنه الداماذ میمک تشدیدی والفک مدّیله عرب طوشنی
یوالرینده بر نیک اسمی در اصطلاحکبی الدوام دالك فتحی ومیمک تشدیدیله جمعی
ذکر اولنان یوالر معناسنه الدمادم دال اولک فتحی وثانینک کسریله شول دیه
چکلر درکه اوزرنه چعمّلی اسانا اوله الدمدمة على وزن الزلزلة بر نسنه یی تماما
ایدوب یره یاپشدرمغه یقال دمدم الشیء اذا الزقته بالارض و طحطحته
پایمال ایدوب دیره دیره ایتمکه دیرلر ودمدمه هلاك ایتمکه دخی دیرلر یقال دمدم
الله علیهم ای اهلکهم الدهومة دالك فتحی ویانک سکونیله شول بریته درکه
انوک صوبی یوقدر الدمّم میم اولک ضمّی وثانینک فتحی وتشدیدیله شول دبنی یوقلی
مقوبی درکه ایچی یاپلشق اوله الدنامة دالك کسری ونونک تشدیدیله قصیر اولمق
نسنه الدنمة کذلك دالك کسری ونونک تشدیدیله بمعناها مثل الذنابة والدنّة
وزناً ومعنیً الدوم دالك فتحی وواوك سكونیله دایم اولمق ودوم مقل اغاجنه
دخی دیرلرکه اکا خرمای هندی دیرلر ودوم ظل دائمه دخی دیرلر الدوام
دالك وواوك فتحیله کذلك دایم اولمق الدیمومة دالك فتحی ویانك سکونی
ومیمک ضمی ومدیله بمعناها کذلك یقال دام الشیء یدوم من الباب الاول ویدام من الباب

الرابع

الرابع دوماً ودواماً ودیمومة ودوام ساکن اولمغه دخی دیرلر وفی الحدیث
نهى ان یبال فی الماء الدائم ای الساكن الادامة همزه نك کسریله دایم قلمق یقال ادامه
غیره وادامة چوملك قینامه سنی صوبله یاغیری نسنه ایله ساکن قلمغه دخی دیرلر
تقول ادومت القدر اذا سکنت غلیانها بشیء من الماء التدویم على وزن التكريم
دایم اولمق دوّم الشمس فی کبد السماء یعنی کانها لا تمضی وخمر ایچمکی کمسنه نک
باشی چکر ییندرمکه دخی دیرلر یقال دوّمت الخمر شاربها اذا اسکر فدار وتدویم
چوملکك قینامه سنی ساکن قلمغه دخی دیرلر تقول دوّمت القدر اذا سکنت غلیانها
بشیء من الماء وتدویم بر نسنه یی یاپشدرمغه دخی دیرلر تقول دوّمت الشیء اذا
بللته وزعفرانی تر قلمغه دخی دیرلر وقرا ایندی تدویم یعنی اغزده کزدرمکدر
اغزنده قودرسیخی ودوم وتدویم الطير قوشك صعاوده دور ایدوب آیلنده سنقى
یوکسلمک ایچون اولا فصحادن بعض شعرنده تدویمی یر یوزنده دور ایدوب ایلنمک
معناسنه ده دخی استعمال ایتمشدر ولکن اصمعی انکار ایدوب فدوّمی فی الارض ودوّم
فی السماء دیرلر دیمشدر وبعضلر تدویم فی الارض صواب کوروب تدویم دوامدن
مشتق در دالك ضمی وواوک تشدیدیله وتشدید الدوّام دالك ضمی وواوک
تشدیدیله شول اغرسنکی کبی نسنه درکه اوغلنجقلر انی ایپله آتوب یر یوزنده دور
وبعضلر دخی اصمعی جانبندن جواب ویروب دوامه یه دوامه دیدکلری دوّمت
القدر دن مشتق در چوملك قیدرك صوبله غلیانی تسکین اولنه پس دوامه نك
دورانی اولدقده ساکن کبی کورندیکی دوامه دیمشلر در یر یوزنده دورانده

دكلدر دیشی لر در وتدوم كلمك یاخود غیری نسنه نك سكرتمه و اذاعه كتمه دخی
دیرلر **الدوام** دالك ضمی و واوك تخفیفی ایله باش چكرتمك دوار كبی در وزنا و معنا
یقال اخذه دوام ای دوار الرأس **التدوام** تانك فتحی ایله تدوم معناسنه در كه
الانمورا اینتدی **دومة الجندل** دالك ضمی و میمك و جیمك و دالك فتحی و نونك
سكونیله بر حصارك اسمی در و دالك مضموم اولمسی اصح لغت عندنده در و اصحاب
حدیث دالی مفتوح قلورلر **المدام** میمك ضمی ایله شراب خمر معناسنه **المدامة** كذلك میمك
ضمی ایله شراب معناسنه در **المدیم** میمك ضمی و دالك كسری و مدیله بورمزی قالیجی كمسنه
داعف معناسنه **الاستدامة** همزه نك و تانك كسریله بر نسنه ده تانی قلمق یقال
استدمت الامر اذا تانیت فیه **المداومة** میمك ضمی و واوك فتحیله بر نسنه یه مشغول
اولمق **مادام** بر كلمه در كه متعارف در ما مصدریه ایله فعل ماضی دن مركب در
و بونك استعمالی دائما ظرفیت اوزره در نته كم مصادر ظرفیت اوزره استعمال اولنور
تقول لا اجلس ما دمت قائما یعنی دوام قیامك كما تقول وردت مقدم الحاج
ای وقت قدوم الحاج **الدودم** دال اولك ضمی و واوك فتحی و دال ثانینك
كسریله هدهد وزنی اوزره قانه بكزر بر نسنه در كه اغاجدن اقر و اكا حذال دخی
دیرلر حاء مهمله نك فتحی و ذال معجمه نك كسریله و قچن اول ظهور ایتسه حاضت السمرة
دیرلر و هدهد قوشی سعوده دیرلر و شب كورك معناسنه ده كلور **الدهم** فتحتیله
الكثرت ایرشمك یقال دهمهم الامر و قد دهمهم الخیل من الباب الرابع و دهمهم دخی
لغتدر باب ثالثدن ابو عبیده روایتی اوزره **الدهم** دالك فتحی و هانك

سكونیله

سكونیله عدد كثیر معناسنه **الدهموم** ضمتیله جمعی اعداد كثیره معناسنه **الدهمة**
دالك ضمی و هانك سكونیله قرالق سواد معناسنه همزه نك و هانك فتحیله
شول نسنه در كه قیره نكلو اولوب سوادی بیاضنه غالب اوله یقال فرس ادهم
و بعیر ادهم و ناقه دهماء اذا اشتدت ورقته حتی ذهب البیاض الذی فیه فان
زاد علی ذلك حتی اشتد السواد فهو جون بفتح الجیم و ادهم بقاغیه دخی دیرلر
و صاحب مهذب ادهمی بیاض ایله تفسیر ایتمش در بو مرقق معناسنه
الادهام همزه نك و هانك كسریله قره یه مایل اولمق یقال ادهم الفرس ادهماما
اذا صار ادهم **الادهیمام** همزه نك كسری و هانك كسری و مدیله اذا اسواد
المدهامة میم اولك ضمی و تانینك تشدیدیله شول باغچه در كه نباتاتی ریا
یاشل اولدغندن سواده مایل اوله قال الله تعالی مدهامتان ای سوداوان
من شدة الخضرة من الری و رقه صوبه طوغچه دیرلر و غرب طائوسی حر اخضر
اولان نسنه یه اسود دیرلر و قرای عراقه سواد عراق دیرلر خضرتی كثیر اولد
الدهماء دالك فتحی و هانك سكونی و الفك مدیله چوملك قدر معناسنه
الوطاة الدهماء شول ایزدر كه اسكی اوله و الوطاءة الحمراء شول ایزدر كه
یكی اوله و دهماء بر كسنه نك سیماسنه و حقیقتنه دخی دیرلر و الشاة الدهماء
شول قیونه دخی دیرلر كه قرمزیسی خالص اوله و دهماء الناس خلقك جماعتنه
دخی دیرلر **الدهیماء** دالك ضمی و هانك فتحی و یانك سكونیله افت در و دهماء نك
تصغیری اولملغله اوزره داهیه معناسنه و آفته دهیما دیدكلری مظلم

اولدیغنه بناءً در **الدهيم** دالك ضمى وهانك فتحيله صيغهٔ تصغير اوزره كذلك آفت در
داهيه معناسنه **الدهيم** وزن مزبور اوزره كذلك آفت معناسنه در وداهيه
اسملرندندر وافيهٔ دهيم ديدكلرى نك اصلى بودركه دهيم عمرو بن الزبان الذهلى
نام كمسنه نك ناقه سنك اسمى ايدى مزبور وقرنداشلرى قتل اولنوب بشلرى ذكر اولنان
ناقه يه يوكلندكده اثقل من حمل الدهيم واشأم من الدهيم ديديلر **الدهيثه**
على وزن الدحرجه دوزيره يقال ارض دهيثه اذا كانت سهله **الدهم** على وزن جعفر
شول كمسنه دركه خويى ملايم اوله **الدهكم** على وزن الدحرج بر نسنه يى كسره
كمك انحنا معناسنه **الدهكم** على وزن جعفر بيد قانى اولان كمسنه **الديمه**
دالك كسرى ومديله شول يغمور دركه انده رعد وبرق اولميه كه انوك اقلى
ثلث النهار ياخود ثلث الليل در واكثرينه حد يوقدر **الديم** دالك كسرى ويانك
فتحيله جمعى ذكر اولنان يغمورلر معناسنه وفى الحديث كان عمله ديمه **التديم** على
وزن التكريم كوك مطر دايم يغدرمق يقال ديمت السماء تديما **الديمومه** دالك
فتحى ويانك سكونى وميمك ضمى ومديله شول بريه دركه دائمة البعد در **الدياميم**
دالك فتحى وميمك كسرى ومديله جمعى ذكر اولنان بريه لر معناسنه **المديمه** ميمك
فتحى ودالك كسرى ومديله شول يردركه انوك يغمورى دايم يغه بيدكار روايتى
اوزره **فصل الذال الذأم** ذالك فتحى وهمزه نك سكونيله عيب همزه
ايله وهمزه سز استعمالى جايزدر يقال ذأمه يذأمه من الباب الثالث اذا عابه وحقره
مثل ذابه **المذءوم** ميمك فتحى وهمزه نك ضمى ومديله معيب اولنان كمسنه **الاذآم**

همزه نك

همزه نك كسرى وذالك سكونيله بر نسنه يه اكراه ايتمك قرار وايتى اوزره تقول اذأمتنى على
كذا اى اكرهتنى عليه **الذم** ذالك فتحى وميمك تشديديله يرمك كه اوكمك مقابلى در
يقال ذمه من الباب الاول قال ابن السكيت يقال افعل كذا وكذا وخلاك ذم
قال ولا تقل وخلاك ذنب والمعنى وخلا منك ذم اى تذمم **الذميم** ذالك فتحى
وميمك كسرى ومديله مذموم اولان كمسنه واى شى مكروه اولان صوبه دخى
ديرلر وذميم بورنده اولان ابيض سومكه دخى ديرلر مخاط معناسنه وشول بوكه
تكه نك ذكرنده اولان اقرا كا دخى ذميم ديرلر وقيونك ممه سنده اولان سوده دخى
ديرلر وذميم شول خرده بياض نسنه لره دخى ديرلركه بورنده اوزرنده اولا
دبچكلره فرنجه بومرده سى كبى چيقر يقال ذمم انفه وذوا ايضا **الذميمه**
ذالك فتحى وميمك كسرى ومديله صويى از اولان قويى يقال بئر ذميمه اى
قليلة الماء **الذمام** ذالك كسريله جمعى صويى آز اولان قويلر معناسنه
وذمام حرمته دخى ديرلر **الذمه** ذالك كسرى وميمك تشديديله عهد يقال
هم اهل الذمه اى اهل العقد وابو عبيد ايدر ذمه امان معناسنه در
بوحديث شريفده كه بيورلمشدر ويسعى بذمتهم ادناهم **الاذمام** همزه نك
كسرى وذالك سكونيله امان ويرمك يقال اذمه اذا اجاره واذمام بر نسنه
مذموم بولمغه دخى ديرلر يقال اذمه اذا وجده مذموما وتقول اتيت
موضع كذا فاذممته اذا وجدته مذموما واذمام بر نسنه يه تكاسل ايتمكه دخى
ديرلر يقال اذمت به دابته واذمام ذم اولنجق اشلمك يقال اذم الرجل اذا : اتى بما يذم عليه

وطوار سور كمعه دخى ديرلر تقول اذمّ به بعيره واذمت ركاب القوم اذا اعيت وتأخرت
عن جماعة الابل ولم يلحق بها وركابلرك كسريله يوك كوتورن دوه لره ديرلر **المذمة**
ميمك فتحى وذالك فتحى وكسريله بر كمسنه يه رقت ايتمك وانوك ترك حرمتندن عار
ايتمك تقول اذهب مذمتهم بشئ اى اعطهم شيئا فان لهم ذماما اى حرمة وفى الحديث
ما يذهب عنى مذمة الرضاع تقول غرة عبد او امة ومذمه رضاعله مقصود
مرضعه در حرمتنا مرضعه معاملسنه ويحتمل رضى الله عنه بو حديث شريفك تفسيرنده
ايتديكه طائفه عرب اوغلنى بمه ودايه كسديكده اجرتندن زياده دايه يه بر نسنه ويرمك
مستحب كوررلر ديكم بالكه دايه يه ويرمك كركدر تاكه حق ارضاعى تمام ادا
مستر اوله ديو سوال اولنمشدر ومذمة تخلد استعمال اولنسه دال مفتوحا
قلنمق غيرى جايز دكلدر تقول البخل مذمة اى مما يذم عليه وهو خلاف المحمدة
الاستذمام همزه نك وتانك كسريله ذم اولنجق ايش ايشلمك تقول استذم الرجل
الى الناس اذا اتى بما يذم عليه **التذمم** فتحتيله وميمك ضمى وتشديديله بر نسنه دن
استنكاف ايتمك تقول لو لم اترك الكذب تأثما لتركته تذمما يعنى اگر كذبدن گناه
اولدغيچون اجتناب ايتمسم ايدم استكراه ايتمكله اجتناب ايدردم **المذمم** ميمك
اولك ضمى وثانينك فتحى وتشديديله زياده مذموم اولنمش كمسنه تقول رجل مذمم
اى مذموم جدا **المذم** ميمك ضمى وذالك كسريله شول كمسنه دركه انوك حركتى و
وجنبشى يوقدر تقول رجل مذم لا حراك به ومنع عبيلو معناسنه ده كلور
تقول شئ مذم اى معيب **الذيم** ذالك فتحى وبانك سكونيله عيب **الذام** على وزن

للحال

للحال بمعناه تقول منه ذمه اذيمه ذيما وذامه وذميمه كلاهما بحذف حرف المثل لا تعدم
الحسناء ذاما يعنى خوب اولانده عيب اولمز وعن الاخفش فهو مذيم على النقص
ومذيوم على التمام ومذؤم اذا حقرته ومذموم من المضاعف **فصل الراء**
الرئمان رانك كسرى وهمزه نك سكونيله ناقه ولدنه محبت ايدوب اوزرينه حنين
ايتمك تقول رئمت الناقة ولدها رئمانا اذا احبته وحنت عليه ورئمان يارة
اوكلمغه دخى ديرلر تقول رئم الجرح رئمانا حسنا من الباب الرابع اذا التأم **الرأم**
رانك فتحى وهمزه نك سكونيله ناقه نك ولدى وشول درى كه ايچينه
طولدروب ولد شكلنه قويوب ناقه نك اوكنه قورلر انى ولدى
صنوب بسودر چكلماسون ديو **الرؤم** رانك فتحى وهمزه نك ضمى ومديله
شول ناقه دركه ولدينه ياخود ذكر اولنان دريه محبت اوزره اوله ورؤم
شول قيونه ديرلركه يانندن ايچن كسنك كبابسن دليله بلايه **الرئمة**
بمعناه **الارآم** همزه نك كسرى ورانك سكونيله افعال وزنى اوزره ناقه
رأم اوزره رأم ايتمك تقول ارأمنا الناقة اى عطفناها على الرأم
ورأم بر كمسنه يه تيمار ايدوب اوكلتمغه دخى ديرلر تقول ارأمته
اذا داويته حتى يبرأ او يلتئم **الارآم** همزه نك اولنك فتحى وثانينك
مديله شول آق اهولر دركه انلرك بياضى خالص در **الرئم** رانك
كسرى وهمزه نك سكونيله واحدى ذكر اولنان آهولرك برى معناسنه
واصمعى ايتديكه بو شول آهودركه قومده ساكن اولور اكثريا **الرئمة**

رانك ضمی وهمزه نك سكونيله بيلم ديدكلری نسنه كه انوكله برنسنه يا پشدررلر وانكا طوتقال
ودخی ديرلر سعر شیء معناسنه الرثيئة رانك فتحی وثانك كسری ومديله شول ايلك
ای برماغه بغلرلر برحاجتی اونتماسون ديو الرتمة فتحتيله عقبا صحا الرتاء م
رانك فتحی وتانك كسريله رتيمه نك جمعی برماغه بغلنان ايپلكلر معناسنه ورتمه
كذلك برجنس اغاجك اسميدر الرتم فتحتيله جمعی ذكر اولنان اغاجلر معناسنه
ودخی شول اغاج بداغنه دخی ديرلر كه عرب طائفه سی سفره كيدر اولدقده
انی برینی برینه بغلر اكر سفردن عودت اتدكده انی بغلنمش بولورسه اهلی بنی
خيانت ايتمامشدر ديو اعتقاد ايدر الرتم رانك فتحی وتانك سكونيله بر
نسنه يی قيرمق يقول رتمت الشیء ورتمته من الباب الاول اذا كسرته ويقال رتم انفه بالتاء
والثاء جميعا ورتم مرتوم معناسنه ده كلور زعامتش دينك اولور ورتم سوز
سويلمكه دخی ديرلر يقول ما رتم فلان بكلمة ای ما تكلم بها الرثم رانك
فتحی وثاء مثلثه نك سكونيله بورنی قاناوب قيرمق يقول رثمت انفه اذا كسرته
حتی ادميته ورثم بورنه مسك ياخود طيب سورمكه دخی ديرلر يقال رثمت
المرأة انفها بالطيب اذا طلته ولطخته وبونك اصلی بورنی قانتمقدر
دركه كويا كه بورنه مسك بورنی قاننه تشبيه اولنور الرثم فتحتيله اتك
يوقاری طوداغی اق اولمق الارثم همزه نك وثانك فتحيله صفت مزبور
اوزره اولان ات الارثام همزه نك وثانك كسريله اتك يوقاری طوداغنه
اق اولمق يقال ارثم الفرس ارثماما اذا صار ارثم الرثمة رانك ضمی

در كه
سفيد در
خود

وثانك

وفـ

وثانك سكونيله اتك يوقاری طوداغنده اولان اقلق المرثوم ميمك فتحی وثانك ضمی ومديله
شول وجه ايچی دركه طاشله طوقنمغله يارلنمش اوله يقال حجر مرثوم مثل ملثوم
اذا اصابته حجارة فدمی الرجم رانك فتحی وجيمك سكونيله مثل معناسنه در وبونك
اصلی طاشله اتمقدر رمی بالحجارة معناسنه يقال رجمه ارجمه رجما من الباب الاول
ورجم برنسنه يی ظن ايله سويلمكه دخی ديرلر قال الله تعالی رجما بالغيب ای ظنا من غير وقوف
علی حقيقة امره المرجم ميمك ضمی وجيمك فتحی وتشديديله شول حديثه ديرلر كه
حقيقتی اولميه الرجيم رانك فتحی وجيمك كسری ومديله رجم اولنانه كه المرجوم
ميمك فتحی وجيمك ضمی ومديله معناده الرجمة رانك ضمی وجيمك سكونيله يابی
طاشلردر كه كسيچك اولان طاشلردر كويا كه اتلمغه قابل اولديغچون رجمه ديمشلر
وكاه اولور كه انی قبر اوزرنه جمع ايدرلر قبری مسنم يعنی اورکجلی قلمغچون
ووجه يالكی قورت اينه سنه دخی ديرلر وجار الضبع معناسنه الرجم رانك
ضمی وجيمك فتحی ايله جمعی الرجام رانك كسريله كذلك جمعی ذكر اولنان طاشلر
معناسنه وقال عبد الله بن مغفل فی وصيته لا ترجموا قبری يعنی قبرم اوزره
رجم قلمك يعنی قبرمك اوزرنی مسنم قلمك دوز قلك تا كه بلورسنز اوسون
نته كم صحاك وصيتلو ارسموا قبری رسما ديمشدر ومس ميتی دفن
ايدوب قبرنی بلورسز ايتمكه ديرلر ومحدثون بو حديث شريفده لا ترجموا
قبری روايت قلورلر تانك فتحی وجيمك تخفيفيله لكن صحيح بودركه جيم
مشدد اوله ورجام كذلك شول طاشدر كه قوغه نك اياجنه بغلرلرايمش

معلوم ح
المرجوم م
در

طولسون دیو الرجم فتحتیله قبر معناسنه المرجم میمک کسری و رانک سکونی و جیمک
فتحیله شول کمسنه در که زیاده شدید اوله گویا که عداوت ایدنلره انونکله رجم
اولنور و مرجم شول اته دخی دیرلر که طرنغیله طاش اترزیاده سرعت ایدکلری ع
اوتوری التراجم تانک فتحی و جیمک ضمی ایله طاش اتشمک یقال تراجموا بالحجارة
اذا ترامواها المراجمة میمک ضمی و جیمک فتحیله کذلک اتشمک یقال راجم فلان
عن قومه اذا ناضل عنهم رجام رانک کسریله بر موضع اسمیدر الرجامان
کذلک رانک کسریله شول انجاردر که قویی اوزرنده دیکوب الکا بکره اصرلر الترجمة
علی وزن الدحرجة بر کلامی لسان اخرله تفسیر اتمک الترجمان تانک و جیمک
فتحیله زعفران وزنی اوزره بر کلامی لسان اخرله تفسیر ایدن کمسنه التراجم
تانک فتحی و جیمک کسریله جمعیدر ترجمه قلمق کمسنه لر معناسنه زعفران ایله زعافر کبی
و صحصحان ایله صحاصح کبی و صحصحان صاد و حاء مهملتین ایله دوز یره
دیرلر و ترجمان دخی جایزدر تانک فتحی و جیمک ضمی ایله و تانک دخی مضموم
قلمق جایزدر ضمنده نون اوزره یسروع و علیه یسروع کبی و یسروع بر قرمزی قورتدر
که صکره پروانه اولور الرحمة رانک فتحی و حاء مهمله نک سکونیله رقت و شفقت
المرحمة میمک و حانک فتحیله معناها یقال رحمه من الباب الرابع الترحم
فتحتیله و حانک ضمی و تشدیدیله مرحمت اتمک یقال ترحمت علیه التراحم تانک
فتحی و حانک ضمی ایله بیچه کمسنه بری برینه مرحمت قلمق یقال تراحم القوم اذا رحم
بعضهم بعضا الرحموت فتحتیله و میمک ضمی و مدیله مرحمت یقال رهبوت خیر

من رحموت

من رحموت ای لان ترهب خیر من ان ترحم یعنی تخویف اولنمک مرحمت اولنمقدن انفعدر
المرحوم میمک فتحی و حانک ضمی و مدیله رحم اولنان یقال رجل مرحوم المترحم میمک
ضمی و حانک فتحی و تشدیدیله ذکر اولنان معنایه در تشدید مبالغه ایچوندر و مرحوم
شول ناقه یه دخی دیرلر که رحمی تعاجیده حکره اغریه الرحام رانک فتحی ایله
ناقه نک رحمی بعد النتاج اغریمق الرحم فتحتیله معناها یقال رحمت رحاما
و رحمت رحما من الباب الخامس و الرابع الرحم رانک فتحی و حانک کسریله کتف وزنی
اوزره عورتله اولان یتاغی و بو مؤنث سماعیدر و رحم قرابته دخی دیرلر الرحم
رانک کسریله معناها الرحمن رانک فتحی و حانک سکونیله فعلان وزنی اوزره رحمت
ایدیجی الرحیم رانک فتحی و حانک کسری و مدیله ایکیسی دخی رحمتدن مشتق اولمش
اسملردر و بونلرک نظیری لغتده ندیم ایله ندمان در و ندیم و ندمان بر معنایه در و ایکی
اسمک اشتقاقی متفق اولسه علی وجه التوکید ذکر اولنمق جایزدر کما یقال جاد مجد
بو قدر وارکه رحمان بر اسمدر که باری تعالی یه مخصوصدر انونکله غیری کمسنه تسمیه
اولنمق جایز دکلدر کورمز میسن که خدای تعالی قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن بیوردی
و رحمانی شول اسم ذاته معادل قلمشدر که انده بر احد شریک دکلدر و مسیلمه کذابه
رحمان الیمامه دیو تسمیه قلمشلردر و رحیم کاه اولور مرحوم معناسنه دخی استعمال ل
اولنور الرحم رانک ضمی و حانک سکونیله رحمت معناسنه در قال الله تعالی و اقرب
رحما و کاه اولور حا دخی مضموم قلنور پس بو عسر ایله عسر کبی اولور ام رحم
رانک ضمی و حانک سکونیله مکه مشرفه نک اسملرندندر الرحمة فتحتیله شول قوتدر که

ابتعد نا یعنی ایلقدر خلقعمدکرکسه شبیه درواکا انوق دخی دیرلر الرحم کذلک
فتحتیله جمع ورحمه رحمه قریب معنا به دخی کلور یقال وقفت علیه رحمة ای محبة
ولینه قال الاصمعی لعبث علیه رحمة امه ای حبها والفها الرحمة رانک فتحی وحانک
سکونیله رحمت معناسنه در ابو زید روایتی اوزره یقال رحمه رحمة من الباب الرابع
کما یقال رحمه رحمة الرجاء رانک فتحی وحانک سکونی والفک مدیله شول قیونه درکه
باشی اق وسایر جسدی سیاه اوله المرحمة میم اولک ضمی وثانیک فتحی وتشدیدیله
معناها ولا تقل مرحمة یعنی مزبورک استعمالی قلب حروفله شایع اولدغنه بناء
اصلی اوزره استعمال اولنماز الارحم همزه نک وحانک فتحیله کذلک شول اته درکه
کندی سیاه وباشی اق اوله یقال فرس ارحم الرحیم رانک فتحی وحانک کسری ومدیله
ملایم اولان کلام یقال کلام رحیم ای رقیق الرخام رانک فتحیله ملایمت معناسنه یقال رخم صوته
رخامة من الباب الخامس الرخیم علی وزن الکریم ملایم قلمق وبعضلر ترخیم حذف
معناسنه در دیدی واسمی حالتنده ترخیم ایتمک بوندن ماخوذدرکه اول منادانک
اخرندن بر حرف یا دخی اکثر حذف اولنمقدر الارخام همزه نک کسریله تاوق
یمرده سنی قنادی التنه الموق یقال ارخمت الدجاجة علی بیضها اذا حضنته
المرخة میمک ضمی ورانک سکونی وخانک کسریله یمرده سنی قنادی التنه الان طاوق
المرخمة میمک کذلک ضمی وخانک کسریله معناها یقال ارخمت فهی مرخم ومرخمة
ترخم تانک وخانک ضمی ورانک سکونیله بلور سنز کمسنه دیمک محلنده استعمال
اولنور یقال ما ادری ای ترخم هو ای ای الناس هو ویقال ای ترخم هو بفتح

الثاء

الثاء وفتح الخاء مثل جندب وجندب وطحلب وطحلب وعنصر وعنصر وجندب بر جنس چکرکه
وطحلب صو یوزنده اولان یاشیل یوسنه وعنصر اصله دیرلر ومرخم کذلک تانک وخانک
ضمیله خمیر قیم قبیله سنک اسمیدر الرخام رانک ضمی وخانک تخفیفیله شول اق طاشدرکه
ملایم ورقیق اوله قاموسده قرمزیسی وصاروسی والاجه سی اولور دیمش وبو ذکر اولنان الوان
کوکلکه طاشده دخی موجوددر وبالجمله عامه کتب لغتک تفسیرندن فهم اولنان بودرکه
رخام نرم طاشدن عبارتدر اوله اگرچه مشهور بودرکه رخام مرمر اوله دخام کذلک
رانک ضمیله بر موضعک اسمیدر الرخامی رانک ضمی واخرنده الفک قصریله بر اغاجک اسمیدرکه
بریته ده صفال دیدکلری اغاجک مانندیدر الردم رانک فتحی ودالک سکونیله بر کدکی
سد ایتمک یقال ردمت الثلمة اردمها من الباب الثانی اذا سددتها وردم اسم دخی
کلور سد معناسنه الرادم رانک ضمی ودالک تخفیفیله یلمک خروج ریح معناسنه
یقال ردم یردم رداما الردیم رانک فتحی ودالک کسری ومدیله اسکی بر ثوب خلق
معناسنه الردم علی وزن الکرم بزه یما اورمق یقال ردمت الثوب بتردیم اذا رقعته
ردیم ومردم اسکی وبالی معناسنه التردم فتحتیله ودالک ضمی وتشدیدیله بر اسکیمک
وبالی اولمق وپاره پاره اولمق معناسنه کلور یقال تردم الرجل ثوبه ای رقعه بتعدی
ولا یتعدی المتردم میمک ضمی ودالک فتحی وتشدیدیله عاشق بر الارذام همزه نک
کسریله اسمته بر کابرنه اولنشوب دایم اولمق یقال اردمت الحمی اذا دامت المردم
میمک ضمی ورانک سکونی ودالک کسریله شول اشه درکه دایم اوله یقال ورد مردم
وورد صونوشنه ودخی نوبتنه اطلاق اولنور المردم رانک فتحی ودال

معجمه‌نك سكونيله بر نسنه طولوب اقمق يقال رزح الشئ يعنى سال وهو ممتلئ **الرذوم** زانك
فتحى ودالك ضمى ومديله طولى اولان كاسه يقال جفنة رذوم كأنها تسيل دسماً لامتلائها
الرذم فتحتيله بمعناه **الرذم** ضمتيله بمعناه كذلك مثل عمود وعمد وعمد ولا تقل رذم
الارذام همزه‌نك كسريله زياده ايلمك يقال فلان ارذم على الخمسين اى زاد **الرذم** زانك
كسريله شول دوه دركه يره ياپشه قاله ويرندن طوره‌مىيه ارقلغندن **الرزوم**
ضمتيله **والرزام** زانك ضميله ناقه اياغ اوزره طوره‌مىوب ارقلغندن حركت ايده‌مامك
يقال رزمت الناقة ترزم وترزم رزوماً ورزاماً من الباب الاول والثانى اذا قامت
من الاعياء والهزال فلم تتحرك فهى رازم ويقال رزم الرجل على الشىء اذا اقام به
المرض **المرزم** زانك ضمى وزانك فتحى ايله شول نسنه دركه يرى اوزرنده ثابت وقايم
اوله **المرازمة** ميمك ضمى وزانك فتحى ايله بر مسكنده چوق اوترمق كسائيدن روايت
اولنور يقال رازم القوم وارايهم اذا طالوا الاقامة بها **الرزمة** فتحتيله ناقه‌نك
بوغزندن اخراج ايتدوكى آوازه اغزنى آچمقسزين وبوى ولدنه محبت ايتدوكى
حينده ايدر وحنينها رزمه دن اشد اولان دروق مثل رزمة ولا دره اى
بلا لبن يضرب بمن يعد ولا يفى ورزمه اصوات سباعه دخى ديرلر **الارزام**
همزه‌نك كسريله ناقه ذكر اولنان وجه اوزره حنين ايتمك يقال لا افعل ذلك
ما ارزمت ام حائل وحائل ديشى اولان دوه ياورسى در وارزمك اوليسه
اكا سبب ديرلر وارزام رعد اوازه ومسنه ديرلر وارزام دوه اولنلركما
انكى مرعانك ما ييلنا اولسدرمغه دخى ديرلر ومنه الحديث اذا اكلتم فارزموا

يعنى

يعنى اكل ايدركن حمدى بر برينه اولاشدرك **الرزيغ** رانك فتحى وزانك كسرى ومديله
كوكسنده پيدا اولان واركه اكر سلان ودنه جاذر اولور **المرزمان** ميمك
كسرى وزانك فتحى ورانك ما بيننده سكونيله ايكى يلدز دركه انلره مرزما الشعرى
ديرلر وانلر ايكى يلدز دركه برى شعراوه واخرى ذراعه‌دور **ام مرزم** ميمك
كسرى وزانك فتحى ايله شمال يلى **الرزم** رانك فتحى وزانك سكونيله بر نسنه‌يى جمع
ايتمك يقال رزمت الشئ اذا جمعته **الرزمة** رانك كسرى وزانك سكونيله بر ارقه
يوكى اولان نسكارة من الثياب معناسنه وبونده فتحه راوه لغتدر **الترزيم**
على وزن التكرم بر نسنه‌يى بلوك بلوك ايتمك وهم بلوكى ارقه يوكى مقدارى
بغلمق يقال رزمتها ترزيماً اذا شددتها رزماً **الرزم** رانك كسرى وزانك
فتحيله رزمه‌نك جمعى ارقه يوكلرى معناسنه **المرازمة** ميمك ضمى وزانك فتحيله بر نسنه
اوستدروب يمك مو الاتباع فى الاكل معناسنه بتكه جكركه ايله خرما بيلن اوستدر
بيسلر **الارزمام** همزه‌نك كسرى وزانك كسرى وميم تشديديله غضبدن كلمك يقال
ارزام الرجل ارزماماً اذا غضب **رزام** رانك كسريله بر قبيله‌نك اتاسى
اديدر ومنه مثلكه اول رزام بنت خنظلة دركه جد اعلاسى تميمدر **الرسم**
رانك فتحى وسينك سكونيله اثر معناسنه ورسم الدار اوونى شول باقى قالان اثرنه دركه
يره ملاصق اولمشدر ورسم بر نسنه‌يى ايچون نطيفه يازمغه دخى ديرلر يقال رسم
على كذا وكذا اى كتب ورسم بر نسنه‌يه بر نسنه‌يى يازمغه دخى ديرلر اكا كوره
اصلسون ديو **الارتسام** همزه‌نك وتانك كسريله اول يازلنه كوره ايشلمك

يقال رسمت له كذا من الباب الاول فارتسمه اى امتثله وارتسام تكبير ايدوب
دعا ايتمكه دخى دينلور يقال ارتسم الرجل اذا كبر ودعا الرسيم فتحيله وسينك
ضمى وشينك تشديديله اوبير يك رسمن تأمل قلمق وكذلك اوك تملكنه بيره قازلملو ور
جنباسى نه وجهله ويملو ور انى تأمل ايتمك الروسم على وزن حيدر كذلك
رسم معناسنه در وبعضيلر ديديكه روسم بر نسنه در كه انونكله اتمكلره جلا
ويررلر وروسم شول اغاجه دخى دينلركه انونك يازيسى وار در انونكله بغداى
محللرين مهرلرلر وبشين مهمله ايله دخى لغتدر الرواسم رانك فتحى وسينك كسرى ومدّيله
شول كتابلر دركه زمان جاهليتده وار ايدى الرسيم سينك كسريله احمر صوى
جارى معناسنه الرسوم رانك فتحى وسينك ضمى ومدّيله شول ناقه دركه
بيره محكم بصد غندن اياغى بيره تأثير ايده الرسيم رانك فتحى وسينك كسرى
ومدّيله ناقه بيره محكم بصوب بيره تأثير ايتمك يقال رسمت الناقه ترسم رسيما
من الباب الثانى ورسيم وده بكدر جنسندن بغيره نه دخى دينلركه اول ومثل وذنار ياوه
ور يقال رسم يرسم رسيما من الباب الثانى ايضا ولا يقال ارسم الا ان يراد به
ارسمها صاحبها المرسم ميمك ضمى وسينك فتحى وشينك تشديديله خطلرى اولان
قماشه يقال ثوب مرسم اى مخطط الرسوم رانك فتحى وسينك ضمى ومدّيله شول
ناقه دركه بركون كيجه على الدوام اسير ايده الرشم رانك فتحى وشينك سكونيله
بغداى روشم ديدكلرى يازيه ايله مهرلمك تقول رشمت الطعام وارشمه
من الباب الاول اذا ختمته الروشم على وزن حيدر شول تخته دركه انونكله

حرمنه

حرمنه لرى اولان حبوباتى مهرلرلر شين ايله وسين ايله لغت در الرشم فتحتيله اول
ظهوره ابتدا ايدن نباته دينلور ورشم طعامى حرصله يمكه دخى دينلر يقال رشم الرجل
من الباب الرابع اذا اشم الطعام وحرصا عليه الارشم همزه نك وشينك فتحيله صفت
مزبوره ايله متصف اولان آدمه وارشم شول آدمه دخى دينلر كه انده لاجه لوحه
وخطوط اوله وارسم شول بغوله دخى دينلر الرشم كه تخيل اولنوب تدبير تومم
اوله الارتشام همزه نك كسريله يلدرم اندك يلدرمق يقال ارتشم البرق مثل اوشم
دخى دينلر الرضم رانك فتحى وضادك سكونيله شول عظيم تپه لر دركه بناده برى
بربرى اوزرنه مترتب اولنور الرضمة فتحله بر تپه اوتره واحدى ذكر اولنان
تپه لرك بربرى معناسنه الرضام رانك كسريله جمعيدر ورضم ذكر اولنان طشلرى بربرى
بربرى اوزرنه قومقه دخى دينلر يقال رضم عليه الصخر يرضم رضما من الباب الثانى
ويقال رضم فلان بيته بالحجارة ورضم بر زراعت ايچون سوريلمه دخى
دينلر يقال رضمت الارض اثرتها للزرع وبره اورمق معناسنه ده كلور يقال
رضم به الارض اذا جلد به الارض ويقال رضم البعير بنفسه الارض يعنى وده كندينى
بيره اوره المرضوم ميمك فتحى وضادك ضمى ومدّيله شول يارغيه دركه سكيرى
بوزلمش اوله يقال برذون مرضوم العصب اذا كان عصبه قد تشنج الرطم
رانك فتحى وطانك سكونيله بر كمسنه يى بالچغه بوغمق الارتطام همزه نك وطانك
كسريله بالچغه بوغلمق يقال رطمته فى الوحل رطما من الباب الثانى فارتطم هو واذا
ارتبك فيه وارتباك راء مهمله ايله بر نسنه يه كرفتار اولمغه دينلر وارتطام بر نسنه

طولشوب عرصه سندن چقمغه معناسنه ده کلور یقال ارتطم علیه امر اذا
لم یقدر علی الخروج منه الرطوم رانک فتحی و طانک ضمی و مدیله احمق معناسنه
در رطوم شول غده یه دیرلر که فرجی واسع اوله و یقال رطم الرجل اذا انکح
الرواطم طانک کسریله بر نسنه یه لازم اولان شی الرعوم رانک فتحی و عینک ضمی و
مدیله شول قیونه درکه بورنندن حسته اولماغین سومکی سیلان ایله الرعم
رانک فتحی و عینک سکونیله قیون بورنندن سومک اقمق یقال رعمت الشاة
من الباب الاول و رعم کشنک عمروبه منتظر اولمغه ده دیرلر یقول رعمت
الشمس ای عمها اذا رقبت غیوبها و یوطم ماخ نام شاعرک شعرنده واقع اولمشدر
الارعام همزه نک کسریله کذلک قیون بورنندن سومک اقمق یقال ارعمت
الشاة الرعامی رانک ضمی و الفک قصریله جکر پاره سی جکر کوشه معناسنه
عینله و غینله لغتدر الرغام رانک فتحیله و عین معجمه ایله طپراق و تراب
معناسنه الارغام همزه نک کسریله طپراغه سورمک یقال ارغم الله انفه ای
الصقه بالرغام و منه حدیث عائشه رضی الله عنها فی الخضاب اسلتیه و
ارغمیه و سلت حنایی الدن جوزوب کیدرمکدر الرغامی رانک
فتحی و الفک قصریله رعامی کبی در عینله و غینله جکر کوشه معناسنه و
بعضیلر رعامی قصب الریه در دیدی و قصب الریه بوغزده مجرای
نفس اولان طمردر المراغمة میمک ضمی و غینک فتحیله بر کمسنه ایله چکشوب
ایرلشمق یقال راغم فلان قومه ای نابذهم و خرج عنهم الترغم
فتحیله

فتحیله و غینک ضمی و تشدیدیله کذلک غضب ایتمک و کاه اولورکه ایله ده استعمال
اولنور الرغم رانک فتحی و غینک سکونیله طپراغه و شوب بره برابر اولمق رانک
ضمی و کسری ده لغتدر و بر نسنه یی کرهه کورمکه ده دیرلر المرغمة میمک و غینک
فتحیله معناده قال النبی صلی الله علیه و سلم بعثت مرغمة ای رغم الکفار و کراهتهم
لبعثی و رغم بر کمسنه و نا اوج ایتمکه ده دیرلر یقال علا الا من الباب الثالث اذا
لم یقدر علی الانتصاف و رغم تواضع معناسنه ده کلور یقال رغم انفی لله رغما
باکثر کان الثلث فی الرا و قاموسده باب ثالثه و باب رابعه اشارت اولنمشدر
المراغم میمک ضمی و غینک فتحیله کیدجک و قچاجق یر مذهب و مهرب معناسنه
و منه قوله تعالی یجد فی الارض مراغما کثیرا و سعة و فراتیده مراغم محل اضطراب
و موضع قهار به دیرلر الرقم رانک فتحی و قافک سکونیله کتابت ایتمک و مهر
اورمق من الباب الاول قال الله تعالی کتاب مرقوم و رقم الماء صوا ورنه دمع
منه قولهم هو یرقم الماء یعنی حذاقت بر مرتبه ده درکه کتابت قرار ایتمین یرده
کتابت ایدر و رقم الثوب بزک نقشنه و علامتی کتاب الثوب معناسنه و بو اصلنده
مصدر ایدی یقال رقمت الثوب و رقمته کذلک بر دو بیدلکلری تمامنک بر جنسی در
الترقیم علی وزن التکلیم کذلک پارچه نقش ایتمک یقول رقمته ترقیما الرقمة
رانک فتحی و قافک سکونیله دره نک بر جانبی و بعضیلر لیندی رقمه روضه یه دیرلر
بعضی یعنی جمعه زائده دیرلر المرقومة میمک فتحی و قافک ضمی و مدیله شول یره درکه
انک نباتی از در الرقنانی رانک فتحی و قافک سکونیله قیونک پاغنده ایکی طرفه
کبی

سنه درکه مری بریره مقابلدر و رقمتان کندلك ایکی و مرکبك قوللری ایچنده اولان
اثردرکه تمک مثالنده در الرقمان رانك فتحی وقافك سکونی ویانك تشدیدیله
شول اوتلردرکه مدینه منوره ده بر موضعك صفتیه منسوبدر یوم الرقم رانك
وقافك فتحیله کوبلرندن بر کوبك ایدی درکه انده عامر بن الطفیلك قرنداشی
اتنی سکیز بکشیدر الرقم رانك فتحی وقافك کسریله افت و داهیه معناسنه در بنت
الرقم دخی اغنا معناسنه در الرقمان رانك فتحی وقافك سکونی والفك
مدیله شول لفظدر انوکله ذکر اولنان معنی تأکید اولنور یقال وقع فی
الرقم الرقماء او وقع فیما لا یقوم به یعنی طاقت کتوره مدیکی بلایه واقع اوله
الارقم همزه نك وقافك فتحیله شول ایلاندر که انوك حقرسی اولور الاجه اوله
الاراقم همزه نك فتحی وقافك کسریله شول جماعتدر که اول تغلب قبیله سندندر
وانلر جشم دخی دیرلر الرقیم رانك فتحی وقافك کسری ومدیله یازلمش نسنه
کتاب معناسنه وقوله تعالی اصحاب الکهف والرقیم یقال هو لوح فیه اسماؤهم
وقصصهم یعنی رقیم شول لوحدرکه اصحاب کهفك انده اسملری وحکایه لری
واردر وعکرمه ابن عباسدن روایت ایدوب ایتدیکه بلمزم ایتمشدرکه بن بلمزم
که رقیم نه در کتاب میدر یا خود بنا میدر و یقشدر الرکم رانك فتحی وکافك
سکونیله بر نسنه یی جمع ایدوب بر برینه اوزرینه قومقدر یقال رکم
الشیء یرکمه من الباب الاول اذا جمعه والقی بعضه علی بعض الارتکام همزه نك
وتانك کسریله جمع اولمق التراکم تانك فتحی وکافك ضمی ایله بمعناه یقال ارتکم

الشیء

الشیء وتراکم اذا اجتمع الرکمة رانك ضمی وکافك سکونیله بر پاره جمع اولان ع
بالجمع الرکام رانك ضمی وکافك تخفیفی ایله شول مرکومدرکه بر پاره جمع اوله
رمل هم اکم معناسنه و بلوده و بلوده شبیه اولنه دخی اطلاق اولنور مرتکم
الطریق میمك ضمی وکافك فتحیله یولك اورته سی جاده الطریق معناسنه الرم
رانك فتحی ومیمك تشدیدیله بر نسنه یی اصلاح ایتمك المرمة مثلیله ومیم اخیرك تشدیدیله اصلاح
ایتمك یقول رممت الشیء ارمه ومرمة من الباب الاول اذا اصلحته ومرمتسنه نك
حالنی اصلاح ایتمکه دخی دیرلر یقال قد رم شأنه اذا اصلحها و رم میمك معناسنه ده
کلور اکل کبی یقال رمته اذا اکله و فی الحدیث النبوی فیرم من کل شجر ای تأکل وفی الحدیث
عروة من الزبیر کنا اهل ثمه ورمه حتی استوی علی عمیمه ابو عبید ایتدی اهل حدیث
اوللر ثمه ورمه ضمله روایت قلمشلر ولکن وجه ثمه ورمه در فتحله و بیدیکه ثم
اصلاح ایتمکه ورم اکل ایتمکه دیرلر وعمیم ضمینله جبه معناسنه در یعنی بیوت جیسی
کمالنی بولدی ومرمت طوار طوداغنه دخی دیرلر علی ما یجیء ان شاء الله تعالی
الاسترمام همزه نك وتانك کسریله مرمت زمانی قریب اولمق یقال استرم
الحائط اذا حان له ان یرم وذلک اذا بعد عهده بالتطیین یعنی دیوارك باچقلمسی
قریب اوله المرمة میمك کسری ورانك فتحی ایله صغر طوداغی شفه البقر معناسنه و
صکر چیتال ظلف نعلی ولنلرك طوداغنه اطلاق اولنور زیرا انلر طوداقلریله
اکل ایدرلر ومرمه میمك فتحیله ذکر اولنان معنا ده لغتدر الارمام همزه نك
وتانك کسریله چیتوك بتوزنه بر نسنه اکل ایتمك الرم رانك فتحی ومیمك تشدیدیله

پرسنه مرمّت ایتمك تقول رممت الشیء ارمه رمّا خلق بد معناسنه دخی كلور یقال ماله
ثمّ ولا رمّ ای لا خلق وبو ثانی اولكی مفتوح اولمق دخی جائزدر و شیء معناسنه دخی كلور
یقال ماله ثمّ ولا رمّ ای لیس له شیء وابن السكیت ایتدی ماله ثمّ ولا رمّ وما یملك
ثمّا ولا رمّا دیرلر و رمّه مرادی مرمّت اولنجق نسنه در **الرُّمّة** رانك ضمی ومیمك
كذلك تشدیدیله چورك اسكی پاره سی **الرُّمَم** رانك ضمی ومیم اولك فتحیله جمعی چورك
پاره لری معناسنه **الرِّمام** رانك كسریله كذلك جمعی در رمام چورك كمكلره دخی
دیرلر علی ما یجیء ان شاء الله تعالی وذو الرُّمّة نام شاعره در وذو الرمّة دیدكلری
بعض شعرنده رمّة لفظی ذكر ایتدكی ایچون اولدر ورمّة حبله دینور معناسنه دخی
كلور یقال دفع الیه الشیء برمّته ای بجملته واصله ان رجلا دفع الی رجل بعیرا بحبل
فی عنقه فقیل ذلك لكل من دفع شیئا بجملته **الرِّمّة** رانك كسری ومیمك كذلك تشدیدیله
چوریمش كمكلر عظام بالیه معناسنه **الرِّمَم** رانك كسری ومیم اولك فتحیله جمعی
چورك كمكلر معناسنه **الرَّمّة** رانك كسری ومیمك تشدیدیله كمك چوریمك
یقال رمّ العظم یرمّ من الباب الثانی اذا بلی **الرَّمیم** رانك فتحی ومیمك كسری ومدیله
چوریمش نسنه ویاری تعالی من یحیی العظام وهی رمیم بیوردی زیرا فعیل و
فعول نكاه اولور انلرك تذكیری وتأنیثی وجمعی برابر اولور رسول وعدو
وصدیق كبی **الرِّمّ** رانك كسری ومیمك تشدیدیله مال چوق اولمق یقال بالطم
والرّم اذا جاء بالمال الكثیر وطم طانك مهمله ایله شیء كثیر ورونق كمك یجنه
اولانه دیرلر دخی دیرلر **الارمام** همزه نك كسریله كمك ایلكلنمك یقال ارمّ العظم اذا جرى فیه

الرّم

الرّم ویقال للشاة المهزولة مابها رمّ ومنها مقرّ ای اذا كسر عظم من عظامها لم یصب
فیه مخّ والرمام سكوت دخی دیرلر یقال ارمّ القوم اذا سكتوا **المِرَمّ** میمك ضمی ورانك
كسریله شول ناقه در كه فی الجمله ایلكی اوله ابو زید روایتی اوزره یقال ناقة مرمّ
ای بها شیء من نقی ونقی نونك كسر وقافك سكونیله ایلك معناسنه **الرَّمّاء** رانك
فتحی ومیمك تشدیدی والفك مدیله شول قیونه دركه ایلكلی اوله یقال نعجة رمّاء
بیضاء **الترمرم** علی وزن التزلزل تكلم ایتمكچون اغز دیرتمك یقال ترمرم اذا
حرك فاه للكلام **الرَّمرام** رانك فتحی ومیمك سكونیله بر نوع اغجدر وربیع فصلنده
اولان اوته دخی دیرلر **ارمام** همزه نك فتحی ومیمك موضعك اسمیدر **برمرم** بانك
ورانك فتحی و ثانیه میمك سكونیله بر طاغك علمیدر وكاه اولورا لكا تلحق دخی
دیرلر **الرَّنم** فتحتیله اواز ویرمك صوت معناسنه یقال رنم من الباب الرابع
الترنّم فتحتیله ونونك ضمی وتشدیدیله بر كمسنه اوازینی حنجره سنده دوندر
چقرمق یقال ترنّم اذا رجّع صوته **الترنیم** علی وزن التكریم بمعناه وترنّم
قوش ذكر اولنان وجه اوزره اوتمكه دخی دیرلر یقال ترنّم الطائر فی هدیره
ویای كبی شی اوازنه دخی دیرلر جلجلوت جالیوبیر كبی زمانه **الترنموت**
تانك ونونك فتحی ومیمك ضمی ومدیله كذلك اوازی حنجره ده دوندرمكله اخراج
ایتمك واو زیاده اولنمشدر ملكوت ده زیاده اولندیغی كبی **الرَّوم** رانك فتحی
وواوك سكونیله طلب ایتمك تقول رمت الشیء اروم روما اذا طلبته والروم
الحركة كه سیبویه ذكر ایتمشدر كلمه نك اول شول كزلو حركتی وركه نوع تخفیفله حا

مكله

حصل

اولور و بو اشمامدن اکثردر زیرا حرکت اسکوننده در استماع اولنور حمزه
وکلو مختلسه ده بعض خفی اسمعه ده بین بین اولنان همزه نک حرکتی کبی و باری تعالینک
شهر رمضان قولنده کی قولی کبی اخفا ایله قرائت ایدن کمسنه مقتنده که بو تقدیرجه
رانک حرکتی مختلسه اولور ورا اولی ساکن قلمق جائزدر وکل دردر زیرا رادن اول
ساکن وار پس ساکنینک حالت وصلده جمع اولمق لازم اولور انلر دن اول حرف
لین اولمغین بو وجه ده کلام عربده واقع اولمامشدر وکرچه بونجه لرده در انّا
نحن نزلنا الذکر قولی و امّن لا یهدی قولی و یخصمون قولی و بونلره بکزر
حمزه نک وار ایسه و قرائتک شهر رمضان قولنده و بونک امثالنده ادغام اولنمشدر
دیدکلری معتبر دکلدر زیرا ما بخفیه دن غلطیه راجع اولور و شول
کمسنه که اختلاس حرکت جائز اولمیه هر ده ساکنینی بینینی جمع ایتدی اول
خطا ایتدی قرائت حمزه کبی باری تعالینک فما اسطاعوا دیدکی قولنده زیرا
سین استفعالک وجهًا من الوجوه تحریکی جائز دکلدر **الترویم** علی وزن
التکریم بر کمسنه بر نسنه یه طالب قلمق ابن اعرابی روایتی اوزره تقول
رومت فلانا ورومت بفلان اذا جعلته یطلب الشیء **المرام** میمک فتحی ایله
مطلب **رامة** علی وزن لحاله بر موضعک اسمیدر بر قریه ده و فی تمثل تعالبی
بر امتین شلیمها و ذکر اولنان موضع اشعارده اکثر صیغه تثنیه اوزره ایراد
اولنور و شلیم شلیفی معناسنه در **الرامی** میمک کسری و یانک تشدیدیله رامه یه
منسوب اولان نسنه و موجود اولان جوهری نسخه لرنده بو نسبت علی غیر القیاس

دردیمشدر

دردیمشدر لکن بونک علی غیر القیاس اولدیغنک وجهی ظاهر دکلدر زیرا
عانه یه نسبتده علی و عانیه دیدکلری شایعدر و کذلک رام هرمز نام شهرک
نسبتده رامی دیدیلر و اکر دلرسک هرمزی دیرسن **الرَّوم** علی وزن الحال بر جنس
اغجدر **رومان** رانک ضمی و میم مشددیله بر رجلک اسمیدر **الروم** کذلک رانک ضمی
و میم ایله بر طائفه در که انلر روم بن عیصو بن اسحاقک اولادیدر واحدی رومی
در مثل زنجی و زنج پس واحد ایله جمع بیننده فرق یا مشدده ایله در نته کیم
تمره ایله تمر بیننده فرق ها ایله در **الرهمة** رانک کسری و هانک سکونیله شول
ضعیف یغمور در که متصل یغه **الرهم** رانک کسری و هانک فتحیله جمعی ضعیف
یغمورلر معناسنه **الرهام** رانک کذلک کسریله جمعی و ابو زید ایتدی رهمه
شول دیمه دیدکلری علی الدوام یغن یغمور جنسندندر لکن رهمه دیمه دن
وقوعی شدید و قطره سی اسرع اولاندر **الارهام** همزه نک کسریله بلوط
ذکر اولنان ضعیف یغمورلری یغدرمق تقول ارهمت السحابة اذا اتت بالرهام
الارهم همزه نک و هانک فتحیله اولیلی اولان بر یقال ترکنا فلانا فکنا فی ار
جانبیه ای فی اخصبها **رهم** رانک ضمی و هانک سکونیله بر عورتک اسمیدر
المرهم میمک و هانک فتحیله جراحت اوزره وضع اولنان دوادر معربدر
الریم رانک فتحی و یانک سکونیله بر نسنه نک دن ایرلوب ایراغ اولمق یقال
رامه یریمه ریما اذا برحه یقال لا ترمه ای لا تبرحه و یقال رمت فلانا
و رمت من عند فلان اذا برحت من مقارنته وافترقت منه و ریم شول کمسنه که

قفـ

دیرلرکه وده یعنی بوغمق ایچون اولشدر وکدن صکره باقی قالور وریم قبره وخی دیرلر
ابن الاعرابی روایتی اوزره مزار معناسنه وریم درجه یه وخی دیرلر اهل یمن لغتنده
ابو عمرو روایتی اوزره وریم زیاده یه وفضله وخی دیرلر یقال لهذا علی هذا ریم ای
فضل وریم کوندزدن اوزون ساعته وخی دیرلر یقال قد بقی ریم من النهار
وهی الساعة الطویلة ویقال ریم بالرجل اذا قطع به یعنی بر عضوی قطع اولنسه
الترییم علی وزن التکریم بر یرده مقیم اولمق یقال ریم فلان بالمکان ترییما اذا اقام
به وترییم بلوط بر قرار اولوب متصل یغمور یغمغه وخی دیرلر یقال ریمت السحابة فاغضنت
اذا ادامت فلم تقلع واغضان غین وضاد معجمه ایله یغمور دائم اولمغه دیرلر **تریم**
تانک کسری ویانک فتحی ومابعدی راءنک سکونیله بر بوقفک اسمی در **مریم** میمک
ویانک فتحی وراءنک سکونیله رام یریم دن مفعل صیغه سی اوزره اولور جوهرینک
کلامندن فهم اولنان بودر که مریم آرام اولمق وعزلت ایتمک معناسندن اوله
وقاموسده مریم اکا دیرلرکه رجالله سویلشمکی سوه ولکن فجور ایتمیه دیمش
وتفاسیرده مریم لغت عبریده خادمه وعابده معناسنه در ودیمش اصح
وخی بودر دیمشلردر **فصل الزای المعجمة** زاءنک فتحی وهمزه نک
سکونیله فاتی چاغرمق صوت شدید معناسنه وزامه زیاده اکل ایدوب
شرب ایتمکه وخی دیرلر ویقال زئج به من الباب الرابع اذا صاح به یعنی انکا
چغرسه ویقال زئج علی البناء للمجهول اذا فزع یعنی قورقدلسه وزامه
بر سوز سویلمکه وخی دیرلرکه انوک حقی وناحقی ور کیفیت حالنی

بلمیه سن

بلمیه سن یقال زأم لی فلان زأمة من الباب الثالث ای طرح لی کلمة لا ادری احق ام
باطل ومطلقا بر کلمه معناسنه ده کلور یقال ما یعصیه زأمة ای کلمة ویقال زأم
اذا مات **الازءام** همزه نک کسریله اکراه ایتمک یقال ازأمته علی الامر اذا اکرهته مثل اذأمته
بالذال المعجمة **الزؤام** زانک ضمیله وهمزه نک وخی فتحی ومدیله سریع اولان اولوم
یقال موت زؤام ای وحی وحی عجله اصلنده بر کمسنک بیوکینی اوزمغله اولدرمکه
دیرلر **الزجم** زانک فتحی وجیمک سکونیله جنب ویمک معناسنه قریب بر معنادر یقال ما
تکلم بزجمة ای بنبسة ونبسه نونک فتحی وبانک سکونی وسینک مهمله ایله تکلم معناسنه در
ویقال سکت فما زجم بحرف ای ما نبس وزجمه شی معناسنه وخی کلور یقال ما یعصیه
زجمة ای شیئا **الزجوم** زانک فتحی وجیمک ضمی ومدیله شول یایه درکه کرینشی
برک اولمیه **الزحمة** زانک فتحی وحاء مهمله نک سکونیله مزاحمه قلمق یعنی خلق غلبه
ایدوب بری برینی صقمق **الزحام** زانک کسریله ایله همعناهادر یقال زحمته مزاحمة
وزحاما **الازدحام** همزه نک ودالک کسریله خلق بری برینی صقوب غلبه
ایتمک یقال ازدحم القوم علی کذا وتزاحموا علیه **الزرم** فتحیله اقشانک کسلمک
انقطاع بول معناسنه وهرشیئه که منقطع اولسه انده وخی استعمال اولنور
ونجاست منقطع اولمغه وخی دیرلر یقال زرم الکلب اذا زرم ذو بطنه
ای جاعرته یعنی نجاستی ویرینده منقطع اولسه ویقال زرمت به امه اذا ولدته
ونقل ابو عبید روایتی در **الازدرام** همزه نک کسری وزانک سکونیله بر نسنه
یوتمق کسندرمک یقال ازدرمه غاره وفی الحدیث لا تزرموا ابنی ای لا تقطعوا

مته

لت

یه

علیه بوله الزدم زانک فتحی و دالک کسریله خلقی طار اولان کمسنه و بخیله دخی زدم
دیرلر التزدیم علی وزن التکریم بر کمسنه یی بخیل ایتمک یقال زدّم غیره
المزدئم میمک و زانک ضمی و همزه نک کسری و میم اخیرک تشدیدیله منقبض اولان کمسنه
یقال ازدأم ای ربما ما الازدام همزه نک و دالک کسریله بو دخی ابتلاع معناسنه
و بو مقامده صحاح نسخه لری مشوشدر خالی دکلدر زیرا ازدرام زردم
تصرفاتی سمتنده یازمشلردر حالا که ازدرام زردمدن در افتعالدر تاسی داله
قلب اولنمشدر الزردمة علی وزن الدحرجة بو دخی بر موضع ابتلاع
معناسنه و زردم بر کمسنه نک بوغازی صقمغه دخی دیرلر یقال زردم اذا اعتق
حلقه الزعم زانک فتحی و ضمی و کسری و عینک سکونیله سویلمک قول معناسنه یقال
زعم فلان ای قال و زعم کفیل اولمق معناسنه ده کلور الزعامة زانک فتحیله
کذلک کفیل اولمق یقال زعمت به ازعم زعما و زعامة من الباب الاول اذا کفلت
به و زعامت اولولغه دخی دیرلر سیادت معناسنه و زعامه سلاح معناسنه
کلور یقال الزعامة للغلام ای السلاح لانهم کانوا اذا اقتسموا المیراث رفعوا
السلاح الی الابن دون الابنة الزعیم زانک فتحی و عینک کسری و مدیله کفیل
معناسنه و فی الحدیث الزعیم غارم و زعیم اولو معناسنه ده کلور یقال
زعیم القوم لسیدهم الزعم فتحتینله طمع یقال زعم یزعم زعما من الباب
الرابع اذا طمع الازعام همزه نک کسریله طمعه برقمق یقال ازعمته انا المزعم
میمک و عینک فتحیله محل طمع مطمع معناسنه و مزعم اعتماد اولنماین نسنه یه دخی
دیرلر

دیرلر یعنی شول نسنه یه دیرلر که اکا اعتماد اولنمامغین اثول حیثیتله بعضی بر دیرلر
و بعضی بر دیرلر سویلیه المزاعم میمک فتحی و عینک کسریله جمعیدر یقال فی قوله فلانا
مزاعم التزعم فتحتینله و عینک ضمی و تشدیدیله کوجله یالان سویلمک تکذب معناسنه
الزعوم زانک فتحی و عینک ضمی و مدیله شول ناقه در یاخود شول قیون در که اکا
یوقلمش اوله سمیز میدر دکل میدر بلنمکیچون التزغم فتحتینله و عینک ضمی و تشدیدیله
غضب و حدتله سویلمکدر و تزغم دوه یاورسنک اناسنه حنین ایدوب چاغرمسی
در حنینی خفیفله الزقوم زانک فتحی و قافک ضمی و تشدیدیله عرب طعاملرندندر
طعامک اسمیدر که اول خرمایله قیمغدن اولور الزقم زانک فتحی و قافک سکونیله
ذکر اولنان طعامی یمک ابن عباس رضی الله عنه ایتدی وقتا که باری تعالینک
ان شجرة الزقوم طعام الاثیم دیدکی قولی نازل اولدی ابو جهل ایتدی خرمایله
قیماغی اکل ایدرز پس باری تعالی انها شجرة تخرج من اصل الجحیم طلعها کانه
رؤس الشیاطین آیتنی نازل قلدی یعنی زقوم جحیم قعرنده بر آتشدن اغاجدر که
میوه سی رؤس شیاطین مثللودر الازقام همزه نک کسریله بر نسنه یی یوتدرمق
الازدقام همزه نک و دالک کسریله بو دخی یوتمق یقال ازدقمه الشیء فازدقمه اذا ابلعه
فابتلعه التزقم فتحتینله و قافک ضمی و تشدیدیله بر نسنه بر نسنه یی تدریج و تأنیله
یوتمق تلقم معناسنه و ابن درید ایتدی تزقم افراطله ایچمکه دخی دیرلر یقال تزقم فلان
اللبن اذا افرط فی شربه الزلقوم زانک ضمی و قافک ضمی و مدیله حلقوم کبی در
وزنا و معنی ابن درید روایتی اوزره الزکام زانک ضمی و کافک تخفیفی ایله بر علتدر

که بوزنی دلیکلرینه نازل اولور تقول زکم الرجل على النساء بلحمها **الازکام** همزه‌نک کسریله
زکام مرضنه مبتلا قلمق تقول ازکمه الله فهو مزکوم صیغه مجهول ایله‌در والازکم اوزره
بنا اولنمشدر **الزکمة** زانک ضمی و کافک سکونیله آک صکره طوغان ولده دیرلر تقول فلان
زکمة ابویه اذا کان آخر ولدهما **الزمّة** زانک ضمی و فتحی ولامک سکونیله بر نسنه‌نک
قد و قامتی و هیئتی **الزمّة** زانک ضمی و فتحی ولامک دخی فتحی ایله عقبا تقول هو
العبد زُلمةً و زَلَمةً ای قدّه قد العبد و کساهٔ اشبهه حقا معناسنه‌در و لحیانی
ابثدی زلمة همزه‌نک نکره استعمال اولنور و عبده السعال اولنور عن کبی جاریه
دخی استعمال اولنور تقول هو العبد کما یا فتی ای قدا و حدّوا و حدّو هیئته
معناسنه‌در **المزلمة** میمک ضمی ولامک فتحی و تشدیدیله اوزون اولمیان عورته
تقول امرأة مزلمة مثل مقدودة و رجل مزلم ای مقدود اذا کان محففا الهیئة
یعنی دیزنکلی اولسه **المزلم** میمک ضمی ولامک فتحی و تشدیدیله شول اوقدرکه
طولی اعتدال اوزره اولوب صنعتی خوب اوله **الزلیم** زانک فتحی ولامک
کسری و مدیله بمعناه تقول قدح مزلّم و زلیم ای طر و اجید قدّه و صنعه
و طرّ اوقک تمرینی کسکین ایتمکه دیرلر و تقول ابقا عصا مزلمة و مزلم
عدا سن بر امن اولان کمسنه‌یه ده دیرلر بعض الغة معناسنه **التزلیم** علی وزن
التکلیم اوقی ذکر اولنان صفته اوزره قلمق تقول ما احسن ما زلّم سهمه
الزلم فتحتیله بالکسر او وق قدح معناسنه **الزلم** زانک ضمی ولامک
فتحیله بمعناه **الازلام** همزه‌نک فتحی ایله جمعی ذکر اولنان اوقلر معناسنه و ازلام

شول

شول اوقلره ده دیرلر که اهل جاهلیت ای بر نسنه بولشمقده استعمال ایدرلردی و زلم
کذلک بر جنس جانوردر که دخی دیرلر که غنم تیمنردر اوکلرده ساکن اولور و الکاوزه
دخی دیرلر که جمعی وبار گلور و صحاحک نسخه‌لرینک اکثرنده الزلم الوبار واقع اولمشدر
حالا که الزلم واحد الوبار دیرلر تأمل اولنه و ازلام کذلک زلمک جمعی گلور ذکر اولنان
جانورلر معناسنه بو ابو عمرو روایتیدر و ذو الزلم کذلک شول نسنه‌در که جنال طرنگلو حیوانک
طرنغلرندن اولور **الزمّة** فتحتیله شول نسنه‌در که کچینک بوینندن کویه کبی صالنش
اولور ایکی عدد اولورسه زلمتان دیرلر و اکثر قولا عنده اصلی اولورسه زنمة دیرلر بوندن
الازلم همزه‌نک ولامک فتحیله ذکر اولنان صفتلی اولانه دیرلر **الزلماء** زانک
فتحی ولامک سکونی و الفک مدیله مؤنثی تقول ما عنز ازلم و ازنم و ما عنزة زلماء
و زنماء **الازلم الجذع** همزه‌نک ولامک فتحی و جیمک و ذالک فتحیله دهر معناسنه‌در
الزلم زانک فتحی ولامک سکونیله طولدرمق تقول زلمت الحوض اذا ملأته و زلم
بخشش ایلمک دخی دیرلر تقول زلمت عطاءه اذا قللته **الازلئمام**
همزه‌نک ولامک کسری و همزه‌نک سکونیله بر نسنه‌دن سرعتله یوز دوندرمکه
دیرلر تقول ازلأم القوم ازلئماما اذا ولّوا اسراعا و ابو زید ایندی ازلئمام
ارتحال معناسنه‌در و ازلئمام بر نسنه دیکلمکه دخی دیرلر تقول ازلأم الشیء
اذا انتصب و نهار مرتفع اولمغه یعنی گونش یوکسلمکه دخی دیرلر تقول ازلأم
النهار اذا ارتفع ضحاؤه **الزمام** زانک کسریله شول ایپدر که دوه‌نک
بورننه دلوب گچوردکلری نهر خلقه‌یه یا خود اغاج خلقه‌یه بغلرلر و انک اوجنه

بولار صاپان بغلرلر وکاه اولور بولار صاپانه وجه دخی زمام اولور زمام النعل شول قایشه دیرلر که نعلین
تسمه‌سی کبی کا نعلینلرده که عرب نعلینلرنده مشهوردر **الزمام** زانک فتحی ومیمک تشدیدیله
بولارلمق معناسنه‌در زممت النعل وزممت البعیر اوّ خطمته وخطم خاء معجمه وطاء مهمله ایله
بولارلمق معناسنه‌در وزم بورنی یوقاری ایلیوب یوریمکه دخی دیرلر یقال زم فلان انفه اذا اعتدّ م
ن السیر وزم متکبرلک ایلمک وجه دخی دیرلر یقال زم بانفه اذا تکبر وزم قالدرمق معناسنه
ده کلور **الازدمام** همزه‌نک ودالک کسریله کذلک قالدرمق یقال فم الذئب بسخله
وازدمها وسخله قوزیه دیرلر **الزام** میمک تشدیدیله متکبر اولان کمسنه **الزمم**
زانک ضمی ومیم اولک فتحی وتشدیدیله جمع تکبیر قلان کمسنه‌لر معناسنه یقال رجل
زامح وقوم زمّ ای شامخ بانفه من الکبر وشمّخ شامخک جمعیدر بورنی
یوقاری طوتنلر معناسنه وزامح قالدرجی معناسنه دخی کلور یقال اخذ الذئب سخلة
فذهب بها زامنا راسه ای رافعا **الزمزمة** علی وزن الزلزلة کوک کورلمک
رعدا واز معناسنه ابو زید روایتی اوزره وزمزمه مجوس طائفه‌سنک طعام
یرکن سویلمسنه دخی دیرلر **زمزم** علی وزن جعفر مکه مشرفه‌ده اولان معروف
قیونک اسمیدر وزمزم وعطّال کذلک بر ناقه‌نک اسملریدر وکیم باب لامده ذکر
اولنمشدر **الزمزمة** زالرک کسریله جماعت معناسنه **الزمزم** زالرک
کسریله ده سوز بیتی شبابی روایتی اوزره **الزمزیم** زای اولک کسری و
ثانینک کسری ومدیله بمعناه **الزمم** زانک ومیمک فتحیله قریب معناسنه یقول
داری من داره زمم ای قریب وزمم مقابل معناسنه‌ده کلور یقال اعرابی لا والذی

وجهی

وجهی زمم بیته ما کان کذا وکذا ای تجاهه وتلقاءه والمراد بالبیت الکعبه شرفها الله
تعالی وزمم صلاح وسداد معناسنه‌ده کلور یقال امر بنی فلان زمم ای قصد کما
یقال امم **زنم** زانک ضمیله بر موضعک اسمیدر **الزنمة** زانک فتحی ونونک سکونیله
والزنمة زانک ضمی ونونک سکونیله **والزنمة** زانک ونونک فتحیله **والزنمة**
زانک ضمی ونونک فتحیله بونلر جمله قد وهیئت معناسنه‌در یقال هو العبد زنمة و
زُنمة وزَنَمة وزُنَمة ای قده قد العبد وکسائی ایتدی حقا معناسنه‌در وزنمه
فتحتیله بر شیدر که دوه‌نک قولاغنک بر مقدارینی کسوب اصلمقیله ترک ایدرلر
وبونکی دوه‌نک اعلالرینه ایدرلر **الزنم** زانک فتحی ونونک کسریله شول
دوه‌در که قولاقلری صنعت اوزره اوله **الازنم** همزه‌نک ونونک فتحیله بمعناه **المزنم**
میمک ضمی ونونک فتحی وتشدیدیله بمعناه کذلک وزنیم شول کمسنه‌یه دخی دیرلر که
بر قومه ملحق اوله محتاج الیه کمسنه اولیه زنیم کبی علی ما یجی انشاء الله تعالی
ومزنّم صغار ایله دخی دیرلر وبعضلر دیدی مزنّم فحل اولنلرک اسمیدر **الزنمة**
زانک فتحی ونونک کسریله زنمک مؤنثی **الزنماء** زانک فتحی ونونک سکونی والفک
مدیله ازنمک مؤنثی **المزنمة** میمک ضمی ونونک فتحی وتشدیدیله مزنّمک مؤنثی یقال
ناقة زنمة وزنماء ومزنّمة **الزنم** فتحتیله لغتدر زنمه معناسنه وزنمه شول
شی‌لره دیرلر که چتال طرنقلو حیوانلک طرنغی ارقه‌سنده اولور واما شول زنمه
که حدیث شریفده واقع اولوب الصائبة الزنمة بیورلمشدر مراد قیونک ایوسی
دیمکدر زیرا قیونده زنمه اولماز کچیده اولور **الزنیم** زانک فتحی ونونک

کسریله و مدیله شول کمسنه در که بر قومه ملحق اوله و انلردن اولمیه و الکا احتیاج اولمیه
اول زنمه مثالنده اوله و باری تعالینک عتل بعد ذلک زنیم دیدکی قولنده عکرمه رضی
الله عنه ایتدی زنیم شول کیمسه در که لؤمی ایله معروف اوله نته که زنمه سی ایله معروف اولدوغی
کبی ازنم همزه نک و نونک فتحیله بنی یربوعدن بر جماعتک اسمیدر الزهم زانک
ضمی و هانک سکونیله یاغ شحم معناسنه زهمان زانک ضمی و هانک سکونیله بر کلبک
اسمیدر الزهمة زانک ضمی و هانک کذلک سکونیله بد رایحه اولان یلل ریح منتنة معناسنه
الزهم فتحتینله مصدردر زهم متندن بد رایحه بلغمق معناسنه تقول زهمت
یدی من الباب الرابع ای وسمت الزهمة زانک فتحی و هانک کسریله تعلو
اولان ال دسمه معناسنه الزهم زانک فتحی و هانک کذلک کسریله سمز اولان
نسنه سمین معناسنه المزاهمة میمک ضمی و هانک فتحیله یقین اولمق قرب
معناسنه تقال زاهم الخمسین ای دنا منها الزهدم علی وزن جعفر [illegible]
اسمیدر و شیخ صحاحده و فارسه تقال اوله عارسی زهدم واقع اولمشدر
تأمل اولنه و زهدم طوغنه وحشی و برلر صقر معناسنه و بعضلر ایتدی
زهدم طوغن یاورسنه دیرلر و بونکله رجالدن بعضنه وحشی تسمیه اولنمشدر الزهدمان
زانک و دالک فتحی و هانک سکونیله ایکی قرنداشک اسمیدر که انلر بنی عبس قبیله سندندر و زهدمک
اوغلی زهدم و برینک اوغلی قیس در که جدا علالری بعیض در و ابو عبیده ایتدی انلرک برینک
اوغلی زهدم و برینک اوغلی کردم در الزیم زانک کسری و یانک فتحیله متفرق اولان
در که بر موصفه جمع اولمغین نعتیله تقال لحم زیم ای لیس بمجتمع فی مکان فیرز

زیم

زیم وزننده مزبور اوزره بر اتک اسمیدر لا ینصرف در تانیث و علمیتدن اوتری فصل السین
السین السّام فتحتینله ملالت السآمة کذلک فتحتینله بمعناه السأم سینک
فتحی و همزه نک فتحی و مدیله بمعناه ایضا السآمة سینک فتحی و همزه نک فتحی و مدیله
بمعناه کذلک تقول سئمت من الشیء اسأم سأما و سأمة و ساما و سآمة من الباب
الرابع اذا مللته السؤوم سینک فتحی و همزه نک ضمی و مدیله ملول اولان کمسنه
السّهم سینک و هانک ضمی و ما بینده تانک سکونیله صغر سیبی یوک اولان آشنه معناسنه
میم زایده اولمق اوزره السجوم ضمتینله اقمق سیلان معناسنه السجام سینک کسری
ایله بمعناسنه تقال سجم الدمع سجوما و سجاما من الباب الاول اذا سال الانسجام همزه نک
و سینک کسریله کذلک اقمق السجم سینک فتحی و جیمک سکونیله اقتمق تقال سجمت العین دمعها
اذا اسالت السجوم سینک فتحی و جیمک ضمی و مدیله اقدیجی تقال عین سجوم المسجومة
میمک فتحی و جیمک ضمی و مدیله شول یر در که اکا یغمور یاغمش اوله تقال هو ارض
مسجومة ای ممطورة الاسجام همزه نک کسریله یغمور متصل یغمق انجام کبی در وزنا
و معنی تقال اسجمت السماء اذا اصبت و صاحب قاموس اسجامی بتقدیر معناسنده
ایراد ایدوب اسجمت السماء اذا صبت ماءها دیمشدر اگرچه انجامی معناسی لازمیله
تفسیر ایدوب جوهریه موافقت ایتمشدر الاسجم همزه نک و جیمک فتحیله شول دوه در که
چاغرمیه السجمة سینک ضمی و حاء مهمله نک سکونیله قره لق سواد معناسنه الاسحم
همزه نک و حانک فتحیله قره اولان نسنه اسود معناسنه و گاه اولور اسحم ایله بوینوز
مراد اولور قرن معناسنه و گاه اولور بلوط مراد اولور سحاب معناسنه و گاه اولور

عربلر عادتی اوزره اندا ایچمک محلنده قانه بویانمش ال مراد اولور وکاه اولور رحم
مراد اولور وکاه اولور که باشی مراد اولور حالی اکلدی معناسنه وکاه اولور بشم ایب
تلومی مراد اولور رزق الخمر معناسنه نته کیم بعض اشعارده واقع اولمشدر که
بونلر جمله سواددن مشتق نسنه لردر السحم فتحتیله بر اغاجک اسمیدر السحماء سینک
فتحی وحانک سکونیله بر اغاجک اسمیدر کذلک الاسحمان همزه نک وحانک کسریله بر
معین طاغک اسمیدر السخمه سینک ضمی وخاء معجمه نک سکونیله قره لق سواد معناسنه
الاسخم همزه نک وخانک فتحیله قره رنکلو نسنه اسود معناسنه السخام سینک ضمی
وخانک تخفیفیله چوملک قره سی سواد القدر معناسنه وسخام ملایم اولنه دخی
دیرلر یقال هذا ثوب سخام الممس اذا کان لین الممس خز کبی وقز کبی ویقال
ریش سخام وقطن سخام ای لین الممس ولیس هو من معنی السواد ومنه قیل للخمر
سخام وسخامیه اذا کانت لینة سلسة التسخیم علی وزن التکلیم بر نسنه یی
قره قلمق یقال سخم الله وجهه ای سوده السخیمه سینک فتحی وخانک کسری و
مدیله نفسده اولان کینه دیرلر السدم فتحتیله ندامت وحزنه دیرلر
یقال سدم الرجل من الباب الرابع اذا ندم ویقال ماله هم ولا سدم الا ذاک
ای لیس له هم ولا ندم غیر ذلک الامر السادم دالک کسریله نادم اولان
کمسنه یقال رجل نادم سادم السدمان نونک فتحی ودالک سکونیله کذلک
نادم معناسنه یقال رجل ندمان سدمان وبعضیلر ایتدی سادم وسدمان
صورتا مزبور تنیده نام وندمانه اتباع طریقیله ذکر اولنمشدر السدم

ضمّنیله

ضمّنیله وسینک ضمی ودالک سکونیله عسم ایله عسر کبی طونمش قیوی چاه انباشته معناسنه السدم
سینک فتحی ودالک کسریله مشغول اولمق حرکه وشیله جمع اولموغه حریص اوله وغضبه کلمش
کمسنه معناسنده کلور یقال رجل سدم ای مغتاظ المسدم میمک ضمی ودالک فتحی وتشدید یدیله
کرکی دوه درکه اغزی باغلیلر یقال فنیق مسدم اذا جعل علی فمه الکعام وفنیق
فایله وبونیله جوان اولان ارکک دوه یه دیرلر وکعام کافک کسریله دوه نک اغزی
باغلدقلری نسنه در السدوم سینک فتحی ودالک ضمی ومدیله لوط قومنک قریه سنک
اسمیدر که قاضی سدوم دیمکله معروف کمسنه اول قریه قاضیدر السرم سینک ضمی وراننک
سکونیله طوغری اولان بغرسغک اوجی که ندا مهملات چقر مخرج ثقل معناسنه وبوکلمه
مولده در السرجم علی وزن جعفر اوزون طویل معناسنه سلجم کبی در وزنا ومعنی
الساسم علی وزن جعفر کذلک بر سیاه اغجدر السرطم علی الوزن الماربور اوزون
طویل معناسنه الاسطم همزه نک وطانک ضمی ومیمک تشدیدیله بر نسنه نک وسطی یقال
فلان فی اسطمة قومه ای فی وسطهم واشرفهم واسطمة الحسب حسبک وسطه وجمع
اولجمع یرنه دخی دیرلر والطسمه کذلک ذکر اولنان معنایه در قلب اوزره الاساطم
همزه نک فتحی وطانک کسریله جمع وبحر قبیله سی الاساطم دیرلر طایله تابینده تحافیه یعظم
قبیلوبی الاسطم همزه نک وطانک ضمی ومیمک تشدیدیله دریانک اورته سی مجتمع ماء البحر
معناسنه السطام سینک کسریله قلیجک کسکین بر حد السیف معناسنه وفی الحدیث
العرب سطام الناس ای حدهم السعم سینک فتحی وعینک سکونیله دوه سیمر یوریش ندنا
بر نوع عدد یقال سعم سعما من الباب الثالث اذا سار سیرا مخصوصا السموم سینک

فتح و عينك ضمى و مديله بر دورلو سير ايديجى ناقه يقال ناقة سعوم **السغم**
سينك و غين معجمه‌نك فتحيله بر كمسنه زوجه‌سنه بركنارا دخال ايدوب على الغور اخراج
ايتمه‌ور انزال ايتمامك ايچون ابو ابن شميل روايتيدر كذا فى بعض النسخ **السقام**
سينك فتحى و قافك تخفيفيله خسته‌لك مرض معناسنه **السقم** سينك ضمى و قافك
سكونيله بمعناه **السقم** فتحتينله بمعناه كذلك و بونلرك ايكيسى دخى لغتدر حزن و
حزن كبى يقال سقم سقما من الباب الرابع و سقام بر دره‌نك دخى اسميدر
هذيل قبيله‌سنه منسوب **السقيم** سينك فتحى و قافك كسرى و مديله مريض اولان
كمسنه **الاسقام** همزه‌نك كسرى ايله بر كمسنه‌يى خسته قلمق يقال اسقمه الله
المسقام ميمك كسرى و سينك سكونيله چوق خسته اولان كمسنه كثير السقم معناسنه
السلم سينك فتحى و لامك سكونيله شول قوغه‌در كه انك قولپى بر در سلم قوغه
كبى و سلم بر رجلك دخى اسميدر و سلم دريى سلّم ايله دباغت ايتمكه دخى ديرلر
يقال سلمت الجلد اسلمه من الباب الثانى اذا دبغته بالسلم **المسلوم** ميمك فتحى
و لامك ضمى و مديله ذكر اولنان وجهيله دباغت اولنان دريدر **سلمى** سينك فتحى
و لامك سكونى و الفك قصريله بر عورتك اسميدر و سلمى طى قبيله‌سى طاغلرندن
بر طاغك دخى اسميدر و سلمى دارم قبيله‌سندن بر جماعتك دخى اسميدر **سلمان**
سينك و لامك فتحى ايله ايكى كمسنه‌دن عبارتدر كه انلرك برى سلمة بن قشير در
والد سلمة الشر ديرلر كه انوك والده‌سى لبنى بنت كعب بن كلاب در و برى
دخى سلمة بن قشير در والد سلمة الخير ديرلر كه اول ابن القرية و بكلامه معروفدر

سليم

سليم سينك ضمى و لامك فتحى و يانك سكونيله بر قبيله‌در كه قيس عيلاندندر و سليم
كذلك جذامدن بر قبيله‌در عنيزه‌دن كاه اولور سليم ايله سليمان بن داود مراد
اولنور عليهما السلام نته كم نابغه‌نك شعرنده واقع اولمشدر و نسج سليم كل قضاء
ذائل و قضاء قافله و ضاد معجمه‌نك تشديديله محكم اورلمش زرهلره و ذائل
طويل الذيل اولاندر **ابو سلمى** سينك ضمى و لامك سكونى و الفك قصريله شاعر
اولان زهير بن ابى سلمانك والديدر و طائفه عربده مزبوردن غيرى ابو سلمى
يوقدر و انوك اسمى ربيعه بن رباح در كه بنى مازن قبيله‌سندندر **سلمان**
سينك فتحى و لامك سكونيله بر طاغك علميدر و بر رجلك دخى علميدر **سالم** لامك
كسريله بر رجلك اسميدر كه شول كوزله بورن اراسنده اولان دريه دخى ديرلر
و عبد الملك بو معنايى وليد حجاجه جواب نامه يازدوغى حينده كه انت سالم
ديمشدر اى انت عندى كسالم **السلم** فتحتينله سلف معناسنه و بيعنى بر نسنه‌نك
بهاسنى مقدم ويرمكدر و سلم استسلام معناسنه‌ده مذكوردر و استسلام بر نسنه‌يه
بويون صنوب اطاعت ايتمكدر علما ايچون استثناء الله تعالى و سلم بر نوع دكنلى اغاجك
دخى اسميدر **السلمة** كذلك فتحتينله واحدى بر دانه سلم اغاجى معناسنه و سلم عبيده‌نك
بريدر و بمعنى دخى ديرلر و قريه و رجلا سلما و سلم يلان صوقمش كمسنه‌يه دخى ديرلر
سلاملرله تفاءل قلمادندر و بعض نسخه‌ده سلام دوشمشدر الغلط **سَلِمة** سينك
فتحى و لامك كسريله كذلك بر رجلك اسميدر و بنو سلمة انصاردن بر جماعتك اسميدر
و عرب طائفه‌سنده مزبورلردن غيرى بنو سلمه يوقدر و سلمه ال ايله اتلمغه قابل

اولان طاشه دخی دیرلر السلام سینک کسریله ذکر اولنان طاشلر معناسنه نته کیم بری
باسلام وامسلمه دیمشلر درحیم لفظی اوزره که مراد والسلامه دیمکدر و بوندن فهم
اولنور که لغتمز بودر که الف میم تعریف یرینه ایجون استعمال اولندیغی کبی الف لام دخی استعمال
اولنه زیرا مثالمز بودرده ایکیسی ده جمع اولمشدر السلم سینک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله
نرجبادر که انک کله‌سی بره چقمزلر وگاه اولور قاشیدن اولان اوزنکیه دخی سلم دیرلر
غرزه دیدکلری کبی سلّام سینک فتحی ولامک تشدیدیله اسماء رجالدندر وگاه اولور
سلامله حضرت سلیمان بن داود مراد اولور علیهما السلام نته کیم حطیئه نام شاعر
شعرنده واقع اولمشدر «رجدلاء محکمة من صنع سلام» ای من صنع سلیمان وجدلاء
فرموده اولان زره معناسنه در سلّامه کذلک سینک فتحی ولامک تشدیدیله اسامی
ناسدندر السِّلم سینک کسری ولامک سکونیله اطاعت وانقیاد دوا بو عمرو ادخلوا
فی السلم کافة قرائت ایتدی که اسلامه معناسنه راجعدر و سلم صلحه دخی دیرلر
و سلمده سینک فتحی وکسری جایزدر وتذکیر وتأنیث جایز اولدیغی کبی و سلم صلح ایتدن
کمسنه‌یه ده دیرلر یقول انا سلم لمن سالمنی السلام سینک فتحی ولامک تخفیفیله
صاغلق سلامت معناسنه و سلام اسلامه دخی دیرلر یعنی اطاعت و سلام
تسلیم معناسنه در اسم دخی کلور و سلام باری تعالینک اسملرندن بریدر و سلام بر
اغاجک دخی اسمیدر سینک فتحی وکسری لغتدر و سلام عبید نام بریدر و سالم اولمغه
دخی دیرلر السلامان سینک فتحی ولامک تخفیفیله بر اغاجک اسمیدر السلامیات
سینک ضمی ومیمک فتحی ولامک و یانک تخفیفیله برمقلرده اولان کمکلر و عظام الاصابع

معناسنه

معناسنه السلامى سینک ضمی والفک قصریله واحدی وابو عبید ایتدی سلامى اصلده
شول کمکدر که دوه ایاغنده اولور و دوه زیاده ارقلدیغی زمانده اک صکره باقی
قالن ایلک ذکر اولنان کمکده در گوزده اولور دیمشلر وقیح ایلک که بو کمکلرده دخی زایل
اوله تمام زایل اولمش اولور و بونک واحدی وجمعی برابردر وگاه اولور جمعنده سلامیات
دیرلر نته کیم مرور ایتدی السلیم سینک فتحی ولامک کسری ومدیله ییلان صوقمش کمسنه
گویا که سلامتی رجاسی ایله تفأل سلیم دیمشلردر و سلیم صحاح معناسنه ده کلور یقال
قلب سلیم ای سالم ذی تسلم تانک ولامک فتحیله بر لفظدر که محل یمینده استعمال
اولنور ابن السکیت روایتی اوزره یقول لا بذی تسلم ما کان کذا وکذا وتثنیه قلوب
لا بذی تسلمان دخی دیرسن وجمع ایدوب لا بذی تسلمون دیرسن و مؤنث ایچون
لا بذی تسلمین و جمعی ایچون لا بذی تسلمن دیرسن و ابن السکیت ایتدی بونک
تأویلی لا والله الذی یسلمک ما کان کذا وکذا معناسنه اولمقدر و بعضیلر ایتدی لا
وسلامتک ما کان کذا وکذا تقدیرنده در نته کیم اذهب بذی تسلم یا فتی واذهبا
بذی تسلمان دیرلر اذهب بسلامتک معناسنه واخفش ایتدی ذی لفظی تسلم کلمه‌سنه
مضافدر و بو نادردر زیرا فعله اسماء زمانیه‌دن غیری نسنه مضاف اولماز
کقوله هذا یوم ینفع ای ینفع فیه السلامة سینک فتحی ولامک تخفیفیله افتدن بری
اولمغه تقول سلم فلان من الافات سلامة من الباب الرابع التسلیم علی وزن التکریم
افتدن بری قلمق تقول سلمه الله منها و تسلیم بر کمسنه‌یه بر نسنه ویرمکه دخی
دیرلر و تسلیم حکمه رضا بذل ایدوب قبول تام ایله قبول ایتمکه دخی دیرلر و تسلیم

سلام ویرمكده دیرلر التسلم فتحتیله ولامك ضمی وتشدیدیله تسلیم اولنانی
نسنه یی آلمق تقول سلمت الیه الشیء فتسلمه ای اخذه الاسلام همزه نك كسریله
سلف ویرمك تقول اسلم الرجل فی الطعام اذا اسلف فیه وتعویض معناسنه ده كلور
یقال اسلم امره الی الله ای سلم والطاعت وانقیاده داخل اولمغه دخی دیرلر یقال اسلم
الرجل اذا دخل فی السلم وهو الاستسلام وذو الاسلامه داخل اولمغه دخی دیرلر واسلام
خور وحقیر قلمغه ده دیرلر یقال اسلمه اذا خذله واسلام بلالا صوفوب سلیم قلیغ
اولمق معناسنه ده كلور یقال اسلم علی البناء للمجهول التسالم تانك فتحی ولامك
ضمی ایله برنیجه كمسنه صلح ایدشمك تصالح معناسنه المسالمه میمك ضمی ولامك فتحیله
ایكی كمسنه برابرله صلح ایدشمك مصالحه معناسنه الاستلام همزه نك وتانك
كسریله حجر اسودی زیارت ایتمك یا اوپمكله یاخود تعظیم وجهیله ال دكورمكله
وبو همزه ایله استعمال اولنماز زیرا سلامدن مأخوذدر حجر معناسنه نته كیم التنوف
للجمل دیرلر ناقه معناسنده اخذ ایدوب وبعضلر مزبوری همزه ایله دخی استعمال
ایتمشدر شیخ صحاحك بو رسمه واقع اولمشدر ولكن مزبورك مهموز اولمسی نه
طریقله اولدوغی صحاحده وسایر كتبده بیان اولنمشدر ظاهر بودر كه مهموز
قلنلر استلام الحجر ومشدر لامدن ماخوذ اولماغله موافقت وانقیاد معناسنه
الاستسلام همزه نك وتانك كسریله بوینی ویرمك انقیاد معناسنه الأُسَیلِم
همزه نك ضمی وسینك فتحی ولامك كسریله بر طمر دركه صرچه بر ماغله یاننده غی بر ماغل
مابیننده در السلام سینك كسریله بر صوبك اسمیدر السلم سینك وتانك كسریله

افندا

افت داهیه معناسنه وغول كه انلن دیو بیابانی ایله تعبیر اولنور وعتلق یكنی
صفقه معناسنه السلجم علی وزن جعفر اوزون وطویل معناسنه السلاجم سینك فتحی
وجیمك كسریله شلغم اولدركه عربیده اوزون اوله سهام طویل النصال معناسنه
وسلجم وزنینده دخی دیرلر السلاجم سینك ضمی وجیمك كسریله كذلك اوزون
دوه یه یقال جمال سلجم وسلاجم وسلاجمك جمعی ضم سینله سلاجم كلور فتح سینله
سلاهم سینك وهانك كسری ولامك سكونیله بر رجلك اسمیدر المسلهم میمك اولك
ضمی وهانك كسری ومیم ثانینك تشدیدیله لونی متغیر اولانه دینور ابو عبید روایتی
اوزره یقال اسلهم لونه اسلهماما السم سینك فتحی ومیمك تشدیدیله دلك ثقب
معناسنه ومنه سم الخیاط ایكنه یوردیسی معناسنه وسم اغز و بورن وحولنك
دلكنه دخی دیرلر وسم زهره دخی دیرلر سینك فتحی وضمی جایزدر وسم معناسنه ده كلور
یقال ماله سم ولا حم ای هم وكافه اولوركه مضمون ایدرلر وسم زهر ایچوریكه دخی دیرلر
یقال سمه ای سقاه السم وسم الطعام ای جعل فیه السم وسم قصد معناسنه ده كلور یقول
سممت سمك ای قصدت قصدك واصلاح ایتمك معناسنه ده كلور یقول سممت بینهما سما
ای اصلحت وسم شیشه نك اغزینی طوتمغه دخی دیرلر یقول سممت القاروره ونحوها اذا
سددت وسم نعمت خاص وتماغه دخی دیرلر یقول سممت النعمه ای خصصت السامه
میمك تشدیدیله خاصه معناسنه وزهرلو جانوره دخی دیرلر وسم برنسنه نك غورینه
نظر ایتمكه دخی دیرلر یقول فلان یسم ذلك الامر سمه الاول ای یسبره وینظر ما
غورینه السام میمك تشدیدیله خاصه معناسنه وزهرلو جانوره دخی دیرلر

فصل

سموم الانسان ضمتیله انسانك اغزی و بورنی و قولاغی دلكلری سمام الانسان
سینك كسری و میمك تخفیفیله بمعناها و سموم و سمام سمك دخی جمعی كلور زهر معناسنه السم
سینك ضمی و میمك تشدیدی ایله واحدی فتح سینله دخی واحدی اولدوغی كبی و سم سینك ضمیله
تاتار بوبخی دیدكلری آق بوجق كه دریادنا چقار و هر دریادنا چقنه سم دیرلر المسام
میمك اولك فتحی و تانینك تشدیدیله دلكلر و مسام الجسد بدنده اولان منفذلر معناسنه در
السمان سینك فتحیله اتك بورنی اچنده ایكی كم در سام البرص میمك تشدیدی و همزه نك
ونك فتحیله بیوك كرتنكله اهل الشیء میمك و سینك فتحی ایله خاصه و اقربا معناسنه
در و خاصه و اقربا و بعبارة اهل المنجاة دیرلر السموم سینك فتحی و میمك ضمی و مدیله معروف
اولان اسی یلدر كه بیرده اسر مؤنث استعمال اولنور السمائم سینك فتحی و یانك كسریله
سمومك جمعی ذكر اولنان یللر معناسنه و ابو عبیده دیدی سموم كوندزده اسن اسی یلدر
و گاه اولور گیجه ده اسنه دخی دیرلر و در گیجه ده اسندر و گاه اولور كوندزده اسنه
دخی دیرلر المسموم میمك فتحی و سینك سكونی و میم اخیرك ضمی و مدیله ذكر اولنان یل اسدیكی
كونه یقال له یوم مسموم و سم یومنا هذا السمام سینك فتحی و میمك تخفیفیله بر جنس قوشه
درلر و چاپك اولان ناقه یه دخی دیرلر السمامة وزن مزبور اوزره واحدی ذكر
اولنان قوشلرك بری معناسنه در ابو زید روایت ایلدیكی اوزره السمسم علی وزن
العرعر تلكی ثعلب معناسنه و سمسمه كذلك بر برك ادیدر السمسام سینك فتحی و میمك سكونیله
چابك اولان آدم یقال رجل سمسام ای خفیف سریع السمسمان سینلرك ضمی و مابینده
میم اولك سكونی ایله بمعناه السمسم سینلرك كسری ایله شیرغ دانه سی

صوصام معناسنه السمسمة وزن مزبور اوزره قیزل قریجه نمله یعنی معناسنه السنام
سینك اولك فتحی و تانینك كسریله جمعی السنام سینك فتحی و نونك تخفیفیله اورگج كه دوه نك ارقه سنده
اولان مرتفع یردر سنم الاسنمة همزه نك فتحی و نونك كسری ایله جمعی اورگجلر معناسنه و سنام الارض
یرك اورته سی وسط الارض معناسنه اسنمه همزه نك فتحی و نونك ضمی ایله معروف دبه نك آدیدر
طهفه نام موضع قربنده السنم سینك فتحی و نونك كسریله اورگجی بیوك اولان دوه یقال بعیر سنم اذا كان
عظیم السنام و بیوزنده ناقه صوبه دخی دیرلر یقال ماء سنم علی وجه الارض و مرتفع معناسنه دخی
كلور یقال نبت سنم ای مرتفع و هو الذی خرجت سنمته السنمة فتحتیله اوتك اوجنده سنبله
مثاللنده اولان نسنه یه دیرلر الاسنام همزه نك كسریله مرتفع اولمق یقال اسنم الدخان اذا
ارتفع التسنم تانك و سینك فتحیله و نونك ضمی و تشدیدیله یوكسك اولمق علو معناسنه یقال تسنمه اذا
علاه تسنیم علی وزن التكریم جنتده بر اغاچك آدیدر قال الله تعالی و مزاجه من تسنیم و مزبور
تسنیم دیدكلری چشمه جاری اولوب قصرلری اوزرنده اقوب غرفه لری اوزره و تسنیم القبر سوم
قبرك اوزرنی سنام مثاللنده یوكسك ایدوب دوز ایتمامك السومة سینك ضمی و مدیله
سول علامتدر كه قیونه قلولر و حربده قللانان علامته دخی دیرلر یقال منه تسوم
و فی الحدیث تسوموا فان الملائكة قد تسومت التسویم علی وزن التكریم بر كمسنه یی
مال اوزرنه حاكم قلماق یقول سومتنا فلانا فی مالی اذا حكمته فی مالك و بو ابو عبیده
روایتیدر و تسویم بر كمسنه ی دیلدوكی نسنه ایله ترك ایتمك یقول سومت الرجل اذا خلیته
و سومه ای و ما یرید و تسویم بر قومه غارت ایتمكه دخی دیرلر یقول سومت علی القوم اذا
اغرت علیهم فعتت فیهم و عیث عین مهمله و ثاء مثلثه ایله فاسد قلمق قدر المسومة

میمک ضمی و واوک فتحیله و تشدیدیله کوکلی آتلره و منه قوله تعالی الخیل المسوّمة و مسوّمه علامتلی
معناسنه ده کلور کقوله تعالی مسوّمین و اخفش ایتدی مسوّمین معلمین معناسنه و مرسلین معناسنه
اولور من قولک سوّم فیها الخیل ای ارسلها السامة همزه نک کسریله یاپانده ویلیانده طوار ذکر
اولنان معنادن مأخوذدر و واوله و نونله جمع اولندی زیرا اتلر ارسال اولندقده اوزرنده
راکبلر وحی وار ایدی و باری تعالینک حجارة من طین مسوّمة ای علیها امثال الخواتیم یعنی شول
طاشلرکه مهر مثالنده اوزرنده نقش وار در ابو زید روایتی اوزره السائمة تانک کسریله
یاپانده ویلیانده طوار ذکر اولنان معنادن مأخوذدر السّام علی وزن الحال التون طمرلرکه
معدنده اولور عروق الذهب معناسنه السامة علی وزن الحالة واحدیدر بو طمرلردن
بو طمر معناسنه و سام موته وحی دیرلر سام نوح علیه السلام اوغللرندندر که
عرب طائفه سنک باباسی اولدر السوام سینک فتحی و واوک تخفیفیله اوتلاقده یوریان
طوار السائم یانک کسریله بمعناه السوائم سینک فتحی و یانک کسریله سائمک و سائمه نک
جمعی اوتلاقده یوریان طوارلر معناسنه السَّوم سینک فتحی و واوک سکونیله طوار اوتلاقده
یورمک یقال سامت الماشیة تسوم سوماً اذا رعت فهی سائمة و سوم بر متاعه
بها تعیین ایتمک و سوّم بر کمسنه یه مذلت ایرشدورمک خور قلماغه دیرلر یقول سمّه
مسکها خسفاً ای اولیه ایاه و اوردیه علیه و خسف خاء معجمه نک فتحی و سینک
مهمله نک سکونیله مذلت دیرلر و سوم مرور معناسنه ده کلور یقال سام فلان اذا
مرّوا و سوم الریاح مرّها یعنی یللر اسوب مرور ایتمک الاسامة همزه نک کسریله طوارک
اوتلاغی قول اسمتها انا اذا اخرجتها قال الله تعالی فیه تسیمون السِّوام سینک کسریله

ایله

ایله بها سویلشمک یقال ساومه سواماً الاستیام همزه نک و تانک کسریله بر نسنه یه بها وضع ایلمک
یقال استام علیّ التساوم تانک فتحی و واوک ضمیله بها سویلشمک یقول تساومنا السیمة
سینک کسری و مدیله بر نوعه بها تعیین ایتمک یقول سمتک بعدیک سیمة حسنة و انه تعالی السیمة
و غالی بها الی و یکدر السیما سینک کسری و مدیله والفک قصریله واوی در علامت معناسنه قال
الله سیماهم فی وجوههم من اثر السجود السیماء و السیمیاء سینک کذلک کسری و مدیله و
الفک ایکسنده وحی مدیله کذلک علامت معناسنه السَّهم سینک فتحی و هانک سکونیله اوق
السّهام سینک کسریله جمعی او قلر معناسنه و سهم نصیبه وحی دیرلر السُّهمان سینک ضمی و
هانک سکونیله جمعی نصیبلر معناسنه و سهم البیت اوک ایچنده ارقیری قودقلری اوق اغاجی که
سائر اغاجلری انکا اوزرنه ترتیب ایدرلر و الکا دکردوحی درلر و لسان فارسیده
تیره و تیر خانه دیرلر و بو تقدیرده صاحب صحاحک سهم البیت کرد اکردخانه دیدوکی سهو
اولدوغی ظاهر اولور زیرا جوهری بو مقامده سهم البیت جائز له تفسیر ایتمشدر و بابنه زاده
الجائز الجذع الذی یقال له بالفارسیة تیر و هو سهم البیت دیمشدر المسهّم میمک ضمی
و هانک فتحی و تشدیدیله بر دستمه یه شول قماشدرکه اوزونه اوزون خطلری اولا
السُّهمة سینک ضمی و هانک سکونیله قرابت معناسنه و سهمه نصیبه وحی دیرلر السَّهام
سینک فتحی و هانک تخفیفیله سموم ایسی در مر السموم معناسنه یقال سهم الرجل علی البناء للمجهول
اذا اصابه السموم السُّهام سینک ضمی و هانک تخفیفی ایله او قلیوب متغیر او لمق و اموک
ایتدیکی سهام بر مرضدرکه دوه یه عارض اولور یقال بعیر به سهام المسهوم میمک
فتحی و هانک ضمی و مدیله مرض مزبوره مبتلا اولان دوه المسهمة میمک ضمی و هانک

فتحی و تشدیدیله مرض مزبوره مبتلا اولان دوه لره یقال بعیر مسهوم وابل مسهامة
السهوم ضمتیله مصدر در رنک و بوی متغیر اولمق معناسنه تقول سهم وجهه یسهم سهوما
من الباب الاول والخامس والمصدر فیهما واحد **السهمة** هانک کسریله اراق اولان ناقه
المساهمة میمک ضمی و هانک فتحیله قرعه صالشمق مقارعه معناسنه و یقال من باب المفاعلة
ساهمته فسهمته اسهمه بفتح الهاء فی المضارع یعنی انوکله قرعه صالشدم و اکا غالب
اولدم قرعه ده **الاسهام** همزه نک کسریله قرعه صالمق یقال اسهم بینهم ای اقرع
الاستهام همزه نک و تانک کسریله قرعه صالشمق یقال استهموا ای اقترعوا **التساهم**
تانک فتحی و هانک ضمیله کذلک بربرینه قرعه صالشمق یقال تساهموا اذا تقارعوا **سهم** سینک
فتحی و هانک سکونیله بر قبیله نک اسمیدر قریشدندر و سهم کذلک باهله ده دخی بر قبیله نک
اسمیدر **الاسلهمام** همزه نک ولامک کسریله بر نسنه نک رایحه سی متغیر اولمق یقال اسلهم الشیء
اسلهماما اذا تغیر ریحه و سلهم مذحج قبیله سنده بر جماعتک اسمیدر موجود اولان صحاح
نسخه لرنده بو وجه اوزره واقع اولمشدر لکن خفی دکلدر که مکرر در زیرا اسلهم تحقیقا
مقدم بر دفعه ذکر اولنمشدر لام اصلی اولوب زایده اولماق احتمال ایله تکرار ذکر اولنمشدر
و نسنه اولوردی لکن اولدوغی اعتبار ایله احمر له ممتاز یازلمق کرک ایدی بلکه متغیر حالنه
سهمک ذیلنده سواد ایله یازلمق کرک ایدی **فصل الشین المعجمة** **الشام** شینک فتحی و
همزه نک سکونیله بر نیجه شهرلرک اسمیدر که مجموعنه ولایت شام دیرلر تذکیر و تأنیثی
جائزدر و شأم مصدر در دخی کلور نامبارک اولمق معناسنه یقال شأم فلان علی
قومه یشأمهم فهو شائم اذا جر علیهم الشؤم یعنی اندلره نامبارکلک سرایت ایتسه

ویقال

ویقال شئم علیهم فهو مشؤم اذا صار شؤما علیهم و قوم مشائیم **الشآمی** آخرنده یانک
تشدیدیله شام شهرینه منسوب اولان نسنه **الشآم** شینک فتحی و همزه نک مدیله فعال وزنی
اوزره کذلک شامه منسوب اولان نسنه یمان کبی که یمنه منسوبدر و لانده **الشآمی** شینک فتحی و
همزه نک مدی و آخرنده یانک تشدیدیله کذلک شامه منسوب اولان نسنه سیبویه روایتی اوزره
ولا تقل شأمی بسکون العین وما جاء فی ضرورة الشعر فمحمول علی انه اقتصر من النسبة علی ذکر البلد
الشأمیة شینک فتحی و همزه نک سکونیله و یانک تشدیدیله مؤنثی **الشآمیة** شینک فتحی و همزه نک
مدی و یانک تخفیفیله معناها و صاحب صحاح وامرأة شآمیة و شآمیة بالتخفیف فجعلها
دیمشدر لکن جوهرینک باب نونده یمنی نسبتنده یقال قوم یمانیة و یمانون مثل ثمانیة و ثمانون
وامرأة یمانیة ایضا دیدوکی کلامی تخفیف مدله اولان صورته مخصوص اولماسینی اشعار ایدر
بر ذکر اولنه جق اوزره **المشأمة** میمک و همزه نک فتحی و شینک سکونیله میسره معناسنه که میمنه نک
مقابلیدر که صول جانب دیمکدر **الشأمة** شینک و همزه نک سکونیله معناها یقال قعد
فلان شأمة **المشأمة** میمک ضمی و الفک و همزه نک فتحیله صول جانبه اوتورمق یقال یا فلان
شائم باصحابک ای خذ بهم شأمة ای ذات الشمال و یقال نظرت عنه و شأمة یعنی صاغمه
و صولمه نظر قلدم **الشؤم** شینک ضمی و همزه نک سکونیله نامبارکلک که یمنک نقیضیدر
المشوم میمک فتحی و شینک ضمی و مدیله نامبارک اولان کمسنه **المشؤوم** میمک فتحی و
شینک سکونی و همزه ضمی و مدی ایله بمعناه **الاشائم** همزه نک فتحی و یانک کسریله اشأمک
جمعی شوم معناسنه صول ال معناسنه دخی کلور اشائم ایامنک نقیضیدر که ایامن
ایمنک جمعیدر مبارک معناسنه صاغ ال معناسنه دخی کلور **ما اشأم** فعل تعجبدر

حاصل معناسی نه عجب شوم اولدی دیمکدر یقال ما اشأم فلانا والعامة تقول ما ایشمه التشاؤم
فتحتیله و همزه نک ضمی وشینک تشدیدیله شوم عد ایتمک یقال تشأم بوابه وتشاءم بر کسنه اوزره شامه نسبت
ایتمکه دخی دیرلر یقال تشأم الرجل اذا انتسب الی الشام مثل تقیس وتکوف الاشأم همزه اولینک
و همزه ثانیه نک فتحیله افعل وزنی اوزره مصدر معناسنه کلور پس شوم اسمدر اشأم مله تعبیر
اولنمشدر رئته کبی که اسمدر ناصر ایله تعبیر اولنور بو سببدندر که شاما وتیمنا رئته کبی مذکر اولنوب
اصر دیمشلر اصلنده مصدر ومعنایی الاشئام همزه نک کسری ایله افعال وزنی اوزره شامه کلمک
یقال اشأم الرجل اذا اتی الشام الشبم فتحتیله صوغوق برد معناسنه یقال غداة ذات شبم
وصوغوق اولمق شبم معناسنه دخی کلور یقال شبم الماء من الباب الرابع اذا برد والشبم شینک
فتحی وبانک کسریله صوغوق اولان صو وابو عمرو ایتدی شبم شول کسنه درکه قارنی آج ایکن صوغوقه
اوغرایه الشبام شینک کسریله شول اغاجدرکه اوغلاغک اغزینه ارضینی قورلار تا سبی امسمسو
دیو وشبامانا ایکی ایپدرکه یرجه بغلیوب ایکی [illegible] سی بچه لندکده اکسه سنه بغلارلر وشباما
عرب طائفه سندن نامیر قبیله نک آدیدر الشبرم شینک ورانک ضمی وما بیننده بانک سکونیله
بر دانه درکه نخوده شبیه در وشبارم رجالدن قصیر وبخیل اولانه کسنه وشبرم بر رجلک
دخی اسمیدر شبرماه شینک ورانک فتحیله بر موضعک اسمیدر الشتم شینک فتحی وتانک سکونیله
سوکمک سب معناسنه الشتیمه شینک فتحی وتانک کسری ومدیله اسمدر سوکمک معناسنه
التشاتم تاء اولنک فتحی وتاء ثانیه نک ضمیله بربرینه کسنه سوکشمک تساب معناسنه المشاتمه
میمک ضمی وتانک فتحیله ایکی کسنه بربرینه سوکمک مسابه معناسنه الشتیم شینک وتانک
کسری ومدیله شول رجلدرکه قبیح الوجه وکریه المنظر اولا وشتیم اسلانه دخی دیرلر

یقال

یقال فلان شتیم المحیا ومحیا میمک ضمی ویانک تشدیدی ایله یوز وجه معناسنه الشتامه شینک فتحی ایله کریه اولمق
یقال شتم شتامة من الباب الخامس اذا کره الشحم شینک فتحی وحانک سکونیله تنده حاصل اولان یاغ که ایچ یاغنه
دخی شامل اولور الشحمه وزنیله بر اوزره واحدی ذکر اولنان یاغک بر پاره سی معناسنه وشحمة الارض اولاق مثلث
وشحمة الاذن قولاق کوبه اصد قلری یومشاق یر وشحم یاغ یدرمکه دخی دیرلر یقال شحم فلان اصحابه اذا اطعمهم الشحم
المشاحم حانک کسریله یاغ یدران کسنه المشحم میمک ضمی وشینک سکونی وحانک کسریله اوینده یاغی چوق اولان
کسنه یقال رجل مشحم اذا کان کثیر الشحم فی بیته الشحیم شینک فتحی وحانک کسری ومدیله سمین سمیز معناسنه الشحم
شینک فتحی ایله سمیز اولمق یقال شحم شحامة من الباب الخامس الشحام شینک فتحی وحانک تشدیدیله یاغ صاتیجی
کسنه الشحیم شینک فتحی وحانک کسریله ومدیله یاغ یمکی سوان کسنه یقال شحم من الباب الرابع اذا کان مشتهیا
له الاشخام همزه نک کسریله سود رایحه سی متغیر اولمق الشخم فتحتیله طعام فاسد اولمق یقال شخم
الطعام من الباب الرابع الشخوم ضمتیله کذلک طعام فاسد اولمق شخم الطعام من الباب الثالث التشخم
علی وزن التکرم طعامی فاسد اولمق یقال شخمه اذا افسده شدقم علی وزن جعفر ازلک دوه نک
اسمیدرکه نعمان بن منذرک ایدی الشدقمیان شینک فتحی ودالک سکونیله ویانک تشدیدیله ذکر
اولنان دوه یه منسوب اولان دوه لر الشدقم شینک وقافک فتحی ودالک سکونیله اغزینک کوشه سی
بیوک اولان کسنه وواسع الشدق معناسنه میم زائده در الشیذمان شینک فتحی ویانک سکونی
وذالک ضمیله قورد ذئب معناسنه الشروم شینک فتحی ورانک ضمی ومدیله فرج ودبری بر اولان عورت امراة
مفضاة معناسنه الشریم شینک فتحی ورانک کسری ومدیله بمعناه الشرم شینک فتحی ورانک سکونیله دریانک
بر پاره سی خلیج بحر معناسنه وشرم بوبلی اولان اوته دخی دیرلر یقال عشب شرم ای کبیر یؤکل اعلاه
ولا یحتاج الی اوساطه واصوله وشرم یارمق معناسنه دخی کلور یقال شرمه اذا شقه الاشرم همزه نک

وشينك كسريله يارلماق يقال شرم الجلد فانشرم الشارم رانك كسريله شول الوقدركه شيئانك شقى
پاره وشرم مالدن اندن شنه عطا قلمغه ديرلر يقال شرم له من ماله اذا اعطاه قليلا الشرم على وزن
الشكم صدپاره لنوب فاجماق وشترم پارچه دخى ديرلر شعبق معناسنه وفي حديث ابن عمر انه اشترى ناقة
فوجد بها تشرم الانطار فردها وطى دمانك كسريله شول برنه كه ناقه نك ولادته سوروب بورننه نغلارلر
تا كيم راحيه سبله ولادت ايده ورغمه الشترم فتحتيله ورانك ضمى وتشديديله پاره نمك يقال شترم
الشيء اذا غرق وشقق الشرمة شينك ضمى ورانك سكونيله بر طاغك علمى در الاشرم همزه نك ورانك
فتحيله بورنك اوجى كسلمش كمسنه يه بو سببدن ابرهه يه اشرم ديدلر المشروم ميمك فتحى ورانك ضمى
ومديله معنا بها يقال رجل اشرم ومشروم الانف الشرم فتحتيله بورن اوجى كسلمك الشرذمة
شينك وذالك كسرى ورانك سكونيله خلقدن بر جماعت وبر نسنه دن بر قطعه الشراذمة شينك
فتحى وذالك كسريله جمعى پاره لر معناسنه يقال ثوب شراذم اى قطع الشيظم على وزن حيدر اوزون
وبجاه اولان كمسنه وتنك كريلمش اولوب بحكلم اولنه دخى ديرلر الشيظمة وزنا مزبور اوزره مؤنثى
الشيظمي شينك وظانك فتحى وياءنك وسطده سكونى وآخرده تشديديله فرموده اولان نكت
فتانى جسيم معناسنه وبو كركه آته دخى ديرلر فرس رابع معناسنه الشغموم شينك وميمك
ضمى ايله اوزون طويل معناسنه الشغاميم على وزن القناديل وزوده دخوب اولان بنده لر
طوال حسان معناسنه الشكم شينك ضمى وكافك سكونيله عوض جزا معناسنه اما تجه عطا ابتداء
اولسه يعنى بلا عوض اولسه الكا شكد ديرلر شينك ضمى وكافك سكونيله وآخرنده دال ايله تقول منه شكمه
اذا جزيته وفي الحديث انه صلى الله عليه وسلم احتجم ثم قال اشكموه اى اعطوه اجره الشكيم
شينك فتحى وكافك كسرى ومديله چو ملك عوليلرى عراى قدر معناسنه وشكيم

اوبانك

اوبانك اغزه ادخل اولنان طورغن دمرينه دخى ديرلر ويان بالديه جمعى انده اولور الشكيمه وزنا مزبور اوزره كذلك
ذكر اولنان اوبانك دمورنه ديرلر الشكائم شينك فتحى وياءنك كسريله جمعى ذكر اولنان دمورلرى معناسنه وشديد
الشكيمه شول كمسنه دركه شديد النفس اولوب ابا وامتنا اوزره اولا وذو شكيمه شول كمسنه يه ديرلركه
كمسنه يه اطاعت ايلميه يقال فلان ذو شكيمه اذا كان لا ينقاد الشكم شينك فتحى وكافك سكونيله رشوت
ويرمك يقول شكمت الوالي من الباب الاول اذا رشوته لكانك شددت فمه بالشكيمه وشكم اصرمه دخى ديرلر
الشكيم شينك فتحى وكافك كسرى ومديله كذلك اصرمق يقال شكمه شكما وشكيما اذا عضه وبو بعضى قومك قولى
اوزره در مشكم ميمك كسرى وكافك فتحيله بر رجلك اسميدر شلم شينك ولامك فتحيله وتشديدى ايله بقم
وزنى اوزره بر موضعك اسميدر شام شهرنده وبعضيلر ايتدى شلم بيت مقدسك شهرنك لغة عبرانى
اوزره لا ينصرف در عجميه دن و وزن فعل اولديغى الشيلم على وزن جعفر شيلم ديدكلرى نسنه در كه
اكل اولنور وبر اعرابى سنالى بر امتنى شليما ديمكدن مثل اولمشدر ور امتنى بر ثبه ده بر دن
عبارتدر الشمم شينك فتحى وميمك تشديدى قوقلمق وشيء عدول ايتمك معناسنه ده كلور يقال
شمموا يعنى عدلوا الشميم شينك فتحى وميمك كسرى ومديله كذلك قوقلمق شممت الشيء اشمه شما
من الباب الرابع وابو عبيده ايتدى باب اولدن دخى كلور لغت در وشميم مرتفع معناسنه دخى
كلور يقال قتب شميم اى مرتفع وقتب دوه پالانه ديرلر الشمامة ميمك تشديديله قوقوجى
عورت وعربلرك يا ابن شمامة الوذره ديدوكى سوكمك در يعنى شمامة الشعال اولنور وذره
ذال معجمه ايله ات پارچه سيدر الاشمام همزه نك كسريله قوقلتمق يقول اشممته الطيب فشمه واشمام
بر جانبه ميل ايتمك معناسنه ده كلور ابو عمرو روايتى اوزره يقال اشم القوم اذا جاروا عن وجه اللاحب
يمينا وشمالا واشمام الصوت نغمه دخى ديرلر يقول اللوالى اشم يدك وهو احسن من ناوتنى

على رواية الخليل وابى سعيد ايچون اول طوتشق ايتمسه در و اشمام الحرف حرف ضمه يا خود كسره شمه
ايتدرمكدر و اشمام روم معناسنه قللدر زيرا روم اختلاس حركتدر يعنى حركت خفيه اولوب ايشيدلمكه
قابل اولور و اشمام مجرد طوداغى ضمه و كسره اشارتدر يعنى ايشيدلمكه قابل اولماز پس اشمام اولنان
حرفه متحرك دينلمز ضعيف اولديغى عنداولنور يا ساكن و يا خود ساكنه مشابه دينلور و بونك
مثالى شاعرك قولى در مصرع اذا مالا يوجد ضي الكرى ليلا ولا اسمع اجراس المطى سيبويه ايتدى عرب
طائفه سى قافه ضمه و [illegible] اشمام ايدر واكر اشمام سبيله قافك حركته اعتبار اولنسه ايدى بيت
مزبور ناموزون اولوردى زيرا ارزيقى الكرى لفظنك تقطيعى متفاعلن اولور و متفاعلن
خود بحر كاملده اولور و بيت مزبور بحر رجزدر و بيت مزبورده تاريخ اوتيدرمق معناسنه در
وكرى كافك فتحى و رانك كسرى ايله مكارى معناسنه در يعنى بنك يه مكارى اوتيدر رونه جنقو تن
اوازى اوتيدر **الاشمام** همزه نك و نانك كسريله قوقلمق يقول اشممته فاشتم **الشم** فتحيله
و ميم اولك ضمى و ثانينك تشديديله بر نسنه يى تدريجله قوقلمق يقول تشممت الشئ اذا شممته فى مهلة
المشامة ميمك ضمى ايله باب مفاعله دن مصدر در **التشام** تانك فتحيله كذلك باب تفاعلدن مصدردر
و مشامه عدوه يه قريب اولمه دخى ديرلر ايكى لشكر بربرينى كورمك مقامنده يقول شاممت الرجل
اذا قاربته و دنوت منه و مشامه برنسنه نك حقيقتنه اوقوف ايچون يقينلاشمق [illegible] يقال شاممت فلانا
اى انظر ما عنده **شمام** شينك فتحيله بر طاغك علميدر و اول طاغك ايكى قله سى واردر كه
ابنتا شمام ديرلر **الشمم** فتحتين بورنك يوكسك و دوز اولمسى واكر اورته سى
يوكسك اولورسه اكا قنا ديرلر قافك فتحى و النون قصريله **الاشم** فتحتينله صفت مزبور اوزره
اولان بورنه يقال رجل اشم الانف و يوكسك اولان طاغه دخى ديرلر يقال جبل اشم اى طويل

الرأس

الرأس **الاشمام** همزه نك كسريله بر كمسنه باشنى يوقارو طوتوب تكبر طريقيله چكمك يقال اشم الرجل
يشم اشماما اذا امر رافعا رأسه **المشم** ميم اولك ضمى و شينك كسريله برنسنه يى قوقلمق معناسنه يقول عرضت
عليه كذا فاذا هو مشم لا يريده **المشموم** ميم اولك فتحى و ثانينك ضمى و مديله مسك معناسنه دركه معروفدر
الشهم شينك فتحى و هانك سكونيله قورقمق يقال شهمه شهما اذا افزعه **الشهامة** شينك
فتحى ايله [illegible] اولوب قوى القلب و ذكى اولمق يقال شهم الرجل شهامة **الشهم** شينك فتحى و هانك سكونيله
صفت مزبوره اوزره اولان كمسنه **الشهيم** على وزن حيدر اوكى كرى كه خشنه [illegible] ارض متشهمة در
معنى معناسنه **الشام** على وزن الحال [illegible] معناسنه **الشامة** على وزن الحالة واحدى و بوكلمه اصلنده
يائيدر زيرا تصغيرنده شييمه ديرلر جمعى **شيم** و شام ديرلر مكيل ايله مكيول كبى و شامه سياه ناقه يه دخى
ديرلر يقال ما له شامة ولا زهراء اى ناقة سوداء ولا بيضاء و شامه بر طاغك دخى اسميدر **الاشيم**
همزه نك و يانك فتحيله شول كمسنه دركه اكا بكلر اوله **الشيم** شينك كسرى و مديله جمعى بكلى كمسنه لر معناسنه
و شيم كذلك بر نوع بالقدر **الشوم** شينك ضمى و مديله جمعى سياهلر معناسنه سود كبى كه اسودك جمعيدر
اصمعى ايتدى شوم بعض اشعارده سود معناسنه اشتقاق ابن شميله نقل ايدرلر كه بو جمع اولوب
بونك واحدى اشيم اوله و ابوعمرو شومك بعض اشعارده كلمسنه انكار ايدوب واقع اولان
شيم در ديدى **المشيمة** ميمك فتحى و شينك كسرى و مديله شول دريدركه ولادت سبقت ايتدكدن
صكره وقت وقت وه باشليله چقار و اكر بر ساعت ولد يا بشنده الشاسه بو عزا ولدرر
و بونك اصلى مفعله در يانك سكونيله اولنمشدر **المشايم** ميمك فتحى و يانك كسريله جمعى ذكر اولنان
دريلر معناسنه معيشت ايله معايش كبى **الشيم** شينك فتحى و يانك سكونيله قليچى قنه صوقمق يقول
شمت السيف اذا جعلته فى غمده و قليچى قنندن چقارمغه دخى ديرلر پس اضداددن اولور

وشيم بر نسنه نك وقاتغنه نظر قلمقه وخي ديرلر تقول شمت مخايل الشيء اذا تطلعت نحوها ببصرك منتظر
اوشيم برقه نظر قلمقه وخي ديرلر بلودن قنغى جانبه ياغدرر ديو **الشيم** فتحيله وياءنك ضمى و
تشديديله داخل ومخالط اولمق تقول شيمة الضرار اذا دخله وضرار ضاد معجمه نك كسريله آتش شعله لنمك
الاشيام همزه نك وشينك كسريله بر كمسنه منظور اليه ومحق تقول انشام الرجل اذا صار منظورا اليه وانشيام
بر نسنه يه داخل اولمغه وخي ديرلر **الشايمة** شينك كسرى ومديله شول طپراغه ديرلر كه بردن قازيلور
الاشيمام همزه نك وياءنك فتحيله ايكى مرادى در **صله بن اشيم** كذلك همزه نك وياءنك فتحيله
تابعيندن بر كمسنه نك آدى در **فصل الصاد الصتم** صادك فتحى وتانك سكونيله فرموده
معناسنه در تقول جمل صتم اى غليظ ورجل صتم كذلك وصتم محكم معناسنه ده كلور تقول الشيء
صتم اى محكم تام **الصتم** صادك ضمى وتانك سكونيله جمعى وحروف صتم حروف ذلقك معناسنه
وخي كلور ديرلر وحروف ذلق الف در را ولام ونون وباء وميم وفاء در **الصتم** فتحتينله كذلك
فرموده معناسنه ابن السكيت روايتى اوزره تقول عبد صتم وجمل صتم **الصتيم** كذلك فتحيله
مؤنثى تقول ناقة صتمة وثعلب تحرك عينه انكار ايدوب تسكينندن غيرى جايز كورمدى
وصتم سكون عينيله تمام معناسنه ده كلور فرا روايتى اوزره تقول الف صتم ومال صتم اى تام
وتقول اموال صتم ايضا **التصتيم** على وزن التكريم بر نسنه يى تمام ايتمك تكميل معناسنه تقول الف
مصتم اى مكمل **الاصحم** همزه نك وحانك فتحيله شول قره دركه صاروى يه مايل اوله **الصحمة**
همزه نك وحانك فتحيله بر رجلك اسمى در **الصحماء** صادك فتحى وحانك سكونى والفك مديله
توزلى اولان شهر كثير الغبار معناسنه وصحماء بر اوتك وخي اسمى در **الاصحمام** همزه نك
كسرى وحانك كسرى ومديله اوت صرارمق تقول اصحامّت البقلة اذا اصفارّت **الاصطحام** همزه نك

وطائك

وطانك كسريله ياغ اوزره طورمق تقول اصطحمت **المصطحم** ميمك ضمى وحانك كسريله ياغ اوزره طورن كمسنه
تقول انا مصطحم اى انتصبت قائما وجوهرى نسخه لرنده اصطحمت يعنى انا مصطحم اذا انتصبت قائما والمصطحم المنتصب
قائما واقع اولمشدر ظاهر بودركه اول تأييد ناسخدر وبعض نسخه ده المصطحم واقع اولمش [illegible] بله
بو دخى صحاحك وكلمدرز [illegible] **الصدم** صادك فتحى ودالك سكونيله بر كمسنه يى
جسديله اورمق تقول صدمه صدما من الباب الثاني اذا ضربه بجسده وفي الحديث الصبر عند الصدمة الاولى
يعنى بر مصيبتك نهايتى صبر دركه محمود اولان مصيبتك ابتدا نزولنده اولان صبردر وجوهرى بو حديث شريفى صدمة [illegible]
تفسيرنده حكمنى كتورمشدر مناسب اولان مقدم كتورمكدر **المصادمة** ميمك ضمى ودالك فتحى ايله برى
برينه جسدى ايله اورمق **التصادم** تانك فتحى ودالك ضمى ايله طوقشمق **الاصطدام** همزه نك وطانك
كسريله بمعناه تقول صادمه فتصادما واصطدما **الصدمتان** صادك فتحى ودالك كسريله الننك
ايكى جانبى ودرخ [illegible] پيشانى معناسنه **الصدام** صادك كسريله بر مرضدركه طوارك باشنه عارض اولور
وعامه صادى مضموم قلورلر قياس دخى بودر **الصرم** صادك فتحى وراءنك سكونيله كسمك
قطع معناسنه تقول صرمت الشيء صرما من الباب الثاني اذا قطعته وصرم بر كمسنه نك كلامك قطع
ايتمكه وخي ديرلر تقول صرمت الرجل اذا قطعت كلامه وصرام خرما اغاجنك يمشين قطع ايتمكه
وخي ديرلر تقول صرم النخل اذا جدّه وجدّ جيمله ودال معجمه نك تشديديله خرما كسمكه ديرلر وصرم
ورى معناسنه وخي كلور جلد كبى فارسى معربدر **الصرم** صادك ضمى وراءنك سكونيله بسمدن كسيلمك
معناسنه **الاصرام** همزه نك كسريله خرما كسمك زمانى قريب اولمق تقول اصرم النخل اذا حان له ان
يصرم واصرم فقير اولمغه وخي ديرلر تقول اصرم الرجل اذا افتقر **الانصرام** همزه نك وصادك
كسريله كسلمك انقطاع معناسنه **التصارم** تانك فتحى وراءنك ضمى ايله كسشمك تقاطع معناسنه **الصقم** ع

علی وزن التکرم تقطع معناسنه و تقصرم الحبال ایپلری کسوب پاره پاره قلمق تشدید تکثیر ایچوندر
ودر وحبال جمع صیغه سی اوزره کتوردوکی بر باب کسلیدکه حبل متعدد اولدوغیچوندر و صاحب
صحاح بوکلمه ده غلط ایدوب حبال حاء مهمله ایله جبال صاندی و تفسیرنده تقصرم پاره پاره کردن
کوه دیدی التصرم تفعل بناسنده فتحتیله و رانک ضمی و تشدیدی ایله تقطع معناسنه المصرمة میمک فتحی و رانک
تشدیدی بر شول ناقه درکه انوک ممه لرینی کسرلر سودی چقمامغله ناقه یه قوت کلسون ایچون
دیو و ابو عمرو انشدی مصرمة الاطباء کاء اولور ممه یه بر شی عارض اولوب دوکونلمغله
اولور بر حیثیتله که اصلا سود کلمز اولور و طبی طاء مهمله ایله ضمی و بانک سکونیله دوه نک
ممه سیدر الصرم صادک کسری و رانک سکونی ایله خلایق مجتمعه ایله طولانان اولور الاصرام
همزه نک فتحی ایله جمعی بیوت مجتمعة من الناس معناسنه الاصارم همزه نک فتحی و رانک کسریله کذلک
جمعی الصرمة صادک کسری و رانک سکونی ایله بر قطعه دوه سوریسی که اوتوز عددن قرقه ارتی
اوله بر پاره بلوت الصرم صادک کسری و رانک فتحی ایله جمع دوه سوریلری معناسنه الاصرمان
همزه نک و رانک فتحیله قورد له قرغه ذئب و غراب معناسنه ابن السکیت انشدی هر بورلری اصرمان
دو لو حلا بعدنا منقطع اولدقلری اوتری الصرماء صادک فتحی و رانک سکونی و الفک
مدیله شول بریه درکه انده صو اولمیه الصرام صادک کسریله خرما کسمی الصرام صادک
فتحیله معناده و بو تفسیرده صاحب صحاحک صرام بالفتح و الکسر دیدیکی درخشی بریده
دیدی که غلط اولدوغی ظاهر اولور زیرا جوهری باب دالده اجد النخل حان له ان
یجد و هذا زمن الجداد و الجداد مثل الصرام و الصرام و القطاف و القطاف دیو تشدید
و قطافی اوزوم کسمه درلر جداد خرما کسمه دکلر کبی پس لازم اولور که

صرام

صرام دخی خرما کسمی اولا الصرام صادک ضمی ایله شول سوددن قلان نسنه درکه تعزم
باقی قلان علوب عند الاحتیاج صاغلور و تعز بر عین معجمه ایله و زای معجمه نک تقدیمی ایله
کونا اشری صاغماغه دیرلر طوار ضعیف اولدوغیچون و اصمعی ایتدی صرام اسماء
حربدن واسمای داهیه دندر یعنی آفت و بلا اسملرندندر المصرم میمک کسری و
رانک فتحی ایله ایکی اشلیان کمنه نک اکری دموری که انکله ایکی تراش ایلر منجل المغازلی
معناسنه و بو مقامده صاحب صحاح مصری داسی قسا وه ایله تفسیر ایتمشدر صحاح
دکلدر و صحاح او عمدهسنده جوهرینک المصرم منجل المغازلی دیدیکی دلالت ایدر زیرا
مغازلی مغزلینک جمعی در و مغزلی ایکی ایشلیان کمنه در وحشی ده خود لسان
فارسیده طاش سنز اولان ایکین یره دیرلر پس معنای مراد ایله بیلمزنده بوبا
بعید اولور الصارم رانک کسرایله کسیجی قلیج و صارم بهادر اولان کمنه یه دخی دیرلر
یقال رجل صارم ای جلد شجاع الصرامة صادک فتحیله شجاعتلک و دوزنا و معنی
یقال صرم صرامة الصریم قرانکو کیجه لیل مظلم معناسنه و صریم صبحه دخی دیرلر پس
اضداددن اولور و صریم کسلمش نسنه یه دخی دیرلر مقطوع معناسنه قال الله تعالی فاصبحت
کالصریم ای احترقت و اسودت الصریمة صادک فتحی و رانک کسری و مدیله عزیمت
معناسنه یعنی بر نسنه مراد ایدوب توجه ایتمک معناسنه درو صریمه بر بیوک قومده دن
ایریلان پاره یه دخی دیرلر یقال افعی صریمة و صریمة بر بلوک نسنه یه دخی دیرلر یقال
صریمة من غضا و من سلم و غضا و سلم ایکی جنس اغجدر بریه ده و صریمه شول
یره دخی دیرلر که اکنی بچلمش اولا الصیرم علی وزن الحیدر کونده بر کیجه ده بر کره یمک

يقال فلان ياكل الصيم واى ياكل في الليل والنهار مرة وصاحب صراح بو معناده صيم ديمكله تقشيرايله
بروجه افتاده يجوردن ايدوكي بيتجاله اولور زيرا جوهري صيمي وجبه ايله تفسير ايتمشدر و وجبه
بر كونده بركره يجيلن بركره اكل ايتمكدر الصكم صادك فتحي وكافك سكونيله ورمق و يتمك معناسنه يقال
صكمته اذا ضربته و دفعته الصكمة صادك فتحي وكافك سكونيله بكليك ايتي و بر مهلك صدمه
شديده معناسنه الصواكم صادك فتحي وكافك كسريله شدايد دهر معناسنه يقال صكمته
صواكم الدهر ويقال الفرس يصكم اذا عض على لجامه ومد راسه يعني اوياغلي ايصرو باش
اورسنه الاصلم همزه نك ولامك فتحيله قولقلري دبندن كسلانه ديمكدر يقال رجل اصلم اذا
كان مصلوم الاذنين اي كان مستاصل الاذنين خلقة الصلامة صادك كسريله ناسدن
بر جماعت الصلامة صادك كسريله كذلك جمع جماعة معناسنه الصيلم صادك فتحي ولامك فتحي
وياننك سكونيله آفت وداهيه معناسنه وقلنجه دخي صيلم ديرلر الاصطلام همزه نك وطانك
كسريله اصلندن كسمك استيصال معناسنه الاصلنجام همزه نك ولامك كسريله اياغ
اوزره طوردي يقال اصلنجم اصلنجاما اذا انتصب قائما المصلنجم ميمك ضمي ولامك كسري
وآخرنده ميمك تشديديله اياغ اوزره طورن كمسنه ثابت معناسنه الصلخدم صادك
ولامك ودال مهمله نك فتحي وخاء معجمه نك سكونيله بركاولان دوه لر ايل شديده معناسنه
واخرنده اولان ميم زايده در الصلدم صادك ودالك كسريله بركاولان آت يقال فرس
صلدم اي صلب شديد الصلدم وزنيله بوراوزنده مؤنثي الصلادم صادك ضمي ودالك
كسريله بركاولان باش يقال رأس صلادم اي صلب الصلادم صادك فتحي ودالك
كسريله جمع بركاولان باشلر معناسنه الصلقة على وزن الدحرجة اصح دشلريني بربرينه

طوقتمق

طوقتمق وبعضيلر صلقه آخرنده اولان ميم زائده در ديديلر الصمام صادك كسريله شيشه اغزينه
بركيتيدكلري نسنه الصم صادك فتحي وميمك تشديديله شيشه اغزيني بركيتمك يقول صممت القارورة
من الباب الاول اذا شددتها وصم عصا ايله اورمغه ديرلر يقال صممه بالعصا اي ضربه بها وطاشيله
اورمغه
دخي ديرلر يقال صممه بحجر اذا ضربه به وصم هلاك ودمق معناسنه ده كلور يقال صم صداه اي هلك
بو كلام بد دعا محلنده ذكر اولنور زيرا بر كمسنه هلاك اولدقده اوازي جيقماز اولور اوازينك صداسي
ايشدلمك قتنده قالدي وعربلر صمت حصاة بدم ديدوكي قان زياده چوق اقمه دن كنايتدر يعني
قان شول قدر اقديكه يره طاشي بر علسه اوزي ايشدلمز ديره دوشتمكو قانا اوزرينه دوشدوكندن
وبو معاني وبليه ايامي العيش صمي ابنة الجبل ديدوكي قوللرده بعضيلر ابنة الجبلدن مراد صدا در ديديلر
الاصمام همزه نك كسريله شيشه نك اغزني باغلامق يقال اصممت القارورة اي جعلت لها صماما وصمام
شيشه نك باغينه ديرلر تاكه الان مرور ايتديكي الصمم فتحيتيله صاغر اولمق الاصم فتحيتيله صاغر اولان
كمسنه اوصم بركوصيق طاشه دخي ديرلر وزمان جاهليتده رجب آينه شهر الله الاصم ديرلر ايدي خليل
ايتديكي رجب آينه اصم ديدكلري اشهر حرمدن اولوب اننده اوازه قتال وهنكامه جنك وجدال
اولمنوب بوزمزمه صياح وقعقعه سلاح ايشدلمدوكنه بناء دردير صمام صادك فتحي و
ميمك تخفيفي وآخرنك كسريله وزن نزالي ايله قطام كبي آفت وداهيه معناسنه يقال صمي صمام اي
زيدي وحو يقال صمي ابنة الجبل وابنة الجبل بلايه ونحمة ديرلر بعضيلر فتنه وحصاة دخي اطلاق
اولنور ديديلر الان مرور ايتديكي صمام صمام بركلمه دركه اسمي اشبع ديمك محلنده ذكر اولنور تقاصموا
في السكوت معناسنه الصماء صادك فتحي وميمك تشديديله وبعد مد ايله آفت وداهيه معناسنه وصماء
شديده معناسنه ده كلور يقال فتنة صماء اي شديدة واشتمال الصماء جسدكي ثوب ايله اعرابي

اورتدوکی کبی اورتمک در واعراب احرامنی صماء جانبندن اصول جانبنه اتوب صول الیله
اوموزنی معاً ستر ایدر بعده ایکی اوجنی الوب صاغ الیله صاغ اوموزینی ستر ایدر وابو
عبید الله ایتدی اشتمال صماء فقهانک دیدوکی اوزره بر ثوبه اورتنمکدر بر حیثیت ایله که اتکنه اندن
ارتق ثوب اولمیه پس انک بر جانبنی قالدروب منکبلری اوزره وضع ایده شویله که اندن فرجی
ظاهر اولا یعنی تمام ستر ایده میه وتجنکه اشتمل فلان الصماء دیرلر کویا که اشتمل فلان الشملة
التی تعرف بهذا الاسم دیمک معناسنه دیدیلر زیرا بو اشتمال نامی بر نوعدر یعنی بر اورتنمه نامی نوعدر
الصمّ صادک کسری ومیمک تشدیدیله ارسلان اسملرندندر وداهیه‌یه دخی صمّ دیرلر آفت وبلا
معناسنه الصمّة صادک کسریله بهادر اولان ارجل شجاع معناسنه وصمّة ارسلانک بلانه
دخی دیرلر الصمم صادک کسریله ومیمک فتحیله جمعی ودرید بن الصمّة بو معنادن تسمیه اولنمشدر
الصمّان صادک کسری ومیمک تشدیدیله ابو دریدله عندنده عبارتدر الصمیم صادک
فتحی ومیمک کسری ومدیله بر نسنه‌نک خالصی تقال فی صمیم قومه وصمیم بر نسنه‌نک اشدنه دخی
دیرلر صمیم الحرّ وصمیم البرد لاشدّ وصمیم شول رجله دخی دیرلرکه غلیظ اولا وبعضیلر ایتدیکه
صمیم حبری اولب کسکین اولنه دیرلر الصمّان صادک فتحی ومیمک تشدیدیله برک یر ارض غلیظ
معناسنه وصمّان رمل عالج جانبنده بر یرک دخی اسمیدر الصمصام صادک فتحی ومیمک
سکونیله شول کسکین قلیجدرکه بر نسنه‌یه اوردقده یوزی دونمیه الصمصامة صادک فتحی ومیمک
سکونیله بمعناه وصمصام عمرو بن معدی کربک قلیجنک دخی اسمیدر التصمیم علی وزن
التکریم سیرده باغیری کسنه‌ده مضی اوزره اولمغه دیرلر تقال صمّم فی السیر وغیره
اذا مضی وتصمیم بر نسنه‌یی اضرو دیشیله اصروب جالیوب محکم ایتمکه دخی دیرلر تقال صمّم اذا عضّ

ونیّب

ونیّب فلم یرسل ما عضّ وتصمیم قلیجله تکلکه اریشوب کسمکه دیرلر تقال صمّم السیف اذا مضی فی العظم وقطعه
وتجنون التی بر نه راست کلوب قطع ایلیه اول وقتده طبّق السیف دیرلر الاصمام همزه‌نک کسریله کسنه‌یی
صاغر ایتمک تقال اصمّه الله فصمّ واصمام صاغر اولمغه دخی دیرلر تقال اصمّ عن السؤال واصمام برکیمسنه‌یی
صاغر بولمغه دخی دیرلر تقول اصممته اذا وجدته اصمّ التصامّ تانک فتحی ومیمک تشدیدیله صاغر دکل
ایکن صاغرلق اظهار ایتمک تقال تصامّ اذا اری من نفسه انه اصمّ ولیس به الصنم فتحتیله بتّ کافر
طاپدیغی صنم شمنک معربی در وشمن وثن معناسنه در ودیدیکی جوهرینک عبارتی بودر لکن لغات
فارسیه‌ده شمن بت طاپان کافردر دیمشلر حتی بو بیتله استشهاد اولنمشدر بت پرستی کرفته ایم
همه اندرین جهان جون بت وما شمنیم مکرکه لفظ مشترک اوله ودعوی ثابت اوله الصهمیم صادک
کسری وهانک سکونیله خیرده وشرده خالص اولان نسنه صمیم کبی جوهری ایدر هانیج فتحه زائده‌در
وصهمیم بدخوی اولان دوه‌یه دیرلر وصهمیم شول کمسنه‌یه دیرلرکه مراد ایتدوکی نسنه‌دن آخر جانبه
میل ایتمز الصوم صادک فتحی وواوک سکونیله بسمع ونوع خلیل روایتی اوزره وطعامدن
امساکه دخی صوم دیرلر الصیام صادک کسریله بمعناه تقال صام الرجل یصوم صوما وصیاما
الصوّم صادک ضمی وواوک فتحی وتشدیدیله صائمک جمعی الصیّم صادک
کسری ویانک فتحی وتشدیدیله کذلک جمعی تقال قوم صوّم وصیّم وصوم کونش اورته اولمغه دخی
دیرلر تقال صام النهار صوما قائم الظهیرة وصوم یل ساکن اولمغه دخی دیرلر رکود ریح
معناسنه وصوم اتک بیمکه دخی دیرلر تقال صام الفرس صوما اذا قام علی غیر اعتلاف
وصوم سکوت معناسنه دخی کلور منه قوله تعالی انی نذرت للرحمن صوما قال ابن عباس
صمتا وصوم دوه قوشی بخسنه وکافر کلیسانه وبر جنس اغاجه دخی دیرلر [illegible]

اوزره الصومان صادك فتحى و واوك سكونيله صاح معناسنه الصمام ميمك فتحيله آت طوره جق يرمی
فرس معناسنه الصمامة كذلك ميمك فتحيله بمعناه الصامة يانك كسريله شول بكره دركه دوغرمه يقال
الكبرات شر بهما الصائمة يعنى التى لا تلد وقيل التى لا تصوت الصايم كذلك يانك كسريله طعامدن
وكلامدن وسيردن نفسنى منع ايدن كمسنه ابو عبيده روايتى اوزره فصل الضاد الضيام
ضادك ضمى و يانك كسريله شول ارسلان دركه شديد الخلق در يعنى اعضاسى قوى در الضيثم على وزن
حيدر اسد معناسنه در ضيغم كبى در ونيادن معى و دعشيلم دركه ضيقمك ياسى عيندن مبدلدر ولكن
والصحيح اشتقاقدر يعنى كمسنه ضيثم دريدكه يا موحده ايله ضبث دن مشتق اولمق اوزره مقتضى
معناسنه آخرننده ولان ميم زائده در وتمله الضج فتحتيله اكرلك عوج معناسنه وضج بودن برجانبه اكرى
اولمق وامورك بربرى اكرى اولمغه دخى ديرلر التضاجح تانك فتحى وجيمك ضمى ايله اختلاف يقال تضاجح
الامر بينهم اذا اختلف الاضجم همزه نك وجيمك فتحيله بورنى اكرى اولان كمسنه المتضاجم ميمك
ضمى وجيمك كسريله اغزى اكرى اولان صبغة بن اضجم صادك ضمى وبانك فتحيله صبغه تصغير وزنده
واضجم همزه نك وجيمك فتحيله عرب طائفه سنده نامر قومك اسمى در الضخم ضادك فتحى وخانك سكونيله
بيم سنه يكى فرموده سى الضخم ورنا مزبور اوزره موثثى الضخمة ضادك فتحى وخانك سكونيله
جمعى فرموده سنه لر معناسنه خا ساكن اولدوغى جهتدن اولدوغنه بناء در زيرا تحريكى على الاصح اولدوغى
وقتده اولور ضخمات وثمرات كبى الضخام ضادك كسريله كذلك ضخمك جمعى يقال قوم ضخام الضخامة
ضادك فتحيله فرموده اولمق معناسنه الضخم ضادك كسرى وخانك فتحيله بمعناه يقال ضخم
ضخامة وضخما من الباب الخامس مثل عوجا الضخام ضادك ضميله كذلك ضخمدن صفت
در فرموده اولبجى معناسنه الاضخم همزه نك وخانك فتحيله زياده فرموده اولانه يقال الضخم

منه

قف

منه دكاه اولور آخر بيتى شعرده مشدد قيلور لرجالنا وقفنا زيرا قاعده عرب بعض بمعنى بيتا قبلى متحرك
اولان حرف اوزره وقف ايلسه انى مشدد قيلور يقولون هذا محمد وعامر وجعفر الاضخومة
همزه نك وخانك ضمى ايله شول نسنه كه عورتلر آنى صغرلرينه بغلر صغرلوكور تكليجو تا عظامته اثرى معناسنه
الضرام ضادك كسرى ايله آتشك شعله لنمسى در خلفا ايله يا كاشبه سنه ايله وخلفا جاء يا ايله
شول اوده ديرلر كه انوكله حصيم وزرلر ... در دخى شول خرده اودون دركه انوكله آتش طوتشدررلر
الضرمة فتحتيله خرما بوداغى دركه اوجنده آتش اولور ياخود بيا و شان ودكلرى اوتدر كه اوجنده
آتش اوله ونافخ ضرمه كاه اولور احد معناسنده كنايه اولور يقال ما بها نافخ ضرمة اى احد
الضرم فتحتيله جمعى وضر وحرارت غالب اولمغه دخى ديرلر يقال ضرم الرجل اذا اشتد حرارة
وبركسنه نك حكم اجلبى اولمغه دخى ديرلر يقال ضرم الرجل اذا اشتد جوعه وآتش يالكلنمغه دخى
ديرلر يقال ضرمت النار اذا التهبت والكل من الباب الرابع الضريم ضادك فتحى وراءنك كسرى ومديله
يانمش حريق معناسنه التضرم فتحتيله وراءنك ضمى وشديله آتش يالكلنمسى الاضطرام
همزه نك وطانك كسرى ايله كذلك آتش يالكلنمسى وتضرم غضبه كلمسكه دخى ديرلر يقال تضرم عليه
وتغضب الاضرام همزه نك كسرى ايله آتشى يالكلندرمك التضريم على وزن التكليم بمعناه
يقال اضرمتها انا وضرمتها شدد للمبالغه الضرم ضادك فتحى وراءنك كسرى ايله شول اونا
دركه زياده برك سكرده يقال فرس ضرم اذا كان شديد العدو وضرم وارج اولان كمسنه يه ده
ديرلر جايع معناسنه وضرم طوشنجل دعكله معروف اولان قوشك ياورو سنه دخى
ديرلر فرخ العقاب معناسنه الضرزمة على وزن الدحرجة زياده ايصرمق وايصرمق
اوزره مصر اولمق الضرزم ضادك وزانك كسرى ايله ايصرجى اولانه ايلانه يقال افعى ضرزم

ای شدیدة العنق وابن السکیت ایتدی ضرزم مسنّ ناقه‌یه دخی دیرلر که سودی از اولا
قلیلة اللبن معناسنه ضرزکبی اولور وزناً ومعنیً بلکه اندن مقلوب اولور تکلم مرور ایتدی که
وابن السکیت ایتدی ضرزم عربلرك رجل ضرزٌ دیدکلری قوللرندن ماخوذدر ضادك
ورانك کسری وآخرنده زانك تشدیدی ایله بخیل معناسنه آخرنده اولان میم زایدا ویجه
اوزره وبعضلری ایتدی که ضمرز ناقهٔ عقوقه‌یه دیرلر وضرزم مسنّ ناقه‌یه دیرلر که مسنّه
اولا ولکن انده فی الجمله بکیلکدن اثر باقی قالمش اولا **الضرغامة** ضادك کسری ورانك
سکونیله ارسلان اسد معناسنه **الضرغم** علی وزن الدحرجة بهادرلر بربرینه ارسلان
کبی حمله قلملری یقال ضرغم الابطال بعضها بعضا فی الحرب اذا فعل فعله **الضغم** ضادك
فتحی وغینك سکونی ایله ایصرمق یقال ضغمته اذا عضضته **الضغامة** ضادك
ضمی ایله شول نسنه درکه انی ایصروب براقمش اوله بس ابن درید روایتی اوزره **الضیغم**
علی وزن حیدر ایصریجی معناسنه در بارزانده در ابو عبید روایتی اوزره و ضیغم ارسلانه
دخی دیرلر **الضم** ضادك فتحی ومیمك تشدیدی ایله برنسنه‌یی برنسنه‌یه قوشمق
الانضمام همزه‌نك وضادك کسری ایله برنسنه‌یه قوشلمق یقول ضممت الشیء الی
الشیء فانضم الیه **الضمامة** میمك اولکی ضمی وثانینك تشدیدی ایله [illegible] بری
بربرینه منضم اولمق **التضام** تانك فتحی ومیمك تشدیدیله بر قاچ نسنه بربرینه
منضم اولمق یقال تضام القوم اذا انضم بعضهم الی البعض **الاضطمام** همزه‌نك وطانك
کسری ایله برنسنه‌یی قپلمق واشتمال معناسنه یقال اضطممت علیه الضلوع اذا
اشتملت **الاضامة** همزه‌نك کسری وضادك سکونیله بر قاچ اوراقی بری

جمع اتمك ضباره معناسنه که عامه تحریف ایدوب ضباره دیرلر **الاضامیم** همزه‌نك فتحی ومیمك
کسری ومدیله جمعی ضباره‌لر معناسنه یقال جاء فلان باضامة من کتب واضامة جماعة دخی
دیرلر و آیه سباق الاضامیم دیرلر جماعتلری کچجی معناسنه **الضمام** ضادك کسریله شول
نسنه درکه انونکله برنسنه برنسنه‌یه ضم اولنور **الضماضم** ضاد اولکی ضمی وثانینك کسری ایله
شول ارسلان درکه هر نسنه‌یی بری برینه ضم ایدر **الضمضم** علی وزن الهدهد عضبان وضمضم
خشمناك اولان کمسنه‌یه دخی دیرلر یقال رجل ضمضم ای غضبان **ضمضم** علی وزن المزبور
بر رجلك اسمی در **الضیم** ضادك فتحی ویانك سکونیله ظلم اتمك ضیم معناسنه در یقال ضامه
یضیمه **الاستضامة** همزه‌نك وتانك کسریله بمعناه یقال استضامه اذا ظلمه **المضیم** میمك
فتحی وضادك کسریله ومدیله ظلم اولنان کمسنه **المستضام** میمك ضمی وتانك فتحیله بمعناه یقال
رجل مضیم ومستضام ای مظلوم و یقال ضمت ای ظلمت علی البناء للمجهول وفیه ثلاث لغات
ضیم الرجل وضیم الرجل وضوم الرجل کما قلناه فی بیع **الضیم** ضادك کسری ایله ومدیله
طاغك بر جانبی ناحیة الجبل معناسنه **فصل الطاء الطحوم** طانك فتحی وحاء مهمله‌نك
سکونیله دفعه کلان بیوك سیل وطحمة اللیل کیجه‌نك دفعه قرانغوی و سمیع و
طحمه جماعت معناسنه دخی کلور انشا طحمة من الناس ای جماعة **الطحمة** طانك ضمی و
حانك فتحی ایله همزه‌نك وزنی اوزره زیاده جنك ایدن کمسنه یقال رجل طحمة ای شدید
العراك **الطحماء** طانك فتحی وحانك سکونیله بر جنس اوت در **الطخرمة** علی وزن الدحرجة
طولدرمق یقال طخرم مثاالسقاء وطخرمته بمعنی اذا املائه وطخرمه بابه کرش طخمة دخی
دیرلر یقول طخم مثا القوس اذا وترتها **الطخمة** طانك ضمی وخاء معجمه‌نك سکونیله بورنك

اوزرنده اولان قرادر الاطخم همزه نك وخانك فتحى ايله شول طواردركه ذكر اولنان صفت
اوزره اوله يقال كبش اطخم وفرس اطخم وبو ذكر اولنان ادغم لغتدركه ادغم دخى
بورنى اوزرى سياه اولنه ديرلر الطرم طانك كسرى ورانك سكونيله قيمق وزبد
معناسنه وطرم وكذلك بعض لغتده باله ديرلر عسل معناسنه الطرم طانك فتحى ورانك
كسرى ومديله قالين بولوت سحاب كثيف معناسنه الطرامة طانك ضمى ورانك
تخفيفى ايله وشيلم اوزرنده اولان ياشلق الاطرام همزه نك كسريله وشيلم ياشل وبولق
يقال اطرمت اسنانه العارمة رانك كسرى ايله اعجدنا اولان اوفارسى هوت در الاطرخمام
همزه نك وراءنك كسريله بورنى بوقارو قالدوروب تكبر ايتمك يقال اطرخم اطرخماما
او ايتمك يا نوه وتعظم المطرخم ميمك ضمى وخانك كسرى ايله وآخرنده ميمك تشديدى
ايله شول يكيت دركه خوب اولوب خلقتا اعضاسى تمام اولا الطرسمة على وزن
الدحرجه بر كمسنه كوزى اوكنه باقمق يقال طرسم الرجل اذا اطرق مثل طلسم الاطرهمام
همزه نك وراءنك كسرى معتدل يكيت خوبچه يقال اطرهم الرجل اطرهماما المطرهم ميمك
ضمى وهانك كسرى وميمك تشديديله معتدل اولان يكيت طسم طانك فتحى وسينك سكونيله
عاد وناس قبيله نك اسمى دركه منقرض اولمشلردر الطسوم ضميله يول
بوزلوب محو اولمق يقال طسم الطريق مثل طمس على القلب فهو من الباب
الاول والثانى الطواسيم طانك فتحى وسينك كسرى ومديله طسم سوره
لرى دركه قرآن عظيمده واردر على خلاف القياس جمع اولنمشدر وطواسين
دخى بويله در على ما قيل وبالطواسيم التى قد ثلثت وبالحواميم

ميم التى

التى قد سبعت وصواب ذوات ايراد ايدوب مفردنه مضاف ايتمكله
جمع اولنمقدر مثلا ذوات طسم وذوات حم ديمكدر الطعام
طانك فتحى ايله هر اكل اولنان نسنه وكاه اولور طعام
بغدايه تخصيص اولنور بر معناسنه وفى حديث
ابى سعيد كنا نخرج صدقة الفطر على عهد رسول
صلى الله عليه وسلم صاعا من طعام او صاعا من شعير
الطعم طانك فتحى وعينك سكونيله شول نسنه دركه
ذوقله معلوم اولور يعنى طاتمغله بلنور يقال طعمه
مر وطعم اشتهاء اولنان لذته دخى ديرلر يقال
ليس له طعم وما بفلان بذى طعم اذا كان غثا
وغث اريق اولوب بى لذت اولنه ديرلر الطعم
طانك ضمى وعينك سكونيله طعام دنه ومصدر
دخى كلور طاتمق معناسنه يقال طعم يطعم طعما
من الباب الرابع وطعم اكل معناسنه ده كلور يقال
فلان قد طعمه اى اكله الطاعم عينك كسرى ايله
طعام اكل ايدجى يا خود طاديجى مثل غنم يغنم
فهو غانم تنكرى تعالى فاذا طعمتم فانتشروا
بيورمشدر فاذا اكلتم معناسنه وكذلك

من لم يطعمه يعني بيور مشدد من لم يذقه معناسنه **الطعمة** طانك ضمى وعينك سكونيله اكل اويجق محل ماكله معناسنه يقال جعلت هذه الضيعة طعمة لفلان و طعمه جهة كسب دخى ديرلر يقال فلان عفيف الطعمة وخبيث الطعمة اذا كان رديئ الكسب **الطعمة** طانك كسرى وعينك سكونيله بر نوعله اكل ايتمك تقول فلان حسن الطعمة والشربة **الاستطعام** همزه نك وتانك كسريله طعام طلب ايتمك يقال استطعمه اذا سأله ان يطعمه وفي الحديث اذا استطعمكم الامام فاطعموه يعني صلوة ايچنده امام حصر اولدقده فتح طلب ايتسه سز آنى فتح ايدك **الاطعام** همزه نك كسريله طعام يدرمك تقول اطعمته الطعام واطعام خرما اغاجى يمشى ايرشمك دخى ديرلر يقال اطعمت النخلة اذا ادرك ثمرها **الاطعام** همزه نك وطانك كسرى وتشديديله خرما قوروغى لذت بغلمق يقال اطعمت البسرة اذا صار لها واخذت الطعم يس طعمدن افتعال اولور اطلب كبى طلبدن واطرد كبى طرددن **الطعوم** طانك فتحى وعينك ضمى ومديله يمكه يرايان طواركه نه آريق ونه سمز اولا

الطعيم

الطعيم طانك فتحى وعينك كسرى ومدى ايله بمعناه يقال جزور طعوم وطعيم اذا كانت بين الغثة والسمينة وجزوردن جيمك فتحى وزاء معجمه نك ضمى ومديله بوغز لنمش دوه **المستطعم** ميمك ضمى وعينك فتحى ايله اتك طودقلرى جاقل فرس معناسنه يصح ابتدرنا يستحب في الفرس ان يكون مستطعمه يعنى اتك طودقلرى بوقده اولمق مستحب اولور ونسخ صحاحده ان يدق دالله ودق ايله واقع اولمشدر ولكن را ايله انسب در **المطعم** ميمك كسرى وعينك فتحيله زياده يمجى اولانه نسنه تشديد الاكل معناسنه **المطعم** ميمك ضمى وطانك سكونيله وعينك فتحيله بختلو اولان كمسنه مرزوق معناسنه **المطعمة** ميمك ضمى وطانك سكونيله وعينك كسريله يابى قوس معناسنه وبابه مطعمه ديدكلرى صاحبنه صيدى طعام ايتدوكيچوندر ابن الاعرابى روايتى اوزره **المطعام** ميمك كسرى وطانك سكونيله طعامى وضيافتى چوق اولان كمسنه **التطعم** فتحيله وعينك ضمى ايله وتشديديله بر نسنه ي طتمق ومنه قولهم تطعم تطعم يعنى طعامدن اولا طادب چاشنى سنى كوره تاكه اشتهان كلور بيه سن **المطعمان** ميمك ضمى وطانك سكونى وعينك كسرى قوشك اياقلرنده ابلق طوران بر ملكلرى **الطغام** طانك فتحى وغين معجمه نك تخفيفيله شول كمسنه لردر كه دنى اولوب بوغز طوقلغنه خدمت ايده واحد وجمع بونده برابر در وطغام كذلك قوشلرك الچاغنه ديرلر **الطغامة** وزنيمبوره اوزره طغامك واحدى او دنى قوشلرك

معناسنه مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور نعامه ايله نعام كبي دوه قوشي معناسنه يعقوب وابن اوزره
وبو لفظدن فعل تكلم اولنماز وبوندن اسم مشتق اولدوغي معلوم دكلدر الطلمة طانك ضمي ولامك
سكونيله شول اتمكدر كه خلق الكامله ديرلر اگرچه حقيقتده مله اتمكي گومه‌جكلري چقوردر
واتمكك كنديسنه طلمه ديرلر وخبزه ديرلر ومليل ديرلر وفي الحديث انه صلى الله عليه وسلم
مر برجل يعالج طلمة لاصحابه في السفر وقد عرق فقال لا يصيبه حر جهنم ابدا الا
الاطلخام همزه‌نك ولامك كسريله بولوتك يوقارو طوپلنوب تكاثف ايدوب اتمكلنمسنه اطرخام
كبي وزننا ومعنا يقال اطلخم الرجل اذا شمخ بانفه وتكبر والاطلخام كيجه قره قراكو
اولمغه دخي ديرلر يقال اطلخم الليل اذا استحلك طلخام طانك كسري ولامك سكونيله
بر موضعك اسميدر الطلخام وزننده بر اوزره قبيله‌ده كه دشمني قبيل دنمك
اولور الطلخوم طانك وخانك ضمي ولامك سكونيله طادي ولوني متغير اولان
صوماء آجن معناسنه الطم طانك فتحي وميمك تشديديله سيل يا غيري نسنه چوغلوب
غلبه قلمق يقال جاء السيل فطم الركية من الباب الاول اي دفنها وسواها وركيه رانك فتحي
وبانك تشديديله باقن اولان قويو وطم قلمق قرقمغه دخي ديرلر طم شعره اذا جزه
الطامة ميمك تشديدي ايله چوق وغالب اولان نسنه يقال فوق كل طامة طامة
وبو سببدن قيامته دخي طامه ديرلر الطموم ضمتينله صاچي قالدروب باشي اوزره
بربره جمع اتمك يقال طم شعره طموما اذا عقصه المطموم ميمك فتحي و
طانك سكوني وميم اخيرك ضمتيله باشي اوزرنده كاكللوب بربره جمع
اولنان صاچ يقال شعره مطموم الاطعام همزه‌نك

كسريله

كسريله قيليق قيرقمق زماني قريب اولمق يقال طم شعره اذا حان له ان يطم اي يجز الاسطمام همزه‌نك
وثانك كسريله ايله بمعناه النطم على وزن التكرم قوشي بو واغه قونمق يقال طم الطائر تطمما اذا وقع
على غصن الطميم طانك فتحي وميمك كسري ومديله آهسته سگرتمك يقال مر يطم طميما من الباب الثاني
اي يعدو عدوا سهلا الطمطم طالرك كسري ايله وما بينده ميمك سكونيله شول كمسنه‌در كه
لساننده طوتقلق اولوب سوزي نا تمام واشكال سويليه الطمطماني طالرك ضمي وميمك
سكوني وبانك تشديديله بمعناه الطهم طانك كسري وميمك تشديديله دريا معناسنه
وبو سببدن مال كثيره دخي اطلاق اولنور يقال جاء بالطم والرم اي بالمال الكثير ورم
رانك كسري ايله طبراق معناسنه در المطهم ميمك ضمي وهانك فتحي وتشديديله هر نسنه‌دن
تام اولوب فايق الجمال اولان ومطهم مدور اولان يوزه دخي ديرلر ومنه الحديث في وصف
النبي صلى الله عليه وسلم لم يكن بالمطهم ولا بالمكلثم اي لم يكن بالمدور الوجه ولا بالموجن
ولكنه مسنون الوجه وموجن ينكلري يومري اولان يوزه ومسنون شول كمسنه‌در كه يوزنده
وبورننده في الجملة طوللق اولا يقال رجل مسنون اذا كان في انفه ووجهه طول التطهم
فتحتينله وهانك ضمي وتشديدي ايله بر نسنه‌يي كريه كورمك يقال تطهمت الطعام اذا كرهته
الطهم طانك فتحي وهانك سكونيله بر لفظدر كه محل استكراهده سويلنور يقال اما
اوزري اي الطهم هو طهمان طانك فتحي وهانك سكونيله بر رجلك اسميدر الطيم
طانك فتحي وبانك سكونيله بر كمسنه‌يي خير اوزره خلق اتمك يقال طامه الله على الخير
يطيمه اي جبله مثل طانه فصل الظاء الظأم ظانك فتحي وهمزه‌نك سكونيله
سوز وگلپجي واواز ظاء معجمه ايله اولان ظأب كبيدر لفظا ومعنا الظلم ظانك ضمي ولامك

سکونیله برکمسنه یه تعدی ایتمک و بونک اصلی برشیئی محلنه وضع ایتمیوب غیری یره
وضع ایتمکدر قال الله تعالی ولم تظلم منه شیئا ویقال من اشبه اباه فما ظلم و
فی المثل من استرعی الذئب فقد ظلم یعنی قورددن قیون کودتمکی طلب ایدن ظلم ایدر
بو ذکر اولنان جوهری روایتیدر و قاموسده مصدر حقیقی ظانک
فتحیله در دیمشدر **الظلامة** ظانک ضمی و لامک تخفیفی ایله شول
نسنه درکه ظالمدن طلب اولنور **المظلمة** ظانک فتحی
و لامک کسری و مدیله بمعناها و ظلیمه بوغرض اولمادن
ایچیلان سوده دخی دیرلر **المظلمة** میم اولک فتحی و لامک
کسری ایله بمعناها ایضا **التظلم** فتحتینله برکمسنه یه
ظلم ایتمک یقال تظلمنی فلان ای ظلمنی مالی و تظلم بر
کمسنه نک ظلمندن شکایت ایتمکه دخی دیرلر
یقال تظلم علی البناء للمجهول اذا اشتکی ظلمه
التظالم تانک فتحی و لامک ضمی ایله
ظلم بوغیکه اظهار ظلم ایتمک یقال
تظالم القوم **التظلیم** علی وزن التکلیم برکمسنه یی ظلمه
نسبت ایتمک تقول ظلمت فلانا تظلیما اذا نسبته

الی

الی الظلم **الانظلام** همزه نک و طانک کسری ایله ظلمه تحمل ایتمک یقال انظلم اذا احتمل الظلم **الاظطلام**
همزه نک و طانک کسری ایله ظلمه بیغوب صونموق و بو افتعالدن ناسی طایه قلب اولنشدر و
بونده اوچ لغت واردر بری ذکر اولنان و بری ظایی طاء مهمله یه جنسنده ادغام ایدوب
اطلام دیمکدر که اکثر لغات بودر و بری دخی حرف اصلی نابت ادغام ایتمکی کوزیه کورمکین طایی
ظاء معجمه یه قلب ایدوب ظایی ظاده ادغام ایتمکدر واما افصح کلمه سنده لغت ایکی
بری ذکر اولنان و بری افصحدن نکم مرور ایتدی ایدی **الظلیم** ظانک کسری و لامک دخی
کسری و تشدیدی ایله ظلمی چوق اولان کمسنه کثیر الظلم معناسنه **الظلمة** ظانک ضمی و
لامک سکونیله قرانلق که نورک مقابلیدر **الظلمة** الظلمة ضمتینله ذکر اولنان معناده لغتدر
الظلم ظانک ضمی و لامک فتحیله جمعی قرانلقلر معناسنه **الظلمات** ضمتینله کذلک جمعی
الاظلام همزه نک کسری ایله قرانلق اولمق یقال اظلم اللیل اما اظلمه **ما اظلمه** همزه نک و لامک
فتحیله فعل تعجبدر ما اضوأه کبی علی خلاف القیاس **الظلام** الظلام ظانک فتحی و لامک تخفیفی
ایله اول لیل معناسنه مصدر دخی کلور ذهاب نور معناسنه یقال ظلم من الباب الرابع
بمعنی اظلم **الظلما** ظانک فتحی و لامک سکونی و الفک مدیله ظلمت معناسنه و کاه اولور
صفت معناسنه دخی کلور لیلة ظلماء دیرلر مظلمه معناسنه **ادنی ظلم** فتحتینله بر لغتدرکه همزه سنه　دن
اول معناسنه استعمال اولنور یقال لقیته ادنی ظلم ای اول کل شیء و اموی ایتدی بونک
معناسی اول ظلم العقرب درکه هر ... اولان سنه نک یقینلغندن بصرکی سد ایدن
ایدن سنه دن اول دیمکدر و بونده فعل مشتق اولماز **الظلم** ظانک ضمی و لامک فتحیله
شول اوچ کیجه درکه درع کیجه لرینک عقبنده اولور و درع کیجه لری شول اوچ کیجه درکه

ایام بیض عقبنده اولور وایام بیض کیجه لری اون ایکی واوچنجی اون دردنجی اون بشنجی کیجه در
وقیاس سکون لامک کلمک ایدی زیرا ظلماء نک جمعی در غمر ایله غمرلر المظلم میمک فتحی ولامک
ضمی ومدیله شول سوددر که یوغرت اولمدین ایچله الظلیم ظانک فتحی ولامک کسری ومدیله
بمعناه وظلیم ارکک دوه قوشنه دخی دیرلر الظلم ظانک فتحی ایله ولامک سکونیله تلومک
سودی یوغرت اولمدن ایچرمک یقال ظلم وطبه ظلماً اذا سقی منه قبل ان یروب ویخرج زبده
وظلم دوه یی بلا مرض بوغزلمغه دخی دیرلر تقول ظلمت البعیر اذا نحرته من غیر داء ودره نک صوی
اول ایرشمدیکی یره ایرمکه دخی دیرلر یقال ظلم الوادی اذا بلغ الماء منه موضعا لم یکن بلغه قبل
ذلک وظلم دیشک صفاسنه وقوهرنه دخی دیرلر بو جهت ایله زیادتی او لمعاندن سواده
مایل اولدقلریچون جوهری کبی الظلوم ضمتیله جمعی دیشنه اوده جوهرلری معناسنه المظلومة
میمک فتحی ولامک ضمی ومدیله شول قازیلان یره که مقدما قازلمش اوله فصل العین
العیام عینک فتحیله عاجز اولوب تقبل اولمش کسنه وصاحب صحاح عیامی معنای مصدری
ایله تفسیر ایدوب عیام درماندکی دیمشدر العتمة فتحتیله یتسو نمازه وقتی در خلیل ایدر
عتمه کیجه نک قراکوسنه دخی دیرلر ظلام اللیل معناسنه وعتمه شول دخی دیرلر انی
طوارینه صاغن عقبنده کتورر یقال حلبنا عتمة العتم عینک فتحی وتانک سکونی
ایله کیجه قراکولوق وعتم الکلمنک دخی دیرلر یقال عتم قراه ای ابطاء العتوم عینک فتحی وتانک
ضمیله ومدیله شول ناقه در که سود ویرمه ده آخر اکولور اولدقدن صکره العاتم تانک
کسریله کیج کلان کسنه جاءنا ضیف عاتم ای بطئ … ویقال قری ای بطئ کذلک التعتیم
علی وزن التکریم کذلک اکلمنک یقال عتم قراه تعتیما اذا ابطاه ویقال ما عتم ان فعل کذا ای ما لبث

وما ابطاء

وما ابطاء ویقال ضربه فما عتم وحمل علیه فما عتم ای فما احتبس فی ضربه وعاتمه ضربه فما عتب
دیرلر تخفیفله وبالله وتعتیم بر نسنه دن امتناع اتمکه دخی دیرلر وتعتیم یتسو ونشده یاتود
کیجه قراکوسنده سیر ایتمکه دخی دیرلر یقال عتمنا تعتیما ای سرنا فی ذلک الوقت وتعتیم فلان
کیجه بتمکه دخی دیرلر یقال غرست الوادی فما عتم منها شیء ای ما ابطاء ووودی دال مهمله ایله
خرما فدانیه دیرلر الاعتام همزه نک کسریله کیجه قراکوسنه داخل اولمق تقول اعتمت من العتمة
کما تقول اصبحنا من الصبح العتم عینک ضمی وتانک سکونیله یبان زیتونی اغاجی العثم
عینک فتحی وثاء مثلثه نک سکونی ایله قانق کمک اکثری صاولمق وقانی کمکی اکری صرمق
یقال عثم العظم المکسور اذا انجبر علی غیر استواء وعثمته انا یتعدی ولا یتعدی وعثم عورت
نادوبی یعنی طغن جمع سیرک دیکه دیکمکه دخی دیرلر یقال عثمت المرأة المزادة اذا
خرزتها غیر محکم الاعتثام همزه نک وثانک کسریله دیکشی یاماق دیکمک وفی المثل ان لا اکن صنعا
فانی اعتثم یعنی اکر استاد کلسم قادر اولمزسم … واعتثام استعانة دخی دیرلر
یقال خذ هذا واعتثم به ای استعن العثمثمه عینک وثالک فتحیله شدید اولان ناقه
ابو عمرو روایتی اوزره العثمثم عینک وثالک کذلک فتحیله مذ عثمثمه نک مذکری شدید
اولان ارکک دوه معناسنه وعثمثم ارسلانه دخی دیرلر ابو عمرو ایتدی زعموا عثمثم
دیدیکلری بن بصد … ان نورلری العثیوم عینک فتحی ویانک سکونی وثانک فتحی ایله
اولو عظیم معناسنه وعثیوم دیشی فیله دیرلر غنوی روایتی اوزره ویالی قورده دخی
عثیوم دیرلر ابو عبیده روایتی اوزره العیثام عینک فتحی ویانک سکونی ایله بر اغاجک اسمی در
عثمان عینک ضمی وثانک سکونی ایله امیرالمومنین عثمانک اسمی در وطعی دیمک ایله معروف

قوشك باودوسی نه دخی دیرلر فرخ الحباری معناسنه **العجم** عینك فتحی وجیمك سکونیله
قویروق قادیسی اصل الذنب معناسنه عجب کبی که اکا عُصعُص دخی دیرلر وعجم دوه‌نك خرده‌سنه
دخی دیرلر بنات مخاض وبنات لبون کبی جذع مرتبه‌سنه وارنجه‌یه بونده مذکر ومؤنث برابر
اولور **العجوم** ضمتینله جمع اصول ذنب وصغار ابل معناسنه وعجم اضرسینه دخی دیرلر یقال عجمت
العود اعجمه من الباب الاول اذا عضضته لتعلم صلابته من خورته وخده خالجم بعجله وواو ساکنه
ایله ضعفه دیرلر وعجم تجربه معناسنه دخی کلور یقال عجمت عوده ای بلوت امره وخبرت حاله
وکوز طوتمغه دخی دیرلر یقال ما عجمتك عینی منذ کذا ای ما اخذتك وکوز ایسرمك معناسنه
دخی کلور یقال رأیت فلانا فجعلت عینی تعجمه کأنها تعرفه وصفر بیوزن امتحان اتمکه دخی دیرلر
یقال الثور یعجم قرنه اذا ضرب به الشجرة یبلوه وعجم السیف ولیجی تجربه ایچون تحریك اتمکه دخی
وعجم سنیاه ایله نقطه قومغه دخی دیرلر تقول عجمت التاء اذا وضعت علیها النقطتین **العجم**
فتحتینله خرما چکردکی نوی معناسنه وهر نسنه‌نك که مأکول اولان نسنه‌نك ایچنده اوله
اکا عجم دیرلر اوزم چکردکی کبی مثلا **العجمة** فتحتینله واحدی بر چکردك معناسنه قصبه ایله قصب
کبی یقال لیس لهذا الرمان عجم قال یعقوب والعامة تجم بالتسکین وعجم عرب اولمینه دیرلر وعجمه چکرد
دکدن بیتن خرما اغاجنه دخی دیرلر **العجاج** فتحتینله بردی اولان قبا الصخور صلاب معناسنه **العجمی**
فتحتینله واخرنده یانك تشدیدیله عجمك واحده‌سی روم ایله رومی کبی **العجم** عینك ضمی وجیمك
سکونیله عجم معناسنه در عُرب عَرَب معناسنه **العجمة** وزن مزبور اوزره کلام
واضح اولمامق یقال فی لسانه عجمة وعجمة الرمل قومك اخرینه دخی دیرلر **العجم** عینك ضمی وجیمك
فتحی ونشدیدیله شول دوه در که بکندا اغاجلرا وتلامغله شور اولان اوتلری اوتلمه‌دن

اکتفا

اکتفا ایدر عجم العضاه وعجم القتاده‌دن مأخوذدر ذکر اولنان اشیاری ایصرمق
العجماء عینك فتحی وجیمك سکونیله حیوان بهیمه معناسنه وفی الحدیث جرح
العجماء جبار وجبار جیمك ضمی وبانك تخفیفیله هدر معناسنه در وحیوانه عجماء دیدکلری
نصفه قادر اولمدوغیچون وعجماء الحك مؤنث دخی کلور واضحة الکلام اولمیان عورت
معناسنه وصلوة النهار عجماء دیدکلری صلوة نهارده جهر ایله قرائت بولنمدیغیچون در
الاعجم همزه‌نك وجیمك فتحیله [illegible] هر نطقه وتکلمه قادر اولمیانه اطلاق اولنور
المستعجم میمك ضمی وجیمك کسری ایله بمعناه والعجم کذلك واضح سویلمکه بلمینه دخی دیرلر
عرب طایفه‌سندن اولورسه دخی ومنه زیادة الاعجم الشاعر والعجم کذلك لسانده
عجملك اثری اولنه دیرلر هرنه دکلو عجمی تکلمنده فصیح دخی اولورسه **الاعجمان**
همزه وجیمك فتحیله تثنیه‌سی **الاعجمون** همزه کذلك مزبورلرك فتحیله جمعی **الاعاجم** همزه‌نك
فتحی وجیمك کسری ایله کذلك جمعی قال الله تعالی ولو نزلناه علی بعض الاعجمین
الاعجمی همزه‌نك وجیمك فتحی واخرنده یانك تشدیدیله عجمه منسوب اولان نسنه
یقال لسان اعجمی وقلب اعجمی وکتاب اعجمی ولا تقول رجل اعجمی یعنی رجل اعجمی یعنی
رجل اعجمی جایز دکلدر زیرا کندوی نفسنه نسبت لازم اولدیغیچون مگر که اعجم واعجمی
برمعنایه اوله دوار له دواری وقمر ایله قمری کبی وقعن فرموده دوه‌یه دیرلر
وبعد ذکر اولنان تأویل دخی شول یرده اولور که فصحا کلامنده واقع اوله
رد قابل اولمیه والعجم شول دریا موجنه دیرلر که صویی صاچلمایه واوازی ایشدلمیه
العواجم عینك فتحی وجیمك کسری ایله دیشلردر **المعجم** میمك وجیمك فتحیله نقش معناسنه

يقال رجل صلب المعجم اذا كان عزيز النفس المعجمة وزن مزبور اوزره سمزلك
وقوت معناسنه دكلور يقال ناقة ذات معجمة اى ذات سمن وقوة وبقية على
السير الاعجام همزه نك كسريله نقطه قومق تقول اعجمت الحرف التعجيم على وزن التكريم
بمعناه ولا يقال عجمت ومنه حرف المعجم وهى الحروف المقطعة التى تختص اكثرها بالنقط من
بين سائر حروف الامم ومعناه حروف الخط المعجم كما تقول مسجد الجامع وصلوة الاولى
اى مسجد اليوم الجامع وصلوة الساعة الاولى وبعضيلر حروف المعجم حروف الاعجام معناسنه
در ديدى مخرج اخراج معناه ومدخل ادخال معناه اولدغى كبى كه عجام شاننده
اولان حروف ديمك اولور واعجام كتابى مبهم قلوب غير فصيح ايتمكه دخى ديرلر تقول
اعجمت الكتاب على خلاف قولك اعربته العجم ميمك ضمى وجيمك فتحى ايله كليد لى قبو يقال
باب معجم اى مقفل الاستعجام همزه نك وتانك كسريله مبهم ومغلق اولمق يقال استعجم
عليه الكلام اذا استبهم العجمة عينك وجيمك فتحيله شديد اولان ناقه عثمثمه
كبى وزنا ومعنا ابو عمرو روايتى اوزره العجرم عينك ورانك كسرى ايله وجيمك
مابيننده سكونيله قصب القامة اولوب شديد الجسم اولان كمسنه العجارم
عينك ضمى ورانك كسريله شديد اولان كمسنه وكاه اولور بوكلمه ذكردن
دخى كنايت اولنور العجرمة عينك ورانك كسريله برجنس اغاجك اسميدر العجرمة
على وزن الدحرجة سرعت ايتمك العدم فتحتيله بونسنه يى باولق فلما وج
تقول عدمت الشئ اعدمه عدما من الباب الرابع بمعنى فقدته على خلاف القياس
لانه فى المصدر المتعدى سكون العين وعدم فقير معناسنه دخى كلور المعدم

عينك

عجرم

عدم

عينك ضمى ودالك سكونيله كذلك فقير معناسنه دخى اولى مضموم قلسك
عين الفعلى ساكن قيلورسن مفتوح قلدوغك وقتى متحرك قيلورسن جحد له
جحد وصلب ايله صلب ورشد له رشد وحزن ايله حزن كبى وبونسنه
قويوب كتمكه دخى ديرلر يقال مايعدمنى هذا الامر اى مايعدونى اى يجاوزنى الاعدام
همزه نك كسرى ايله يوق ايتمك يقال اعدمه الله واعدام افتقار معناسنه دخى كلور
يقال العيشوم عينك فتحى ويانك سكونى وشينك ضمى ومديله قورى قولاغى
ديدكلرى اوتك قورديسى العيشومة وزن مزبور اوزره واحدى ذكر اولنان
اوتك بردانه سى معناسنه العصيم عينك فتحى وصادك كسرى ومدى ايله هرنسنه نك
بقيه سنه واثرينه ديرلر كه كرك قطران اثرى اولسون كرك حنا اثرى اولسون
كرك غيرى اولسون العصم عينك ضمى وسينك سكونيله بمعناه اصمعى ايتدى
براعرابينى ايشتدم كه قوكشى سى اولان عورته ايتدى اعطينى عصم حنائك اى
ماسئلت منه وسلت سينك فتحى ولامك سكونى ايله حنا ابى صيروب برقحغه
ديرلر العصمة عينك كسرى وصادك سكونيله منع ايتمك يقال عصمه الطعام اى منعه من الجوع
وعصمة حفظ معناسنه دخى كلور تقول عصمت من الباب الثانى اى حفظته وعصمت
بيوك باغنه دخى ديرلر قلاده معناسنه الاعصام همزه نك فتحى ايله جمعى قلاده لر معناسنه
العاصم صادك كسرى ايله حفظ ايديجى وكاه اولور معصوم معناسنه دخى كلور قال الله
تعالى لا عاصم اليوم من امر الله فانه قيل يجوز ان يراد لا معصوم اى لا ذا عصمة فيكون
فاعلا بمعنى مفعول ابو عاصم صادك كسريله بسته ديدكلرى طعامك كنيه سى در سويق معناسنه

والا ابو عاصم دید کلری جوعی منع ایتد وکیجون در نته کم ذکر اولندی **العیصوم** عینک
فتحی و یانک سکونی وضمی ومدی ایله چوق ییجی کسنه اکول معناسنه **الانعصام** همزه نک
وعینک کسریله صقلنمق تقول عصمته فانعصم **الاعتصام** همزه نک وتانک کسریله منوع اولمق
تقول اعتصمت بالله اذا امتنعت بلطفه من المعصیه واعتصام برنسنه ایله طوار
اوزرنده محکم اولمغه دخی دیرلر **الاستعصام** همزه نک وتانک کسریله بمعناه یقال اعتصم به
واستعصم بمعنی **العَصَم** عینک فتحی وصادک سکونیله کسب ایتمک تقول عصم یعصم عصما
من الباب الثانی اذا اکتسب **المِعصَم** میمک کسری وصادک فتحیله قولده اولان بلزک یری
موضع سوار معنی **الغراب الاعصم** همزه نک وصادک فتحیله شول قره غرد رکه انوک قنادنده
اق بلک اوله ذیرا قوش جنسنک قناده اول مشابه سنده در وبعضیلر ایتدی بو برکلام
در که عزیز الوجود دمحلنده استعمال اولنور نته کم الابلق العقوق وبیض الانوق دیرلر
وابلق ارکک آته وعقوق حامله اولان اته دیرلر وبیض الانوق کرکس یومرطه سنه دیرلر
واصمعی ایتدی اعصم شول اهوبه وشول تکه به یا بقره یابان کجی سنه دیرلر که انوک
قوللرنده بیاض اوله وابو عبیده ایتدی اعصم بر النده بیاض اولان در **العصماء**
عینک فتحی وصادک سکونی والفک مدیله مؤنثی یقال عنز عصماء النده بیاض اولان
کجی معناسنه **العُصم** عینک ضمی وصادک سکونیله جمعی النده بیاض اولان کجیلر معناسنه
وتحجیل النکی اندنه بیاض اوله اکا اعصم الیمنی یا خود اعصم الیسری دیرلر واکر بیاض ایکی
النده بیله اوله اکا اعصم الیدین دیرلر وتحجیل آتک ایکی الی ایاغی اولمدوغیچون ماعدا
یعنی آتنده دخی بیاض اولمدیغیچون اکا محجل دیرلر اعصم دیمزلر وتحجیل برالی او ایاغنده یعنی

بونده بیاض اولسه اکا اعصم دیرلر محجل دیمزلر که بو الک بیاضنه مقارن اولان بیاض
وجهندن اعصمیت اسمی زایل قلماز **العِصام** عینک کسری ایله شول ایپ درکه
انوکله قربه نک اغزین بغلارلر وشول قابنه دخی دیرلر که قربه بی انوکله کوترلر
وعربلرک ما ورائک دد کلری قولرنده عصام نعمان بن منذرک قپوجی سنک
اسمی در وفی المثل کن عصامیا ولا تکن عظامیا وبو مثل شاعرک بو شعرندن مأخوذ در
نفس عصام سودت عصاما وعلمته الکر والاقداما یعنی عصامه منسوب اول
عظمته وتکبره منسوب اولمه نته کم معنای شعر که عصام ملک کبری وعظمتی فهم اولنور
الاعصام همزه نک کسریله قربه اغزنه باغ ایتمک یا خود قربه یه قولب ایتمک تقول
اعصمت القربة اذا جعلت له عصاما سمرکی یا خود ایره باغ ایتمکه دخی دیرلر دوشما
تقول اعصمت فلانا اذا هیأت له فی الرحل والسرج ما یعتصم به لئلا یسقط واعصام
برنسنه ایله طوار اوزره محکم طوروب طواردن دوشممکه دخی دیرلر
یقال اعصم اذا اشتد واستمسک بشیء من ان یصرعه فرسه او راحلته واعصام
برکسنه صاحبته ملازمت قلمغه دخی دیرلر یقال اعصم الرجل بصاحبه اذا لزمه
العواصم عینک فتحی وصادک کسریله برنیجه شهرلرک اسمی درکه انلرک قصبه سی انطاکیه در
یعنی کرسیسی **العَضم** عینک فتحی وضاد معجمه نک سکونیله شول بصلغیه که انوک
باشنه صبان دموری قورلر چفت سورمکیچون وعضم شول اغجه دخی دیرلر
او جنده برمقلری واردر انوکله بغدایی پاک ایتمکیچون خرمن صاورلر وعضم یای
قبضه سنه دخی دیرلر وعضم دوه قویرغی دبنه دخی دیرلر که قویرق بندوکی یردر

مکیکون

وصاحب صحاح ضم عین ایله قید ایدوب قبضه معناسنه اولندن فرق اتمشدر
حالا که صاحب قاموسك وغیرنك کلری کلامندن فهم اولنان ایکسنده دخی عینی
مفتوح اولمقدر الاعضة همزه‌نك وضادك کسریله جمع العظم عینك کسری وظانك
فتحیله اولور یقال عظم الشئ عظما من الباب الی مس العظیم عینك فتحی وظانك کسری
ومدیله عظمتله متصف اولان کمسنه العظام عینك ضمی وظانك تخفیفیله بمعناه
العظم عینك ضمی وظانك سکونیله برشئنك اکثری ومعظمی عظم عینك ضمی وظانك
سکونیله برکلمه درکه تعجب معناسنده استعمال اولنور یقال عظم البطن بطنك
یعنی عظم پس مخفف ومنقول اولور یعنی ظانك ضمه‌سن تخفیف ایدوب حرکتنی
ما قبلنه ویررلر وبو مدح معناسنده ماخوذ ذم معناسنده استعمال اولنور وحشرسنه
که نعم طریقنده وبئس طریقنده اولمق صحیح اولمشدر انوك تخفیفی ووسطنك
حرکتن ما قبلنه نقلی نقل صحیح در وشول نسنه که نعم وبئس طریقنده اولمیه
صحیح دکلدر انده نقل نه بو صحیح دکلدر بهرنه دکلو تخفیف جایز اولور بعنی حسن
الوجه وجهك درسین بضم السین وحسن الوجه وجهك درسین بسکون السین و
حسن وجهك درسین بضم الحاء وسکون السین وقد حسن وجهك درسین بضم
الحاء وسکون السین نیرانعم کلمه‌سی قد ایله استعمال اولنمق جایز اولماز اما قد
حسن وجهك دیه سین بفتح الحاء وسکون السین تخفیف بلا نقل جایز اولدوغندن
اوتری وسایرلری دخی بونلك اوزرینه قیاس ایله الاعظام همزه‌نك کسری
برنسنه‌یه تعظیم ایتمك التعظیم علی وزن التکریم بمعناه یقال اعظم الامر وعظمه اذا فخم

الاستعظام همزه‌نك وتانك کسری ایله برنسنه‌یی عظیم عد ایتمك یقال استعظمه
اذا عده عظیما واستعظام تکبر دخی دیرلر التعظم فتحیله وظانك فتحی وتشدید
ایله تکبر معناسنه در کذلك العظم عینك ضمی وظانك سکونیله اسم در تکبر معناسنه
التعاظم تانك فتحی وظانك ضمی ایله برنسنه اولو کورمك تقول اعظمه امر کذا وتقول
اصابنا مطر لا یتعاظمه شئ ای لا یعظم عنده شئ العظیمه عینك فتحی وظانك کسری ومدی
ایله نازله شدیده که شداید دهردن بری در المعظمه میمك ضمی وعینك سکونیله
بمعناه الاعظامه همزه‌نك کسری وعینك سکونیله بصدوح کبی برنسنه درکه
قاطایغ بغرسن اردنه بغلر صغرلق کورمك ایچون الاعظامه عینك کسری ایله
بمعناه العظامه عینك ضمی وظانك تشدیدیله بمعناه کذلك العظمه فتحیله
اولولق کبریا معناسنه وعظمة الذراع فولك قالك یری مستغلظ الذراع معناسنه
العظم عینك فتحی وظانك سکونیله کمك استخوان معناسنه العظام عینك
کسری ایله جمعی کمکلر معناسنه وعظم الرجل دوه پالانك اغاجی که الات واسبابـ بینز
اولا العظلم عینك ولامك کسری وظانك ما بیننده سکونی ایله چوید اونی درکه
انکله کوك بویارلر ولسان فارسیده اکا نیل دیرلر وبعضیلر انیدی عظلم
وسمه دد کلری نسنه درکه عورتلر قاشنه چکر وعظلم قرا کوکیجه‌یه دخی اطلاق ح
اولنور علی سبیل التشبیه العقم عینك فتحی وقافك سکونیله برجنس الاجه
العقمه کذلك عینك فتحی وقافك سکونیله بمعناه العقمه عینك کسری وقافك سکونیله
بمعناه کذلك وعقم مصدر دخی کلور عورت طوغرمق معناسنه الاعقام

همزه‌نك کسریله عقیم قلمق یقال اعقم الله رحمها فعقمت علی ما لم یسم فاعله اذا لم
تقبل الولد وبر عضوه قورو نمغه دخی دیرلر یقال عقمت مفاصیل یده بر وجلیه
علی البناء للمجهول اذا یبست وفی الحدیث یعقم اصلاب المشرکین العقام عینك
فتحی وقافك تخفیفیله ولد کتورمکدن کسلنه عقیم معناسنه وحرب شدیده
دخی درلر وبد خوی اولان کمسنه‌یه دیرلر سیئ الخلق معناسنه وعقام
کذلك شول مرضه دیرلر که صحته قابل اولمیه وقیاس عینك مضموم اولمغدر لکن
مسموع اولان فتح در المعاقم میمك فتحی وقافك کسریله انده اولان مفصللر در
المعقم میمك فتحی وقافك کسریله واحدی یقال للمرتسع عند الحافر معقم وللرکبة معقم
وللعرقوب معقم ومعقم صیام بوینده اولان عقدلره دخی دیرلر یقولون معناسنه
العقم عینك ضمی وقافك سکونی ایله رحم سده اولوب طوغرمغه دخی دیرلر
وعقم طوغرمیجی عورتلره دخی دیرلر العُقمی عینك ضمی وقافك سکونی واخرنده
یانك تشدیدیله مغلق اولان سوز یقال کلام عقمی ای غامض العقیم شول
کمسنه درکه انك ولدی اولمیه یقال رجل عقیم ای لا یولد له والملك عقیم لان
لان الرجل قد یقتل ابنه اذا خافه علی الملك وریح عقیم شول ایله دیرلرکه اشجار
نافع اولمیوب بلوطلر پیدا قلمه ویوم عقیم دنیو یوم قیامته دیرلر اندن صکره
اخرکونه کلمدوکیچون الاعتقام همزه‌نك وقافك کسریله قیوبی قازوب صویه
قریب اولدقده برکیجرك قیوبی قازمغه دیرلر صویك طوغری بلمك ایچون تا که
طعمی اولوره باقیجی دخی قازیله توسیع اوله التعقم فتحتینله وقاف فتحی

وتشدید ایله قیو قازمان یقال تعقم اذا اصغر المعاقمه میمك فتحی وقافك فتحیله
خصومت ایدشمك تقول عاقمت فلانا اذا خاصمته العکم عینك کسری وکافك سکونیله عکم
یوکك برطرفی عدل معناسنه العکمان وزن مزبور اوزره تثنیه‌سی یوك طابلوره
معناسنه وعکم شول کلمه‌یه درلرکه نا طایفه‌سی اکا ذخیره‌سن قور العکم عینك
فتحی وکافك سکونیله متاعی بغلمق تقول عکمت المتاع اذا شددته وعکم دوه‌یه
یوك یوکلتمکه دخی دیرلر تقول عکمت البعیر اذا شددت علیه العکم وعکم یوك
طاقمنه دیرلر تکلم الان سرور ایدی وعکم برکسنه‌یه زیارتدن منع اولنمغه دخی
دیرلر یقال عکم عنا فلان عکما اذا انصرف عن زیارتك وعکم انتظار دخی درلر
یقال ما عکم فلان ای لم ینتظر العکام عینك کسری ایله شول ایب درکه یوك بغلا رلر
التعکیم علی وزن التکریم برکسنه [illegible] ایچون یوك یوکلتمك تقول عکمت الرجل
العکم اذا عکمته له مثل قولك جلبته ناقة ای جلبتها له تعکیم دوه‌ی زیاده سیرمکه
دخی درلر یقال عکمت الابل تعکیما اذا سمنت وحملت شحما علی شحم المعکم میمك ضمی
وکافك کسری وتشدید ایله اتی صق رجل یقال معکم ای مکتنز اللحم الاعکام
همزه‌نك کسریله یوك یوکلتمکه معاونت ایتمك تقول اعکمته اذا اعنته علی العکم
العکرمه عینك کسری وکافك سکونیله دیشی کوکرجینه کبعه‌تمه ده معناسنه و عکرم
عکرمه بر قبیله‌نك بابا بیکسی ادی درکه اول عکرمه بن خصفه بن قیس عیلان
در وکاه اولور عکرمه دخی دیرلر بلادة ضربهت شعرا ایچون العلم فتحتینله
علامت قلادم وعلم طاغه دخی دیرلر حبل معناسنه وعلم قفتانه قلد قلری علامه دیرلر

وعلم سنجاغدخی درلر رایت معناسنه و علم بوکسنه نک اوست طوداغی یارق اولمق معناسنه ده کلور یقال علم الرجل یعلم علما من الباب الرابع اذا صار اعلم یعنی یوقاری طوداغی یارق اولسه الاعلم همزه نک و لامک فتحیله یوقاری طوداغی یارلمش اولان کمسنه تکم الآن مرور ایدی العلماء عینک فتحی و لامک سکونی ایله والفک مدیله مؤنثی اوست طوداغی یارق اولان عورت معناسنه العلم عینک کسری و لامک سکونیله بلمک تقول اعلمت الشئ اعلمه علما من الباب الرابع ایضا اذا عرفته و باب مغالبه دن عالمت الرجل فعلمته اعلمه دیوسین ضمله یعنی علمده اکا غلبه قلدک العلم عینک فتحی و لامک سکونیله طوداغی یارمق تقول علمت شفته اعلمه علما من الباب الثانی مثل کسرته اکسره کسرا اذا شققته العلامه عینک فتحی و لامک تشدیدیله زیاده عالم اولان کمسنه یقال رجل علامة ای عالم جدا والهاء للمبالغة کانهم یریدون به داهیة یعنی علمده آفت روزکار معناسی دیلرلر الاستعلام همزه نک و تانک کسری ایله برنسنه نک بلمه سین طلب ایتمک الاعلام همزه نک کسریله بلدیرمک یقال استعلمنی الخبر فاعلمته ایاه و اعلام علامت قلمغه دخی دیرلر یقال اعلم القصار الثوب و اعلم سپاهی کندو نفسنه بها دردعلامتی قلمغه دخی درلر یقال اعلم الفارس اذا جعل لنفسه علامة الشجعان فهو معلم المعلم میمک ضمی و لامک کسری ایله علامت قلان المعلم میمک ضمی و لامک فتحیله علامت قلنان نسنه التعلیم علی وزن التکریم اوکرتمک التعلم فتحتیله و لامک ضمی و تشدیدیله اوکرنمک تقول علمته الشئ فتعلم ولیس التشدید للتکثیر وکاه اولور تعلم دیرلر

علم یرینه وابن السکیت ایدر تعلمت ان فلانا خارج دیرلر علمت معناسنده و مزبور ایدی اعلم ان زیدا خارج دیسلر قد علمت دیرسین و فخ تعلم ان زیدا خارج دیسلر تعلمت دیمزسین التعالم تانک فتحی و لامک ضمی ایله بلمک معناسنه یقال تعالمه الجمیع ای علموه الایام المعلومات میمک فتحی و لامک ضمیله و مدیله ذی الحجه آینک عشر اولی دیر علماء عینک فتحی و لامک سکونیله والفک مدیله و همزه نک کسری ایله برکلمه در که علی الماء لفظندن تخفیفا اولنشدر علانک لامیله الف لامک الفنی طی اتیمکله یقال علماء بنو فلان یریدون علی الماء المعلم میمک و لامک فتحیله شول اثر درکه انوکله یول بیلنور العلام عینک ضمی و لامک تشدیدی ایله حنا که نسا طائفه الکونه نعورلر العیلم عینک و لامک فتحی و مابینده یانک سکونیله شول بغیغ قویی درکه صویی چوق اوله و عیلم ذوتی اولان کمسنه یه دخی دیورلر العیلام عینک فتحی و یانک سکونیله تالی قورد ک ارکگی کفتار دیدکلری معناسنه العالم لامک فتحیله خلق معناسنه العوالم عینک فتحی و لامک کسری ایله جمعی العالمون لامک فتحیله کذلک جمعی اصناف خلایق معناسنه العلجوم عینک و جیمک ضمی ایله اردک قودیغه و علجوم چوق صویه دخی دیرلر ماء کثیر معناسنه و علجوم کیجه قرانکوسنه ده دیرلر ظلمت لیل معناسنه و علجوم برک اولان دوه یه دخی درلر العلاجیم عینک فتحی و جیمک کسری و مدیله جمعی کلابی ایدی علاجیم دوه نک قوجاسی اولانلرینه دیرلر العلتم علی وزن جعفر برابی اغاجک اسمی در و بعضیلر ایدی ابوجهل قاوننه و هراتی نسنه یه

علقم ديرلر ديدى علقمه عينك وقافك فتحى وما بينده لامك سكونيله برشاعرك
اسميدر كه اول علقمه بن عبده در كه اكا فحل ديرلر وبر علقمه دخى واردر كه اكا خصى
ديرلر وبونلرك ايكيسى دخى ربيعة الجوع قبيله سندندر واما علقمه بن علاثه
اول بنى جعفر قبيله سندندر العلكوم عينك وكافك ضمى ايله بيوك اولان
دوه لر علجوم كبيدر وزنا ومعنى مذكر ومؤنثى بونده برابردر العلاكم عينك
فتحى وكافك كسرى ايله بيوك دوه لر ابل عظام معناسنه العم عينك فتحى وميمك
تشديديله بابا قرنداشى اخ الاب معناسنه الاعمام همزه نك فتحيله جمعى بابا قرنداشلر
معناسنه العمومة عينك وميمك ضمى ومديله كذلك جمعى بعاله بعوله كبى
وعمومه عم اولمغه دخى ديرلر يقال ما كنت عما ولقد عممت عمومة وبينى وبين
فلان عمومة كما يقال ابوة وخؤولة تقول هما ابنا عم ولا تقل هما ابنا خال
وتقول هما ابنا خالة ولا تقل هما ابنا عمة لا يقال لم لا يجوز ان تتزوج اخت
زيد عمروا واخت عمرو زيدا ويكون اخت زيد عمة للولد الحاصل من زيد
واخت عمرو وعمة للولد الحاصل من عمرو واخت زيد وتصح ان يقال
هما ابنا عمة لانا نقول الكلام فى منع الجواز عند قوة المضاف اليه لا مطلقا فانه
يجوز ان يكون الشخصان ابنى عم والقالى اخوان ولا يجوز ان يكونا ابنى خال
والخالات والخالات وانه للزوم تزوج الشخص اخته فتامل يا ابن عم
عينك فتحى وميمك كسرى وتشديديله اصلى يا ابن عمى در ياء متكلم اكتفاء
بالكسرة حذف اولنمشدر عم عينك وميمك فتحى وتشديديله اصلنده عمى ايدى

ميمك دخى معناسنه متكلم يادن تعالى نك عم يتساءلون ديدكى قولنده واقع اولمشدر
پس كلمهٔ استفهاميه دن تخفيفا الف حذف اولنمشدر المعم ميمك ميم اولك ضمى وعينك
فتحيله كثير الاعمام وكريم الاعمام اولان كمسنه يقال رجل معم ورجل مخول اذا كان كثير
الاعمام وكريمهم وكذا معن وزناوى مكوم اولنورلر الاستعمام همزه نك وتانك
كسريله بر كمسنه يى عم ايدنمك تقول استعمته عما اذا اتخذته عما بو نسخه بوبهر
واقع اولمشدر لكن ظاهر بودر كه استعممته اذا اتخذته عما دنيله قد تبر التعمم
فتحتيله وميم اولك ضمى وتشديديله بر كمسنه يى بابام ديو چاغرمق وبوا بوزيد جاى
در العمامه عينك كسريله دولبند كه باشه صارلر العمائم عينك فتحى وياءنك كسرى
ايله جمعى دولبندلر معناسنه التعميم على وزن التكريم بر كمسنه يه دولبند كيدرمك
تقول عممته اذا البسته العمامة وتعميم بر كمسنه يى اولو لمغه دخى ديرلر يقال عمم الرجل
على البناء للمجهول اذا سود لان العمائم تيجان العرب كما قيل فى العجم توج ونعمم سوت
كو بكلنمكه دخى ديرلر يقال عمم اللبن اذا ارغى كان رغوته شبهت بالعمامة وبو معنا
صاحب صحاحك تعميم روغنه برسراوردن تشبيه ديدوكى سهو اولدوغى ظاهر
اولور زيرا رغوه كف دروغن دكلدر العمه عينك كسرى وميمك تشديديله بر
كونه دولبند اورنمق يقال فلان حسن العمة اى حسن الاعتمام الاعتمام همزه نك
وتانك كسرى ايله دولبند صارنمق التعمم فتحتيله وميمك ضمى وتشديديله بمعناه
يقال اعتم بالعمامة وتعمم بها بمعنى واعتمام اوت اوزيوب كمالنه بولمغه دخى ديرلر
يقال اعتم النبت اذا اكتهل وجوان اولان كمسنه بوى چكوب اوزامغه دخى

يقال اعتمّ النبات اذا طال العميم عينك فتحى و ميمك كسريله و مدّيله تمام اولان
نسنه يقال شئ عميم اى تام العمم ضمّيله جمعى تمام اولان نسنه لر معناسنه در يقال
بنوبدر و ... رغيفله رغيف كبى و عمم بويكسكنك قدّى و اعضاسى تمام اولمغله
دخى ديرلر يقال استوى فلان على عميمه يعنى بدوانك تمام جسمنه و طالنه و فى حديث عروة
بن الزبير حين ذكر احيحة بن الجلاح و قوله انه كنّا اهل ثمّه و رمّه حتى استوى
على عمّه و قد يشدّد الميم للازدواج يعنى عمه كلمه سنك ميمى ادغام اولنوب مشدّد
قلنور مناسبت ايچون و ثمّ و رمّ ... و اصلاح معناسنه در يعنى بزابوركى
بيوردوب حاصل قلدق و عميم تبنى ديدكلرى اوتلك دخى قوربسنه ديرلر و عميم
صميم معناسنه دخى كلور كه خالص ديمكدر اولور يقال هو من عميمهم اى من صميمهم العميمة
عينك فتحى و ميمك كسريله و مدّيله اوزون خرما اغاجى العُمّ عينك ضمى و ميمك تشديديله
جمعى اوزون خرما اغاجلرى معناسنه يقال نخيل عُمّ اذا كانت طوالا و عميمه شول عورته
ديرلركه قدّى تمام و خلقتى كامل اوله يقال امرأة عميمة القوام و الخلق العمم فتحتيله
تمام اولان جسم عمم اى تام العامّة ميمك تشديديله خاصّه نك مقابلى العموم
ضمّتيله شامل اولمق يقال عمّ الشئ يعمّ عموما من الباب الاول اذا شمل الجماعة و يقال
عمّهم بالعطية العمّية عينك ضمّى و ميمك كسره ايله و يانك تشديديله عبيّه كبى
بيوك كبر معناسنه العماعم عينك اولك فتحى و عينك ثانينك كسرى ايله متفرّق اولان
جماعتلر مُعمِّم ميمك ضمّى و ثانك فتحيله بو رجلك اسميدر المعمّم ميم اولك ضمّى و ثانك
فتحى و نك تشديديله شول اتدركه قوللغارى و اتنك ابتداسى سايرينه نظرا اولا

المعمّه وزن مزبور اوزره شول قبولدركه اتلك ذبحسنده بياض اولا العموك
فتحتيله و اخرنده يانك تشديديله عمه منسوب اولان كمسنه كويا كه عمايه نسبت
اولنمشدر بو خليل روايتيدر العنم فتحتيله براغاجدركه بوداقلرى ملايم او
لمغين جاريه لرك بو مقلرى اكا تشبيه اولنور بعضيلر عنم بر قورد جغزك اسميدر
ديدى جوهرى ايدر شاعرك مخضّب رخص كان بنانه عنم على اغصانه لم يعقد
ديدكى قولى اشجار قسمندن اولدوغنه شاهددر ديدى المعنّم ميمك ضمى
و نونك فتحى و نك تشديديله بو بالى اولان نسنه يقال بنان معنّم اى مخضوب
العوم عينك فتحى و واوك سكونيله صوده يوزمك سباحت معناسنه يقال العوم
لا يُنسى و دوه سبانه و كمى سيرنه دخى عوم ديرلر العومه عينك ضمّى و مدّيله بر قورد
جغزدركه صوده يوزر يوزك قاشقى كبى مدوّر صيرنجى اولور العوم عينك ضمّى
و واوك فتحى ايله جمعى ذكر اولنان قورد جغزلر معناسنه العام على وزن الحال
يل سنه معناسنه العوّم عينك ضمّى و واوك فتحى و تشديديله جمعى يقال سنون
عوّم و هو توكيد للاوّل كما تقول شغل شاغل و عوّم كويا كه عائمك جمعيدر لكن عائم
ذكر مستعملا ذكر اولنماز زيرا بو اسم دكلدر بلكه مهين تاكيد ايچوندر و عام بوزه
جمع اولنان اكيون بغيتلرى معناسنه دخى كلور عامه نك جمعى اولمق اوزره
على ما سيجى ان شاء الله تعالى العامّى ميمك كسرى و يانك تشديديله يللنمش
معناسنه در يقال نبت عامى اى يابس اتا عليه عام عايم يانك كسرى ايله بر جنك
اسميدركه عرب طايفه سى اكا طيرلر دخى المعاومه ميمك ضمى و واوك فتحيله خرما اغاجى

بر بيل بش و بر وب و بر بيل و بر يك ومعاومه اجيراولان كمسنه يه بيله اشلمك معناسنه
در كلور نتكم مشاهره ايله اشلمكه ديرلر و بعضيلر ايتدى منهى اولان معاومه بر يبلك اكنيني
اكى يبلده اوچ يبلده بيع اتمكدر ذات العويم عينك ضمى و واوك فتحى و يانك سكونيله
يللرده ديمك محلنده استعمال اولنور مثلا قولهم لقيته ذات العوايم و ذلك اذا لقيته بين
الاعوام كما يقال لقيته ذات الزمين و ذات مرة العوام عينك فتحى و واوك
تشديدى ايله بر رجلك اسمى در و عوام كذلك شول آت دركه صوده يوزر كبى
سكرده يعنى سكرتسى هموار اوله التعويم على وزن التكريم بچيلدن اكين بچمه
اندوب قوماق و صچمكه بر يره جمع اولمه اكا العامة ديرلر على وزن الحالة
جمع اولنان حصاد تحفه لرى معناسنه و عامه كذلك طوغه دخى ديرلر و طوف
طانك فتحى و واوك سكونيله شول طلوملر دركه اولو صولرده او فورب بر يرن بر يره
بغليوب اوزرينه بنرلر و كاه اولورا اوزرينه يوك دخى يوكلنهلر و كاه اولور
بو مغوله ين اغجدن دخى ايلهكه تلومده اولنه كلك و اغجدن اولان صال
ديرلر و بو تعبيرده صاحب صحاح عامه شول نسنه دركه صوده يوزه
كمسنه انى كوكسنه باغليوب انوكله صودن كچر ديدكى كلامك مخالفه اولديغى
ظاهر اولور و عامه دولبند يشته دخى ديرلر كوررعامه معناسنه العيهم
عينك و هانك فتحى و يانك سكونى ايله شويله ناقه ديرلر كه سريع اوله و عيهم بر كره اولنه دخى
ديرلر تشديد معناسنه العيهمان عينك و هانك فتحى و يانك ما بينده سكونيله شول كمسنه
دركه كيجه ايله يورييوب يولى اوزرينه اويويه عيهم على وزن جعفر بر موضعك اسمى در

العيمة

العيمة عينك فتحى و يانك سكونيله سوده اشتها اولمق شهوة اللبن معناسنه
يقال عام الرجل يعيم و يعام من الباب الثانى والرابع العيمان عينك فتحى و يانك
سكونى ايله سوده اشتهاسى اولن كمسنه العيماء عينك فتحى و يانك سكونى والفك مديله
مؤنثى سوده اشتهاسى اولن عورت معناسنه و عيمان مالك اعلاسى كرن كمسنه
يقال رجل عيمان ايمان اذا ذهبت ابله و ماتت امرأته الاعامة همزه نك كسريله
سوده محتاج ايتمك يقال اعام الله اذا تركه بغير لبن و ابن السكيت ايتدى تجوع بر
كمسنه نك سوده اشتهاسى اولمه اشتهى الفلان اللبن ديرلر تجى اشتهاسى افراط ايله
اولسه عام الى اللبن ديرلر قرم دخى بويله در انه اشتها معناسنه و وجم دخى بويله
در عورت برنسنه آرزو ايتمك معناسنه العيمة عينك كسرى و مديله مالك اعلاسى الاعتيام
همزه نك و تانك كسريله مالك اعلاسن الماق يقال اعتام الرجل اذا اخذ العيمة فصل الغين
الغتم غينك فتحى و تانك سكونيله بر نسنه زياده اسى اولمق بر دائره
دماكه بغضى هلالك مرتبه سنه وارة و واسى زياده اولان الاجوز ابر جبهه اولن ثريا
يلدزى طلوع ايدرك جبهه الغتمة غينك ضمى و تانك سكونيله عجمه معناسنه در الاغتم
همزه نك و تانك فتحيله اصلا فصاحتله سويلميان كمسنه الغتم غينك ضمى و تانك سكونيله
جمعى بى فصاحت اولان كمسنه لر معناسنه الغتمى غينك ضمى و تانك سكونى و آخرنده
يانك تشديديله عجمه منسوب اولن كمسنه الاغثم همزه نك و ثاء مثلثه نك فتحيله شول
قل دركه بياضى سوادينه غالب اوله الغثمة غينك ضمى و ثانك سكونيله كونل زنكنده
اولوب بوزا و ماوى درقه كبى در وزنا ومعنا الغثم غينك فتحى و ثانك سكونيله

برکسنه یه دفعةً مال نغیش ویرمک تقول غثمت له غثما من الباب الثانی اذا
دفعت له دفعةً من المال جیدةً الغثیمة غینک فتحی وثانک کسری ومدیله شول
طعام درکه ترتیب اولنوب احبه چاغرلر الغذم غینک فتحی وذال معجمه نک سکونیله
برکسنه یه دفعه مال نغیش ویرمک غثم کبی در وزنا ومعنی تقول غذمت له من المال
غذما من الباب الثانی مثل غثمت وغذم جفا ایله وشده ایله اکل ایتمکه دخی دیرلر یقال
غذمه من الباب الرابع الغذمذم غینک وذاللرک فتحیله جزاف معناسنه
یکنالون کیل غذمذما یعنی جزافا التغذم فتحتیله وذالک ضمی وتشدیدیله
چوق اکل ایتمکه یقال هو یتغذم کل شیء اذا کان کثیر الاکل الاغتذام همزه نک وثانک
کسریله دوه یاوریسی اناسنک سودن هپ امک یقال اغتذم الفصیل ما فی ضرع
امه اذا شرب جمیع ما فیه الغذام غینک ضمیله بر پاره سوت الغذم فتحتیله بر جنس
اوتدر الغذمة غینک فتحی وذالک کسری ومدیله شول یردرکه غذم دیدکلری اوت
بتورر الغذرمة علی وزن الدحرجة برنسنه یی جزافا صاتمق تقول غذرمت
الشیء وغذرمته اذا بعته جزافا الغذارم غینک ضمی ورانک کسریله کیف ما اتفق
اولان کیل یقال کیل غذارم ای جزاف وابو عبید ایدر غذارم چوق صویه دیرلر ماء
کثیر معناسنه غذامر کبی الغرام غینک فتحی ورای مهمله نک تخفیفیله دائم اولن نسنه یه
دیرلر وعذابه دخی دیرلر قال الله تعالی ان عذابها کان غراما قال ابو عبیدة ای هلاکا
ولزاما لهم وغرام حرصه دخی دیرلر ولوع معناسنه الاغرام همزه نک کسریله حریص
قلماق یقال اغرم بالشیء ای اولع به واغرام برکسنه یه بورجلو ایتمکه واودعکه دخی دیرلر

التغریم

التغریم علی وزن التکریم بمعناه المغرم میمک ضمی ورانک فتحیله برنسنه یه مبتلا اولن کمسنه
منه قولهم رجل مغرم بالحب حب النساء وبو ابو عبیده روایتیدر ومغرم مدیونه دخی
دیرلر غرمدن دیندن مأخوذدر الغریم غینک فتحی ورانک کسری ومدیله شول
کمسنه درکه انکا اوزرنده دین واردر یقال خذ من غریم السوء ما سنح وکاه اولور
غریم دین صاحبنه دخی دیرلر الغرامة غینک فتحی ورانک تخفیفیله اداسی لازم
اولن نسنه الغرم ضمتینله بمعناها المغرم میمک ورانک فتحیله بمعناها کذلک یقال
غرم الرجل الدیة من الباب الرابع غرما وغرامة کذا فی مقدمة جار الله وغیرها مع
ان المفهوم من تفسیر الجوهری کونهما اسمین علی ما لا یخفی فانه قال الغرامة ما یلزم
اداؤه وکذلک المغرم والغرم الغسم فتحتیله غسق کبی در ظلمه معناسنه
ونظر ایتدکی غسم ظلمه فارسیجه در الغسوم ضمتینله کجه قرانکو اولماق یقال غسم اللیل
من الباب الثانی اذا اظلم الغشم غینک فتحی وشین معجمه نک سکونیله ظلم الغشوم غینک
فتحی وشینک ضمی ومدیله ظالم معناسنه یقال الحرب غشوم یعنی حرب ظالمدر صوچسزه دخی ضرر
سرایت ایدر المغشم میمک کسری وشینک فتحیله بهادر ییکیت معناسنه الغشمشم غینک وشینلرک
فتحیله شول کمسنه درکه باشی کتوروب بوینی طوغریسنه کیدر وتوجه ایتدوکی جانبدن
دونمز زیاده شجیع اولدوغندن اوتری الغطم غینک کسری وطای مهمله نک فتحی ومیمک تشدیدیله
صوی زیاده چوق دریا یقال بحر غطم مثل هجف وهجف تفعل وجفا لا اولنه دیرلر وغطم جمع کثیره دخی
دیرلر یقال جمع غطم وغطم خلقی خوب اولن کمسنه یه ده دیرلر یقال رجل غطم الخلق الغلاج غینک ضمی ولامک
تخفیفیله شول اوغلاندرکه حدمن اتمکله برابر الغلیم غینک ضمی ویانک کسری وتشدیدیله غلادمک تصغیری
الغلمة غینک کسری ولامک سکونیله غلامک جمعی الغلمان کذلک [illegible] علم معناسنه [illegible]
[illegible] قال الادی

قالمدن الاغيلمة همزه نك ضمی وغینك فتحی و یانك سكونيله ولامك كسری
ايله غلمه نك تصغيریدر مكبره مخالف در كویاكه اغلمة كلمه سی تصغیر ايتمشلردر
اكرچه استعمال اولنمز اغلمة یوقدر متكلم نتكم اصبية ديدیلر صبية كلمه سی تصغيرده
وصبیه صبينك جمعیدر غليمه غينك ضمی ولامك فتحی و یانك سكونيله كذلك
غلمة لفظنك تصغيریدر اصل قياسنه بناء بعضيلر قولی اوزره الغلومة ضمتيله
و یانك تشديديله كذلك غلام اولمق الغلامة غينك ضمی ولامك مع تخفيفيله
غلام مؤنثی الغلمة غينك ضمی ولامك سكونيله جماع اشتهاسی شهوت
غلبه سی معناسنه يقال غلم البعير غلمة من الباب الرابع اغتلام همزه نك وتانك
كسری ايله مجامعة حريص اولمق يقال اغتلم البعير اذا هاج وهيجان بونسنه
مشتد ومتزايد اولمغه ديرلر غينك ولامك فتحی ويانك سكونيله شول جاريه
دركه جماعه اشتهاسی اوزره در مغتلمة معناسنه وغيلم اركك اوله قبلو
بغايه دخی ديرلر وغيلم بر موضعك دخی اسمی در الغيلم غينك كسری ولامك
تشديديله جماعه زياده اشتهاسی اولان كسنه در الغليم الغلمة معناسنه
الغلصمة علی وزن الدحرجة رأس حلقوم دركه اول بوغزده اولان بوگری
يردر وغلصمه ذكر اولنان يری كسمكه ديرلر يقال غلصمه اذا قطع غلصمة
الغم غينك فتحی وميمك تشديديله غصه الغموم ضمتيله جمعی غصه لر معناسنه
وغم غصه وير مكه دخی ديرلر يقال غمه فاغتم وغم بر كسنه نك اغزين غمامه
ايله بغلمغه دخی ديرلر يقال غممت الحمار وغيره اذا القت فمه ومنحريه الغمامة

والغام

والغام اغز بغلمغه ديرلر وعمامه يعنی قریب كلوران ش؟ الله وغم كون زياده اسی اولمغه
دخی ديرلر يقال غم يومنا بالفتح اذا كان يأخذ بالنفس من حرة الحر فهو يوم غم وليلة
غم ای غامة وصف بالمصدر كما تقول ماء غور وغم خبرهم اولمغه دخی ديرلر يقال
غم عليه الخبر علی مالم يسم فاعله ای استعجم الاغمام همزه نك كسريله كذلك كون
غايت اسی اولمق يقال غم يومنا اذا اشتد حره وخليل ايتدی يوم غم وليلة غم ديرلر
تحرم مظلم اولسه وغم كون بولوتلو اولمغه دخی ديرلر يقال غم الهلال علی الناس
علی البناء للمجهول اذا استتر عنهم غيم وغيره الغمی غينك فتحی والفك قصريله
شول كيجه كه اچقلق اولميه ابو عبيده روايتی اوزره الغمة غينك فتحی ايله بمعنا
يقال ليلة غمی وليلة غمة اذا كان علی السماء غمی علی وزن رمی وغم خبرهم
اولمغه دخی ديرلر الغمی غينك ضمی والفك قصريله كذلك شول كون كه
اچقلق اولميه ابن السكيت روايتی اوزره وفتح دخی جائز در الغماء غينك
فتحی والفك مدی ايله بمعناها ايضا تقول صمنا للغماء الغمامة غينك كسری
ايله شول نسنه دركه اوك طوارك اغزين بغلادرلر الغمايم غينك فتحی و
يانك كسری ايله غمامه نك جمعی طوار اغزين بغليان نسنه لر الاغتمام همزه نك
وتانك كسری ايله غصه لنمغه ديرلر التغميم علی وزن التكريم بونسنه بی اورتمك
الانغمام همزه نك وغينك كسری ايله اورتلمك تقول غممته فانغم اذا غطيته
الغمة غينك ضمی وميمك تشديديله تاسه كريه معناسنه وابو عبيده ايتدی
بعنك طريقی ظلمتدن ه ومضايقه دن در وغمه كذلك دریا قعرنه وغيرنه نسنه

تعریفی دخی دیرلر الغمام غینك فتحی ایله بلوت سحاب معناسنه الغمامة غینك فتحیله
واحدی بر پاره بلوت معناسنه کلور الاغمام همزه نك کسری ایله هوا بولتلی اولمق
یقال اغمت السماء الغم فتحیله باشده اولان قلاشغه انیك برجنبت ایله که
النی و قفای طار ایلیه الاغم همزه نك و غینك فتحیله باشنك قللی اشغه انوق
النی و قفاسین طار ایدن کمسنه الغماء غینك فتحی والفك مدیله مؤنثی ذکر
اولنان صفتده اولان عورت معناسنه یقال رجل اغم و جبهة غماء وغماء آت
النده کریه دراتك قللی چوق اولماسیچ اقتضا ایدکدن صکره اوترکی الغمیم
غینك فتحی ومیمك کسری و مدیله شول تازه اوته که قوری اوتك النده
اولا وغمیم شول سود درکه قدیمی اولمغیچون ایصدیله کراع الغمیم کافك فتحی
ورانك تخفیفیله وغینك فتحیله حجازده بر موضعك اسمیدر الغمغمة علی وزن
الزلزلة صغر آوازی در وحالت قتالده بهادرلر اوازنه دخی دیرلر التغمغم
علی وزن التزلزل شول کلام مدر که اشکاره اولمیوب مبهم و مشوش اولا الغنم
فتحتینله اسم مؤنث درکه قیون جنسی ایچون موضوع در دکورها واناثها اطلاق ن
اولنور و مجموعی سنه دخی اطلاق اولنور مختلط اولدقلرنده الغنیمة غینك
ضمی و نونك فتحی و یانك سکونیله غنمك تصغیریدر هاادخال اولندی زیرا شول
اسماء جموع که انك لفظندن واحدی اولمیوب بنی ادمدن غیری چون اولا اکا
تأنیث لازمدر یقال له خمس من الغنم ذکور فیؤنث العدد وان عنیت
الکباش یعنی ذکرا ولنوب حصر نه دکلوا دکلکلر مراد اولنورسه ده علی تأنیث

دعابت اولنور زیرا عدد تذکیرده و تأنیثده لفظ اوزرنه جاری اولور معنی
اوزرینه جاری اولماز وابل لفظی غنم در جمیع ذکر اولنان المغنم میمك و نونك
فتحیله طوپلنمش یغلمش مالی الغنیمة غینك فتحی و نونك کسری و مدیله بمعناه الغنم
غینك ضمی و نونك سکونیله غنیمت بولمق یقال غنم القوم غنما من الباب الرابع
الغنامی غینك ضمی و نونك تخفیفی و آخرنده الفك قصریله غاینت معناسنه یقال
غناماك ان تفعل کذا ای غایتك والذی تنتغمه یعنی غایت امرك و نهایت استغنا دك
فلان فعلدر التغنیم علی وزن التکریم مال انغام ایتمك تقول غنمته تغنیما
اذا نفلته الاغتنام همزه نك وتانك کسریله بر سنه غنیمت بلمك التغنم
فتحتینله و نونك ضمی و تشدیدیله بمعناه یقال اغتنمته و تغنمته اذا عده غنیمة
غنام غینك فتحی و نونك تشدیدیله بردونك اسمیدر غنم غینك فتحی و نونك
سکونیله تغلب دن بر قبیله نك باباسنك آدیدر که اول غنم بن تغلب بن وائل در
الغیم غینك فتحی و یانك سکونیله بلوت سحاب معناسنه وکون بوما بلوتلی اولمق
معناسنه ده کلور وغیم صوسزلق و بورك ینیغه دخی دیرلر الغیمان غینك
فتحی و یانك سکونیله صوسایوب یوزکی یانن کمسنه الغیمی غینك فتحی و یانك
سکونی والفك قصریله مؤنثی تقول غام یغیم فهو غیمان والمرأة غیمی الاغامة همزه نك
کسریله کذلك هوا بلوتلی اولمق الاغیام همزه نك کسریله وغینك سکونیله کذلك
بلوتلی اولمق التغییم فتحتینله و یانك ضمی و تشدیدیله بمعناه ایضا التغییم علی وزن
التکلیم بمعناه کذلك یقال غامت السماء واغامت واغیمت وتغیمت وغیمت کله بمعنی

واغتمام تخلغه بلوت ایرشمکه دخی دیرلر یقال اغیم القوم اذا اصابهم غیم وبو ابو عمرو
روایتی در **فصل الفاء** الافام همزه نک کسری وفانک سکونیله دوه پالاننی
بول ایتمک تقول افأمت القتب والرحل اذا اوسعته وزدت فیه ورحل قتبدن کوچک
اولان پالانه دیرلر التفئیم علی وزن التکریم بمعناه یقال فأمته تفئیما المفأم
میمک ضمی وفانک سکونیله واسع قلنمش پالان المفأم میمک ضمی وهمزه نک فتحی و
تشدیدیله بمعناه یقال رحل مفأم ومفام ومفأم نسخ والحاله طلوا اولنه دخی دیرلر
یقال افأم حارك البعیر اذا امتلأ شحما فهو مفئم وحارك حاء مهمله ایله طوارك
اومغوزی در الفأم فانک فتحی وهمزه نک سکونیله طلوا اولمق یقال فأم البعیر
من الباب الثالث اذا ملأ فاه من العشب الفئام فانک کسری وهمزه نک تخفیفیله
جماعت معناسنه در کندی لفظندن واحدی یوقدر وعامه فیام دیرلر یا ایله
وفیام لذلك شول یوغه دیرلر که تخته دن ومشاجردن استعمال ایدرلر ومشاجر
اوستی اچوق اولان محفه یه دیرلر المفؤم ضمیله جمع حار له جر کبی الفحم فانک فتحی و
حانک سکونیله کومر که اتشده سوندرلر الفحمة وزن مزبور اوزره واحدی
وکاه اولور حائی تحریك ایدرلر نهر کبی وفحمة العشاء کیجه ابتدا ظلمتی الافحام همزه نک
کسریله کیجه نک ابتداء اولان ظلمتی کچورمك یقال افحموا من اللیل ای لا تسیروا فی
اول فحمته وهو اشد اللیل سوادا فیکون الهمزة للسلب فی المعنی التفحیم علی وزن
التکریم بمعناه وتفحیم قرالمغه دخی دیرلر یقال فحم وجهه تفحیما اذا سوده والافحام
اسکات معناسنه در کلور یقال کلمته حتی افحمته اذا افحمته فی خصومة اوغیرها وافحام ساکت

بولمغه

بولمغه دخی دیرلر یقال افحمته ای وجدته مفحما لا یقول الشعر ویقال اتاجنا کم فما افحمناکم
ومهاجات هجوا یدشمك در الفحیم فانک فتحی وحانک کسری ومد ایله کذلك کومر
معناسنه الفاحم حانک کسریله سیاه اولان نسنه یقال شعر فاحم ای اسود الفحوم
ضمتینله اوغلانك اغلمقدن اوازی چقمز اولمق الفحام فانک ضمی وحانک تخفیفیله
بمعناه یقال فحم الصبی یفحم فحوما وفحاما من الباب الثالث اذا بکی حتی ینقطع صوته و
فحوم قیونك چاغرمقدن اوازی بوغلمغه دخی دیرلر یقال فحا الکبش حتی فحم ای صار
فی صوته بحوحة الفخامة فانک وخاء معجمه نك تخفیفی ایله قدرلو اولمق یقال فخم
الرجل فخامة من الباب الخامس ای ضخم الفخم فانک فتحی وخانک سکونیله اولو ولو
کمسنه یقال رجل فخم ای عظیم القدر وفخم فصاحت وسلامت اوزره اولان سوزه
دخی دیرلر یقال منطق فخم ای جزل وجزل رکیك اولمیان کلامه دیرلر التفخیم علی وزن
التکریم اولولمق تعظیم معناسنه وتفخیم الحرف حرفی قبا تلفظ ایتمك که اماله نك
مقابلی در المفدم میمک ضمی وفانک سکونی وذالك فتحیله قدی اولان بویا
یقال ثوب مفدم اذا کان مصبوغا بحمرة مشبعا ویقال ضبع مفدم ایضا ای فاقع
شبع الفدام فانک کسری ایله شول نسنه در که ابریق اغزینه قورلر تا که انوکله
ابریقده اولان نسنه سوزله الفدام فانک فتحی وذالك تشدیدیله بمعناه
وفدام کذلك شول بز پارهسنه دیرلر که مجوسی انوکله اغزین بغلار التفدیم علی
وزن التکریم بز ایله کاسه نك اغزین بغلمغه ایچون اولانی صافی قلما غیجوح
تقول فدمت الاناء تفدیما المفدمات میمك ضمی ووالك فتحی وتشدیدیله

اغزی ذکر اولنان طریق اوزره بغلو اولان ابریقلر و کوبلر الغدامة فانك
فتحی و ذالك سكونیله بر قسمه نك اغزه ذکر اولان قسنه ایله اورتمك
یقال قدمت علی خیه بالغدام خدمام الباب الثانی اذا غطیت فانك فتحیله عاجز
و ثقیل اولمق الغدومة ضمتیله بمعناه یقال رجل غدم ای بحی ثقیل بیّن الغدامة
والغدومة الغدعم علی وزن جعفر رجالدن شول کمسنه در که فهوده و صاحب
جمال اولمیه و خوب اولوب طلو اولان یوزه دخی دیرلر یقال خد غدغم ای حسن
ممتلئ الغرمة فانك فتحی و رانك سكونیله شول علاجه که عورت انوکله
فرجن طار ایده الغرم فانك فتحی و رانك سكونیله کذلك بمعناه الاستغرام
همزه نك و فانك کسریله ذکر اولنان علاجی استعمال ایتمك یقال استغرمت المرأة
المستغرمة میمك ضمی و رانك کسری ایله شول عورت دینه که ذکر اولنان دوایی
استعمال ایده منه ما کتب عبد الملك الی الحجاج یا ابن المستغرمة بعجم الزبیب و عجم
الزبیب اوزم چکردکنه دیرلر الافرام همزه نك کسریله کاسه طو لدیرمق تقول
افرمت الاناء اذا ملأته بلغة هذیل فرما فتحتینله و الغك مدیله بر موضعك اسمی
و ثعلب انشدی کلام عربده فلان یوقد بالانادار و فرهار و قرا سحابی دخی زیاده
قلدی ابن کیسان ایتدی تا دار و سحابه نك تحریکی حرف حلقدن اوتری در تکلم
نهر دی و شعر ده شعر جایزدر و فرهار ده اگرچه بو علت موجود دکلدر لکن شویله
ظن ایدیم که اصلنده متصور اولوب شاعر انی ضرورت ایچون مد ایتمش
اوله و بونك نظیری حمزه دریاب قصرده دیدك و نادا ر جاریه‌یه دملدامه معناسنه

که صقوف نزحمتین کورمش اولا و سنخا هیئته و قبا تمه دیرلر و جمزی سرعت
معناسنه در الغرذوم فانك و رانك ضمی و ما بینده نانك سكونیله شتو اجدوی
اغنیه که اوزرنده باشمقلر ایشی کسرلر و اهل مدینه اکا جیانه دیرلر جیمك فتحی و باء موحده
نك سكونیله جوهری ایدر ابو سعید بن بو وجه اوزره قرأت ایتدم بونی ابن
کیسان ثعلبدن بویله روایت قلدی ما بو کلمه ابن درید کتابنده قافله و نونله واقع لکن
بابنده بادیه ده بادیه خلقنه سؤال ایتدم بیلورکسنه بولنمدی دیدی الغرطوم فانك
و طانك ضمی و ما بینده رانك سكونیله ضفدع قوشی بودنی کبی سیوری اولان
طرفی در یقال ضفادع مغرطمة الغم فانك و حاء مهمله نك ضمی و ما بینده سین
مهمله نك سكونیله کوکسی بول اولن کسنه واسع الصدر معناسنه الغصم فانك
فتحی و صادك سكونیله بر نسنه بی قانقدیر مقزین الانغصام قانوب ایرلمق
یقال غصمته فانغصم قال تعالی لا انغصام لها الغصم فتحتینله و صادك ضمی و
تشدیدیله بمعناه الافصام همزه نك کسریله یغمور اجلمق یقال افصم المطر اذا
اقلع و افصام حمی مندفع اولمغه دخی دیرلر یقال افصمت عنه الحمی الغطام فانك
کسریله اوغل بمردن کسلمك یقال غطمت الام و لدها الغطیم فانك فتحی و طانك کسری
و مدیله کسلمش اوغلن الغطم ضمتینله جمعی مثل سریر و سرر الغطم فانك فتحی و طانك
سكونیله بر کسنه بی عادتندن دندرمك تقول غطمت الرجل عن عادته و ابو
نطا ایتدی فطم قطع معناسنه کلور تقول غطمت الحبل اذا قطعته الغاطم طانك
کسریله شول ناقه درکه و لدی بر یاشنده اولمغین انا سندن کسله الغم فانك

فتحی و عینك سكونیله طلو اولن نسنه یقال ساعد فعم ای طلو اولن بلك معناسنه
الفعامه حانك فتحی و عینك تخفیفیله طلو طولو الفعومه ضمتیله بمعناها الافعام
همزه نك كسریله طولدرمق تقول افعمت الاناء اذا ملاته و تقول افعم البیت بریح العود
عود اغاجی رایحه سیله اوی طولدرمق معناسنه و تقول فعم المسك البیت رایحه مسك اوی
طولدردی معناسنه و افعام بركسنه یی غضبله طولدرمق دخی دیرلر تقول افعمت الرجل
اذا ملاته غضبا الفغمة فانك فتحی و غین معجمه نك سكونیله رایحه معناسنه تقول
و فغم جدت فغمة الطیب ای رایحته الفغم فانك فتحی و غینك سكونیله رایحهٔ طیبه یی
دماغی طولدرمق تقول فغمنی الطیب و فغم اوپمك دخی درلر یقال فغمه اذا قبله المفاغمة
میمك ضمی و غینك فتحیله كذلك اوپمك الفغوم ضمتیله كل آچلمق التفغم فتحتیله
و غینك ضمی و تشدیدیله بمعناه فغم الورد من الباب الثالث و تفغم اذا تفتح
الفغم فتحتیله حریص و لوع یقال فغم بكذا اذا اولع به و حرص علیه الفغم فانك فتحی
و غینك كسریله حریص اولن كسنه یقال كلب فغم الصید ای حریص الفغم فانك
ضمی و قافك سكونیله چانه لحی معناسنه فغم و فی الحدیث من حفظ ما بین فقمیه
ای ما بین لحییه الفقم فتحتیله اوك دیشلرینك اشغاسی ایلرو اولوب اوست
دیشلری اوزرینه راست كلمكه دیرلر و فقم برنسنه طولمق دخی دیرلر امتلا
معناسنه ابن دریدك روایتی اوزره یقال اصاب من الماء حتی فقم الافقم همزه نك
و قافك فتحیله شول كسنه دركه اوك دیشلرینك اشغاسی اوست دیشلرندن
طشره اوله و افقم ایشك اكرینه دخی دیرلر التفاقم تا نك فتحی و قافك ضمی

ابله

ابله بغنسنه اولوا ولمق یقال تفاقم الامر اذا اعظم المفاقمة میمك ضمی و فافك فتحی ایله
جماع اتمك فقیم فانك ضمی و قافك فتحی و یانك سكونیله كنانه دن بر جماعتك اسمیدر
الفقمی فانك ضمی و قافك فتحی و یانك تشدیدیله مزبور جماعته منسوب اولن كسنه یه
یقال فقمی مثل هذلی و هم نساء الشهور یعنی اشهر حرمی تأخیر ایدنلردر ننه كم باب
همزه ده نساء تعبیرنده مرور اتمشدر علی وزن حیدر رجالدن عظیم اولن كسنه
ابو عبید روایتی اوزره و فیلم واسع معناسنه ده كلور یقال بئر و فیلم ای بئر
واسعة و فیلم شول كسنه یه دخی دیرلر كه باشنك صاچی چوق اوله الفیلمان
فانك و لامك فتحی و یانك ما بیننده سكونیله و آخرنده تشدیدیله عظیم و فربه
اولان كسنه و فی ذكر الدجال رأیته فیلمانیا الفلقم علی وزن جعفر واسع اولن
نسنه الفم فانك فتحی و میمك تخفیفیله اغز دهن معناسنه و فم اصلنده فوه ایدی
اندن تانی حذف ایدكلرنده واو اعرابه متحمل اولمامغین واودن [illegible] میم كتوردیلر
عوض میم كتوردیلر وجمع ان تصغیرانك اصلنه رد ایدوب الفویه دیرسین
فانك ضمی و واوك فتحی و یانك سكونیله و جمعنده الافواه دیرسین همزه نك
فتحیله افمام دیمزسین و فمده بش لغت واردر یقال هذا فم و رایت فما و مررت
بفم و بعضلر فانی مسكور قیلورلر علی كل حال و بعضیلر فی ایكی اعرابله معرب قیلور
هذا فم درلر فانك و میمك ضمیله و رایت فما دیرلر فانك و میمك فتحیله و مررت بفم درلر
فانك و میمك كسریله و اما میمی مشدد قلمق سهیلی شعرده جایزدر الفمی فانك فتحی
و آخرنده یانك تشدیدیله اغزه منسوب اولن نسنه الفموی فتحتیله و آخرنده یانك

موده

نشدیدیله کذلک اعزه مثل. اولن فنیله ذکر فتحیله وجهدن جایزدر عوضله
معوض عنه اولن حرفی جمع ایتمکله نته کم تثنیه سنده فموان دیرلر زیرا بونلرده حرف
اخر محذوفی واردر که اول تا در کویا که بو صیغه میمی تادن عوض طوتدیلر واودن
عوض طوتمزلر الفموین تثنیه سی نته کم شاعرک شعرنده هما نفثا فی فی من فمویهما
واقع اولمشدر ودیمشلردر که بو شعرده فم صیغه جمع اوزره کلمک کرکدی زیرا ایهمالی
فنیه اضافتله ذکر اولنمه اصل بودر که صیغه جمع اوزره کله باری تعالی نک فقد
صغت قلوبکما دیدیکی قولنده واقع اولدیغی کبی لکن بعض فنیه نک
شعرنده کلمس رواشعرک غیرنده روا اولمز الفوم فانک ضمی ومدیله صهمان نقوم کبی در
وزنا ومعنی وعبدالله قرائتنده وثومها واقع اولمشدر وبعضیلر قوم بغدای معناسنه
در دیدی وابن درید سنبله در یعنی بغدای باشی در دیدی وبعضیلر قوم نخود
دردیدی لغت شامیه اوزره الفوم میمک کسری وفانک تشدیدیله صهمان صنعت
فعمی دن تغییر اولمشدر زیرا طایفه عرب گاه اولور فنیده تغییر ایدرلر نته کم
سهلی ودسری ودهری دیرلر التفویم علی وزن التکریم بغدای اکمکی بشورمک یقال
فوموا لنا ای اختبزوا وفرانتدی بو لغت قدیمه در الفیوم فانک فتحی ویانک ضمی وتشدیدیله
مصر نواحیسنده بر یرک ادیدر که مروان بن محمد که ملوک بنی امیه نک اخریدر
انده قتل اولندی الفهم فانک فتحی وهانک سکونیله بلمک الفهامیه فانک فتحی وهانک
تخفیفیله بمعناه تقول فهمت الشیء فهما وفهامیه من الباب الرابع اذا علمته الفهم فانک
فتحی وهانک کسریله بوفنیه بلیجی کسنه یقال فلان فهم ای ذو علم الاستفهام همزه نک

وهانک

وهانک کسریله بوفنیه بلمک طلب ایلمک الافهام همزه نک کسریله بلدرمک تقول استفهمنی
الشیء فافهمته التفهیم علی وزن التکریم کذلک بلدرمک یقال فهمته تفهیما التفهم
فتحیله وهانک ضمی وفانک تشدیدیله بوفنیه شیئا فشیئا بلمک یقال تفهم الکلام اذا
فهمه شیئا بعد شیء فهم فانک فتحی وهانک سکونیله بر قبیله نک اسمی در وفصل
القاف القتام فانک فتحی وتانک تخفیفیله توز غبار معناسنه القتمه قافک ضمی
وتانک سکونیله شول لوندرکه انده بوزلق وقرمزلق اوله الاقتم همزه نک وتانک
فتحیله ذکر اولنان لونده اولان فنیه یقال باز اقتم الریش واقتم سیاهه دن دیرلر
الاقتام همزه نک وتانک کسریله ذکر اولنان لونده اولمق یقال اقتم اقتما القاتم تانک
کسریله ذکر اولنان لونه مایل اولمق سیاه وقاتم صافی سیاهه دن دیورلر نته کم قاموس
اشارت اولنمشدر یقال اسود قاتم وقاتن بالنون ابن السکیت روایتی اوزره
نته کم قلب ذکر اتمشدر قاتم قوه لی بودن دن دیرلر یقال مکان قاتم الاتاه
ای متغیر النواحی القثم قافک فتحی وثانک سکونیله برکسنه یه دفعه مال یعنی
ویرمک یقال قثم له من المال اذا اعطاه دفعه من المال جیدة مثل قذم وغذم وغذم قثم
قافک ضمی وثانک فتحیله بر رجلک اسمیدر قاثم دن معدول درکه ویریجی دیمک اولور
ویقال للرجل اذا کان کثیر العطاء مایح قثم واصمعی ایتدی رجل قثم وقذم دیرلر زیاده
ویریجی معناسنه معطاء معناسنه ابوعمرو ایتدی قثم خیرها جامع اولانه القثوم
قافک فتحی وثانک ضمی ومدیله کذلک خیری جامع اولن وشرهه دنی قثم واقتثم دیرلر
وقثم باللی قوردک اسمی در قثام خذام وزنی اوزره باللی قوردک دیشسنه دیرلر

واكا قحام ديدكلري تلوث اولوب نجاسته بولشدقدن اوتري در و قحاوشه
دخی قحام ديرلر و قادركبي دال مهمله ايله ناپاك معناسنه القاحم ثانك كسريله ويرلجي
لكنه القحم قافك فتحي وحانك سكونيله زياده بير اولان لكنه يقال شيخ قحم اي هم
مثل نخل و يا ومعنى القحوم ضمتينله بركسنه برايشه بلا تفكر كندوسني كوتروب اتمق
يقال قحم في الامر نحو ما رمى بنفسه فيه من غير روية القحمة قافك ضمي وحانك سكونيله
مهلكه معناسنه دخی كلور يقال اصابت الاعراب القحمة اذا اصابتهم قحط فدخلوا
بلاد الريف اوتلو وصولو يره ديرلر القحم قافك وحانك فتحيله صعب اولوب مهلكه
اولان نسنه يه ديرلر ومنه يقال قحم الطريق لمصاعبه ومنه يقال للخصومة قحم اي انها
تقحم بصاحبها على ما لا يريد الاقحام همزه نك كسريله كذلك تحتلغه داخل اولمق يقال
اقحم اهل البادية على ما لم يسم فاعله اذا اجدبوا فدخلوا الريف ويتعدى تعبيري
الان مرور ايتدي والتحام آتي مثلا بريره ادخال ايتمكه دخی ديرلر يقال اقحم فرسه النهر
مانقحم واقحم النهر ايضا اذا ادخله وفي الحديث اقحم يا ابن سيف الله التقحيم على وزن
التكليم ات بركسنه يي يوزي اوزره اتمق يقال قحم الفرس فارسه تقحيما على
وجهه اذا رماه نسخ صحاحده بويله واقع اولمشدر لكن مناسب اولان اذا رماه
على وجهه در نته كم قاموسده اويله واقع اولمشدر و تقحيم بلا ملاحظة نفسي
بريره ادخال ايتمكه دخی ديرلر الاقتحام همزه نك وتانك كسريله محل معتنا سنه
مضايقه يه داخل اولمق نته كم مرور ايتدي وبرنسنه يي حقير كورمكه دخی ديرلر
يقال اقتحمته عيني اذا ازدرته ازدراء زاي معجمه ودال مهمله ايله خوار كورمكه ديرلر

وگاه

وگاه اولور اشبو حقير كورمك نفس امرده لف اولور مثلا بر دوه يي جذع اعتقاد
ايدوب اول سنه نظر حقير كورسه حالا كه اول ابن لبون در المقحم ميمك كسري
وحانك فتحيله شول دوه در كه بر يلده هم التي ياشني و يا هم ديشني بر عرب بريلده
ايكي ديشلو ياشنده دوللو كوسترر اصمعي ايتدي دوه بو حالت ايكي ايشلو دوه
دن حاصل اولمق اولور القدوم ضمتينله سفردن كلمك المقدم ميمك و دالك
فتحيله بمعناه يقال قدم من سفره قدوما ومقدما وگاه اولور مصدر ظرفيتله
استعمال اولنوب وجوه رتبه مقدم الحاج ديرلر وقت مقدم الحاج معناسنه
القدم قافك ضمي ودالك سكونيله متقدم اولمق معناسنه يقال قدم يقدم قدما
من الباب الاول اذا تقدم قال الله تعالى يقدم قومه يوم القيمة فاوردهم النار
القدم قافك كسري ودالك فتحيله برنسنه قديم اولمق يقال قدم الشئ بالضم قدما
فهو قديم وقدم حدوثك مقابلي در التقادم تانك فتحي و دالك ضميله بمعناه
الاقدام همزه نك كسريله برنسنه نك حصولنه تام معتمد اولمق يقال اقدم على
الامر اقداما واقدام شيء عنه دخی ديرلر واقدام برنسنه يي متقدم قلمغه دخی
ديرلر يقال اقدمه بمعنى قدمه اقدم همزه نك فتحي ودالك كسري وميمك سكوني
اوزره سباسيله بر لفظ در كه اتلره آت سورلوركو يا كه اكا اقدامله امر
اولنور وفي حديث المغازي اقدم حيزوم بكسر الهمزة والصواب الفتح التقديم
على وزن التكريم برنسنه يي مقدم قلمق يقال قدمه انا جعله متقدما وتقديم
تقدم معناسنه دخی كلور يقال قدم بين يديه اذا تقدم قال الله تعالى لا تقدموا

ببن يديه الله ورسوله القدم قافك كسرى و دالك سكونيله قدم معناسى ايچوندر
اسم دراسماء زمان دن قلنمشدر القدوم ضمتيله تقدم معناسنه در يقال قدم
قدوما اذا تقدم ولم ينثن يعنى ايلرو كيدوب اوجانبه بوجانبه اكلمه القدم
فتحتيله ايو رجل معناسنه بعضلر اياغك الثى در وبعضلر ايلروسى در ديدلر
الاقدام همزه نك فتحيله جمع ايلر معناسنه وبوندن اعتبار تذكير جايزدر نته كم
ارى قدمى اراه دمى كلامى دلالت ايدر پس فتح جوهريده القدم واحد الاقدام
واقع اولوب واحده الاقدام اولمدغى اكا بناء در اكرچه صاحب قاموس واحدة
الاقدام كمكدر ديو جوهري تخطئه ايتمشدر وقدم اولان كمسنه سابق اولان اثره
دخى ديرلر يقال لفلان قدم صدق اى اثر حسنة واخفش ايتديكه قدم تقديم
معناسنه در كوياكه اول كمسنه خير تقديم ايتمشدر القدمة قافك ضمى ودالك
سكونيله كذلك سبقت معناسنه در القدمية قافك ضمى وذالك وسكونيله
وياءنك تشديديله تقدم معناسنه در يقال مشى فلان القدمية اى تقدم
القدم قافك فتحى ودالك كسريله ايلروا اولن نسنه يقال رجل قديم اى متقدم
المقدام ميمك كسرى وقافك سكونيله عدوا وزرنه اقدامى چوق اولان كمسنه
المقدامة وزن ومعناده اوزره بمعناه المقاديم ميمك فتحى ودالك كسريله و
مديله ايلروا اولن كمسنه اعضاسيدر يقال ضرب فركب مقاديمه اذا وقع على
وجهه الاستقدام همزه نك وتانك كسريله تقدم معناسنه در يقال استقدم
وتقدم بمعنى كما يقال استجاب واجاب وفى المثل استقدمت حالتك يعنى سرجك

اى سبق ماكان غيره احق به يعنى اول آت اكسكره اكى تدارك اولنمق كركدر المقدم
ميمك ضمى ودالك فتحيله اقدام معناسنه در يقال هو جرئ المقدم اى جرئ عند الاقدام
مقدم العين ميمك ضمى وقافك سكونى ودالك كسريله كوزك بورن جانبنه
اولن كوشه سى نته كم مؤخر كوزك زلف جانبنه اولن كوشه سى در المقدمة ميمك
ضمى وقافك سكونى ودالك كسريله برجنس طرحدر يقال خطتها المقدمة غالبا
طماغى اردندن اوكنه چلمكله اولن طرحدر القوادم قافك فتحى ودالك كسريله
قوشك قنادنده اون تيلكه وارنجه متقدم اولن تيلكلردر القادمة دالك كسريله واحدى
القدامى قافك ضمى والفك آخرنده قصريله كذلك واحدى متقدم اولن قنا ديلكلر
تيلك بيرى معناسنه القادم دالك كسريله انسانك باشى يقال قادم الانسان
والمراد رأسه القوادم قافك فتحى ودالك كسريله جمع وواحدنك استعمالى نادردر
القيدوم قافك فتحى وياءنك سكونيله ودالك ضمى ومديله طاغك بعهنى وهرنسنه
صدرينه صعد قيدوم ديرلر المقدم ميمك ضمى ودالك فتحى وتشديديله ايلروسى كه مؤخرك
مقابلى در يقال ضرب مقدم وجهه المقدمة ميمك ضمى ودالك كسرى وتشديديله
عسكرك ايلرو كيدن بلوكى التقدمة تانك ودالك ضمى وياءنك تشديديله
ايلرو اولنلر يقال مضى القوم التقدمة اذا تقدموا وقال سيبويه التاء زايدة
يقدم ياءنك فتحى ودالك ضمى ايله بر رجلك اسمى در كه اول يقدم بن عنزه بن اسد بن
ربيعه بن نزاردر قدام قافك ضمى ودالك تشديديله ايلرو معناسنه دركه
وراءنك مقابليدر القديديمة قافك ضمى ودالك فتحى وثانيك كسريله قدامك تصغيريدر

ورئيته كبي وراءنك تصغيرنده بولندوك ايكيسي دخي شاذدر زيرا رباعينك تصغيرنده
تالاحق اولمز القادقيان دالك كسريله ثاءنك ايكي ايلرو اولنمه سي بلده
دركوبك جانبنه قريب در القادمان كذلك دالك كسريله بمعناها وقادمان بالان فخذنه
دخي ديرلر وبونده التي لغت واردر برى مقدم ومقدمه در ميمك ضمي ودالك مخففه نك
كسريله وبرى دخي مقدم ومقدمه در ميمك ضمي ودالك مشدده نك فتحي ايله وقادم
وقادمه در وآخرة الرحل بو لغتلر بعينها جاري در القدوم قافك فتحي ودالك ضمي
ومديله كوكه دوركه آتلر بندندر ابن السكيت ابتدي ولا تقل قدوم بالتشديد
القدم ضمتيله جمع كرلر معناسنه القدايم قافك فتحي وبانك كسريله كذلك قدمك جمعي
قلص ايله قلايص كبي وقلص جوان اولان ناقه لره ديرلر وقدوم برموضعك
دخي اسمي دركه شام شريفه قريب در القذم قافك كسري وذال معجمه نك فتحي وميمك
تشديديله هجف كبي برك اولن نسنه شديد معناسنه وهجف تعبل اولن
كمسنه يه ديرلر وقذم سريع معناسنه دخي كلور الانقذام همزه نك وقافك كسريله
سرعت ايتمك تقول انقذم بمعنى اسرع ويقال قذمت من الباب المال مثل قثمت
القذم قافك ضمي وذالك فتحيله كثير العطا اولن كمسنه يه يقال قذم مثل قثم القذم
قافك كسري وذالك فتحي وميمك تشديديله كذلك كثير العطا اولن نسنه خضم كبي
درووزنا ومعنى يقال رجل قذم اذا كان سيدا يعطي الكثير من المال ويأخذ الكثير
المقرم ميمك ضمي ورانك فتحي ايله شول دوه دركه معزز ومكرم اولوب اوزرينه يوك
اورلميوب قوللنلميه بلكه بحرم دولي ايچون حفظ اولنه تقول اقرمته فهو مقرم

القرم

القرم قافك فتحي ورانك سكونيله كذلك دولي ايچون حفظ اولنوب قوللنلميه
دوه وبو سببدن خلقك اولوسي ولو معززه ومكرم اولن كمسنه يه قرم مقرم
ديديلر ذكر اولنن دوه يه تشبيها واما حديث شريفده كه كالبعير الاقرم واقع
اولمشدر اولا اول مجهوله در وقرم صبي يا خود اوغلق ابتدا اكلنده ضعف اوزره
اكل ايتمك در القروم ضمتيله كذلك صبي اكل ضعيف ايتمك ابتدا اكلنده تقال قرم
الصبي والبهم قرما وقروما اذا اكل اكلا ضعيفا في اول ما يأكل التقرم تانك وقافك
فتحي ورانك ضمي وتشديديله بمعناه القرمه قافك ضمي ورانك سكونيله
دوه نك بورنندن بر پاره دري كسوب ابرمقله علامت ايچون تقول
قرمت البعير من الباب الثاني القرامه قافك ضمي ايله بمعناها وقرامه تنورده
ياپشوب قالن اتمكه دخي ديرلر وقرامه حسبده اولان عيبه ده ديرلر يقال
ما في حسب فلان قرامة اي عيب المقروم ميمك فتحي ورانك ضمي ومديله ذكر اولنن
علامتله موصوف اولن دوه القرم فتحتينله اتك اشتهاسي زياده اولمق تقول قرمت
الى اللحم من الباب الرابع اذا اشتهيته القرام قافك كسريله شول پرده دركه
انده الاجلرو نقشلر اولور المقرم ميمك كسري ورانك فتحيله بمعناه المقرمه
ميمك كسري ورانك كذلك فتحيله بمعناه المقرام ميمك كسريله ورانك كذلك فتحيله
بمعناه الاستقرام همزه نك وتانك كسريله دوه دولي ايچون اولمغه برمك يقال
استقرم بكر فلان قبل اناه اي صار قرما وبكر بكيت دوه يه ديرلر وانا كرهنز
ايله وقت معناسنه در القردانا قافك ودالك ضمي والف افتراك قصريله شول

دوا درکه اوبادیر لسان رومیدن تعریب اولنمشدر القردمانی قافك ودالك
کذلك ضمی ویانك تشدیدیله شول پنبه لو قفتان درکه آنی حالت حربده کیرلر
فارسی معربدر که لسان رومیده ماخوذ لسان بنطیده کبر دیرلر کافك فتحی وزانك
سکونیله القردحة قافك کسریله ودالك فتحی وحانك سکونیله طاغلوجه قرآ
دوابتی اوزره یقال ذهبوا شعا لیل بقردحة ای تفرقوا شعالیل شینك معجمه
وعینك مهمله ایله متفرق معناسنه‌در القرشوم قافك ضمی وشینك ضمی ومد ایله
بیوك کنه قراد عظیم معناسنه القرطم قافك وطانك کسریله ورانك سکونیله
عصفر تخمی حب العصفر معناسنه القرطم قافك وطانك ضمی ورانك سکونیله
بمعناه المقرطم میمك ضمی وقافلرك فتحیله شول صبی درکه ای سودا اوردغندن
اوتری بوبهایه ولسان فارسیده اکا شیرزده دیرلر القرقم علی وزن الدرهم
صبینك غداسی پرامز وبوندن تقول قرمت الصبی اذا اساءت غداءه القزم
فتحتیله رذالت ودناءت وقزم خلقك الجقلرنه واراذلنه دخی دیرلر مذکر
ومؤنثه واحده وجمع اطلاق اولنور اصلنده مصدر اولدغندن اوتری
وتقزم مالك یریز نه دخی دیرلر القزمة فتحتیله کذلك الجوع اولنقیوع
یقال شاة قزم القزام قافك کسریله الجوع ودنی طبع اولن کمسنه‌لر
کبی در وزنا ومعنی القرذوم قافك وزانك ضمی ومابینده رانك سکونیله
بشنجیلر اوزرنده سختیان کسکلری متوربخته یاخود مدور کوتك
لوح الاسکافی معناسنه که کاه اولور ده کوکسنده دوه طبانی کبی اولن نسنه

اکا شبیه اولنور وبوندن تقول قسمه قسما من الباب الثانی وقسم تقدیر معناسنه‌ده
کلور یقال یتقوب بهی وسینك سکونیله بوندن تقول قسمه من الباب الثانی و
قسم تقدیر معناسنه‌ده کلور قال یتقوب هو یقسم امره قسما ای تقدیره و
ینظر فیه الانقسام همزه‌نك وقافك کسریله بولنمق یقال قسمته الثلث فانقسم
میمك فتحی وسینك کسریله محل قسمت اولن نسنه مقسم میمك کسری
وسینك فتحیله بر رجلك اسمی در القسم قافك کسری وسینك سکونیله
بهره‌دن نصیب اولن نسنه مثل طحنت طحنا والطحن الدقیق یعنی قسم فتح قافله
مصدر وکسر قافله اولمه طحن کبی در اسمیده الاقسام انداجك تقول
اقسمت اذا حلفت وبونك اصلی قسامت دن در وقسامت بر محله ده مقتول
بولندقده محله خلقنه یمینی تقسیم ایتمه در بعد ذکرا ولنور ظاهر حاله بنا ئمه‌در
اما عبارت جوهرینك مؤداسی بونك خلافی در زیرا اینشده واصله من
القسامة وهو الایمان تقسم علی الاولیاء فی الدم مکر که تقسم تحلف معناسنه‌در
ماخوذ اولیا اهل محله دن عبارت دردنبله ایکیسی دخی بعیدا ولدنی خفی دکل
در و برم ذکر ایتدکمزی در رغوب صاحبنك کلامی مؤیدا ولور القسم فتحتیله
یمین معناسنه‌در المقسم میمك ضمی وسینك فتحیله ذکرا ولنان معنایه در
مصدر میمیدر تحرکی ومقسم موضع قسم دخی دیرلر القسمة قافك فتحی وسینك
کسریله یوز وجه معناسنه وابن الاعرابی ایتدی قسمه یکان ایله یوزك امر
یرک درسینك کسری وفتحی جائز در القسام قافك فتحی وسینك تخفیفیله کوزللك

حسن معناسنه القسيم قافك فتحى وسينك كسرى ومديله كوزل اولن يوز المقسم ميمك
ضمى وسينك فتحى وتشديديله بمعناه يقال فلان قسيم الوجه ومقسم بحسن معناسنه ده
كلور يقال شئ مقسم اى محسن وقيل فى الله قدس ابراهيم عليه السلام ورب هذا الاثر
المقسم القسيمة قافك فتحى وسينك كسرى ومديله كذلك اندر حلف معناسنه
بعضيلر كوزل يوزلى عورت معناسنه در ديدى المقاسمة ميمك ضمى وسينك فتحيله
اند ايچشمك يقال قاسمه اذا حلف له و بولشمك معناسنه دخى كلور التقاسم تانك
فتحى وسينك ضمى ايله كذلك بولشمك الاقتسام همزه نك وتانك كسريله كذلك
بولشمك يقال قاسمه المال وتقاسماه واقتسماه بينهم بمعنى القسمة قافك كسرى
وسينك سكونيله اسمدر بولشمك معناسندن وقسمت اكر چه مؤنث در
ولكن بارى تعالينك فارزقوهم منه ديدكى قولنده مذكر ضميرى ارجاع اولنمشدر واذا
حضر القسمة قولنده صكره ميراث معناسى ياخود مال معناسى مراد اولدغنه بناءً
ديو ذكر اولنمشدر جوهرى در وتاء مصدر اولمايوب ايلكه مصدر فعل معناسنه در
ياخود مراد معناى اقتسام در ديمك دخى وجه دن خارج دكلدر التقسم فتحتيله
وسينك ضمى وتشديديله ايروب طاغتمق وطاغلمق يقال تقسمهم الدهر فتقسموا
اى فرقهم فتفرقوا الاستقسام همزه نك وتانك كسريله اوق ايله بر فعله بولشمك
طلب ايتمك يقال استقسم اى طلب بالازلام الغك فتحيله اوقلر دخى سهام قسمت
معناسنه القسام قافك فتحى وسينك تخفيفيله شول كنه دركه ييشرلرى ابتداء
دورسيله دورت اكه شكتى اولوك اوننده معرار اولور قاله القشم قافك فتحى

وشينك

وشينك سكونيله يك اكل معناسنه وقشم اوردن بلمك دخى ديرلر تقول
قشمت الطعام قشما اذا نقيت الردى منه وقشم خرما بيرلرى طوتما غيجون بارمق
دخى ديرلر تقول قشمت الخوص قشما اذا اشققته لتسفه اى لتنسجه المقشم ميمك فتحى
وقافك سكونى وشينك فتحيله اكل اكل يقال ما اصاب الابل منه مقشما اى لم يصب
ما نزعاه القشم قافك كسرى وشينك سكونيله جسم معناسنه يقال ارى صبيكم نحلا
قد ذهب قشمه اى لحمه وشحمه القشم فتحتيله شول اق بغداى دركه ايرشمزدن اول
اكل اولنور اول حينده لذيذ اولدغنه بناء القشام قافك ضمى وشينك تخفيفيله
خرما اغاجنه آفت ايرشوب ميوه سى قوروق اولمزدن اول دوكلمك وقشام
سفره اوزرنده اوزرنده طعامدن باقى قالوب منفعته يرمايان نسنه لره دخى
ديرلر القشامة قافك ضميله كذلك سفره ده باقى قالان بى منفعت نسنه لره
قشام قافك ضمى وشينك تخفيفيله بر رجلك اسمى در القشعم قافك وعينك
فتحى وشينك سكونيله ياشلو اولن كمسنه رجالدن وكركس دخى ديرلر ياشلو
اولدغنه ام قشعم منية در موت معناسنه وآفت معناسنه دخى كلور القشعمان
قافك وعينك ضمى وشينك سكونيله ثعلبان وعقربان كبى كوكلس جنسندن
اركك اولوب بيوك اولن در ثعلبان ثانك وبانك ضمى ايله اركك تلكى در عقربان
اركك عقرب در القصم قافك فتحى وصادك سكونيله برنسنه يى قادوب ايرمق
الانقصام همزه نك وقافك كسريله قانوب ايرلمق التقصم فتحتيله وصادك
ضمى وتشديديله كذلك قانوب ايرلمق تقول قصمت الشئ من الباب كذا فانقصم

وتقضم الاقصم همزه نك وصادك فتحیله دیشی قانق کمسنه یقال رجل اقصم الثنیة
اذا کان منکرها من النصف القصمان قافك فتحی وصادك سکونیله والفك مدیله
مؤنثی یقال جائکم القصماء تذهب به الی تأنیث الثنیة یعنی قصمانك تأنیثی ثنیة نك
مؤنثی اولمسندن ناشی در و ثنیة اوك دیشه دیلر و ابن درید ایتدی قصماء طشره بوینوزی
قانده کبی درنته کم غضباء ایچ بوینوزی ایچروده ملایم اولن اولن بینوزك در
القصمة قافك کسری وصادك سکونیله شول پاره درکه قاتی نسنه دن ایریلور وفی
الحدیث استغنوا ولو عن قصمة السواك القصمة قافك فتحی وصادك سکونیله نردبان
ایاغی مرقات الدرجه معناسنه قصعه کبی الاقصم الفك وصادك فتحی ایله تز قانی
نسنه یقال رجل اقصم ای سریع الانکسار القصم قافك ضمی وصادك فتحیله قثم
وزنی اوزره شول نسنه درکه هر نبه طوقنسه پاره لیه القصیمة قافك فتحی وصادك
کسری ومدی ایله شول قومدرکه دیکنلو اغاج بتورر القصیم قافك فتحی وصادك
کسری ومدیله جمعی القضم قافك فتحی وصادك معجمه نك سکونیله دیشی اطرافیله
بنکلمك یقال قضمت الدابة شعیرها من الباب الرابع تقضمه قضما وعربلرك بیلغ الخضم
بالقضم دیدکلری الشبعة قد تبلغ بالاکل باطراف الفم معناسنه در یعنی مقصد
بعیده به تأنی وتحلله ایرشلور القضام قافك فتحیله ماکولات قسمندن شول
اولن نسنه تقول ماذقت قضاما ای شیئا المقضم میمك وضادك فتحیله موضع
قضم اصمعی ایتدی ابن ابی طرفه شویله روایت ایتدی که بر اعرابی مکه شرفه یه
کلدکده ان هذه بلاد مقضم ولیست ببلاد مخضم دیشی و خضم اغزك جمله سی ایله یمك در

نته کم خضم اطراف اسنان ایله یمك در ومخصوص مکه مکرمه ده ذخیره اذا اولدیغی
اشارت القضم فتحتیله شول آق دریلردرکه اوزرنه یازی یازدیلر وقضم
قانمغه دخی دیرلر تکسر معناسنه زاید القضم قافك وصادك کسریله اسکیمش
قانی قلج القضیم قافك فتحی وصادك کسری ومدیله واحدی ذکر اولنن دریلرك
بر معناسنه وقضیمه آت ارپه سنه دخی دیرلر شعیر الدابة معناسنه
الاقضام همزه نك کسریله طواره ارپه ویرمك تقول اقضمتها اذا اعلفتها القضم
قافك فتحی وضادك کسریله شول قلچه دیرلرکه اسکی اولمغین چالم یرلرنده
قانقلری اوله القطم قافك فتحی وطانك سکونیله برنسنه یی ایصرمق
وطاتمق القطم فتحتیله مجامعت اشتهاسی وات یمك اوزروسی در یقال
قطم الفحل من الباب الرابع اذا اهتاج واراد الضراب وقطم الصقر الی اللحم
اذا اشتهاه القطامی قافك ضمی وفتحی یانك تشدیدیله ثعلب قبیله
بر شاعرك لقبی در اسمی عمرو بن شییم در وقطامی طوغنه دخی دیرلر صقر معناسنه
قافك ضمی وفتحی جائزدر المقطم میمك ضمی وطانك فتحی وتشدیدیله مصرده بر
طاغك علمی در قطام قافك فتحی ومیمك کسری اوزره بناسی ایله اهل حجاز
قتنده بر عورتك اسمی در واما اهل نجد انی لا ینصرف مجراسنه اجرا ایدرلر
نته کم باب شینده رقاش تعبیرنده ذکر اولنمشدر الاقعام همزه نك کسریله
برکمسنه یه بر مرض ایرشوب فی الحال قتل ایتمك یقال اقعم الرجل علی البناء للمجهول
اذا اصابه داء فقتله ویلانك صوقوب قتل ایتمکه دخی دیرلر یقال اقعمته الحیة القعم

فتحیله بورنده اولان اکریلك در یقال فی انفه قَعَم ای میل قافك فتحی ولامك
سکونیله طرنق کسمك تقول قلمت ظفری التقلیم علی وزن التکریم کذلك
طرنق کسمك تقول قلّمت اظفاری شدّد للکثرة القلامه قافك ضمی ولامك
تخفیفیله طرنق کسلورکن دوشن پاره‌لری مقلوم الظفر میمك فتحی ولامك ضمی
ومدیله وظانك دخی ضمیله وبیچاره معناسنه در وکلیل الظفر دخی دیرلر القلم
فتحتیله شول نسنه درکه انوکله یازی یازرلر وقلم قمارا وقنه دخی دیرلر وقلم شول
بچاغه دخی دیرلرکه انوکله قیون یلحودکی اتی قطع اولنور الاقلیم همزه‌نك
کسری ولامك کسری ومدیله شول ولایت که اقالیم سبعه‌دن بری اوله الاقلیم
همزه‌نك فتحی ولامك کسری ومدیله اقلیمك جمعی القلام قافك ضمی ولامك
تشدیدیله قاقلی دیدکلری اوت درکه شوره اولن یرلرده بتر المقلم میمك
کسری ولامك فتحیله دوه ذکرینك غلافی در المقلمة میمك کسری ولامك فتحیله
قلمدان مقالم الرمح میمك فتحی ولامك کسریله کوندرك بوغملری که قامشدن
اولن کوندرده ظاهردر ابوقلمون قافك ولامك فتحی ومیمك ومدیله روم
قماشلرندن برجنس قماشدر که نظر اولندقده درلو درلو رنکده
کورینور که الکا شمنده وزی دیرلر القلحمّ قافك کسری ولامك سکونیله وحانك
فتحی ومیمك تشدیدیله مسنّ اولان کمسنه نته کم باب حاده ذکر اولنمشدر میم
زایددر لغتده بنا بر القلیذم قافك ولامك وذالك معجمه‌نك فتحی ایله شول قیو که
صویی چوق اوله القلهذم وزن مزبور اوزره شول بحره که صویی چوق اوله

وقلهذم

وقلهذم خفیفا ولنه دخی دیرلر اگرچه ترتیب حروف هجایه تقلید ایتمك قلهذمك
تأخرین اقتضا ایدر لکن یا زاید اولوب ها اصلی اولماغین قلیذم تقدیم اولنمشدر
القمّة قافك کسری ومیمك تشدیدیله بوی قامت معناسنه یقال القی علیه
قمّته ای بدنه وفلان حسن القمة والقامة والقومیّة بمعنی وقمّه باشك تپه‌سنه
دخی دیرلر وهر نسنه‌نك یوقارسنه اطلاق اولنور القمه قافك ضمی ایله
والقمامه کذلك قافك ضمی ایله جماعت ناس معناسنه در المقمّة میمك کسری
وقافك کسری فتحیله صغرك وهر جتال طرناقلو حیوانلرك طوداقلری ومیمك
فتحی دخی لغتدر القمّ قافك فتحی ومیمك تشدیدیله طوار اوت اوتلامق
الاقتمام همزه‌نك وتانك کسریله بمعناه یقال تقمّ الشاة من الارض واقتمت
اذا اکلت وبو معنادن مأخوذدر طوار طوداغی معناسنه نته کم الآن مروردر ایندی
واقتمام سغیر اوزرنده اولان جمله بنیه دخی دیرلر طوارا وتلامقدن استعاره
اولنمشدر یقال اقتمّ الرجل ما علی الخوان وقمّه اذا اکله وقمّ اوسپورمکه دخی دیرلر
تقول قممت البیت اذا کنسته المقمّ میمك کسری وقافك فتحیله اکول اولان
کمسنه یقال رجل مقمّ المقمّه میمك اولك کذلك کسریله سپورکه مکنسه معناسنه
القمامة قافك ضمی ومیمك تخفیفی ایله سپورندی کناسه معناسنه القمام
قافك ضمی ومیمك تخفیفیله جمع سپورندیلر معناسنه القمیم قافك فتحی ومیمك
کسری ومدیله قوری اوت ییش البقل معناسنه الاقمام همزه‌نك کسریله
ارکك دوه جمله دیشی ناقه‌لرله مجامعت ایتمك یقال اقمّ الفحل الابل اذا ضربها کلها

ضمّ قمت يعني جمله سي ضرّ ايله طولي‌سه القمّ فتحتيله و قافك ضمّی و تشديديله
اركك طوار ديشينك اوزرنه چقمق يقال قمّ الفرس على الحجر فقمّها اى تسنّمها
يعني آيغر قسراق اوزرنه چقدی و قمم سپورندی ارمغه دخی ديرلر يقال تقمّم
اذا تتبع القمام في الكناسات نسخ صحاحده واقع اولان بودر لكن اذا تتبع القمام
كعبارت ايسه‌دی غالبا في الكناسات قيدن قمام لفظ مشترك اولوب قماملر جماعت
معناسنه‌ده اولمادغی تصريح ايچون كتورمشدر القمقمة على وزن الزلزلة
برنسنه‌يی جمع ايدوب قبض اتمك يقال قمقم الله عصبه اى جمعه وقبضه القمقمة
قافلرك ضمّی و ميم اولك سكونيله شول آلتدركه ايچنه كلاب و امثالی شيشه
قسنه لر قدر لر اصمعی ايتدی بو لفظ روميدر القمقم قافلرك ضمّی و بابينده ميمك
سكونيله قمقمه نك جمعيدر و كاه اولور خمره دن عبارت اولور يقال على هذا
دار القمقم اى الى هذا صار معنى الخبر و بو مثل بر خصوصده خبردار اولان كمسنه
ايچون ضرب اولنور و بونك كبی در عربلرك على يدي دار الحديث ديدكلری
قوللری كويا كه خبر كاسه يه قنسيه اولنوب بر بره نقل اولنه دخی جهنده
القمقام قافلرك فتحی و ثانينك كسريله كذلك جمعی القماقم قافلرك ضمّی و ثانينك
كسريله هر خصوصده خبردار اولان اولی معناسنه يقال سيد قماقم
لكثرة خيره القمقام قافك فتحی و ميمك سكونيله بحر معناسنه در و قمقام عظيم
ايشه دخی ديرلر يقال وقع في قمقام من الامر و قمقام مطلقا اولويه دخی ديرلر
سيد معناسنه و عدد كثيره دخی ديرلر و قمقام كوچك كنه لره دخی ديرلر و بر جنس

بنه

بنه دخی ديرلر كه قللرك ديبلرنه محكم ياپشور واحدی قمقامه در و بو قمقام جوهری
قمقا اى صغار القردان ايله تفسير ايتمكين صاحب صحاح و ترجمۀ مختار صاحبی
قرداني قردك جمعی ظن اتدكلری ايچون اوفق همونلرله تفسير ايدوب غلط ايتمشلردر
حالا كه قرداك جمعی كلمه قردانك جمعی در كنه معناسنه القنة قافك و نونك
فتحی ايله زنبيك و سائر ياغلرك دبچه سی برانزاولمق القنة قافك فتحی و نونك
كسريله بيرانزا دبچه ايله متصف اولان نسنه يقال يدی من الزبد قنمة و قرينه نك
دبچه سی ارمغه و جوز فاسد اولمغه دخی ديرلر يقال قنم سقاؤه قنما من الباب
الرابع اذا انتن و تمر اولمغله متغير و فاسد اولمغه ديرلر و قنم الجوز فهو قانم
اى فاسد الاقانيم همزه نك فتحی و نونك كسری و مد ايله اصول معناسنه در
الاقنوم همزه نك و نونك ضمّی ايله واحدی اصل و احد معناسنه جوهری ايدر
بن ظن ايدرم كه بو لفظ روميدر و له القوم قافك فتحی و واوك سكونيله
رجاله مخصوص در نسايه متناول دكلدر كندی لفظندن واحدی يوقدر
و كاه اولور نسا دخی داخل اولور تبعا زيرا هر قومك قومی رجال باكلز دكلدر
بلكه رجال و نسانك مجموعيدر الاقوام همزه نك فتحی ايله جمعی الاقاوم همزه نك
فتحی و واوك كسريله جمعك جمعيدر و قوم لفظی مذكر و مؤنث اولور زيرا
شول اسماء جموع كه انونك واحدی اولميه بنی آدم ايچون اولورسه تذكير
و تأنيثی جائزدر رهط و نفر و قوم كبی مثلا قال الله تعالى و كذب به قومك
فذكر و قال و كذبت قوم نوح فانث و اكثر بو لرك تصغيرلری

داخل قلمیوب قوم و رهط و نفر دیرسین و علامت تأنیثی ایمین فعلده
الحاق ایدرسین واگر اسم جمع بنی آدمک غیری ایچون اولورسه اول وقت تصغیرنده
تا داخل قلورسین ابل و غنم گبی زیرا تأنیث بو مقوله لرده لازم در واما جمع تکسیره
جمال و مساجد گبی تذکیر اعتبار اولندقده جمع مراد اولور و تأنیث اعتبار
اولندقده جماعت مراد اولور القیام قافک کسریله طورمق معناسنه یقال قام الرجل
قیاما امرلرینک اوزرنه قایم اولن کسنه یه دخی دیرلر یقال فلان قیام اهل
بیته ای الذی یقیم شأنهم ومنه قوله تعالی ولا تؤتوا السفهاء اموالکم التی جعل الله
قیاما القومه قافک فتحی و واوک سکونیله بناء مره در بر کره طورمق معناسنه
و بر نسنه یه مباشرت ایتمکه دخی دیرلر یقال قام بامر کذا و صوطوکغه دخی
دیرلر یقال قام الماء اذا جمد و طورار یعنی تلفندن طورمغه دخی دیرلر یقال
قامت الدابة اذا وقفت من الکلال و بازار کساد اولمغه دخی دیرلر
یقال قامت السوق اذا کسدت کأنها وقفت و قرار ایلدی قامت السوق نفقت
معناسنه در یعنی رواج بولدی معناسنه در المقاومة میمک ضمی و واوک فتحی
ایله کورشمک طوتشمه در و غیرنده باتمه بابشمه طورشمق یقال قاومه فی
المصارعة وغیرها التقاوم تانک فتحی و واوک ضمیله کذلک حربده طورشمق
یقال تقاوموا فی الحرب ای قام بعضهم لبعض الاقامه همزه نک کسریله بر یرده
طورمق یقال اقام بالمکان اقامة والهاء عوض عن عین الفعل لان اصله اقواما
واقامه بر نسنه یی بر یردن قالدیرمغه دخی دیرلر یقال اقامه من موضعه واقامة

بر نسنه یی دایم قلمغه دخی دیرلر یقال اقام الشیء اذا ادامه من قوله تعالی یقیمون الصلوة
المقامة میمک ضمی ایله اقامت معناسنه در المقامة میمک فتحی ایله مجلس معناسنه و جماعت
ناس معناسنه در المقامة میمک فتحی ایله مجلس معناسنه و جماعت ناس معناسنه در
المقام میمک فتحیله والمقام میمک ضمی ایله گاه اولور بو نلرک هر بری مصدر معناسنه
اولور و گاه اولور موضع معناسنه اولور زیرا قام یقوم دن اولورسه میم مفتوح
اولور واگر اقام یقیم دن اولورسه مضموم اولور زیرا بنات اربعه مثابه اولور
دحرج و دحرجنا و هذا مدحرجنا گبی و باری تعالینک لامقام لکم دیدکی قولی کهم
لامقام لکم دخی قراءت اولنمشدر ضم ایله لا اقامة لکم معناسنه در و باری تعالینک
وحسنت مستقرا ومقاما دیدکی قولی موضعا معناسنه در القیمة قافک کسری
ومدیله بر نسنه نک دکری القیم قافک کسری و یانک فتحیله جمعی قیمتلر معناسنه
و بونک اصلی ولودر زیرا بر نسنه نک قیمتی انوک مقامنه قایم اولور و قیم قامتک
دخی جمعی کلور بکرمک معناسنه تاره ایله شیر گبی علی ما سیجیء انشاء الله تعالی و
انسانک بوی معناسنه اولن قامتک دخی جمعی کلور گویا که قیم اصلنده قیام
ایدی تغییر اولندی حرف علتدن اوتری رحبه ایله رحاب بونک خلافنه جمعی کلور
گویا که قیم اصلنده قیام ایدی اولمدیغیچون درجه حرفین مهملنیله فتحیله ساحه دار
معناسنه در التقویم علی وزن التکریم بر نسنه یی قیمتنه طوتمق تقول قومت
السلعة و تقویم طوغرلمغه دخی دیرلر القویم قافک فتحی و واوک کسری و مدیله
طوغری اولن نسنه تقول قومت الشیء فهو قویم ای مستقیم الاستقامه بمعناه

عند اهل مكة تقول استقمت السلعة والاستقامة اعتدال دخی دیرلر یقال استقام له الامر
وقوله تعالى فاستقيموا اليه اى فى التوجه اليه دون الآلهة ما اقومه همزه‌نك و واوك فتحيله
نقل تعجبدر ناعجب طوغری معناسنه وشاذدر زیرا ثلاثی مزید فیه دن فعل تعجب کلمز
القيمة قافك فتحی و یانك كسری و تشدیدیله طوغری معناسنه منه قوله تعالى وذلك
دين القيمة تأنيث صيغه‌سی اوزره کلمسی ملة حنيفية اعتباریله‌در القوام قافك فتحی
و واوك تخفیفیله عدل معناسنه قال الله تعالى وكان بين ذلك قواما وقوام
الرجل رجلك قامتنه وحسن طولنه دیرلر وقوام برخصوصدر اوزره قایم اولان
کمسنه‌یه دخی دیرلر یقال فلان قوام اهل بيته اى الذى تقيم شأنهم وقوام
الامر برنسنه‌نك اصلنه و یغدیابه اولان نسنه‌یه دخی دیرلر و کاه اولور مفتوح
دخی قالور القامة على وزن الحالة بكرهد واسهابیله وقامتانك
بیوننه دخی دیرلر القايم یانك كسريله قلجك قبضه‌سی القايمة كذلك یانك كسريله
بمعناه يقال قايم السيف وقايمته اذا اريد مقبضه وقايمه طوار ایاغنه دخی دیرلر
القوايم قافك فتحی وتانك كسريله جمع المقوم ميمك كسری وقافك سكونی و واوك
فتحيله شول اغجدر که اکینجی اکن کمسنه جفت سوردکن اکا یاپشور القوام
قافك ضمی ایله بر مرضدر که طواره عارض اولور وابن السكيت ایتدی ما فعل قوايم
كان يعترى هذه الدابة دیرلر قنجکه طوار ایاغی اوزره طورسه و کتمکه قادر اولمه
و کسائی ایتدی قوام شول مرضدر که قیونك ایاقلرینه عارض اولوب ایاغی اوزره
طوره‌مز القيوم قافك ضمی و تشدیدیله اسماء الله دن براسمدر القيام قافك
فتحی

قافك فتحی و یانك تشدیدیله قيوم معناسنه لغتدر عمر رضی الله عنه الحی القيام قرائت
ایتمشدر يوم القيمة قیامت کونی که معروفدر الاقهام همزه‌نك كسريله طعامه اشتها اولمق
يقال اقهم الرجل اذا لم يشتهه مثل اقهى واقهام برنسنه‌یی کوزیه کورمك تقول اقهم
الرجل عنك اذا كثر هلك واقهام کوك یوزنده بلوت کتمکه دخی دیرلر یقال اقهمت
السماء اذا انقشع الغيم عنها فصل الكاف الكتم كافك فتحی و نونك سكونيله
برنسنه‌یی کیزلمك پنهان ایتمك معناسنه الكتمان كافك كسری و تانك سكونیله
بمعناه الاكتام همزه‌نك و تانك كذلك كيزلمك يقال كتمت الشئ كتما وكتمانا واكتتمه ايضا
وكتمت نفس مضایقه ایله المغه دخی دیرلر یقال كتم الفرس المربو اذا صاق منخره
عن نفسه و بعلع مهمله‌نك فتحيله نفسه دیرلر المكتم ميمك ضمی و تاء ثانیه‌نك کسریله
رعدسز بلوت يقال سحاب مكتتم لا رعد فيه الكاتم تانك كسريله کیزلونه
يقال سر كاتم اى مكتوم المكتم ميمك ضمی و تانك فتحی و تشدیدیله ذکر اولنان
معنایه‌در تشدید مبالغه ایچوندر الاستكتام همزه‌نك و تانك کسری ایله
برنسنه‌نك کیزلمکنی طلب ایتمك تقول استكتمته سرى اى سألته ان يكتمه
المكاتمة ميمك ضمی و تانك فتحيله برنسنه‌یی برکمسنه‌دن کیزلمك يقال كاتمني سره
الكتمة كافك ضمی و تانك فتحی ایله همزه وزنی اوزره سری صقلیجی کمسنه الكتوم
كافك فتحی و تانك ضمی و مدیله شول یایدر که اوقك اغاجنك شقی و ضرری
اولمیه وصاحب صحاح کتوم کافك سوقاتنه ناکرده ایله تعبیر ایدوب غلط
ایتمشدر و سوقا کرش طوتن کزه دیرلر و غلط اولدیغنه جوهرینك استشهاد

ایچون ایراد ایتدکی شعره دلالت ایدر زیرا شعر بنا بورنا ثابتك مدحی ایچون وارد اولمشدر
کرچه بیری اولکادن جهت مدح اولمدیغی ظاهردر و عبارت قاموس دخی غلط مشهوره
تابع ایدرکه قوس کتوم لاصح فی نبعها دینمشدر و نبع بای اغاجنه دیرلر وکتوم شول
ناقه یه دخی دیرلرکه اوزرینه بنلدکده چاغرمیه وصاحب مهذب کتوم الناقة آوازی
چقمیان یای دردیش الکتیم کافك فتحی وتانك کسری ومدیله شول ناقه درکه کذلك
اوزرینه بنلدکده چاغرمیه وکتیم شول قربه نك دیکیشنه دخی دیرلرکه اندن صو
صزمیه یقال خرز کتیم لا یخرج منه الماء الکتم فتحتینله شول اوت درکه انی راستغه
قارشدروب بویه ایدرلر الکتمان کافك ضمی وتانك سکونیله بر طاغك علمی در
کنانة کافك ضمی وتانك تخفیفیله بر بردن بر قبیله نك ادیدر الاکثام همزه نك
کسریله وثاء مثلثه ایله قربه یی طولدرمق یقال اکثم قربته اذا ملأها الاکثم
همزه نك وثانك فتحیله قارنی بیوك اولان کسنه واسع البطن معناسنه وبعضلر
ایدی اکثم قارنی طوق اولان کسنه در شبعان معناسنه الکثم کافك فتحی و
ثانك سکونیله برکسنه یی بر نسنه دن منع ایتمك یقال کثمه عن الامر اذا اصرفه
عنه اکثم همزه نك وثانك فتحیله بر رجلك اسمیدر الکدم کافك فتحی ودالك سکونیله
اغز اوجیله اصرمق هر جنسی بری برن ایصردیغی کبی یقال کدمه یکدمه ویکدمه
من الباب الاول والثانی وکدم بر دمور بلهٔ نشان ایتمکه دخی دیرلر الکدمة کافك
فتحی ودالك سکونیله نشان یقال ما بالبعیر کدمة اذا لم یکن فیه اثر ولا وسم
واثره صم همزه ایله یاره اوکلدقدن صکره قالان علامته دیرلر وسم داغه دیرلر الکدم

میمك

میمك ضمی ودالك فتحی وتشدیدیله ایصرانجی معضض معناسنه الکدامة کافك ضمی
ودالك تخفیفیله اکلدن باقی قالان نسنه الکرم فتحتینله کوملك یعنی بدنام
اولمنك مقابلی در و بلوت یغمور کتورمکه دخی دیرلر کرم یقال کرم السحاب اذا جاء
بالغیث الکرایم کافك فتحی ورانك کسری ومدیله نیك نام اولان کسنه یقال کرم
من الباب الخامس فهو کریم وکرمها اهل عفو باحت اولان کسنه یه دخی دیرلر صفوح
معناسنه الکرام کافك کسریله کریمك جمعی الکرّام کافك ضمی ورانك فتحی والفك مدیله
کذلك جمعی یقال قوم کرام وکرماء الکرایم کافك فتحی ویانك کسری ایله جمع مؤنث یقال
نسوة کرایم وکرم صفت معناسنه دخی استعمال اولنور بو تقدیرجه مذکر ومؤنث ومفرد
ومثنی وجمعی برابر اولور یقال رجل کرم وامرأة کرم ونسوة کرم الکرّام کافك ضمی
ورانك تشدیدیله مبالغه ایله کریم اولان کسنه یقال رجل کرّام اذا افرط فی الکرم
المکارمة میمك ضمی ورانك فتحیله کرم اظهار ایدشمك یقال کارمته فکرمته اکرمه
من باب المغالبة الاکرام همزه نك کسریله بر کسنه یه حرمت ایتمك تقول اکرمت الرجل
اکرمه واصله اکرمه مثل دحرجه فاستثقلوا اجتماع الهمزتین فی فعل الثانیة ثم اتبعوا
باقی حروف المضارع الهمزة وکذلك یفعلون بالامر حذفوا الواو من یعد استثقالا
لوقوعها بین یاء وکسرة ثم اسقطوا مع الالف والتاء والنون یعنی عربلرك
اطراد للباب بعض نسنه یی ایشلمك عادتلری در علت موجبه یوغکن وکاه
اولور ضرورت شعردن اوتری اصلنه رد اولنوب همزهٔ محذوفه یی اثبات
ایلدیلر واکرام اولاد کرام صاحبی اولمغه دخی دیرلر یقال اکرم الرجل اذا اتی

باولاد کرام

ما اكرمه فعل تعجبدر اكرامدن و شاذدر زيرا رباعيدن فعل تعجب كلمز يقال ما اكرمه لي بگا نه عجب اكرام ايتدي معناسنه المكرم ميمك ضمي وراءنك فتحي و تخفيفيله اكرام معناسنه مصدردر نته كم اخفش ايتدي بعضلر ومن يهن الله فماله من مكرم قرائت ايتدي راءنك فتحيله اكرام معناسنه مدخل ومخرج كبي ادخال واخراج معناسنه الكرم كافك فتحي وراءنك سكونيله اوزم چبوغي نكك معناسنه وكرم قلادهيه دخي ديرلر يقال رأيت في عنقها كرما حسنا من لولو الكرج كافك فتحي وراءنك سكونيله شول دكومه ديكلمكه جوز مثالله اولمش اولوج بولدغي يرده دونر المكرمة ميمك فتحي وراءنك ضميله صفت حميده در المكارم ميمك فتحي وراءنك كسريله جمعي اوصاف حميده معناسنه ومكرمه كاه اولور محل صنعتك دخي استعمال اولنور يقال الارض مكرمة للنبات اذا كانت جيدة لها المكرم ميمك فتحي وراءنك ضمي ايله مكرمه كبي حمد وزنده ومعناده كه ايكي ايتديك منكره مفعل كلمدي الا ايكي كلمه كه انلرك بري مكرم وبري معون در الكرومة همزهنك وراءنك ضمي ايله كرمدن اعجوبه كبي در عجبدن مايه الاكرام معناسنه نته كم اعجوبه مايه التعجب معناسنه المكرمان ميمك وراءنك فتحيله كرم ايله موصوف اولنكسنه ملأمان معناسنه لوم ايله موصوف معناسنه اولدغي كبي يقال للرجل يا مكرمان التكرم فتحتينله وراءنك ضمي وتشديديله تكلفله كريم اولمق يقال تكرم لنفاد الجميل الاستكرام همزهنك وتانك كسريله بر ابوفسنه ظاهر قلمق يقال استكرم اذا اتخذ علقا كريما وغلاق غين معجمهنك كسريله همزهنك ابوسه درلر وفي المثل

استكرمت فاربط يعني ابوفسنه حاصل قلدك حفظ ايله الكرام بالضم والتشديد اكرم من الكريم جوهري بو كلامي تكراردن حالي وكلدر زيرا اول بحثده مرور ايتمشدر الكرامون كافك فتحي وراءنك تشديديله جمعي التكريم تانك فتحي وراءنك كسريله ومديله بر كسنهيه حرمت ايتمك اكرام معناسنه الكرام كافك فتحي وراءنك تخفيفي ايله اسم مصدر حرمت معناسنه يقال نعم وحبا وكرامة وكرامت كذلك قبو قبانه يا ذوكوب قباغنه ديرلر اكثر نسخ جوهريده جب واقع اولمش جيميله قبو قباغنه معناسنه وبعضنده حاء مهمله ايله واقع اولمشدر كوب معناسنه وكرامه نزل معناسنه دخي كلور يقال حمل اليه الكرامة وهو مثل النزل جيم النون جوهري ايتدي يا ديه دكرامتي نزل معناسنه سؤال ايتدم بلمديلر ديدي الكرم كافك ضمي وراءنك سكونيله كذلك حرمت معناسنه دركرامة معناسنه دركرامة كبي ابن السكيت روايتي اوزره نعم وحبا وكراما الكرمة كافك ضمي وراءنك كذلك سكونيله بمعناه يقال وحبا وكرمة وحكى عن زيد بن ابي زياد ليس ذلك لهم ولا كرمة على وزن جعفر بالتنبير معناسنه مثل الكرمان وزنا ومعنى الكرمم كافك كسري وراءنك كسري ومديله بمعناه الكرمين على الوزن المزبور بمعناه الكردوم بالدال المهملة على وزن جعفر شول رجله ديرلر كه قصير القامة اولوب فرمود اوله الكردمة على وزن الدحرجة قصير اولنكسنهنك سكرتمي وكردمه كايكي روايتي اوزره ما كيلك بر حالي اولدنك سكرتمسنه ديرلر يقال كردم الحار وكردم ادلعدا على جنب واحد نسخ جوهريده بو بابده واقع اولمشدر لكن مقتضى ترتيب حروف

هچ بر درلو کرم کرخم اوزرینه مقدم اوله الکرکم کافک ضمی وما بعدی رانک
سکونیله زعفرانه الکرکم وزن مذبور اوزره واحدی زعفرانک بر قطعه معناسنه
ودواء کرم دیدکلری دخی بوندن مأخوذدر الکزم کافک فتحی وزانک سکونیله
بر شیئی بیچمکسزین اوک دیشلریله قاوب اچنده اولنی چیقرمقدر یقال کزم
شیئا بمقدم فیه اذا کسره واستخرج ما فیه لیأکله یقال العیر یکزم من المرجة وجبه
حمار معناسنه در وحرجه فتحتیله قرقه دوکلکنه دیرلر برک اولدیغی حینده الکزم
فتحتیله اتک طوداقی قالین اولوب قصه اولمقدر الکزم همزه نک وزانک فتحیله
صفت مذبور اوزره اولان ات یقال فرس اکزم اذا کان بین الکزم وکزم کذلک
یعنی قصه اولمقدر وال برمقلری قصه اولمقدر الکزمائی کافک وزانک
سکونی والفک مدیله اکزمک مؤنثی یقال انف آکزم وکزما الکزوم کافک
فتحی وزانک ضمی ومدیله شول ناقه در که زیاده پیرلکدن اغزنده دیشی
قالمیه الکسم کافک فتحی وسین مهمله نک بر ناسب فنه بر شئ دوه اللهیه
پاک ایتمه در الکسوم کافک فتحی سینک سکونی وسینک ضمی ومدیله شول قوری
اوت درکه کثرت اوزره اوله الکاسم همزه نک وسینک کسریله شول اتدر که
بربر جمع اولوب کثرت وزیاده سندن بری برینه تمکه قریب اوله یقال
خیل اکاسم کثیر یکاد یرکب بعضها بعضا ابو یکسوم الحبشی تانک فتحی وکافک
سکونی وسینک ضمی ومدیله فیل صاحبی اولان کمسنه درکه کعبه یی تخریبه الله
تعالی عزم ایدوب هلاک اولمقدر الاکشم همزه نک وشین معجمه نک فتحیله

براولده

براولده نقصان اوزره اولان کمسنه وکاه اولور حسبنده نقصان اولان
کمسنه یه دخی اکشم دیرلر کما قیل له جانب واف وآخر اکشم ای ابوه حر وامه امة
الکثم کافک فتحی وثانک سکونیله یوری دیبندن قطع ایتمکدر الکظم کافک
فتحی وظانک سکونیله غضبی هضم ایتمکدر یقال کظم غیظه کظما من الباب الثانی
اذا اجترعه وغیظ کینه لو غضبه دیرلر الکظیم کافک فتحی وظانک کسری ومدیله
غضبنی هضم ایدن کمسنه وکظم قیو بغلیجی نسنه یه دیرلر بند در معناسنه المکظوم
میمک فتحی وظانک ضمی ومدیله هضم اولنمش غضب یقال رجل کظیم وغیظ مکظوم
الکظوم ضمتیله اسم اولور سکوت معناسنه ودوه کویش کتورمدن فارغ
اولمغه دخی دیرلر وکاظم جمعی دخی کلور کویش امساک ایدیجی دوه لر
معناسنه تقول اری الابل کظوما لا تجتر یقال کظم البعیر کظوما من الباب
الثانی ایضا اذا امسک عن الجرة وجره جیمک کسریله کویش دیرلر شو معناسنه
الکاظم ظانک کسریله کویش امساک ایدن دوه الکظم کافک ضمی وظانک فتحی
وتشدیدیله ساکت اولان کمسنه لر یقال قوم کظم ای ساکتون الکظم فتحتیله
نفس چیقجق بر ضرف نفس معناسنه تقول اخذت بکظمه ای بمخرج نفسه الاکظام همزه نک
فتحیله جمعی مخارج نفس معناسنه کاظمه ظانک کسریله بر موضعک اسمی در
الکظامة کافک کسریله شول قیودر که اطرافی باتن برقوی دخی اولوب
بری برینه برالشدق کاریسکهدر وفی الحدیث اذا رأیتم مکة قد بعجت کظائمها یعنی قیولر
قازلمه ذکر اولنمش وجه اوزره وکظامه کذلک شول حلقه یه دیرلر که ترازو قوللنده

نیزه‌ز وا بیلری اننده جمع اولوب بغلنور وكظامة شول سكره دیرلر كه اوق یلكی
باشلوندن اوقلك انجه یرنه صیهلر وكظامه كذلك شول تصمه‌یه دیرلر كه كمرشن باشنه
بغلنلر یاتك قولاغی كرشی كچسون دیو نته كم جوهری دن اولن كرشیلر ده معنا رز
در و صاحب صحاحك بو معنا مده كظامة دوالی كه بر كمان بند نظره بدكی مناسب
دكولدر زیرا یای قبضه سنه بغلنن حمایله دخی متناول اولور **الكعام** كافك
كسریله شول غنه دركه دوه كبردكی زماننده اغزینه بغلرلر تقول كعمت البعیر
من الباب الثالث اذا شددت فمه فی هیاجه **الكموم** میمك فتحی وعینك ضمی ومدیله
اغزی اغزینی بغلنش دوه **الكعم** كافك فتحی وكافك سكونیله دوه اغزینی
بغلمق و قاب اغزینی اورتمكه دخی دیرلر تقول كعمت الوعاء اذا شددت راسه
وكعم قوری خوردن بغلنوب قالمغه دخی دیرلر یقال كعم الخوف فلا یرجع وكعم اوپمكه
دخی دیرلر **المكاعمة** میمك ضمی وعینك فتحیله كذلك اوپمكه یقال كعمها وكاعمها اذا التقم
فاها فی التقبیل یعنی اوپركن اغزینی اغزینه الدی **الكلام** كافك فتحی ولامك
تخفیفیله اسم جنسدر قلیله وكثیره متناول اولور **الكلم** كافك فتحی ولامك كسریله
اوچ كلمه‌دن اقله اطلاق اولنماز زیرا الكلم كلمه‌نك جمعی در نبقه ایله نبق كبی ونبق
سدر اغاجنك یمشنه دیرلر وكلمك جمع اولدیغنه دلیل بودر كه سیبویه كتابنده
هذا باب علم ما الكلم من العربیة دیمشدر ما الكلام دیمامشدر زیرا الكلم ایله اوچ
نسنه دیلمشدر انلرك بری اسم وبری فعل وبری حرف در پس جمعیته قطعی دلالت
ایدن نسنه‌یی ادا ایتمشدر واحد وجماعته احتمال اولنی كتورمشدر **الكلمة** كافك

فتحی

كافك فتحی ولامك كسریله كلمك واحدیدر وتمیم قبیله‌سی كلمه‌ده كافك كسری
ولامك سكونیله كبد وكبد وورق وورق كبی وكلمة قصیده‌یه
دخی دیرلر اولندی اضرنه وار بجه **الكلیم** كافك فتحی ولامك كسری ومدیله شول
كمسنه دركه سنوكله سویلشورا **التكلیم** علی وزن التكریم بر كمسنه‌یه سوز سویلمك
الكلام كافك كسری ولامك تشدیدیله بمعناه یقال كلمته تكلیما وكلاما كذبته
تكذیبا وكذابا **التكلم** فتحتینله ولامك ضمی وتشدیدیله سویلمك تقول تكلمت
كلمة وبكلمة **المكالمة** میمك ضمی ولامك فتحی ایله جوابلشمق تقول كالمته اذا جاوبته
التكالم تانك فتحی ولامك ضمیله كذلك جوابلشمق تقول تكالمنا بعد التهاجر
یعنی ایرلشدقدن صكره خبرلشدك ویقال كانا متصارمین فاصبحا یتكالمان
ولا تقل یتكلمان یعنی بری برندن منقطعلر ایدی جوابلشدیلر **المتكلم** میمك ضمی ولامك
فتحی وتشدیدیله محل كلام یقال یا احد متكلما ای موضع كلام **الكلمانی** فتحتینله و
یانك تشدیدیله فصیح الكلام اولن كمسنه منطیق معناسنه كسریله **الكلم** كافك
فتحی ولامك سكونیله یاره جراحت معناسنه **الكلوم** ضمتینله جمعی وكلام یاره‌لمق
معناسنه ده كلور جرح كبی وداغ اورمغه دخی دیرلر تقول كلمته كلما وقرا بعضهم
من الارض تكلمهم ای تجرحهم وتسمهم **التكلیم** علی وزن التكریم چوق چوق
یارلمق تجریح كبی تشدیدیله تكثیر ایچوندر **كلمة الله** كافك فتحی ولامك
كسریله حضرت عیسایه اطلاق اولنور صلوات الله علیه وكلمة الله اطلاق اولندیغی
دنیه نافع اولندیغیچوندر وكلام حقله نفع حاصلی اولدیغی كبی نته كم سبحان الله

سيف الله واسد الله ديرلر وبعضيلر ايدى بلا اب اولوب مجرد كلام خدا ايله حاصل
اولدغنه بناء در الكلثوم كافك وثانك ضمى ولامك سكونيله يوزى اتلى اولن كمسنه
كثير لحم الوجه معناسنه كلثمة ميمك ضمى وكافك وثانك فتحيله يوزى اتلى اولوب دوكرك
اولماسى در يقال امرأة مكلثمة اذا كانت ذوات جنتين من غير ان يلزمها جهومة
الوجه ام كلثوم كافك وثانك ضمى ولامك سكونيله رسول صلى الله عليه وسلم
كريمه‌لرندن برينك كنيتى در رضى الله عنها الكم كافك ضمى وميمك تشديديله كوملك
يكى معناسنه الاكمام همزه‌نك فتحى ايله جمعى يكلر معناسنه الكمة كافك كسريله
وميمك فتحيله كذلك حب ايله جب كبى وصب كوب معناسنه در الكمة كافك ضمى وميمك
تشديديله شول تقيه در كه مدور دركه باشى اورتدكى اچون كمه ديرلر الكم
كافك كسريله وميمك تشديديله ظهور ايدن يمشك وچيچك اوزرنده‌ر
اولن قابى الكمام كافك كسريله جمعى چچك قابلرى معناسنه وكمام دوه‌ايصرمسون
ديو اغزنه بغلدقلرى نسنه‌يه دخى ديرلر الاكمة همزه‌نك فتحى وكافك كسرى وميمك
تشديديله كذلك كمك جمعى الاكمام همزه‌نك فتحيله كذلك جمعى الاكاميم كذلك جمعى
بونلرك جمله‌سى چچك قابلرى معناسنه در الكموم ميمك اولك فتحى وثانينك ضمى ومديله
شول انجيله كه انوك يمشى ظهور ايتمش اوله يقال كمت النخلة على البناء للمجهول
وكم الفصيل دخى ديرلر بناء مجهول اوزره نحو دوه ياورسى طوغيچق قوت يولنجه
اورتلسه ومكموم ايصرمسون ديو اغزى بغلنمش دوه‌يه دخى ديرلر الاكام همزه‌نك
كسريله انجمبوق اين اظهار ايتمك التكميم على وزن التكريم بمعناه يقال اكمت النخلة

وكمت

وكمت اذا اخرجت كمها واكمام كوملكه يك ايتمكه دخى ديرلر تقول اكممت القميص اذا جعلت
له كمين الكم كافك فتحى وميمك تشديديله برنسنه‌يى ستر ايتمك تقول كممت الشئ
اذا غطيته وكوب اغزن بغلمغه دخى ديرلر يقال كممت الحب اذا شددت رأسه
وحب حاء مهمله‌نك ضمى ايله كوپ ديرلر الكمكام كافك فتحى وميمك سكونيله اعضاسى
صوج اولمش كسنه مجتمع الخلق معناسنه كم كافك فتحى وميمك سكونى اوزره مبنى ايله
اسم ناقص مبهم در وبونك استعمالى ايكى محلده در بريسى استفهام وبرى خبر
نحو استفهام انسلك كم رجلا عندك ديو ما بعدن تمييز اوزره منصوب ايدرلر
ونحو خبر انسلك كم درهم انفقت ديوب ما بعدن كذلك تمييز اوزره مخفوض
قيلورلر تكثير افاده ايتمكله نته كم معناى تقليل افاده ايتمكله رب ايله دخى
مخفوض قيلورلر پس كم رب كلمه‌سنك نقيضى اولور افاده وذكر كم كلمه‌سنى
اسم تام قيلورلرسه آخرن مشدد قيلوب منصرف ايدرلر تقول اكثرت
من الكم واصلا الكمية الكوم كافك فتحى وواوك سكونيله ايغر اوزرنه
يقال كام الفرس انثاه يكومها كوما اذا نزا عليها الكوم كافك ضمى ومديله بر مقدار
طعامى جمع ايدوب باشينى يوكسك ايتمك ويوم وبو استوى له صبرة من الطعام
كبى در التكويم على وزن التكريم يغنى ايتمك تقول كومت التراب اذا جعلته
كومة كومة الكوماء كافك فتحى وواوك سكونيله والفك مديله شول ناقه در كه
اوركوجى بيوك اوله عظيمة السنام معناسنه الكوم كافك ضمى ومديله دوه
سوروسندن بر قطعه الكيمياء كافك كسرى ومدى وميمك كسرى والفك مديله در

سیمیاء وزنی کبی شول معروف بوهردرکه بعض معدنیاتی ذهبه قلب ائمده
استعمال اولنور وسیمیا سیما وزننده معناسنه در الکهام کافک فتحی وهانک تخفیفیله
کسمز اولن قلیچ یقال سیف کهام ای کلیل وعاجز اولن کمسنه یه دخی دیرلر یقال
لسان کهام ای عی وقلب اولن ءانه دخی دیرلر یقال فرس کهام ای بطی وکهام علیه
قالمش پیره دخی دیرلر یقال رجل کهام ای مسن لاغناء عنده وغنا یدن محتاج اولنک فتحیله
منفعت معناسنه در ویقال قوم کهام ایضا الکهیم کافک فتحی وهانک کسری ومدیله
کذلک مسن اولوب عملدن مانده اولن پیر الاکهام همزه نک کسریله بصر ضعیف اولمق
یقال اکهم بصره اذا کل وروی فصل اللام اللئیم لامک فتحی وهمزه نک کسریله
ومدیله دنی الاصل اولوب بخیل النفس اولن کمسنه اللئام لامک کسریله جمعیدر لئیملمک
معناسنه اللؤوم لامک ضمی وهمزه نک سکونیله قنفذ ماهوده اوزره اولمق الملأمة
میمک وهمزه نک فتحی ولامک ماینیده سکونیله بمعناه اللأمة لامک فتحی وهمزه نک مدیله
بمعناه ایضا یقال لؤم الرجل لؤما وملأمة ولآمة الملأمان میمک وهمزه نک فتحی ولامک
سکونیله لوملمه متصف اولن کمسنه مکرمان کلمه سنک نقیضیدر الملآم میمک کسری
ولامک سکونی وهمزه نک مدیله لئیم اولنلرک غذیسنه قیام کوسترن کمسنه اللائم
وزن معهد اوزره همزه نک قصریله بمعناه وابو زید ایدر ملأم لئیملری معذور
طوتن کمسنه در اللائم همزه نک ولامک سکونیله وهمزه آخیره نک مدیله لئیم اولن
کمسنه لو فعل اشلاک ابو زید روایتی اوزره یقال الأم اذا صنع ما یذم
الناس علیه لئیما اللؤمة لامک ضمی وهمزه نک فتحیله چفتچی قوللندیغی چفت آلتی وهمزه نک

اول قوب ومعتبر اولدیغنه بناء عاریه ویلیه متاع بیتدن وغیری نسنه دن اللأمة
لامک فتحی وهمزه نک سکونیله زره که حالت حربده کییلور اللأم کذلک لامک فتحی وهمزه نک
سکونیله جمعی زره لر معناسنه اللؤم لامک ضمی وهمزه نک فتحیله مفرد صیغه سی
اوزره نغر کبی کذلک جمعیدر علی خلاف القیاس کویاکه لؤمة کلمه سنک جمعیدر ونغرنغنک
ضمی وغین معجمه نک فتحی ورای مهمله ایله سرچه مثالنده بر جنس قوشدر واللأم اوقه
یلک وضع اتمکه دخی دیرلر تقول لأمت السهم لأما ولأم شول اوقه دیرلر که اوقک
اوزرنده لؤم یلکی اوله ولؤام بابنده تعبیر کلور ان شاء الله تعالی واللأم یاره
بنلمیوب اوکلمته یه دخی دیرلر تقول لأمت الجرح والصدع اذا شددته فالتأم
واللأم مجتمع معناسنه دخی کلور یقال شیء لأم ای مجتمع الاستلأم همزه نک وتانک
کسریله زره کیمک یقال استلأم الرجل اذا لبس اللأمة الملأم میمک ضمی وهمزه نک
فتحی وتشدیدیله زره کیمن کمسنه لأم لامک فتحی وهمزه نک سکونیله بر رجلک
اسمیدر اللؤام لامک ضمی وهمزه نک فتحی وتخفیفیله شول قنات یلکیدرکه قوشک
قنادندن دیوشرکه یلک التنه کیرمیوب اوزرنده قالور واو یلکلر قتنده مقبول
اولندر دخی بعدر زیرا یوموشق اولوب محکم اولور التنه کیرن حاجب کبی اولماز
الملاءمة میمک ضمی والفک مدیله جمع ایدوب اصلاح ایتمک تقول لاءمت بین القوم
ملاءمة اذا اصلحت وجمعت واذا اتفق الشیئان فقد التأم ومنه قولهم هذا طعام
لایلائمنی ولا تقل لا یلاومنی فانما هذا من اللوم اللمة لامک ضمی ومیمک تخفیفی
ایله بر نسنه نک مثلی ومناسبی یقال لیتزوج الرجل من الناس لمته ای شکله ومثاله

ولمه نك آخرنده اولن ها و سندن حذف اولنان همزه دن عوضدر اللئم لامك كسرى
وهمزه نك سكونيله صلحه وخلوص بينك اولان اتفاقه درلر يقال نبتين لئيم اذا ظهر
علامة الوفاق و قد يلين همزته كما يلين في اللئام جمع لئيم اللتم لامك فتحى وتانك
سكونيله بوكسنه نك دوزمك لتكبى در * اللثم لامك فتحى وثاء مثلثه نك
سكونيله دوه اياغيله طاشى قاقمق تقول لثم البعير الحجارة بخفه يلثمها من الباب
الثاني اذا كسرها ولثم اوپمكه دخى ديرلر قبله معناسنه تقول لثمت فاها من الباب
الرابع اذا قبلتها وكاه اولور فتحيله دخى كلور باب ثانيدن اللثم ميمك كسرى ولامك السكونيله
وثانك فتحيله طاشى قاديجى يقال خف ملثم يصل الحجارة وطاشى دوه نك اياغنى مجروح
اتمكه دخى ديرلر يقال لثمت الحجارة خف البعير اذا اصابته وادمته وادما دال مهمله ايله
قنمقه ديرلر الملثوم ميمك فتحى وثانك ضمى ومد ايله مجروح اولن يقال خف ملثوم
مثل مرثوم اللاثم ثانك كسريله ايغيله طاشى قدن دوه اللثم لامك ضمى وثانك سكونيله
جمعى ذكر اولنن دوه لر معناسنه اللثام لامك كسريله نقابدن آغز اوزرنه كلن
نسنه يه ديرلر نته كم نقاب بورن اوزرنه كلن نسنه در اللثم لامك فتحى وثانك
سكونى ايله آغز بشموع اورمق تقول لثمت المرأة تلثم لثما من الباب الخ الالتثام
همزه نك وثانك كسريله بمعناه التلثم فتحتيله وثانك ضمى وتشديديله بمعناه ايضا
تقول التثمت وتلثمت اذا شددت اللثام ولثام بشموغه ديرلر نته كم الان مرور
ايندى اللثمه لامك كسرى وثانك سكونيله بر دورلو بشموع اورمغه يقال هى حسنة
اللثمه اللجام لامك كسرى ايله اوين لكام معناسنه ولجام كذلك حيض كورن عورت بغلدنغى

نسنه

نسنه التلجم فتحتيله وجيمك ضمى وتشديديله لجام بغلمق وفي الحديث تلجمي
اى شدى لجاما يعنى حيض بندن بغلن وبو استثفرى كلمه سنه يكزر معناده والاستثفار
اردانكى ايكى اياغن اره سندن الوب قوشاغنه صوقمقدر عربلرك جاء فلان وقد لفظ
لجامه ديدكلرى شول كمسنه حقنده دركه مصلحتندن رجعت ومشغله يورغون وصوسز
عودت ايده نته كم جاء خائبا وقد رضى رباطه ديرلر يعنى جميع قيودى قطع ايتمكله
كلدى دامدن خلاص بولن آهو كبى ملجم ميمك ضمى وجيمك فتحى وتخفيفى ايله بر رجلك
اسمى در اللحم لامك فتحى وحانك سكونيله ات كوشت معناسنه اللحمه لامك فتحى وحانك
سكونيله كذلك واحدى ات پاره سى معناسنه اللحام لامك كسرى ايله جمعى اللحمان
لامك ضمى وحانك سكونيله كذلك جمعى اللحوم ضمتيله كذلك جمعى ولحم اتى كمكدن صيوب
يمكه دخى ديرلر تقول لحمت العظم الحمه من الباب الاول اذا عرقته اللحمه لامك فتحى
وحانك سكونيله قرابت معناسنه دوقومه بزك ارغاجنه دخى ديرلر لامك ضمى وفتحى
جائزدر ولحمة البازى شول ات دركه طوغنه صيد ايتدوكى نسنه دن ويررلر
بونك لامنك ضمى وفتحى جائزدر الملحمه ميمك وحانك فتحى ولامك سكونيله بر فتنه ده
عظيم محاربه اولمق الاستلحام همزه نك وتانك كسريله عدو بركسنه يى اورته
يه المق يقال استلحم الرجل على البناء للمجهول اذا احتوشه العدو وفي القتال
واحتواش حاء مهمله وشين معجمه ايله اورتيه المق المتلاحمه ميمك ضمى وحانك
كسريله شول باش يارغى دركه تأثير ايليه وسمحاقه ايرشميه وسمحاق سينك كسرى
وحاء مهمله ايله باشى كمكنك اوزرنده اولن يوفقه درى الملحم ميمك ضمى وحانك فتحيله

برجنس بزه دیرلر وملحم کذلك شول کسنه یه دیرلر که انی صیدانی یدرله تقول لحمت
القوم الحمهم من الباب الثالث اذا اطعمتهم اللحم ولا تقل الحمتهم والاصمعی یقوله **اللاحم**
حانك کسریله شول کسنه در که ات بیدریجی اوله ولاحم لحم صاحبنه دخی دیرلر لابن وتامر کبی
اللحام لامك فتحی وحانك تشدیدیله شول کسنه در که ات صتر یعنی بایع اللحم معناسنه
الالحام همزه نك کسریله طوار طورب یوریه ده ضربه محتاج اولمق یقال الحم الدابة
اذا وقفت فلم تبرح فاحتیجت الی الضرب والحام برکسنه یی قولایلمغه دخی دیرلر
تقول الحمتك عرض فلان اذا امکنتك منه بشتمه والحمته سیفی یعنی انی قلجم قولایلدم
والحام بز ارقاج اتمغه دخی دیرلر وفی المثل الحم ما اسدیت ومعناسی اشلدکیکی ارش وهم دوکك
فسنه نك ارقاجی دخی ات دیك اولور یعنی احسانی تمام قل والحام برکسنه نك
اوینه اتلیجق اولمغه دخی دیرلر یقال الحم الرجل اذا کثر فی بیته اللحم والحام اکنك
دانه سی اولمغه دخی دیرلر یقال الحم الزرع اذا صار فیه حب والحام حربی مشتد قلمغه
دخی دیرلر **الالتحام** همزه نك وتانك کسریله حرب مشتد اولمق تقول الحمت الحرب
فالتحمت والتحام یاره بتمکه دخی دیرلر یقال التحم الجرح للبرء **لخم** لامك فتحی وخانك معجمه
نك سکونیله عیندن بر قبیله در که ملوك عرب زمان جاهلیتده انلردن
اولوردی که انلر آل عمرو بن عدی بن نصر اللخمی در **اللخم** لامك ضمی وخانك
سکونیله دریا بالغلرندن بر جنس بالقدر که کوسج دخی دیرلر **اللدم** لامك
ودالك سکونیله اصمعی ایشتمه روایتی اوزره شول طاش که اوانی ویره وشول
بر دوکمی فسنه نك اوازه در که سکت اوزره اولیه دخی الحدیث والله لاأكون

مثل الضبع سمع اللدم حتی تخرج فتصاد یعنی نته کم باتوردك عاد تیلدا او ازابد وبا
طشره چیقمغله دوزاغه دوشمك وبو معنادن اورمغه لدم دیدیلر یقال لدمت
لدما من الباب الثانی ولدم عورت کندی الیله یوزنی اورمغه دخی دیرلر یقال
لدمت المراة وجهها اذا ضربته وکول بجندنه بشی اتمکی کولی کتسون دیو اورمغه
دخی دیرلر یقال لدمت خبز الملة اذا ضربته ولدم بنیك مرمت اتمکه دیرلر تقول
لدمت الثوب لدما اذا رقعته **اللادم** دالك کسریله اورجی **اللدم** فتحتیله جمعی
اورجیلر معناسنه خادمله خدم کبی **الالتدام** همزه نك وتانك کسریله اضطراب
والتدام النساء عورت صاغی صفر کن الیله کوکسلرینه اورمغه دخی دیرلر
اللدیم لامك فتحی ودالك کسریله مدیلا اسکی بز ثوب خلق معناسنه ولدیم
مرمت اولنمش بزه دخی دیرلر یقال ثوب لدیم ای مرقع مصلح **الملدم** میمك ضمی ودالك
فتحی وتشدیدیله کذلك مرمت اولنمش بز **التلدیم** علی وزن التکریم مرمت اتمك
یقال لدمت الثوب تلدیما اذا رقعته **اللدام** لامك کسریله شول فسنه در که
انکله خف وخفك عیبی مرمت اولنور رقاع کبی در جوهرینك مثل الرقاع
دیدکندن فهم اولنمش بودر که لدام دخی رقاع کبی جمع اوله لکن صاحب
لکن معناسی مؤدله تفسیر اتمش وجوهرینك ضمیر مفرد ارجاع ایدوب اللدام
مثل الرقاع یلدم به الخف دیدکی دخی بعنی تائید ایدر وبوندن اغرب صاحب
صحاحك لدامی معناسی مصدرك ایله تفسیر ایدوب دپی کردن جامه ومعوزه
دیدکی در وبو جمله نك توفیقی اولورکه لدام اصلنده مصدر در واحد وجمعه اطلاق

اولنور دینله التلدم فتحتیله ودالك ضمی وتشدیدیله بزا سکیوب ترمت اولنمغه
محتاج اولمق یقال تلدم الثوب اذا اخلق واسترقع وتلدم بزی یاماوب ترمت ایتمکه
دخی دیرلر یقال تلدم الرجل ثوبه ای رقعه یتعدی ولا یتعدی مثل تردم الالدام
همزه نك کسریله حمی دایم اولمق یقال الدمت علیه الحمی اذا دامت ام ملدم میمك
کسریله ولامك سکونیله ودالك فتحیله حمانك کنیتی الملدم میمك ولامك
سکونیله ودالك فتحیله شول رجل احمق درکه کثیر اللحم اولوب ثقیل اوله و
ملدم شول طاشه دیرلر که انوکله جکردك قادرلر والکا رضاخ دخی دیرلر الملدام
میمك کسری ولامك سکونیله بمعناه اللدم فتحتیله قرابت اولان حرمتلو حرمته
لدم دیو کلری نك وجهی بودرکه حرمت قرابتی اصلاح ایدوب اولشدر
وعربلرك اللدم اللدم دیدکلری اندن ایدکلری تأکیدا ایچوندر ومعناسی دمنا
دمکم وهدمنا هدمکم لا نفرق بیننا دیمك اولور اللذم لامك فتحی وذال معجمه نك
سکونیله بیرده ثابت اولوب طورمق ابو زیدك روایتی اوزره تقول
لذمت المکان لذما من الباب الرابع اذا لزمته وعجب کتورمك معناسنه ده
کلور یقال لذمه الشیء اذا اعجبه کما فی شعر الصحاح الالذام همزه نك کسریله لازم قلمق
تقول الذمت فلانا بفلان الذاما والذام حریص قلمق معناسنه ده کلور یقال الذم
به علی البناء للمجهول اذا اولع به والذام دائم قلمق معناسنه ده کلور یقال
الذم بفلان کذا ای ادام له الملذم به میمك ضمی وذالك فتحیله حریص
قلنمش نسنه اللزوم ضمتینله برنسنه یه اولشمق یقال لزمت به ایضا الملازمة

میمك ضمی وزانك فتحیله برنسنه دن ایرلمامق یقال لازمته اللزام لامك کسریله
ملازم اولن نسنه ضربة لازم زانك کسریله ترکیب اضافیدر ثابت معناسنه در ضربة
لازب کبی الالزام همزه نك کسریله برنسنه یی لازم قلمق الالتزام همزه نك وتانك
کسریله لازم ایدنمك تقول الزمته الشیء فالتزم والتزام ایکی کسنه بری برینك بوینه
صارمشمغه دخی دیرلر یقال التزما اذا اعتنقا وصاحب صحاح بو معنای فرج
اثبوب التزامی مطلق بکردن کوردن ایله تفسیر ایتمشدر لزام لامك فتحی ومیمك
کسری اوزره بناسی ایله قطام کبی لازم معناسنه در یقال سبة تکون
لزاما ای لازمة الملزام میمك کسری ولامك سکونیله شول ایکی اغاجه اورته
لرینی دمورله بکدوب قالحی لر واکنه جیلر قولانور کلبتین مثالی لندهر اولور
اللطم لامك فتحی وطانك سکونیله ال ایاسیله اورمق طبانجه معناسنه وفی
المثل لو ذات سوار لطمتنی وبونی شول عورت دیمشدر که انی طبانجه ایله اوران
عورت اندن ادنی ایمش اللطیم لامك فتحی وطانك کسریله شول آتدر که
انوك النفه اولان بیاض یوزینك برجانبنه اینمش اوله یقال لطم الفرس
علی مالم یسم فاعله فهو لطیم ولطیم شول اغلانه دیرلر که اناسی واناسی
اولمش اوله وعجی عینك مهمله ایله وجیم ایله اناسی اولنه دیرلر ویتیم باباسی
اولنه دیرلر ولطیم شول دوه یاورینه دخی دیرلرکه جوبان سهیل یلدزی
طوغدغی کبی انی طوتوب سهیل یلدزن کوردکی شهرده صکره برقطره سود
المه دیوب یوزنه طبانجه اوروب برجانبنه ایره ولطیم او کدل آلدینك طعوزنجیسنه

[illegible]

[illegible]

الملطم میمك ضمی فتحی و طانك کسری و مد ایله شول دوه درکه کوتندو تجار اسبابن کتورر
وکاه اولور عطارلر جارشوسنه دخی دیرلر الملاطمة میمك ضمی و طانك فتحیله طبنجه
ایله اورمق التلاطم تانك فتحی و طانك ضمی ایله طبنجه ایله اورشمق یقال لاطمه الالطام
همزه نك و تانك کسریله دریا موجنك بری طوقنمسی یقال التطمت الامواج
اذا ضرب بعضها بعضا التلعثم فتحتیله و ثانك ضمی ایله بر کسنه بر ایشده تأنی قیلوب
اکلنمك یقال تلعثم الرجل فی الامر اذا تمکث فیه و تأنی و خلیل ایتدی تلعثم بر کسنه دن
ایو کلوب تأمل ایتمه در اللغام لامك ضمی و غینك معجمه نك تخفیفی ایله اغزنده اولان
کوپك زبد البعیر معناسنه الملاغم میمك فتحی و غینك کسریله اغزك اطرافی دل
ایرشدوکی یره وارنجه دك بو لغام بعیر دن منفصل صیغه سی اولمق احتمالی وارده
ولغام بعیرك تغییری آلات ... ایدیلر التلغم فتحتیله و غینك ضمی و تشدیدیله
بر نسنه یی اغز اطرافنه سورمك تقول تلغمت بالطیب اذا جعلته فی الملاغم و تلغم
بر نسنه یی تذکر معناسنه استعمال اولنور قال ابن الاعرابی قلت لاعرابی
متی المسیر فقال تلغموا بیوم السبت ذکروه و تلغمك تذکر معناسنه کلمه حیج
تکلمدر لانه بفیه اغز اطرافی متحرك اولدیغنه بنا اگر اللغم لامك فتحی و غینك
سکونیله مصاحبك اولان کسنه یه بیلمدکی نسنه یی خبر ویرمك در
کأن رواتی اوزره یقال لغمت الغم لغما من الباب الثالث اذا اخبرت صاحبك
بشئ لا یستیقنه اللفام لامك کسریله و فا ایله نقاب یورن اوزره
اولنی و اصمعی ایتدی تحریف نقاب الفم اوزرنده اوله اللثام و اللفام دیرلر قائله

ثانی

ثانی بورنه تبدیل ایتمکله و فائی و ثائی دید کلمه کبی عجمی وزنی اوزره یازیلوری
معناسنه اللفم لامك فتحی و فانك سکونیله عورت اغزنه یشمق طوتمق یقال
لفمت المرأة فاها بلفامها من الباب الثانی اذا انتقبت به التلفم فتحتیله و فانك ضمی و تشدیدیله
کذلك یشمق طوتمق الالتفام همزه نك و تانك کسریله بمعناه یقال لفمت و تلفمت
اذا شددت اللفام و ابو زید ایتدی تلفمت تلفما دیمسی تمیم دولتندکی اغزنك
اوزرنده الوب نقاب کبی ایدنمك بورنك اوجنه ایرشنه و اکر بورننکی
اورته یاخود بعضی اورتنه اول وقتی تلفم دینور زیرا که اول
بعجیده لفاب اولماز نقاب اولور دیدك و بنو تمیم بو معناده تلثم تلثما دیرلر
اللقم لامك و قافك فتحیله یولك اورتسی وسط طریق معناسنه اللقم لامك
فتحی و قافك سکونیله یولك یا غیری نسنه نك اغزن طوتمق تقول لقمت
الطریق و غیره لقما من الباب الاول اذا سددت فمه و لقم لقمه یی نمغه دخی دیرلر
تقول لقمت اللقمة من الباب الرابع الالتقام همزه نك و تانك کسریله کذلك لقمه یی
یوتمق تقول التقمت اللقمة اذا ابتلعتها التلقم فتحتیله و قافك ضمی و تشدیدیله
لقمه یی تدریج و تأنی ایله یوتمق التلقیم علی وزن التکریم لقمه یی تدریج ایله تقول
لقمتها غیری تلقیما الالقام همزه نك کسریله کذلك تدریج تقول القمته حجرا
علی طریق الاستعارة التلقامة تانك کسری و لامك سکونیله لقمه یی چوق یوده دیرلر
کسنه لقمان لامك ضمی و قافك سکونیله کرکسلر صاحبی اولان کسنه نك اسمیدر کیم
شعرا انی عاده نسبت قلوب لقمان بن عاد دردیلر الکم لامك فتحی و کافك ...

سكونيله بركسنه يى بومرق ايله الهدا ودموع تقول لكمته الكمه لكما من الباب الاول اذا
ضربته بجمع كفك الملكمة ميمك ضمى وكافك فتحى و تشديديله شول كلبجه دركه
يومرغله يابلشدر اوله الكلام لامك ضمى وكافك تشديديله شام شوبغه
بر طاغك علميدر ملكوم ميمك فتحى وكافك ضمى ومديله ملكمه معناسنه ده بر صوبك
اسميدر اللم لامك فتحى وميمك تشديديله بر نسنه جمع ايدوب اصلاح ايتمك
يقال لم الله شعثه اى اصلح وجمع ما تفرق من اموره ومنه قولهم ان داركم لمومة اى
تلم الناس وتجمعهم ولم بر نسنه يى جمع ايدوب المغه دخى ديرلر ومنه قوله تعالى وتأكلون
التراث اكلا لما اى نصيبه ونصيب صاحبه وقال ابو عبيدة يقال لممته اجمع حتى اتيت
على آخره الالمام همزه نك كسريله قونغوه نزول معناسنه يقال الم به اى نزل به
والمام قريب اولمغه دخى ديرلر وفى الحديث وان مما ينبت الربيع ما يقتل حبطا
او يلم اى يقرب من ذلك وحبط حاء مهمله نك و بانك فتحيله بر مرضدر كه طوارك
قارنن شيشورر والمام ذنب اشلمكه دخى ديرلر و بعضلر ايتدى الالمام و باله قريب
اولمقدر و بالى اشلمكدر الملم ميمك ضمى ولامك كسريله شول اوغلانه
دركه بلوغه قريب اوله اللم فتحتيله و باله قريب اولمق فعلى ملم كذلك جنون دخى
بو حالندر الملموم ميمك اولك فتحى وثانينك ضمى ومديله شول كشيدركه انده
حالت جنون اوله اللمه لامك فتحيله شى قليل يعنى آز نسنه به ال دكدرمك يقال
اصابت فلانا من الجن لمة يعنى اثر منهم و لمة حادثه دهر يعنى شدت روزكار
معناسنه كلور الملمة ميمك اولك ضمى وثالثنك كسريله شدايد دنيادن نازل اولان نسنه

العين

العين اللامة ميمك تشديديله شول كوزدركه انك نظريدن بر آفت ايرشه يقال اعيذه من
كل هامة ولامة و هامة هوامك واحدى در حشرات ارض معناسنه اللمة لامك كسريله
شول باشدن اينن صاچ دركه قولاقه اولن كوپه بيرندن تجاوز قله و جمع اموزلره
اينه اكا جمة ديرلر جيمك ضميله اللمم لامك كسرى وميمك فتحيله جمعى اموزه اينن صاچلر
معناسنه اللمام كذلك لامك كسريله جمعى ولمام احيان معناسنه ده كلور يقال
فلان يزورنا لماما اى فى الاحايين ململمة الفيل ميم اولك ضمى ولاملرك فتحيله فيلك
خرطومى و ململمة مجتمعه معناسنه ده كلور و دكرى اولوب برك اولان نسنه معناسنه
كلور يقال كتيبة ململمة اى مجتمعة مضموم بعضها الى بعض وصخرة ململمة اى مستديرة صلبة
الملمومة ميم اولك فتحى وثانينك ضمى ومديله كذلك مجتمعه معناسنه در و دكرى اولن
معناسنه دخى كلور يقال كتيبة ملمومة اى مجتمعة وصخرة ملمومة اى مستديرة صلبة
يلملم يانك ولاملرك فتحيله بر موضعك اسميدر كه اول اهل يمنك ميقاتيدر الململم همزه نك
ولاملرك فتحيله بمعناه لغة فيه لما لامك فتحى وميمك تشديديله بلا تنوين لم معناسنه
در قرا مواتى اوزره تنه كم بارى تعالينك وان كلا لما ليوفينهم ديديكى قولنده
واقع اولمشدر ميمك تشديديله قرأت اولنمق اوزره و وقتا كه لما ده ميملرك جمعى
اولديسه بريسى حذف اولندى و زهرى لما قرأت ايتدى جميعا معناسنه و بعضلر
لما الا معناسنه در ديشلر دركه لغتده لمانك الا معناسنه كلمه سى معروف
دكلدر لم لامك فتحى وميمك سكونيله حرف نفى در ماضيده اولمق اوزره تقول
لم يفعل ذلك يعنى فلان اول فعلى اشدن زمان ماضيده صادر اولمادى و بو حروف جازمه

دندر وحروف جازمه لم ولمّا والم وألمّا در وسيبويه ابتدى كلمهٔ لم فعل معناسى نفى
ايچون در زمان ماضيده ايشلمدى معناسنه ولن سيفعل معناسى نفى ايچون در
زمان مستقبلده اصلا ايشلمز معناسنه ولا يفعل فيما يأتى معناسن نفى ايچون در
زمان مستقبلده ايلمز معناسنه وما يفعل الآن معناسن نفى ايچون در زمان حالده
ايشلمز معناسنه ولمّا قد يفعل معناسن نفى ايچون در زمان ماضيده البته ايشلمدى
معناسنه بركنه قد مات فلان دينه كه اولمعلنوك جوابيده لمّا [illegible]
لمّا يمت ديرلر ولمّانك اصلى لم در اوزرنه ما داخل اولمشدر وكاه اولور لمّا لم تحلفنده
استعمال اولنور تقول آتيتك ولمّا اصل اليك اى ولم اصل اليك وكاه اولور لمّانك معناسى
لم معناسنده متغير اولوب واقع اولنجه اولمايه نچون سبب وجواب واقع اولور
تقول ضربته لمّا ضرب ولمّا تذهب وفعل لمّا دن صكره مرفوع اولوب عمل ايلمز منقطع
اولمق جايزدر دخول لمّا حذف ولنما غلة تقول قاربت المكان ولمّا تريد ولمّا ادخله على
تقدير ولمّا تكن ولمّا اكن ادخله ولم دن صكره انقطاع جايز دكلدر لم لامك كسرى
وميمك فتحى اوزره بناسى ايله برحرف درکه انكله بونسنه استفهام اولنور قال الجوهرى
ولم بالكسر تستفهم به تقول لم ذهبت ولك ان تدخل عليه ما ثم تحذف منه الالف كذا
فى اكثر نسخ الجوهرى ولا يخفى غلطه وفى بعض النسخ والاصل لما لام الجر دخل عليه
ما وحذف منه الالف وهو الصواب ولك فى توجيه النسخة الاولى ان الضمير فى عليه
راجع الى حرف المكسور المنفهم من قوله بالكسر اى ولك ان تعتبر دخول ما على حرف الجر
وتعتبر حذف الالف بعده كما قال الله تعالى عفا الله عنك لم اذنت لهم ولم اوندنه تاء

وقف

وقف
ادخال ايدوب لمه ديمك جايزدر اللوم لامك فتحى وواوك سكونيله واللومة لامك
فتحى وواوك سكونيله كذلك قنمق عذل معناسنه تقول لامه على كذا لوما ولومة
الملومة ميمك فتحى ولامك ضمى ومديله قناتش كسنه التلويم على وزن التكريم
كذلك قنامق يقال لوّمه شدّد للمبالغة اللوم لامك ضمى وواوك فتحى وتشديديله
لائمك جمعيدر اكعله ركع كبى اللائمة همزه نك كسريله ملامت معناسنه در اللوى
لامك ضمى ومدى والفك قصريله بعناه اللوائم لامك فتحى وهمزه نك كسريله ملامتك
جمعيدر الملاوم ميمك فتحى وواوك كسريله كذلك جمعى اللائمة على وزن الحالة
شول نسنه دركه انوك اوزرنه اولنور الالامة همزه نك كسريله لوم اولنجق
ايش ايشلمك يقال الأم الرجل اذا اتى بما يلام عليه وابو عمرو ابتدى المتنه
ديرلمته معناسنه الملم ميمك ضمى ولامك كسريله ومديله صفت مزبوره ايله
متصف اولن كسنه يقال لام فلان غير مليم يعنى كناه ايشلمبى خدا دى وفى المثل
رب لائم مليم يعنى تعيب ايدن كسنه نك چوغى عيبلودر الاستلام همزه نك
كسريله ملامته لايق اولوب رسواى لق طلب ايتمك يقال استلام الرجل الى
الناس اى استذم الملاومة ميمك ضمى وواوك فتحيله ايكى كسنه برى برينى
قنامق التلاوم تانك فتحى وواوك ضمى ايله هر نيچه كسنه برى برن قنامق
يقال تلاوموا اذا لام بعضهم بعضا اللوم لامك ضمى ومديله شول كسنه دركه
خلوق آنى قنر اللامة لامك ضمى وهمزه نك فتحيله شول كسنه دركه خلق اول قنر همزه
ايله همزه كبى التلوم فتحتيله وواوك ضمى ومدى برنسنه ده المكتوب منتظر اولمق

لام الانان علی وزن الحال انالک تنخصی اجوفدن مهموز دکلدر اللام حروف
زیاده دن در ایکی نوع اوزره در بری متحرک وبری ساکندر اکا متحرک اولن لاملر
اوچ دربری لام امر وبری لام تاکید وبری لام اضافت در اما لام امر لیقم زید کبی که
بو نوکلمه غائبه امر ایدرلر وکاه اولور بو نکله مخاطبه دخی امر ایدرلر وقرئ وبذلک
فلتفرحوا بالتاء وکاه اولور سوده لام امری حذف ایدوب مظهر الاضمار عمل باقی
قلورلر وامر حاضر لامنده دخی حال بویله در واما لام تاکید بش نوع اوزره در
بری لام ابتدا در کقولک لزید افضل من عمرو وبری دخی انّ مشدد ومخففه نک خبرنه
داخل اولندر کقوله تعالی انّ ربّک لبالمرصاد وکقوله تعالی وان کانت لکبیرة
وبری دخی لو ولولا نک جوابنه داخل اولن لام در کقوله تعالی لولا انتم لکنا
مؤمنین وقوله تعالی لو تزیلوا لعذّبنا الذین کفروا وبری دخی نون تاکید لاحق
اولمش مضارعه داخل اولن لامدر کقوله تعالی لیسجنن ولیکونن من الصاغرین
وبری دخی جواب قسم اولن لام در و تاکید لاملرینک جمیعی جواب قسم اولمغه
صالح اولور کقوله تعالی وانّ منکم لمن لیبطئنّ بو لام اولی تاکید ایچون وثانیه جواب
قسم ایچوندر زیرا قسم بر جمله در که جمله اخری ایله صله لنور که اول مقسم علیه در
ثانیه اولا ایله اولدن دیو وبو ایکی جمله نک ما بیننه بونجه حرف ایله ربط ایدرلر که
اول حرفلره نحویون جواب قسم ایله تسمیه ایدرلر و اول حرفلرک بری انّ مکسوره
مشدده وبری قسم ایله جوابی بیننه داخل اولن لامدر که بونلرک ایکیسی بر معنایه
در کقولک والله انّ زیدا خیر منک ووالله لزید خیر منک ووالله لیقومنّ زید کبی لام

قسمی فعل مضارعه داخل قلنه لر آخرنه یا نون مشدده یا نون مخففه ادخال ایدرلر
معنای استقبالی تاکید ایدوب معنای حالدن اخراج ایتمکیچون وبری دخی مکسور
اولن ان در که مخففه اوله وبونلرک ایکیسی بر معنایه در کقولک والله ما فعلت
ووالله ان فعلت ووالله ما ان فعلت بعنا بها وبری دخی لادر کقولک لا افعل
وحلف محلوفه متصل اولماز الا بو حرفلرک بریله وکاه اولور بونلر لفظدن
حذف اولنوب کلامده مقدر اولورلر اما لام اضافت سکز نوعدر بری لام ملک
در کقولک المال لزید وبری دخی لام اختصاص در کقولک اخ لزید وبری دخی لام
استغاثه در کقولک یا للماء که تقدیر کلام یا قوم للماء ادعوکم در لامی بو مقوله یرلرده
مفتوح قلورلر مستغاث به ایله مستغاث له بیننی فرق ایچون یا للرجال لیوم الاربعاء
کبی واکر مستغاث له به اوزره لام امری عطف ایدرسه انیک معطوفه اولن لامی
مکسور ایدرلر التباس مندفع اولدیغیچون وبری دخی لام تعجب در که مفتوحدر
کقولک یا للعجب والمعنی یا عجب احضر فهذا اوانک وبری دخی لام علتدر که کی معناسنه
در کقوله تعالی لیکونوا شهداء علی الناس وضربته لیتأدب ای لکی یتأدب ولاجل وبری
دخی لام عاقبت در که کقوله فللموت تغذو الوالدات سخالها یعنی والده لر قوزیلرین
موت ایچون بسلر یعنی بسلمنک عاقبتی موت در وبری دخی لام جحد در اولندن واو
لمبندن
صکره وبو مجیده تعید صکره واقع اولور که قال الله تعالی وما کان الله لیعذبهم
وانت فیهم ای لا ان یعذبهم وبری دخی لام تاریخ در کقولک کتب لثلاث خلون
ای بعد ثلاث واما ساکن اولن لاملر ایکی نوع در بری لام تعریف در الرجل

ولام تعریف ساکن اولدیغیچون اوزرنه همزهٔ وصل داخل اولدی تاکه کلمه ابتدا صحیح
اولسون دیو تجیل لام ماقبلنه متصل اوله همزه ساقط اولور وبری دخی لام امردر
تجیل لام امرله ابتدا اولنسه مکسور اولور واکرانوک اوزرنه حروف عطفدن
بو حرف ادخال اولنسه انده کسر وتسکین جائزدر اولورکقوله تعالی ولیحکم
اهل الانجیل **اللهم** لامک فتحی وهانک سکونیله بو نوع ابلاع معناسنه
یقال لهمه من الباب الرابع اذا ابتلعه **اللهوم** لامک ومیمک ضمی ایله شول ناقه
درکه سودی چوق اوله ولهوم زیاده سخی اولنه دخی دیرلر ویوکرک آته دخی
لهوم دیرلر **اللهاميم** لامک فتحی ومیمک کسری ومدیله جمعی جوهردلر معناسنه **اللهام**
لامک وهانک تخفیفی ایله چوق عسکر کویاکه انلر هر نه راست کلورلر ایسه یودرلر
اللهبم لامک ضمی وهانک فتحی وبانک سکونیله آفت داهیه معناسنه **ام اللهيم**
وزن ام یبوت وزنده بمعناه **اللهم** لامک کسری وهانک فتحی ومیمک شدیله
هجف وزنی اوزره شول آت دکه زیاده یوکرک اوله کویاکه اولیوب بودر
وهجنق تفعیل اوزن کمسنه یه دیرلر ولهم یوک وفرموده اولن کمسنه یه
دخی دیرلر ولهم کثیر العطا اولن کمسنه یه ده دیرلر خضم کبی درر وزنا ومعنی
لاهم هانک ضمی ومیمک فتحی اوزره تناسی وشدیله اصلنده اللهم ایدی یا الله
معناسنه آخرنده اولن میم مشدده حذف اولنن حرف ندادن عوضدر **ملهم**
میمک وهانک فتحیله بر بوقعه اسمیدر اندهٔ خرما اعجلوکی چوقدر **یوم ملهم**
وزن مزجما وزنده بنی تمیم ایله حنیفه آراسنده واقع بر غراک اسمیدر **الالهام** همزه نک
کسریله
کسریله برشینی قلبه القا ایتمک وقلبه القا اولن شینه یه دخی دیرلر یقال
الهمه الله **الاستلهام** همزه نک وتانک کسریله الهام طلب ایتمک تقول استلهمت
الله العتب **التهام** همزه نک وتانک کسریله دوه یاوروسی بمه اولان سودی جمله
ایمک التهم الفصیل فی الضرع اذا استوفاه **اللهجم** علی وزن جعفر شول واسع یوله
دیرلر که چکنا نمشی اوله یقال طریق لهجم ای واسع مذلل ولهجم بیوک کاسه یه دخی
دیرلر قدح عظیم معناسنه **التهلجم** علی وزن التدحرج بعضنه به حریص اولمق
وجوهری ایله محتملدرکه بو ندنه میم زائد اولوب اصلی لهج اوله حرص معناسنه
اللهذمة علی وزن الدحرجة کسمک قطع معناسنه یقال لهذمه ای قطعه **اللهاذمة**
لامک فتحی وذالک کسریله اوغریلر لصوص معناسنه ابو عمرو روایتی اوزره در
اللهذم علی وزن جعفر کسکین کوندره یمرنی **اللهزمة** علی وزن الدحرجة
برکمسنه یه قبیر سپمک یقال لهزم الشیب حذتیه اذا خالطها **اللهزمتان** لامک
وزانک کسریله شول ایکی سیوری کمک درکه قولاق التنده چکه مجاورت بولدغی
یرده اولور بعضیلر قولاغ دیبنده اولن ایکی یومری اتلره دیدی **اللهزم** مثلا لامک
وزانک کسریله واحدی ذکر اولنن کمکلرک بری معناسنه **اللهازم** لامک فتحی وزانک
کسریله جمعی ولهازم تیم الله بن ثعلبه بن عکابه سلسله‌سنه دخی دیرلرکه انلر بنی عجل
خلفاسندندر **فصل المیم الموم** میمک فتحی ومدیله شمع معناسنه درموم برسام
علتنه دخی دیرلر وبرسام بر مرضدرکه غدای غلیظدن حاصل اولوب سرسام اثاری
کبی اثاری اولور **لمعوم** میم اولک فتحی وثانینک ضمی ومدیله ذکر اولنن علته مبتلا اولن

كسنه يقال ميم الرجل فهو مموم مامه حالت وزنى اوزره بر اسمدركه ابن مامه الايا دينلك
لقبى ايدى ماقودر وميم حروف هجادن بر حرفك اسمدر مهيم ميمك وياءنك فتحى وهانك
مابيننده سكونيله كلمهٔ استفهامدر نه در حالك ونه در شانك معناسنه وصاحب صراح
اخرنك سكوننه نصص ايتمشدر وصل النون الناءمه نونك فتحى وهمزه نك سكونيله
اواز صوت معناسنه يقال اسكت الله نامته اى نغمته وصوته وبعضيلر نامتهده دخى ديديلر ميمك
تشديديله پس بو تقديرجه مضاعفدن اولور النئيم نونك فتحى وهمزه نك كسرى ومديله شول
اوازدركه انده ضعف وار در اينن كبى يقال نأم ينئم من الباب الثانى ونئيم باى آوازدر مكه
دخى ديرلر يقال نأمت القوس نئيما دار سلاندن كورمسنه دخى ديرلر يقال سمعت نئيم
الاسد النجوم ضمتينك ظهور معناسنه يقال نجم الشئ بالضم نجوما اذا ظهر يقال نجم السن
والقرن والنبت ونجم الخارجى وخارجى شول كمسنه دركه اولولوكوستنه اصلنده
اولولوق يوغكن ويقال نجم ناجمه بموضع كذا اى نبعث وتبوغ غلى بجه ايله ظهور معناسنه در
المنجم ميمك وجيمك فتحيله معدن معناسنه در يقال منجم الباطل والضلاله اى معدنه در
المنجم ميمك كسرى وجيمك فتحيله شول ارتى دمور دركه ترازونك ديليانده در
عمود ميزان معناسنه النجم نونك فتحى وجيمك سكونيله تعيين اولنن وقت ونجم
ساقى اولميان اوت دخى ديرلر يعنى بالدى اولميوب يره دوشنن اوته ديرلر قبق تكى
كبى مثلا قال الله تعالى والنجم والشجر يسجدان ونجم يلديزه دخى ديرلر كوكب معناسنه
والنجم لام تعريفله ثريا يلديزى دركه اولكر ديمكله معروفدر والنجم ذكر اولنن يلديزك
علمى در ثريد كبى وعمر كبى قچن طلع النجم النجم دينلسه ثريا ديلر يعنى الغلام اجرامنه شد

نكره

نكره اولور ونجم اصل معناسنه دخى كلور يقال ليس لهذا الحديث نجم اى اصل المنجم ميمك ضمى وجيمك
كسرى وتشديديله شول كمسنه دركه تعيين وقت ايليه ومنجمه ديدكلرى بو جزئيدن در
التنجيم على وزن التكريم تعيين وقت ايتمك واوقات معينه ده اداى مال ايتمك تقول
نجمت المال اذا اديته نجوما الانجام همزه نك كسريله كوك بولتى اجلمق يقال انجمت ايا ما ثم
انجمت انجام ثاء مثلثه ايله على الاستمرار يغور يغمغه دريلر وانجام صغودن ويغور دندفع
اولمق اولمغه دخى ديرلر يقال انجم البرد وانجم المطر اذا قلع التنجيم نونك فتحى وحانك
كسرى ومديله تنحنح ايتمكه يقال نجم الرجل ينجم من الباب الثانى اذا تنحنح النحام نونك فتحى و
حانك تشديديله تنحنح ايدن كمسنه ونحام كذلك اوردك شكلنده قرمزى قوشدركه
اكا آنقد ديرلر ولسان فارسيده سرخ آوى ديرلر ونحام كذلك بر آتك اسميدركه اول سليك
بن السلكه السعدينك آتيدر اصمعى كتاب الفرسده روايت ايتديكى اوزره النحامه نونك
ضمى وحانك تخفيفيله اغزدن آب دهن معناسنه وصاحب صراح آب بينى ايله
تفسير ايتمشدر الندم فتحتيله پشيمان اولمق وفى الحديث الندم توبة الندامه نونك
فتحيله بمعناه يقال ندم على فعل ندما وندامة من الباب الرابع التندم فتحتيله ودالك ضمى
وتشديديله بمعناه يقال تندم الاندام همزه نك كسريله پشيمان قلمق يقال اندمه الله
فندم الندمان نونك فتحى ودالك سكونيله پشيمان اولن كمسنه نادم معناسنه وندمان
هم قدح دخى ديرلر يقال نادمنى فلان على الشرب فهو ندمانى المندمه ميمك ودالك فتحيله
پشيمان اولمق يقال حنث وامندمة المنادمه ميمك ضمى ودالك فتحيله بركسنه ايله هم
قدحلك ايتمك النديم نونك فتحى ودالك كسرى ومديله هم قدح اولن كمسنه يقال نادمنى

على فهو نديمى النَّدام نونك كسريله نديمك جمعى النَّدامى نونك فتحى والفك قصريله ندمانك
جمعى هم قدحلو معناسنه النَّدمانة نونك فتحى ودالك سكونيله ندمانك مؤنثى النَّدامى
كوكب نونك فتحى واخرنده الفك قصريله جمعى يقال امراة ندمان ونسوة ندامى وبعضلر ايتدى
منادمه مدامنه دن مقلوب درشرب اوزره مداوم اولمق معناسنه زيرا هركسنه نديمى
ايله شربه ادمان ايدر وكلام عربده قلب چوقدر اولورقسى كبى كه قوسدن مقلوب درو جذب
ايله جبذ كبى وما اطيبه ايله ما ايطبه كبى وخبز اللحم ايله خنز اللحم كبى وواحد ايله
حادى كبى وضد مجنبين ايله ات بدرايه بغلمغه ديرلر النَّسم نونك فتحى وسينك كسرى
ومديله خوب وملائم اولان روزكار ونسيم روزكار ملائم اسمكه دخى ديرلر النَّسمان فتحتيله
روزكار ملائم اسمك يقال نسمت الريح نسيما ونسلنا من الباب الثانى النَّسم فتحتيله
روزكارك ملايمله بشلاسى قاتلمزدن اول ومنه الحديث بعثت فى نسم الساعة اى حين
ابتدات واقبلت واوايلها وساعتدن مراد قيامت كوبى درو نسم كذلك نسمة كلمه سنك
جمعى در النَّسمة فتحتيله نفس ورونفس لمدت صولمق در وفى الحديث تنكبوا الغبار
فمنه تكون النسمة يعنى توزدن اجتناب ايدك كه نسمه مرضى توزدن حاصل اولور
ونسمه انسانه دخى ديرلر التَّنسّم فتحتيله وسينك ضمى وتشديديله نفس المق معناسنه
وتنسم برنسنه نك اثرن بولمغه دخى ديرلر وفى الحديث لما تنسموا روح الحياة اى وجدوا
نسيمها وبعض نسخه ده ريح الحيوة دخى واقع اولمشدر بلمعناسنه روح فتح راايله نسيم
معناسنه اولدغى كبى المناسمة ميمك ضمى وسينك فتحيله محوملق مشامته معناسنه
يقال ناسمه اذا شامه المنسم ميمك وسينك كسريله دوه طباني خف بعير معناسنه

وكأنى

وكأنى ايندى نسم نعلدن مشتقدر يقال نسيم بنسم نسما دوه اياغى بين مجوق
معناسنه واصمعى ايتدى كه نسم دوه قوشى اياغنده دخى استعمال اولنور دوه اياغنده
اولدغى كبى ومنسم وجهت معناسنه دخى كلور يقال من اين منسمك اى من اين توجهك
التَّنشيم على وزن التكريم ات متغير اولوب بوزرايه بغلمغه بشلمق وتنشيم برنسنه
ايه بشلمغه دخى ديرلر يقال نشم القوم فى الامر اذا اخذوا فيه ولا يكون الا فى
الشر ومنه قولهم نشم الناس فى عثمان رضى الله عنه النَّشمة نونك فتحى وشينك
كسريله بوزرايه بغلمغه نسنه يقال بدى من الجبن ونحوه نشمة النَّشم فتحتيله
شول اغاجك اسمى دركه اندن ياى ايدلر ونشم كذلك نشى كلمه سنك قلبى
درونشى برنسنه ده اق وسياه نقطه لر اولمق يقال نشم من الباب الرابع
النَّشم نونك فتحى وشينك كسريله شول صغره دركه اق وسياه نقطه لرى
اوله منشم ميمك فتحى وشينك كسريله مكه مشرفه ده برعطاره عورتك اسمى دركه
قبيله خزاعه ويا جرهم قبيله سى قتال ايتمك ديلر اوكه طيبنه طيبلنورلر دى وقتى كه
بونلرعورتك طيبندن استعمال ايتدلر ما بينلرنده قتال چوق اولوب شهر دى اكا بنا ءً شأم
من عطر منشم كلامى مثل اولمشدى وبعضلر عطر منشم حب بلسان در ديديلر النَّظم
نونك فتحى وظانك سكونيله اينجو ايبلكه دزمكه يقال نظمت اللؤلؤ اذا
جمعته فى السلك التَّنظيم على وزن التكريم بمعناه ونظم شعر دخى نظم لؤلؤدن
مأخوذدر يقال نظمت الشعر نظما ونظمته تنظيما ونظم اينجو دزيسنه دخى ديرلر
يقال نظم من لؤلؤ وهو فى الاصل مصدر ونظم چكركه سودزيسنه دخى ديرلر يقال

نظم

يقال جاءنا منظم من جراد وهو الكثير ويجوز دال اوج يلمده دخى نظم ... ديرلر النظام
نونك كسريله شول ايبلكه دركه اكا اينجو ديزرلر الانتظام همزه نك وتانك كسريله ديزلمك
انتساق معناسنه و ديزيلمك معناسنه دخى كلور يقال طعنه فانتظمه اى اختله واختلال
خادمجه بر نسنه يى صنجمغه ديرلر النظامان نونك كسريله كلرك قارننده ايكى
بوكرك جانبلرنده ايكى اوزون ياغدر الانظام همزه نك كسريله ونونك سكونيله
تاوغك قارننده يومرطه اولمق يقال انظمت الدجاجة اذا صار في بطنها بيض
النعمة نونك كسرى وعينك سكونيله ال ايو معناسنه وصنيعت ايو ومنت
وانعام اولنن نسنه بخشش معناسنه النعمى نونك ضمى وعينك سكونيله كذلك
نعمت معناسنه وقجر نونى مفتوح قلسك الفى ممدوده قيلرسن النعماء نونك
فتحى وعينك سكونى والفك مديله بعناها النعيم نونك فتحى وعينك كسرى ومديله
بعناها ونعمت مال معناسنه دخى كلور يقال فلان واسع النعمة اى واسع المال
نعمت نونك كسرى وعينك سكونيله خوب اولدى معناسنه در منه قولهم ان
فعلت ذاك فبها ونعمت يريدون ونعمت الخصلة ونعمت آخرنده اولان تا حالت
وقفده تا ثابتدر نعم وبئس فعل ماضيلردر لكن افعال تصرفى يى تصرفى اولنمازلر
زيرا بونلر ماضيلردر حال معناسنه استعمال اولنمشلردر پس نعم مدح ايچون
وبئس ذم ايچون در وبونلرده دورت لغت واردر برى نعم در اولنك فتحى
وعينك كسريله وبرى دخى نعم در نونك وعينك كسريله كسره يى كسره يه تابع قلمغله
وبرى دخى نعم در نونك كسرى وعينك سكونيله وبرى نعم در نونك فتحى وعينك

سكونيله

سكونيله تقول نعم الرجل زيد ونعم المرأة هند وان شئت تقول نعمت المرأة هند پس
رجل فاعل وزيد مرفوعدر ايكى جهتدن برى مبتدا اولوب خبرى مقدم اولمق
اوزره وبرى دخى مبتدائى محذوف خبرى اولمق اوزره كويا كه نعم الرجل دينلدكده
مخاطب من هو ديمكين تقديرا جوابده هو زيد دينور هو لفظنى حذف ايتمك اوزره
نتكم عرب طائفه سنك عادتندندر مبتدا حذفى ياخود خبر حذفى فحينئذ نعم رجلا
دينلك نعم كلمه سى معرف باللام اولن رجل مضمر اولوب اني رجلا قولى ايله تفسير
ايلرسن زيرا نعم وبئس كلمه سنك فاعلى يا الف لاملر معرف اولان كلمه در ياخود
الف لاملر معرف اولنه مضاف اولن كلمه در لكن الف لام دن مراد تعريف جنس در
تعريف عهد كلدر وياخود ضمير اولورلر فاعلى شول ضمير مبهم در كه اني نكره منصوب
تفسير ايده نعم كلمه سنك تحتنده مستتر اولن ضمير مبهم اولديغى پس حقيقتده فاعل
نعم رجلا زيد ده رجل اولور وبالجمله نعم وبئس كلمه لرنده فاعل نكره اولمق كرك
يا صورة وياخود معنى فاعل نكره وبو حنبرا اولندغندن اوترى زيرا نعم الرجل زيد حقيقتده
زيد رجل جيد شابه سنده در وبو معنا مدعا عبارت صحاحده نوع اغلاق
اولوب نسخ صحاح تصرف ناسخلر اختلاف اوندن اولديغى حده صاحب مختار الصحاح
وصاحب صراح حلنه متوجه اولمشلردر ونعم الرجل وبئس كلمه لرى علم وعلمك
غيرى معرفه كه الده نوع ابهام اولميه وانلره ضمير متصل اولمازمثلا نعم زيد ديمزلر والزيدون
نعما ديمزلر نعما نونك كسرى وعينك وميم اولك سكونيله ساكنين بينى جمع ايتمك
اوزره كقوله تعالى نعما يعظكم واكثر بيلرسك نونى ده مفتوح قيلرسن عينى مكسور قلمقده نصكره

ونقول غسلت غسلا نعما تكتفي بما مع نعم عن صلته اى نعما غسلته. النُّعم نونك ضمى وعينك
سكونيله وسعت ورفاهيت كه بؤسك مقابليدر يقال يوم نُعم ويوم بؤس. الانعم
همزه نك فتحى وعينك ضمى ايله جمعى بؤس بؤسك اولدغى كبى. النعومة ضمتيله بر نسنه
تر وملايم اولمق يقال نعم الشئ نعومة من الباب الخامس ونعم ينعم دخى كلور باب رابعدن
حذر يحذر كبى وبونده لغت ثالثه دخى واردر كه مزبورلردن مركبدر كه اول نعم ينعم
در ماضيده عينك كسرى مضارعده ضمى ايله ولغت رابعه دخى واردر كه اول نعم ينعم در
عينك كسريله ايكسنده دخى لغت شاذه در. التنعّم فتحتيله وعينك ضمى وتشديديله
نازونعمتله بيومك. النَّعمة نونك فتحى وعينك سكونيله بمعناه. التنعيم على وزن التكريم
التنعيم بنازونعمت قلمق. المناعمة ميمك ضمى وعينك فتحيله بمعناه يقال نعّمه الله
وناعمه فتنعّم ومناعمه نازونعمتله بروش بولمق عورته دخى ديرلر وتنعم بر يرك
هواسى موافق اولمغه دخى ديرلر يقال اتيت ارض فلان فتنعّمتني اذا وافقته. المنعّمة
ميمك ضمى وعينك فتحى وتشديديله كذلك نازونعمتله بروش بولمق عورت
المنعام ميمك كسرى ونونك سكونيله زياده انعام ايدجى كسنه مفضال موزننده
الانعام همزه نك كسريله نعمت ويرمك تقول انعم الله عليك اى جعلك ذا نعمة وانعم
الله صباحا اى جعله ذا نعومة ورفاهية وانعام نعم ديمكه دخى ديرلر يقال انعم له
اى قال له نعم وزياده قلمغه دخى ديرلر يقال افعل كذا وانعم اى زد وكوزى ايدين
قلمغه دخى ديرلر يقال انعم الله بك عينا اى اقر الله عينك بمن تحبه. النُّعم نونك ضمى وعينك
سكونيله كذلك كوزى ايدين قلمغه ديرلر يقال نعم الله بك عينا نعمة من الباب الرابع

مثل غلم غلمة ونزه نزاهة وغلمة مجامعته حريص اولمغه ونزاهة المذهبى اولمغه ديرلر
ويقال نعمك عينا يعنى خدا كوزك ايدين ايتسون ويقال نعمة عين ونعم عين بمعنى
افعل ذلك كرامة لك وانعاما لعينك. الانعام همزه نك فتحيله اوتلوقده يورويجى
طوارلر. النَّعَم فتحتيله واحدى اوتلقده يوريين طوارلرك بر معناسنه وبو اسمك اطلاقى
اكثريا دوه قسمنه در وفرا ايدر نعم مذكردر مؤنث استعمال اولنماز يقولون هذا
نعم وارد. النعمان نونك ضمى وعينك سكونيله جمعى حمل ايله حملان كبى قوزيلر معناسنه
وانعام كاه مذكر وكاه مؤنث اولور قال الله تعالى فى موضع مما فى بطونه وفى موضع
مما فى بطونها بو ذكر اولنان جوهرى كلاميدر لكن انعام نعمك جمعى اولدغى تقديرجه
على كل حال مؤنث اولوب ضمير مذكر ارجاع اولنان صورتده تأويل لازم اولور. الاناعيم
همزه نك فتحى وعينك كسرى ومديله جمانه سنك جمعيدر وبونكله تكثير مراد اولور
ياخود انواع مختلفه مراد اولور. نعم فتحتيله بر نسنه يه وعده ايتمك وبر كسنه يى تصديق
ايتمك واستفهامه جواب ويرمك معناسنه وكاه اولور نعم بلى مفهومنك مناقضى
اولور نعم تصديق ايچون وبلى تكذيب ايچون اولمغله مثلا بر كسنه بنم سنك
وقتيكه امانتم واردر ديسه نعم ديرسك تصديق وبلى ديرسك تكذيب
اولور. نعم نونك فتحى وعينك كسريله نعمت لغتدر كسائى روايتيدر. النَّعام
نونك فتحى وعينك تخفيفيله دوه قوشى شترمرغ معناسنه. النعامة وزنده مزبور
اوزره واحدى تذكير وتأنيثى جائزدر حمام ايله حمامه وجراد له جراده كبى يقال
شالت نعامتهم اذا ارتحلوا عن منهلهم وتفرقوا ومنهل صوا دريجك ير معناسنه

ونعامه بر آتك دخی اسمیدر ونعام عینی ونعامة عینی قرة عینی معناسنه كلور یقال نعام عین
ونعامة عین و نعمة عین ... شخص بعنی افعل ذلك كرامة لك وانعام لعینك وصاحب مذهب بونی برسبب ونعیم
معناسیله تفسیر ایتمشدر مرادی بغتا و لدن ظاهردر زیرا علی الرأس والعین مفهومی ایله
انعاماً لعینك مفهومنك فرقی ظاهردر ونعامه شول الغاجه دیرلر كه قیونك اكنی جانبنده اولور
میللر اوزره لدرقی قورلر و ابن النعامه نونك فتحیله بر آتك اسمیدر عنتره معناسنده وقرا مصنف ادلو
كتابنده ایدی ابن النعامه آتیدر بو طرهك اسمیدر بلردن بو وجه اوزره استماع اولنمشدر
دیدی و بو عبیده ایدی ابن النعامه شدت حربك اسمیدر و بو مجرد بر تعبیردر انلر واو غلو
معناسنده دكلدر نته كم دارقطنی كلامنده مقصود دكلدر و جاؤا على بكرة ابیهم كلامنده حقیقت
بكره مقصود دكلدر و نعامه اباغ التنه دخی دیرلر و نعام و نعامه بریده علامت حل متحول دكلدر
فشانه دخی دیرلر نعام نونك فتحی و عینك تخفیفیله بر موضعك اسمیدر یقال من اهل یبرك و نعام
بونلر یمن اطرافنده ایكی موضعك اسمیدر النعائم نونك فتحی و یانك كسریله منازل قمردن بر منزلك
اسمیدر كه اول سكز یلدزدن عبارت اولن سوبراندامنه شبیه دردر وردی طشره متوجه و دوردی ایچره
متوجهدر نعامه نونك فتحی و عینك تخفیفیله بهتن تام لسنه ننك تعبیریدر النعمی نونك ضمی و عینك
سكونی والفك قصریله قرة العین معناسنده در یقال فی مقابلة امر نعمی عین بمعنی افعل ذلك
كرامة وانعاماً لعینك النعامی نونك ضمی والفك قصریله جنوب یلی در بو جمیع یلاردن اطیبی
اولدیغوچون نعامی دیدیلر و نعامات دخی دیرلر قصار لك معناسنه نهایت امر بودر و دیملكلولر
نعمان بن المنذر نونك ضمی و عینك سكونیله عرب طائفه سنك ملكی در كه ای شقائق نسبت
اولنور انه صیان ایدی قوردغیچون و ابو عبیده ایدی عرب طائفه سی ملوك حیره یه نعمانی دیرلر

ذیرا

ذیرا نعمان بن منذر انلرك آخرکسی ایدی و حیره حانك مهمله نك كسریله كوفه قربنده بر شهرك اسمیدر و كذلك
نعمان طائفه بعنی لنده بر دیه نك اسمیدر كه بو جانبی عرفات طاغنه جبهه ای نعمان الاراك دخی دیرلر عم
عینك كسری و سكونی اوزره بناسیله كلمه دعا و تحیه در منه قولهم عم صباحا كویا كه نعم ینعم دن مأخوذدر
باب سادسده كلمه كل یأكل دن مأخوذ اولدیغی كبی استخفافا همزه سی حذف اولنمشدر التنعیمه تانك فتحی
وعینك كسری و مدیله بر اغاجك اسمیدر التنعیم علی وزن التكریم بر موضعك اسمیدر نعم نونك ضمی
وعینك سكونیله بعوضه نك اسمیدر النغم نونك فتحی و غین معجمه نك سكونیله كلام خفی تقول منه نغم ینغم
من الباب الثانی و ینغم من الباب الثالث نغما و نغم تكلم معناسنه دخی كلور یقال سكت فلان فما نغم بحرف النغم
فتحیله و عینك ضمی و تشدیدیله كذلك تكلم معناسنه در یقال سكت فلان فما تنغم بحرف النغمه نونك
فتحی و عینك سكونیله صوت معناسنه یقال فلان حسن النغمة اذا كان حسن الصوت فی القراءة النقم
نونك فتحی و قافك سكونیله سنه عتاب ایتمك یقال نقمت علی الرجل انقم نقما من الباب الثانی اذا
عتبت علیه یقال ما نقمت منه الا الاحسان ای ما رأیت منه العتاب غیر الاحسان و كسائی ایدی
نقمت دخی كسر قافله لغتدر و بو بیتده كوره مكه دخی دیرلر تقول نقمت الامر ایضا بالفتح و نقمته
بالكسر اذا كرهته الانتقام همزه نك كسریله عقاب ایتمك یقال انتقم الله منه ای عاقبه النقمه نونك فتحی و قافك
كسریله اسمدر عقاب معناسنه النقمات نونك فتحی و قافك كسریله جمعی النقم نونك فتحی و قافك كسریله كذلك
جمعی كلمه نك جمعی كلمات و كلم كلدیكی كبی و اكثر دیلر سنكه قافی ساكن قیلوب حركتنی نونه نقل ایتمكله نقمه دیرلر
النقمه نونك كسری و قافك سكونیله بعناه علی ما تراه النقم نونك كسری و قافك فتحیله جمعیدر عنب بابی
معناسنه نعمت جمعی نعم كلدیكی كبی النقیمه نونك فتحی و قافك كسری و مدیله نقمه معناسنه یقال فلان میمون
النقیبه ای مبارك النفس بو نقیبه دن ابدال اولنمشدر نته كم مهراء ایدی ناقم قافك كسریله فاعلدر النقیبه

ف

النم نونك فتحى وميمك تشديديله قوغلو اتمك يقال نمّه الحديث ينمّه وينمه نمّا من الباب الاول والثاني اذا اخذ وفن
فاخله ويا بعضا تله غمازلق اتمك ديرلر ونم غماز ديمكدر النّام نونك فتحى وميمك تشديديله كذلك غماز معناسنه در
ونمّام كذلك ابراوت دركه رايحه سى خوب [illegible] فارسيده اكا سيسنبر ديرلر غالبا ديار عربيه عواملك نم ديدكلرى
اوت دركه رياحين جنسندندر النميمة نونك فتحى وميمك كسرى ومديله اسمدر قوغجيلق معناسنه و [illegible] وحركت
معناسنه كلور منه قولهم اسكت الله نامّته اى ما ينم عليه من حركته وكاه اولور همزه ايله استعمال اولنور نيموں
مشتق اعتبار اولنور [illegible] معناسنه النمنمة على وزن الزلزلة بر نسنه يى تزيين ايدوب يالديزلمق يقال نمنم الشئ
نمنمة اى زخرفه و رقشه النمنم الاجا اولان بر تعالى ثوب منمنم اى موشى النمنمة نونلرك كسرى وميمك مابينك
سكونيله شول بياض حركه تانه اولان لطاغنده اولور النمّى نونك كسرى وميمك و يانك تشديديله لسان
روم اوزره نغوز فلس معناسنه و نونك ضمى دخى لغتدر النّميه وزنى زمعله اوزره واحدى وابو عبيد ايدى نمى شول دكم
دكه انده قورشون ياخود نحاس واردر فى كاه اولور احد معناده دخى كلور يقال ما بها نمّى اى احد النوم نونك فتحى
وواوك سكونيله اويقو واويقلمق يقال نام ينام نوما من الباب الرابع وبازار كسادروزنى اولمغه دخى ديرلر تقول نامت
السوق و[illegible] قيدلر يقال نام الثوب اذا اخلق النائم يانك كسريله اويقو واركشنه ونائم محل نومه دخى
اطلاق اولنور يقال ليل نائم اى ينام فيه كقولهم نوم عاصف وهم نائم وصعا على بيغى مفعولا فيه النيام نونك كسريله جمع النائمة
يانك كذلك كسريله مؤنثى النّوم نونك ضمى وواوك فتحى تشديديله كذلك كلمه سنك جمعى اصل [illegible] النيم نونك ضمى ويانك
فتحى تشديديله كذلك نائمك جمعى لفظا [illegible] نونك اصلى نوم دركه نوم ونيم [illegible]
دكلدر نيتكم نائمك جمعنده نوّم ونيّم وصائمك جمعنده صوّم وصيّم ديرلر [illegible] قاموسده دخى جمعنده نيّم ديدكلرى [illegible]
نمت نونك كسرى وميمك سكونيله نمت متكلمدر نونك اصلى نومت ايدى واوك كسرى [illegible] واوك تسكينى اولندى اجتماع ساكنيندن واو
حذف اولندى [illegible]

بو محلدن اصل نسخه دن بيعرجه صايع اولمغين بياض كاغذ وضع اولنمشدر

اولمشدر وجهى ظاهر دكلدر و مضموم ايله مفتوحدن مقصود مستقبل اولنماينك
بعدى خفى دكلدر واكر عبارة للفرق بين المفتوح والمكسور اولسه اظهر اولوردى واما كلمه
كلمه سنده كافك مكسور اولماسى ياء ساقطه يه دلالة اتمك ايچوندر واما مذهبى كسائى اوزره قياس
مستمردر زيرا كسائى قال كلمه سنك اصلى قول دردير واوك ضميله وكال كلمه سنك اصلى كيل در
دير يانك كسرى ايله پس جوهرينك بو كلامندن لازم كلور كه كسائى نمت ديه ضم نون ايله نم
نونك فتحى وميمك سكون اوزره بناسى ايله امر حاضردر نومدن ونونك فتحى مستقبلده
مفتوح اولدغنه بناءدر زيرا الفه قلب اولنان واو اجتماع ساكنيندن اوترى ساقط
اولمشدر يا نومان نونك فتحى و واوك سكونيله چوق اويوين كمسنه ديمكدر اولور كثير النوم
معناسنه رجل نومان ديمزلر ندايه مخصوص اولدغيچون الانامة همزه نك كسريله اويوتمق
التنويم على وزن التكريم بمعناه يقال انمته اذا جعلته نائما النوام نونك ضمى وواوك تخفيفيله
اويومغه بشلامق يقال اخذه نوام اذا جعل النوم يعتريه التناوم تانك فتحى وواوك ضميله
اويومه تحلن كوسترمك اديمز ايكن يقال تناوم اى ارى من نفسه انه نائم وليس به المناومة
ميمك ضمى وواوك فتحيله بر كمسنه بر كمسنه ايله اويخوده يارشمق تقول ناومه فنامه ينومه ونمت
الرجل بضم النون اذا غلبته بالنوم الاستنامة همزه نك وتانك كسريله بر كمسنه ايله آرام بولمق
يقال استنام اليه اذا سكن اليه واطمأن النؤمة نونك ضمى وهمزه نك سكونيله شول كمسنه در
كه اعتباره صالمايه النومة نونك ضمى و واوك سكونيله فتحيله كثير النوم اولن كمسنه
النيمة نونك كسرى ومديله بر جنس اويقودر يقال انه لحسن النيمة المنامة ميمك فتحيله قطيفه ديدكلرى
اودن صجاقلو كليم كه انى اورتنورلر و منامه دكانه دخى ديرلر و بو مقامده صاحب

صراح منا به جای خواب و بستر دیشدر و صاحب مهذب کلیم که شب بپوشند دیشدر
جوهرینک قطیعة ایله تعبیر بوایرادایتدوکی بشوه قول ثانی اوفقدر النهمة نونک
فتحی وهانک سکونیله بر نسنه یه کمال همت اتمکه اولوق المنهوم میمک فتحی وهانک ضمی ومد یله حریص
اولمق کسنه یقال نهم بکذا فهو منهوم ای مولع به وفی الحدیث منهومان لا یشبعان منهوم بالمال
ومنهوم بالعلم النهیم نونک فتحی وهانک کسری ومد یله شدة نفس الموق زحیره معناسنه حاء مهمله
ایله یقال نهم ینهم نهیما من الباب الثانی اذا زحر وهو لغة فی نحم بنحم علی ما مرّ و نهم ارسلان
آوازینه وفیل آوازینه دخی دیرلر نئیم کبی النهم فتحتیله طعامه زیاده اشتها اولمق یقال نهم
ینهم نهما من الباب الرابع النهم نونک فتحی وهانک سکونیله دوه یی زیاده یوروتمک دیو
حیقروب سورمکه تقول نهمت الابل انهمها نهما من الباب الثالث اذا زجرتها وصحت بها لتجد
فی سیرها و نهم اوفق طاش ایله وطاشه شبیه اولن نسنه ایله اتمغه دخی دیرلر زیراده
سورن کسنه اکثریا اول معقوله نسنه اتمه دن خالی اولماز و نهل فیل چاغرمغه دخی دیرلر
یقال نهم الفیل ینهم نهما المنهام میمک کسری ونونک سکونیله شتول دوه درکه سورمکه مطیع
اوله النهامی نونک فتحی وهانک تخفیفیله ویانک تشدیدیله دمورجی حداد معناسنه
النهام نونک ضمی وهانک تخفیفیله برجنس قوشدر وبعضیلر بیقوشدر دیشلر
النیم نونک کسری ومد یله شتول یوللردرکه قوممه بل اسمه دن حاصل اولور ونیم کهنه اولن کورکه دخی دیرلر
بوستینچ کهن معناسنه ونیم وکتم که بعض اشعارده واقع اولمشدر براغاجک اسمیدر فصل الواو الوأمة
میمک ضمی والفک مدی وهمزۀ ثانیه نک فتحیله موافقت معناسنه در الوام واوک کسری وهمزه نک فتحی ومد یله بعنا
یقال وأمه مواءمة ووأما اذا فعل کما تفعل وفی المثل لولا الوئام لهلک الانام یعنی خلایقک صحبنده وعشرتنده
بری

بری بریله موافقت اولمسه هلاک و رفع اولوردی ولولا الوام لهلک الانام دخی دیرلر یعنی دخی اولنلرک کرامه تقلید اتمکله
مباهات اتمسه هلاک اولورلردی یعنی انلرک افعال حسنه اخلاقندن صادر اولمه دکلدر اهل کرم اولنلره تشبیها اولور
الوثم واوک فتحی وثاء مثلثه نک سکونیله بر نسنه یی دوکمک وقاقوب دوکمک معناسنه دوتم سکرتمکه دخی دیرلر
یقال وثم یثم من الباب الکا اذا عدا المثیم میمک کسری ومد یله برک بعض ادک یقال خف میثم ای شدید الوطء
کانه یثم الارض ای یدقها الوثیمة واوک فتحی اوتلغله بغدایک بر یره جمع اولمسی اوله یقال اثم لها یعنی
ذکر اولنان اوتلوغ وبغدای جماعتی جمع ایله دوثیمة قیا به دخی دیرلر صخره معناسنه منه قولهم
لا والذی اخرج النار من الوثیمة ای من الصخرة الوثیم واوک فتحی ویانک کسری ومد یله اتی
صق اولن کسنه مکتنز اللحم معناسنه الوثامة واوک فتحی وثانک تخفیفیله ات صق اولوب
مجتمع اولمق یقال وثم وثامة من الباب الخامس الوجوم ضمتینله غصه دن ساکت اولمق
یقال وجم من الامر وجوما من الباب الثانی اذا اشتد حزنه حتی امسک عن الکلام الواجم جیمک
کسری ایله صفت مذبوره اوزره اولن کسنه یقال مالی اراک واجما یعنی سنی نه سبب غصه دن
ساکت کوردم و یقال لم اجم عنه ای لم اسکت عنه فزعا ای خوفا الوجیم واوک فتحی وجیمک کسری
ومد یله زیاده اسی اولن کون یقال یوم وجیم ای شدید الحر و بو حاء مهمله ایله دخی
لغتدر الوجمة واوک فتحی وجیمک سکونیله عار اولنجق صفت سبه معناسنه و وجمه برکون
برکیجه ده برکره یمک دخی دیرلر وجبه کبی در وزنا ومعنی وصاحب صراح بو معناده وجمه
برروی درافتادن بنخوردن دیمشدر غلط درنته کم بوکنده صیرم تفسیرنده دخی مرور
اتمشدر غرابت بونده درکه صاحب صراح وجبه بی باب باجیده برکون برکیجه ده برکره یمکله تفسیر
اتمشکن وجوهری بو معنا مه الوجبة مثل الوجمة دیمش ایکن وجمه برروی افتادن

بخور و بن ایلر تعبیر اتمشدر الوحم فتحتینله شول علامتلر و شول نشانلره دینورکه صحراده ایلرلر
جهت و جانب بلنور الاوحام همزه‌نک فتحی و واوک سکونیله جمعی علامات طریق معناسنه
الوحم جیم و واوک فتحی و حاء مهمله‌نک سکونیله قصد معناسنه‌در یقال وحمت وحمه ای قصدت قصده
الوحام واوک کسریله طوره بوکلو اورکن سرکشلک اتمکه یقال وحمت من الباب الرابع اذا
استصعبت عند الحمل الوحام واوک فتحی و حانک تخفیفیله بوکلو عورتک برنسنه‌یه اشتهاسنه دی[نور]
غیریرده استعمال اولنمز الوحم فتحتینله بوکلو عورت برنسنه‌یه اشتها اتمکه یقال وحمت توحم
وحما من الباب الرابع الوحمی واوک فتحی و حانک سکونیله و الفک قصریله برنسنه‌یه اشتهاسی اولان
بوکلو عورته یقال امرأة وحمی الوحامی واوک فتحی و الفک قصریله وحمی‌نک جمعیدر یقال نسوة
وحامی وفی المثل وحمی ولا حبل یعنی اشه یرر حالا که بوکلو دکلدر التوحیم علی وزن التکریم
اشه یره عورته دیلدیکنی یدیرمکه یقول وحمتها توحیما ای اطعمت لها ای ذبحنا یعنی بوغزلدی
الوخامة واوک فتحی و خاء معجمه‌نک تخفیفیله ثقلت الوخمة فتحتینله بمعناها الوخم واوک فتحی و خانک
کسریله ثقیل اولان نسنه الوخم واوک فتحی و خانک سکونیله بمعناه الوخیم واوک فتحی و خانک
کسری و مدیله بمعناه ایضا الوخام واوک کسریله و ضمیله جمعی الاوخام همزه‌نک فتحیله کذلک جمعیدر تقول
من باب المغالبة واخمنی فوخمته یعنی اوکله ثقلتده چکوب الکا غالب اولدم ثقلتده و وخیم و باسم
چوق اولان یرده دخی دیرلر یقال وشیء وخیم و وخم ای وبیء الوخمة واوک فتحی و خانک کسریله
مزاجه موافق اولمیان شهر الوخیمة واوک فتحی و خانک کسریله بمعناها یقال بلدة وخمة و وخیمة
اذا لم توافق ساکنها الاستخام همزه‌نک و تانک کسریله برنسنه‌یی اغر بولمق و اغر عداتمک و هضم اولنمز
عداتمک التوخم فتحتینله و خانک ضمی و تشدیدیله بمعناه یقال استوخمت الطعام و توخمته اذا استوبلته

واستیبال

واستیبال و بولدان ابادمه و حلیله ثقیل بولمغه دیرلر التخم تانک ضمی و خانک فتحیله امتلا و تملؤ اصله و تخما ایدن نسنه که باب لامدن و کمله تغییرینه
مرور اتمشلردر و عامه خانی تسکینیله ایدوب تخمه دیرلر که بعضی شرحده دخی مذکور التخامة وزن مزبور اوزره جمعی التخم
کذلک وزن مزبور اوزره جمعی یقال وخم الرجل من الباب الرابع اذا اتخم الاتخام همزه‌نک کسری و تانک کسری و تشدیدیله
امتلا و تملؤ یقال اتخمت من الطعام و عن الطعام الاتخام همزه‌نک کسری و تانک سکونیله افعال وزنی اوزره تخمه قلمق
یقال اتخم الطعام و بو اصلنده اوخمه ایدی المتخم میمک و خانک فتحی و تانک سکونیله تخمه ایدیجی یقال طعام متخمة و بو اصلنده
موخمة ایدی زیرا طائفه عرب بکثرت استعماله بنا تائی حروف اصلیه‌دن توهم اتمشلردر الوذم فتحتینله شول دمالکلر
درکه قوغه‌نک کوشه‌لریله اغاجی اراسنه چکیلرلر الوذمة وزن مزبور اوزره واحدی و وذم ذکر اولنان قایش قطعه
دیرلر یقال وذمت الدلو توذم وذما اذا انقطع وذمها و وذم کذلک سکیلمش مثالدر ناقه‌نک رحمنده شول ائلره دیرلرکه ا
ولدن منع ایلر التوذیم علی وزن التکریم ناقه‌نک رحمنده ذکر اولنان اثلری ازاله ایچون علاج اتمکه یقول
وذمتها توذیما و توذیم کلب بوینه قایش تقمقه دخی دیرلر و زیاده قلمغه دخی دیرلر یقول وذمت علی
خمسین توذیما ای فردت علیها الوذام واوک کسریله ثلثه و بغر سقلر الوذمة فتحتینله واحدی کره ایله غار کبی
وفی حدیث علی رضی الله عنه لئن ولیت بنی امیة لانفضنهم نفض القصاب التراب الوذمة اصمعی ایتدی شعبه بوحدیثی
شرحنک معناسنی سؤال ایتدکده ایتدی بوحدیث نقل اولنان اوزره کلمدر بلکه نفض القصاب الوذام التربة دروم به کسریله اعضای مجوف ایلرا
شول نسنه درکه بره دوشوب طپراغه بولاشمش اوله و قصاب انی پاک اتمک ایچون سلکه الایذام همزه‌نک کسری و مدیله کندینه دخی
واجب قلمق یقال اوذم الحج اذا اوجبه علی نفسه الوذیمة واوک فتحی و ذالک کسری و مدیله بیت الحرامه کوندرلان هدیه‌یه دیرلر الوذائم
واوک فتحی و یانک کسریله جمعیدر اولنه مال الزم معناسنه الورم فتحتینله شیش الاورام همزه‌نک جمعیدر شیشلر معناسنه یقال ورم جلده یرم
من الباب السادس وهو شاذ و یقال ورم انفه اذا غضب التورم فتحتینله و رانک ضمی و تشدیدیله شیشمک یقال تورم جلده اذا ورم
التوریم علی وزن التکریم شیشورمک تقول ورمته توریما و تکبر معناسنه ده کلور یقال ورم فلان بانفه توریما

اذا شمخ بانفه وتجبر **الایرام** همزه نک کسری ومدیله بانکه بر شیئی شمخ یقال اورم الناقة اذا ورم ضرعها **الوزمة** واوک فتحی وزانک
سکونیله بر کونده بر کره یمک یمکه دیرلر وصاحب مزاج بو معامله‌ده حق بر روی افتادنا ایله تخمین اتمکدر کهودر **الوزم** واوک فتحی
وزانک کسری ومدیله شول اتدرکه چوق یدیرلر ابو سعید ایدیکه کلابیدن استماع ایتدم که وزیمه اولدرکه کلمز قسیمی بیشم قورود یدیرلر
دوکه اکل ایدرلر و چکه که دنا اولن وزیمه نک دخی حالی بودر دیدی دو وزیم ایت جیق اولن کمسنه یقال رجل وزیم اذا کان
مکتنز اللحم ووزیم بر پره دیو شرلن تا نه اوته دخی دیرلر ابو سعید روایتیه اوزره و بعضلر ایتدی وزیم بکلیه ظهور ایدر تا جیکی در
ارلک حرمادة اشلتمفیه پاشق اولنور بعده خرما پیر اغیله بغلنور **الوزیمة** واوک فتحی وزانک کسری ومدیله واو
الموزوم میمک ضمی وزانک کسری وتشدیدیله باغتی بره بر کیعنی کمسنه یقال رجل متوزم ای شدید الوطء **الوسم**
واوک فتحی وسینک سکونیله نشان اورمغ **السمة** سینک کسریله بمعناه یقال وسمه وسما وسمة اذا اثر فیه بسمة
وکی والهاء عوض عن الواو **الوسمة** واوک فتحی وسینک کسریله شول اتدرکه نساء طائفه‌سی انی رسمی کبی استعمال ایدرلر وسانان عار
نیلهه دیرلر وسینی ساکن قلمغله دخی استعمال ایدرلر وواوک ضمیله وسمه دیمک خطادر دکلدر **التوسیم** فتحیله وسینک ضمی وتشدیدیله
تقول فی الامر منه توسم **الوسمی** واوک فتحی وسینک سکونیله واخرنده یانک تشدیدیله شول یغمور درکه اول بهارده یغر کویا که یری نباتیله
بویر **الموسومة** میمک فتحی وسینک ضمی ومدیله اول بهارده نباتاته دخل ایدر یقال ارض موسومة **المتوسم** فتحیله وسینک ضمی وتشدیدیله
بهارده نباتی اوته طلب اتمک یقال توسم الرجل اذا طلب کلاء الوسمی **الموسم** میمک فتحی وسینک کسریله شول وقته دیرلرکه حاج
انده جمع اولور وموسم دیمکلری علامت جمعیت اولدیغنه بناءدر **التوسیم** علی وزن التکریم حاضر ذکر اولنمق وقته
حاضر اولمق یقال وسم الناس توسیما شهدوا الموسم کما یقال فی العید عیدوا **المیسم** میمک کسری ومدی وسینک فتحیله
داغ اوروجی دمور و بونک یانک اصلی واودر اندی **المیاسم** میمک فتحی وسینک کسریله جمعی **والمواسم** کذلک میمک فتحی وسینک
کسریله جمعی یعنی دیلرسک جمعنه میاسم دیرسن لفظا اوزره و دیلرسک مواسم دیرسن اصلا اوزره ومیسم
کان علیها اثر الجمال **الوسیم** واوک فتحی وسینک کسری ومدیله کوزل یوزلو وکوزل اسیالو اوله لکن کمسنه خوب رو
وخوبه

وخوب قیافتنه معناسنه **الوسام** واوک کسریله جمعی یقال قوم وسام ووسام جمع مؤنث دخی کلور یقال
امرأة وسیمة ونسوة وسام ظریفه ایله صباح کبی **الوسامة** واوک فتحی وسینک تخفیفیله کوزل یوزلو اولمق
الوسام واوک فتحی وسینک کذلک تخفیفیله بمعناه یقال وسم الرجل وسامة ووساما من الباب
الخامس ای صار جمالا **الموسوم** میمک فتحی وسینک ضمی ومدیله علامتله اولنمش کمسنه یقال فلان موسوم
بالخیر **التوسیم** فتحیله وسینک ضمی وتشدیدیله بر سنک علامتی فراستله تفرس تقول توسمت فیه الخیر **المواسمة** میمک ضمی وسینک فتحیله باب
مفاعله‌دن حسنده غلبه ایدیشمک یقال واسمت فلانا فوسمته اذا غلبته بالحسن **الاتسام** همزه نک کسری وتانک کسری وتشدیدیله
بر کمسنه‌یی بلسونلر دیو علامت قومق یقال اتسم الرجل اذا جعل لنفسه سمة یعرف بها واصل التاء واو **الوشم** واوک فتحی وشینک
سکونیله بدندن بر عضوه اکنه بتوردوب اوزرینه چیویت وضع اتمک علامت اولسون دیو یقال وشم یده وشما اذا غرزها
بالابرة ثم ذر علیها النؤور وهو النیلج یعنی نؤور چیویت معناسنه‌در و حاصل اولن علامت دخی وشم دیرلر **الوشام** واوک
کسریله جمعی ذکر اولنان علامتلر معناسنه و وشم بر شاعرک اسمیدرکه انوک شعرلری وافردر انده ربیع ومفروق نجه قبیل ساکنلردر
یمامه‌یه قریب دره‌لرد وشم الیمامة دیرلر **الاستیشام** همزه نک کسری وتانک کسری و مدیله ذکر اولنان علامتی طلب اتمک ومنه الحدیث
لعن الله الواشمة والمستوشمة **الوشمة** واوک فتحی وشینک سکونیله کلمه معناسنه یقال ما عصیته وشمة ای کلمة ووشمة یغموره دخی
دیرلر یقال ما اصابتنا العام وشمة ای قطرة مطر **الوشیمة** واوک فتحی وشینک کسری ومدیله شر اولن سوز وعداوت یقال
بینهما وشیمة **الایشام** همزه نک کسری ومدیله بر یوزینک اوتی ظاهر اولمق یقال اوشمت الارض اذا ظهر نباتها وایشام برق
فی الحلة بلیدر مکه دخی دیرلر یقال اوشم البرق اذا لمع لمعانا خفیفا وابوزید ایتدی ایشام برقک ابتدا ابلدیه‌سیدر وایشام بر شنه‌یه
نظر قلمغه دخی دیرلر یقال اوشمت الشیء اذا نظرت فیه **الوصم** واوک فتحی وصادک سکونیله یارلمق صدع معناسنه بر شیئه که یاریلم
ایرلمیه یقال ببلهد القناة وصم ووصم بر شنه‌یی سرتتلمک معناسنه دخی دیرلر یقال وصمته الحمی من احیاب الناس اذا اشتدوته بسرعة
وصم عیبه وعار معناسنه دخی دیرلر یقال مافی فلان وصمة **التوصیم** علی وزن التکریم جسده انکسار و فترت وکسل عارض اولمغه دخی

ویرلر و توصیم چتی زبون ایتمکه دخی ویرلر الوضم محرکه و ضاد معجمه ایله ارشنه ورکه ات جنسی طبراق اولمسون دیو یردن صفنوب
انوک اوزرینه قورلر کرکس اغاج قسمندن اولسون کرک بوریا قسمندن اولسون الوضم داوک فتحی و ضادک سکونیله ذکر اولنان ارشنه تک
اوزرینه ات قومق نقول وضمت اللحم اضمه وضما من الباب الثانی اذا وضعته علی الوضم الایضام همزه نک کسری و مدیله ات ایچون ارشنه
اوبجق یر پیدا قلمق نقول اوضمت اذا جعلت له وضما ابن دریدایتدی اوضمت اللحم واوضمت له دیرلر الوضمة واوک فتحی و ضادک
سکونیله بری برینه قریب اولان جماعته منه قولهم اتی وضمة واحدة ای جماعة متقاربة وابن الاعرابی ایتدی وضم و وضم جماعتلر
بربلوک درکه اندن ایکیوز یاخود یا خود اوچ یوز کمسنه اوله الوضیمة واوک فتحی و ضادک کسری و مدیله اول بلاده چیقش اوت درد
تمم بو دروزنا و معنی و قرآ ایتدی وضیمة الحیه اتمدر طبخ اولنان طعام در و وضیمه شول قلیل اولان جماعته دیرلرکه بر قومک اوزره
نزول ایدر نقال وضم بنو فلان علی بنی فلان اذا حلوا علیهم الاستیضام همزه نک و تانک کسریله بر کمسنه یه ظلم ایتمک تعلول استوضمه
الرجل اذا ظلمه واستضعفه التوضم محرکه و ضادک ضمی و تشدیدیله عورته جماع ایتمک نقول توضم الرجل المراة اذا وقع علیها الوغم
واوک فتحی و غینک معجمه نک سکونیله تبین ایدی حاصل اولمادن بر خبری کسویلمک تقول وغمت بالخبر اغم وغما من الباب الثانی اذا اخبر به من غیر ان
تستیقنه لیغمتدکی ورغینک معجمه ایله و وغم کینه و دخی دیرلر الاوغام همزه نک فتحیله جمعی کینه لر معناسنه الوغم فتحه لکین نقال وغم علیه
من الباب الرابع اذا حقد التوغم محرکه و غینک ضمی و تشدیدیله خشم لنمک نقال توغم اذا اغتاظ الوقم واوک فتحی و قافک سکونیله
رد ایتمک اصمعی روایتی اوزره نقال وقم من الباب الثانی اذا رده وابو عبید ایتدی وقم قهر ایتمکه دیرلر و وقم اوپانی تحکله چکمکه
و وقم بر کمسنه یی حاجتندن عنقله دوندرمکه دخی دیرلر نقال وقمت الرجل عن حاجته اذا رددته اقبح الرد و وقم بر کمسنه نک عرضنی
کسر ایدوب ذلیل ایتمکه دخی دیرلر نقال وقم الله العدو اذا ازاله و وقم یره چکنا توب اوتی ینحکه دخی دیرلر و وقمة الارض ای و طئت
وانجل نباتها و کافه اولور و کمنت دخی دیرلر کافله و کذلک الموکوم یعنی موکوم دخی موقوم کی دردشدالحزن معناسنه او لمقنه علی مسمی
انشاء الله تعالی الموقوم بیمک میمی و قافک ضمی و مدیله غصه سی زیاده اولان کمسنه شدید الحزن معناسنه التوقم محرکه و قافک
ضمی و تشدیدیله اوی قتل ایتمک تقول توقمت الصید اذا قتلته و توقم بر کمسنه نک کلامنی حفظ ایتمکه دخی دیرلر نقال فلان

ینوقم کلامی ای یحفظ و یعیبه دوعی دخی حفظ معناسنه در واقم قافک کسریله مدینه منوره حصارلرندن بر حصارک اسمیدر
حرة واقم حلوه محله لرنک میمی و رانک تشدیدیله علی طریق الاضافه بو حصارک اطرافنده قره طاشلق اولان یردر الموکوم
میمک فتحی و کافک ضمی و مدیله محزون اولان کمسنه موقوم کبی نقال وکم الامر اذا حزنه الوکم واوک میمی و کافک سکونیله غصه
لنمق و طوارلرک یری چکنیوب اوتی یمکه دخی دیرلر نقال وکمت الارض علی البناء للمجهول اذا وطئت واکل نباتها الولیمة واوک
فتحی و لامک کسری و مدیله تزوج جمعیتنده اولان طعام در الایلام همزه نک کسریله و مدیله ذکر اولنان طعامی ایجاد ایتمک تقول
اولمت اذا جعلت طعام الولیمة وفی الحدیث اولم ولو بشاة الونیم واوک میمی و نونک کسری و مدیله سنک نجاستی نقال ونیم
الذباب لسلحه و سلحه سینک فتحیله و حاء مهمله ایله طیور نجاستی در نقال ونم الذباب ونیما من الثالث الوهم واوک میمی و هانک
سکونیله حسابده سهو ایتمک الوهم محرکه بمعنا نقول وهمت فی الحساب اوهم وهما و وهما من الباب الرابع
اذا غلطت فیه و سهوت و وهم هانک سکونیله حسابده سهو ایتمک الوهم فتحیله بمعناه تقول
وهمت فی الحساب بر نسنه یی یا کلش اکلمکه دخی دیرلر تقول وهمت فی الشیء اهم وهما
من الباب الثانی اذا ذهب وهمک الیه وانت ترید غیره و وهم هانک سکونیله فرموده
دوه یه دخی دیرلر که قوللنلش اوله الوهمة وزننده بوزا اوزره مؤنثی و وهم بول
یوله دخی دیرلر طریق واسع معناسنه و وهم خلو معناسنه دخی استعمال اولنور
نقال لا وهم من کذا ای بد منه التوهم فتحیله و هانک ضمی و تشدیدیله ظن ایتمک
توهمت اذا ظننت الایهام همزه نک کسری و مدیله بر کمسنه نک وهمنه بر نسنه القا
ایتمک نقال اوهمت غیری ایهاما التوهیم علی وزن التکریم بمعناه و ایهام بر نسنه نک
کلیسن ترک ایتمکه دخی دیرلر نقال اوهمت الشیء اذا ترکته کله و ایهام حسابدن
بر مقدار نسنه ترک ایتمکه دخی دیرلر نقال اوهم فی الحساب مائة ای اسقط و اوهم

من صلوتنه ركعة **الانهام** همزه نك وتانك كسرى وتشديد ايله بركسنه ده بر نسنه نوهم ايتمك تقول
اتهمت فلانا بكذا **التهمة** تانك فتحي وهانك فتحيله اسمدر توهم اولنن بر نسنه معناسنه
تانك اصلي واو ايدي ننه كم وكلة ده دكر اولنمشدر **الاتهام** همزه نك كسرى وتانك
سكونيله بركسنه يه تهمتلو اعتبار ايتمك ابو زيد روايتي اوزره يقال اتهمت ايتاما مثل اودات
اذواء واودواء دخي دال مهمله ايله بركسنه يه متهم اعتبار ايتمه در واتهام بركسنه تهمتلو اولمغ
اغلب دخي ديرلر يقال اتهم الرجل اذا صار به الريبة وريبه لرنك كسرى ايله بر نسنه
كمان اولنمغه ديرلر ~~**فصل**~~ **الهاء والثاء** ~~**فصل**~~ **الثاء والميم** هانك فتحي وتانك سكونى ايله
اوك دشلري دبندن قاقمق يقال اثرته فثرم فاه من الباب الثاني اذا القى مقدم
اسنانه **الاثرم** همزه نك وتانك فتحيله سقوط اولمش در كه اوك دشلري
صنمش اوله يقال رجل اثرم اي بين الثرم واثرم سنان بن سمي بن سنانك لقبيدر
زيرا الكلاب كوننده مزبورك اوك دشلري كسر اولمشدر **الثهم** فتحتيله وثانك
ضمى وتشديدى ايله اوك دشلري قاقمق يقال ثهمت سنانه اي نكسرت
الثهامة هانك ضمى وثانك تخفيفيله بر نسنه دن قانوب دوشن نسنه
الثم هانك فتحي وثاء مثلثه نك سكونيله بركسنه مالنك اعلاسني بركسنه يه
دفعه وبر مكز يقال هثم له من ماله كما تقول قثم حكاه ابن الاعرابي **الهيثم** هانك
وثانك فتحي ويانك ما بيننده سكونيله صيد رودن اوزره طوشنجل ياور يسي
در فرخ عقاب معناسنه بو سببدن رجالدن بعضلرنه هيثم ديو تسميه
اولنمشدر وهيثم قرمزي قوم يغنه دخي ديرلر **الهجوم** هانك ضميله بر نسنه نك اوزرنه

اكسرن حمله قلمق يقال هجمت على الشئ بغتة هجوما من الباب الاول وهجت
نجم بتعدي ولا يتعدي وهجوم قيش موسمى داخل اولمغه دخي ديرلر يقال
هجم الشتاء اذا دخل وكوز ايچرو بتمغه دخي ديرلر هجمت عينه اذا غارت ودوه سنده
اولان سودي جمله صاغمغه دخي ديرلر تقول اما في ضرع الناقة اذا احلبت كل ما فيه
الهجم هانك فتحي وجيمك سكونيله خراب ايتمك تقول هجمت البيت هجما اذا هدمته
وهجم بيوك قدحه دخي ديرلر كاسه بزرك معناسنه **المهجوم** هانك فتحي وجيمك ضمى ومد ايله
شعول يلدزكه اوغرادقي اولري يقوب خراب ايلر وثمام ديدكلري ضعيف
اوتي قلع ايدر **الانهجام** همزه نك وهانك كسرى ايله كوز ياشي دوكلمك يقال
انهجمت عينه اذا دمعت **الهجمة** هانك فتحي وجيمك سكونى ايله شول دوه سوريسي
در كه اقلي قرق عدد اوله الى ما بلغه وهنيده صيغه تصغير اوزره يوز عدد در
فقط وهجمة الشتاء شدة شتايه ديرلر وهجمة الصيف شدة حره ديرلر بو ذكر اولنن
ابو عبيد روايتي اوزره در **الهجم** هانك فتحي وجيمك كسرى ومد ايله شول سود
در كه بكيه مشكه قوب ترش اولمادن ايچلور وابو يوسف اينديكي ابو مهدي
كلادي ايشتدم كه ديدي هجيم شول سوده ديرلر كه هنوز اوينوب تمام قويو
اولميه لكن قويو اولمغه بشليه **الهجانة** هانك فتحي ويانك سكوني وجيمك ضمى ايله
بيوك ايلجوم وابر بزرك معناسنه **هجانة** وزني مزبور اوزره بر جمعك
اسميدر كه حنبا ابن عمرو بن ديمكله فتنه در **الهمم** هانك فتحي ودالك سكونى ايله
يغنق وصوم صدر معناسنه ده كلور يقال ما بيجئ **الاهلام** همزه نك وهانك كسرى ايله

يغلاق التهدم فتحتيله ودالك ضمی وتشدیدیله بمعناه تقول هدمت الشئ هدما من
الباب الثانی فانهدم وتهدم افراط ایله اولماغه دخی دیرلر یقال تهدم علیه من الغضب
اذا اشتد غضبه التهدیم علی وزن التکریم کوزلک یغلاق یقال هدموا بیوتهم شدد للکثرة
الهدم هانک کسری ودالک سکونیله اسکی بزکه چوریش اوله ثوب بالی معناسنه الاهدام
همزه نک فتحیله جمعی چوریش بزلر معناسنه الهدم فتحتیله شول طاشلر درکه قیونک بر جانبندن
یقلوب ایچنه دوشر و هدم هدر معناسنده کلور یقال دماؤهم بینهم هدم ای هدر و هدم
دخی دیرلر دالک سکونیله یعنی اشتریک قانلری ایچون دیه لازم دکلدر الهدمة هانک فتحی
ودالک سکونیله یغمور کی دفعة کلنی الهدمة هانک فتحی ودالک کسریله شول ناقه درکه ارککه
اشتهاسی محکم اوله فره ابیتی هدمه شول ناقه درکه شدت اشتهاسندن چوکه یقال هدمت
من الباب الرابع المهندم میمک ضمی و هانک ودالک فتحیله شول نسنه درکه مقدارنجه اصلاح
اولنه وبو معرب در اصلنده لسان فارسی اوزره اندام در مهندس کبی که اصلا اندازه دندر
الهذم هانک فتحی وذال معجمه نک سکونیله کسمک معناسنه وسرعتله اکل ایتمکه دخی دیرلر
الهذام هانک ضمی وذالک تخفیفیله کسیجی قلیچ المهذم میمک کسری وذالک فتحیله زیاده
کسیجی قلیچ مخذم کبی در وزنا ومعنا الهیذام هانک فتحی ویانک سکونیله بهادر شجاع معناسنه
الهذرم هانک ورانک فتحی وذالک مابینده سکونیله دحرج وزنی اوزره قرائتده سرعت
ایتمکه یقال هذرم ورده ای هذه یعنی وردینی سرعتله اوقدی وکلامده دخی حال
بویله در الهرم هانک فتحی ورانک سکونیله شور اولن اوتلردن بر جنس اوت در الهرمة
وزن مذبور اوزره ذکر اولنان اوتک بری ویقال هو اذل من هرمة الهارم رانک کسریله
مزبور

مزبور اوله اوتلیننه الهوارم هانک فتحی ورانک کسریله جمعی
ابن هرمة هانک ورانک سکونیله بر شاعرک اسمیدر
الهرم فتحتیله یاشی زیاده اولوب پیر اولمق یقال هرم الرجل من الباب
الرابع الاهرام همزه نک کسریله پیر ایتمک یقال اهرمه الله الهرم هانک فتحی ورا
نک کسریله پیر اولمش کمسنه وهرم نفس وعقل معناسنه دخی کلور
یقال لاادری علام ینزاء هرمک ولاادری بم یرام هرمک یعنی نفسک عقلک نه شیئه
حریص اولدیغن بلمزسن وینزاء همزه ایله در بنای مجهول اوزره وعلام وبم علی ما وبما
معناسنه ماء استفهامک الفی حذف اولنمشدر هرم هانک فتحی ورانک
سکونیله بر کمسنه نک اسمیدرکه اول هرم ابن سنان درکه بنی مره دن
در زهیر نام شاعرک ممدوحیدر واما هرم بن قطبه که بنی فزاره دندر واول شول کمسنه درکه
عامرله علقمه اکا التجا ایتمشلردر الهرمان هانک ضم ورانک سکونیله عقل وحزم معناسنه یقال ماله
هرمان التهارم تانک فتحی ورانک ضمیله برکمسنه پیرلک اظهار ایتمک پیره وکلکنی الهرمان مصرده
بر بنانک اسمیدر وقاموسده هرمان ایکی بنانک اسمیدرکه انلری ادریس نبی علیه السلام بنا ایتمشدر
طوفاندن علومی حفظ ایتمکیچون ویشترییس بونی تویردن هرمانک مفرد اولمسی وتثنیه اولمسی
جایز اولمق فهم اولنورکه اعراب بالحروف ایله استعمال اولنمق بوکه بناء در تثنیه ده اعراب بالحرکه
لغت اولدیغنه بناء وکلام دنکر کم بعض علمادن بویله نقل اولنمشدر ومعرف باللام اولمسی وضعا
علم اولماسندن اشعار ایدر المهرمة میمک ورانک فتحیله پیر اولمق یقال ترك العشاء مهرمة والعشاء
عینک فتحیله کیجه طعامی در الهرثمة هانک وثاء مثلثه نک فتحی ورانک سکونیله ارسلان اسد معناسنه

وبو جهتدن رجالدخی بعضنه هوغة تشبيه اولندی الهرشم هانك كسری وشينك فتحی وميمك
تشديديله بوشق اولن طاش جی دخی معناسنه ابوزيد ايندی هرشم فار المعوقا بل اولن
ملايم طاغدر الهرشم وزنی مزبور اوزره سودی چوق دره فی آرواينی اوزره الهزمة ها
نك فتحی وزانك سكونيله كوكس نهايت بولدغی يرده اولن چقورجه يردر والماده چقور
اولن يردر والله صقلاغی حينده وهزم الضيع هزيع ديكلتك يادهسی قطو القريع
معناسنه وهزيع شول ديكندر كه يره يايلوب ساقی اولماز كوی طرنغی كبی ويكنلری اولور
التهزم مهملا وزانك ضم وتشديديله فانوق نكتمه معناسنه يقال تهزم السقاء اذا ييس
وتكسر وتهزم كوك كورلمكه دخی درلر يقال تهزم الرعد تهزما الهزم هانك
فتحی وزانك سكونيله عسكری صيوق الهزيمة هانك فتحی وزانك كسری ومديله بمعناه
الانهزام همزه نك وهانك كسريله عسكر صيمق تقول هزمت الجيش هزما وهزيمة
من الباب الثانی فانهزموا وهزيمة دبيه ياقن اولن نوبه داخی ديرلر ركيه
الاهتزام همزه نك وتانك كسريله آت سكرتمه سنك اوازينه ديرلر وقيون
بوغزلمه ديرلر تقول اهتزم الشاة اذا ذبحها الهزم هانك فتحی وزانك كسری
ومديله كوك كورلمك صوت صحرمعناسنه يقال هزم الرعد لصوته الهزم
هانك فتحی وزانك كسريله شول بغوردر كه متصل يغوب اراليق ويرميه يقال
غيث هزم ای متبعق لا يتمسك وتبعق عين مهمله ايله يغور ساعتله نازل
اولمق الهشم هانك فتحی ايله وشين بجمه نك سكونيله يابس نسنه يی قاتمق يقال
هشم الريف ومنه سمی هاشم بن عبد مناف يعنی قومنه ترين قاندوردی ايچون

هاشم

هاشم دينيلدی ادی عمرودر الهاشم هانك فتحی ايله وشينك كسريله ومديله شول
ای ننده كه قوربيه چوركن انجيله كه اد ونجی آنی اسدقی كبی ديوشره
وهشيم ضعيف بن نلو اولن كمنه يه دينلر هانك فتحی وشينك
كسری ومديله سخی اولان كمنه يه ديرلر منه قولهم فلان هشيم ای كريم جواد
ا شينك ضمی وتشديدی ايله شفقت ايلك يقال فلان تهشم عليه
اذا تعطف همزه نك وتانك كسريله ممه ده اولان سودی جمله
صاغمق يقال اهتشم ما فی ضرع الناقة اذا احتلب هانك فتحی وضادك
سكونيله فاتمق كسر معناسنه علی وزن حيدر ارسلان اسد
معناسنه وهيصم رجاللرده قوی اولمق معناسنه داخی دينلر ا
هانك فتحی وضاد معجمه نك سكونيله فاغق كسر معناسنه همزه نك و
تانك كسريله بمعناه يقال هضمه حقه واهتضم اذا ظلمه وكسر عليه حقه
وهضم توكه داخی ديرلر تقول هضمت لك حقی اذا تركته وهضم برنوع
بخوره داخی ديرلر همزه نك فتحيله جمع بخوره دينلر
تانك فتحی ايله وتشديدی ايله ظلم ايتمك تقول تهضمه اذا ظلمه وتهضم
ظلمه اطاعت ايلك بزبونلق كوسترمك تقول تهضمت تهضما اذا انعدت
لهم وتقاصرت هانك فتحی وضادك كسری ومديله مظلوم معناسنه
هيمك ضمی وضادك فتحی ايله بمعناه وهيضم شول خرمانك آجلمادق
چچكنه دينلر هنوز قابی اچلمدق اولا وخر بوره هضم ديرلر برنوعی

ابجنه كرد وكيجون وهنيضم شول عورته داخي ديركه بو كورلري خوب اوله
للمنيقة الكشحين المهضم سيمك ضمي وضادك فتحي وتشديدي ايله شول بي كه دد
دركه تازه وتر اوله وغزن غيري شكنلوبنك بعضي بعضنه منظم اوله يقال
كشح مهضم ومزمار مهضم ومزمار نايه ومسقاله ديرلر و انلرك امثاللر
ديرلر فتحي تركيب اولنوب اجزاسي بري برينه منظم اولورلريه هانك
فتحي وضادك كسري ومديله قوم بر خصوص ظلم ايلك همزه نك كسريله دوه نك
قولون ديشني دوشوب غيري ديشلر ظهور ايتمكه ديرلر ابو زيد روايتي اوزره
يقال هضمت الابل للاجذاع ولا سداس جميعا اذا ذهبت رواضعها وطلع
غيرها واجذاع جيمله وذال معجمه ايله دوه بش ياشنه كيرمكه ديرلر
وقيونن داخي بيله در على وزن الكافور جوارش ديدكاري
نسنه دركه طعام هضم ايلر همزه نك وهانك كسريله طعام هضم
اولمق يقال هذا طعام سريع الانهضام وبطي الانهضام هانك كسري
وضادك سكونيله الجق ير ارض مطمئنه معناسنه همزه نك فتحيله
جمعي الحجف بردر ضميله كذلك جمع ومنه قولهم في التحذير من الامر
المخوف الليل واهضام الوادي يعني كيجه دن ودره قويتسندن حذر
قيل جايزكه عدودن ياخود جانوردن ضرر ايرشه فتحتيله
طارك يا نلري بري برينه قريب اولوب انضمام الجنبين معناسنه وبو آترده عيب
عد اولنور وبو ذكر اولنان ابن السكيت روايتي اوزره دردنجمله

دركه

دركه اهضم اولان آت يعني قادلو اولمين آت اصلا اوزاغه سكرتمز اصمعي
اينديكي اوكدل مبراتنن اهضم اولان آت كچك اضمابي يوقدن زيرا انك سكر
غسي قادني ايله وبويني ايله در هانك فتحي وضادك سكوني ايله
دالفك مدحي ايله قادني از اولان دبشني آت معناسنه واهضم كوزلك
قادنسز اولن رجله ديرلر بو راده رجله مدح در هانك
فتحي ايله وقافك كسري ايله شول كمسنه دركه زياده اج اوله و
شديد الجوع اوله الهقم فتحتيله زياده اج اولمق يقال هقم
هقاما الباب الاول الهقم هانك كسري وقافك فتحي وميمك تشديديله كثير الاكل اولان
كمسنه وهيقم دريا يه ديرلر الهيقم على وزن حيدر رسول اكرم دوه قوشي دركه
اوزون اوله وبعضيلر ايتدي كه بو هيقعدن در ميم زائد در ديشلر در وهيقم
اركك دوه قوشنه ديرلر وصاحب صراح بو مقامده هيقم شتر مرغ دراز وايكي زائده
ديمشدر قصور حقنده كلدر زيرا ميمك زائد اولماسي اصلي هيقعدن اولدغي تقدير جه
در مطلقه دكلدر وهيقم دريا موجنك آوازن حكايتدر حقي استقال اولنور ولغة بو تعكر
صوتي حقي حكايتدر استقال اولنور التهقم فتحتيله وقافك ضمي وتشديديله ايري
لقمه يومق يقال فلان يتهقم الطعام اذا ابتلعه لقما عظاما التهكم فتحتيله وكافك ضمي وتشديديله
قوي يقلاق يقال تهكمت البئر اذا تهدمت وتهكم زيادة غضبه كلمكه ديرلر يقال تهكم
عليه وتهكم تغنيه حقنده ديرلر يقال تهكمت اذا تغنيت التهكيم على وزن التكريم تغني فلدر
تقول تهكمت بخبري تهكيما اذا اغنيته يعني آواره يه كتور سك المتهكم ميمك ضمي وكافك كسري وتشديديله

منكبر معناسنه هلا هانك فتحى ولامك جزمى وميمك تشديدى وفتحه اوزره بنا ايله
كل ديمكدر تعالى معناسنه خليل ايتدى بونك اصلى لم ايدى لم الله شعثه قولندن ماخوذ در
اولوب جمعه معناسنه كويا كه معنى لم نفسك الينا ديمكدر اقرب معناسنه وها تنبيه ايچون
در الفى حذف اولنمشدر كثرة استعمالندن اوترى وها ايله لم ايكيسى كلمه واحده
قلنوب واحدى و تثنيه وجمعى وتأنيثى برابر قلنذى اهل حجاز لغتى اوزره قال
الله تعالى والقائلين لاخوانهم هلم الينا واهل نجد الى منصرف قلوب تثنيه سنده هلما و
جمعنده هلموا ومؤنثنده هلمى ديرلر لكن افصحى اهل حجاز لغتيدر وكاه اولور لام ايله
صله لنذوب هلم لك و هلم لكما ديرلر تنه كم هيت لك ديرلر و هيت لك هلم لك
معناسنه در و بعض بونك اوزرينه نون ثقيله داخل قلنوب هلمنّ يا رجل ديرلر
ومؤنث ايچون هلمن ديرلر ميمك كسرى ايله وتثنيه سنده هلمان ديرلر كرك تثنيه
مذكر كرك مؤنث اولسون وجمع مذكرنده هلمنّ يا رجال ديرلر ميمك ضميله وجمع مؤنثنده
هلمنان يا نسوة ديرلر وبعض لسانى هلم الى كذا وكذا ديسه لر الام اهلم ديرلر
الفى وهانى مفتوح قلارق ايله كويا كه الى ما الم ديوب هانى حالى اوزره ترك ايتمش
اولورلر و بعض هلم كذا و كذا ديسه لر لا اهلمه ديرلر لا اعطيكه معناسنه وجوهرينك
بو كلامندن فهم اولنور كه هلم كلمه سى تقريب اولمق معناسنه استعمال اولندغى كبى اعطا
معناسنه دخى اولنه پس مناسب اولان بو ايدى كه معناى اعطايه دخى اول كلامنده
اشارت اولنه ايدى مكر كه لا اعطيكه كلمه سيله مقصود لا اعطى المسئول در لا اقربك
معناسنه ديمك الهلبان هانك ولامك فتحى ويانك ما بينده سكونيله بر كلمه در كه حال كيشر ديمكدر

محلنده

محلنده استعمال اولنور يقال جاء بالهيل والهيلمان اذا جاء بالمال الكثير ولامك دخى ضمى جايزدر هيلمانده
الهلقامة هانك كسرى ولامك سكونيله فرسوده اوره دن اولان كمسنه هلقام هانك كسرى ولامك
سكونيله بر رجلك اسميدر الهمّ هانك فتحى وميمك تشديديله غصه الهموم جمعيدر غصه لر معناسنه وهم اندكى
معناسنه دخى كلور يقول همه المرض اى اذابه وهم برنسنه يى ديلمكه دخى ديرلر تقول هممت بالشىء اهم هما من
الباب الاول اذا اردت الاهمام همزه نك كسريله غصه واضطراب ويرمك تقول اهمنى الامر اذا اقلقك
وحزنك و يقال همك ما اهمك المهم ميمك ضمى وهانك كسريله زياده احتياج اولان نسنه الانهمام همزه نك
وهانك كسريله ارمك يقال انهم الشحم والبرد اذا اذاب و برد محلى كوكرن يعنى طلويه ديرلر
الاهتمام همزه نك و تانك كسريله غصه لنمك اغتمام معناسنه يقال اهتم له بامره الهاموم على وزن
الكافور شول دوه او ركجيه ركه اريمش اوله سنام مذاب معناسنه وصاحب حرج هاموم
شتر كوا اجسيه كويان ديمشدر مناسب كلدر الهمة هانك كسريله وميمك تشديديله برنسنه يه قصد
وتوجه يقال فلان بعيد الهمة الهمم هانك كسريله وميمك فتحيله جمعدر همتلر معناسنه المهمة هانك فتحيله
بمعنا وهمه كسريله زياده بر اولان عورته دخى ديرلر المهمة ميمك و هانك فتحيله مراد اولمق
همام هانك فتحى وميمك كسرى اوزره بنا سيله بمعنا يقال لا مهمة لى ولا همام لى لا اهم بذلك
ولا افعله پس همام قطام كبى اولور اخرينك بناسنده الهميم هانك فتحى وميمك كسرى و
مديله اهسته يورمك ربيب كبى دروز نادمعنى تقول همت ابهم هميما من الباب الثانى
الهمّ هانك كسرى وميمك تشديديله زياده بير اولان كمسنه شيخ فانى معناسنه الهمام
هانك ضمى وميمك تخفيفيله عالى همت اولان بك ملك عظيم الهمة معناسنه الهموم هانك
فتحى وميمك ضمى ومديله شول قوى دوه كه صو يى چوق اوله همهام هانك فتحى وميمك سكونى

ومیم ثانینک کسری اوزره بناسیله اسماء افعالدن اولمق اعتباریله و بو ذکر اتدیکمز نسخ
مصححه ده واقع اولن ضبط بنا ایدر اگرچه کتب معتمده ده کسر اوزره بناسنه تصریح
بولنمامشدر الهامّة میمک تشدیدیله حشرات ارضدن مخوف اولنلرک بریسی الهوامّ
هانک فتحی و میمک کذلک تشدیدیله جمعی مخوف اولن حشرات معناسنه و سایه اولور
چارپایه دخی اطلاق اولنور نعم الهامّة هذا دیرلر الهیمة هانک فتحی و میمک کسریله
و مدیله شول ملایم اولن یغموره دیرکه قطره لری خرده اوله الهمهمة على وزن الزلزلة کو
کسده صوتی تردید ایتمه در ابن السکیت روایتی اوزره الهمهیم هانک کسری و میمک
سکونی و هاء ثانینک کسری و مدیله سینه ده صوتی متردد قلن حمار التهمیم على وزن التکریم
عورت اوغلان اویتماغچون اینجه آوازله نغمه قلمق یقال همّمت المرأة رأس الصبیّ و ذلک
اذا نوّمته بصوت ترقّقه له التهمّم محلّه و میم اولک ضمّی و تشدیدیله برکسنه یی ارامق تقول
ذهبت اتهمّمه ای اطلبه الهینمة هانک و نونک فتحی و یانک مابینده سکونیله خفی اولن آواز
الهمّنة هانک کسری و نونک فتحی و تشدیدیله هلعه وزنی اوزره شول بوغچه دیرکه
ساطائفه سی انونکله رجاله افسون ایدرلر الترهویم على وزن التکریم برکسنه اویخویه وارمغله
باشنی تحریک اتمک یقال هوّم الرجل اذا هزّ رأسه من النعاس و هزّ ای مع ایله تحریکه دیرلر
التهوّم محلّه و واوک ضمّی و تشدیدیله کذلک اویرکن باشی تحریک اتمک یقال هوّمنا
و نسخ جوهریده هوّم الرجل اذا هزّ رأسه من النعاس دیو کرانده که و قد هوّمنا واقع اولمشدر
باب تفعیلدن لکن ظاهر تهوّمنا اولمقدر باب تفعلدن تا که تکرار لازم اولمیه الهامة على وزن
بحالة باشک فرقه سی الهام على وزن بحال جمعی و یام بیقوش معناسنه اولن هامه نک

دخی جمع

دخی جمعی کلور على ما سیجیء و هامة القوم قومک رئیسنه دخی دیرلر و هامه کیجه قوشنه دخی دیرلر
بیقوش معناسنه و عرب طائفه سی شویله زعم ایدرلرکه بر مقتولک قاتلندن انتقام النه اینجه
روحی بیقوش شکلنده تمثّل اولوب قبری اوزرنده و اسقونی دیو یعنی بنی صوارب عطشم
ساکن قیلک دیو صدا ویرر شول وقت که انتقام النه طیران ایدر الهیمان هانک فتحی و یانک
سکونیله برکسنه عشقدن یا غیرنسنه دن سرگردان اولوب گیتمک الهیمان محرکه بمعناه یقال هام
على وجهه یهیم هیمًا اذا ذهب من العشق او غیره المستهام میمک ضمّی و تانک فتحیله سرگردان قلب
یقال قلب مستهام ای هایم الهیام هانک ضمّی و یانک تخفیفیله زیاده صوسز اولمق اشدّ العطش
معناسنه یقال هام هیامًا و هیام جنون گبی بر حالتدرکه عشقدن حاصل اولور و هیام
دوه یه عارض اولور بر مرضدرکه معاده گزر یوررا اوتلز الهیماء هانک فتحی و یانک سکونی
و الفک مدیله شول ناقه دیرکه ذکر اولنان مرضه مبتلا اوله الهیام هانک فتحی و یانک تخفیفیله شول
قوم که زیاده ملایم اولدیغندن الدن اقوب گیتمز بر یره طوتلمز یچون الهیم حمسله جمعی قذال ایله
قذل گبی قذال باشک آرد نه دیرلر قضا معناسنه الهیمان هانک فتحی و یانک سکونیله صوسز
دوه الهیام هانک کسریله جمعی الهایم هانک فتحی و یانک سکونی و الفک قصریله مؤنثی عطاش عطشان
و عطاش و عطشی گبی و الهمیع ایتدی برکسنه حالت صحتنده صوسز اوله هیمان دیرلر و اگر صوسزلغی
مرضدن اوله مهیوم دیرلر الهاییوم میمک فتحی و یانک ضمی و مدیله مرضدن صوسایان کمسنه
ننه کم الان مرور ایتدی الهیم هانک کسری و مدیله صو صایان کمسنه لر یقال قوم هیم ای عطاش
قال الله تعالی فشاربون شرب الهیم ای کالابل العطاش یعنی صوسامش دوه لر گبی و بعضلر
هیمدن مقصود ریملر دیدی یعنی قوم ایچدکجه ایچرلر و بو اخفش روایتیدر التهییم محرکه

و یانک ضمی و تشدیدیله بر جنس خوب یوریکدر مشیهٔ حسنه معناسنه الهیبانه
هانک ضمی و یانک فتحی و الفک مدیله عیبراء وزنی اوزره بنی مجاشعدن بر قومک اسمیدر
و الفک قصری دخی جائزدر فصل الیاء الیتیم یانک فتحی و تانک کسری و مدیله
اوکسز و هر نسنه که یالکز اولوب نظیری چوق بولنمیه الا یتیم دیرلر یقال دره
یتیمة الایتام همزه نک فتحیله جمعی اوکسزلر معناسنه الیتامی یانک فتحی و آخر نده
الفک قصریله کذلک جمعی الیتم یانک ضمی و تانک سکونیله یتیم اولمق الیتم یانک فتحی
و تانک کذلک سکونیله بمعناه یقال یتم الصبی یتما من الباب الرابع و یتیملک بنی
ادمده بابا اولمق جهتندن و سائر حیوانات ده انا اولمق جهتندندر المؤتم
میمک ضمی و همزه نک سکونی و تانک کسریله اولادی ایتام اولان عورت یقال ایتمت المرأة
فهی موتم اذا صار اولادها ایتاما التیتیم علی وزن التکریم یتیم قلمق یقال یتمهم
الله تیتیما ای جعلهم یتیما الیتم فتحتینله بطؤ اوزره اولمق یقال فی سیره یتم
ای ابطاء الیاسمین سینک و میمک کسریله و سینک فتحی دخی جائزدر و بو معربدر
و بعضی عرب یشممت الیاسمین و هذا یاسمون دیوب مجرای جمعه اجرا ایدرلر نته کیم
نصیبینده ذکر اولنمشدر الیاسم سینک کسریله یاسمین معناسنه کلمشدر بعضی
اشعارده یلملم یانک و لاملرک فتحیله بر موضعک اسمیدر که اهل یمنک میقاتی
در و الملمه لغتدر التیمم علی وزن التکریم قصد ایتمک یقال یممته ای قصدته
و بر کمسنه نک اوزرینه کوندرمک دخی دیرلر تقول یممته برمحی تیمیما اذا توجهته
و قصدته دون من سواه و تیمم یمم ویرمکه دخی دیرلر تقول یممت المریض للصلوة فتیمم

التیمم

التیمم فتحتینله و میم اولک ضمی و تشدیدیله کذلک قصد ایتمک تقول تیممته اذا قصدته
و تیمم ابدست بدلنه طپراغه طهارت نیتی علیه قلمغه دخی دیرلر تقول تیممت للصلوة
و اصله التعمد و التوخی یعنی تیمم تیممک و تاممک قوللرندن مأخوذدر قصد معناسنه
و ابن السکیت ایتدی باری تعالینک فتیمموا صعیدا طیبا دیدوکی قولی
اقصدوا الصعید طیب معناسنه در زیرا عربلر بک تیممی طلب و قصد معناسنده
استعمالی کثیر اولمشدر لفظ تیمم ترابله یوزی مسح ایدوب اللری مسح ایتمکه مخصوص
اولنجدک الیمام یانک فتحی و میمک تخفیفیله وحشی کوکرچین معناسنه در اصمعی روایتی
اوزره الیمامة یانک کذلک فتحیله و احدی یابان کوکرچینلرنک بری معناسنه
و کسائی ایتدی یمامه اولره مألوف اولان کوکرجنه دیرلر و یمامه شول کوکل کوزلی
جاریه نک اسمیدر که آتلو بر اوچ کونلک یولدن کوردی یقال ابصر من زرقاء الیمامة
و یمامه بر بنچه شهرک دخی اسمیدر که انلرک اسمی جودر بعض ذکر اولان جاریه نک
اسمیله تسمیه اولنمشدر یمامه یه اکثر اوقاتده اضافت اولنوب جو الیمامه دیدکلری
دن اوتری الیمانی یاء اولک فتحی و آخرک تشدیدیله یمامه یه منسوب اولن
نسنه الیم یانک فتحی و میمک تشدیدیله دریا بحر معناسنه المیموم میم اولک
فتحی و ثانینک ضمیله دریایه اتلمش کمسنه یقال یم الرجل فهو میموم اذا طرح فی البحر
الیم محصله نباتات قسمندن بر درلو اوتدر الینمة نونک فتحیله و احدی
ذکر اولنان اوتک بری معناسنه الیوم یانک فتحی و واوک سکونیله
کون که معروفدر الایام همزه نک فتحی و یانک تشدیدیله جمعی کونلر معناسنه

در بونك اصلی ایدام ایدی ادغام اولنمغله ایام اولدی واخفش
ایتدی باری تعالینك اسس على التقوى من اول يوم دیدوکی قولی
من اول الایام معناسنه در نتهکیم کل رجل دیدکده کل الرجال دیرسن دیدی
الیاومة میمك ضمی وواوك فتحیله کونلر اصلکك تقول عاملته میاومة کما تقول مشاهرة
الایوم همزه نك وواوك فتحیله بر لفظدرکه شدت معناسنه استعمال اولنور
یوم ایوم دیرلر نتهکیم لیلة لیلاء دیرلر وکاه اولور که الیوم الیمی دیرلر نتهکیم بعض
اشعارده واقع اولمشدر وبو مقلوب در اصلی الیوم الایوم در همزه حذف اولنمشدر
خیرده حذف اولندوغی کبی وواو تأخیر اولنوب میم تقدیم اولنمشدر بعده واو
طرفده واقع اولدوغیچون یایه قلب اولنمشدر نتهکیم دلوك جمعنده ادل دینیلدی در یام
وخارف عینده بر قبیله نك اسمیدر ویام بن نوح علیه السلام طوفانده غرق
اولمشدر الایهان همزه نك وهانك فتحیله سیل در واد مجلی اولندوده یه که اهل بادیه
قتنده بونلر دن الشقاوه اولنور که بونلر اخالر وابکملر در یعنی کوزسز ودیلسز
اولن یاغیلر در واهل امصار قتنده ایهمان سیل وحریق در یعنی یانغن در وابو عبید
ایتدی بونلره ایهم دیدیلر دفعنه مجال اولمیوب تطوع اهل اولمدقلریچون اوتری تا که
ایللکی وبنلو لغا تکلم اولنوب خلاص بولنه بو سببدن بوکی بلورسز اولن صحرایه یهماء
دیرلر الایهم کذلك همزه نك وهانك فتحیله رجالدن صاغ اولن کمسنه احم معناسنه
وجبلة بن الایهم ملوك غسانك آخریدر والله اعلم باب النون من کتاب
ترجمة الصحاح الجوهری فصل الالف الابن همزه نك فتحی وبانك سکونیله

بر کمسنه یی تهمتلو طوتمق ایتمك یقال ابنه بشئ یأبنه من الباب الاول والثانی
اذا اتهمه به الابنة همزه نك ضمی وبانك سکونیله اغاج بوداغنده اولن دوکمدر
عقدة العود معناسنه الابن همزه نك ضمی وبانك فتحیله جمعی وابن عداوتلره
دخی دیرلر یقال بینهم ابن ای عداوات التأبین على وزن التکریم برکمسنه یی
بر مزلفله یاد ایتمك نتهکیم رسولك صلی الله علیه وسلم مجلس شریفلرینك صفتنده
لاتؤبن فیه الحرم بیورلمشدر یعنی انده حرمات خلایق قبحله ذکر اولنماز و
ابو زید ایتدی تأبین برنسنه یی کوزتمکه دیرلر تقول ابنت الشئ اذا رقبته
واصمعی تأبین برنسنه نك ایزن سورمکه دخی دیرلر وتأبین بر کمسنه اولدکدن
صکره اینك صفات حمیده سن اکوب اغلمغه ده دیرلر الابان همزه نك کسری وبانك
تشدیدیله بر نسنه نك وقتی یقال کل الفواکه فی ابانها ای فی وقتها ابانان همزه نك
فتحی وبانك تخفیفیله ایکی طاغدر ومذبور لره ابانان دیدکلری تغلیبا در قمران کبی
زیرا برینك بری ادی ابان وبرینك متالع در میمك ضمی ولامك کسریله وهذا ابانان
حسنان دیرسن یعنی حالیه اوزره منصوب قلمغله نعت نکره اولوب منعوت معرفه
اولدوغندن اوتری زیرا امطانلر بیرندن زائل اولماغین شئ واحد حکمنده قلنمشدر
یعنی علم تثنیه قلمغله نکره اولمق لازم کلمشدر شئ واحد متشخص حکمنده اولدوغیچون اما حیوان
قسمی بونك خلافنجه مثلا هذان زیدان حسنان دیسك نعتی مرفوع قلورسن نکره نکریو
صفة اولدوغندن اوتری الاتان همزه نك فتحی وتانك تخفیفیله دیشی مرکب حاره معناسنه
واتانة نه دیزلر الاتن همزه نك وتانك ضمیله جمعی اتن واتلة اعنی کبی

عناق عینک فتحیله اوغلاق معناسنه در الاتق ضمتیله کوکلک جمعی واتن دخی جائز
در ثانک سکونیله و اتان قبو باشنده صوچکوجک کسنه نک طوردیغی یره دخی دیرلر و
قبواغزنده طوران قیایه دخی دیرلر و شول قیایه دخی دیرلرکه قرمه دن اولوب
برک و مدور اوله و اکر ذکر اولنان قیا دیبی یاقن اولن صودن اولورسه
الکاتان الفحل دیرلر ولکن اولور الکا ناقه تشبیه اولنور برک اولدیغنه بناء الاتوما
میمک فتحی و همزه نک سکونی والفک مدیله کذلک دیشی مرکبلر اتن معناسنه
معیورا کبی که معیورا دخی عیرک جمعی در مرکب معناسنه الاستئتان همزه نک و تانک
کسریله کندو نفسی ایچون صتون والستئتان دیشی مرکب اولمق معناسنه در کلور منه
قولهم کان حمارا فاستأتن ای صار اتانا و بومثل شول کمسنه حقنده ضرب اولنور
که شریف ایکن حقیر اوله الاتنان فتحیله یوررکن آدیمن بری برینه قریب
ادمق یقال اتن الرجل اتنا من الباب الثانی و هو لغة فی اتل اتلانا الاتن
همزه نک فتحی و تانک سکونیله بر یرده اقامت ایتمک الاتون ضمتیله کذلک
اقامت ایتمک یقال اتن بالمکان اتنا و اتونا اذا اقام به الاتون همزه نک
فتحی و تانک ضمی و تشدیدیله شول معهود آتشن یقدقلری چقور درکه اتمکجیلر اندن
اتمک پشورورلر و کرججیلر مولد در عربی خالص دکل در و بومقامده صاحب صراح
اتون اتشدان اهنین ایله تفسیر ایتمشدر مناسب دکلدر الاجن
همزه نک فتحی و مدی و جیمک کسریله شول صودرکه لذتی و رنکی متغیر اوله الاجن
فتحیله صو متغیر اولمق یقال اجن یاجن اجنا من الباب الرابع الاجن همزه نک
فتحی

فتحی و جیمک کسریله بمعناه الاجانة همزه نک کسری و جیمک تشدیدیله کرکسان دیدکلری
بیوک کاسه که لکنه مشابه در الاجاجین علی وزن المصابیح جمعی کرسانلر معناسنه
الاجنة همزه نک فتحی و جیمک سکونیله وجنه ده لغت در و وجنه بکاغه دیرلر رخسار
معناسنه الوجنات فتحتیله جمعی بکاقلر معناسنه الاجن همزه نک فتحی و جیمک سکونیله
قصار بز دوکمک یقال اجن القصار الثوب اذا دقه الاحنة همزه نک کسری
و حاء مهمله نک سکونیله کین حقد معناسنه یقال فی صدره علی احنة ای حقد ولا
تقل حنه و یقال احن علیه المواحنة میمک ضمی و حانک فتحیله عداوت ایدشمک
معادات معناسنه الاذن همزه نک کسری و ذالک سکونیله برنسنه یه
دستور و یرمک یقال اذن له فی الشیء اذنا ایذن همزه نک کسری و مدی
و ذالک فتحیله امر حاضر در طلب اذن معناسنه یقال ایذن لی علی الامیر ولکن
اولور تیذن دخی دیرلر نته کم بعضی نسخه ده واقع اولمشدر و بونک اصلی ائذن
ایدی و نسخه ده لامک حذفی جائز اولدیغنه بناء انت تعلم دینلر لغتی اوزره تانک کسری
ایله تیذن دن دینلدی نته کم فبذلک فلتفرحوا قراءة اولنمشدر تانک کسریله ولکن اولور
اذن علم معناسنه دخی کلور قال الله تعالی فأذنوا بحرب من الله و رسوله الاذن
فتحتیله استماع معناسنه یقال اذن له اذنا اذا استمع و فی الحدیث ما اذن
الله لشیء کاذنه لنبی یتغنی بالقرآن و بعضی نسخه ده کاذنه لمن یتغنی بالقرآن دخی واقع اولمشدر
الایذان همزه نک کسری و مدیله اعلام معناسنه در یقال اذنتک بالشیء ای اعلمتک به
الاذان همزه نک فتحی و ذالک تخفیفیله معروف در وجه تسمیه سی بو معناده اذن

اذنا دیدوکی انی اشعار ایدرکه اذان اسم مصدردخی کله سلمت
سلاما کبی نته کم قاموس ده الاذان والاذین والتاذین من النداء
الی الصلوة دیمشدر الاذین همزه نک فتحی وذلک کسری
ومدیله بمعناه واذین کفیله دخی دیرلرکه اکا هر جانبدن اذان
اوازی ایرشه المیذنة میمک کسری ومدی وذالک فتحیله
مناره معناسنه در الاذن همزه نک ضمی وذلک سکونیله
یاخود ضمتیله قولق کوش معناسنه الاذینة همزه نک ضمی وذالک فتحی
ویانک سکونیله تصغیری تانیث اوزره کلمشدر وتجمع بوکله
بر رجل تسمیه قلندقده نفکره تصغیر اولنسه اذین دینلور تانیث
رعایت اولنماز مذکره نقل اولنماغله مؤنثلک زائل اولدغندن
اوتری واما خ بلرک اسم علمده اذینه دیدکلری مصغر اولدقدن
صکره تسمیه اولنماغین الاذان همزه نک مدیله اذنک جمعی در الاذن
همزه نک فتحی وذالک سکونیله قولاغه اورمق تقول اذنته
اذا ضربت اذنه الاذان همزه نک ضمی وذالک تخفیفی ویانک تشدیدیله
قولقلری بیوک اولن کمسنه الاذناء همزه نک فتحی وذالک سکونی
والفک مدیله قولقلری بیوک اولن دیشی قیون یقال نعجة اذناء
الاذن همزه نک مدی وذالک فتحیله قولقلری بیوک اولن ارکک
قیون یقال کبش اذن الاذن الفک مدی وذالک سکونی والکسر
مدیله

کسریله قپوجیه دیرلر حاجب معناسنه اذن ویردکلردن
اوتری التاذین علی وزن التکریم برنسنه یه قولق اتمک تقول
اذنت النعل وغیرها تاذینا اذا جعلت لها اذنا وتاذین اوغلانک
قولاغن بورمغه دخی دیرلر تقول اذنت الصبی اذا عرکت
اذنه وعرک عین مهمله ایله برنسنه یی اومغه دیرلر التأذن
فتحتیله وذالک ضمی وتشدیدیله برنسنه یی بلدرمک ایذان معناسنه
یقال اذن وتأذن بمعنی کما انه یقال ایقن وتیقن بمعنی و
یقال تأذن الامیر فی الناس ای نادی فیهم وبو محل تهدیده
وتهدید اولور یعنی امیر معتدما تنبیه واعلام ایلدی ومنه قوله
واذ تاذن ربک ای اعلم اذن همزه نک کسری وذالک
فتحی وآخرنده نونک سکونیله برکلمه درکه برنسنه نک جزاسنده
وجوابنده ذکر اولنور اکر کلمه مذبوره یی فعل مستقبل اوزرینه
معتدم قلورسک فعل مذبوری انونکله منصوب قلورسن نفسیدن
غیری نسنه جائزدکلدر تجمع برکمسنه ازورک الله دیسه اذن
اکرمک دیرسن واکر اذن کلمه سن فعلدن تأخیر ایدرسک
عمل دن الغا ایدوب اکرمک اذن دیرسن رفع ایله واکر
اذن دن صکره کلن فعل حال ایچون اولورسه اذن عمل
قلماز زیرا حالده عوامل ناصبه عمل قلمز واکر اذن اوزره

وقف ایدرسک اذا دیرسن افعله زیدا دیدکلری کبی
حالتده وقف ده و اکر اذن متوسط قلوب مابعدندن کلن
فعلی ماقبلینه معتمد قلورسک عملدن الغا ایدرسک
کعولک انا اذن اکرمک دیرسن زیرا عوامل فعلده
الون عوامل اسماده ظننه مشابه در یعنی باب ظننت
ده نته کم حال بویله در و اکر انک اوزرینه حرف
عطف داخل قلورسک واو کبی و فا کبی
مخیر اولورسن دیلرسک الغا ایدرسن دیلرسک
اعمال ایدرسن الارن فتحتیله دوه نشاط
اوزره اولمق یقال ارن البعیر یارن ارنا
من الباب الرابع اذا فرح فرحا الارن
همزه نک فتحی و رانک کسریله نشاط اوزره اولن
دوه و بو قرار روایتی در الاران همزه نک
فتحی و رانک تخفیفیله انجدن اولن تابوت در واران
وحشی یابان و حشی یره دخی دیرلر المئران میمک
کسری و همزه نک سکونیله کذلک وحشی
یتانخی المارین میمک فتحی و همزه نک فتحی
ومدی و رانک دخی کسری ومدی ایله جمعی وحشی

یتانلری معناسنه الارنة همزه نک ضمی و رانک
سکونیله کرتن کلته یتانخی اولن ارنج بوداغی
تجی انوک اوزرنده کرتن کلته قایم اولسه الاربون
همزه نک و بانک ضمیله عصفور وزنی اوزره تاکید
بیع ایچون سغلدن ویردکلری بر قاج اقچه که اکا عوام
بی دیرلر الارمان همزه نک ضمی و رانک سکونیله
کذلک تاکید بیع ایچون سلغدن دیرلن بر قاج اقچه
و بو لغت در عربون ایله عربان ده. و عامه بوکه ربون
دیرلر و بو مقامده صاحب صراح اربان لغة فی عربان
یعنی کول دیمشدر سهو اولدیغی خفی دکلدر الاس
همزه نک مدی و سینک کسریله طعمی و لونی متغیر اولن
صو اجن کبی در وزنا و معنی الاسون ضمتینله
صو ذکر اولنان صفت اوزره اولمق یقال اسن
الماء یأسن اسونا من الباب الاول و یأسن
من الباب الثانی الاسن فتحتیله بمعناه
یقال اسن الماء یاسن اسنا من الباب
الرابع والاسون بر کسنه قیو یه کیردوکده قیونک
بره مازرایحه سی اکا تأثیر ایدوب لایعقل اولماغه یا

یاخود باشی چیکوز نمکه دخی دیرلر یقال اسن
الرجل اذا دخل البئر فاصابته ریح منتنة من
ریح البئر او غیر ذلک فغشی علیه او دار راسه
التأسن فتحتیله وسبنک ضمی وتشدیدیله
صو متغیر اولمق یقال تأسن الماء اذا تغیر
وتأسن بر خصوصده تعلل ایدوب

قف

تعلل ایدوب اکلمکه دخی دیرلر ابو زید روایتی اوزره یقال تأسن علی
تأسنا اذا اعتل وابطأ ل وابو عمرو ابندی الرجل اباه دیرلر مجن اتوک
اخلاقنه طوتمق الاسن ضمیله خلق کبی درو زنا ومعنا الاسان یقال
هو علی اسان من ابیه ای علی شمایل من ابیه واسن کذلک آسانک واسنک
درو اسان قولانک وایپک قاتلونه دیرلر طاقات النسع وطاقات
الحبل معناسنه واسن کذلک بقیه شحم دیرلر یقال سمنت ناقته علی اسن
ای علی شحم قدیم بعض اسکی یاغ اوزره یاغ بغلدی وجوهری بو معناده
تأسن کلمه سی اعتلال معناسنه کلدکین تکرار ذکر اغتور نظر اولنه المأفون
تملک فتحی وفانک ضم ومدیله شول کمسنه در که عقلی وفکری ضعیف اولور
والجوز المأفون جوز لک دیرلر الافن فتحتیله بر کمسنه نک فکری
ضعیف اولمق یقال افن الرجل من الباب الرابع ویقال ایضا افن علی البناء
للمجهول فهو مأفون وافن ناقه نک سودی از اولمغه دخی دیرلر یقال
افنت الناقة اذا اقل لبنها الافنة همزه نک فتحی وفانک کسریله سودی
از اولن ناقه الافین همزه نک فتحی وفانک کسری ومدیله فکری ضعیف
اولن کمسنه وفی المثل ان الرقین یغطی افن الافین ورقین قافله خطک
وسایر سنه نک اعرابه ومحاسنه دیرلر یعنی زینت ضعیفی وعیبی ستر ایدر
الافن همزه نک فتحی وفانک سکونیله عقلی فاسد اولمق یقال افنه الله یأفنه
افنا فهو مأفون وافن اکلمکه دخی دیرلر نقص معناسنه وافن دوه یاورسی

انه سنكت ثمه سنك اولن سودی جمله اججكه دخی دیرلر وافن سودی
صاغن کسنه جمله صاغمه دخی دیرلر المتافن ثمه‌نك ضم وفانك کسری
وتشدیدیله اکلنجی نسنه یه دیرلر متفقص معناسنه الافان همزه‌نك
کسری وفانك تشدیدیله ونون ضمی معناسنه الافنه همزه‌نك
ضمی وفانك سکونیله شول اودر که طاشدن بنا اولنه الاتن همزه‌نك تخفیفیله
جمع ذکر اولنن اولن معناسنه رکبه ایله رکب کبی دیرلر معناسنه الامانه
همزه‌نك فتحی ومیمك تخفیفی ایله امین اولمق الامان همزه‌نك فتحیله کذلك امین اولمق
الآمن همزه‌نك مدیله ومیمك کسریله امین کمسنه امنت من الباب الرابع
فانا امن الایمان همزه‌نك کسری ومدیله برکسنه یه امن وامان اوزره
قلمق تقول امنت غیری من الامن والامان وایمان تصدیقه دخی دیرلر
المؤمن ثم اولدك کبی ونانك کسریله تصدیق ایله متصف اولن کمسنه
ومؤمن امین قلیجیه دخی دیرلر وباری تعالی یه مؤمن دیدکلری قوللری
انوك ظلم ایتمکدن امین اولدغنه بنادر والمن اصلنده اءمن
ایدی همزتین ایله همزه ثانیه تلیین اولندی علی ما سبق من الاصل فی هذا
الباب المهیمن میمك ضمی وهانك فتحی ویانك سکونی ومیمك کسریله
کذلك امین قلیجی معناسنه در وبونك اصلی مؤامن ایدی
همزه ثانیه یا یه قلب اولنمغله تلیین اولندی تلیین اولندقدن
صکره همزه اولی هایه قلب اولنور مهیمن دینلدی الامن همزه‌نك فتحی ومیمك

سکونیله

سکونیله امین اولمق که خوفك مقابلیدر وامن برکسنه یه بر
کمسنه یی اینانمق دخی دیرلر یقال امنته علی کذا من الباب الرابع
وقرئ قوله تعالی لا تأمنا علی یوسف بین الادغام والاظهار وقال
الاخفش والادغام احسن الامنه میمك فتحیله کذلك امین اولمق
ومنه قوله تعالی امنة نعاسا ونعاس نونك ضمیله اویخویه دیرلر
وامنه کذلك شول کمسنه یه دیرلر که هر کسه اعتماد قیله الامنه
همزه‌نك ضمیله ومیمك فتحیله کذلك هر کسه اعتماد قیلن کمسنه
الایتمان همزه‌نك وتانك کسریله کذلك بر کمسنه یه بر نسنه
یی اینانمق تقول ایتمنته علی کذا وتقول اوتمن فلان ما لم یسم فاعله
اکر کلمه مذکوره ایله ابتدا قیلسك همزه ثانیه یی واو قیلارسن
زیرا بر کلمه‌نك که اولنده ایکی همزه جمع اوله وثانی ساکن اوله همزه ثانیه
یی واو قلب ایدرسن اکر ماقبلی مضموم اولورسه یایه قلب
ایدرسن اکر ماقبلی مکسور اولورسه نحو ایتمنه والفه قلب
ایدرسن ماقبلی مفتوح اولورسه نحو آمن الاستئمان
همزه‌نك وتانك کسریله برکسنه‌نك امانته داخل اولمق تقول
استامن الیه اذا دخل فی امانه الامین همزه‌نك فتحی ومیمك
ومدیله امن اوزره اولجق قال الله تعالی وهذا البلد الامین قال

الاخفش بربدالامن یعنی امین حافظ معناسنه در الامان همزه‌نک
ضمی و میمک تشدیدیله امین معناسنه الاموّن همزه‌نک فتحی و میمک
ضمی و مدیله شول ناقه‌در که اعضاسی بردلشنه استحکام اوزره
اولوب ضعفدن اولماسندن صاحبی امن اوزره اوله الامین همزه‌نک
مدیله و قصریله بر لفظدر که دعاده استعمال اولنور و میم مشدد
قلمق خطادر و بعضیلر ایتدی آمینک معناسی کذلک فلیکن دیمه‌در
و بوننک آخری فتحی اوزره مبنیدر این و کیف کبی اجتماع ساکنیندن
التامین علی وزن التکریم امین دیمکدر یقال امّن فلان تامینا ای قال
آمینا الانین همزه‌نک فتحی و نوننک کسری و مدیله ابکلمک یقال انّ الرجل
من الوجع یئن انینا من الباب الثانی فی الانان ضمیمه‌سیله و نونک
تخفیفیله بمعناه التانان بمعناه ایضا الانه همزه‌نک مدیله و نوننک
تشدیدیله فتعون معناسنه در فتعون اوازن ابکلمکه تشبیها
یقال ماله حانّة ولا انّة ای ناقة ولا شاة انّ همزه‌نک و نوننک
تشدیدیله فعل ماضی در کان معناسنه یقال لا افعله ما انّ
فی السماء نجم ای ماکان فی السماء نجم وهی لغة فی عنّ و یقال ایضا ما انّ
فی الفرات قطرة ای ماکانت فی الفرات قطرة ولا افعله ما انّ السماء
سماءً و انّ همزه‌نک کسری و نوننک تشدیدیله شول احرفلردن

درکه اسم

درکه اسم نصب ایدوب خبری رفع ایدرلر بو مکسوره اولنی
ایله خبره تاکید اولنور و مفتوحه اولنلر مابعدی تأویل مصدرده
اولنور و کاه بونلر تخفیف اولنور و مخففه اولنه لردیلرسک
عمل ایدرسن دیلرسک عمل ایدرسن و کاه اولورلر انّ اوزره نکاف
تشبیه زیاده قلنور کانه شمس دیرسن و کاه اولور تخفیف اولنور
و تخفیف اولنند قد بر شبید عمل قلمار لغت فصیحه اوزره وانِ مخففه
ناصبه حذف اولنه دیلرسک عمل ایدروب مابعدن منصوب
قلرسن دیلرسک مرفوع قلوسن قال الله تعالی قل اغیر الله تامرونی
اعبد ایها الجاهلون و جوهرینک بو مقامده عبارتی استخدامه احتیا
جدن خالی اولمدیغی ضیق دکلدر تامل اولنون واکرچه مسئله مزبوره
نک حقی وان قد یکون مع الفعل المستقبل معنی لندن تأخیر
اولنمق ایدی لکن اعمال و اهمال مناسبتی ایله تقدیم اولنمشدر
و انّ و انّنی بر معنایه در و کانّ و کانّنی و لکنّ و لکنّنی دخی بویله در زیرا
بو حروفک استعمالی حذفی اولوب تخفیف تثقیل کوردکلری یعنی نون
یا یه قریب اولان حرف حذف اتنشلر در و لعلّ و لعلّنی دخی حذف
اولنمشدر زیرا لام نونه قریب اولمغین بنه حرف تضعیف حکمنده اولمشدر
و اکر انّ مکسوره اوزره ما زیاده اولنسه معنای تعلیله بمعنی حصر افاده

ابدر كقوله تعالى انما الصدقات للفقراء والمساكين انما حكم مذكور
ايچون اثبات وما عدادن نفي افاده ايدر وان لكن اولور فعل
مستقبل ايله معناي مصدري افاده ايدوب نصب عمل ايدر تقول اريد
ان تقوم والمعنى اريد قيامك واكر ان فعل ماضي اوزره داخل اولسه ماضي
وقوع بولمق معناسنه اولور لكن عمل قلمز تقول اعجبني ان قمت والمعنى
اعجبني قيامك الذي مضى وان كاه اولور مشدده دن تخفيف اولنور بو مابعدنه
عمل قلمز بعني علي الظاهر اولمازنده كلو ضمير شان مقدر ده عامل اولور ديدلر
ابنده و بو تقدير ايله جوهرينك بو مقامده اولان كلامي اول ايچنده وان
صفقنا انا نشت وان شئت لم تحمل ديدكي كلامك تنزيله نواقع ظاهر اولور
تقول بلغني ان زيد خارج واما ان مكسوره حرف جزادن تا في ابقاع
ايچون در اولكر وقوعي عندن اولور تقول ان تاتني اتك وان جئتني
اكرمتك وكاه اولور ما نافيه معناسنه دخي اولور كقوله
تعالى ان الكافرون الا في غرور وكاه اولور ما ايله ان بينن دخي
جمع ايدرلر تاكيد ايچون ما ان رايت كزايا معناسنه جوهرينك
بو كلامندن فهم اولنور كه بو صورتده ما وقت صكره ان زايد
اولمقدن غيري صورت اوله حالا كه غيري دكلدر نته كم عن قريب
ذكر اولنور انشا الله تعالى وكاه اولور جواب قسم دخي واقع اولور تقول

والله ان فعلت اي ما فعلت وانه كاه اولور على وجه الاختصار
اخر كلامده انه قد كان معناسنه واقع اولور نته كم بعض اشعارده
واقع اولمشدر ويقلن شيب قد علاك وكبرت فقلت انه
اي انه قد كان كما يقلن ابو عبيد ايدي بو كلامي عرب اختصار
قبيلندندر ضميرله اكتفا اولنمشدر معناسي معلوم اولدوغنه
بناء واما اخفش انه نعم معناسنه در ديدكي تاويل مذكوره
بناء در بعيد كلدر كه انه نعم معناسنه موضوع اوله لكن اخفش
ابتدا اخرنده اولن هاء هاء وقف در وان كلمه سي كه مفتوحه مشدده
در وكاه اولور لعل معناسنه اولور كقوله تعالى وما يشعركم انها
اذا جاءت لا يؤمنون وفي قراة أُبيّ لعلها وان مفتوحه خفيفه
كاه اولور اي معناسنه اولور كقوله تعالى وان انطلق الملأ منهم ان
امشوا انا تحقيله اسم در متكلم وحده دن كنايت در فتح اوزره
مبني اولدي فعل منصوب فلن ازدن قروا ولنما غجون واخرنده
اولن الف حالت وقفده اولن حركة بيان ايچون در عبارت
جوهري بويله واقع اولمشدر والالف الاخيرة انما هي لبيان
الحركة في الوقف واكر لبيان حاله الوقف دنلسه اظهر اولور
دخي اكر انا كلمه سي كلامك وسطنده واقع اولورسه الف ساقط
اولور مكر كه لغت رديه اوله وكاه اولور انا به ما خطاب اولنور لوب

بشیء واحد که ملفوظ اضافت قصد اولنمقسزین تعقل ایتک وتکسر للمؤنث
وانتم لجمع المذکر وانتن لجمع المؤنث وگاه اولور بونلرك اوزرنه کاف تشبیه
داخل اولور تعقل ایتک کانا وانکانت ننه کم بعض عربدن بویله حکایت اولنمشدر
اکوجه کاف تشبیه مضمر متصل اولماز مظهر متصل اولدیغی تعقل ایتک کذید ولا تقل
انت کی لکن ضمیر منفصلا اسم مظهر منزلهسندن اولدیغیچون انت کانا حسن
اولور ضمیر متصل مغایر اولدی الاون همزهنك فتحی و واوك سکونیله
رفاهیت وخضوع وسکون ورفق اوزره اولمق تعقل منه اتئد اوث اونا
من الباب الخامس واون عکبه نکر کوزنه دخی دیرلر یقال ارضخ ذو وابین
وهما کالعدلین الاین همزه اولینك فتحی و نانیك کسریله اهل حضور واهل
سکون اولن کسنه یقال رجل أین ای رافه وادع وواد عین معهم ایله ساکن
معناسنه در واون اهعسنه یوریکه دخی دیرلر وبو عقدن ابدال اولنمشدر
ان همزنك ضمی ونونك سکونیله امر حاضردر نتکه تعب وبر معناسنه
تعقل ان علی نفسك ای ارفق بالسیر واتدع الاواین همزنك فتحی و یانك
کسریله جمع در حضور اوزره اولنلر معناسنه یقال بیننا وبین مکه ثلث
لیال اوائن ای رواقه الابنات همزنك معی و یانك کسریله کذلك
جمعدر واراعات معناسنه یقال عشر لیال آینات ای ذات سهولة
ورفاهیة التاوین علی وزن التکریم مرکب زیاده بیوب الجه کندن
قارننك ایکی جانبی قبردب عکبه کبی اولمق وبو اوندن ماخوذدر عکبه مکلنه

یقال اون الحمار اذا اکل وشرب فی امتلاء بطنه وامتدت خاصرتاه فصار
مثل الاون الاوان همزنك فتحی و واوك تخفیفیله وقت معناسنه الاونه
همزنك فتحی ومدی و واوك کسریله جمعدر احیان معناسنه زمانله
ازمنه کبی واونه مرارا معناسنه دخی کلور یقال فلان یصنع ذلك الامر
اونه ای یصنعه مرارا ویدعه مرارا الاوات همزنك کسریله بیوك صفه
اثنی معناسنه الایوان همزنك کسری ومدیله کذلك بیوك صفه
ومنه ایوان کسری الاون همزنك ضمی ومدیله اوانك جمعی خوان ایله
خون کبی الایوانات همزنك کسری ومدیله ایوانك جمعی الاواوین
همزنك فتحی و واو ثانینك کسری ومدیله جمعی بیوك صفهلر معناسنه
دیوان ایله دواوین کبی زیرا بونك اصلی اوان ایدی احدی الواوین
یایه قلب اولنمشدر الاهان همزنك کسریله خرما سلقمنك چبوغی چوق
معناسنه الاین همزنك فتحی و یانك سکونیله یورلمق اعیا معناسنه
ابوزید ایدی بوندن فعل بنا اولنماز وبعضیلر صدق اختلاف
اولنمشدر واین ایلان معناسنه ده کلور حیه کبی وایم کبی واین حین
معناسنه ده کلور یقال آن لك ان تفعل کذا یا این اینا ای حان وبو
انی لك کبی در مقلوب اولمق اوزره وبعد ذکر اولنان ابوزید روایتی
اوزره در این همزنك فتحی و یانك سکونی ونونك فتحی اوزره بنا
ایله مکاندن سؤال ایچوندر نتکیم این زید دیمك زید نه مکاندندر

سؤال اولور **ایان** همزه‌نك فتحی و بانك تشدیدیله زماندن سؤال ایچون
در یعنی حین معناسنه‌در نیته کی قال الله تعالی ایان مرسیها **ایان** همزه‌نك
کسری و بانك کذلك تشدیدیله ذکر اولنن معناده سلیم قبیله‌سنك
لغتیدر و به قراءة السُّلَمی ایان یبعثون **الآن** همزه‌نك و لامك فتحیله و همزه
ثانیه‌نك فتحی و مدیله بو وقت ایچون اسمدر که شو اول وقتده حاضرسن
و الآن ظرف غیر متمکن در معرفه واقع اولمشدر و بوکه الف لام تعریفدن اوتری
داخل اولمشدر دکلدر زیرا اول وقت حاضر ایچون موضوعدر و وقت حاضر شایع
دکلدر تا که بو قدر تا که الف لام ایله تعیین اولنه و کاه اولور لامی مفتوح
قلوب همزه‌یی حذف ایدرلر لیغال لان علی وزن باع بمعنی الآن
کذا قال الجوهری وفیه تأمل لا یخفی فانه یقتضی ان لا یکون التعیین
من اللام کما فی الیوم وان لا یکون الآن موضوعا للظرف من الزمان
مطلقا مع انهم یقولون انا فانا الآن یقال کلام بالنظر الی الآن الموضوع
للوقت الحاضر لا فی المطلق و ثبت استقلاله فی الوضع **فصل**
الباء البثنة بانك فتحی و ثانك سکونیله ملایم اولن
یر ارض لینه معناسنه **البثنة** بانك ضمی و ثانك فتحیله صیغه
تصغیر اوزره بر عورتك اسمیدر **البثنیه** فتحتیله و یانك تشدیدیله
بر بغدای در که شام شریفه بر یره منسوبدر و فی حدیث
خالد فلما القی الشام بوانیه و صار بثنیة و عسلا عزلنی و استعمل

غزی و لجوابن شول ایایلی دیرلر که کوشلری قصه اولماغین یابدن
اراغ اولور معیب اوله و مقصود شامك قنلغی کیدوب
وسعت و رضا و ارزانی اولماسن بیان ایدر و ابو الغوث ابتدا
هر بغدای که دونه برده بتر اکا بثنیه دیرلر جلی‌نك مقابلی در بو ابو
الغوث بثنیه بی معناسی اولدن یعنی ارض لینه دن قلدی **بجن**
بانك فتحی و حاء مهمله‌نك سکونیله بر عورتك اسمیدر که اکا و قرینده
اولن خرما اشجاری نسبت اولنمشدر مزبوره ذکر اولنن اشجار حقنده
هن بنات دیمکدن انلره بنات بجنه دیو شایع در **البجونة** بانك و واوك
فتحی و جانك مابینده سکونیله شول قربه در که قارنی بیوك اوله
البدنة فتحتیله انسانك بدنی قال الله تعالی فالیوم ننجیك ببدنك
قالوا بجسدك لا روح فیه قال الاخفش و اما قول من قال
بدرعك فلیس بشی و درع زره معناسنه در علی ما سیجیئ بو ذکر
اولنن جوهری کلامیدر و بعض تفاسیرده ننجیك کلمه‌سی نجوا به
القا ایله تفسیر اولنمشدر رسو زبیر بلك معناسنه لکن قرآن عظیمك
سایر مواضعنده واقع اولن ننجیه جمله‌سی نجات معناسنه‌در و بدن
مسن معناسنه ده کلور یقال رجل بدن ای مسن و علی بدنٌ
مثله و علی عین مهمله ایله بیان کیجه در و بدن قصه ذرعه دخی دیرلر
البدنة فتحتیله شول ناقه در که یا خود شول اینك در که مکه مکرمه ده

بوغزلرلرو مزبور بیرذونلر زیاده سمیزلكندن اولور البدن ضمّیله
جمع و بدن كذلك طوار سمیرمك و اسی صفت اولمغه دخی دیرلر و بدن دخی
جایزدر دالك سكونیله عضولر كه كی تقول لم منه بدن الرجل یبدن
بدنا اذا ضخم البداد بانك فتحی و دالك تخفیفیله كذلك طوار سمیرمك
و اسی صفت اولمق یقولون بدن یبدن بدانة من الباب الخامس البادن
دالك كسریله اول طوار و بادن مؤنثه دخی اطلاق اولنور یقال
امراة بادن البدین بانك فتحی و دالك كسری و مدیله بعناه التبدین
علی وزن التكریم سن اولمق یقال بدّن اذا اسن و فی الحدیث انی
قد بدنت فلا تبادرونی بالركوع و السجود البرنی فتحتیله و بانك
تشدیدیله برجنس خرما در و كاه اولور بعض لغت اوزره
بنفح دیرلر یا یجمه قلب اعكله البرنیه فتحتیله شول قابدر كه صغیدن
اولور بیرین بانك فتحی و یانك سكونی و رانك كسری و مدیله
بر موضعك اسمیدر كه ریلبرین دیرلر البراثن بانك فتحی و ثاء
مثلثه‌نك كسریله طوی جنكل و سباع مقوله سنك نجه سی كه
انسانك برمقلری مثابه سنده در البرثن بانك و ثانك ضمی و رانك
ما بینی سكونیله واحدی و برثن نبی اسد دن برجماعتك دخی اسمی
در البرذون بانك كسری و ذال معجمه‌نك فتحی و رانك و واوك سكونیله
طوار دابه معناسنه البرذونه و زن مزبور اوزره مؤنثی كه

روایة اوزره

روایة اوزره البرذین بانك و ذال معجمه‌نك كسری و رانك ما بینی
سكونیله شول مشربه‌دركه اولطه عرابه‌ن حاقانیه‌دن اتخاذ ایدرلر
البرهان بانك ضمی و زاء معجمه‌نك ما بینی سكونیله اطلس سندس
معناسنه بس فتحتیله بر لفظدر كه حسن لفظنه تبعیله ذكر اولنور
یقال حسن بسن بیان بانك فتحی و یانك سكونیله نواحی شامده
بر موضعك اسیدر البطن بانك فتحی و طانك سكونیله قارن كه
ارقه‌نك مقابلیدر و بطن مذكردر و ابو حاتم ابو عبیده‌دن بطنك
تأنیثی لغت اولماسین نقل ایتدی و بطن قبیله‌دن اراولان جماعته
دخی دیرلر و بطن كسره‌نك قارنه اورمغه دخی دیرلر تقول بطنته
اذا ضربت بطنه و بطنت له دخی دیرلر بعض لغت اوزره شكرته و شكرت
له دیدكلری كبی و دره‌نك اجنه كرمكه دخی دیرلر تقول بطنت الوادی
اذا دخلته و بر شئ‌نك باطنی بلمكه دخی دیرلر تقول بطنت هذا الامر
اذا عرفت باطنه و تقول بطنت بفلان اذا صرت من خواصه و تقول
بطن الرجل علی ما لم یسم فاعله اغرشتكی و یلكك اوزره اولن جانبنه
دخی دیرلر قوش قنادن دبو شردكه اجوده قالور البطنان
بانك ضمی و طانك سكونیله بلكك اوزون جانبلری معناسنه
ظهر له ظهران كبی بلكك قصه جانبلری معناسنه و عبد له عبدان كبی
و بطنان كذلك بطنك جمعی كلور و بطنان الجنه جنتك اورته‌سنه دیرلر

البطن فتحیله بر کسنه نك قارنی بیوك اولمق معناسنه بطن یبطن بطناً
الّباب الرابع اذا عظم بطنه من الشبع البطان باثك کسریله دوه
یالاننك شو ارقوقلانی درکه دوه نك قارنی التنه بغلورلر تقول التقت
حلقتا البطان للامر اذا اشتد و بو رجلك تصدری مثابه سنده
در ورجل حادبهم ایله دوه یالاننك کوجکنه درلر الابطان همزه نك
کسریله دوه یالاننی بغلمق تقول ابطنت ابطاناً اذا
شددت بطانه وابطان بر کسنه یی خواصکدن قلمق تقول ابطنت
الرجل اذا جعلته من خواصك وابطان بطانه قلمق معناسنه
ده کلور تقول ابطنت السیوف کشحی یعنی قلیجی حمایلنه الدم الابطن
همزه نك وطانك فتحیله شول طمردرکه آتك قولنك ایچ یوزنده
زنیده اولور الابطنان همزه نك وطانك فتحیله ایکی طمردرکه آتك
ایکی قولنده اولور البطانه باثك کسریله استر که قفتانك بوزنك
مقابلیدر وبطانه بر کسنه نك خواصندن اولن مصاحبی و ولیجه
معناسنه التبطین علی وزن التکریم بر نسنه یه استر قلمق تقول
بطنت الثوب تبطیناً اذا جعلت له بطانة الاستبطان همزه نك
وتانك کسریله بر نسنه یی کزلو طوتمق و کزلو طوتمسن طلب
ایلمك تقول استبطنت الشیء التبطن فتحیله وطانك ضم و تشدیدیله
عورتی بر کسنه جماع ایلمك ایچون البته المق تقول تبطنت الجاریة

وتبطن

وتبطن مرعا ایچن طولشمقه دخی درلر تقول تبطنت الکلاء اذا احولت فیه
الابطان همزه نك وثانك کسریله دول اولمق معناسنه تقول ابطنت الناقة
عشرة ابطن ای نتجها عشر مرات یعنی اون دفعه دوغردی الدم البطنه
باثك کسری وطانك سکونیله طعامله قارن زیاده بر اولمق معناسنه
لیس للبطن خیر من خمصه تتبعها یعنی تخمه اولمغه عقبنجه کلن اجلغدن خیرلوسی
یوقدر البطن باثك فتحی وطانك کسریله شول کسنه درکه قارنی
غرشنه یه همتی اوله المبطون میمك فتحی وطانك ضم ومدیله شول کسنه
درکه قارنی اغریسنه اوغریه المبطانه میمك کسری وباثك سکونیله
کثرت اکلدن قارنی بیوك اولمدن خالی اولمیان کسنه المبطن
میمك ضم وطانك فتحی وتشدیدیله شول کسنه درکه قارنی ارق
اوله المبطن میمك ضم وطانك فتحی وتشدیدیله مؤنثی قارنی ارق
اولن عورتدر البطین باثك فتحی وطانك کسری ومدیله عظیم
البطن اولن کسنه وبطین اراغ اولن نسنه یه دخی درلر یقال
شأو بطین اراق اولن صدوغایت معناسنه البطین باثك ضم
وطانك فتحی و یانك سکونیله اوچ کجرك یلدزدرکه منازل
قمردن در سابع ایچوکی تنانی برابردر والابطن جمع در لروصیغه
تصغیر اوزره وارد اولدی زیرا اهل نجوم کتبنده مقوعاً بطین شکلنده
شرطان ایکی یولدزین مثابه سنده در وبطین قارنی مثابه سنده در

وثنی یاقوتی برنخنشا به سنیدر البلسن بانك وسینك ضمی ولامك فتحی ونونك
کسری ویانك فتحی وتخفیفیله وسعت ورفاهت دیرلر یقال هو فی بلهنیة من العیش
ای سعة ورفاهیة وبلهنیة خماسیه ملحقدر آخرنده الف زیاده قلنا علّه لکن الف
یایه منقلب اولمشدر ماقبلی مکسور اولدیغندن اوزری الابنان همزه‌نك
کسریله بربره اقامت اتمك یقال ابن بالمكان اذا اقام به البنّة بانك
فتحی ونونك تشدیدیله رایحه معناسنه در کرك خوب اولسون کرك
کریه اولسون المبّن میمك ضمی وبانك کسریله رایحه صاحبی اولنه یقال
کناسٌ مبِنّ ای ذو رایحة بعر الظباء وبعر الظبا آهو بخاسنه دیرلر البنان
بانك فتحی ونونك تخفیفیله پرمق اوجلری اطراف اصابع معناسنه البنانة
وزنی مزبور اوزره واحدی بر پرمق اوجی معناسنه البنانات بانك
فتحیله قلیچ وکاه اولور عدد کثیر وقلیلا ایچون استعاره قلوب خیر
بنان دیرلر حالا که مراد جنس من البنات دیمکدر وبنان مخضّبٌ دخی دیرلر
زیرا هر جمع که انوك بینی ایله واحدی بینینده تاء دن غیری شی ایله فرق
اتمزلر انوك واحد اعتبار اولنماسی ومذکر اعتبار اولنماسی جایزدر او
لعل بنانه بانك ضمیله بر عورتك اسمیدر که اول سعد بن لؤی بك
تحتنده ایدی وسعد کجله ولدی انکا نسبت اولنورکه انلر ثابت البنانی
جماعتیدر بوانه بانك ضمیله بر موضعك اسمیدر وکاه اولور هاسی حذف
ایدوب بوان دخی دیرلر بوان بانك فتحی وواوك تشدیدیله بلاد

البلهنية

فارسده

فارسده بر موضعك اسمیدر که اکا شعب بوان دیرلر البوان بانك
کسریله خیمه دیرکلرندن بر دیرکك اسمیدر البون بانك ضمی ومدیله
جمع ذکر اولندی دیرکلر معناسنه البان علی وزن الحال بر اغاج اسمیدر
البانة علی وزن الحالة واحدی ذکر اولنان اغاجك بری معناسنه ودهنه
دهن البان البهنانة بانك فتحی وهانك سکونیله شول عورت
درکه خوب ورایحه سی لطیف اوله بهان بانك فتحی ونونك
کسر اوزره بناسی ایله بر عورتك اسمیدر قطام کبی البهکنة بانك
وکافك فتحی وهانك ما بیننده سکونیله تازه وتر اولان عورت
یقال هی ذات شباب بهکن ای غضّ وکاه اولور بهکلة دخی دیرلر الامله
البین بانك فتحی ویانك سکونیله آیرلق وفراق معناسنه البینونة
بانك فتحی ونونك ضمی ومدیله بمعناه تقول منه بان یبین بینًا و
بینونة وبین وصله دخی اطلاق اولنور اضداددندر وقرئ لقد
تقطّع بینکم بالرفع والنصب رفع قلنده مرفوع اولمق اوزره درنصب
حذف اوزره در ای ما بینکم وبین فصل ومزیته دخی دیرلر علما
سیجیء البون بانك فتحی وواوك سکونیله فضل ومزیت معناسنه
یقال بانه یبونه ویبینه وبینهما بون بعید وبین بعید والواو
افصح وبونك معتادی بوندن تغییرنده ذکر اولنماق ایجی لکن
یا ایله مشترك اولدیغچون بو محلده ذکر اولندی وفحی معنادی بعد

مراد اولنه ان بينهما لبينا دیرلر غربی دیمزلر البیان بانك فتحی ایله
فصاحت معناسنه در وفی الحدیث ان من البیان لسحرا وبیان
شول نسنه یه دخی دیرلرکه انکله برنسنه مبین اولور کرك دلالت
طریقی ایله اولسون کرك غیری اولسون وبیان برنسنه ظاهر
اولمغه دخی دیرلر یقال بان الشیء بیانا اذا اتضح الابین همزه نك وبانك
فتحی ایله افصح معناسنه در یقال فلان ابین من فلان ای افصح منه
واوضح کلاما ابین کذلك الفك وبانك فتحی ایله بر رجلك اسمدر
که عدن شهری انك نسبت اولنور عدن ابین دیرلر البین بانك
فتحی ویانك کسری وتشدیدیله ظاهر اولمش نسنه یه یقال بان فهو
بین الابیناء همزه نك فتحی ویانك کسری والفك مدیله جمعیدر
اهیناء الابانه همزه نك کسری ایله برنسنه ظاهر اولمق معناسنه
دخی کلور وابانه ایرمغه دخی دیرلر یقال ضربه فابان رأسه من
جسده وفصله المبین میمك ضمی ویانك کسری ومدیله ظاهر اولمش
نسنه وبین باشی کوده دن آیرلمش نسنه یه دخی دیرلر مبین میمك
ضمی ویانك کسری ومدیله برصویك اسمیدر یقال ابان الشیء فهو
مبین وابنته اذا اوضحته الاستبانه همزه نك وتانك کسری ایله کذلك
برنسنه ظاهر اولمق وعلی وجه الظهور بلمك معناسنه کلور یقال
استبان الشیء اذا ظهر واستبنته انا اذا عرفته التبین تخفیلة ویانك

ضمی وتشدید

ضمی وتشدیدی ایله برنسنه ظاهر اولمق وظاهر قلمق معناسنه کلور
یقال تبین الشیء اذا ظهر وتبینته اذا اظهرته ویتعدی بنفسه الثلاثة ولا
یتعدی التبیین علی وزن التأسیس برنسنه یی واضح قلمق وتبیین واضح اولمق
معناسنه کلور وفی المثل قد بین الصبح لذی عینین ای تبین وجوه بونك
بو کلامدن فهم اولنور که تبیین دخی لازم ومتعدی کله جکدر بوندن
اقدم هم لازم وهم متعدی کلمسی افعال وتفعل واستفعال ایچون
اعتذر التبیان بانك کسری ویانك سکونی ایله مصدرکه در
اشکاره قلمق معناسنه در زیرا مصادرتانك فتحی ایله کلور
تفعال وزنی اوزره تذکار وتکرار وتوکان کبی کسر ایله عین ایکی کلمه
کلمشدر که انلرك بری تبیان وبری تلقا در وتوکان اوطه معنه
دیرلر المباینه میمك ضمی ویانك فتحی ایله آیرلمق مفارقت معناسنه
التباین بانك فتحی ویانك ضمی ایله ایرلشمق یقال تباین القوم اذا
تهاجروا البائن بانك کسری ایله شول کمسنه در که سودن صاغدیغی
طوارك صولیدن کلمه ومعلی میمك ضمی ولامك فتحی وتشدیدیله صاغدن
کلنه دیرلر البائنة کذلك بانك کسری ایله شول طلاقه دیرلرکه انده
مراجعت صحیح اولمیوب نکاحه محتاج اوله پس بائنه فاعله اولور مفعول
معناسنه وبائنه شول یایه دخی دیرلرکه کرشندن چوق ایراق
اوله واما کوبشی زیاده قوبب اولوب یایه کلوا اولنه بائنه دیرلر

ونونك يا او زرنه تقديم ايله نونلرك ايكيسي دخي يا بدن عيب عدّ
اولنور وبابنه شول قپويه دخي ديرلر ديبي اراق اولوب واسع اوله
البون بانك فتحي و بانك ضمومه ايله بمعناه و ذكر اولنن قپويه بون
وبابنه ديرلر زيرا قپويه صالنن ايب بو تقريرجه قپونك ديوارندن
اراق اولور وسقفندن اوزري غراب البين بانك فتحي و يانك
سكوني ايله شول قرغه در كه الاجا اوله ابقع معناسنه وابو الغوث
ايدي غراب البين شول قرغه دركه بورني و اياقلري قرمزي
اوله اما سياه قرغه يه حاتم ديرلر وحاتم ديدكلري بطريق التطير
فراقه حكم ايتديكيجون ديدي بلرك زعمي اوزره بين بانك فتحي و يانك
سكوني ونونك فتحي اوزره بينا سي ايله برشينك ارا سي وسط
معناسنه سكون سببيله تقول جلست بين القوم كما تقول جلست
وسط القوم سين بين ظرفي و اكرا ذا اسم كلا اوزره استعمال ايتسك
معرب قلورسن تقول لقد تقطع بينكم برفع النون بعيد ان بين
بانك ضمي وعينك فتحي و يانك سكونيله كلمه بين مجرور و مضاف اليه اولمق
اوزره احيانا معناسنه قريب استعمال اولنور تقول اتيته بعيدان
بين اذا اتيته بعد حين ثم امسكت عنه ثم اتيته بين بين بالرك فتحي و يا
لرك سكوني و نونلرك فتحي اوزره بنا سيله ايو يله بيلو ما بين نعال
هذا الشيء بين بين اي بين الجيد والردي يعني بونلر ايكي كلمه دركه كلمه واحد

مثناسندن قلنوب اخرلري مبني قلنمشدر وهمزه بين بين شول همزه دركه
تخفيف اولنمشدر يعني همزه حركتنه موافق اولن حرف علتك بيننده قلنمشدر
مثلا اكر همزه مفتوحه اولسه همزه ايله بيننده قلنور ساكن كبي و اكر همزه مكسوره
اولسه همزه ايله ما بيننده قلنور شيم كبي و اكر مضمومه اولسه همزه ايله واو
بيننده قلنور لؤم كبي وهمزه بين بين ابتداده واقع اولمان ابواسكين
كبي ضعيف اولدغندن اوزري لكن بو همزه دكلور ساكنه قريب اولوب
همزه صريحه مرتبه سنه واصل اولماغسه متحرك اعتبار اولنور وهمزه بين
بين ديدكلري ضعفندن اوزري در ننه كم بين بين ضعيف معناسنه
استعمال اولنور بينا بانك فتحي و يانك سكوني والفك قصريله كه
آخرندن اولن فتحه دن متولد اولور فتحه نك اشباعي اعتكاله بينما بانك و نونك
فتحي وما بيننده يانك سكونيله كذلك بينا معناسنده در ميم زايده در
تقول بينا نحن نرقبه اتانا اي بين اوقات رقبتنا اياه يعني اوقات
حذف اولنوب و اوقات مضاف اليه اولن جمله بين كلمه سنه و لحي
انشدروا اسالها القرينه ايت كريمه سنده مضاف حذف اولندغي
كبي وظروف زمانك جمله يه اضافتي ضعود شايع دركه قولك اتيتك زمن
الحجاج امير و اصمعي بينا كلمه سنك ما بعدن مجرور ايدر دعيجن بين
معناسنه اولوب موضعنه بين وضع اولنمق صحيح اولسه واصعيدن
غيريسي بينا و بينما كلمه لرندن صكره كلن كلمه لري مرفوع قلديلر مبتدا

وجرا اولمق اوزره البين بانك كسرى ومد ايله بر پاره يركه كوز ايريمی
مقداريجه اوله البيون ضمتيله جچی وبين ناحيه معناسنه دخی كلور ابوعبيد
روايتی اوزره فصل التاء التبن تانك كسرى وبانك سكونيله صمان
كه معناسنه التبنة تانك كسرى وبانك سكونيله واحدى وتبن
بيوك كاسه يه دخی ديرلر قدح كبر معناسنه كانی ايدى تبن
شول بيوك كاسه دركه يكرمی آدمه كفايت قله اندن اشغه اوله
صحن ديرلر كه الكاوريب اولنفوسه كشيه يه كفايت ايده اندن اشغه
اوله عس ديرلر عين مهمله نك ضميله وسين مهمله ايله كه اوچ دورت
آدمه كفايت قله اندن اشغه اوله قدح ديرلر كه ايكی كشيه يه كفايت
قله اندن اشغه اوله قعب ديرلر قافك وعين مهمله ايله اندن
اشغه اوله غمر ديرلر غين معجمه نك ضمی وميمك فتحی ايله التبن تانك
فتحی وبانك سكونيله صمان ويرمك تقول تبنت الدابة ابنها تبنًا من
الباب الثانی اذا علفتها التبن التبانة تانك فتحی وبانك تخفيفی ايله
عقل وادراك فطنت معناسنه التبن فتحتيله اصلا ادراك اولمق
يقال تبن الرجل يتبن تبنا من الباب الرابع التبن تانك فتحی وبانك
تشديديله صمان صاتن كمسنه كه فروش معناسنه واكر تبان فعلان
وزنی اوزره اولورسه تبن دن فعال معناسنه لا ينصرف اولور التبان
تانك ضمی وبانك تشديديله شول تمانه دركه بكجيلكر بر قارش مقداری

اوزونی

اوزونی اولور عينی عورتی اورتر ملاحلر كيرلر وفی حديث عمار انه صلی
فی تبان فقال انی ممثون ثاء مثلثه ايله مثانه سنده علت اوله ديرلر يعنی
صويوق لنده زحمتی اوله ديرلر الاتقان همزه نك كسری وتانك سكونيله برنسنه
يی محكم قلمق التقن تانك كسری وقافك سكونيله استاد اولان كمسنه
حاذق معناسنه يقال رجل تقن ای حاذق فی صنعته تقن كذلك تانك كسری
وقافك سكونيله بر كمسنه نك اسميدر كه ايو اوق اتاغله معروفدر
ايو اتقيده اتقا كلا مثل ضرب اولنور ارمی من تقن ديرلر وتقن طبيعيه دخی
ديرلر يقال الفصاحة من تقنه ای من سوسه وطبعه التلنة ضمتيله ونونك
تشديديله وتانك تخفيفيله دخی لغتدر حاجت معناسنه يقال لی قبلك
تلنة وتلنة الكلمة معناسنه دخی كلور ابن السكيت روايتی اوزره يقال
لی فيهم تلنة وتلنة ای لبث تلان تانك فتحی ولامك تخفيفی ايله ونونك كذلك
تخفيفيله الان معناسنه در اصمعی روايتی اوزره ابوعبيد ايتدی تلان كلمه سنك
اصلی الان دن تحقيق اولنور لان در اوله تا زياده اولنمشدر تحين كلمه
تازياده اولندوغی حين معناسنه التن تانك كسری ونونك تشديديله
برنسنه نك همتاسی صنع معناسنه يقال فلان تن فلان وهما تنان ای
هما مستويان فی عقل او ضعف او شدة او مروة الاتنان همزه نك كسری
وتانك سكونيله مرض اوغلانی ضعيف دوشورمك يقال اتن المرض الصبی
اذا اقبضه فهو لا يشب التنين تانك كسری ونونك اولكی كسری وتشديديله

برجنس ايلاندر وتينين كوكده بر برج اسمدر وبعضلر كوكده اولن
بياض خفي در كه برج اوزره واقع در ديمشلر التين تانك كسري ونون مشدد ايله
انجره ميوه قسمندندر المتينة ونه مزبوره اوزره واحديدر انجير معناسنه
وباري تعالينك والتين والزيتون وطور ديدكي قولنده ابن عباس
رضي الله عنه ايدي تيندن وزيتوندن مراد معروف اولن انجير وزيتون
در وبعضلر ايدي تينله وزيتونله مراد ايكي طاغدر فصل الثاء الثبن ثاء
مثلثه نك فتحي وبانك سكونيله بنرك اوجن بوكوب ديبلك الثبان
ثانك كسري ايله معناسنه نقول ثبنت الثوب اثبنه ثبنا وثبانا من الباب
الثاني اذا ثنيت طرفه وخطته وثبان كوكلك اتكندن اولن طرفه دخي ديرلر
فيجن كوكلك اتكنه برشي قونسه التثبن متحبله وبانك ضم وتشديد ايله
برشيئي كوكلك اتكنه المق نقول تثبنت الشيء اذا جعلته فيه وحملته بين
يديك وكذلك لقفت عليه حجزة سراويلك من قدام فيه كوكلك اتكنه
اوكنه قونسه التثبن متحبلات بدرايجه بغلمق معناسنه اللحم من الباب
الرابع ثنت يدي [illegible] ثثنت لثته ديرلر ديشي اتلري بدرايجه بغلدي
معناسنه ولثه لامك كسري وثانك تخفيفيله ديش اتنه ديرلر الثخان
ثانك فتحي وخانك تخفيفيله قالن اولمق وبولك معناسنه ثخن الشيء
اذا غلظ وصلب الثخين ثانك فتحي وخانك كسري ومد ايله قالن اولن
نسنه وثخين رسلاح اولن كمسنه يه دخي ديرلر يقال رجل ثخين السلاح

اي شاكي السلاح الاثخان همزه نك كسري ايله بركمسنه يي زبون ايتمك يقال
اثخنته الجراحة اذا اوهنته واثخان برنسنه ده جوق ايلكه وغالب قلمغه دخي
ديرلر الاثخان همزه نك وثانك كسري وتشديدي ايله جوق اولمق
وغالب اولمق اصلي اثتخان ايدي ادغام اولنمشدر الثرن متحركه
اتك رايحه سي متغير اولمق بيانندن اللحم من الباب الرابع اذا تغيرت
رايحته الثرن ثانك فتحي ودالك سكونيله اتي جوق اولن كمسنه كثير اللحم
معناسنه المثدن ميمك ضمي ودالك فتحي وتشديدي ايله كذلك
كثير اللحم معناسنه در ومثدن اليد نقصان اولن كمسنه يه دخي ديرلر
ناقص اليد معناسنه وفي حديث ذي الثدية انه مثدن اليد وقالوا
معناه مخدج اليد اي ناقص اليد وابو عبيد ايتدي مثدن دن مراد اولنن
معنا يه كلمه ثندوه دن ماخوذ اولدرغنه بناء در وثندوه
ممه يه ديرلر قصه اولوب بربرره جمع اولدقجون تشبيها مثدن ديديلر
ديو توجيه ايتمشلردر حال ذكر اولنان منوال اوزره اولسه
مثند دينمك كرك ايدي قياس ايكن مقلوب اولمه ديمشلردر
الثفنة ثانك فتحي وفانك كسري ايله دوه نك تيزكسندن شول
بولك بردر كه جوكدكده انوك اوزرنه جوكردرلر وبنده
اولنور وساير عضوندن اولن برك يركي الثفنات ثانك
فتحي وفانك كسري ايله جمع ذكر اولنان بركلر برلو معناسنه

ذی الثفنات وزن مزبور اوزره عبد الله بن وهب الراسبی نام کمسنه
نك لقبیدر بر شوخ خوارجدر ومزبوره ذی الثفنات دیدیلر زیرا
طول سجودی انوك حالت سجده ده یره قونن اعضاسنده تأثیر
اتمشیدی المثافنة میمك ضمی وفانك فتحی ایله بر کمسنه ایله بر یره اوتورمق
معناسنه ثافنت فلانا اذا جالسته بعضیلر ایدی بونك اشتقاقی ذکر
اولنن معنادندر کویا که سن دیزك کك ثفنه سن انوك دیزیلر ثفنه
الصاق ایدرسن حالت جلوسده ومثافنه بر کمسنه یه معاونت اتمکه
دخی دیرلر یقال ثافنت الرجل علی الشیء اذا اعنته علیه الثفن ضمتیله طغ
جنك وسونك اطرافی که جوسه دکلشدر الثفن ثانك فتحی وفانك
سکونیله دوه بر نسنه یی دیزیله اورمق یاخود دوشنه التنه الملق یقال
ثفنته الناقة تثفنه ثفنا من الباب الثانی اذا ضربته بثفناتها الثفن
تحریکله العلاء نام شهور بیلیب بردك الملق یقال ثفنت یده من
الباب الرابع اذا غلظت الاثفان همزه نك کسریله برایشك
ایشلمه الی بر لك اتمکنا سور آنی بغلمق لہ اثفال العوامل الثکل
ثانك ضمی وکافك سکونیله بر سوری کوکرجیندن یاخود غیری
نسنه دن الثکن ثانك ضمی وکافك فتحی ایله یولك اورتهسی یقال
خذ له عن ثکن الطریق ای عن سجمه وسجح سینك مهمله نك وجیمك ضمی ایله
حاء مهمله ایله وسط طریقه دیرلر ثکن تحریکله بر طاغك اسمیدر الثمانیه

ثانك فتحی

ثانك فتحی ونونك کسری ایله سکز که مرتبه عددندن در ثمانیة رجال
وثمانی نسوة وبو اصلنده ثمنه منسوبدر زیرا ثمن ثانك ضمی ایله شول
جزودر که انی کلی یدی سکز اولور بر حرف اولی مفتوح قیلدیلر زیرا
نسبتده کاه اولور تغییر ایدرلر نته کم وسهلی دیرلر اولدك ضمی ایله مفتوح
الاول اولن دهرك وسهلك نسبتنده بر بر نده یاء نسبتك بری حذف
اولنوب بدلنه الف ویردیلر نته کم یمنه نسبتده یمان دینوب وجه مزبور
اوزره تلفظ اولنور ثمانك یاسی اضافت حالنده ثابت اولور ثما
ضیك یاسی ثابت اولدیغی کبی تقول رایت ثمانی نسوة وثمانی مائة نته کم قاضی
عبد الله دینلور رفع وجر لنده حذف اولنور تنوینه مقارنتله ونصب حالنده
ثابت اولور منصرف زیرا بو جمع دکلدر تا که جوارٍ وسوارٍ مجانسی
جارع اولوب حالت نصبنده لاینصرف اوله وجوار جاریة کلمه سنك
جمعیدر اقچی معناسنه وسوار سارية کلمه سنك جمعیدر کیجه ایله یورین
بلوت معناسنه وبعض اشعارده ثمانی حالت نصبنده لاینصرف واقع
اولمش صیغه جمع توهم اولنمغله بناء دروع بلدك الثوب سبع فی
ثمانی دیدکلری صحق فی ثمانیة دیمك ایدی زیرا طول ذراعله
اولچیلور ارشون معناسنه وذراع مؤنث در وعرض شبرله اولچیلور
قارش معناسنه وشبر مذکردر مؤنث کلدکده اشبار صریحه ذکر اولنمغله
بناء دروبو عبارتده صمنا من الشهر ثمانیا دیدکلری کبیدر حالا که صوم ایامده

اولورلر ليله اولمازن واياّم يومك جمعيدر ويوم مذكردر واكر ايام ذكر اولنيدى
تخصيصه ديمك لازم اولوردي رعايت تذكير ايچون ثمانيه وزنيده مزبور اوزره
بو موضعده اسمدر الثمنية ثانك ضمى وميمك فتحى ونونك كسرى ايله ثمانيه
كلمه سنك تصغيريدر الفك حذفيله واكر ديلرسك يايى حذف ايدوب ثمينه
ديرسن الف يايه قلب ايدوب يايى تصغير ايچون ياده ادغام ايتمكده جايزدر كه
ايكيسنده دخى اخرلرى ماقبلنه ياء ساكنه يه عوض ويرسن مختلفلرى مفتاحلرم
ديدكلريكبى ثمان عشر بعض اشعارده كه ثمان عشر واقع اولمشدر حالا
صحيح ثماني عشر ديمك ايدى يايله يايى حذف اولندى طوال الايد لغتى اوزره
دركه الثمن ثانك فتحى وميمك سكونيله بوما لك سكزده برى المثقل تفعل
ثمنت القوم انهم من الباب الاول اذا اخذت ثمن اموالهم برقومك
سكزده برينى اولمغه دخى ديرلر نقول اثمنت القوم اغنهم من الباب الثالث
اذا كنت ثامنهم الاثمان همزه نك كسرى ايله قوم سكز عدد اولمغه ديرلر نقول اثمن
القوم اذا صاروا ثمانية واثمان برقوملك دوه سى سكز كونده بر
صو ايچمكه دخى ديرلر نقول اثمن الرجل اذا اوردت ايله ثمنا وهو ظمء من
اظمائها وظمء صوصامغه ديرلر عطش معناسنه واثمان برمتاعه بها ويرمكه
دخى ديرلر نقول اثمنت الرجل متاعه واثمنت له ثمانين ثانك فتحى ونونك
كسرى ايله ومد ايله سكسان معناسنه وعربلرك هو احمق من صاحب
ضان ثمانين ديدكلرى قوللرينك اصلى بودركه براعرابى كسرى نام پادشاه

بر مشترفت خبر ويردكده ديدي بندن نه ديلرسك ديدكده حينئذ سكسان
قيون مراد ايلدكيچون مثل ضرب اولنوب احمق من صاحب ضان
ثمانين ديديلر الثمن فتحتينله صاتلن اسبابك بهاسى الثمين
ثانك فتحى وميمك كسرى ومد ايله سكزده بر پاره ثمن معناسنه
وثمين بهاسى عالى اولنه دخى ديرلر نقول شيء ثمين اذا ارتفع ثمنه
المثمن ميم اولك ضمى وثانيك فتحى وتشديد ايله شول نسنه دركه
انك سكز كوشه لري اوله المثمنه ميمك كسرى وثانك سكونيله
توبره كه ايچنه اسباب وازوق قورلر الثنه ثانك ضمى ونونك
تشديد ايله اتك بلكنده صجاق مثانه لنده اولن تللردركه بلكه
مه باشى كبى نسنه نك اوزرنده اولوب بر بيتشمكه قريب اولور
الثن ثانك ضمى ونونك فتحى ايله جمع ذكر اولنان تللر معناسنه
وتنه كوبكله قاسق ما بيننه دخى ديرلر الثن ثانك كسرى ونونك
تشديد ايله شول قورت اوت دركه بريبرى اوزرنه جمع
اوله كثرتندن والله اعلم فصل الجيم الجبن جيمك ضمى
وبانك سكونيله پنيركه مأكولات قسمندندر الجبنه جيمك ضمى
وبانك سكونيله كذلك واحدى بر مقدار پنير معناسنه وجبن
قورقق معناسنه دخى كلور وبو ايكيسنده جيمك وبانك ضمى ايله دخى كلور

وبعضلر جبن وجبنه دخی دیرلر ضمتیله ونوننك تشدیدی ایله ایکی معناده
دخی الجبان جیمك فتحی وبانك تخفیفی ایله قورقق اولمق معناسنه یقال
جبن الرجل من الباب الاول فهو جبان الجبین جیمك فتحی
وبانك کسری ومد ایله بمعناه من الباب الخامس فهو جبین و
جبان مؤنثنه دخی اطلاق اولنور یقال امراة جبان کما قالوا حصان
ورزان وحصان مستوره اولان عورت ورزان اصلی ووقار
اولان عورت در الاجبان همزه نك کسری ایله برکسنه یی قورقق
بولمق یقال اجبنته اذا وجدته جبانا التجبین علی وزن التکریم
برکسنه یی قورققلغه نسبت قلمقدر یقال اجبنته تجبینا اذا نسبته
الی الجبن المجبن میمك وبانك فتحی ایله قورقمغه سبب یقال الولد
مجبنة مبخلة لانه یحب البقاء والمال لاجله الجبان جیمك فتحی وبانك
تشدیدی ایله صحرا الجبانة وزنی مزبوراوزره ذکر اولنان معنایه
در التجبن فتحیله وبانك ضمی وتشدیدی ایله برکسنه غلیظ المف
یقال تجبن الرجل اذا غلظ الجبین جیمك فتحی وبانك کسری
ومد ایله آلنك اوزرنده اولان اکا طلوك دیرلر الجبنان جیمك
فتحی وبانك کسری ومد ایله آلنك صاغ طرفنده وصول طرفنده
اولان طلوکلودر الجحن جیمك فتحی وحاء مهمله نك کسری ایله غدا
یمز اولان اوغلن وجحن کیجه بیوین اوغلان بطیء الشباب معناسنه

الجحن فتحتیله اوغلنك غداسی بزمق یقال جحن یجحن جحنا اذا
ساء غذاؤه الاجحان همزه نك ضمی وحانك فتحی ایله شول اوقه دیرلر
یربیسی اولوب صوسز اوله جحدن جیمك فتحی وبانك سکونی
وحانك ضمی ومد ایله بلخده بیکله معروف اولان نهری جیحان جیمك
فتحی وبانك سکونیله شامده شریفده برنهرك اسمیدر ذو
جدن فتحتیله یمنده حمیر اولولرندن برینك اسمیدر الجرون
ضمتیله برنسنه یه معتاد اولوب انده نهایت تحصیل ایتمك
یقال جرن یجرن جرونا من الباب الاول اذا تعود
الامر ومرن علیه وجرون برازلوب ملایم اولمغه دخی دیرلر
یقال جرن الثوب جرونا اذا انسحق ولان الجارن رانك
کسری ایله اسکیوب ملایم بزه دخی استعمال اولنور
وجارن ایلان یاورسنه دخی دیرلر والد الحیة معناسنه
وجارن اسکین یوله دخی دیرلر طریق دارس معناسنه
الجرن فتحتیله بریك بارض غلیظ معناسنه ابوعبید روایتی
اوزره وبعضیلر ایتدی جرن جرلدن مبدلدر الجرن
جیمك ضمی ورانك سکونیله صوقور ماقور عادجون خرمانجکر
یر الجرین جیمك فتحی ورانك کسری ومد ایله بمعناه الجران
جیمك کسری ورانك تخفیفیله صاحب ترجمه مختاری بالکسر

والتشديد ديشدر اشارت قاموس مخالف صورتنك بونينك
اولكنه بوغن للجفن يرندن كوكسنه وانجه اولنيه ديرلر الجرن ضمتيله
جمعي واتنه دخي استعمال اولنور جران العود جمك كسري وعينك فتحيله
عجر قبيله سندن منوره نام برشاعرك لقبيدر كه دوه دربسندن قمچي
اتخذ ايدر ايدي دوكلك اجون وعودز ياده ياشلو اولن دوه ديرلر
الجربان جمك كسري وراتك سكون ايله قرمزي بوبه جربا معناسنه
لغتدر جردن جمك فتحي وياتك سكوني وراتك ضمي ايله برقبونك
اسمیدر دمشق قپولرندن جوشن علي وزن حيدر كوكس سنه
معناسنه وجوشن زره معناسنه دخي كلور وجوشن بررجلك
دخي اسميدر وجوشن الليل وسط ليله دخي ديرلر وصدر ليله ده ديرلر
يقال مضی جوشن من الليل اي صدر منه الجعثن جمك وثانك
كسري وما بينلري عينك سكوني ايله صليانك ديدكلري اوت كه نباتاتدن
بريدر الجعثن وزن مزبور اوزره قرنداشنك
اسميدر و بو مقامده صاحب صراح جعثني ذكر اولنن معناده جثعن ايله تصحيح
اتمشدر ثاء مثلثه عين مهمله اوزره تقديم ايله لكن نسخ صحاح وقاموس
مخالفدر الجفن جمك فتحي وفانك سكونيله كوز قپاغي وجفن قلچ قنينه
دخي ديرلر وجفن برموضعك اسميدر وجفن باغ جبغنه دخي ديرلر
قضبان الكرم معناسنه الجفنة وزن مزبور اوزره واحدي بردانه باغ

جبغي معناسنه وجفنه كاسه يه دخي ديرلر الجفان جمك كسري ايله
جمعي الجفنات فتحتيله كذلك جمعيدر افعله وزننك جمعيدر حرف ثالثي
محركك اولور تجي اسم اولسه مكه حرف مذكور واو ياخود يا اولمه يوده
ساكن اولور جفنه جمك فتحي وفانك سكون ايله عمندن برقبيله نك
اسميدر جفينه جمك ضمي ونانك فتحي ويانك سكونيله بركمسه نك اسميدر
الجانة جمك ضمي وميمك تخفيفي ايله شول دانه در كه كوموشدن اجونمشا
لنور ابشلر الجمان جمك ضمي وميمك كذلك تخفيفي ايله جمعيدر ذكر اولنن
دانه معناسنه الجنون ضمتيله كيجه قرانكو اولمق يقال جن عليه الليل يجن
جنونا من الباب الاول ويقال ايضا جنه الليل وجنون ديوانه اولمغه
دخي ديرلر يقال جن الرجل جنونا على البناء للمجهول وجنون اغاج اوزمغه
واوت اوزيوب بيعن نهايت لوب جيچكلنمكه دخي ديرلر يقال نخل مجنون
وجن النبت على البناء للمجهول جنونا اذا طال والتف وصرح زهره وجنون سنك
اوازي جوق اولمغه دخي ديرلر الاجنان همزه نك كسري ايله بمعناه
يقال اجن الليل ايضا واجنان ديوانه قلمغه دخي ديرلر يقال اجنه الله
فهو مجنون ولا تقل مجن الاجنان اوغلن انه سي رحمنده صقلق يقال
اجنت المراة ولدا قال في القاموس جن في الرحم يجن جنا واجنته الحامل
ما اجنه فتحتيله ونونك تشديد ايله فعل تعجب در نه عجب مجنون اولدي
معناسنه شذوذ قبيله سندندر بونك اوزرنه قياسي جايز دكلدر

زيرا مضروبدر ما اضربه وسؤالدن ما اسمه جائزدر كلام. الجن جيمك
كسرى و نونك تشديديله انسك مقابليدر. الجن جيمك كسرى
وياخود نونك تشديديله واحدى دوه لردر بعضيلر ايتديكه جنه
جن ديدكلريمز بونلردر كوزيلرى بلا اولوب انلردن احتراز اولنور
عنقريب در وجن قلبه دخى اطلاق اولنور وجن بر نسنه نك ابتدا
سنه دخى اطلاق اولنور نتكيم كان ذلك في جن شبابه اى في
اول شبابه و ثانى لامك معناسنه دخى كلور تقول افعل ذلك
الامر بجن ذلك و بجدثانه. الجن جيمك فتحى ونونك تشديديله
اورتمك. الاجنان همزه نك كسريله بمعناه تقول جنت الميت
واجننته اذا واريته. واجنان كيزلمك دخى درلر تقول اجننت
الشئ في صدرى اى اكننته واكنان قونلرله كيزلمك معناسنه
در. الجنين جيمك فتحى ونونك [?] وموله قارنده اولن اوغلان
الاجنة همزه نك فتحى وجيمك كسريله جمعى قارنده اولن اوغلانلر
معناسنه وجنين قبرده اولن ميته دخى ديرلر. الجنة جيمك ضمى ونونك
تشديديله شول سلاحه ديرلر كه انونكله كشى ستر ايدرلر
بو تعبيردن ظاهر اولن بودر كه جنة قلقاندن اعم اوله حالكه
مختصرانده جنة قلقاندر ديمشدر وجنة مطلقا برده يه دخى ديرلر
الجنن جيمك ضمى ونونك فتحيله جمعى بردهلر معناسنه. الاستجنان

همزه نك و ثانى نك كسريله برده قوللنمق تقول استجن
بجنته اى استتر بسترته. المجن ميمك كسرى وجيمك فتحيله
قلقان سپر معناسنه. المجان ميمك فتحيله جمعيدر. الجنة جيمك
فتحيله بستان. الجنان جيمك كسريله جمعى بستانلر معناسنه
الجنات جيمك فتحيله كذلك معناى مزبوردن جمعدر
وعرب طائفه سى خرما اغجلرينه جنة ديرلر. الجنان جيمك
فتحيله قلب دل معناسنه وجنان اورتمه دخى ديرلر يقال
ما على جنان الا ما ترى يعنى كوردككدن غيرى النمده [?]
يوقدر وجنان الليل كيجه نك قرارمسنه دخى ديرلر يقال
الناس خلقدن برجماعته دخى ديرلر. الجنة جيمك كسريله
جن معناسنه در منه قوله تعالى من الجنة والناس
وجنه ديوانه اولمغه دخى ديرلر جنون معناسنه وجنه
اسم دخى كلور ديوانه لك معناسنه اسم ومصدر
صورت واحده اوزره كلمشدر منه قوله تعالى ام به جنة
الجنن محركة قبرلر معناسنه. الجنن جيمك و نونك
ضمله ديوانه اولمق جنون معناسنه واوى حذف
اولنمشدر. الجان نونك تشديديله جنلرك باباسى
ابو الجن معناسنه. الجنان جيمك كسرى ونون اولك

تشدیده ایله حاجت ایله ضبط ان ینی وجان کذلک
اوپلانه دخی دیرلر التجنن تجننبله دیوانه لک اظهار ایتمک
دیمکدر و دکلکن التجان تانک فتحی ونون اولک ضمی ایله
بمعناه التجان تانک فتحی ونونک تشدیدی ایله بمعناه
ایضا یقال تجانن وتجانّ اذا ارى من نفسه انه مجنون
المجنة میمک وجیمک فتحی ایله شول یردر که انوک
فتحی جوقدر ارض ذات جن معناسنه ومجنه جنون
دخی دیرلر ومجنه کذلک بر موضعک اسمیدر که مکه
مشرفه دن بر فراسخ مسافه اراقدر وابن عباسک ایتدکی
مجنه وذو المجاز وعکاظ شول بازارلردر که زمان جاهلیتده
موجود ایدی المجنه میمک کسری وجیمک فتحی ایله شول
مکاندر که انده کیزلنورلر الاجنان همزه نک وتانک
کسری ایله کیزلنمک استتار معناسنه اجنک
همزه نک فتحی وجیمک کسری کذا ای من اجل انک کما حذفوا
اللام والالف اختصارا ونقلوا کسرة اللام الى الجیم الجنانجن
عنه قولهم اجنک کذا ای من اجل انک کما حذفوا اللام
والالف اختصارا ونقلوا کسرة اللام الى الجیم الجناجن جیمک اولک
فتحی وثانیسی کسری ایله کوکس اولن کمکلر عظام الصدر

معناسنه الجنجن جیملرک کسری وما بیننده نونک
سکونیله واحدی ذکر اولنن کمکلرک بری معناسنه الجنجنه وزن
مزبور اوزره ذکر اولنن معنایه وکاه اولور جنجنه وجنجنه دیرلر
جیمک فتحی ایله المنجنون میمک فتحی ونونک ثانیسی ضمی ومد ایله
شول دولاب درکه صو چکرلر المنجنین میمک فتحی ونونک ثانیسی
کسری ومد ایله بمعناها وبونلر مؤنثدر الجون جیمک فتحی واوک
سکونیله اق اولن نسنه ابیض معناسنه وجون سیاه اولن نسنه
یه دخی دیرلر اضداددن اولور الجون جیمک ضمی وقلوا ایله جمیعی بیاض
اولن یاخود سیاه اولن نسنه لر ضمن ایله ضمن بیاض وضمن صادر یمیله ایله
وثنا مثاله غلط اولن نسنه یه دیرلر وجون آتدن ودوه دن
زیاده سیاه اولنه دخی دیرلر وجون بر اتک دخی اسمیدر الجونه
جیمک فتحی واوک سکونیله کونشک جرمی عین الشمس معناسنه ومزبوره
یه جونه دیرلر عند الغروب سیاهلندیغچون دروجونه
شول کوبه دخی دیرلر که زفتله طلا اولنمش اوله الجونه جیمک ضمی ومد ایله
مصدر در جون معناسندن زیاده سیاه اولنه معناسنه در الجون
جیمک ضمی واوک فتحیله جمعی عطار طبله لری معناسنه وعبلرکه لا افعله
حتى تبیض جونة القار دیدکلری جیمک ضمی ایله استعمال اولنغیله سواد
معناد اولور وجیمک فتحیله استعمال اولنسه زفتله طلا اولنمش کوبه مراد اولور

يقال الشمس جونة بينة الجونة يعني كونش عند الغروب زياده قرارشدر الجونة
جيمك ضمي وميمك وياءنك فتحيله بوغ تلق دكلدر قوش كبي بر نوع اسودر معناسنه كه قاطلادر
وقاطلادر سياه اوله وجونغ كوزى ديدكلدر نوعدن جثه ده اعظم اولور شويله كه بر جوجغ ايكن كورنر
مقداريجه اولور جهينة جيمك ضمي وهانك فتحيله بر قبيله آدیدر وفي المثل وعند جهينة الخبر اليقين و
ابن الاعرابي وعند جفينة روايت قلمشدر جيمك ضمي وفانك فتحيله واصمعي
دخي ابن اعرابي كبي روايت مزبوره ده وجوهرينك بو مقامده اولان كلامي
خفيف تغييرندن اولان كلامنه مخالفدر زيرا انده اصمعي جهينة وابن الكلبي
جفينة روايت ايتدي ديمشدر بر جوهرينك كلامنده سهو ايكي جهتدندر اولور بريسي بودر كه اصمعينك روايتي اولان
جهينه و جفينه دكلدر ايكنجيسي بودركه جفينة روايت قلان ابن الكلبي دكل ابن الاعرابيدر دكلدر مكر كه ابن
الكلبي وابن الاعرابي شخص واحد اوله دخي ثابت اوله فصل
الحاء الحبن حانك ضمي وباءنك فتحيله شول كمسنه دركه انده استسقا مرضي
اوله الحبن فتحيله ذكر اولنان مرضه مبتلا اولمق يقال حبن الرجل من الباب الرابع
الحبن حانك كسري وباءنك سكونيله ارسنه دركه چيبان مثاللو بدنده ظاهر
اولور الحبنة حانك كسري وباءنك كذلك سكونيله معناده ام حبين حانك
ضمي وباءنك فتحي وياءنك سكونيله بر جنس جانوردر وادكرتني كله در
ديشودر تهذيب الاسماده وبو معرفه در ابن عرس واسامه وابن
آوى وسام ابرص وابن قترة كبي لكن بونك تعريفي تعريف جنسدر
يعني علم ماهيتدر وكاه اولور ام حبينك اولنه لام تعريف داخل قلنوب ام

الحبين

الحبين ديرلر ولكن بعد الحذف نكره اولماز واما ابن مخاض وابن لبون بونلرك
لردر لام تعريف ايله معرفه اولورلر وابن عرس كلنجك واسامه ارسلان وابن
آوى چقال وسام ابرص كرتنكله وابن قترة قافك كسرى ايله بر جنس حرده يلان
معناسنه در الحنن حانك فتحي ونونك سكونيله مثل معناسنه وحا
كسري دخي لغتدر يقال هما حنان وحنا اي سيان وذلك اذا
تساويا في الرمي ديمكدر نوع بعدا اولدقده حفا يوقدر التحانن تانك
اولك فتحي وثانينك موجود اولان نسخه بويلهدر ضمي ايله برابر اولمق يقال تحاننوا اذا تساووا
والحرايكي نسنه كه بريرينه مخالف اولميه انلره متحانتان الحنن حانك
فتحي وباءنك سكوني والفك قصر ايله برابر معناسنه يقال
وقعت النبل حتي اي مساوية الحنن حانك فتحي ونانك سكوني ايله
برلكي اولمق ايسي يقال حنن الحر اذا اشتد الحانن نانك
كسري ايله شول كون دركه اول واخرى ايسي اولقده برابر اوله
يقال يوم حانن اذا استوى اوله واخره في الحر المحتنن دخي
ميمك ضمي وتاء ثانينك كسري ايله شول اشعار نسنه دركه
بعض بعضنه مخالف اولميه الاحتنان حانك كسري ايله ونانك
دخي كسري ايله برابر اولمق يقال احتنن اذا استوى
حوتنان حانك فتحي ونانك دخي فتحي ايله بر شاعرك
اسميدر الجحن جيمك فتحيله اكره اولمق اعوجاج معناسنه

الاجن همزه نك فتحى وجيمك ضمى ايله اكرى اولمق معناسنه يقال صغر اجن المخالب اى معوجها وصقر طوغانك ومخالب طرنقلرينه ديرلر المجن ميمك كسرى وحانك سكونى وجيمك فتحى ايله شول انجدر كه اوجى اكرى اوله جوكان مثاللو الجن حانك فتحى وجيمك سكونى ايله برنسنه يى اكرى اغاجله چكمك الاحجان همزه نك كسرى ايله بمعناه تقول حجنت الشئ واحجنته اذا جذبته بالمحجن الى نفسك واحجان ثمام ديدكلرى اوتك براغى چقمق دخى ديرلر يقال احجن الثمام اذا خرجت حجنته وهى خوصه وخوص خاء معجمه نك ضمى ايله برقدر الاحجان همزه نك كسرى وتانك دخى كسرى ايله برنسنه يى بيع چكمك الحجنه حانك ضمى ايله وجيمك سكونى ايله ايلك باشنده اولان اكرى دموره وحجنه ثمام ديدكلرى اوتك براغنه دخى ديرلر نته كم مرور ايتدى الحجون حانك فتحى ايله وجيمك ضمى ايله وميم ايله مكه مشرفه قربنده بر طاغك اسمى دركه مزارستان در جمله دن وحجون بعيد معناسنه دخى كلور يقال غزوة حجواى بعيده وسرنا عقبة حجونا وهى الطويلة البعيده

الطويله

الطويله البعيده يعنى ايراق اولمق يوقش سبرى اولندى الحذنان حانك وذال معجمه نك ضمى ايله ونونك تشديديله ايكى قولق اوذنان معناسنه الحرف حانك فتحى ورانك ضمى وفتحيله شول آت دركه يدلمه و شدتله سكردركن طوره يقال فرس حرون اى لا ينقاد واذا اشتد الجرى وقف وحرون طاغ قله سندن ايمين صيده دخى ديرلر وحرون جيب بن مهلبنك دخى لقبى در الحرف ضميله آت حرون اولمق يقال يحرن حرونا من الباب الاول وبيعده زياده ونقص ايتممكه ديرلر يقال حرن فى البيع اذا لم يزد ولم ينقص الحران حانك كسريله حرونين حرون حانك فتحى ورانك ضمى ومديله ابو صالح آتنك اسمى دركه اول اعوج نسلندن ايدى حرون ديدلر بوكرك ميدانده يارشن آتلرينى كچدكلرده ميدان اورتسنده حرونلر ايدوب كتمزدى تا كيرودن اولان آتلر كلوب برابر اولدقده كره تكرار كجردى المحارن ميمك فتحى ورانك كسريله شول بال آريسى دركه بالكو كجنه يا شوب كتمز نابال صغان كمسنه انى بال صاغدوغى الليله ازالم اتمنجه حران حانك فتحى ورانك سكونى وآخرنده تشديديله بر شهرك اسمى در وبو فعال وزنى اوزره وفعلان وزنى اوزره اولمق دخى جايزدر الحرنانى حانك سكونى واخرنده يانك تشديديله حرآنه منسوب اولن كمسنه ديو نسبت على خلاف القياس درنته كيم مانى كلمه سنك نسبتنده منانى ديديلر حالاكه قياس مانوى وحوانى دراما استعمال اتدوكى اوزره الحرذون حانك كسرى ورانك سكونى وذال معجمه نك

برجانوردر و بعضیلر ارکلی دردیدی الحزن حانک ضمی وزاء معجمه‌نک سکونی ایله غصه چکمک
که سرورک مقابلیدر الحَزَن فتحتیله بمعناه یقال حزن الرجل من الرابع الحزن حانک
فتحی وزانک سکونیله محزون قلمق الاحزان همزه‌نک سکونیله کذلک یقال حزنه واحزنه غیره
مثل سلکه واسلکه حزنه قریش لغتی واحزنه تمیم لغتیدر و قرآن عظیمده ایکسیله دخی
قراءة واقع اولمشدر المحزون میمک فتحی وزانک ضمی و مدیله غمناک اولمش کمسنه حزنه
دن ها خوددر الاحتزان همزه‌نک و تانک کسریله غصه لنمک التحزن فتحتیله وزانک ضمی
و تشدیدیله بمعناه یقال احتزن وتحزن الحزانه حانک ضمی وزانک تخفیفی ایله بر کمسنه‌نک
عیالی که آنلردن اوتری محزون اولور التحزین التحزن علی وزن التکریم رقیق صوتله قرآن
اوقمق یقال فلان یقرء بالتحزین اذا رقق صوته به الحزن حانک فتحی وزانک تخفیفیله بر کمسنه‌نک عیالی که
آنلردن اوتری غلیظ اولمش کمسنه وحزن عربه منسوب اولمش شهرلر بلاد عرب معناسنه‌دیر
قبیله‌نک دخی اسمیدر غسّاندن الحزین حانک فتحی وزانک کسری و مدیله غمناک اولمش کمسنه
الحزن حانک فتحی وزانک کسریله بمعناه الحزونه ضمتیله یرده اولان غلظت الحزنی حانک
فتحی وزانک سکونی و یانک تشدیدیله شول دوه‌در که برک یرده اوتلیه یقال بعیر حزنی
ای یرعی فی الحزن من الارض الحزن حانک فتحی وزانک فتحیله برک اولان طغلر جبال
غلاظ معناسنه الحزنه حانک ضمی وزانک سکونیله واحدی ذکر اولنان طغلرک برید
معناسنه یقال بئس حزنه ایله حزن صبر ایله صبر کبی اولور الحزون حانک فتحی وزانک ضمی و مدیله
شول قیوندرکه بدخو در شاة سیئة الخلق معناسنه الحسن حانک ضمی و سینک سکونیله
خوبلق که قبحک مقابلیدر المحاسن میمک فتحی و سینک کسریله حسنک جمعیدر علی خلاف
القیاس

علی خلاف القیاس گویا که محسنک جمعیدر و محاسن اوصاف حمیده‌یه دخی دیرلر که مساوینک
مقابلیدر و حسن خوب اولمق معناسنه مصدرده کلور یقال حسن حسنا من الباب الخامس
واکر دیرلرسک ضمه‌لی تخفیفا ایدوب حسن دیرسن سینک سکونیله و سینک ضمه‌سن
حایه نقل ایتمک جایزدر کلدیکه زیرا حُسن خبردر و نقل فعل مدح یاخود فعل ذم اولدیغی وقتده
اولور زیرا مدح و ذم ایچون اولدیغی نعم و بئس کلمه‌لرینه مشابه اولمغله جواز نقلده
خود اصلی یعنی حرف ثانی تسکین اولنوب حرکتی ماقبلنه ویرلمه‌ده اصلی نعم و بئس
کلمه‌لریدر الحسن فتحتیله حسنله متصف اولان نسنه دکاه اولور نوکه بسن لفظی تابع
قلنوب رجل حسن و بسن دیرلر الحسنه فتحتیله کذلک مؤنثی یقال امرأة حسنة الحسناء
حانک فتحی و سینک سکونی و الفک مدیله کذلک صفة تأنیث در قالوا امرأة حسناء ولم یقولوا
رجل حسن و بسن حسنا بر اسمدر که تذکیرسز تأنیث اولنمشدر نیته کم غلام امرد دیرلر
وجاریة مرداء دیمزلر امرد تأنیث سز مذکر اولور الحاسن سینک کسریله آی قمر معناسنه التحسین
علی وزن التکریم تزیین ایتمک تقول حسنت الشیء تحسینا اذا زینته الاحسان همزه‌نک
کسریله برکمسنه‌یه ایلک ایتمک تقول احسنت الیه و به و احسان برنسنه‌یی ملکما دخی دیرلر
یقال یحسن الشیء ای یعلمه الاستحسان همزه‌نک کسریله برنسنه‌یی خوب عد ایتمک یقال هو یستحسنه
ای یعده حسنا الحسنه فتحتیله ایولک که سیئه مقابلیدر الحسنی حانک ضمی و سینک سکونی
والفک قصریله ایولک که سوانک مقابلیدر اما سینک ضمی و مدی و همزه‌نک فتحی و مدیله بیلولق
معناسنه الحسان حانک ضمی و سینک تشدیدیله برکلمه‌درکه حسن معناسندن ابلغدر الحسانه
حانک کذلک ضمی و سینک تشدیدیله مؤنثی المحاسنه میمک ضمی و سینک فتحی ایله ایولک ایتمک و فخر ایتمک

تقول اني احاسن بك الناس الحسنة ميمك وسينك فتحيله برنسنه يه پراين نسنه يقال هذا طعام
محسنة للجسم اي نافعة له حسّان حانك فتحى وسينك تشديديله بر رجلك اسميدر واكر اني حسندن فعال
وزنى اوزره قيلرسك منصرف ايدرسن واكر حسندن فعلان وزنى اوزره قيلرسك حسن
فتح فاء فتل معناسنده در ياخود كريله ادراك معناسنه لاينصرف ايدرسن الحسّين حانك ضمى
وسينك اولك فتحى وسين ثانينك كسريله فعال وزنى اوزره اولان حسانك تصغيريدر الحُسَيْنان
حانك ضمى وسينك فتحيله فعلان وزنى اوزره اولن حسانك تصغيريدر الحسن والحسين حانك اولده
فتحى وثانيسنده ضمى وسينلرك فتحيله امير المؤمنين علينك اوغللرى رضى الله تعالى عنهم وحسن
وحسين طى قبيلهسندن ايكى جاغنك آديدر و بونلر بنى سعده منسوب بر قومك دخى آديدر
رملهٔ مخصوصه معناسنه كه ابو الصهبا آنده قتل اولنمشدر وانك قاتلى عاصم بن خليفه در و برد
ايندى ذكر اولنن قوملر ايكى يقلن قومدر كه آنده نوع استطالت واردر يعنى بعضلرى مدوّر
دكلدر فتحيله ذكر اولنن قوملر معناسنه در على طريق التغليب تثنيه اولنمشدر الحَشَنة
حانك كسرى وشينك سكونيله كين حقد معناسنه الحَشَن فتحتيله قربه يرمز رايحه يعلمق الجنده اولن
نسنه ابركلوب يونمامغله يقال حشن السقاء من الباب الرابع اذا انتن بان حقن فيه
ولم يتعهد بالفعل وحقن بر ظرفك الجنده برنسنه لى جمع ايتمكه ديرلر الحِصْن حانك كسرى
وصادك سكونيله حصاره الحُصُون ضمتيله جمعى حصارلر معناسنه الحَصِين حانك فتحى وصادك
كسرى ومديله محكم حصار يقال حصن حصين اى بين الحصانة التَّحْصِين على وزن التكريم حصار
ياپمق تقول حصّنت القرية اذا بنيت حولها التَّحَصُّن فتحتيله وصادك ضمى وتشديديله
حصاره صغنمق الاحصان همزهنك كسرى وحانك سكونيله بركمنه اولمك تزوّج معناسنه
يقال احصن الرجل اذا تزوج واحصان تزوجه سن حرامدن صاقنمغه دخى ديرلر

دخى ديرلر يقال احصنت المرأة المحصن ميمك ضمى وسكون حا ايله وفتح صاد ايله تزوج
قيلن رجل وافعل فهو مفعل وزنى اوزره كلنلرك بريدر المحصنة ميمك ضمى وحانك
سكونى وصادك كسريله شول عورتدركه مستوره اوله المحصنة ميمك ضمى وصادك فتحيله
شول عورتدركه زوجى آنى صيانت ايده وثعلب ديدى هر عورت كه مستوره وپرهيزكار اوله
اول محصنهدر كسر صاد ايله ومحصنهدر فتح ايله المحصن حانك ضمى وصادك سكونيله پرهيزكار
اولمق يعنى عورت الحصانة حانك فتحيله بمعناه يقال حصنت المرأة حُصْنًا من الباب الخامس
الحاصن صادك كسريله پرهيزكار اولنجى عورت حانك فتحى وصادك تخفيفيله بمعناه
الحصناء حانك فتحى وصادك سكونى والفك مديله بمعناه الحصان حانك كسريله شول آتدركه
تحصين وتحصن اوزره اوله يعنى منيسنى صيانت اوزره اولوب كريمه اولن بوندندر
غيرسنه وارميه بعده كثرت استعمال له هر آت يقرا اولن آته حصان ديديلر حصانان
حانك كسرى وصادك سكونى ايله بر شاعرك اسميدر زيدى ايتدى مهدى بكا وكسائيه سوال ايدى
ايتدى بحرنك نسبتنده وحصنك نسبتنده نچون حصنى وبحرانى ديرلر ديدى كسائى جواب ويردى
ايتدى حصنانى ديمديلر بونلرنك اجتماعن كريه كوردكلرندن اوترى وبن ايتدم بحرى ديمكى
دخى كريه كورديلر بحره نسبته شبيه اولمسون ديو ابو الحصين حانك ضمى وصادك فتحى وياءنك سكونيله
ثعلبك كنيتيدر وعرب طائفهسى اولادنه حصنل وحصين ايله تسميه ايدرلر الحضن حانك
كسرى وضاد معجمهنك سكونيله قولتقك التيدر بوكره وارنجه ما بين الابط والكشح معناسنه
وحضن يالكى قوردك اينهنه دخى ديرلر وجار الضبع معناسنه الحضنان حانك كسرى وضادك سكونيله
برنسنهنك ايكى جانبى الاحضان همزهنك فتحيله برنسنهنك جوانبى ونواحيسى المحتضن

ميمك ضمّى وثانك وضادك فتحيله قولتغك بوكرّ مابينى حضن معناسنه الحضن فتحيله قوشك
شول يومرده سى دركه قنادى آلتنه الوب حفظ ايلر كندو نفسنه ضم ايتمكله وحضن نام
نجد ولايتنك نهايتنده بر طاغك دخى علميدر عرب طائفه سى انجد من راى حضنا
ديرلر يعنى حضن نام طاغى كورن ولايت نجده داخل اولور وحضن فيل كوكنه د
ديرلر عاج فيل معناسنه ابن السكيت روايتى اوزره الحضن حانك فتحى وضادك سكونيله
قوش يومرده سن قنادى آلتنه آلمق يقال حضن الطائر بيضه من الباب الاول
اذا ضمّه الى نفسه وحضن بركمسنه لى برنسنه دن آيروب انده سن مستقل اولمغه دخى
ديرلر على ما سيجئ ومنع ايتمكده ديرلر تقول حضنت عن حاجته اذا حجبته عنها ع
الحضانة حانك كسريله عورت اوغلن صقلمق يقال حضنت المرأة ولدها من الباب الاول
ايضا اذا قامت فى تربيته ضادك كسريله اوغلن بسلين عورت حانك
فتحى وضادك تخفيفيله بركمسنه لى برنسنه دن آيروب انده سن مستقل اولمغه ديرلر
تقول حضنته عن كذا حضنا وحضانة من الباب الاول اذا نحّيته عنه واستبددت به
دونه الاحتضان همزه نك وتانك كسريله منع ايتمك تقول احتضنته عن كذا اذا منعته واحتضان
برنسنه لى قولتغه المغه دخى ديرلر تقول احتضنت الشئ فى حضنك المحضون حانك
فتحى وضادك ضمّى ومديله شول قيونه ديركه برممه سى اول برندن اوزون اوله
الحضان حانك كسرى ايله صفت مزبوره اوزره اولمق يقال شاة حضون اذا كانت
بيّنة الحضان الاحضان همزه نك كسريله بركمسنه لى خوار كورمك تقول احضنت بالرجل
اذا ازريت به المحضنة حانك فتحى وفانك سكونيله ايكى آوج طلوسى اولن نسنه ملاء
الكفين معناسنه ومنه انما نحن حضنة من حضنات الله يعنى حق تعالينك ملكنه ورحمته

درحمته نسبت امر يسيرو شئ حقير زو خفنه شئ قليل معناسنه دخى استعمال اولنور
تقول حفنت لفلان حفنه اى اعطيته قليلا الحفن حانك فتحى وفانك سكونيله برنسنه لى
ايكى الڭله كندو نفسكه جمع ايتمكدر تقول حفنت الشئ من الباب الثانى اذا جرفته
بكلتى يديك ولا يكون الا من الشئ اليابس كالدقيق ونحوه الاحتفان همزه نك
وتانك كسريله برنسنه لى كندى نفسكچون آلمق ابو زيد روايتى اوزره تقول احتفنت
الشئ احتفانا اذا قلعته من الاصل و بوا بو عبيد روايتيدر الحفنة حانك ضمّى
وفانك سكونيله قازلمش چقور حفره معناسنه الحُفَن حانك ضمّى وفانك فتحيله جمعى
چقورلر معناسنه الحفان حانك فتحى وفانك تشديديله دوه قوشى ياورسى ومحتملدركه
بونك اصل اشتقاقى مضاعفدن اوله نته كم باب فاده اولنشدر وكاه اولوركه
صغير اولن دوه لره دخى حفان ديرلر الحفانة حانك فتحى وفانك تشديديله واحدى
مذكره مؤنثه اطلاق اولنور الحقن حانك فتحى وقافك سكونيله سودى تلومده جمع
ايدوب تازه سن اكشى اوزرينه دوكمك وحقن قانى دوكمه دن منع ايتمكده
ديرلر تقول حقنت دمه اذا منعته ان يسفك وحقن افشانى منع ايتمكده ديرلر
وكسائى حقنت البول ديرلر احقنت ديمزلر ديدى الحقين حانك فتحى وقافك
كسرى ومدى ايله ذكر اولنن وجه اوزره جمع اولنن سود وفى المثل الى الحقين الغدرة
يعنى ذكر اولنن سوت غدر التمر و بو خلر الطعام ما حضر ما معناسنه قريب در
المحقن ميمك كسرى وقافك فتحى ايله ذكر اولنن تلوم الحاقن قافك كسريله شول
كسنه دركه زياده افشانى وار اوله و ايتميه الحقانة قافك كسريله بيون طمرى

کوبرجک کمکی ارا سنده اولان چقور یردر **الحاقنتان** قافک کسریله بوینک ایکی
جانبنده اولان ایکی چقور یردر که کوبرجک کمکنک اوستنده در وفی المثل لاالحقن
حواقنک بذواقنک و ذواقن ذاقنه جمعی در ذاقنه بوغزک نهایتنه دیرلر
طرف حلقوم معناسنه ومنه قول عایشة رضی الله عنها توفی رسول الله صلعم
بین سحری ونحری وبین حاقنتی وذاقنتی ویروی شجری بالجیم الساکنه بعد
الشین المعجمة وهو ما بین اللحیین یعنی ایکی چکه نک ارہ یریدر و سحر فتح سین
وسکون حایله جکره ونحر کوکسک نهایتنه دیرلر و بو جمله دن مقصود رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم قوجاغمده وفات ایتدی دیمکدر و بعضیلر ایتدی
حاقنه قارن اشغه سنه دیرلر اسفل بطن معناسنه حانک ضمی
و فانک سکونیله شول ادویه در که مریضک اسفلدن جوفندن جمع و صاحب
ترجمه محتاردحقنه یه طعم جعله تغییر ایتمشدر اداء جوهریه مخالف در **الاحتقان**
همزه نک و تانک کسریله حقنه ایتمک یقال احتقن الرجل میمک کسری وحانک سکونیله
شول کمسنه در که بولی حبس ایتمکین تبول ایتدکده چوق ایلیه **الحلان** حانک ضمی ولامک
تشدیدیله شول اوغلاقدر که هنوز اناسی قرنندن آلنمش اوله و بو فعال وزنی
اوزره در زیرا احلاحدة مبدل در که ایکیسنده بر معنا یدر و اکر بونی حلان
دن قیلرسک فعلان وزنی اوزره بو دفعه امر بالعکس اولوب حلامده اولان
میم نونده مبدل اولور و اصمعی ایتدی حلام وحلان میمله و نونله قیونک خرده ایدر صغار
الغنم معناسنه و ابن السکیت ایتدی حلام تجیه شریفده قربانده ابن قیونه دیرلر وحلان

وحلان قربانده ابن او علاغه دخی دیرلر دیدی و بعضیلر ایتدی کلرک
خرده سنه حلان دیرب طاوشانک خرده سنه جفره دیرلردیدی اکرچه
جوهری باب راده جفره آنه سندن مستغنی اولان اوغلاغه دیرلر
دیمشدر و ابو عبید ایتدی حلا نده برتفسیر دخی واردر و اول
تفسیر بودر که زمان جاهلیتده براغلاق طوغه قولاغن کسوب
ایدرلردی اللهم ان عاش فقفی وان مات فذکی یعنی اکر صاغ
قالورسه انتفاع ایچون صقلین طوارلردن اولسون و اکر اولورسه
بوغزلنمش لردن اولسون پس صاغ قلدقده دیدکلری اوزره منتفع
اولورلردی و اکر اولسه بوغزلنمش دیو اکل ایدرلردی **الحلزون**
فتحتیله وزاء معجمه نک ضمی ومدیله مرعالردر اولور بوجک درکه اتی
معدیه و قوت زایت طلا دخی جراحته نافعدر **الحلقنة** علی وزن الدحرجة
خرمانک ایکی ثلث رطب اولمق یقال حقلن البسر اذا بلغ الارطاب ثلثیه
الحلقن میمک ضمی و قافک کسریله شول خرمادر که ذکر اولنن وجه اوزره اوله **الحمنة**
الحمنانة حانک فتحی و میمک سکونیله برعورتنک آدیدر **الحومانة** حانک فتحی و میمک ایله که طواره
یا پشور اصمعی ایتدی کنه نک اولنه که زیاده خرده اوله قمقامه دیرلر قافک
فتحیله بعده حمنانه بعده قرادقافک ضمیله بعده علعلان مهمله نک فتحیله بعده طلح دیرلر
طاء مهمله نک فتحیله حانک فتحی و واوک سکونیله شول برک یردر که ضرب الجبه
الحنین حانک فتحی و نونک که اولدر کسریله و مدیله برنسنه یه شوق و آرزوی

نفس معناسنه يقال حنّ اليه يحنّ حنينًا من التائق وحنين ناقه‌نك آوازنه
دخی دیرلر الحانّ نونك تشدیدیله آرزوقلجی كسنه الحنان حانك فتحی ونونك تخفیفیله
رحمت معناسنه يقال منه حنّ عليه يحنّ حنانًا ومنه قوله تعالى وحنانًا من لدنا
وعكرمه اشبو آیت كریمه‌نك تفسیرنده ابن عباس رضی الله عنهدن
روایت قلوب ایتدی ابن عباس بن بلمزم معناسی ندر دیمشلر
وعرب طائفه‌سی حنانك یا ربّ وحنانیك یا ربّ دیرلر افراد ایله
وتثنیه ایله یا ربّ رحمتك طلب ایدرم دیمكدر الحنّان حانك فتحی ونونك تشدیدیله
رحمت صاحبی اولن كسنه وحنّان آشكاره اولن یوله دخی دیرلر طریق
واضح معناسنه ابرق الحنان كذلك همزه‌نك وراءنك وحانك فتحی ونونك تشدیدیله
بر موضعك اسمیدر الحنانة كذلك حانك فتحی ونونك تشدیدیله بر كمانك
شول یایی دركه آتلدقده كرشی آواز ویره يقال قوس حنانة تحنّ
عند الانباض وانباض ضاد معجمه ایله كرشی چكوب صالی ویرمكدر
التحنّن فتحتسله ونون اولك ضمی وتشدیدیله ترحم معناسنه الحنان
حانك فتحی ونونك تخفیفی ایله بر چوبانك اسمیدر راعی معناسنه الحنّة
حانك فتحی ونونك تشدیدیله آواز ویریجی دوه منه قولهم ماله حنانة دیرلر
المحنّن میمك ضمی وحانك كسریله آواز ویرن دوه بعیر حانّ معناسنه
الحنّ حانك ونونك تشدیدیله منع ایتمك يقال حنّ عنّی یحنّ حنًّا من الاول
اذا صدّ ويقال ايضا ما يحنّنی شيئًا من شرّك ای ما يصرفه عنّی یعنی شركی بندن
منع ایلمز حانك فتحی ونونك ضمی ومدیله شول یلدز كه دوه صوقلی كبی آنك
دخی وار در حنین حانك ضمی ونونك فتحی ویانك سكونیله بر موضعك آدیدر تذكیر
وتأنیث جائزدر بس الفعله الحنّ حانك كسری ونونك تشدیدیله طائفه

ونونك

طائفه جندن بر جماعتك اسمیدر وبعضیلر ایتدی نا معلوم اولن مخلوقدر
المجنون میمك فتحی ونونك ضمی ومدیله شول رجل دركه انوك جنونی وار در مجنون
معناسنه حُنّ حانك ضمی ونونك تشدیدیله بر رجلك اسمیدر الحین حانك كسری
ومدیله وقت معناسنه در حینئذ وزنا منزبولا وزره اولن حین كلمه‌سی دركه
اذ كلمه‌سی ایله تركیب اولنمشدر وحین مدت معناسنه دخی كلور منه قوله تعالى هل اتی علی الانسان
حین من الدهر الحین حانك فتحی ویانك سكونیله قرب اولمق يقال له ان يفعل كذا يحين
حینًا ای آن ويقال حان حينه ای قرب وقته وحین هلاك معناسنه دخی كلور يقال
حان الرجل اذا هلك الاحانة همزه‌نك كسریله هلاك ایتمك يقال احانه الله ای اهلكه
المحاینة میمك ضمی ویانك فتحی ایله وقتلشمك یعنی برنسنه‌یی وقت حینیله ایتمك مساوعة كبی
ساعت حینیله ایتمك معناسنه الاحیان همزه‌نك كسریله بر یرده بر مدت اوتورمق التحیین
علی وزن التكریم ناقه‌یی بر كون بر كیجه صاغمغه وقت تعیین ایتمك تقول حیّنت الناقة
اذا فی يوم وليلة وقتًا تحلبها فيه الحينة حانك فتحی ویانك سكونیله بركره معناسنه الحینة
حانك كسری ومدیله بمعناه تقول فلان يأكل الحينة ای مرة واحدة فی يوم وليلة
الاحیان همزه‌نك فتحیله حینك جمعیدر تقول فلان يفعل احیانًا وفی الاحايين التحیّن
فتحتسله ویانك ضمی وتشدیدیله برنسنه‌نك وقتنه منتظر اولمق يقال الحیّن الوارش اذا انتظر
وقت الاكل ليدخل ووارش شین معجمه ایله شول كسنه دركه دعوت اولنمادن قومك
طعامنه حاضر اوله الحانات علی وزن الحالات شول وضعلر دركه انده خمر صتلر
الحانیة نونك كسری ویانك تشدیدیله شول خمر دركه حانه‌یه منسوب در وحانه شول معروف دكاندركه خمر بیع اولنور

الخاتون علی وزن الكافور دكانكه معروفدر تذكیری وتأنیثی جائزدر وخاتونك اصلی خانوة ایدی
ترقوة كبی وقناكره وتسكین اولنك حهاء تأنیث تایه قلب اولندی مكرر
فتحتیله ونونك كسری ومدیله خاتونك جمعیدر واو یایه قلب اولندی الحوانیت فصل
الخاء
خانك فتحی وبانك سكونیله بیزی یاغلیوب نسنه یی قصد قلماغیچون بوكوب دیكمك
خانك كسری و یانك تخفیفله بمعناه تقول خبنت الثوب خبنا وحبانا من الباب الثانی
اذا عطفته لیقصر وجبن طعامی قنلق ملاحظه سیله كیزلمكه دخی دیرلر تقول خبنت الطعام
اذا غیبته للشدة الخبنة خانك ضمی وبانك سكونیله شول نسنه در كه انی یانك ده كوتوره سن
الخبنة خانك ضمی وبانك فتحی وتانك كسریله غلیظ وشدید اولن نسنه قدعملة كبی دور زنا
ومعنی الختن فتحتیله بر كسنه نك زوجه سی جانبندن اولن اقرباسی زوجه نك باباسی
وقرنداشی كبی مثلا الاختان همزه نك فتحیله ختنك جمعی ذكر اولن لكسنه لر معناسنه وبو طائفه
عرب قتنده در الختن خانك فتحی وتانك سكونیله اوغلانی سنت ایتمك تقول ختنت
الصبی ختنا من الباب الاول الختان خانك كسریله اسمدر سنت معناسنه الختان
خانك كذلك كسریله بمعناه الخذن خانك كسری ودال مهملهنك سكونیله دوست صدیق معناسنه
الخذین خانك فتحی ودالك كسری ومدیله بمعناه وخدن الجاریه دخی بوندن مأخوذ
الخذنة خانك ضمی وذالك فتحیله همزه وزنی اوزره
درکه عورتك معشوقی دیمك اولور
حوق دوست طوتیجی كسنه المخادنة میمك ضمی وذالك فتحیله دوست طوتمق تقول
خادنت الرجل الخزن خانك فتحی وزانك سكونیله مالی كزلمك الاختزان همزه نك وتانك
كسریله بمعناه تقول خزنت المال وسری صقلمغه دخی دیرلر تقول خزنت
السر واختزنته میمك وزانك فتحیله مال صقلیجق یر الخزانة خانك كسریله خزینه
الخزائن خانك فتحی و یانك كسریله جمعی المخزن فتحتیله آت بغلمق الخشونة ضمتیله

ضمتیله ایتا ایریلك كه ملایمت مقابلیدر خشن یقال خشن الشیء من الخامس
الخشن خانك فتحی وشینك فتحیله ایری اولن نسنه الاخشن همزه نك كسری وشینك كسری
ومدیله بر نسنه غایت ایری اولمق یقال اخشوشن الشیء اذا اشتدت خشونته
فهو للمبالغة كقولك اعشبت الارض واعشوشبت الاخشن همزه نك وشینك فتحیله
ایری خشن معناسنه الخشن خانك ضمی وشینك سكونیله جمعی وخشن صلاحی حوق كمسنه لر
معناسنه دخی كلور یقال فلان خشن وشینك تحریكی دخی جائزدر الاخیشن همزه نك ضمی وخانك
فتحی وشینك سكونی والفك مدیله اخشنك مؤنثی تصغیری مؤنثی صلاحی حوق كمسنه یقال
كتیبة خشناء ای كثیر الصلاح المخاشنة میمك ضمی وشینك فتحی ایله ایریشمك كه ایرلغك مقابلیدر
التخشین علی وزن التكریم بر كسنه یی خشم كتوروب سینه سن حرارت غضبیله بر قلمق تقول خشنت
صدره تخشینا اذا اوغرت وایغار غین معجمه ورای مهمله ایله خشم كتورمكدر وجه مزبور اوزره
الخشنة خانك ضمی وشینك سكونیله ایریلك كه خشونة در
میمك ضمی وضادك فتحیله انسانا
طائفه سیله مصاحبت ومداومت قلمق معناسنه التخمین علی وزن التكریم اوزانلمغله سوز
سویلمك الخمان خانك فتحی ومیمك تشدیدیله ضعیف اولن كوندر رمح ضعیف معناسنه
الخمان وزن مزبور اوزره مؤنثی یقال قناة خمانة وخمان خلقك بر مزنه دخی دیرلر
سفله معناسنه خانك ضمی ونونك تشدیدیله جمعی كگذیغ ن سویلیجی كسنه لر معناسنه
المخنة میمك كسری وخانك فتحیله بورن انف معناسنه المخنة میمك وخانك فتحیله یجب یر
ماكل معناسنه یقال فلان محتنة لفلان ای مأكله ومحتنة القوم قومك حربی معناسنه
الخن خانك فتحی وتشدیدیله خرما ظرفندن خرمای آز آز حیقرمق خانك فتحی ونونك
كسری وتشدیدیله بورندن كولمك وبورندن اغلمق ضحك فی الانف وبكاء فی الانف معناسنه
یقال خن یخن خنا من الثانی علی وزن الزلزلة بر كسنه كلامی واضح سویلمك
خانك ضمی ونونك تخفیفیله بر مرضدر كه بورنه عارض اولور وكذلك مرضدر

الخون حانک فتحی و واوک سکونیله بر خصوصده استقامت ایتمک الخیانة خانک کسریله بمعناه
المخانة میمک فتحیله بمعناه یقال خانه یخونه خونا وخیانة ومخانة الاختیان همزه نک و تانک
کسریله کذلک استقامت ایتمک قال الله تعالی تختانون انفسکم ای یخون بعضکم
بعضا الخائن یانک کسری ایله مستقیم اولمین کمسنه الخائنة یانک کذلک کسریله بمعناه و آخرنده
اولن ها مبالغه ایچوندر علامة ده اولدیغی کبی الخونة فتحتیله خائنک جمعی واو الفه
قلب اولنمدی زیرا واوک مخرجی الف مخرجندن اراغ اولدیغیچون الخوان حانک فتحی و واوک
تشدیدیله ارسلان اسد معناسنه التخون فتحتیله و واوک ضمی و تشدیدیله برنسنه
متعهد اولمق یعنی انک عهده سندن اولمق و بو ابو عمرو روایتیدر یقال الحمی تخونه
ای تعهده بو مقامده صحاح نسخه لرنک ضبطی تخون فعل ماضی اوزره اولمقدر حالاکه
حماده غالب مؤنث اولمقدر مکرکه تنزل الملائکة قبیلندن اوله حرف اخیر مرفوع اوله
و تخون برنسنه یی نقصان قلمغه ده دیرلر یقال تخون فلان حقی اذا انتقصه الخوان
خانک کسریله شول نسنه درکه انک اوزرنده طعام ییلور معربدر الاخونة همزه نک فتحی
و واوک کسریله جمع قلته در تقول ثلثة اخونة الخون خانک ضمی و مدیله جمع کثرتی
و واوی مضموم قلمزلر تثقیل اولدیغیچون الخان عال وزننده الحال تجار ساکن اولدیغی
یرکه معروفدر فصل الدال المهملة دالک فتحی و نانک کسری و مدیله بر موضعک آدیدر
کرانده بنو سیار قبیله سنه منسوب بر صو واردر و بعضیلر زمان جاهلیتده اکه
دفینه دیرلردی قائلی بعده بوا سعده نشامت فهم ابدوب و ثنیه دیرلر الدجن
دالک فتحی و جیمک سکونیله بلوت کوک یوزن قبلمق الدجون ضمتینله بمعناه یقال دجن
یومنا یدجن دجنا و دجونا من الاول و دجن مطر کثیره ده دیرلر ابو زید
روایتی اوزره و دجون بر یرده مقیم اولمغه ده دیرلر یقال دجن بالمکان
دجونا اذا اقام به الدجنة دالک ضمی و جیمک سکونیله شول بلوت در

بلوت درکه بری برک اوزرنه مطبق اوله بو ابو زید روایتیدر و نیتکم ریان
شول بلوت درکه قرا کو اوله و انک یغموری اولمیه و دجنه ظلمت معناسنه ده
کلور الدجن ضمتینله جمعی الدجنات کذلک جمعی و دجنه قبیح سیاه اولن لونه ده دیرلر
الادجن همزه نک و جیمک فتحیله لونی مزبور اوزره اولن الدجن دالک فتحی و جیمک سکونیله
والفک مدی ایله یقال بعیر ادجن و ناقة دجناء الدجنة ضمتینله و نونک تشدیدیله
بمعناه یقال یوم دجن و دجنة بالوصف والاضافه الداجنة جیمک کسریله شول
بلوت درکه یغموم یغدره و نوری قبلمش اوله المدجنة میمک ضمی و جیمک کسریله بمعناها
الادجان همزه نک کسریله کوک یوزینک یغموری دایم اولمق یقال ادجنت السماء اذا دام
مطرها دبر یرده مقیم اولمغه ده دیرلر یقال ادجن بالمکان اذا اقام به الداجن جیمک کسریله
شول قیون درکه اولفت یعلنمش اوله یقال شاة داجن اذا الفت البیوت المداجنة
میمک ضمی و جیمک فتحیله صوریلاو سیلق اظهار ایتمک مداهنه معناسنه ابو دجان دالک
فتحی و جیمک تخفیفیله سماک بن خرشنه الانصارینک کنیتیدر الادجن دالک فتحی و حاء مهمله
نک کسریله اصیق و اهل فساد اولن کمسنه و قصیر القامه اولنه ده دیرلر الدحونة
دالک کسری و حانک سکونیله و واوک فتحی و نونک تشدیدیله بمعناه الدحن فتحتیله
ذکر اولنان صفت اوزره اولمق یقال دحن یدحن دحنا من الرابع الدخان دالک
ضمی و خاء معجمه نک تخفیفیله آتش توتنی الدواخن دالک فتحی ایله جمعیدر نیتکم عثان و عواثن دیرلر
علی غیر القیاس و بو ده دخان معناسنه در ابنا دخان ایکی قبیلدن عبارتدر که انلرک بری
غنی و بری باهله در الدخن فتحتیله کذلک دخان معناسنه و دخن لون بوزفریه
مائل اولمغه ده دیرلر و طعامی لوتن چالمغه ده دیرلر یقال دخن الطبیخ اذا اقدخنت القدر

واكلك فتحى وخانك كسريله فاسد اولمش نسنه يقال رجل دخن الخلق الدخن دالك
فتحى وخانك سكونيله آتش توتمك تقول دخنت النار من الاول والثانى اذا القي
دخانها الادخان همزه نك كسرى ودالك كسرى وتشديديله كذلك آتش توتمك يقال
ادخنت النار وهو افتعال من الدخان الدخن دالك ضمى وخانك سكونيله طارى كه
حبوبات قسمندندر جاورس معناسنه الدخنة دالك فتحى وخانك سكونيله شول نسنه
دركه آنى اوده تتسى ايدنورلر وقريه حائل اولمش لونه ده ديرلر الادخن همزه نك
ودالك فتحيله ذكر اولنان لون ايله ملون اولمش نسنه الدخناء دالك فتحى والفك مديله
مؤنثى الدخنانة دالك فتحى وخانك سكونيله قرا كوا اولمش كيجه الددن فتحيله لهو ولعب
الددان فتح دالله منفعتسز امين كمسنه وكسمز قليجه ده ديرلر الددن على وزن حيدر
عادته ديرلر آيين معناسنه الديدان دالك اولك فتحى وبانك سكونيله بمعناه الديدبون دالك
فتحى وباء اولك سكونى وبانك ضمى ومديله لهو معناسنه در بو لفظك محلى باب باء موحده
ايدى نته كم صاحب قاموس ديمشلر لكن بعض نسخه صحيحه ده ديدون واقع در بلا باء
بو تقديرجه ايرادك وجهى ظاهر در الدردن فتحيله كير وشخ معناسنه الدرن دالك فتحى
وراءنك كسريله كيرلو اولمش نسنه الادران همزه نك كسريله برنسنه كيرلنمك تقول ادرن صاحبه
راءنك كسرى ومديله عدم انصراف اوزره بحر هند براسكله نك اسميدر مسك اكا نسبت در
يقال دارين الدارى راءنك كسرى وياءنك تشديديله دارين منسوب الدارين دالك فتحى وراءنك
كسرى ومديله مرعاده اولمش چورمش اوت كه طوارا انكله منتفع اولماز ادم درن وزننده
مزبور اوزره قتلق يللرنده نباتات بتورمين يره درنا دالك ضمى وراءنك سكونيله
والفك قصريله بر موضعك اسميدر الدرنى دالك ضمى وراءنك سكونى وياءنك تشديديله
درنايه منسوب اولمش كمسنه الدرنة دالك ضمى وراءنك كذلك سكونى وياءنك تشديدى
ايله مؤنثى يقال رجل درنى وامراة درنية دالك فتحى وياءنك كسرى
الدرخلين

ايله قبوجيلر بوابون معناسنه فارسى معربيدر در باندن اخذ اولنمشدر الدرخبين
دالك ضمى وراءنك فتحى وخاء معجمه نك سكونى وميمك كسرى ومديله شرحبيل وزنى اوزره
افت وبلادر داهيه معناسنه الدفن دالك فتحى وفانك سكونى ايله كومك تقول دفنت
الشى وتعديسى لباب لثانى المدفون المدفون ميمك فتحى وفانك ضمى ومدى ايله كوملمش نسنه
الدفين دالك فتحى وفانوك كسرى ومديله بمعناه ودفيح معلوم اولمدن مرضه داء دير
لر يقال داء دفيح اى لا يعلم به وركنه دفيح اذا اندفن بعضها الدفان دالك كسريله
دفيح معناسنه در فميله جميى نقال دكيه دفان وركايا دفن وركيه دييى يا فتح اولنمش قيويه
ديرلر الادفان همزه نك كسرى ودالك كسرى وتشديديله كوملمك افتعالدر دفن دن
الاندفان همزه نك ودالك كسرى ايله بمعناه يقال ادفن الشى واندفن والادفان قول
افندليسندن قجماق معناسنه در وابو زيد ايتدى ادفان افندليسنه قول برايكى كون
كوز يمك معناسنه در الدفون دالك فتحى فانك ضمى ومديله كذلك مولاسندن
قجيجى قول يقال عبد دفون وابو عبيده ايتدى دفون شول قولدركه مولاسندن
غائب اولدقده شهردن چيقوب كتميه ودفون شول ناقه در اكا ديرلركه عادتى ده
سوريسى نك اوزره سنده اولمق ادرالتدافن فانك فتحى وفانك ضميله بربرى بيرندن سير صقلمق
يقال لو تكاشفتم ما تدافنتم يعنى اكر بعضكز كى عيوب غايبه سى بعضو كزه كشف اولنسه
كتم سترمجال اولمزايدى الدافنة فانك كسرى ايله زياده يا شلو اولدوغندن دلشى آتنمق
صنعو نقال بقرة دافنة الجلام وجذم جيمك كسريله ودال معجمه نك سكونى ايله برنسنه نك
اصلنه ديرلر ودبع ديبلرنه داخى جذم ديدكلرى بو بنده در المدفان فتحى ايله
وآخوزه ياتك نشتره سى ايله برنوع بزدركه اوزونه خطرى واردور

الدكنة دالك ضمى وكافك سكونيله شول لوندركه سياهه مائل ور الدكن فتحتينله مزبور ذكر
اولنان لون اوزره اولمق يقال دكن الثوب يدكن دكنا من الرابع الادكن همزه نك وكافك
فتحيله ذكر اولنان لونله ملون اولان نسنه الدكان دالك ضمى وكافك تشديديله معروف الدكاكين دالك
فتحى وكاف ثانينك كسرى ومديله جمعى دكانلر معناسنه حوانيت كبى فارسى معربدر الدمن دالك كسرى
وميمك سكونيله قيون قيغى بعوشاه معناسنه ودمن برنسنه نك اوزرينه قيم اولن نسنه يه
ديرلر يقال فلان دمن مال كما يقال ازاء مال الدمنة دالك كسرى وميمك سكونيله كين حقد معناسنه
الدمن دالك كسرى وميمك فتحيله جمعى وخلقدن باقى قالان اثرلره ده ديرلر التدمين على وزن
التكريم اثر احداث ايتمك تقول دمن القوم الدار قيبوصوده اثر قلمق معناسنه المدمن
ميمك ضمى وميم ثانينك كسرى وتشديديله ذكر اولنان اثرلريله متأثر اولن نسنه يقال الماء متدمن اذا
سقط فيه ابعار الابل والغنم الدمن فتحتيله برنسنه يه كين بغلمق يقال دمنت على فلان من الرابع
الدمن دالك فتحى وميمك سكونيله ترس صاچمق تقول دمنت الارض مثل دملتها الادمان همزه نك كسرى ودالك
سكونيله برنسنه يه مداومت ايتمك يقال فلان يدمن كذا اى يديمه المدمن برنسنه يه مداومت ايدن كسنه يه
يقال رجل مدمن من خمر اى مداوم شربها الدمان دالك فتحى وميمك تخفيفيله دمن خرمانك قورمالى
الدمون دالك فتحى وميمك ضمى ومديله بر موضعك اسميدر الادن فتحتيله ونونك تشديديله شول آتدركه
اللرى قصه اوله وادن الچق اولن اوه ده ديرلر يقال بيت ادن اى متطامن الدنن فتحتيله
آتك اللرى قصه اولمق اصمعى ايتدى درت اياقلو اولن حيوانلرك عيوب قبيحه سندن اللرى قصه اولمق
كوكسى يره يقين اولمقدر الدن دالك فتحى ونونك تشديديله كوپ خم معناسنه الدنان دالك فتحى ايله جمعى كوپلر
معناسنه الدندنة على وزن الزلزلة برنسنه نك اوازن ايشدوب نه دكلو ديدكن اكلمامك وفى الحديث
حولها ندندن الدندن دالك كسريله ونونك سكونيله شول اوت دركه چوروب قره رمش اوله دون

دون دالك ضمى ومديله الچق معناسنه فوقك نقيضيدركه مرتبه عاليه دن ويكلردن پس ظرف اولور ودون
قرب معناسنه ده كلور يقال هذا دون ذاك اى اقرب منه الدون وزن مزبور اوزره اسمدر حقير
وبسيط معناسنه وبوندن فعل مشتق اولمز وبعضيلر جائز كوروب دان يدون دونا ديدى دونك
دالك ضمى ومدى ونونك فتحى اوزره بناسى وآخرنده كاف خطاب ايله برنسنه يه اغرا ايتمك محلنده استعمال
اولور نتهكم تميم حجاجه اقبر صالحا ديدكده يعنى حجاج صالح نام كمسنه يى صلب ايتدكده دفن ايتمكه
اجازت استيجك حجاج اجازت ويروب دونكموه ديدى الديوان دالك كسرى ومديله اسامى عسكرى يزلمغون
جمع اولنان اوراق ودفتره ديوانك اصلى دوان ايدى احدى الواوين يايه قلب اولنوب ديوان اولدى واو
دخى اصليدر زيرا انك جمعى دواوين كلور الدواوين دالك فتحى وواو ثانينك كسرى ومديله ديوانك جمعيدر نتهكم
الان مرور ايلدى دفترلر معناسنه التدوين على وزن التكريم دفترلرى بريره جمع ايتمك تقول دونت الدواوين
وبو تقريره صاحب مهذب الديوان جاى نشستن دبيران ديدكى مخالف اولدغى ظاهر اولور
الدهن دالك ضمى وهانك سكونيله روغن معناسنه الدهان دالك كسريله جمعى ياغلر معناسنه وقرمزى سختيانه دخى ديرلر
ومنه قوله تعالى فكانت وردة كالدهان اى صارت حمراء من قولهم فرس ورد والانثى وردة
ودهان ضعيف يغموره ده ديرلر يقال دهن الارض دهنها اى بلها وقوى يغموره ديرلر الدهن دالك ضمى
وهانك سكونيله يمندن برقبيله نك آديدركه عمار الدهنى نام كمسنه انكا نسبتدر الدهن دالك فتحى وهانك
سكونيله برنسنه يى ياغلمق تقول دهنته بالدهان ادهنه دهنا من الاول وعصا ايله اورمغه ده ديرلر
تقول دهنته بالعصا اذا ضربته بها التدهن فتحتيله وهانك ضمى وتشديديله ياغلنمق
الادهان همزه نك كسرى ودالك كسرى وتشديديله ياغ سورنمك يقال ادهن بالدهن المدهن
ميمك ضمى وهانك فتحى وتشديديله اثر نعمت اولان كسنه يقال مدهنون اى عليهم آثار النعم المدهن ميمك وهانك
ضمى ايله ياغ طبلاسى ياغ حفظ ايده جك شيشه وضم ميمله كلمش اسم آلتلرك بريدر المداهن ميمك فتحى ودالك

کسریله یاغ شیشه لری ومدهن طاغده شول چقور یردرکه یغمور صویی جمع اولور منه حدیث الزهری
تنشف المدهن المداهنة میمک ضمی وهانک فتحیله قلبده اولمیان نسنه یی اظهار ایدوب یوزه کولمک
همزه نک کسریله بمعناه قال الله تعالی ودّوا لو تدهن فیدهنون وبر نسنه یی حیله قلمق معناسنه ده کلور
الدهین دالک فتحی وهانک تخفیفیله ناقه نک سودی آز اولمق قلیل اللبن معناسنه یقال ناقة دهین ای قلیلة اللبن
الدهانة دالک فتحی وهانک تخفیفیله ناقه نک سودی از اولمق یقال دهنت الناقة دهانة من الخامس
بو ابو زید روایتیدر الدهناء دالک فتحی وهانک سکونیله ومدیله بنی تمیم محلیدر دیمکله معروف اولان عوزنک
اسمیدرکه حجاج نام شاعرک زوجه سیدر صحاحده ذکر اولنمشدر الدهقان دالک کسری وهانک سکونیله
کوی سپاهیسی اولان کمسنه ده خاندن معربدر اکر آخرنده نون حرف اصلی اولسه تدهقن الرجل
کبی ودهقة کسر معناسنه در الدهدن دالک ضمی وهانک سکونی ونونک شدیله باطل معناسنه در وکاه
اولور دهدر دیرلر وبونک اصلی باب داده دره مز بورک بو کلامی تعریب اولنوب کذبده
مثل قلنمشدر الدین دالک ویانک سکونیله بورج الدیون ضمیله جمعی تقول دنت الرجل اذا اقرضته
المدین میمک فتحی ودالک کسریله ومدیله بورجلی کمسنه المدیون میمک فتحی ودالک سکونی ویانک ضمی ایله بمعناه
ودین استقراض معناسنه ده کلور یقال رجل مدیون اذا اکثر ما علیه من الدین المدیان میمک کسری
ودالک سکونیله دینه چوق کیرن کمسنه استقراضی عادت ایدنمکله الادانة الک کسریله بر نسنه یی بورجه
ویروب اوزرنده دین قلمق یقال ادان فلان ادانة اذا باع النون الادیان همزه نک کسری
ودالک کسری وتشدیدی ویانک تخفیفیله بورج الوب استقراض معناسنه فهو افتعال من الدین
وفی الحدیث ادّان معرضا ومعرض شول کمسنه درکه خلقه اعراض ایدوب ممکن اولان
یردن دین الور التداین تانک فتحی ویانک ضمی ایله برقاچ کمسنه بر بیرینه بورج اسبابی
صتمق یقال تداینوا اذا تبایعوا بالدین الاستدانة همزه نک وتانک کسری ایله دین

طلب ایتمک استقراض معناسنه المداینة میمک ضمی ویانک فتحیله بر کمسنه یه بورجله بر شیء صاتوب
آندن بر نسنه المق تقول داینت فلانا اذا عاملته فاعطیت دینا واخذت بدین تقول
داین فلان فلانا وتداینا کما تقول قاتله وتقاتلا الدینة دالک فتحی ویانک سکونیله بورجه ویرمک
تقول بعته بدینة ای بتاخیر الدین دالک کسری ومدیله عادت وشان ودین ومکافات ده دیرلر
یقال دانه دینا اذا جازاه ویقال کما تدین تدان ودین ذلیل قلمغه دخی دیرلر وذلیل اولمغه ده
دیرلر متعدی ولازم کلور ودین مالک اولمق معناسنه ده کلور تقول دنته اذا ملکته وشهر
مدینه دیدکلرینه باعث بودر ودین طاعته ده دیرلر یقال دانه ای اطاعه ودین معروف
بوندن مأخوذدر الادیان همزه نک فتحیله جمعی المدینة میمک فتحی ودالک کسری ومدیله عبد معناسنه
المدینة میمک فتحی ودالک کسری ومدیله جاریه ومدینه شهر معناسنه ده کلورینه کم الآن مرور ایلدی
الدیان دالک فتحی ویانک تشدیدیله باری تعالینک صفتلریندندر محاسبه معناسندن مأخوذدر
الدیانة دالک کسریله امور دینیه رعایت اوزره اولمق التدیین فتحیله ویانک ضمی وتشدیدیله بمعناه
التدیین دالک علی وزن التکریم بر کمسنه یی دیننه اصمرلمق تقول دیّنت الرجل تدیینا اذا
وکلته الی دینه یعنی دیننه اعتماد ایتمک **فصل الذال المعجمة** الذون ذالک ونونک ضمی وهمزه نک
ماینده سکونیله بر جنس اوت در نباتات قسمندندر ذانک فتحی وهمزه نک مدی ونونک
کسری ومدیله جمعی اولور معناسنه تانک فتحی ونون اولک ضمی ایله تدحرج وزنی اوزره
ذکر اولنان اوتی دیوشرمک یقال خرج الناس یتذأنون ای یاخذون الاذعان همزه نک کسریله
خضوع ایتمک وبر نسنه یه مذلت اظهار ایتمک یقال اذعن له اذا خضع وذل الذقن فتحتیله
اکلک کم الکی چکه نک قاوشدغی یردر تقول فی المثل منقل استعان بذقنه بو بر مثلدرکه بر رجل
کندو مثللو ضعیف ایله استعانت ایتمسنده ضرب اولنور وبونک اصلی شول دوه درکه

اوزرینه حمل ثقل اورلدقده برندن قیامه قادر اولمیوب اکلین یره طیانمغله قیام ایتمکی
اوجار و ذقن قومه‌نک کناری دیکیشنده اکری کلمک معناسنه ده کلور تقول ذقنت الدلو
اذا اخذت تتهافجاءت شفتها مائلة ذالک فتحی و قافک سکونیله اکلکه اورمق تقول ذقنته
من الاول اذا ضربت الذاقنه قافک کسریله بو عزل نصابنده اولن یوکسک یرده ویخی الحلقوم
للحلقوم حواقنک بذواقنک و حاقنه بوره دبنده اولن چقور یردروا بوزید ذاقن
اسفل بطن در دیمشدر و صاحب صحاح مزبوری فصل حاده حقن تفسیرنده مثلدر دو
کتورمشدر و بو مقامده حدیث اولمسنه اشارت ایتمشدر فعلیک التوفیق الذقون ذالک فتحی
و قافک ضمی و مدیله شول ناقه در که اکلین یورکن صالقی طوته یقال ناقة ذقون ای ترخی
ذقنها فی السیر و ذقون شول قوغه یه دیرلر که اکری محلنه تعلق اولور لوط ذقون الذنین
ذالک فتحی و نونک کسری و مدیله بورندن اقن سومک الذنان ذالک ضمی ایله بمعناه و سومک اقمغه
دخی دیرلر یقال ذن یذن ذنینا من الثانی اذا سال الذنن فتحتیله صفت مذکوره اوزره
اولمق تقول ذننت یا رجل تذن ذننا من الرابع الاذن فتحتیله و نونک تشدیدیله بورندن
سومکی اقن کمسنه الذناء ذالک فتحی و نونک تشدیدیله و الفک مدیله شول عورتکره در که سومکی
اقه و ذنا شول دخی دیرلر که حیضی منقطع اولمیه الذنانة ذالک ضمی و نونک تخفیفی ایله شول
نسنه در که بر هلاک اولمش نسنه دن باقی قلوب اوله تدریجله هلاکه یوز طوتمش اوله اذا
کان ضعیفا هالکا او ضعیفا میمک ضمی و نونک تشدیدیله برکسنه یی اذمق برنسنه
اندن سؤال ایتمک ایچون یقال فلان یذان فلانا علی حاجة یطلبها منه الذنن ذالک کسری
و ها بیت و نونک سکونیله کوک ایکی قولنر لکبی درر زنا و معنا الذاذن ذال اولک فتحی و تا نیه
کسریله جمعی که ذلاذل کبیدر وزنا و معنا الذان علی وزن الحال عیب ابن السکیت ابدی

ابدی ابو عمرو ای ابشتدیم که الزام و الذیم الذام و الذاب بونلرک جمله سنک معناسی
بردر دیدی یعنی جمله سی عیب معناسنه دردیر ابدی الذهن ذالک کسریله و هانک سکونیله
فهم و فطنت و حفظ معناسنه در الذهن فتحتیله بمعناه و ذهن قوته دخی دیرلر

حصل

فصل الراء

الرتن رانک فتحی و تانک سکونیله خمیره شحم قارشدرمق المرتنه میمک
ضمی و تانک فتحی و نونک تشدیدیله شحم ایله خلط اولنمش اتمک نان روغنلین معناسنه الرثان
رانک کسری و ثاء مثلثه‌نک کسریله برنسنه اصالتی اولمق استخفا معناسنه الرجون ضمتیله
بر یرده کندی حبس ایدوب مرعایه وارمغده دیرلر الراجنه جیمک کسریله بر نسنه یه الفت
بغلین حیوان داجن کبیدر وزنا و معنا و فرس ابدی رجنت الابل دیرلر باب اولدن
و دابعدن لازم و متعدی کلور دوه‌لی مرعایه صلمیوب علفله بسلمک ایچون حبس ایتمک معناسنه
الراجنه جیمک کسریله ذکر اولنن صفت اوزره اولن دوه الارجان همزه‌نک کسریله کذلک ذکر اولنن
وجه اوزره دوه حبس ایتمک الرجن رانک فتحی و جیمک سکونیله برکسنه طوارن مرعایه صلمیوب اوده
حبس ایدوب علفن آز و بر مکله ارقلتمق همزه‌نک و تانک کسریله برنسنه قارشوب مشکل
اولمق یقال ارتجن علی القوم امرهم اذا اختلط و ارتجان قیمق حاصل اولمیوب فاسد اولمغه
دخی دیرلر یقال ارتجن الزبد اذا طبخ و فسد الارجنان همزه‌نک و جیمک کسریله برنسنه اکلوب
میل ایتمک و فی المثل اذا ارجحن شاصیا فارفع یدا یعنی محجون یوکسنه دوشوب ایغلرن
یوقرو قالدرسه یعنی مذلت کوستروب تواضع قلسا ندن و بو مقامده جوهری شاصیا
کلمه سن رافعا رجلیه ایله تفسیر ایتمشدر که حالا که باب الفده شصا تفسیرنده شصوک
شخوص بصر ایله تفسیر ایدوب عقبنجه مثل مزبورک ایراد ایتمشدر پس بو طرزه مناسب
شاصیا مثل مزبورده شاخصا بصره ایله تفسیر اولنمه دریعنی برکسنه یی زبون کورسک

آندن الگچك معناسنه باخو مثل مزبور عرفاً اهل تواضع مخصوص اولدغنه بناءً اور
وارجحان تحركده دیرلر یقال ارجحن الشئ اذا اهتز وخلیل ایدی و برنسنه دوشمکده دیرلر
میمك ضمی و حانك كسری و نونك تشدیدیله ثقیل اولن نسنه یقال جبش مرجحن ای ثقیل
دانك ضمی و دال مهملهنك سكونیله یقال قمیص واسع الردن همزه نك فتحیله جمعی اصول
كم معناسنه همزه نك كسری ایله كوكلك یكنده دیبنی قلمق علی وزن التكریم بمعناه
اردنت القمیص و ردنته تردینا اذا جعلت له ردناً و اردان اسمه دایم اولمغده دیرلر یقال
اردنت للحمی مثل اردمت میمك ضمی و دالك كسریله قراكو اولن نسنه مظلم معناسنه
فتحتیله دری بوروشوب بربره كلمك تشنج معناسنه فرا دوا ینی اوزره ردن یردن ردناً من
الرابع اذا انقبض و تشنج و ردن خز دیدكلری قماشه ده دیرلر و بعضیلر دن و لد طوغلاء
یوزنده بله طوغن در دیدی یقول العرب هذا مدرع الردن مدرع میمك كسریله دراعه در
ترلك معناسنه دانك فتحی و دالك سكونیله اسبابی بری بری اوزرینه یغمق یقول ردنت
المتاع ردنا و سلاح بر بری اوزرینه دوشمكدن حاصل اولن اوازه ده دیرلر همزه نك
و دالك ضمی و نونك تشدیدیله ایمز قنفذ معناسنه و اردن برنهرك اسمیدر و برشهرك ده
اسمیدر ولایت شامده واردن قرمزی خزدن برنوعه ده دیرلر دانك ضمی و دالك
فتحی و یانك سكونیله برزوجه نك اسمیدر زانك ضمی و دالك فتحی و یاء و اولك سكونی و ثانینك
تشدیدیله شول كوندر كه ذكر اولنن عورته منسوب در كه مزبوره زوجیله خط هجر نام یرده كندر
ایدرلردی ولدن ضم لا ململا یم معناسنه دالك كسریله زعفران كه ادویه قسمندندر
دالك كسری و یانك تشدیدیله شول نسنه در كه انك لوننده حمرته صفرت قارشه بعیر رادنی
وزن مزبور اوزره مؤنثی یقال ناقه رادنیه اذا خالطت حمرته صفرة كالورس

كالورس وورس زعفرانه شبیه بربویه در همزه نك و دالك فتحیله قرمزی
اولن خزدن برنوعه عدرو خز برجنس حق قماشه دیرلر رانك فتحی و زانك سكونیله
شول یوكسك یردر كه انوك بعض چقوری اولمغین صوی حفظ ایدر
رانك كسریله جمعی ضمیله كذلك جمعی فرخله فراخ و فروح كبی و فرخ فایله قوشك
یاوریسیدر و ابو عبید ایدی رزان صوا یركلن یرلردر مناقع الماء معناسنه
رانك كسریله و زانك سكونیله واحدی رانك فتحی ایله وقار معناسنه یقال رزن
رزانه من الخامس رانك فتحی و زانك كسری و مدیله اهل وقار كسنه و خو معناسنه
ورزین آغر معناسنه ده كلور یقال شئ رزین ای ثقیل رانك فتحیله اهل وقار اولن
عورت یقال رجل رزین و امرأة رزان اذا كانت رزینه فی مجلسها رانك فتحی
~~و زانك سكونیله برنسنه آغر معناسنه ده كلور یقال شئ رزین ای ثقیل~~
~~رانك فتحیله اهل وقار اولن رزین و امرأة رزان اذا كانت رزینه فی مجلسها~~
رانك فتحی و زانك سكونیله برنسنه نك اغرلغن بلمكچون قالدرمق یقول رزنت
الشئ ارزنه رزناً من الاول اذا رفعته لتنظر ما ثقله من خفته همزه نك و را نك
فتحیله شول برك اغجدر كه آندن عصالر ایدرلر رانك و زانك فتحی
و ما بیننده واوك سكونیله پنجره كوه معناسنه معربدر فتحتیله
ایپ حبل معناسنه در رانك فتحی و سینك سكونیله ایپ یغلمق یقول
رسنت الفرس من الاول میمك فتحی و سینك ضمی و مدیله ایپله بغلنش آت یقال
فرس مرسون همزه نك كسریله ایپ بغلمق تقول ارسنته اذا شددته بالرسن
میمك فتحی و سینك كسریله آتك بورننده ایپ طوردوغی یر و بونك استعمالی شایع

اولوب انسان بورننه ده اطلاق اولندی یقال فعلت ذاك علی رغم مرسنه شینک کسریله
شول کسنه درکه ضیافته دعوت اولنمدین کله وطفیلی ده دیرلر و شول کسنه که طعامکه
وقتن کوزدوب برکن کله اکرده راشن دیرلر رانک فتحی و سکون شینیله برکسنه
ذکر اولنن وجه اوزره وکلب باشن قابه صوقمغه ده دیرلر ضمنیله بمعناه یقال
رشن رجل اذا تطفل ودخل بغیر اذن یرشن رشنًا و رشونًا من الاول اذا رأسه
فیه علی وزن حیدر پنجره بمعنی کوه رانک وصاد مهملهنک سکونیله برنسنه یی
کما لایر سندرمک تقول رصنت الشئ برصنه رصنًا من الاول اذا املکته و سوکمکه ده
دیرلر تقول رصنته بلسانی رصنًا اذا شتمته همزهنک کسریله برنسنه یی محکم قلمق
تقول ارصنته اذا احکمته رانک فتحی وصادک کسری و مدیله محکم اولان نسنه و رصین
حاجت بتورمکه ساعی اولن کسنه یه ده دیرلر یقال رصین بحاجتك و ایچر سنده وجعی اولانه
دیرلر حفی فتح رایله برنسنه ثابت اولمق یقال رصن رصانة من الخامس رانک
فتحی وصادک کسری و مدیله آت دیزنده سیکرک اطرافی الرصین علی وزن الکریم برنسنه یه علم
غالب اولمق یقال رصنت الشئ معرفة اذا غلبته الرطانة رانک فتحیله والرطانة رانک کسریله لسان
عجم ایله تکلم ایتمک تقول رطنت له رطانة المراطنة میمک ضمی و فتحی طائله بمعناه و فرا ایدی فحن دوه
بری برینه بولداش اولوب صاحبی انلره بله اولسه اکه رطانه دیرلر الرطون رانک فتحی و طانک ضمی
و مدیله کذلك ذکر اولنان دوه لر الرطین فتحتینله وطانک ضمی ایله قوم بری بریله عجم لسانن تکلم ایلمک
یقال تراطن القوم فیما بینهم الرعن فتحیله استرخا معناسنه الرعونة ضمتینله بمعناه یقال رعن رعونة
ورعنًا من الخامس الارعن همزه نک وعینک فتحیله صالقی اولان رجل الرعناء فتح رایله وسکون
عینله و مد الفله صالقی عورت یقال رجل ارعن وامرأة رعناء وعسکره ده دیرلر و بو ابن

وبو ابن درید روایتی در و بعضلر ایتدی عسکره ارعن دیدکلری غایت مضطرب
اولدغندن اتوریدر ارعنه همزه نك وعینک فتحی و آخرنده ضمیر منصوبله فعل تعجب در معنای
مزبوردن الرعن رانک فتحی و عینک سکونیله کونشک برکسنه یی صلقی قلمق وعن طاغک
ایلروسنده اولن بورننه ده دیرلر الرعون ضمتینله جمعی الرعان رانک کسریله کذلك جمعی طاغ بورنلری
المرعون میمک فتحی و عینک ضمی و مدیله صلقی اولن کسنه یقال رجل مرعون ای مسترخ ذو رعین
رانک ضمی و عینک فتحیله ملوکدن بر ملک اسمی در ورعین بر حصارک اسمی در ملك مزبورک
ضبطنده ایدی و ذو رعین حارث ابن حمیر بن ولدی در و بونلره آل ذو رعین دیرلر
الرغن رانک فتحی وغین معجمه نك سکونیله بر سوزی قولاق طوتمق و رغن بر نسنه یه میل ایتمکه دخی
دیرلر یقال رغن الی الصلح رغنًا من الثالث اذا رکن الیه الارغان همزه نك کسریله بمعناه وارغان
برکسنه یه بر خصوص ایچون طمع ویرمکه ده دیرلر الرفن رانک کسری و فانک فتحی و نونک تشدیدیله
رفن قویرغی اوزون اولن نسنه طویل الذنب معناسنه یقال فرس رفن و
ونونک اصلی رفل در لام مشدد نونه تحویل اولنمشدر الارفینان همزه نك و فانک کسریله
برکسنه قاچوب صکره ساکن اولمق یقال ارفأنّ الرجل ارفینانًا بر وزن اطمأنّ
اذا سکن و غضب ساکن اولمغه ده دیرلر یقال ارفأنّ غضبی الرفهینة رانک ضمی و فانک
فتحی و هانک سکونی و نونک کسری ایله معیشتده وسعت اولمق یقال هو فی رفهینة
من العیش ای سعة و بو خماسیه ملحقدر آخرینه الف زیاده اولمغله و الفك یایه منقلب
اولماسی ماقبلنک کسرندن او تری در الرفون رانک فتحی و قافک ضمی و مدیله حتا که
نسا طائفه سی اللرینه یقارلر والرقان رانک کسریله بمعناه الترقن فتحتینله و قانک ضمی ایله
حنا یقمق ترقنت المرأة اذا اختضبت الارقان بمعناه یقال ارقن الرجل لحیته

الرّقين على وزن التكريم بمعناه وحساب دفترنده بر يری تسويد ايتمه در که انده حساب
واقع اولمسون ديو بياض قومش صحيفه لر دفترده اولان اسامی رسيد ايتمک کبی مثلا
الرکون ضمتيله برنسنه يه ميل ايتمک يقال رکن اليه يرکن من الاول اذا امال اليه قال الله تعالى
ولا ترکنوا الى الذين ظلموا وابو زيد رکن ده روايت قلدی باب رابعدن واما ابو عمروک
باب ثالث اوزره روايت قلدوغی ايکی لغتک تداخلندن حاصل اولمه در لغت مستقله دکلدر
الرکن رانک ضمی وکافک سکونيله برنسنه نک قوی اولن طرفی يقال هو يأوی الى رکن شديد
ای عزّ ومنعة فتحتيله جبل وخشم معناسنه ده درلر الرکين رانک فتحی وکافک کسری ومديله عالی
طرفلری اولن طاغ يقال جبل رکين ای له ارکان عالية المرکن ميمک ضمی وکافک فتحی وتشديديله قول
ممه در که بيوک اوله کويا که آنک رکنلری وار در يقال ناقة مرکنة الضرع ميمک کسری وکافک
فتحيله شول لکن در که ايچنده اسباب يورلر وبو اصمعی روايتی در الرکين رانک فتحی وکافک کسری
ومديله اهل وقار اولن کمسنه يقال رجل رکين ای وقور الرکانة رانک فتحی وکافک تخفيفی ايله وقار
معناسنه يقال رکن رکانة من الناس رکانة رانک ضمی وکافک تخفيفيله بر رجلک اسمی در اهل مکه دن
وبو اول کمسنه در که زوجه سنه البتة ايله اطلاق ايتدکنده رسول اکرم صلى الله عليه وسلم طلاق ثلاثه
نيت ايتمدوکنه اکه يمين ويرمشدر الرمان رانک ضمی وميمک تشديديله انار که ميوه قسمندن در
الرمانة رانک ضمی وميمک تشديديله واحدی سيبويه ايتدی خليله سوال ايتدوم رمان ايله برکسنه تسميه اولنسه
نه حال اوزره اولور ديدم ايتدی معرفة اولدقده لا ينصرف اولور زيرا برنسنه نک اصلی معلوم
اولمسه اکثره حمل اولنور اکثر ايسه الف ونون زياده اولمقدر ديدی واخفش ايتدی رمانک اصلی
نونيدر قراص وخماس کبی وفعال وزنی اکثر در فعلان وزنندن دن وخماس خاء معجمه ايله قوزی
قولاغی ديدکلری اوتدر که طعمی مخوش وچيچکی قرمزی در رمانة رانک فتحی وميمک تشديديله

طی

طی قبيله سنه منسوب بر طاغک علمی در ارمينيه همزه نک وميمک ونونک کسريله وياء ثانيه نک تخفيفيله
روم جانبنده بر قصبه نک اسمی در وياء اخيره نک تشديدندن داخی جايز کورمشلر الارمنی همزه نک
وميمک فتحی ايله ذکر اولنان قصبه يه منسوب کمسنه الرنه رانک فتحی ونونک تشديديله آواز الرنين
رانک فتحی ونون اولک کسری ومديله تصويت معناسنه الارنان همزه نک کسريله بمعناه يقال رنت
المرأة رنينا من الثانی وارنت اذا صاحت وابو زيد طائفه نک بجراوه مخته واطياره يرنه
واقع اولمشدر شو اشيانک فتحيله اغاجی چوقی يه در وارنان يای اوازی يه دخی ديرلر يقال ارنت القوس
اذا صوتت المرنة ميمک ضمی ورانک کسری ونونک تشديديله ياز وبرجی يای المرنان ميمک کسری ورانک
سکونيله بمعناها الترنين على وزن التکريم يايک آوازن چيقرمق تقول رننت القوس ترنينا الرنن
فتحتيله برنسنه در که ياز کونلرنده صوده اوتر ارونان همزه نک وواوک فتحيله اواز وصوت معناسنه
وزن فعلوان اوزره شديد اولن کمسنه يقال ليلة ارونان ای شديدة صعبة رانک فتحی وهانک
سکونيله طوت که معروفدر رانک کسری ايله جمعی رهنلر معناسنه حبلة حبال کبی ايله معناسنه الرهن
ضمتيله جمعی کذلک ابو عمرو بن العلا روايتی اوزره واخفش ايتدی رهنک جمعی رهن کلمک
قبيح زيرا فَعْل فُعُل وزنی اوزره جمع اولنماز الا شاذا نتکم سَقْف وسُقُف ديمشلردر
واخفش ايتدی رهن ضمتيله محتملدر که رهانک جمعی اوله که اول رهنک جمعی در
فراشله فرش کبی ورهن برنسنه يی قومغه ده ديرلر الارهان همزه نک کسريله بمعناه تقول
رهنت الشیء عند فلان ارهنه ورهنته الشیء من الثالث واصمعی ارهنته الشیء
استعمالن جايز کورميوب رهنته کرکدر ديمشدر ورهن برنسنه يی دائم اولمغه ده ديرلر
يقال رهن الشیء اذا دام وثبت وارهان برنسنه يی بها لی قلمغه ده ديرلر بو ابو زيد
روايتی در وابن السکيت ايتدی ارهان برنسنه يی اوکدل قومغه ده ديرلر تقول

ارهنت به ولدی ارهانا یعنی ولدمی اوکدل قودم و ولد مفرده وجمع صالح اولور وبرنسنه‌یی
سلف دائم قلمغه ده دیرلر تقول ارهنت لهم الطعام والشراب اذا ادمته لهم الراهن هانک
کسریله رهین و بریجی کسنه ورهن ثابت معناسنه ده کلور وراهن ارق اولان انسانه ودیه دخی
دیرلر وراهن دائم اولان نسنه‌یه ده دیر یقال طعام راهن ای دائم المرتهن میمک ضمی وهانک
کسریله رهن الیجی کسنه المرهون میمک فتحی وهانک ضمی ومدیله رهن ویریلن کسنه الرهین رانک فتحی
کسری ومدیله بمعناه الرهینة وزن مزبور اوزره مؤنثی المراهنة میمک ضمی وهانک فتحی ایله برنسنه
اوجا شوب اوکدل قومق تقول راهنت فلانا علی کذا اذا خاطرته الرهدن علی وزن جعفر مکه
مشرقه ده برجنس کوجک قوشدر سرچه مثالنده الرهادن رانک فتحی ودالک کسریله جمعی ورهدن
فیه قوشی دیدکلری باشی قزلجه قوش بکزر بر قوشدر ده دیرلر الا رهدنک رنکی قویجه درو فیه
قوشندن جثه ده بیوجکدر الرین رانک فتحی ویانک سکونیله کیرو پاس اولمق المریون میمک ضمیله بمعناه
یقال ران علی قلبه وربونا من التانی ابو عبیده ایتدی باری تعالینک کلا بل ران علی قلوبهم ما کانوا
یکسبون قولنده ران غلب معناسنه‌در وحسن ایتدی هو الذنب علی الذنب حتی یسود القلب یعنی
کناه کناه اولمغله قلب قدر مقدر وابو عبیده ایتدی کل ما علیک فقد ران بک وران علیک
ورانک ونحو حدیث عمر رضی الله عنه انه خطب فقال ان الا سیفع اسیفع جهینة قد رضی من دینه
وامانته بان یقال سبق الحاج فادان معرضا فاصبح قد رین به یعنی جهینه قبیله‌سندن اسیفع ورطه
هلاکه دوشمشدر ابو زید ایتدی رین بالرجل دیرلر فجی جقمغه قادر اولمیه یقال ران النعاس فی العین
وران الخمر علیه اذا غلبت ونعاس ضم نونله اویقویه دیرلر وقتا اعرابی ایتدی وران
نفسه یرین رینا دیرلر فجی کوکلی بولنوب غثیا اوزره اولسه الارانه همزه‌نک کسریله قوجک
طوارک هلاک اولان قوم **فصل الزای المعجمة** رانک کسریله وهمزه‌نک سکونیله ویانک

تشدیدیله قصیر القامه اولان کلب یقال کلب زئنی زانک ضمی وهمزه‌نک مدیله بزرکه ارا سنده
سیاه دانه‌لرکه لذتی اجی اولور الزبن زانک فتحی وبانک سکونیله دفع ایتمک وزبن دوه
ایقلرنده اولان سیاه دانه‌لره اورمغه ده دیرلر یقال زبنت الناقة اذا ضربت بثفنات خاصة
الزبون زانک فتحی وبانک ضمی ومدیله شول ناقه در که کندو صغان کسنه‌یی اورر وایتی دپرور وحجی
زبون شول وغرائب دیرلرکه خلقی توسکروب دفع ایلر واحمق ونادان معناسنه اولان زبون کلام
سولدر اهل بادیه کلامندن دکلدر الزبانیة زانک فتحی وبانک تخفیفیله محتسب وکامعلی کسنه
کسنه‌لر عرب طائفه‌سی مزبورلره زبانیه دیرلر بو سببدن بعض ملائکه‌یه زبانیه دیدیلر
اهل ناری ناره دفع ایتدکلرندن اوتری اخفش ایتدی بعضلر زبانیه‌نک واحدی زبانی در
دیدی زانک فتحی والفک قصریله بعضلر واحدی زابن دردیدی وابو عبیده ایتدی عرب طائفه‌سی
زبانیه‌نک مفردی نه در بیلمزلر و بونک مفردی معلوم اولمیان جمعلردن قلدیلر ابابیل کبی وعبادید کبی
وعبادید ناسدن جماعات متفرقه‌یه دیرلر الزبون زانک فتحی وبانک ضمی وتشدیدیله اولولنمق تکبر
معنا یقال رجل فیه زبونة ای کبر وزبونه معه ده دیرلر یقال رجل ذو زبونة ای مانع جانبه اکر
یعنی اردندن کلنی مانعدر الزبانیان زانک ضمی وبانک تخفیفیله عقربک ایکی بوینوزی یقال
زبانیا العقرب لقرناها وزبانیان ایکی تراتی یلدزه دیرلرکه عقرب برجینک بوینوزلری
مثابه‌سنده‌درکه قمر انلره نازل اولور زبان زانک فتحی وبانک تشدیدیله بر رجلک اسمیدر
المزابنة میمک ضمی وبانک فتحیله رطبی اغاج باشنده طورر کن خرما ایله بیع ایتمک که بوندن نهی
وارد اولمشدر زیرا بو بیع مجازفه‌در بلاکیل ولاوزن اما عرایاده ذکر اولنان بیع ایتمکی
ابو حنیفه جائز کورمشدر وعرایا خرما اغاجی بر ییل برکسنه‌یه خرماسن یمک ایچون عاریه ویرمکه
دیرلر زیرا عاریه ویرلدکدن صکره کاه اولور اغاجی عاریه الان کسنه حتائلم اولوب خرماسن

استوا ایلر زبنه زانك فتحی و بانك كسری و مدیله كمسنه نك اسمیدر كه بونك تفصیلی خریمه ده مرور ایتمشدر
خریمتان و زبنیتان خریمه و زبنیه نام كمسنه لركه اسمیدر دیمشدر الزحن زانك فتحی و حاء مهمله نك سكونیله
برنسنه دن كیرو اولمق یقال زحن یزحن زحنا من الباب الثالث اذا ابطاء التزحن فتحه لریله و حاء مهمله
سكونیله ضمی و تشدیدیله بمعناه یقال تزحن الشیء اذا ابطاء و تزحن برنسنه یی كراهتله اشلمكه
دخی دیرلر یقال تزحن علی الشیء اذا فعله مع كراهته له الزرجون فتحه لریله و جیمك ضمی و مدیله شراب خمر
معناسنه و بعضلر اوحوم چبوغی دیمشدر و اصمعی بونی فارسی معربدر النون زرنكی معناسنه
دیدی و بعضلر زرجون برجنس قرموزی بویه در دیدی صبغ احمر معناسنه الزرفین زانك ضمی و فانك
كسری و مدیله قپو حلقه سی و زانك دخی لغتدر فارسی معربدر الزرفنه علی وزن الدحرجه برنسنه یی
حلقه كبی قلمق یقال زرفن صدغه و بو كلمه مولده در و صدغ صاد مهمله و غین معجمه ایله زلف
معناسنه در الزفن زانك فتحی و فانك سكونیله رقص معناسنه و یقال زفن من الثانی الزفین زانك
و فانك كسریله و مدیله شدید معناسنه عند البعض الزقن زانك فتحی و قافك سكونیله برنسنه یی
بوكلمك تقول زقنت الحمل ازقنه من الباب الاول اذا احملته الازقان همزه نك كسریله
برنسنه یی یوكلتمه ده معاونت ایتمك تقول ازقنت فلانا اذا اعنته علی الحمل الزكن فتحه لریله
برنسنه یی بلمك تقول زكنته زكنا اذا علمته و زكن برنسنه یی فراستله ظن ایتمكه دخی دیرلر
تقول زكنته صالحا ای ظننته و لا یقال رجل زكن و زكنته دیرلر ظننته معناسنه ازكنته دیمزلر
اگرچه عامه ازكنته دیمكه حرص كوسترلر زیرا ازكنته اعلمت معناسنه در بلدردم دیمك اولور
و بو مقامده صحاح نسخه لرینك كثرنده خبط واقع اولمشدر و لا یقال زكن علیهم زكم
اذا شبه علیهم و لبس الازكن همزه نك و كافك فتحیله زیاده اهل فراست اولان كمسنه یقال
هو ازكن من ایاس و هو ایاس بن معاویه المزنی الازكان همزه نك كسریله بلدرمك علی ما مر آنفا

الزمن فتحه لریله وقت معناسنه در قلیله و كثیره اطلاق اولنور زانك فتحیله بمعناه
همزه نك فتحیله جمعی و قلت معناسنه الازمان همزه نك فتحی و میمك كسریله كذلك جمعی الازمنه همزه نك
فتحی و میمك ضمی ایله كذلك جمعی ذات الزمین زانك ضمی و میمك فتحی و یانك سكونیله برلفظ دركه تراخی وقت
محلنده استعمال اولنور تقول لقیته ذات الزمین یعنی وقت متراخیده ملاقی اولدم دیمك
اولور لقیته ذات العویم دیرسن یللر اثناسنده ملاقی اولدم معناسنه المزامنه میم اولك ضمی و ثانینك
فتحیله زمان حسبیله عمل ایتمك كسانی روایتی اوزره تقول عاملته مزامنة من الزمن كما تقول
مشاهرة من الشهر الزمانه زانك فتحیله بر آفتدر كه حیوانه عارض اولور یوریمه دن مانع
اولور الزمن زانك فتحی و میمك كسریله ذكر اولنان آفته مبتلا اولن كمسنه یقال رجل زمن اذا كان
مبتلی به الزمان زانك كسریله و میمك تشدیدیله بر قبیله نك باباسی اسمیدر كه اول زمانه بن تیم الله
بن ثعلبه دركه جد اعلالری وائل در و قند زمانی نام شاعر بونلردندر الازنان همزه نك كسریله
برکمسنه یی برکمسنه ایله تهمتلو قلمق تقول ازننته بشیء اذا اتهمته به و هو یزن بكذا و ازنان
تهمتلو ظن ایتمكه دخی دیرلر یقال ازنه بالامر مثل اظنه اذا اتهمته و بو مقامده صاحب صحاح بو ایكی معنای
فرق ایتمیوب تكرر ملاحظه سیله بر نمطی ایتمشدر ابو زنه زانك فتحی و نونك تشدیدیله میمون دید
كلری جانورك كنیتی در قرد معناسنه الزون زانك كسری و واوك فتحی و نونك تشدیدیله قصیر القامه
اولن كمسنه یقال رجل زون الزونه زانك كسری ایله كذلك تشدیدیله مؤنثی قصیر القامه اولن عورت
معناسنه فتحه لریله و نونك سكونی و الفك قصری ایله قصیر القامه اولوب مذموم اولن
كمسنه الزوان زانك كسری ایله بغدای ایچنده اولن سیاه دانه لركه طعمی اجیدر و الزوان زانك
ضمی ایله بمعناه و كاه اولور واو یرینه همزه كتورلر نته كم مرور ایتدی زانك كسری و مدیله بزك
آرایش معناسنه الزینه وزن مزبور اوزره یوم العید معناسنه یوم الزینه زانك فتحی و یانك

ویانک سکونیله برسنه یی بزیوب خوب ایتمک که شینک مقابلی در یقال زانه یزینه من الثانی و خردوس
تاجنه دخی اطلاق اولنور ننته کم بعض اشعارده وارد اولمشدر التزیین علی وزن التکریم بمعناه
المزین میمک ضمی و یانک فتحی و تشدیدیله سلقی پرداخت اولنمش کسنه بر بر معناسنه التزین فتحتیله
و یانک ضمی و تشدیدیله بمعناه بزنمک الازدیان همزه نک و دالک کسریله بمعناه یقال تزین الرجل وازدان
وازدیان افتعال وزنی اوزره اولوب لکن تانک مخرجی ملایم و زانک شدیداولدغندن اوتری
تای داله قلب ایتمشلردر المزدان میمک ضمی و زانک سکونیله زینا اولنمش نسنه المزین میمک ضمی و زانک
تشدیدیله بمعناه بالقلب والادغام المزین میمک ضمی و یانک کسری و تشدیدیله مزدان کلمه سنک
تصغیریدر مختار تصغیری اولدغی کبی المزین میمک و یای اولک کسری و تشدیدیله کذلک
مزدانک تصغیریدر دالدن یای ساکن عوض ویریلمشدر نته کم جمعنده المزاین دیرسن یا مزو بابله رر
المزاین میمک فتحی و یانک کسری له یله مزدانک جمعی زینا اولنمش نسنه لر معناسنه المزایین میمک فتحی و یانک
کسری و مدیله کذلک جمعی یای عوض ویریلمکله نته کم مرور ایتدی الازیان همزه نک کسری و یانک تخفیفیله
باب افعالدن زین اولمق یقال ازینت الارض بعشبها الازیان همزه نک کسری و زانک دخی کسری و تشدیدی
و یانک دخی تشدیدیله بمعناه یقال ازینت اصلی تزینت تا تسکین اولنوب زا ایجنده ادغام اولندقده رر
ابتدا صحیح اولسون دیو همزه کتورلوب ازینت دینلدی فصل السین الاسن همزه نک و تانک فتحی و سینک
مابیننده سکونیله چورمش اغاج کوکلری الاسنه همزه نک و تانک فتحیله واحدی چوریک کوکلردن بری معناسنه
السجن سینک کسری و جیمک سکونیله حبس معناسنه السجن سینک فتحی و جیمک سکونیله مصدر حبس ایتمک
یقال سجنه یسجنه من الاول اذا حبسه السجین سینک کسری و جیمک کسری و تشدیدی و مدیله
شدید معناسنه یقال ضرب سجین ای شدید و سجین بر موضعک اسمیدرکه اهل فجورک اولنلرک
دفترا عمالی اندهدر ابن عباس روایتی اوزره و ابو عبیده ایتدی سجین فعیل وزنده سجیندن

فسیق کبی فسقدن السحنة سینک و حاء مهمله نک سکونی و الفک مدیله معناسنه یقال انه لحسن
السحناء و ابو عبیده ایتدی بن بر احدی ایشتمدم فرادن غیری که سحنا دیه فتحتیله و ثاء دال ام
ام حرجاریه معناسنه و ابن کیسا سحنا و ثاء داده تحریک اولندغی حرف حلقیدن اوتری دردیلر
المسامنة میمک ضمی و حانک فتحی ایله حسن معاشرت اوزره اولوب خلقه اختلاط ایتمک التسحن فتحتیله
و حانک ضمی و تشدیدیله برنسنه نک اسلوبن خوب بولمق تقول تسحنت المال اذا رایت سحناءه حسنة
المسحنة میمک ضمی و سینک سکونی و حانک فتحی ایله شول اتدرکه نظرده خوب کورنه یقال فرس مسحن ای حسنة
المنظر السحن سینک فتحی و حانک سکونیله فانق کسر معناسنه تقول سحنت الحجر اذا کسرته السحونة میمک کسری
و سینک سکونی و حانک فتحی ایله شول التدرکه انکله طاش فادرلر السخن سینک ضمی و خاء معجمه نک
سکونیله اسی اولان کرم معناسنه السخونة ضمتیله اسی اولمق تقول سخن الماء یسخن سخونة
من الباب الاول والخامس التسخین علی وزن التکریم اسیتمک الاسخان همزه نک کسریله بمعناه یقال
سخنت الماء و اسخنته و اغلبیته دخی دیرلر سخنة عینیدن ماء خوذدر عل ما یسجی یقال اسخن الله
عینه ای ابکاه المسخن میمک ضمی و سینک سکونی و خانک فتحیله اسیتمش نسنه السخین سینک فتحی و خانک
کسری و مدیله کذلک اسیتمش نسنه ابن الاعرابی ایتدی ماء سخن و سخین دیرلر متمرض و تربص
و مبرم و بریم دیدکلری کبی و متمرص صاد مهمله ایله محکم معناسنه در مبرم کبی السخاخین سینک ضمی
و خانک کسری و مدیله فعاعیل وزنی اوزره اسی معناسنه کلام عربده بو بندن غیری فعاعیل
وزنی اوزره کلمه کلممشدر المسخنة میمک کسری و خانک فتحیله شول چوملکدرکه چکوک اندا غنده در
الساخن خانک کسری ایله اسی حار معناسنه السخان سینک فتحی و خانک سکونیله بمعناه یقال یوم
ساخن ای حار السخنة سینک فتحی و خانک سکونیله سخنک مؤنثی علی ما مر السخنانة سینک فتحی و خانک
سکونیله معناسنه یقال لیلة سخنة و سخنانة و سخنة سینک ضمی ایله کوزده اولان حرارتدرکه غصه دن

حاصل اولور قره نك نقيضى در وقره شول بردمه ديرلر كه سروردن حاصل اولور يقال سخنت
عينه فهو سخين العين السخنة فتحتيله مرضدن حاصل اولان حرارته ديرلر تقول انى لاجد
فى نفسى سخنة اى فصل حرارة لحدها من وجع الاسخان همزه نك كسريله اغلتمق كه سخنة عيندن
مأخوذدر على ما مر آنفا يقال اسخن عينه اى ابكاه السخون سينك فتحى وخانك ضمى ومدله
اسيدلى آش در السخينة سينك فتحى وخانك كسريله ومدله شول طعامدر كه اوندن ايدرلر واكا
لسان تركيده اوماج ديرلر وسخينه ونفيته بى اكثر قتلق زمانلرده ايدرلر وقريش طائفه سن
بونكله تعيب ايدرلردى زيرا انلر سخينه يى ونفيته يى چوق استعمال ايدرلردى ونفيته سخينه دن
قوى اولان اون اشى در السخين سينك فتحى وحانك كسرى ومدله شول بيلدر كه كنادلريه بجروه
مائلدر وبو عبد القيس لغتى در التاخين تانك فتحى وحانك كسرى ومدله خفاف معناسنه وفى الحديث
انه امرهم ان يمسحوا على المشاوذ والتاخين ومشاوذ عمامه لر معناسنه در وتساخين برجمعدركه
كندى لفظندن واحدى يوقدر تعاشيب كبى متفرق اوتلر معناسنه السدن دالك كسريله كعبه
شرفها الله تعالى حرمت ايدن كمسنه وبتخانه يه خدمت ايدن كمسنه يه ده ديرلر السدنة
فتحتيله جمعى ذكر اولنن خدمتكارلر معناسنه السدن سينك فتحى ودالك سكونيله السدانة سينك كسريله
كعبهء مشرفه يه ياخود بيت اصنامه خدمت ايتمك تقول سدن يسدن سدنا وسدانة من الاول
وسدانت وخدمت لوا يعنى بيت شريفه خدمت وانده اولن علم ضبط زمان جاهليتده رسول
صلى الله تعالى عليه وسلم بنى انلره مقرر قلدى زمان اسلامده وسدن بركمسنه لباسنى اشغه صالمنه ده
ديرلر يقال سدن الرجل ثوبه وسدن الستر اذا ارسله اسدان همزه نك فتحيله مخففه دن اشغه صرفن
اورتسنك اوجلرى وبو اسدال ده لغتدر السرجان سينك كسرى ورانك سكونى وجيمك
كسرى ومدله طوارنتسى خشكى معناسنه فارسى معربدر وسين مكسور اولدغنه دليل بودركه

كلام عربده فعليل يوقدر فتح فائله وكاه اولور سرقين ده ديرلر فافله الاسطوانة همزه وطانك
ضمى ايله ديرك ستون معناسنه واسطوانه نك نونى اصليه در وبو افعواله وزنيله اوزره
در افحوانه كبى واقحوانه بابادیه چیچکنه دیرلر ونونك نون اصليه اولدغنه دليل جمعنده اساطين
واسم مكاننده مسطنه ديدكلريدر واخفش بونك اصلى فعلوانه دردیدی وبو كلام واوزائد
اولوب مابعدنده اولن ايكى حرف زائد اولماسن ايجاب ايدركه انلر الف له نوندر وبونك
ملى كلام عربده بولنماز الاساطين همزه نك فتحى وطانك كسريله ومدله جمعى ديركلر معناسنه
على ما مر آنفا المسطنة ميمك وطانك فتحيله ديركى اولن على ما مر ايضا الاسطوان همزه نك وطانك
ضمى ايله يوكسك اولن نسنه يقال جمل اسطوان اى مرتفع السعن سينك ضمى وعينك سكونيله شول
قربه دركه اورته سندن كسوب ايچنده خرما نبيذى اصلى در وكاه قوغه ايدوب انكله صوچكرلر
وكاه اولور آنك ايچنه عورت اكردكى ايپلكنى وپنبه سنى قور السعنة سينك كسرى وعينك فتحيله
جمعى ذكر اولنان اثلر معناسنه غصن ايله غصنه كبى بودقلر معناسنه السعنة سينك فتحى
وعينك سكونيله ومنه قولهم ماله سعنة ولا معنة ليس له شئ معناسنه ومعن دخى ميمك فتحيله
شئ حقيره ديرلر السفن فتحتيله اغاج يونجق آلتى كه شئ حقيردن عبارتدر المسفن ميمك كسرى وفانك
سكونيله بمعناه وسفن تمساح ديرلر بدنى ايرى اولان دريه ديرلركه آنى قليچ قبضسنه چوررلر السفن
سينك فتحى وفانك سكونيله برنسنه نك قابن صويمق يقال سفنتا الشئ من النانى اذا قشرته وسفن يل
طپراغى بريوزندن صويمغه ده ديرلر يقال سفنت الريح التراب عن وجه الارض السافنة فانك
كسريله ذكر اولنان وجه اوزره اسن يل السوافن سينك فتحى وفانك كسريله جمعى ذكر اولنان يللر
معناسنه السفينة سينك فتحى وفانك كسرى ومدله كشتى معناسنه النتفين وزن مزبور اوزره
جمعى وابن دريد ايتدى سفينه فعيله در فاعله معناسنه كويا كه سفينه صويك يوزين صوير السفان

سینک فتحی و فانک تشدیدیله کمی صاحبی اولانکسنه سفانه سینک فتحی و تشدیدیله حائط طیک قزینک آدی
وکاه اولور حائی مزبوره کنیلنور ابو سفانه دیرلر السکون ضمتیله ابسم اولمق یقال سکن الشی سکونا
وسکون آوده اولمغه ده دیرلر الاسکان همزه نک کسریله اوده ساکن قلمغه دیرلر تقول سکنت داری و
غیری السکنی سینک ضمی وکافک سکونی و الفک قصریله اسم در اسکاندن نته کم عتبی اسم در عتبادن
التسکین علی وزن التکریم ساکن قلمق یقال سکنه غیره تشبیهًا الکنه سینک فتحی وکافک کسری ومدیله بر
آرام ویرمک ووقار اوزره اولمق السکان سینک ضمی وکافک تشدیدیله ساکن اولن کسنه لر یقال هم سکان
وسکان کمینک قچنه ده دیرلر ذنب السفینه معناسنه مسکن میمک فتحی وکافک کسریله کوفه طبراغندن بر
اسمی در المسکن وزن مزبور اوزره منزل و بیته اطلاق اولنور و اهل حجاز مسکن دیرلر کافک
فتحیله السکن سینک فتحی وکافک سکونیله براوده ساکن اولن کسنه لر وفی الحدیث حتی ان الرمانة
لتشبع السکن السکن فتحتیله آتش و سکن شول نسنه یه دیرلرکه اکا صغنوب انکله آرام ایدرلر
کبی و اصمع بونده کافی ساکن قلورلر سکین سینک ضمی وکافک و یانک سکونیله صیغه تصغیر اوزره
طائفه سندن برجماعت اسمیدر المسکین میمک وکافک کسریله فقیرک اسمی در وکاه اولور ذلت معناسنه
اولور التسکن فتحتیله وکافک ضمی و تشدیدیله فقیر و ذلیل اولمق التمسکن فتحتیله وکافک ضمی ایله
کما قالوا تمدرع و تمندل من المدرعه والمندیل جمع مدرعه گبی و مندین نسا طائفه سنک باشنه
اوروندکلری بزه دیرلر و بو منوال اوزره کلن فعللو شاذ در زیرا بونلر تفعل وزنی اوزره
در حالاکه قیاس تفعل اوزره کلمک در تسکن و تدرع کبی نته کم تشیخ و تحلم دیرلر و بو نسن
رواتی اوزره مسکین اولدرکه آنک حالی فقیرک حالندن یگلو اوله دلیلی بودرکه مزبور بر
براعرابیه افقیر انت دیدکنده لاوالله بل مسکین دیش وفی الحدیث لیس المسکین الذی
ترده اللقمة واللقمتان وانما المسکین الذی لا یسأل ولا یفطن له فیعطی یعنی مسکین اولدرکه
اولدرکه انک کیفیت حالی بلنمیه تاکه اکا برنسنه اعطا اولنه المسکینة میمک وکافک کسریله
مسکینک مؤنثی یقال امرأة مسکینة و مسکین وانما قیل بالهاء لانه یستوی فیه المذکر والمؤنث
تشبیهًا بالفقیر الفقیر مساکین میمک فتحی وکافک کسری ومدیله جمعی کذلک میمک وکافک کسریله
جمعی و مسکینک مسکینون وجهی اوزره جمع اولنماسی مسکینانه نظر ایدر یعنی مفرد مؤنثی مسکینه
کلمکین جمع مؤنثی مسکینات کلمسنی جمع مذکری مسکینون وجهی اوزره کلمه سنه باعث اولمشدر
السکنه سینک فتحی وکافک کسریله یانک بیون اوزرنده قرار ایتدکی یردر السکنات سینک فتحی
وکافک کذلک کسریله جمعی وسکنات مساکین معناسنه ده کلور وفی الحدیث استقروا علی سکنا تکم
فقد انقطعت الهجرة ای علی مواضعکم و سکنات استقامت معناسنه دخی کلور یقال الناس
علی سکناتهم ای علی استقامتهم و بو فرا رواتی اوزره در السکین سینک کسریله و کافک
کسری و تشدیدیله کارد معناسنه تذکیری و تانیثی جائز در اما تذکیر غالبدر السکون
سینک فتحی وکافک ضمی و مدیله عنیزه بن قبیله نک اسمی در سکینه سینک ضمی
وکافک فتحی و یانک سکونیله حسین ابن حضرت علی رضی الله عنهما قزینک
اسمی در و الطره السکینیة منصوبة الیها و طره الکاکل اوزرنه اولان
ساچه دیرلر سنجق منا لنده نعلدو قاری جنبره دیرلر السمن سینک فتحی
و میمک سکونیله صغر یاغی و کچی یاغنه الطلاح اولنور السمنان بیاض سینک ضمی
و میمک سکونی ایله عبد یله عبدان کبی و ظهر ایله ظهران کبی و سمن طعام
یاغ قتماغه دخی دیرلر تقول سمنت الطعام اسمنه سمنًا من الباب الاول

وظهر ارقه معناسنه در **السمّان** سینک فتحی ومیمک تشدیدیله یاغ صاتیجی معناسنه اولور منصرف اولور داکر سمندن قلنورسه معرفه اولدقده لاینصرف اولور **التسمین** علی وزن التکریم یاغی زیاده قلمق تقول سمّنت القوم تسمیناً اذا زوّدتهم السمن وتسمین اهل یمن لغتی اوزره صوغوق دیرلر کیم حجاج بن یوسف بالیق کتوردیلر طباخه سمّنها دیدی ای برد ولتسمین سمزتمکه دیرلر وفی المثل سمّن کلبک یأکلک دیرلر **السمن** سینک فتحی ومیمک کسری ومدیله سمز اولان نسنه که آروغک ضدیدر سینک کسری ومیمک فتحی ایله سمزومک یقال سمن یسمن سمنا من الباب الرابع وصاحب مختارک فتحیتنه اشارت ایلدوکی نسخه سنه صاحب قاموسک مخالف اولور اول بزم ذکر ایتدوکمز اوزره در **التسمّن** فتحیله ومیمک ضمی وتشدیدیله بمعناه **السمنة** سینک ضمی ومیمک سکونیله شول دوادر که انکله نسا طائفه سی سمز درلر همزه نک کسریله برنکر نسنه به مالک اولمق تقول اسمن الرجل اذا اعطاه شیئاً سمیناً همزه نک ویانک کسریله برنسنه یی سمز عد ایتمک استمنته اذا اعدّه سمیناً واستسمان **السمانی** یاغ طلب ایتمکه ده دیرلر یقال جاؤا یستسمنون ان یطلبون ان یوهب لهم السمن سینک ضمی ومیمک تخفیفی والفک قصریله برجنس قوشک اسمیدر ولا تقل سمّانی بتشدید المیم **السمانا** وزن مزبور اوزره واحدی ذکر اولنان قوشلرک بری معناسنه **السمینة** سینک فتحی ومیمک فتحیله ونونک کسریله ویانک تشدیدیله بنه طبنی کافرلردن فرقه که تناسخه قائل اولوب جبر ایله علم حاصل اولمنه انکار ایدنلردر **السنن** فتحتیله طریق معناسنه درو جه معناسنه دخی کلور یقال امض علی سننک ای علی وجهک ویقال تنحّ عن سنن الخیل ای وجهه ویقال جاء من الخیل سنن لا یردّ وجهه ای خذوسنن **السنة** سینک ضمی ونونک تشدیدیله بمعناه **السنن** سینک ضمی ونونک

ونونک فتحی ایله بمعناه ایضاً فیه ثلث لغات وسُنن سینک ضمی جمعی کلور **السنا** **السَّنن** سینک فتحی ویانک کسریله طریقت واحده معناسنه کلور یقال جاءت الریح علی سنناین اذا جاءت طریقة واحدة لا تختلف رسنت سیلونه دخی دیرلر وسنت مدینهٔ منوره خرمالرندن برنوعه دخی دیرلر وسنه الوجه یوزک صورتنه وهیئتنه دخی دیر **السنن** سینک فتحی ونونک تشدیدیله برنسنه یی کرکی کبی کوروب کوزتمک یقال من الرجل اذا احسن رعیتها والقیام علیها حتی کانه صقلها یعنی کویا که آنی مجهره لیوب سنن اوزره قلمشدر رسن طپراغی یرا اوزرینه سهولتله دوکمکده دیرلر ومسن زرهی کیدرمکه ده دیرلر یقال رسن علیه الدرع سنّها سنا اذاصبّها علیه فاذا فرقته فی الصب قلت بالشین المعجم وسن ناقه یی فتی سورمکه ده دیرلر تقول سننت الناقة اذا سرتها سیراً شدیداً وسن تصویر معناسنه ده کلور سنّه سنّاً من الاول اذا صوّرته وسن بچق بلمکه ده دیرلر تقول سننت السکین اذا احددته **المسن** میمک کسری وسینک فتحی ایله بلکی طاشی که انکله بچق بلرلر **المسنون** میمک فتحی ونونک ضمی ومدیله بد رایحه اولوب متغیر اولان نسنه منه قوله تعالی الحمأ المسنون وحماحاء مهمله ایله قره بالجمعه دیرلر ومسنون مصوّر معناسنه ده کلور ومسنون الوجه شول کمسنه یه دیرلر که یوزنده وکوزنده فی الجمله اوزونلق اولوب یوزی فتی مدوّر اولمیه **الاستنان** همزه نک وتانک کسریله آت اوینمق یقال استن الفرس اذا قمص وقمص قافله وصاد مهمله ایله ات ایکی اللرن معاً قالدروب اوینمغه دیرلر وفی المثل استنت الفصال حتی القرعا فصال دوه وقرعا کچیک اولنه دیرلر واستنان مسواک استعمال ایتمکه ده دیرلر یقال استن الرجل اذا استاک **المسانة** میمک ضمی ونونک تشدیدیله اردک دوه دیشی دوه یی قوموق انی جوکوب حفلتمک ایچون **السنان** سینک کسری ایله بمعناه تقول الفحل یسان الناقة مسانة وسناناً وسنان بلکی طاشنه ده دیرلر کوندرد مورنه دخی دیرلر **الاسنة** همزه نک

فتحی وسینک کسری ونونک تشدیدیله جمعی واسنه اسنانک جمعی دخی کلور اسنان سنک جمعی اولدیغی اوزره دیش
معناسنه وفی الحدیث اذا سافرتم فی الخصب فاعطوا الرکب اسنتها ورکب ضمتینله دوه لر معناسنه در
یعنی اثنای سفرده طوارلری مرعادن منع ایتمک السنین سینک فتحی ونونک کسری ومدیله طاش قازدوغی
وقتده دوکلن نسنه در السنون سینک فتحی ونونک ضمی ومدیله شول نسنه در که انی مسواک کبی استعمال ایدرلر
السن سینک کسری ونونک تشدیدیله دندان معناسنه همزه نک فتحیله جمعی دیشلر معناسنه السنینه سینک
ونونک فتحی ویانک سکونیله وسنک تصغیریدر وتائیله مؤنث سماعی اولدیغنه بنادر وعربلرک لا اتیک سن
الحسل دیدکلری لا اتیک ابدا معناسنه در وحسل حاء مهمله نک کسریله کلر یاورسنه دیرلر که هنوز
یمرطه دن چقمش اوله وسن القلم قلمک یونلان یرینه دیرلر یقال اطل سن قلمک وسمنها وحرف
قطتك وایمنها یعنی قلمی اوزون کسوب اوتلی کس وقطع ایتدکده محرف قطع ایدوب صاغ جانبنه مائل
ایله وسن عمر معناسنه دخی کلور المسان میمک فتحی ونونک تشدیدیله یشلو اولان دوه لر اقتالرنک مقابلیدر
که یکت اولن دوه لر معناسنه السنه سینک کسری ونونک تشدیدیله صرتماغک بردیشی وسنه شول
صبان دمورینه ده دیرلر وبو مقامده صاحب صراح سنه یی میخ ورم زدن ایله تفسیر ایدوب
بزوم ایراد ایتدکمز معنای ایتمشدر حالا که جوهری السنة السکة وهی الحدیدة التی تثار بها
الارض دیدوکندن غیری مزبورک ایراد ایتدکی معنایه سائر کتبده تعرض بولنمامشدر
الاسنان همزه نک کسریله برکسنه یاشلو اوله یقال اسن الرجل اذا کبر واسنان ناقه سکز
یاش دیشی بتمسنه ده دیرلر یقال اسن الناقة اذا نبت وذلک فی السنة الثامنة واسنان
ذکر اولنان دیشی بتورمکده ده دیرلر یقال اسنها الله تعالی ای انبتها سلین آلک
فتحی وثانینک کسریله آرقه ده اولن مهره لرک باشلرینه دخی دیرلر السنسن سینلرک کسری
ونون اولک سکونیله واحدی السنسنه سینک فتحی ونونک کسری ومدیله شول قوم نعتیدر که

یوکسک اولوب طولانی بنعلمش اوله سی سینک فتحی ویانک کسریله جمعی سینک
کسری ومدیله حروف معجمه دن یعنی معنای موضوع له دال اولمین حرفلردن درو کاه اولور حروف
زیاده دن اولمغین بعض کلمه اوزرینه زیاده اولور وکاه اولور معنای استقباله دلالت
قیلوب فعل مضارعی زمان مستقبل خالص قیلور تقول سیفعل وخلیل ایتدی سین
لن کلمه سینه جواب یعنی لن ابدی افاده ایتدکی کبی سین وقوع لا محاله افاده ایدر
وابوزید ایتدی طائفه عربدن بعضی تایه قلب ایدوب الناس دیه جک محلنده النات
دیرلر سینک کسری ومدیله شعبه معناسنه در ابوسعید روایتی اوزره منه قولهم
فلان لا یحسن سینه یرید شعبة من شعبه وبو ذو ثلاث شعب وشعبه دن مراد انسانده
قائم اولن حالت درواول اوچ دربری قوت واهمه که دماغده حلول ایتمشدر وبری
قوت غضبیه که قلبک صاغنده حلول ایتمشدر وبری قوت شهویه که صولنده حلول ایتمشدر
نته کم ذی ثلاث شعب تفسیرنده اشارت اولنمشدر یس باری تعالی لینک یس
دیدکی الم وحم کبی درکه اوائل سوره ده واقع اولمشدر که بعضلر ذکر اولنان حرفلر
ما بعدنده کلن سوره نک اسمیدر دیمشلردر وعکرمه یس یا انسان معناسنه در
دیمشلر زیرا ما بعدنده انک لمن المرسلین بیورلمشدر طور سیناء طانک ضمی ومدیله
وسینک کسری ومدیله والفک دخی مدیله بر طاغک اسمیدر شامده شرفده وسینا
براغاجک اسمیدر که اکا طور اضافت اولنمشدر طور سینین سینک ونونک کسرلریله

ومدلری ایله بمعناه السفینة سینک و نونک کسرلری و مدلریله واحدی اخفش روایتی
اوزره واخفش ایتدی طور سینا سینک فتحی ایله و طور سیناء سینک کسریله قرائت
اولنمشدر لکن فتحیله اَحسن در علت نحوجیه ایله زیرا فعلاء وزنی اوزره بنا او
لنمش اولور و کسر قبیحدر زیرا فعلاء اوزده کلمه سی فانک کسری والفک مدیله شول
ابنیه عربیه دن دکلدر که انده ترک صرف جائز اوله مکرکه اعجمی اولدغنه بناء ترک صرف
اولنمش اوله ابو علی ایتدی ترک صرف اولدغی اسم بقعه اولوب مؤنث اولدغنه بناءدر
و ابو عمرو بن العلاء کسری اختیار ایدوب طور سینینا اعتبار ایدردی یعنی سینینی لفظلری سینک کسریله
نطق قلوردی و قراء انده اکثر اولان بودر دیو اختیار ایتمشدر که قاعده نحوه اوفق اولدیغی
بودر فصل الشین الثأن شینک فتحی و همزه نک سکونیله ار معناسنه در و حال معناسنه در
شاء باش کوکنک جاتیسی که کوز یاشی اندن کلور الشؤون ضمتینله جمعیدر الشانان وزن اوزره
اوزره تثنیه سیدر و شانان ایکی طره دامر دیرلر که باشدن قاشه اینر و شأن مصدر دخی
کلور اشلمک معناسنه نقول اشأن شأنک ای اعمل ما تحسنه و قصد معناسنه ده کلور نقول شأنت شأنه
ای قصدت قصده و قایرمق معناسنه کلور تقول ما شأنت شأنه ای لم اکترث
والاکتراث تاء مثناه دن صکره ثاء مثلثه ایله قایرمق معناسنه در الاشآن همزه نک کسریله
افساد معناسنه در یقال لاشأنن شأنهم ای لافسدن امرهم الشثن فتحیله ال
مصدر در الک ایری اولوب غلیظ اولمقدر یقال شثنت کفه من الباب الرابع اذا خشنت

وغلظت الشثن شینک فتحی و ثانک سکونیله غلیظ و خشن اولن نسنه یقال رجل شثن الاصابع
وکذلک سایر العضو و دوه نک دوداغی دیکندن غلیظ اولمغه دیرلر شثنت مشافر الابل
من اکل الشوک اذا غلظت والشوک دیکن معناسنه در الشجن فتحتینله حاجت
معناسنه در الشجون ضمتینله جمعیدر حاجتلر معناسنه در و شجون دره ده اولن یوللر معناسنه کلور
یقال شجون الاودیة و شجون شول اودیه در که بری برینه کرمش اوله و شجن غصه چکمکه دیرلر
یقال شجن یشجن من الرابع و غصه یه دخی دیرلر الاشجان همزه نک فتحیله جمعی غصه لر معناسنه
الشجن شینک فتحی و جیمک سکونیله غصه ویرمک یقال شجنه اذا احزنه و شجن دره ده اولن یوله
دیرلر طریق الوادی معناسنه الشاجن جیمک کسریله غصه چکیجی کمسنه جیمک کسریله مؤنثی اغاج چوق دره یه
دخی دیرلر الشاجنه شینک فتحی و جیمک کسریله جمعی اغاجلری چوق دره لر معناسنه الاشجان همزه نک کسریله غصه
ویرمک یقال اشجنه غیره الشجنه شینک کسری و جیمک سکونیله شول اغاج طمرلری در که بری برینه کیرمش
اوله و ضم شینله دخی لغتدر و شجنه رحم علاقه سنه ده دیرلر یقال بینی و بینه شجنة رحم بالکسر
والضم ایضا وفی الحدیث الرحم شجنة من الله ای الرحم مشتقة من الرحمن یعنی انها قرابة من الله تعالی
مشتبکة کاشتباک العروق شجنه شینک کسری و جیمک سکونیله بر رجلک اسمیدر اول شجنه بن عطارد
بن کعبدر که جد اعلالری تمیم در الشحن شینک فتحی و حاء مهمله نک سکونیله طولدرمق تقول شحنت السفینة
اذا ملأتها قال الله تعالی فی الفلک المشحون و تقول شحنت البلد بالخیل اذا ملأته الشحنة شینک کسری
و حانک سکونیله بر طولیلقدر یقال بالبلد شحنة من الخیل ای رابطة و رابطه بقلعه ولوازمنده اولنلرده جماعته
دیرلر و شحنه عداوت دخی دیرلر الشحن شینک فتحی و حانک سکونیله بر نسنه یی سوروب الوب کیتمکه دیرلر

یقال مرشحنهم سحنا ای نظر دهم و بکبو هم **الشحناء** شینک فتحی وحانک سکونیله والفک مدیله عداوته **الشاحن**
حانک کسریله عدو ولی قوی اولن کسنه یقال عدو شاحن **الاشحان** همزه‌نک کسریله برکسنه اغلمغه حاضر اولمق
یقال اشحن الصبی اذا تهیأ للبکاء **الشدون** ضمتیله آهو یاوریسی قوی اولوب بوینوزلری بلورمک
بری اولمق یقال شدن الغزال شدونا من الاول وکذا اولور آت قولنده داخی شدن المهر دیرلر
لکن شادن مطلق ذکر اولندقده آهو یاوریسی مراد اولور ومتأخر ضم میمله آت قوللنه دیرلر **الاشدان** همزه‌نک
کسریله آهونک یاوریسی قوی اولمق یقال اشدنت الظبیة اذا قوی ولدها **المشدن** میمک و شینک سکونیله
ودالک کسریله شول آهو درکه یاوریسی قوی اوله یقال ظبیة مشدن اذا شدن ولدها **المشادن** میمک فتحی
ودالک کسریله جمعی ولدی قوی اولان آهولر معناسنه **المشادین** میمک فتحی ودالک کسری ومدیله بمعناها
یعنی بقنده طوغرمش اوله **الشدنیات** فتحتیله ویانک تشدیدیله یمندن بر موضعه منسوب اولان دوه‌لر
الشزن شینک وزای معجمه‌نک فتحیله یزیرک اولمق وشزن یوروب لوب عاجز اولمغه دیرلر
الشزن ضمتیله ناحیه جانب معناسنه یقال ما ابالی علی ای شزنیه وقع ای علی ای جانبیه **القشزن**
فتحتیله وزانک ضمی وتشدیدیله **الشزن** شینک فتحی وزانک سکونیله آشق که اوغلنجقلر اوینر وصاحب
قاموس ضمتیله اولماسن ده جائز کورمشدر **الشطن** شینک فتحی وطاء مهمله‌نک سکونیله ابن خلیل ایلدکی
شطن اوزون اولن ایپه دیرلر **الاشطان** همزه‌نک فتحیله جمعی ایپلر معناسنه وبر اعرابی آتنی مدح ایدوب
یوزعه دن ایاغی طش غم دیمک محلنده کانه شیطان فی اشطان دیمشدر **الشطن** شینک فتحی وطانک
سکونیله ایپله تعلیق تقول شطنته اذا شددته بالشطن وشطن بعده مخالفته دخی دیرلر یقال
شطنه شطنه شطنا من الباب الاول اذا بعد **الشطون** ضمتیله بعید اولمق یقال شطن عنه اذا بعد
الشطون ضمتیله شینک فتحی وطانک ضمی ومدیله شول قیو درکه دیبی اراق اوله یقال بئر شطون
ای بعیده العقر ونوی شطون ای بعیده ونوی نونک فتحیله مسافه قصد ایلدکی جانبه

درل

دیرلر **الشیطان** شینک فتحی ویانک سکونیله معروف درو هر کسنه که حدندن تجاوز قیله اکر ده شیطان دیرلر
کرک جن اولسون کرک انس کرک حیوان اولسون وعرب طائفه‌سی ایلانه شیطان دیرو باری تعالی
کانه رؤس الشیاطین دیدکی قولنده قرا ایدی عربیت جهتندن اوج وجه وارد ربری بودر که آنک
طلعی رؤس شیاطینه تشبیه اولنه شیطان قبح ایله موصوف اولدیغیچون وطلع ابتدا بلورن میوه‌یه
دیرلر ایکنجی بودر که عرب طائفه‌سی ایلانه شیطان دیرلر پس طلعی شول ایلانک باشنه تشبیه اولور که
خروس ایبکی مثاللنده ایبکی وردر که بو مقوله اولن زیاده قبحله موصوف اولور اوجنسنی بودر که شول
قبح اوته تشبیه اولنه که اکه رؤس الشیاطین دیرلر وشیطانک نونی اصلیه در وبعضلر زائده در دیدی
اکرانی فیعال وزنی قیلورسک تشیطن الرجل دیدکلری قوللرندن ماخوذ اولمغله منصرف اولور
وتشیطن تمرد معناسنه در اکر شیطاد دیدکلری قوللرندن قیلورسک هلاک اولمق معناسندن لا ینصرف
اولور زیرا بو تقدیرجه فلان وزنی اوزره اولور **الاشعنان** همزه‌نک وعینک کسری ایله باشک صاچی
اوپرمش وتوزلنمش اولمق اشعان شعره اشعینانا **المشعان** میمک ضمی وشینک سکونی ونونک
تشدیدیله شول کسنه درکه صاچی اوپرمش اوله اشعث معناسنه **الشفن** شینک فتحی وفانک سکونیله عاقل
ودانا اولن کسنه **الشفون** ضمتیله برکسنه‌یه کوز قویرغیله نظر ایتمک تقول شفنته اشفنه من الاول
والثانی اذا نظرت الیه بمؤخر عینک **الشافن** فانک کسریله کوز قویرغیله نظر قیلن کسنه **الشفوف** شینک
فتحی وفانک ضمی ومدیله بمعناه وغیرتلو معناسنه دخی کلور غیور کبی وابن السکیت ایتدی شفنت الیه
نونک تأخیری وتقدیمیله بر معنایه در که اول برکسنه‌یه اعتراض نظریله نظر ایتمکدر وابو عبید ایتدی
انسان برکسنه‌یه کوزن قالدروب تعجب نظریله نظر قیلمقدر **الشقن** شینک فتحی وقافک سکونیله بر لغتدر

که

قليله تبعتيله استعمال اولنور ابو عبيد روايتى اوزره يقال قليل شقن مثل وتح ووعر يعنى
شحيح وتح وعر ديدكلرى كبى وعرى وتحه تابع قلمغله وشقن عطايى از قلمغه دخى ديرلر
يقال شقنت العطية شقنا من الباب الاول اذا اقللتها **الاشقان** همزه نك كسريله كذلك عطايى
از قلمق يقال اشقنتها **الشقونة** ضمتيله برنسنه قليل اولمق يقال يقال قلت عطيته وشقنت من الاول
وشقنت من الباب الطول الخامس **الشن** شينك فتحى ونونك تشديديله شول قربه دركه كهنه اولمغين
صويى طمليه **الشنة** وزن مزبور اوزره ذكر اولنان معنايه دركويا كه شنه كهنه اولن قربه نك جسمنه ديرلر
بو جوهرى كلامى دركه لكن مقتضاى قياس بو ايدى كه تا وحدة ايجون اوله **الشنان** شينك كسريله جمعيدركه
قربه لر معناسنه وفى المثل لا يقعقع لى بالشنان يعنى قربه آوازى بنم باغره سلاح اوازى يرينه كچمز **الشنان**
شينك فتحى ونونك تخفيفيله بغض وعداوت شنئان معناسنه لغت در همزه نك مديله **التشنن** فتحتيله دخى
صحى وتشديديله قربه اسكيمك **التشانن** تانك فتحى ونونك تشديديله بمعناه يقال تشننت القربة اذا خلقت وتشنن
انسانك دريسى بر اولدغى زمانده قوريوق تشنج معناسنه وابو عمرو ايدى تشنان الجلد ديرلر فحين درى
قوريوب ديوش لسه اسكيمكس بن **شن** شينك فتحى ونونك تشديديله برقبيله نك باباسى آديدر عبد القيس
كه اول شن بن افصى بن عبد القيس دركه جد اعلالرى نزار در واعور شنى نام كمسنه انلردندر روفى المثل
دخى المثل وافق شن طبقة وطبق فتحتيله برقبيله نك اسميدر و مثلك اصلى بو دركه شن قبيله سى غايت شديد
قبيله اولمغين كمسنه انكا مقاوم اولمزدى طبق قبيله سى انلره مقاومت ايدوب انتقام الدقلرنده وافق
شن طبقة ديدلر **الشنون** شينك فتحى ونونك ضمى ومديله شول دوه دركه نه ارق ونه سمز اوله وشنون اج
معناسنه دخى كلور حايع كبى **الشنشنة** شينلرك كسرى ومابينده نونك سكونيله خلق وطبيعت معناسنه
الاستنشان همزه نك وتانك كسريله ارقلمق خليل روايتى اوزره يقال استشن الرجل اذا هزل **الشين**
شينك فتحى وياًنك سكونيله زينك خلافى دركه برنسنه يى قبيح ايتمك معناسنه در يقال شانه يشينه من الثانى

من الثانى اذا جعله قبيحا **المشاين** ميمك فتحى وياًنك كسريله معايب ومقابح معناسنه **الشين** شينك
كسريله ومديله برحرفك اسميدر حروف هجادن **فصل الضاد المعجمة** **الصبن** صادك فتحى وباًنك سكونيله منع كف
معناسنه يقال صبنت عنا الهدية اوما كان من معروف يصبن صبنا من الباب الثانى اذا كففت
وصبن قمارا ويين كمسنه النده كعبتينى اصلاح ايدوب اتدقده قد صبن ديرلر واجل ديرلر كعبتينى
الده دورا ايدروب القافل اصلاح ايتمكه تحلنده **الصابون** على وزن الكافور معروفدر حتى عامة
السنده اندن صابونله درديرلر **الصحن** صادك فتحى وحاء مهمله نك سكونيله بر قومك مابينين اصلاح
ايتمك تقول صحنت بين القوم اذا اصلحت واورمق معناسنه دخى كلور تقول صحنته اذا ضربته
وصحن الدار اوك اورتسنه دخى ديرلر وسط الدار معناسنه وبيوك كاسه يه دخى ديرلر وذكر
اولنن كاسه دن برنسنه ويرمكه دخى ديرلر تقول صحنته اذا اعطيته شيئا وجوهرينك فهم اولنن
بو دركه صحن ذكر اولنن نسنه لرك يرينه اطلاق اولنه وصاحب قاموس تعبيرندن فهم اولنن بو دركه
مجموعلنه اطلاق اولنه مناسب اولكى درينه كم جوهرينك ايراد ايتدكى شعر دلالت ايدر نظر اولنسه
نعم زوج كبى اولمق دخى محتملدر يقال هما زوجان وهما زوج **الصحون** صادك فتحى وحانك ضمى ومديله
شول ناقه دركه دبجى اوله يقال ناقة صحون اى رموح وبو ابو عمرو روايتى در **الصحناة** صادك كسرى وحانك
سكونيله واحدى ذكر اولنن قانقدن بر پاره معناسنه **الصحناة** صادك ودالك فتحى ومابينده ياًنك
سكونى وآخرنده اولان ياًنك تشديديله جرجى كه جرث النبق صنز بيلور معناسنه صيدلانيده لغتدر وصيد
نانى كذلك شول جانوره ديرلركه النده كند وايجون بو ايلر واول بو ايشى كزلوب نا بديد ايدر
واكا صيدن دخى ديرلر صيدن ملكة ده ديرلر پادشاه معناسنه **الصيدنانى** صادك كسرى وعين مهمله نك
سكونى وواوك فتحى ونونك تشديديله دوه قوشينك اركگى ظليم معناسنه **الصفن** فتحتيله انسانك خايه

كبود

صادک ضمی و فانک سکونیله سفره مثاللده بر دیبدرکه انوکله
دریسدر   همزه نک فتحیله جمعی
صوچکرلر وقرا ایتدی صفن اول مطره شکلنده برنسنه درکه انوکله ابریست الورلر وابو عمرو ایتدی صفن شول
دلیدرکه چوبان اولن کمسنه لر ازغن وچقماغن وسائر احتیاجی اولدوغی نسنه یی وضع ایدر
میمک فتحی وفانک ضمیله صویی بولشمک یقال تصافن القوم الماء وذلک انما یکون بالمقلة ومقله میمک فتحی
وقافک سکونیله شول طاشه دیرلر صوقابی ایچنه قویوب بعضی کسه اول طاشی اورتندوکی مقدار دیررا
تاکه بعضنه ناقص ویرلمیه   فانک کسریله شول آت درکه اوج ایاغی اوزره طوروب بر ایاغنک فتحی
طرناغی اوجنی بصه وصافن شول کمسنه یه دیرلرکه ایکی ایاغلرن برابر بصه وفی الحدیث اذا اصلینا
خلفه فرفع رأسه من الرکوع قمنا خلفه صفوفا واذا سجد تبعناه ای قمنا صافین اقدامنا یعنی
ایاقلرمزی صف ایدوب تبعیت ایلردک وصافن ایچکده اولن طمره دخی دیرلر عرق الساق معناسنه
صادک ضمی وفانک ضمی ومدیله آت ذکر اولنان وجه اوزره طورمق تقول صفن الفرس
یصفن صفونا من الثانی ومصادر ده الصفن بشم بز اشیدن اسب زمان را دیمشدر یعنی
آت طرنغیله یبری قازمقدر   صادک کسری ونونک تشدیدیله وبردیدکلری جانورک
بوکلی درکه زیاده بذرایجه در وبر پیسی دن کوجک برجانوردر دیمشلر وصح بر عجوز کوتلرندن
برکونلردر وصن سله آنداندن برنسنه درکه ایچنه اتمک قورلر   ضادک ضمی ونونک تخفیفیله
قولتق یرمز رایحه بغلمقدر   همزه نک کسریله برکسنه نک قولتغی یرمز رایحه بغلمق یقال صن
الرجل اذا صار له صنان واصنان برکسنه بورنن قلدوروب تکبر اولمغه ده دیرلر اصن
الرجل اذا شمخ بانفه تکبرا وبوندن مأخوذ درعربلرک اصنت الناقة دیدکلری قچن ناقه
حامله قالوب ارککدن استغنا قلسه   میمک ضمی وصادک کسری ونونک تشدیدیله
غضبله براولن کمسنه اصمعی روایتی اوزره یقال فلان مصن عضبا ای ممتلی عضبا
صادک فتحی وواوک سکونیله برنسنه یی صقنمق   صادک کسریله بمعناه

تقول صنت الشیء صونا وصیانة من الباب الاول وصون آت اوج ایاغی اوزره طوروب بر ایاغن
طرنغی اوجیله بصمغه دخی دیرلر یقال صان الفرس اذا قام علی طرف حافرة من خفی اووجا وحفا
حاء مهمله ایله طرنق اشنمقدر ووجی جمله طرنغه مرض عارض اولمقدر وصون آت یورمکه دخی دیرلر
وبعضلر ایتدی یوررکن کوه لمکه دیرلر   میمک فتحی وصادک ضمی ومدیله صقلنمش نسنه ولا تقل
مصان   میمک فتحی وواوک ضمی ومدیله بمعناه یقال ثوب مصون علی النقص وثوب مصوون
علی التمام یعنی اعلال وعدم اعلال جائزدر نته کم ذکر اولنان یک بو کز ایکی‌ده مروراتمیشدر   صادک
کسریله لباس حفظ ایده جک موضع کرک غیری نسنه اولسون   صادک ضمی وواوک تخفیفیله بمعناه
صادک کسریله بمعناه تقول جعلت الثوب فی صوانه وصوانه وصیانه   صادک فتحی وواوک
تشدیدیله برجنس برک طاشه دیرلر   وزن مزبور اوزره واحدی ذکر اولنان طاشلرک بری
معناسنه   صادک کسریله ومدیله برشی اک اسمیدر   صادک فتحی وواوک تخفیفیله
وآخرنده یانک تشدیدیله صینه منسوب اولن قابلر الاوانی المنسوبة الی الصین معناسنه
ضادک مدی ویانک کسریله مانغرک مقابلی در یعنی قیون معناسنه درکه کچینک خلافی
ضادک فتحی وهمزه نک سکونیله ضانک جمعی مانغرک جمعی معز کلدکی کبی وراکبک جمعی رکب
وسافرک جمعی سفر کلدکی کبی   فتحیله کذلک جمعی مانغرک وراکبک جمعی رکب وسافرک جمعی
سفر کلدکی کبی   ضادک فتحی وهمزه نک کسری ومدیله ضائنک جمعی درغاز ایله غزی کبی
غینک فتحی ویانک تشدیدیله   یانک کسریله مؤنثی   ضادک فتحی وبانک کسریله جمعی
همزه نک کسری وضادک سکونیله برکسنه نک قیونی چوق اولمق یقال اضان الرجل اذا کثر

تقول صنت الشئ صونًا وصيانةً وصون آت اوج اياغي اوزره طوروب
براياغي طرنغي اوجيله بصمغه دخي دبرلر يقال صان الفرس اذا قام على طرف
واحد حافرة من خفي اووجا وخفًا ولولا خشيه يقال صان الفرس
اذا قام على طرف حافرة من خفي اووجا وخفا ولولا انا
تقول صنت الشئ صونًا وصيانةً وصون آت اوج اياغي اوزره طوروب
براياغي طرنغي اوجيله بصمغه دبرلر يقال صان الفرس اذا قام على طرف
اعد ذكر نعمان لنا انّ ذكره هو المسك فتحيله كذلك جمعي ماغرك
وراكبك جمع ركب وسافرك سفر كللري كبي فتحيله كذلك جمعي ما
ماغرك وراكبك جمعي ركب وسافرك سفر كللري كبي ضادك
فتحي وهمزه كسريله ومديله ضائنك جمعي درغاذ ايله غزا كبي غينك فتحي وزانك
وزانك تشديديله ضادك فتحي وهمزه نك كسريله ومديله ضائنك
جمعي درغاذ ايله غزا كبي غينك فتحي وزانك تشديديله
ضادك فتحي وهمزه نك كسريله ومديله ضائنك جمعي درغاذ ايله غزا كبي غينك
فتحي وزانك تشديديله يانك كسريله مؤنثي يانك كسريله
مؤنثي ضادك فتحي وبانك كسريله جمعي ياهمزه نك كسري
وضادك سكونيله كسنه قيونى چوق اولمق يقال اضان الرجل اذا كثر

اذا كثر ضائنه **الضبن** ضادك كسري وبانك سكونيله قولتغله بوكرك مابيني يقال اول الجنب
الابط ثم الضبنين ثم الحضن يعني ان انك يانك ابتداسي قولتقدر وانك مابعدي كه بوكر
نهايت بولدغي يردر حضن دروبونلرك مابيني ضبين درونسخ صحاحك اكثرنده وقاموس
نسخه لرنده اول المحل واقع اوالمشدر اول الجنب بدلنه لكن ظاهر اولن اول الجنب درو بعض نسخ
صحاحده اول مراتب المحل واقع اولمش بوتقديرجه معناي مصدري مراد اولمسي ظاهر اولور
الاضطبان همزه نك وطانك كسريله بمعناه تقول
اضبنته واضطبنته اذا جعلته في ضبنك **الضبنه** ضادك كسريله وبانك سكونيله بركمسنه نك
عيالي **الضبنة** ضادك فتحي وبانك كسريله بمعناها يقال هذه ضبنة الرجل وضبنته اي عياله
الضبن ضادك فتحي وبانك كسريله طار ير مكان ضيق معناسنه ميمك فتحي وبانك ضمي ومديله
كونرم اولان كمسنه زمن معناسنه جوهري ايتدي بكزرركه زمنك ميمك بايه تبديل اتمشلردر يعني
اصل اشتقاقنه نظر مثلا اضبنته ديرلر ازمنته معناسنه پس زمندن مقلوب كلمك لازم
كلدر ومراد ضمنك ميمي بايه تبديل اولنمق در زمنك ميمي دكلدر زيرا اضمن دخي زمن
كبي دروزناه معني **الضجن** صادك وجيمك فتحيله بر معروف طاغك علميدر و بعض اشعارده
حايل واقع اولمشدر تصحيفدر **ضجنان** ضادك فتحي وجيمك سكونيله بر طاغك كذلك علميدر
مكه شرفها ناحيه سنده **الضيزن** على وزن حيدر شول كمسنه دركه باباسنك زوجه سنه خيانت
ايلكله باباسنه مزاحمه قله و بعضلر ايتدي ضيزن شول كمسنه دركه قيودن صو چكركن يكا مزاحمه
قله وزن مر بور اوزره بربتك اديدر اسم صنم معناسنه **الضغن** ضادك كسري وغين معجمه نك
سكونيله كين حقد معناسنه **الضغينه** ضادك فتحي وغينك كسري ومديله بمعناه وضغن ميل معناسنه
دخي كلور يقال ضغن الي فلان اي مال اليه فتحيله كين ايتمك يقال ضغن عليه ضغنا من الباب

الرابع وضغن میل معناسنه دخی کلور یقال ضغن فلان الی الدنیا من الباب المذکور اذا رکن الیه ومال
تانک فتحی وغینک ضمی ایله کین اوزره مصر اولمق همزه نک وطانک کسریله بمعناه یقال تضاغن القوم
واضطغنوا اذا انطووا علی الاحقاد واضطغان بر نسنه یی قولتغه الماغه دخی دیرلر یقال اضطغنت الشیء
اذا اخذته تحت حضنك الضاغن شول آته دیرلر که اولمجه یورمکه مقدورن صرف اتمیه یقال فرس ضاغن
اذا کان لا یعطی ما عنده من الجری الا بالضرب ذات ضغن ضادک کسری وغینک سکونیله شول ناقه یه دیرلر
وطننه چکنه وحامله اولمیان مرکب تحن یوک یوکلتمه ده صعوبت کوسترسه انتهاذات شغب
وضغن دیرلر وشغب فتح شین وسکون غینله تهییج شره دیرلر الضغمه ضادک فتحی وغینک کسریله اکری
اولن کوندر اغاجی یقال قناة ضغمة ای عوجاء الضغن ضادک فتحی وفانک سکونیله دوه اوک ایاغیله یری
اورمق یقال ضغن البعیر من الباب الثانی اذا خبط بیدها وضغن دوه نجاستن اتمغه دخی دیرلر یقال ضغن
بخایطه اذا رمی به وارکک دوه یی ناقه اوزرینه اغر ایتمکه دخی دیرلر یقال ضغن علی ناقته اذا احمل علیها
وضغن بر قومک اوزرینه کلوب مجلسلرینه اوتورمغه دخی دیرلر تقول ضغنت الی القوم اضغن ضغنا
اذا اتیتهم تجلس الیهم وضغن ایاغیله بر کمسنه نک ارده نه اورمق ایچون دخی دیرلر تقول ضغنت الرجل اذا
اذا ضربت برجلك علی عجزه وضغن بر کمسنه یی یره اورمغه دخی دیرلر تقول ضغنت بالانسان الارض اذا
ضربتها به همزه وطانک کسریله بر کمسنه کندی ایاغیله اوکچه سن اورمغه دیرلر تقول اضطغن بمو اذا
ضرب بقدمیه مؤخر نفسه ضادک کسری وفانک فتحی ونونک تشدیدیله فربه وه واحمق اولن رجله دیرلر
ضادک وفانک فتحیله وبانک مابیننده سکونیله قوتعلیله کلن کمسنه احزره نون زایده در نته کم باب فاء ده مرور ایتمشدر
الضمن ضادک فتحی ومیمک تخفیفیله کفیل اولمق ضمنت الشیء ضمانا اذا کفلت به وضمان اسم دخی کلور
بدن علتلو اولمق معناسندن الضامن میمک کسریله کفیل اولن کمسنه الضمین ضادک فتحی ومیمک کسری ویله
بمعناه التضمین علی وزن التکریم بر کمسنه یی بر نسنه یه کفیل ایتمک تقول ضمنته الشیء فتضمنه عنی مثل غرمته

دخی کفیل ایتمکه دیرلر وتضمین بر نسنه یی بر ظرفه قومغه دخی دیرلر المضمن میم اولک ضمی وثانینک
فتحی وتشدیدیله شعره صفت واقع اولسه شول شعره دیرلر که اکا بر بیت تضمین اولنه واکر بیته صفت
اولسه شول بیته دیرلر که معناسی تمام اولمیه الا بیننده کلن بیتله التضمن تانک فتحی ومیمک ضمی وتشدیدیله بر
بر نسنه یی مشتمل اولمق تقول فهمت ما تضمنه کتابك ای ما اشتمل علیه وکان فی ضمنه الضمن ضادک کسری
ومیمک سکونیله بر نسنه نک داخلی تقول انفذته ضمن کتابی ای فی طیه الضمنة ضادک ضمی ومیمک سکونیله مرض
معناسنه کقولك کانت ضمنة فلان اربعة اشهر ای مرضه الضمن ضادک فتحی ومیمک کسریله شول کمسنه در
که انک جسدنده بر علتی اوله مرض جهتندن یا کبر جهتندن یا غیری خصوصدن وکوترم معناسنه دخی
کلور وفی الحدیث من اکتتب ضمنا بعثه الله ضمنا ای من کتب نفسه فی دیوان الزمنی کندوی زمنلر دفترینه یازوب
تلبیس ایلیان معاقب اولور الضمن فتحتینله اسم در ذکر اولنن معنادن یعنی بدن علتلو اولمق معناسندن وضمن
مصدر دخی کلور کوترم اولمق معناسنه یقال ضمن الرجل ضمنا من الباب الرابع الضمانة ضادک فتحی ومیمک تخفیفیله
کوترم اولمق زمانت کبی در وزنا ومعنا ضادک فتحی ومیمک سکونیله والفك قصریله ضمنک جمعی زمنی
زمنک جمعی اولدیغی کبی الضامنه میمک کسریله شول خرما اغاجیدر که شهرلرده یاخود کویلرده بتمش
اوله وفی الحدیث انه صلی الله علیه وسلم کتب لحارثة بن قطن وبن بدومة الجندل من کلب
ان لنا الضاحیة من البعل ولکم الضامنة من النخل ضاحیه شول خرما اغاجیدر که بیابانده بته وبعل
شول خرما اغاجیدر که صوارلمیه ودومة الجندل ذالک ضمی ایله بر حصارک اسمی در وکلب بر قبیله نک
اسمی در المضامین میم اولک فتحی وثانینک کسری ومدیله بابانک صلبنده اولن ذریتلر ونهی عن بیع المضامین
والملاقیح وملاقیح میمک فتحیله انالر جمنده اولن ولده دیرلر ضادک کسری ونونک تشدیدیله بخیل اولمق
الضنانة ضادک فتحی ونونک تخفیفیله بمعناه تقول ضننت بالشیء اضن به ضنا وضنانة من الباب
الرابع اذا بخلت به وفی ابتدی ضننت اضن دخی لغتدر باب ثانیدن الضنین ضادک فتحی ونونک

كسري ومديله نخيل معناسنه الضن ضادك كسري ونونك تشديديله بر كمسنه يه مختص اولن
نسنه يقال فلان ضني من بين اخوتي اي مختص لي من بينهم وفي الحديث ان لله
ضنائن من خلقه يحييهم في عافيه ويميتهم في عافيه يعني خداي تعالينك بعض مخلوقاتي
رحمتي ورافتي مختص اولور حياتنده ومماتنده ميمك فتحي وضادك كسريله محل بخل اولن
فتحتيله بمعناها يقال هذا علق مضنة اي نفيس مما يضن به وعلق عينك مهمله
نك كسري ولامك سكونيله بر نسنه نك خوبينه ديرلر   ضادك كسري ونونك تشديديله
بر قبيله نك اسميدر المضنة ميمك فتحي ونونك ضمي ومديله غاليه كه طيب قسميندندر   ضاد
وواوك فتحي وما بعدنده يانك سكونيله اركك لپسي سنور مذكر معناسنه   ضادك فتحي وواوك
كسريله جمعي جمعده واو اعلال اولنمادي واحدنده اعلال اولنمدغيچون وواحدنده دخي اعلال
طريقيله اعلال اولنمدي زيرا بو بر اسم موضوعدر كه بونك وجهي اوزره فعل جاري اولمشدر تا كه
موجب اعلال اوله وحيوة ده دخي حال بويله در كه حيوت اسم رجلدر ليس بونلر هين وميت كبي
وجيد كلمه لرينه مخالف اولدي   ضادك ضمي دبا اولك فتحي ويانك سكونيله ضيونك
تصغيريدر سيبويه روايتي اوزره وضيون الكك سي يه ديرلر ثم الان مرو رايتدي ليس سيبويه تصغ
مرويي اعلال اتدي وايتدي اسيد اعلال اولندي انك كبي اسودك تصغيرنده اگرچه جمعده اسا
درلر وشول كمسنه كه مزبورك تصغيرنده اسيود ديدي ضيونك دخي تصغيرنده ضييون ديمك
محتملدر والله اعلم فصل الطاء الطبن فتحتيله بر نسنه يي ادراك ايتمك فطنت معناسنه يقال
طبن له يطبن طبنا من الباب الرابع الطبانة طانك فتحي وبانك تخفيفيله معناه الطبانية طانك
فتحي ونونك كسري وبانك تخفيفيله معناه ايضا الطبونة ضمتيله معناه كذلك يقال طبن له طبن
طبانة وطبانية وطبونة من الباب الثاني الطبن طانك فتحي وبانك كسريله عاقل وحاذق اولن

كمسنه الطابن بانك كسريله بمعناه الطبن طانك فتحي وبانك سكونيله اتشي سوندرماسون ديو كوممك تقول
طبنت النار اذا دفنتها لئلا تطفأ وطبن مجهول الحال مقامنده دخي استعمال اولنور يقال ما
ادري اي الطبن هو اي اي الناس هو الطابون على وزن الكافور اتش كوملن ير المطابنه
ميمك ضمي وبانك فتحيله چقوري كومك تقول طابن بهذه الحفيرة وطامنها الطمأن ميمك
ضمي وهمزه نك كسري ونونك تشديديله ساكن اولن نسنه مطمئن كبي درو زناو معنا الاطبئنان
همزه نك وبانك كسريله ساكن اولمق اطمينان كبي يقال اطبان مثل اطمان الطبنه طانك
ضمي وبانك سكونيله بر اويوندر كه اكالان فارسيده سدره وتوركيده طقوز چون اويوني ديرلر
كه اوچ مربع خطلي برى برى الجنبنه يازمغله اوينرلر الطبن طانك ضمي وبانك فتحيله جمعي ذكر اولنن
اويونلر معناسنه صبره ايله صبر كبي وصبره جنته ديرلر كه جو بغدن اوررلر الطبجن على وزن جيد رناوه
كه اوزرنده بر نسنه پشورررلر الطاجن جيمك كسري وفتحيله بمعناه وبونلرك ايكيسي دخي معربدر زيرا اصل
كلام عربده طا ايله جيم كلمه واحده ده جمع اولماز الطحن طانك فتحي وحا مهمله نك سكونيله اون اوكمك تقول
طحنت الرحي تطحن وطحنت الرمن الباب الثالث ويلان دخي ميانوب كوبع اولمغه دخي ديرلر يقال طحنت
الافعي اذا ترحت واستدارت الطحان ميمك كسريله ذكر اولنن ايلان الطحن طانك كسري وحانك
سكونيله اون دقيق معناسنه الطاحونه على وزن القارورة دگرمن رحي معناسنه الطواحن طانك فتحي
وحانك كسريله اضي ديشلري كه انونكله ماكولات اوكدلور الطحانه طانك فتحي وحانك تشديديله حوق
دوه ايل كثير معناسنه الطحون طانك فتحي وحانك ضمي ومديله بمعناها وطحون عسكره دخي ديرلر
اوغرادغي نسنه يي اوكلدكلرندن اوتري طانك ضمي وحانك فتحي ايله
بر جانوردر الطحان طانك فتحي وحانك تشديديله دگرمنجي الرطحاني طحندن قيلرسك منصرف
قيلرسك واگر طحدن وطحادن قيلورسك دوزيم معناسنه لا ينصرف قيلورسك الطعن

طانک فتحی وعینک سکونیله دورتمک یقال طعن بالرمح من الباب الثالث وطعن
حیوان بر یاشه داخل اولمق یقال طعن فی السن یطعن طعنا من الباب الاول
وطعن بر کمسنه یه سوز اتمغه دخی دیرلر الطعنان طانک وعینک فتحی ایله کذلک سوز اتمق یقال
یطعن طعنا وطعنانا من الاول ایضا وفرا بو معنالرک جمیعسنده مضارعده فتحی جایز کوروب
باب ثالثدن کلماسن روا کورمشدر المطعان میمک کسری وطانک سکونیله عدوسنه[?]
طعنی چوق ایدیجی کمسنه المطاعین میمک فتحی وعینک کسری ومدیله جمعی طعنی چوق ایدیجی کمسنه معناسنه
التطاعن تانک فتحی وعینک ضمی ایله دورتشمک الاطعان همزه نک کسری ایله وتشدیدیله بمعناه یقال تطا
عنوا فی الحرب واطعنوا علی وزن افتعلوا الطعان طانک فتحی وعینک تشدیدیله زیاده طعن ایدیجی
وفی الحدیث لایکون المؤمن طعانا یعنی مؤمن اولن خلایقک عرضن صنچنور طعن ایتمز الطاعون
علی وزن الکافور وبا مرضندن اولمک الموت من الوباء معناسنه الطواعین طانک فتحی وعینک کسری ومدیله
جمعی الاطمئنان همزه نک ومیمک کسری ایله ساکن اولمق الطمانینه طانک ضمی ونونک کسری ومدیله بمعناه یقال
اطمان الرجل اطمئنانا وطمانینة اذا سکن المطمئن میم اولک ضمی وهمزه نک کسریله برنسنه یه صغنوب اوکلو
ساکن اولمق یقال هو مطمئن الی کذا میم اولک ضمی وهمزه نک فتحیله صغنیلن نسنه واطبیان دخی بو معنا
در جمله بابنک مبادله سی ایله الطمیان طانک ضمی ومیمک فتحی وهمزه نک کسریله مطمئن کلمه سنک تصغیری
در اولندن میمی واخرندن نونک بیرن حذف ایتملکه ونسخ صحاحده همزه شکل الغده یازلمشدر اکرچه رسم
خط یا ایله یازلمسی ایجاب ایدر الطمیان طانک ضمی ومیمک فتحی ونونک کسریله طمانینک تصغیری در نونلرک
بیرن حذف ایتملکه صکردن زیاده اولدوغنه بنا الطمأنه علی وزن الدحرجه ارقی مثلا دوزاتمک
الطمئنه وزن مزبور اوزره ذکر اولنمش معنایه در علی القلب وطامنه سکون معناسنه دخی کلور تقول
طامنت منه اذا اسکنت الطنین طانک فتحی ونونک کسری ومدیله سنک اواری صوت الذباب معناسنه

وطننت اوازی وقانرا اوازنه دخی دیرلر یقال البطه تطن اذا صوتت وطنّت لکن که الجنده اسباب
بولر اوطن مات معناسنه ده کلور مصنف ادلو کتابده ذکر اولندوغی اوزره همزه نک کسریله
طننک اوازین چقرمق تقول اطننت الطست فطنت واطنان قطع معناسنه ده کلور یقال ضربه
فاطن ساقه ای قطعها پس اطنانه حقیقة صوت مراد اولور الطن طانک ضمی ونونک تشدیدیله
قامش دمدی حزمت القصب معناسنه الطنه طانک ضمی ونونک تشدیدیله واحدی بر دمد قامش
معناسنه الطین طانک کسری ومدیله بالچق معروفدر الطینه وزن مزبور اوزره واحدی بر پاره بالچق معناسنه
والطینه خلقه وجبلته دخی درلر یقال فلان من الطینة الاولی ای علی الخلقة القدیمه اکثر نسخه ده واقع اولن بودر
وبعض نسخه ده من الطینة الاولی واقع اولمشدر مشهوره موافق اولن بودر بهرنه دکلو بو فیقه مجال دخی اولور
نسخه اولی اسمیته ونسخه ثانیه صفتیته مبنی در دیو الطین طانک فتحی ویانک سکونیله برنسنه یی مهرلمک یقال طان
فلان کتابه اذا ختمه بالطین وخلق ایتمک معناسنه ده کلور ابن السکیت روایتی اوزره یقال طانه الله علی
الخیر وطامه ای جبله علیه الطیین علی وزن التکریم برنسنه یی بالچقلمق یقال طینت السطح وبعضلر
مزبورک صیغه تفعیلدن کلمسنه انکار ایدوب طنت السطح در دیمشلردر المطین میمک فتحی وطانک
کسری ومدیله بالچقلنمش نسنه الطان میمک فتحی وطانک کسری ومدیله بالچغی چوق اولن یقال یوم طان ومکان
طان وارض طانه ای کثیرة الطین فائک کسری ولامک فتحی وعینک مهمله نک سکونیله سیلو ایتمک یقال

فصل الظاء[?]

ظعن ظعنا من الثانی لث اذا سار الظعن فتحتینله بمعناه یقال ظعن ظعنا من الثالث ایضا وقرئ
بهما قوله تعالی یوم ظعنکم الاظعان همزه نک کسریله سیلو ایتدرمک یقال اظعنه اذا سیره الظعینه
ظانک فتحی وعینک کسری ومدیله محفه کرک اتک ایچنده نسا طائفه سی اولسون اولسون کرک اولسون
واکر محفه ایچنده اولمه الکا ظعینه دیمزلر المظعنه میمک فتحی وظانک کسریله سیلو موضعدر که
برنسنه نک انده اولسی ظن اولنور المظان میمک فتحی ونونک تشدیدیله جمعی یقال موضع کذا

مظنته لفلان ای معلم منه **الدين الظنون** دالک فتحی ویانک سکونی وظانک فتحی ونونک ضمی ومد ایله شول
بورجلر که آلنجی کسنه نک حالی معلوم اولمیه یعنی ادای دین ایدرمی یا ایتمزمی بلنمیه وبعضلر ایتدی
ظنون صولی آز اولن قیویه دیرلر **فصل العين العبن** فتحیله ونونک تشدیدیله فرموده اولن
نسنه یقال نسر علبن فرموده اولن کرکس معناسنه وجمل علبن فرموده دوه لر معناسنه **العبني**
فتحیله ونونک تشدیدیله والفک قصریله ذکر اولنن معنایه در فعلی وزننه ملحق دریا زیاده ایتمکله وتحن
وقف اولنمیوب وصل اولنسه منون قلنور **العبناة** فتحیله ونونک تشدیدیله مؤنثی **العبنيات** وزنا فریر
اوزره والفی بایه قلبا ایتمکله جمعی فرموده کرکسلر معناسنه مثلا **العثان** عینک ضمی وثاء مثلثه نک تخفیفی
توتن که دخان کبی در وزنا ومعنی **العواثن** عینک فتحی وثاء مثلثه نک سکونیله جمعی دواخن دخانک جمعی
اولدیغی کبی کلام عربده بونلردن غیری نظیر کلمه مسدر **العثون** ضمیله اودک توتنی توتمک یقال عثنت
عثنت النار تعثن عثونا من الباب الاول اذا دخنت **التعثين** علی وزن التکریم بر نسنه یه توتن
ویرمک تقول عثنت ثوبی بالبخور تعثینا **العثون** عینک ونونک ضمی وما بینده ثانک سکونیله
شول اوزون قللر در که دوه نک چکه سی التنده اولور **العثانين** عینک فتحی ونونک کسری ومد ایله جمعی
یقال بعیر ذو عثانین کما قالوا المفرق الرئس مفارق وعثنون المطر یغمورک اولی وعثنون الریح
یلک اولی وابو زید ایتدی عثانین شول یغموره دیرلر که بلوطله یرک ارهسنده اوله وعثانینک
واحدی عثنون دردیدی نته کم مرور ایتدی **العجين** عینک فتحی وجیمک کسری ومد ایله خمیرکه معروفدر
العجن عینک فتحی وجیمک سکونیله خمیر یوغرمق **الانعجان** همزه نک وتانک کسریله مطاوعی یقال عجنت المرأة
عجنا من الثانی ویقال عجنت الناقة ایضا اذا ضربت الارض بیدیها فی سیرها وهی عاجن
وعجن بیر اولن کمسنه ایاغی اوزره قالقدی اللری یره طیامق یقال عجن الرجل اذا نهض معتمدا
علی الارض من الکبر **العجن** فتحتینله ناقه سمرمک یقال عجنت الناقة عجنا من الباب الرابع اذا سمنت

وعجن شول ورمه دیرلر که ناقه نک فرجیله دبری ارهسنده ظاهر اولور وکاه اولور فرجیله دبری
بری برینه که اولشور **العجنة** عینک فتحی وجیمک کسری ایله سمرن ناقه **العجناء**
عینک فتحی وجیمک سکونیله والفک مد ایله بمعناها یقال هی ناقة عجنة وعجناء وعجنا شول ناقه یه
دا دیرلر که فرجیله دبری ارهسی عجن مرضی عارض اوله وعجن الآن مرور ایتدی **العجن**
عینک فتحی وجیمک کسری ایله سمز اولن دوه یقال بعیر عجن ای مکتنز سمنا ومکتنز اتی صیق اولن
دوه یه دیرلر **العجان** عینک کسری ایله خایه ایله دبر حلقه سنک مابینی **العجان** عینک فتحی وجیمک
تشدیدیله احمق اولن عورت لام زایده در **العجاهن** عینک ضمی وهانک کسریله خدمتکار واشجی طباخ معناسنه **العجاهنة**
عینک فتحی وهانک ضمیله خدمت جمعی اشجیلر معناسنه **العجاهنة** عینک ضمی وهانک کذلک کسریله مؤنثی **التعجهن** فتحتینله وهانک
ضمیله خدمت وملازمت ایتمک تقول تعجهن الرجل **العدن** عینک فتحی ودالک سکونیله بر یرده وطن طوتمق تقول عدنت البلد
اذا توطنته وعدن دوه بر یرده اوکربوب اندن ایرلمامغه دخی دیرلر یقال عدنت الابل بمکان کذا اذا لزمته فلم تبرح
وجنات عدن دیدکلری بو معنادن مأخوذ در ای جنات اقامة **المعدن** میمک فتحی ودالک کسریله شول یردر که
اندن التون وکومش اخراج اولنور وعدن توطن معناسنه در نته کم الآن مرور ایتدی وهر نسنه نک موضعنه
معدن دیرلر **العادن** دالک کسریله شول ناقه در که مرعاسنده مقیم اوله **عدن** فتحتینله بر شهرک اسمی **عدان**
عینک فتحیله دریا کناری ساحل بحر معناسنه **العیدان** عینک فتحی ویانک سکونیله اوزون اولن خرما اغجلری
نخل طویل معناسنه نته کم باب دالده ذکر اولنمشدر **عدنان** عینک فتحی ودالک سکونیله معدک باباسی در ومعد
بر کسنه نک آدیدر عرب طائفه سی جمله آنوک اولادی در **العدينة** عینک فتحی ودالک کسری ومد ایله شول
دری پاره سی در که قوغه نک اشغه سنه دیکرلر **العدائن** عینک فتحی ویانک کسریله جمعی ذکر اولنان دری
پاره لری معناسنه **المعدن** میمک ضمی ودالک فتحی وتشدیدیله شول قوغه در که اشغه سی کسلوب دری پاره سی دیکلمش
اوله **العدانات** عینک فتحی ودالک تخفیفی ایله خلا یعنی جماعات متفرقة **العرنين** عینک کسری ورانک سکونی

ونونك كسری ومدیله برسنه‌نك اوّلی العرانین عینك فتحی ونونك كسری ومدیله قومك اولولری سادة القوم
معناسنه وعرنین الانف بورنك ایكی قاش بولشدیغی یرك التنده اولان جانبی دركه قوت شم انده در شمّ
العرانین شینك ضمی ومیمك تشدیدیله بورنلری یوكسك اولن كسنه‌لركه اولولر دیمك اولور یقال شمّ العرانین
العرانیة عینك ضمی ورانك تخفیفی ایله صویك موجدن یوقری قالقن یری العران عینك كسریله شول الجدركه
بسرك دوه‌نك بورننه كچوررلر وعران شول اغج دركه بكره‌نك ایكی باشنده اولن دلكلی دمورلر اكه نعلنور
وعران مسماره دخی دیرلر وبعد داره دخی دیرلر على ما سيجيء العرن عینك فتحی ورانك سكونیله ذكر اولنن
اغاجی دوه‌نك بورننه كچورمك تقول عرنت البعير اعرنه عرنا من الباب الاول المعرّن میمك ضمی ورانك فتحی وتشدیدیله
شول كوندركه دموری اكه منحنی اوله العادنة رانك كسریله اراغ اولن ویقال دراهم عادنة ای بعیدة العرن
فتحتیله شول مرضدركه طوارك بلكلنده یوقرو واقع اولوب جراحت اولور یقال عرنت رجل الدابة من الباب الرابع
ودكاه اولور بر اغاج دبینه چوكوب متصل اول اغاجله قاشنور عرینة عینك ضمی ورانك فتحی ویانك سكونیله بر قبیله‌در كه
اسحج دركه آنلردن بر جماعت مرتد اولمغین رسول صلى الله علیه وسلم مرتد اولنلری قتل ابتدی العرین عینك فتحی
ورانك كسری ومدیله ارسلان یتاغی مأوی الاسد معناسنه عرینة عینك فتحی ورانك كسری ومدیله بعیناه یقال
لیث عرینة ولیث غابة وغابة غلبن معجم ایله بوكه دیرلر بیشه معناسنه وبعضلر اسدی عرین اته دخی دیرلر لحم معناسنه
وعرین تمیم دن بر جماعته دخی دیرلر عرینة عینك ضمی ورانك فتحی ویانك سكونیله بجیله دن بر جماعتدر الاسمعی دیر
العرنة عینك كسری ورانك سكونیله شول كوز شجره دركه انونله كسنه كورش طوتمغه قادر اوله وبو
مقاعده صاحب صراحك عرنه افتاده از بی طاقتی دیمشدر غلطدر وعرنه طمغ اغاجنه دخی دیرلر كه انونله
دری دباغت اولنور بعضلر اول سماق اغاجیدر دیمشلردر عرنان عینك كسری ورانك سكونیله جناب
نام موضعده وادی القرا قربنده بر طاغك علمیدر تا قیده وارنجه وقیده مكه‌نك شرقیه بولنده بر منزلكاه
اسمیدر وعرنان بر معروف قریه‌در عرنه ایله دباغت اولنور وعرنه سماق اغاجیدر رنكم مرور ابتدلی

ابتدی العرنة عینك ضمی ورانك سكونیله عرنلق دیمكله معروف اوتك كوكیدر وعرنلق اوتدر كه انونكله
دباغت اولنور على ما سيجيء انشاء الله تعالى العربون عینك ویانك ضمی ورانك مابیننده سكونیله شول
نسنه‌دركه عامه اكا ربون دیرلر سفته وبیش مزد معناسنه العربون عینك ورانك فتحی ویانك ضمی ومدیله
بعیناه العربان عینك ضمی ورانك سكونیله بعیناه ایضا بو ذكر اولنان صحاحك نسخ مصححه سنك ضبطنه
موافق وقاموسك ضبط وتصریحنه اولنور پس صاحب صراحك عربون وعربان بالضم فیهما عربان
بفتحتین دیدكی وزنا ولفظا مخالف اولدغندن غیری لغت مزبوره زبون وكول ایله تفسیری خطا
اولدغنده اشتباه یوقدر العرنبة على وزن الدحرجة بركسنه‌یه پشلیق ویرمك تقول عربنته اذا اعطیته
ذلك العرتن على وزن جعفر بر اوت دركه انونكله دباغت اولنور خلیل ابتدی عینی وراسی مفتوح وتاسی
مضمومدر زیرا بونك اصلی عرنلق‌در قرنفل وزنی اوزره نونی حذف اولنوب عرتن قالمشدر وبعضلر
عرنج وزنی اوزره دیمشلردر رنكم مرور ابتدی وعرنج بر جنس دیكندر المعرتن میمك ضمی وعینك وتانك فتحیله
شول دری دركه ذكر اولنن اوت ایله دباغت اولنمشدر عرنبات عینك ضمی ورانك فتحی ویانك سكونی
وتانك كسریله بر موضعدر وبونك آخرنده اولن تنوین مسلمونك نونی مثابه‌سنده اولوب
منصرف اولدغینك تفصیلی عرفات تفسیرنده ذكر اولنمشدر العرجون عینك وجیمك ضمی ایله وما بیننده رانك
سكونیله ضلفك اصلی دركه خرما اغاجنده طوردوغی یرده اكلور وتجین خرما صلقمی قطع اولنه اغاج.
قورر قالور العرجنة على وزن الدحرجة بركسنه‌لی ذكر اولنن عرجون ایله اورمق العراهن عینك فتحی وهانك
كسریله فرموده دوه عراهم كبی در وزنا ومعنا العسن فتحتیله طواره بلكلی علف حضم اولوب سمز
اولمق یقال عسنت الابل عسنا من الباب الرابع اذا نجع فیه الكلاء وشحمت العسن عینك فتحی وسینك
كسریله آرغلغل الكفا ابدن طوار یقال دابة عسن ای شكور وشكور شلی جیم ایله قانع اولن حیوان
العطن عینك فتحی وطانك سكونیله دریه طوز وطوار ترسی صاجقدر یاخود علقی دیلكلری اوتك
براغی صاجقدر تونجی یولنوب ملایم اولسون دیو تاكه بعده دباغت اولنه تقول عطنت الجلد اعطنه

من الباب الثانی اذا اخذت علقی وجوبنب اوفرنا وملئ فالقت الاهاب فیه وعفنه
لتبغ. خوفه ویسترخی وعن غلن معجم ایله او زنک ستر معناسنه العطن فتحتیله دری
دباغت اثناسنده بدرایحه بعلمق تقول عطن الاهاب عطنا من الرابع اذا انتن وسقط
فی العطن وعطن صویه بقلن محلنده دوه یتاغی اولن یر الاعطان همزه نک فتحیله جمعی
ویقال فلان واسع العطن والبلد اذا کان رحب الذراع یعنی قولی وقوجاغی واسع اولوب
قدرت وقوت صاحبی اوله العطن عینک فتحی وطانک کسریله ذکرا ولنن حالته اوزره اولن
دری الانعطان همزه نک وعینک کسریله بمعناه یقال انعطن الاهاب المعاطن میمک فتحی وطانک کسریله
صویه بقلن موضعه دوه یتدغی یرلر مبارک الابل عند الماء معناسنه یعنی دوه لی صویه مغون کنودن
دوکلوب یردرتاکه بردفعه صویه ایجدکدن صکره استراحت ایدوب تکرار صوایچون مرعاسنه
عودت ایده المعطن میمک فتحی وطانک کسریله واحدی وابن السکیت ایتدی هذا عطن الغنم
ومعطنها دخی دیرلر قیون یتدغی یر یعنی صویه یقلن اولسه العطون ضمتیله دوه صویه قاندقدن
صکره چوکمک یقال عطنت الابل یعطن من الاول ومن الثانی عطونا اذا رویت
ثم برکت ویقال ضربت الابل بعطن اذا برکت العاطنه طانک کسریله ذکرا ولنان حالته
اوزره اولن دوه العواطن عینک فتحی وطانک کسریله جمعی ذکر اولنه دوه لر معناسنه الاعطان
همزه نک کسریله دوه لی عطننده چوکرمک تقول اعطنتها انا واعطان قومک دوه سی عطننم
یتمق معناسنه دخی کلور یقال اعطن القوم اذا عطنت دیرلر ویقال اعطن الرجل بعیره وذلک
اذا لم تشرب فرده الی العطن ینتظر به العصفون ضمتیله چوریمک العفن فتحتیله یقال عفن الحبل
عفنا وعفونة من الباب الرابع اذا بلی من الماء العفن عینک فتحی و فانک کسریله چورین
نسنه العکنه عینک ضمی وکافک سکونیله سمز لکدن قارنده اولن بوکلم العکن عینک ضمی

وکافک

وکافک سکونیله فتحیله جمعی ذکر اولنن بوکلملر معناسنه الاعکان همزه نک فتحی ایله کذلک جمعی
التعکن فتحتیله وکافک ضمی وتشدیدیله قارن بوکلملو اولمق یقال تعکن البطن اذا صار
ذا عکن العکنان فتحتیله کثیر معناسنه در یقال نعم عکنان ای کثیرة ونعم کودلن طوارده دیرلر
وکاه اولور تسکین اولوب عکنان دخی دیرلر العلانیه عینک فتحی ونونک کسری ویانک تخفیفی ایله
آشکاره اولمق که سرک مقابلی در العلون ضمتیله کذلک آشکاره اولمق یقال علن الامر
یعلن علونا من الباب الاول العلن فتحتیله بمعناه یقال علن یعلن من الباب الرابع وبو ابن
السکیت روایتی در الاعلان همزه نک کسریله آشکاره قلمق تقول اعلنته اذا اظهرته
العلان عینک کسریله برنسنه لی آشکاره قلشمق المعالنه میمک ضمی ولامک فتحیله بمعناه العلنه
عینک ضمی ولامک فتحیله سوزی آشکاره قلمق عادتی اولن کمسنه علوان الکتاب عینک ضمی ولامک سکونیله
کتابک ابتداسی عنوان الکتاب معناسنه العلونه علا وزن الدحرجه کتابک اولنه عنوان یازمق
تقول علونت الکتاب اذا عنونته العجلن علی وزن جعفر شول ناقه در که اکی صوق اوله وعلجن
شول عورته دیرلر که اشلکی اشده مبالات ایتمیه امراة ماجنة معناسنه العمن عینک
فتحی ومیمک سکونیله بر یرده مقیم اولمق عمن بالمکان من الثانی اذا اقام به عمان عینک
ضمی ومیمک تخفیفی ایله بر شهرک اسمی در یمنده عماف عینک فتحی ومیمک تشدیدیله بر کرک
اسمی در شامده شویغده الاعمان همزه نک کسریله عمان شهرینه کتمک العنن فتحتیله بر نسنه عارض
اولمق واعتراض کلمک یقال عن لی کذا من الباب الاول ویعن من الثانی اذا عرض واعترض
ویقال لا افعل ما عن فی السماء نجم ای ما عرض المعن میمک کسری وعینک فتحی ونونک تشدیدیله
فضولی اولن کمسنه یقال رجل معن ای معترض ومعن خطیبه دخی دیرلر العنینه عینک

کسری ونون اوّلک کسری وتشدیدیله ومدّیله اسم در عنّین اولمق معناسنه وعنّینه شول عورته درلر که
اوراده دیلمیه العنّین عینک کسری ونونک کسری ومدّیله شول آدمدر که عورت دیلمیه پس فعیل در
مفعول معناسنه خریج کبی که بیتقه چیقمش شاکرده دیرلر التعنین علی وزن التکریم قاضی بر کمسنه نک عنّینلکیله
حکم ایتمک تقال عُنّن الرجل عن امرأته اذا حکم القاضی علیه بذلک وتعنین زوج زوجه سندن
منع اولنمغه ده دیرلر وکتابه عنوان یازمغه دخی دیرلر تقول عنّنت الکتاب وعنّنته البضم بابدال
احدی النونات العُنّة عینک ضمّی ونونک تشدیدیله اسمدر عنّین لکه حکم اولنمق معناسنه وعنّه نامعلوم
اولان نسنه یه دخی دیرلر تقول اعننت بعنّة ما ادری ماهی ای تعرّضت لشیء لااعرفه العنان
عینک کسریله اویان چلبری که آتک دزکنندن در الاعنه همزه نک فتحی وعینک کسری ونونک تشدیدیله
وعنان معارضه وعنان المتن آرقه ده اولان ایکی طمر وطرف العنان حسب وحاکه ایکی اولن
کمسنه یه دیرلر تقال انه طرف العنان اذا کان خفیفه وشوکة العنان شول شوکته دیرلر که ایکی
کمسنه بر مخصوص حالده مشترک اولوب جمیع مالکلرنده مشترک اولمیه لر کویا که انلر بر نسنه یه برابر
کلوب صاپون الدقلری چون آنده شریک اولمش اولورلر پس عن دن ماخوذ اولور اذ اوری
کلمک معناسنه نتکم مرور ایتدی عنانک عینک ضمّی ونونک تخفیفیله غایت معناسنه در تقال
عناناک ان تفعل کذا علی وزن قصاراک ای جهدک وغایتک کافه من المعانه من عنّ تعنّ
اذا اعترض العنّ عینک فتحی ونونک تشدیدیله آتی چلبریله منع ایتمک تقول عننت الفرس
اذا حبسته بعنانه وعن بر کتابی بر آخر کتابیله مقابله ایتمکه دخی دیرلر تقول عننت الکتاب
لکذا اذا عرضته وصرفته الیه عنوان الکتاب عینک ضمّی ونونک سکونیله کتابک اوّلی لغت فصیحه
بودر اکرچه نون اول بدلدر لاملادخی استعمال اولنور نتکم مرور ایتدی وکاه اولور عینی
مکسور ایدوب عنوان دیرلر وکاه اولور واوی بدل لاملا وفی استعمال یاکتوررلر

کتوررلر العینان عینک کسری وضمّی ونون اوّلک سکونیله بمعناه العنونه علی وزن
الدحرجه کتابک عنوان یازمق تقول عنونت الکتاب اُعَونه الاعنان همزه نک ونانک
کسریله بر کمسنه نک اردنی اوکنه کلمک اعتراض معناسنه العنون عینک فتحی ونونک ضمّی ومدّیله
سلوده ایلر وپورین طوار عنن عنه عنن اوّلک فتحی ونانینک ضمّی ایله علی طریق الاضافه
بر لفظدرکه خاصة محلنده استعمال اولور نتکم قولهم اعطیته عن عنه ای خاصة من بین
اصحابه العنانة عینک فتحی ونونک تخفیفیله بلوت سحاب معناسنه العنانه وزن مزبور اوزره
واحدی العانة نونک تشدیدیله کذلک واحدی بودکر اولنان صاحب صراحک احذنه بناء در
لکن عانه عنانک واحدی اولمسی نوع بعد دن خالی دکلدر پس عبارت جوهریده والعنانه
ایضا قولی اول کلامه مربوط اولمق انسب در یعنی العنان السحاب والعنان ایضا السحاب
معناسنه اولمق اوزره الاعنان همزه نک فتحیله کوک یوزی وکوک اطرافی کویا که عننک جمعی در
فتحتیله وعامه عنان السماء دیرلر عینک کسریله العنعنه علی وزن الزلزله بنی تمیم لغتی
درهمزه یی عین قلمق اوزره یعنی ان دیه جک محلنده عن دیمک اوزره عن عینک فتحی ونونک
سکونیله تجاوز معناسنه در تقول رمیت السهم عن القوم اذا تجاوز عن حالة الجوع بالاطعام
وکاه اولور کلمه سی من لفظ عن موقعه واقع اولور بوقدر وارکه عن کاه اولور اسم
اولوب اوزرینه حرف جر داخل اولور من اولماز تقول جئت من عن یمینه ای من ناحیه
یمینه ومبنی اولدیغی دن اوزری درو کاه اولور عن بعد موقعه واقع اولور تحکی لور وکاه
علی موقعه واقع اولور العوان عینک فتحیله بر نسنه نک اورته سی ثلوسی العون عینک

ضمیله ومدّ ایله جمعی اورته‌یشلولر معناسنه وفی المثل العوان لا تعلّم الخمرة یعنی اورته
یشلو اولن عورته لحک اوتمک حجب عوان شغل اوغرنسه دیرلرکه انده تکرار
مقاتله اولنیه واولنه کوتاکه بکو اولورم عوان شول صغره دخی دیرلرکه انه مقتی
یشلوونه فتّی تازه اوله وعون عانه‌نک دخی جمعی کلور بیان حمارلری معناسنه

التعوین علی وزن التکریم بوکسنه اورته یشنه داخل اولمق تقول عوّنت
المرئة تعوینًا العون عینک فتحی وواوک سکونیله کذلک اورته یشنه داخل اولمق
یقال عانت المرئة تعون عونًا وعون برنسنه‌یه یاردم اولنه دخی دیرلر
ویاردم اولنمک اسم دخی کلور یقال ماعندک معونة ولا عون

الاعوان همزه‌نک فتحیله جمعی یاردم لر معناسنه المعونة میمک فتحی وعینک ضمی ومدیله اسم
دریاردم اتمک معناسنه المعانة میمک فتحی ایله معنا بها یقال ماعندک معونة
ولا معانة المعون میمک ضمی وفتحی وعینک ضمی ومدیله معونتک جمعی در
زیرا مکوم عرب ابنیهٔ مطرده دن دکلودر نته کم ... تفسیرنده مرور اتمشدر

المعاون میمک فتحی وواوک کسریله معونتک جمعی در تقول احلانی فلان
فی معانة میمک کسری وعینک سکونیله خلقه حاونع چوق اولن کسنه تقول
رجل معوان ای کثیر المعونة میمک کسری وعینک سکونیله خلقه معاونه
چوق اولن کسنه تقول رجل معوان ای کثیر المعونة للناس
الاستعانة همزه‌نک وتانک کسریله یاردم طلب اتمک الاعانة همزه‌نک کسریله یاردم اتمک
میمک ضمی وواوک فتحی ایله کذلک یاردم اتمک تقول استعنت بفلان فاعانی
معناسنه

العیانة عینک کسریله کذلک کورجیلک اتمک یقال عان علینا فلان یعین عیانة
اذا صار لهم عینا والله اعلم

فصل الغین

الغبن غینک فتحی وبانک سکونیله برکسنه‌یی بیعده
آلدمق یا ارک اهلی اولماغله تقول غبنته فی البیع من الباب الثانی وغبن نری
فصمغه وطعامی ترلمکه دخی دیرلر نته کم حیث تفسیرنده تحمد در تقول غبنت الثوب
والطعام الغبن فتحیله رائده قصور اتمک تقول غبن رأیه من الرابع اذا
نقص ورأی مفعولیت اوزره منصوب اولوب فاعل اولماغنک وجهی سفه
نفسه قیلرنده ذکر اولنوب ان شاء الله تعالی یعنی سفه زید اصلنده سفهت نفس
زید ایدی وقتاکه سفاهتی زیده اسناد ایدنلر سفه زید نفسه معناسنه راجع اولدی
فانک تشدیدیله اکابناء سفه نفسه دو پلو دیسه کرکدر المغبون میمک فتحی وبانک ضمی
ومدیله آلدنمش کسنه یقال غبن علی البنا للمجهول فهو مغبون الغبین غینک فتحی وبانک
کسری ومدیله اسمدر آلدنمه معناسنه کبی درشتمدن التغابن تانک فتحی وبانک ضمی ایله قومک
بعض بعضنه غبن اتمک وبوسببدن قیامت کوننه یوم التغابن دیدیلر زیرا اهل جنت
اهل ناره غبن ایدرلر انلر تجارتنده ربح اوزره اولوب بونلر خسران اوزره اولدغی
جهتندن المغابن میمک فتحی وبانک کسریله قصوه یرلرکه بدن انسانده موجودر قولتق وقولتغه
رشته اولن یرلرکبی الاغدان همزه‌نک ودالک کسریله ومدیله قیل اوزون کالی بولمق یقال اغدون
النجم اذا طال وتم واغدیوان اوتک صوبه قانوب زیاده نشو بولسنه ده دیرلر رتبت
الملکه شعابهله مائل اوله یقال اغدودن النبت اذا احضر حتی یضرب الی السواد من شدة ریّه
الغدانی غینک ضمی ودالک تحقیقی وبانک تشدیدیله تازه اولن یکیتلک یقال الشاب الغدانی

للغفص منه وغفص غینک ضمی وضادک که معجمه‌لردر تازه وتر اولن نسنه الغدن فتحتینله صلقی
وسست اولمق غدانه غینک ضمی ودالک تخفیفی ایله بو نوع قبیله سندن بر جماعت الغرین غینک
کسری ویانک فتحی ورآء مهمله‌نک مابینده سکونیله درهم وزنی اوزره شول بالچقدر که انی بر
یوزینه سیل کتورر کرک رطب اولسون کرک یابس وغربل دخی بو معنایه نونله لام بدلنده
واقع اولمشدر الغسن غینک ضمی وسین مهمله‌نک فتحیله صاج بلوکلری کرک اکسه ده اولسون
کرک آلنده اولسون الغسنه غینک ضمی وسینک سکونیله واحدی بر بلوک صاج معناسنه
الغساة کذلک غینک ضمی وسین سکونیله واحدی الغیسان غینک فتحی ویانک سکونیله
یکیتلک رونقی وحدتی اکر فیعال وزنی اوزره اولورسه بو بابدن اولور واکر فعلان وزنی
وزنی اوزره اولورسه باب سیندن اولور علی مامر غسان غینک فتحی وسینک تشدیدیله
بر صویک اسمیدر که اوزرینه ازد قبیله سندن بر قوم نزول ایتمشلردر بناء علی ذلک اول
صویه نسبت اولنمشلردر وبنو جفنه انلردندر وبنو جفنه ملوک طائفه سیدر وبعضلر
ایدی غسان بر قبیله‌نک اسمیدر الغمص غینک ضمی وصاد مهمله‌نک سکونیله اغج بوداغیدر
الاغصان همزه‌نک فتحیله جمعی بوداقلر معناسنه الغصون ضمتینله کذلک جمعی الغصنه غینک کسری
وصادک فتحی ایله کذلک جمعی قرطله قرطه کبی کویه معناسنه الغضن غینک ضمی وصادک سکونیله جحی
ابو الغضن
نام کمسنه‌نک آدیدر که کنیتیدر الغضن غینک فتحی وضاد معجمه‌نک سکونیله حبس ایتمک تقول
غضنت الرجل اذا حبسته ویقال ماغضنک عنا ای ماعاقک عنا الاغضان همزه‌نک
کسریله کوک یوزنک یغموری دائم اولمق یقال اغضنت السماء اذا دام مطرها والغضن
درینک ودریغک بوکم یرلرینه دخی دیرلر الغضن فتحتینله کذلک بوکم یریدر الغضون

ضمتینله

ضمتینله جمعی بو کلمه‌لر معناسنه الاغنان همزه‌نک کسریله قربه طولمغه دخی دیرلر یقال اغن السقاء
اذا امتلأ واغن الوادی دخی دیرلر الغین غینک فتحی ویانک سکونیله بلوت ابر معناسنه
وعطش معناسنه تقول منه غنت اغین من الباب الثانی ویقال غانت الابل مثل غامت
پس غین غیم کبی اولور بلوت معناسنه وصوسمق معناسنه واورتمک معناسنده
کلور یقال غین علی کذا ای غطی علیه ومنه الحدیث انه لیغان علی قلبی الاغانه
همزه‌نک کسریله کذلک ستر معناسنه یقال اغان الغین السماء اذا البسها والغین
حروف مقطعه دن بریدر وکوکل بولنمق معناسنه ده کلور یقال غانت نفسه
تغین اذا غثت الغینه غینک کسری ومدیله شول نسنه در که جیفه دن اکر الاغین
همزه‌نک ویانک فتحیله یاشل اولن نسنه اخضر معناسنه غینک فتحی ویانک سکونیله والفک
مدیله بوداقلری صق ویپراغی چوق اولن اغج یقال شجرة غیناء اذا کانت خضراء کثیرة
الاوراق ملتفة الاغصان الغین غینک کسری ومدیله جمعی ذکر اولنن اغجلر معناسنه الغینة
غینک فتحی ویانک سکونیله اغجلو یری اورمان معناسنه پس عربلرک الغینة الشجراء
دیدکلری الغیضة الخضراء دیدکلری کبیدر وغیضه غین وضاد معجمه‌لر ایله کذلک
اورمان معناسنه در ابو المعثل ایدی غینه شول اغجدر که صویی اولمیه
ویجز صو بیجی اولسه اکا غیضه دیرلر غینه دیمزلر

فصل الفاء

الفتنة فانک کسری وتانک سکونیله صنامق آزمایش معناسنه تقول فتنت الذهب

اذا ادخلت النار لتنظر ما جودته قال الله تعالى ان الذين فتنوا المؤمنين
والمؤمنات **المفتون** ميمك فتحى وتانك ضمى ومدّيله نو تجربه آلتش كبرن
آلتون ومفتون فتنه معناسنه ده كلور ديش بو مصدر اولور مفعول صيغه
سى اوزره معقول ومجلود كبى قال الله تعالى بايكم المفتون بعضيلر ايتدى
بايكم قولنده كلمهٔ با زائده در وكفى بالله ده زائده اولدغى كبى ايكم مبتدا
مفتون خبرى در با الصاق ايچون اولوب ومازنى ايتدى مفتون
مفتون مبتدا ما قبلى خبرى در با الصاق ايچون اولوب مفتون مصدر اولوب
اوزره كوليص [illegible] وعلى [illegible] واما اخر لان الاول فى معنى
الظرف **الفتّان** فانك فتحى وتانك تشديديله قيومجى صايغ معناسنه وفتان
شيطان معناسنه دخى كلور وفى الحديث المؤمن اخو المؤمن يسعهما الماء
والشجر ويتعاونان على الفتان فانك فتحى وضمى ايله فتحله اولان روايته نظر فتان
مفرد اولور وضمله اولان نظر جمع اولور يعنى شياطين مخالفده برى برينه
ياردم ايدرلر **الفتن** فانك فتحى وتانك سكونيله يقمق احراق معناسنه
خليل روايتى اوزره قال الله تعالى يوم هم على النار يفتنون وعامه نحو
جوهريده يومهم متصل يازلمق ظاهر بودر كه منفصل كركدر وفتن
عورتى اريكندويه عاشق قلمغه دخى ديرلر يقال فتنت المرأة اذا ولهته **الافتنان**

همزه نك كسريله

كسريله معناه واصمعى افتانك عاشق قلمق معناسنه كلمسنى انكار ايتدى وافتان اضلال
معناسنه دخى كلور علماسيچى وفتن آفت ايرشدرمكه دخى ديرلر يقال فتن فهو مفتون
على البناء للمجهول اذا اصابته فتنة فذهب ماله او عقله وضلالت معناده كلور **الفتون**
ضمتيله كذلك ضلالت معناسنه قال الله تعالى وفتناك فتونا وفتون افتتان معناسنه ده
كلور يتعدى ولا يتعدى **الفاتن** تانك كسريله آفته اوغرتن كمسنه يقال فلان فاتن اى مفتن
وفاتن طريقه حقدن ازدريجيه ديرلر مضل معناسنه قرا ايتدى اهل حجاز ما انتم عليه
بفاتنين ديرلر واهل نجد بمفتنين ديرلر افتنت دن اخذ ايدوب اضللت معناسنه **الفتين**
فانك فتحى وتانك كسرى ومديله ياغش اولمش سنه يقال ورق فتين اى فضة محروقة وفتين
قره طاشلى اولن يره دخى ديرلر طاشلرى كبى اولدغندن اوترى **الافتنان** همزه نك وتانك
كسريله بركسنه يه آفت ايرشمك يقال افتتن الرجل اذا اصابته فتنة وبو مقامده صاحب صحاح
افتتن ايضا جزم [illegible] سبويه ديدكى غلط اولدغى ظاهر اولور كويا كه جره نى حاء مهمله ايله
جره صانمشدر [illegible] **التفتين**
على وزن التكريم بركسنه يى آزدروب بلايه اوغرتمق تقول فتنته تفتينا **المفتن** ميمك ضمى وتانك فتحى
وتشديديله آزدرش وبلايه اوغرتلمش كمسنه مفتون معناسنه **الفتان** فانك كسريله شول درى
وركه پالان اوزرينه اغشاء رحل معناسنه بو مقامده صاحب صحاح فتان بالكسر غلاف از پوست
كه در پالى كشند ديدكى غلط اولدغى ظاهر اولور كويا كه حاء مهمله ايله اولن رحلى كذلك جيمله
توهم ايتمشدر **الفنجبن** على وزن حيدر سراب ديدكلرى اوت كه طبيبلر قتنده معروفدر **الفدن**
فانك كسرى ودالك سكونى وجيمك فتحيله فتنعج ديدكلرى ومورد كه انوكله آت مواشيلر **الفدان**
على وزن الدحرجة آت قاشمق تقول فرجنت الدابة اذا حككتها وحرجاوسلن

مخلوق ایله ارجحیدن فی شیعه در **الفرسن** فانک و سین مهمله نک کسری ورانک یا سیندی سکون
ایله دوه نک ایاغی که اتک درنه مشابه سنده در وکاه اولور قیون ایاغی اکوز
استعاره اولنور وابی الکبث ابتدی فرسنده بوره زاید در زیرا بو فرسن
دن ماخوذدر فاخره معناسنه در نته کم مرور ایتدی **فرعون** فانک کسری وعینک
فتحی در اتک وواوک سکونیله ولید ابن مصعب نام کمسنه نک لقبی در که ملک مصر
وهو متمرد اولوب ضلالت اوزره اولنه فرعون دیرلر **الفطنة** فانک کسری وطانک
سکونیله فهم معناسنه در **الفطانة** فانک فتحی وطانک تخفیفیله بمعناها **الفطانیة** فانک فتحی ویانک
تخفیفیله بمعناها ایضاً تقول فطنت للشیء فطنة وفطانة وفطانیة من الباب الاول
وفطنت من الباب الرابع **الفاطنة** میمک ضمی وطانک فتحیله فهم ایدیجک **التفطن**
فتحیله وکافک ضمی ایله وتشدیدیله فوه اولان فتیه درلر نادم اولمق در **الفن** فانک فتحی
ونونک تشدیدیله نوع معناسنه در **الفنون** ضمیله جمعی انواع معناسنه در وفن
سورمکه داخی دیرلر تقول فننت الابل اذا طردتها همزه نک فتحی ایله ونونک
کسری ایله ومدیله اتاح لیب معناسنه در **افتنان** همزه نک وثانک کسری ایله
المتفنن میمک ضمی ونون اولک کسری وتشدیدی ایله ذو فنون معناسنه در افتنان
همزه نک وثانک کسری ایله برکمسنه حدیثنده یا خطبه سنده اجناس کلام وطرق
مختلفه ایراد ایتمک یقال افتن الرجل فی حدیثه اوفی خطبته اذا جاء بالافانین
وهو مثل الاشتقاق واشتقاق صانع وصول کلامی نوع ایتمکدر **الفنن** فتحتیله اخج بوداغی
همزه نک فتحیله جمعی اخج بوداغی معناسنه در
فا

تشدیدیله والفک مدیله شول اغج درکه منعقد بوداقلری اوله **الغنواء** فانک فتحی
ونونک سکونی والفک بمعناها علی غیر القیاس **التفنین** علی وزن التکریم بر نسنه یی قارشدرمق
تخلیط معناسنه یقال ثوب فیه تفنین اذا کان فیه طرایق لیست من جنسه **المفن** میمک کسری وفانک
فتحی ایله شول کمسنه درکه اندن عجایب نسنه لر صادر اوله یقال رجل مفن ای یأتی بالعجایب
المفنة میمک کسری وفانک فتحیله مؤنثی یقال امراة مفنة **الفنان** فانک فتحی ونونک تشدیدیله حمار
وحشی که سکردکن انواع مختلفه اوزره سکرده **فلان** فانک ضمی ولامک تخفیفیله محدث
عنه اولن کمسنه نک اسمندن کنایت در غالب بودر کم اسم خاصدن عبارت اوله **یا فل**
فانک ضمی ولامک ضمی اوزرینه بنا سیله ندایه مخصوص در آخرنده الف ونونک حذفی علی وجه
الترخیم کلدر ولکن علی وجه الترخیم اولیدی دکلدر واکر علی وجه الترخیم اولیدی یا فلا
دیرلردی الفلا ونداتک غیرنده دخی کلمشدر ضرورت شعردن او تری وفلان انسانک
غیرندن کنایت اولدقده الف لام ایله استعمال اولنور عامه نسخ صحاحده واقع اولن
ترتیب بودر لکن مقتضای ترتیب حروف تهجی بو ایدی که فلن فنن دن مقدم اوله
الفینات فانک فتحی ویانک سکونیله ساعات معناسنه فانک ولامک فتحی ویانک
سکونیله واحدی ساعت معناسنه وحین دخی کلور یقال لقیته الفینة بعد الفینة
ای الحین بعد الحین اکر دیلرسک الف لامی حذف ایدوب لقیته فینة دیرسن نته کم عربلر
لقیته الندری وفی ندری دیرلر وندری کونلر ارا سنده دیمکدر بین الایام معناسنه
الفینان فانک فتحی ویانک سکونیله صاچی خوب اولوب اوزون اولن کمسنه یقال رجل
فینان اذا کان حسن الشعر طویله وهو فلان **فصل القاف** **القبون** ضمتینله کتمک تقول

قبن فی الارض قبوناً من الباب الثانی اذا ذهب حمار قبان قافک و بانک
تشدیدیله شول ایلاری چوق بوجکدر که لسان فارسیده خرکش دریس بعضلر بو فعال
وزنی اوزره دردیدی لکن وجه فعلان وزنی اوزره اولمقدر نته کم باب باده مرور
ایتمشدر القبان قافک فتحی و بانک تشدیدیله ترازو قسطاس معناسنه معربدر و قبان
امین معناسنه دخی کلور یقال فلان قبان علی فلانٍ ای امین علیه الاقبئنان همزه نک و بانک
کسریله دیو شرلمک انقباض معناسنه یقال اقبان اذا تقبض مثل اکبان القنانه
قافک فتحی و نانک تخفیفی ایله طعامی آز یمک یقال قتن الرجل قنانةً من الباب الخامس
اذا صار قلیل الطعام القتین قافک فتحی و تانک کسری و مدیله کم طعام اولن
کمسنه و قتین کنه یه دخی دیرلر قائی آز اولدیغیچون القتینه قافک کذلک فتحی
و تانک کسری و مدیله مؤنثی القحزنه علی وزن الدحرجة بر کمسنه یی یره دوشرمک
یقال ضربه فقحزنه اذا صرعه التقحزن فتحیسله و زانک ضمی کذلک دوشمک ابن الاعرابی
روایتی اوزره یقال ضربه حتی تقحزن ای حتی وقع و نضر ایتدی تحزنه بیوک
عصایه دیرلر القرن قافک فتحی و رانک سکونیله صغرک و غیرک بوینوزی و قرن
بر بلوک صاچه دخی دیرلر و بوندندر ابو سفیانک روم حقنده ذات القرون
دیدکی اصمعی ایتدی قرونندن مرادی صاچ بلوکلری در زیرا طائفه روم صاچلرین
ایکی بلوا و زدرلر و خلق ایچنده آنکله بلنورلر و بو جهتدن للرجل قرنان دیرلر ضفیرتان
معناسنه که ایکی بلوک صاچ دیمک اولور ذو القرنین قافک و نونک فتحی و رانک
سکونیله اسکندر رومی نک لقبیدر و منذر بن ماء سمایه ذو القرنین دیرلردی

دیرلردی باشنک ایکی جانبنده اورلمش صاچلری اولدیغیچون و قرن کوچک طاغه
دخی دیرلر جبل صغیر معناسنه و قرن برکره درلمکه دخی دیرلر حلبة من العرق معناسنه
یقال حلبنا الفرس قرناً او قرنین ای عرقناه و قرن سکسان یله دخی دیرلر و بعض
ایتدی اوتوز یله دیرلر و قرن یاشده برابر اولنه دخی دیرلر یقول هو علی قرنی ای
علی سنی و قرن نسا طائفه سندن بعضنک اولن نسنه دخی دیرلر که دبه اولن کمسنه
دبه لکی کبیدر اصمعی ایتدی شریحه بر قاچ کمسنه بر جاریه نک قرنی خصوصنده مرافعه
اولدقلرنده ایتدی اگر قرنی اونوردغی حینده یره یتوشورسه عیب در و اگر یتیشمز ایسه
عیب دکلدر و قرن محفه قبه سنده دبه سنه دخی دیرلر و قرنا باشک بر جانبنه دخی دیرلر
بعضلر ایتدی ذو القرنینه ذو القرنین دیدکلرینه باعث بودر که قبوسنک قومنی خدای
تعالی یه دعوت ایتدکده باشنک ایکی جانبنه ضرب ایتمشلردر و قرنان شول میل در که قیونک
ایکی جانبنه بنا ایدوب اوزرینه آرقری آغج وضع ایدرلر تا که اول اغاجه بکره اصه لر
و قرن الشمس کون طوغرکن ابتدا ظهور ایدن یری در و قرن ایکی دوه یی برایبده
جمع ایتمکه دخی دیرلر یقول جمعت البعیرین اقرنهما قرناً من الباب الاول اذا جمعتهما فی حبلٍ
واحدٍ و قرن بر نسنه یی بر نسنه یه اولشدرمغه دخی دیرلر یقول قرنت الشئ بالشئ اذا
وصلته و قرن آت آردیقلرن اوک ایقلری بصدغی یره بصمغه دخی دیرلر والکل
من الاول القرن فتحیسله اوق قبورینه دیرلر اصمعی ایتدی قرن شول قبوردر که
دریدن دیکرلر و او قلرک یلکلرینه هوا ایرشوب فاسد اولسون دیو بر جانبنی

يرر لر بعده اول يادلن بری دیکرلر وقرن کذلک ملجه واوقه دخی دیرلر وقرن شول ابیه

دخی دیرلر انوکله ایکی دوه‌یی بری برینه چتررلر وابن السکیت ایتدی قرن شول دوه‌در کیم

آخر دوه‌یه مقرون اوله براینه بغلنمامغله وقرن برموضعک دخی اسمیدرکه اول اهل نجدک

میقاتی‌در واویس القرنیه اویس القرنی حدیکلرینه باعث بودر وقرن مصدر دخی

کلور مقرون الحاجبین دن حاجبی قاشلو اولمق معناسنه القرن قافک کسری و رانک

سکونیله شجاعتده مثلک اولن کمسنه القرنة قافک ضمی و رانک سکونیله هر نسنه‌در کیم

برنسنه‌دن سیوریوب چقمش اوله یقال قرنة الجبل وقرنة النصل وقرنة الرحم لاحدی

شعبتیه القرين علی وزن التكريم اسیرلری ایپه دیزمک تقول قرنت الاسارى

في الحبال شدد للكثرة قال الله تعالى مقرنين في الاصفاد القران قافک کسریله حجله

عمره‌نک ما بینی جمع ایتمک تقول قرن بين الحج والعمرة قرانا وقران شول ایپه دخی دیرلرکه

ایکی دوه‌یی آنده جمع ایدرلر وقران مصاحب اولمغه دخی دیرلر تقول قارنته قرانا اذا

صاحبته وقران الکواکب دخی بوندندر وقران ایکی خرمانک اکلده ما بینین جمع ایتمکده

دیرلر وقران شول اوقلره دخی دیرلرکه برکسنه‌نک ایشی اوله وقران اوق آتمده ایکی اوقی

برک برینه قریب آتمغه دخی دیرلر یقال للقوم اذا تناضلوا اذکروا القران ای والوا

والوابين سهمين یعنی ایکی اوقک اراسن اولشدرمق الاقران همزه‌نک کسریله

کوندرمک اوجن قالدرمق اوکنده اولن کمسنه‌یه مکسون دیبوواقران جبان

دشلمکیجون باش ویرمکه دخی دیرلر یقال اقرن الدمل اذا حان ان يتفقأ واقران

طمرده قانک چوق اولمغه دخی دیرلر الاستقران همزه‌نک و تانک کسریله بمعناه یقال

یقال اقرن الدم في العرق واستقرن اذا كثر واقران برنسنه‌یه طاقت کتورمکه

دخی دیرلر یقال اقرن له وقوی علیه وقال الله تعالى وما كنا له مقرنين ای مطیقين

المقرن میمک ضمی و رانک کسریله شول کمسنه‌یه دخی دیرلرکه اکااکینی وطارلسی وقیونی

وصغیری غلبه قلمه و آنوک معینی اولمیه یاخود دوه‌سن صوارر کن آنی سورروب تدارک

ایدرکمسنه‌سی اولمیه ابن السکیت روایتی اوزره القرين قافک فتحی و رانک کسریله

مصاحب القرينان وزن مزبور اوزره ابوبکرله طلحه‌دن عبارتدرزیرا طلحه‌نک

برادری عثمان بن عبيد الله مزبورلری برباغده جمع ایتمشدی اکا بناء قرینین

دیدکلر وقرين نفسه دخی دیرلر علی ما سیجیء القرينة قافک فتحی و رانک کسریله

برکمسنه‌نک زوجه‌سی منه قولهم اذا جاذبته قرينته قهرها زوجه‌سی الکاسر کتلک

النسه اول آنکله مقاومته طاقت کتوروب آنی مغلوب ایدنور القرائن قافک فتحی

ویانک کسریله جمعی وقرائن شول اولره‌ده دیرلرکه بری برینه قریب اوله

وقرینه نفس معناسنه‌ده کلور القرون قافک فتحی و رانک ضمی و مدیله کذلک نفس

معناسنه‌در القرونة قافک فتحی و رانک ضمی و مدیله کذلک نفس معناسنه یقال

اسمحت قرونه وقرينه وقرنته وقرينته ای ذلت نفسه وتابعته على الامر

وقرون شول طواره دخی دیرلرکه تیز درلیه وقرون شول طواره دخی دیرلرکه آرد

آیقلرن اوک آیقلری بصدیغی یره وضع ایده وقرون شول ناقه‌یه دخی دیرلرکه

ایکی دیزن چوکدکی حینده بری برینه قریب ایده اصمعی روایتی اوزره وقرون

وقرون شول ناقه یه ده دیرلر که آنک ایکی ایلروده اولن ممه لری کیروده اولن ممه لرینه
قریب اوله وقرون شول کمسنه یه دخی دیرلر که خرما یرکن ایکی خرمایی بربردن ییه
وفی المثل ابرمًا وقرونًا وبرم شول کمسنه در که زیاده بخلندن قمار اویوننه داخل اولمیه
یعنی بو مرتبه بخیله خرمایی ایکیشر یمک مناسب دکل قارون علی وزن الکافور بر رجلک
اسمی در که غناده یه نکله مثل ضرب اولنور و بولا منصرف در عجمه دن و
تعریفدن اوتری القارون علی وزن المزبور مرج دیدکلری دارو در که
اکا لسان ترکیده اکیر دیرلر القرنوة قافک فتحی ورانک سکونی ونونک ضمی
ایله شول اوت درکه یپراغی بوزدر فندوق یپراغنه بکزر قوم نهایت
بولدیغی یرلرده بلر وبوون وعنصوه بنده متفرق اولن قیللرکه بربر باقی
قالمش اوله وشدوه مه اتنه دیرلرلهم الندی معناسنه القرنوی قافک ونونک
فتحی ورانک سکونی ویانک تشدیدیله شول قربه درکه ذکر اولنن اوتله دباغت
اولنه یقال سقاء قرنوی ومقرنی اذا کان مدبوغًا بالقرنوة المقرنا
میمک ضمی وقافک فتحی ورانک سکونی والفک قصریله بمعناه یقال الاقسنان حکم
بحرتیک وسینک کسریله برکسنه یپرا اولور عاجز اولمق یقال اقسأن الرجل
اقسئنانًا اذا کبر وعمی القسانیه قافک ضمی وسینک فتحی ونونک کسری
ویانک تخفیفی ایله برشنه برک اولمق یقال اقسانّ العود وغلظ اذا
اذا اشتد وکیجه قرارکو اولمق دخی دیرلر یقال اقسانّ اللیل
اذا اشتد ظلامه القطون ضمتینله بریرده مقیم اولمق یقال

یقال قطن بالمکان من الباب الاول اذا اقام به وتوطنه القاطن طانک
کسریله مقیم اولن کمسنه القطان قافک ضمی وطانک تشدیدیله جمعی القاطنه
طانک کسریله کذلک جمعی القطین قافک فتحی وطانک کسری ومدیله کذلک جمعی غازی
ایله غزی وعازب ایله عزیب کبی وغازب ارادده اولن دوه لره دیرلر که
اخشام یتاغنه کلمیه بو ذکر اولنن جوهری نک وصاحب قاموسک روایتی در
لکن قاطنه قاطنک جمعی اولمسی محل تامل در زیرا محتمل در که مفرد مؤنث
اولوب جماعته صفت واقع اوله قافله کبی مثلا وقطین خدمه واتباعه
دیرلر القطینه قافک وطانک کسری ومدیله اوده ساکن اولن خدمتکارلر
یقال جاء القوم بقطینتهم القطان قافک کسری وطانک تخفیفی ایله مخففه
اغاجی القطن فتحتینله ایکی ورکک اره سی وورک راء مهمله نک کسریله اویلق
باشنه دیرلر وقطن الطائر قوشک قویرغی بتدکی یردر قطن وزن مزبور
اوزره بنی اسده منسوب بر طاغک اسمی در القطنه قافک کسری وطانک
سکونیله طوارک شکنبه سی ایله اولن شیردان که اکا لسان فارسیده عفرا توور
وعامه عرب رمانه دیرلر رانک ضمی ایله القطنه قافک فتحی وطانک کسریله
بمعناها مثل المعدة والمعده لکن کسر طا احسن در قطنه قافک ضمی وطانک
سکونیله بر رجلک اسمی در که اول ثابت قطنة العتکی در واسماء معارف رفع الناس

ایچون القابه اضافت اولنور نحن معفردین اولسه لرینه کم قیس قفه وزید بطه
وسعید کرززدیرلر القطن قافک ضمی وطانک سکونیله پنبه که معروفدر القطنه قافک
ضمی وطانک سکونیله کذلک واحدی بر پاره پنبه معناسنه وطا ضمی دخی جائزدر عسرله
عُبُر کبی القطّنه قافک کسری وطانک ویانک تشدیدیله حبوبات قسمندن اولنه
اطلاق اولنور مرجمل وبورلجه کبی القطّانی قافک فتحی وطانک تخفیفی ایله ویانک
تشدیدیله جمعی الیقطین یانک فتحی وقافک سکونی وطانک کسری ومدیله نباتاتدن
شول نسنه درکه آنک ساقی اولمیه قباق بکلکی کبی مثلا الیقطینا یانک فتحی وقافک سکونی
وطانک کذلک کسری ومدیله واحدی الیقطون یانک فتحی وقافک سکونی وطانک ضمی
ومدیله اهل مصر لغتی اوزره کذلک خزینه معناسنه قافک فتحی ویانک سکونیله
وطانک ضمی ومدیله اهل شام لغتی اوزره کذلک خزینه معناسنه التقطین علی وزن
التکریم باغ چبوغنک یشروب یپراقلنمسی یقال قطّن الکرم تقطیناً اذا بدّت زمعاته
وزمعه زاء معجمه وعین مهمله ایله یپراغک ابتدا بلوروب آچلمسی قعین قافک
ضمی وعینک فتحی ویانک سکونیله بنی اسددن برجماعتک اسمیدر القعون قافک
فتحی ویانک سکونی وعینک ضمی ومدیله نباتاتدن برجنس اوتک اسمیدر القفنه
قافک فتحی وفافک کسری ومدیله شول قیوندر که انسه سندن بوغزلیه لر القفن
قافک فتحی وفانک سکونیله انسه دن بوغزلمق تقول قفنتها قفناً من الباب
الثانی اذا ذبحتها من قفاها وبو منهی عنه در وقفینه قیونک باشی
کموب کوده سندن آیرمغه دخی دیرلر نته کم ابراهیم نخعینک حدیثنده

حدیثنده تلک القفینه لا باس بها واقع اولمش در قیونک باشی کسوب آیرمق
خصوصنده وبعض ایتدی قفینه نک آخرنده اولن نون زائده زیرا بونک اصلی
قفنه دریاء مشدده ایله وکاه اولور قفا دیمک محلنده قفن دیرلر وکاه اولور قفان
دیرلر شدا دوزنی اوزره وفی قول عمر رضی الله عنه انی ستعمل الرجل الفاجر
لاستعین بقوته ثم اکون علی قفانه یعنی علی قفاه ای علی تتبع امره والنون
زائدة وابو عبید ایتدی بو محلده ان معناسنه اولن قفانک معربیدر القمن
فتحیله لایق معناسنه در یقال انت قمن ای نفعل کذا ای خلیق وجدیر وبو تثنیه
وجمع وتأنیث اولنماز واکر میمی مکسور اتسک تثنیه وجمع وتأنیث اولنور
القمین قافک فتحی ومیمک کسری ومدیله کذلک لایق معناسنه در المقمنه مجلرک
فتحیله لایق اولاجق محل یقال هذا الامر مقمنه لذاک ای مخلقة له ومجدرة له
التقمن فتحیله ومیمک ضمی وتشدیدیله موافقت طلب ایتمک تقول تقمنت فی هذا الامر موافقتک
ای توخیتها القن قافک کسری ونونک تشدیدیله قول عبد معناسنه نحن کندی وابوینی
مملوک اولسه بونده تثنیه وجمع وتأنیث برابردر وکاه اولور عبیدا اقنان دیرلر
الاقنان همزه نک فتحیله جمعی درکوکلک یکی الاقنه قافک کذلک ضمی ونون اولک تخفیفی ایله
کذلک کوکلک یکی یقال قن القمیص وقنانه لکمسته وقنان کذلک قوملق زیاده برفر
رایحه بغلغله دخی دیرلر القنة قافک کسریله لیفدن بوکلن ایبک برقاتنه دیرلر
القنن قافک کسری ونونک فتحیله جمعی ذکر اولنن ایبک معناسنه وقنه قصنی
دیدکلری نسنه در ادویه قسمندن که لسان عربده وآکا بلریز دیرلر القنه
قافک ضمی ایله طاغک بوقورسی قله کبی درو زنا ومعنا القنان قافک کسری

ونونك تخفيفيله جمعى برمه ايله برام كبى وبرمه چوملكه ديرلر القنن قافك
ضمى ونون اولك فتحيله كذلك جمعى القنات قافك ضمى ونونك تشديديله كذلك
جمعى الاقنان همزه نك وتانك كسريله بيان لجسى طاغ قلسنه حقيق يقال
اقتنى الوعل اذا انتصب على القلة القنان قافك فتحى ونونك تخفيفيله برطاغك
عليدركه بنى اسده منسوبدر القنقن قافلرك كسرى وحا بينده نونك سكونيله
يرقازه لرندن برنوع فاره وقنقن كذلك دليله ديرلر هادى معناسنه
وقنقن كاه ديراخوالن بلوب صو خصوصنده عالم اولن كمسنه القنافن قاف
اولك ضمى وثانينك كسريله جمعى صو يوللرى بلن كمسنه لر معناسنه قافك
كسرى ونون اولك كسرى ومدى وتشديديله شراب قودقلرى قاب مطلقا
جوهرينك وصاحب قاموسك ظاهر كلامندن فهم اولنن اطلاقدر اكرچه
صاحب صراح شيشه يه تخصيص ايتمشدر القوانين قافك فتحى ونون اولك كسرى
ومديله اصول معناسنه القانون على وزن الكافور واحدى اصل وبو
عربى دكلدر القين قافك فتحى وبانك سكونيله دمورجى حداد معناسنه
القيون ضمتينله جمعى وابن السكيت ايتدى دمورجى اولن كمسنه حقنده
ماكان قينا ولقد قان يقين قينا ديرلر يعنى قين دمورجيه ودمورجيلك
ايتمكه اطلاق اولنور وقين دمورى اصلاح ايتمكه دخى ديرلر يقال قن
اناءك هذا عند القين وقنت الشيء اقينه قينا اذا لممته واصلحته وفى
المثل اذا سمعت بسرى القين فانه مصبح يعنى قين دمورجينك كيجه
كيدم ديدكن ايشتك ايناغه كه اول انده صباحلر ودمورجيدن
مراد سعد القين ديمكله معروف دمورجيدر ومثل كذب وباطل خصوصنده

حضوصنده ضرب اولنور يقال هذا دين وسعد القين مثل ضرب اولنمشدر
وقين قول دخى ديرلر عبد معناسنه بنات قين يانك وقافك فتحى ويانك سكونى ايله
برموضعك اسميدركه عبد الملك بن مروان زماننده انكده محاربه اولمشدر
بلقين يانك فتحى ولامك سكونى وقافك كسرى ومديله بنى اسد قبيله سندن
اولن بنى القين دن ترخيم اولنمشدر نته كم بلحرث وبلجهم كلمه لرنده ترخيم اولنمشدر
القينى قافك فتحى وآخرنده يانك تشديديله بنو القينه منسوب اولن كمسنه
مزبورلره نسبتى بووجهه اوزره ايدرلر بلقينى ديرلر القينان قافك فتحى ويانك
سكونى ونون اخيرك كسريله دوه نك اللرنده اولن بوغاغى يرى الاقتيان
همزه نك وتانك كسرى ايله اوت نبوب كوزل اولمق يقال اقتان النبت اقتيانا
اذا حسن واقتانت الروضة اذا اخذت زخرفها يعنى مزين اولسه المقينه ميمك
ضمى ويانك كسرى وتشديديله ماشطه كه كلينلرى تزيين ايدر معناى سابقدن ماخوذ
التقيين على وزن التكريم تزيين تقول قينت الماشطة العروس تقيينا اذا زينتها
وانما سميت بذلك لانها تزين النساء شبهت بالامة لانها تصلح البيت وتزينه
كذا فى نسخ الصحاح ولا يخفى انه لا يحتاج اليه بعد قوله ومنه قيل للماشطة مقينة
الآن يقال توطئة لقوله شبهت بالامة لكن فى الكلام خفاء ان اطلاق
القينة على الجارية اذا كان لتزيينها البيت يكون مدار التسمية معنى التزيين ايضا
التقين فتحتينله ويانك ضمى وتشديديله تزيين معناسنه يقال تقينت هى اذا تزينت
القينة قافك فتحى ويانك سكونيله جاريه امه معناسنه كرك مغنيه اولسون كرك

اولماسون القبان قافك كسريله جمعی وقلبن حذکری عبد معناسنه ابو عمرو روایتی اوزره علما
مترکه مزبور ایتدی نحو عبده عرب طائفه سی قبلن ونحو ام بو قبنم دیرلر ونا سد ن
بعض قبنه‌یی مخصوص ظن ایتمشلردر اویله دکلدر دیدی والله اعلم فصل الکاف الکبن
کافك فتحی وبای موحده نك سكونيله شول دریدر که قوغه نك طوداغنه بوکوب
پروازایدرلر تقول منه کبنت الدلو اکبنها من الباب الثانی اذا کففت حول شفتها وکف
برنسنه نك پروازدعکله دیرلر وکبن عدول ایتمکه دخی دیرلر تقول کبنت عن الشیء اذا عدلت
وکبن برنسنه نك کنارن دیمکله وبرنسنه یی غایب قلمغه ده دیرلر وکبن باشیغه دخی
دیرلر یقال کبن الظلیم اذا نطی بالارض ای یصق وظلیم دوه قوشنك ایرککنه دیرلر
فتحتیله سرمك یقال کبن فلان من الباب الرابع اذا سمن الکبنه ضمتیله ونونك
تشدیدیله بخیل اولوب منقبض اولن کسنه اکبئان همزه نك وبانك کسریله منقبض
اولمق یقال اکبان الشیء اذا انقبض میمك فتحی وبانك ضمی ومدیله برکی اولوب
غلیظ اولن کسنه یقال رجل مکبون الاصابع کما یقال شثن الاصابع وشثن شینله
وثاء مثلثه ایله الی برك اولوب غلیظ اولنه ومکبون کبان مرضی عارض اولن دوه یه دخی
دیرلر علی ما سیجیء کبان کافك ضمی وبانك تخفیفی ایله بر مرضدر که دوه یه عارض اولور
یقال بعیر مکبون الکتان کافك فتحی وتانك فتحی وتشدیدیله شول معروف نسنه در که
آنكلربلن طوقرلر وکاه اولور لضرورة الفن حذف ایدرلر الکتن فتحتیله کیر وسخ
معناسنه وتتون اثری درکه اولرده اولور ودوه نك طوداغی اوت یمه دن کو
کوکرمکه دخی دیرلر یقال کتنت جحافل البعیر من اکل العشب من الباب الرابع

الرابع اذا الزق به اثر خضرته الکثن کافك فتحی وثانك کسریله شول قریه در که
کبرلنوب بلمشك اوله یقال سقاء کثن اذا تلزج به الدرن تلزج ذالیله وجیمك
بلمشك اولمق ودرن دال وراء مهملتینله کیر معناسنه در الکدن کافك کسری
ودالك سكونيله شول بزدر که محفه ده نساء طائفه سی آنی کندی ایچون دوشرلر الکدون
کافك ضمی ودالك دخی ضمی ومدیله جمعیدر وکدری دربدن عون منا لنده شول نسنه در
ایچنده بعض نسنه دوکرلر الکدنه کافك کسری ودالك سکونيله شحم ولحم ده دیرلر یقال
للرجل انه لحسن الکدنه ویقال بعلوخو کدنه الکدن کافك فتحی ودالك کسریله شحم
ولحم صاحبی اولن کسنه الکدنه علی وزن المزبور مؤنثی یقال رجل کدن وامرأة
کدنة اذا کان ذا لحم وشحم الکودن کافك ودالك فتحی وما بینده واوك
سكونيله سرباز کیرکه کاه اولور بلید اولن کسنه اکا تشبیه اولنور الکدانه کافك
فتحیله قبح مجنت معناسنه کافك کسری ودالك فتحی وواوك سكونيله فرجون وزنی
اوزره خرده طبراقدرکه اوزرینه زیت یاغی جوکندیسن دکوب انونکله زرهی آجوب
جلا ویررلر الکران کافك کسریله عوددرکه ساز قسمندن معنی دیدکلری آلت لهودر
کرچه کم زمخشری مقدمه سنده قبوز دردیمشدر پس صاحب صراحك عودی ربابله تفسیری
مناسب اولماز زیرا رباب مشهود بودرکه کمانچه یه دیرلر وبعض کران صنج در دیمشدر
وصنج بر معروف سازدرکه اکا لسان ترکیده چنك دیرلر الکرزن کافك وزانك

کسریله و ما بینده رانک سکونیله بالنه فائس معناسنه الکرزین کافک کسری و زانک
کسری و مدیله بعینا دبس بونلر کرزم و کرزیم کبی اولور وزناً و معناً و بو
فرا روایتیدر الکفن کافک فتحی و فانک سکونیله یوک اکرمک غزل صوف
معناسنه یقال کفن یکفن من الباب الاول الکفنه کافک ضمی و فانک براغا
براغاجک اسمیدر الکفن فتحتینله معروفدر التکفین علی وزن التکریم میته
کفن صرمق تقول کفنت المیت تکفیناً کمون ضمتینله کیزلنمک یقال کمن کموناً
من الاول اذا اختفی الکمون کافک فتحی و میمک کسری و مدیله بصوغه حربده
ایدرلر ذکر اولنن معنادن ماخوذدر الکمون کافک فتحی و میمک
ضمی و مدیله شول ناقه در که یوکلی اولدیغن کیزلیه یعنی یوکلی اولن
ناقه لر کبی قویرغن قالدرمیه المکمن میمک اوّلک ضمی و ثانینک فتحیله
کیزلو اولن نسنه یقال حزن مکتمن فی القلب ای مختف المکمون کافک
فتحی و میمک ضمی و تشدیدیله معروفدر اولن تخمدر که لسان ترکیده اکا
کمنون دیرلر الکنّ کافک کسری و نونک تشدیدیله پرده ستر معناسنه
الاکنان همزه نک فتحیله جمعی قال الله تعالی وجعل لکم من الجبال اکناناً
الاکنه همزه نک فتحی و کافک کسری ایله پرده لر معناسنه قال الله تعالی
وجعلنا علی قلوبهم اکنه الکنان کافک کسریله اکنه نک واحدی
پرده معناسنه الکن کافک فتحی و نونک تشدیدیله بر نسنه یی صاقلوب

من الباب الرابع اللبن فتحتینله اسم جنس در سود معناسنه الالبان همزه نک
فتحیله جمعی سودلر معناسنه و لبن کذلک یصدق موافق اولدیغندن حاصل
اولن بیوک اغریسنه دخی دیرلر یقال لبنت الشاة لبناً اذا غزرت
لامک فتحی و بانک کسریله سودی چوق اولن طوار یقال ناقة لبنة
ای غزیرة لبن لامک فتحی و بانک ضمی و مدیله سودلی اولن طوار کرک
قیون کرک صغر کبی سودی چوق اولسون کرک آز اولسون لبن
لامک ضمی و بانک سکونیله جمعی سودلی طوارلر معناسنه اللبن لامک کسری و بانک
سکونیله کذلک جمعی یونس روایتی اوزره کم لبن غنمک و لبن غنمک ای ذوات
الدر منها فتحن سودی چوق معناسنه مراد ایدنسه لولبون دیلر لبنه غنمکم
روایلدی و الکسائی ایتدی مسموع اولن کم لبن غنمک در لامک فتحیله
و بانک کسریله ای کم رسل غنمک و رسل رانک کسری و سینک سکونیله بر نسنه
نک براغنه دیرلر اللبون لامک فتحی و بانک ضمی و مدیله شول دوه یاورسیدر
درکه ایکی یاشن تمام ایدوب اوچنجی یاشنه کیرمش اوله اللبانه وزن
زنبور اوزره مؤنثی و مزبوره ابن لبون دیدکلری انه سی غیری ولد
طوغروب سود کتوردوکندن اوتریدر و لبون نکره در الف لامله
معرفه قلنوب ابن اللبون و بنت اللبون دیرلر لامک فتحی

دبانک سکونیله سوت ایچمک تقول لبنته البنه من الباب الاول والثانی اذا سقیته اللبن ولبن عصا یله اورمغه دخی دیرلر فتحسیله وبهانک ضمی وتشدیدیله ذکرا ولنان ماحضری طعامی اکل ایتمک تقول لحضنه تلهینًا فلهن اذا سلفته **التلبین** علی وزن التکریم برنسنه یی ملایم قلمق

الالیان همزه نک کسریله کذلک ملایم قلمق یقال لینت الشیء والنته اذا صیرته لینًا ویقال ایضًا اللینه علی النقصان والتمام مثل اطلته واطولته وبو مقامده جوهری نک عبارتنده شایبهٔ تکرار اولدیغی احل مکررین طیاولندی **الاستلانه** همزه نک وتانک کسریله برنسنه یی ملایم عدا ایتمک فتحسیله وبانک ضمی وتشدیدیله بر نسنه یه بیلد قلنوب تملق

فصل المیم المؤوب

المؤونه میمک فتحی وهمزه ضمی ومدیله فعولت وزنی اوزره وهمزه سز جائز وقرا اینلدی بو مفعله وزنی اوزره در میمک فتحی وعینک ضمی ایله اینلدن وابن ثعلبه وثلاثه دیرلر وبعض ایتدی مفعله وزنی اوزره در اونلدن بهیکه معنا بر نسنک مؤنتی انسان اوزره ثقیل اولدیغیچون ثقیل اولدیغی کبی وخلیل ایتدی اکر مؤونه مفعله اولیدی معنثه دیرلردی معیشت دیدکلری کبی واخفش مفعله اولماسن جائز کوردی همزه نه دکلو معیشت کبی قلنما مشد وم **المأن** میمک فتحی وهمزه نک سکونیله

سکونیله بر کسنه نک رحمتن چکمک تقول مانت القوم اماءنهم ماءنًا من الباب الثالث اذا حملت مؤنتهم وشول کسنه که همزه یی ترک ایله اول منتهم اموتهم دیرلر باب اول دن وماءن رحمت چکمکی فایر جمعه دخی دیرلر تقول اتانی فلان وما ماءنت ماءنه اعلم اکثرث لوکسائی ایتدی ای ماتهیات له وسلیم قلمه سندن بر اعرابی ماما لت مائنه کلامنک تفسیرنده ایتدی ای ماعلمت بذلک وعهو بمانه یعنی بن انی بلمدم دیر حالا که بیلور **التمئنه** تانک فتحی وهیمک سکون وهمزه نک کسریله بلدرمک اعلام معناسینه اقول مائت فلانا تمئنه ای اعلمته **المئنه** میمک فتحی وهمزه نک کسری ونونک تشدیدیله علامت وفی حدیث ابن مسعود ان طول الصلاة وقصر الخطبة مئنه من فقه الرجل اصمعی ایتدی شعبه بندن بو حدیث شریفده مئنه نک معناسن سؤال ایتدی بن ایتدم علامت معناسنه ولایق معناسنه در یعنی فقه رجله لایق اولن طول صلات وقصر خطبه در وجوهری ایدر بو کلمه حدیث شریفده وشعرده بو وجه اوزره روایت اولنور لکن بنم قاتمده حق مئنه دیمکدر معنیه کبی فعیله وزنی اوزره ومعنیه معنیک مؤنثی در ماء جادی معناسنه

معنینك مؤنثی در ماء جاری معناسنه در زیرا که میمی اصلیه در مکر که میم اصلیه
اولمیوب اشتقاقی هذه الباء دن اولمیه بلکه منّه مَفعله اوله ان مکوء
مشدده دن مشتق اولغله نته کم عوضاه بن کذا دیرلر مجدره ومظنه معناسنه
که عسی دن مشتق در و ابو زید بو مائته در دیر ایدی تا منها یله مخلقه ومجدره
معناسنه پس بو مفعله اولور اته بؤته دن المؤانه میمك ضمی و همزه‌نك
فتحی ایله برنسنه‌یی فکر ایتمك اصمعی روایتی اوزره تقول ما أنت فی هذا الامر
علی وزن فاعلت اذا روّات المأن میمك فتحی و همزه‌نك سکونیله شان
معناسنه تقول اما أن مانك و انا ان شانك ای اعمل ما تحسنه ومأن
بوکر معناسنه دخی کلور حاضره کبی المأنة وزن مزبور اوزره کذلك
بوکر معناسنه در المانات میمك فتحی و همزه‌نك سکونیله جمعی المؤون میمك
ضمی و همزه‌نك ضمی و مدیله کذلك جمعی بدره ایله بدور کبی علی غلو القیاس
ومانا کوکب ایله فاسق مابیننده اورمغه دخی دیرلر ومانه بدندن ذکر
اولنن موضعه دخی دیرلر تقول مأنت الرجل اما انه مأنا من الباب
الثالث اذا اصبت مانته و بو ابو زید روایتی اوزره در ومان
کذلك شول اغاجه دیرلرکه او جنبنده اوجنده

اوجنده موری وار در جنجیال انوکه جفت سورلر ابو عمرو روایتی اوزره المتن
میمك فتحی و تانك سکونیله شول یر در که برك اوله و یوکسك اوله ومتنا الظهر ارقه کمکی
اورتن ات و سکیره طاغنده و صولنده واقع اولور تذکیر و تأنیثی جایز در و متن اوقه
اورمغه دخی دیرلر تقول متنت الرجل متنا من الباب الاول اذا ضربته متنه و متن السهم
اوقك بلکدن اشغه سی در اورتسنده وارنجه و متن برك اولن رجله دخی دیرلر یقال
رجل متن من الرجال ای صلب و متن برکون تمام سیر اتمکه دخی دیرلر یقال متن به متنا اذا
سار به یومه اجمع و متن قوچکر طاسنی یاروب یومرده سن و طمرلرن چقرمغه دخی دیرلر
تقول متنت الکبش اذا شققت صفنه و استخرجت بیضته بعروقها و صفن صاد مهمله‌نك
و فانك فتحیله خایه دریسنه دیرلر المتان میمك کسری ایله جمع برك یرلر معناسنه المتانه
میمك فتحیله برك اولمق تقول متن الشیء متانة من الباب الخامس التمتین علی وزن التکریم بابه
سکر صارمق و فی یحی اصلاح اتمك المثانه میمك فتحی و ثاء مثلثه‌نك تخفیفی ایله قاوق که بول
طوربخی یر در المثن میمك فتحی و ثانك سکونیله برکسنه‌نك قاوغنه اورمق تقول مثنته امثنه
مثنا من الباب الاول اذا اصبت مثانته الممثون میمك فتحی و یانك ضمی و مدیله قاوغنه اورلن کمسنه
و ممثون مثانه سنده اغریسی اولان کمسنه‌یه دخی دیرلر و فی حدیث عمار انه صلی فی تبان فقال انی
ممثون و تبان قصه اولن کوکلك اشنه دیرلر المثن فتحتیله برکسنه بولن طوتامامق یقال مثن الرجل
اذا کان لا یستمسك بوله و مثن مثانه سنده اغریسی اولن کمسنه‌یه دخی دیرلر الامثن همزه‌نك
و ثانك فتحیله بولن طوتمین کمسنه المثناء میمك فتحی و ثانك سکونی و الفك مدیله مؤنثی بولن طوتمین
عورت معناسنه المجون ضمتیله انسان ایشلدوکی ایشی قایرمق المجانه میمك فتحیله بمعنا

يقال مجن يمجن مجونا ومجانة من الباب الاول الماجن جيمك كسريله ايشلدوكي ايشدن باك ايتمين

كمسنه المجان ميمك ضمى وجيمك تشديديله جمعى در واولن كمسنه لر معناسنه المجان ميمك فتحى

وجيمك تشديديله بلا بدل اولن نسنه منه قولهم اخذه مجانا اي بلا بدل وبو فعال وزنى

اوزره در فعلان وزنى اوزره دكلدر بعده ليلا ايله كه منصرف در الماجن ميم اولك ضمى

وجيمك كسريله شول ناقه در كه آنكا اوزرينه ارككلر جوق اشدوغندن اوترى حامله اولمز

المجن ميمك ضمى ميم اولك ضمى وجيمك فتحى وتشديديله اوزن يول المنجنون ميمك وجيمك فتحى ونونك

ثانيسنك ضمى ومديله شول دولابدركه انوكله صو چكولر وابن السكيت ايدى منجنون فنعلول وزنى

اوزره در نونى انجلوكه آنكا اوزرندن صو كلور ومنجنون مؤنث در فعللون وزنى اوزره

نعش كلمه دندرنته كم منجنيقده ذكر اولنشدر باب قاف وفصل جيمده زيرا بو مناجين اوزره

جمع اولنور المنجنين ميمك فتحى ونونك اولك كسرى ومديله منجنون معناسنه لغت در المحن

ميمك فتحى وحاء مهملهنك سكونيله قيونك طبراغنى وبالجمله جوقلغى ومحن صناعه دخى ديرلر الامتحان

همزه نك وتانك كسريله بمعناه تقول محنته وامتحنته اذا اختبرته ومحن اوريغه دخى ديرلر يقال محنه

عشرين سوطا اي اخبره ومحن برنسنه ويرمكه دخى ديرلر يقال انبت فلانا اي اعطاه المحنه

ميمك كسرى وحانك سكونيله شول بلادر كه انسان انوكله امتحان اولنور اسمدر معناى مزبوردن

المحن ميمك كسرى وحانك فتحيله جمعى مختار معناسنه المخن ميمك فتحى وخاء معجمهنك سكونيله اوزن اولن رجل

ومخن اغلمغه دخى ديرلر ومخن قيودن چكلمكه دخى ديرلر آن جاهكيدن معناسنه المدون ضمتيله

بر يرده اقامت ايتمك يقال مدن بالمكان اذا اقام المدائن ميمك فتحى ويانك كسريله جمعى شهرلر معناسنه

جوهري ايدر ابو علي فسويده مدائنك همزهسندن سؤال ايتدم ايدي بونده ايكي قول واردر شول

كمسنه

كمسنه كه بو مدن بالمكان دن فعيله وزنى اوزره قيلدي همزه ايله تلفظ ايدر و شول كمسنه كه دين

دن مفعلة وزنى اوزره قيلدي ملك معناسنه همزه ايله تلفظ ايمدي معايشده تلفظ ايمد كبي ديني

المدن ضمتيله كذلك جمعى شهرلر معناسنه ودالك تسكينى دخى جايزدر وبعضيلر ايتدي مدينه مفعلة وزنى

اوزره در دين لفظندن ملك معناسنه كم مرور ابتدي الي التمدين على وزن التكريم بر يرده شهر

بنا ايتمك يقال فلان مدن المداين كما يقال مصر الامصار المدني فتحتيله رسول عليه السلام شهرينه منسوب

اولن نسنه المديني ميمك فتحى ودالك كسرى ومديله مدينه منصوره منسوب اولن كمسنه المدايني ميمك فتحى

ويانك كسرى واخرنده اولن يانك تشديديله مداين كسرايه منسوب اولن نسنه بو نسل بو وجه

اوزره مختلف كلدوكى دفع التباس ايجوندر مدين ميمك ويانك فتحى ايله قرية شعيبك عليه السلام آدى

المديني ميمك ويانك اولك فتحى ودالك سكونى ايله مدين شعيبه منسوب اولن نسنه المرون ضمتيله

نسنه ملايم اولمق المرانه ميمك فتحيله كذلك معنادار اولمق يقال مرن على الشيء يمرن مرونا ومرانة اذا

تعوده واستمر عليه ومرون آن علمدن ناسور بغليوب قيزى اولمغه دخى ديرلر يقال مرنت يده

على العمل اذا اصليت ومرون بر خصوصده يوز برك اولمغه دخى ديرلر يقال مرن وجه فلان على هذا

الامر اذا اصليت ومرانه ملايم اولمغه دخى ديرلر الممرن ميمك ضمى وراءنك فتحى وتشديديله يوزى برك

اولن كمسنه يقال انه لممرن الوجه اي صلب الوجه المرن ميمك فتحى وراءنك كسريله حال معناسنه يقال ما زال

ذلك مرنه اي حاله المرن ميمك فتحى وراءنك سكونيله كورك بوستين معناسنه ومرن دوه نكك اياغى

التن بغلمغه دخى ديرلر يقال مرن بعيره يمرنه مرنا اذا دهن اسفل قوائمه من حفا وصفا دوه نكك

اياغى طاشه عنعه ديرلر امران الوابح همزهنك فتحى وميمك سكونيله قولده بر سكبر اسمدر مرانه ميمك فتحى

وراءنك تخفيفيله بر موضعك اسمدر ومرانه بر ناقهنك دخى اسمدر اول ابن مقبلك ناقهسيدر

المزین علی وزن التکریم بر نسنه یی ملایم قلمق تلیین معناسنه المارن رانک کسریله بورنک ملایم اولن یری که قصبهٔ انفدن فضله اولن درکه کوزنلرک ملایم اولنه دخی دیرلر المارن میمک اولکی فتحی وراینک کسریله شول ناقه درکه انک ایکی چوق وار دغدن حامله قالمیه المران میمک ضمی ورانک تشدیدیله کوندرلودر رماح معناسنه المرانه واحدی مران میمک ضمی ورانک تشدیدیله بر بزك آدی درکه بصره جانبنه مکهٔ مشرفه دن اکی قوننق یر درکه تمیم بن مرک قبری اندهدر المزنه میمک ضمی وزاء معجمه نک سکونیله آق بلوت در سحابهٔ بیضا معناسنه ومزنه یغمور دخی دیرلر المزن میمک ضمی وزانک سکونیله چوجی بلوتلر معناسنه حب المزن حانک فتحی ومیمک ضمی ورانک سکونیله طلولرکه کوکدن یغر بزه معناسنه المازن زانک کسریله قرنجه یومرده سی بیض النمل معناسنه مازن زانک کسریله بر قبیله نک باباسی آدیدر تمیمدن ابن مزنه میمک ضمی ورانک سکونیله هلال رماه نو معناسنه المذون ضمنسیله عمان دیمکله معروف بر شهرک اسمیدر مزینه میمک ضمی وزانک فتحی و یانک سکونیله مضردن بر قبیله نک باباسی اسمیدر المزنی میمک ضمی وزانک فتحی و یانک تشدیدیله ذکر اولنان قبیله یه منسوب اولن نسنه المشن میمک فتحی وشینک سکونیله قمچی ایله اورمق در بر نوع بیلار مشنه مشنا من الباب الاول ومشن نلجله اوروب درسین صیرمق دخی دیرلر الامتشان همزه نک و تانک کسریله بر نسنه یی کسوب المق و بر نسنه یی قاپمق اختلاس معناسنه المشنه میمک فتحی وشینک سکونیله بدنده اولن صرق که بر خشن نسنه یه سورتمه دن حاصل اولور کرک قانی چیقسون کرک چیقمسون وابن السکیت کلابیدن روایت نقلوب التمش مرتبه غارة ناصابتنی مشنه دیرلر اصابنی اثر من الجراحة معناسنه وغارت عامه نک حاره دیدکاری قبیلدن اولن چوالدر المتشبن علی وزن التکریم ناقه سوددن کرا اهتله ویرمک المثان میمک ضمی وشینک تخفیفیله بر جنسدر ما المعن میمک فتحی وعینک سکونیله شیء حقیر ویسیر ومعن

ذلکم طائفه عربدن بر شیخک نه نکر اسمدر او لمعن بن زائده درکه جدا اعلکتی عمرو شیبانی منه قولهم حدث عن معن ولا حرج یعنی هر نه خبر سویلرسکر معندن سویله آنکر خبری ولطف وکرمی مؤدی حرج مؤدی دکلدر المعن میمک کسری وعینک فتحی ونونک تشدیدیله فضول اولن کسنه یه دیرلر رجل معن فی حاجته ای فضول لهم المعنه میمک فتحی وعینک سکونیله شیء حقیر معناسنه دیرلر ماله سعنه ولا معنه وسعنه نک اصلی اوبر نه سندن کلمشن قرنیه درکه شیء حقیردن عبارتدر الماعون علی وزن الکافور بر اسمدرکه منافع بیتیه جامعدر یعنی اوده استعمال ایدیلکر آلات واسبابه دیرلر چومک کبی وبالته کبی وبونلر شبیه نه وارایسه وصدیه دخی ماعون دیرلر ومعنی اطاعته وانقیاده دخی دیرلر الامعان همزه نک کسریله ییرده اوزعه کیتمک دیرلر امعن الفرس اذا تباعد فی عدوه وامعان بر کسنه نک حقنی الوب کیتمکه دخی دیرلر امعن فلان بحقی اذا ذهب به وامعان بر صویه طوبمق دخی دیرلر امعنت الارض اذا رویت المعین میمک فتحی وعینک کسری ومدیله جاری اولن صویه دیرلر ماء معین ای جار وبعضلر ایتدی معین مفعول درعین الاذن صعه یه چقردم معناسنه الممعون میم اولک فتحی وعینک ضمی ومدیله شول مرعی درکه آنده صو اقمش اوله دیرلر کلاء ممعون جری فیه الماء المعنان میمک ضمی وعینک سکونیله درده صاقدو بر المعان میمک فتحی وعینک تخفیفیله بانوب یری وقوننق یری معان میمک فتحیله شام شریفده بر یرک اسمیدر التمکین علی وزن التکریم قادر قلمق التمکن فتحیله وکافک ضمی وتشدیدیله بمعناه دیرلر استمکن الرجل من الشیء وتمکن منه اذا قدر علیه ما امکنه تخفیله فعل تعجب درکه تعجب فدرت بولدی معناسنه وبو شاذدر زیرا عیدن فعل تعجب کلمدوکی جون المکن میمک فتحی وکافک سکونیله کلرتمه سی بیض الضب معناسنه ومکن الضباب عرب طائفه سنک بر جنس طعامی درکه عجم طائفه سی انی نحط انمزلر

الاستمکان

المكنة بمكنك فتحي و كافك كسريله يوا آشيان معناسنه **المكن** وزن مزبور اوزره جمعيدر المصنه

المكون بمكنك فتحي و كافك ضمي ومد يله شول كلر در كه قارننده يمرده سي جمع ايتمش اوله **المكن** ميم اولك

ضمي و كافك كسريله بمعناه يقال امكنة الضبة فهي مكون وقال ابو زيد امكنت الضبة فهي ممكن على ما قال الصحاح

وجكركه ده دخي استعمال اولنور يقال امكنت الجراد فهو مكون **المكنان** ميمك فتحي و كافك سكونيله بر جنس

اوتك اسمدر ومرعى بوده مكنان ميم مضمومه بابنده كتورمش ايدي صحاحك تصريحيله مخالفدر

المتمكن ميم اولك ضمي و كافك كسري و تشديديله اعلى نحو قتده معرب معناسنه در عمروا براهيم

كلم كبي معرب اولدوغندن غيري منصرف دخي اوله امتمكن امكن ديرلر زيد كبي و عمرو كبي

وغير متمكن مبني معناسنه در كيف واين كبي و اصطلاح نحوه كبي ظرف متمكن در ديرلر مرادلري كاه ظرف

اولور ديمكدر كقولك جلست خلفك فنصب و مجلسي خلفك فترفع وفي كل موضع يصلح ان يكون ظرفا

وظرف غير متمكن شول ظرفدر كه ظرفيته صالح اولديده مرفوع استعمال اولنمية كقولك لقيته صحا

وموعدك صباحا فانتصب فيهما ولا يجوز الرفع اذا اردت صباح يوم بعينه وعرب طايفه سنك بوسوزي

اوزره استعمالنك علت موجبه سي معين ساعة غيري نسنه دكلدر وبو ذكر اولنان حالت دخي بر نجه

اسمده موجود در ككه آنلر صباح وذو صباح ومساء وعشيه وعشاء وضحى وضحوة وسحر وبكر وبكرة وعتمة

وذات مرة وذات يوم وليل ونهار در وبعيد اني بين اسماسي در وبو حالت كه نصب متعينا ولمزوم حاله در

يوم بعينه مراد اولدقده در اما بونلر كبي نكره اوله لر يا ضو داوزرلرينه الف لام داخل اوله اول

وقت رفعله ونصبله وجرله تكلم اولنور سيبويه ايدي بو ذكر اولنان معاني جمله يونسدن ضبط ايتدي **المنّة**

بمكنك ضميله قوة يقال هو ضعيف المنة **المنا** بمكنك فتحي و آخرنده الفك قصريله بمعناه **الامنان** همزه نك تنجيله مثلك

جودسي بطمنان معناسنه **الامناع** همزه نك فتحي و الفك مديله مناكك جمعي در كذلك بطمنان معناسنه ومن قدرت

طلواسنه

طلواسنه دخي ديرلر كه اول كوكدن يراقال اوزرينه يغان لذيذ نسنه در ترنكبين مغتلسنه و في الحديث

الكماءة من المن وكماءة تخصيله منزدي كاري اوت دركه شوريرلرده بتر غالبا **مَن** ميمك فتحي ونونك

سكوني اوزره مبناسي ايله بر اسمدر كه خطابه صالح اولمن كسنه يه اطلاق اولنور وبو اسم مبهم غير متمكن

در بيني موجب دكلدر ولفظا مفرد ومعنى جمعه دخي اطلاق اولنور كقوله تعالى ومن الشياطين من

يغوصون له ومنا ايجون درت موضع وارد ركه بري استفهام در نحو من عندك وبري خبر در نحو

رايت من عندك وبري دخي جزا در نحو من يكرمني اكرمه وبري دخي نكره اولوب موصوف اولمقدر

نحو مررت بمن محسن اي بانسان محسن وماه اولدركه نيله علملر وكنيتلر ونكره لرحكايت اولنور

اهل حجاز لغتنده مثلا رايت زيدا ديه لر من زيدا ديرسن وكبي رايت رجلا ديسه منا ديرسن

نكره اولدغندن اوتوري وكبي جاءني رجل ديسه منو ديرسن وكبي مررت برجل ديسه مني ديرسن

وكبي جاءني رجلان ديسه منان ديرسن وكبي مررت برجلين ديسه منين ديرسن نونك

ايكينده دخي تسكين له وجمعده دخي حال بو يله در يعني نونلري ساكن قلورسن كبي جاءني رجال

ديسه منون ديرسن ومنين ديرسن نصبنده وجرنده ومن ايله بو ذكر اولنان نغرببه حكايت اولنمان

يعني رايت الرجل ديسه من الرجل ديرسن رجلي مرفوع قلما غلة غير وجه جايز دكلدر كذلك من

اوزرينه حرف عطف داخل اولسه ما بعدين مرفوع قلورسن غير وجه جايز دكلدر مثلا فمن زيد

ومن زيد ديرسن واكر من اوزره وقف اتمسوب وصلا اتسك آخرنه زياده اولنان حرفلري حذف

ايدرسن مثلا من يا هذا ديرسن اكرچه بعض اشعارده حالت وصلده زياده دخي كلمشدر مثلا

منون انتم ديمشدر ومؤنثده منه ومنتان ومنات ديرسن بونلر جميعي تسكينله وارد اولمشدر

واكر مؤنث وقف اتمسوب وصلا اتسك منة يا هذا ديرسن تنوينله ومنات ديرسن وكبي رايت رجلا وحمارا

دیسارمن وایا دیرسن اولدن زیاده ضعفا ایتمکله یعنی کلمه منذن مزیدده وتثنیه ده وجمعده اولن زیاده
لری حذف ایتمکله وصلا ایچو کلدن اوتری وقچن مررت بحار ورجال دیسار اوومنی دیرسن جوهری
ایدر عامة ناسی زماننا اهل حجاز لغتی اوزره در وقچن من کلمه سی اسم متمکن قلسک بونی مشدد قلورسن
حرفین اوزرینه اولدغندن اوتری من میمک کسری ونونک سکونیله حرف جردر ابتداء غایت ایچون در
کقولک خرجت من بغداد الی الکوفة وگاه اولور من کلمه سی تبعیض ایچون اولور کقولک هذا الدرهم من الدراهم
وگاه اولور بیان وتفسیر ایچون اولور کقولک لله درک من رجل پس کلمه من بو قولده اسم مکنی یه مفسر
اندرجه اولور وباری تعالی نک وتنزل من السماء من جبال فیها من برد دیدیکی قولنده که اوچ من واقع اولدی
اولی ابتداء غایت ایچون در ایکنجیسی تبعیض ایچون در اوچنجیسی تفسیر وبیان ایچون در وگاه اولور
من تاکید لغو ایچون اولور کقولک ما جاءنی من احد ووجه من رجل بونلرده کلمه من ایله تاکید اولنمشدر
وباری تعالی نک فاجتنبوا الرجس من الاوثان دیدیکی فاجتنبوا الرجس الذی هو الاوثان تقدیرنده در
وثوب من دیباج دیدکلری دخی بو بابدندر وجوهرینک شوق کلامندن فهم اولنان بودرکه بونلرده اولان
من دخی زایده اوله ولکن مشهوره مخالفدر واخفش ایتدی باری تعالی نک وتری الملائکة حافین
من حول العرش دیدیکی قولنده من توکید ادخال اولنمشدر رایت زیدا نفسه دیدکلری قولده
نفسه تاکید ایچون اولدوغی گبی دیدی وگاه اولور عرب طایفه ما رأیته من سنة دیرلر منذ
سنة معناسنه وباری تعالی نک لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم دیدیکی قولی دخی بو بابدندر وگاه
اولور من علی معناسنه اولور کقوله تعالی ونصرناه من القوم ای علی القوم وعربلر کرحالت قسمده
من ربی ما فعلت دیدکلری قولنده من حرف جردر باء قسم موضعنده وضع اولنمشدر وبر حرف
جارک بعضی بعض معناسنه قایم اولور وقچن معناده التباس اولمیه وگاه اولور کلمه من دن نون حذف

ایدرلر الف لام مقارن اولدوغنده اجتماع ساکنیندن اوتری مثلا الکذب دیهجک من الکذب دیهجک محلده
منه کم بعض اشعارده واقع اولمشدر المون میمک فتحی وواوک سکونیله برکسنه نک رختنی ومؤنتنی چکمک
نتکیم مانه یمونه مونا اذا احتمل مؤونته وقام بکفایته المموّن میمک فتحی وواوک ضمی ومد ایله مؤنتی چکلن
کسنه المهنة میمک فتحی وهانک سکونیله خدمت معناسنه در وابوزید وکسائی میمک کسریله روایت قیلدیلر
اصمعی انکار ایتدی نتکیم مهن القوم یمهنهم مهنة من الباب الثالث اذا خدمهم ومهنة ناقه یه صودن
دوندکده صغمغه دخی دیرلر تقول امهنتنا الابل مهنة اذا حلبتها عند الصدور وصدر تحصیله دوه صودن
عودت اتمکه دیرلر الماهن هانک کسریله خدمت ایدن کسنه المهین میمک فتحی وهانک کسری ومد ایله
ضعیف اولن کسنه نتکیم رجل مهین ای حقیر المین میمک فتحی ویانک سکونیله یالان کذب معناسنه
المیون ضمتیله جمعی المائن یانک کسریله کاذب معناسنه در المیون میمک فتحی ویانک ضمی ومد ایله
کذلک کاذب معناسنه نتکیم مان فهو مائن ومیون المماین میمک ضمی ویانک کسریله کاذب اولن
کسنه نتکیم وفلان مماین **فصل النون** النتن نونک فتحی وتانک سکونیله بر منتن
رایحه کریهه معناسنه الانتان همزه نک کسریله بمعناه نتکیم نتن الشیء من الباب الخامس وانتن بمعنی
المنتن میمک ویانک کسریله بمعناه میمک ضمی تانک کسرنه تابع قلنمغیله اولمشدر زیرا منفعل وزنی
میمک وعینک کسریله ابنیه ده یوقدر دیدکلر التنین علی وزن السکیت بر نسنه بد رایحه قلمق نتکیم نتنه
غیره تنتینا اذا اصلحه منتنا المناتین میمک فتحی وتانک کسری ومد ایله منتنک جمعی بد رایحه اولن نسنه لر
نتکیم قوم مناتین نحن نونک فتحی وحانک سکونی ونون ثانینک ضمی اوزره بناسیله بز معناسنه
کلمه سنک جمعیدر من غیر لفظها واخرده ضمه ایله تحریک اولندی التقاء ساکنیندن اوتری وضم اختیار
اولندی ضمه واوک بعضی اولوب واو علامت جمع اولوب نحن جمعدن کنایت اولدوغیچون النون

نوننك ضمی ومد ایله بالق حوت معناسنه الانوان همزه‌نك فتحیله جمعی بالقلر معناسنه النینان نوننك اوّلك
كسری ومد ایله كذلك جمعی ونون قلیجك كسكن یوزنه دخی دیرلر شفرة السیف معناسنه ونون عرب
طایفه‌سندن بعضیلر قلیجه دخی اسم دیرلر ذوالنون نوننك ضمی ومد ایله یونس بن متی‌نك علیه السلام
لقبیدر ومتی ضمه وتای مشدده وزنیله یونس نبینك باباسی آدیدر ونون حروف المعجمدن بر حرف
در یعنی معناسنه دال لا اثنین حروف هجادن در وبو حروف زیاده‌دن دخی اولور وگاه اولور
تأكید ایچون فعل مستقبلك آخرینه دخی الحاق اولنور لام قسمدن صكره كقولكم والله لاضربن
زیداً وامرك ونهینك آخرینه دخی داخل اولور نتقول اضربن زیداً ولاتضربن عمراً واستفهامدن
وشرطدن صكره دخی داخل اولور نتقول هل تضربن زیداً وان اوزرینه ما زیاده قلنسه
فعل شرط اوزرینه دخی نون تأكید زیاده قیلورسن قال الله تعالی فاما تثقفنهم فی الحرب فشرد بهم
من خلفهم وتثنیه‌سنده لتضربان زیداً دیرسن یا رجلان وجمعده یا رجال اضربن دیرسن باكك
ضمیله ویا امرأة اضربن زیداً دیرسن باكك كسریله ویا نسوة اضربنان زیداً دیرسن وبونك
اصلی اضربنن ایدی اوچ نون یان یانه نونلرك بیننی الف ایله فصل ایتدكن صكره تثنیه قیاسنه
مكسور قلدیلر وگاه نون تأكید خفیفه دخی اولور مشدده اولدیغی كبی خفیفه ساكن متا
اولسه ساقط اولور وانك اوزرینه وقف ایتسك ماقبلی مفتوح اولدقده الفه قلب اولنور وگاه حالته اولور
وصلده حذف اولنور ومخففه مشدده داخل اولدوغی یرده داخل اولور الا ایكی موضعده خفیفه
داخل اولماز كه اول ایكی موضعك بری تثنیه‌ده نحو یا رجلان اضربان زیداً وبری جمع
مؤنثده نحو یا نسوة اضربنان زیداً بو ایكی موضعده مشدده‌دن غیریسی صالح اولماز
نون تثنیه ملتبس اولمسون دیو وقفده التذه وبو موضعلرده بعضی خفیفه‌نك دخولن جایز

كوره مشدد

كوره مشدد لكن قول اوّل اجوددر التنوین علی وزن التفعیل اسم منوّن قلمق تقول نونت الاسم تنویناً
وتنوین اسملر آخرینه مخصوص اولان نون ساكنه دخی دیرلر تلفظده ظاهر اولور كتابتده اولمز فصل
الواو الوتین واوك فتحی وتانك كسری ومد ایله یوركده بر طمردر كه منقطع اولدقده صاحبی هلاك
اولور الوتن واوك فتحی وتانك سكونیله یورك طمرینه اورمق تقول وتنته اذا اصبت وتینه
الواتن تانك كسریله مكانده ثابت ودایم اولان نسنه الوتون ضمیله دایم اولمق التنه بمعناه
الواتن تانك كسریله شول كوزلی صودر كه زایل اولمیه معین دایم معناسنه المواتنه میمك ضمی
وتانك فتحیله برنسنه‌یه ملازمت ایدوب آندن ایرلمق الوثن واوك وثاء مثلثه‌نك فتحیله
صنم بت معناسنه الوثن واوك ضمی وثانك سكونیله جمعی بتلر معناسنه الاوثان همزه‌نك فتحیله كذلك
جمعی اسد له آسد كبی اسدك جمعنده الاستیثان همزه‌نك وتانك كسریله برنسنه‌یی چوق قلمق
استوثن الرجل من المال اذا استكثر منه وبعا استنخج كبی اولور ثاء مثلثه ایله وصیله واستوثن
كبی اولور كذلك ثاء مثلثه وراء مهمله ایله كه بو نادره دخی برنسنه‌یی چوق قلندی دیمكدر الواثن
ثانك كسریله ثابت ودایم اولان نسنه واتن كبیدر لفظاً ومعنیً الوجین واوك فتحی وجیمك كسری
ومد ایله بریك اولان یردر كه فی الجلد یعنی كسك اوله وصرب اولیه الوجناء واوك فتحی وجیمك سكونی
والفك مدیله شول ناقه‌در كه بریك اوله ذكر اولان یره تشبیهاً اولنمش صلابت جهتندن
وبعضیلر ایتدی وجنا شول ناقه‌در كه وجنه‌سی عظیم اوله الوجنه واوك فتحی وجیمك سكونیله
یوزده اولان یومری یردر یناق معناسنه وبونده دورت لغت واردر بری وجنه
ذكر اولندیغی كبی وبری دخی وجنه در واوك كسریله وبری دخی وُجنه واوك ضمیله وبری
اجنه در همزه‌نك ضمیله فصل [illegible] الموجن میمك ضمی وجیمك فتحی وتشدیدیله ایكی قاری یومری

اولنمش عظیم الوجنات معناسنه الوجن واوك فتحی وجیمك سكونیله دخی كلمكدن معناسنه نتكم وجن القصار الثوب
یجنه وجناً من الباب الثانی اذا دقه المیجنة میمك كسری ومدیله وجیمك فتحیله شول آلتدركه انكله بزلر دوكرلر
المواجن جمعی كسریله جمع دكر اولنور التأل معناسنه التوجین علی وزن التكریم كذلك دوكمك معناسنه الوجین
واوك فتحی وجیمك كسری ومدیله دره نك كناری شط الوادی معناسنه الودن واوك فتحی ودالك سكونیله
برنسنه یی یاش ایتمك الودان واوك فتحی ودالك تخفیفی ایله بمعناه تقول ودنت الشیء ودناً ودانا
من الباب الثانی والودن عورت ضعیف اوغلن طوغرمق معناسنه دخی دیرلر الایدان همزه نك كسری ومدیله
كذلك عورت ضعیف اوغلن طوغرمق نتكم ودنت المرأة واودنت اذا ولدت ولداً ضاویاً وضاوی
ضاد معجمه ایله ضعیفه دیرلر المودون میمك فتحی ودالك ضمی ومدیله اصلتمش نسنه منقوع معناسنه الودین
واوك فتحی ودالك كسری ومدیله بمعناه ودنقوم نیت الحشن نام عورت ته برطاس كتوروب بزه نعلین
كسوب دیكمك ایچون [illegible] دیدی یعنی سیزه اصلادق بن كسمین دیدی طاس صو ده اصلتمغه قابل
دكل ومعه دون آندن ضعیف طوغن اوغلن المودن میمك ضمی ومدی ودالك فتحیله كوتاه ضعیف
طوغن اوغلن الاتدان همزه نك كسری وتانك دخی كسری وتشدیدیله اصلتمق معناسنه كلور
نتكم اتدن اذا ابتل واتدنه ایضاً اذا ابله فهو یتعدی ولا یتعدی المیزان میمك كسریله ترازوكه
معروفدر اصلی موزان ایدی واوك ماقبلی مكسور اولدوغیچون یایه منقلب اولدی ومیزان
النهار كون استوایه وارمغه دخی دیرلر نتكم میزان النهار اذا انتصف الوزن واوك
فتحی وزانك سكونیله طارتمق الزنة زانك كسری ونونك تخفیفیله بمعناه تقول وزن الشیء
وزناً وزنة من الباب الثالث ووزن برنسنه یه برنسنه طارتمغه دخی دیرلر تقول وزنت فلاناً
ووزنت لفلان قال الله تعالی واذا كالوهم او وزنوهم یخسرون ووزن برنسنه برنسنه یه برابر كلمك

دخی دیرلر نتكم یقال هذا یزن درهما ووزن برابر كلمك دخی اسم دركه حضار دیمكله معروف یلدزدر طوغر وعربلرك
حضار والوزن محلفان دیدكلرینك وجهی بودركه ذكر اولنان یلدزلر سهیل یلدزندن مقدم طوغار انی
كورن كمسنه سهیلدر ظن ایدوب سهیلدر دیو یمین ایلر ووزن ناحیه معناسنه دخی كلور منه قولهم وزن
الجبل ای ناحیة منه ووزن مقابل معناسنه دخی كلور نتكم هو وزنه الجبل ای حذاءه وسیبویه ایتدی بونلر یعنی
وزن الجبل وزنة الجبل ظرفیت اوزره منصوبلردر الوازن زانك كسریله برابر اولان درهم نتكم هذا
درهم وازن لا زیادة فیه ولا نقصان الموازنة میمك ضمی وزانك فتحیله برنسنه یی برنسنه یه وزنده برابر قلمق
الوزان واوك كسریله بمعناه تقول وازنت بین الشیئین موازنة ووزاناً وبرنسنه برنسنه یه برابر اولمغه
یاخود آنك مقابله سنده اولمغه دخی دیرلر نتكم هذا یوازن هذا اذا كان علی زنته او كان محاذیه الاتزان
همزه نك كسری وتانك كسری وتشدیدیله برنسنه یی طارتوب المق الوزین واوك فتحی وزانك كسری ومدیله
شور حنظلدركه اوكونمش اوله یعنی اون اولمش اوله وحنظل قرغه دوكلكی دیدكلری نسنه دركه اطبا
قتنده معروفدر موزون اعلی وفا اولنمش كمسنه یه دخی دیرلر رزین معناسنه معزن میمك وزانك
فتحیله بر موضعك اسمیدر كه شاذدر موصد وموهب كبی دركه الوسن فتحیله ایمزغنمق نعاس معناسنه
السنة سینك كسریله نتكم ایمزغنمق نتكم وسن الرجل من الباب الرابع وعربلرك اوسن یا رجل لسنك
دیدكلری قوللرنده [illegible] همزه وصار وسنین معتبر در تقدیری ما لك تنم ولا وسن الا اذا كان یعنی كسرحی منقود
اولان نسنه یه مصدر وزیاده زبون اولمغه دیرلر نتكم وسن الرجل من الباب الرابع الوسنان
واوك فتحی وسینك سكونیله ایمزغنن كمسنه نتكم وسن الرجل فهو وسنان الاستینان همزه نك وتانك كسری ومدیله
كذلك ایمزغنمق نتكم وسن الرجل واستوسن بمعنی الایسان بركمسنه یی قیونك رائحه سی اورمق نتكم اوسنه البر
الموسنة میمك ضمی وسینك كسریله شول قیودركه رائحه سی كرن كمسنه یی اوره التوسن فتحیله وسینك ضمی

وتشديد ايله بر كسنه نك اوزرينه اويوركن كلمك يقال وسنها اذا اتاها وهي نائمة وبوندن مقصود اركك دوشيه
اويوركن كلمكدر ديمك اولور المسيان ميمك كسري ومد ايله الغلو وقار اولن كسنه يقال امراة ميسان كان بها سنة
من رزانتها يعني كويا كه زيادة وقارندن اويخويه وارمشدر ميسان ميمك فتحي وياءنك سكونيله بر موضعك
اسميدر الوضين واوك فتحي وضاد معجمه نك كسري ومد ايله محزمه اوزن جلددن اولن قولن كه قتب ايچون
اولن بطان مثابه سنده ورحل ايچون اولن تصدير مثابه سنده واكر ايچون اولن حزام مثابه سنده در
وضين قايشدن اورلمش بغي قولاندر كه زيادة استحكام ايچون بر قاچ قات ايدرلر الوضن
ضمتيله جمعي ذكر اولنن قولانلر معناسنه وابو عبيده ايدي وضين حزم موضعنده محلنده تنه كم قتبلرده رحل
مقتول محلنده الوضين واوك فتحي وضادك سكونيله ذكر اولنن قولانه اورمق الموضونه ميمك
فتحي وضادك ضمي ومد ايله زره دركه شول حلقه لرينك زياده بربرينه كرشمه سندن طوقنمش كبي اوله
وموضونه جواهر ايله طوقنمش دخي ديرلر منه قوله تعالى على سرر موضونة ومجاهد بو آيت كريمه نك تفسيرنده
ايديكم مرمولة بالذهب والجوهر ديمشدر ومرمولها اورلمش معناسنه در الوطن فتحتيله انسانك اولدوغي
بر ورويه نام شهر شورده وطن تخفيفله ايدوب وسطن ساكن اولمقدر الاوطان همزه نك فتحيله
جمعي وطنلر معناسنه واوطان الغنم قيونلر يتاغي اولن يرلر الايطان همزه نك كسري ومد ايله بر يري وطن
طوتمق التوطين على وزن التكريم بمعناه الاستيطان همزه نك كسري وتانك كسري ومد ايله بمعناه الاتطان
همزه نك كسري وتانك كسري وتشديد ايله بمعناه ايضا وبو باب افتعالدن در قلب وادغام ايله اتطان
وتوطين النفس نفسي بر نسنه يه باشقه مقدر الميطان ميمك كسري ومد ايله بر نسنه نك غايتي
شول يره دخي ديرلر يوكرك آتلرينه متوقف اولمق اوزره تعيين ايدرلر اول ميدانك اوليدر وميثا
وميواء ميمك كسري ومد ايله ميدان آخرينه ديرلر المواطن ميمك فتحي وطانك كسري ايله جنك يرلري قال الله تعالى

لقد نصركم الله في مواطن كثيرة المَوطن ميمك فتحي وطانك كسري ايله واحدي جنك يري معناسنه الوعنه واوك
فتحي وعينك سكونيله بكلر اراضي صلبه معناسنه النوعن فتحتيله وعينك ضمي وتشديد ايله دوه زيادة سمزلك
معناسنه تقول عنت الناقة اذا سمنت غاية السمن الوكن واوك وكافك سكونيله قوش يواسي كرك طاغده
كرك ديوارده اولسون نحتي معناسنه وعش وحشه لرينك ضمي وشينك تشديد ايله نولر يوادر كه قوش اني
جوب ديوشمكله بيت ايدر الموكن ميمك فتحي وكافك كسري ايله بمعناه والجمع اوكناد وكن شول قوش يواسي
جوب ديوشمك اوله ووكن قوش يومرته سنه تنادر التنه المغه دخي ديرلر يقال وكن الطائر بيضه
يكن وكنا من الباب الثاني اذا احضنته الوكنة واوك ضمي وكافك سكونيله قوش اوشه دخي اولن بر يرقندن
اولورسه اولسون الاكنة همزه نك ضمي وكافك سكونيله بمعناها الوكنات واوك ضمي وكافك سكونيله جمعي قوش
اوتورقاري معناسنه الوكنات واوك وكافك ضميله نتكم جمعي معناي مزبوره لغتدر الوكنات واوك
ضمي وكافك فتحيله جمعي مزبوره لغتدر الوهن واوك فتحي وهانك سكونيله ضعيف اولمق معناسنه در
وضعيف ايتمك دخي ديرلر ووهن جوقدن اوه دخي ديرلر ابلكي معناسنه ووهن كيجه نك نصفنه دخي ديرلر
الموهن تذلك نصف ليله دير الوهن فتحتيله ضعيف اولمق الايهان همزه نك كسري ومد ايله ضعيف قلمق
وايهان كيجه نك نصفنه يا خود آخرينه اخلاوله دخي ديرلر التوهين على وزن التكريم بمعناه
الواهنه هانك كسري ايله قصه اياكي قيرغي معناسنه كه اقصر الاضلاع ديمكدر اولور الوهنانه واوك فتحي
وهانك سكونيله شول عورته ديرلر كه صقيف وفتور اوله فصل الهاء الرهنان تانك فتحي
وهانك سكونيله ديمه ديدكلري يغموردن بر نوع در وديمه شول يغموره دركه اقلي يا ثلث نهاري يا ثلث
ليل اوله واكثرنه حد اولميه ونصف ايندي رهتان شول يغموره دركه بر ساعت يغه بر مقدار كجدكدن
صكره ينه يغه وزهنان يغمور طملمه دخي ديرلر الهتن هانك فتحي وتانك سكونيله بكا بطمله المق الهتون بمعناه

الهاتن تانك كسريله طملين نسنه يعني سحاب هاتن الهتن هانك ضمى وتانك فتحى وتشديدله جمعى يعني سحاب

هتن مثل راكع وركع الهتون هانك فتحى وتانك ضمى ومديله بمعناه يعني سحاب هتون الهتن ضمتيله جمعى

عمود لعمد كبى الهجان هانك كسريله شول دوه دركه آق اوله وبونده تذكير وتانيث وجمع وافراد

برابر اولور يعني بعير هجان وناقة هجان الهجاين هانك فتحى ويانك كسريله هجانك جمعى بعض دولت

اوزره وهجان شول يره دخى ديرلر كه طپراغى صوبلو اولوب نباتاتدن خالى اوله يعني ارض هجان

مرت اى طيبة الترب خالية عن النبات ومرت بو مقامده جوهرى نسخه لرنده اختلاف اورره در

بعضنده مرت تاء مثناة مخففه ايله واقع اولمشدر وبعضنده تاء مشدده ايله واقع اولمشدر بجمع ناس

وهجان كريم اولن عوره دخى ديرلر يعني امراة هجان اى كريمة واصحاب المؤمنين علي كرم الله وجهه هذا جناى

وهجانه فيه وكل جان يده الى فيه ديدكى قولنده هجان خيار معناسنه در ديديكى جانى الغردن تاخذدر

ميوه ديرمك معناسنه وبو يعنى انيده هجان ايو ليكى ظاهر اولنسنه در نته كم هجين هجنة وبيلور لغو ظاهر

اولندر وهجنت انه جانبندن اولور يعنى بابانك حسبى اولوب اناسى ناجنسا اوله ولد هجين اولور

الهاجن جيمك كسريله شول قيز در كه قبل البلوغ تزويج اولنه وكذلك دوه ذكر وسائر حيوانك ضرورسنه

دخى هاجن ديرلر الهجين على وزن التكريم بر نسنه يى هجين قلمق يعنى بد اصل قلمق وبر كوهر تلمق

وتهجين بر نسنه يى قبيح كوسترمك دخى ديرلر الاهتجان هانك ونانك كسريله قيز صغيره ايكن وطء ايتمك

تعقيرا اهتجنت الجارية اذا وطئت وهي صغيرة المهتجنة ميمك ضمى وجيمك كسريله شول تازه خرما اغاجى در

ابتداء يمش وير مش اوله الهدون صمتيله يكن اولمق المهادنة ميمك ضمى ودالك فتحيله مصالحه قلمق

يعنى ايصاد نه اذا صالحه الهدنة هانك ضمى ودالك سكونيله اسمدر سكون معناسنه در ومصالحه معناسنه

ومنه قولهم هدنة على دخن اى سكون على غل وخن تعتندر دخان معناسنه الهادن تانك فتحى ودالك

ضميله احوال منتظم اولوب ايش درست اولمق يعنى رنابت الامور اذا استقامت الهدان هانك كسريله احمق وتعبل

معناسنه الهدون هانك ضمى ودالك ضمى ومديله جمعى احمق وثقيل اولنار معناسنه التهدين على وزن التكريم عورت

ولدن كلامى ايله ياتسون قلمق اننى اوينق ديلدكن ونهدين الكلمك دخى ديار ويطوء معناسنه هوازن هانك

فتحى وزانك كسريله قيددن بر قبيله نك باباسى آدى در كه اول هوازن بن منصور دركه جدا على الكلب فيه عيلان در

الهلبون هانك كسرى ولامك سكونى وبانك فتحيله يوزدوندن زا اوزره براو تلك اسميدر وبر ذون بانك سكون

دير لر المهين ميم اولك ضمى وهانك فتحى وميم ثانيك كسريله حاضر معناسنه وبونك اصلى مخبر يا ضوفدن

امين قلبى ديمكدر اولور وبو حالت معنايى حضوريى اقتضا ايتدوكجون لازميله تعبير اولنوب

شاهد له تعبير اولنمشدر ويجب الاشتقاق اصله ما من اتحى مدخرج كراء من فهو ما من

دن همزه ثانيه يايه قلب اولندى اجتماع همزتين كبى كور دكلرى سببدن وهمزه اولى هايه

قلب اولندى اراق الماء دن هراق الماء ديدكلرى كبى الهنين هانك فتحى ونونك اولكى كسريله

بر نسنه يى آلدن وايدن نوب الما دفن اتمك يعنى هنن هنى هنينا من الكلام الشيء اذا اخفى وهنين

اخلمق معناسنه دخى كلوب بكاسى وهنا هانك فتحى ونونك تشديديله كاه اولور مكانه اشارت اولنور

هنا يى الهنانه هانك ضمى ونونك تخفيفيله قوت وقدرت يعنى ما بالبعير هنانة اى طرق وطرق

طانك كسرى وراانك سكونيله شحم ديرلر ومقصود اولان قوت وقدرت در الاهتنان همزه نك كسريله

وقدرت ويرمك المهنون ميمك فتحى ونونك ضمى ومديله قوت وقدرت بولنمش كسنه الهنه هانك

كسرى ونونك اولكى فتحيله بر جنس كبرى درخار بسنه مخصوص معناسنه الهون هانك فتحى وواوك سكونيله

سكون ووقار اوزره اولمق وهون بر نسنه سهولتله اولمغه دخى ديرلر يعنى هان عليه الشيء اذا

خف التهوين على وزن التكريم اسان قلمق يعنى هون الله عليه اى سهل وخففه الهين هانك فتحى

وبالكل بكون بيله بمعناه مخفف منه الاهوناء همزه نك فتحى و واوك كسرى و الفك مديله جمع آسان اولن نسنه
لره دينور افعلاء وزننده اولوب شئ ايله اشيا كبى الهون هانك فتحى و وانك سكونيله تذلل و تحقير
الهون هانك ضمى و مديله خوار و حقير اولمق الهوان فتحيله اسم در ذكر اولنان معنايه الاهانة همزه نك كسريله
بركسنه يى خفيف عد ايدوب حقير كورمك المهانة ميمك فتحيله تذلل و حقير و خوار اولمق يقال رجل
هينة مهانة اى ذو ضعف الاستهانة همزه نك و تانك كسريله برنسنه يى حقير كورمك التهاون تانك
فتحى و واوك ضميله بمعناه هون هانك ضمى و مديله طائفه عربدن كنانه نك بر درينك اسمى در كه اول
هون بن خزيمة در كه جد اعلاسى مفرد در الهينة هانك كسريله سهولت معناسنه در يقال
امش على هينتك اى على رسلك و رسل رانك كسريله آسانلق وزننده اولمغه در الاهون همزه نك و واوك
فتحى و ما بينده هانك سكونيله دوشنبه كوننك اسمى در طائفه عربك اسماء قديمه سندن در الهاون
واوك فتحيله شول معروف نسنه در كه برنسنه صلايه لر معرب در و بونك اصلى هاوون ايدى
زيدا جوق الهواوين كلور فصل الياء التحتية مع النون اليتن يانك فتحى و تانك سكونيله باغلنك حالت ولادتده
ابتدا آيقلرى چقمغه دينور جمعدن اول يقال ايتنت المراة والناقة والدت كذلك
يانك فتحى و تانك ضمى و مديله يار كلا و لكن صحيحى مينك معناسنه در و بو سهودر و قاموسك نسخه سنه توضحا و شارحى
صاحب قاموسك خواص اشيايه اشارت عادتيكن ذويزن يانك و زاى معجمه نك فتحيله ملوك حميردن
بر ملكك اسمى در كه اكا كوندره نسبت ايدرلر يقال رمح يزنى الازنى همزه نك و زانك فتحى و يانك
تشديديله كذلك ذويزنه منسوب اولان كوندره لغت در اليفن يانك و فانك فتحيله زياده
ياشلو اولان برشيخ كبيره دينور اليفن فتحتيله برنسنه يه ذكر اولنان وجه اوزره بيلكك مصدر
همزه نك و تانك كسريله و مديله بمعناه كذلك اليمن فتحتيله عرب طائفه سنه مخصوص شهرلر در

اليماني يانك

اليماني يانك ابتدا فتحى و آخرنده سكونيله بمعناه و بونك اصلى يمنى ايدى آخرنده ياى نسبت
تخفيف اولنوب الف عوض و يرلدى ربى الفلك ياى مشدد جمع اولماز و سيبويه ابدى
عرب طايفه سندن بعضيلر يماني يانك تشديديله ديرلر تشديديله ديدى اليمانية يانك
اولكه فتحى و ثانيسنك تخفيفيله يمنه منسوب اولان نسنه لره الايمان همزه نك كسرى و مديله يمنه
كلمك الميامنة ميم اولكك ضمى و ثانيسنك فتحيله بمعناه يقال ايمن الرجل اذا اتى لليمن التيمن تانك
و ميمك فتحى و ياء تحتانيك ما بينده سكونى و آخرنده اولان يانك تشديديله يمن ولاينك املا(ئى)
اقنوا اليمن معناسنه اليمن يانك ضمى و ميمك سكونيله بركت معناسنه يقال يمن فلان على قومه اذا
صار مباركا عليهم الميمون ميم اولكك فتحى و ثانيسنك ضمى و مديله مبارك اولان كسنه من يمن
بالضم فهو ميمون اليامن ميمك كسريله كذلك مبارك اولان كسنه الايامن همزه نك فتحى و ميمك
كسريله مبارك اولان نسنه لر و صاغ ال لر معناسنه ده كلور و ايامن اشائمك مقابلى در نامبارك
اولان نسنه لر و صول ال لر معناسنه و ايامن يمنك دخى جمعى كلور سكا يمن ايمن اوزرنه جمع و للتوكيد
ايمن ايامن اوزرنه جمع اولنور در زمن ازمن اوزرنه جمع اولندقلرى اليمنة يانك فتحى
و ميمك سكونيله صاغ جانب كه صول تك مقابلى در صول معناسنه يقال قعد فلان يمنة الميمنة
ميمك فتحى و يانك سكونى و ميم آخرك فتحيله بمعناه بونلر ايله ميسره نك مقابلى در اليمين
يانك فتحى و ميمك كسرى و مديله قوت و يمين دين معناسنه ده كلور معناى مذكوردن مأخوذ
در منه قوله تعالى انكم كنتم تأتوننا عن اليمين قال ابن عباس اى من قبل الدين فتزينون لنا ضلالتنا كانه
اراد تأتوننا عن المأتى السهل و يمين عالى درجه يه دخى ديرلر ايمن اليمين كلمه اولاده همزه نك
و ميمك فتحى بعده ميمك كسرى و مديله مبارك معناسنه در يقال قدم فلان على ايمن اليمين اى على اليمن

ويمين اندايجمك دخي دير اقسم معناسنه الايمان همزه نك فتحيله يمينك جمعي ويمين عين ديدكلري اندايجرّن
هركس صاغ الن يولداشنك صاغ الننه وضع ايتدكيچون واكر يمين صاغ جانب معناسنه اولوب ظرف
اولورسه جمعي اولنماز زيرا ظروف جمعي اولنمغه صالح اولماز مختلفة الالفاظ ومتفاوتة الاسما اولديغيچون
كوريلمزميكه قدام ظلفه مخالف ويمين مخالف وشماله مخالف دربيعني هركسنك عيني واحد در ماعدا اولدقي
جهتلرنه دال اولن نحوي الفاظ دن يمينك جمعي اولنمي شخص واحده نظرا جائز اولماز مكركه اشخاص
متعدده يه نظر اولنه نته كم دوه سوريسنه اعن الابل ديرلر ويمين اقسامك وغيرينك صاغنه دخي
ديرلر اليمين يانك ضمي وميمك فتحي ويانك كسري وتشديديله يمينك تصغيري در حضرت امير المؤمنين
حضرت عمر رضي الله عنه حديثنده كه حايلا واد داولمش زوجنا يمنتها من البرهيد توجهيه بورد
يمنيا ديلند يعني كلمه سنك تصغيريدر اولماغله كوياكه ياء اولي ياء قلب اولنمشدر تأنيث ايچون اولنه
مشتركا اولدقلري جهتدن وعبيد قرقه دوكله كنك تحجنه ديرلر تحم خطا معناسنه اليمنة يانك ضمي وميمك
سكونيله يمن برده لرندن برضرب برده نك اسميدر ايمن همزه نك وميمك فتحيله برعوره تك اسميدر كه رسول
اكرمك صلى الله تعالى عليه وسلم اولاد صغاردي آنك حضانه سنده ايكن اني آزاد ايدوب زيده تزويج
ايتدكده زيدك آندن اسامه آدلو اوغل طوغمشدر ايمن الله همزه نك فتحي وميمك ضميله برلفظدركه
موضع قسمه وضع اولنمشدر الفي الف وصلدر اكثر نحاة قتنده وكاه الف وصل مفتوحه كلمه ده
بوندن غيري وكاه اولور بونك اوزرنه تأكيد ايچون لام ابتدا داخل اولور نتقول ليمن الله
حالت وصلده الف حذف ايدرسن وايمن مبتدا اكرامتله مرفوع اولوب خبري محذوف اولور
تقديري ليمن الله قسمي واليمن الله ما اقسم به اولماغله تحقيق بونكله باري تعالى يه خطاب اتسك ليمنك ديرسن
وفي حديث عروة بن زبير انه قال ليمنك لئن كنت ابتليت لقد عافيت وكاه اولور ايمندن نون حذف

ايدوب ايم الله ديرلر همزه نك فتحي وكسريله وكاه اولور يايي حذف ايدوب ام الله ديرلر وكاه اولور ميم
مضموم ايله اكتفا ايدوب م الله ديرلر وكاه اولور ميم مكسور قيلنور بلرجر واحد اولوب
بابه تشبيها ولدر ونحوينك وكاه اولور من الله ديرلر ميمك ونونك ضميله ومن الله ديرلر ميمك ونونك
فتحيله ومن الله ديرلر ايكيسنك دخي كسريله وابو عبيد ايتدي كاه اولور لفظ يمين له دخي قسم قيلنور
ايمن الله لا افعل ديرلر باب الهاء من كتاب ترجمة الصحاح الجوهري فصل الالف
الابه همزه نك فتحي وبانك سكونيله بر نسنه اوزرينه متنبه اولوب خاطره كتورمكه نقول ابهت للامر
ابه ابها من الباب الثالث اذا فطنته ثم انتبهت له وما ابهت له تا بها ابها دخي ديرلر مصدرنده
فتحيله باب اربعدن نبهت بنا معناسنه الابهة همزه نك ضمي وبانك فتحي وتشديديله اولولق عظمت
معناسنه التابه فتحيله وبانك ضمي وتشديديله بركبر بيوكلنمك تكبر معناسنه الابه فتحيله وهانك
تشديديله اواخي بوغن اولن كيسه ايچ معناسنه خفي دكلدركه ابديك موضعي بوده اولقع
اولن فصل باب بدي لكن جوهري نك تسهيلا للطالبين منا لحسبة في الجدا ايله بعض لغتي
بطريق الاستطراد ذكر ايتمك عادتيدر ومحلنده اعاده ايتمي بو معنايه تابعدر ابو صاحب
قاموس بو مقوله لري برلرده بوري غلطه ووجهه نسبت ايتمك وجه دكلدر التاه فتحيله
وتاء ثانيه نك ضمي وتشديديله نقصان عقل نقعه دن تبديل اولنمشدر معتوه عقلي معناسنه الاقه
همزه نك فتحي وقافك سكونيله طاعت معناسنه قاصرن مقلوب الاوكي تاه دخي طاعته ديرلر الاله
فتحيله ولامك تشديديله ومديله كه اسم ذات مستجمع جميع صفات در اصلي اله اولنن لفظدن
مأخوذدركه بو اصلنده اله ايله فعال اوزره كسرة فا ايله مفعول معناسنه بني اله الف
معناسنه اولور كه معبود ديمكدر اولور امام كبي كه مؤتم به معناسنه در وقتاكه اله كلمه اوزرينه الف

لام داخل اولدی همزه حذف اولندی کثرت استعمالدن اوتری واکر الغلام همزه دن عوض اولیدی
معوض عنه ایله جمع اولمزدی حالا که الاله دیرلر و همزه حالت ندادە همزه قطع قلندی الغلام لازم قلندی
اوتری تفخیما لهذا الاسم وجوهری ایدر بن اباعلی نحوی ایشتدم که الغلام همزه دن عوضدر دیر
وعوض اولدوغنه همزه نک حالت قسمده و حالت ندادە همزه قطع اولدوغی دلالت ایدر نته کیم افالله
لتفعلن و یا الله اغفر لی دیرلر واکر عوضا اولمه الغلام حالت ندادە ثابت اولمزدی صلا الاحمر
غیرنده ثابت اولمدوغی کبی و همزه نک همزه قطع اولمسی کلمه یه لازم اولدوغندن بناء دکلدر واکر اکا بناء
اولسه الذی والتی کلمه لرنده دخی همزه همزه قطع اولمق لازم اولوردی و بونک همزه قطع اولمسی
مفتوحه اولدوغندن اوتری دکلدر زیرا اندن اوتوری اولسه ایم الله ده وایمن الله ده دخی همزه
قطع اولوردی و کثرت استعمالدن اوتری دخی دکلدر اکر کثرت استعمالدن اوتری اولسه ایدی
کثیر الاستعمال اولان کلمه لرده دخی اولوردی پس بو معلوم اولدی که مزبورک همزه سی همزه قطع
مزبوره مخصوصدر حالندن اوتری درکه اول ابتداء کلام اولان حرف محذوفدن عوضا اولمسیدر
دیرایدی **الالهة** همزه نک کسریله جز بیره دیر معظمک اسمیدر والالهة تذکر کونشک اسمیدر لا
در الف لام داخل اولمقسزین وکاه اولور الف لام داخل قلوب منصرف ایدرلر واسم معرفه کاه
الف لام داخل اولوب کاه اولمامق بو اسمدن غیری نجه یرده واقع اولمشدر نته کیم لقیته الندری و
ندری دیرلر کونلرک اسندن دیمکدر و لقیته الفینة بعد الفینة و فینة دیرلر حینا بعد حین
معناسنه وکذلک التیه شعوب دیرلر بر معظمک اسمی اولماغین او زره در **الالهة** همزه نک
فتحی ومدی ولامک کسریله الهه جمعی بتلر معناسنه و مزبورلره الهه دیدکلری زعم فاسدلرنده
معبود بتمه استحقاقی اکملکلری جهتندندر زیرا مزبورلرک وضع اتدکلری اسما اعتقادلرینه

تابع در

تابع در نفس الامره تابع دکلدر **التألیه** علی وزن التکریم عبادة قلدرمق و تعبید معناسنه
التأله تفعل وزنیله و لامک ضمی و تشدیدیله عبادت قلمق و تنسک و تعبد معناسنه **الاله** تفعل وزنیله تحیر
اولمق یعنی الده یاله الا تامن الباب الرابع اذا تحیر و بونک اصلی و له یوله ولها ایدی واو
بلا یه صبر اتمیوب قریبا اعکله دخی دیرلر **الامه** تفعیله اوزنتوق نسیان معناسنه نقل عنه امه
ای تامن الباب الرابع و قراءه ابن عباس و ادرک بعد امه و اما صاحب زهوبی واقع اولان امه که
اقرار و اعتراف معناسنه در اول لغت غیرمشهوردر **الامیهة** همزه نک فتحی و میمک کسری و مدیله
شول سیوجیلر دیرکه قیونه عارض اولور حصبه و چچک کبی و برکمسنه یه بددعا ایتسلر امة
و امعة دیرلر و امعة آمه دیمکلکی اقتضا ایدن حالتدر **الامه** همزه نک فتحی و میمک سکونیله ویرانی
موضع بیلا اولمق **الامات** همزه نک ضمی و میمک فتحی و تشدیدیله امک جمعی انه لر معناسنه **الانه** همزه نک
فتحی و نونک سکونیله صولیمق **الانوه** ضمتیله عمناه **الانه** همزه نک ضمی و نونک فتحی و تشدیدیله انهک
جمعی **اوه** همزه نک فتحی و واوک سکونی وهانک کسریله بدنده بر عضوه وجع عارض اولدوغندن
اوتری اوه دیمکدر منه قولهم عند الشکایة اوه من کذا **اوه** همزه نک فتحی و واوک کسری و
وهانک سکونیله اوکدر اولان معناسنه در یعنی اوه من کذا وکاه هاسی حذف ایدرلر و واوک تشدید
ابتدا اعکله بیعال او من کذا بلا مدو کاه اولور حالت شکایتده تطویل صوت ایچون اوه من کذا
دیرلر همزه نک مدی و واوک فتحی و تشدیدی و هانک سکونیله بنا آوه من کذا و کاه اولور تا داخل
اولوب اوتاه دیرلر کاه اولنور مدا اولور کاه اولمز **التأویه** علی وزن التکریم اوه دیمک
التأوه تفعل وزنیله واوک ضمی و تشدیدیله معناه **الاله** همزه نک مدیله حالت و ذنی اوزره اسمدر
اعکد معناسنه دیعالرنا او الهنة الرجل الحزین **الاهة** همزه نک فتحی و هانک تشدیدیله معناه منه قولهم

فی الدعاء علی الانسان آهةً لك واوةً بالتاء وبعد الواو المشددة واوّه لك بالواو المشددة

مع حذف الهاء ایه همزه‌نك كسری ومدی و یانك كسری اوزره بناء ایله بركسنه‌دن اكر نكلمك واكر علمك

زیاده سنه طلب ایتمك خصوصنده اسم فعلدر امر حاضر معناسنه‌در نقال للرجل اذا استزدته من حدیث

او عمل ایه و ابن السكیت ابتداء ایله كلمه‌سنه وقفا غیوبه وصلا اسكر منه تن قلوبه ایه حونها

دیرسن وبعض شعرده كه حالت وصلده غیر منون واقع اولمشدر اولوقت نیت ایله در و نحی بركسنه یه

سویلركن ساكت قلوب كلامدن منع ایتمك دیلسك ایها اعنا دیرسن و نحی بر شئه نكار ایلمك

دیلر رمكر دیلسك ایهاً دیرسن همزه‌نك فتحیله جهها معناسنه التایهه علی وزن التكرم دوه یه دعوت

ایلدوب چاغرمق ایبات همزه‌نك فتحی و یانك سكونیله بعید اولدی معناسنه در بعض لغت اوزره

تقعر ایبات بمعنی هیهات ایبات الفك فتحی و یانك سكونی و نونك كسریله تثنیه صیغه‌سی اوزره هیهات

معناسنه فصل الباء البلاهه بانك ضمی و دالك تخفیفیله انك ابتدا سكونیه در البده بانك فتحی

یا صعود ضمی و دالك سكونیله بر شئ اكسون اولمق البادهه ضمی و دالك فتحیله بر شئه اكسون اولمق

التباده تانك فتحی و دالك تخفیفیله علی الفور بر شئه اشلمك البداهه بانك فتحی و ضمی و دالك تخفیفیله بر شئ

اكسون اولمق معناسنه‌در كه در البدیهه بمعنا المبده همزه‌نك كسری و بانك سكونیله زیاده بدیعت

كعه اولن نكسنه البرهه بالك ضمی و رانك سكونیله زماندن موت طویل البرهه بانك فتحی و رانك سكونیله

بمعناه ابرهه همزه‌نك و رانك فتحی و بانك سكونیله ملوك یمندن بر ملكك ادیدر كه اول ابرهه بن الحرث العبد

در كه الكاذ والمنار دیرلر و بعده دخی ابرهه بن الصباح در كه بو دخی ملوك یمندن در كه صاحب الفیل

در البرهرهه بانك و رالرك فتحیله شول عورتدر كه رطوبت بوزی و شحم ولحم غالب اولدغندن بدنی

حركت قلیر بو فعللهه وزنی اولوب بونده عین و لام مكرر اولمشدر اولور برهوت بانك و رانك

فحی وها

فحی و صانك ضمی و مدیله رهبوت وزنی اوزره حضرموت نام یرده بر قیونك اسمی در كه ارواح

كفار اننده در دیرلر اصموری اوزره و رهبوت خانی معناسنده در تا اضنده زایددر

و برهوت دخی لغتدر اولنور بانك ضمی و رانك سكونیله سبروت وزنی اوزره و سبروت

سین مهمله و ضمیله اولنسز یره دخی دیرلر اخرنده اولن تا اصلیدر البله فتحیله قلب سالم

اولمق البلاهه بمعناه البله فتحیله و لامك ضمیله بمعناه الابله حرفی و لامك فتحیله قلبی صافی

اولن كسنه البلهاء بانك فتحی و لامك سكونی و الفك مدیله شول عورتدر كه ذكر السوء صفت

اوزره اوله و فی الحدیث اكثر اهل الجنة البله یعنی اكثر اهل الجنة دنیا خصوصنده ابله

اولنلردر دنیایه اهتمام ایلمزلر اولدیغچون هر نه دكلو اخرت خصوصنده عقلا و اذكیا اسلم

دخی و ثغار شباب ایله یعنی یكیتلك عالمنده نوع مرادات اولدیغچون یكیتلكی كلاه ملاعبه‌یله

و كلاه جنونیله صفتلرلر صغنه الاسباب منسبنی اولدیغچون و ثغار عیش ایله اذا كان قلیل الغموم

التباله بانك فتحی و لامك ضمیله صورتا ابلهلك اظهار ایتمك یا طنده ن بلاهت یوغكن البلهنیه بانك ضمی

و لامك فتحی و نونك كسری و یانك تخفیفیله معیشتده وسعت اولمق البوه بانك ضمی و مدیله بیغوش

شبیه بر قوشدر كه بیغوشدن اصغردر البوهه بانك ضمی و مدیله مؤنثی و ابو عمرو اندی بوهه

كیجه كر بیغوشه دیرلر كه الكار جل احمق شبیه اولنور و عرب كصوفه فی بوهه دیدكاری قع للدنه مقصود

شول صعباء منثور در كه یلر لرده كونش قرشو كورنور و اندن ذره ایله تعبیر ایدرلر الباه علی

وزن الجاه جماع معناسنه یاوت ده لغتدر الابه فتحیله و بانك تشدیدیله اوازی یوغلن كسنه

ایجیله در وزنا و معنی البهبهی بالك فتحی و باء اولك سكونی و آخره بانك تشدیدیله مجسم اولن نسنه

البهباه بانك فتحی و باء اولك سكونیله دوه كوكردیوب چاغرمق نجباخ كبی در وزنا و معنی فصل التاء

التربهات

تانك ضمی و رانك فتحی و تشدیدیله شول ضرحه یوللو درکه اولو یولدن منشعب اولور الترعة تانك ضمی و رانك
فتحی و تشدیدیله واحدی ذکر اولنان یوللکر بربسی معناسنه فاسح مورب درلر انلردن صکره باطل معناسنه استعمال
اولنمشدر الترّه تانك ضمی و رانك فتحی و تشدیدیله مذکور باطل معناسنه درناسدن بعضلرینك استعمالی
التراریه تانك فتحی و رانك کسری و مدیله جمعی ذکر اولنان استعمالدن التآفه فانك کسریله شیء حقیر معناسنه
یقال تفه من الباب الرابع وفی الحدیث فی ذکر القرآن لایتفه ولا یتشان یعنی قرآن عظیم مرور ایامله
صغیر اولمز و تداول ایدیله کهنه یوب بحل باقی اولمز التمه متحنیله طعام فاسد اولمق التماهه تانك
فتحی و میمك تخفیفله ات برمزلیجه بغلمق یقال تمه اللحم تماهة من الباب الرابع التماه میمك کسری و تانك
سکونیله شول قیوندرکه صعددن صاغلدقن الکلمایوب برامزلیجه بغلیه التهتهه علی وزن الزلزله
دلق اولن لکنت درلر النهانه تانك اولکی فتحی و تانیك کسریله باطل اولنسنه لر ترهات معناسنه
التیه تانك کسری و مدیله متکبر اولمق الاتیه همزه نك و تانك فتحیله شول کمسنه درکه متکبر اوله و بته سرکردان
اولوب کرمکه دخی دیرلر الایتاه همزه نك فتحیله جمعی بر بته لر معناسنه الاتاویه همزه نك فتحی و اولکی کسری و مدیله
تدنك جمعی التیهاء تانك فتحی و بانك سکونی والفك مدیله مؤنثی التیهان فتحیله بمعناه التتییه علی وزن
التکریم حیران و سرکردان قلمق ما اتیهه فعل تعجبدر نه متحیر اولدی معناسنه الایتاه همزه نك فتحیله جمعی
بر بته لر معناسنه الاتاویه همزه نك فتحی و اولکی کسری و مدیله تدنك جمعی التیهاء تانك فتحی و بانك سکونی والفك مدیله
مؤنثی المتیهه میمك فتحی و تانك کسری و مدیله شول یردرکه محل حیرت اوله یقال ارض متیهة و اصله
مفعله الاتیه همزه نك و بانك فتحیله متکبر اولن کمسنه فصل الجیم الجبهه جیمك فتحی و بانك سکونیله
انسانك و غیرینك النسه دیرلر الاجبه همزه نك و بانك فتحیله الی بیوك اولن کمسنه الجبهاء جیمك فتحی و بانك
سکونی والفك مدیله مؤنثی الی بیوك عورتلر معناسنه جبهاء الاشجعی جیمك ضمی و بانك فتحی و بانك سکونیله

برکسنه نك

برکسنه نك اسمیدر و اصحابدن ذکر اولنان اسم مؤنثنك تصغیریدر و جبهه اسد برجمیله دیرلر و بلدنه
دخی دیرلر که قمر انکا نزول ایدر که الجبهه الاسد دیرلر و جبهه آت سوریسنه دخی دیرلر و فی الحدیث
لیس فی الجبهة صدقة و جبهه خلایقدن بر جماعته دخی دیرلر الجبه جیمك فتحی و بانك سکونیله برکسنه نك النتن
اورمق وجبهه برکره نسنه ایله برکمسه یه توجه اتمکه دخی دیرلر وجبه قپویه وارمغه دخی دیرلر
الجبیهه جیمك فتحی و بانك کسری و مدیله صوده اولان کراهت و عدم نفع الجراهیه جیمك فتحی و هانك کسری
و یانك تخفیفیله هنکامه و غلبه یقال سمعت جراهیة القوم ای جلبتهم وکلامهم علانیة دون السر
الجلهه جیمك فتحی و لامك سکونیله دره اطرافنده مواضعه کلن یرلر جلهتا الوادی دره نك ایکی
جانبی الجلاه جیمك کسریله جمعی الجله جیمك و لامك سکونیله [illegible] ای الحقیق یقال جلهت
الحصی عن المکان الجلیهه جیمك فتحی و لامك کسری و مدیله شول بیردرکه انی [illegible]
اولمشدر الجله فتحیله باشك مقدم منبی اولن قیللری آجق اولمق و بو حالت صلعدن ابتداسیدر
و اصلع باشنك اوکنده قیللری اولمین کمسنه دربجله جلحی وزنا ومعنی الاجله همزه نك و لامك فتحیله
باشنك اوکنده قیللری اولمین واجله شول صغیره دخی دیرلر که بوینوزی اولمیه اجلحی وزن و معنی
الجنهی جیمك ضمی و نونك فتحی و بانك تشدیدیله خیزران دیرکلری معروف اغاج که انلردن عصالر ایدرلر
الجاه علی وزن الحال قدر و منزلت یقال فلان ذو جاه اذا کان ذا قدر الایجاه همزه نك کسری و مدیله
برنسنه یه وجیه قلمق التوجیه وزن التکریم بمعناه جاه هانك کسریله اوزره مبنی اسم ایله بر لفظدرکه
انکله دوه یی سعده دن استعمال اولنمشدر دوه ده استعمال اولنور و جوهرینك و صاحب قاموسك
عبارتلری زجر للبعیر لا للناقة واقع اولمشدر لکن بعیر بدلنه جمل اولنان اولور دیو زیرا بعیر
اسم جنسدر مذکر و مؤنثه متناول در بابنده مرور ایدر جاه آخرنده اولان هانك تنوینیله ذکر اولنور

معنا یه در

الجوه جیمک فتحی و واوک سکونیله بر کسنه یه بکزر و نسنه ایله قارشدرمق التجحجه وزن التزلزل
برشنه دن الجلوب واحیف ایتمک فصل الدال الدوه دالک فتحی و واوک سکونیله بر نسنه
دفع ایتمک المدوه میمک کسری و دالک فتحیله قومکز عجم اولوب آنلره متعلق اولن کلمات ذ سعیلین نکسنه
المداوه میمک فتحی و دالک کسریله جمعی دعاء قوم مقابلنده الدوله دالک فتحی و لامک سکونیله ضایع کیدن نسنه
صحو معناسنه الدّولبه علی وزن الترکیم عتق و صحو دن عقل ضایع اولمق الدوله متحنیله عقل
کیدوب متحیر اولمق الدّلمه و لامک حمیله و مد ایله شتور ناقه در که بو لدا شنه و ولدنه صنین
ایتمیه والدلوه ضمنیله بمعناه الدهدهه علی وزن الزلزله بر نسنه یه بو المق الدّهمه علی وزن
التزلزل بو الحق الدّهدهان دالک فتحی و ہانک و ما بیننده سکونیله چوق دوه لر ایلکزه معناسنه
الوهداه دالک فتحی و ہانک سکونیله دوه نک ضررلری وکله اولور ناس معناسنه استعمال اولور الادہ
فلاده حمزه نک کسری و لامک تشدیدی و ثانیده فانک فتحیله بر کلمه در که بو خصوص الان اولمز بوندن
صکره جوز کنز اولمز دیمکده استعمال اولنور فصل الراء الرده رانک فتحی و دالک سکونیله قبار ه
اولنجقور پر در که آنده صوابرکلور الرده رانک فتحی و دالک سکونیله جمعی الرداه رانک کسریله
کنزلکلر جمعی الرفه رانک فتحی و فانک سکونیله دوه چوکون نه وقت دیلرسه صویه وارمق الرفوه ضمتیله
بمعناه الرفه رانک کسری و فانک سکونیله احمد معنانی مذکوردن الارفاه همزه نک کسریله دوه یی صویه
صالویرمک الرافه فانک کسریله اعلا سکون و اعلا حضور اولنکسه الرفاهه رانک فتحی و فانک تخفیفله
وجه معاش و سعت اوزره اولمق اا الرفهنیه رانک ضم و فانک فتحی و نونک کسری و یانک تخفیفله بمعنا
الرافهه فانک کسریله اثنای سفرده اعمنه یورتن کیجه دیدلر الروافه رانک فتحی و فانک کسریله
جمعی الترفیه علی وزن التکریم عریه مهل و یرمک الرّفه رانک ضم و فانک فتحیله صمان تبن معناسنه

الترّبه

الترّبه فتحیله و تانک ضم و تشدیدیله او جانبه بو جانبه کیدوب کلمک المرتبه میمک ضم و یانک و تشدیدیله
ذکر اولنان نوع اوزره اولن سراب فصل الشین الشبه عقل زیاده بر اولمقدن زایل اولمق
المسبه میمک ضم و بانک فتحی و تشدیدیله بمعناه الاست همزه نک کسری و سینک سکونیله قوبروق مخرج معناسنه
واست حلقه دبره دخی دیرلر و بونک اصلی سته در فتحتیله و اصل سته اولدوغنک دلیل بودر که
جمعی استاه کلور افعال وزننده اوزره جمل ایله اجمال کبی و جذع ایله اجذاع کبی اولمق احتمال یوقدر زیرا حذف
اولنان لام الفعلی تعدوب عین الفعل انبکسدر سین مفتحیله و اکر ضوع و ضلع کبی اوله سینیله
یا ضود ضم سینیله اولوردی بعد که اولنان جوهرینک تقدیری در خود کلار که افعال وزنی اوزره جمع اولنمسی
وسطنک متحرک اولمسن مثبت اولور لکن وسطی دخی مفتوح اولدوغی ثابت اولمز زیرا جایز که جذع له
اجذاع کبی اوله فانک فتحی و ضانک کسریله و بعض اشعارده که است جمله واقع اولمشدر مجازدر مراد
عجز جملدر زیرا کلام عربده است الجبل بو قدر و عربلر باست فلان دیرلر که لوعی سوکمکدر شتم معناسنه
واست مطلقا آخر معناسنه ده کلور الستّه سینک فتحیله کذا کذا است معناسنه در الاسته همزه نک و تانک فتحیله
قیچ بیوکی بیوک اولن کسنه اذا کان کبیر العجز. الستّهم سینک و تانک ضم و ما بیننده تانک سکونیله بمعناه
الستاهی سینک ضم و تانک تخفیفی و یانک تشدیدیله بمعناه السّهاه سینک فتحی و تانک سکونی و الکه
مدیله مؤنثی قیچ بیوک عورتدر معناسنه السّته سینک فتحی و تانک سکونیله بر کسنه نک قیچ وغه اورمق
الستهی فتحیله و آخرنده یانک تشدیدیله استه منسوب اولنکسنه الاستهی همزه نک کسری و آخرنده یانک
تشدیدیله استه منسوب اولنکسنه اکر حالی اوزره ابقا اولنوب اصله ارجاع اولنمازاسه الستّه سینک
فتحی و تانک کسریله کذا کذا استه منسوب اولن کسنه السّفه فتحیله سفاهت که اهل عقل اولنک مقابلیدر
وسفاهتک اصل معناسی بر کسنه خفیف و متحیر اولمقدر التّسفّه فتحیله و فانک ضم و تشدیدیله

برسنه یه مایل قلمق ونسخه برکنده یه الدلو یوب مالن الملغه دخی دیرلر السّغبه علی وزن الکاریم مبذکنده یه
سفاحه نسبت ایتمک المسافهة میمک ضمی وفانک فتحیله کذلک سفاحه نسبت ایتمک السّمود ضمیله آت سکرنده
سنن بوزملق بلمامک بتبار سم الوس بسم سموصّا من الباب الثالث السامه میمک کسریله سکوتمه دن
آت السّمه سینک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله جیو دنز اولنان آثار معناسنه السُّمهی سینک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله
والفکر قصریله برکنده بلمد وکم یرن کتمکی ابوعمرو روایتی اوزره السّمهی سینک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله
والقلد قصریله کذب وباطل معناسنه السّنه فتحتیله ییل یعنی سال معناسنه وبونک برحرفی ناقصدر ونقصانی
ایکی وجه واردر بری بودرکه ناقص اولان واو اوله وبری دخی بودرکه ها اوله اصلی سنهة اوله
السّنی فتحتیله ونونک کسری وتشدیدیله برکنده نکریا یدن بربلا کلمک السّنه فتحتیله ونونک ضمی وتشدیدیله
بعناه وتسنه برسنه کوفلنوب فاسد اولمغه دخی دیرلر المسنه میمک ضمی ونونک فتحی وتشدیدیله کوف
سنه المانا ناة میمک ضمیله برسنه یه بیله بارشمق المسافهة میمک ضمی ونونک فتحیله بمعناها السّنیه تصغیری
السّنیهه سینک ضمی ونونک فتحی ویانک سکونیله کذلک سنه تصغیری السّنون سینک کسری ونونک ضمی ومدیله
سنه نک جمعی ییللر معناسنه فصل الشین الشّبه شینک کسری وبانک سکونیله بکزمک مشابهت معناسنه
الشّبه فتحتیله بمعناه المشابه میمک فتحی وبانک کسریله جمعی علی خلاف القیاس الشُّبهه شینک ضمی وبانک سکونیله
المُشتبهات وبانک کسریله مشکل اولان سنه لر المشابهات میمک ضمی وبانک کسریله بربرینه شبیه شیلر
الاشباه همزه نک کسریله برسنه یه بکزمک المشابهة میمک ضمی وبانک فتحیله کذلک بکزمک الاشباه همزه نک
وبانک کسریله برسنه ملتبس اولمق الشّبهان فتحتیله وقاموسده ضمیله اولمسنه دخی اشارت
وموجود اولان صحاح نسخه لرنده شینک فتحی وبانک ضمیله ضبط اولنمشدر الشّده شینک فتحی ودالک
سکونیله منجر اولمق الشّده شینک ضمی ودالک سکونیله اسم در صبرت معناسنه الشّده فتحتیله کذلک

اسم در صبرت معناسنه بحلا ابله بحل کبی المشدوه میمک ضمی ودالک ضمی ومدیله منجر اولن کمسنه بغایت شده الرجل
فهو مشدو الشّره شینک فتحی ورانک کسریله حرص غالب اولن کمسنه الشّره فتحتیله حرص غالب اولمق
الشّفه فتحتیله طودق وبونک اصلی شفهه ایدی زیرا تصغیری الشّفیهه وجمعی اشفاه کلور ها ابله
وکسر شینیله وشفه کاه اولور سوال ومکالمه دن عبارت اولور الشّفی شینک فتحی وفانک تخفیفی ویانک
تشدیدیله شفه یه منسوب اولن سنه اکر شفه یه ظاهر اوزره نسبت قلور سکر دخی ودیدی وغدی
کبی اردنیه منسوب معناسنه الشّفهی فتحتیله ویانک کذلک تشدیدیله شفه یه منسوب اولن سنه اکر شفه یه
اصلی اوزره نسبت قلور سکر وبرجماعت شویله ظن ایتدیلر که شفه ده ناقص اولن حرف واو اوله
زیرا جمعنده شفوات دیرلر وبر جماعت شفی دیرلر لکن طودقلری بربرینه قاوشماسی وفق کبیه
ایدوق بوقرعه اوکردیشی اوزون اولنه دیرلر الشّفاهی شینک ضمی وهانک تشدیدیله شوکسنه
درکه طودقلری بیوک اوله الشّفه شینک فتحی وفانک سکونیله شغل دیرلر المشفوه میمک فتحی وفانک
ضمی ومدیله شغل لکسنه درکه خلقلر اندن طلبی چوق واقع اوله برحیثیله که انک قاتنده اولن
حاجت دوکنه محدود ومضنوف ومکثور علیه کبی که بونلر دخی ذکر اولنور معنالیه در ومشفوه
شول صوبه دخی دیرلر که اوزرندن خلق کثره اوزره اوله المشافهة میمک ضمی وفانک فتحیله برکمسنه ایله
اغز اغزه وبروب سویلشمک المشاکهة میمک ضمی وکافک فتحیله بکزمک مشابهه معناسنه الشّکاه
شینک سکونیله بمعناه الاشکاه همزه نک کسریله برسنه مشکل اولمق الشّوه شینک فتحی وواوک سکونیله
ایله برسنه قبیح اولمق التّشویه علی وزن التکریم قبیح قلمک بتبار شوهه الله وتشویه کوزدکوزمکه
دخی دیدیلر ابن السکیت روایتی اوزره المشوه میمک ضمی وواوک فتحی وتشدیدیله قبیح قلنمش سنه
الشّوهاء شینک فتحی وواوک سکونیله آتک محمود اولن صفتلرندن درکه اول طودقلری کوزکه

واسع اولمقدر وار یکا اولن آت اشوه دیرلر الاشوه جمع نکره واو فتحیله شب کوز یعنی دکن نسنه
الشائة یانک کسریله تیز نظر اولن نسنه الشاة قیون الشیاه جمعی کلور شینک کسری و آخرنده ها
ایله عدد ده ثلاث شیاه دیرسن عشره وارنجه تجاوز ایدرسن انجق تا ایله دیرسن الشاء
آخرنده الفک مدیله کذلک شاتک جمعی در اصلنده شاهٔ ایدی ها همزه یه قلب اولنوب شاء اولدی
النوی شینک فتحی و یانک تشدیدیله شاء کجمعی کلیله کلب و عبیدله عبید کبی الشوه مخففیله
واو حرفی تشدیدیله ذکر اولنان صوغوق اولمق الشاعة میمک فتحیله قیون چوق اولن یر الشاء ود
آخرنده یانک تشدیدیله شاء کلمسنه منسوب اولنسنه الشاهی شاته منسوب اولن نسنه فصل
الصاد صه صادک و هانک سکونیله بر اسم در که افعل کلمه فعل تسمیه اولنمشدر که اول سکت در
فصل العین المعتوه میمک فتحی و تانک ضمیله عقلی ناقص اولن کسنه التعته فتحیله و تاء ثانیه
ضم و تشدیدیله کم عقل اولمق تجنن معناسنه العته عینک ضمی و تانک سکونیله معتوه اولمق ابو عبید بونی
فعل کلمه‌لرین مصدرلراسندن ذکر ایلمشدر العتاهیة عینک فتحی یاخود ضمی و هانک تخفیفیله احمق معناسنه در
ابو العتاهیة تذکره عینک فتحی و یانک تخفیفیله بر کسنه‌نک کنیتیدر العنجهی عینک و جیمک ضمی و یانک
تشدیدیله کبر و عظمت صاحبی اولن کسنه العنجهیة و یانک تشدیدیله کبر و عظمت العنجهانیة عینک و جیمک
ضمیله و یانک تشدیدیله تکبر و عظمت معناسنه فرا روایتی اوزره والعیداء عینک فتحی و یانک سکونیله
بوناره بدخوی اولن نسنه در که کرک دوه اولسون و کرک غیری اولسون و عبده بدخولق دخی دیرلر
العیدهیة عینک و دالک فتحی و یانک تشدیدیله تذکیر بدخولق دیرلر العرهاة عینک کسری و راء
مهمله‌نک سکونی و الفک قصریله شول کسنه در که لعب و لهو ذاتی تشوق اولمیوب ایکی کندودن
اراق ایله العرهاة عینک کسر و راءنک سکونیله معناه العزاهی عینک فتحی و هانک کسریله

جمع سعلاة

جمع سعلاة ایله سعالی کبی غول معناسنه العزهون عینک کسری و زانک سکونی و هانک ضمیله تذکیر کبی العنزهوة
عینک کسری و نونک و تانک سکونیله کبر معناسنه العضاه عینک کسریله شول بیوک اغاجلردر که آنک
دکنی اوله العضاهة عینک کسریله واحدی دیکنلو اغاجلردن بریدر معناسنه العضهة کذلک واحدی
العضه عینک کسری و ضادک فتحی و تخفیفیله کذلک واحدیدر هاء اصلیه حذف اتمکله شفه ده حذف
اولندوغی کبی و بونک نقص اولنان حرفی هادر سنه کم ذکر اولندی زیرا بونک جمعنده ها محذوف
رد اولنور العضه مخففیله دوه دیکنلو اغاجی اوتلمق العاضه ضادک کسریله ذکر اولنان اغاجی
اوتلیان دوه الاعضاه همزه‌نک کسریله قومک دوه‌سی عضاه اوتلمق المعضهه میمک ضم و ضادک کسریله
دیکنلو اغاجلری چوق اولن یر العضیهه عینک فتحی و ضادک کسری و مدیله بهتان اتمک معناسنه العضه
عینک فتحی و ضادک سکونیله بر کسنه‌یه بهتان اتمک العضه عینک کسری و ضادک فتحیله کذب و بهتان معناسنه
العضون عینک کسری و ضادک ضم و مدیله جمعی کذبلر معناسنه در ایله عرون کبی نادر اولن فرقه
معناسنه قال الله تعالی الذین جعلوا القرآن عضین و بعضیلر ایتدی بونک نقصانی واو در عضوه
دن ماخوذدر تفرقه معناسنه زیرا مشرکین اقوال قرآن عظیم حقنده تفریق ایدوب دیدیلر
سویلدیلر کاه کذبدر و کاه سحردر و کاه کهانتدر و شعردر دیدیلر و بعضیلر ایتدی بونک نقصانی
هادر و اصلی عضهه در زیرا عضه و عضین لغت قریشده سحر معناسنه در سحر بوبلر ساحره عاضه دیرلر
العله مخففیله تحیر اولمق العلهان عینک فتحی و لامک سکونیله زیاده آج اولن کسنه العلهی عینک فتحی
و لامک سکونی و الفک قصریله مؤنثی العالهة لامک کسریله دوه قوشی العلهاء عینک فتحی و لامک سکونی
والفک مدیله ایکی بند در که آراسنده دوه یوکی آلوب فیه شکلنده زر تیکلانه کبیر لرد علهکا اصطلاح
در و بونک تکیلنه سعی و اقدام در العمه عینک فتحی و میمک کسریله تحیر و تردد اولن کسنه العامه میمک کسریله معناه

العمه عینک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله عامه‌نک جمعی العرماء عینک فتحی ومیمک سکونیله والفک مدیله شول یردرکه انده
طاغلر وعلامتلر اولمیه العمهی عینک ضمی ومیمک فتحی وتشدیدیله نابدید اولوب کتمک العمیّهی بمعناسنا العاهه
علی وزن الحالة آفت معناسنه المعیوهه میمک فتحی و یانک ضمی ومدیله آفت ایرشمش یر الاعاهه همزه‌نک کسریله
قومک طوارنه آفت ایرشمک التعویه علی وزن التکریم کیجه‌نک آخرنده قونمق تعریس معناسنه فصل
الفاء الفاره رانک کسریله برنسنه‌ده حاذق اولن کسنه الفاره رانک کسریله حاذق معناسنه وبو نادر
حامض کبی دیر نادرلقی زیرا فعیلو بو درکه باب خامسدن غریبه وحمیض کلمه صغیر فهو صغیر وملح فهو ملیح
کبی الفروهه فتحتیله بو دخی بکننک الفراهه فانک فتحی ورانک تخفیفیله بمعناسنا الفرهه فانک ضمی ورانک سکونیله
فاره‌لکجی صاحب اولمغه که الفره فانک ضمی ورانک سکونیله تذکلکجی باذلر ایله بتورکی حیوان اولن
دو معناسنه وحائل ایله صورکبی حالده اولمیش طوار معناسنه وآت ایچون فاره دینمز لوا ایو وجواد
دیرلر الافراه همزه‌نک کسریله ناقه یوروکن اولادطوغرمق وفره ضم فایله فاره‌لکجی دیرکام المفره
میمک ضمی ورانک کسریله ذکر اولنن ناقه المفرهه وزن مزبور اوزره بمعناسنا الفره فتحتیله کور اولمق
الفقه فانک کسری وقافک سکونیله اکلمق فهم معناسنه الافقاه همزه‌نک کسریله برنسنه‌یی بلدرمک تقول افقهک
الشیء یعنی ذکر اولنن فقه‌نک معنای اصلیسی دربعدن فقه علم شریعته مخصوص اولدی الفقیه فانک فتحی
وقافک کسری ومدیله علم شریعتده عالم اولن کسنه المفاقهه میمک ضمی وقافک فتحیله علم فقه‌ده مباحثه
اتمک الفاکهه کافک کسریله یمش میوه معناسنه الفواکه فانک فتحی وکافک کسریله جمعی انواع میوه معناسنه
الفاکهانی کافک کسریله و یانک تشدیدیله میوه صتن کسنه الفکاهه فانک ضمی وکافک تخفیفیله لطیفه
اتمک مزاح معناسنه الفکاهه فانک فتحی وکافک کذلک تخفیفیله برکسنه حسن خلق اوزره اولوب
لطیفه کو اولمق الفکه فانک فتحی وکافک کسریله لطیفه‌جی اولن کسنه وفکه کو اولن کسنه‌یه دخی

دیرلر حور

دیرلر حوره معناسنه المفاکهه میمک ضمیله وکافک فتحیله لطیفه قلمق ممازحه معناسنه یقال لا تفاکه امة ولا تبل
علی الکمة والکمه دیه‌یه دیرلر یعنی امه ایله لطیفه قلماق بوقت تبول اتمکی دخی رعایه اولمیه التفکه فتحتیله
وکافک ضمی وتشدیدیله تعجب وبعضیلر تفکه پشمان اولمق معناسنه دردیدی وتفکه برنسنه ایله خالی تقمق
دخی دیرلر الافکاه همزه‌نک کسریله ناقه‌نک ثات اوغه اوتلما غاله سوددی کلمک وضعی حللا اعزدن اول ابو
زید روایتی اوزره المفکهه میمک ضمی وفانک سکونی وکافک کسریله ذکر اولنن ناقه الافواه همزه‌نک فتحیله
شول نسنه درکه طیبه قاتیلر طیبکر رایحه سن خوب اتمک ایچون نته‌کم توابل شول نسنه لردیدیلر کطعاما
قاتیلر طعامک لذتنی خوب اتمون دیبو الفوه فانک ضمی وواوک مدیله واحدی الافاویه همزه‌نک فتحی وواوک
کسری ومدیله انواع طعامک جمعی الفوه فانک فتحیله جمعاً اصلاً دی اغز معناسنه بوراجمعی الافواه همزه‌نک
فتحیله اغزلر معناسنه وافواه فوهه‌نک دخی جمعی کلور علی غیر القیاس وفوه سویلمک معناسنه دخی کلور یقال
فاه بالکلام یفوه اذا تلفظ به وسونه اغز ایچمق معناسنه کلور الفوه فتحتیله اغز بیوک اولمق سعة الفم
معناسنه الافوه همزه‌نک وواوک فتحیله اغزی بیوک اولن کسنه والافوه والاودی برشای کابحر دیر
الفوهاء فانک فتحی وواوک سکونی والفک مدیله مؤنثی اغزی بیوک اولن عورت معناسنه وفوها شول بکن
آغاجنه دخی دیرلرکه دیشلری اوزن اوله ودیشلریندن مراد شول چوبلردرکه ایب انکا ارسندن
یورر الفوهه فانک ضمی وواوک فتحی وتشدیدیله بعد آغزی ودو آغزی التفویه علی وزن التکریم
برکسنه‌نک اغزی سبوک قلمق یقال فوه الله ای جعله افوه التفوه فتحتیله وواوک ضمی وتشدیدیله سویلنه
اغز اچمق المفوه میمک ضمی وواوک فتحی وتشدیدیله کثیر الکلام اولن کسنه منطیق معناسنه الاستفاهه همزه‌نک
وتانک کسریله برکسنه طعامی آزیرکن چوق یر اولمق الفهه فانک فتحی و یانک تشدیدیله زیاده اکل
ایدیجی کسنه الفیهه وزن مزبور اوزره مؤنثی الفهه فانک فتحی و یانک تشدیدیله عاجز اولمق معناسنه

قف

الفراهة فانك فتحی و هانك تخفیفیله بمعناه الفه فانك و هانك تشدیدیله عاجز اولن كمسنه الفرنه وزن مزبور
اوزره مؤنثی و فرقه طائفه دخی بیلرث له معناسنه و جبله ده دیرلر وفی الحدیث ما سمعت منك فرقة فی الاسلام
الفرهه فتحیله عاجز اولمق الفرهیه فانك فتحی و هانك كسری و مدیله تذكلا عاجز معناسنه النفره علی وزن
التكریم عاجز قلمق الاوفاه همزه نك كسریله اوتندرمق فصل القاف القهه قافك ضمی و هانك فتحی و تشدیدیله
شغر دو قلردر كه باشلون یوغر و طوتوب صوا بخجیبار قحجكبی وزنا و معنا القامه هانك كسریله و احدی
القاه علی وزن الحال طاعت امو ینكر بن اسدی روایتی اوزره القاهه علی وزن الحاله حكم و غلبه الایناء
همزه نك كسری و مدیله مطیع اولماق الاستقاه همزه نك كسری و تانك كسری و مدیله بمعناه الفه قافك فتحی و هانك
تشدیدیله قهقهه ایله كولمك القوهه قافك ضمی و مدیله شول سوت در كه لذتی متغیر اوله القوهی قافك
ضمی و مدیله آق بنلردن بر نوعی بتدر الكده كافك فتحی و دالك سكونیله طرملق الكدوه ضمتیله بمعناه
الكربه كافك فتحی و رانك كسری و مدیله قبیح كورلن شنه الكریهة كافك فتحی و رانك كسری و مدیله حربده
اولن شدت در ذو الكریهة وزن مزبور اوزره شول قلیجدر كه اورلن شنه یی شدتله قطع ایده
الكره كافك ضمی و رانك سكونیله مشقت معناسنه در ابو عبیده روایتی اوزره الكره كافك فتحی و رانك سكونیله
برشنه یی اكراهله اتمك الاكراه همزه نك كسریله بركمسنه یه جبرا برشنه یی ایشلتمك التكریه علی وزن التكریم
برشنه یی بركمسنه یه سوقدرمك الاكمه همزه نك و میمك فتحیله شول كمسنه در كه آنه سندن اعمی طوغه الكمه فتحتیله
دنیا اولن وجه اوزره اعمی اولمق الكامه میمك كسریله شول كمسنه در كه باشی آلوب كیده و قانده كندكی
بلمیه التكمه فتحتیله و میمك ضمی و تشدیدیله ذكر اولنن طریق اوزره كتمك الكنه كافك ضمی و نونك سكونیله
برشنه نك نهایتی تقول اعرفه كنه المعرفة و برشنه نك وقتنه دخی كنه دیرلر و بوندن فعل
مشتق اولماز الكهكهه علی وزن الزلزله ارسلان آوازی ویرمك الكهاهه كافك فتحی و هانك سكونیله

برشنه دن

برشنه دن جبت اولن كمسنه الكه كافك فتحی و هانك تشدیدیله بركمسنه نفس شدتله اخراج اتمك در
فصل اللام اللهاله علی وزن الغلغل شول واسع صحرادر كه آنده سراب كورنمدن
خالی اولمیه الهاله لام اولك فتحی و نانك كسریله جمعی اللهاله علی وزن العرعر شول بیزدر كه یومز
طوتمش اوله اللبه لامك فتحی و بانك سكونیله بر نسنه
ابله اوزنمك نسنه معناسنه اللاهوت علی وزن
الكافوت اگر كلمه مزبوره نك كلام عربده اولدیغی ثابت اولورسه اشتقاق
لاه دن اولوب وزنی فعلوت اولور رغبوت و رحموت كبی و مقلوب اولماز طاغوت
مقلوب اولدیغی كبی كه طاغوت طغی دن مقلوب در یا تقدیم اولماغله اللات علی وزن الذات
طائفه نام ولاینده بر صنمك آدیدر كه اكا ثقیف قبیله سی طپرلردی فصل المیم المه فتحیله
و دالك ضمی و تشدیدیله اوكالك مقوص معناسنه المادة اوسیجا هادح معناسنه الملاهه علی میمك فتحی
و رانك سكونی و الفك مدیله فاسد اولن كور و مرهم كوزیكوزكتاسه اولن عورته
دخی دیرلر المره فتحتیله كوز فاسد اولمق اكا كحل معالجه اولنمق ترك اولنمق المه فتحیله
میمك ضمی و دالك فتحی و تشدیدیله جمعی الامره الفكو رانك فتحتیله كوزی فاسد اولن رجل المرهه
میمك ضمی و رانك فتحیله شول بیاضدر كه اكا غیری رنك قاریشمایه المغه فتحتیله شول بیاضدر كه
كوكه ما یلدر المهاء میمك فتحی و قافك سكونی و الفك مدیله ذكر اولنن لوندن اولن عورت
الامقه همزه نك و قافك فتحتیله ذكر اولنن اوزره اولن شنه بنار سرآب امقه المهاه میمك فتحیله
حسن و طراوت و بونك هاسی حالت وصلده تا اولماز و شول وقت اولور كه هاتله قوشیق
رنكلو صومرا داولنه بو تقدیرجه معتل اللام اولوب آخرنده اولن تا وحدت ایچون اولور

المهه فتحتیله سهل و یسیر اولن نسنه المهمه میمك فتحی وهانك ما بیننده سکونیله
اراق اولن بریه مغان بعید معناسنه المهامه میم اولك فتحی و ثانیك
کسریله جمعدر اولن بریه لر معناسنه المهمهه علی وزن الزلزله زجر اتمك
الماء علی وزن الخاء صواب معناسنه آخرنده اولن همزه هادن مبدلدر
اصلی موه در فتحتیله بو اجمع قلتنده الامواه دیرلر همزه نك فتحیله و جمع کثرتنده المیاه دیرلر
همك کسریله مثل جمال و جبال و بعضن زیاده اولنمشدر زیرا تصغیرنده المویه
دیرلر میمك ضمی و واوك فتحیله بو ذکر اولنن جوهری تقریریدر
الماءة علی وزن الحالة مؤنثی جوهرینك عباره بو وجه اوزره واقع اولمشدر
ماء القلب اجق معناسنه استعمال اولنور ماء السماء یمن ملوکندن
بر ملکك اسمیدر و الکاما اسماء دیدکلری قومنه قتلق ایرشدکده انلرك مؤنتن
چکدکلرندن او تری ایدی کویا که ماء سمایه خلفا اولوردی الموه میمك فتحی
و واوك سکونیله قیونك صیو ظاهر اولوب چوق اولمق
معناسنه المعوه میمك ضمی و همزه نك ضمی و مدیله معناه الماهه علی وزن
الحالة صویی چوق معناسنه المرهته میمك فتحی و یانك کسری
و تشدیدیله معناه الاماهه همزه نك کسریله قویی قزمق
کسنه صویه واصل اولمق التمویه علی وزن التکریم بر نسنه یی
التون صویی یا خود کموش صویی ایله طلا اتمکه دخی دیرلر الماویه
واوك کسری و یانك تشدیدیله عورت مراتی معناسنه

ماویه

ماویه واوك کسری و یانك کذلك تشدیدیله بر عورتك اسمیدر مویه
تصغیر ماء علی وزن الخال بر موضعك اسمیدر تذکیر و تأنیثی جائزدر الماءی
همزه نك کسری و یانك تشدیدیله صویه منسوب اولن نسنه الماوی کذلك
صویه منسوب اولن نسنه فصل النون النبه فتحتیله مشهور اولن نسنه
النبه نونك فتحی و بانك کسریله معناه النباهه نونك فتحی و بانك تخفیفیله
شرف و اشتهار معناسنه نبه الرجل نباهة من الباب الخامس النبیه نونك
فتحی و بانك کسری و مدیله و شرف و اشتهار اولن کمسنه النابه بانك کسریله
معناه المنبهه میمك و بانك فتحیله و ما بینده نونك سکونیله محل اشتهار اولن
نسنه الانتباه همزه نك و تانك کسریله او یقودن او یانمق الانباه همزه نك
کسریله او یقودن او یارمق بنهان نونك فتحی و بانك سکونیله طی قبیله سندن
بر جماعتك باباسی آدیدر که اول بنهان بن عمرودر النجه نونك فتحی و جیمك سکونیله
زجر و منع دیرلر الانجاه همزه نك و تانك کسریله معناه النجه فتحتیله و جیمك
ضمو تشدیدیله معناه الناجه جیمك کسریله شول کمسنه در که بر شهره کلدکده
اول شهری کریه کورن الندهه نونك فتحی و دالك سکونیله زجر و منع اتمك الندهه
نونك فتحی و دالك سکونیله مال چوق اولمغه کرکدر اول مال صامت
اولسون کرك ماشیه الندهه نونك ضمی و دالك سکونیله بمعناها
النزهه نونك ضمی و زانك سکونیله ایراغ اولمق النزه نونك فتحی
و زانك کسریله ایراغ اولن نسنه النزه فتحتیله مصدردر ایراق اولمق معناسنه

التنزه فتحيله و زانك ضمي و تشديديله برنسنه دن اراق اولمق التنزيه
على وزن التكريم بر كمسنه نفسني برنسنه دن اراق ايتمك النزاهة نونك
فتحي و زانك تخفيفي ايله برنسنه دن اراق اولمق نزه الفلا نونك ضمي
و زانك سكونيله صحرانك اوتسز صوسز اولان جانبي النزه نونك فتحي
و زانك سكونيله طوارك اوتلو و صولو يرلردن اراغ ايتمك التنزيه نونك
فتحي و زانك كسري و مديله لوم ايجاب ايدن نسنه لردن اراغ اولان كمسنه
النفه فتحيله عاجز اولمق النافه فانك كسريله عاجز اولان طوار كرك دوه اولسون
كرك غيري اولسون النفه نونك ضمي و فانك فتحي و تشديديله جمعي الانفاه همزه نك
كسريله عاجز قلمق التنفيه وزن التكريم بمعناه المنفه ميمك ضمي و فانك
فتحي و تشديديله عاجز قلنمش طوار المنفه وزني مزبور اوزره مؤنثي المنفوه
ميمك فتحي و فانك ضمي و مديله يوركي اوركك ضعيف القلب اولان كمسنه
جبان معناسنه النقه فتحتيله خسته مرضدن صغولوب افاقت بولمق النقوه ضمتيله
بمعناه مثال نقه نقوها من الباب الثالث مثل كلح كلوحا و كلوحا حاء مهمله ايله اكشي يوز
اولمغه ديرلر الناقه قافك كسريله شول كمسنه در كه خسته لكدن افاقت
بوله النقه نونك ضمي و قافك فتحي و تشديديله جمعي وجه مزبور اوزره افاقت
بولمش كمسنه لر معناسنه الانقاه همزه نك كسريله خسته يه افاقت و يرمك يقال انقهه الله
تعالى و انقاه برنسنه يه قولغ طوتمغه دخي ديرلر النقه فتحتيله بلمك فهم ايتمك معناسنه
النقه نونك فتحي و قافك سكونيله بمعناه الاستنقاه همزه نك و تانك كسريله صورمق

استفهام معناسنه

استفهام معناسنه النكهة نونك فتحي و كافك سكونيله اغز رايحه سي ريح الفم
معناسنه النكه نونك فتحي و كافك سكونيله قوخولمق استشمام معناسنه
الاستنكاه همزه نك و يانك كسريله اغز قوخوسن بلمك طلب ايتمك
النكه نونك ضمي و كافك فتحي و تشديديله شول دوه لردر كه ضعفدن اوازلري
چقز اوله و بو تميم لغتيدر النهنهة على وزن الزلزلة زجر و منع ايتمك التنهنه
على وزن التزلزل ممنوع اولمق النهنه على وزن الورع شول بيزدر كه سيرك
طوقنمش اوله النوه نونك فتحي و واوك سكونيله بر كمسنه نك يوكسك
اولمسي النايه يانك كسريله يوكسك اولان كمسنه التنويه على وزن
التكريم يوكسكه قلدرمق فصل الواو الوبه واوك فتحي و بانك سكونيله
برنسنه يه قاپرمق تيبه تانك كسري و مديله و بانك فتحيله فعل مضارع
در يتجلدن كمسنه لو لغتي اوزره و يتجل و جلادن در خوف معناسنه بو
بتبه قاپورسن ديمك اولور تبالي معناسنه الوجه واوك فتحي
و جيمك سكونيله يوز كه معروفدر وجوه اجوه ضمتيله جمعيدر الوجهة واوك
و جيمك سكونيله اسمدر توجه معناسندن الوجهة واوك ضم
و جيمك سكونيله كذلك اسمدر معناي مزبوردن المواجهة ميمك ضمي و جيمك
فتحيله مقابله معناسنه در الوجاه واوك كسريله بر نسنه نك قرشوسي
الوجاه واوك ضميله بمعناه الاتجاه همزه نك كسري و تانك دخي كسري
و تشديديله بر نسنه يه متوجه اولمق التجاه فعال تانك فتحيله مقابله معناسنه

والنجاه قوله باتک فتحیله کذلک مقابله معناسنه التوجیه علی وزن
التکریم برنسنه یی برجانبه متوجه قلمق التوجه فتحتیله وجیمک وتشدیدیله
برنسنه یه یوز طوتمق تقول توجهت نحوک وتوجهت الیک وتوجه برکسنه نک پای
براولمغه دخی دیرلر المواجه میمک ضمی وجیمک فتحی وتشدیدیله شول انسانه
دیرکه جهة واحده اوزره اولوب انده اختلاف اولمیه الوجاهه واوک
فتحیله قدر وجاه صاحبی اولمق الوجیه واوک فتحی وجیمک کسری ومدیله وجاهتلو
اولن کمسنه ووجیه ده بونجقه دخی دیرلر مهره معناسنه ووجیه شول اوغلانه
دخی دیرلر که طوغرکن اناسندن ابتدا اللری چقه وابتدا ایاقلری چقنه یتن دیرلر
ووجیه بر اتک دخی اسمدر الایجاه همزه نک کسری ومدیله وجیه قلمق
وایجاه برکسنه یی وجاهت اوزره بولمغه دخی دیرلر الاستیداه همزه نک کسری
وتانک کسری ومدیله دوه نک بر بریچه اولوب سورلمی الوره
فتحتیله حماقت وبعضلر بطر وخشونت در دیدی تقار ورهت توره من الکتاب الرابع
الاوره همزه نک ورانک فتحیله احمق اولن کمسنه الورهاء واوک
فتحی والفک مدیله مؤنثی الوافه فانک کسریله کفن دن کلیان دقیم اولن
کمسنه اهل جزیره لغتی اوزره الوفه فتحتیله طاعت فاهون مقلوب در وفاه
دخی طاعت معناسنه اولدوغی مرور ایتدی الایقاه همزه نک کسری ومدیله عمناه
الاستیقاه همزه نک کسری وتانک کسری ومدیله عمناه لونکه الوله فتحتیله شدت
وجددن عقل کیدوب متحیر اولمق الولهان فتحتیله عمناه التوله فتحتیله ولامک ضمو

تشدیدیله

وتشدیدیله عمناه الاتلاه همزه نک کسری وتانک کسری وتشدیدیله عمناه
الواله لامک کسریله متحیر اولن کمسنه مؤنثنه دخی اطلاق اولنور الوالهة
لامک کسریله مؤنثی المیلاه میمک کسری ومدیله ولد اوزرنه وجدی عادت
ایدنن ناقه واو یاء دونمز ماقبلی مکسور اولدوغندن اوتری التوله علی وزن
عورتله اوغلانک مابیننه تفریق ایلمک المولهه میمک ضمی ومدیله ولامک
فتحیله اورمجک عنکبوت معناسنه المبله میمک کسری ومدیله ولامک فتحیله متحیر
قلیجی بلادن عبارتدر فلتندر بعض اشعارده واها واوک فتحی ومدی
وهانک تنوینیله بر کلمه در که برنسنه نک خوبلغندن تعجب محلنده استعمال
اولنور ویها واوک فتحی و یانک سکونی وهانک نصبی وتنوینیله بر کلمه در که
محل اغراده استعمال اولنور ویه واوک فتحی و یانک سکونیله تذکیر کلمه در که
مقام حثده استعمال اولنور سیبویه سینک کسری ومدیله و یانک واوک فتحی وهانک
کسریله بو وبونلک امثالی کلملر اصواتله ترکیب اولنوب اسم واحد قلندقده اخری
کسر اوزره مبنی قلندی غاق کبی اصواتله شبیه اولدوغندن اوتری وبو جهة عشریه
مغایر اولدی زیرا خمسة عشرنک اخری صوت اولدوغنه بناء مبنی اولمشدر کلار
وحالت تنکیرده سیبویه منون قلنور وشول کمسنه که هذا سیبویه ورایت سیبویه
دیو لا ینصرف اعرابیله معرب قلدی اول ان تثنیه وجمع قلب السیبویهان والسیبویهون
دیدی اما اشول کمسنه که انی معرب قلمدی تثنیه سنده ذوا سیبویه وکلاهما سیبویه
وجمعنده ذوو سیبویه کلهم سیبویه دیدی الوعوعه علی وزن الزلزله ارسلان اکرمتی

الوهواه واولك فتحى وهانك سكونيله اكر ابن ارسلان **فصل الهاء الهوهه**
هاء اولك ضم ومديله قورخق اولن كسنه جبان معناسنه **هيهات** هانك
فتحى وياتك سكونى واخرندن فتحى اوزره بناسيله بركلمه دركه تبعيد ايچوندر بيغ بعيد
معناسنه اسم فعلدر واخرندن اولن تانك اصل هادر وبر جماعت هيهات كلمه
اخرنده حالنى مكسور قلديلر تثنيه نوعى مثابه سنده **ايهات** همزه نك فتحيله
ونتى مزبوره اوزره ذكر اولنن معناسنه در اولندن اولان همزه هادن
قلب اولنمه در تثنيه كم هراق واراق ديديلر دكمه معناسنه **فصل الياء**
الياء ياه ياه اولندن ياتك ضم ومديله واخرندن هانك سكونى اوزره بناسيله
ايله بركلمه دركه چوبان اولن كسنه بوللداشنى اراقدن چاغردقده استعمال
ايدر تقول ياه ياه يعنى اقبل **البهبهة** على وزن الزلزلة دوه يه ياه ياه ديو
چاغرمق **باب الواو والياء من كتاب ترجمة الصحاح** الجوهرى شويله معلوم
اوله كه مؤلف كتاب صحاح عليه رحمة الملك الفتاح شويله بيورمشدر كه بو
كتاب مستطابده واقع اولن حرف الف يا واودن منقلبدر دكايه مثلا ياخود
يادن منقلبدر رمى كبى وبو بابده واقع اولن همزه كذلك يا يادن ياخود واودن مبدل
در قضاء كبى كه قضاى ايدى زيرا بو قضيت دن در وغزاكبى اصلى غزاو ايدى زيرا بو غزوت
دن در بو هر واقع اولن برده حرفدر اولكه وصف باتك اصلنه اشارت اولنور
انشاء الله تعالى **فصل الالف باء** اولندن اولن همزه نك فتحى واخرندن اولن الفك مديله قامش
قصب معناسنه وبعضلر نباتات دن قوه ديدكلرى اوتدن وقامشدن اولن ميشه دركه
خاصه ديرحى **الاباء** همزه نك كسرى والفك مديله برنسنه دن امتناع
اتمك يقال ابى فلان ياءبى اباء من الباب الثالث **الابى** همزه نك ضمى
وبانك كسرى ومديله امتناع ايدبجى كسنه **الابى** همزه نك فتحى وبانك
كسرى وبانك تشديديله بعناه **الابيان** فتحيله بمعناه **التانى**
فتحيله وبانك كسرى وتشديديله امتناع اتمك **الابواء** همزه نك
فتحى وبانك سكونى والفك مديله شو اكبجى دركه بيان ايچنك
بولنن محلدر لفخه سنه اوله يقال عنز ابواء **الابا** همزه نك فتحى والفك
قصريله كجى دكو اولنن صفت اوزره اولمق **الآبا** همزه نك فتحى ومدى
والفك قصريله على وزن الافعوار كل كبجى دركه ذكر اولنن صفت
اوزره اوله **الاباء** همزه اولينك ضمى وبانك تخفيفيله طعام دن اكراه
اتمك **الاب** بابا والد معناسنه اصلى ابو ايدى فتحيله زيرا
جمعى **الاباء** كلور همزه اولينك مدى واخرندن الفك فى مديله فعلا ايله
افعال كبى ورضا ايله ارحاكبى وبعضلر حذف اولنن واودر زيرا تثنيه
سنده **الابوان** ديرلر فتحيله اكرچه بعض عرب مزبوره تثنيه
سنده **الابان** ديرلر نقص اوزره وحالت اضافتنده ابيك ديرلر
بانك فتحيله وابوان بابا ايله انه يه دخى ديرلر **الابون** همزه نك فتحى وبانك
ضمى ومديله كذلك جمعى اخون وعمون وهنون دخى بو يله در وجمع عورت
جانبندن اولنن خصم درو هن ذكرى تبيح اولنن نسنه دن عبارتدر

هرنه كه اولورسه وبو سببدن بارى تعالى لبيكم الٓه ابيكم ابراهيم واسمعيل
واسحق قوللرنده ابيكم ايله مراد ابكم جهودر اصلنده ابينك در
اضافتله نون دشمشدر دیمشلردر **الابوة** فتحيله واوك
تشديديله بابا اولمق ومثال كنت ابا ولقد ابوت أبوة وابوة
بابالق نسبته دخی دیرلر يقال بينی وبين فلان ابوة وابوة جمع دخی
كلور عمومة وخؤولة كبی علو وخاللر معناسنه **الابو** همزه نك
فتحی وبانك سكونيله بسلمك تربيه معناسنه **الابوی** فتحتيله
وياتك تشديديله بابايه منسوب اولن نسنه **باابت** فتحتيله وتانك
كسرى اوزره بنا سی ايله بر لفظدر كه يا ابی معناسنه در تا ياى
متكلمدن عوضدر اولمغله ام كلمه سنده يا امة ديدكلری كبی وبونك
اوزرينه وقف اغلب اولسه ها ايله وقف ايدرلر سن الآفران عظيمه
تا اوزرينه وقف اولندوغی تاصورتنده كتابت اولندوغندن اوتريدر
يا ابات همزه نك فتحی واخرنده بانك دخی فتحی اوزره بنا سی ايله
بر لفظدر كه اصلنده عوضا ايچون ~~در~~ يا ابتا در الف تا اوزرينه
تقديم اولنمشدر ننه كم بعض اشعارده واقع اولمشدر **وا باباهما**
كلمه واودن صكره بانك كسری وهمزه نك فتحيله بر كلمه در كه حالت ندبه
ده استعمال اولنور اصل يابی در يا الفه قلب اولنمشدر **يا بابانت**
دخی ذكر اولنمشدر اولا اوزره در **يا ابت** تانك فتحيله كسرتا يله اولن يا ابت ده

لغت در

لغت در شول كمسنه كه تابع ممتنوح فلادع ندبه مراد ايدنوب حرف
ندبه يی حذف ايتدی كه اصلنده يا ابتاه ايدی **لا اب لك** همزه نك فتحی وبانك
دخی فتحی اوزره بنا سی ايله بر كلمه در كه مقام مدحده استعمال
اولنور دنيايه كلمه ده والد محتاج اولمق جهت مدح اولدوغنه بناء **لا اباك**
دخی دیرلر مدح ايچون اسلوب سابق اوزره **لا اباك** دخی دیرلر لا ابك
حذفيله زيرا لام زايده حكمنده در **الاباء** همزه نك كسری ومد يله انقطاع
معناسنه در **الابوا** همزه نك فتحی وبانك سكونی والفك مد يله بر
موضع اسمدر **الاتيان** همزه نك كسری وتانك سكونيله كلمكه مجیء
معناسنه **الاتی** همزه نك فتحی وتانك سكونيله بمعناه **المأتی** ميمك
فتحی وهمزه نك سكونی واخرنده يانك تشديديله صيغه مفعول در
فاعل معناسنه قال الله تعالى انه وعده مأتيا اى آتيا كما قال حجابا
مستورا اى ساترا وصيغه مفعول اوزره اولمسی مبالغه ايچون
دركه باكه خدای تعالى نك كلجك امرينه سن استغنا الاتی
اولورسن واتى مشدد اولدی واو مفعول ما قبلنك كسرونده
اوتری يايه منقلب اولوب ادغام اولندغندن اوتری يعنی ساكن
حاجز حصين اولمدوغی ايچون آخرده اولن يا واولوب ما قبلنك كسرون انقفا
ايتمكله واو يايه منقلب اولمشدر **المأتان** ميمك فتحی وهمزه نك سكونيله كلجك
بر مأتی معناسنه تقول اتيت الامر من مأتاته اى مأتاه يعنی من

وجهه الذی یؤتی منه کما تقول ما احسن معناة هذا الکلام ای معناه
یأتی یانک فتحی وهمزه نک سکونی وتانک کسریله فعل مضارعدر آخرندن
یا حذف اولنمشدر وقرا به قوله تعالی یوم یأت کما قالوا لا ادر وهی
لغة هذیل وکاه اولور حال جزمده یا اثبات اولنور کما قال الشاعر
الم یاتیک والانباء تنمی مانه ذا ابتدی شعرده یرمیکم ونغزوک دیمک جایزدر اولور
یأتیک واولک رفعیله وقاضی دیمک جایزدر اولور یانک تنوینیله بونلری
حرف صحیح مجراسنه جاری قلمغله اسماده وافعالده اصلا اولدیغنه
بناء المؤاتاة میمک ضمی وتانک فتحی ومدیله موافقت ومطاوعت الایتاء
همزه نک کسری ومدیله ویرمک اعطا معناسنه واینا کتورمک
معناسنه دخی کلور الاتاوی همزه نک فتحی واولک کسری ومدیله
جمع خراج معناسنه الاتو همزه نک فتحی ویانک سکونیله کذلک
خراج ویرمک التأتی فتحیله وتاء ثانینک کسری وتشدیدیله بر
نسنه حاضر اولمق معناسنه تأتی له الشیء اذا تهیأ وتأتی برنسنه یه
یول لندرن کلمه دخی دیرلر یقال تأتی له ای ترفق واتاه من جهته وتأتی
برکسنه نک احسانن امید ایدوب کلمک دخی دیرلر الاتیة تاء اولینک
فتحی وتانینک کسری ومابعدنده همزه نک سکونیله برنسنه یی اصلاح
ایدوب آسان قلمق التأتی تانک فتحی وهمزه نک سکونی واخرندن یانک
تشدیدیله کذلک برنسنه یی اصلاح اتمک الاتی همزه نک فتحی ویانک آخرنده

تشدیدیله شول

تشدیدیله شول صوغه دیرلر که برکسنه قازوب انی کندی یرلرنه کتورر
بر یوغه ویول وادی اوزره اولور واتی غریب معناسنه کلور دخی الاتاوی
همزه نک فتحی واولک کسری ویانک کذلک تشدیدیله کذلک غریب
معناسنه در الاتاویات همزه نک فتحی واولک کسری ویانک
تشدیدیله جمع غرباء معناسنه یقال نسوة اتاویات الاستیتاء
همزه نک کسری یانک کسری ومدیله ناقه ارکک طلب اتمک
الاتاء همزه نک کسریله کتاب وزنی اوزره خرما اغاجنک بیتی
وغلّه سی تقول انه لنخلة ذات اتاء المیتاء میمک کسری ومدیله
والفلاة بخی مدیله اولکه یاردشندن اتلرلک سکونی ونهایت
بولدغی یر میداء معناسنه ومیتاء معمور اولن یوله دخی
دیرلر وبرنجی یوللر جمع اولدغی یره دخی میتاء ومیداء دیرلر ومیتاء
اسلوبه وسمته دخی دیرلر یقال بنی القوم بیوتهم علی میتاء واحد
ومیداء واحد ای اسلوب واحد ومیتاء مقابله معناسنه
دخی کلور یقال داری میتاء دار فلان ای تلقاء دار محاذیة لها
الاتاوة همزه نک کسریله وتاء مثلثه ایله خراج اتمک الاتایة بمعناه
الاخ همزه نک فتحی وخانک تخفیفیله قرنداش اصلی اخو در فتحتینله زیرا
جمعی الاخاء در اولنور همزه نک مدیله واخرنده دخی الفکلر مدیله اباء کبی
وبوندن حذف اولنور واو در زیرا تثنیه سنده الاخوان دیرسز

فتحیله وبعض عربده الاخان دخی در اخ‌ننک فتحیله تثنیه سنده تنقص
الاخوان همزه‌نک کسری وخانک سکونیله لکن اکثر جمعی قرنداشلر معناسنه
خرب ایله خربان کبی وخرب خاء معجمه وراء مهمله ایله طوغدیکه
معروف قوشدر الاخوة همزه‌نک کسری وخانک سکونیله کذلک
جمعی قرنداشلر معناسنه الاخوة همزه‌نک ضمی وخانک سکونیله بعضا
فی روایة الفراء وکاه اولور بونده اشباع اولنور ایکی کمسنه‌یه دخی اطلاق
اولنور کقوله تعالی وان کان له اخوة که بو آیت کریمه‌ده مافوق واحد
مراد در و بو انا فعلنا ونحن صنعنا دیدکلری کبی اولور بو کلامده متکلم
ایدن ایکی کمسنه اولدقلری حالده واکثر بودر که اخوان اصدقاده
واخوة ولادتده استعمال اولنور وکاه اولور که واو ایله ونون ایله دخی جمع
اولنور الاخو در اخ همزه‌نک فتحی وخانک ضمی ومد ایله واخو ابو دیمزلر
لر الا اضافتده تقول هذا اخوك وابوك ومررت باخیك وابیك
ورأیت اخاك واباك وکذلک حموك وهنوك وفوك وذو مال
پس بونلر الفتح اسمدر که مفرد ومضاف استعمال اولندقده اعرابلری اوله
ویا ایله والف ایله اولور زیرا بونلرده واو حرف دکلو نفس کلمه‌دن ایسه
واو رفع اوزرنه دلالت وارد ر ویاده والفده دخی جر ونصب اوزرنه
دلالت وارد ر وتقول لا اخا لک بفلان لیس بعون لک باخ الاخوة ضمیله
واوک فتحی وتشدیدیله قرنداش اولمق وقرنداشلق معناسنه

دکلور

دکلور بیت ما کنت اخا ولقد اخوت تاخو اخوة وهذا اخت بینة الاخوة
الاخت همزه‌نک ضمی وخانک سکونی ایله اخک مؤنثی اولنن اولن همزه‌یی مضموم
قلدیلر زیرا اولن واو اولدیغنه دلیل اولسون دیو وبو خصوص اختن اعتبار
اولندی آخر اولمدی زیرا اختده اولن تا وقفده ووصلده ثابت اولمغین
اسم ثلاثی کبی اولدی واسم ثلاثیده صفه دفعلون شایع در فانک ضمیله
الاخوی فتحیله وآخرنده یانک تشدیدیله اخته منسوب اولن کمسنه
واخته منسوب اولنده دخی اخوی دیرلر زیرا اخت اخوات وزنده اوزره
جمع اولنور وبونده اخته نسبت اولندقده اخی دیرلر ایدی ولکن بو قبیلدن دکلدر
المواخاة میمک ضمیله قرداشلق الاخاء همزه‌نک کسری وآخرنده الفک
مد ایله کذلک قرداشلق التآخی تانک فتحی والفک مدی وخانک کسری
ومد ایله ایکی کمسنه بربریله قرنداش اولمق التأخی فتحیله وخانک کسری
وتشدیدیله بر کمسنه‌یی قرنداش ایدنمک الاخیه همزه‌نک فتحی ومدی
وخانک کسری ویانک تشدیدیله شول ایپ در که ایکی اوجنه بالجمله
پاره‌سی یاخود داش پاره‌سی بغلیوب یره کومرلر تا که طشره قالن
یری حلقه کبی اولوب انکا طوار بغلرلر بو ابن السکیت روایتی اوزره‌در الاواخی
همزه‌نک فتحی وخانک کسری ویانک تشدیدیله جمع ذکر اولنن ایپلر معناسنه
واخیه حرمت وذمت معناسنه دخی کلور یقال لفلان اواخی واسباب ترعی
التاخیه تانک فتحی وخانک کسری ویانک تخفیفیله طوار ذکر اولنان ایپه بغلمق

الاداة همزه‌نك فتحى و دالك تخفيفيله بر نسنه‌ده استعمال اولنان آلت الادوات فتحتيله
جمعيدر آلت معناسنه الابداء همزه‌نك كسرى و مديله بر كمسنه‌يه معاونت مطلوب ايرايش
قوى قلمق المودى ميمك ضمى و همزه‌نك سكونى و يانك كسرى و مديله قوى اولوب يراغ
اولان كمسنه واما مودى كه ميمك ضمى و مديله بلا همزه اولوب و دالك كسريله اوله اول
هالك معناسنه در اورى دنده هالك معناسنه الاستيداء همزه‌نك كسرى
و يانك كسرى و مديله بر كمسنه‌دن معاونت طلب ايتمك اهل حجاز لغتى اوزره واستعدا يردم
طلب ايتمك دخى ديرلر و استيدا بر كمسنه‌دن مصادره طريقيله مال آلمق معناسنه دخى ديرلر
التادى تحتيله و دالك كسرى و تشديديله برنسنه ابرتمك معناسنه تادى اذا اخذ للدهر
اداته يعنى زمانه‌نه كوره يراغن تدارك ايته و تادى بر نسنه ايرشوب ثابت
بولمغه دخى ديرلر الادى همزه‌نك فتحى و دالك كسرى و يانك تشديديله بر نسنه‌يه
لازم اولان آلت و اسباب و ادى حاضر اولمغه دخى ديرلر يقال نحن على ادى للصلاة
اى تهيؤ ادى و اسع معناسنه دخى كلور لحيانى روايتى اوزره يقال ثوب ادى
اذا كان واسعا البدى ياء اولك فتحى و ثانينك تشديديله تذكر و اسع معناسنه
الادية همزه‌نك فتحى و دالك و يانك تشديديله از قليل معناسنه اصمعى روايتى
اوزره الادو همزه‌نك فتحى و دالك سكونيله الدمق الادى وزنى مزبور اوزره
بمعناه تقول ادوت له و اديت له اذا ختلته و ختل خاء معجمه و تاء مثناة الدمق معناسنه در
و ادى سوت قوى اولمغه دخى ديرلر الادين تحتيله و يانك سكونيله يدى معناسنه
در لحيانى روايتى اوزره التادية على وزن التربية بر نسنه‌يى اودمك يقال ادى دينه

تأدية اذا قضاه

تأدية اذا قضاه الاداء همزه‌نك فتحى و الفك مديله اسمدر اودمك معناسنه الادى
همزه‌نك فتحى و مدى و اخرنده الفك قصريله بادة دانلجى كمسنه يقال هو ادى للامانة
منك الاداوى همزه‌نك فتحى و اخرنده الفك قصريله مطايا وزنى اوزره جمعيدر اولنن ظرفلر معناسنه
الاداوة همزه‌نك كسريله مطهره ديدكلرى صوقويه جق ظرفدر كه عامه تحريفيله ايبريق مطهره ديرلر
الاذى همزه‌نك فتحى و الفك قصريله بر كمسنه‌يه مكروه شى ايصال ايتمك الاذاة بمعناه الاذية
همزه‌نك فتحى و ذالك كسرى و يانك تشديديله بمعناه كذلك التأذى تحتيله و ذالك كسرى
و تشديديله اذا به مبتلا اولمق تقول تأذيت به الاذى همزه‌نك فتحى و مديله و ذالك
كسرى و يانك تشديديله دريا اولان موج الاواذى همزه‌نك فتحى و يانك تشديديله
جمعيدر امواج معناسنه الاذى همزه‌نك فتحى و ذالك كسرى و مديله شول دوه دركه
بر يرده طورميه و بر يرده طورماسى خلقى اولوب لوجع اولميه الارى همزه‌نك فتحى و
رانك سكونيله بلعوقدن بعفو رلك دوكلمه انضباب مطر معناسنه و ادنى باله
دخى ديرلر و آرينك بال بالمعنى‌ده ديرلر واريه جمع ملكلر انجنه اولن طعامك
ديبه يانوب يابشمه‌سنه دخى ديرلر الاراء همزه‌نك كسرى و مديله طوارى
بر ير منظم قلمق الارى همزه‌نك و رانك فتحيله سينه كين طوتمق التارى تحتيله
و رانك كسرى و تشديديله بر مكانده اقامت ايتمك تأرى تحرى معناسنه
كلور الارى همزه‌نك فتحى و مدى و اخرنده يانك تشديديله آنكله قوى باجق
بر الاوارى تحتيله و رانك كسرى و يانك تشديديله جمعيدر و يانك تخفيفى دخى
جائزدر التأرية على وزن التربية طوارى بعد بعد ضم ايتمك الارة همزه‌نك كسرى

و قياسو بوندن ادانى ديلكدا ابلعى رساله‌ده رسالة ديدكلرى كفن بوندن اجتناب ايده‌ب مطايا وزنده حفظ اولنن املالى اقتيا ايند

ورانك تخفيفيله اتشريعنی موضع النار معناسنه اصلا ارئی ایدی همزه‌نك
كسری ورانك سكونيله هاء بادن عوض قلنمشدر الاروان همزه‌نك كسری
ورانك ضمی ومديله جمعيدر مواضع النار معناسنه عزون كبی دروغزون عين مهمله
وزاء معجمه ايله جماعتلر معناسنه ذوارزوان همزه‌نك فتحی وراءنك سكونيله
برقبيله‌نك اسمدر جاه مخصوص معناسنه الازاه همزه‌نك كسری والفك
مديله حوضك صو دوكلن يرمصب الماء معناسنه وابو زيد ايدر ازا
شول اياقدركه حوضك صوی بوشلدقده حوضك ديبنه قورلر صو دوكلن
يری صاياندن اوتری وازاء حوضك اوزرنده قيم اولن كمسنه‌يه دخی
ديرلر وهرنسنه‌نك اوزرنه قيم اولنه ازاء ديرلر الموازاه ميمك ضمی وهمزه‌نك
فتحی ومديله مقابل اولمق محاذاة كبی درونا ومعنی نقلار ازيته اذا حاذيته ولا تقل
وازيته التأزية علی وزن التهنية حوضه ذكر اولنن طاشی وضع ايتمك
التوزی علی وزن التكريم بمعناها يقال ازيت الحوض تأزيةً وتوزيئا
الازاء همزه‌نك كسری ومديله كذلك حوضه ذكر اولنن طاشی وضع
ايتمك ازيته ازاءً اذا جعلت به ازاءً الازية همزه‌نك فتحی وزانك كسری
وياءنك فتحی وتخفيفيله شول ناقه‌دركه ازاء حوضدن غيريردن
ايچميه نته كم عقره شول ناقه‌دركه حوضك اشغه سندن غيری
يردن ايچميه الازی همزه‌نك فتحی وزانك سكونيله بوروشمق تقبض
معناسنه الازی همزه‌نك فتحی وزانك كسری وياءنك تشديديله

بمعناه وبو

بمعناه وبو اصمعی روايتيدر الايزاء همزه‌نك كسری ومديله بركمسنه‌نك
ايشنه برابر اشلمك ابو زيدك روايتی اوزره نقولر ازيت علی ضيع
فلان ايزاءً اذا اضعفت عليه يعنی انونك ايشی اوزرنه بر او قدر
دخی زياده قلدم التأسية علی وزن التربية بركمسنه‌يه صبر ارشاد
ايتمك تقول اسيته تأسيةً اذا عزيته تعزيةً المواساة ميمك ضميله
بركمسنه‌يه برخصوصده يولداش ايدنوب كندوكه برابر قلمق
الاسوة همزه‌نك كسری وسينك سكونيله شول كمسنه‌نه دركه
كاررفيق وغمخوار اوله الاسوة همزه‌نك ضمی وسينك سكونيله بمعناها
لغة فيها واسوه مقتدا اولن كمسنه‌يه دخی ديرلر يقال لی فلان اسوة
واسوة ای قدوة وقاف كسريله پيشوا اولن كمسنه‌دير
الاسی همزه‌نك فتحی والفك قصريله اسو واسوه‌نك جمعی غمخوارلر معناسنه
بعض ايامده صبر ايتمكه دخی ديرلر واسی برنسنه‌يه محزون اولمغه دخی ديرلر
تقول اسی علی مصيبته باسی اسًا من الباب الرابع اذا حزن ويقال اسيت
لفلان اذا حزنت له واسا برنسنه‌يه دوا قلوب علاج ايتمكه دخی ديرلر
واسی حزنه دخی ديرلر الاساء همزه‌نك فتحی والفك مديله موضع كندوسنه
ديرلر الاساء همزه‌نك كسری والفك مديله آسينك جمعيدر طبيبلر معناسنه
رجال اعينك جمعی اولدغی كبی الاسو همزه‌نك فتحی وسينك ضمی واوك تشديديله
شول دوادركه انونكله يره‌لر تيمار ايدرلر فعول وزنی اوزره‌در

الاسو همزه‌نك فتحی وسینك سكونیله یاره یی تیمار ایتمك واسو ایكی كمسنه‌نك آراسن
اصلاح ایتمكه دخی دیرلر یقال اسوت الجرح اسوه اسوا اذا داویته ویقال اسوت
بینهم اذا اصلحت المأسوه فتحی وسینك ضمی ووانك تشدیدیله تیمار اولنمش
یاره الاسی همزه‌نك فتحی وسینك كسری ویانك تشدیدیله بمعناه فعیل
بمعنی المفعول ویقال هذا امر لا یوسی كلمه وكلم لا یؤسی یعنی یاراسی تیمار اولنمز جراحت معناسنه
در الاسیه همزه‌نك مدیله وسینك كسریله ستنجی اولنمش عورت اهل
بادیه‌دن بوره‌یه اسیه دیرلر كنایه یاره‌یی تیمار اتدكلرچون واسیه دیرك
دخی دیرلر ستون معناسنه الاواسی همزه‌نك فتحی وسینك كسریله جمعی الاساة
همزه‌نك ضمی وسینك تخفیفیله اسینك جمعی طبیبلر معناسنه رماة ایله رماة
یبی الایتساء همزه‌نك كسری ومدیله بر كمسنه‌یه رفیق اولوب اكا اقتدا ایتمك یقال
ایتسا به اذا اقتدى به ویقال لا تأتس بمن لیس لك باسوة یعنی اقتدا ایتمه
شول كمسنه‌یه كه سكا مقتدا اولمیه التأسی فتحیله وسینك كسری وتنوینیله
بر كمسنه سببیله واقع اولان بلایه صبر ایلمك یقال تأسى به اذا تعزى
وتأسی بر فاج كمسنه بوجی بربرنه عكس ایلمك اولمغه دخی دیرلر الاشا همزه‌نك
فتحی وشین معجمه‌دن صكره الفك مدیله خرده اولان خرما انجلری
صغار النخل معناسنه الاشاءة همزه‌نك كذلك فتحی والفك مدیله واحدی
ذكر اولنان خرمانك بردانه‌سی معناسنه الاشی همزه‌نك ضمی وشینك
فتحی ویانك تشدیدیله اشانك تصغیری وبو دلالت ایدر كه اشانك

همزه‌سی یادن منقلب اولدی اكر همزه اصلیه اولسه تصغیرنده
اشیء دیرلر تعبی همزه ایله واشی یمامه‌ده بر دره‌نك اسمیدر كه
انده خرما انجلری واردر الانثاء همزه‌نك اولینك و
تانك كسریله تلك نانده قدن صكره اوكلمق یقال ائتشى العظم
اذا انهراء من كسر كان به جوهری ایدر ابو سعید مصنف اولدیغی
كتابنده بو كلمه‌یی بكا بو بلا تعلیم ایتدی وابن السكیت ایتدی بو اصمعی
قولیدر وابو عمرو وسایرلر ائتشى العظم روایت قلدیغنده
الاصیة همزه‌نك مدیله وصادك كسریله طعام در كه خرمادن ایدرلر
حسا دیدكلری معروف طعام كبی در الاضاة همزه‌نك فتحی وضاد معجمه
دن صكره الفك قصری ایله كول كه مجمع مادر غدیر معناسنه الاضی
همزه‌نك فتحی والغك قصر ایله جمعی قناة‌نك قنی كبی كوكلر یعنی كاریزلر معناسنه
الاضاء همزه‌نك كسری والفك مدیله كذلك جمعی اكمه ایله اكم والاكام كبی خرده
اولان دپه‌لر معناسنه الالو همزه‌نك فتحی ولامك سكونیله بر خصوصده
تقصیر ایتمك تعقل الا یالو الوا اذا قصر یقال فلان لا یالوك نصحا یعنی نصیحتده
دریغ ایتمز والو قادر اولمغه دخی دیرلر یقال الاه یالوه الوا اذا قهر
استطاعه الالی همزه‌نك فتحی ومدی ولامك كسریله تقصیر ایدن كمسنه
الالیه همزه‌نك مدیله وتانك تخفیفیله مؤنثی الاوالی همزه‌نك فتحی ولامك
كسری ومدیله جمعی تقصیر ایدیجیلر معناسنه وفی المثل الا حظیة فلا الیة

یعنی اکر سنک رغبت ورجا بنکلن تعقبدر اولورسه سن حقنکده تعقصیر ایله
ننه کم فصل حادهٔ خطا تعبیر نده کلور انشاء الله تعالی وکما فی بعض عبارة
اقبل یفربه لا یاال کلامن روایت قلوب اندی مقصود لا یا لو دیمکدر
واو حذف اولنمشدر لا ادر کلمه سندن یا حذف اولندیغی کبی الثالیه
علی وزن التربیه تعقصیر ایتمك وبرنسنه ده الحماك یقال ائی یولو تالیة
اذا فقر وابطاء الایتلا همزه نك وتانك کسریله قادر اولمق منه قولهم
لادریت ولا ایتلیت یعنی نه فهم ایتدك ونه خود فهم ایتمکه قادر اولدوك
زیرا ابتلا افتعال وزنیدر ما اکوت قولندن که ما استطعت
معناسنه در وبعضیلر لا دریت ولا الیت دخی دیرلر کلامك آخرن
اولنه مناسب قلمغچون اتباع طریقیله کذا فی بعض النسخ وبعضیلر
لا دریت ولا اتلیت دخی دیرلر ننه کم فصل تاده تلا تعبیرنده کلور
انشاء الله تعالی لکن انی اتلا اتلودن در لا دریت ونبعت معناسنه
دیشدر بو تقدیرجه دریت درایت دن اولمیوب تجزی معناسنه
حمل اولنمق لازم اولور ننه کم خفی دکلدر الالاء الغلا اولنن وآخرنده
مد یله نعتلر الالا همزه نك فتحی والغلا قصر یله واحدی نعتلر معناسنه
وکاه اولور همزه مکسور قلنوب یا یله یازلور معنی ایله امعاکبی بغر
سغلر معناسنه الایلاء همزه نك کسری ومد یله وآخرنده الغکر مد یله
اندایجك الثالیه تختیله ولامك کسری وتشدید یله بمعناه الابتلاء همزه نك

وتانك کسر

وتانك کسریله بمعناه یقال الی یولی ایلاء اذا حلف وتالی وابتلی مثله وایتلا تعقصیر دخی
دیرلر یقال ابتلی فی هذا الامر اذا قصر الالیة همزه نك فتحی ولامك کسری ویانك تشدید یله
فعیلة وزنی اوزره یمین معناسنه الالا همزه نك فتحی وآخرنده الغکر قصر یله جمعی
یمینلر معناسنه الالوة همزه نك فتحی ولامك سکونیله کذلك یمین معناسنه الالوة همزه نك ضمی
ولامك سکونیله بمعنا ها الالوة همزه نك کسری ولامك سکونیله بمعنا ها کذلك الالوة همزه نك فتحی
ولامك ضمی وواوك تشدید یله عود اغاجی دیمکله معروف اغاجدر که انوکله
بخور ایدرلر الالوة ضمتیله وواوك تشدید یله بمعنا ها لغة فیها واصمعی انکر ایلدی
بو فارسی معربدر الملاة میمك کسری وهمزه نك سکونیله شول کهنه بز پارهسیدر که
نا طایفه سی انی میت اوزرنه صاغی صاغوب اغلادقجه قندرطو تنورلر المالی
میمك ضمی وهمزه نك فتحی ومد یله ولامك کسریله جمعی ذکر اولنن بز پارهلری
معناسنه الالا همزه نك فتحی وآخرنده الغکر مد یله شول اغجدرکه
کورنشی خوب اولور وطوا جیدر الالبة همزه نك فتحی ولامك سکونیله
قیون قویروغی ولا تقل الیة بکسر الهمزة ولا لیة بلا همزة والیة ان طرنا
غنك مؤخرنه دخی دیرلر که باشن رمعنك دیبند در ننه کم ضره شول
انه دیرلر که ضرجه برماغك دیبند ذکر اولنن انکر مقابله سندر
الالیان همزه نك فتحی ولامك سکونیله تثنیه سی وتثنیه سنده
علی خلاف القیاس تا الحاق اولنمادی الالاء همزه نك فتحی ولامك
تشدیدی والغکر مد یله شول کهنه در که قوبروصنر الالی همزه نك

فتحی ومدیله واخرینک الفک قصریله افعلون زنی اوزره قویرنجی بیوک اولن
قیون الالیا همزه نک فتحی ولامک سکونی والفک مدیله مؤنثی ولا صغریسی بیوک
رجله دینلور یقال الی اعظیم الالیة ومؤنثنده عجزاء دینور تقول امراة
عجزاء ولا تقل الیاء وبعضهم یقول الالی همزه نک ضمی ولامک سکونیله
جمعی الالیان همزه نک ولامک فتحیله کذلک قویرنجی بیوک قیون یقال
کبش الیان الالیانا کذلک فتحیله جمعی یقال کباش الیانات الامة
فتحیله قراواش که حره نک مقابلیدر الاماء همزه نک کسری واخرینک
الفک مدیله جمعی قراواشلر معناسنه واما مصدر دخی گلور
پس جاریه مق معناسنه یقال امت السنور تاموا اماء الام همزه نک
مدیله کذلک جمعی الاموان همزه نک کسری ومیمک سکونیله کذلک
جمع اخلک جمعی اخوان گلدیکی کبی وامة کلمه سنک اصلی اموة در
زیرا امه نک جمعی آم گلشدر وآم افعل وزنی اوزره
در اینق کبی ناقه نک جمعی وفعله فتح فا وسکون عینله
افعل وزنی اوزره جمع اولنان الاموة ضمیله وواوک تشدیدیله
جاریه اولمق تقول لها کنت امة ولقد اموت اموة الاموی
فتحیله واخرینده یانک تشدیدیله تصغیری وامیه کذلک
قریشدن بر قبیله نک اسمیدر الاموی
همزه نک ضمی ومیمک فتحی ویانک تشدیدیله ذکر اولنان قبیله یه منسوب اولنان

وکاه اولور

وکاه اولور همزه یی مفتوح دخی قلورلر الامی همزه نک ضمی ومیمک فتحی ویانک کسری وتشدیدیله کاه اولور
ذکر اولنان قبیله یه منسوب اولان نسنه یه اطلاق اولنور ورثت یانک بیننده جمع اتمک اوزره وامیه
اصلنده بر رجلک اسمیدر که ذکر اولنان قبیله نک باباسیدر وامیه اکبردر بری اکبر وبری اصغردر بونلر عبد
شمس بن عبد مناف اوغللریدر الاستماء همزه نک وتانک کسریله جاریه ایدنمک یقال استام امة غیر
امتک تسکین الهمز ای اتخذ غیرها التامی فتحیله ومیمک کسری وتشدیدیله کذلک جاریه طوتمق تقول
تامیت امة اذا اتخذتها اما همزه نک کسری ومیمک تشدیدیله والفک قصریله حرف عطفدر ومثابه سنده در
جمیع احکامنده الا بر حکمنده که اول حکم بودر که کلمه اوده بر نسنه یه بقیله ابتدا قلنور وشک انک ما بعدی
عارض اولور اما اماده ابتدای امردن کلامه شکله شروع اولنور بناء علی ذلک اما انک مکرر کلمسی لازم
اولور تقول جاءنی اما زید واما عمرو وکاه اولور اما ان شرطیه ماء زائده دن مرکب اولور بو حینده
تکرار کلمسی لازم اولماز تقول اما تاتنی اکرمک قال الله تعالی فاما ترین من البشر احدا اما همزه نک
فتحی ومیمک تشدیدی والفک قصریله بر کلمه در که افتتاح کلام ایچون موضوعدر وبونک جوابنده فاء لابد
در تقول اما عبد الله فقائم وبونک جوابنده فایه احتیاج اولدیغنک وجهی بودر که بونک مفهومنده تاویل
جزا واردر کویا که مهما یکن من شیء فعبد الله قایم دیمش اولورسن ایما همزه نک فتحی ویانک سکونیله
کسر همزه ایله اولان اما معناسنه در اصد میمینی یایه تبدیل اتمکله وکاه اولور همزه یی مکسور قلوب
ایما دیرلر اما همزه نک فتحی ومیمک تخفیفیله بر کلمه در که ما بعدینه کلان کلامی تحقیق ایچون اولور تقول
اما ان زیدا قائم یعنی انه قائم علی الحقیقة لا علی المجاز وتقول اما والله قد ضرب زید عمرا والانی همزه نک
کسری ونونک تخفیفی والفک قصریله قریب اولمق انی یانی انی اذا حان وانی بر نسنه ایریشمکه دخی دیرلر تقول
انی الشیء اذا ادرک قال الله تعالی غیر ناظرین اناه وبر نسنه نک حرارتی کمالنده اولمغه دیرلر یقال انی الحمیم
اذا انتهی حره منه قوله تعالی حمیم آن الایناء همزه نک کسریله ومدیله بر نسنه یی حبس وتاخیر ایدوب اکلندرمکدر

مکث

مكه ديرلر الاناء همزه‌نك فتحي ونونك تخفيفيله اسمدر حبس وتأخير معناسندن الاناء اولنده همزه‌نك
فتحي وآخرنده الفك وحي مديله ساعات معناسنه تقول اناء الليل لساعاته اخفش ايتدي
اناء كلمه‌سنك واحدي اني درمعي كبي بغرسق معناسنه ومزبور ايتدي بعضلر بونك واحدي انى در
وانو در ديدي يقال مضي انيان من الليل وانوان وابو عبيده ايتدي بونك واحدي انى در وجمع اناءدر
نحي ايله انحاء كبي ونحي نونله وحاء مهمله ايله تلوم معناسنه در الانى فتحتيله ونونك كسري وتشديديله
بر نسنه‌ده رفق وملايمت اوزره اولوب حصولنه منتظر اولمق تقول استانى به اذا انتظر به ويقال استونى
به حولا يعني بر ييل اكا انتظار حكلدي الاناة همزه‌نك فتحي ونونك تخفيفيله قناة وزني اوزره اسمدر انتظار
معناسندن وقناة كاهز معناسنه در تقول تانيتك حتى لا اناة لي واناة نسا طايفه‌سندن ثقول كمسنه‌يه
دخي ديرلر كه اياغه اوزره قيام ايدركن فتور وتاني ايله قيام ايليه وسيبويه ايتدي اناتك اصلي وناة ايدي
احد ايله وحد كبيدر ونيدن مأخوذ اولمغله ضعف معناسنه الانى همزه‌نك فتحي ومدي ونونك كسري ومديله
حلم صاحبي اولن كمسنه يقال رجل انى اذا كان كثير الاناة والحلم الانا همزه‌نك كسري والفك مديله كاسه واكا شبيه
اولن نسنه يعني لركه اكل وشربده استعمال اولنور الآنيه همزه‌نك مدي ونونك كسريله كاسه‌لر معناسنه الاواني
همزه‌نك وواوك فتحي ونونك كسري ومديله انيه‌نك جمعي سقا ايله اسقيه واساقي كبي المادي ميمك وواوك
فتحي والفك قصريله بر مكاندركه بجه‌ده يا كونده‌ده اكا رجوع اولنور الادي همزه‌نك ضمي وواوك كسري ويانك تشديديله
فعول وزني اوزره مصدردر بر كمسنه منزلنه رجوع اتمك معناسنه الاواء همزه‌نك كسري والفك مديله بمعناه يقال اوى
فلان الى منزله ياوى اويا واواء ومنه قوله تعالى ساوى الى جبل يعصمني من الماء الابواء همزه‌نك كسر ومدي والفك
مديله بر كمسنه‌يي منزلنه قوندرمق تقول آويته انا ايواء واويته ايضا اذا انزلته بك فعيه فعلت او فعلت
بمعنى الماوى ميمك فتحي وواوك كسري ومديله ده وه ساكن اولدوغي بر حاصته وبر شاذدر نته كم باب قافده
ماق العين تفسيرنده مرور ايتمشدركه كلام عربده معتل اللام مفعل وزني اوزره كسر عينيله يالكز ايكي كلمه

كلمه‌در بري ماقي العين وبري ماوي الابل دره ديمشدر التاوي فتحتيله وواوك كسري وتشديديله
بر بيره جمع اولمق يقال تاوت الطير تاويا اذا تجمعت الأوي همزه‌نك ضمي وواوك كسري ويانك تشديديله
جمع اولن قوشلر الاوى همزه‌نك فتحي ومدي وواوك كسري ومديله واحدي ياكي ايله يكي كبي المناويات ميمك ضمي وواوك
كسري وتشديديله كذلك جمعدر مجتمع اولن قوشلر معناسنه الاويه همزه‌نك فتحي وواوك سكونيله بر كمسنه‌يه مرحمه
سوپليوب رقت اتمك الايه همزه‌نك كسري ويانك تشديديله بمعناها واو ياء قلب اولنوب ادغام اولنمشدر
ما قبلي مكسور اولديغندن اوتري الماويه ميمك فتحي وواوك كسري ويانك تخفيفيله بمعناها كذلك الماواة ميمك
فتحي وهمزه‌نك سكونيله بمعناها ايضا تقول اويت لفلان فانا اوي له اوية وايه وماوية وماواة اي ارثي له
وارق ابن اوى چقال ديدكلري جنطلو جانوردر كه لسان فارسيده شغال ديرلر بنات اوى
يانك فتحيله واوى لا ينصرف اولمق اوزره افعل وزني اوزره اولوب معرفه اولديغندن اوتري او همزه‌نك
فتحي وواوك سكونيله بر حرفدركه خبره داخل اولدقده شك وابهام افاده ايدر وامر ونهيه داخل اولسه
تخيير واباحت افاده ايلر اما شك افاده اتمسي رايت زيدا او عمروا ديدكل قولك كبيدر وابهام افاده اتمسي بارك
تعالينك وانا واياكم لعلى هدى او في ضلال مبين ديدكي قولي كبيدر وتخيير اكل السمك او اشرب اللبن ديدكل قولك
كبيدر اكله بونلري جمع ايلمه معناسنه واباحت جالس الحسن او ابن سيرين ديدكل قولك كبيدر وكاه اولور
او الى ان معناسنه اولور لاضربنه او يتوب ديدكل قولك كبي وكاه اولور بل معناسنه اولور كلامده مجاز وتوسع
اولدقده نته‌كم بارى تعالى‌نك وارسلناه الى مائة الف او يزيدون قولي كبي بل يزيدون معناسنه وبعضلر بونك
معناسي الى مائة الف عند الناس او يزيدون عند الناس ديمكدر بارى تعالى شك اتمدن منزهدر اولديغيچون ديدي وبعض
نسخده وكاه اولور تبيين نوع ايچون كلور نته‌كم الآتمر او زبيبا كبي وواو معناسنه دخي اولور كقوله
تعالى ان تاكلوا من بيوتكم او بيوت ابائكم ولا معناسنه دخي اولور كقوله تعالى ولا تطع منهم اثما او كفورا وان حرفيه
معناسنه دخي اولور لاضربنك عشت او مت كبي والا ان معناسنه ده اولور كقوله تعالى وقالوا كونوا هودا او نصارى

زیری معنی قال بعض الیهود و بعض النصارى تقدیرنده در زیرا یهودیت و نصرانیت اوزره تخییر ادن جمله سی
دکلدر وجنی معناسنده اولور کل او تشیع کبی زیدا معنی صحتی تشیع دیمک اولور در تا بو مقامه کلنجه نسخه بو وجه
اوزره واقع اولمشدر لکن بو ذکر اولنان معنالر معانینک بعضی محل کلام اولدوغی دکلدر ا حروف هجادن بر حرفدر
که مد اولنمسی وقصر اولنمسی جایزدر وفتحی مد اتسک منون قلورسن و حروف هجانک باقیسنده دخی حال بویله
در یعنی مد وقصر جائزدر و الف ایله قریبه ندا اولنور بعیده اولماز مثلا ازید اقبل دیرسن الف مقصوره ایله
والف حروف متعون و حروف لیند ندر پس حرف لین اولدقده الف دیرلر و متحرک اولدقده همزه دیرلر کا اولور همزه
دخی الف اطلاق اولنور مجازا و بونلرک ایکیسی دخی حرف زیاده دندر و کاه اولور الف افعالده ضمیر اثنین اولور فعلا کبی
و فعلان کبی و اسماده علامت تثنیه اولور زیدان و رجلان کبی الایه همزه نک فتحی و مدی و یانک فتحی و تخفیفیله
علامت و بونک اصلی اویة در فتحیله سیبویه اتیدی آتیدن حذف اولینن عین الفعل واودر زیرا عین الفعلی
واو اولوب لام الفعلی یا اولان عینی و لامی یا اولندن اکثردر مثلا شویت مثلی حویت مثلی دن اکثردر و بو که
نسبت اولندقده اووی دیرسن دیدی و فرا ایتدی بو فعل یا ئیدن فاعلة وزنی اوزره در لام الفعلی حذف
اولنمشدر واکر تمام کلمسه آییة اولور دیدی لکن تخفیف اولنمشدر دیدی الای همزه نک مدیله
جمع علامتلر معناسنه الایاء همزه نک فتحی و مدی و اخرنده الف ممدوده ایله کذلک جمعی الایات
کذلک همزه نک مدیله جمع و ایه بر کمسنه نک شخصنه دخی دیرلر تقول رایت ایة الرجل ای شخصه و ایة
جماعت معناسنه ده کلور تقول خرج القوم بایتهم ای بجماعتهم لم تدعوا وراءهم شیئا و ایة کتاب الله دن اولن
جماعت حروفه دخی اطلاق اولنور التائی تانک فتحی و همزه نک مدیله تفاعل وزنی اوزره بر کمسنه نک شخصنه
قصد ایتمک معناسی مذکوردن مأخوذدر التأیی فتحیله و یای اولک کسری و تشدیدیله بمعناه تقول تاییته علی وزن
تفعلته اذا قصدت ایة و تعمدت ای همزه نک فتحی و یانک تشدیدیله بر اسم معربدر که انو کلمه استفهام اولنور و
معناسی مجازالنده دخی استعمال اولنور دیر عقلا اولنه و اولمینه دخی اطلاق اولنور تقول ایهم اخوک و ایتهم یکرمنی اکرمه

و بو معرفه

و بو معرفه اولور اضافتدن اوتری و کاه اولور اضافت لفظا ترک اولنوب معناده ملحوظ اولور و کاه اولور
ای الذی معناسنه اولوب صلهیه محتاج اولور تقول ایهم فی الدار اخوک و کاه اولور ای نعت دخی واقع اولور تقول
مررت برجل ای رجل و ایما رجل و بامراة ایة امراة و بامراتین ایتما امراتین و هذه امراة اية امراة و هذه امراتان
ایتما امراتین و بونلرده ما زائده در و معرفه ده هذا زید ایما رجل دیوب ایا کلمه سنی حالیت اوزره منصوب قلورسن
و هذه امة الله ایتما جاریة دیرسن و ای امراة جاءتک ای امراة جاءک دیرسن فعلک تأنیثی و تذکیریله یعنی ای کلمه سنده
تأنیث علامتی ترکیله و اثباتیله ایکی وجه ایله روایت اولنمشدر ای جاریة جاءتک دیرسن یعنی ای کلمه سی تاءیله اولدقده جائزدر و کلمدر و مررت بجاریة
ای جاریة و جئتک بملاءة ای ملاءة دیرسن و بونلرک جمله سی جائزدر قال الله تعالى و ماتدری نفس بای ارض تموت
و ملاءة ملحفه یه دیرلر جارشب معناسنه و کاه اولور کلمه ای ایله تعجب اولنور و مغنی اللبیبده معناسی تعجب کتورلمشدر
غالبا معناسنه تعتده مندرج اعتبار اولنور غنیه بناء در کقولک زید رجل ای رجل و فرا ایتدی ای کلمه سنده بعدسی
عامل اولور ماقبلی اولماز کقوله تعالى لیعلم ای الحزبین احصى لما لبثوا امدا فرفع و قال الله تعالى سیعلم الذین ظلموا ای
منقلب ینقلبون فنصبه بما بعده و کسائی ایتدی لاضربن ایهم فی الدار جایزدر پس کسائی فعل واقع ایله
منتظر فرق ایتمشدر و بعض معرف باللام اولن کلمه یه حرف ندا داخل قلمسک انو کلمه حرف ندا بینه ایها لفظن داخل قلورسن
تقول یا ایها الرجل و یا ایتها المراة پس ای اسمی مبهم مفرد معرفه درکه ضم اوزره مبنیدر و ها حرف تنبیه درکه
کلمه ای مضاف اولدوغی اسمدن عوضدر و الرجل مرفوعدر زیرا ای کلمه سنک صفتیدر و کاه اولور ای ایله نکره یه حکایت
اولنور که کر عاقل اولسون که کر غیر عاقل اولسون وای کلمه سی ایله استفهام اولندقده نکره دن
استفهام اولنسه انی ذکر اولنان نکره نک اعرابی کبی معرب قلورسن مثلا قچن سکا مر بی رجل دیسه لر ایا یا فتی دیوب
حالت وصلده معرب قلوب حالت وقفده اعرابنه اشارت قیلورسن و اکر رایت رجلا دیسه لر ایا یا فتی دیوب
حالت وصلده معرب و منون قیلورسن و حالت وقفده الف اوزره وقف ایدرسن و بعض مررت برجل دیسه لر
ای یا فتی دیرسن و بالجمله رفع و نصب و جرده مخاطبک کلامن حکایت قیلورسن که کر حالت وصلده که کر حالت

وقعدة وتثنيه ده وجمعده کلمهٔ مسنده ذکر اولنان کبی قیلورسن مثلا نجن جادنی رجال دیسه لر ایتون دیرسن نونک سکونیله
واتین ادیرسن نصبده وجرده واته دیرسن مؤنثده واکر وصل ایدرسک ایة یا فتی وایات دیوب منون قیلورسن
واکر بونک کبی استفهام معرفه دن اولکه واقع اولورسه ای کلمه سن مرفوع قیلورسن حال حکایه ما قیلنه تابع قیلمزسن
وکاه اولور ای کلمه سنک اوزندیسنه حرف کاف ادخال اولنور تکثیر ایچون نقل اولنور کم خبریه معناسنه وتنوین
نون شکلنده یازیلور وبونده اکی لغت وار دربری کاین درکاعن وزنی اوزره وبری دخی کائن درکعین
وزنی اوزره تقول کاین رجلا لقیت تنصب بعد کاین علی التمییز وتقول ایضا کاین من رجل لقیت وکاین دن
صکره من ادخال اتمک نصبدن اکثر واحسندر واستفهام ایچون دخی استعمال اولنور بکاین تبیع هذا الثوب
دیرلر بکم تبیع معناسنه ایا همزه نک فتحی والفک قصریله حروف ندادن درکه انونکله قریب ندا اولنور بعید اولنماز
تقول ای زید اقبل وای کذلک بر حرفدر که تفسیردن مقدم ذکر اولنور تقول ای کذا بمعنی یرید کذا نتکم ای همزه
نک کسریله ومدیله بر کلمه درکه قسمدن مقدم ذکر اولنور بلی معناسنه تقول ای وربی وای والله فصل الباء
بانک فتحی وهمزه نک سکونیله اولو لنمق یعنی کبر معناسنه وفخر معناسنه یقال بأوت علی القوم ابأی بأوا البئاد
بانک فتحی والفک مدیله دوز یر ارض سهله معناسنه وفخر معناسنه بعضلر معین یرک اسمیدر بنی سلیم ولایتندن دیری
بجاء بانک فتحی والفک مدیله بر قبیله نک اسمیدر البجاویات بانک فتحی وواوک کسریله ویانک تشدیدیله ذکر اولنن
قبیله یه منسوب اولن ناقه لر البجو بانک فتحی وحاء مهمله نک سکونیله شول تازه خرمادرکه یرامز اوله رطب ده کی
معناسنه البجوه وزن مزبور اوزره واحدی ذکر اولنن خرمانک بری معناسنه البدو فتحیله وواوک تشدیدیله
بر نسنه ظاهر اولمق تقول بدا الامر یبدو بدوّا من الاول مثل قعد قعودا الابداء همزه نک کسری والفک مدیله
اظهار معناسنه در تقول ابدیته اذا اظهرته وابد اسوزی حددن متجاوز سویلیوب ظلم اتمکه دخی دیرلر تقول
ابدیت فی منطقک ای جرت مثل اعدیت البدوان فتحیله کلامده حددن تجاوز ایدوب ظلم اتمک معناسی
مزبوردن مأخوذ در یقال السلطان ذو عدوان وذو بدوان البادی دالک کسری ومدیله ظاهر معناسنه وقری

قوله تعالى ادا اذلنا بادی الرأی فی ظاهر الرأی وشول کسنه که بونی همزه ایله قرائت اندی بدات دن مشتق ایلیوب
اول رأی معناسنه قلدی البدو بانک فتحی ودالک سکونیله قوم صحرا نشینه جمعدر تقول بدا القوم مثل قتل قتلا
اذا خرجوا الی بادیتهم وبدو وصحرا یه دخی دیرلر بادیه معناسنه البدوی فتحتیله صحرایه منسوب اولن نسنه وبو مقامده
نسخ صحاحده والنسبة الیهم واقع اولمشدر والنسبة الیه محلتمدر وفی الحدیث من بدا جفا ای من نزل البادیه صار فیه
جفاء الاعراب البداء بانک فتحی والفک مدیله بر کسنه یه بر خصوصده بر رأی پیدا اولمق یقال بدا له فی هذا الامر بداء
اذا نشأ له فیه رأی البدوات فتحتیله جمعی ادای مختلفه معناسنه تقول هو ذو بدوات البداوه بانک فتحی وکسریله
صحرا ده اقامت اتمک که حضارتک مقابلیدر حضرده اقامت معناسنه وثعلب اتیدی بداوه فتح ایله
ابو زیدون غیری کسنه دن استماع اتمدم البداوی بانک فتحیله ذکر اولنان اقامته منسوب اولن نسنه
المبدا میمک فتحی وبانک سکونی والفک قصریله محضرک مقابلیدر ومحضره محل قرب اولن یردر المباداة میمک
ضمی ایله بر نسنه یی آشکاره قلمق یقال بادی فلان بالعداوة اذا جاهر بها التبادی تانک فتحی ودالک
کسری ومدیله بر قاچ کسنه بری برینه عداوت اظهار اتمک تقول تبادوا بالعداوة اذا جاهروا بها وتبادی
اهل بادیه یه مشابه اولمغه دخی دیرلر یقال تبادی الرجل اذا تشبه باهل البادیه التبدی فتحتیله ودالک
کسری وتشدیدیله صحراده اقامت اتمک یقال تبدی الرجل اذا اقام بالبادیه البدی بانک فتحی ویانک تشدیدیله
بر وادی نک اسمیدر نام وادی معناسنه بادی بدء دالک اولده کسری وثانیده کسری وتنوینیله بر نسنه نک ابتداسی
محلنده استعمال اولنور بادی بدی کذلک دالک اولده کسری ویانک آخرده کسری وتشدیدی وتنوینیله کذلک
بر نسنه نک ابتداسی تقول فعل ذلک بادی بدء وبادی بدی ای اولا وبونک اصلی همزه ایدی کثرت استعمالله همزه تخفیف
اولندی وکاه اولور بادی بدی آفت وداهیه معناسنه دخی استعمال اولنور پس بادی بدی اکی کلمه درکه بر کلمه
قلنمشدر معدی کرب وقالی قلا کبی که اولی بر رجلک اسمی وثانی بر موضعک اسمیدر واهل حجاز بدینا دیرلر باب
رابعدن بدأنا معناسنه البذاء بانک فتحی والفک مدیله کلام فحش سویلمک الابذاء همزه نک کسریله بمعناه تقول

بذوت على القوم وابذيت اذا تكلمت عليهم بالفحش **البذى** يانك فتحى و يانك تشديديله فحشيات سويلين كمسنه
يقال فلان بذى اللسان **البذية** يانك فتحى و يانك كذلك تشديديله مؤنثى يقال المرأة بذية **البذاء** يانك
فتحى والفك مديله فحش كوى ادلمق يقال بذو الرجل يبذو بذاءً من الباب الخامس اذا صار بذى اللسان
واصله بذاوة فحذف الهاء لان مصادر المضموم انتهائى بالهاء مثل خطب خطابة وصلب صلابة وقد يحذف
مثل جمل جمالا **بذر** يانك فتحى و ذالك سكونيله برانك اسميدركه ابى سرايه منسوبدر **البرى** يانك فتحى والفك قصريله
طپراق تراب معناسنه **البرية** يانك فتحى و يانك تشديديله خلق معناسنه و بونك اصلى همزه در **البرايا** يانك فتحى
واخرنده الفك قصريله جمعى **البريات** يانك فتحى و يانك تشديديله كذلك جمعى و فرا ايتدى اگر بريه برى دن قلنسه
تراب معناسنه اصلى غير مهموز اولور **البرو** يانك فتحى و اخرنده الفك قصريله جمعى **البريات** يانك فتحى و يانك تشديديله
كذلك جمعى و فرا ايتدى اگر بريه برى دن قلنسه تراب معناسنه اصلى غير مهموز اولور **البرو** يانك فتحى و رانك سكونيله
يرتمق معناسنه تقول براه الله يبروه بروا پس بو ذكر اولنان معنالردن مأخوذ اولور **المبارات** ميمك ضميله برسنه
نك اشلدوكى كبى اشليوب انوكله معارضه اتمك يقال فلان يبارى الريح سخاءً و روزگار سخاء متصف اولور
يغور يغدرديجون **التبارى** برسنه ايله برخصوصده معارضه ايدشمك **الابراء** همزه نك و يانك كسريله انفعالدن
اعتراض اتمك تقول ابترى له اذا اعترضت له **التبرى** فتحيله و رانك كسرى و تشديديله برنسنه يه تعرض تقول تبريت
لمعروفه تبريا اذا تعرضت له **البراية** يانك ضمى و رانك تخفيفيله يونقه كه اغاجى يونركن دوكلور برايه دخى
ديرلر قچق اتى و يانى يتون الوب سيراوزره باقى اولسه پس برايه حقيقتده شحم و لحم اسمى اولور **البراء** يانك ضميله
كذلك يونقه معناسنه در **المبراة** ميمك كسريله و بانك سكونيله الگا كه ديدكلرى التدر كه قيوجى و
ودموزجى انكله برنسنه اكه لر **البرى** يانك فتحى و رانك سكونيله يونغق تراش معناسنه تقول بريت
القلم بريا و برى طوارى زبون ايدوب ارقلمغه دخى ديرلر تقول بريت البعير اذا حسرته واذهبت لحمه و
حسن جاوسين مهملتينله عاجز قلمق **البرة** يانك ضمى و رانك تخفيفيله شول بغر حلقه دركه دوه نك بورنى

اورنه

اورنه سنه طقرلر و اصمعى ايتدى گاه اولور بورننك برجانبنده دلرلر طقرلر و اصمعى ايتدى گاه اولور برايى
قلدن دخى ايدرلر فلى بوكب دوه نك بورننه طقرلر بكورمكه ديرلر كه اوكه خزامه دخى ديرلر خاورلى
مجتنيله و ابو على ايتدى برنك اصلى بروه بروه در زيرا جمعى البرى گلور يانك ضمى والفك قصريله قرى ايله
قرى كبى شيخ جوهريده واقع اولن بودر لكن تمثيل عرف ايله عرى كبى ديمك اولى و انسب اولوردى و عروه
سنه نك قلپنه ديرلر و هر حلقه بره ديرلر گرك بلا ذكر حلقه سى گرك كوپه حلقه سى اولسون
الابراء همزه نك كسرى و يانك سكونى والفك مديله دوه نك بورننه چكلر ذكر اولنان حلقه يى چكمك
تقول خششت الناقة و غرنيتها و خرمتها و زممتها و خطمتها و ابريتها بو جمله نك ايچندن همين ابريت
كلمه سن همزه ايله ذكر ايدرسك و زمراى معجمه ايله دوه يولارى بولار او رعقدر و خطم خا معجمه و طا مهمله ايله كذلك
يولار او رعقدر و حاعداسى دوه بورننه برنسنه بكورمكدر پس بو معنادن زممتها و خطمتها ذكر اولنيوب جاعدا
ايله اكتفا اولونسه انسب اولوردى **المبراة** ميمك ضمى و يانك سكونيله شول ناقه دركه بورننه ذكر اولنان
حلقه بكشدر **البزو** يانك فتحى و زاى معجمه نك سكونيله برنسنه يه تطاول قلمق يعنى ظلم اتمك يقال عليه
يبزو بزوا و بزو برنسنه نك برابرنه ديرلر يقال اخذت منه لا بزو كذا اى عدله و نحوه **البازى**
زانك كسرى و مديله طغن كه آنكله انكله اولنور **البزاة** يانك ضمى و زانك تخفيفيله جمعى طوغنلر معناسنه
البزوان فتحيله صچرامق و نجه معناسنه **برزان** يانك فتحى و زانك سكونيله بر رجالك اسميد **البزا** يانك فتحى
و زانك تخفيفيله والفك مديله برنسنه نك كوكسى طشره چقوب ارقسى ايچرو گيرمك **الابزى** همزه نك
فتحى والفك قصريله ذكر اولنان صفت اوزره اولن عورت معناسنه **الابزاء** همزه نك كسرى و يانك
سكونى والفك مديله برنسنه حضوروسن يوقرو قلدرمق يقال ابزى الرجل يبزى ابزاءً اذا رفع عجزه والجزاء
قهر و غلبه اتمكه دخى ديرلر يقال ابزى فلان بفلان اذا غلبه و قهره **المبزى** ميمك ضمى و يانك سكونيله قوى
و غالب اولن كمسنه يقال هو مبز بهذا الامر اى قوى عليه ضابط عليه **التبازى** يانك فتحى و زانك كسرى و مديله

کندلک صغر سن و قر و قالدر مق یقال تبازی الرجل **البازیة** طانک کسریله بر جنس کاسه کہ اکا

ناجود دخی دیرلر شراب قودقلری بیوک کاسه معناسنه **البظو** بانک فتحی وظانک سکونیله برکمسه

نک بدننده اولان صیق و مجتمع اولمق یقال لحمه بیظو من الباب الاول اذا اکتر لحمه **البظا** بانک فتحیله

والفک قصریله مکتنز و مجتمع اولان ات یقال لحمه خظا بظاه اصله **البعو** بانک فتحی وعینک سکونیله

جرم و جنایت معناسنه و بغی سرکشلک اتمکه دخی دیرلر یقال بغی الرجل اذا استطال و بغی بغیو رشد تیله یغمو

دیرلر یقال بغت السماء اذا اشتد مطرها و بو ابو عبیده روایتی در و بغی یاره ازوب شیشمکه دخی دیرلر یقال

بغی الجرح اذا اورم و ترامی الی فساد و بغی دره سیلله طولمغه دیرلر یقال بغی الوادی اذا طم و حرسنه حددن

تجاوز ایلیوب افراط اوزره اولمغه بغی دیرلر و بغی یاره جرکی تمام چیقدقدن اوکلمغه دخی دیرلر یقال برئ جرحه علی

بغی و هو ان یبرأ و فیه شیء من نغل و نغل نون نک وغینک معجمه نک فتحیله فساده دیرلر و بغی یغموره دخی دیرلر تقول

دفعنا بغی السماء خلفنا ای معظم مطرها و بغی اتک شتارتنه دیرلر و سرورنه دخی دیرلر و لا یقال فرس باغ

علی روایة لخلیل و بغی برنسنه یی طلب اتمکه دیرلر تقول بغیتک الشیء ای طلبته لک و تقول ایضا بغیتک الشیء

جعلتک طالبا له **البغیة** بانک کسری وغینک سکونیله حاجت **البغیه** بانک ضمی وغینک سکونیله بعنا

لغة فیهما پس بغیه جالسه کبی طلب اتیدوکلک حالت در و بغیه ضم با ایله نفس حاجتدر اصمعی روایتی اوزره

یعنی بغیه کسر با ایله بو ع حالت طلب اتمکدر مثلا عبد حالک اولیق حالتی کبی و بغیه ضم با ایله مطلوب اولن نسنه

درکه اول عبد در **البغاء** بانک ضمی و الفک مدیله طلب اتمک **البغایة** بانک کذلک ضمیله بمعناه یقال

بغی ضالته و کذلک کل طلبة و طلبة کسر لام ایله مطلوب معناسنه در ترکه متروک معناسنه اولدوغی کبی **البغاء**

بانک کسری و الفک مدیله زنا اتمک بغت المراة بغاء اذا زنت **البغی** بانک فتحی و یانک تشدیدیله زنا

ایدن عورت یقال بغت المراة المساعاة فهی بغی **البغایا** یانک فتحی و الفک قصریله جمعی قال الله تعالی و ما کانت

امک بغیا فهو مثل قولهم ملحفة جدید علی روایة اخفش یعنی فعیل بمعنی مفعول معناسنه اولمغین تذکیر و تانیثده برابر

اولور

اولورونز اوش اولنلره دخی بغی دیرلر و انک صحیح فتحی بغایا کلور و بو لفظله انلره شتم

مقصود اولماز اگرچه ابتدا بو لفظله تسمیه اولنلری فجورلری سببنه بنا ایسه دخی یقال قامت علی

رؤسهم البغایا شول بلوکه دخی دیرلر که عسکردن اول کیدر **المبغاة** میمک فتحی و بانک سکو

نیله طلب ایدجک محل یقال بغیت المال من مبغاته کما تقول اتیت الامر من اتاته و المقصو

کما اتی و المبغی **الانبغاء** همزه نک و بانک کسریله مطلوب اولمق معناسنه انفعال مطاوعتدر یقال

بغیته فانبغی کما یقال کسرته فانکسر و منه قولهم ینبغی لک ان تفعل کذا **الابتغاء** همزه نک و تانک کسریله برنسنه طلب

اتمک **التبغی** تانک فتحیله و غینک کسری و تشدیدیله بمعناه تقول ابتغیته **التباغی** تانک فتحی و غینک کسری و مدیله خلق

سرکشلک ایدوب بری اوزره زیاده لک طلب اتمک یقال تباغوا اذا بغی بعضهم علی بعض **البقاء** بانک فتحی و الفک

مدیله برنسنه نک زمان وجودی ممتد اولمق یقال بقی الشیء یبقی بقاء من الباب الرابع و طی قبیله سی بقا و بقیت

محلنده و بونک امثالنده اولان معتل اللامده دخی حال بویله در و مدت مدیده ایله معمر اولمغه دخی

دیرلر یقال بقی الرجل زمانا طویلا اذا عاش **الباقیة** قافک کسریله منزلة مصدر در و در بقا معناسنه قال الله تعالی

و هل تری لهم من باقیة ای بقاء **الابقاء** همزه نک کسریله برنسنه یه مرحمت اتمک تقول ابقیت علی فلان اذا رعیت

علیه و رحمته یعنی اکا صیانت و مرحمت قلسک و یقال لا ابقی الله علیک ان ابقیت علی نسخ جوهریده عبارت بو وجه اوزره

در غالبا بو شکلم زیاده حرص اولدوغی نسنه دن منع اولنوب نصیحت اولندوغی محلده سویلنور کلام مدر **البقیاد**

بانک فتحی و قافک سکونیله و الفک قصریله اسمدر مرحمت و شفقت معناسنه **البقوی** بانک فتحی و قافک سکونیله

برنسنه یه منتظر اولمق تقول بقیته اذا نظرته و ترقبته و فی الحدیث بقینا رسول الله ای انتظرناه **التبقیة** علی وزن التربیة

برنسنه یی باقی قلمق **الابقاء** همزه نک کسریله بمعناه **التبقی** تانک فتحیله و قافک کسری و تشدیدیله بمعناها کذلک تقول بقیته

تبقیة و ابقیته **الاستبقاء** همزه نک و تانک کسری و بانک سکونیله برنسنه نک بعضی بیقوب تقول استبقیت

من الشیء اذا ترکت بعضه و استبقا برنسنه دن شرم و حیا اتمکه دخی دیرلر یقال استبقاء اذا استحیاه **البکاء** بانک ضمی

والفك مدّيله وقصريله فجن الغي مدّ ايلسك شول صوت مراد اولور كه حالت بكاده واقع اولور وقجن قصر ايلسك كوز ياشي دوكلمك
مراد اولور تقول بكيت الرجل وبكيت عليه بمعنى التبكية على وزن التربية كذلك اغلمق تقول بكيت الرجل وبكيته اذا بكيت
عليه بو اصمعي روايتيدر وابو زيد دخي انوك مثلن روايت قلدی الابكاء همزه نك كسري والفك مدّيله بر كمسنه يي
اغلتمق تقول ابكيته اذا صنعت به ما يبكيه المباكاة ميمك ضميله اغلمه ده مباحثه اتمك
تقول باكيته فبكيته اي كنت ابكى منه يعني بكاده اكا غالب كلدم الاستبكاء همزه نك
وتانك كسريله كذلك اغلتمق وبكا معناسنه تقول استبكيته وابكيته بمعنى التباكي تانك فتحي
وكافك كسري ومدّيله كوجله اغلمق يقال التباكي اذا تكلف البكاء البكي بانك فتحي ويانك تشديديله
اغلمه سی چوق اولن كمسنه فعيل وزنی اوزره البكي ضمّيله ويانك تشديديله باكينك جمعيدر
فعول وزنی اوزره مثل جالس وجلوس وراقد ورقود واو يايه قلب اولنوب ادغام اولنمشدر البلو بانك
كسري ولامك سكونيله سفردن ضعيف اولن طوار البلي بانك كسري ولامك سكونيله بمعناه يقال ناقة بلو سفر
وبلي سفر للتي قد ابلاها السفر الابلاء همزه نك فتحي والفك مدّيله جمعي البلوة كذلك بانك كسري ولامك سكونيله شدّت
ومشقت البلية بانك كذلك كسري ولامك سكونيله بمعناها البلوى بانك فتحي ولامك سكونيله والفك
قصريله بمعناها ايضا البلاء بانك فتحي والفك مدّيله بمعناها كذلك وبلا تجربه يه دخي ديرلر كرك خيرده كرك
شرده يقال بلاه الله بلاء حسنا وبلا بر اسكمكه دخي ديرلر على ما سيجئ البلايا بانك فتحي والفك قصريله
ذكر اولنلرك جمعي وبلايا اصلنده بلائل وزنی اوزره ایدی فعالی اوزرینه ایلمشدر نتكم اداوه ایله اداوی
كلمه لرنده ذكر اولنمشدر البلية بانك فتحي ولامك كسري ويانك تشديديله شول ناقه دركه زمان جاهليتده
صاحبنك
قبری باشنده بغليوب يمين وصوين ويرمزلردی تا اولنجه ويا خود بر چقور قازوب انوك اچنه
قورلردی تا اولنجه وشويله زعم ايدرلردی كه قيامت كوني بلية سي اولين كمسنه محشره پياده كله ابلاء
همزه نك كسريله ذكر اولنمش ناقه يي بيله قلمق التبلية على وزن التربية بمعناه تقول ابليت الناقة وبليتها

اذا جعلتها على الوجه المذكور وابلا تجربه يه دخي ديرلر كرك خيرده كرك شرده يقال ابلاه الله ابلاء حسنا وابلا
بر اسكيتمك دخي ديرلر يقال ابليت الثوب ويقال للمجدّ ابل ويخلف الله يعني يكی لباس كينه خيرله اسكيت
حق تعالى نعم البدل ميسر قلسون ديرلر وابلا احسان اتمكه دخي ديرلر تقول ابليته معروفا وابلا بر كمسنه انديجكله
متسلی قلمغه دخي ديرلر تقول ابليت فلانا يمينا اذا طيبت بها نفسه المبليات ميمك ضمي ولامك كسري وتشديديله
نسا طايفه سندن شول كمسنه لردر كه ميتك قبری اوزرنده اولان احله سنك اطرافن احاطه ايدوب نوحه وزا
ری قلورلر بلي بانك فتحي ويانك تشديديله فعيل وزنی اوزره قضاعه دن بر قبيله نك اسميدر البلوي تحتيله ويانك
تشديديله ذكر اولنن قبيله يه منسوب اولن كمسنه البلو بانك فتحي ولامك سكونيله بر نسنه يي صنامق تجربه معناسنه
تقول بلوته بلوا اذا جربته واخبرته الابتلاء همزه نك وتانك كسريله كذلك صنامق يقال ابتلاه اذا اختبره
التبالي بانك فتحي ولامك كسري ومدّيله كذلك صنامق اختبار معناسنه المبالاة ميمك ضميله بر نسنه يي قايرمق منه قولهم
لا اباليه اي لا اكترث له وجزمن لم ابل ديسه لر همزه نك ضمي وبانك فتحي ولامك سكونيله اخرندن الف نسيا منسيا حذف
اولنور ما قبلي ساكن قلنماغله لا ادري كبي اولور كثرت استعماله بناء اخرندن الف حذف اولنمشدر و بو حذف مصدرنده
دخي ايدوب ما اباليه بالة دخي ديرلر كه اصلنده باليه ايدي عافاه عافية كبي كه باله اجوف قبيلندن دكلدر طاقة
وطاقت وجاريه جبی وجاريه جبله جيمله جواب معناسنه در وعرب طايفه سندن بعض كمسنه لامك كسريله لم ابله ديوب
الف حذف اتمدن غيري تصرف اتمزلر تخليط كلمه ايسه . الف حذف اولندوغي كبي وتخليط فرمود . معناسنه در البلي
لامك كسري والفك قصريله بر اسكيمك يقال بلي الثوب يبلى من الباب الرابع واكر ما قبلي مفتوح قلورسك
الف ممدوده قيلورسن على ما تقرر بلاد بانك فتحي وهمزه نك كسري اوزره بناسيله قطام وزني اوزره بلا ومحنت معناسنه
يقال نزلت بلاء على الكفار اتمرك بعض عربون روايتي اوزره . بلى بانك فتحي والفك قصريله تحقيق الجوابدر سكا القا
اولنان كلامي ايجاب اتمكله زيرا بلى كلمه نك سعادي ترك نفي دربلي حرفدر لا كلمه سنك نقيضي اولدوغندن
اوتري وسيبويه بو معناى تصريح ايچون ليس بلى ونعم اسمين ديمشدر البثني بانك فتحي ونونك سكونيله

بنیاننده دیوپمق معناسنه البنا بانک کسری والفک مع تیله دلک یاپی یاپمق بنی معنا یقال بنی فلان بیتا ء بنا
بر کسنه اهلیسنک اوزرینه داخل اولمغه دخی دیرلر تقول بنی علی اهله بنا ء من الباب الثانی فیهما اذا زفها والعامة
تقول بنی باهله وهو خطا ء دبونک اصلی بودر که اهلنه داخل اولن کسنه دخول کجه سنده بر قبه ضرب ایدر جیللک
کبی مثل اکا بنا ء ید اهلنه داخل اولن کسنه یه بانی دیرلر التبنیه علی وزن التربیه کذلک بنا قلمک تقول بنی فلان
قصورا شدد للکثرة الابتناء همزه نک و تانک کسریله کذلک بنا قلمق تقول ابتنی دارا داراو بنی بمعنی البنیان
بانک ضمی و نونک سکونیله دیوار حائط معناسنه البانیه شول یایه دیرلر که کرشی کندویه قریب اوله یقال
قوس بانیه اذا بنت علی وترها ای لصقت به حتی یکاد ینقطع یعنی یای کرشه غالب اولدغندن کرشنک اوزنوب
یایه قریب اولمسنه باعث اولسه بر حیثیتله که قرلمق مرتبه سنده اوله البنیه بانک فتحی و نونک کسری و یانک
تشدیدیله فعیل وزنی اوزره کعبه مشرفه نک اسمیدر یقال لا ورب هذه البنیه ما کان کذا و کذا البنی بانک ضمی
والفک قصریله جمع یاپیلمش نسنه لر معناسنه البنی بانک کسری والفک قصریله معنا یا البنیه بانک ضمی و نونک
سکونیله بنانک واحدی ضم بانک کسری و نونک سکونیله بنانک واحدی پس کسریله اولن بنیه ایله بنی جزیه ایله
جزی کبی اولور جیمک کسریله خراج معناسنه و بومقامده صاحب صحاح بنایی و بنیه یی بالضم والکسر افرنشل ایله
تفسیر اتمشدر سهودر نتکم سهو اولدوغی صحاحک مدلولندن و قاموسک منطوقندن فهم اولنور و بنیه کسر بائله
وسکون نونله یاده دلش معناسنه دخی کلور یقال فلان صحیح البنیه ای الفطرة المبناه میمک کسری و بانک
سکونیله نطع که اول سختیاندن اولن مقعددر و بعضلر مبناة هبکه در دیدی خرجین معناسنه الابناء
همزه نک کسری و بانک سکونیله بر نسنه یی اویاپی قلمق یقال ابنیت فلانا اذا جعلته یبنی بیتا و زعم المثل المغری بنهی و لا تنهی
یعنی یکی او کی خراب اولمسنه باعث اولور بنا سنه باعث اولماز زیرا عرب طایفه سنک بناسی طراف و اخبیه در و طراف
مشیندن و خبا یوکدن اولن اولدر پس اونلرک اولری قلدن اولماز و یکی ذکر اولنان اولرک اوزرینه چقوب یارهلرایکا بناء
خرابنه باعث اولوبناسنه اولماز دیدیلر الابن همزه نک کسری و بانک سکونیله اوغل اصلی بنو در بوندن زائل اولان
اولن

اولن وار در نتکم ابنون و اخدن زائل اولن واو ایدی و بونک حذف اولنان حرفی اخ کبی واو اولمسنه قرینه مؤنثی بنت
کلمسیدر اخک اخت کلدوکی کبی زیرا بو مقوله تا بر مؤنثه داخل اولماز الا انک مذکری لابد محذوف الواو اولور و بو معنایه
اخوات و هنوات دلالت ایدر واوی رد ایلدکلری منظور ابنک وزنی فعل در فتحتینله زیرا بونک جمعی ابنا کلور جمل ایله
اجمال کبی و بونک وزنی فعل صدور و فعل وزنی اوزره دکلدر فانک کسری و ضمیله جذع قفل کبی هر نه دکلو بونلرک
دخی جمعی افعال وزنی اوزره کلورسه ده زیرا ابنک واوله نونله جمعنده بنون دیرسن بانک فتحیله و ابنک اصلی فعل وزنی
اوزره دخی دکلدر فتح فا و سکون عینله زیرا انوک جمعی افعل کلور کلب اکلب کبی یا خود فعول کلور فلس فلوس کبی
و فرا بعض عربدن هذا من ابناوات الشعب روایت قلمشدر که مقصودی کلب قبیله سندن بر جماعتدر پس بو دخی محذوف الواو
اولدوغنه دلیلدر و هذا ابن بین البنوة دیدکلری دخی محذوف اولان واو اولمسنه دلیل اولور البنی بانک ضمی و نونک
فتحی و یانک تشدیدیله تصغیریدر و فرا ابتدی یا بنی و یا بنی یای مشدده نک کسری و فتحیله الغملرد ریا ابت و یا ابت کبی
الابیناء همزه نک ضمی و بانک فتحی و یانک سکونیله ابنانک تصغیری ~~اولنه و کنمدن حکی~~ یدر واکر دلرسک ابینون دخی دیرسن
مکبر ینک لفظنه مغایر کویا که بونک واحدی ابن در الف قطعیله ابین دیو تصغیر اولنه و کندن حکی جمع اولوب ابینون
دینمشدر البنوی فتحتینله و واوک تشدیدیله ابنه منسوب اولن و بعضلر الابنی دیرلر همزه نک کسری و یانک تشدیدیله
ابنک نسبتنده و کذلک بنوی دیرلر ابناء فارسک تصغیرنده یعنی اسم مرکبده جزء اوله نسبت ایدرسن و فتحن بنته و بنیاتی
طریقه نسبت اولنسه کذلک بنوی دیرلر زیرا الف وصل واو دن عوض در پس الف کلمه ده کسی یرده واوک کلمه یه
لازم اولور لکن یونسن بور نک تصغیرنده بنتی دیر ایدی و کر یب رایت بنانک و بر بکلری فتح تاتله بنا تک تاسن
نفس کلمه دن اولن تا مجرامسنه اجرا اتمک ایله در و بنیات الطریق شول خرده یوللردر که جاده اولن طریق اعظمدن
منشعب اولور واتلوه تترمات دخی دیرلر الابناوی همزه نک فتحیله ابناء سعده منسوب اولان نسنه و بونک
تبیینده بنوی دیمه یلر ابناء فارسده دیو بکلری کبی زیرا ابناء سعد بر جماعتک یا خود بر قبیله نک اسمیدر نتکم
مدائنی دیدیلر مداین اسم جمع بلده اولدوغی اعتباریله البنات بانک فتحی له شول صور واشکالدرکه قزجغزلر

انکله اوینارلر وفی حدیث عایشه رضی الله عنها کنت العب مع الجواری بالبنات وبنات خدر. طاشلره دخی دیرلر
روم رجالدن برکمسنه ذکر اولنور قده ایتدی کان احدى بنات مساجد الله کویا که مزبور مسجد شریفده واقع
اولان طاشلردن بری در دیدی مسجد شریفدن سکون وقراری جهتندن وبنات بنتک جمعی دخی کلور بنتک
غیری طریقله جمعی کلمه البنت بانک کسری ونونک سکونیله قیز ودختر معناسنه الابنة همزه نک کسری
وبانک سکونیله بمعناها تقول هذه ابنة فلان وبنت فلان بتاء ثابتة فی الوقف والوصل ولا تقول ابنت
لان الالف انما اجتلبت بسکون الباء فاذا تحرکت سقطت الابنم همزه نک کسری وبانک سکونیله اوغل ابن معناسنه
اخرنده اولان میم زائده در وبر کلمه اکی مکاندن معربدر تقول هذا ابنم نونک ومیمک رفعیله ومررت بابنم
نونک ومیمک جریله ورایت ابنما نونک ومیمک نصبیله اتباعا اولنور اولان الف مکسوره در على کل حال
البنى فتحتیله ونونک کسری وتشدیدیله برکمسنه اوغل ایدنمک تقول تبنیت فلانا اذا اتخذته ابنا البو بانک فتحی
وواوک تشدیدیله شول بوزاغی دریسیدر که ایچی برنسنه ایله طولدریلوب آنه سنی الکارام ایدرلر تحقیق ولدی
وفات ایتسه ایچون البو الاثافی همزه نک ضمی وبانک کسری وتشدیدیله کول خاکستر معناسنه والاثافی ساج ایاقلری
معناسنه در کویا که کول ذکر اولنان دریه وساج ایاقلری انکا والده سنه تشبیه اولنور دوام مجاورت وشدت تمقارنندن
البوباة بانک فتحی وواوک سکونیله صحرانک اسمیدر مفازه معناسنه موماة کبیدر وزنا ومعنا ابن السراج
ایتدی بلکه بونک اصلی موموة ایدی فعللة وزنی اوزره وبو بادیه بر موضعک دخی اسمیدر البهاء
بانک فتحی والفک مدیله حسن معناسنه در تقول بهی الرجل من الباب الرابع وبهو من الباب الخامس البهی بانک
فتحی ویانک تشدیدیله حسن دار اولن نسنه وبهی البیت دخی دیرلر او خراب ومعطل اولدی معناسنه الابهاء همزه نک
کسری والفک مدیله اوی خالی وخراب قلمق یقال ابهاه فبهی وابهاء کاسه بوشلتمق دخی دیرلر تقول ابهیت
الاناء اذا فرغته وبو ابو عبیده روایتیدر وبعضلر المغری تبهای ولا تبنی دیو کلبری قوللرینک وجهی بودر که
مغری میمک کسری والفک قصریله کچی معناسنه در یعنی کچی خیمه لر اوزره چیقوب انلری باره لر حالا که کچینک

قلندن خیمه اولماز زیرا اعرابک خیمه لری قویون یوکندن ویره توییندن اولور وحدیث شریفده وارد اولمشدر که
رسول اکرم صلى الله علیه وسلم کعبه مشرفه یی فتح ایتدکدن برکمسنه نک ابهوا الخیل فقد وضعت الحرب اوزارها
دیدوکن استماع ایتدکده لا تزالون تقاتلون الکفار حتى یقاتل بقیتکم الدجال دیدی وابهوا الخیل اتلری
غزادن معطل قیلوک دیمک اولور الباهی هانک کسری ومدیله خالی معناسنه یقال بیت باه ای خال لا شیء فیه
واما بها الغنظیه سودن صاغن کمسنه یه مانوس اولان ناقه معناسنه در اول مانحن فیه دن دکلدر باب الهمزه
دندر البهو بانک فتحی وهانک سکونیله شول اوده که سائر اولردن مقدم اوله یعنی انلرک اولیلرنده اولا
المباهاة میمک ضمیله مفاخرت معناسنه در التباهی تانک فتحی وهانک کسری ومدیله تفاخر معناسنه در یقال تباهوا
ای تفاخروا الباء حروف هجادن بر حرفدر وباء مکسوره حروف جاره دندر فعلی مفعوله ایصال ایچوندر
تقول مررت بزید واستعانت ایچون دخی اولور تقول کتبت بالقلم وکاه اولور زائده دخی اولور تقول قوله تعالى
کفى بالله شهیدا وتقول لک حسبک بزید ولیس زید بقائم وکاه اولور قسم ایچون دخی کلور قسمده اصل بادر
واصل اولدوغنه دلیل بودر که مظهره ومضمره داخل اولور تقول بالله لقد کان کذا وتقول فی المضمر به لافعلن
بیّا بانک فتحی ویانک تشدیدیله باب تفعیلدن فعل ماضیدر مالک قلدی معناسنه بس عربلرک حیاک الله وبیاک
قوللری احمدک بالتحیه معناسنه در یعنی خدای تعالى سنی مالک ایله مؤید ومعتمد قلسون وحیاک دخی ملکک
معناسنه در وابن الاعرابی بیاک جاءبک معناسنه در دیدی یعنی سنی ملک عظیمه داخل قلسون وخلف احمر ایتدی
بیاک لفظنک معناسی بوّاک منزلا دیمکدر سنی بر منزل شریفه نازل قلسون معناسنه در فقط که بیاک حیاک
کلمه سیله معا ذکر اولنور بیه همزه سی ترک اولنوب واوی یایه قلب اولنندی دیدی سلمه بن عاصم ایتدی خلفک
قولی غرابه حکایت ایدکده ما استحسنا الدوب ما احسن ما قال دیدی وفی الحدیث ان آدم علیه السلام لما
قتل ابنه مکث مائة سنة لا یضحک ثم قیل له حیاک الله وبیاک فقال وما بیاک قیل اضحکک الله وابو عبیده
ایتدی بعض ناس بیاک لفظنک مستقل معناسی یوقدر حیاک کلمه سنه اتباعا ذکر اولنور دیدی لکن

بنم قتمد. بیاک لغظنک معناسی ذکر اولنن حدیث شریفده واقع اولن تغییر اوزره در اتباع دکلدر زیرا اتباع
واو عاطفه ایله کلمز و بو واوله کلمشدر دیدی و کذلک ابو عبیده ایندی عباسک رضی الله عنه زمزم حقنده انی
لا احلها لمغتسل وهی لشارب حل و بل دیدکنده بل کلمه سی اتباع دکلدر شفا معناسنه در هی بی هانک و بانک
لفظ اولنده. و ثانیده فتحی و یالرک تشدیدیله بر لغظدرکه نه کمسنه در اول دیمک محلنده استعمال اولنور یقال
ما ادری ای هی بی هو ای الناس هو هیان بن بیان هانک فتحی و بانک تشدیدیله بر لغظدرکه والدینی و
کندی معروف اولمین کمسنه ده استعمال اولنور یقال هو هیان ابن بیان اذا لم یعرف هو و لا ابواه فصل التاء
التغ تانک فتحی و غین معجمه دن صکره الفک قصریله کولمکی ستر اتمک استیوب ستره قابل اولمق یقال تغت
الجاریة تغیا اذا استترت ضحکها فغلبها کذا فی بعض النسخ التغ تانک فتحی و قافک سکونیله بر نسنه دن خوف
اتمک تقول تقی الله اذا خافه والتاء مبدلة من الواو وکذا فی بعض النسخ ایضا التلو تانک کسری و لامک سکونیله
بر نسنه یه تابع اولان شیء و تلو الناقه نک شول ولدینه دیرلرکه اردنجه یورر التلوة تانک کسری و لامک سکونیله
شول قیوندرکه صغیریه دن اول طوغب و صغیریه کوزا یا منک اولله بتن اونیا تاته دیرلر التلاء تانک فتحی و
الفک مدیله ذمت معناسنه در التلیة تانک فتحی و یانک تشدیدیله دیندن باقی قلان نسنه التلاوة تانک
کسریله اولقق ضمیله بعنا ها یقال تلیت من حقی تلیة و تلاوة ای بقیت بقیة منه و بو ابن السکیت روایتی اوزره
در التلاوة تانک کسریله الحق او قمق تقول تلوت القرآن تلاوة التلو تانک فتحی و لامک سکونیله تابع اولمق
تقول تلوت الرجل اتلوه تلوا اذا اتبعته و بر کسنه یه بولداشلغی ترک ایدوب الحایا ردم اتمکه دخی دیرلر تقول تلوته
اذا خذلته و ترکته و بو ابو عبید روایتیدر الاتلاء الهمزه نک کسریله بر کسنه یی تابع قلمق تقول مازلت اتلوه حتی
اتلیته ای تقدمته و صار خلفی یعنی اکا تابع ایکن انوک متبوعی اولورم و اتلاء ناقه یه ولدی تابع اولمغه دخی دیرلر یقال
اتلت الناقة اذا تلاها ولدها و منه قولهم لا دریت و لا اتلیت یعنی بدوی محلنده عرب طایفه سی لا اتلیت دیرلر
ناقه که ولد تابع اولمسون معناسنه و بو یونس روایتیدر لکن اتلا یو تقدیرجه ناقه صاحبنک صغتی اولور ناقه نک

صفتی اولماز و بو محله متعلق فصل الهمزه ده الو تغییرنده بعض کلمات مرور اتمشدر و اتلا انسانی و لد صاحبی قلمغه
دخی دیرلر یقال اتلاه الله اطفالا ای اتبعه اولادا و اتلا بر مقدار حق حق الیغومه دخی دیرلر تقول اتلیت حقی
عنده اذا ابقیت منه بقیة و اتلا مطلقا سبقت معناسنه دخی کلور تقول اتلیته اذا سبقته و حواله قلمق معناسنه ده کلور
تقول اتلیته اذا احلته و اتلا بر کمسنه یه بعض نسنه عهد ایدوب ذمت و بر مکه دخی دیرلر تقول اتلیته ذمة ای اعطیته
ایاها المتالی میمک ضمی و لامک کسری و متدیله شول کمسنه درکه سازنده تابع اوله رفع صوت ایدوب نغمه سن انوک نغمه سنه
اویدر مغله التلیة علی وزن التربیة بر کمسنه دن بقیه روح و اخر رمق قالمق یقال تلی الرجل بالتشدید اذا کان اخر الرمق
التتلی فتحیله و لامک کسری و تشدیدیله بر کمسنه حق طلب و تتبع ایدوب قبض اتمک تقول تلیت حقی اذا تتبعته حتی
استوفیته التتالی تانک فتحی و لامک کسری و متدیله برر بری اردنجه اولان نسنه یقال جاءت الخیل تتالیا ای متتابعة
التو تانک فتحی و واوک تشدیدیله تک فرد معناسنه و فی الحدیث الطواف تو و الاستجمار طاشله استنجا اتمکه
دیرلر و یقال و جه فلان من قبله بالفی تو یعنی بالفی رجل ای بالف واحد و یقال جاء الرجل توا اذا جاء وحده التوی
تانک فتحی و الفک قصریله مال هلاک اولمق یقال توی المال یتوی توی من الباب الرابع الاتواء الهمزه نک
کسری و الفک مدیله مالی هلاک اتمک تقول اتواه غیره التوی تانک فتحی و واوک کسری و متدیله هلاک اولن
مال یقال هذا مال توی هالک فصل الثاء الثای ثانک فتحی و الهمزه نک سکونیله قربه نک ثقلادرز یرس
سوکلمک یقال ثای الخرز ثایا من الباب الثالث اذا انخرم و خرز خاء معجمه و راء مهمله دن صکره معجمه
ایله قربه نک دیکیشنه دیرلر الاثاء الهمزه نک کسری و ثانک سکونی و الفک مدیله قربه نک دکشی سوکمکه دیرلر و اثاء
بر کمسنه دیار لمغه دخی دیرلر تقول اثات القوم اذا جرحت فیهم الثای ثانک فتحی و الهمزه نک تشدیدیله و الفک قصریله
سوکمک متمت ایدن کمسنه یه دیرلر التثبیة علی وزن الترکیبة بر کمسنه نک اوزرینه دایم اولمق اصمعی روایتی
اوزره تقول ثبیت علی الشیء تثبیة اذا دمت علیه و ابو عمرو اینیدی تثنیه بر کسنه نک حال حیوتنده ایکی ثنا قلمق در
الثبة ثانک ضمی و یانک فتحی و تخفیفیله جماعت معناسنه در و بونک اصلی ثبی در الثبات جمع جماعتلر معناسنه

النبون نصبیله کذلک جمعی الانابی همزه نک فتحی وانوبنده یانک تشدیدیله کزلک جمعی وشبه کزلک چوقلك اورته یرینه دیرلر
که اندهٔ صو جمع اولورسه یوند اولی حها واودی حوضدر وضدی اولنان وسطلکه ور زیرا اصلی ثوب ایدی تنکم اقام اقامه
ده اصلی اقواما ایدی با واو محذوفه دن عوض ویرلشدی که اول کلمه نک عین الفعلی در الثدی ثانک فتحی ودالک
سکونیله ممه بستان معنالرنه تذکیری وتانیثی جایزدر وعورت ممه سنه وادم ممه سنه اطلاق اولنور الاثدی همزه نک
فتحی وثانک سکونی ودالک کسری وسنتیله ثدینک جمعی ممه لر معنالرنه الثدی ثانک ضمی ودالک کسری وتشدیدیله کذلک
جمعی فعول وزنی اوزره الثدی ثانک ودالک کسریله کذلک جمعی ثانک حرکتی مابعدنه تابع قلمق ایله الثویا ثانک
فتحی ودالک سکونی والفک مقدیله ممه سی بیوک اولن عورت خطیه الثدیین معناسنه ولا یقال رجل اثدی الثداء ثانک
ضمی ودالک تشدیدیله مکا وزنی اوزره بر جنس اوتدر ومکا دخی بر جنس قوشنک اسمیدر ذو الثدیه ثانک ضمی ودالک
فتحی ویانک تشدیدیله بر کسنه نک لقبیدرکه اسمی ثرمله در شول کسنه که ثدی مذکور دردیمشدر انک قتندر هانک یدیتا
دیلیله در زیرا اول کسنه نک الی قصه اولمغین یدیه تشبیه اولنور ذو الثدیه دینمشدر وبو معنایه دلالت ایدرهم بو
ذو الیدیه دخی دیدیکلری یاء مثناة تحتانیله الثندوه ثانک فتحی ونونک سکونی ودالک ضمیله بلا همزه ترقوه
وکرقوه وزنی اوزره ممه بیندوکی بیردر اما قچن ثای مضموم قلنسک واو بدلنه همزه کتورسن وابو عبیده ردیه
تندوه ای وسنه بی همزه ایله استعمال ایدردی حالاکه حرب طایفه منبر بوزلردن بیرون همزه ایله استعمال اتمزوسیه
یای قولاغنه دیرلرکه کوشه کمان معنالرنه وترقوه بیون ایله کوکس اسنده اولان کمکدر وکرقوه قوینه اکرنوه ارقری
طورن الجدر الثری ثانک فتحی والفک قصریله نمناک اولان طپراق الثریان فتحیله تثنیه سیدر یقال التقی الثریان
وثریاتله معقصود یغمورله نمناک اولن طپراق در یعنی یغمور قعرزمینه تاثیر ایدوب نمناک اولن طپراغه ایرشدی و
وعرب طایفه سی شهر تری وشهر تری وشهر مرعی دیرلر یعنی برآیکه یغمور یغوب یر نمناک اولوروبر آیکه نباتات ظهور
ایدوب اشجار رؤیت بصره واقع اولور وبرآیده دخی نباتات اوزره یوب مرعی اولمغه صالح اولوروثری مسرور
اولمغه دخی دیرلر یقال ثری به من الباب الرابع اذا فرح وسر وبو اصمعی روایتیدر وثری چوق

اولمق معناسنه دخی کلور یقال ثری القوم یثرون من الباب المذکور اذا کثروا ونموا ومال زیاده اولمق معناسنه دخی کلور یقال ثری المال
یثری اذا کثر وثری کلی معناسنه دخی کلور ابو عمرو روایتی اوزره یقال ثری القوم ای کثرهم وقوم اوزرینه زیاده
کلمکه دخی دیرلر یقال ثرونا القوم ای کنا اکثر منهم الثریاء ثانک فتحی ورانک سکونی والفک مدیله شول یردرکه نمناک اوله
الثریاء ثانک فتحی والفک مدیله کثرت مال یقال انه لذو ثراء ای ذو عدد وکثرة مال الثری ثانک فتحی ورانک کسری
ویانک تشدیدیله مال کثیر معنالرنه الثروان ثانک فتحی ورانک سکونیله کثیر المال اولان کسنه الثروی ثانک فتحی ورانک
سکونی والفک قصریله مؤنثی کثیر المال اولان عورت معنالرنه یقال رجل ثروان وامرأة ثروی الثریا ثانک ضمی
ورانک فتحی ویانک تشدیدیله والفک قصریله تصغیری وبنات ثریا اولکه دیمکله معروف اولن یلدزدر دخی دیرلر پروین
معنالرنه ثریا وزن مزبور اوزره بر عورتک اسمیدر امیه اصغردن که کاعمر بن ابی ربیعه دیرلر تعلق ایدوب بعض اشعارنده
ذکر اتمشدر الثرو ثانک فتحی ورانک سکونیله بر کسنه نک صاحبی چوق اولمق کثرت عدد معنالرنه الثروه ثانک فتحی ورانک
سکونیله بمعناه یقال انه لذو ثروة ای ذو عدد وکثرة مال المثراة میمک فتحی ومانک سکونیله مال چوق اولجق یر یقال
هذا مثراة للمال ای مکثرة الثری ثانک فتحی ورانک کسری ومدیله غنی اولان کسنه یقال ثریت بفلان فانا ثربه ای
غنی الناس به الاثراء همزه نک کسری والفک مدیله بر کسنه نک مالی چوق اولمق یقال اثری الرجل اذا کثرت
امواله واثری ایرک نمناک طپراغی چوق اولمق معناسنه ده کلور یقال اثرت الارض اذا کثر ثریها واثرا
طپراغی نمناک اتمکه دخی دیرلر یقال اثری المطر اذا ابل الثری المثری میمک ضمی ورانک کسری ومدیله شول
رسدرکه منقطع اولمیه منه قولهم مابینی وبینک مثر ای انه لم ینقطع وهو مثل کانه قال لم ییبس الثری بینی وبینک
کما قال علیه السلام بلوا ارحامکم ولو بالسلام التثریه علی وزن التربیه یره صو صپوب نمناک اتمک تقول ثریت الموضع
تثریه اذا رششته وثریت السویق ایضا اذا بللته ابو ثروان ثانک فتحی ورانک سکونیله شعرا وبلغادن بر کسنه نک
کنیتیدر الثغاء ثانک ضمی وغین معجمه دن صکره الفک مدیله قیون وکچی واکلر مشابه اولانک اوازی یقال ثغت تثغو ثغاء
اذا صاحت الثاغیه غینک کسریله قیون یقال ماله ثاغیه ولا راغیه یعنی نه قیونی ونه خود دوه سی واردر وکا اولور ماله الدار

فالغ ولا رابغ دیرلر ما بالدار احد معناسنه **الاثفیه** همزه نک و فانک ضمی و یانک تشدیدیله ساج ایاق که اوزرینه چوملک وضع
ایدرلر بونک اصلی افعول وزنی اوزره در **الاثافی** همزه نک فتحی و فانک کسری و یانک تشدیدیله جمعی و اکر دلرسک تخفیف
ایدوب اثاف دیرسن و اثفیه کاه اولور عدد و جماعت معناسنه دخی کلور ومنه قولهم بقیت فی بنی فلان اثفیه خشناء ای بقی منهم
عدد کثیر و خشناء خاوشین بجتمینده سلاحی چوق اولن عسکر **المثفاه** میمک ضمی و فانک تشدیدیله شول عورت درکه زوجنک
کندودن غیری ایکی عورتی دخی اوله چوملک صاج ایاغنه تشبیها اولور و مثفاة کذلک شول داغدرکه صاج ایاقی شکلنده در
المتثفیة میمک ثانک فتحی و فانک کسری و تشدیدیله شول عورتدرکه انک اوچ اری وفات اتمش اوله **المثفی** میمک ضمی و فانک
کسری و تشدیدیله اوچ عورتی وفات ایدن ار **التثفیة** علی وزن التربیه چوملکی صاج ایاغی اوزره وضع اتمک تقول ثفیت
القدر تثفیة اذا وضعتها علی الاثافی **الثنایه** ثانک کسری و نونک تخفیفیله شول ایپدرکه قیلدن یاخود یوکدن بوکلمش اوله
الثناء ثانک کسری و الفک مدیله ثنایه نک واحدیدر دوه نک دیزی باغی معناسنه و الکاشیه اولن نسنه معناسنه که ایکی قات
ایدن اوله کاه رقاته ثنا دیرلر مفرد اولدوغی اعتباریله یعنی مفرداً استعمالی فرض اولندوغی تقدیرجه و بو معنادن غفلت ایدوب
صاحب صحاح ثنا بالمد شکال اشعر دیمشدر و صاحب ترجمه مختار اکا تابع اولوب ثنا بالکسر ثم المد عقال البعیر یعنی دوه
بغلیجق ایپ دیمشدر مطلقا حالا که ذلک للمعنی ده ثنا مفرداً استعمال یوقدر **الثنایین** ثانک کسری و نونک سکونی و یانک و الک
فتحیله تثنیه سی تقول عقلت البعیر بثنایین اذا عقلت یدیه جمیعا بحبل او بطرفی حبل و بونک یاء اولن همزه قلمدیلر زیرا ثنایین
بر لفظدرکه مفردی استعمال اولنماز یعنی ثناء دیمزدیر باغی معناسنه پس یاسی اصلی اوزره ابقا اولندی مذرویده ابقا اولندوغی
کبی و مذروین بایک کسر شی طور دیمی بیره دیرلر کورک یوقار و بلتنده اولسون کورک اشغه یالتنده اولسون و اکر ثنا مفرد استعمال
اولنملو اولور ایدی تثنیه سنده همزه کتوروب ثناان دیرلردی کساان وردان دیدکلری کبی و بونک اصلی یادر
دیدکی ثنیت دن ماخوذ اولدوغندن اوتری **الثنی** ثانک کسری و نونک سکونیله بر نسنه نک اراوغی و داخلی معناسنه **الاثنا**
همزه نک فتحی و الفک مدیله جمعیدر یقال اثناء الشیء لتفاعیفه تقول انفذت کذا اثنی کتابی ای فی طیه و انفاذ فایله و دال معجمه ایله
بر نسنه ایصال اتمکه دیرلر و ثنا دره نک وطاغک نعلک ایکلن یری منعطف الوادی معناسنه و ثنا ایپک قاتنه دخی دیرلر و ثنی

شول ناقه یه

شول ناقه یه دخی دیرلرکه ایکی قارن طوغرمش اوله و ثنی الناقه دیسه لر ناقه نک ایکنجی قرنده طوغردوغی ولد مراد اولور و عورتده
دخی حال بویله در ولا اثنیال ثلث ولا فوق ذلک و صاحب صحاح جوهری بیک الثنی من النوق التی وضعت بطنین و ثنیها ولدها
وکذلک المرأة دیدکی کلامن فهم اتمیوب ثنی ناقه وزننده که بیک شکم دوزایده ویکی از دو همزاویه وکی محلده غلط ایتمشدر زیرا جوهری
بطنین دیرکن برقرنده ایکی طوغمق معناسی مراد اولمق احتمالدر و هم ثنی ولد ثانیه اطلاق اولنور مطلق دکلدر زیرا قاموسده
اذا ولدت ناقه مرة ثانیة فهی ثنی وولدها ذلک ثنیها دیمشدر **الثنی** ثانک کسری و الفک قصریله شول نسنه درکه ایکی دفعه
قلنه و فی الحدیث لا ثنی فی الصدقه ای لا یؤخذ فی السنه مرتین و ثنا برقومک اولو سنک عا دونته دخی دیرلر ثنیان معناسنه
الثنیا ثانک ضمی و نونک سکونی و الفک قصریله اسمدر استثنادن **الثنوی** ثانک فتحی و نونک سکونی و الفک کذلک قصریله
بمعناها اسم منه ایضا **مثنی مثنی** میملرک فتحی و ثالرک و نونک والفلرک قصریله ایکیشر ایکیشر معناسنه در یقال جاءوا مثنی مثنی
ای اثنین اثنین **ثناء** ثانک ضمی و الفک مدیله کذلک ایکیشر معناسنه در و مثنی ایله ثناء کلمه لری لا ینصرفلردر نتکیم باب ثاده
ثلاث تعبیرنده ذکر اولنمشدر **مثنی الایادی** میمک فتحی و ثانک سکونیله و همزه نک فتحیله و دالک کسری و مدیله
شول حصه لردرکه قمار اوینیچون ذبح اولنان دوه دن فضله کلدکده کاه اولورسخی اولن کمسنه انی صنونی
الوب سائرلره اعطا ایدر و ابو عمرو ایتدی مثنی الایادی حصه سکر المقدار **المثناة** میمک فتحی و ثانک سکونیله
شول شعردرکه لسان عربسیده اکاروینی دیرلر و فی الحدیث من اشراط الساعة ان توضع الاخیار و ترفع الاشرار و ان
تقرأ المثناة علی رؤس الناس لا یغیر که بو حدیث شریفده مثناة ایله مراد و بینی دیدکلری شعردر دیمشلردر
و ابو عبید ایتدی بو حدیث شریفک تأویلنده ذکر اولنندن غیری معنی بیان اولنمق کرکدر **الثنی** ثانک فتحی و نونک سکونیله
بر نسنه یی اکمک عطف معناسنه تقول ثنیت الشیء ثنیا اذا عطفته و ثنی منع معناسنده کلور یقال ثناه اذا کفه یقال
جاء ثانیا من عنانه یعنی آتنک اوغلانی چکرک کلدی و بر کمسنه یی حاجتندن آخر نسنه یه تحویل اتمکه دخی دیرلر تقول ثنیت
اذا صرفته عن حاجته و بر کمسنه یه ایکنجی اولمغه دخی دیرلر تقول ثنیته اذا صرت له ثانیا **التثنیه** علی وزن التربیه بر نسنه یی
ایکی قلمق تقول ثنیته تثنیة اذا جعلته اثنین **الثنیان** ثانک ضمی و نونک سکونیله شول کمسنه درکه بر قومک اولوسی اولان کمسنه دن

انلک مرتبه سی ادنی اوله وثنیان ثنینک جمعی دخی کلور وثنینک تصغیری بونک عقبنده کلور انشا الله تعالی الثنیه ثانک کسری
ونونک سکونیله جمع وثنیه برقومک ایجابنه دخی دیرلر یقال فلان ثنیه اهل بیته اذا کان ارذلهم الثنی ثانک ضمی والفک
قصریله کذلک برقومک اولوسنک ادونی اولن کمسنه ثنیان معناسنه الثنیه ثانک فتحی ویانک تشدیدیله ایکی اوک دیشی کرک
اشغه دن اولسون کرک یوقرودن وثنیه ثنیک مونثیه دخی دیرلر وثنینک تصغیری بونک عقبنده کلور ان شا الله تعالی
الثنایا ثانک فتحی والفک قصریله جمع اوک دیشلری معناسنه وثنیه یوقشه اولن یوله دخی دیرلر طریق عقبه معناسنه وطلاع
الثنایا امورک ذروه لرینه واصل اولن کمسنه یه دخی دیرلر طلاع انجد دیدکلری کبی الثنیان ثانک فتحی ویانک تشدیدیله
جمع ذکر اولنان یوللر معناسنه وبونک عقبنده ذکر اولنجق طوارلر معناسنه دخی کلور جمع مونث مراد اولدقده الثنی ثانک فتحی
ویانک تشدیدیله شول طوارلردرکه اوک دیشلرین برغه که بوچتال طرنقلو ایله بتون طرنقلوده اوچنجی ییلده اولور ودوه ده
آلتنجی ییلده اولور الاثنان همزه نک کسری وثانک سکونیله ایکی عدد الاثنان همزه نک کذلک کسری وثانک سکونیله ثونینی
الثنتان ثانک کسری ونونک سکونیله ثونینی اثنتانه لغت در الفک اسقاطیله زیرا الف ثانک سکونندن اوتری کلمشدر
وثناکه ثانک متحرک قلندی الف ساقط اولدی عرب بو معامله ده جوهری کلامنده نوع تکرار اولدوغیچون طی اولندی اکر بونک
مفردی بلمک جایز اولیدی اثنا واثنه دینوردی ابن ابله ابنه کبی واثنانک الفی الف منفصلدر وکاه اولور ضرورتده قطع
ایدرلر نتکم بعض اشعارده واقع اولمشدر یوم الاثنین همزه نک کذلک کسری وثانک سکونی ونونک فتحیله دوشنبه کونی وبو
تثنیه جمع اولنمز زیرا احد ذاتنده کندی مثنی در واکر جمع ایتمک دیلسک اثانین دیرسن وعرب بلکر هذا ثانی اثنین دیدکلری احد الاثنین
معناسنه در وثالث ثلثه ده دخی حال بویله در یعنی اضافت طریقیله در عشره یه وارنجه واکر عدد اول عدد تمامیه مخالف اولسه
مخیر اولورسن دیلرسنک مضاف قیلورسن دیلرسک منون قیلورسن یعنی هذا ثانی واحد وهذا ثان واحدا دیرسن هذا اثنی واحد
معناسنه وثالث اثنین وثالث اثنین ده دخی حال بویله در یعنی ثلث معناسنه در نتکم باب ثاده دور ایتمشدر وعدد فتح اوزره مبنی
در احد عشرون تسعه عشره وارنجه حالت رفعده وحالت نصبده وحالت جرده الا اثنی عشرکه معربدر ایکی حرف اوزرینه معرب قیلورسن
وذکر اثنین ایله برکسنه تسمیه اولنسه یا خود اثنی عشر ایله تسمیه اولنسه نسبتده ثنوی دیرسن شول کسنه نک قولی اوزره که ابنک نسبتنده بنوی دیرسه

واثنی دیرکن

واثنی دیرکن شول کسنه نک قولی اوزره که ابنک نسبتنده ابنی دیر وبعض اشعارده که ثنتان کلمه سی همزه مضاف قلوب ثنتا حنظل
دیشلردر سایر اعداده تشبیهادر مقصود ثنتان من حنظل دیمکدر اکرچه قبیلنده ثنتا دراهم واثنتا نسوة دیمک ایدی ثلثه دراهم ورابعه
دراهم دیدکلری کبی لکن حد امکان وار اثنان لفظی ایله اکتفا ایدوب اثنان لفظن ایراد ایتمدیلر الاثناء همزه نک
وثانک کسری ایله اکلمک میل معناسنه یقال اثنی اذا انعطف الاثنیان همزه نک کسری وثانک کسری ومدیله معناه یقال
اشد اثنذ فی علی وزن افعوعل الاثنیناء همزه نک کسری والفک مدیله برکسنه یی مدح ایدوب ذی ایتمک یقال اثنی علیه خیرا
واثنادوک دیشی بر قیغه دخی دیرلر الغای ثنیه معناسنه الثناء ثانک فتحی والفک مدیله اسعد مدح ایتمک معناسنه در الثنی
فتحیله ونونک کسری وتشدیدیله یوزرکن اولی جانبه بوجانبه اکلمک یقال تنثانی شنیه المثانی میمک فتحی ونونک
کسری وتشدیدیله قرآن عظیمدن ایکیوز آیتدن اقل اولنه دیرلر وفاتحة الکتابه دخی مثانی دیرلر هر رکعتده مکرر
اولدیغیچون عبارت جوهری بو رسمه واقع اولمشدر ظاهر بودرکه رکعتدن مراد شفع صلواتدر وقرآن عظیمک
جملسنه دخی مثانی دیرلر آیت رحمت آیت عذابه مقارن اولدوغیچون الثواء ثانک فتحی وآخرنده الفک مدیله بر یر

ثوی

ده مقیم اولمق یقال ثوی بالمکان یثوی ثواء من الباب الثانی اذا اقام مثل مضی یمضی مضاء الثوی ثانک
ضمی وواوک کسری ویانک تشدیدیله بو معناده یقال ثوی یثوی ثویا مثل مضی یمضی مضیا ویقال ثویت البصرة وثویت بالبصرة در
الاثواء همزه نک کسری والفک مدیله کذلک بر یرده مقیم اولمق تقول اثویت بالمکان لغة فی ثویت والثواب کسنه یی مقیم قلمغه
دخی دیرلر یقال اثویت غیری یتعدی ولا یتعدی التثویة علی وزن الترتیب کذلک غیری مقیم قلمق تقول ثویت غیری تثویه
الثوی یانک فتحی وواوک کسری ویانک تشدیدیله مهمان اولن کسنه ضیف معناسنه حمک فتحی والفک قصریله
منزل صاحبی اولن رجل المثوی وزن مرمی وزنه رجلک منزلن ضبط ایدن زوجه سی الثوية ثانک فتحی ویانک
تشدیدیله قیون مکان اولن بر وادی الغنم معناسنه الثاية علی وزن الحالية بلا همزة کذلک ماوای غنمدر ابو زید
روایتی اوزره وابو زید ایتدی ثاية شول ظلة لر دخی دیرکه انی چوبان کیروب ندکده منزلن بولسون دیو دیرلر
وابن السکیت ایتدی ثاية دوه مکاننه دخی دیرلر یقال هذه ثاية الغنم وثاية الابل ای ماواها وهی غازیة او ماواها

حول البيوت يعنى كوكرك يقين ولكرك لرى اخ اولسناو ثويه بر موضعك دخى اسمدر **فصل الجيم الجاى** جيمك فتحى
همزه نك سكونى ايله ايصرمق دخى معنا سنه وجاى آخر يارنى اقرز ده جيسل ايتمكه دخى ديرلر يقال احمق لاجائى مهرغنه
اذا لم يجبس لعابه ويخ رلى مهمله وغين معجمه ايله اسحر اخر يارنه وقربه صو طولمغه دخى ديرلر يقال سقاء لاجاى
شيا اى لايمسكه **الجوءة** جيمك فتحى ومديله بر جنس لوندر كه اول سياهه مايل اولان قرمز لقدر يقال جبى
الفرس **الاجائى** همزه نك فتحى وجيمك سكونى والفك مديله مؤنثى وشول عسكره دركه والفك قصريله ذكر
اولنش لوندر اولان آت **اجاواو** وجيمك فتحى وهمزه نك سكونى والفك مديله مؤنثى شول عسكر دركه دمورده
غرق اولا و دموره غرق اولمغله ذكر اولنش لونده اوله وعيون جابر ايدر لر يقال كتيبة جاواء **الجاوة**
جيمك كسرى والفك مديله ايجنه چوملك وضع ايدكلرى ظرفى يا خود شول نسنه دركه اوزرينه چوملك قورلى
كوك دريدن اولسون كرك خرما يپراغندن اولسى حصيردن اولسون ليس حصاد كبى اولور وزنا ومعنا
الجياء جيمك كسرى والفك مديله جيع جراحتله جراح كبى بو ذكر اولنن اصمعى مولفيدر روايتدر ابو عمر وانيدى
جيا ايله وجوا ايله كذلك چوملك وضع اولنن ظرف جراد درجاؤ ايله مفرد اولدوغى كبى واحد دخى روايتدر
ابو عمر كبى در **الجواء** جيمك كسرى والفك مديله چوملك قراسى وفى حديث على رضى الله عنه لان اطلى بجواء قدر
احب الى ان من اطلى بالزعفرن والطلا طانك كسرى وتشديديله ناب ـــــ افتعالدن بر نسنه
سورتمكدر واما شول بر پاره سى كه انوكله چوملكى صاج ايتدن اشغه اينديرلر انكا جعال ديرلر جيمك
كسرى وعين مهمله ايله **الجيا** فتحتينله والفك قصريله قيونك حيوا اطلا قندن اولن طبراق كه ارانونا
كوزميوز **الجيان** جيمك فتحى وجانك سكونى والفك قصرى فعلى وزنى اوزره وحنى كبى شول عورتدركه
حمله سى قالمش اول معناى مذكوردن ماخوذدر وحيى حاء مهمله ايله اش برن حامله عورتدر **الجيا**
جيمك كسرى والفك قصريله صو ضندرهٔ دق الحوض جمع اولنن صو **الجبوة** جيمك كسرى وبانك سكونيله معنا ما
الجباوه كذلكدر جيمك كسريله بمعنا ها ايضا **الجبى** جيمك فتحى وبانك سكونيله صو ضندره صوى جمع اتمك

الجبو

الجبو جيمك كذلك فتحى وبانك سكونيله بمعناه تقول جبيت الماء فى الحوض وجبوته اذا جمعته وبو
كسائى روايتى اوزره در **الجابية** بانك كسريله شول حوضدركه انده صو جمع اولنور **الجوابى** جيمك فتحى وبانك
كسرى ومديله جمعى ومنه قوله تعالى وجفان كالجواب وجوابه بر شهردر كه اسمى ديار شام ثغر سغيده **الجباية** جيمك كسريله
خراج جمع اتمك **الجباوة** كذلك جيمك كسريله بمعناها تقول جبيت الخراج جباية من الباب الثانى وجبوته
جباوة من الباب الاول اذا جمعته ولا يهمز واصله الهمز **الاجبا** همزه نك كسريله اكينى صلاحى ظاهر اولمازدن بيع
اتمك وفى الحديث من اجبى فقد اربى واصله الهمز واربا ربا يه وجرايه مرتكب اولمقدر **التجبية** على وزن التربية
انسانك ركوع ايدن كمسنه نك قيامى كبى قيام اتمك وفى حديث ابن مسعود فى ذكر القيامة حين ينفخ فى الصور قال
فيقومون فيجبون تجبية رجل واحد قياما لرب العالمين وابو عبيد ايتدى تجبية ايكى الله اولور برى اولدركه بر كمسنه
قيام ايدوب اللرن دیزلری اوزرینه وضع ايليه كه بوندن ركوع ايله تعبير اولنور وبرى دخى اولدركه بر كمسنه ديزلرى
اوزره چوكوب يوزيره قويه كه بوندن سجود ايله تعبير اولنور **الاجتباء** همزه نك وتانك كسريله بر نسنه يى سچوب اختيار
اتمك اصطفا معناسنه **الجثوة** جيمك فتحى وثانك سكونيله جمع اولنان طپراقله درجارى مجموعه معناسنه **الجثوة** جيمك
ضمى وثانك سكونيله بمعناها **الجثوة** جيمك كسرى وثانك سكونيله بمعناها كذلك **جثى الحرم** جيمك ضمى وثانك فتحى ايله
وجيمك كسريله دخى لغتدر حرم اتمكله حرم كعبه ده جمع اولن طپراقلر **الجثو** جيمك فتحيله وواوك تشديديله ديز اوزرينه چوكوب
اوترمق **الجثى** جيمك ضمى وثانك كسرى ويانك تشديديله بمعناها يقال جثى على ركبته يجثو من الاول الباب الاول ويجثى
من الباب الثانى جثوا وجثيا على فعول فيهما وجثى جاثينك جمعى كلور ديز اوزرينه اوتورجى بر معنا سنه يقال
قوم جثى مثل جلس جلوسا وقوم جلوس وجوهرى بو كلاميله انكا اشارت ايدركه فعول وزنى اوزره كلمنه مخصوصدر
لامر فى المقدمه فى صدر الكتاب ومنه قوله تعالى ونذر الظالمين فيها جثيا بضم الجيم وجثيا بكسرها لما بعدها
من الكسر **الاجثاء** همزه نك كسريله بر كمسنه يى ديزى اوزرينه اوتورتمق يقال اجثاه غيره **المجاثات** ميمك ضمى ايله ديز
ديزه ويروب اوتورمق يقال جاثيت ركبتى الى ركبته **التجاثى** ثانك فتحى وثانك كسرى ومديله بر نيچه كمسنه ديزى اوزرينه

تحقیقی

اوتورمق یقال تجاثوا علی الرکب **سورة الجاثیة** ثانک کسریله وثانک تحقیقی ایله سورة دخانک عقبنجه کلن سوره در **الاجتثار** ثانک وثانک کسریله بر نسنه یی بیندن کسمک یقال اجتثاه فهو قلب اجتثاه علی ما ترفی باب

جحا

الحاء المهمله **جحوان** جیمک فتحی وحانک سکونیله بر رجلک اسمی در بنی اسد قبیله سنندن **جحا** جیمک ضمی والفک قصریله

جحى

کذلک بر رجلک اسمدر اخفش ایتدی تحال اینصرفدر زیرا وزنده عمر کبی در **التخجیة** بالخاء المعجمة بعد الجیم علی وزن التربیة مثل ایتمک وسنه قول حدیعد کالکوز مجیا ای سائلا لانه اذا امال انصب ما فیه وفی الحدیث

جدى

انه جخی فی سجوده ای خوی یعنی قوللرنی اچوب قارنینی یردن اراغ ایتدی **الجدیة** جیمک فتحی ودالک سکونیله اکر یمه وید یکلرین نسنه در ایچی طولدروب اکر تخته لرینک التنه قورلر ودوه بالانینک التنه دخی ایدرلر **الجدیان** وزن فعیوار اوزره تثنیه سی اکر یمک جیفتی معناسنه **الجدی** جیمک فتحی والفک قصریله جمع اکیمله معناسنه وجدی عامر اول یغوره دخی دیرلر یقال استغنا بمثانحد قا وجدی طبقا وغدق بتین بحجه نک ودال مهمله نک فتحیله کثیر معناسنه در وجدی الدهر دخی دیرلر مدالدهر معناسنه که ابدا دیمک اولور **الجدیان** فتحیله کذلک جمعی **الجدیة** جیمک فتحی ودالک کسری ویانک تشدیدیله فعیله وزنی اوزره کذلک اکریم معناسنه در **الجدایا** جیمک فتحی والفک اخرنون قصری ایله جمع کذلک اکریمله معناسنه فلا تقل الجدیة والعامة تقول وجدیه قاندن اولن یوله دخی دیرلر یعنی اقوب یول کبی اولن قانه دخی دیرلر وجدایانونک دخی جمعی کلور وابوزید ایتدی جدیه بدنه یاپشن قانه وبصیره یرا اوزرنده اولن قانه دیرلر **الجدی** جیمک فتحی ودالک سکونیله کچی یاوریسی که ارکک اوله عائله معناسنه وجدی نفع طلب اتیمک دخی دیرلر تقول جدیته وستجدیته اذا طلبت جدواه **الاجدی** ہمزه نک فتحی وجیمک سکونی ودالک کسری ومدیله جمع قلتی **اجداء** جیمک کسری والفک جمع کثرتی ولا تقل الجدایا ولا جدی بکسر الجیم وجدی کوکده بر رجلک دخی اسمدر وجدی قطبه قریب بر یلدزک دخی اسمدر که قبله انوکله بلنور **الجدا** جیمک فتحی وواو دن منقلب اولان الف مقصوره ایله بخشش عطیه معناسنه **الجدوى** جیمک فتحی ودالک سکونی والفک قصریله کذلک بخشش **الجداء** جیمک

فتحی والفک مدیله نفع معناسنه یقال فلان قلیل الجداء عنک ای قلیل الغنا والنفع غینن بحجه نک فتحیله نفع معناسنه در **الجدایة** جیمک فتحی ودالک تخفیفیله اہو یاوروسی **الجدایة** جیمک کسریله بمعناها واصمعی ایتدی جدایه آہو یاورسنک دیشیسنه دیرلر عناق کچی یاورسنک دیشیسنه دیدکلری کبی **الجدو** جیمک فتحی ودالک سکونیله قانده طلب ایتمک **الاستجداء** ہمزه نک وبانک کسری ایله کذلک قانده طلب ایتمک تقول جدوت فلانا واستجدیته اذا طلبت جدواه **الجادی** دالک کسری ومدیله احسان طلبنه کلن فقیر سائل عافی معناسنه که عافی عین مهمله ایله طالب احسانه دیرلر **الاجداء** ہمزه نک کسری والفک مدیله بخشیش وبرمک تقول اجدا اذا اعطاه الجدوى واجدا بخشیشه واصل اولمغه دخی دیرلر یقال اجدى اذا اصاب الجدوى ونفع وبرمک معناسنه در مکلور یقال ما یجدی عنک

جذا

ہذا ای ما یغنی **الجذوة** جیمک فتحی وذالک معجمه نک سکونیله کوز که آتشدر اولور جمره معناسنه **الجذوة** جیمک ضمی وذالک کذلک سکونیله بمعناها **الجذوة** جیمک کسری وذالک کذلک سکونیله بمعناها **الجذی** جیمک فتحی والفک قصریله کوزلر معناسنه **الجذی** جیمک ضمی والفک قصریله کذلک جمع مجاهد ایتدی باری تعالینک او جذوة من النار دیدکی قطعة من الجمره معناسنه در وبو جمع عربک لغتی در دیدی وابو عبیده ایتدی جذوه جیمک کسریله جذوه کبی در وجذوه فرجمو اولان اودونه دیرلر کرک اوجنده آتش اولسون کرک اولمسون **الجاذی** ذالک کسری ومدیله اوتورکن دیزلرینی دیکوب بر مقلی کبی اوجنی بصن کسنه **الجذاء** جیمک کسری والفک مدیله جمع ذکرا ولنن وجمله اوترن کسنه لر معناسنه ثانیمله بنام کبی وابو عمرو ایتدی جذا وجثا لغتلر در وجاذی ایکلرنک اوجی اوزره طورن کسنه در دیدی وابن الاعرابی ایتدی جاذی قدمینی دیکوب اوترن وجاثی دیزلری اوزرنه اوترن در وجاذی قولاجی قصه اولان کسنه یه دخی دیرلر قصیر الباع معناسنه **الجاذیة** ذالک کذلک کسریله نوننک **الجنذوذی** جیمک فتحی ودالک فتحی ومدیله وآخرنده یانک تشدیدیله شول کسنه در که کندینک مخنلفه تحملاتنه ملازمتدن خالی اولمیه وبو ابو عمرودر واتیدی **الجذو** جیمک فتحی وذالک سکونیله ایاغی اوزرنده ثابت اولوب طورمق وجذو بر نسنه نک اوزرینه ثابت اولمغه دیرلر یقال جذی علی الشیء اذا ثبت علیه **الاجذاء** ہمزه نک کسری ایله بمعناها واجذاده یاورسنک اوزرنده یاغ زیاده اولمغه دخی دیرلر

يقال اجدى الفصيل اذا اجل فی سنامه شحما المجدی میمک ضمی و دالک کسری و مدیله ادرکجی سیمز اولان دوه یاورسی المجدیة میمک
ضمی و جیمک سکونی و دالک کسری ایله ثابت معناسنه در و فی الحدیث مثل الارزة المجدیة علی الارض ای الثابتة و بو ره دالک
مهمله سکونیله بر جنس المجدر التجادی بانک فتحی و دالک کسری ایله ایکی کسنه لطالش قالدر رکن الله ویرمکی تنکم
تجاثی دیمز دیمزه ویروب اوتو مقدر الجری جیمک فتحی و رانک سکونی ایله اقمق الجریان فتحتیله بمعناه یقال جری
الماء جریا و جریانا من الباب الثانی الاجراء همزه نک کسری و الفک مدیله اقتمق تقول اجریته انا الجریة جیمک کسری
و رانک سکونیله بر جنس اقتمق یقال ما اشد جریة هذا الماء المجری میمک ضمی و رانک فتحی و الفک قصریله مصدر در اجرا معناسنه
منه قوله تعالی بسم الله مجریها و مرسیها و مرسا دخی مصدر در بکی طورتمق معناسنه المجری میمک فتحی و الفک لذلک قصریله
اوقمق معناسنه مصدر در بتکم آیت مزبوره ده بسم الله مجراها و مرساها دخی قرائت اولنمشدر میملرک فتحیله زیرا جرت
السفینة و رست السفینة دیرلر الجرایة جیمک کسریله جاری اولان وظیفه در الجرو جیمک فتحی و رانک سکونیله
کلبک و سائر سباعک یاورسی الجرو جیمک ضمی و رانک سکونیله بمعناه الجرو جیمک کسری و رانک سکونیله بمعناه
کذلک الاجری همزه نک فتحی و رانک کسری و مدیله جمع کلب یاورلیری معناسنه و بونک اصلی الاجرو ایدی واو طرفده
اولوب ماقبلی مکسور اولدوغیچون یایه دوندی و اجری قباغک خرده لرینه دخی دیرلر جروت جمع در قباغک خرده سی
معناسنه علی ما قیل و فی الحدیث اتی النبی صلی الله علیه وسلم باجر زغب و زغب [illegible] خرده معناسنه در الجراء
جیمک کسری و الفک مدیله کذلک جمع الاجریة همزه نک فتحی و رانک کسریله جرانک جمع الجمع اولور و جرو و جروه
قثاء دیدکلری معروف خیارک خرده سنه دخی دیرلر و جرو حنظلک یعنی قرقه دوتکلنک خرده سنه دخی دیرلر
و جتر و الزمان انار خرده سنده دیرلر بنی جروه جیمک کسری و رانک سکونیله عمیر بن برجانک اسمیدر جرو البطحاء
جیمک کسری و رانک سکونیله ربیعة بن عبد العزی نک لقبی در که جد ابو الاسلمی منسوبدر القی الجروة کذلک جیمک
کسری ایله جیم معناسنه استعمال اولنور یقال القی فلان جروته اذا صبر علی الامر ضرب الجروة بنفسه یعنی راضی قلبی
منه قولهم ضرب علیه جروته ای وطن علیه نفسه المجری میمک ضمی جیمک سکونی و رانک کسری و مدیله یاورلی اولان کلب

المجریة

المجریة وزن مزبور اوزره بمعناه یقال کلبة مجر و مجریة اذا کان معها جراؤها الجرایة جیمک فتحیله جاریه لک یعنی
نسا طایفه سنک اولان تازه لک معناسنه در الجراء جیمک کسری و الفک مدیله بمعناها الجراء جیمک فتحیله بمعناها کذلک
یقال جاریة بینة الجرایة و الجراء و الجراء و منه قولهم کان ذلک فی ایام جرائها ای صباها و جراء صاحبه اولمق معناسنه
دخی کلور علی ما قیل انشا الله تعالی الجاریة رانک کسری ایله تازه قیز و خترفر معناسنه و جاریه کونشه دخی دیرلر شمس
معناسنه و کمیه دخی دیرلر سفینه معناسنه المجاراة میمک ضمی ایله بر کسنه ایله کتمک و سویلشمک و مصاحبت معناسنه
یقال جاراه و جراه اذا جری معه و یقال جاراه فی الحدیث التجاری تانک فتحی و رانک کسری و مدیله کذلک سویلشمک
یقال تجاروا فی الحدیث الجری جیمک فتحی و رانک کسری و یانک تشدیدیله وکیل اولان کمسنه و رسول اولان کمسنه یه دخی
دیرلر یقال جری بین الجرایة و الجرایة بفتح الجیم و کسرها الاجریاء همزه نک فتحی و رانک کسری و الفک مدیله جمعی وکیللر
معناسنه و اما بهادر معناسنه اولان جری مهموز اولمغین ذکری باب الهمزه ده مرور اتمشدر التجریة علی وزن التربیة
وکیل نصب اتمک الاستجراء همزه نک و نانک کسریله کذلک وکیل نصب اتمک و فی الحدیث قولوا بقولکم و لا یستجرینکم
الشیطان و وکیل جبرتا دیدیکلری موکل مجلسنه جاری اولدوغیچون در جراک جیمک فتحی و رانک تخفیفی و کافک
فتحیله من اجلک معناسنه در جرانک جیمک فتحی و رانک تخفیفی و الفک مدیله بمعناه منه قولهم فعلت ذلک من
جراک و من جرانک ای من اجلک و هو لغة فی جراک و جرانک بتشدید الراء فیهما و لا تقل مجراک الجریة جیمک
کسری و رانک کسری و تشدیدیها و یانک دخی تشدیدیله قور صقوق حوصله معناسنه قریه کبی در وزنا و معنا [illegible]
الاجریا همزه نک و رانک کسری و یانک تشدیدیله عادت یعنی بر کسنه یه شروع ایدوب ای معتاد ایدندیک
الجری جیمک فتحی و رانک سکونیله بمعناها الجزاء جیمک فتحی و زای معجمه دن صکره الفک مدیله بر نسنه نک
عوضی اتمک تقول جزیته بما صنع جزاء المجازاة میمک ضمی ایله بمعناه تقول جازیته مجازاة و باب مفاعله
دن جاریته فجزیته دخی دیرلر غلبته فی المجازاة معناسنه و جزا قضا معناسنه دخی کلور یقال جزی عنی
هذا الامر ای قضی و منه قوله تعالی لا تجزی نفس عن نفس شیئا و فی الحدیث ابی بردة بن نیار تجزی عنک

ولاتجزی جدک ای نغنی وجزا کفایت معناسنه ده کلور یقال جزت عنک شاة ای کفت الاجزاء همزه نک
کسری والفک مدیله کفایه معناسنه در بنی تمیم قولی اوزره تقول اجزات عنک شاة بالهمزة التجازی تانک
فتحی ورانک کسری ومدیله دینی طلب ایتمک تقول تجازیت دینی علی فلان اذا تقاضیته المتجازی میمک ضمی
ورانک کسری ومدیله طلب دین ایدن کمسنه متقاضی معناسنه الجازی رانک کسری ومدیله کفایت فلان
کمسنه یقال هذا رجل جازیک من رجل ای حسبک الجزیة جیمک کسری وزانک سکونیله قیلردن النی
نسنه الجدیی جیمک کسری والفک قصریله جمع لحیه ایله لحی کبی سقل معناسنه الجفاء جیمک فتحی والفک
مدیله برزلق ایتمک که ایلک ایتمک مقابلی در تقول جفوت الرجل اجفو جفاء وجفاء اکرا تک
ارقه سندن کتمکه دخی دیرلر الاجفاء همزه نک کسریله اکری اتک ارقه سندن کیدرمک یقال جعا
السرج عن ظهر الفرس واجفیته اذا رفعته وقاموسدن فهم اولنن بودر که جفاء واجفاء برمعنایه
اولا که اول قلدر قر کیدرمک معناسی در واجفا طواری اوتلمقدن سوروب اوتلمقه مانع اولمق معناسنه
دخی کلور تقول اجفیت الماشیة اذا اتبعتها ولم تدعها تاکل المجفاة میمک ضمی وجیمک سکونیله ذکر اولنن
طوارکه اوتلمه دن منع اولنمشدر الجفو میمک فتحی وفانک سکونی وواوک تشدیدیله جفا اولنن کمسنه
ولا تقل جفیت وبعض اشعارده مجفی واقع اولدوغنک وجهی بودر که جفی دن اخذ اولنماغین
اسم مفعول بنای مفعول طرزی اوزره مبنی قلمق طریقیله در الجفوة جیمک کسری وفانک سکونی ایله
جفا معناسنه در یقال فلان ظاهر الجفوة ای ظاهر الجفاء المجافات میمک ضمیله اراغ ایتمک التجافی
تانک فتحی وفانک کسری ومدیله اراغ اولمق یقال جافاه عنه فتجافی اعتبار ایتمک یقال استجفاء الفراش
اذا ایشا الاستجفاء همزه نک وتانک کسریله برنسنه یی یبرز حد ایدوب جافی اعتبار ایتمک یقال استجفا
الفراش اذا عده جافیا الجلی جیمک فتحی ویانک تشدیدیله اشکاره اولن نسنه که جفینک مقابلی در الجلیة
وزنیله منسوبدر اوزره مینتقص اولان خبر الجالیة لامک کسریله شول طائفه در که وطنلرندن اراق

دوشنلردر

جعوا

دوشنلردر وجالیه کاه اولور جزیة اهل ذمت معناسنه استعمال اولنور یقال استعمل فلان علی الجالیة ای علی
جزیة اهل الذمة الجالة علی وزن الحالة کذلک جالیه معناسنه در یعنی وطنلرندن اراق دوشن کمسنه لر معناسنه
در بو تعبیردن فهم اولنور صاحب ترجمه نک جلیه وجالیه خبر صادق دیدیکی ساهودر الجلاء جیمک فتحی والفک
مدیله شهردن و وطندن چقمق و وطندن چقمغه دخی دیرلر تقول جلوا عن اوطانهم وجلوتهم یتعدی ولا یتعدی
وجلا یا سنک اوکنده قلمق اولمغه دخی دیرلر الاجلاء همزه نک کسری والفک مدیله کذلک وطندن دور
دوشمک و دور قلمق معناسنه دخی کلور تقول اجلوا عن البلد واجلیتهم انا کلاهما بالالف واجلا برنسنه نک
اوزرندن قلمق طاغلمغه دخی دیرلر یقال اجلوا عن القتیل اذا انفرجوا الاغیر یعنی جلوا عن القتیل دیرلر الجلاء جیمک
کسری والفک مدیله تقول جلوت ای اوضحت وکشفت وجلا کوزی روشن قلمغه دخی دیرلر جلوت بصری بالکحل
ومساوت کیدرمکه دخی دیرلر تقول جلوت ای عنی ای اذهبته وقلیچ اچمغه دخی دیرلر تقول جلوت السیف
جلاء وجلوا اذا صقلته وجلا کلمه جلوه قیلورکن نظر ایتمک دخی دیرلر الجلوة جیمک کسری
ولامک سکونیله کذلک جلوه قیلورکن کلنه نظر ایتمک الاجتلاء همزه نک وتانک کسری ایله کذلک
کلنه جلوه ایدرکن منظر قلمق تقول جلوت العروس جلاء وجلوة واجتلیتها اذا نظرت الیها مجلوة
وجلا جلوه حالنده کلننک زوجی کلنه برنسنه ویرمک دخی دیرلر یقال جلا بها زوجها وصیفا ای اعطا
بها وصیفا صاد مهمله ایله خادم معناسنه در کرک قول اولسون کرک قراوش اولسون وجلوه
اول عطا اولن نسنه یه دخی دیرلر یقال ما جلوتها فیقال کذا وکذا وجلا موجب تعظیم اولان اسماء
والقابه دخی دیرلر یقال ما جلاء فلان ای ای شیء تخاطب من الاسماء والالقاب فیعجم به واجتلا
دولنبدی صار لوایکن النی اوزرنی قالدرمقده دخی دیرلر تقول اجتلیت العمامة عن راسی اذا ر
فعتها مع طیها عن جبینک وجلا سورمه معناسنه دخی کلور الاجلی همزه نک فتحی والفک قصریله
شول کمسنه در که باشنک اوکنده قللری اولمیه یقال رجل اجلی اذا کان بین الجلاء المجالی میمک

بر نسنه یی انکشاف قلمق

فتحی ولامك کسری ومدیله یانکك اوکلری که قول ایتمکه صالح اولان یرلری در معاد بهرالرس معناسنه المجالی
جیمک کسری والفک قصریله واحدی قراروای اوزره وبونلک اشتقاقی جلادندر و جلا ابتدا صلعه دیرلر وصلع
باشک تصغنه وک قللری اولمغه دیرلر الجله فتحتینله وتخفیفله کذلك باشک مقدمنک قللری اولمق در الجلواء جیمک
فتحی ولامك سکونی والفک مدیله کوك یوزی اچیقلق اولمغه دیرلر یقال السماء جلواء ای مصحیه س جلواء جهوا کی
در وزنا ومعنی جلی خانک فتحی ولامك فتحی و یانک تشدیدیله بر جانتك اسمدر جلاء جیمک فتحی والفك قصریله
بر جلبك اسمی درکه فعل ماضی ایله تسمیه اولنمشدر وشیخ ابن حجر ابتیدی تحت قتل و ضرب مثللی ایله تسمیه اولنمه لا ینصرف
اولور التجلیة علی وزن التربیة نظر که دور ابتدی وزنه و قتله ییق صلون صید بقوغی کیبی یقال جلی
بصره تجلیة اذا رمی به کما ینظر الصقر الی الصید وتجلیة بر نسنه یی اشکاره قلمغه دخی دیرلر یقال جلی الشیء اذا کشفه
وتجلیة تعبیر معناسنه در کلور یقال هو تجلی عن نفسه ای یعبر عن ضمیره الانجلا همزه نك و جیمک کسریله
بر نسنه اچلمق یقال تجلی الشیء اذا انکشف المجالات جیمک ضمی ایله بر نسنه یی بر کسنه یه اشکاره قلمق اصمعی
روایتی اوزره تقول جالیته بالامر و جالحته اذا جاهرته به التجالی تانك فتحی ولامك کسری و مدیله بر حاج
کسنه نك بری برنه حالی منکشف اولمق یقال تجالینا ای انکشف حال واحد منا لصاحبه جلوی
جیمک فتحی ولامك سکونی والفک قصریله خفاف بن ندبه نك اتنك اسمی در الجا جیمک فتحی و میمک تشدیدیله
والفك مدیله بر نسنه نك شخصی التجاة وزن مزبور اوزره کذلك بر نسنه نك شخصی الجنی جیمک فتحی و نونک
سکونی ایله میوه دیوشرمک الاجتنا همزه نك و تانك کسریله کذلك میوه یقال اتا ناجبنا طیبة لکل
ما یجتنی الجنی جیمک فتحی و یانک تشدیدیله تازه دیوشرلن میوه یقال تمر جنی حین یجنی الجنایة جیمک
کسری ایله صوچ ایتمک یقال جنی علیه جناء التجنی فتحتیله و نونک کسری و مدیله بر کسنه یه افترا اولنوب بر نسنه
اسناد اولنمق الاجناد همزه نك فتحی والفك مدیله جنایت ایدن کسنه لره و فی الحدیث المثل اجناؤها ابناؤها
یعنی الذین جنوا هذه الفتنة ابناؤها رواینی در جوهری ابو عبید بن ظن ایدرم که هذا المثل کی اصلی جناتها بناتها

زبرا فاعل افعال وزنی اوزره جمع اولنمش و اما اشتقاق واصحاب شهرک وصحیح جمعی درشاهدک وصاحبک
جمع و جلیه مکرکه اجنا ایله ابنا نواحدن اولان زبرا اشالی جاری اولان نسخه کی آخر موضعده جاری اولمان
الاجنا همزه نك کسریله میوه نك دیوشرمسی زمانی قریب اولمق ایله یقال اجنی الشجر اذا ادرك ثمره واجنا
یرک نباتاتی چوق اولمغه دخی دیرلر یقال اجنت الارض اذا کثر جناها و هو الکلاء والکماة و نحو ذلك
وکیلاء و کیلاء جبل وزنی اوزره اوقه و کماد منتره دیرلر الجوة جیمک ضمی و واوک تشدیدیله قریه و یکیلس
وچوق بر قطعه یره دخی دیرلر که غلبطا اولا و چوق یرک یره اولان دلیکه دخی دیرلر نقره معناسنه و چوق چوق
معناسنه در کلور و چوق جاد سماحله ایله قریه مایل اولوب دمور پاسی مثالنده اولان لونه دیرلر
التجوية علی وزن التربیة قریه بهیمه لمو دسق تقول جوبت السقاء تجویه اذا رقعته الجواء جیمک کسری
والفك مدیله واسع اولان دیره و چوق اصحاب ناهر موضعك اسمی در و صحاح زمل کاملح ناهر دیر در
بو موضعدر نته کم صاحب قاموس باب معده ضم تغییر نیز اشارت ایتمشدر اگرچه نسخ صحاحك بعضنده
نون بدلنه الف ممدوده ایله واقع اولمشدر لکن صواب نون ایله اولمقدر و جواد جوملك قوو قلری طرفه
دخی دیرلر که جاوه قدر ده لفتندر الجباء جیمک کسری والفك مدیله کذلك جوملك وضع ایتد کلری ظرفه
لفتدر اجمر و آیتی اوزره الجو جیمک فتحی و واوک تشدیدیله یرله کوك ارسی ما بین السماء والارض معناسنه
اگرچه بعض اشعارده وادی واسع معناسنه دکلمشدر و جوهرینک دخی اسمدر اول یمامه زرقا دیدکلری
شهره در الجوی جیمک فتحی والفك قصریله باطنی حرقت معناسنه وشده عشقدن یا شدت حزندن وجد کلمک معناسنه
در کلور تقول جوی الرجل من الباب الرابع در حوک بر کسنه یه یرک هواسی موافق کلمکه دخی دیرلر تقول جویت
نفسی اذا لم توافقك البلد الاجتواء همزه نك و تانك کسریله کذلك شهرك هواسی موافق دوشمکن اندن
اقامتی کریه کورمك تقول لم جتویت البلد اذا کرهت المقام فیه وان کنت فی نعمة الجوی جیمک فتحی
و واوک کسری و مدیله وجد بکلن کسنه یقال جوی فهو جو مثل دو و فی الوزن والمعنی و بو سیبدن متغیر اولوب

بدرايحه اولان صویه دخی جوی دیرلر آجن کبی لکن جوی تغیر رایحه ده اشهر اولان در وبعض نسخه ده آجن
بدلنه جنه واقع اولمشدر کسر جیمله لکن اصح اول ذکر اولنندر و بونلر اجیم ده تغیر رایحه معتبره دکلدر کلماتی
انشاء الله سنی الجهی جیمک کسری والفک قصریله اوغراب العلیق تیتعول جهی البیت من
الباب الرابع اذا اخرب الجباهی هانک کسری و مدیله خراب اولان او الجماهی میمک ضمی و یانک کسری
و مدیله شول دریمراودرکه اوزرنده بکه بسی اولمیه یقال خباء مجة اوزرنده بکه سی اولمیه
یقال خباء مجة اذا لم یکن علیه ستر الجهوی جیمک فتحی والفک قصریله آجق اولان نسنه یقال
است جهوی ای مکشوف واست اهمزه نک کسری ایله اوترق یریدر وعربلرک لسان بهائیم اوزره
وضع ایتدکلری کلماتندر بر که بکیه خطاب ایدوب یا نخة جاء التو دیمشلر ایتمش یاوبلی ذنب
الدب وانت جهوی بونی ابو عبید کتاب لغتنده ذکر ایتمشدر و قوقاقک ضمی و رانک تشدیدیله
صغوق معناسنه در یعنی قوییروغی مرفوع و دبری مکشوف اولنلر شدتدن رماده زلکی حجی
مصیبت دیمشدر الاجهی اهمزه نک فتحی والفک قصریله سغغی ولمین اوبقال بیت اجهی
ای لا سقف له الجهواء جیمک فتحی والفک مدیله کرک یوزی اجتلق اولق یقال اجهت السماء
ای صحبة الاجهاء همزه نک کسری والفک مدیله کرک یوزی اجتلق اولا یقال السماء جهواء اذا
انقشع عنها الغیم واجتلاغه داخل اولمغه دخی دیرلر یقال اجهینا ای جهت لنا السما کلاهما
بالالف الا ان الالف فی الاول للصیرورة وفی الثانی للدخول الجباء جیمک کسری والفک
مدیله چوملک وضع اولنجق ظرفدر که انکا جاء او دخی دیرلر الجبة جیمک کسری و بانک تخفیفی
وتشدیدیله شول صودر که بر یرده جمع اولمشدر و بو اصلنده مهموز دکلدر جی جیمک فتحی و یانک
تشدیدیله اصفهان شهرنک اسمدر معرب در فصل الحاء الاحتباء همزه نک و تانک
کسریله بر کمسنه دیزن دیکوب اوتورکن دولبندیله ایغلرده تاوارقه سین جمع ایتمک تقول

احتبی الرجل اذا جمع ظهره وساقیه بعمامة وقد یحتبی بیدیه یعنی دولبندیرینه کاه اولور احتبای الله
دخی ایدر الحبوت حانک ضمی و یانک سکونیله اسمدر ذکر اولنان معناده در الحبوت حانک کسری و یانک
سکونیله بمعناها یقال حل حبوته و حبوته الحبی حانک کسری والفک قصری ایله جمعی ذکر اولنان وجه
اوزره اوتورمقلر معناسنه یعقوب روایتی اوزره حبی الشر السیف شینک فتحی وسینک کسری ومدیله
یانلری یوکسک اولان طوار و غیری یقال انه لحابی الشر اسبع ای شرف الجنبین وحابی قریب
اولنه دخی دیرلر هرنه اولورسه اولسون الحبی حانک فتحی واخرنده یانک تشدیدیله شول بلوتدرکه
طاغ کبی ارقری اولوب یوکسک اولوب کوکی قبلمیدر اول الحبیا حانک فتحی والفک قصریله کذلک
ذکر اولنان بلوده دیرلر الحبو حانک فتحی و یانک سکونیله اوغلان یوریمکه شلدقده اوترق یری
اوزره سورتمک یقال حبا الصبی علی استه حبوا من الباب الاول اذا زحف و حبوبه نسنه یی حمایت
ایدوب منع ایتمکه دخی دیرلر یقال فلان یحبو ما حوله ای یحمیه و یمنعه التحیة علی وزن التربیه
کذلک حمایت ایتمک یقال حتی ما حوله تحبیه والحبو فتحتیله و واوک تشدیدیله غریب اولمغه دیرلر یقال
حبوت الحضن اذا دنوت لها و قوم یوکسلمکه دخی دیرلر یقال حبا الرمل اذا اشرف واوت ابتده
ایراو زرنده صیرلوب نشانه اندن صکره واصل اولمغه دخی دیرلر یقال حبا السهم اذا زحح
علی الارض ثم اصاب الهدف الحبوة حانک فتحی و یانک سکونیله بر نسنه و بر مک یقال حباه حبوة
ای احطاه الحباء حانک کسریله عطا معناسنه در المحابات میمک ضمی ایله عطا قلمق یقال حابیته
فی البیع محاباة الحتی حانک فتحی و یانک تشدیدیله فعیل وزنی اوزره تشویو مقل معناسنه
وسعل فرمای حندی دیمکله معروف اولان میوه در الحتو حانک فتحی و تانک سکونیله کلیمکل
صچاغین بورمک تقول حتوت حتو الکساء حتواذا کففته مثل قابه یعنی صچاغی تکلیمه بورمک
الحثو حانک فتحی و ثاء مثلثه نک سکونی ایله طپراق صاچمق الحثی کذلک حانک فتحی و یانک سکونیله

بمعناه التحثؤ يانك فتحى والفك مديله تقول حثانى وجهه التراب بحثو حثوا من الباب الاول ويحثى
حثيا من الباب الثانى وحثيا وحثو برنسنه و يرمك معنا سنه در. يكلور تقول حثوت له اذا اعطيته
شيئا يسيرا الحثواء حانك فتحى والفك قصريله صمان او فاغى دقاق التبن معناسنه ارض حثواء اذا
كانت كثيرة التراب الحثا حانك فتحى والفك و ثانك سكونى والفك مديله طپراغى جوقلق يرعال
وضرما قتشر لوبنه دخى ديرلر الحثو ضمتيله و واوك تشديد يرمكانده اقامت ايتمك تقول حثوت بالمكان
اذا اقمت به التحثى فتحتيله وجمك كسرى وتشديد كذلك بر مقامده مقيم اولمق تقول تحثيت به ايضا
وتحثى برنسنه يه قصد ايتمكه دخى ديرلر تقول تحثيت الشئ اذا تعمدته وتحثى حريص اولمغه دخى ديرلر
تقول تحثيت به وتحثى بر يره متقدم وارمغه دخى ديرلر تقول تحثيت بهذا المكان اى سبقتكم اليه
وان منه قبلكم الحثو حانك فتحى وجمك سكونيله برنسنه يه بخل ايتمك تقول حثوت بالشئ اذا ضننت
به يعنى بخل ايليسك وكما اولور بو سببدن رجله دخى حثو تسميه اولنور وحثويل كبى سورمكه دخى ديرلر
يقال حثت الريح السفينه اذا ساوتها وحثو ظن ايتمك معناسنه در. يكلور يقال انى احثو به خيرا اى
ظن و خبرا ايلمق معنالنه در. يكلور يقال حثا الرجل القوم كذا و كذا اى جزاهم وظنهم كذلك الحثاة
حانك فتحى و جمك تخفيفيله شول قبرجيقلر دركه صو يوزنده يغمور قطره سندن حاصل اولور الحثى حانك
فتحى والفك قصريله جمعى ذكر اولنان قبرجيقلر معناسنه وحثا ناحيه ومعناسنه دخى كلور الاحثاد
همزه نك فتحى والفك مديله جمعى ناحيه لر معناسنه وحثو برنسنه يه حريص اولمغه دخى ديرلر فراه وايبى
اوزره تقول حثيت بالشئ من الباب الرابع اذا اولعت به ولزمته بيناهمزه ولايهمز الاحثيه همزه نك
وحاء مهمله نك ضمى و يانك تشديد يله لاغو ولطيفه يه ولغز سويلمكه ديرلر يقال بينهم احثيه التحاجى
تانك فتحى و جمك كسرى و مديله لاغ ولطيفه سويلشمك يقال بينهم احثيه متحاجون بها المحاجات ميمك
ضمى ايله لاغ ولطيفه ايدشمك يس باب مفاعله دن حاجيته نحجوته ديرسن قچن برنسنه ايله لاغ

ولطيفه

ولطيفه قلوب الكا غلبه ايتسك الحجيا حانك ضمى و جمك فتحى و يانك تشديديله اسمدر احجيه كبى لاغ
ولطيفه معناسنده يقال حجياك ما كان كذا و كذا يعنى واقعه لعبت وصفالطه نك اصلى بودر
ديرلر وابو عبيد ايتدى حجياء عربلرك اخرج ما فى يدى و لك كذا و كذا ديدكلرى اوّلا قوللرى كبى در وحجيا لاغ
ايدنا كمسنه يه دخى ديرلر يقال انا حجياك فى هذا الامر اى من يحاجيك الحجى حانك كسرى و جمك فتحى
والفك صريله قصريله عقل معناسنه در الحجى حانك فتحى و يانك تشديد يله فعيل وزنى اوزره خليق
معناسنه در الحجى حانك و جمك كسرى و مديله كذلك خليق معناسنه الحجى حانك و جمك فتحى ايله ذكر
اولنان معنايه در مطلقا يقال هو حجى بذلك وحج وحجى ان خليق الا انك اذا فتحت الجيم لم تثن ولم تؤنث
ولم تجمع كما قلنا وحقيق الحجات ميمك فتحى و حانك سكونيله لايق معناسنه تقول انه لمحجاة ان تفعل كذا
اى مقمنة وانتما المحجاة وانتم لمحجاة ما احجات ما همزه نك فتحى و حانك سكونيله فعل تعجب نه عجب لايق اولدى
معناسنه احجيه همزه نك فتحى و جمك كسريله كذلك فعل تعجب نه عجب لايق اولدى معناسنه الحدو حانك
فتحى و دالك سكونيله دوه يى تغنى ايله سورمكدر نته كم عرب طائفه سنك عادتيدر الحداء حانك ضمى و دالك
مديله بمعناه يقال حدوت الابل حدوا و حداء الحدوان حانك فتحى والفك مديله شمال يلى و غرب يوندوا
ذيلدكنه باعث ذكر اولنان روزكارك دوه. مثالنده بلود ى اوكنه قاتوب سورسيدر و مذكور الحدو ن
احدى ديمه لمز الحادى دالك كسرى و مديله شول حاردركه دیشى مركبنى
اوكنه قاتوب سورر التحدى فتحتيله و دالك كسرى و تشديديله برکمسنه ايله جنك ايدوب غالبيت اوزره چالشمقدر
تقول تحديت فلانا اذا باريته فى فعل ونازعته الغلبة حدياك حانك ضمى و دالك فتحى و يانك تشديد يله
بر لفظ درسنكله باش باشه طورشلم ديمك محلنده استعمال اولنور يقال انا حدياك اى ابرز لى و حدك الحادى عشر
دالك كسرى و مديله اون برنجى معناسنه حادى اصلنده واحد ايدى پس فاء الفعل كه واودر تا خيراولنوب
طرفده واقع اولنوب ما قبلى مكسور اولدوغيچون يايه قلب اولندى و عين الفعلى

وحی تقدیم اولنوب وزن فاعل ایکن حالت اولدی الحذو حانک فتحی وذالک معجمه نک
سکونیله بر نعلی بر نعله برابر قلمق تقول حذوت النعل بالنعل حذوا اذا قدرت کل واحد علی
صاحبتها یقال حذو القذة بالقذة وقذه قاعک ضمی وذالک تشدیدیله اوق یلکنه دیرلر وابن
السکیت ایتدی حذو بر کسنه نک مقابله سنده اوتورمقدر تقول حذوته من الباب الاول اذا قعدت
بحذائه الحذی حانک کسری وذالک سکونیله سرکه اکشی ایتمک یقال حذا الخل فاه یحذیه فذیا
من الباب الثانی اذا قرصه وقرص چیدبلکه دیرلر ویقال شراب یحذی اللسان و حذی کسمک
معناسنه دخی کلور یقال حذفیت یده بالسکین وحذت الشفرة النعل اذا قطعتها یعنی بچغی سختیانی
کسدی الحذی حانک فتحی والنک قصریله طوارک قرنشده اولغلان بیتاغی پاره لنوب
اندن خسته اولمقدر الحذاء حانک کسری والنک مدیله نعلین وخذامقابله سنده دخی کلور
یقال جلس بحذائه ای بازائه الاحتذاء همزه نک ونانک کسریله نعلین کیمک یقال
احتذی اذا انتعل واحتذا بر کسنه نک مثالنه تابع اولمغه دخی دیرلر یقال احتذی مثاله
اذا اقتدی به الحذاء حانک کسری والنک مدیله دوه نک وانک طبانی وفی الحدیث معها
حذاؤها وسقاؤها الاحذاء همزه نک کسری والنک مدیله بر کسنه یه نعلین ویرمک تقول
احذیته نعلا اذا اعطیته نعلا واحذا غنمت بالندر وبرمک ایچون دخی دیرلر الحذیا حانک
ضمی وذالک سکونی والنک قصریله اسمدر مال غنیمتدن اولان قسمت معناسنه الاستحذاء همزه نک
وتانک کسریله بر کسنه دن نعلین طلب ایتمک تقول استحذیته فاحذانی المحاذاة میمک ضمی ایله
بر نسنه مقابله سنده اولمق یقال حاذاه ای صار بحذائه الحذیة حانک فتحی وذالک کسری ویانک
تشدیدیله کذلک مال غنیمتدن اولان قسمت معناسنه خدیا کبی نشکم مرور ایتدی الحذوت حانک
کسری وذالک سکونیله بمعنا ها وحذوه مقابله سنده کلور الحذوت حانک ضمی وذالک سکونیله کذلک

مقابله سنده معناسنه یقال ذاره حذوه وذاره وحذوه وذاره الحذ حانک کسری وذالک سکونیله
شول ات پاره سیدر که اوزرینه کسلمش اولا الحذروق حانک فتحی ورانک سکونیله قرایر معناسنه
در الحراوة حانک فتحیله تونلک حرارت معناسنه در یقال لا اجد لهذا الطعام حروة وحراوة
وذلک من حرافة شئ یوکل وحرافت طعمه اولان کسکینلکدر الحزاة حانک فتحیله فضا معناسنه
واواطراف وجانب معناسنه دخی کلور الحراء حانک فتحی والنک قصریله بمعناه یقال اذهب
فلا ارینک بحراتی وحراتی ویقال لا تتطر حرانا ای لا تقترب ما حولنا ویقال ما نشزلت بحراة
وتراة دخی عیني مهمله ایله اولکه دیرلر وحراة خونگا وغلبه اوازنه دخی دیرکر واتش
طوتشمسنک اوازنه دخی دیرلر وروزکارلک کونده اشجاردن حاصل اولان صدایه دخی دیرلر
وحراده قوشی بمیره سنی وضع ایتدوکی یره دخی دیرلر وحر البیافت معناسنه دخی کلور یقال
بالحراان یکون کذا یعنی اثنای مصاحبتده بر کسنه مخاطبنه کلام مزبوری سویلر لایق اولان
بودر معناسنه وکا اولور هو حری ان یفعل ذلک دخی دیرلر حلیق وجدیر معناسنه بو تثنیه
وجمع اولنماز لکن حرو ینلسه رانک کسریله وحری دینلسه یانک تشدیدیله تثنیه وجمع اولنوب همان
حریان وهم حریون والحریا وهی حریة وهن حریاه وانتم احراه دیرسین حر لفظنک جمع اولمق
اوزره المحرات میمک فتحی وحانک سکونیله کذلک لیاقت معناسنه در یقال هذا الامر محراة
کذلک ای متعهنه مثل محجاة ما احراه همزه نک فتحی وحانک سکونی وافرنده فعل تعجب در نه عجب
لایق اولدی معناسنه ما احجاه احربه همزه نک فتحی وهانک سکونی ورانک کسرا اوزره بناسی ایله
کذلک فعل تعجب در ذکر اولنان معنایه یقال احر به مثل احج به التحری تانک فتحیله ورانک کسری
وتشدیدیله بر نسنه نک لایق اولانی طلب ایتمک معنای مزبوردن ماخوذدر تقن معناسی
کمزدن ماخوذ اولدوغی کبی وتقن دخی بر نسنه نک لایقنی طلب ایتمک در یقال تحری فی الانا
تحیین

اذا الطلب ما هو احرى بالاستعمال فى غالب الظن وتحرى بر نسنه يى قصد وتوخى ايتمكه دخى ديرلر منه
قوله تعالى فاولئك تحروا رشدا اى توخوا وعمدوا وتحرى بر نسنه يه يرده قرار قلوب تمكن ايتمكه دخى درلر
الحرى حانك فتحى ورانك سكونيله اكسلمك انتقاص معناسنه يقال حرى الشئ حريا اذا نقص يقال تحرى
كما يحرى القمر الاحراء همزه نك كسرى والفك مديله اكسلمك نقص معناسنه يقال احراء الزمان الحارية
رانك حى كسريله شول افعى دركه چوق يشدن جسمى اكسلمش اولا كه افعينك زياده خبيثى بودر
يقال رماك الله بافعى حاريه حراء حانك كسرى والفك مديله مكه شرفه ده بر طاغك
علمى در تذكير وتأنيثى جايزدر وكذا اولور مزبورى لا ينصرف قيلورلر اندن اولا
بلده تأويليله بو ذكر اولنان جوهرينك كلامى دركه حراجبله مزبور علمى اولوب
تأنيثى جايز اولدقدن صكره ذكر اولنان تأويله احتياج اولنماز مكركه تأنيثك جوازى
دخى ذكر اولنان تأويله بناء دريله الحزى حانك فتحى ورانك سكونيله بر نسنه
يى تقدير وتخمين ايتمك الحزو وزن مزبور ومعناى مذكورده وزره در تقول خرصت الشئ
وخروته اخريه واخزوه اذا قدرت وخرصت وتقول حزيت النخل اذا قدرت ما عليه وحزى
فالزيق معناسنه ده كلور يقال حزى السراب الشخص يحزى ويخزى اذا رفعه الحازى زانك
كسرى ومديله شول كمسنه دركه انسانك اعضاسنه ويوزينك بكلوينه نظر قلوب فائيدن
خبر ويرمكله كاهنلك ايدر الحزوى حانك ضمى ورانك سكونى والفك قصريله بلاد تميمده دهنا
نام موضعده اولان قوم بيغنلرينك اعظمى الحزادى حانك ضمى ويانك تشديديله ذكر اولنان
قوم بيغنه منسوب اولان نسنه الحسو حانك فتحى وسينك سكونيله شوربا ايچمك تقول حسوت المرق
حسوا حسو الطير حانك فتحى وسينك سكونيله بر لفظدركه قصير معناسنه استعمال اولنور يقال
يوم كحسو الطير اى قصير الحسو حانك فتحى وسينك ضميله فعول وزنى اوزره بر معروف

حا

طعام مدركه ايچلور الحساء حانك فتحى والفك مديله بمعناه تقول شربت حساء وحسوا وحسو
ذكر اولنان طعامى ايچجى چوق اولان كمسنه يه دخى ديرلر يقال رجل حسو اى كثير الحسو ومنه قوله
ابى زبيان الرجل اذا ابغض الشيوخ الى الحسو الفسق الاقلح الاملح يعنى زياده مبغوض اولان
بشر اولدركه اكول اولوب بلقلمسى چوق اولا ديشلرى صارى اولا اسقالى صاغ بياض اولميه
الحسوت حانك فتحى وسينك سكونيله بر كره ايچمك تقول حسوت حسوة واحدة الحسوة
حانك ضمى وسينك سكونيله بر كره ايچجك شوربا يقال فى الاناء حسوة اى قدر ما يحسى مرة
الاحساء همزه نك كسرى والفك مديله شوربا ايچورمك الاحتساء همزه نك وتانك كسريله
ايچمك واحتسا قوى قازوب صو چقرمغه دخى ديرلر ملسنجى تقول احسيته المرق فحساه
واحتساه بمعنى ومرق فتحسيله شوربايه ديرلر التحسى فتحينله وسينك كسرى وتشديديله
تدريجله ايچمك يقال تحساه اذا احساه فى مهله حاسى الذهب حانك فتحى ومدى
وسينك كسرى ايله ابى جدعانك لقبى درزيرا انوك بر التون كاسه سى وار ايدى كه طعامى
اندن اكل ايدردى الحسى حانك كسرى وسينك سكونيله شول صودركه اتى بير قومدن جذب
ايدر فچنكه قوم بر كره اولوب صوى اسال اتميه قومى قازرلر تا كه صو ظهور ايده الاحساء
همزه نك فتحى والفك مديله حسى جمعى قوملى حويرده اولان قيثولر معناسنه الحساء حانك
كسرى والفك مديله بر موضعك اسميدر حسيت حانك فتحى وسينك كسرى ومديله فعل ماضى دريلدم
معناسنه حسست كبى سين ثانى يايه قلب ايتمكله يقال حسيت الخبر الحست همزه نك وسينك
فتحى ايله بمعناه يقال احست الخبر مثل احست الحشو حانك فتحى وشين معجمه نك سكونيله يصدوغى
والكا شبيه سنه يى طولدرمق يقال حشوت الوساده وغيرها حشوا الاحتشاء همزه نك وتانك
كسرى ايله عورت حالت حيضده قانن منع ايتمك ايچون فرجينه بيز وضع ايتمك الحشى حانك

فتح والفك قصريله اياكورك النشنه اولان شسنه لركه اشفاى داخله در الاحشاء همزه نك فتحى
والفك مديله جمعى ذكر اولان عضولر معناسنه حشوة البطن حانك كسرى وشينك سكونيله
بغرسقلر امعا معناسنه وحانك ضمى دخى لغتدر حشوة كسر حائله بر طايفه نك اوناسنه دخى ديرلر
يقال فلان من حشوة بنى فلان اى من رذالهم الحاشية شينك كسريله بثرك كنارى الحواشى
حانك فتحى وشينك كسرى ومديله جمعى جوانب الثوب معناسنه ورقيق الحواشى خوب اولان معيشته
ديرلر يقال عيش رقيق الحواشى اذا كان رغدا ورغد فتحتينله واسع اولان معيشت وحاشيه شول فرده
دوه لردركه ابجلرنده بيوك دوه اولميه وخلائقدن دخى شول فرده اولان كسنه لردر كه ابجلرنده
بيوك كسنه اولميه الحاشيتان شينك كسريله ابن مخاضله ابن لبون دركه ابن مخاض
برشردوه وابن لبون ايكى يشر دوه در يقال ارسل بنو فلان رائدا فانتهى الى ارض
قد شبعت حاشيتاها ورائد دال مهمله ايله بر قومك ايلرو اتلاق طلبنه كيدن كسنه سيدر
المحشية حانك فتحى وياءنك تشديديله شول دوشكدر كه ايجى طولمشدر پس صاحب
مهذبك حشيه بى نهالى ايله تعبير اتمسى مناسب دكلدر الحشايا حانك
فتحى والفك قصريله جمعى ذكر اولنان دوشكلر معناسنه المحشى ميمك كسرى
والفك قصريله شول نسنه دركه نسا طائفه سى انى اردنه بغلر صوفلر كورنك
ايجون عظامه معناسنه ضمرعينله المحاشى ميمك فتحى وشينك كسرى ومديله جمعى ذكر اولنان
باغلر معناسنه واصمعى ايتدى محاشى غليظ اولان لباسلره ديرلر المحشاة ميمك
كسرى وحانك سكونيله محاشينك واحدى ذكر اولنان لباس معناسنه الحشا
حانك فتحى والفك قصريله صولبوب نفسى تنبز المق يقال حشى حشى من الباب
الرابع الحشى حانك فتحى وشينك كسرى ومديله ذكر اولنان صفت اوزره اولان كسنه

الحثيان

الحثيان حانك فتحى وثانك سكونيله بمعناه المحثية ميمك فتحى وحانك
سكونى وياءنك تشديديله صولوين كمسنه لر يقال ارنب محثية الكلاب يعنى
شول يوكرك طوشنا دركه اردنجه صولوبجى كلبلرى وار در الحشى حانك
فتحى وياءنك تشديديله فعيل وزنى اوزره قورى اولان نسنه يابس معناسنه
اصمعى روايتى اوزره حاشى حانك فتحى ويانك اخرنده قصريله فعل ماضى
دركه مقام تنزيهده استعمال اولنور يقال حاشاك وحاشا لك بو ايكسنك
معناسى بردر وحاشا الله دخى ديرلر معاذ الله معناسنه وايت كريمه ده حاش
لله دخى قراءت اولنمشدر كتاب كريمده اولان تبعيتله والا اصلى حاشى در وحاشى
بركلمه دركه انكله استثنا اولنور وكاه اولور حرف دخى اولور فعل
اولدوغى زمانده مابعدى منصوب قيلور ضربتهم حاشى زيدا ديرسن وحرف
اولدوغى زمانده مابعدى مجرور قيلورسن وسيبويه ايتدى حاشى حرفدر غيرى دكلدر
زيرا فعل اولسه صله اولمسى جائز اولوردى خلا كلمه سى صله اولدوغى كبى وقتاكه
جاءنى القوم ما حاشى زيدا ممتنع اولديسه معلوم اولدى كه بو فعل دكلدر ديدكى
ومبرد وغيريلرك ما حاشى من احد ديدكلرى قوللريله استدلال ايدوب حاشا
كاه اولور فعل اولور ديدى زيرا تصرف فعليه دلالت ايلر وحاشى لزيد
ديدكلريله دخى استدلال ايدوب اكر فعل اولميدى الكا حرفك تعلقى جائز اولماز
ايدى زيرا حرفك حرفه تعلقى جائز دكلدر ديدى وحاشانك آخرندن الف حذف
اولندى غيله دخى استدلال ايدوب اكر حرف اولسه نقص جائز اولمزدى زيرا
حذف ونقص اسماده وافعالده اولور حرفده اولماز ديدى الحصاة حانك

فتحی وصادک تخفیفی ایله فرده اولان طاشه الحصی حانک فتحی والفک
قصریله جمعی وحصی عدده دخی دیرلر منه قولهم نحن اکثر منهم حصی ای عددا الحصاة
فتحیله کذلک جمعی بقرة ایله بقرات کبی وحصاة المسک شول بر که اولان
مسک پارهسی در که نافه مسک ایچنده بولنور وحصاة عقله دخی دیرلر یقال
فلان دق حصاة ای دق عقل ولب المحصات میمک فتحی وحانک سکونیله فرده
طاشلری چوق اولان یر یقال ارض محصاة ای ذات حصی الاحصاء همزهنک
کسری ایله بر نسنهیی صایمق یقال احصیت الشی اذا عددته الحصو حانک فتحی
وصادک سکونیله منع معناسنهدر تقول حصوتنی حقی بمعنی منعته الحصو
حانک فتحی وصاد مهملهنک سکونیله آتشی او چوب ماکلندرمق یقال حصوت
النار اذا اسعرتها المحصا میمک کسری والفک مدیله مفعال وزنی اوزره آتش
او چرجک نسنه وبو شول اغجدر که انکله آتش تحریک اولنور مشتد اولسون
دیوفتحی همزه ایله استعمال اولنسه محصاة دیرلر مفعل وزنی اوزره الحظوة حانک
ضمی وظاء معجمهنک سکونیله بر کمسنهنک یاننده قدر واعتبار بولمقدر الحظوة
حانک کسری وظانک کذلک سکونیله معناده الحظة حانک کسری وظانک
تخفیفیله معناده ایضا یقال حظیت المرأة عند زوجها حظوة وحظوة وحظة من
الباب الرابع ویقال حظی فلان عند الامیر اذا کان ذا قدر ومنزل عنده الحظیة
حانک فتحی وظانک کسری ویانک تشدیدیله قدر واعتبار بولان کمسنه الحظایا
حانک فتحی والفک قصریله جمعی قدر بولان کمسنه معناسنه تقول هی حظیتی واحدی
حظایای وفی المثل الا حظیة فلا الیة یعنی اگر سکا رعایت قصوری قیلورلر ایسه سن

اعتمد

اعتمد قصور قلمغه احتمال در که آنی نجیبله بعض مقصوده که واصل اولا بیلسین وبو مثلک
اصلی شول عورت حقنده واقع اولمشدر که زوجی قتنده نصلت قلوب تحرز واختیار
دعواسین قلوردی الحظی حانک فتحی وظانک کسری وتشدیدیله شول رجلدر که
قدر ومنزل صاحبی اوله یقال رجل حظی اذا کان ذا حظوة ومنزلة الاحتظا همزهنک
وحانک کسری ایله قدر واعتبار بولمق یقال احتظی عند الامیر اذا صار ذا حظوة الاحظا
همزهنک کسری والفک مدیله بر کمسنهیی بر کمسنهنک اوزرینه تفضیل ایتمک تقول
احظیته علی فلان اذا فضلته علیه الحطوة حانک فتحی وطانک سکونیله بر کجرک
اوقدر که اوزنی بر آرشین مقداری بیدر الخظیة حانک ضمی وظانک فتحی ویانک
تشدیدیله ذکر اولنان اوقه دیرلر که اوجی تمرنی اولمیه وفی المثل احدی حظیات
لقمان مراد لقمان بن عاد در وحظیاتدن مراد انوک اتدوغی اوقلردر وبو
مثل شول کمسنه حقنده ضرب اولنور که شر ایله معروف اولوب احیانا انده آن
ایلک صادر اوله الحظوات فتحیله جمعی ذکر اولنان اوقلر معناسنه الحظا حانک
کسری والفک مدیله کذلک جمعی الحنظات حانک ونونک سکونیله بر کمسنه به
کلام مکروه اسنادر رمک ابن السکیت روایتی اوزره مزبور ایتدی حظی به لقتدر حتطع به
دیدیکلری قوللر ندرکین مهمله وظاء معجمه ایله کلام مکروه اسنادر دی معناسنه الحفوت
حانک کسری وفانک سکونیله یالن ایاق یوریمک الحفیة حانک کسری وفانک
سکونیله معناده الحفایة حانک کسری ایله معناده کذلک الحفاء حانک کسری والفک
مدیله معناده کذلک الحفانی فانک فتحی کسری ومدیله یالین ایاق یورین کمسنه
یقال حفی یحفی من الباب الرابع اذا مشی بلا خف ولا نعل الحفا حانک فتحی والفک

قصدیله یالین یوریدن ایاق اشنمق یقال حفی من کثرة المشی من الباب
الرابع ایضا اذا رقت قدمه او حافره الحفو حانک فتحی و فانک
کسری و مدیله ایاغی اشنن کمسنه الاحفاء همزه نک کسریله بر کمسنه
نک ایاغنی اشندرمق الحفاوة حانک فتحی و فانک تخفیفیله بر کمسنه
دن بر نسنه طلبده مبالغه قیلوب ابرام ایتمک و فی المثل ماربة لا حفاوة
ومأربة میمک فتحی و رانک ضمی ایله یاخود فتحی ایله حاجته ویرلر یعنی
مقصود حرص احتیاج در ابرام دکلدر و حفاوة مبالغه اکرامه دخی ویرلر
التحفی فتحیله و فانک کسری و مدیله کذلک مبالغه ایله اکرام ایتمک
تقول حفیت به من الباب الرابع وتحفیت به اذا بالغت فی اکرامه والطافه
الاحفاء همزه نک کسری و حانک سکونیله اتک ایاغی طشره چقمق یقال احفی
الولس اذا السحی حافره واسحاج حاء مهمله دن صکره جمله صویلمق در
واحفا بر کمسنه نک طواری ذکر اولنان وجه اوزره اولمغه دخی ویرلر
یقال احفی الرجل اذا حفیت دابته واحفا سویلشمه نکره منازعه نک
نهایتنه احفی شاربه اذا استقصی فی اخذه والزق جزه والزاق القاق
معناسنه وجز قطع معناسنده در و فی الحدیث انه امر ان یحفی الشوارب
ویعفی اللحی یعنی بیقی قیرقلوب سقل صالیویرلمسنه امر اولندی الحفی
حانک فتحی و فانک کسری و یانک تشدیدیله شول عالمدر که بر نسنه کنههیله
یعنی حقیقتله بلش اوله وحفی بر نسنه یی طلبده زیاده ابرام اوزره اولنه دخی ویرلر
الحقو حانک فتحی و قافک سکونیله منع ایتمک اصمعی روایتی اوزره تقول

حفوت

حفوت الرجل من کل خیر احفوه حفوا من الباب الاول اذا منعته من کل خیر
الحفی حانک فتحی و فانک سکونیله بر نسنه یی سفارش ایدوب اصرارده
مبالغه ایتمک تقول حفیت الیه بالوصیة اذا بالغت فیها ابو عبید المحافاة
میمک ضمی ایله بر کمسنه ایله سویلشوب چکشمک ابو زید روایتی اوزره تقول
حافیت الرجل اذا ماریته ونازعته فی الکلام الحقوة حانک فتحی و قافک
سکونیله بر وجع در که قارنه عارض اولور تقول حقی الرجل علی البناء
للمفعول المحقو میمک فتحی و قافک سکونی و واوک تشدیدیله ذکر اولنان مرضه
مبتلا اولان کمسنه الحقو حانک فتحی و قافک سکونیله اوتمک بلک جانبنده
اولان انجه یری و حقوه ازاره دخی دیرلر الاحقی همزه نک فتحی و قافک کسری
ومدیله جمع قلتی یقال ثلاث احق واصلی احقو در قافک ضمی ایله افعل
وزنی اوزره لکن کلام عربده آخری واو اولوب ما قبلی مضموم اولور اسم
اولمدیغنه بناء قافک ضمه سی کسره یه تبدیل اولنوب واو یایه قلب اولندی
پس قاض و غاز اعلالی کبی اعلال اولندی الحقی حانک ضمی و قافک
کسری و یانک تشدیدیله حقوک جمع کثرتی اصلنده فعول وزنی اوزره ایدی
ضمیله پس واو ثانی طرفنده واقع اولدیغیچون یایه قلب اولنوب واو اول
دخی ادغام ایچون یایه قلب اولنور ادغام اولنمشدر و حقو بوکره وار ازبغلیق
یره دخی دیرلر منه ازار معناسنه الحکایه حانک کسریله بر کلامی نقل ایدوب خبر ویر
مک تقول حکیت عنه الکلام حکایة من الباب الثانی و حکوت دخی لغت در
و بر کمسنه نک اشنی کبی اشلمکه دخی دیرلر المحاکات میمک ضمی ایله بر نسنه یه بکزتمک کبی

تقول حکیته فعله و حاکیته اذا فعلت مثل فعله و بر نسنه یه بکزتمکه دخی دیرلر
یقال فلان یحکی الشمس حسنا و یحاکیها بمعنی الاحکاء همزه نک کسری و الکافک
مدیله دوکمی بر کرک ایتمک تقول احکیت العقد فهو لغة فی احکاتها اذا قویتها
وشددتها الحلو حانک ضمی و لامک سکونیله طتلو که اجینک مقابلی در و کاه
اولور فائده معناسنه دخی کلور منه قولهم لم یحل منها بطائل ای لم یستفد منها کثیر
فائدة و بونغیدن غیر یرده استعمال اولنماز الحلاوة حانک فتحی و لامک تخفیفیله
بر نسنه طتلو اولمق یقال حلا یحلو احلوة و حلاوة بر نسنه بر کمسنه یه شیرین کورنمکه
دخی دیرلر یقال حلی فلان بعینی و فی عینی یحلو حلاوة و اصمعی ایتدی باب رابعدن
اولمجک و من الباب الاول ایضا یقال حلا فلان بعینی و فی عینی و بعیدی و فی
صدری یحلی حلاوة من الباب الرابع کوزه شیرین کورنمکده استعمال اولنور و باب
اولده اغزه شیرین کلمکده استعمال اولنور دیدی و حلیت المرأة باب رابعدن عورت
حلی صاحبی اولدی معناسنه دخی کلور الحلیة حانک فتحی و یانک تشدیدیله زینت صاحبی
اولان عورت الحالیة لامک کسریله بمعناها الحوالی حانک فتحی و لامک کسری و مدیله
زینت صاحبی اولان عورتلر معناسنه یقال المرأة حالیة و نساء حوال الاحلیلا همزه نک
کسری و لام اولک کسری و مدیله کذلک بر نسنه لذیذ اولمق معناسنه و بعض اشعارده متعدی
دخی کلمشدر و افتعال بابنده متعدی کلمشدر ذکر اولندی ما احداو احر و ریث الزمن
ما احداو احر الی صوت عربیانه ایتمکده الاحلاء همزه نک کسریله بر نسنه یی طتلو
قلمق تقول احلیة الشیء اذا جعلته حلوا و یقال ما امر و ما احلی اذا لم یقل شیئا
یعنی اجی و طتلو نسنه سویلمه و احلا بر نسنه یی طتلو بولمغه دخی دیرلر المحالات ایتمک

ضمی ایله

ضمی ایله بر کسنه ایله لاغ و لطیفه ایدیشمک تقول حالیته اذا طایبته الحلوی حانک ضمی و لامک
سکونی و النک قصریله طتلو اولان نسنه احلانک مؤنثی و مرانک مقابلی در کم مر امرک
مؤنثی در اجی معناسنه یقال خذ الحلوای و خطه الجرمی یعنی ایوسنی ال یتلوسنی الکاویر
دیمک محلنده بویله دیرلر و بر عورت قیزلری حقنده صغرا بها مرآ بها دیمشدر التحالی تانک
فتحی و لامک کسری و مدیله حلاوت و عجب اظهار ایتمک یقال تحالت المرأة اذا اظهرت
حلاوة و عجبا الحلو حانک فتحی و لامک سکونیله اصیه اجر تنده تفضله نسنه و یرمک
الحلوان حانک ضمی و لامک سکونیله بمعناه تقول حلوت فلان علی کذا مالا فلانا
احلوه حلوا و حلوانا اذا وهبت له شیئا علی کل شیء یفعله لک غیر الاجرة و اجرت معناسنه
دخی کلور و فی الحدیث نهی عن الحلوان فی الکاهن یعنی اجرت رمالدن نهی اولنمشدر
و حلوان بر کمسنه حیین تزویجده قیزینک مهرندن کندی نفیسنه المغه دخی دیرلر که
عرب طایفه سی قتنده بو مذموم مدر قالت امرأة لا یاخذ الحلوان من
بناتنا و حلوان بر شهرک دخی اسمیدر که انی صحابه دن ابن عمران بنا ایتمشدر
و حلو عورته زینت قلمغه دخی دیرلر تقول حلوتها من الباب الرابع
اذا جعلت لها حلیا الحلی حانک فتحی و لامک سکونیله نسا طایفه سنک
زیب و زینتی و حلی عورته زینت قلمغه دخی دیرلر تقول حلیت المرأة
احلیها حلیا من الباب الثانی اذا جعلت لها حلیا الحلی حانک
ضمی و لامک کسری و یانک تشدیدیله جمع زینتلر معناسنه ثدی ایله ثدی کبی
و بو اصلنده فعول وزنی اوزره ایدی و کاه اولور حای مکسور قیلورلر
ما بعدینه اولان یانک مناسبتی ایله عصی کبی و قری من حلیهم عجلا جسدا

بالضم والکسر الحلیة حانک کسری ولامک سکونیله قلیج زینتی اولن نسنه الحلی
حانک کسری والفک قصریله جمع لحیه لحی کبی وکاه اولور لام مضموم قلنور وحلیه
برکسنه نک صفتنه دخی دیرلر حلیه حانک فتحی ولامک سکونیله ناحیه عندن
بربیرک اسمی درکه الهلائی چوق اولمانله معروف در الحلی حانک فتحی ولامک
کسری ویانک تشدیدیله که فعیل وزن اوزره در نقش دید کلری اوتک قوروسی
در بیبس النقی معناسنه الاحلیة همزه نک فتحی ولامک کسری ویانک
تخفیفی ایله جمع ذکر اولنن اوتلر معناسنه التحلیة علی وزن التزبیة برنسنه یی
زینت صاحبی قلمق تقول حلیت المرأة تحلیة اذا جعلتها ذات حلی وتحلیه
برکسنه یی اوصاف جمیله ایله وصف ایتمکه دخی دیرلر تقول حلیت الرجل اذا
وصفت حلیته وبرنسنه یی صاحبنک کوزینه شیرین کوسترمکه دخی دیرلر تقول
حلیت الشئی فی عین صاحبه وبر طعامی شیرین قلمغه دخی دیرلر تقول حلیت
الطعام اذا جعلته حلوا وکاه اولور حلات السویق دخی دیرلر غیری مهموز
مهموز قلمق طریقیله الاستحلاء همزه نک وتانک کسریله برنسنه یی شیرین عد
ایتمک یقال استحلاء اذا عده حلوا کما یقال استجاده اذا عده جیدا التحلی فتحیله
ولامک کسری وتشدیدیله برنسنه زینتله زین اولمق یقال تحلی بالحلی اذا تزین به
الحلواء حانک فتحی ولامک سکونی والفک قصری دخی جایزدر الحلاوی حانک فتحی
والفک قصریله بر دیکنلو اوت در وحلاوی باشک اکسه جانبنده اولن یرنک
اورته سنه دخی دیرلر الحلاوة حانک ضمی ولامک تخفیفیله کذلک باشک اکسه جانبنده
اولن یرنک اورته سی الحلاوة حانک فتحی والفک مدیله بمعناها وقجن حای مفتوح

قلنسک التی مدایدرسن وقجن مضموم قلنسک قصر ایدرسن تقول وقع فلان علی حلاوة
القفا ای علی وسط القفا وکذلک یقال حلاوی القفا وحلاواء القفا الحمایة
حانک کسری ایله منع ایتمک تقول حمیته حمایة من الباب ~~الحابی~~ اذا دفعت
عنه الحمی حانک کسری والفک قصریله فعل وزنی اوزره ممنوع اولن نسنه که احد
قریب اولمغه رخصت اولمیه قوروی معناسنه وفی الحدیث لاحمی الا لله ولرسول الاحمای
میم اونک ضمی والفک ~~قصریله قزمش دمور~~ همزه نک کسری والفک مدیله بیری قوروی
قلمق واحاد موری قزدرمغه دخی دیرلر تقول احمیت الحدید فی النار ولا تقل
حمیته الحمی میم اونک ضمی والفک قصریله قزمش دمور الحموات حانک کسری ومیمک
فتحیله حانک تشدیدیله قوروی معنالنه کسائی روایتی اوزره ومزبور ایندی حانک
تشدیدیله قیاس حیان درلکی مسموع اولن حیوان دردیدی حمی الدبر حانک فتحی
ومیمک کسری ویانک تشدیدی ودالک فتحی ویانک سکونیله صحابه دن عاصم بن ثابت
الانصارینک اسمی در حمی فعیل بمعنی مفعولدر ومزبوره حمی الدبر دیدکلری خراد انی ارای
کفاردن صاقلدیغیچون درزیرا دبرارئ حاحنته دیرلرتتکم باب راده مرور ایتمشدر
حماة المرأة حانک فتحی ومیمک تخفیفیله عورتک زوجنک اناسی در دیو نره ذکر اولنن
لغتدن غیرلغت یوقدر بخلاف سایر اخواتها تابلدرد. اولن بالغ اته دخی دیرلر حماة
الساق معناسنه واصمع ایتدی اتک بجاغنده ایکی حماة واردر وانلر شول اتلر درکه اتک
بجاغنده سکرمشالندر ارقه کورنورلر ایکی بودن ویری طاشرون الحموات فتحیله
جمع ذکر اولنن اتلر معناسنه الحمی حانک فتحی والفک قصریله شول کسنه درکه زوج
جانبندن حصم اوله اب زوج واخ زوج کبی که بریسنه قاین اتا وبریسنه قاین دیرلر

الاجاء همزه‌نك فتحيله جمع دركه خصمله‌رى معناسنه وبونيره دورت لغت واردر
بيرى حتّى مثل فتى وبرى حمو مثل ابو وبرى حم مثل اب وبرى حموى درميمك سكونى وافتر نك
همزه سى ايله فراز وايكى اوزره وكاه اولور حمو دخى ديرلر همزه نك تركى ايله وبهر كسنه
كه عورت جانبندن اوله انكا احتناء ديرلر وصهر زوج جانبندن اولنه دخى اطلاق
اولنور وهم بكلمه سنك اصلى حمو در فتحتيله زبر اجمعى احماء كلور اباء كبى وبوندن
اقدم اخ كلمه سنك تعريفنده ذكر اولنمشدر كه حمو شول اسمادن دركه موحدّا ذكر
اولنماز الا اضافتله اكرچه بعض اشعارده ناهم مفرد وناهم بلا اضافه واقع
اولمشدر نته **الحامي** ميمك كسرى ومديله شول ارككه دوه دركه كرنلرى اى چوق
قوللغندن حايت التمش اولنلرمنه قوله تعالى ولا وصيله ولا حام وصيله شول
قيونه ديرلركه يدى قارن ايكنز طوغروب جمله ديشى طوغره وسكزنجى قرنده
بينه ايكز طوغرما لكن بيرى ارككه وبيرى ديشى اوله وقرا ايتدى فحلن دوه نك
ولدنك ولدى بوكلى قلنسه انكا حامي ديرلر اردقه سن حمايت ايتديكيجون زيرا
انكا بنلمز ونوعى قرقلنه وهر نه دن منع اولنماز **الحاميان** ميمك كسرى ات
طرنقنك صاغ جانبى وصول جانبى **حامي الحقيقة** ميمك كسريله شول كمسنه دركه
عار لاحق اولاجق بيرلرى حمايت قله **حامي الذمار** ميمك وذالك كسريله بمعناه
الحماة حانك ضمى وميمك تخفيفى ايله جمع حاميلر معناسنه **الحامية** ميمك كسريله كذلك
جمع يقال هو على حامية القوم اى اخر من يحميهم صحاحده وقاموسده حاميه لفظى
جمعدر ديشلر لكن مفرد ومؤنثدر جماعت حاميه معناسنه در استعمالى حذف موقله
اشتهار بولشدر ديسلر دخى ممكن ايدى **حامي الحميا** هم اولك كسريا وحانك

ضمي وهم ثانيك فتحي ويانك تشديديله والفك قصريله منزل منختار وانوك اطرافن
حمايت ايلدن كمسنه **حمة العقرب** حانك ضمي وميمك تخفيفي ايله عقرب نك زهرى
وضررى وبونك اصلى حموّ ياخود حمي ايدي ها يادن عوض در واما حمة
الحركه تشديد ميم ايله شدت كرما معناسنه در اول باب ميمدن در
مانحن فيه دن دكلدر **الحميا** حانك ضمي وميمك فتحي ويانك تشديدي
والفك قصريله حمرك اول كيفيتى **الحموة** حانك ضمي وميمك
ضمي وواوك تشديديله المك شدتى **الحمية** حانك كسرى
وميمك سكونيله طعامدن صاقنمق **الحموة** حانك كسرى وميمك سكونيله
بمعناها تقول حميت المريض الطعام حمية وحموة **الاحتماء** همزه نك وتانك
كسريله طعامدن پرهيز ايتمك وبعض اشعارده كه احتماى واقع
اولمشدر همزه يا بدلنه يايله اول كلمه سى اصلى اوزرينه اخراج در تتكم بو بعض
عربك لغتى در **الحمية** حانك فتحي ويانك تشديديله بركسنه دن عار ايتمك
المحمية ميمك اولك فتحي وثانيك كسرى ويانك تخفيفي ايله بمعناها تقول
حميت عن كذا من الباب الرابع اذا انفت منه وداخلك عار وانفة
ان تفعله **الاحمى** همزه نك فتحي واخرنده الفك قصريله يقال فلان احمى انفا
وامنع ذمارا وانف فتحيله ~~...~~ بركسنه دن ~~...~~ عار ايتمك وذمارداخى
ذكر اولنان معنايه در **المحاماة** ميمك اولك ضمي ايله بركسنه يه بركسنه دن صقنمق
الحماء حانك كسرى والفك مديله بمعناها تقول حاميت عنه محاماة وحماء يقال
الفرس تحامى عن ولدها وخروس صنا ومحمه نك فتحيله اصيلى اولن حيوان وبدخو

اولش ناقه یه داخی دیرلر تقول حایت ضیفی اذا احتفلت له واحتفال حاء
مهمله ایله مهمانچون جمعیت ایدوب ائوک احوالن قایرمق در وحاء فدا
معناسنه در کلور یقال حاء لک فی سفنا فداء لک الحمی حانک فتحی ومیمک
سکونیله کونه یاخود تنور اسی اولمق تقول حمی النهار وحمی التنور حمیا من الباب
الرابع اذا اشتد حره الحمو حانک فتحی ومیمک سکونیله بمعناه یقال اشتد حمو الشمس
وحموها و بو کسائی روایتی در وغضب اتمک معناسنه دخی کلور تقول حمت علیه
من الباب الرابع واموی بعنی همزه ایله استعمال ایتدی التحامی یانک فتحی ومیمک
کسری ومدیله برنسنه دن صاقنمق تقول تحاماه الناس اذا توقوه واجتنبوه الخنوه حانک
فتحی ونونک سکونیله بر خوب رایحه لو اوت در بیابان ریحانی قسمندن الحنو
حانک کسریله اکر حانه سی اولن اکری اغج و پالان حانه سی اولانه دخی دیرلر و
بالجمله هر نسنه نک اکریسنه حنو دیرلر حتی طاغک اکریسنه حنوا الجبل دیرلر و
حنو بر موضعک دخی اسمی در وحنو جانب معناسنه دخی کلور الاحناء همزه نک
فتحیله جمعی جانبلر معناسنه حنوله اکنا کبی ذکر اولنمش معناده وقولهم
ازجر احناء طیرک ای نواحیه یمینا وشمالا واماما وخلفا وطیرله مقصود
بر کسنه نک خفتی و حدتی در بعنی شکفه وکوری اولمسی در الحنیه حانک
فتحی ویانک تشدیدیله یای قوس معناسنه الحنی حانک فتحی ویانک تشدیدیله
جمعی یایلر معناسنه الحناء حانک کسری ونونک تشدیدیله والفک مدیله که قنه معناسنه
در باب همزه ده ذکر اولنمشدر الحنی حانک فتحی ونونک سکونیله اکمک تقول
حنیت ظهری وحنیت العود اذا عطفته الحنو حانک فتحی ونونک سکونیله بمعناه

لغة فيه

لغة فيه الاحنى همزه نک فتحی والفک قصریله اکری اولن نسنه یقال رجل احنى
الظهر ای فی ظهره احدیداب و احنى الضلوع اشفق بمعناسنه کلور یقال فلان
احنى الناس ضلوعا علیک ای اشفقهم علیک الحنیاء حانک فتحی ونونک
سکونیله والفک مدیله مؤنثی الحنواء حانک کذلک فتحی والفک مدیله بمعنا لغة
فیها الحنو حانک ضمیله و واوک تشدیدیله برنسنه یه میل ایتمک تقول حنوت علیه اذا
عطفت علیه وحنو دیشی قیونک ارکک طلب ایتمکه دخی دیرلر یقال حنت النعجة
یحنو اذا اشتهت الفحل الحانیة نونک کسری ایله شول عورت درکه اولادینک
مؤنتنه مشغول اولوب بابالرندن صکره تزوج ایتمیه یقال حنت علیهم
تحنو او حنو دیشی قیونک ارکک طلب ایتمکه دخی دیرلر یقال حنت النعجة تحنوا
اذا اشتهت الفحل الی الحانی نونک کسری ومدیله ارکک طلب
ایدن دیشی قیون الحناء حانک کسری والفک مدیله ارکک طلب
ایتمک یقال حنت النعجة تحنو فهی حان وبها حناء وبقره وحشیه ده دخی
حال بویله در زیرا ضب طایفه سی بقر وحشیه یه دخی دیرلر التحنی فتحتینله
ونونک کسری وتشدیدیله برنسنه یه میل وشفقت ایتمک یقال تحنی علیه اذا
تعطف مثل تحنن الانحناء همزه نک وحانک کسریله برنسنه اکلمک
یقال انحنى الشیء اذا انعطف المحانی میمک فتحی ونونک کسری ویانک
مدیله دره نک اکلن یرلری معاطف الاودیه معناسنه المحنیه میمک
فتحی ونونک کسری ویانک تخفیفیله واحدی دره نک اکلن یری معناسنه
الحوبة حانک فتحی و واوک کسری ویانک تشدیدیله شول کلیم پاره سی درکه

خلقه کبی ایدوب ایچنی طولدروب دوه نک اورکجی احل اقنه وضع ایدرلر سویه
کبی در قدنا و معنی الحوایا حانک فتحی وآخرنده الفک قصریله جمعی ذکر اولنن
خلقه لر معناسنه وحوایا بغرسق معناسنه اولن حویه نک دخی جمعی کلور علی ما
سیجیء عمرو بن وهب الجحی بدر غزاسنده اصحاب بنی حرز وتقوبر ایتدکی کوشده
ایتدی رایت الحوایا علیها المنایا منیه نک جمعی در تقدیر اموت معناسنه وحویه ارکک
دوه یه مخصوص درو سویه کاه اولور غیرده دخی استعمال اولنور حوية البطن بغرسق
روده معناسنه حاوية البطن واوک کسری و یانک تخفیفیله کذالک بغرسق معنا
سنه حاوياء البطن واوک کسری واخرنده الفک مدیله کذالک بغرسق معناسنه
الحواوی حانک فتحی واوک کسری و مدیله قواعل وزنی نی اوزره حاویاء کلمه
سنده جمعی بغرسقلر معناسنه وحاویه نک دخی جمعی کلور الحواء حانک کسری
والفک مدیله بر نیجه مجتمع اولن اولرکه دوه یوکندن ایشلنمش اوللر الاحوية
همزه نک فتحی و واوک کسری و یانک تخفیفیله جمعی ذکر اولنن اولر معناسنه
الحوة حانک فتحی و واوک تشدیدیله طوریه مایل اولن لون در دمور پاصی
مثالنده اسمی ایتدی حوه شول قرمزیلقدرکه قره یه مایل اوله وحوة ات
ذکر اولنن لون اوزره اولمغه دخی دیرلر علی ابی و حوة طوه اق سیاهه مایل
اولمغه دخی دیرلر وحوة بلاد کلبده بر یرک اسمی در الاحوی همزه نک فتحی والفک
قصریله طوداغی سیاهه مایل اولن کمسنه الحواء حانک فتحی و واوک تشدیدی
والفک مدیله مثل شی یقال رجل احوی وامرأة حوّاء ویقال حویت
من الباب الرابع واحوي کذلک شول دوه یه دیرلر که اتوک لوننه سوادو

صفرت قارشاغ حمرته مایل اوله الاحیوی همزه نک ضمی وحانک فتحی و واوک
کسری و مدیله احوانک تصغیری شول کمسنه نک کغتنده که اسودک
تصغیرنده اسیود دیر وادغام ایلینلر لغتی اوزره اختلاف ایتدیله عیسی بن عمر
ایدی احی در متصرف اولمق اوزره و سیبویه بو قول خطادر زیرا اکر صواب
اولیدی اصم منصرف اولدی زیرا اصم احوادن اخفدر و تصغیرنده دخی احیم
دیلیدی انصراف اوزره حالاکه لاینصرف در دیدی وابو عمرو بن العلا مزبورک
تصغیرنده احی دیدی یای ثالثی محذوف ومقدر قلما علیه نته کم احیو دیرلر
وسیبویه ایتدی اکر بو دخی صواب اولدی عطانک تصغیرنده عطی دیمک
جایز اولوردیدی دیدی و یونس احوانک تصغیری احی در دیدی لاینصرف
اولمق اوزره سیبویه ایتدی قیاس وصواب بودر و یحیی کلمه سنک تصغیرنده
یحیی دیرسن زیرا هر اسم که انده اوچ یا جمع اولوب اولکی یاء تصغیر اوله
انوک بیرن حذف ایدرسن واکر اولکی یاء تصغیر اولمسه ا وجینی دخی اثبات
ایدرسن پس حیه کلمه سنک تصغیرنده حیییه دیرسن و ایوبک تصغیرنده
ایییب دیرسن دورت یا ایله و بو مرتبه یه تحمل اولندی یاء تصغیر وسطده
اولدغندن اوتری الاحوواء همزه نک و واوک کسری والفک مدیله ذکر
اولنن لون اوزره اولمق یقال احووی الفرس یحووی احوواء الاحویواء
همزه نک کسری وحلوالک و واوا ولک کسری و مدیله بمعناه فهو علی لغة بعض
العرب یقال احواوی الحولیواء احویواء و بعض العرب یقول حوي یحوی
حوة حکاه الاصمعي في کتاب الفرس الحي حانک فتحی و یانک تشدیدیله

جمع ایتمک تقول حواه یحویه حیا اذا جمعه الاحتواء همزه نک وتا نک
کسریله کذلک جمع ایتمک یقال حواه واحتواه بمعنی واحتواء اشتمال
معناسنه ده کلور یقال احتوی علی الشیء اذا الماء علیه والماء همزه نک
کسریله والفک مدیله اشتمال معناسنه در التحوای فتحتینله وواوک
ضمی وتشدیدیله دیو شرلوب بر بیره کلمک یقال تحوی اذا تجمع وا
ستدار یقال تحوت الحیة الحواء حانک ضمی وواوک تشدیدیله والفک
مدیله مکاء وزنی اوزره بر جنس اوتک اسمی درکه کوننی قورت لوننه
شبیه ومکاء بر جنس قوشک اسمی در الحواءة وزن مزبور اوزره واحدی
ذکر اولنن اوتک بری معناسنه وبو اموی روایتی در الحیاة حانک فتحی
ویانک تخفیفیله دیرلمک که اولمه نک مقابلی در الحی حانک فتحی ویانک
تشدیدیله دیری اولن کمسنه وحی قبیله معناسنه دخی کلور الاحیاء همزه نک
فتحی ایله جمع المحیاء میمک فتحی وحانک سکونی والفک قصریله مصدر
میمی در حیاة معناسنه تقول محیای ومماتی المحیایی میمک فتحی ویانک کسری
ومدیله جمعی الاحیاء همزه نک کسرایله دیرلتمک یقال احیاه الله فحیی وحی
ایضا والادغام اکثر لان الحرکة لازمة فاذا لم یکن الحرکة لازمة لم تدغم
کقوله تعالی الیس ذلک بقادر علی ان یحیی الموتی ویقرء ویحیا من حی
عن بینة بیائین علی ما وقعت فی سورة الانفال واحیا قومک طوارنک
حالی خوب اولمغه دخی دیرلر یقال احیی القوم اذا حسنت حال مو
اشیهم واکر کندی نفسلری حیات بولمه سن ویله حیو دیرسن واحیا نك

ناقه نك ولدی یاشیوب حیات صاحبی اولمغه دخی دیرلر یقال احیت الناقة اذا حیی ولدها
ولا یکاد یموت واحیا قوم اوتلی صولی یره داخل اولمغه دخی دیرلر یقال احیی القوم اذا صاروا
فی الحیا وهو الخصب علی ما یجیء وتقول اتیت الارض فاحییتها ای وجدتها خصبة المحیی میمک ضمی
ویانک کسریله ذکر اولنن ناقه المحییة وزن مزبور اوزره کذلک ذکر اولنن ناقه یقال
احیت الناقة فهی محی ومحییة ای لا یکاد یموت ولدها الحیا حانک فتحی والفک مدیله اوتمق
ابو زید روایتی اوزره تقول حییت منه لحیا من الباب الرابع اذا استحییت وفعل ماضیک
جمعنده حیوا دیرسن نته کم خشی کلمه سنک جمعنده خشوا دیرسن سیبویه ایتدی حیوا دن التقاء ساکنین
دن اوتری یا حذف اولندی زیرا واو جمع ساکنه در ویا حرکتی ضمه اولدی ضربونک یاسی مضموم
اولدوغی کبی ویا اوزرنه ضمه ثقیل اولدیغیچون تخفیف اولنماغله اجتماع ساکنین لازم کلمکین
تخفیف اولندقدن صکره باقی قالان یاء لاجل الواو مضموم قلندی وبعضلر حیوا دیدیلر تشدیدیله
کلمه سی اوزرنه ترک ایتمکله وحیا ناقه نك فرجنه دخی دیرلر سیخ جو هر یدیو فرج ناقه بدلنه رحم ناقه
دوشمشدر غلط در الاحییة همزه نك فتحی ویاء اولینک کسریله حیی اصمعی روایتی اوزره الاستحیاء
همزه نك وتانک کسری والفک مدیله بر کسنه دن اوتنمق تقول استحیاه منه بمعنی وتقول ایضا
استحیت بیاء واحده یعنی استحییت کلمه سنک اصلی استحییت ایدی استعیت کبی پس یاء اولی اعلال
اولنوب حرکتی حایه ویرلوب استحیت دیدیلر نته کم استعیت دیدیلر زوابد داخل اولماغله تعلیل ایله بونلر
ومازنی ایتدی الف مزبور نك حذفی التقاء ساکنیندن اوتری دکلدر اکر التقاء ساکنیندن
اوتری اولیدی مضارعنده یستحی دیمک جایز اولمیوب یستحی دیمک لازم اولوردی تستبیع دیدکلری کبی
واستباعت طلب بیع معناسنه در واخفش ایتدی اسمی یاء واحده ایله تمیم لغتی در ویائیله
اهل حجاز لغتی در که اصل بودر زیرا شول کلمه که انوک لام الفعلی معتل اوله انوک عین الفعلن

اعلال ایتمزلر نظر اولنمزمی که احییت وحوییت کلمه لرند. اعلال ایتمزلر وقلت وبعت کلمه لرند. اعلال
ایدرلر پس بو مقوله لرده حذف کثرت استعال ایله بناءً درنته کم لا ادری کلمه سنکو یلا ادر دیرلر
کثرت استعالی اولدوغنه بناء وباری تعالینک وستحیون نساءکم قولند. استحیا طلب حیات معناسنه
یاخود استبقا معناسنه در وان الله لا یستحیی ان یضرب مثلا قولند. لا یستبقی معناسنه در وجوهری
ظاهر کلامندن لازم گلن بودر که یستحیون قولند. یانک حذفی بحره کثرت استعالی ایچون اوله وفیه
ما لا یخفی الحیّة حانک فتحی ویانک تشدیدیله ایلان مذکر ومؤنثه متنا وله رقلان
حیّة ذکر دلر زیرا اخرند. اولن ها وحدت ایچون در بطّة ودجاجة یاسی کبی
در بونک برله بعض عربدن رایت حیا علی حیّة دخی استماع اولنمشدر
رایت ذکرا علی انثی معناسنه الحیوی فتحیله ویاءِ اولینک تخفیفیله حیّه یه منسوب
اولن نسنه الحیّوث حانک فتحی ویانک ضمی وتشدیدیله ارکک اولن ایلان
الحاوی واوک کسری ومدیله ایلان صاحبی اولن نسنه یعنی بو فاعل اوزنی اوزره
اولور وی کذا معناسنه لابن وقامر کبی الحیا حانک فتحی والفک قصریله یغمور
مطر معناسنه واو خرلغه وبو للغه دخی دیر الحییان فتحیله تثنیه سی ایکی دفعه
یغمور معناسنه حرف یا اظهار اولنور زیرا حرکتی حرکت غیر لازمه در الحیوان
فتحیله دیری اولن نسنه که موتانک مقابلی در المحیاة میمک فتحی وحانک
سکونیله ایلانی چوق یر المحواة کذلک میمک فتحی وحانک سکونیله بمعنا
ها یله روایة ابن السراج حیوة حانک فتحی ویانک سکونیله بر رجلک اسمی در
وبوند. ادغام اولنمدی ها یتن دخی ومیتد. ادغام اولندوغی کبی زیرا بو اسم موضوع
در اشتقاقی لائح وجه الفعل در المحیا میمک ضمی ویانک تشدیدی والفک
قصر یله

قصر یله یوز وجه معناسنه التحیّة تانک فتحی وحانک کسری ویانک تشدیدیله
ملک معناسنه وبوند. ادغام اولندی تفعلة وزنی اوزره اولوب هاء
تانیث لازم اولدوغنه بناء یقال حیاک الله ای ملکک. ومنه قولهم التحیات
لله. وبو یعقوب روایتی در المحیّیة میمک ضمی ویاء اولینک کسری وتشدیدیله مالک
قلیچ عورت حرف یا اظهار اولندی زیرا یا غیری لازمه در الحیّ میمک ضمی ویاء اولک
کسری وتشدیدیله مذکری مالک قلیچ ادم معناسنه هر اسم که اند. اوج یا جمع اوله
اگر بناسی فعل اوزره دکلسه اخری حرف اولنور عطی کبی عطانک تصغیرند. و
احی کبی احوانک تصغیرند. واگر بناسی فعل اوزره اولورسه ثابت اولور
حیّ حانک فتحی ویانک تشدیدیله وفتحه اوزره بناسی ایله بو اسماء افعالدن در
هلم واقبل معناسنه واقعدر. اولن یا مفتوح قلندی ما قبلی ساکن وکندی
سو ساکن اولدوغندن اوتری نته کم لیت ولعل کلمه لرند. ذکر اولندی وحرب
طایفه سی حی علی الثرید دیرلر نته کم باب لامد. حلک تعبیرند. ذکر اولنمشدر
الحیحاة حانک فتحی ویانک سکونی ایله بکی دعوت ایتمک تقول حاحیت
نته کم ادرکنابد. فصل حاده ذکر اولنور انشاءالله تعالی فصل الخاء الخابیة
یانک کسری ایله کوپ که ایچنه صو یا خود اکا شبیه اولن نسنه وضع اولنور
وبونک اصلی همزه در زیرا خباءت دن مأخوذ در سترت معناسنه الخباء
حانک کسری والفک مدیله شول خیمه که کوی خلقی استعال ایدرلر یا دوه یوکندن
دیا خود قیون یوکندن اولور قلدن اولماز واول ایکی دیرک اوزره یا خود اوچ
دیرک اوزره اولور وبوندن زیاده اولنه بیت دیرلر الاخباء همزه نک فتحی وتانک

خبا

كسرى والفك مدّيله چيمه يى قورمق وايچنه كيرمك تقول استخبيتا الخباء اى نصبناه ودخلنا فيه الاخباء همزه نك كسرى والفك مدّيله خيمه ايشلمك واخبا اودى سوندر مك التخبى فتحيله وبانك كسرى وتشديديله بمعناه التخبيه على زنة التربية بمعناه كذلك تقول اخبيت الخباء وتخبيته اذا عملته وكذلك التخبية الخبو ضميله آتش سونيمك تقول خبت النار تخبوا خبوًا من الباب الاول اذا طفئت الخثى حانك كسرى وثاء مثلثه نك سكونيله صغر تزسى الاختشاء همزه نك فتحيله جمعى حلسه احلاس كبى وحلس وحاوسين مهملتينله شاول كه طوارا قه سنه اورترلر الحثى حانك فتحى وثانك سكونيله مصدر صغير نجاستنى القا اتمك معناسنه تقول حثى يحثى حثيا من باب الثانى الجوجى حانك فتحى جيملرك فتحى والفك قصريله شول رجل دركه اياقلرى اوزون اوله طويل الرجلين معناسنه يعنى بو فعوعل وزنى اوزره اولور الجوجاة وزن مزبور اوزره مؤنثى الحذى حانك فتحى ودالك سكونى ايله ناقه سرعت ايتمك يقال حذت الناقه تحذى من الباب اذا اسرعت مثل وخدت وخودت كلمه بمعنى الحذو حانك فتحى ودال معجمه نك سكونيله بر نسنه صالقى اولمق يقال حذى الشئ يحذو حذوا من الباب الاول اذا استرخى ويقال حذى من الباب الرابع ايضا بمعناه الحذوا حانك فتحى وذالك سكونى والفك مديله صالقى اولن قولق يقال اذن حذواء اذا كانت بينه الحذى ودبشى مركبه دخى حذوا ديرلر قولاغى صالقى اولدوغندن اوترى الاستحذاء همزه نك وتانك كسرى والفك مديله سر قردقلوب خضوع ايتمك وكاه اولور افرى همزه ايله دخى استعمال اولنور وابوزيد مجلسنده بر اعرابيه سن استخذات كلمه سن نجه استعمال ايدرسن ديدى لر تاكه همزه ايله استعمال اولنور مى انى

بيلمز

بيلمز اعرابى جواب ويروب العرب لاتستخذئ ديدى يعنى همزه ايله ايراد ايتدى الخزف حانك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله بر نسنه يه حكم وغلبه قلمق تقول خزاه يخزوه خزوا اذا ساسه وقهره الخزى حانك كسرى وزانك سكونيله بر نسنه خور وذليل اولمق يقال خزى يخزى خزيا من الباب الرابع اذا ذل وهان ابن السكيت ايتدى وقع فى بلية واخزاه الله ديرلر المخازاة هيمك ضمى ايله بر نسنه ايله نزاع ايدوب اهانت ايدشمكه دورشمك تقول خازانى فلان فخزيته اخزيه يعنى باب مغالبه دن بو وجه اوزره استعمال اولنور وكاه اولور خازانى فلان وكربت ان اخزيه دخى ديرلر الخزاية حانك فتحى وزانك تخفيفى ايله اوتنمق تقول خزا يخزى خزاية من الباب الرابع اذا استحى الخزيان حانك فتحى وزانك سكونيله اوتنجى كمسنه الخزايا حانك فتحى واخرنده الفك قصريله جمعى الخزياء حانك فتحى وزانك سكونى والفك مديله مؤنثى تقول رجل خزيان وقوم خزايا وامراه خزياء الخزاء حانك فتحى والفك مديله نبات اندن بر اوتنك اسمى در اكرچه صاحب قاموس بونك اصحى حاء مهمله ايله در ديمشدر الخسا حانك فتحى والفك قصريله طون قرد معناسنه يقال خسا اوز سا اى فرد اوزوجا الخشية حانك فتحى وشين معجمه نك سكونيله خوف ايتمك تقول خشى الرجل يخشى خشيه من الباب الرابع اذا خاف وكاه اولور خشيت علمت معناسنه در كلور نته كم بعض اشعارده واقع اولمشدر وكريه كورمك معناسنه ده كلور كقوله تعالى فخشينا ان يرهقهما طغيانا وكفرا قال الاخفش معناه كرهنا الخشيان حانك فتحى وشينك سكونيله خوف ايدیجى كمسنه

الخُنْثَاء خانك فتحى وشينك سكونى والفك مديله مؤنثى خوف ايديجى عورت معناسنه
المَخْشَاة ميمك فتحى ايله خوف ايتمدن نزاع ايدشمك تقول خاشانى فلان فخشيته
اخشيه مضارعنده شينك كسريله يعنى نحن الخاوفه غالب اولسك باب مغالبه
دن بويله ويرش ابو عبيد روايتى اوزره التخشية على وزن التربية قورقتمق
تقول خشاة تخشية اذا خوفه يقال خشته ذؤالة بالحبالة ذؤالة ذال معجمه نك ضميله
قورت ذئب معناسنه يعنى قوردى دوزاغ ايله قورقوتدى الخَشِىّ خانك فتحى وشينك
كسرى ويانك تشديديله فعيل وزنى اوزره قورى يابس معناسنه اصح روايتى اوز
ره حشى كبى در حاء مهمله ايله وزنا ومعنى الخشو خانك فتحى وشينك سكونيله بورما
وخشو خرما اغاجى بر منزحرما وير مكه دخى ديلر يقال خشت النخلة تخشو اذا اخشوت
الخُصْيَة خانك ضمى وصاد مهمله نك سكونيله خايه كه اعضاى تناسلدن در الخُصى خا
نك ضمى والفك قصريله جمعى خايه لر معناسنه الخِصْيَة خانك كسرى وصادك سكونيله
بمعناها ابو عبيده ايتدى بنم مسموعم اولان خصيه در ضم خا ايله كسرله مسموعم دكلدر
ديدى وخصياه در مسموعم اولان صيغه تثنيه اوزره خصى ايشتمشدر صيغه افراد اوزره
ديدى وابو عمرو ايتدى خصيتان شول ايكى ذكرى در كه بومرده لر انلرك ايچنده اولور
وصوى ايتدى خصية بومرده در وخصى جمعى وخصيان تثنيه سى در اكا تا الحاق ايتمز
سن نته كه اليه تثنيه اولندقده اليان ديرسن تا كتور مزسن بونلر نادرلر در ديدى
الخِصَاء خانك كسرى والفك مديله خصيتى اخراج ايتمك تقول خصيت الفحل خصاء من الباب
الثانى اذا سللت خصييه الخَصِىّ خانك فتحى ويانك تشديديله خايه سى چقمش كسنه الخِصيان خانك
كسرى وصادك سكونيله جمعى خايه سى چقمش كسنه لر معناسنه الخِصْيَة خانك كسرى وصادك سكونيله

كذلك

كذلك جمعى المَخْصِىّ ميمك فتحى وخانك سكونيله خايه دن كسلمش بر موضع قطع معناسنه الخُطوة
خانك ضمى وطاء مهمله نك سكونيله آدم كه ايكى اياغنك ارسى در حالت سيرده الخُطوات خانك
ضمى وطانك سكونيله كذلك جمعى الخُطُوات خانك ضمى وطانك ضميله كذلك جمعى الخُطى خانك ضمى والفك
قصريله جمع كثرتى ادبلر معناسنه الخَطوة خانك فتحى وطانك سكونيله بناء مره ايله بر اوم آدم
معناسنه الخَطَوات فتحتينله جمعى الخِطاء خانك كسرى والفك مديله كذلك جمعى ركوه ايله
ركابى وركوه شول صوقابى دركه سختياندن ديكيلر التخطية على وزن التربية دفع
ايتمك منه قولهم فى الزفاف للانسان خطى عنه بالسوء اى دفع عنه السوء ويقال خطى عنك
اى اميط واماط ازاليه ديرلر الخَطو خانك فتحى وطانك سكونيله آدم اذمق الاختطاء همزه
نك وتانك كسرى والفك مديله بمعناه تقول خطوت من الباب الاول واخطيت الاخطاء همزه نك
كسريله بركسنه يه آدم اتدرمق تقول اخطيت غيرى اذا حملته على ان يخطو التخطى فتحتيله
وطانك كسرى وتشديديله كچك تجاوز معناسنه تقول تخطيته اذا تجاوزته ويقال تخطيت
رقاب الناس وتخطيت الى كذا يعنى تخطى بر نسنه دن كچكه وبر نسنه يه واصل اولمغه متناول در
ولا تقل تخطات بالهمزة الخُظو خانك وظاء معجمه نك ضمى وواوك تشديديله بر كسنه نك بدننده
اى صوق اولوب مجتمع اولمق تقول خظا لحمه يخظو من الباب الاول اذا اكتنز ولا تقل
خظى من الباب الرابع خظا بظا خانك وبانك فتحى والفك قصريله ايكى كلمه در كه مجتمع اللحم
معناسنه استعمال اولنور يقال لحمه خظا بظا اى مكتنز مجتمع الخُظوان فتحتينله شول كمسنه
دركه اتى صوق اولوب بربرى اوزرنه بنمش اوله الخِنظيان خانك وظانك كسرى وما بينده
نونك سكونيله فحش فحاشليق ايله اولن كمسنه يقال رجل خنظيان اذا كان فحاشا الخنظاة
خانك فتحى ونونك سكونيله فعلاه وزنى اوزره بر كسنه يه كلمات كريه ايشدرمك يقال خنظى به

اذا اندریه واسمعه المكروه، وتشدید نونله و دالین سهملتیله تشهیر اتیکه دیرلر الخفو حانک فتحی و فانک
سکونیله برنسنه یی کیزلمک و اشکاره قلمغه دخی دیرلر اضداد دندر اصمعی روایتی اوزره تقول
خفیت الشئ اخفیه اذا کتمته وخفیته ایضا اذا اظهرته وابو عبیده دخی اصمعی کبی روایت قلمشدر یقال
خفی المطر الفار اذا اخرجهن من انفاقهن یعنی مطر فاره لری یوالرندن چیقردی الاخفاء همزه
نک کسری والفک مدیله برنسنه یی کیزلمک تقول اخفیت الشئ اذا سترته وکتمته ومنه قوله تعالى ان الساعة
آتیة اكاد اخفیها وبعضلر اخفیها دخی قرات ایتدی همزه نک فتحیله اما صورت فتحده اخفیها
اظهرها معناسنه اولدیغی ظاهردر واما صورت ضمده اخفیها اظهار معناسنه اولماسی همزه سلب ایچون
اولوب ازاله خفا مراد اولمغله اولور که خفا کسر خا ایله خفا معناسنه درعلی ما سیجیء پس بو اسکیته
کبی اولور ازلت عنه ما یشکوه معناسنه یعنی بیچفور اولدیغی نسنه یی ازاله قلدم معناسنه الخافی
حانک کسری ومدیله جنه دیرلر اصمعی روایتی اوزره وابن مناذر ایتدی الخافیة خانک کسریله ویانک
تخفیفیله شول جن درکه یدنه کیزلنور الخفیة حانک فتحی و یانک تشدیدیله جن طوتمق اثری یقال
به خفیة ای لمم ومس وخفیة ارسلان یتاغی اولن یره دخی دیرلر منه قولهم اسود خفیة کقولهم
اسود خفانة وغابة دخی ارسلان یتاغنه دیرلر و خفیه کوزک دیبی یاقن اولن قیویه دیرلر رکیة
معناسنه وابن السکیت ایتدی خفیه شول قیودر که بر کره قازلوب بعده ترک اولنوب طپراغله
طولمغین تکرار ایچنده اولن طپراغی اخراج اولنه و ابو عبیده ایتدی بو مقوله قیویه خفیه دیدکلری
اظهار اولندغندندر اوتری در الخفی حانک فتحی و یانک تشدیدیله کیزلو نسنه خافی معناسنه الخفیان
حانک و فانک کسریله تثنیه سی و خفیان اوازله ابرزه دخی دیرلر قال بعض العرب اذا احسن من المرء
خفیاها یا حسن سایرها یعنی اوازی ملایم اولسه که بو ادب و حیا اهلی اولمسنه دلالت ایدر
وایزی یری برنه قریب اولوب اثری یرده تمام قرار اتیسه که بو صغیرسی و یانلری طلمو الصنه

دلالت ایدر الخفایا حانک فتحی والفک قصریله جمع الخفاء حانک فتحی والفک مدیله برکسنه یه اثر و
علامت کیزلو اولمغه دیرلر یقال خفی علیه الاثر یخفی خفا و بو سیدن عربلر برح الخفاء دیرلر یعنی
برنسنه واضح اولسه الخوافی حانک فتحی و فانک کسری و مدیله قوش قنادنده اولن بلکلرک اوبنجی
یلکندن ما دونته خوافی دیرلر اصمعی روایتی اوزره وخوافی خرما اغاجنک شول بوداقلرنه دخی دیرلر
که خرما اغاجنک کوبکنه قریب یرده بتنه و اول بوداقلره اهل حجاز لغتی اوزره عواهن دیرلر الاستخفاء
همزه نک و تانک کسریله کیزلنمک تقول استخفیت منک اذا تواریت ولا تقل اختفیت الخفو حانک
فتحی و واوک سکونیله برق بلودک اطرافنده ارقری ضعف اوزره یلدرمق الخفی حانک فتحی و فانک
فانک سکونیله بمعناه تقول خفا البرق یخفو خفوا من الباب الاول ویخفی خفیا من الباب الثانی اذا لمع
لمعانا ضعیفا معترضا فی نواحی الغیم واکر بلوت اطرافنده ارقری اولوب یلدرمسه بلکه فی
الجمله یلدرمیوب ساکن اولسه اکا ومیض دیرلر واکر بلوده یار دب ضافه وصوله میل ایملنرمز
وسط سمایه طوغری اوزنه الکاحقیقة دیرلر الاختفاء همزه نک و تانک کسریله برنسنه یی چیقرمق
تقول اختفیت الشئ اذا استخرجته المختفی میمک ضمی و فانک کسری و مدیله کفن صویجی
نباش معناسنه ومزبور مختفی دیدیلر کفنی استخراج ایتدکندن اوتری الخفاء حانک کسری
والفک مدیله شول کلیمدرکه انی قربه اوزرنه اورتنرلر الاخفیة همزه نک فتحی و فانک کسری و یانک
تخفیفی ایله جمعی ذکر اولنن کلیملر معناسنه الخلو حانک ضمیله و واوک تشدیدیله برنسنه خالی اولمق
تقول خلا الشئ یخلو خلوا وخلوة بوسخرت به معناسنه دخی کلور سخریه دن استهزا معناسنه
ایتدی
وبرکسنه ایله خلوت اولمق معناسنه دخی کلور قال الله تعالى واذا خلوا الی شیاطینهم وبعضلر
بونده الی مع معناسنه در کما قال الله تعالى من انصاری الی الله و مضی معناسنه دخی کلور کقوله تعالى
وان من امة الا خلا فیها نذیر ای مضی وارسل و خلی فی یده غنی ولدی معناسنه دخی کلور یقال

عبد وخلى فى يده اى انه مع عبوديته غنى قال يعقوب ولا تقل و خلى فى يديه غنى الجوهرى من
باب التفعيل **الخلاء** حانك فتحى والفك مدّيله برى اولمق تقول انا منك خلاء اى براء قچن
بونى مصدر قلسک تثنيه وجمع قلمزسن وقچن فعيل وزنى اوزره اسم قلوب خلى ديسک تثنيه
وجمع مؤنث قيلرسن تقول انا خلى منک ديرسن برئ منک معناسنه و خلاء منزل معناسنه دخى
كلور وفى المثل خلاؤك اقنى لحيائك اى منزلك اذا خلوت فيه الزم لحيائك وخلاء محل خلها
دنه دخى ديرلر متوضا معناسنه و خلاء شول مكانه دخى ديرلر كه انده برنسنه اولميه **الخلا** حانك
فتحى والفك قصريله تازه اوت حشيش رطب معناسنه **الخلاة** ذكر اولنان وزن اوزره واحدى **الخلية**
خلانك فتحى و يانك تشديديله شول ناقه دركه اياغنك باغى چوزلوب صاليويرله وناطاينه انت خلية
ديه كلرى طلاق قلان كنايت درمذكوردن اخذ اولنمق اوزره وخليه شول ناقه يه دخى ديرلركه اخر ناقه
ايله ولدو احد اوزرنه يا قلمش اوله بر حيثيتله كه انى ايكيسى دخى امزر و فحن برى امزرسه اهل بيت
النلر اول برسن صاغيجون خالى بوللر و خليه بيوك كميه دخى ديرلر سفينه عظيمه معناسنه و خليه
ارى قوانه دخى ديرلر بيت النحل معناسنه **خلا** حانك فتحى والفك قصريله شول كلمه دركه انوكله استثنا اولنور
وما بعدينى كاه منصوب ايدر وكاه مجرور ايدر تقول جاؤنى خلا زيدا كلمهٔ خلائى فعل قلوب تحتنده فاعل
مستتر قلمغله كويا كه خلا من جاءنى من زيد ديمش اولورسن اما قچن خلا زيد ديسک جر له بعض نحويين انى حرف
جر اعتبار ايلم حاشا منزله سنده وبعضى مصدر اعتبار ايدوب مابعدنه مضاف قدر ديرلر اما ما خلانك مابعدنده
نصبدن غيرى جايز اولماز جاؤنى ما خلا زيدا ديرسن بو صورتده خلا كلمه ما يه صله اولوب فاعلى تحتنده
مستتر اولور وما مصدريه اولماغين تاويل مصدرده اولوب جاؤنى خلو زيد معناسنه اولور يعنى جاؤنى
وقت خلوهم من زيد وعرب بابرسن افعل ذلك وخلاك ذم ديه كلرى قوللرندر خلو سقوط معناسنه در يعنى
سن انى ايشلمدن ذم چكمه كه ذمدن برسن **خلاق** حانك فتحى ولامک تخفيفى ايله اشجع قبيله سنده بر جماعتک

بابلسنک ادى دركه اول خلاق بن سبيع بن بكر بن اشجع دركه انيس اسيرلرى قتل اتدكده انا برئ منه ديمش
ايمش نيته كم باب جيمده ذكر اولنمشدر **الخلى** حانك فتحى و يانك تشديديله شول كسنه دركه انوك عصمه سى اولميه وبو جهتله
مقابلى درشين معجمه ايله وجيم ايله شجى اولنمشدر معناسنه **الخالى** لامك كسرى ومديله شول رجل دركه انوك زوجه سى اولميه
اصمعى روايتى اوزره و خالى اوت بچن كسنه يه دخى ديرلر **الخالون** لامک ضمى ومديله جمعى اوت بچيجيلر معناسنه
القرون الخاليه ختميله ولامک كسريله بچن قرنلر طوائف ماضيه معناسنه **الخلى** حانك فتحى ولامک سكونيله تازه
اوت بچمك **الاختلا** همزه نك و تانك كسريله بمعناه **الانخلا** همزه نك وحانك كسريله بچلمك تقول خليت الخلا
واخليته واختليته فانخلى اذا جززته وقطعته فانقطع وطوار اوت بچمكه دخى ديرلر و تقول خليت دابتى
اخليها اذا جززت لها الخلاء اختلا قليج كسمكه دخى ديرلر يقال السيف يختلى اى يقطع **المختلون** ميمک
ولامک فتحى ايله اوت بچن كمسنه لر **المختلى** ميمک كسرى وحانك سكونى والفك قصريله شول الت دركه انوكله اوت بچرلر
المخلاة ميمک كسرى وحانك سكونيله شول طرف دركه انوک اچينه بچلمش اوت وضع ايدرلر **الاخلاء** همزه نك
كسرى والفک مديله يرا دتلى اولمق يقال اخلت الارض اذا كثر خلاها و اخلا بر نسنه يه الكون تنها قالمغه دخى ديرلر يقال
خلا لك الشئ واخلا لك بمعنى و اخلا بر مكانى خالى بولمغه دخى ديرلر تقول اخليت المكان اذا صادفته خاليا
واخلا غيرى كمسنه يى خالى قلمغه دخى ديرلر تقول اخليت غيرى يتعدى ولا يتعدى و اخلا طعامدن فارغ اولمغه دخى ديرلر
المخالاة ميمک ضمى والفك قصريله ترک ايدشمك تقول خاليت الرجل اذا تاركته **التخلى** فتحيله ولامک كسرى تشديديله
بر نسنه دن فارغ اولمق تقول تخليت اذا تفرغت **التخلية** تشديديله تحلى وزن التربيه بر نسنه يى خالى قلمغه و صاليويرمكه
دخى ديرلر تقول خليت عنه وخليت سبيله **المخلى** ميمک ضمى ولامک فتحى وتشديديله صاليويرلمش نسنه **المخلى** ميمک ضمى ولامک
كسرى وتشديديله قيددن خلاص قلجى كمسنه حانك فتحى والفك قصريله يرمز نسنه سويلمك كلام فحش
معناسنه **الخنى** حانك فتحى و نونك كسرى ومديله فحش قسمندن اولان كلام **الخنية** حانك فتحى و يانك تخفيفى ايله مؤنثى
يقال كلام خنى وكلمة خنية **الاخناء** همزه نك كسريله كلام فحش سويلمك يقال خنى عليه من الباب الرابع واخنى

علیه فی منطقه اذا تخش و اخنا قلک بر کسنه یه عورلر ایدوب هلاک اتمکه دخی دیرلر یقال اخنی علیه الدهر ای اتی علیه و اهلکه
واخنا افساد معناسنه دخی کلور تقول اخنیت علیه اذا افسدت الحنی حانک فتحی و یانک تشدیدیله یلدز یتمق تقول خوت النجوم تخوی
خیا من الباب الثانی اذا سقطت ولم تمطر فی نوءها و نونونک فتحی و واوک سکونیله یلدز منزلندن سقوط اتمکه دیرلر
وامطار یغور یغدرمقدر الاخواء همزه نک کسری و الفک مدیله بمعنا یقال اخوت النجوم اذا سقطت کذلک الخواء حانک
فتحی و الفک مدیله خالی اولمق تقول خوت الدار خواء اذا خلت واو یقلوب قرب اولمغه دخی دیرلر منه قوله تعالی فتلک
بیوتهم خاویة ای خالیة و یقال ساقطة کما قال فهی خاویة علی عروشها ای ساقطة علی سقوفها الخوی فتحتینله والفک قصریله
عورتنک ولادتده قارنی خالی اولمق یقال خوت المرأة من الباب الثانی و خویت خوی من الباب الرابع اذا خلا جوفها
عند الولادة الخویة حانک فتحی و یانک تشدیدیله بر جنس طعام در التخویة علی وزن التربیة ذکر اولنن طعام ایشلمکه تقول خویت
لها تخویة اذا عملت لها خویة یاکلها و تخویه دوه چوکوب یره قارنینی یردن اراغ اتمکه دخی دیرلر یقال خوی البعیر تخویة اذا جافی
بطنه عن الارض فی بروکه وکذلک الرجل فی سجوده و تخویه یلدزلر طولنمغه میل اتمکه دخی دیرلر یقال خوت النجوم اذا مالت للمغیب
الخوی حانک فتحی و یانک تشدیدیله فعیل وزنی اوزره بر شول یردرکه دوز اوله الخواة حانک فتحی و واوک تخفیفیله آواز
صوت معناسنه فصل الدال الدای دالک فتحی و همزه نک سکونیله دوه نک بوینندن شول یردرکه پالان
اغاجی انوک اوزرینه واقع اولور ای مجروح ایدیکما قال فی صفة النسیب علی ماریت النسر عز ابن دایه و عشش فی اکنافه
جاشت به نفسی بوکبیدن درکه قرایه ابن دایه دیدیلر اکل اتمکیچون دوه نک بوینندن اول محله قوندیغیچون الذاب
فتحتینله جمع ذکر اولنان موضعلر معناسنه الذی دالک فتحی و همزه نک کسری و یانک تشدیدیله دایک جمعی ضانک جمعی
ضئین و معزک جمعی معز اولدوغی کبی و دای حیله و خدعه قلمغه دخی دیرلر ایو زیره وابتی اوزره تقول دابت للشی
ادای له دایا من الباب الثالث اذا ختلته اودوت له و داوت له کبی که بونلر ذکر اولنان معناده لغتدر
یقال الذئب یدأی للغزال ای یختله مثل یادو الدبا دالک فتحی و الفک قصریله شول قرده چکرکه درکه هنوز
اوچامش اوله الدباة وزنی مثر بودر اوزره واحدی المدبیة میمک فتحی و یانک کسری و یانک تشدیدیله مفعوله

وزنی

وزنی اوزره شول یردرکه انوک بیتاتنی چکرکه یمش اوله الادبا همزه نک کسری و الفک مدیله زمیث دیوکلری اوتکل
یپراغی چقمغه باشلیوب خرده چکرکه یه شبیه اولمق که بودم اکل اولنمغه صالح اولور المدبیة میمک ضمی و دالک سکونی و یانک
کسریله شول یردرکه خرده چکرکه سی چوق اوله المدباة میمک فتحی و دالک سکونیله معناسنه یقال ارض مدبیة
ومدباة اذا کانت کثیرة الدبا الدباء دالک ضمی و بانک تشدیدیله و الفک مدیله قباق قرع معناسنه الدباة
وزن مرور اوزره واحدی بر قباق معناسنه دبادبا دالک فتحی ایله بر لفظ مرکبدرکه محل کثرتده استعمال
اولنور ابن الاعرابی روایتی اوزره یقال جاء فلان بدبا دبا اذا جاء بمال کالربا فی الکثرة یعنی غایت کثرتده
چکرکه مثاللنده در الدجو ضمتینله و واوک تشدیدیله قرانکو اولمق الدجی دالک ضمی و الفک قصریله قرانکو ظلمت
معناسنه یقال دجا اللیل یدجو دجوا و اصمعی ایتدی دجا اللیل دیدیکلری البسکل شیئی معناسنه در ظلمتدن
دکلدر ... کم دجی الاسلام دیدیکلری قوی والبسکل شیئی معناسنه در دیدی و الیاس اورتمکه دیرلر الداجیة
جیمک کسریله قرانکو اولیجه یقال لیلة داجیة اذا کانت مظلمة الادجاء همزه نک کسری و الفک مدیله
قرانکو اولمق التدجی فتحتینله و جیمک کسری و تشدیدیله کذلک قرانکو اولمق یقال تدجی اللیل و تدجی الدیاجی
دالک فتحی و الفک و جیمک کسری و مدیله گیجه نک زیاده قرانکولقلری ظلمات اللیل معناسنه گویاکه بودیجانک
جمعی در الدجیة دالک ضمی و جیمک سکونیله صیاد کاری که انده صید ایدر ساکن اولور و ظلمة دخی
دیرلر المداجاة میمک ضمی ایله مدارات اتمک تقول داجیته اذا داریته یعنی کویا که عداوتی اندن ستر ایلدک
وابو عمرو ایتدی مداجاة بعلها ظاهرلیوب مکر ایتمکدر اولین منعه دیرلر یعنی بینی بن اولین منعه دیرلر
الدحو دالک فتحی و حاء مهمله نک سکونیله یرلری دوشمک تقول دحوت الشئ دحوا اذا بسطته قال الله تعالی
والارض بعد ذلک دحاها ای بسطها و اتساع معناسنه دخی گلور یقال دحی المطر الحصی عن وجه الارض و تقول للاعب
بالجوز ابعد المدی و ادحه ای ارمه و مدی مسافه یه دیرلر و یقال للفرس مر یدحو دحوا اذا رمی بیدیه رمیا لا یرفع
سنبکه عن الارض کثیرا و سنبک آت طرنغنه دیرلر دحیة دالک کسری و حانک سکونیله دحیة بن خلیفه

الكلبي نام كسنه نك اسميدر كه جبرئيل عليه السلام انوك صورتنده نازل اولوردی كه اول خلقك اجلى واحسنى ايدى
دحيه دالك فتحی وحانك سكونيله **ودحوه** وزننده مزبور اوزره بو ايكيسی حاويه بن بكرين هوازنك اوغللريدر
المدحى ميمك فتحی ودالك سكونی والفك قصريله دوه قوشنك يومورطه وضع اتدكی يير **الادحى** همزه نك
ضمی ودالك سكونی وبانك تشديديله دوه قوشنك ياوريسی چيقردوغی يردر پس بو افعول وزنی اوزره اولور
دحوت دن دوه قوشی اياغيله بو ايندكی يری دوزتلدكيچون كه مزبور خبر طرفته بو ايايمز **الددا** فتحيله
والفك قصريله لهو ولعبه ديرلر يقال هذا ددا مثل عصى وهذا ددٌ مثل دم وددن مثل حزن نتهكم باب
نونده ذكر اولندی **الدرى** دالك فتحی ورانك سكونيله برنسنه يی بيلمك **الدرية** دالك كسری ورانك
سكونی ايله بمعناه **الدرية** دالك فتحی ورانك سكونيله بمعناه كذلك **الدراية** دالك كسريله بمعناه كذلك
تقول دريته ودريت به دريا ودرية ودرية ودريا ودراية اذا علمت به **الادر** همزه نك فتحی ودالك
كسريله فعل دريلمزم معنالرنه آخرندن يا حذف اولنمشدر تخفيفا كثرت استعمالدن اوتری نتهكم لم ابل
ولم يك ديرلر ابالی دن يانی اسقاط اتدكلری كبی ماقبلی ساكن قلمغله يكن دن نونی حذف اتمكله **الادراء**
همزه نك كسری والفك مديله بلدرمك تقول ادريته اذا اعلمته وقرئ قوله تعالى ولا ادراكم به فالوجه فيه ترك الهمزة
يعنی احرفده مهموز اولماق اوزره ادراكم دن اولمغله تقول دريت معنالرنه **المدارا** ميمك ضمی والغين
ايله ملايمت ايدوب اظهار عداوت اتمامك مراجاة معنالرنه وكاه اولور الف ثانی يه لنه همزه دخی كتورلر
الدرية دالك فتحی وبانك تشديديله شول طوار دركه صياد انی يدرر ايدوب صيدی يقين واردقده بجهنه
اتروب بو كلهوز دكل دروا ابوزيد اتيدی مهموزدر زيرا بوندن دردرء معنالرنه درية صيد جانبنه
دفع اولنور ايدی قلنمايچون **المدرى** ميمك كسری ودالك سكونی والفك قصريله بوينوز معنالرنه
المدراة ميمك كذلك كسری ودالك سكونيله بمعناه وكاه اولور مدراة ماشطه الترندن چو الدز مثالنده
برنسنيه دخی اطلاق اولنور كه انوكله نسا طائفه سنك صاچی اصلاح اولنور وكربلر حاجب المدرك ديدكلری

خليطا

خليطا النون معنالرنه نحو الكرياشنی اذا اولمسندن عبارت در وديرا الخرك بوينوزی اول ظهور اتدكده تخلطت اوزره
ظهور ايدوب بعده انجلو **التدرى** فتحيله وراءنك كسری وياءنك تشديديله عورت صاچين جوزوب صاليويرمك يقال تدرت
المرأة اذا سرحت شعرها وحيله قلمغه دخی ديرلر يقال تدراه اذا ختله ~~وختل تفعل وافتعل فيه بمعنى~~ وخدعه قلمغه
ديرلر **الادراء** همزه نك كسری ودالك كسری وراءنك تشديديله برنسنه يه صاليقمق يعنی تعلق اتمك منه قولهم ان بنی
فلان ادّرءوا مكانا كانهم يعتمدونه بالغزو والغارة وحيله وخدعه قلمغه دخی ديرلر يقال ادّراه اذا
ختله تفعل وافتعل فيه بمعنى وقد قرئ الاول **الدرجاية** دالك كسری وراءنك سكونيله فعلاية وزنی اوزره شول
رجله ديرلر كه قرمود اولوب قصير القامه اوله **دسّى** دالك فتحی وسينك تشديديله والفك قصريله فعل ماضی
دركيزلدی معنالرنه منه قوله تعالى وقد خاب من دسيها اى اخفاها بالجهالة وهو فى الاصل دسسها فابدل من
احدى السينين ياء **الدعوة** دالك فتحی وعينك سكونيله طعام جمعيتی **المدعاة** ميمك فتحی ودالك سكونيله
بمعناها يقال كنا فی دعوة فلان ومدعاة فلان وبو اصلنده مصدردر طعام اوقمق معنالرنه ودعوة
بناء مره در دخی كلور بر كره دعا اتمك معنالرنه **الدعوة** دالك كسری وعينك سكونيله نسبده اولان ادعايه
مخصوص مصدردر **الدعى** دالك فتحی وعينك كسری وياءنك تشديديله نسبت دعوی قلنجی يقال فلان دعی بيّن
الدعوة بين الدعوى فی النسب كلام عربك اكثری بوده در الا عدی الرباب قبيله سينك لغتنده كه انلر نسبده دالی
مفتوح وطعامده مكسور قيلولر دعی كذلك شول كسنه دركه انی بركسنه اوغل ايدنور قال الله تعالى وما جعل
ادعياءكم ابناءكم **الادعاء** همزه نك كسری ودالك كسری وتشديديله دعوی قلمق تقول ادعيت على فلان كذا
الدعوى دالك فتحی والفك قصريله اسمدر معناسی مذكوردندن وادعاء حربده اعتزاء ديرلر واعتزاء حربه مباشرت
ايدن كسنه اخا حربده ابن فلان ابن فلانم ديمكدر **التداعی** تانك فتحی وعينك كسری ومديله بنا تقلوب خراب
اولمق تقول تداعت الحيطان للخراب اذا تهادمت وتداعى لغير بولشمك دخی ديرلر على ما يجئ **الادعية**
همزه نك ضمی ودالك سكونی وياءنك تشديديله بلمجه ديمكله معروف نسنه كه اكثر يا صبيان اثنا لياليده بربرينه

سؤال ایدر لغز معنالرنه احجیة کبی در و ترنا و معنی المداعاة میمک ضمی و دالک تخفیفیله لغز سویلشمک محاجاة معناسنه
یقال بینهم ادعیة یتداعون بها یعنی مابینلرنده لغز و مغالطه وار در الدعاء دالک ضمی و الفک مدیله بر کسنه
نک و قوعنی طلب ایتمک تقول دعوت الله له و علیه یعنی لامله خیر دعا و علیه ایله بد دعا ایتدم . استعمال اولنور و بر کسنه یی
چاغرمق معناسنه در بکو تقول دعوت فلانا اذا صحت به و دعا اسماء شرعیه یه و کلمات جامعه یه دنی دیرلر
الادعیة همزه نک فتحی و دالک سکونی و عینک کسری و یانک تخفیفیله جمع و دعاء کلمه سنک اصلی دعا و ایدی
زیرا دعوت دن مأخوذ در واو الفدن صکره واقع اولمغین همزه یه قلب اولندی و مؤنث مخاطبه ایچون انت
تدعین دیرسن و بوننده بر لغت دخی وار در که اول انت تدعوین در عینک ضمی و واوک کسری و مدیله و بونده لغت
ثالثه وار در که اول تدعین در و عینه ضمه اشمام اولنمغله و جمع مؤنثنده انتن تدعون دیرسن و بونده جمع
مؤنثله جمع مذکر برابر اولور داعیة اللبن عینک کسری و لامک و بانک فتحیله شول سوددر که ممه ده ابقورلر
ما بعدنده اولن سودی دعوت ایتسون دیو و فی الحدیث دع داعی اللبن دواعی الدهر دالک فتحی
و عینک کسری و دالک فتحی و هانک سکونیله زمانه نک حوادثی الدعوی دالک ضمی و عینک سکونی و آخرنده
یانک تشدیدیله احد معناسنه در . استعمال اولنور منه قولهم ما بالدار دعوی ای احد کسائی ایتدی بو دعوت دن
مأخوذ در و معنی لیس فیها من تدعوه دیمک در و بو سیاق نفی دن غیری یرده استعمال اولنماز دیدی الادعاء
همزه نک و دالک کسریله دعوته اجابت معناسنه در اخفش روایتی اوزره بو ابتدی بعض عرب
اشتدم که دیرلر لو دعونا لاندعینا یعنی دعوت ایتسلر اجابت ایدردک کما یقال لو بعثونا لا
نبعثنا بونی مزبور ابو بکر بن سراج روایت قلمشدر الدعوة دالک فتحی و عینک مجمه نک یرده
قوی خلق روی معناسنه الدغیة دالک فتحی و کذلک عینک سکونیله بمعناها الدغوات فتحتیله
والدغیات کذلک فتحتیله جمع اخلاق ردیه معناسنه یقال فلان ذو دغوات و ذو دغیات
اذا کان ذا اخلاق شتیه دغه دالک ضمی و عینک تخفیفیله بجل قبیله سندن بر عورتک لقبی در که احمقلق

موزونه در

موزون در یقال احمق من دغة و بونک اصلی دغو و دغی در ها حرفی لامدن عوض در الدغو دالک
فتحی و غانک سکونیله مجروح کمسنه یه علاج ایتمک تقول دغوت الجریح ادغوه دغوا اذا جبرت علیه
المداغات میمک ضمی ایله بمعناه الادغاء همزه نک کسریله بمعناه کذلک علی روایة ابی عبید و فی الحدیث
انه علیه الصلوة و السلام اتی بأسیر فقال لهم لتغولهم اذا هبوا به فادغوه یرید الدفاء من البرد فذهبوا
به فقتلوه فوداه رسول الله صلی الله علیه و سلم یعنی رسولک مرادی اکلیوب قتل ایدکلری
ایچون دیتی و یرلدی الدفا دالک فتحی و الفک قصریله بر کسنه نک قامتی ایکری اولمق الادفی
همزه نک فتحی و الفک قصریله شول کسنه در که قامتنده ایکرلک اولوب بوکر یلکلی اوله یقال
رجل ادفی ای فی صلبه احدیداب و ادفی بوینوزی ایری اولان یبان کچیسنه دخی دیرلر
الدفواء دالک فتحی و فانک سکونیله و الفک مدیله ادفی نک مؤنثی یقال وعل ادفی و عنز دفواء اذا طال
قرنه جدا و ذهب قبل اذنیه و ادفی قنادی اوزون قوشه دخی دیرلر یقال طایر ادفی اذا کان
طویل الجناح و دفواء بیوک اغاجه دخی دیرلر شجره عظیمه معناسنه و فی الحدیث انه ابصر شجرة دفواء
تسمی ذات انواط یعنی شجره مزبوریه ذات انواط دیرلردی اکا سلاح آصارلر ایدی اصوب
من دون الله ای معبود ایدندکلری ایچون و طوشنجیل دیمکله موصوف قوشه دخی دیرلر منقاری
اوزون اولدیغی ایچون التدافی تانک فتحی و فانک کسری و مدیله تدارک معناسنه در یقال تدافی البعیر اذا
سار سیرا متجافیا یعنی ادمی سیرک آدب سرعت ایتسه دکما اولور بوبکی اوزون اولن خوب
ناقه یه دخی دیرلر دفوا الدفا فتحتیله و الفک قصریله در . یاورسی سودی چوق امتمه دن امتلا
اولمق یقال دفی الفصیل بدفی دفا اذا اکثر من شرب اللبن حتی بشم و بشم شین مجمه ایله طعامی
هضم ایتمک در الدفی دالک فتحی و فانک کسری و مدیله فعیل وزنی اوزره امتلا اولن دوه یاورسی
الدفیة دالک فتحی و فانک کسری و یانک تخفیفیله مؤنثی ذکر اولنن معنایه الدفقان دالک فتحی

وقافك سكونيله ذكر اولنن دوه . ياوريسي بعض لغت اوزره . الدفوى دالك فتحى وقافك سكونى والفك قصريله مؤنثى
الدلو دالك فتحى ولامك سكونيله قوغه كه انونكله قيودن صو چكلر ودلو كوكده بر برجك دخى اسميدر ودلو
بر جنس دوه دائنه ولامك سكونيله دخى ديرلر ودلو وديلم وزن فيرادواليه منجنون شول دولابه ديرلركه آنى
صغر ودوندر رونا عر . شول دولابه ديدركه آنى صغرد وندر رر ودلو قوغايى قيودن چكمكه دخى ديرلر تقول
دلوت دلوًا اذا انزعتها ودلو شفاعت طلب ايتمكه دخى ديرلر تقول دلوب بفلان اليك اى استشفعت
به اليك قال عمر رضى الله عنه لما استسقى بالعباس اللهم انا نتقرب اليك بعم رسول الله صلى الله عليه وسلم وبقيه
ابائه وكبر رجاله دلونا به اليك مستشفعين وبقيه آبادن مراد حضرت عباسدر وكبر رجالدن دخى مراد اولدر
وكبر كافك فتحى وبانك سكونيله اولو معناسنه در الدلاء دالك كسرى والفك مديله جمعى قوغه لر معناسنه الدلاة دالك
ولامك تخفيفيله لدلك قوغه معناسنه الدكاى دالك فتحى والفك مديله جمعى الادلى همزه نك فتحى ودالك
سكونى ولامك كسرى ومديله دلوك جمع قلتى اصلى ادلو در واو يايه قلب ايلندى اخره واقع
اولوب ماقبلى مضموم اولدوغندن اوتنرى الدلى دالك ضمى ولامك كسرى وبانك تشديديله دلوك جمع كثرتى دلاء
جمع كثرت اولدوغى كبى علي ماتر وبوا صلنده فعول وزنى اوزره در التدلى فتحنله ولامك كسرى وتشديديله
اشغه صارقمق تقال تدلى من الشجرة وتدلى تعلق قلمغه دخى ديرلر تدلل معناسنه بارى تعالينك ثم
دنى فتدلى قوللنده تدلى تدلل معناسنه اولدوغى كبى نتم كم ثم ذهب الى اهله يتمطى قوللنده يتمطى يتمطط
معناسنه در وتمطط كر نمكه ديرلر الادلاء همزه نك كسرى والفك مديله قيويه قوغه صالمق تقول
ادليت الدلو اذا ارسلتها فى البر و اولادرحم واسطه سيله تعلق ايتمك معناسنه دخى بكلور تقال هو
يدلى برحمه اى يمت بها ومت نانك تشديديله انتساب معناسنه در وادلا رشوت ويرمكه دخى ديرلر تقال
ادلى بماله الى الحاكم اذا دفعه اليه ومنه قوله تعالى وتدلوا بها الى الحكام يعنى الترشوة الادليلاء همزه نك
كسرى ولامك كسرى ومديله سرعت ايتمك تقال ادلولى يلى وزن فعوعل اذا اسرع المدالاة ميمك ضميله

بركسنه

بركسنه يه ملاعبت قلوب انونكله مدارات ايتمك تقول داليته اذا رفعت به وداريته التدلية على وزن التربية
بر كسنه يى بر كسنه يه استدكى كبى الدسق تقال دلاه بغرور اى اوقعه فيما اراد من تغرير . وهو من اولاء الدلو
الدم دالك فتحى وميمك تخفيفيله قان خون معناسنه اصلى دمو در فتحتنله الدمى فتحتيله والفك قصريله قانه
مق الدمى دالك ضمى وميمك كسرى وبانك تشديديله بمعناه تقول دمى بيدمى ودميا من الباب الرابع اصلى وادى در
بابه قلب اولنمشدر اول ماقبلى مكسور اولدوغيچون درنتكم رضى يرضى ديرلر رضواندن الدمى دالك فتحى
وميمك كسرى ومديله قنايجى معناسنه در تقال دمى فهو دم مثل فرق فهو فرق وفرق حالق معناسنه در الدميان
فتحتيله تثنيه سى وبعض عرب دمك تثنيه سنده دموان ديرلر وسيبويه انيدى دم اصلنده دمى ايدى فعل وزنى
اوزره سكون عينله برسرا الدماء دالك كسرى والفك مديله جمعى در والدى دالك ضمى وميمك كسرى ويانك تشديديله كذلك
جمع در ظبيك جمعى ظباء وظبى ودلوك جمعى دلاء ودلى كلدوكى كبى واكر دمك عين الفعلى مفتوح اولوب قفا
وعصى كبى اولسيدى ذكر اولنن دوجه اوزره جمع اولنمازدى ومبرد انيدى دمك اصلى دمو در فتحتيله
هر دلكو جمعى الفى كلمشلر ايسه دخى وبونك دليلى تثنيه سنده دميان وجلاء ديدكلريدر فتحتيله وبعض
اشعارده شاعرك اصلنه ارجاع ايدوب تغطر الدماء ديمسيدر ومبرده ايديان كلمه سى ايله سؤال وارد
اولماز هرنه كلو يدك اصلى يدى اولمسى سكون عينله انلر قتنده متفق عليه ايسه دخى برسيرا ايديان تثنيه كلمك
يدادين كلمسنه لغتى اوزره در وجوهرى ايدر قول مبرد اصح دره ومك وسطى ساكن ومتحرك اولمسنده
اشتقاق اسم اولدوغى تعدير چه در زيرا مصدر اولدوغى حيثيده متحرك اولمسى متفق عليه در الدمى دالك ضمى وميمك
فتحى اخرنده يانك تشديديله دمك تصغيريدر الدمى دالك فتحى واخرنده يانك تشديديله دمه منسوب اولن نسنه
الدموى فتحتيله ويانك تشديديله كذلك دمه منسوب اولن نسنه ديلمسك واوى ايراد ايدرسن ديارسك
ايترلر الدمية دالك ضمى وميمك فتحى ويانك تشديديله بت صنم معناسنه وصنم شول صورتدركه قبلك كنده
باخود انحاشبيه اولنن نسنه لردن اولور الدمى دالك ضمى والفك قصريله جمعى صنملر معناسنه ساقى دما

تانك كسرى وشدیله بر طائفك علمی در اصلنده ایكی كلمه در كه شئ واحد علم قلنمشدر وذكر اولنان طائفه
هركون قان دوكلدیكیچون اسم مذكورله تسمیه اولندی المدمی میم اولك ضمی وتانك فتحی وشدیدیله
شول اوقدر كه آكا قان بولشمش اوله وقان اتوك اوزرنده قورییالن سیاهه مایل اوله
وقجین بر كمسنه عدویه اوق اتسه ذكر اولنان اوق بر كمسنه یه طوقنوب قان بولشمش قدن صكره ذكر
اولنان اوقی عدو جانبندن كیرو صاحبه اتسلر صاحبی انی برکا تبرك ایدر بو قوبب صقلر ایمش
وبعضلر ایتدی مدمی بر صیو اتك زیاده قرمزی سنه دیرلر كه آت اولسون كرك غیری اولسون اوبر
زیاده قرمزی اولان نسنه یه مدمی دیرلر یقال كمیت مدمی وبعضلر ایتدی مدمی شول اوقدر كه
اتیجیلر انی بر بری نه رض ایلر وبونك حاصل ذكر اولنان معنا به راجع در المستدمی میم اولك
ضمی وتانك كسری ومهموزیله شول كمسنه در كه بر یخندن دیشنی ملایمتله استخراج ایلیه ومستدمی شول
كمسنیه دخی دیرلر كه بورنی قانه مغلق جاش كسعه طوته الادما همزه نك كسریله بر كمسنه یی اورمه قانن
چقرمق الدمیة یا وزن التربیة بمعنا یقول ادمیته اناودمیته انا ادمیه اذا ضربته حتی
تخرج منه الدم الدامیة میمك كسریله شول باشده اولان جراحت در كه باشی یاردقده قانی ظاهر اوله
والقمیة دم الاخوین دمده دالك فتحی واخوین دخی فتحتیله وبانك سكونیله ایكی قرداش قانی دیدكلری نسنه
كه ادویه تسمیه در عندم معناسنه الدمة فتحتیله دمك ولعدكا بر یار قان معناسنه در كم
بیاضنك واحد نده بیاضه دیرلر الدنو ضمتیله وواوك تشدیدیله یقین اولمق تقول دنوت
منه دنوا من الباب الاول الادناء همزه نك كسریله والفك مدیله یقشنه یی قریب قلمق
تقول ادنیت غیری واذا ناقه نك طوغرمسی قریب اولمغه دخی دیرلر تقول ادنیت
الناقة اذا دنا نتاجها الدنیا دالك ضمی ونونك سكونی والفك قصریله بو جهانی و بو كه
دنیا دیدكلری قریب اولدغی ایچوندر الدنا دالك ضمی والفك قصریله جمعی صغری ایله صغر و

كسریله

ایله كبر كبی ومنكر اولدقده دنی دیرلر عصی كبی واوالف قلب اولنوب اجتماع ساكنیندن
او توری حذف اولندی الدنیاوی دالك ضمی ونونك سكونی واخرنده یانك تشدیدیله دنیایه
منسوب اولان نسنه الدنیوی دالك ضمی ونونك سكونی ویانك فتحی ویای اخیرنك تشدیدیله
كذلك دنیایه منسوب اولان نسنه الدینی دالك ضمی ونونك سكونی ویاء اولینك كسری وثانیه نك
تشدیدیله بمعناه المداناة میمك ضمی ایله قریب اولمق تقول دانیت بین الامرین اذا قاربت بینهما الدناوة
دالك فتحی ایله كذلك قریب اولمق تقول بینهما دناوة ای قرابة وتقول ما یزداد منا الا قربا ودناوة الدنی
دالك فتحی ویانك تشدیدیله قریب اولان نسنه یقال لقیته ادنی دنی ای اول شئ واما شوا دنی كه
دون معناسنه در اول مهموز در التدنیة علی وزن التربیة بر نسنه نك ادناسن ارامق یقال انه لیدنی فی الامور
تدنیة ای یتبع خسیسها واصاغرها وتدنیة قریة تناول اتمك دیرلر وفی الحدیث اذا اكلتم فدنوا ای
كلوا مما یلیكم اگرچه بو حدیث شریف لقمه نك ادناسیله قناعت اشارت اولمق احتمالی دخی وار در
معنای اول اوزره الدنی میمك ضمی ونونك كسری وتشدیدیله شول رجلدر كه ضعیف اوله التدنی
فتحتیله ونونك كسری وتشدیدیله بر نسنه تدریجله قریب اولمق التدانی تانك فتحی ونونك كسریله
بر قاچ نسنه بری برینه قریب اولمق یقال تدانوا اذا دنا بعضهم من بعض الادنیان همزه نك ونونك فتحیله
ایكی درنك اسمی در الدنا دالك فتحی والفك قصریله بریة ده بر یرك اسمی در الدنی دالك كسری ونونك
سكونیله شول كمسنه در كه انك قرابتی بلا واسطه اوله الدنیا دالك كسری ونونك سكونیله بمعناه ودالك ضمی
دخی لغت در وقجین دالی مضموم قلسك لا ینصرف قلرسن واگر مكسور قلسك دیلرسك منصرف قیلرسن ودیلرسك
قلمزسن تقول هو ابن عم دنی ودنیا ودنیا وقجین عمی معرفه یه مضاف قلسك دخی كلمه سنده حفظ جائز اولماز
تقول هو ابن عمی دنیا ودنیة ای لحا زیرا دنی نكره كلتعمال اولنیكلش درپس معرفه یه اوالمازده لامك فتحی وحانك
تشدیدیله ملاصق معناسنه در الدواء دالك فتحی والفك مدیله درمان ایچون دوا اولان نسنه الادویة همزه نك

فتح و واوک کسری و یانک تخفیفی ایله جمع والمرض معناسنه **الدواء** دالک کسریله بجنا ولغة فیه وبعضلر
ایتدی دواک کسر داللمصدر دوایته مداواة دواع قولندن و دوا شول نسنه یه دیرلر که انوکله آنه علاج اولنور
انه براق ایتمک خصوصنده و جاریه یه دخی علاج اولنور جاریه یی سمزتمک جهتنده که و بونلره علاج والنن نسنه یه
دوا دیدکلرنه باعث مزبورلره سودا ایچورمک ایله و نافع نسنه لر یدریک ایله ایدرلر **الداء** الف ممدوده
ایله درمرض معناسنه بالجمع **الادواء** همزه نک فتحی و دالک سکونی والفک مدیله جمع مرضلر
معناسنه **اولری** دالک فتحی و واوک کسری ومدیله مرضدن ایچروت فاسد اولمق نسنه یقال رجل
دو اذا کان فاسد الجوف **الدوية** دالک فتحی و واوک کسری و یانک تخفیفی ایله مؤنثی یقال امرأة دوية
اذا کانت فاسدة الجوف و دوية شویله دیرلر که بذ هوا اولوب امراض مختلفه یه مورث اوله اصمعی
روایتی اوزره یقال ارض دوية ای ذات ادواء و ادواء دالک جمعی در **الدوى** دالک و واوک فتحی
والفک قصریله بمعناه تقول رجل دوى یستوی فیه المذکر والمؤنث والجمع لانه مصدر فی الاصل و دخی احمق
ده کلور یقال رجل دوى ای احمق و دوى زیاده ضعیف و اولمق خسته یه دیرلر تقول ترکت فلانا دوى ای مریضا اولمق دخی
دیرلر تقول دوی من الباب الرابع اذا مرض وکین بقلمه دخی دیرلر تقول دوی صدره اذا ضغن و دلو دوا انک جمعی دخی
کلور دوید معناسنه که کاتب النلرندن درنو ایله نواة کبی **الدوى** دالک ضمی و واوک کسری و یانک تشدیدیله
جمع جمعی درصفاتله صفا و صفی کبی **الدویات** فتحیتله کذلک جمع **الادواء** همزه نک کسریله مریض قلق یقال
ادواء غیره والمرضه ییمک ضمی ایله **المداواة** ییمک ضمی ایله علاج ایتمک تقول هو یداوی و یداوی ای
یمرض و یعالج یقال دوی الشیء اذا عولج ولا بد عم فرقا بین فوعل و فعل نانک فتحی و واوک کسری ومدیله علاج
ایدنمک یقال هو یتداوی بالشیء ای یعالج به **التداوی** دالک ضمی و واوک فتحی و مدیله شول یوفقه
قیمق درسود ده وسوزباده حاصل اولور **الدواية** علی وزن البربیه برنسنه نک یوزی قیمقلنمق یقال دوى اللبن
تدوية اذا رکبته الدوایه و تدوية ارکک حیوان اوترکن اوازنک قشلدیسی یقال دوى الفحل تدوية و ذلک

اذا

اذا سمعت لهدیره دویا و تدویه کلبک دوران اوزره سکرتمسنه دخی دیرلر یقال دوى الکلب فی الارض
کما یقال دوم الطایر فی السماء اذا دار فی طیرانه و ارتفاعه و بعضلر دیرکه تدویه یرده اولور دوران استعمال
اولنمغی کبی و بعضیلر ایتدی بونلر ایکیسی دخی مطلقا جولان معناسنده استعمال اولنور بو دلیل ایله که
دوام الصبیان تدویه و یدن مشتق درحالاوله نک حرکتی برده در دو دوامه دالک ضمی و واوک
تشدیدیله شول نسنه در که اوغلنجقلر انی یرده دوندره کلرنده برایکی ساعت دونر **الاذواء** همزه نک
کسری و دالک کسری و تشدیدیله سود اوزرنه کلن یوفقه قیمق ییمک تنه کم اولاد عربدن
بری والده سنه حاطبه سی یانندا ادوی یا ام دیدکده والده سنه حاطبه سی یانندم اادوی یا ام دیدکده
والده سی اللحام معلق بعمود البیت دیدی و بو کلامدن مقصدی مقصودی ذکر اولنان نسنه بی یمه دن
عار ایتدکندن ساکت اول سویله دیدیکدر ماثلرنده حجاب اولنجق لمسنه اوله غیچوت **الدوى**
دالک فتحی و یانک تشدیدیله برنسنه نک اوازی ان بدن قشلدیسی ایله تعبیر اولنور یقال دوى الریح لحفیفها
و حفیف الریح حاء مهمله ایله و فا ایله روزکار اوازی در و کذلک دوى النحل والطایر یعنی اری قنادینک
اوازنه و قوش قنادینک اوازنه دخی دیرلر **المدوى** میمک ضمی و واوک کسری و تشدیدیله شول بلوت
درکه قوی اوازلی رعدی اوله **الدواة** دالک فتحی و واوک تخفیفیله یازیجیلر الاتلرندن دوات کرعامه
تحریف دوید دیدلر جمعی دوى کلور علی مرة **الدوى** دالک فتحی و دالک تشدیدیله بریه مغازه معناسنه **الدوک**
دالک فتحی واوک فتحی و تشدیدی و یانک دخی تشدیدیله کذلک بریه معناسنه و بو سینه کندیر معناسنه
نفسنه نسبت قبیلندن درقعمر و قعمرنی و دهر دواری دواری و قعسر فرموده محکم معناسنه در دوی
احاد معناسنه دخی کلور یقال ما بها دوى ای احد ممن یکن الدو سمعنا قالوا ما بها دوری ای احد و دو کذلک
اراضی عربدن بر برک ادیدر **الداویه** واوک کسری و یانک تشدیدیله ذکر اولنان یره منسوب اولمق نسنه
واو او لا یی همزه قلوسا کاکنه ایسه الفه قلب ایتمک طریقیله و بونک اوزرنه قیاس اولنمق **الداهیه** دیا نانک کسریله

امر عظيم معناسنه در الدواى دالك فتحى و ماك كسرى ومديله جمع دواهى الدهر شول آفت عظيم در كه
ايرشور و داهيه رأى و تدبير صاحبى اولان كمسنه يه دخى ديرلر يقال رجل داهية اذا كان بين الدهى و يجئ
تفسير الدهى الدهاد دالك فتحى و هانك سكونى وحدتبله والفك مدتبله شول لفظ دركه داهيه نك تأكيدى
ايچون ذكر اولنور الدهواء دالك فتحى و هانك سكونى والفك بمعنا ما يقال داهية دهياء و داهيه دهواء
الدهى دالك فتحى و هانك سكونيله جودت راى وحسن تدبير صاحبى اولمق الدهاد دالك فتحى والفك
مدتيله والقا بمعناه و بونك همزهسى بادن منقلب در واودن منقلب دكلدر الدهياوان دالك فتحى وهانك
سكونيله تثنيه ومزبورك تثنيهسى بو وجه اوزره همزهسى يادن منقلب اولدغنه دلت ايدر بو ذكر اولنان جوهريك
كلامى در وفيه ما لا يخفى و دهى اصابت معناسنه دخى كلور يقال ما دهاك اى ما اصابك والله اعلم فصل
دالك فتحى و همزهنك سكونيله دوه يى سورمك يقال ذأها من الباب الثالث اذا ذبل
الذال الزاو دالك ضمى و يانك سكونيله بر قبيلهنك باباسى اديدركه ذبيان بن بغيض در
جد اعلاسى در قيس عيلان دن ذبيان دالك كسرى و بانك سكونيله ذكر اولنان
معناده لغت در الذرا دالك فتحى ايله هرنسنه دركه انوكله برده اولنور يقال انا فى ظل
فلان وفى ذراه اى فى كنفه وستره الذرى دالك ضمى والفك قصريله برنسنه نك يوقرولرى
عالى معناسنه الذروة دالك كسرى و رانك سكونيله واحدى برنسنه نك يوقرو
سى معناسنه الذروة ذالك ضمى و رانك سكونيله بمعناه لغة فيها و ذروه دوه اوركچنك
يوقروسنه دخى ديرلر اعلالى سنام معناسنه الذرى دالك فتحى والفك قصريله روزكار
اوچوردغى نسنه نك اسميدر و دوكلن كوز ياشنك اسميدر دالك فتحى و رانك سكونيله
كذلك كلامك برجانبه ديرلر سليمان بن صرد امير المؤمنين عليه كرم الله وجهه ايدر كه
بلغنى عن امير المؤمنين ذرو من قول تشذر بى فيه بالوعيد فسر اليه جوادا يعنى وعيددن

برانر

برانر منعكس اولدى اكرچه تمام نقل اولنمادى و تشذر بين و ذال معجمه ايله
وعيد ديرلر حتى باب داره تشذر بى بالشتم و الايعاد واقع اولمشدر و ذر
و سرعتله كچمكه دخى ديرلر يقال مر فلان وذرو يذرو ذرو و ذرو و اى مر اسريعا و
دوشمكه دخى ديرلر يقال ذرا الشئ اذا سقط و دوبرنسنه يى اوچرمغه وكيدرمكه
دخى ديرلر تقول ذروته اما اذا طيرته واذهبته و ذروبل برنسنه يى دخى ديرلر صاورمغه
دخى ديرلر الذرو دالك فتحى و رانك سكونيله بمعناه يقال ذرت الريح التراب وغيره
تذروه وتذريه ذروا وذريا اذا اسقطه التذرية على وزن التربية خرمن صاورمق منه
قولهم ذرى الناس الحنطة و تذريه معدن طبراغندن التون وكومش ارامغه ديرلر و تذريه
قيوبى قرقركن ارقه سنده بر مقدار توى اليقومغه دخى ديرلر علامت ايچون و بو خاصه
قيونده و دوه ده اولور و تذريه بركسنه حسبى مدح ايتمكه دخى ديرلر يقال فلان يذرى حسبه
اذا مدحه ورفع من شانه المذرى ميمك كسرى و دالك سكونى والفك قصريله يابه
ديدكلرى آلت كه انوكله خرمنده بغداى صاورلر الذاريات دالك كسريله شول روزكارده
هر نيه طوقنسه صاورر الاذراء همزهنك كسرى والفك مديله برنسنه يى يره القا ايتمك اكين
اكا اكمك زماننده دانه القا ايتمك كبى تقول منه اذريت الشئ اذا القيته كالقائك
الحب للزرع و برنسنه يى القا ايتمك اكين اكمك زماننده دانه القا ايتمك كبى تقول منه
اذريت الشئ دوه تپه دن دوشورمكه دخى ديرلر تقول طعنه فاذراه عن ظهر دابته اذ القاه واز اكوز
ياشن دوكمكه دخى ديرلر تقول اذرت العين دمعها اذا صبته الاستذراء همزهنك و تانك كسريله
ديشى اركك طلب ايتمك تقول استذرت المعزى اذا اشتهت الفحل مثل استدرت بالدال والراء

المهملتين واستذريت بالشجر اذا استظلت بها وصرت في دفئها ودف اسيجا قلغه ديلي
سخونت معناسنه واستذرا بر نسنه يه صغنمغه دخي ديرلر الذرة ذالك ورانك تخفيفيله
طاري ديدكلري معروف دانه در حبوبات قسمندن و بونك اصلي ذرو در وها الخرنده
حذف اولنن حرف دن عوض در التذري فتحتيله ورانك كسري وتشديديله دوه نك اوركجي اوزرينه
چقمق تقول تذريت السنام اذا علوته وفرعته وفرع عين مهمله ايله چقمق چقمغه ديرلر
وتذري بر قبيله نك شريفين تزوج اتمكه ديرلر تقول تذريت بني فلان وتنصيتهم اذا تزوجت في
الذروة منهم والناصية ذروه وناصيه بر قومك الوا ولسنه ديرلر المذروان ميمك كسري
وذالك سكوني ورانك فتحيله اليتينك صاحده اليتين تا ايله واقع اولمش در حالا كه مضا
تفسيرنده تاسز اولنور على خلاف القياس ديمشدر اطرافي يعني اوترق برينك ومذروانك و
واحدي يوقدر زيرا بونك واحدي مدري كلسه ابو عبيد زعم اتيدكي اوزره تثنيه سنده
مذريان درلردي زيرا اخرنده الف مقصوره اولوب دوردنجي حرفي اولن على كل حال يا ايله
تثنيه اولنور مقلي ايله مقليان كبي ومقلي ناو يه ديرلر كه النلرندن دروهدوان يا انك
كرتش دكن يولري دركرك بوقرو باشنده اولسون كرك اشغه باشنده اولسون وبونك
واحدي يوقدر منه قولهم جاء فلان ينفض مذرويه اذا جاء باغيا بتريد ونفض قابله
وضا دمعجمه ايله بر نسنه يي تحريك اتمكه ديرلر الذكاء ذالك فتحي والفك مديله قلبك
كسكينكندن تيز فهم اولمق معناسنه يقال ذكي يذكي ذكاء من الباب الرابع وذكا ياشه
دخي ديرلر سن معناسنه يقال بلغت الدابة الذكاء اي السن ذكاء ذالك ضمي والفك
مديله كونشك اسميدر معرفه در لا ينصرف در الكا الف لام داخل اولماز تقول هذه
طالعة

طالعة ذكاء ذالك ضمي والفك مديله صبح معناسنه در زيرا صبح كنشك ضياسندن در
وذكا كنش معناسنه در على ما مر انفا التذكية على وزن التربية بوغزلمق ذبح معناسنه
وتذكيه اتشي يالكلندرمغه دخي ديرلر و تذكيه ياشلو اولمغه دخي ديرلر يقال ذكي
الرجل اذا اسن المذاكي ميمك فتحي وكافك كسري ومديله انلره ديرلر كه ديشلري تمام
بتدكدن صكره بر ايكي يل كچمش اوله المذكي ميمك ضمي وكافك كسري وتشديديله واحدي
وفي المثل جري المذكيات غلاء وغلاء غين معجمه نك كسريله غلوه نك جمعي اوق اتماغي
معناسنه الذكي ذالك فتحي والفك قصريله اتش شعلنمك يقال ذكيت النار تذكو ذكاء
اذا اشتعلت الاذكاء همزه نك كسري والفك مديله اتشي يالكلندرمق تقول ذكيتها انا اذا اشتعلتها
واذكا بر نسنه يه كوزجيلر كوندرمكه دخي ديرلر تقول عليه العيون اذا ارسلت عليه الطلايع
ذكوان ذالك فتحي وكافك سكونيله سليمدن بر قبيله نك اسميدر اذكية ذالك ضمي وكافك
ذلا
سكونيله شول نسنه در كه انونكله اتش طوتشدررلر الاذليلاذ لا همزه نك كسري ولامك
كسري ومديله بر نسنه يه كيزلوكيمك يقال اذلولي اذليلاء اذا انطلق في استخفاء الزماء
ذالك فتحي والفك مديله بوغزلنن نسنه نك باقيه حياتي يقال الضب اطول شيء ذماء
يقال ذم المذبوح يذمي ذماء من الباب الثاني اذا تحرك وبر نسنه نك رايحه سي الم
ويرمكه دخي ديرلر يقال ذمتني ريح كذا اي آذتني ودخي ارتفع معناسنه ده كلور تقول
دما
خذمن فلان ما ذمي لك اي ارتفع الذميان ذماء فتحتيله سرعت اتمك
يقال ذمي يذمي من الباب الثاني ايضا اذا اسرع الاستذماء همزه نك ويانك
كسري والفك مديله بر كسنه نك باطننده اولن نسنه يي تتبع ايدوب

اخذ ایتمك تقول استذمیت ما عند فلان اذا تتبعته واخذته الذوی ذالك فتحی وواوك
كسری ویانك تشدیدیله تازه اوت صولمق ذوا ابن السكیت روایتی اوزره یقال ذوی
البقل یذوی ذویا من الباب الثانی اذا ابل وابن السكیت ابتدی ذوی النعل باب دینیز
باب رابعدن وابو عبیده ایتدی یونس ایتدی كم كه باب رابعدن دخی
لغت در الاذواء همزنك كسری والفك مدیله یقال اذواه الحر اذا اذبله ذال الفلسیه
بابنده تغیر اولنور ان شاء الله تعالی

فصل الرابع الراء

الرؤیة رانك ضمی وهمزنك سكونیله كوزله كورمك وبو بر مفعوله تعدیه قلور وعلم معناسنه
دخی كلور وبو ایكی مفعوله تعدیه ایلر یقال رای زیدا عالما الرای رانك فتحی وهمزنك
سكونیله بمعناها الراءة رانك فتحی والفك مدیله راعة وزنی اوزره بمعناه كذلك
ورای تدبیر معناسنه دخی كلور الارآء همزنك فتحی ورانك سكونی واخرنده
الفك مدیله جمعی تدبیرلر معناسنه الارآء همزنك فتحی ومدیله واخرنده
الفك مدیله جمعی قلب مكان اولمغله ورای فقه علمنده قیاس ایدوب تامل
قلمغه دخی دیرلر یقال رای فی الفقه رایا وعرب طائفه سی رانك مستقبلنده
همزه سی تخفیف ایدیلر كثیر استعمال اولدیغیچون وگاه اولور ضرورت حیننده همزه ایله
دخی استعمال ایدرلر وگاه اولور ماضیسنده دخی بلا همزه استعمال ایدرلر وكذلك
ارایت واریتك كلمه لرنده ارایت وارییتك دخی دیرلر بلا همزه وامرنده اصل
اوزره اخرج ایتسك اذاء دیرسن وفرع اوزره اخراج ایتسك د دیرسن وابوزید
ایتدی بعض ما اریتك دیرلر اعمل وكن كانی انظر الیك معناسنه یعنی ابن سنی

كوررم كبی ایشله ورای بر كمسنه نك اورغه دخی دیرلر تقول رایته اذا اصبت
رایته ومرئه جگره دیرلر علی ما سیجی وترین دیرسن مفرد مؤنث مخاطبه ده وجمع
مؤنث مخاطبه دخی حال بو یله در زیرا یائی اولن كلمه لرده مفرد مؤنث مخاطبه
وجمع مؤنث مخاطبه برابر اولور تقول انت ترین وللجماعة انتن ترین بو قدر
وار كه اول نون مفرده علامت رفع وجمعده اولن نون علامت جمعدر واكر
نون وقایه داخل قلورسك انت ترینی دیرسن واكر دلرسك ادغام
ایدوب یرینّی دیرسن نونك تشدیدیله نته كم تضربیننی وتضربنّی دیرسن
الرئی رانك فتحی وهمزنك كسری ویانك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره
كذلك جمعی تدبیرلر معناسنه ضانه ضین كبی ورئی جن فعلی سی معناسنه
دخی كلور یقال له به رئی من الجن ای مس الراوة رانك فتحی وهمزنك
سكونیله علامتیه مة حماقت منه قولهم علی وجهه راوة الحمق اذا عرفت الحمق
قبل ان تخبره الارآءة همزنك كسری والفك مدیله كوسترمك تقول اریته
الشیء فراه واصله ارایته الارئاء همزنك كسری والفك مدیله رای ایتمك
تقول ارتایی من باب الافتعال الاراء همزنك كسریله قیونك ممه سی بیوك
اولمق تقول ارأة الشاة اذا اعظم ضرعها المرئی میمك ضمی ورانك سكونی وهمزنك
كسری ومدیله ممه سی بیوك اولن قیون الرئاء رانك كسری والفك مدیله
اسمدر برعملی خلقه بلدرمك ایچون ایشلمك وسمعه اشتدرمك ایچون ایشلمك
دیرلر یقال فعل ذلك رئاء وسمعة ورئاء معنای جمعده دخی استعمال اولنور برینه
مقابل اولن لر معناسنه یقال قوم رئاء وبیوتهم رئاء دخی دیرلر قچن اولی

بری برینه مقابل اوله المرائی میمك ضمی وهمزه نك کسری ومدیله عملن
خلقه بلدرمك ایچون اشلین کمسنه المراؤن میمك ضمی وهمزه نك دخی ضمی
ومدیله جمعی التراثی تانك فتحی وهمزه نك کسری ومدیله ایکی جماعت
بری برینی کورمك یقال تراءی الجمعان اذا رای بعضهم بعضا وترائی ابینه
بقمغه دخی دیرلر یقال فلان یترائی اذا نظر وجهه فی المراة وفی السیف وترائی
جن کورنمکه دیرلر یقال ترائی له شیء من الجن وتثنیه سنده ترایا وجمعنده
تراؤا دیرسن الاجتراء همزه نك ویانك کسری والفك مدیله بر کمسنه یی مرائی
عد اتمك یقال فلان یترای کما یستحق ویستعقل وبوا بو عمرو روایتیدر الرئة
رانك کسری وعقبنده همزه ایله جکر که اعضای باطنه دندر آخرنده اولن
ها یادن عوضدر الرؤن رانك کسری وهمزه نك ضمی ومدیله جمعی جکرلر معناسنه
التریة تانك فتحی ورانك کسری ویانك تشدیدیله نسا طایفه سی حیضدن پاك
اولدقدن صکره صاروبه مائله یاخود دیونه مائل کوردکی نسنه در وبو کوردکی نسنه
ایام حیضده اولورسه اکا تریه دیمزلر حیض دیرلر الرئی رانك کسری وهمزه نك سکونی
ظاهر اکوزلی حسن حال وحسن لباس منه قوله تعالی احسن اثاثا ورئیا
همزه ایله قرائت ایدنلره نظر واثاث متاعه دیرلر اما همزه سز قرائت ایدنلره یوزی
یا معنای مزکوردا اوزره قلرلر تخفیف همزه ایله یاخود رویت الوانهم وجلودهم معناسنه
تا قلرلر تازه وترا ولوب خوب اولدی معناسنه سامرا میمك فتحی ورانك تشدیدیله
بر شهرك اسمیدرکه انی معتصم بنا ایتمشدر وبونده التی لغت واردر بری سرمن
رای سینك ضمی ایله وبری دخی سرمن رای سینك ضمی ایله وبری دخی

سرمن رای سینك فتحیله روایتدر وبری دخی سرمداء وبر دخی ستومن
راء در سینلرك ضمی وفتحی ایله کذلك رودن تانی ایله نظر قلمق معناسنه وبری
دخی سامرا وبری ساء من رای در احمد بن یحیی روایتی اوزره المراة میمك
کسری ورانك سکونی وهمزه نك مدیله آیینه که اکا نظر اولنور المرائی میمك
فتحی وهمزه نك کسری ومدیله جمع قلتی تقول ثلث مراء المرایا میمك فتحی واخرنده
الفك قصریله مراتك جمع کثرتی بو ذکر اولنان جوهری کلامیدر لکن مرائی
وزنی اوزره جمع قلت متعارف دکلدر زیرا جمع اوزانی کتب نحوده محصوردر
مکن که مجازا اوله جمع قلت بعض مواضعده کثرت ایچون اولدیغی کبی التریئة
علی وزن ترئ التریئة بر کمسنه یه بقسون دیوا اینه طوتمق تقول رایت الرجل
تریئة اذا امسکت له المراة لینظر فیها المراة میمك فتحی ورانك سکونی وهمزه نك
فتحی ومدیله خوب نظرگاه اولنه یقال امراة حسنه المراة المرای میمك فتحی و
الفك قصریله مراة کبیدر معناده منظره ایله منظر کبی ومرائی مطلقا کوریلجك یره دیرلر
یقال فلان بمرای ومسمع ای حیث اراه واسمع قوله المراة میمك ضمی وهمزه نك
فتحی ومدیله ریا ایتمك یقال رائی فلان الناس یرائیهم مراة ویقال رایتهم مراءاة
علی القلب بمعنی الرؤیا رانك ضمی وهمزه نك سکونی والفك قصریله فعلی وزنی
اوزره دوش واقعه معناسنه الروئ رانك ضمی وهمزه نك فتحی والفك قصریله
وحالت تنکیرده تنوینیله رعی وزنی اوزره جمعی واقعه لر معناسنه الرئبوبیا
رانك فتحی ویانك سکونیله زیاده اولمق یقال ربا الشیء بربو ربوا اذا زاد وربو
یوکسك یره چیقمغه دخی دیرلر وربو نفسی شدتله المغه دخی دیرلر یقال ربا یربو ربوا

اذا اخذه ربو و ربوات چوق سکوتمه دن یاخود خوف اتمه دن شیشمک یقال
ربا الفرس اذا انفتح من عدو او فزع الرابية بانک کسری و یانک تخفیفی ایله
یوکسک اولن یر تقول ربوت الرابية اذا اعلوتها الربوة رانک ضمی و بانک
سکونیله کذلک یوکسک یر و بونده درت لغت وارددر بری الربوة رانک
ضمی و بانک سکونیله کما ذکر و بری الربوة رانک فتحی و بانک سکونیله و بری
الرباوة درر رانک فتحی ایله بونلر جمله سی بر معنایه در و رابیه زائده معناسنه
ده کلورنته کم قرا باری تعالینک اخذهم اخذة رابية قولنی زائده ایله تفسیر اتمشدر
نته کم الارباء همزه نک کسریله بر نسنه ده و بر دکلدن زیاده المغه دیرلر تقول
اربیت اذا اخذت اکثر مما اعطیت الربو ضمتینله و والک تشدیدیله بیومک الربا
رانک فتحی و الفک مدیله بمعناه تقول ربوت فی بنی فلان ربوا و ربیت رباء اذا
انشات فیهم و ربا منته دخی دیرلر ابن درید روایتی اوزره تقول لفلان علی فلان
رباء ای طول و طول طانک فتحیله منت و فضله دیرلر التربية علی وزن التهنية بسلمک
التربی فتحتینله و بانک کسری و تشدیدیله کذلک بسلمک تقول ربیته تربية و تربیته
اذا غذوت و بو بسلمکه و بومکه قابل اولن یرده اولور و لدکبی و نباتات کبی المربی
میمک ضمی و بانک فتحی و تشدیدیله ریله ایشلنکه ایشلنن نسنه دیه دیرلر یقال
زنجبیل مربی و مربب ای معمول بالرب و رب رانک ضمی و بانک تشدیدیله
قویی اولن نسنه نه دیرلر عسل و عسله تشبیه اولن نسنه کبی الربا رانک
کسری و الفک قصریله بیعده اولن فضله دیرلر الربوان فتحتینله تثنیه سی الربیان
کذلک فتحتینله تثنیه سی الربية رانک ضمی و بانک سکونیله ربا معناسنه

لغتدر و فی الحدیث فی صلح اهل نجران لیس علیهم ربية و لا دم قال الفراء
انما هو ربية مخففة سماعا من العرب یعنی انهم تکلموا بها بالیاء و کان القیاس
ربوة بالواو و کذلک الحبية من الاحتباء یعنی ربوه نک باسی ساکن اولدقده
قیاس واو اوله کلمکدر یایه دونمکه موجب اولمدوغیچون و حبيه حاء مهمله ایله
اوتورکن دیزلرن دیکوب ایاغله ارقه سن بر نسنه ایله بغلمقدر و معنای حدیث
بودر که طایفه مزبوره دن طلب اولنن دم و سایر حقوق اسقاط اولندی الاروس
اموال کدانی ایتملری واجبدر الاربية همزه نک ضمی و بانک کسری ایله و یانک
تشدیدیله دبی اصل فخذ معناسنه و بونک اصلی اربوة در واو وزنه تشدیده ثقیل
کوردکلریچون یایه قلب ایتدیلر الاربیتان همزه نک ضمی و بانک کسری و یانک تشدیدیله
واربيه اهل بیته دخی دیرلر یقال جاء فلان فی اربية قومه ای فی بیته من
بنی الاعمام و نحوهم و لا یکون الاربية من غیرهم الاربیان همزه نک کسری و رانک
سکونی و بانک کسریله بر جنس اق بالقدر ایچه قورتجغزن بکزرکه بحرده اولور الاربية رانک
ضمی و بانک سکونیله حشرات ارضدن بر نوعدر الربی رانک ضمی و الفک قصریله جمعی الرتوة
رانک فتحی و تانک سکونیله آدم خطوه معناسنه تقول رتوت ارتو اذا رتا خطوت
و فی حدیث معاذ انه یتقدم العلماء یوم القیمة برتوة ای بخطوة و یقال بدرجة الرتو
رانک فتحی و تانک سکونی ایله بر نسنه یی کوشک و ضعیف ایتمک یقال رتاه یرتوه
اذا ارخاه وادخاه هاه و بر نسنه یی محکم قلمغه دخی دیرلر پس بو ضداددندر یقال رتاه
و فی الحدیث ان الجزیرة ترتو فواد المریض ای تشد و تقویه و امویه ایدیر رتوقیوردن

قوغدیغی اهسته جکمکه دیرلر رتا براسه یرتو رتوا الرثیة رانك فتحی وتاء مثلثه نك
سکونیله دیزده وسایر مفاصلده اولن وجعدن وثیات فتحتینله جمعی ذکر اولنن وجعلر
معناسنه المرثد میمك فتحی وثانك کسری ویانك تخفیفیله میتك محاسنن عد ایدوب
اغلمق کذلك محاسن میتی شعیرده نظم ایتمکه دخی دیرلر الرثی رانك فتحی ویانك سکونیله
مرحمت ایتمك تقول رثی له اذا رق ابن السکیت نساء عربدن بری رثات زوجی بابیاتن
دیوب همزه ایله استعمال ایتدی بو حکایه نی انشد وب فرا ایتدی عرب طایفه سن
فصاحتلری کاه اولور مهموز اولینی مهموز قلمغه سوق ایدر رثات المیت ولبأت
بالحج وحلاءت السویق تحلیه دیرلر حالا که تحلیه حلاوتدن در وامراة رثاءة
ورثایة دیرلر قچن زیاده نوحه قلیجی اوله شول کمسنه که بونلری مهموز قلمز اصلی اوزرنه
اخراج ایتمش اولور وسقاءة وسقایة کلمه سندن دخی وبونلره تشبیه اولنمز اولند
دخی حال بویله در وابو عمرو ایتدی الرثایة رانك کسریله بر کمسنه دن حدیث نقل ایتمکه
دیرلر تقول رثیت عنه حدیثا ارثی رثایة اذا ذکرته عنه الارجاء همزه نك کسری والفك
مدیله بر نسنه یی تأخیر ایتمك تقول ارجیت الامر اذا اخرته رجا یهمز ولا یهمز وقرئ ولخرون
مرجون لامر الله وارجه واخاه المرجی میمك ضمی وجیمك کسری ومدیله تأخیر ایدیجی کمسنه
المرجیة شول جماعتدرکه تأخیر ایدیجی اولدیلر یقال القوم مرجیة المرجیة میمك ضمی ویانك تشدیدیله
مرجیه منسوب اولن کمسنه نته کم باب همزه ده ذکر اولنمشدر الرجاء رانك فتحی والفك
مدیله بر نسنه یی اومق امل معناسنه الرجو رانك فتحی وجیمك سکونیله بمعناه الرجاوة
رانك فتحی بمعناه کذلك یقال رجوت فلانا ارجوا ورجاء ورجاوة ویقال ما اتیتك الا رجاوة

الخیر

الخیر الرجی فتحتینله وجیمك کسری وتشدید یله بمعناه کذلك الارتجا همزه نك وتانك
کسریله بمعناه کذلك الرجی رانك فتحی وجیمك سکونیله بمعناه کذلك تقول ترجیته وارتجیته
ورجیته کله بمعنی رجوته وکاه اولور رجو ورجا خوف معناسنه دخی کلور قال الله تعالی ما لکم
لا ترجون لله وقارا ای لا تخافون عظمة الله الرجید رانك فتحی ویانك تشدیدیله اومق
نسنه تقول ما لی فی فلان رجیة ای ما ارجو الرجا رانك فتحی والفك قصریله قیونك بر جانبی
ناحیه البئر معناسنه وهر جانبه رجا دیرلر ونسخه صحاحده ناحیة البئر وحافتاها واقع اولمشدر
محل افرادده صیغهٔ تثنیه اوزره یستأویلدن لابد در الرجوان فتحتینله تثنیه سی ایکی جانب
معناسنه طایفه عرب دمی بیع الرجوان صیغه مجهول اوزره معناسی مهالکه طرح اولندی دیمك اولور
الرجاء همزه نك فتحی والفك مدیله جمعی جانبلر معناسنه قال الله والملك علی ارجائها
الارجاء همزه نك کسری والفك مدیله قیویه کنار ایتمك تقول ارجیة البئر وارجا ناقه نك
طوغرمسی قریب اولمغه دخی دیرلر یقال ارجة الناقة اذا دنا نتاجها ویهمز ولا یهمز الارجوان
همزه نك فتحی ورانك سکونی وجیمك ضمی ایله زیاده قرمزی اولن لون یقال قطیفه حمراء ارجوان ابو عبید
ایتدی بو اول اول لوندر که شاتج دیرلر وبهرمان بونك ماروغی اولندر وبعضلر ایتدی
ارجوان فارسی معربدر ارغواندن نقل اولنمه در وارغوان بر اغجدر که آنوك قرمزی چیچکی وار در که
لونی زیاده خوب در پس هر لون که اکا شبیه اوله الرجوان دیرلر المرجی رانك فتحی وحاء مهمله دن
صکره الفك قصریله دکرمن اسباب معناسنه مؤنث سماعیدر الفی یادن منقلبدر الرحیان
فتحتینله تثنیه سی جوهری ایتدی شول کمسنه که رحانك الفی ممدوده قلدی وتثنیه سنده
رحاءان دیدی والارحیه همزه نك فتحی ویانك تخفیفی ایله جمعی در دیدی غلط ایله غلط ان

واعظيه كبي رجانك الفن واو دن منقلب قلمق اعتباريله بلزم كه اول كمسنه نك رجتى نك
وبوقولك صحتنك وجهى نه در ديدى يعنى الف ممدوده قلمنك وجهى نه در ديدى الارجاء همزه نك
فتحى والفك مديله جمع كثرتى وارجا شول قبيله لره دخى ديرلر كه غيردن اولمياوارجا اضى
ديشلرينه دخى ديرلر على ما سيجئ ورجا برپاره ذكرى يره دخى ديرلر كه يوكسك اوله ودخى
قومك اولوسنه دخى ديرسيد القوم معناسنه ورحى الحرب حربك عظيمنه دخى ديرلر
ورحى السحاب بلودك دكرميسنه ده ديرلر ورحى دوه كوكسنه اولن دكرميه دخى ديرلر
واضى ديشنه ده ديرلر وبرموضعك دخى اسميدر ورحى شول دوه سورينه دخى ديرلركه
اذدحام اوزره اولسه الرحو رانك فتحى وحانك سكونيله دكرمنى دوندرمك الرحى
رانك فتحى وحانك سكونيله بمعناه تقول رحوت الرحاء ورحيتها اذا ادرتها ودكرمى
اولمغه دخى ديرلر الترحى فتحتينيله وحانك كسرى وتشديديله كذلك دكرمى اولمق
يقال رحت الحية وترحت اذا استدارت الرخو رانك كسرى وخاء معجمه نك سكونيله
كوشك وصلق اولن نسنه الرخو رانك فتحى وخانك سكونيله بمعناه يقال سى رخو
رخو اذا كان هشا وهش شين معجمه ايله زبون اولن نسنه يه ديرلر الرخا رانك فتحى
والفك مديله برنسنه كوشك اولمق وواسع معناده كلور الرخاوه رانك فتحيله كذلك
كوشك اولمق يقال رخا الشئ يرخو رخا من الباب الرابع ورخو يرخو رخاوة من الباب
الخامس الرخوة رانك كسرى وخانك سكونيله صالقى اولن آت يقال فرس رخوة اذا
كانت سهلة مسترسلة ونسخ صحاحده بو عبارتلر علامت تأنيثله اولمشدر ظاهر فرسله
مراد فرس مؤنث اولدغنه نظرادر الارخاء همزه نك كسرى والفك مديله برنسنه يى

صاليوير

صاليويرمك تقول ارخيت الستر وغيره اذا ارسلته وارخا ناقه نك يانجق اتلرى صولمغه
اولمق يقال ارخت الناقه اذا استرخى صلاها وارخا سكرتمه دن بر نوع دروارخا اتى
كندى اشتهاسى اوزره ترك ايتمكدر كرك سكرتمه ده كرك غير نسنه ده المرخا ميمك كسرى
ورانك سكونى والفك مديله شول آت دركه ذكر اولنن صفت اوزره اوله المراخى ميمك
فتحى وحانك كسرى ومديله جمعى ويقال اتان مرخا ايضا اى كثيرة الارخاء الارخية همزه نك
ضمى ورانك سكونى وبانك تشديديله پرده ويرده يه شبيه اولن نسنه الاسترخا
همزه نك وتانك كسريله برنسنه نك صاليورلمسى يقال استرخى الشئ التراخى تانك فتحى و
حانك كسرى ومديله كوكك يغمور يغدرمسى كيج اولمق يقال تراخت السماء اذا ابطاء المطر
الرخى رانك فتحى ويانك تشديديله واسع معناسنه در يقال رجل رخى البال اى
واسع الرخاء رانك ضمى والفك مديله ملايم اولن روزكار ريح لينه معناسنه
قال الاخفش فى قوله تعالى فسخرنا له تجرى بامره رخاء حيث اصاب اى جعلناها رخاءً
الردى رانك فتحى ودالك سكونى ايله ات يورقه لمق الرديان ردى يردى
فتحتينيله كذلك ات يورقه لمق يقال ردى الفرس يردى رديا ورديانا اذا رجم الارض رجما
بين العدو والمشى الشديد ورجم اتك سرعتله حركت قلمسنه ديرلر ثعلبله طاشى
اتدغيچون اصمعى ايتدى منتجع بنهانه سوال ايدوب رديان نه در ديدم ايتدى
حمارك ايغندغى ايله يميدكى براره سنده سكرتمسى درو ردى زياده اتمك معناسنه
ده كلور الارداء همزه نك كسرى ايله بمعناه وارداهلاك اتمكه دخى ديرلر يقال
ارداه غيره اذا اهلكه تقول رديت على الخمسين اذا اردت وردى بر كمسنه يى برنسنه يله
اورمغه دخى ديرلر تقول رديته اذا صدمته وردى طاشى قنغو ن كولنكله ياخود

دریبوك طاشله اورمغه دخی دیرلر تقول رديت الحجر بمفعول او بصخرة اذا ضربته بها الكسر
وردی طاشله آتمغه دخی دیرلر تقول رديته بالحجارة اردیه رديا اذا رميته وردی
براوغلن اياغ اوزره طوروب صچراق كتمله دخی دیرلر یقال ردى الغلام اذا رافع
احدى رجليه وقفز بالاخرى وقفز فاق فقاو راى معجمه ایله صچرمق معناسنه
دروقیویه دوشمكه یاخود طاغدن یوالنمغه دخی دیرلر التردی فتحتينله ودالك
کسریله وتشدیدیله كذلك قیویه دوشمكه یاخود طاغدن یوالنمغه دخی دیرلر
یقال ردى فى البئر وتردى اذا سقط فى البئر وتهور من جبل وكتمك معناسنه ده كلور
یقال ابن ردى اى اين ذهب وتردى ردا اورتمكه دخی دیرلر تقول تردى اذا البس الرداء
المردى میمك کسری والفك قصریله اتلن طاشدر بوسببدن جری اولن كمسنه یه
مردى الحروب دیرلر ومردى كمی ایتو یرجك اغاجه دخی دیرلر كه کمیجی النده طوتر المرادى
میمك فتحی ودالك کسری ومدّیله جمعیدر اتلغه صالح اولن طاشلر معناسنه
ومرادى كمی ایتو یرجك اغاجلر دخی دیرلر المردات میمك کسری ورانك سكونیله
بمعناه وفى المثل كل ضب عنده مرداته یعنی هر كلره اتلن طاش انولك قتنده حاضردر
وكاه اولور ناقه مرداته تشبیه اولنور صلابتده یعنی برك اولمه ده فیقال ناقة
مرداة اى كالمرداة الرداء رانك کسری والفك مدّیله بوینه اردلن نسنه در كه
معروف در الرداان رانك کسری وهمزه نك فتحی ومدّیله تشنیه سی الرداوان
رانك کسری ایله كذلك تشنیه سی یعنی ردانك تشنیه سی ایكی طریقله كلور زیرا
هر اسم ممدودك همزه سی ایكی دن خالی دكل در یا اصلی در یاخود غیر اصلی در اصلی اولور
حالت تشنیه ده حالی اوزره باقی قالور خراان وحطاان دیرسن وخراء حاء معجمه ایله

وزاء مهمله ایله نجاست كه معروف در واكر اصلی اولمیوب تأنیث ایچون اولورسه
انی تشنیه ده واوه قلب ایدوب صعروان وسوداوان دیرسن واكر واودن یاخود
یادن منقلب اولورسه كسائی كبی یاخود ملحق اولورسه علبا وحربا كبی مرحله
وشملاوله ملحق درسن اندمخیرا اولورسن دیلرسك واوه قلب ایدرسن الف تأنیث
وشملاوله ملحق درسن اندمخیرا اولورسن دیلرسك واوه قلب ایدرسن الف تأنیث
كبی یعنی كسا وان وردا واز دیرسن ودیلرلر اصلی كبی حالی اوزره ترك ایدرسن
كه احسن دخی بودر یس كساان وعلبا ان دیرسن وعلبا غین معجمه ایله اشجار
جوق اولن باغچه یه دیرلر وحربا اق تسنز اولن یره دیرلر ومراح سین وحاء مهملتینله
اوتلی یره دیرلر وشملال غین معجمه ایله خفیف اولن ناقه یه دیرلر الاردیة همزه نك
فتحی ودالك کسری ویانك تخفیفیله ردانك جمعی الارتداء همزه نك کسری والفك
مدّیله ردا اورتمك تقول ارتدى فلان اذا لبس الرداء الردیة رانك کسری ودالك
سكونیله برجنس روا اورتمكدر ركبه كبی ركوبدن وجلسه كبی جلوسدن یقال
هو حسن الردیة التردیة على وزن التربیة برکسنه یه ردا اورتمك تقول
رديته انا ترديته المراداة میمك صمیله طاشلتمق تقول راديته عن القوم مرادة
اذا رميت بالحجارة ومراداة برکسنه دن برنسنه طلب ایتمكه دیرلر مراودة
معناسنه تقول راديت فلانا اذا راودته وهو مقلوب منه ومراداة مداراة معناسنه
دخی كلور كه معروف در یقال راداه بمعنى داراه على رواية ابى عبيد الردى رانك
فتحی والفك قصریله هلاك اولمق یقال ردى ردا اذا هلك الردى رانك فتحی ودالك
کسری ومدیله هلاك اولن كمسنه الردیة رانك فتحی ودالك کسری ویانك

تخفيفيله فعلة وزننده مؤنثي تقول رجل ردو وامرأة ردية اى هالك الرذية
رانك فتحى ودالك معجمه دن صكره يانك تشديديله چوق يوريه دن ارق اولن
ناقه الرذايا رانك فتحى والفك قصريله جمعى ذكر اولنن ناقه لر معناسنه وابو زيد
ايتدى رذيه شول ناقه دركه سفرده يورقن اولماغين كيرو قالوب سايردوه لر
ايرشميه وابو زيد ايتدى مزبورنك مذكرى رذيدر الارذاء همزه نك والفك مديله
ناقه يى سفرده زبون ايدوب كيرو اليقومق تقول ارذيت ناقتى اذا هزلتها
وخلفتها المردى ميمك ضمى والفك قصريله يولده برغلن نسنه صبى مبنوذ كبى مثلا
تقول ارذيته اذا القيته الرسو رسا ضمتينله ثابت اولمق يقال رسى الشئ يرسو اذا
اذا اثبت ورسو حربده ثابت قدم اولمغه دخى ديرلر يقال رست اقدامهم فى الحرب
اذا اثبتت ورسو دريا ده كمى ساكن اولمغه دخى ديرلر تقول رست السفينة ترسو
رسوا رسوا كلك دوه ديشى دوه او زرنه دخى ديرلر يقال الفحل بالشول اذ قعى عليها
وشول شين معجمه ايله ديشى دوه يه ديرلر الراسيان سينك كسريله ثابت اولن
طاغلر الرسو رانك فتحى وسينك سكونيله كمى ثابت اولمق رست السفينة رسوا
اذا وقفت على البحر ورسو اصلاح ايتمكه دخى ديرلر تقول بين القوم رسوا اذا اصلحت
ورسو بر كمسنه دن حديث نقل ايتمكه دخى ديرلر تقول رسوت عنه حديثا اذ
احدثت عنه ورسو بو خبرلك بر مقدارين سويلمكه ديرلر تقول رسوت اذا ذكرت
منه طرفا الارساء همزه نك كسرى والفك مديله كمى طورتمق تقول ارسيت السفينة
اذا اوقفته على البحر المرسى ميمك ضمى والفك قصريله كمى طورتمق وطوره جق
يرمنه قوله تعالى بسم الله مجراها ومرساها من اجريت وارسيت وقرى مجراها

ومرساها بالفتح من رست وجرت الرسوة رانك فتحى وسينك سكونيله برجنس
بونجق دركه ايپلكه ديزرلر المرساء ميمك كسرى ورانك سكونيله شول دمور
دركه انوكله دريا يوزنده كمى طوريدرلر لنكر معناسنه وبو معنادن الفت السحاب
مراسيها درلر قچنكه بريرده دايم اولسه الرواسى رانك فتحى وسينك كسرى ومديله
ثابت اولن طاغلر جبال رواسخ معناسنه الراسية سينك كسريله واحدى
جبل ثابت معناسنه الرسيانة نونك وسينك كسرى ورانك سكونيله بر
جنس خرمادر يقال تمرة رسيانة الرشاء رانك كسرى والفك مديله ايپ حبل معناسنه
الارشية همزه نك فتحى وسينك كسرى ويانك تخفيفيله جمعى ايپلر معناسنه
ورشا خرده يلدزلره ديرلر بالق صورتنده كه اكا بطن حوت ديرلر وانلرك كوبكنده
بر منور يلدز واردركه قمر اكا نازل اولور الرشوة رانك وشينك سكونيله برطلى كه
معروف در الرشوة رانك ضمى وسينك سكونيله بمعناها الرشى رانك كسرى
والفك قصريله جمعى رشوتلر معناسنه الرشى رانك ضمى والفك قصريله كذلك
رشوتك جمعى الرشو رانك فتحى وسينك سكونيله رشوت ويرمك رشاه يرشوه رشوا
الارتشا همزه نك وتانك كسريله رشوت المق يقال ارتشا اذا اخذ الرشوة الاسترشا
همزه نك وتانك كسريله حاكم حكمنده رشوت طلب ايتمك يقال استرشى
فى حكمه اذا طلب الرشوة عليه واسترشا دوه يا وديسى امك طلب ايتمكه دخى
ديرلر الارشا همزه نك كسرى والفك مديله رشوت ويرمك يقال استرشى
الحاكم واسترشى لحكيم الفصيل فارشيته ارشا وارشا قوغه يه ايپ بغلمغه
دخى ديرلر تقول ارشيت الدلو اذا جعلت لها رشا وارشا قرقه دوكلنك اغاجلرى

بو داقلری اوزنمغه دخی دیرلر یقال ارشی الحنظل اذا امتدت اغصانه شبه
بالارشیه یعنی بورك بوداقلری ایپلره شبیه اولنمشدر الترشی فتحتینیله
وشینك کسری وتشدیدیله برکمسنه یه ملایمت ایتمك تقول ترشیت الرجل
اذا لاینته المراشا میمك ضمی ایله یرهم ایتمك مظاهرت معناسنه تقول تراشیته
اذا ظاهرته الرضوان رانك کسریله وضادك سکونیله برنسنه دن خوشنود
اولمق رضا معناسنه الرضوان میمك ضمی وضادك وضادك سکونیله بمعنا
لغه فیه المرضاة میمك ضمی ورانك سکونیله بمعناه کذلك الارتضاء همزه نك و
تانك کسریله کذلك برنسنه دن راضی اولمق تقول رضیت الشیء وارتضیته المرضی
میمك فتحی ویانك تشدیدیله خشنود اولنان نسنه اولنن نسنه یقال رضی
فهو مرضی المرضو میمك فتحی وضادك ضمی ایله وواوك تشدیدیله بمعناه علی الاصل
والقیاس المرضی رانك کسری والفك قصریله مصدر مجندر الرضاء رانك کسری والفك
مدیله اسم دراخفشی روایتی اوزره رانك کسری وضادك فتحیله رضانك
تثنیه سی درجوان کبی قوری معناسنه اولن حمانك تثنیه سندر کسائی
روایتی اوزره حالاکه وجه حمیان ورضیان درکه بونلرك جمیعسی واودن
مقلوب درو عربدن برطایفه عرب طایفه سندن بعض کمسنه رضیان
وحمیان درلر اصل اوزرنه لکن واوله کلمسی اکثر دردیدی الراضیة صادك
کسریله مرضیه معناسنه کلور کما فی قوله تعالی فی عیشة راضیة ای
مرضیة کقولهم هم ناصب ای منصوب فیه لانه لانه یقال رضیت معیشته علی
ما لم یسم فاعله ولا یقال رضیت به صاحبا وربما قالوا رضیت علیه فی معنی رضیته

وعنه

وعنه ومنصوب فیه کدمرور ایتمشدر زحمت چکلش معناسنه در الارضاء
همزه نك کسری والفك مدیله راضی قلمق الترضیة علی وزن التربیة بمعناه
تقول ارضیته عنی ورضیته بالتشدید فرضی الترضی فتحتینیله وضادك کسری
ومدیله رضا طلب ایتمك تقول استرضیته فارضانی المراضاء میمك ضمی ایله رضا
لشمق تقول راضانی فلان فرضوته ارضوه بالضم اذا غلبته فیه یعنی باب مغالبه دن
بویله دیرلر بری برینی چی راضی قلمدده مباحثه قلوب بری غالب اولسه وعین
الفعلی مضموم اولسی واوی اولدغنه بناء درو هرنه دکلو اصلی واوی ایسه دخی
واوی یایه قلب ایدوب رضیت عنه رضی دیدیلر شبع دیدکلری کبی عین الفعلی مکسور
اولدغنه بناء دن رضوی رانك فتحی وضادك سکونی ایله والفك قصریله
مدینهٔ منوره ده برطاغك علمید الرضوی فتحتینیله واخرنده یانك تشدیدیله
ذکر اولنان طاغه منسوب اولن نسنه الارطی همزه نك فتحی ورانك سکونی و
الفك قصریله قومده بتن اغجلردن بردرو بو افعل زنی اوزره در برجهتدن فعلی
وزنی وزره در زیرا ادیم ماروط دیرلر قچن انك یبراغیله دری دباغت اولنسه پس
بو الفك زاید اولسنه دلالت ایدر روایم مرطی دیرلر وارطت الارض دیرلر بو الفك
اصلی اولسنه دلالت ایدر الارطان همزه نك فتحی ورانك سکونیله ولحدی ذکر اولنن
اغجلدن بری معناسنه در پس تاء تانیثك الحاقی الفك تانیث ایچون اولمیوب بالحاق
ایچون یا خود کلمه بونك اوزرنه بناء دلالت ایدر الارطاء همزه نك کسری والفك
مدیله برارطی اغاجی بتورمك یقال ارطت الارض اذا اخرجت الارطی راضیه طانك
کسری ایله برموضعك اسمیدر وارط دخی برموضعك اسمیدر الرعی رانك کسری وعینك

سكونيله مصدر در اوتلتمق معناسنه يقال رعيت الابل ارعاها رعيا
ويقال فلان يرعى على ابيه اى يرعى غنمه ورعى اوتلغه دخى ديرلر يقال رعى البعير الكلاء
بنفسه رعيا وغيرى چاره ديرلر ورعى يلدزه نظر قلغه ديرلر تقول رعيت النجوم اذا رقبتها المرعى
ميمك فتحى وراءنك سكونى والفك قصريله اوت معناسنه واسم مكان ومصدر معناسنه
ده كلور وفى المثل مرعى ولا كالسعدان يعنى چوق ولكن سعدان كبى مرعى يوقدر وسعدان
سنيك فتحيله برجنس اوت در الراعى عينك كسرى ومديله چوبان وبر ولايته والى اولن
كمسنه يه دخى ديرلر الرعاة راءنك ضمى وعينك تخفيفيله جمعى چوبانلر معناسنه
قاضى ايله قضاة كبى الرعيان راءنك ضمى وعينك سكونى ايله كذلك جمعى شاب ايله شبان
كبى الرعاء راءنك كسرى والفك مديله كذلك جمعى جايع كبى وراعى عبيد بن حصينك لقبى در كه
معروف شاعردر كه الترعية تانك فتحى وراءنك سكونى وياءنك تشديديله
شول كمسنه دركه دوه يى خوب رعى ايله الترعاية تانك كسرى وراءنك سكونيله
كذلك دوه يى خوب كوروب كوزدن كمسنه الرعاوى راءنك فتحى والفك قصريله
شول دوه لردركه قومك اطرافنده وبيوت قومك اطرافنده اوتلركه انلرى قوللنرلر قارچون
اراق مرعايه كوندرمزلر الرعاوى راءنك ضمى والفك قصريله كذلك بعناها المراعاة
ميمك ضمى ايله بر نسنه نك اخرى يه منجر اولور ديو نظر قلمق تقول راعيت الامر اذا نظرت الام
الى ما يصير محذوف الالف كما حذف بن عم بنالون بصير ومراعاة مطلقا ملاحظه ايتمكه دخى ديرلر
وحقوق رعايت ايتمكه ده ديرلر ويقال الحمار يراعى الحمر يعنى خر سايرحر لرله اوتلوب انلرك حقنه
مانع اولماز ومراعاة بر كمسنه نك كلامنه قولق طوتغه دخى ديرلر على ما سيجئ الاسترعاء
همزه نك وعانك كسرى والفك مديله بر كمسنه دن چوبانلق خدمتى طلب ايتمك

وفى المثل

والمثل من استرعى الذئب فقد ظلم الرعية راءنك فتحى وعينك
تشديديله عامة خلايق يقال ليس المرعى كالراعى الرعوة راءنك فتحى وعينك سكونى
ايله بعض اموردن منع ايتمك الرعوة راءنك كسرى وعينك سكونيله بمعناها
الرعوى راءنك فتحى والفك قصريله بمعنا كذلك رعوى اسم دخى كلور على سجى
الى الارعواء همزه نك وعينك كسرى والفك مديله بمعناها كذلك يقال فلان
حسن الرعوة والرعوى والارعوى والارعواء ويقال ارعوى عن القبيح اذا كف
وبوناك تقديرى افعول ووزنى افعلل در پس ادغام جايز كورلمدى يا الذ قلب
الى واو ساكن اولدغندن او نورى الرعيا راءنك ضمى وعينك سكونيله والفك
قصريله ورعوى راءنك فتحيله اسم در منع مذكور معناسنه بقيا ايله بقوى
كبى مرحمت معناسنه الارعاء همزه نك كسرى والفك مديله بر كمسنه يه
مرحمت ايتمك تقول ارعيت عليه وترحمته وارعا بر كمسنه نك كلامنه قولق
طوتغه دخى ديرلر تقول ارعيته سمعى اذا اصغيت اليه ومنه قوله تعالى وراعنا
اخفش ايتدى بو اصلنده فاعلنا ايدى مراعاتدن ارعنا سمعك معناسنه
اخرنده يا ساقط اولدى امر اولدغندن اوترى واخفش ايتدى راعنا دخى قرائت
اولندى تنوينيله قول سابق مذكورده عامل قلمق اوزره كانه قال لا يقولوا حمقا
ولا يقول هجرا بو تقديرجه رعونتدن اولور حماقت معناسنه الرعاية
راءنك كسرايله والى ولايتنى ضبط ايتمك تقول رعى الامير رعيته رعاية وبر كمسنه
نك حرمتنى صقلمغه دير تقول رعيت حرمته الارعاء همزه نك والفك مديله نباتات
بتورمك يقال ارعى الله الماشية اذا انبت لها ما ترعاه الرعاء راءنك ضمى

وعين معجمه نك تخفيفى والفك مدّيله دوه قسمنك اوازويرمسى يقال رغى البعير رغا اذا صيح وفى المثل كفى برغائها منادياً يعنى سنخى اولن كمسننك دوه سى اوازى ضيافته دعوتنه كفايت **الترغية** على وزن التربية سود قيمق بغلمق يقال رغى اللبن ترغية اذا ازبد **المرغى** ميمك ضمى وعينك كسرى وتشديد يا ايله شول كلام در كه معناسى آشكاره اولميه يقال كلام مرغ اذا لم يفصح عجمى عن معناه وترغيه دوه قيمقلى سوت ويرمكه دخى ديرلر يقال امست ابلهم ترغى وتشق اى لها نشافة ورغوة ونشافه سودك صاغلوركن بوزنند لكن كوپكه ديرلر **الرغوة** رانك ضمى وعينك سكونيله ايله سود بوزنند كلن نسنه يعقوب روايتى اوزره وبونده اوج لغت وارد بيرى ذكر اولنن در **الرغوة** رانك فتحى وعينك سكونيله بمعناها وبو لغت ثانيه در **الرغوة** رانك كسرى وعينك سكونيله بمعناها كذلك وبو لغت ثالثه در وكسر لحيانينك واكا تابع اولنلرك روايتى در **الرغى** رانك ضمى والفك قصريله جمعى قيمقلر معناسنه **الرغاية** رانك ضمى ايله ويا ايله كذلك قيمق معناسنه **الرغاوة** رانك ضمى وواو ايله كذلك كذلك قيمق معناسنده وابو المهدى واون ضم وياه كسر روايت قلدى **الارتغاء** همزه نك ويانك كسريله سود بوزنده اولن كوپكى ايچمك تقول ارتغيت اذا شربت الرغوة وفى المثل يسرّ حسوا فى ارتفاء وبو مثل شول كمسنه حقنده ضرب اولنور كه برنسنه يى اظهار ايدوب غيرى نسنه مراد ايدنه وحسوحا وسين مهمله ايله ايچمك معناسنه در شعبى دن رضى الله عنه زوجه سنك والده سن تقبيل ايدن كمسنه سوال اولندقده يسرّ حسوا فى ارتغاء وقد حرمت عليه امرأته ديدى **الرغو** رانك فتحى وعينك ضمى واوك تشديديله شول ناقه يه ديرلر كه رغاسى يعنى صوتى چوق اوله پس رغوفعول وزنى اوزره

اولور

اولور ديقال ناقة رغوّ اى كثيرة الرغا **الارغاء** همزه نك كسرى والفك مدّيله دوه يى چاغرمق تقول ارغيته انا اذا حملته على الرغاء وارغا ناقته ويرمكه دخى ديرلر تقول اتيته فما اثغى ولا ارغى يعنى نه قيون ونه ويردى ونه خود ناقه نتدكم ما احشى وما اجلى دواحشاخرده دوه ويرمكه واجلا ايرى دوه ويرمكه ديرلر **التراغى** تانك فتحى وغينك كسرى ومدّيله چاغرشمق يقال تراغوا اذا رغا واحد هنا وواحد هنا وفى الحديث والله تراغوا افقتلوه **الراغية** غينك كسرى ويانك تخفيفيله ناقه يه ديرلر نتدكم ثاغيه قيونه ديرلر منه قولهم ماله ثاغية ولا راغية اذا لم يكن له شاة ولا ناقة **الرفو** رانك فتحى وفانك سكونيله بزى ياغيرى نسنه يى اصلاح ايتمك تقول رفوت الثوب ارفوه رفواً يهمز ولا يهمز ورفو بر كمسنه نك خوفنى تسكين ايتمكه دخى ديرلر تقول رفوت الرجل اذا سكنته من الرعب ورفو بركمسنه يى غضب حالنده ساكن قلمغه دخى ديرلر تقول رفوت الرجل اذا اسكنته عند الغضب **المرافات** ميمك ضمى ايله اتفاق معناسنه در **الرفاء** رانك كسرى والفك مدّيله بركمسنه ايله امتزاج واختلاط ايتمك منه قولهم للمتزوج بالرفاء والبنين **الترفية** على وزن التربية متزوج اولن كمسنه بالرفاء والبنين ديمك وتقول رفيته ترفية اذا قلت له بالرفاء والبنين ابن السكيت ايتدى بونك معناسى بالسكون والطمانينة ديمكدر **الرقى** رانك فتحى وقافك چمق صعود معناسنه **الرقى** رانك ضمى وقافك كسرى والفك مدّيله بمعناه كذلك وعربلرك ارق على ظلعك ديدكلرى كلامك معناسى نفسك تحمل اتدكى يره جق تحملندن زياده اولن يره اقدام ايتمه اكلور ديمك اولور **الرقية** رانك ضمى وقافك سكونيله افسون **الرقى** رانك ضمى وقافك فتحى والفك قصريله جمعى افسونلر معناسنه **المرقاة** ميمك فتحى ورانك

سکونیله بر دیان شول کمسنه که انی الت تبتیه ایلدی میمك مکسور اتیدی
وشول کمسنه که انی موضع عمل اعتبار اتیدی میمی مفتوح قالدی ویعقوب روایتی در
الترقیة علی وزن التربیة کلام تکلم ایدرکن رفع صوت ایتمك یقال رقی علیه الکلام
ترقیه اذا رفع الترقی فتحتینیله وقافك کسری ومدیله که درجه درجه چقمق تقول ترقی
فی العلم اذا رقی فیه درجة درجة و الرقوة رانك فتحی وقافك سکونیله بر قطعه قوم
که دکزمی اوله الاسترقاء همزه نك وتانك کسریله افسون طلب ایتمك تقول استرقیته
فرقانی رقیة الراقی قافك کسری و [illegible] مدیله افسون ایدیجی کمسنه یقال
رقیته فهو راق رقیه رانك ضمی وقافك فتحی ویانك تشدیدیله بر عورتك
اسمیدر الرقیات وزن مزبور اوزره جمعی وعبدالله بن قیس الرقیات بر رجلك
اسمیدر و مزبورك رقیاته اضافت اولنماسی اتفاقی رقیه نام بر قاج عورت
الدغنه بناء در و بو اصمعی روایتی در وغیریلر ایتدی جده لرینك اسمی رقیه اولدغنه
بناء در وبعضلر ایتدی رقیه نام بر قاج عورته تعلق ایدوب اشعارنده
انلری ذکر ایتدکنده بناء انلره اضافت اولنمشدر دیدی الرقی رانك ضمی وقافك
فتحی ویانك تشدیدیله بر موضعك اسمیدر الرکیه رانك فتحی ویانك تشدیدیله
قویی بیر معناسنه الرکی رانك فتحی ویانك تشدیدیله جمعی الرکایا رانك فتحی
ویانك والفك قصریله جمعی قویولر معناسنه الرکوة رانك فتحی وکافك
سکونیله شول موقابی درکه اکثریا سختیاندن دیکرلر الرکاء رانك
کسری والفك مدیله جمعی الرکوات فتحتینیله کذلك جمعی وفی المثل صارت
القوس رکوة بو بر مثلدرکه دولت دونوب احوال منقلب اولدقده

ضرب

ضرب اولنور و رکاء کذلك بر موضعك اسمیدر المرکو میمك فتحی وکافك ضمی وواك
تشدیدیله بیوك حوض وکوچك حوضه اطلاق اولنور حوض معناسنه
الارکاء همزه نك کسری والفك مدیله صغنمق تقول ارکیت الیه اذا الجأت وابو عمرو
ایتدی ارکا تاخیره دخی دینلور یقال ارکنی الی کذا ای اخرنی وارکا عسکار
حاضرلمغه دخی دیرلر تقول ارکیت لبنی فارس جنداً اذا هیأته وارکا بر
کمسنه یه افترا ایدوب کناه یوکلمکه دخی دینلور فراء روایتی اوزره تقول
علیه الذنب اذا احملته علیه الرکو رانك فتحی وکافك سکونیله دوه نك
مضاعف قلمق تقول رکوت الحمل علی البعیر اذا ضاعفته ورکو بر کمسنه یه
اسناد ما لم یکن ایتمکه دخی دیرلر تقول رکوت علی فلان الذنب اذا ورکته
وتوریك افترا ایتمکه دیرلر ورکو بامحل فلان کونی اقامت ایتمکه دخی دیرلر تقول
رکوت بمکانه یوماً ای اقمت ورکو برنسنه یی اصلاح ایتمکه دخی دیرلر تقول
رکوت الشیء ارکوه اذا شددته واصلحته الارتکاء همزه نك وتانك کسریله
برنسنه یه اعتماد ایتمکه تقول ارتکیت علی کذا ای معول علیه المرتکی میمك
والفك قصریله اعتماد ایتمك تقول مالی مرتکا الا علیك الرمی رانك فتحی ومیمك
سکونیله اتمق تقول رمیت الشیء من یدی اذا القیته الرمایة
رانك کسریله کذلك اتمق تقول رمیت السهم رمیاً ورمایة ورمیت عن القوس
ورمیت علیها دیرلر رمیت بها دیمزلر ورمی یاردم ایدوب احسان ایتمکه
دخی دیرلر یقال رماك الله ای نصرك وصنع لك ورمی زیاده قلمق معناسنه
دخی کلور تقول رمیت علی الخمسین اذا زدت یعنی اللی یاشندن تجاوز ایتسك

مثلا الارتماء همزه نك و تانك كسرى و الفك مد يله بر بسنه اتلمق
تقول رميت الشئ فارتمى و ارتما انشمغه دخى ديرلر الترامى تانك
فتحى و ميمك كسرى و مد يله كذلك اتشمق تقول ارتمينا و ترامينا و خرجت
ارتمى ديسك صيده اوق اتمق مراد اولور و خرجت اترمى ديسك بر نشان
اتمق مراد اولور عاسيجى ترامى يار او رمغه دخى ديرلر يقال رامى
الجرح الى الفساد الرماء رانك كسرى و الفك مد يله كذلك
اتشمق المراماة ميمك ضمى ايله بمعناه تقول راميته مراماة
و رماء الرمى رانك كسرى و ميمك كسر و تشديدى و يانك تشديدى
و الفك قصريله حثيثى وزنى اوزره اتمق تقول
كانت بينهم رميّا ثم صاروا الى حجيزى وزن
مزبور اوزره منعه ديرلر يعنى اول
اتشديه بعده منع اولنديلر الزمى
فتحتينيله و ميمك كسرى و تشديد ياله يله
نشانه اوق اتمق طلب اتمك
تقول خرجت انزمى اذا خرجت
ترمى فى الاغراض و فى
اصول الشجر الارماء همزه نك كسرى
و الفك مد يله زياده قلمق تقول ارميت على
الخمسين اذا زدت يعنى اللى ياشندن تجاوز ايتسك

و

و ارما اشغه دوشرمكه دخى ديرلر يقال طعنه فارماه عنه عن فرسه اذا القاه عن
ظهر دابته كما يقال اذا رماه و ارما الدن طاشى برقمغه دخى ديرلر تقول
ارميت الحجر من يدى اذا القيت و ارما اتمغه دخى ديرلر تقول سائبة فارمى عليه يعنى
انوكله سوكشوب اكا برنسنه اتدى و ارما ربا يه و يرمكه دخى
ديرلر تقول ارما فلان اذا اربى ترمين ترامين تانك فتحى و ميمك كسرى و مد يله
مفرد مؤنث مخاطبه وجمع مؤنث مخاطبه تقول للمراة انت ترمين و انتن على سواء يعنى
لفظ واحد برابرلردر الرماء رما رانك فتحى و الفك مد يله كسائى ايتدى بونك سماعى
مدله در الرمية رانك فتحى و يانك تشديديله شول صيده ديرلركه اكا رمى اولنور
يقال بئس الرمية الارنب اى بئس الشئ مما يرمى الارنب و رمية ده اولن اعدادا اسمادن
اولدغنه بناء در و بو اصلنده مرمية اولوب بعده فعيل وزننه
عدول اولنمشدر كلدر المرماة ميمك كسرى و رانك سكونيله شول
اوق تمرنى دركه مدور اوله پس بو سروه كبى در معناده جوهرينك
بو كلامندن متبادر ايدن بو دركه سروه نمرن معناسنده اولا الا
كه فصل سينده سروه مولانا صاحب الصحاح بى سهم صغير له ايتمشدر
وكذا فى الموس فقط المراة ميمك كسرى و رانك سكونيله حتالك در نغلى
حيوانك طرنغى ظلف معناسنه نتدكه حديث شريفده واقع اولمشدر لو ان احدهم
دعى الى مرماتين يعنى لاجاب وهو لا يجيب الصلوة و ابو عبيد
ايتدى مرماة ايكى ظلفك اره سيدر و مزبور رايتده مرماتى اشبو حديثده ذكر
اولنن ايله تفسير ايتديلر لكن بونك وجهى ظاهر دكلدر ديدى و حديث شريفك

حا صلی محراب صلوته توجه ایتمزسن حیوانانك
ظلفینی بیننه توجه اید ورغبت ایدرسن دیمك در دیو توجیه
ممكن اولور الرى رانك فتحی ویانك تشدیدیله شول بلوت درکه
قطره لری عظیم و وقعی شدید اولوب و یازوکوز بلوتلرندن اوله
سقی معناسنه الارمیة همزه نك فتحی ومیمك كسری ویانك تخفیفی ایله
جمعدر اولنی بلوتلر معناسنه سقیتك جمعی اولن اسقیه کبی اولور
وزنا ومعنی الرنو ضمتیله وواوك تشدیدیله برنسنه یه نظر دایم قلمق
یقال رنا الیه یرنو رنوا اذا ادام النظر یقال ظل رانیا الارناء
همزه نك كسری والفك مدیله بر كمسنه یی برنسنه دایم دایما
بقدرموق یقال ارنانی حسن ما رایت ای
ای حملنی علی الرنو الرنوناة رانك ونونك فتحی و
وواوك سكونیله ساكن اولن نسنه
یقال كاس رنوناة ای دایمة ساكنة و وزنها
نعلعلة وبعضلر اتیدی رفونا . ابن احمر كلامندن
غیری برده ایشدلمدی الرنو رانك
فتحی ونونك ضمی وواوك تشدیدیله
برنسنه یه باقوب طوران كمسنه یه دیرلر
یقال فلان رنو فلانة اذا كان یدیم النظر
الیها الرناء رانك فتحی ونونك تشدیدی والفك مدیله نساطائفه دایما نظر اوزره

نظر اوزره اولن كمسنه یقال رجل رناء اذا كان یدیم النظر الی النساء
رانك ضمی ونونك تخفیفی والفك مدیله چاغرمق صوت معناسنه رانك فتحی
والفك قصریله شول نسنه دركه اكا دایما نظر اولنه تانك ضمی ورانك سكونی
والفك قصریله بو لفظ ذكر لبعضهم دن كنایت اولنور بش محل تحریرده
یا ابی ترنا دیرلر ضمنك ضمی ورانك سكونی ویانك تشدیدیله یاى تحسیمك
دیمیشی وكاه اولور بونكله نسادن بعضی تسمیه اولنور ترنو بو اصلنده
افعولة وزنی اوزره ایدی واو ثانی یا یه قلب اولنوب ادغام اولندی وواو
اولی مكسور قلندی صیانة للیاء همزه نك فتحی والفك قصریله جمع كثرتی حد علی خلاف
القیاس اوجا سم جمع كذا فی القاموس وادوى كذلك بر عوتك اسمی در الربان رانك فتحی ویانك
تشدیدیله یصویه قنان كمسنه عطشانك مقابلی در الریا رانك فتحی ویانك تشدیدیله
والفك قصریله مؤنثی یا بونده واوه قلبا اولنوب رواى دیدیلر زیرا یایی واو اسم اولنوب
موضع لامده واقع اولدقده قلب ایدرلر صفت اولدقده قلب اتمزلر كقولك شروی اى هذا
الثوب فانهما شربت وتقوى فانهما من تعتیه وریان بر طاغك دخی اسمی در بنی عامر دیارنده
الرجیة رانك فتحی ویانك تشدیدیله حاجت تقول لنا قبلك رویة ای حاجة وروییة
برنسنه تفكر دخی دیرلر وبو كلام عربده غیرمهموز واقع اولمشدر وروییة دیندن
ودینه نسبه اولی نسنه دن باقی قلنه دخی دیرلر الروایة رانك كسری والفك مدیله
شول ایب دركه انونكله دوه اوزرنده متاع بغلنور الارویة همزه نك فتحی وواوك
كسریله جمعی الری رانك فتحی ویانك تشدیدیله برنسنه یی بغلامقدر روییة علی

على الرحل ا دا شد د ته على البعير لئلا يسقط من النوم و بركمسنه اهل وعيالنه صو كتورمكه
دخی دیرلر تقول رويت على اهلي ولاهلي اذا اتيتهم بالماء و ری صو يه قانمغه دخی دیرلر روی
برقوم ايچون صو چکمکه دخی ديرلر تقول رويت القوم ارويهم ريا اذا استقيت لهم الماء
الري رانك كسری و يانك تشديد ايله كذلك صو يه قانمق الروی رانك كسری و الفك قصر ايله كذلك
صو يه قانمق تقول رويت من الماء من الباب الرابع ارویٰ ريًّا و ريًّ مثل رضي رضًى و روی مثل
صو يه دخی ديرلر كه اني ابجی قانز الارتواء همزنك و يانك كسريله كذلك صو يه قانمق و ارتوا ايلك
تاتلری قالن اولمغه دخی ديرلر يقال ارتوی الحبل اذا غلظت قواه و ارتوا اعظالك مفاصلی
قوی اولمغه دخی ديرلر يقال ارتوت مفاصل الرجل اذا اعتدلت وغلظت الروی فتحتينله و راك
كسريله و تشديدله كذلك قانمق الريّة رانك فتحی و يانك تشديديله صوليق تقولنخ ايی
ريتكم اي من ايی ترتوون الماء صويه جوق اولان بيكاره دخی ديرلر يقال عين ريّة اذا كانت كثيرة
الماء الرواية رانك كسريله حديث نقل ايتمك تقول رويت الحديث والشعر رواية فرابا و الكتاب
ولكن ارو القصيدة ديو نسی بلكه انشدها ديو مكرا ي ظهر قليدن اوقی يعنی ازبر قل
ديمكی مراد ايدينسی كه بو كرة اد ر زتيدن اولور الروی واوك كسری و مديله حديث نقل ايدنجی
بكسنه و صو برقانجی معنالرينه دخی كلور الراوية رانك فتحی و واوك تخفيفی ايله جمعی التروية
على وزن التزكية بركسنه يي رواية حمل ايتمك يعنی بو كلامی نقل ايتديرمك تقول روّيته
الشعر ترويةً اذا حملته على روايته يوم التروية على وزن المزبور عرفه كوننده مقدم اولی
كونك اسمی در و يوم ترويه دينيلر صو ارا اولماغی اول كوندة طواری وغيری صو قاندر
دقلری ايچون و ترويه بر خسته يي فكر ايتكه دخی ديرلر تقول رويت في الامر اذا فكرت

بنه

وهـ

نبه دنكوده يهمز ولا يهمز الراوية على وزن الحالة سنجاق علم معناسنه و ياخود شول قاتر الراوية
وادك كسريله شول دوه ياخود شول حمار دركه اونكله قيودن صو چكرلر و عامه صو چكدكلري
تلومه و لكا تشبيه اولنمه اطلاق ايدرلر و بو جايزدر كسغادة و وجهی ذكر اولنمشدر و رواية
الشعر شعر روايت قلنه دخی ديرلر تقول رجل رواية الشعر و الهاء للمبالغة الرواء رانك كسريله
و الفك مديله صويه قانجيلر معناسنه يقال قوم رواء الماء الرواء رانك فتحی و واوك تخفيفی والفك
مديله طتلو صو ماء عذب معناسنه بعضلر ايتدی صو كه اني صولنفه كلنلر ايجوب قانمغه قابل اوله
و فتی و رانك راسی مكسوره ايلسك القصر قصر ايدرو بوا صو ينده يازيمه مار و ىّ ديوحا الرواء رانك
ضمی و الفك مديله نظر اولنانجی يعنی تقول رجل له رواء اي جمال الروی رانك فتحی و يانك تشديديله
قافيه حرفی يقال قصيدتان على رويّ واحدٍ و روی شول بلوده دخی ديرلر كه قطره لری عظيم
و قوی شديد اوله سحی كبی در وزنًا و معنًى و دَوِيّ فانذ بجی معناده كلور تقول بئر
رويًّا الرهو رانك فتحی و هانك سكونيله بركسنه ايقلرينك اره سی اجمق ابو عبيده
روايتی اوزره تقول رها بين رجليه يرهو رهوًا اذا فتح و منه قوله تعالى واترك البحر رهوًا
و رهو سكونيله يوريمكه دخی ديرلر يقال جاء ت الخيل رهوًا قال ابن اعرابي رها يرهو في السير
اذا رفق و رهو مكان مرتفعه دخی ديرلر و شول چقور يره دخی ديرلر كه انده صو ابركله بي
بو اضداددن اولور الرهوة كذلك رانك فتحی و هانك سكونيله مكان مرتفع و منخفضه
ديرلر و رهو شول چقور يره دخی ديرلر كه محلتك سيل صوی باغری اده جمع اولور
جو به معناسنه جمله و في الحديث انه قضى ان لا شفعة في فناء ولا طريق ولا منقبة ولا
ركح ولا رهوة فنا اوكنه و منقبه طار يوله و ركح حا دم مهمله ساحة داره ديرلر و رهو

دریا ساکن اولمقدر دخی دیرلر یقال رها البحر اذا سکن و رهو بر جنس قوشدر دخی دیرلر و بعضلر
طورنا دیمکله معروف اولان قوشدر دیدیلر کرکی معناسنه و رهوه بر عقبه نک اسمیدر و رهو سولر
و سکون اوزره اولنه دیرلر یقال افعل ذلک رهوا ای ساکنا علی هینتک الراهی هانک کسری و مدیله
دایم اولان طعام و وسعت اوزره اولان معاشه دخی دیرلر یقال عیش راه ای ساکن رائق
و خوش اره و خم کسریله دریه اوچ کون صویه موب بر کودا و برمکه دیرلر الرهاء
رانک کسری و الفک مدیله جمع و رهو شول عورته دیرلر که فرجی واسع اوله الارهاء
همزه نک کسری و الفک مدیله طعامی و شرابی علی الدوام ویرمکه دیرلر تقول ارهیت
لهم الطعام والشراب اذا ادمته یعقوب روایتی اوزره پس ارها ارهان کبی اولور
وزنا و معنی یقال طعام راهن و راه ای دایم و ارها دخی ترفقت التکلف دخی دیرلر تقول
اره علی نفسک ای ارفق بها الرهاء رانک فتحی و الفک مدیله بول اولان یر ارضی و اسعه معناسنه
رهاء رانک فتحی و الفک مدیله مدحج قبیله سندن بر جماعتک دخی اسمیدر الرهوی رانک
فتحیله و یانک تشدیدیله ذکر اولنن جماعته منسوب اولان کمسنه فصل الزای الزبی زانک
فتحی و بانک سکونیله بر نسنه کتورمکدر تقول زبیت الشیء ازبیه زبیا اذا حملته
الازدباء همزه نک و دالک کسریله کذلک کتورمکدر تقول ازدبیت الشیء اذا احملته الزبیة
زانک ضمی و بانک سکونیله شول یوکسک یره دیرلر که اکا صو چیقمیه الزبی زانک ضمی و الفک قصریله
جمعیدر و منه المثل قد بلغ السیل الزبی و زبیه شول چقوره دخی دیرلر که انی ارسلان صید ایچون
قزرلر و زبیه دیدکلرینک سببی اکثریا یوکسک یرلرده قازدقلرینه بناء‌در التزبی
فتحتینیله و بانک کسری و تشدیدیله زبیه قازمق یعنی ارسلان طوتمغیچون اچمق

تقول

تقول تزبیت زبیة الازبی همزه نک ضمی و زانک سکونیله و یانک تشدیدیله سرعته و نشاطه دیرلر
و بو انعول وزنی اوزره در واو زیادتیله تشدید نقل کورلمکین یایه قلب اولندی کذا فی اکثر
النسخ والاحسن ان یقال قلب الواو یاء لسبقها بالسکون ثم ادغم علی ان آخر الکلمة یاء تعریبیة
قوله فما سبق زینت الشیء من الباب الکافی فلا مساغ للتشدید علی الواو حتی یحتاج لحد فوله بالقلب
علیها هو المشهور و ازبی شرورت بر نوعه دخی دیرلر و شره و امر عظیم دخی دیرلر الازبی همزه نک فتحی و بانک
تشدیدیله سبرد انواع مختلفه معناسنه و ازبی سرور معناسنه دخی کلور ابو زید روایتی اوزره تقول لقیته
منه الازبی و بونک دخی واحدی ازبی کلور علی ما قاله الترجیة علی وزن التربیة بر نسنه یی رفقله
رفع ایتمکدر تقول رجیت الشیء ترجیة اذا دفعته برفق و یقال کیف تزجی الایام ای کیف تدافعها
المزجی میمک ضمی و جیمک فتحی و تشدیدیله شول کمسنه در که بر قومه صکره دکلمش اوله مزلج کبی در
وزنا و معنی تقول یا جیده مرور انمشدر التزجی فتحتینیله و جیمک کسری و تشدیدیله بر نسنه
اکتفا ایتمکدر تقول تزجیت بکذا اذا اکتفیت الازجاء همزه نک کسری و الفک مدیله دوه یی
سورمکدر تقول ازجیت الابل اذا اسقتها و منه قولهم الریح تزجی السحاب والبقر تزجی ولدها
ای تسوقه المزجی میمک ضمی و زانک سکونی و الفک قصریله از نسنه یه دیرلر شیء قلیل معناسنه
المزجاة میمک ضمی و زانک سکونیله مؤنثی قلیل معناسنه الزجا زانک کسری و الفک مدیله مزلجک
جمعی اسان اولمق رجا الخراج یرجو رجاء اذا تیسرت جبایته و زجا بر نسنه یه نفوذ ایتمکه
دخی دیرلر تقول فلان ازجی بهذا الامر منه لان ای اشد نفاذا فیه یقال عطاء قلیل یرجوا
خیر من کثیر لا یرجو یعنی نفاذ اولان از عطا قلیل غیر نافذ اولان عطاء کثیردن خیرلودر
و کولمک منقطع اولمغه دخی دیرلر یقال ضحک حتی زجا ای انقطع ضحکه الزدو زانک

فتحی ودالک سکونیله اوغلان جوزی اوتب اوینمق یقال زَدَی الصبی بالجوز وبالجوز یزدو زدوًا
اذا لعب ورمی به فی الحفرة ویقال ابعد المدی والزدی یعنی میدانی اوزت اندن نفکره جوزی ات
ووزدسد ووده دخی لغتدر ومسلم برنسنه یه الدانمغه دیرلر دووه حالت سبزنده الاری
زدا اوزندیغی کبی المزادات جمعک فتحیله وزانک سکونیله شول جعفردر که اوغلانلر انکا جوز اتوب جوز
اوینادقلری حینده الزرایة زانک کسریله برکمسنه یه عیب ایتمک زریت علیه بالفتح زرایة
التزری فتحتینله وزانک کسری وتشدیدیله کذلک عیب ایتمک تقول تزریت علیه اذا عبت علیه
الزاری رانک کسریله شول کمسنه درکه برکمسنه نک محاسنی ذکر اولنوب ایشیدلدوکی ایشه انکار
ایلیه الازراء همزه نک کسری والفک مدیله برنسنه ده تکاسل ایتمک تقول ازریت به اذا قصّرت به
الازدراء همزه نک ودالک کسریله حقیر کورمک تقول ازدریته اذا احتقرته الزفیان فتحتینله بلا
زیاده اسمک یقال زفته الریح زفیانًا اذا طردته وزفیان دجایک اولی ناقه یه دخی دیرلر
یقال ناقة زفیان ای سریعة واوقی زیاده تیز چیقی یایه دخی دیرلر یقال قوس زفیان ای سریعة الارسال
للسهم وزفیان برشاعرک دخی اسمیدر یا خود لقبیدر الزفی زانک فتحی وفانک سکونیله دوه قوشی
قنادی اجمع یقال زفی الظلیم زفیًا اذا نشر جناحیه وزفی سراب برنسنه یی قالدرمغه دخی
دیرلر یقال زفی السراب الشیء یزفیه اذا رفعه شول زهاه الزقو زانک فتحی وقافک سکونی ایله
بیقوش اوتمک الزقی زانک فتحی وقافک کذلک سکونیله مصدردر بیقوش اوتمک معناسنه
الزقاء زانک ضمی والفک مدیله کذلک بیقوش اوتمک یقال زقی الصدی یزقی من الباب الثانی
ویزقو من الباب الاول زقاءً اذا صاح الزاقی قافک کسری ومدیله هر اوتن نسنه یه اطلاق
اولنور صایح معناسنه الزقیة زانک فتحی وقافک سکونیله اواز صیحة معناسنه الزواقی زانک

فتحی

نبی ونافک کسری ومدیله اوتیجی قوشلر منه قولهم هو اثقل من الزواقی یعنی خروسلردن اثقلدر وبو مثلدر
برنسنه یی ثقیل دیمک محلنده وبونک وجهی بودر که کیجه ده قصه وحکایه لر وشیلر استماع ایدرکن
خروسی اوتسه قرار اتیوب طاغلورلر ایشته انکا بناءً خروسی اوتدوکی ثقیل عد ایدرلر ایمشی الزکوة
زانک فتحی وکافک فتحی ومدیله مالدن اخراج اولنان حصهٔ معینه کیم معروفدر التزکیه علی وزن
التربیة مالک زکاتنی ویرمک یقال زکّی ماله تزکیة اذا ادی عنه زکاته وتزکیه برکسنه نک نفسنی مدح
ایتمکه دخی دیرلر یقال زکّی نفسه تزکیة اذا مدحها وپاک اتمک معناسی دخی کلور منه قوله تعالی وتزکیهم بها
قالوا تطهّرهم بها وتزکیه زکات المغه دخی دیرلر یقال زکوته اذا اخذ زکوته التزکی فتحتینله وکافک
کسری وتشدیدیله صدقه ویرمک یقال تزکّی اذا تصدّق الزکی زانک فتحی والفک قصریله جفت شفع
یقال خسًا وزکًا الزکاء زانک فتحی والفک مدیله نباتات بیومک یقال زکا الزرع یزکو زکاءً
اذا نما ولیاقت معناسنه کلور تقول لا یزکو ان یفعل ای لا یلیق به وزکاوت ذهنه دخی دیرلر یقال
غلام زکی ای ذکی الازکاء همزه نک کسری والفک مدیله نباتاتی بیوتمک یقال ازکی الزرع وازکاه
الله تعالی الزکو زانک وکافک ضمی ایله وواوک تشدیدیله زکی اولمق تقول زکا زکوا وبو لفظ
روایتیدر واموی ایتدی زکا الرجل یزکو زکوا دیرلر قچی تنعم اوزره اولسه الزنا زانک کسری
والفک مدیله وقصری دخی جائزدر نساء انفسله فعل قبیح ایتمک وقصر اهل حجاز لغتیدر قال الله تعالی
ولا تقربوا الزنا ومد اهل نجد لغتیدر یقال زنی یزنی الزنی فتحتینه ویانک تشدیدیله زنایه
منسوب اولن کمسنه مد ایدنلر لغتی اوزره الزناوی زانک کسری ویانک تشدیدیله کذلک زنایه منسوب
اولن کمسنه قصر ایدنلر لغتی مد ایدنلر لغتی اوزره التزنیة علی وزن التربیة برکمسنه یی زنایه نسبت
ایدوب یا زانی دیمک یقال زنّاه تزنیة اذا قال له یا زانی الزناء زانک فتحی ونونک تشدیدیله

والفك مديله ديشي بموته جمدونه ماده معنا الزونبة زانك كسري ونونك سكونيله
بر نوع له زنا ايتمك الزنية زانك فتحي ونونك كذلك سكونيله بركره زنا ايتمك وعربلرك
بني لِنيةٍ وزِنية ديدكلري هولرشدة ورُشدة ديدكلرينك نقيضي دركه حرام زاده
ديمك اولور المزناة ميمك ضمي ايله زنا ايتمك الزناء زانك كسري والفك ممدوده ايله بمعناها
يقال المرأة تزاني مزاناة وزناءً اي تباغي ومباغاة غيني معجمه ايله فعل شنيع ايتمكه ديرلر الزاوية
واوك كسريله بوجاق كوشه معنا الزوايا زانك فتحي والفك قصريله جمعي كوشه لر معنا
الزوي زانك فتحي وواوك سكونيله جمع وقبض ايتمك وفي الحديث زُوِيَت لي الارض فاريت
الانزواء ونونك وزانك كسري والفك مديله بربره جمع اولوب ديوشمك تقول انزوت
الجلدة في النار اذا اجتمعت وتقبضت الزي زانك كسري وياءنك تشديديله لباس و هيئت
معنا التزوية على وزن التزكية بركمسنه قاشي چتمق يقال زوى الرجل ما بين عينيه الزي
زانك فتحي وياءنك تشديديله بركمسنه وارثدن مالني چوق ومق چوق ريعا تقول تقول زوي
فلان المال عن وارثه زيا من الباب الثاني زوّ زانك فتحي وواوك تشديديله عادته
برطاغك ادي در الزو زانك فتحي وواوك تشديديله قدر تقدير معنا يقال قُضي علينا
وقدّر زوّحم و زوّ وحم جاء مهمله ايله تقدير معنا در وزو المنية موته متوب اولنا مورده دي
ديرلر الزوزية زاي اولك ضمي وواوك فتحي وياءنك تشديديله قول بيوك چوملكه ديركه
انوك ايچنده بردوه كوردي صفه الزوازية زانك ضمي وياءنك كذلك تشديديله بمعناها الفه
فيها مثل غليط وغلابط وعلبط عين مهمله ايله فرموده معنا در الزاي عند مديله وقصريله حروف هجادن
بر حرفدر لكن قصر ايله اولدقده كتابت اوليناز الا باليا يچوهرينك الزاي حرفي يمد ويقصر ولا يكتب

الابالياء

الا بالياء ديدكي شعنيك هربونه له قيد اولور اكرچه صاحب قاموس يا ايله اولمسون
شي ثالث توهم ايدوب جوهرينه اعتراض ايتمشدر زيرا جوهرينك ولا يتلفظ ديوب ولا يكتب
ديدكندن مراد ايدن بودر كه لازم اولمي مجرد كتابتي اوله كرك تلفظ اولنسون كرك اولنمسون
زيّ زانك فتحي كسري وتشديديله ارحامدن زبول ايله قوات قول معنا تقول هي زاي قرها
قال زيد بن ثابت في قوله تعالى كيف ننشزها هي زاي فيها اي اقرأها بالزاي الزوزاة زانك فتحي
وواوك سكونيله ارقي طوغلدوب سرعتله كتمك آدينن اورتوب اعالمغه تقول زوزى
الرجل يزوزي زوزاة اذا نصب ظهره واسرع مع تقارب الخطو ويروا بو عبيد روايتيدر
ويروا ابو عبيده روايتي در وغر بو را ايتدي زوزاة سريكله دخي ديرلر تقول زوزيت
به اذا طردته الزهو زانك فتحي وهانك سكونيله شول خرما قوروغي در كه رنكلنمش اوله
يقال اذا ظهرت الحمرة والصفرة في النخل فقد ظهر فيه الزهو الزهو زانك ضمي وهانك سكونيله
ذكر اولنان معنايه در اهل حجاز لغتيدر او زدره يقال زها النخل زهوا وزهوا برنسنه يي
خفيف عد ايتمكه دخي ديرلر يقال زهاه اذا استخفه وتجاوز به زهو دوه صولندقدن
صكره بر كيجه يا دخي زياده يوريمكه دخي ديرلر ابو عبيد روايتي اوزره يقال ذهب الابل
زهوا اذا سارت بعد الورد ليلة او اكثر وزهو يادخي ديرلر يتعدى ولا يتعدى
زهو كذبه و باطله دخي ديرلر وزهو سيل اغاجي تحريك ايتمكه دخي ديرلر يقال زهت
الريح الشجر تزهاه اذا هزته وزهو بر اسمكه دخي ديرلر على ما يجيء الازهاء همزك
كسري والفك مديله بمعناه لغة فيه على رواية ابي زيد ولم يعرفها الاصمعي وزهو
برنسنه نك غايتي خوب اولمغه دخي ديرلر منظر حسن معنا يقال زهي الشيء

بعينيك على البناء للمجهول اذا تعجب من حسنه وزهو قيونك عدسي صرقعه
دخي ديرلر طوبسي تريب اولدقده تقول زهت النخلة تزهو زهواً اذا اصرعت ودنا
ولادها وزهي كبره وفخره دخي ديرلر يقال زهي الرجل المزهو ميمك فتحي وهانك ضمي وواوك
تشديديله متكبر معناسنه يقال زهي الرجل على البناء للمفعول فهو مزهو اي تكبر وطائفه‌دن
بعض كلمه‌لري صيغه مفعول اوزره استعمال ايدرلر هر نه كه لو فاعل معناسنه اولورسه دخي
مثل قولهم زهي الرجل وعني بالامر ونتجت الشاة والناقة واشباهها لتزه لامك كسري وتانك
ضمي وهانك فتحي اوزره بناسيله امر حاضر در بناء مجهول دن سن متكبر اول معناسنه وهر مجهول
اولنده امر حاضر بويله اولور تحصيل فعل طلب اولنمز كمسنه مخاطبك غيري اولدغندن
اونوردي نته كم امر غايب اولماز الا لام ايله كقولهم ليقم زيد وبونده بر لغت واردركه ابن دريد
روايت ايتمشدركه اول زها يزهو زهواً در تكبر معناسنه ومنه قولهم ما ازهاه ولكن هذا
من زهي على البناء للمجهول لان ما لم يسم فاعله لا يتعجب منه وجوهري ايدر نعم
سليمدن بر اعرابيه زهي الرجل كلامنك معناسي سوال اولندقده ايتدي اعجب بنفسه ديدكده
وبو كمسنه افتخار ايتدكده زها ديرلرمي ديو سوال اولندقده ايتدي اما نحن فلا نتكلم
به وضحي ايتدي زها السراب الشيء بوزهايه ديرلركه سراب صحراده بر نسنه‌نك
شخصني مرتفع كوسترسه وبو بابده لغت الزهو ضميله وواوك تشديديله
تقول زهت الريح زهواً وزهواً اذا هبت الازدهاء همزه‌نك وذالك كسريله بر نسنه‌يي
خفيف كورمك يقال ازدهاه اذا استخفه وتهاون به الزاهية هانك كسريله شول
دوه‌دركه حمضي وتليه وحمض بر جنس اوتدركه شور يرده بتر الزهاء زانك ضمي

والفلك

والفلك مديله مقدار معناسنه در ومنه قولهم زهاء مائة اي قدر مائة فصل
السين السادس سينك فتحي وهمزه‌نك سكونيله نيت ايتمك وابو عبيد ايتدي ساد
وطنه ديرلر وطيل ايتدي سأو بر نسنه‌يه همت زياده اولوب انجذاب وشوق قوي اولمغه
ديرلر تقول انك لذو سأو بعيد اي لبعيد الهمة وسأاه ديرلر اولدي معناسنه سأاه
كلامه سنك قلبي در يقال سأوته بمعنى شوقته السيء سينك فتحي ويانك سكونيله
السباء سينك كسريله بمعناه تقول سبيت العدو سبياً وسباء اذا اسرته وسبي
رجالك كوكلي المقدحي ديرلر يقال المراة تسبي قلب الرجل وسباء خمري بر شهردن بر شهره
الوب كتمكه دخي ديرلر تقول سبيت الخمر سباء لاغير اذا حملتها من بلد الى بلد وفي خمري
ايچمك ايچون صاتون السلر سباء بولره همزه ايله وسبي بر كمسنه‌يي ولايتندن طورد
قالمقه دخي ديرلر تقول سباه الله يسبيه سبياً اي غربه وابعده كما تقول لعنه الله
ايدي سبا همزه‌نك فتحي ويانك سكونيله وذالك كسري ومدي وسينك فتحيله
بر لفظدركه كلمتيدن تركيب در معدي كرب كبي متفرقين معناسنه در لكن بو متصرف در هر زمان
حال واقع اولدغندن اوترى كوكك معناسنه اولسون كوك اوطسون وحال اولنخود نكره
اولمغي عالبتة صالح اولمديغيچون شرط منحصر بولنماز ايادي سبا همزه‌نك فتحي وذالك كسري
ومديله كذلك كلمتيدن مركب در وبو تعبير كبي در حكمده ومعناده وسبا يمنده بر قبيله‌نك اسمي در
وايدي انفس معناسنه در قولهم ذهبوا ايدي سبا يعني ذهبوا متفرقين كتفرق ايدي سبا
السابياء يانك كسري والفك مديله شول در يدركه ولد طوغركن ولد ايله بيله چيقر وسابيا
طوارك دوللنده دخي ديرلر نتاج معناسنه يعني قيونك نسلي چوق اولسه لها سابيا

يقال بنو فلان يروح عليهم سابياء من مالهم وفي الحديث تسعة اعشار الرزق في التجارة
والعشر في السابياء. السوابي سينك فتحي و بانك كسري ومديله جمعي الاسابي همزنك فتحي
و بانك كسري ومديله اني قانلر يقال اسابي الدماء لطرائقها. الاسباءة همزنك كسري و بانك
وهمزه ثانيه نك فتحيله مفردي ابو عبيد روايتي اوزره. السباء سينك فتحي و تانك تشديدندن
صكره الفك حصريله بزك ارشني كه ارغ مقابليدر و بو سوزي لغت در ابو زيددن
روايت اولنديغي اوزره ذكر ايتدي سبات الثوب و سباة الثوب بر معنايه در. الاسنا
همزنك كسري والفك مديله بزك ارشني چوزمك تقول اسبيت الثوب مثل اسديته. الاستيا
همزنك كسري و تانك كسري ومديله ناقه زياده اركك طلب ايتمكله نسبيت اندام اولمق يقال
استانت الناقة استيا اذا استرخت من الضبعة وضبعه ضاد معجمه و باء موحده و عين
مهمله ايله ناقه زياده نكاح طلب ايتمك. السجية سينك فتحي و يانك تشديديله خلق
وطبيعت معناسنه. السجو ضميمتيله وواوك تشديديله بر نسنه ساكن اولوب دايم اولمق
يقال سجا يسجو سجوا اذا سكن ودام قال الله تعالى والليل اذا سجى اي دام وسكن ومنه البحر
الساجي وطرف ساج اي عين ساكنة. التسجية على وزن التربية بر نسنه نك اوزرينه بر
نسنه اورتمك تقول سجيت الميت اذا مددت عليه ثوبا. السحا سينك فتحي وحاء مهمله ده صكره
الفك قصريله يارسه ديدكلري معروف اولان قوش شب پره معناسنه و بونزه بر تفسيل روايتي در
السحاة وزن فعله اوزره واحدي و سحاة هر نسنه نك قبوغنه ده دير قشر معناسنه
سحا جمعي درو سحاة اوارنه سينه دخي ديرلر ساحة دار معناسنه. السحاء سينك كسري
والفك مديله كتابك اوزرنده اولان باغي بند نامه معناسنه. السحاة وزن فعله اوزره

واحدي

واحدي و بو مقامده صاحب صراح سحا لحيه نامه ايله تفسير ايتمشدر مناسب
دكلدر و سحا بر ديكنلي اوت در نه دخي ديرلركه بال اريسي انى اوتلدقده بالك طعمي خوب اولور
و سحا بر پاره بلوده دخي ديرلر يقال ما في السماء سحاة من السحاب. الاسحية همزنك فتحي و حانك
كسريله جمعي كتاب باغلري معناسنه مثلا. السحو سينك فتحي وحانك سكونيله كاغدي قازيمق
السحي سينك فتحي وحانك سكونيله بمعناه تقول سحوت القرطاس وسحيته اسحاه اذا
قشرته و سحي ير يوزني چاپه ايله يا آلت ايله صيرمغه دخي ديرلر تقول سحوت الطين عن وجه الارض
وسحيته اسحاه اذا جرفته وجرف جميله رداء مهمله ايله يالچي چپايله چكمكه ديرلر و يقال انا اسحا
من الباب الثالث واسحي من الباب الاول واسحى من الباب الثاني فقيه ثلاث لغات و سحي كتابي بغلمغه دخي
ديرلر تقول سحيت الكتاب و سحيته اذا سددته بالسحاءة و سحا الارض مرور اتدي. الاسحاء همزنك كسري
والفك مديله بر كمسنه نك يانينه كتاب بغلو چوق اولمق يقال اسحى الرجل اذا اكثر عنده الاسحية
الاسحوان همزنك كسري وحانك ضمي ايله شول كمسنه در كه كثير الاكل اوله. الساحية حانك
كسري ايله شول يغمور در كه وقوعي شديد اولا غايه يرك يوزن صويه. المسحاة ميمك كسري و سينك
سكونيله شول آلت دركه آنوكله يالچي چكرلر نجرفة الطين در بو تقدر ركه سحان دموردن
اولان چاپه ديرلر. السحاوي حانك كسري ومديله شول كلوردركه سحا ديدكلري اوتي اوتلر
يقال ضب ساح اذا رعى السحا. السخاء سينك فتحي و خانك معجمه ايله جومردلك. السخا
سينك فتحي والفك مديله بمعناه تقول سخا يسخو من الباب الاول وسخي يسخى من الباب الرابع
سخاء وتقول سخو الرجل يسخو سخاوة من الباب الخامس اذا صار سخيا ونفس بر نسنه
مستغني اولوب اني ترك ايتمكه دخي ديرلر يقال سخيت نفسه عن الشيء اذا تركته. السخي

سینك فتحی وخانك سكونیله كوزلی ادلیوب آتشك كوزنی اظهار اتمك یقال سخو النار
سخوها سخوا ازالکباب الترکی وخذلك اوقدن فاجتمع الجمر کرماد فرجته و بونده برلغت دخی وار
ابو عمرو ابنی اوزده کدادل سخت النار اسخاها سخیا دلمثل لبث لبثا لبثا و اتته بر اتمكه دخی
دیرلر تقول اسخ نارك ای اجعل لها مكانا توقد علیه السخا سینك فتحی والفك قصریله
بر مرضدرکه دوه یا خود دوه یاورو بیننه اغر یوك کنزمدن حاصل اولور دردیسی ایله اوموزی ارسند
یرح پیدا اولماغله السخا سینك فتحی والفك حصریله دوه دکر اولنه مرزه مبتلا اولمق یقال سخی
البعیر یسخی سخیً من الباب الرابع السخی سینك فتحی وخانك کسری ومدیله شول دوه درکه دکر
اولنن مرضه مبتلا اوله یقال بعیر سخی فهو سخ مثل عم من عمی اذا افقد البصر النسخی فتحتینیله وخانك
کسری وتشدیدیله کوچله سخیلنمك یقال فلان یتسخی علی اصحابه ای یتکلف السخا السخاویة
سینك فتحی ویانك تشدیدیله شول یردرکه طپراغی ملایم اولهبس بو سخاوته منسوب اولور
یقال ارض سخاویة اذا کانت لینة الترب السخاوی سینك فتحی ویانك تشدیدیله شول
مكانه دیرلرکه ملایم اوله یقال مكان سخاوی السخواء سینك فتحی وخانك سكونیله والفك
مدیله دوز وواسع اولن یر السخاوی سینك فتحی والفك قصریله جمعی واسع اولن یر معناسنه
وصحاری کبی صحرانك جمعیدر السدی سینك فتحی ودالك سكونیله بر نسنه ال اوزتوب
تقول سدت الناقة تسدو واذا تدرع فی المشی واتسع خطوها یعنی یوردکی آدمی واسع اوسه
یقال لها اصبی شدو رجلیها وآنو یدیها وانو ناقة یوردکی الی کیرو دوندرمك ردد اولی
یردن قالدردیغه وسد وقصد معناده دخی کلور یقال فلان یسد وسد وکذا ای ینحو نحوه وسدد
برکسنه سیرده باشیی الوب کتمکه دخی دیرلر السوادی سینك فتحی ودالك کسری ومدیله

شول ناقه لوردکه ادملری یوردکی واسع اوله یقال ناقة سواد السدیه سینك فتحی ودالك
کسری ویانك فتحی وتخفیفیله شول خرما قوروغی دردکه تر اوله وسدیه بلی زیاده اولحریم دخی دیرلر
السداة سینك فتحی ایله بمعناها یقال بسر سدیه وسداة السدی سینك فتحی والفك
قصریله شول نم درکه کیجه وقتنده نباتات اوزرنه واقع اولورکه بو حیات ذرع دردیشلر وسدی برك
نیه زیاده اولمغه دخی دیرلر یقال سدیت الارض اذا کثر نداها من کثیرا کان او من الارض وسدی
بیزك ارشنه دخی دیرلرکه لحمه نك مقابلیدر وسدا اوزیا صلتی مسرفی اولمغه دخی دیرلر
یقال سدی البسر اذا استرخت نفاریقه وتفاریق بلوکلری دیمكدر السدیان فتحتینیله
الاسدیة همزه نك فتحی ودالك کسریله جمعی ارشلر معناسنه الاسداء همزه نك کسری والفك مدیله
بیزك ارشنی چوزمك تقول اسدیت الثوب واستیته واسدا خرما اغاجنك قوروغی نز اولور
مسترخی اولمغه دخی دیرلر واسدا بر نسنه یی طلب ایدرکی بولمغه دخی دیرلر تقول طلبت
امرا فاسدیته اذا اصبته وان لم تصبه قلت اعمیته واسدا اهماله دخی دیرلر تقول اسدیتها
الابل اذا اهملتها السدی سینك فتحی والفك قصریله اهمال اولنن نسنه یقال ابل سدی ای مهمله
وبعضلر فتح سینی دخی جائز کورمشلردر التسدی فتحتینیله ودالك کسری وتشدیدیله
بر نسنه یه حمه چقمق یقال تسدّاه اذا علاه السادی دالك کسری ومدیله التنجی اولن
نسنه سادس معناسنه سادس سینی یایه قلب ایتمکله سادی اولمشدر نتهکم ست کلمه سی
نفیرنده مرور ایتمشدر السرو سینك فتحی ورانك سكونیله معروف اغجدر السروة
سینك فتحی ورانك سكونیله واحدی بر سرو معناسنه وسرو طاغك صرتی بریله
صوا قندیسی مابیننده اولن یر و روی کوم معناسنه وحمید ولا یشنده بر محله نك دخی

اسمی در وسرو متوتله اولن سنجاقه دخی دیرلر یقال سرا یسرو وسرواً من الباب الاول وسری
بسری من الباب الرابع سرواً ایضاً **السراوة** سینک فتحی ورانک تخفیفیله جومردلک
یقال سرو وسراوة من الباب الخامس وسرو برکسنه اکندن لباسن برقمق دخی دیرلر تقول سروت
الثوب عنی سرواً اذا القیته عنک وسریت دخی یا ایله بوندن لغت در وزره چقرمغه دخی دیرلر
تقول سروت عنی درعی بالواو ولاغیر **السری** سینک فتحی ویانک تشدیدیله سخی اولن کمسنه
السراة سینک فتحی ورانک تخفیفیله جمعی سخیا معناسنه کلام عربده فعیل فعله وزنی اوزره
جمع اولنمق غیری در بو کلمه دن غیری استماع اولنمامشدر **السروات** فتحتیله سراتک جمعی در جمع
جمع اولنور اوزره وسراة بر نسنه نک ظهرنه و وسطنه دخی دیرلر وبونک دخی جمعی سروات
کلور وفی الحدیث لیس للنساء سروات الطریق ای ظهر الطریق ووسطه ولکنهن یمشین فی الجوانب
وسراة النهار وسط نهار معناسنه کلور وسری کوچک ارماغه دخی دیرلر نهر صغیر معناسنه **الاسریة**
همزه نک فتحی ورانک کسریله جمعی کوچک ارمقلر معناسنه **السیان** سینک ضمی ورانک سکونیله کذلک جمعی اجربه
جراب کبی وبونده اسریا اوزره جمع استماع اولنمادی واجرب جریبک جمعی در بو دخی بر معناسنه **التسری** فتحتیله
ورانک کسری وتشدیدیله کوجله جومردلق ایتمک یقال تسری اذا تحلی السرو وتسری اوده لوک جاریه
طوتمغه دخی دیرلر یقال تسری الجاریة وبو تسریتده مشتق در ومتسریت اوده لوک جاریه یه دیرلر ستریة
یا خود جماعه منسوب ولوک معناسنه کم باب واده مرور ایتمشدر ویعقوب ایتدی تسری سرور دن
اصلنده تسرر ایدی پس رالرک بری یا ایله تقلب اولنوب تسری اولدی تقضض قلب اولنوب
تقضی اولدیغی کبی **السری** سینک فتحی ویانک تشدیدیله بر قطعه عسکر **السرایا** سینک فتحی والفک
قصریله جمعی یقال خیر السرایا اربع مائة رجل **الاسرا** همزه نک وسینک کسری والفک مدیله غصه چکمک

تقول

تقول اسری عنه الهم اذا انکشف **التسریة** علی وزن التربیة غصه دن ازاله قلمق یقال سری عنه الهم
علی البناء للمجهول اذا انکشف **السروة** سینک کسری ورانک سکونیله کوچک اولن اوق سهم صغیر
معناسنه **السراء** سینک کسری والفک مدی ایله جمعی سهام صغیره معناسنه وسروه کذلک عکرکوک یه دخی
دیرلر ابتدا ظهور ایدوب توردن شکلنده اولدیغی حالده وبو اصلنده مهموز در **السریة** سینک
فتحی والفک مدیله شول انجدرکه اندن یای ایشلرلر **الاستراء** همزه نک وتانک کسری والفک
مدیله اختیار ایتمک تقول استریت الابل والغنم والناس اذا اخترتهم وبر نسنه نک مختاره
المغه دخی دیرلر یقال الموت استری بنی فلان ای اختار سراتهم وسرات مختار معناسنه در **السارية**
رانک کسریله دیرک ستون معناسنه **الساري** رانک کسری ومدیله شول بلوت درکه کیجه ایله کلور **السری**
سینک ضمی والفک قصریله کیجه دقتنده سیر ایتمک **المسری** میمک فتحی وسینک سکونیله والفک قصریله
معناسنه تقول سریت سری ومسری اذا سرت لیلاً وسری وزنی اوزره مصدر قلیل در زیرا ابنیه
جمعه در حتی بعض عرب سرای و هدای مونث استعمال ایتمشلر در کما لمرنی اسد قبیله سی در سرای
سرایه کلمه سنک جمعی در وهدای هدیه کلمه سنک جمعی توهم ایتمشلر **الاسراء** همزه نک کسری والفک مدیله
معناسنه کذلک تقول اسریت اسراء وهمزه ایله استعمال اهل حجاز لغتی در قرآن عظیمده همزه ایله وغیره ایله
واقع اولمشدر **السرية** سینک فتحی ورانک سکونیله کیجه ایله یوکره سیر ایتمک تقول سرینا سرية
واحدة **السرية** سینک ضمی ورانک سکونیله اسم در معنای مذکورده **السروة** سینک ضمی ورانک
سکونیله والفک قصریله کذلک اسم در معنای مذکورده واسرا سیر ایتدرمک معناسنه کلور
یقال اسراه واسری به کما یقال اخذ الخطام واخذ بالخطام وخطام یولار معناسنه در وباری تعالینک
سبحان الذی اسری بعبده لیلا نظم شریفنده لیلا کلمه سینک کلمه سی تاکید التجوه درکه

سردن امر نهاراً و البارحة ليلاً ويا رصدون كيجه به دير لر اسرائيل همزنك كسرى والفك مديله وهمزه
ثانيه نك كسرى ومديله بر اسمدركه اثل لغتنه مضاف در وايل اسم معتاد در عبرانى وياخود سريانى لفظيدر
همزه ايله وهمزه سز لغت در اخفش روايتى اوزره واخفش ايتدى كاه اولور اسرايين دخى ديرلر نته كيم جبرين
واسماعين ديرلر السطو سينك فتحى وطانك سكونيله برنسنه يى قوتله طوتب قهر ايتمكه يقال سطا به
السطوة سينك فتحى وطانك سكونيله بركره قهر ايتمك السطوات فتحتينله جمعى يقال الفحل يسطو على طروقته
طروقت طانك فتحيله اركك دشيسنه ديرلر وسطو چوبان الى ناقه نك رحمنه ادخال ايدوب اركك
دوه نك منيسن اخراج ايتمكه ديرلر زيرا اركك ناقه يه چوق اشمش اولسه حامله قالمز تا رحمده اولن
فضلات چقنجه يقال سطا الراعى على الناقة اذا ادخل يده فى رحمها ليخرج ما فيها من الوثر و وثر نانك مثلثه ايله
بيله اولى منى در وسطوت ادمى اراق ادمقه ديرلر يقال سطا الفرس اذا ابعد الخطوة وسطو
صوچوق اولمقه دخى ديرلر يقال سطا الماء اذا اكثر الساطى طانك كسرى ومديله شول دوه دركه
غلبغله مشهوردر ودوه سوريسندن آخر دوه سوريسنه كيده واصمعى ايتدى ساطى ات قسمنده شول
دير لركه آدمى يرى بونه اراق اوله وساطى ات سوريسندن شول آته دير لركه سايرلره غلبه قله
وبعضلر ايتدى شول اته دركه سكوردركى قويرغى قالدره السعى سينك فتحى وعينك سكونيله
سكرتمك يقال سعى الرجل يسعى سعياً من الباب الثالث اذا عدا وكذلك ايشلمكه وكسب ايتمكه دخى
ديرلر الساعى عينك كسرى ومديله شول كمسنه دركه برخصوصه وطلاوله و بو اكثريا زكات
جمع ايدن كمسنه يه اطلاق اولنور عامل صدقه معناسنه يقال سعى عليها اذا عمل عليها السعاة
سينك ضميله وعينك تخفيفيله جمعى عامللر معناسنه المساعى ميمك فتحى وعينك كسرى ومديله
شول افعال واوضاع دركه كرمدن وجوده ناشى اولور السعو سينك كسرى وعينك سكونيله

کیجه دن

كيجه دن برساعت السعواء سينك كسرى والفك مديله بمعناه يقال مضى من الليل سعو وسعواء
المساعاة ميمك ضميله سعيك بحث ايرشمك تقول ساعانى فلان فسعته اسعيه اذا غلبته فيه يعنى
باب مغالبدن بويله درسى وساعاة بر كمسنه خاصة جاريه يه زنا ايتمكه دخى ديرلر يقال فى الامة ساعاها
ولا فى الحرة الامة زنى الرجل وعهر فلا يكون المساعاة الا فى الاماء ساعينى فى الجاهلية واتى عمر رضى الله عنه
برجل ساعى امة السعاية سينك كسريله بركمسنه بركمسنه يى اهل حكمه غمز ايتمك يقال سعى به الى الوالى
اذا وشى به وسعايت مكاتب عتق رقبه سيچون كسب ايتمكه دخى ديرلر يقال سعى المكاتب فى عتق رقبته
سعاية الاستسعاء همزنك وتانك كسريله عبد ذمه اداى قيمتيچون سعايت طلب ايتمك تقول
استسعيت العبد فى قيمته السفى سينك فتحى وفانك سكونيله يل طپراغى صاورمق تقول سفت الريح
التراب تسفيه سفياً اذا ذرته السفى سينك فتحى ويانك تشديديله صاورلمش طپراق وبلوده دخى
سفى ديرلر السفا سينك فتحى والفك قصريله آتك آلنى آز اولمق وبو آتجيلر قتنده مقبول حكلدر وسفى
بمعنى ديكلرى اوتك ديكنه دخى ديرلر الاسفى همزنك فتحى والفك قصريله آلنى آز اولان آت
در اصمعى بويله اوزره واسفى شول قاتره دخى ديرلركه سريع اولا اصمعى ايتدى اتدن غيريسنده اسفى ديرلر
آلنى آز اولمق حيوانلرده السفواء سينك فتحى والفك مديله شول ديشى قاتره ديرلركه جست وچابك اوله
السفو ضميله و واوك تشديديله يوريمك واوجمده سرعت ايتمك الاسفاء همزنك كسرى والفك
مديله ايكنك نمكنى خسوفت اوزره ولمق يقال اسفى الزرع اذا اخشن اطراف سنبله السفا سينك فتحى
والفك قصريله طپراق السفاة وزنه مزبور اوزره واحدى بر پاره طپراق معناسنه سفيان سينك فتحى
وكسرى وفتحيله وفانك سكونيله بر رجال اسمى در سفواة فتحتينله بر موضعك اسمى در بحر ترتيبنده
المسافاة ميمك ضميله بركمسنه يه سفيه ديمك السفاء سينك كسرى وقانده صكره الفك

مدّيله سودايجوه وصوايجوه اولى تلوم و وطب مخصوص سودايجوه اولنه ديرلر ونجي بائع تلو معنده وحرتنه
صوتلومهنه ديرلر خاصة الاسقيه همزه‌نك فتحي وقافك كسريله جمعي الاسقيات همزه‌نك فتحي وقافك كسريله جمعي كذلك
دبولر جمع قلتي در الاساقي همزه‌نك فتحي وقافك كسري ومدّيله جمع كثرتي در واسقيه سقبك دخي جمعي كلور
صوارله معناعلى ما يجيء واسقيه ايري بغولر اولنى بلودلره دخي ديرلر النقيه على وزن التربية
بركمسنه يه سقاك الله سقيا ديك وتسقيه جوق صوايجمك دخي ديرلر تقول سقيته الماء شدّ
وللكثرة الاسقاء همزه‌نك كسري ايله بمعناها تقول سقيت فلانا واسقيته اذا قلت له سقيا واسقا
بغور صويله صوارمغه دخي ديرلر يقال اسقاه الله الغيث واسقاطوادي وبري صوارمغه ديرلر
وبنى انسانى صوارمغه ديرلر يقال سقيته لشفته واسقيته لماشيته وارضه السقي سينك
كسري وقافك سكونيله اسم در معناى مزبور ردّه السقي سينك فتحي وقافك سكونيله صوارمق كرك
بغوريله اولسوه كرك غيريله يقال سقاه الغيث من الباب الثاني وبمعنى استسقاء ضده مبتلا اولمغه
دخي ديرلر كه اول بطنده صروصو جمع اولمقدر يقال سقى بطنه سقا من الباب الثاني ايضا وسقي ويه
يه صوقومغه دخي ديرلر تقول استقيت من البئر وسقيت في القربة السقيا سينك ضمّي وقافك
سكونيله والفك قصريله اسمدر معناى مزبوردن السقي سينك فتحي وياءنك تشديديله فعيل وزنى
اوزره شول بلوت دركه قطره لو عظيم وقوتي شديد اوله وسقي بردي ديدكلري قمشه دخي ديرلركه
صاز قمشه ندر السقيه وزنه زنبور اوزره واحدي برصاز معنادر وسقي حزنها الغاجنه دخي ديرلر
السقاءة سينك فتحي وقافك تشديديله شول عورتدركه صواولشدرر السقابة سينك
فتحي وقافك تشديديله بمعناها يقال امرأة سقاءة وسقاية وفي المثل اسوة قاتئ انها
سقاية ورقاتي برعورتك اسميدر يعني رقاتي سقا اولديغي سقيه مستحق در ومثل

شول كسنه

شول كسنه حقنده ضرب اولنور كه محيى اولماغى احسان لايق اوله المسقوى ميمك وقافك فتحي
وياءنك تشديديله شول اكين دركه آنى صوايله صوارلر وبغور صوارلنه عذى ديرلر عينى مهمله‌نك
فتحي وزالك معجمه‌نك سكونيله ومسقوى غايله استعمالى اولنمق فصيحى اولور المسقاة ميمك فتحي
وسينك سكونيله اوده كنار نه اولنى شول كدكدكه انده صوقونور لرشول كسنه كه بونده ميمى مكسور
قلدى كوياكه آنى آلت اعتبار ايتدى مسقا الديك كبي الديك ميمك كسريله خروس صوايجدكى
نابه ديرلر الاستسقاء همزه‌نك وتاءنك كسريله مرض مشهوره مبتلا اولمق كه اول بطنده صرو
جمع اولمقدر يقال استسقا استسقاء اذا اجتمع فيه ماء اصفر السقي سينك كسري وقافك
سكونيله اسمدر مرض مذكوره مبتلا اولمق معناسنه وسقى شهده اولنى نصيبه دخي ديرلر يقال
كم سقا ارضك المساقاة ميمك ضمّي ايله بركمسنه يله باغ وباغچه يه تيمار اتمكليجوه قول ايتمك
تيمار ونمكلكى باغده حاصل اولنى محصولده حصّهٔ معينه اوزره التساقي تاءنك فتحي وقافك كسري
ومدّيله خلق بري برينه ايجورمك يقال تساقى القوم سقى كل واحد صاحبه بجمام الاناء الذي
يسقيان فيه وجمام جيمك طلوعي معنادر الاستقاء همزه‌نك وتاءنك كسري والفك مدّيله
تبوده صوچكمك وخربه يه صوقومغه دخي ديرلر تقول استقيت من البئر وسقيت في القربة
السقاية سينك كسري ايله مصلوكه آندن ايچه ور ونده صوايجر ودينلر در قراة عظيمه
اولنى سقايه ده مراد شول قدحدركه ملك آنوكله ايچردى السلو خمتينله وواونك تشديديله
برنسنه دن فارغ ومتسلى اولمق السلى سينك ضمّي ولامك كسري وياءنك تشديديله بمعناه
السلوى سينك ضمّي ولامك سكوني والفك قصريله برجنس قوشك اسميدركه آكا بلدرجين ديرلر
واخفش ايتدى سلوانك واحدي استماع اولنمادي بلكه واحدي دخي كذلك سلوى اوله

نتلكم دقلي كلمه سنك واحدي وجمعي دقلي در وودقلي بوآجي اوته ديرلر وسلوى بالدرنجي ديركل
معنا السلوة سينك فتحي ولامك سكونيله معاشده حضور ورفاهيت اوزره اولمق يقال
هو في سلوة من العيش اي في رغد ورغد عين معجمه ايله وسعت معاشه ديرلر وبو ابو زيد روايتي
در وسلوة سلواة معناده در كلوى سلوانك تفسيري عن قريب كلور ان شاء الله تعالى السلا سينك
فتحي والفك قصريله شول بو نقه در كه انده قارنده ولد اوزرينه انجينه اولور اكر اول غنچه علمه التجرايد
يوزنده المازيه ايتدي خلاص وايرون فتل ايلر واكر اولمه ناقه نك قارنده منقطع اولورسه ولد ايله جوجوقي ركوتنه
اولمور اكر چيقرسه وايدي انتهى هلاكه اولور وفي المثل وقع القوم في سلا جمل اي في امر صعب بوندن جمادي بوجه كه
جمل اديكه دوه به ديرلر وارككه دوه ده اغلى بتاغي اولماز بني بوا عزمن الابلق العقوق
وفي بيض الانوق ديد كلري كبي در واپلق اركك اتده ديرلر وعقوق حامله اولن صولنه ديرلر
اركك حامله اولماد غندنا اعزمن الابلق العقوق ديرلر وبيض الانوق كركس يموڅه سنه ديركه
زياده صعب بولرده يومردلردر ويقال ايضا انقطع السلا في البطن اذا ذهبت الحيلة يعني فحي برنسنك
چاره سي قالمسه بو ميله ديرلر نته كم بلغ السكين العظم دخي ديرلر السلياء سينك فتحي ولاممك
سكونيله والفك مديله شول ناقه در كه قارنده اولن اوغلاني يناغي منقطع اوله يقال
ناقة سلياء اذا انقطع سلاها وقويننك اوغلاني ياتاغي چيقرلي قيونه دخي سليا ديرلر التسلية
على وزن التربية قيوننك قارننده اوغلاني ياتاغني چيقرمق تقول سليت الشاة اسليها
تسلية اذا نزعت سلاها فهي سلياء وتسليه بركسنه نك غصه سي ازاله قلمغه دخي
ديرلر يقال سلاني فلان من همي تسليه اذا كشفه عنه الاسلاء همزه نك كسري والفك مديله
كذلك غصه ازاله قلمق الانسلاء همزه نك كسري والفك مديله بركسه نك غصه سي زائل اولمق

التسلي فتحتينله ولامك كسري وتشديديله بمعناه يقال انسلى عنه الهم وتسلى اذا انكشف ها
السلوانه سينك ضمي ولامك سكونيله شول بونجق در كه انك اوزرينه يغمور صويي دوكوب
ايچيلر عاشق اولن كمسنه عشقدن برى اولور السلوان سينك ضمي ولامك سكونيله ذكر اولنه
صويك اسميدر سلواة فراغت ايتمك معناسندر كنايت دخي اولور قال الاصمعي تقول الرجل الصا
سقيتني منك سلوة وسلوانا اي طيبت نفسي عنك وبعضلر ايتدي سلواة شول دوه در كه اني چرخي
اولن كمسنه ايچدكده خزينه خلاصي بولورمش اطبا انكا مفرح ديرلر السماء سينك فتحي والفك مديله
كوك آسمان معناسنه تذكيري وتانيثي جايزدر الاسمية همزه نك فتحي وميمك كسري جمعي اسمانلر معناسنه
واسميه يغمور معناسنه اولن سمانك دخي جمعي كلور السموات سينك فتحي وميمك فتحي ومديله كذلك
جمعي سما بركسنه نك اوزرينه عالي اولوب كولكه صالان نسنه يه دخي ديرلر هر نه اولورسه اولسون
بو سببدن سقف بيته سما ديرلر وسما يغموره دخي ديرمطر معناسنه يقال ما زلنا نطأ السماء حتى
اتيناكم السمائي سينك فتحي وهمزه نك كسري ومديله فعايل وزني اوزره جمعي سحابه ايله سحاب
كبي نته كم بعض اشعارده وارد اولمشدر وسما ظهر فرسه دخي ديرلر السمي سينك ضمي وميمك
كسري وياتك تشديديله فعول وزني اوزره جمعي يغمورلر معناسنه السمو ضمتينله وواوك تشديديله
بوكسكلك ارتفاع معناسنه تقول منه سموت وسميت مثل علوت وعليت وسلوت وسليت
وبو ثعلب روايتيدر وسمو برنسنه زياده ظاهر اولمغه دخي ديرلر تقول سالي سحمي اذا ارتفع
حتى استبنته وسمو برنسنه يي بصر تمام لحاظه ايتمكه دخي ديرلر تقول سما بصره اذا علا
وسموا وصي چيقمغه دخي ديرلر يقال القوم سموا اذا خرجوا للصيد المساماة ميمك ضمي ايله مفاخره
معناسنه يقال فلان لا يساوي فعلا من ساماه التسامي تانك فتحي وميمك كسري ومديله

جنك ايدوب معارضه ايدشمك يقال تساموا اذا تباروا السوامي سينك فتحي وميمك كسري
ومديله باشي يقار وطوتغا اوكتكلر الساعي سينك فتحي وميمك كسري ومديله مرتفع اولى نسنه
يقال درددت من ساعي طرفه اذا فقدت اليه نفقه وازلت نحوه ونحوت نونيله وخاء معجمه ايله
كبره ديرلر يعني كبرن ازالدقاوب يوكسكه نظر ايتميه سي منع ايتسك السماوه سينك فتحي
اوكاك ديشى اودزره جمله قلق يقال سما الفحل سماوه اذا سطا على شولده نولسبين معجمه نك فتحيله ناقه لر
معناو سماوة هرنسنه شخصنه دخي ديرلر وسماوة البيت اولك سقفنه دخي ديرلر وسماوة ناحيه
عواصمده برتيه دخي بر يرك دخي آديدر التسمية على وزن التربية بو نسنه يه آد ويرمك تقول سميت
فلانا زيدا وسميته بزيد بمعنى الاسماء همزنك كسري والفك مديله كذلك آد ويرمك تقول اسميته
التسمي فتحتيله وميمك كسري وتشديديله برآد ادنمق يقال سميته فتسمى السمي سينك فتحي
وياك تشديديله اذا شى تقول هو سمي فلان اذا كان اسمه اسمه كما تقول هو كنية اذا وافق كنيته
كنيته قال الله تعالى هل تعلم له سميا اي نظيرا يستحق مثل اسمه وبعضلر سمي مسامي معناسنه در ديدي
كه معارضه ديمك اولور الاسماء همزنك كسري والفك مديله سماوة ديكله معروف اولى يره كتمك
الاستماء همزنك وتانك كسريله اوجقمق يقال استموا اذا خرجوا للصيد السماه سينك فتحي وميمك
ايله اوجيلر صيادلر معناسنه الاسم همزنك كسري وسينك سكونيله سموده مشتق در زيرا اسم
تعظيم در فعلى مودي در ونونك تقديري ابنء در بونده حذف اولنان واو در زيرا جمعي
اسماكلور السمي سينك ضمي وميمك فتحي وياك تشديديله تصغيري واسمك اصلي تقديري
اتمده اختلاف ايتمشلر در بعضلر اصلي فعل در ديديلر فانك كسري وعينك سكونيله
وبعضلر فعل در ديديلر واسما بو ايكيسنده دخي جمع اولور جذعه اجزاع وقفله اقفال

كي ديو

كي وبو قوله نك ضم وهره وسكوه سينله وبري دخي سم در كسر سينله وبونك الغي الف وصل در
وكاه اولور شاعر الفي قطع ايدر ضرورتي ايجون السموي سينك وميمك فتحي وآخرنده يانك
تشديديله اسمه منسوب اولى نسنه الاسمي همزنك كسري ويانك تشديديله كذلك اسمه
اولى نسنه حالى اوزرينه ترك اولنوب اصلنه راجع اولنمدقده الاسامي همزنك فتحي
وميمك كسري ومديله اسمانك جمعي الاسماوات همزنك فتحي وسينك سكونيله كذلك اسمانك جمعي
نته كم اعيذك باسماوات الله ديديلر قرادايتي اوزره السنا سينك فتحي والفك قصريله بر
حاصل اولى ضيا وسنا كذلك نباتاتدن بر اوت در كه اوكلكه دخي اولنور وكاه اولور اوتك بعضي
مكه مشهوريه نسبت ايدوب سنا مكي ديرلر السناء سينك فتحي والفك مديله يوكسكلك رفعت
معناسنه السني سينك فتحي ونونك كسري ويانك تشديديله يوكسك اولى نسنه رفيع معناسنه
الاسناء همزنك كسري والفك مديله فالدرمق يقال اسناه اذا رفعه التسنية على وزن التربية
بر نسنه يي چوب اسانه ايتمك يقال سناه اذا فتحه وسهله المساناة ميمك ضمي ايله يكسنه ايله
حسن تدبير ايچون مدارات ايدوب صاحى اوزره اولمق التسني فتحتيله ونونك كسري وتشديديله
متغير اولمق قرادايتي اوزره تقول تسنى اذا تغير وابو عمر وانشد لم يتسن لم يتغير معناسنه در وقوله
تعالى حمإ مسنون ديدوكي قوللدن مأخوذ در كه مسنون متغير معناسنه در واحدى النونات
يا يه قلب اولنمشدر تقضض لفظنده تقضى ديدكلري كبي المسناة ميمك ضمي ونونك تشديديله
صو بندي عرم معناسنه السانية نونك كسريله شول ناقه در كه انونكله قويودن صو چكولر السواني
سينك فتحي ونونك كسري ومديله جمعي ذكر اولنان ناقه لر معناسنه وفي المثل سير السواني سفر لا
ينقطع السنو سينك فتحي ونونك سكونيله ناقه بر صو چكمق تقول سنت الناقة تسنو اذا

سفيت الارض دبلوت يري صورمغ دخي ديرلر يقال سنت السحابة الارض اذا سقت وخلق
كندد لبو يوا صو چكمكه دخي ديرلر يقال القوم يسنون لانفسهم اذا استقوا **المسنوة** ميمك فتحي
ونونك ضمي وواوك تشديديله سولدر حدكه صوالني **المنية** ميمك فتحي وياءنك تشديديله بعضا
قلبت واو مسنوة ياء كما قلبت في فنيت لانهما لغتان **السناية** سينك كسريله بو نسنه نك كوزيسي
معناسنه تقول لخذ الشيء بسنايته اذا اخذته كله **السنة** سينك فتحي ونونك تخفيفيله بل
تحي بونك نقصاني واو قلسك ماتحي فيه دنيدر **الاسناء** همزه نك كسري والفك مديله بر يره
بر يل اقامت ايتمك تقول اسنى القوم يسنون اسناء اذا لبثوا في موضع سنة **الاسناة** همزه نك كسري
وسينك سكونيله قتلوغ يلنيه داخل اولمق واوي تاءيه قلب ايتديلر اقامت معناسنه ملتبس اولماسون
ديو كم بوندن اقدم ذكر مادنجي ايتدي بو شاذدر بوكه قياس اولنمز **السواء** سينك فتحي والفك
مديله عدلت قال الله تعالى فانبذ اليهم على سواء وسواء بر نسنه نك اورته سنه دخي ديرلر
قال الله تعالى في سواء الجحيم وسوا غير معناسنه دخي كلور **السوى** سينك كسري والفك قصريله كذلك
غير معناسنه كلور واخفش ايتدي سوى غير معناسنه اولسه يا خود عدل معناسنه اولسه اندن اوچ
لغت وار اكي سيني مضموم يا خود مكسور ايتسك الف قصر ايدرسن ايكيسنده دخي واكر مفتوح
قلسك الف مد ايدرسن تقول مكان سوى وسوى اي عدل ووسط بين الفريقين وتقول مررت
برجل سواك وسواك وسوائك اي غيرك وتقول هما في هذا الامر سواء وان شئت قلت سواآن
وهم سواء للجميع **الاسواء** همزه نك فتحي والفك مديله سوا كلمه سنك جمعي تقول هم اسواء
وسوى قصد معناسنه كلور تقول سوى فلان اذا قصده قصد اعتدال معناسنه دخي
استوا دن اسم اولور تقول سواء على تحت او فحت **السواسية** سين اولك فتحي

وثانيك كسريله كذلك جمعي يقال هم سوا سية مثل ثمانية اي اشباه على غير قياس اخفش
ايتدي بونك وزني فعلفله در بونده تكاثب اولور اوچنجي حرفندر يعني سواء كلمه سنك
الف حذف اولندي همزه سي الفه قلب اولنمشدر زيرا سواء فعال وزنيدر اولوزنده حذوق
احتمال ديرك فعة وزني اولوزده يا خود فعلة وزني اولوزده بوقدر واركه فعو وزني اولوزده
اقيسدر زيرا اكثر يا الف اولنده لام الفعلدر وسية كلمه سنده اولكي يايه قلب
زيرا اصلي سووية در **الاسواء** همزه نك كسري والفك مديله بر نسنه يي ترك ايدوب
اندن غفلت اولوزده اولمق فرا روايتي اوزره تقول اسويت الشيء اذا تركته واغفلته
جوهري ايتدي بو ابو عبيد روايتي در لكن بن ظن ايدرم كه بو كلمه صحيف اولمش ديدي **ليلة السواء**
سينك فتحي والفك مديله ايكي اوچنجي كيجه سي در **المساواة** ميمك ضميله بو ابو لك فرا روايتي اوزره
زبور ايتدي هذا الشيء لا يساوي كذا ديرلر لا يسوى كذا ديرلر وهذا لا يساويه
دخي ديرلر لا يعاد له معناسنه مساوات تسويه معناسنه دخي كلور تقول ساويت بينهما اذا سويت
التسوية على وزن التربية بر نسنه يي دوزلمك وتسويه خوش حال قلمق دخي ديرلر يقال
لو تسوى بهم الارض اي تستوي بهم **الاستواء** همزه نك وتانك كسريله دوز اولمق يقال سويت
الشيء فاستوى واستوا اكريلك كيدوب طوغري اولمق دخي ديرلر يقال استوى من اعوجاج و استوى
آت
اوزرنده قرار ايتمك دخي ديرلر يقال استوى على ظهر دابته اي استقر واستوى اي اكملكه
قصد ايتمك دخي ديرلر يقال استوى الى السماء اي قصد واستواء بر ولايته غالب اولمق اكا
والي اولمق دخي ديرلر يقال استوى اذا استولى وظهر واستوا بر كسه نك يكتلكي نهايت
بولمق دخي ديرلر يقال استوى الرجل اذا انتهى شبابه واستوا اعتدال دخي ديرلر يقال استوى الشيء

اذا اعتدل واستوى خوش حال اولمق معناسنه دخی دیرلر کسائی روایتی اوزره یقال کیف اصبحتم فیقولون
مستوون صالحون ای اولادنا ومواشینا سویة صالحة السویة سینک فتحی ویانک تشدیدیله
برابرلک یقال هما علی سویة من هذا الامر ای علی سواء وتقول قسمت الشیء بینهما بالسویة یعنی برابر
قسمت ایتدم وسویة شول کلیم درکه ایچنه اوتلق طولدرلر یصدق مثلنده السوی یا سینک
فتحی والفک قصریله جمعی وسوی دوه [illegible] ارقه سنه وضع ایتدکلری نسنه یه دخی دیرلر لکن بو حلقه
کبی در دوه اورکنک اطرافنی احاطه ایدر وبوکه حویه دخی دیرلر حاء مهمله ایله سوی الخلوق سینک
فتحی ویانک تشدیدیله اخلاقی مطرد اولان کمسنه یقال رجل سوی الخلق ای مستو التساوی تانک
فتحی وواوک کسری ومدیله برابر اولمق وخوش حال اولمق دخی دیرلر وفی الحدیث اذا تساووا هلکوا
السها سینک ضمی ایله شول خفی یلدزدر بنات نعش کبرادن خلق آنکله بصرلرینی امتحان ایدرلر
وفی المثل اریها السها وترینی القمر السهوة سینک فتحی وهانک سکونیله صفه مثالنده بر نسنه در که
اولوکنده ایدرلر اصمعی روایتی اوزره و ابو عبید ایتدی اهل یمنک نجه سندن ایشتدم سهوه انلر اصطلاحنده
شول کیچک اوه دیرلرکه ایچی برده اولمیوب صفه مرتفع اوله اوبر شول خزینه مثالنده اولورکه انده متاع
حفظ ایدرلر وسهو شول ناقه یه دخی دیرلرکه یوریشی ملایم اوله وسهو ملایمت وسکون دخی
دیرلر السهاء سینک کسری والفک مدیله جمعی دلو ایله دلاء کبی المساهاة میمک ضمی ایله معاشرتده برنسنه نک
نهایتینی تفتیش ایتمکی ترک ایتمک السهواء سینک فتحی وهانک سکونی والفک مدیله کیجه دن برساعت
وکیجه نک اوللنه دخی دیرلر السهو سینک فتحی وهانک سکونیله غفلت ایتمک یقال سها عن الشیء
ایرشامک تحملنده دخی استعمال اولنور ویقال علیه من المال ما لا یسهی ای لا یبلغ غایته
وسهو عورت حالت حیضنده حامله قالمقه دخی دیرلر یقال حملت المرأة سهوا اذا حبلت علی حیض

الساهی

الساهی هانک کسری ومدیله غفلت ایدیجی کمسنه السهوان سینک فتحی وهانک
سکونیله بمعناه وفی المثل ان الموصیین بنو سهوان وبو مثلک معناسی بو وصیته محتاج
دکلسی تحتاج اولنلر غافلردر دیمکدر وبعض نسخ صحاحده مثل مزبورده سهوانک
نفیسنده مقدم ایراد اولنمشدر دخی دکلدرکه تاخیری انسب در السیه سینک کسری ویانک
فتحی وتخفیفیله ایله یای یتمندن اولی اگری یرکه کریش آنک اوزرنده طورر کوشه سی معناسنه
آخرنده اولی ها واودن عوضدر السیة سینک کسری ویانک تخفیفی ایله جمعی یای قولقلری
السوی سینک کسری ویانک وسطی فتحی وآخرده تشدیدیله یای قولاغنه منسوب اولی
نسنه و ابو عبیده ایتدی ردیه سیة القوس همزه ایله استعمال ایدردی سایر عرب همزه ایله
استعمال ایتمزلر السی سینک کسریله ویانک تشدیدیله تنعم ورفاهیت معناسنه کلور یقال هو
فی سی رأسه اذا کان فی النعمة و ابو عبید ایتدی کاه اولور مهموز باشی قلنک عددنجه اولی
خیرله تفسیر ایدرلر وصحیح عدد بو برک دخی اسمدر وبیانی مضاف کلور وسی
مثل معناسنه دخی کلور لاسیما سینک کسری ویانک فتحی وتشدیدیله شول کلمه درکه انکله
استثنا اولنور وبو اصلنده سی کلمه سی درکه لا ماضی والتقدیرده شول اسم کبیدر سیما نزده
وفتح اوله انده ایکی وجه جایزدر دیلرسک انی رفع قلورسن ما کلمه سی الذی معناسنه قالورسه
اسم مزبور مبتدای محذوفک خبری قلمانه تقول جاءنی القوم لاسیما اخوک ای لاسیما
الذی هو اخوک عبارت صحاح بو رسمه واقع اولمشدر لکن الذی ایله مانک جمعنده
کلام اولدیغی خفی دکلدرکه دیلرسک مجرور قیلورسن مایی زایده اعتبار ایدوب
ما بعدندن کلن اسمی سی کلمه سنه مضاف الیه قیلورسن مثل معناسنه تقول اضربن القوم

لاسيما اخيك اى ولا مثل ضربة اخيك وبو مقامده جوهرى كلامنده نوع تكرار
اولدغنه بنا اولمشدر وصفى ايتدى عربلرك اتى فلان كريم لا سيما ان اتيته قاعدا
ديدكلرى قوللرنده ما زايده در همزه حذف اولنوب ما اندن عوض در لهذا ركوع تاكر تقدير
كلام ولا مثلدان اتيته قاعدا والله اعلم بالصواب **فصل الشين الشاء**
شينك فتحى وهمزنك سكونيله برنسنه نك غايتى امد معناسنه وشاو سرعتله كتمك معناسنه
دخى كلور يقال غدا شاوا اى طلقا وشاو سبق معناسنه دخى كلور ابو زيد روايتى اوزره يقال شاوت
القوم شاوا اذا سبقتهم وشئو دخى ديرلر قلبيله اوزرنده تقول شاة اه على وزن شاماه مثل
شاءه على وزن باعه واذا سابقه وشاو شول قيودن چيقرلان بالچق دخى ديرلر كه زنبيل ايله
چيقررلر وزنبيله دخى شاو ديرلر يقال اخرج شاوا او شاوين وشاو بالچق چيقرمق دخى ديرلر
تقول شاوت البئر اذا نزعت منها التراب **المشاة** ميمك كسرى وشينك سكونيله مسفاة
وزنى اوزره زنبيل كه انوكله قيودن بالچق چيقررلر ومسفاة قافله خروسك صو ايچدكى
قابه ديرلر **المشائى** ميمك فتحى وهمزنك كسرى ومديله جمعى زنبيللر معناسنه **الشأى** بانك فتحى
وهمزنك كسرى ومديله اراقلشمق يقال نشأى بينهما اذا تباعد وتشائى تفرق دخى ديرلر
يقال تشائى القوم اذا تفرقوا **المشاءاة** ميمك ضمى وبرنك فتحى ومديله سبقت ايتمك يقال
شاأه على وزن فاعله اذا سابقه **الاشتياء** همزنك وتانك كسرى ايله ايتمك استعماما
ابو عبيد روايتى اوزره ومفضل ايتدى سبقت ايتمك معناسنه در **الشباء** شينك فتحى وبانك
تخفيفيله حيات وزنى اوزره هر نسنه نك اوجنده شبا اولور سوزى يرى **الشبا** شينك
كذلك فتحى وبانك تخفيفيله جمعى **الشبوات** فتحتيله كذلك جمعى سوزيلر معناسنه

عقرب ايكنه لرنه دخى ديرلر **الشبوة** شينك فتحى وبانك سكونيله عقرب اكنه سى و
بو لازم استعمال اولنمشدر قد لا ينصرف استعمال اولنور نته كيم بعض اشعارده كالمشدر
الاشباء همزنك كسرى والفك مديله بركمسنه نك زكى اوغلى طوغمق يقال اشبى الرجل
اذا ولد له ولد زكى واشبا اوغلى باباسنه شبيه اولمق يقال اشبى فلان اولاده اذا اشبهوه واشبا
بركمسنه يه اعزاز واكرام ايدوب رفعت ويرمك تقول اشبيت الرجل اذا رفعته واكرمته
واشبا ارتفاع دخى ديرلر تقول اشبت الشجرة اذا ارتفعت **الشتاء** شينك كسرى
والفك مديله قيش كه يازك مقابليدر ومبرد ايتدى شتا شتوة كلسنه جمعيدر اولور
شتا **الاشتية** همزنك فتحى وتانك كسريله جمعى **الشتوى** شينك فتحتيله وتانك تشديديله شتايه
منسوب اولان نسنه **الشتوى** شينك فتحى وتانك سكونى وبانك تشديديله كذلك شتايه
منسوب اولان حرفى ايله خريف كبى خريفه نسبتدر وقيش كونلرنده يغنى يغمور دخى ديرلر **شتوى**
ديدكلرى بوندن باقى دور **المشتو** شينك فتحى وتانك سكونيله برجره قيشلمق **التشتى** فتحتيله
وتانك كسرى وتشديديله بمعناه تقول شتوت بموضع كذا وتشتيت اذا اقمت به الشتا
الاشتاء همزنك كسرى والفك مديله قيشه داخل اولمق تقول اشتى القوم اذا دخلوا فى الشتا
المشاتاة ميمك ضميله بركمسنه قيشى كوننده انلمكيچون اجرته طوتمق كيتى روايتى اوزره تقول
عاملته مشاتاة كما تقول مشاهرة **الشتى** شينك فتحى وبانك تشديديله على وزن فعيل قيشى
كوننده يغنى يغمور **الشتوى** فتحتيله وبانك تشديديله كذلك قيش كوننده يغنى يغمور
التشتية على وزن التربية برنسنه شتا قيش كونى كفايت قلمق يقال هذا الشئ يشتينى
اى يكفينى فى الشتاء **الشجو** شينك فتحى وجيمك سكونيله غم وغصه يقال شجاه يشجوه شجوا

اذا خرقته الاشجاء همزه‌نك كسرى والفك مدیله بر كمسنه‌نك بغرینه بر نسنه طورمق یقال اشجاه
یشجیه اشجاء اذا اغصه الشجی شینك فتحى وجیمك كسرى ومدیله حزینلو اولمق یقال رجل شج الشجی
شینك فتحى وجیمك كسریله مؤنثی یقال امرأة شجیة على وزن فعلة یقال ویل للشجی من الخلی وخلی غم
وغصه‌دن بری اولمغه كمسنه‌یه دخی دیرلر مبتدا ایدی یاء خلی مشدده در وشجی مخففه در اكرچه
شجی كلمسی فعیل وزنی اوزره قیلورسك یا مشددا اولور مخفف اولمز تقول شجاه الحزن فهو شجی
وشجی الشجواء شینك فتحى وجیمك سكونى فتحى والفك قصریله بولحزب اولمق صحرا یقال
مفازة شجواء اذا كانت صعبة المسلك الشجوجی شینك وجیمك فتحى والفك قصریله اوزون بجاقلو رجلرك
ایقلری اوزون اولان جشكی در [illegible] ومعنى الشجوی فتحتیله ویانك تشدیدیله یانك تخفیفیله
شجی كلمسنه منسوب اولان نسنه‌در یعنی شجوی لفظنده جیمی مفتوح قلدیلر ده مفتوح شجا
یعنی یا الفه منقلب اولوب بعده واوه منقلب وعز برقبیله‌نك اسمی در الشجو شینك فتحى وجاء
مهمله‌نك سكونى ایله اغزی آچمق تقول شجا باه یشجو شجوا اذا فتحه وشجو اغز آچلمق معناسنده
كلور یقال شجا فوه یشجو اذا فتح یتعدی ولا یتعدی الشجوة شینك فتحى وحانك كذلك سكونیله
آتك ادیمی سیرك اولمق تقول فرس بعید الشجوة ای بعید الخطوة الشواجی شینك فتحى وجانك
كسرى ومدیله اغزی آچیق آتلر یقال جاءت شدا الخیل شواجی ای فاتحات افواهها الشدو شینك
فتحى وذالك سكونیله دوه‌یی سورمك تقول شدوت الابل شدوا اذا سقتها وشدو
ومد صوتیله بر ایكی بیت اوقومغه دخی دیرلر تغنی [illegible] یقال شدا شعرا او غناء اذا تغنی
به وترنم الشادی دالك كسرى ومدیله شول كمسنه‌دركه بر مقدار ادب یعنی علم عربیت تحصیل
اتمش اولمیه‌كه اوله كمسنه سائل على سوق ابی عبید برتوره جمع ایتمشدر شادی معنى معناسنده

كلور

كلور الشذا شینك فتحى وذال معجمه‌دن صكره الفك قصریله اذا وشر معناسنه كلور وشذی كلب سكسنه
كلور دخی دیرلر ذباب الكلب معناسنه وشمیدیر اكثره بناء كلیه اضافه اولنمشدر زیرا كه اولور اغز جواه
اوزرینه الشذاة وزنه مبور اوزره واحدی ذكر اولنان سنكلرك بری معناسنه وشذا اجلق معنی
دیرلر جوع معناسنه خلیل درایتی اوزره یقال ضرم شذاه اذا اشتد جوعه وشذا طوزه دیرلر ملح
معناسنه وشذا رایحه حدت اوزره اوامغه دخی دیرلر شذا بقیة قوته دخی دیرلر شذی معناسنه
جنسنده بر نوعه دخی دیرلر وشذاة واحدی ذكر اولنان كمیرده‌ن بری معناسنه وشذا اغاج پارچه‌سی
دخی الشراء شینك كسرى والفك مدیله وقصریله دخی لغت در برنسنه صاتمق والمق معناسنه
دخی كلور اضداد دندر تقول شریت الشیء اشریه شری اذا بعته واذا اشتریته ایضا
قال الله تعالى ومن الناس من یشتری نفسه ابتغاء مرضات الله ای یبیعها وقال الله تعالى وشروه
بثمن بخس دراهم معدودة ای باعوه الاشتراء همزه‌نك وتانك كسرى والفك مدیله بر نسنه‌یی
صتون المق قال الله تعالى اشتروا الضلالة بالهدی واشتروا اصلنده اشتریوا ایدی ضمه یا
اوزرینه ثقیل اولوب حذف اولندقدن اجتماع ساكنین لازم كلدوكیچون یا حذف اولنوب اشتروا
اولدی قد تصكره لام تعریفه مضاف اولوب بینه اجتماع ساكنین لازم كلدوكیچون واوی حركت
یا ایله متحرك قلوب اشتروا الضلالة دیدیلر الاشتریة همزه‌نك فتحى ورانك كسرى ایله شری
كلمه‌سنك جمعی در بو شاذ در زیرا افعلة فانك كسرى وعینك فتحیله افعلة اوزره جمع اولنماز الشری
شینك فتحى ورانك سكونیله حنظل یعنی قرقه دوكلی یقال لفلان طعمان اری وشری وادی
باله درلر عسل معناسنه وشری قرقه دف كلمسنك اغاجنه دیرلر شجر الحنظل معناسنه الشوبة
شینك فتحى ورانك كذلك سكونیله واحدی وشریه شول حرما اغاجنه دخی دیرلر كه جكر

دلكدن بتری

الشرى شينك فتحى والفك قصريله مالك يوزى رذال المال معناسنه شوى كبى درو زنا معنى وشوى
يلدرمك چوق يلدرملنمه دخى ديرلر يقال شرى البرق يشرى شرى غز البيت الرابع اذا اكثر لمعانه وشرى
ناقه نك يوللرى چوق مضطرب اولمغه دخى ديرلر معنى مذكوردن ماخوذدر يقال شرى زمام
الناقه اذا اكثر اضطرابه شراه ميرنمح وعناد ايتمكه دخى ديرلر وكذا عناد ايتمكه دخى
ديرلر يقال شرى الفرس فى سيره وشرى الرجل اذا لج وشرى خرده سوجيلر جقمغه دخى ديرلر
يقال شرى جلده اذا ظهر خراج صغار لها لذع شديد وشرى غضب بالكلفه دخى ديرلر يقال
شرى فلان غضبا اذا استطار غضبا وشرى سلى ديكله معروف حيلك طويقنه دخى ديرلر تركى
ارسلانى چوق اولان غله معروفدر وشرى ناحيه معناسنه ده كلور الاشراء همزه نك فتحى والفك
مديله جمع ناحيه لر معناسنه يقال اشراء الحرام لاطرافها الاشترا همزه نك وتانك كسريله اتى ميرنمح
لحوعنادا اولورزم اولمق يقال اشترى الفرس اذا لج اى ساه عنادا اولورزم ملفه دخى ديرلر يقال
اشترى الرجل اذا لج فى الامر الشرى شينك فتحى ويانك تشديديله معاند اولان اته يقال فرس شرى
شرى على تفعيل الاشراء همزه نك كسرى وقافك مديله طولدرمق تقول اشريت الحوض واشريت
الجفنة اذا ملأتها جفنه كاسيه ديرلر قصعه كبى درو زنا معنى الشرياه شينك فتحى وراءنك
سكونيله شول انجدركه آنده ياى ايدرلر الشرياه شينك كسرى وراءنك سكونيله بمعناه
وشرياه لذلك شينك فتحى وكسريله شول آلبچى طمر دركه قلبده نابتى اولور الشراييى شينك
فتحى ويانك كسرى ومديله جمع ذكر اولنان طمرلر معناسنه الشروى شينك فتحى وراءنك سكونيله
والفك قصريله بونسنه نك مثلى يقال هذا شروى ذاك اى مثله شرورى فتحتينله وواوك
والفك سكونيله بوطاغدر على حد المشراه شينك فتحى وراءنك تخفيفيله خوارج طائفه سى

الشارى

الشارى رانك كسرى ومديله واحدى ذكر اولنان طائفه برى معناسنه ومزبورلره شراة
دديلر انا شرينا انفسنا فى طاعة الله اى بعنا انفسنا بالجنة حتى فارقنا الائمة الجايرة
ديدكلرى ندرن اوتورى الشرى فتحتينله وراءنك كسرى وتشديديله ذكر اولنان طائفه يه
اطلق يقال تشرى الرجل اذا كان يشعار الشراة المشترى ميمك ضمى وراءنك كسرى ومديله
بر يلدزك اسميدر الشمو عنينله وواوك تشديديله كوزكوكه ديكلمك يقال شصا بصره يشصو
شصوا اذا شخص وشصو بلوت يوكسلمكه دخى ديرلر يقال شصى السحاب اذا ارتفع الشصى شينك
ضمى وصادك كسرى ويانك تشديديله ميت شصوب اللوى وايقلرى يوقرى قالمق يقال
شصى يشصى شصيا الشاصى صادك ومديله كوزلرى كوكه دكوب كسنه ودخى عنز اذا رحى ساصيا
اذا رفع يديه يعنى بركمسنه دوشوب ايقلرى قالدرسه اندهٔ الجك جوهرى بومثلده شاصيا
كلمه سن رفع رجله تفسير ايتمشدر لكن مناسب اولى رفع بيده تفسير ايتمكدى زيرا مثل مزبور
شصوره ذيلنده ذكر ايتمشدر وكرمانى ذيلنده ذكر ايتمشى اولسه تفسير مزبور مطابق اولوردى
والشواصى صادك كسرى ومديله جمعى الشاصى صادك كسرى ولامك تشديدى والفك
قصريله براوتك اسميدر لحى مشددر قلسك باقلركى الحى قصر ايدرسك واكر تخفيف قيلورسك
مد ايدرسك وبوتخصيص صاحب قاموس بابنه لامده ايراد ايدوب جوهرى تخطيه ايتمشدر كويا كه
مذكور اوتك معناى ارتفاعله مناسبتى اوليوب حرف لامك زياده لكى اولمغين جوهرى بومقامده
ذكر ايتدى والشاصية صادك كسريله شول تلوم دركه ايچى بر اولمغين ايقلرى قالقمش
اوله طاوولمى قربه يه دخى ديرلر شطا شينك فتحى والفك قصريله ناحيه معناسنه

شطا شطوتیه نسبت اولنور الشظیه شینک فتحی وظاء معجمه نک صکره یانک تشدیدیله شول
اغاجدر قیمقی دوکه عصاده الشظا وعضایه شبیه اولنلره قیر الشظایا شینک فتحی
والفک قصریله جمعی قیمقلر معناسنه الشظی تانک وشینک فتحی وظانک کسری وتشدیدیله بر نسنه
انج مثالنده قوپ طاغلمق یقال تشظی الشیء اذا تطایر به شظایا الشطا شینک فتحی والفک قصریله
شول اینجه ملکدر که قول کلکنه یاپشمشدر و شظا ذکر اولنمز ملک بونده ابرلمقه دخی دیرلر یقال تشظی
الغزو تخاب الرواجع اذا تحرک العظم المذکور من موضعه وبعض کمسنه شظایی سکیربار معناسنه
حمل ایتمشدر وشظا القوم تمیم القوم مقابلی در او صکره ده لاحق اولور خارجه کلی مکنندر
الشعوا شینک فتحی وعینک سکونیله والفک مدیله غاریه یا کمالندر حی یقال جاءت الخیل شعوا
وتخایع علی القلوب متفرقه الشاغیه عین معجمه نک کسریله زایده اولی دیشی یقال بن شاغیه لی
زایده علی اسنان الاسنان شفا شول دیشی در که سایر دیشلره آنک بتمسی مخالف اوله الاشغی همزه نک
فتحی والفک قصریله شول کمسنه دیشی وجه ر بعدا اورده بتجی اوله الشغواء شینک فتحی والفک
مدیله مؤنثی یقال رجل اشغی وامراة شغواء الشغو شینک ضمی وغینک سکونیله جمعی وطوشنجیل دیدکلری
معروف اولان قوشه دخی شغواء دیرلر بو قوشی منقاری اشغه منقارنده اوزه اولدغندن
اونوری الشفا شینک فتحی والفک قصریله شیء قلیله دیرلر ابن السکیت شفا روایتی اورده یقال
للرجل عند موته وللقمر عند محاقه وللشمس عند غروبها ما بقا منه الا شفا ای قلیل ومحاق ایک
آخر کیجه لرینه دیرلر وشفا هر نسنه نک طرفنه دخی دیرلر قال الله تعالی وکنتم علی شفا حفرة من النار
الشفواه فتحتینله تثنیسی اخفی ایتدی وتثاکه شفادان اولجانبی اوله دیه وادی

اولدغنه

اولدغنه علم حاصل اولدی زیرا اما الزیاده اولمز الشفا شینک کسری والفک مدیله جهته
صحت بولمق تقول شفاه الله من مرضه شفاء من الباب الثانی الاشفاء همزه نک کسری والفک
مدیله بر نسنه اوزره نیه حوالکه اولمق لما قریب اولمق اشفی علی الشیء اذا اشرف علیه واشفی
المریض علی الموت الاستشفاء همزه نک وتانک کسریله شفا طلب ایتمک و بر نسنه ایله معالجه
ایتمکه دخی دیرلر تقول استشفیت بکذا الاشفاء همزه نک کسری والفک مدیله بر کمسه یه
شفا ویرجک نسنه ویرمک تقول اشفیتک الشیء ای اعطیتکه تستشفی به وشفا
بر کمسنه یه شفا قلمقه دخی دیرلر یقال اشفاه الله عسلا اذا جعله شفاء وبو ابو عبیده
روایتی در التشفی فتحتینله وفانک کسری وتشدیدیله بر نسنه دن خلاص بولمق
تقول تشفیت من غیظی اذا انزحت منه وغیظ کیده دیرلر الاشقاء همزه نک کسری وشینک سکونی
والفک قصریله برکه بشحیجیلر النندندر ابن السکیت ایتدی انخ قربه وقربه انبسیه اولنورلری
درکی استعمال اولنمز بردر وتخفیف عرب نعلیننی دکوکی استعمال اولنمز بردر دی الشقا
شینک فتحی والفک مدیله بدبخت اولمق که سعادتک مقابلیدر الشقاوة شینک فتحی
ایله بمعناه وشقاوت شینک کسریله شقاوت معناسنده لغتدر وقرئ قتاده شقاوتنا
بالکسر وشقاوت واوله استعمال اولنور عظاءة وعباءة کبی واو همزه یه قلب اولنمدی
زیرا شقاوة اول اولکده تا ایله استعمالی اولنور تاده منفک اولماغین حرف اعرابی اولدی
عظاءة وعباءة بونک خلافی که بونلرده حرف علته تا داخل اولمزدن اول همزه یه قلب اولنمشدر
ونهایت دخی شقاوة کبی در یقال شقی الرجل من الباب الرابع وکه یایه قلب اولندی ما قبلی
مکسور اولدغندن غوی کبی شقی لفظنده الف قلب اولندی ما قبلی مفتوح اولدغنده اونوری

ومضارعنده شقياه ديدیلر یا الغزقلب اولنمازما ضینك تثنيه سنده قلب اولنماز ایجون
الشقوة شینك كسری وقافك سكونیله بدبخت اولمق وشینك فتحی دخی لغت در الاشقاء
همزنك كسری ومدیله بو كمسنه بی بدبخت ایتمك تقول اشقاه الله فهو شقی بین الشقوة المشاقاة
میمك ضمیله زحمت چكوب بو نسنه یه دوه شمك وتقول من الباب المبالغة شاقانی فلاه فشقوته
اشقوه ای غلبته یعنی او كمسنه زحمت چكمده مباحثه ایدوب غلبه ایتدم الشكو شینك فتحی وكافك
سكونیله بر كمسنه نك سكا ایتدوكی بو نزاینده خبر ویرمك الشكاية شینك كسریله بمعناه الشكیة
شینك فتحی و یانك تشدیدیله بمعناه كذالك الشكاة شینك فتحی وكافك تخفیفیله بمعناه كذالك
تقول شكوت فلانا اشكوه شكواً وشكاية وشكية وشكاةً اذا اخبرت عنه بسوء فعله بك المشكو
میمك فتحی وكافك ضمی وواوك تشدیدیله شكايت اولنان كمسنه الشكوى شینك فتحی وكافك سكونی
والفك قصریله اسم در شكايت معناسنه الاشكاء همزنك كسری والفك مدیله بو كمسنه یه بر مرادمز
ایتی ایدوب شكايتنه باعث اولمق تقول اشكیت فلانا اذا فعلت به فعلاً احوجته الی ان یشكوك
واشكا بو كمسنه شكايتی ازال فالهمزة حفت دیرلر شكايت ایتدوكی نسنه بی دفع ایتمك بو اضداددن
اولور المشكی میمك فتحی وكافك كسری و یانك تشدید شكايت اولنان كمسنه الاشتكاء همزنك
و تانك كسریله كذالك بو كمسنه ده شكايت ایتمك تقول اشتكيته مثل شكوته واشتكا بر كمسنه
بر عضوندن شكايت ایتمك دخی دیرلر تقول اشتكا عضواً من اعضایه التشكی فتحتینله وكافك
كسری و تشدیدیله بمعناه واشتكا امرأ اوغلق دریسنده قلوم ایتمك دخی دیرلر فی
روایتی اوزره یقال اشتكا اذا اتخذ شكوة وشكوة نك تفسیرنه عنقریب كلور انشا
المشكاة میمك كسری وشینك سكونیله شوله پنجره در كه نافذ دكلدر ایچنده چراغ

يبقى ایدرلر الشاكی كافك كسریله ومدیله شولی كمسنه یه دیرلر كه سلاحی طاقتنه قدر سوكدوجه
صاحبی لوله وحقق ایتدی بو شاینكدره مقلوب بدر دوه شانك دی شولی اولنه دیرلر و یكون معناسنه
الشكی شینك فتحی و یانك تشدیدیله شكايت قلجی و شكايت اولنه دخی دیرلر و شكی اغریسی اولان
كمسنه یه دخی دیرلر الشكوة شینك فتحی وكافك سكونیله لرای علی دیدیسی كه ای سوت قلوبی ایدرلر
دخی التی ایلق اوغلق دریسی قلوم اتسلرلكا وطب دیرلر طاء مهمله ایله الشكی شینك ضمی وكافك
تشدیدی والفك قصریله بو خصاحب قاموس رحمة الله علیه لجام عسیر تفسیر ایتمشدر لكن
جوهری جنس لاده متعلق نسنه دز دیمشدر الشلو شینك كسری ولامك سكونیله
اعضای لحمده بر عضو وفی الحديث ایتنی شلو بشلوها الایمن الاشلاء همزنك فتحی والفك مدیله
جمع اشلاء الاناة انسانك بعد الموت جو دیوب طاغلی عضولری واشلا بر قومك بقیه سنه
دخی دیرلر یقال فلاه اشلاء فی بنی فلاه ای بقايا فیهم الاشلاء همزنك كسری والفك مدیله
كلبی دعوة ایتمكدر ابو زید روایتی اوزره وثعلب ایتدی خلقك اشلیت الكلب علی الصید دكلری خطادر
وابن السكیت ایتدی اوسدت الكلب بالصید وآسدته دیدلرلجی صید اوزرینه اغرانسكرانیتسه
دیو لوزرین اشلا حیوانی دعوة ایتده استعمال اولنور یقال اشلیت المناة واكنبرة اذا دعوتهما
باسمائهما لحلبهما الاستشلاء همزنك وتانك كسریله بر نسنه خلاص ایتمك الاشتلاء كذالك همزنك
وتانك كسریله بمعناه یقال اشتلاه واستشلاه اذا استنقذه وهر كسنه كه بو بكانده خلاص ایله ده دعوت
ایسك اشلیته واشتلیته دیرسن الشلیه شینك فتحی و یانك تشدیدیله مالدن باقی قلان نسنه ابو
زید روایتی اوزره یقال ذهبت ماشیته فلاه وبقیت له شلیة الشلایاه شینك فتحی والفك
قصریله جمعی یای حال مضلته و بو مالدن غیری نسنه استعمال اولنماز الشی شینك فتحی و یانك تشدیدیله

انی بیران ایتمك یقال ثویت اللحم شیئا من البناب الثیّ فی الثوا ثنك كسری والفك مدیله بریاه مكرر معنای مذكورده الثواة ثنك فتحی و الفك كذلك مدیله بر یاره بریاه معناسنه الاشواء همزنك و ثانك كسریله بریاه ایتمك تقول اشتویت اتخذت شواء الاشتواء همزنك و شینك كسری و الفك مدیله بریاه اولمق تقول اشتوی اللحم و لاتقل انشوی الشاوی واوك كسری و مدیله قوه صاحبی اولن كمسنه الاشتواء همزنك كسری و الفك مدیله خلقه بریاه بدرمك تقول اشویت القوم اذا اطعمتهم الشواء و اشواء الكل اولدی طعامدن بقیه ایلقومقده دخی دیرلر تقول تعشی فلان فاشوی من عشائه ای ابقی منه بقیته و عشا عیلک فتخلد احتام وقتی یانی طعامه دیرلر و اشوا الم بری اولمایی یره دخی دیرلر یقال رماه فاشواه اذا لم یصب المقتل الشوی شینك فتحی و قصریله باشی دریسی جلد الراس معناسنه الشواة شینك فتحی و الفك قصریله واحدی شوا منقل اولمیان عضوه دخی دیرلر یداه و رجلاه و راس كبی بوجهدن اولناه جوهرنك لرینك طاهرنك تمام اولمان درلكی راسده مراد جلد راسی یا عظم راسی اولمق كركدر زیرا راس علی الاطلاق مقتل اولمامق وجهی اولمادیغی ظاهردر و شوی هر شیئك اللوشیه و ایقارینه دیرلر بانسنه دیرلر زیرا انی مدح ایندكارنده عبل الشوی دیرلر اللری و ایقلری فرموده دیك حالكه باشی فرموده اولمق انده حرب مدح دكلدر و شوی مالك بر مرنه دخی دیرلر و شوی بر نسنه نك خولاینه و جزوینه دخی دیرلر الشوية شینك فتحی و یانك تشدیدیله هلاك اولمق توبك بقیه سنه دخی دیرلر الشوایا شینك فتحی و الفك قصریله جمعی بقایا معناسنه الشواية شینك فتحی و واوك تخفیفیله بوده بر نسنه نك بر قطعه سنه دیرلر قپوه سوزی قالوی قطعه كبی مثلا یقال ما بقی من الشاء الا شوایته و شوی الجند كذلك ائمك بقیه سنده دیرلر

الشيان

الشيان شينك فتحی و یانك تشدیدیله ایكی قرطاشی فانی دیدكلری دار وحم الاخوین معناسنه و شیان بعید النظر اولمق كمسنه یه دخی دیرلر دور بیی معناسنه الشوشاة شینك فتحی و واوك سكونیله مومات وزنی اوزره شول ناقه در كه سریع اوله و مومات صحرایه دیرلر الشبی شینك فتحی و یاء اخره نك تشدیدیله بو لفظدر كه عی كلاسنه اتباعا ذكر اولنور یقال عیی و شیی و عی عاجز معناسنه در بعضلر شوی دخی دیرلر و فعل تمجید دخی بطریق التبعیتدر اولنور یقال ما اعیاه و اشیاه و اشواه دخی دیرلر الشی شینك كسری و یانك تشدیدیله كذلك عی لفظنه تبعیتله ذكر اولنور نسنه دن عی نطقدن عاجز اولنه دیرلر یقال جاء بالعی او الشی الشهوة شینك فتحی و هانك سكونیله كوكل كو كل آرزو ایتمك اشتها معناسنه یقال شهیت الشی شهوت شهی ای مشتهی من باب الرابع اذا اشتهیته الشهی شینك فتحی و یانك تشدیدیله كوكل آرزو ایندوكی نسنه یه دیرلر یقال طعام شهی ای مشتهی الشهواة شینك فتحی و هانك سكونیله بر نسنه یه اشتهاسی اولن كمسنه یقال رجل شهوان للشی التشهی تانك فتحیله و هانك كسری و تشدیدیله بر نسنه یی آرزو ایتمك تقول تشهیت علی فلانة كذا یعنی فلانه نسنه اوزرینه آرزو ایتدم و فی القاموس تشهاه اذا احبه التشویه علی وزن التربیة بر نسنه یه اشتها كتورمك یقال هذا الشیء یشهی الطعام ای یحمل علی اشتهائه الشاهی هانك كسری و مدیله نظری كسكین اولن كمسنه یقال رجل شاهی البصر ای شائق البصر معلوم منه والله اعلم فصل الصاد المهملة الصوی صادك كسری و همزه كسری و یانك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره قوتی یاوری سنك و بكانیه اولمق آوازی یقال صای یصی صیئا علی مثال صعی یصعی صعیا اذا صاح و كذلك الجرذ و العقرب و الفار و الیربوع عین مهمله ایله عرب طوشانی دیدكلری جانوردر و فی المثل جاء بما صای و صمت اذ جاء بالمال الكثیر ای بالناطق و الصامت و ناطقده

مراد دوه‌دن صفرو تیوه‌دن وصا متدن مراد التوه دایجی در ویقال ایضا جاء بما صاء وصمت

وهو مقلوب من صائی دخی ایتدی العقرب تصیء وتصائ وتصی دخی دیرلر وفی المثل یلدغ

العقرب وتصیء والواو للحال علی روایة الاصمعی یعنی عقرب موذی در حالت صفرنده دخی الصبی

صادك فتحی و بانك کسریله و یانك تشدیدیله اوغلن غلام معناسنه الصبیة صادك کسری و بانك

سکونیله جمعی الصبیان صادك کسری و بانك کذلك سکونیله جمعی دیوندن اصلی واو در اصبیة

دیدیلر صبیة ایله اکتفا اولنماغین نته کم اغلمة دیدیلر علة ایله استغنا اتمکی الصبیة صادك

ضمی و بانك فتحی و یانك تشدیدیله صبیة کلمه‌سنك تصغیری قیاس اوزره لکن بعض اشعارده

اصیبة واقع اولمشدرکه کانه اصبیة کلمه‌سنك تصغیریدر اوغلنجقلر معناسنه الصبا صادك کسری

والفك قصریله اوغلنلق الصبا صادك فتحی والفك مدیله بمعناه اذا کسرت قصرت واذا فتحت

مددت الصبیة صادك فتحی و بانك تشدیدیله تازه اولان عورت المصابا صادك فتحی والفك

قصریله مطایا کبی الصباة صادك فتحی و بانك تشدیدیله فعیلاة وزننه اوزره جکه‌نك

ایکی جانبیدر جانبی اللحیین معناسنه الصبی صادك کسری والفك قصریله میل و شوق معناسنه التصابی

تانك فتحی و بانك کسری و مدیله هوایه میل ایتمك الصبوة صادك فتحی و بانك سکونیله

کذلك جهله و هوایه میل ایتمك الصبو ضمتینله و واوك تشدیدیله بمعناها یقال صبا یصبو صبوة وصبوا

اذا مال الی الجهل والفتوة یعنی هوایه میل ایتسه الاصبا همزه‌نك کسری والفك مدیله هوایدوب جهله

مایل قلمق یقال اصبته الجاریة واصبا عورتی صبی صاحبی اولمقه دخی دیرلر کوك صبی مذکر کرك مونث

اولسون یقال اصبت المرأة اذا کان لها صبی ذکرا کان او انثی المصباة صادك فتحی والفك مدیله

اوغلنجقلر ایله اوینمق یقال صبی صباء من الباب الرابع مثل سمع سماعا اذا لعب مع الصبیان الصبا

صادك فتحی والفك قصریله شول روزکاردرکه کیجه ایله کوندز برابر اولدقده کونه طوغدیغی یردن

اسر و آنك مقابلی بوجه الصبو ضمتینله و واوك تشدیدیله صبا یلی اسمك تقول صبت تصبوا

صبوا عرب بعضا نعمتی شویله زعم ایدرلرکه و بوروزکار معروف روزکاردر بلودی قوپروب

قالدرورقدر نصکره سوروب تمام یوکسلدکی صبا انما استقبال ایدوب بعضی بعضنه ضم ایدر

بر حیثیله که بکپاره اولور جنوب یلی بلودك کیرو قالنلرین سوروب الحامد فیلور و شمال

یلی بلودی پاره لیوب یغا عیندر الصابیة یانك کسری ایله بکپاره دیکلری روزکاردرکه

صبا ایله شمال یلی شمال یلی اراسندن اسر المصاباة میمك ضمی ایله قلیچی قتنه ترسی ادخال ایتمك

تقول صابیت السیف اذا ادخلته فی غمده مقلوبا ای معکوسا وکوندردی واوق اغلاقنه ترسی

کومقه دخی دیرلر تقول صابیت الرمح وصاحب صراح معناده دخول ایدوب صابیت السیف

والرمح اذا هیأته للضرب والطعن دیمشدر جوهری اراده ایتدوکنه مخالف المصحاة میمك کسری

وصادك سکونی ایله کاسه اناء معناسنه اصمعی ایتدی بن بلمم که مصحاة نه نسنه در اولور الصحی صادك

فتحی وحانك سکونیله مست اولمق کسنه آیلمق یقال صحاه من سکره صحوا من الباب الاول وصحو کوك

یوزندن بلوت کتمکه دخی دیرلر ذهاب غیمه مناسبته الصاحی حانك کسری ومدیله ستلکدن

ایلی کسنه وصاحی شوله کونه دخی دیرلرکه اکده بلوت اولمیه الاصحاء همزه‌نك کسری والفك مدیله

کوك یوزی اچلمق یقال اصحت السماء اذا انقشع عنها الغیم واصحا اچلق زمانه داخل اولمق دخی دیرلر

یقال اصحینا اذا اصحت لهم السماء المصحیة میمك ضمی وحانك کسری بلونده اچلق کوك یوزی

وکسائی ایتدی کوك یوزی بلونده اچلدقده صحی دیرلر مصحیة دیزلر الصدی صادك

فتحی والفك قصریله بایقوشی دیکله معروف اولان قوشدر ابو کی وعدس ایتدی صدا شوله

درکه کیمه وقتنده او نوب بر بوده بر بوده فالقوب ادچوخلق انی جندب دیمکله معروف
اولی قوشی زعم ایدرلر ایله دکلدر ذیرا جندب صدی دن اصغردر دیدی وصدی شول ذرکه
اوازه منعکس اولق اغلاده طاغلرده و طاغوه شبیه اولی یرلرده سنک صوتکه شبیه صوتله جواب
ویرور یقال صم صداه واصم الله صداه ای اهلکه لان الرجل اذا مات لم یسمع الصدی منه شیئا
تجیبه وصدی شول کمسنه یه دخی دیرلر که دوه اوتلوب انک مصالحی تدارک قلمه یقال
انه لصدی ایله وصدی صوسزلغه دخی عطش معناسنه یقال صدی صدی من الباب الرابع **الاصداء**
همزه نک کسری و الفک مدیله صداقلمق یقال اصدی الجبل **التصدیة** علی وزن التربیة بر کمسنه ایکی
الی بری برینه اورمق **المصاداة** میمک ضمی ایله بر کمسنه یی اورتمک مساتره معناسنه و مداراة
معناسنه ده کلور ومصاداة معارضه ده دخی دیرلر **التصدی** فتحتینله و دالک کسریله و تشدیدیله
بر کمسنه یه تعرض قلمغه دیرلر و اوله شول کمسنه درکه اکا دقتله نظر قلهسن **التصدی** صادک
فتحی و دالک کسری و مدیله صوسز اولی کمسنه **الصادی** دالک کسری و مدیله بمعناه **الصدیاء**
صادک فتحی و دالک سکونیله بمعناه کذلک **الصدیا** صادک فتحی و الفک قصریله مونثی یقال رجل صدیان
وصدیانی وامرأة صدیاء **الصدادی** صادک فتحی و دالک کسریله و مدیله اوزوم اولی خرما اغاجی
نخیل طوال معناسنه کاه اولور صوسز بتی خرما اغاجلرینه دخی صوادی دیرلر **الصری** صادک فتحی
و الفک قصریله شول صوکه مدت مدیله بر یوده قراره اتخاذ اوله **الصری** صادک کسری و الفک
قصریله بمعناه و ابو عمرو ایتدی صری شول صودرکه اوزون بر یوده چوق اکلنوب ایله تغیر کلمش اوله
یقال صری المال غزیره المائی **الصری** صادک فتحی و راک تخفیفیله شول نظفه درکه رحم اکا ملازم اولوب بیله قرار
ایتمش اوله یقال نطفة صراة ای مجتمعة **الصری** صادک فتحی و رانک سکونیله صوینی بر یرده حبس ایتمک یقال صری الماء

فی ظهره زمانا اذا احتبسه وصری بوللی قطع ایتمکه دخی دیرلر تقول صری بوله صریا من باب کتب
ای انحطط قطعه وصری دفع معناسنه ده کلور یقال صرى الله عنه شره اذا دفعه و تبقوبه معناسنه ده کلور تقول
صریته اذا منعته وصری بر کمسنه یه صو قوبمغی یا قوبمسنه صوچیکی قطع ایتمکه دخی دیرلر تقول صریت
الماء اذا استقیته ثم قطعت وصری فصل معناسنه ده کلور تقول صریت ما بینهم صریا اذا فصلت و یقال
اختصما الی الحکم فصری ما بیننا ای قطع ما بیننا و فصل و بر کمسنه نک الینده محبوس قلمغه دخی دیرلر
یقال صری فلان فی ید فلان اذا بقی فی یده رهنا محبوسا **التصریة** علی وزن التربیة قیونک سودنی
بر قاچ کون صغمیوب سینه سنده سودی جمع اولسون دیو **المصراة** میمک ضمی و رانک تشدیدیله شول
قیوندرکه ذکر اولنان وجه اوزره اوله **الصراة** صادک فتحی ایله عراق عربی نک انهارندن بر نهرک ادیدر
الصراء صادک فتحی و رانک تخفیفی و الفک مدیله قرقه دکلکی درصر دیخ جنده **الصرية** صادک
فتحی و رانک تخفیفیله و یاء مصدره ذکر اولنی دکلکدر بری معناسنه **الصادی** رانک کسری و مدیله
کمیلدرح معناسنه **الصراء** صادک ضمیله و رانک تشدیدیله و الفک مدیله جمعیدر کمیلر معناسنه
قاریء ایله قراء و کافر ایله کفار کبی و الماصراری کذلک ملاح معناسنه در باب راده ذکر اولنمشدر
الصعوة صادک فتحی و عینک سکونیله کچوک بر جنس الذه بو قوش جفت در **الصعو** صادک فتحی
و عینک سکونیله جمعیدر ذکر اولنی قوشلر معناسنه **الصغا** صادک فتحی و الفک مدیله کذلک
الصغو صادک فتحی و عینی معجمه نک سکونیله میل ایتمک معناسنه تقول صغا یصغو صغوا من الباب
الثالث اذا مال **الصغی** صادک فتحی و عینک کسری و یانک تشدیدیله کذلک میل معناسنه
تقول صغی صغا من الباب الرابع و بیله ذک غریبدر میل امتیه دخی دیرلر و یقال صغت
النجوم اذا مالت للغروب **الصغو** صادک فتحی و کسری و عینک سکونیله کذلک میل معناسنه

الصفاء صادك فتحى والفك مديله كذلك ميل معناسنه يقال صفوه معك وصفوه معك
وصفاوه معك اى ميله معك الصاغية غينك كسرى شول جماعتدر بركمسه نك قاتنده
حاجتلرى اولمغله اكا ميل ايدوب انك قاتنه جمع اولورلر منه قولهم اكرموا فلانا فى صاغيته
اى فى الذين يميلون اليه ويأتونه ويطلبون ما عنده الاصغاء همزه نك كسرى والفك
مديله بركمسنه يه الكلوب قولق طوتق تقول اصغيت الى فلان اذا ملت بسمعك نحوه واصغا
بر نسنه يه ميل ايتدرمك دخى ديرلر اصغيت الاناء اذا املته وكذلك اولور اصغاء بر نسنه
انا ايله نقصان ايتمك دخى اولور يقال فلان مصغى اناؤه اذا نقص حقه واصغا ناقه نك يلادن
جانبنه باشى اكمسنه دخى ديرلر يقال اصغت الناقة اذا امالت راسها الى الرجل كانها تستمع
شيئا حين يشد عليها الرحل الصفاء صادك فتحى وفاده صكره الفك مديله بر نسنه نك صافى
اولمسنه كدركك مقابلى در يقال صفا التراب يصفو من الباب الاول التصفية على وزن التزكية
بر نسنه يى صافى قلمق تقول صفيته انا تصفية الصفوة صادك وفانك سكونيله بر نسنه نك خالصى
يقال محمد صفوة الله اى من خلقه ومصطفاه وبونده صادك ضمى وكسرى دخى لغتدر يقال له صفوة
وصفوة مالى وصفوة مالى حتى هاپجى حوزى انسه رله صفوكى ديرلر نحله غيرى جايز دكلدر الصفو
صادك فتحى وفانك سكونيله بر نسنه نك صافى الحق تقول صفوة القدر اذا اخذت صفوتها
وبر نسنه نك خالصنه دخى ديرلر على امر انفا الصفاة صادك فتحيله يوزى دوزه اولن طاش
محجك معناسنه وفى المثل ما تندى صفاته معناسى مثل اوكدين قيه سى غناك اولمادى ديمكدر يعنى
سخاوتى يوقدر الصفا صادك فتحى والفك قصريله جمعى الاصفاء همزه نك فتحى والفك مديله
كذلك جمعى الصفى صادك ضمى ويانك تشديديله فعول وزنى اوزره كذلك جمع ذكر اولنمز

طاشلر وصفا مكه ده بر موضعك اسميدر وصفا بحرينده بر نهرك دخى اسميدر الصفوان صادك
فتحى وفانك سكونى والفك مديله طاشلر حجاره معناسنه الصفوانه صادك فتحى وفانك سكونيله
كذلك حجاره معناسنه الصفوانه صادك فتحى وفانك سكونيله واحديدر ابو عبيده روايتى اوزره
يوم صفوان وزنه زنبور اوزره كوننى صافى اولمق يعنى آچيلق اولوب صحو زياده اولمق المصفاة
ميمك كسرى وصادك سكونيله سوزك كه اوكدين بر نسنه سوزدرلر دار و دق معناسنه الصفى
صادك فتحى ويانك تشديديله سودى چوق اولن ناقه الصفايا صادك فتحى والفك قصريله
جمعى سودى چوق ناقه لر معناسنه يقال ما كانت الناقة فى المناة صفيا ولقد صفت تصفو صفى
قلبين محبتنده صافى قلمق معناسنه دخى كلور وصافى معناسنه وصفا الملك غنيمتدن رئيس اولن كمسنه قبل
القسمة اختيار ايتديكى نسنه يه دخى ديرلر وصفايا ذكر اولنى ما لك معناسنه دخى كلور الصفية
صادك فتحى ويانك تشديديله كذلك مال غنيمتدن اختيار اولنى نسنه الاصفاء همزه نك كسرى
والفك مديله بر نسنه يى خالص قلمق تقول اصفيته الود اذا اخلصته واصفا بركمسنه يى بر نسنه
ايله اختيار ايتمكه دخى ديرلر تقول اصفيته بالشىء اذا اثرته واصفا بر نسنه ده خالى اولمغه
دخى ديرلر يقال اصفى الرجل من المال والادب اذا خلا واصفا الحافظ دخى ديرلر يقال الامير
اذا خلاها اصفانا وطاوق يومرطه سى كسلمكه دخى ديرلر يقال اصفت الدجاجة اذا انقطع بيضها واصفا
شاعر شعرى قطع ايدوب شعر ديمز اولمغه دخى ديرلر يقال اصفى الشاعر اذا انقطع شعره المصافاة
ميمك ضمى ايله بعناه فى خلاص الود التصافى تانك فتحى وفانك كسرى وصاديله بوقاچ كمسنه بربرينه
خلوص محبت اولمق اوزره تصافينا اى تخالصنا الاصطفاء همزه نك وطانك كسريله بر نسنه يى اختيار
ايتمك الاستصفاء همزه نك وتانك كسريله بركمسنه نك جمله مالى يقال استصفى ماله اذا اخذه كله الصلوة

صادك فتحی ومدیله دعا وصلوات حق تعالی دن رحمت معناسنه دخی کلور وصلوة ارکان معلومه
وافعال مخصوصه معناسنه دخی کلور لکن بو تقدیرده اسمدر که موضع مصدره وضع اولنور یقال صلیت
صلوة ولا یقال صلیت تصلیة التصلیة علی وزن التزکیة رسول صلی الله علیه وسلم صلوات
کتورمك تقول صلیت علی النبی صلی الله علیه وسلم وتصلیة اتلو عصایی ملایم قلوب طوغرلتمق دخی
دیرلر وتصلیه انثی بو تقدیرده دخی دیرلر اعراق ایچون قوری قوی تعاطی وصلی صغیراً بالتشدید
تول لکنه کرکه تخفیفله قرات ایتدی صلی وحده قالدی آتشه یانمق معناسنه علی ما یجیء المصلی میمك
ضمی ولامك کسری وتشدیدیله قوشی اتلرندن ایلرو کلن آتك آردنجه کلن آته دیرلر یقال
صلی الفرس اذا جاء مصلیاً ومرتبوره مصلی دیدیلر باشی سابق اولان آتك صلوینده اولدیغیچون
وصلوین قوبرغك ایکی جانبنده اولان اویلق اتلرینه دیرلر علی ما یجیء الصلایة صادك فتحی
ولامك تخفیفیله تول نجلی کلنده که اوزرنده مسك ومشك [illegible] ازرلر الصلاءة
صادك فتحی والفك مدیله بضاعها وصلاءة [illegible] اوغلی در که تعلیمك بو یدر قوللری
عمر نورك اوغللرندن [illegible] المصلی صادك فتحی ولامك سکونیله اتی بریان ایتمك تقول
صلیت اللحم [illegible] صلیاً من الباب الثانی مثل رمیته رمیاً اذا شویته وفی الحدیث انه اتی
بشاة مصلیة ای مشویة وصلی [illegible] آتشه ادخال ایتمکه دخی دیرلر تقول صلیت
الرجل نارا اذا ادخلته النار وجعلته یصلاها وصلاها [illegible] دیرلر که مقصود [illegible]
وصلی [illegible] دام قورمغه دخی دیرلر هلاك اولسون دیو تقول صلیت لفلان
اذا عملت له فی امر ترید ان تمحل به وتوقعه فی هلکة المصالی میمك فتحی ولامك کسریله
شول دوزاقلره [illegible] وفی الحدیث ان للشیطان فخوخا ومصالی

فایله

یاپله [illegible] سنوك [illegible] الصلاة صادك کسری [illegible]
وصحیح [illegible] معناسنه الاصلاء همزه نك کسری والفك مدیله [illegible]
اصلیته اذا القیته فی النار [illegible] ایلق اکری سویلك
اولمغه دخی دیرلر [illegible] یقال اصلیت العرب اذا ارخی صلوبها وذلك اذا اقرب نتاجها
الصلی صادك ضمی ولامك کسری ویانك تشدیدیله آتشه یانمق معناسنه صلی فلان النار صلیاً
من الباب الرابع اذا احترق وصلی بر نسنه نك حرارتنه دخی دیرلر یقال صلی بالامر اذا قاسی حره وشدته
الاصطلاء همزه نك وطانك کسریله آتشه اسنمق التصلی فتحتینله ولامك کسری وتشدیدیله
بمعناه تقول اصطلیت بالنار وتصلیت بها واصطلا بالنار بر نسنه طاقت کتورمك معناسنه
استعمال اولنور یقال فلان لا یصطلی بناره اذا کان شجاعاً لا یطاق المصلاء صادك فتحی والفك
مدیله قوبوغك صاغ طرفنده صولنده اولان ایلق اتلرینه الصلوان فتحتینله تثنیه سی در
الصلاء صادك کسری والفك مدیله شول آتشه که انکله اصنورلر [illegible] صلاء دیرلر
آتشه اولدقلری ایچون المصلا صادك فتحی والفك قصریله کذلك آتش بالکسر وبالفتح
یقال الصلوات فتحتینله کنایسی یهود یاری تعالینك جمیع وصلوات دیدوکی قولنده صلوات
[illegible] عباس رضی الله عنهما اوزره الصیان فتحتینله [illegible]
جابك [illegible] یقال رجل صیان ای شجاع الاصماء همزه نك کسری والفك مدیله [illegible]
[illegible] کوزی اولکنده [illegible] وفی الحدیث کل ما اصمیت ودع ما انمیت [illegible]
کوردیکی [illegible] دیرلر یقال اصمی الفرس علی اللجام اذا اعتقر علیه [illegible]
الصمی صادك فتحی ومیمك سکونیله صید کوز اوکنده اولمك یقال صمی الصید [illegible] اذا انقتب الصنو

صادك كسرى و نونك سكونيله شول خرما نداتلرينك بوميندر ديو تركيب وفجى بركركدن جقوب
بولمه الصنوان صادك كسرى و نونك سكونيله تثنيه سى الصنوان وزنه ده نور اوزره جمعى بونون
اخيرنده اعراب بالحركه ايله معرب اولمدى اوزه وفى الحديث عم الرجل صنو ابيه و صنوان شول ايكى
قويه دخى ديرلركه بر برينه قريب اوله صويى بر كوزده كله الصنى صادك ضمى و نونك
فتحى و يانك تشديديله شول كيجك بيكاردركه صنى نى اوله كنه انده صو بغا يور اكا
اعتبار اتمزوصنى صو نك تصغيرى اولور الاصناء همزه نك و صادك كسريله دوكلك يقال انصى
عليه اذا انصب صادك كسرى ايله بو تنه نك كويوسى كلنده استعال اولنور يقال اخذت
الشئ بصنايته اذا اخذته كله الصوى صادك ضمى و الفك قصريله طاشدن اولان علامتلر
دركه يول الرده نصب اولنه نشانه لرده وضع اولنور الصوة صادك ضمى و واوك تشديديله واحدى
دخى الحديث ان للاسلام صوى و منارا كمنار الطريق الاصواء همزه نك فتحى و الفك مديله صغيرلر
معناى سابقدن ماخوذدر واصوى صوى ضم صادقم الفه يترك اولوب مرتفع اولور محلنه ده بر
لكى ارتفاعى بر حيثيتله كه طاغ مرتبه سنه واصل اوليه و صوة دوز كاريخلق اولاجق يره دخى يورلر
تخلق الريح معناسنه الصوى صادك فتحى و يانك تشديديله قوتمق يبوسق يقال صوى النخل تصوى
صويا من الضافة اذا يبس الصاوى داك كسرى و مديله قورى اولور نسنه التصوية على وزن
التربيه اركلى طوايه نه بلمك تقول صليت لابلى تخلا اذا احترته و عديسى كنا في ايتدى
تصويه اركك اوزر بيله اورموب [illegible] دخى جامع ارزنده ثوقلى و قيلى الولور
ديو اصمعى ايتدى تصويه قيون نك سوده قويمق در سريانى تجعوبعال صويتها فصوت الصهوة
صادك فتحى و هانك سكونيله تمليك كه دا اردم سنك تماجى طوردنى بودر و هو طاغك

زياده

زياده مرتفع يرنه دخى صهوه ديرلر واپو عمر ايتدى صهوه صو اكلندكى يره ديرلر المهاء
صادك كسرى و الفك مديله جمعى بنابع الماء معناسنه الصهى صادك فتحى و هانك سكونيله يار هتره موق
يقال صح الجرح بصهى صهيا من الباب الثالث اذا ندى و طليل ايتدى صهى الجرح ديرلر يار ريعد
وصهوه شول برجه دخى ديرلركه ديه اوزرنه يا پلمش فصل الضاد الضبو ضادك
فتحى و بانك سكونيله بر نسنه بي آتش تغيير اتمك يقال ضبته النار تضبوه ضبوا اذا غيرته
و شوته المضباة ميمك فتحى و ضادك سكونيله كوتك اجنده بغى اتمك خبز الملة معناسنه
الضابى بانك كسرى و مديله كول ماده معناسنه الاضباء همزه نك كسرى و الفك مديله بر نسنه نك
اوزرينه حوالة اولمق اكا ظفر بولمق ايچون الضحوة ضادك فتحى و حانك سكونيله كوندزك
اولنه ديرلر طلوع شمسك عقبنجه اولور الضحى ضادك ضمى و الفك قصريله ضحوة ده صكره اولان
زماندركه اول كنشك تمام ضيا ويردوكى وقتدر وبونك تذكيرى و تانيثى جايزدر شولكه
كسنه كه موءنث قلدى كوياكه ضحوة كلمه سنك جمعى اولمسى اعتبار ايتدى و شول كمسنه كه مذكر
قلدى ضربوى فعل وزنى اوزره اسم اعتبار ايتدى صرد و نغز كبى و صرد صلوه [illegible] كبى بر قوشدر
كوكسه ديدكلرى قوشدر و خغز نون ايله و غين معجمه ايله صرد شبيه بر قوشدر جمعى صرد و خغز طرفى
غين معجمه در سحر كبى تقول لقيته ضحى و ضحى اذا اردت به ضحى يومك لم تنونه الضحاء
ضادك فتحى و الفك مديله شمس تمام مرتفع اولدقده زمانه ديرلر مذكردر و ضحاء كونشه حقيقه
دخى ديرلر تقول ضحيت للشمس ضحاء من الباب الرابع اذا برزت و تقول ضحيت ايضا بالفتح
والمستقبل اضحى فى اللغتين جميعا و فى الحديث ان ابن عمر راى رجلا محرما قد استظل فقال
اضح لمن احرمت حديث شريفى تحدثكر بو وجه اوزره دو ايت قلمشلردر همزه نك فتحى و حانك

كسريله امر حاضر اضحيت صيغه سندر لكن اصمعي ايتدي بو اضح لحن احرسدر لحد همزه نك كسري وحانك فتحي
ايله ضحيت فانا اضحي صيغه سندر ماخوذدر اولغتدر زيرا كه لبنه عرب بو عبارتي كوندز قاقدقده استعمال ايدرلر وبوندن
مرادي تعاليك فانك لا تعلوا فيها ولا تضحى يعني وضحاق شلق وقتنده اكل اولنان طعامه دخي در
غدا كبي غيني معجمه نك فتحيله وبر نوع صحادير لو ضحا وقتنده اكل اولنديغي اجون الاضحاء همزه نك كسري والفك
مديله شمس تمام مرتفع اولديغي زمانه داخل اولمق تقول منه اتي بالمكان حتى اضحيت كما تقول امسى الصباح
اصبح منه قول عمر رضي الله عنه يا عباد الله اضحوا بصلاة الضحى اي لا تصلوها الى ارتفاع الضحى زايله ضحا
كذلك قوشلق اكل اولنان طعام ديرلر غدا كبي غيني معجمه نك فتحيله در قورع صحادير لر ضحا وقتنده اكل
اولنديغي سببيدن الحاصل ضحا بو نسنه يه كوندزدن اشلك دخي ديرلر تقول الضحى فلان يفعل كذا كما تقول
ظل يفعل كذا اكد ظل دخي در كوندز اشلدي ديكدر الضحي فعيل وزننده كسري وتشديد يله ذكر اولنان
طعامي اكل ايتمك يقال هم يتضحون اي يتغذون الضحيا ضادك فتحي وحانك سكوني والفك
مديله ايدنلق اولوب بلوت سيز اولان كيجه يقال ليلة ضحيا اي مضيئة لا غيم فيها الاضحيانة همزه نك
وحانك كسريله بمعناها يقال ليلة اضحيانة وضحياء اضحيانك مونثيدر [illegible] اولان
دخي ديرلر وضحيا عمرو بن عامر بن ربيعه نك اتنه اسميدر عام الضحيان ضادك فتحي وحانك سكونيله قبيله سنده
بو كمسنه نك اسمي حدوجدين ضحياه ده كلدي وقت صحاده قومنه بيننده اوقعه صفايه مشغول اولديغي
در الضاحيه حانك كسريله هر نسنه نك ايجي اوليان جانبي يقال هم ينزلون الضواحي يعني ايجي يره نزول ايدرلر
وضاحيه اشكاره معناسنه دخي كلور يقال فعل ذلك الامر ضاحية اي علانية الضاحي حانك كسري ومديله
ايجي اولان يره يقال مكان ضاح اي بارز المظلة الضحيانة ضادك فتحي وحانك سكونيله كوكنه مرتفع
اولان قله وفي الحديث ارده لنا الضواحي ويبعد لكم الضامن من النخل وضاحيه وعل عليهم ها

صحراده بيتي حزنا اغاجيله وضامنه اولوراد سنده بيتي حزنا اغاجيله ماده سنده باب نوننده مرور ايتمشدر
الضوي ضادك فتحي وحانك كسري وتشديديله كوكلر سولت معناسنه الضحو ضادك فتحي وحانك سكونيله اشكاره
اولمق قال الاصمعي يستحب من المرئي ان يضحى اي يظهر عجانه وعجانه كسر عيني مهمله ايله ذكر ايله حدقه
مابيني حدر قال ابو زيد ضحى الطريق يضحو ضحوا اذا ابدا لك وظهر الضحي ضادك فتحي والفك
قصريله ترلمك عرق كتورمك معناسنه تقول ضحيت اضحى من كسب الراح اذا عرقت التضحيه تفعيل وزنده الديتيه بوكيم
قيونلري قوشلق وقتنده اوتلتمق يقال ضحى فلان غنمه اذا رعاها بالضحى وتضحيه قرباني بيرامي كوننده
قيون بوغزلمقدر دخي ديرلر يقال ضحى بشاة وتضحيه بر نسنه دن رفق وملايمت ايتمكه دخي ديرلر تقول ضحيت
عن الشيء اذا رفقت الاضحيه همزه نك ضمي وضادك سكوني وحانك تشديديله شول قيونه دنيلور كه قربان بيرامي كوننده
بوغازلانه اصمعي ايتدي بونده درت لغت واردر بري ذكر اولنان وبري الاضحيه همزه نك كسري وياء نك تشديديله
كه بونلرك جمعي الاضاحي كلور همزه نك فتحي وحانك كسري ومديله وبري دخي الضحيه در ضادك فتحي وياء نك تشديديله فعيله
وزني اوزره بمعناها الذالك الضحايا ضادك فتحي والفك قصريله ضحيه لر معناسنه وبري دخي الاضحاة در همزه نك فتحي
وضادك سكونيله بمعناها الذالك الاضحى همزه نك فتحي والفك قصريله اضحاة نك جمعي ارطاة نك ارطي كبي كه ارطاة نك جمعيدر
وارطي بر جنس اغاجدر ذكر اولنمش بيتدر يوم الاضحى همزه نك فتحي والفك قصريله قربان بيرامي كونيدر اولمغله معناه
ماخوذدر فرا ايتدي اضحانك تذكيري وتانيثي جايزدر تذكيري ايده مثنى يوم معناسني اعتبار ايتمكلدر
ضحّ رويدا ضادك فتحي وحانك كسري وتشديديله ورويد لفظنك تصغيريله امر حاضر صيغه سيدر
ايوم معناسنه امر حاضردر تقول ضح رويدا اي لا تعجل الضري ضادك فتحي وحانك كسري وياء نك تشديديله شول
طمردر كه قاني طورميه يقال عرق ضري لا يكاد ينقطع دمه الضرو ضمتينله وواونك تشديديله قاني ظاهر
اولمق يقال ضري يضري اذا بدا منه الدم الضاري رانك كسري ومديله قاني ظاهر اولمق نسنه يقال ضري حار

وضاری اوه اوکونمش کلبه دخی دیولر یقال کلب ضار وکلبة ضارية الضرو ضادک کسری وانک سکونیله
شول اغجده اتی حنظه دیرلر اکا کلام دیرلر وابستیندن کلور دخی اوکرنمش کلب یاوروسنه دخی
دیولر الضروة ضادک ضمی وواوک سکونیله موثنی الاضری همزه‌نک فتحی وضادک سکونی ورانک
کسری ومدیله جمعی الضراء ضادک کسری والفک مدیله کذلک جمعی ذئب واذؤب وذئاب کبی الضراوة
ضادک فتحیله کلب اوکرنمک یقال ضری الکلب بالصید ضراوة اذا تعود وبر نسنه‌یه معتاد اولمغه
دخی دیولر منه قول عمر رضی الله عنه ایاکم وهذه المجازر فان لها ضراوة کضراوة الخمر ومجازر
معجمه‌نک تقدیمیله مجزره‌نک جمعیدر که باب زاده ذکر اولنمشدر الاضراء همزه‌نک کسری والفک مدیله کلب اوکرتمک
یقال اضراه صاحبه ای عوده واغرا ایدوب قندرمغه دخی دیولر یقال اضراه به ای اغراه الضرية
علی وزن الکبريتة بمعناه الاضريا همزه‌نک کسری ورانک کسری ومدیله بوکمکدر که طعامدن
شیشوب تخمه اولمقدر یقال اضروری الرجل اضريا اذا انتفخ بطنه من الطعام والتخمه وبو اضریادن تصحیح ده
ظاء معجمه ایله وحاء مهمله ایله نقل ایتمشلر ازهری وغیری روایتی اوزره بو نسخه جوهری فصل ضاده ده کتورمش
غلط اولدی دیو ذکر ایلمش مشترک اولدیغی ثابت اولدی الضرا ضادک فتحی ورانک تخفیفی والفک مدیله شول اغاجلقدر
زیاده صیق اولمغله ایچنه صارلمش اولدیغی یقال توارى الصيد منی فی ضراء اذا استتر مستخفیا فیما یواری من الشجر
وبر کمسنه حیلت ایتمک هو یدب له الضراء ومشی له الخمر دیرلر یعنی ای خفیه خفیه قصد ایدر وحرف خاء معجمه‌نک
فتحیله کذلک اخر لیه دیدیلر الاستضراء همزه‌نک کسری والفک مدیله برکمسنه حیله وخدعه ایدوب التسرف
اوزره دیشلمک نتوری استضرب الصید اذا اختتله من حیث لا یعلم ضرية ضادک فتحی ویانک تشدیدیله مکه منزلنده
برمیانی بر قریه‌در اسی حرکة اتدبنی کلاب سانی اولوب بر ده ملدیه اکر بده الضفة فتحتیله برجنس
اغاجدر اسح حبه ای ضعو دیدیلر ابن اعوا اولدیغی واوده عوض نته دیم باب وضع ده ذکر اولنمشدر

الضفو ضادک فتحی وفانک تحقیقیله سکونیله نسنه باحد بسبول اکثره نشبیه ننه نرجاغ مسی یقال
ضفا الثعلب والثور یضفو ضفوا اذا فاح ولذلک صوت کل ذليل مقصور الضفو ضادک فتحی وفانک
سکونیله اوزه‌نه وضع اولنمق سبوغ معنا یقال ضفا الشیء یضفو الضافی ضادک فتحی وفانک تشدیدیله
تام وواسع اولی نسنه یقال ثوب ضاف ای سابغ وضاف الرأس بشنده قیلی چوق اولنی لمسنه‌یه دخی
دیرلر یقال رجل ضاف الرأس ای کثیر شعر الرأس الضفوة ضادک فتحی وفانک سکونیله جهت معاشده
وسعت اولمق یقال هلاده فی ضفوة من عيش الضفو ضمتیله وواوک تشدیدیله مال چوق اولمق یقال
ضفا المال اذا کثر الضناء ضادک فتحی والفک مدیله عورتک ولدی چوق یقال ضنت المرأة
ضناء اذا کثر ولدها بهمزه علی روایة ابن عمرو الضنو ضادک فتحی ونونک سکونیله ولد معناسنه
الضنو ضادک کسری ونونک سکونیله بمعناه بلا همزه فیهما الضنى ضادک فتحی والفک قصریله
حسته اولمق مرض معناسنه یقال منه ضنی ضنی شدیدا من باب الرابع وضنی مرض اولمق لمسنه‌یه دخی
دیرلر الضنی ضادک فتحی ونونک کسری ومدیله کذلک مریض معناسنه یقال رجل ضنی وضن مثل حری
وحر جاء مهمله‌نک فتحیله لایقی معناسنه حر تقول ترکته ضنی وضنیا فاذا قلت ضنی استوی فیه
المذکر والمونث والجمع لانه مصدر فی الاصل واذا کسرت النون ثنیت وجمعت لما قلنا فی حری
الاضناء همزه‌نک کسری والفک مدیله بو کمسنه برمرض ثقیل اغذ یقال اضناه المرض اذا اثقله المضاناة
میم‌نک ضمی ایله بو نسنه‌نک حسن جلمه معاناة کبی ورنکار معنی الضوة ضادک فتحی وواوک تشدیدیله
اواز وغوغا وغلبه یقال سمعت ضوة القوم وبو احمی ایله ابو زید روایت ایدر المضوضاة ضادک
فتحی وواوک سکونیله خلقک اوازی وغوغا وغلبه‌سی یقال ضوضوا بلا همزه ویقال ضوضیت
ایضا ابدلوا من الواو یاء الضوی ضادک فتحی ویانک تشدیدیله بر قومه اختلاط ایدوب

الرو قوشلمق تقول ضويت اليهم اضوى ضويا من الباب اذا اويت اليهم ولنضمت **الاضواء** همزه‌نك كسرى

واكفك مدیله بو فنی ضعیف ایدوب تحکم قیلمق واضوی عوردت ضعیف اوغلی طوغمق دخی دیرلر و حدیث

اغتربوا ولا تضووا یعنی تزوجوا اجنبیاتده فلک فزیاده قیلک زیرا عربلر ظنیده بو یقینیدن ارتغدر قرابت ایله تزوج

ابقاده اولسه طوغن کاهی و کاه ضعیف اوله هر نکاح اولیم الطبع اولور بسوه دن قوت اصلی اوزره **الضوة**

ضادک فتحی وواوک تخفیفیله اوده بدننه بر نیرنی ظاهر اولور ضد مقداری تره واریلم بیوه سلم معنا سنه

الضوى ضادک فتحی والکفک حمیله ادده اولورتی یقال ضوی یضوی ضوی تأكلیدا تنایع **الضاوى**

ضادک ضمی و واوک تشدید به وتانک تشدیدیله فعول وزنی اوزره رطوبتی اولوب قلیل الجسم اولیه کنه دیرلر یقال غلام

ضاوی اذا کان نحیفا **الضاوية** یاتک کذلک تشدیدیله مونثی یقال فیه ضاوی ونیز جماعت لحیف معناسنه وارد

ضاویه **الضهاء** ضادک فتحی والفک مدیله برضنی دیکنلو اغاجدر ایس حدود ضهیا شول عورته

دیرلر که حیض کورمیه و ابو عمرو لمراة ضهیاة وضهیاة دخی روایت قلدی تا ایله وهایله بو الفک

مقصوره اولمسندن دلالتدر **المضاهاة** میمک ضمی ایله مشاکلت هزایله وهمزه سز استعمال اولونور یقال ضاهیه

و قری یضاهون قول الذین کفروا ایضم المشابه **الضهى** ضادک فتحی وهانک کسری ویانک تشدیدیله فعیل

وزنی اوزره شبیه معناسنه یقال هذا ضهی هذا ای نظیره **فصل الطاء** **الطاة** طانک فتحی

و همزه‌نک فتحی و مدیله طاعة وزنی الطفاة قره بالچق حماة معناسنه جوهری ایدر ابوسعیده مصنفنده یات

بو وجه اوزره قرادت ایتدم وطعاة دخی قرائه بالجمه دیرلر **الطوى** طانک ضمی ومدی و همزه‌نک کسری

ویانک تشدیدیله علی وزنی الطوی احد معناسنه استعمال اولنور یقال ما بالدار طوی ای احد

وطوی دخی دیرلر ذکر اولنان معنایه در **الطي** طانک ضمی ویانک سکونیله طرتقی بقوه اولاه صوقالر

ویرنده جباوورلر که ممه سنه دیرلر نته کم دوه نرووطرتغی حیال اولیه صوئر ممه سینه ضغ دیرلر

وفي المثل جاوز الحزام الطبيين یعنی قولی ایکی ممه یه و اصل اولدی و بونده مقصود بیانه شدتدر اولکه

در و کاه اولور دوه قسمنده دخی ممه سنه اطلاق اولنور **الطبي** طانک کسری ویانک سکونیله بعناه

الاطباء همزه‌نک فتحی والفک مدیله جمع **الطبي** طانک فتحی ویانک سکونیله بوکمه‌نجی و بو فنده ده منع اتحد

تقول طبیته عنک اذا صرفته عنه ودعوت ایتدی معناسنه دخی کلور یقال طباه ویطبیه اذا دعاه **الطبو**

طانک فتحی ویانک سکونیله بعناه **الاطباء** همزه‌نک کسری وطانک تشدیدیله بعناه ایضا یقال اطباه علی وزن

افتعل و اطباه بو کمنه ده اس کلوب فتل اتحاد دخی دیرلر یقال اطبی بنو فلان فلانا اذا خلا لوه مقتلوه

الطبي طانک کسری وتشدیدیله شول ممه یه دیرلر که بجیبه که صفرتحنی باجابت ایدوب سوه و بجاوره

الطوبى طانک ضمی ویانک کسری ویانک تشدیدیله احد معناسنه یقال ما بالدار طوبی علی وزن طوری ای احد

طحا طانک فتحی وحانک سکونیله دوشمک تقول طحیة مثل دحوته اذا بطحته ویر یوزینه حکه دخی دیرلر

یقال طحا الرجل اذا ذهب في الارض ويقال ما ادري اين طحا ويقال طحا به قلبه اذا ذهب به في كل شيء

یعنی قلبی بریره قرار ایتمه **الطحا** طانک فتحی والفک قصریله دوز دینلان ارض منبسط معناسنه **الطاحي** طانک

کسری ومدیله اورتی نسنه ممتد معناسنه یقال ضربة طاحیة منها یعنی آنی مد ایدرک اوردی

المدونة الطواحی بمعناه حی و واوک فتحی وتشدیدیله شول کرکسلردر که قتل اولنلرک اطرافنی

دوور ایدرلر **الطحي** طانک فتحی وحانک سکونیله باه اوزدینه یاتمق ابو عمرو روایتی اوزره تقول

طحیت ای اضطجعت **الطخاء** طانک فتحی وحاء معجمه ده صکره الفک مدیله بوکسکلی بلوت سحاب

مرتفع معناسنه وطخاء قلبک ملالته دخی دیرلر یقال وجدت علی قلبی طخاء وهو شبه الکرب **الطخیة**

طانک ضمی وخانک سکونیله بلوت پاره سی یقال ما فی السماء طخیة ای شیء من سحاب و بو نحوه زیاده

در معناده **الطخیاء** طانک فتحی وخانک سکونیله والفک مدیله قرانکیجه لیله مظلمه معناسنه وطخیاء

فهم اولنماین کلامه دخی دیرلر یقال تکلم بکلمة طخیاء ای لا تفهم الطاخی خانک کسری وصدیله زیاده
قره کو محلنده استعمال اولنور یقال ظلام الطاخیة داللک کسری و یانک تخفیفیله ثابت وقدیم اولی
نسنه یقال عادة طاویة ای ثابتة قدیمة وبعضلر ایتدی بو واحده کلمه سنک قلبیدر الطری
طانک فتحی ویانک تشدیدیله تازه اولن نسنه یقال شیء طری ای غض الطراوة الطراوة طانک
فتحیله تازه لک الطراءة الفک مدیله بعنا ما الطراة الفک قصریله بعنا ما على دو لیة وفارد
یقال طرو اللحم ثبت الخامس وطری غز الباب الرابع طراوة وطراءة وطراة الطراء همزه نک قصری والقصد
مدیله بر کسنه یی مدح ایتمک تقول اطراه اذا مدحه واطرانی قوامه کتنی رمکه دخی دیر
یقولو اطربت العسل اذا عقوته مهمل ورانک تشدیدیله تربیه اولن نسنه یقال
غلیة مطراة ای مرباة بالافاویه وغلیه غینک کسری وسینک سکونیله باشی یا خود ال
یوغجق نسنه وافاویه همزه نک فتحی ایله توابل خوب رایحه لو نسنلر در که طیب حلوا ایدرلر
رایحه سی زیاده اولسون دیو عینک ضمی ومدیله ومیمک ضمی ورانک فتحی وتشدیدیله شول
العجدر که تربیه اولنمش ره انو کله بخور اولنور نته کیم آنکا عود مطیری دخی دیرلر
همزه نک ورانک کسری ویانک تخفیفیله بر به وزنی اوزره طعامدن بر نوعدر بعضلر ایتدی
تتماج اشیدر لا اخته مصابسنه وجمیعه قوکو دیدکلری نسنه در که باشه صاج ایجنده اولور
طانک ضمی وغینک سکونیله بر نسنه حدندن تجاوز ایتمک یقال طغا یطغو من الباب
الثالث ویطغو من الباب الاول اذا جاوز الحد ویقال طغی یطغی من الباب
الرابع مثله وطغیان دریانک موج اورمسنه دخی دیرلر یقال طغا البحر اذا هاجت
امواجه وقان غلبه ایتمکه دخی دیرلر یقال طغا الدم اذا تبیغ وتبیغ عینک معجمه

ایله

ایله قان غلبه ایتمک معناسنه در وسیلک زیاده کلمکه دخی دیرلر یقال طغا السیل
اذا جاء بماء کثیر عینک کسری ومدیله عصیانده حدت تجاوز ایدن کسنه
همزه نک کسری والفک مدیله ازدرمق یقال اطغاه المال اذا جعله طاغیا طانک
فتحی وغینک کزلک سکونیله طاغک زیاده مرتفع اولن یری طانک فتحی وغینک
کزلک سکونیله بعنا وهو مکان که مرتفع اولم اکا طاغ دیرلر ابو زید روایتی
اوزره وطغیم بر نسنه نک سمرتیدیسی سنه واثری دخی دیرلر الطغیان طانک
ضمی وعینک سکونی والفک قصریله بقر وحشینک خردسی اصمعی روایتی اوزره
وطانک فتحی دخی لغتدر ثعلب روایتی اوزره الطغوان طانک ضمی وعینک
سکونیله حدن تجاوز ایتمک طغیان معناسنه الطغوی طانک ضمی وعینک
معنا سنه
معناه الطاغیم عینک کسری ویانک تخفیفیله روم پادشاهی ملک الروم
وطاغیم یلدرمه دخی دیرلر صاعقه معناسنه وصیحه عذابه دخی دیرلر قال الله تعالى
فاما ثمود فاهلکوا بالطاغیة ای بصیحة العذاب الطاغوت علی وزن الکافور غیبدن خبر ویرن
کاهن معناسنه وشیطانه دخی دیرلر و هر ضلالت رئیسنه طاغوت دیرلر قوله تعالى ان یتحاکموا
الی الطاغوت وقد امروا ان یکفروا به وکاه جمع اولور قال الله تعالى اولیاؤهم الطاغوت
یخرجونهم تمام طاغوت هره دکلوا لایوت وزنی اوزره اصلی طاغیوت معلومدر ولا هوت غیر
معلومدر رزیرا ابو الاون ما خوذدر رغبت ورهبت منزلسنه در ورغبوت میل معناسنه در
رهبوت خوف معناسنه در الطواغیت طانک فتحی وغینک کسری ومدیله جمعی رئیس ضلالت
اولنلر معناسنه الطغی طانک ضمی وفانک سکونیله خرمای هندی دیدکلری دارو که بیراغی

کر جلیلم قتنده مثل دیمکه معروفدر   طانک کزلک طقی وخانک سکونیله واحدی ذکر اولنعن پیپر امک
یبری معناسنه   طانک ضمی وخانک سکونیله بر جنس ایلاندر که ارقه سنده اولن ایکی خط طفیه تشبیه در
یعنی ذکر اولنان مثل پیپر اغنه مشابه در وحدیث شریفده ذکر اولنان ابتردن مراد قویرقسز ایلاندر وکاه
اولور ذکر اولنان ایلانه طفیه دیرلر ذات طفیه معناسنه   طانک ضمی والفک قصریله جمعی ذر اولنان
ایلانلر معناسنه   طانک ضمی وفانک تخفیفیله کورنک ۲ اوایکی اغلنه دیرلر و بو مقامده صاحب صحاح
طغاوه یی قرص افتابله تفسیر ایتمشدر غلطدر زیرا جوهری الطغاوة داره الشمس دیمشدر وداره
اغله دیرلر قرصه دیمزلر و طفاوه بهار فصلنده بر معتاددر دخی دیرلر یقال اصبنا طفاوة من الربیع
ای شیئا منه و طفاوه قیس عیلان قبیله سندن بر جماعتک اسمیدر   طانک فتحی وفانک سکونیله
بر نسنه صویک یوزینه چیقوب یاتمامقدر   ضمتینله و واوک تشدیدیله بمعناه یقال طفا الشی
فوق الماء طفوا وطفوا اذا علا ولم یرسب و رسوب سینک ضمیله صویه بتمه دیرلر و طفوا
بر یوزنوه زیاده چابکلک اوزره سکرتمک دخی دیرلر یقال مر الظبی یطفوا اذا خف علی الارض
واشتد عدوه   طانک فتحی والفک قصریله چقال حلم نعلی اولان حیوانک ولدی   یعنی
فتحی والفک مدیله جمعی ذکر اولنان ولدلر معناسنه و طلا شخص دخی دیرلر یقال انه لجمیل الطلا و طلا
کزلک قطران سورمش دوه یه دیرلر ابن السکیت روایتی اوزره و طلی دیشی کر اولمغه دیرلر تقول
فطلی فهو مطلی طلی من الباب الرابع   طانک فتحی و یانک تشدیدیله اولادغمنک
طلی دیرلر ایاغی بر یپه کوک قازغه ایپله بغلنمش اوجون زیرا طلو حبس معناسنه در علی ابی وطلی
معناسنه کلور تقول طلیت فهو طلی و طای دیشیده اولنان کره دخی دیرلر   طانک کسری ولامک سکونیله
جمعی یقال باسنانه طلی وطلیان مثل صبی وصبیان ای قلح وقلح قافله وحاء مهمله ایله دیش کبری

الطلیان

الطلیان طانک ضمی ولامک سکونیله جمعی ذکر اولنان اولاده معناسنه در غیفله
رغفان کبی ورغیف کرده دیدکلری اتمکدر الطلو طانک فتحی ولامک سکونیله
قورتک یاغنه بغلیوب حبس اتمکدر تقول طلیت الطلا وطلوته اذا ربطته
برجل وحبسته ومطلق حبس اتمکه دخی دیرلر تقول طلیت الشی اذا حبسته
المطلی میمک فتحی ولامک کسری و یانک تشدیدیله بغلنوب حبس اولنان نسنه
الطلی طانک ضمی والفک قصریله بیونلر اعناق معناسنه الطلا طانک ضمی
ولامک سکونیله واحدی بربیون عنق واحده معناسنه و ابو عمرو اینتدی
معمور کی واحدی طلاة در حمزه نک کسری والفک مدیله بیون ... یقال اطلی الرجل
اذا مالت عنقه للموت او لغیره الطلی طانک ضمی والفک قصریله بیونلر اعناق
اعناق معناسنه   طانک ضمی ولامک سکونیله واحدی طلاة در حمزه نک
کسری والفک مدیله بیون اکلمک یقال اطلی الرجل اذا مالت عنقه للموت اولغیره
طانک ضمی ولامک فتحی حبس وقبول معناسنه یقال ما علیه طلاوة الطلاوة
طانک فتحی بمعناه الطلا طانک کسر والفک مدیله شول خمی دیرلر که ثلثانی کیدوب
قلنی قلنجه طبخ اولنه و عجم طایفه سی مزبور بخته دیرلر وکاه اولور خمر کی
کتنوسنه دخی دیرلر خمرک اسمی اخوب اتمدن اوتوری فی نفس الامر طلا اولور وعجون
دکلدر که قوز حسنی تعبیر اتمکن اباجعل دیرلر اهل کرم معناسنه و طلا
قطران دخی دیرلر و هر نسنه که دوا ایجون سورلور سمی اولور اکا طلا دیرلر و طلا
تولا قازقده اولن ایپه دخی دیرلر که اتکله توزینک یاغن بغلولر   طانک

فتحى ولامك سكونيله بونسنه يه دوا شورمك تقول طليته بالدهن وغيره طليًا من الباب
الثانى فتحتيله ولامك كسرى وتشديديله دوا سورمك الاطلاء كسرى تيله وطانك تشديديله
والفك مديله اختصارا بدندن كوزلكده اسور نمك معناسنه تقول تطليت به واطليت
على وزن التربية بر كمسنه نك مريض ايله تقول طليت فلانا تطلية اذا مرضته
الطلاء طانك ضمى ولامك تشديدى والفك مديله سماء وزنى اوزره قان خون معناسنه و
بكابر قوش شكل اسميدر الطلاء ميمك كسرى وطانك سكونى والفك مديله دوز و ملايم اولن بر
دكلو اجلو بنتوره ميمك فتحى ولامك كسرى ومديله شول بر لودركه وحشى جانور لر انوده با
ودلون بسلرلر كه انهوكل انكا شبيه اولنلر الطمو ضمتيله دو اول تشديديله صوطا شوب
موتغيح اولمق يقال طما الماء يطمو طموا اذا ارتفع وملاء النهر الطمى طانك ضمى وبانك تشديد
يله بمعناه يقال طما الماء يطمى طميا اذا ارتفع كذلك وطمو عورت ارنه بيحضور لغه قيام
كوسترمك دخى بر يوردر يقال طمت المراة بزوجها اذا ارتفعت به طانك فتحى و
ميمك سكونيله سمى عتلم كجماك يقال طمى يطمى شلح يطح اذا مر مسرعا الطنا طانك فتحى والفك
قصريله طلا اغكر زياده صوسزلقدن بوكره يابشمسى يقال طنى البعير يطنى طنا من الباب
الرابع **الطنى** طانك فتحى ونونك كسرى ومديله زياده صوسز اولن دوه يقال بعير طنٍ **التطنية** على وزن التربية دوه
ذكر اولنن مرض ازاله ايچون علاج ايتمك تقول طنيته تطنية اذا عالجته من الطن **الاطنا** همزنك كسرى والفك
مديله دبره قالمق محلنده استعمال اولنور يقال بهذه حية لا تطنى اى لا يعيش صاحبها تقتل من ساعتها
وبونك اصلى همزدر نته كم باب همزده ذكر اولنمشدر **الطى** طانك فتحى ويانك تشديديله بر نسنه يى
دورمك تقول طويت الشيء طيا من الباب الثانى وطى احلبه قصر ايتمك دخى ديرلر يقال طوى يطوى

طيًا اذا تعمد للجوع وبر كمسندن دوستلغى كسوب اعراض ايتمك دخى ديرلر يقال فلان طوى عنى كشحه اذا اعرض يوده
الطية طانك كسرى ويانك تشديديله بر دورلى دورمك حال وبر كيه كبى بناء نوع اوزره الطوى طانك فتحى
والفك قصريله اچ اولمق يقال طوى يطوى طوى من الباب الرابع اذا جاع الطاوى واوك كسرى ومديله
اچ اولن كمسنه الطيان طانك فتحى ويانك تشديديله بمعناه طوى فهو طاو وطيان الطوى طانك
فتحى وواوك كسرى ومديله قارنى ارق اولن كمسنه ضامر البطن معناسنه يقال رجل طوى البطن اى
ضامره التطوى فتحتيله وواوك كسرى وتشديديله دوبلشمك يقال تطوت اذا تحوت وتحوى حاى
مهمله ايله ايلان دوبلشمك ديرلر الطية طانك كسرى ويانك تشديديله نيت معناسنه وخليل ايشيدى
طيه منزل معناسنه ومقصد معناسنه كلور تقول مضى لطيته اى لنيته التى انتواها ويقال بعدت عنا طيته
وهو التاى انتواه ويقال طية بعيدة اى شاسعة وشاسع شين معجمه ايله صكره سين مهمله كذلك
بعيده معناسنه طوى طانك كسرى وياخود ضمى والفك قصر ايله شام شغر يقله بر موضعك اسميدر
شول كمسنه كه بوتى منصرف قلور بر واد دينك ياخود بر مكانك اسمى ملوب نكره اعتبار ايتدى وشول
كمسنه كه لا ينصرف قلمدى بر شهرك ياخود بر بقعه نك يعنى بناسى مشتمل بر يرك علمى قلدى بر شهرك
ياخود بر طوى ضم حالنده طوى كبى در كسرى طايد وطوى مكرر ومضاعف اولن نسنه يه ديرلر و مفسرين
بارى تعالينك المقدس طوى ديدكى قولى طوى مرتين ايله تفسير ايتمشلردر قدس مرتين معناسنه
حسن ايتدى المقدس طوى تثليث فى البركة والتقديس مرتين معناسنه در وطوى طانك ضمى
والفك قصر ايله مكه مشرفه ده بر موضعك اسميدر الطوية طانك فتحى ويانك تشديديله ضمير
قلب معناسنه الطوى طانك فتحى ويانك تشديديله شول قيو دركه ايچى يابلمش اوله بير مطوية
معناسنه الطاية على وزن الحالة طام اوزرى مسطح معناسنه وطايه خرمان جكرديره دخى ديرلر
وبو معامده صاحب صراح طايه كلمه سنى تودهء خرمن ايله تفسير ايتمشك مناسب دكلدر انوده خرمن يغند
ديرلر الاطواء همزنك فتحى وطانك سكونيله اب بونورنك طنج لحم معناسنه و بر نسنه يى اشلمك دخى
ديرلر وفى الحديث ثم اطهوى اذا ما عملى ان كم احكم ذلك الطهوى طانك فتحى وهانك سكونيله

ابن سنورنک طبخ لحم معناسنه و برنسنه یی اشلمک دخی دیرلر و فی الحدیث نعم اطهو بی اذا اهاء علی ان لم احکم ذلک
الطهو طانک فتحی وهانک سکونیله بمعناه یقال طهاه یطهوه من الباب الاول و یطهاه من الباب الثالث
طهوًا و طهیًا و طهو کتمک دخی دیرلر یقال طها الرجل اذا ذهب فی الارض مثل طحا و یقال ایضًا طهت
الابل اذا ذهبت فی الارض الطاهی یانک کسری و مدیله اشجی طباخ معناسنه الطهاء طانک فتحی والفک
مدیله طهاء ده لغة درخاء معجمه ایله سحاب مرتفع معناسنه یقال ما علی السماء طهاءة ای قزعة و قزع قانک
وزای معجمه نک فتحیله بلوط پارچه سنه دیرلر طهیة طانک ضمی وهانک فتحی و یانک تشدیدیله تمیم ادن
بر جماعتک اسمی درکه انلره نسبت اولنمشلر درکه انلر مالک بن حنظلک اوغللریدر ابو سود
وعوف وجشیش در الطهوی طانک فتحی وهانک سکونی و یانک تشدیدیله ذکر اولنن جماعة
منسوب اولنن کمسنه و بعضلر هانک مفتوح قلدیله میلسیا و دزینه

فصل الظاء الطبی

ظاء معجمه نک ضمی و یانک سکونیله آهو که معروفدر الاظبی همزه نک فتحی و بانک کسری
و مدیله جمع قلتی یقال ثلث اظب و بو اصلنده افعل وزنی اوزره ایدی عینک ظم سی کسرة یه
تبدیل صیانةً للیاء و اظبی طیه نک دخی جمع کلی اولوق اوجلری معناسنه علی ماقیل الظاء نک کسری
والفک مدیله جمع کثرتدر الظبی ظانک ضمی و یانک کسری و یانک تشدیدیله فعلول وزنی اوزره
کذلک جمع کثرتدر شدیله شدی کبی همزه معناسنه الظبیات فتحتیله کذلک جمعی وظبی کذلک ظانک
فتحی و یانک سکونیله بر دره نک اسمیدر الظبیه ظانک فتحی و یانک سکونیله عورتک فرجی والحمی
انیلری هر بیوت ظر نعلی حیوانک فرجنه ظبیه دیرلر و فرا ایترک دیشی کلبک فرجنه فهو صدر لا انظبی
یانک کسری و ظانک فتحی و باء ثانیه نک سکونیله بر کلمه در محل سنمالته ده بدوی اظر یله استعمال
اولنور لا انظبی دیرلر جعل الله ما اصابه لازمًا معناسنه علی البابر کلام اصلی عرب حتنده ظبی تنثیه
سیله ایله معروف اولدغنه بناء در الظبه ظانک ضمی و یانک تخفیفی ایله اوق اوجی طرف السهم
معناسنه و بونک اصلی ظبوا یدی هاطاو دن عوض قلندی الظبات ظانک فتحی و یانک تخفیفله جمعی اوق

اوجلری

اوجلری معناسنه ضمتیله کذلک جمعی اولنور ایله جمع اولنور اوزره ظبیان ظانک فتحی
و یانک سکونیله بر کمسنک اسمیدر بو صاحب صحاح تعبیر اوزره و لکن جوهرینک ظاهر کلامندن فهم
اولنن بودر که ظبیان ایله شخص معین مراد اولمیه زیرا یقال فلان بن ظبیان دیمشلر در کلام عربده
بو مقوله کلمات مقام استحقاقده استعمال اولنور مجهول النسب معناسنه الظلیاء ظانک فتحی
و میمک سکونی والفک مدیله وسعا منی اولن کمسنه یقال شفة ظمیاء بینة الظمیاء اذا کان
فیها سمرة و ذبول یعنی سیاهه مائل اولوب سولیک اولسه و لثه ظمیاء دیرلر قحیف قانی از اولسه قلیل اللحم
معناسنه و لثه ناء مثلثه ایله دیشی اتلرینه دیرلر و عین ظمیاء دیرلر رقیق کوز قپاغی یوفقه اولسه رقیق الجفن
معناسنه و ساق ظمیاء دیرلر قحیفا انجک اولسه قلیل اللحم معناسنه الاظمی همزه نک فتحی والفک قصریله
صوسز اولن کمسنه و اظمی قوغه کولکه یه دخی دیرلر یقال ظل اظمی اذا کان اسود و قره یه مائل اولن
کونه دخی دیرلر یقال رمح اظمی اذا کان اسمر المظمی میمک فتحی و ظانک سکونی و افر یده
یانک تشدیدیله مرمی وزنی اوزره سنول اکنیه دیرلر که یغمور صویله صودیله تلمز مسقوی
اکم صو یله صورلنه دیرلر بو ذکر اولنن معنی یحی عبارت قاموسه موافق اولندر صاحب صحاح مظمی
بالبها منسوب و قیل مظمی علی مفعل والاول اصوب دیمشلر فتأمل قطلنی فتحتیله و نونک
فتحی و تشدیدیله فعلل ماضی و رباب تفعلدن اصلنده قطنن ایدی ظی پس بو نلرک بری یایه قلب
اولنمشدر تفصیص کلمه سنده تفضی اولدوغی کبی الظیان ظانک فتحی و یانک تشدیدیله سیانی

فصل العین العبارة عینک فتحی والفک مدیله بر جنس
کلیمی بو فعلان وزنی اوزره اولور

کساه در که معروفدر العبایة کذلک عین فتحیله و العرب حکم و یایله همزه یه العبایات عینک فتحی
والفک مدیله جمعی عبا لر معناسنه التعبیة علی وزن الترتیب عسکر یحر ببرینه احضار ایتمک

التعبیه وزن مزبور اوزره بادن صکره همزه ایله بمعنا التعبئه علی وزن التکریم یقال عبّأت الجیش
تعبیةً وتعبئةً وتعبیئاً اذا هیأته فی مواضعه وابوزید ایتدی عباته دیرلر همزه ایله العتو ضمتینله و واوك
تشدیدیله حددن تجاوز ایتمك العتی عینك ضمی و تانك کسری و یانك تشدیدیله بمعناه العتی عینك
و تانك کسری و یانك تشدیدیله بمعناه تقول عتوت یا فلان تعتو عتوًّا وعتیًّا وعتیًّا وعتی اصلنده
عتوّ ایدی اصلنده ضمتینی کسره یه تبدیل ایدوب بعده کسره یی کسره یه تابع قلوب عتی دیدیلر تاکیدن
اوتری وعتی جمعی دخی کلور حددن تجاوز ایدنلر معناسنه دخی دیرلر و بعضی اصلنده عتوّ ایدی اعلال
مزبور ایله اعلال اولندی محمد بن السری ایتدی بو بابك فعول وزنی قچن جمع اولسه انونك حتی واولری
یایه قلب ایدرلر و قچن مصدر اولسه حتی تصحیح ایدرلر جمع طائفه عرب قتنده واحددن اثقل در
التعتی فتحتینله و یا و تانینك کسری و تشدیدیله کذلك حددن تجاوز معناسنه تقول عتوت
مثل عطوت ولا تقل عتیت وعتی عینك ضمی و یانك کسری وعتی کسرتینله بیر فانی اولوب
بیرلکله حددن تجاوز ایتمك معناسنه دخی کلور یقال عتی الشیخ یعتو عتیًّا وعتیًّا اذا کبر وولّی
عتّی عینك فتحی و یانك تشدیدیله هذیل لغتیدر و ثقیف لغتیدر حتی معناسنه وقرأی عظیمه
عتی حین قرأت اولنمشدر العثو عینك فتحی و ثاء مثلثه نك سکونیله فساد اوزره اولمق یقال
عثا فی الارض یعثو اذا افسد العثی عینك فتحی والفك قصریله بمعناه یقال عثی یعثی من الباب
الرابع قال الله تعالی ولا تعثوا فی الارض مفسدین وعثا کثرت شعره دخی دیرلر عینك فتحی و ثانك
سکونی و الفك مدیله یالّی قورد دیدکلری جانور ضبع معناسنه و مزبوره عثوا دیدیلر قیللری
چوق اولدیغیچون الاعثی همزه نك فتحی و الفك قصریله یالّی قوردکل ارککی و قللری چوق کمسنه یه
دخی اعثلی دیرلر و احمق ثقیله دخی اعثی ایدرلر و قاری اولوب احمق اولنه دخی عثوا دیرلر العثیان

عینك کسری و ثانك سکونیله ارکك اولان یالّی قورد ضبعان کبی در وزناً ومعناً العجو عینك فتحی
و جیمك سکونیله عورت اوغلنه سوت ایچیرمك یقال عجبت الام ولدها تعجوه عجوًا اذا سقته اللبن
العجی عینك فتحی و جیمك کسری و یانك تشدیدیله شول ولدر که والده سی وفات ایتمکله صاحبی
غیری ایمکله بو امزردر العجیه عینك فتحی و جیمك کسری و یانك تشدیدیله کذلك مؤنثی ذکر
اولنان طریقله امزدرلی قیز معناسنه العجوة عینك فتحی و جیمك سکونیله مدینه منوره ده
خرمانك اعلاسندن بر نوعدر و انك اغاجنه لینه دیرلر المعاجات میمك ضمی ایله ولده انه سنك
سودندن غیری سود ایچیرمك یا غورانی سوددن کسوب طعام یدرمك تقول عاجیت
الصبی اذا ارضعته بلبن غیر امه او منعته اللبن وغذیته بالطعام العجو عینك فتحی و جیمك
سکونیله غصه ویرمك یقال لی فلان ما عجاه ای ما ساءه ویقال لقاء الله ما عجاه وما
غطاه ای ما ساء وعطا غینك مهمله و ظاء معجمه ایله فعلو زن مزلق پشدرمك معناسنه
العجی عینك ضمی والفك قصریله شول قوری دریلر در که طفلی اولنوب اکل اولنور
العجایه عینك ضمی و جیمك تخفیفیله شول ایکی سکیردر که اتك انکلی یوزنده
اولور که انلردن اشاغه شول طرنق کبی اولن کچکلر اولور که انلره سعدانات دیرلر
بعضلر ایتدی هر سکیر که اتك طرنغنه اولشور انکا عجایه دیرلر العجاوة عینك ضمی و جیمك
تخفیفیله بمعنا ها لغة فیها علی روایة الاصمعی که مزبور ایلر عجایه و عجاوه بر پاره
درکه دوه نك دیزندن ایاغنه نیننی سکره متصل اولور العدو عینك فتحی و دالك
ضمی و واوك تشدیدیله دوشمن که دوستلق مقابلی در الاعداء همزه نك فتحی والفك
مدیله جمعی دوشمنلر معناسنه و عدو کلمه سی بر وصف در که اسم شبیه در یقال عدو بین العداوة

العدوة عينك فتحی وذالك ضمی و واوك تشديديله مؤنثی ابن السكيت فعول بمعنی فاعل معناسنه
اولسه انوك مؤنثی هاسز اولور رجل صبور وامراة صبور كبی وشول كلمه كه ذكر اولنی قاعده يه
مخالف كلمتدر اول عدوه كلمه سیدر زيرا هذه عدوة الله ديرلر وفرا ايتدی كلمهٔ مذكوره يه حاذف
قلديلر حقيقة كلمه سنه تشبيهاً زيرا انثی كاه اولور صديق اوزره بنا اولور العدا عينك كسری والفك
قصری ايله عدونك جمعی اعدا معناسنه وغربا معناسنه ده كلور وبو بر جمعدر كه نظيری يوقدر ابن السكيت
ايتدی فعل وزنی اوزره كلمه كلمدی نعوت جنسنده الا حرف واحد كه اول عدا لفظيدر يقال هولاء
قوم عدًا ای غربا وقوم عدًا ای اعداء والعدا عينك ضمی والفك قصری بمعناها لغة فيهما على
رواية ابن السكيت يقال قوم عدا وعدًا ای اعداء مثل سوی وسوی وثعلب ايتدی قوم العداء
وعدی ديمك عينك كسريله واكرها ادخال ايدرسك علامه ديرسن ضمله العادی دالك كسری
ومدايله دشمن عدو معناسنه التعادی دالك ضمی ودالك كسری ومدايله دشمنلك ايتمك يقال
تعادی القوم من العداوة وفاسد اولمق معناسنه كلور يقال تعادی ای تباعد وتعادی
قومك بری بری اردنجه اولمسنه دخی ديرلر يقال تعادی القوم اذا اصاب هذا مثل داء بهذا الوقت
بموت بعضهم فی اثر بعض العداء عينك كسری والفك مدايله بر سكر دمده اكی صيدی بری بری
اردنجه شكار ايتمك واعداء عدونك جمعی كلور جوانب وادی معناسنه بر مدايله جرام كبی در
و دعيم ايله دهام كبی وير مجلوملكه وجه تعموره ديرلر العداء عينك فتحی والفك مديله بر نسنه يه
تابع اولوب نسنه طولاً وعرضا فنا دار داره تابع اولدوغی كبی مثلا وعداء ظلمده حددن
تجاوز ايتمكه دخی ديرلر العدو عينك فتحی ودالك سكونيله كذلك ظلمده حددن تجاوز والفك
العدو ضمتيله و واوك تشديديله بمعناه كذلك يقال عدا عليه عدوا وعدوا وعداء ومنه

قوله

قوله تعالى فيسبوا الله عدوا بغير علم وقراء الحسن عدوا مثل جلوس وعدو عينك فتحی ودالك سكونيله سكرتمك دخی ديرلر
عدا عينك فتحی والفك قصريله وآخرنك بناسی ايله بر فعلدر كه انونك ايله استثنا اولنور كركه ما ايله استعمال اولنسون
كرك ماسز تقول جاءنی القوم ما عدا زيدا وجاءنی عدا زيدا عدا نك مابعدی عدا ايله منصوب قلوب فاعلی
تحتنده مضمر قلورسن و تجاوز معناسنده كلور يقال عداه يعدوه اذا جاوزه ويقال ما عدا فلان ان
صنع كذا التعدی ميمك فتحی وعينك سكونی ودالك فتحی والفك قصريله تجاوز ومحل تجاوز معناسنه
دخی كلور يقال مالی عن فلان معدا ای لا تجاوز الی غيره التعدية علی وزن التربية كچورمك التعدی
فتحتيله ودالك كسری وتشديديله كچمك تجاوز معناسنه يقال عداه فتعدی ای تجاوز وتعديه كوز
يايندرمغه دخی ديرلر يقال عد عما ترى ای اصرف بصرك عنه وتعدی ظلم صريح ايتمك معناسنه دخی كلور
يقال تعدی عليه اذا ظلم ظلما صريحا العدوان عينك ضمی ودالك سكونيله ظلم صريح الاعتداء همزه نك
ونانك كسريله بمعناه يقال عدا عليه واعتدى عليه العوادی عينك فتحی ودالك كسری ومدايله عوائق يقال
عوادی الدهر لوانعه العدوة عينك ضمی ودالك سكونيله درهنك بر جانبی العدوة عينك كسری
ودالك سكونيله بمعناها لغة فيها قال الله تعالى وهم بالعدوة القصوى العداية عينك ضمی يا فرد (?)
كسری ودالك فتحيله جميع جوانب وادی معناسنه ابو عمرو ايتدی عدوه وعدوه ضفه ولبله مكان
مرتفع ديرلر العدوی عينك فتحی ودالك سكونی والفك قصريله والی اولان كمسنه دن طلب ايتمك
خصمكدن انتقام المامجون وعدوی معاونت معناسنه دخی كلور وعدوی سرايت ايدن مرضك
سرايتنه دخی ديرلر كوك كچيك مرضی اولسون كرك غيری اولسون وفی الحديث لا عدوی ای لا
يعدی شیء شيئا الاعداء همزه نك كسری والفك مدايله سرايت ايتدرمك يقال اعدا فلانا فلان
من خلقه او من علته او جرب واعدا معاونت قلمق دخی ديرلر تقول استعديت علی فلان الامير

فاعدانی ای استعنت به علیه فاعانی واعدانی سکرتمکه دخی دیرلر یقال اعدیت فرسی اذا استحضرته
واستحضارها محلدن آتی سکرتمک واعدا کلامکه تجاوز ایدوب جور ایتمکه دخی دیرلر یقال ما عدیت
فی منطقک اذا جرت المعادی علیه میمک ضمی و دالک کسری و یانک تشدیدیله اوزرینه اطاله لسان
اولنوب جور اولنمش کمسنه وادیایه دو منتشر استقبلا الاستعداد همزهنک و تانک کسریله معاونت
طلب ایتمک العدواء عینک ضمی و دالک فتحی و الفک قصریله علی وزن الغلواء شول مکاندرکه اوزرنده
اوتران برقرار اولمیه یقال جئت علی مرکب ذی عدواء ای لیس بمطمئن بو ذکر اولنن اصمعی و ابو
زیدک روایتیدر وغلواء غین معجمه ایله اول شباب دیرلر وعدواء الشغل کذلک موانع شغل دیرلر
وعدواء کذلک اوار اتلغه دیرلر بعد دار معناسنه المتعادی میمک ضمی و دالک کسری و مدیله
شول مکانلردرکه دوز اولمیوب متفاوت اوله ویقال ارض متعادیة ای ذات جحرة ولخاقیق وجحره
حشرات یووالرینه وپرده اولنن پرقلره دیرلر العدوان فتحتینله زیاده سکلم دخی کمسنه یقال انه لعدوان
ای شدید العدو ویقال اذئب عدوان یعدو علی الناس یعنی خلایقه اوزره حمله قیلر ومنه قولهم
السلطان ذو عدوان وبدوان یعنی درکاه ای سرعته ودلی حکومته جبر بر عدوان عینک
فتحی و دالک سکونیله بر قبیله نک اسمیدرکه انوک باباسی عدوان بن عمرو بن قیس عیلان در العادیة
دالک کسر و یانک تخفیفیله شول دوه درکه دکنلو اغاج اوتلیون العوادی عینک فتحی و دالک
کسری و مدیله جمعی ذکر اولنان دوله و معناسنه العدی عینک فتحی و دالک کسری و یانک تشدیدیله
شول کمسنه درکه پیاده اولوب سکردرلر العدویة فتحتینله و یانک تشدیدیله خنظل قبیله سندن
بر چوقمک اسمیدر العدویة فتحتینله و یانک تشدیدیله بهارایلی کجدکله بتمکه بشلیه نباتا تدره
۴ عادیا دالک کسری والفک مدیله بر ملک نک اسمیدر روکله اولور ایلی قسم ایدرلر بتکم بعض

اشجارده

واقع اولمشدر العذوی عینک کسری وذال معجمه نک سکونیله شول اکین درکه آنی یغمور صویلردن غیری سسنه
صوارمیه وعذی کذلک بر موضعک اسمیدر العذاة عینک فتحی وذکلا تخفیفیله طپراغی طوی
اولن یر العذوات فتحتینله جمعی اراضی طیبة الترب معناسنه العذیة عینک فتحی و دالک تخفیفیله
طپراغی خوب اولن یر العذا عینک فتحی و الفک قصریله اواوکی واواودیمسی فناء داره ومساه
دار معناسنه العراة عینک فتحی و الفک لذلک حصریله بمعناه وعراه کذلک زیاده صوغوغه
دیرلر شتوه یمعناسنه العرا عینک فتحی والفک مدیله اجیق یر فضا معناسنه قال الله تعالی لنبذ
بالعراء وهو مذموم العروی عینک فتحی و رانک سکونیله والفک قصری بر دبه نک اسمیدر
العروة عینک ضمی و رانک سکونیله کوملک ایلکی که اکا دوکمه کجور درلر و بردق قولیه
دخی دیرکه معروفدر و عر العرو عینک کسری و رانک سکونی حالی اولمق یقال انا عره ای خلو
العرو عینک فتحی و رانک سکونی ایله بر نسنه یی احاده ایدوب ستر ایتمک یعقول حر ائلی بهذا
لام الاعتراء همزه نک وقافک کسری بمعناه یعقول عرانی هذا الامر واعترانی اذا غشیک و طم
برکتمک العریة عینک فتحی و رانک کسری و یانک تشدیدیله شول خرما اغاجیدرکه انوک
صاحبی انی بیر محتاج اولنه کمسنه یه انک میوه سنی الوب دیویر العرایا عینک فتحی والفک قصریله
جمعی نخله ایله ذکر ایتیسک خلایعی ترک ایدوب نخلة عریة دیرسن وفی الحدیث انه رخص فی العرایا
بعد نهیه عن المزابنة لانه ربما تاذی بدخوله علیه فیحتاج الی ان یشتریها منه
العراوا عینک ضمی و رانک فتحی والفک مدیله غلو اوزرینی اوزره اسمه نک بر دوی که
ابتدا ... وقت بدوکی حینده اولور یقال منه عری الرجل علی مالم یسم فاعله فهو معرو وعلو
ابنلی حجمه ایله اول شمایه دیرلر العری عینک ضمی و رانک سکونیله چیلق اولمق یقال

عري من ثيابه يعري عريا من الباب الرابع التعادی وارنک کسری و مدّیله چپلق اولور کمسنه العریان عینک
ضمّی و رانک سکونیله بمعناه العريانة وزن مزبور اوزره مونثی يقال رجل عاد وعريان وامراة
عريانة ديرلر سئول صفتکه فعلان وزنی اوزره اوله ضمّ قابله انوک مونثی هایله اولور الاعرا
همزه نک کسری والفک مدّیله برکمسنه یی چپلق ایتمک واعرا برکمسنه دوشنده یوزچوبوب [illegible] حال
ایتمک دخی دیرلر یقال اعراه صدیقه اذا تباعد منه التعرية على وزن التربية بمعناه يقال اعريته
التعري فتحتينله ورانک کسری و یانک تشدیدیله صویمق تقول عریته فتعری المعاری میمک فتحی
ورانک کسری و مدّیله اعضاء انسانک دراجق اولنلرینه دیرلر یقال ما احسن معاری هذه المراة
ای یداها ورجلاها ووجهها الاعروریا همزه نک کسری ورانک کسری و مدّیله اتی عریان
ایوب بنمک تقول اعروريت الفرس اذا رکبته عریانا وهو على وزن افعوعل برمشکل نسنه
دخی مبتلا اولمه استعمال اولنور تقول اعروريت منه امرا قبيحا اى ركبته العرو عینک فتحی
ورای مهمله نک سکونیله برکمسنه یی باباسنه نسبت ایتمک التعزية على وزن التربية بمعنا
تقول عزوته الى ابيه وعزيته اذا نسبته اليه و تعزيه صبر ایلمک دخی دیرلر تقول عزیته وتعزی
الاعتزا همزه نک وتانک کسری منسوب اولمق التعزی فتحتینله ورانک کسری و تشدیدیله
بمعناه یقال اعتزی و تعزی اذا انتمی وانتسب و تعزی صبر ایمکه دخی دیرلر تقول عزیته فتعزی
العزاء عینک فتحی والفک مدّیله اسم در انتساب معناسنه وفي الحديث من تعزّى بعزاء
الجاهلية فاعضّوه بهن ابيه ولا تكنوا یعنی سئول کمسنه که جاهلیت نسبی ایله تفاخر ایده سز اکا
اباسنک ذکورنی ایردکی و ذکرک ذکرن [illegible] ایلک کنایت طریقیله سویلمک تا که انتساب اول
العزوة عینک کسری ورانک تخفیفیله چلاتقوی بربلوک اضربزه اولیها یادن عوض [illegible]

عینک

عینک کسری والفک قصری فعل وزنی اوزره جمعی فرق ناس معناسنه العزون عینک کسریله ورانک
ضمّی و مدّیله کذلک العزون ضمّتینله کذلک جمعی ولم یقولوا عزات کما قالوا ثبات وثبات ثانک
ضمّیله کذلک جماعات معناسنه دروه [illegible] عن اليمين وعن الشمال عزين وقال الاصمعي يقال
في الدار عزون اى اصناف من الناس العسو ضمّتینله برنسنه قورویوب برک اولمق العساء
عینک فتحی والفک مدّیله بمعناه یقال عسی الشیء یعسو عسوا وعساء اذا یبس وصلب وسوال
عملدن برک اولوب ناسور بغلمغه دخی دیرلر یقال عست یده تعسو عسوا اذا غلظت من
العمل العسی عینک فتحی وسینک کسری و یانک تشدیدیله زیاده بییر اولمغه دیرلر یقال عسی
الشيخ يعسى عسيا اذا ولى وكبر وقال الخليل قد عسا ويقال للنبات اذا غلظ قد عسا
العاسی سینک کسری و مدّیله خرما طلعمی العسا عینک فتحی والفک قصریله خرمانک قورق
اولمدن اول اولنمره [illegible] عسی عینک فتحی والفک قصریله افعال مقاربه دندر و بوللّه
معناسیله طمع واشفاق وارد ر واشفاق حذر معناسنه در و بونده تصرف اولنماز زیرا
بونلر صیغه ماضی دکر حال معناسنده در بو قدر وارکه بونک خبری اسم اولماز یعنی عسی
زید منطلق دیمزلر واما عربلرک عسی الغویر ابوسا دیدیکلری شاذ ونادر که ایکو ما
موضع خبره وضع اولنمشدر العشی عینک فتحی و یانک تشدیدیله احشام نمازندن
یتسو نمازنه وارنجه وقتدر العشیة وزن مزبور اوزره بمعناه تقول اتیته عشی
امر وعشية امس العشیان عینک ضمی وشینک فتحی و یانک تشدیدیله عشینک تصغیر مکبر نه
مخالف کلمشدر که یاک عشیانی مصغیر [illegible] ایتمشلردر عینک فتحی و یانک تشدیدیله العشیانات
عینک ضمی و یانک کذلک تشدیدیله جمعی العشیشیات عینک ضمی وشینی اولک

فتحى وثانيك كسريله عشى كلمه سنك تصغيريدر عند البعض العشيشيانات وزن مزبور
اوزره جمعى العشيشيه عينك ضمى وشين اولك كذلك فتحى وثانيك كسريله عشيه
كلمه سنك تصغيريدر عند البعض العشيشيات وزن مزبور در العشاء عينك كسرى
والفك مديله احشام ايله ييتسو مابينى عشى معناسنه العشاءان عينك كسريله تثنيه سى
احشام ايله ياتسو معناسنه وبر قوم شويله زعم ايدرلر كه عشا زوال شمسدن مطلوع
اولنجه زمانه اطلاق اولنه العشاء عينك فتحى والفك مديله ذكر اولنن وقتده
اكل اولنن طعامك اسميدر غدا كلمه سى مقابلده در العشى عينك فتحى والفك
قصرى ايله كيجه كورمك شبكورلك معناسنه وعشى دوه كيجه اوتلمق دخى ديرلر
يقال تعشت الابل يعنى عشاه من الباب الرابع اذا تعشت التعشى فتحيله
وشينك كسرى وتشديديله كيجه ايله اوتلامق وتعشى كيجه طعامى يمك دخى ديرلر
يقال عشوته فتعشى اى اطعمته عشاء اذا قليل تعشى قلت مابى تعشى ولا
تعلل مابى عشاء الاعشى همزه نك فتحى والفك قصريله كيجه كورميين كمسنه العشواء
عينك فتحى وشينك سكونى والفك مديله كيجه كورميين عورت العشواان
عينك فتحى ايله دوه وبيله عشوانك تثنيه سى وعشوا شتول ناقه دخى ديرلر كه اوكنده
اولنن نسنه يى كورميوب الريسه هم نسنه يى قادشدرهرن حالى اوله ويقال
فلان العشواء اذا خبط امره على غير بصيرة وفلان خابط خبط عشواء
الاعشاء همزه نك كسرى والفك مديله شبكور قلمق يقال اعشاه الله فعشى
يعنى عشا من الباب الرابع وهما يعشيان ولم يقولوا يعشوان لان الواو فى الواحد

لما صارت ياء لكسرة ما قبلها تركت فى التثنية على حالها التعاشى تانك فتحى وشينك كسرى ومديله
كيجه كورمزلك اظهار ايتمك يقال تعاشى اذا ارى من نفسه انه اعشى الاعشوى الفك وشينك
فتحى وبانك تشديديله اعشايه منسوب اولان نسنه العشوى فتحتيله وبانك تشديديله عشيه يه
منسوب اولان نسنه العشوى شينك كسرى كيجه ايله اوتلمق دوه وفى المثل العاشية تهيج
الابية يعنى كيجه اوتليان دوه اوتلميانى تحريك ايدر يعنى اولدى انى كوروب اوتلمغه
بشلر العشوة عينك فتحى وشينك سكونيله قرانلق اولميق نسنه يه مرتكب اولمق العشوة
عينك ضمى وكسرى وشينك سكونى بمعناه يقال اوطأنى عشوة وعشوة وعشوة
اى امرا ملتبسا وذلك اذا اخبرته بما اوقعته به فى حيرة او بلية وعشوه عينك فتحيله كيجه نك اولندن
اخرنه وارنجه بعض زمانه دخى ديرلر ابو زيده روايتى اوزره وعشوة مطلقا كيجه قرانكوسنه
ديرلر يقال اخذت عليهم بالعشوة من الليل وعشوة عينك ضمى ايله اتش شعله سنه
دخى ديرلر العشو عينك فتحى وشينك سكونيله كيجه ايله قصد ايتمك تقول عشوته اذا
قصدته ليلا واصلا بودر بعده هر نسنه يه قصد ايدن كمسنه العاشى ديديلر وعشوه
بصر ضعيفله بر اتشه استدلال ايتمك دخى ديرلر تقول عشوت الى النار اعشو اليها
عشوا اذا استدللت عليها ببصر ضعيف وعشو بر نسنه دن دونوب غيرى نسنه يه
توجه ايتمك دخى ديرلر تقول عشوت عنه اذا صدرت عنه الى غيره منه قوله تعالى
ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له قرين ونقيض نقديره
ديرلر وعشوا احشام طعامنى يدرمك دخى ديرلر تقول عشوته فتعشى اذا اطعمته
عشاء التعشيه على وزن التربيه كذلك كيجه طعامنى يدرمك يقال

عش الملك ولا تعتر اي لا تفعل وتعنيف بركسنه رفق وملايمت ايتمك دخي ديرلر تقول عثيت عنه
رفقت به مثل ضجبت عنه وكضبي دخي ضاد بجمه وهاء مهمله ايله رفق ايتمك ديرلر عينك فتحي والكد
قصر ايله وكنك كه مؤنث سماعي در وبونك الفنده مرجايز كلدر رغتر النيلى اول لحن كه عدانده
بيدا اولدي هذه عصاي اتوكأ عليها اليسى عصاتي قرأت ايتملري درددي وفي المثل العصا من
العصية اي بعض الامر من بعض وبو جوهري تفسيري در لكن نسخ صحاحده عصيه ضم عين وفتح صاد ايله
ضبط اولنمشدر بو تقديره عصاجيقدن حاصل اولور معناسن مشعر اولور الامر العظيم من الشيء
القليل معناسنه پس جوهري تغييرين مطلق قلما انسب اولوردي العصوان فتحتينله تثنيه
العصا عينك ضمي وصادك كسري وياءنك تشديديله جمع عصادر معناسنه العصي كسرتينله وياءنك
تشديديله كذلك جمعدر وبونك اصلي فعول وزنيدر اوزره دعين مكسور قلندي مابعدنه تابع
قلمغه الاعصي همزه نك فتحي وصادك كسري ومديله كذلك جمع عصادر معناسنه زمن ايله انضا
معناسنه وكاه اولور القاي عصاي ايله اقامت معناسنه ديلرلر منه قولهم القى عصاه
اذا اقام وترك الاسفار بو عرب طائفه سي مابيننده مثل در وكاه اولور شق تفرق معناسي
مراد اولور كما يقال في الخوارج قد شقوا عصا المسلمين اي اجتماعهم وائتلافهم وانشقاق
عصا ايله مخالفت مراد اولور يقال انشقت العصا اي وقع الخلاف وعربلرك لا يرفع عصاك
عن اهلك ديملريله معناسي تأديب مراد اولور وعصا بر فرسك دخي علمي در وفي المثل ركب
العصا قصير وبو مثلده عصا ايله مراد جذيمة الابرشك فرسي در وكاه اولور كه عصي اولنور
عينك وصادك كسري وياءنك تشديديله وقوشي قناديده اولن كمكه مراد اولنور العصو
عينك فتحي وصادك سكونيله عصا ايله اورمق تقول عصوته بالعصا اذا ضربته

بها

بها وعصويلره بيني ياره يي بغلمغه دخي ديرلر العصي عينك فتحي والفك قصري مصدر در
مطلقا اورمق معناسنه يقال عصى بالسيف يعصى من الباب الرابع اذا ضرب به الاعتصاء
همزه نك وتاءنك كسري والفك مديله عصايه طايانمق يقال فلان يعتصي على عصا اي يتوكأ
عليها وفلان يعتصي بالسيف اي يجعله عصا العصي عينك فتحي وصادك سكونيله عاصي
اولمق العصيان عينك كسري وصادك سكونيله بمعناه المعصية ميمك فتحي وصادك كسريله بمعناه
كذلك يقال عصاه يعصيه عصيا وعصيانا ومعصية العاصي صادك كسري ومديله عصيان
ايدجي كمسنه العصي عينك فتحي وصادك كسري وياءنك تشديديله بمعناه وعاصي ستول طمره
دخي ديرلركه قاني طورميه وبو دخي عاصي مذكور كبي يائي در المعاصات ميمك ضمي ايله عاصي اولمق
الاستعصاء همزه نك وتاءنك كسريله چكه دك بر كه اولمق يقال اعتصت النواة اذا اشتدت
الاعصاء همزه نك كسري والفك مديله باغ چبوغني شاخلمه ومرمك يقال اعصى الكرم اذا اخرج
عيدانه وعيدان عودك جمعي شاخلر معناسنه عصيه عينك ضمي وصادك فتحي وياءنك تشديديله
سلم قبيله سنده بر بطنك اسميدر العصقوت عينك وصادك ضمي ونونك مابيننده سكونيله
حاجك بر بولوكي العناصي عينك فتحي وصادك كسري ومديله جمعي وعناصي بر بولوك
بلوك بيتي اولنه دخي ديرلركه قلتنا اورز [illegible] يقال في راسه فلان عناص من النبت
وهو القليل المتفرق وا اذا اولنه امانه دخي ديرلر يقال ما بقي من فلان مال الا عناصي
اي شيء يسير العضو عينك ضمي وضادك سكونيله [illegible] اعضانك واحدي كه معروفدر
العضو عضنا عينك كسري وضادك سكونيله بمعناه لغة في العضه على وزن التربية قيوني
عضوا عضوا پاره لمق يقال عضيت الشاة تعضية اذا جزيتها ومطلقا تفريق معناسنه كلور

كلور يقال عضّبت الشيء تعضيبا اذا فرقته وفي الحديث لا تعضية في ميراث الا فيما حمل القسم
يعني ما لا يحتمل القسم كالحبة من الجوهر ونحوها فلا يفرق وان طلب بعضهم القسم لان
فيه ضررا عليهم او على بعضهم ولكنه يباع ثم يقسم ثمنه بينهم العضة عينك كسري وضادك
تخفيفيله پاره وبلوك العضون عينك كسري وضادك ضمي ومديله جمعي پاره لر وبلوكلر
معناسنه قال تعالى الذين جعلوا القرآن عضين كه بعضلر بونك واحدي عضة در نقصاني
ولو در و بعضلر نقصاني هاء در ديمشلر در نته كم باب هاده ذكر اولنمشدر واصح اولدر
في الدار فرق من الناس وعزون من الناس وعضون واضاو ديرلر جمله سي بر معنايه در
الاعطاء همزه نك كسري والفك مديله ويرمك واعطاء دونك مطيع اولمسنه دخي ديرلر
يقال اعطى البعير اذا انقاد ولم يستصعب العطاء عينك فتحي والفك مديله اسم در بخشش
معناسنه و بونك اصلي عطاو در واوله زيرا لو عطوت دن ماخوذدر و عرب طائفه سي
واو ويا همزه يه قلب ايدرلر مجيء العذف حكمه واقع اوله ديرا همزه نك حركتي كلمه ده
واودن و يادن اخف ايدرهم واو ويا اوزرينه وقف ايتمكي ثقيل كورورلر درداكبي مثلا كه
اصلي رداء در حجيء بونلر و ياي تأنيث الحاق ايتسلر بعضلر مهموز قلوب عطاءة ورداءة
ديرلر احدن نظرا و بعضلر عطاوة ورداية ديرلر كه تثنيه سنده عطاوان ورداوان ديرلر
الاستعطاء همزه نك وتانك كسري عطا طلب ايتمك التعطي فتحيله وطانك كسري
وتشديديله كذلك عطا طلب ايتمك يقال استعطى وتعطى اذا سأل العطاء المعطاء
ميمك كسري وعينك سكوني والفك مديله عطاسي چوق اولن كمسنه و بونده تذكير
وتأنيث برابر در ديرلر زيرا انفصال صيغه سنده مذكر ومؤنثدن فرق اولنمز المعاطي

ميمك فتحي ويانك تشديديله جمعي عطاسي چوق كمسنه لر معناسنه المعاطي ميمك فتحي وطانك
كسري ومديله كذلك جمعي يقال قوم معاطي ومعاط قال الاخفش هذا مثل قولهم مفاتح
واماني واماني واماني مقاصد معناسنه ما اعطاه همزه نك فتحي وعينك سكونيله فعل تعجب
در نه عجب ويريجي معناسنه و بو شاذ در زيرا افعل تعجب افعل دن وسائر مزيد اثر
كلمات اتلايه قبيح كلمه كه عمومن استعمال اولنمشدر يقولون ما اعطاه للمال وما اولاه للمعروف
وما اكرمه لي العطو عينك فتحي وطانك سكوني والفك قصري صفول باي در كه مطيع
مطيع اولوب ملايم اوله يقال قوس عطوى اي مرانية سهلة العطو عينك فتحي
وطانك سكونيله بر نسنه يي ال اوزره دوتوب المق تقول عطوت الشيء اذا تناولته
باليد المعاطاة ميمك ضمي ايله بر نسنه يي الدن اله ويرمك ومعاطات خدمت ايتمك
دخي ديرلر على ما سبق التعاطي طانك كسري ومديله اليجي اخذ معناسنه وفي المثل عاط
بغير انواط وانواط طوبجوق ديرلر دريعني اولنجق نسنه بوغنكي اخذ ومباشرت
ايدر التعطي على وزن التربية خدمت ايتمك تقول هو يعطي و يعاطي اذا كان
يخدمك التعاطي يانك فتحي وطانك كسري ومديله بر نسنه يي ال اذ دوب المق
يقال تعاطاه اذا تناوله و تعاطي باب مبالغه دن دخي كلور يقال تعاطينا فعطوته
اي غلبته في المعاطات و تعاطي اياغك يرمقلري اوزرينه قالقوب الكرن قالدرمق
دخي ديرلر وقيل في قوله تعالى فتعاطى فعقر اي قام على اطراف اصابع رجليه ثم رفع يديه
فضربها و تعاطي بر نسنه يه شروع ايدوب اكا مشغول اولمغه دخي ديرلر يقال فلان
يتعاطى كذا اي يخوض فيه المعطي ميمك ضمي وعينك كسري وطانك كسري ومديله

ویریجی و قچی بر کمسنه نک سکا برنسنه اعطا ایتمین طلب ایتسک هل انت معطیه دیرسن
یانک فتحی و تشدیدیله معطی کلمه سنی یای متکلمه اضافت ایتمکله و جماعت خطاب اولنرقده دخی
هل انتم معطیم دیرسن دنیا نون اضافت ایله ساقط اولور واو یا ایچنه ادغام اولنرق
تصکره یای متکلم مفتوح قلنمشدر ماقبلی ساکن اولدیغندن او توری و تثنیه ده ایچون
هل انتما معطیایه دیرسن یای ثانینک فتحیله و سایرده دخی بونکا ورزینه قیاس ایله
العطی عینک ضمی و طانک فتحی و یانک تشدیدیله عطاء نک تصغیریدر آخرنده لام ی
حذف ایدوب عطی دیرسی و بو یلهدر هر اسم که آخرنده تصغیر حالنده اوچ یا جمع اوله
علی و عدی کبی که لام الفعلی حذف اولنوب قچی فعلا وزنیده بنا اولنمه محی کبی حییا
یحیی نحوده العظاء عینک فتحی و ظاء معجمه دن صکره الفک مدیله بر جنس کوتی کلر
درکه وزغه دیدکلری کوتی کلدن بیوجکدر العظاءات عینک فتحیله و آخرنده ضم منون
متصلد فعل هایی درسایهء بمعناه یقال لقی فلان ما عظاه و ما عظاه اذا لقی شدت
و عجوه دخی بر مزقلق وغم وغصه و نیهک معناسنه در و یقال لقاه الله ما عظاه ای ما ه
العظاه عینک فتحی و الفک مدیله طراق مراب معناسنه قال صفوان بن محرز اذا دخلت
بیتی فاکلت رغیفا و شربت ماء فعلی الدنیا العفاء و ابو عبید ایدی عفاء یقلموه و هلاک
اولمق دیلر و برعم بولورک علیهم الدنار دیدکلری کبی در بر دعاء محللنده و دیا دکره دونمک
و رجوع ایتمک معناسنه در العفاوه عینک کسری و الفک مدیله چوق اولان دوه
قوشی ملکی و چوق اولان دوه توبنه دخی دیرلر یقال ناقه ذات عفاء العفو
عینک فتحی و فانک سکونیله سول یردرکه اکا ایاق بصمامش و استعمال اولنمش

اوله و عفو شتور وانک جحش و یبنله قورتلمسنه دخی دیرلر تقول عفوت له من المرق اذا
عرفت له اولا و اثرته به و عفو چولمک دیبنده شوربانک ادناسی الیعقوب دخی دیرلر
تقول عفوت القدر اذا ترکت ذلک فی اسفلها و عفو بر نسنه یی یعقوب ازاله ایتمکه دخی
دیرلر و یعقوب زایل اولمغه دخی دیرلر یقال عفت الریح المنزل اذا درسته و عفا المنزل
یعفو عن ذنبه اذا ترکته و لم تعاقبه و عفو بر نسنه یی چوغلتمغه دخی دیرلر یقال
عفوته انا و فی الحدیث امران تحفی الشوارب و تعفی اللحی و شوارب شاربک جمعی
و بیق معناسنه و عفو بر کمسنه نک احسانی رجا ایدوب یانینه کلمه دخی دیرلر تقول
عفوته اذا اتیته تطلب معروفه یقال عفا یعفو و فلان تعفوه الاضیاف و عفو عینک
فتحی و کسری و ضمی ایله مرکب یا وری معناسنه در العفا عینک فتحی و الفک قصری
کذلک مرکب یا وری ابن السکیت عفا در ددی عینک کسریله العفوه عینک فتحی
و فانک سکونیله مؤنثی دیشی مرکب یا وری معناسنه و عفو مالک نفعه دن زیاده
اولنه دخی دیرلر یقال اعطیت عفو المال ای بغیر مثله العفوه عینک کسری و فانک
سکونیله بر نسنه نک صافیسی و خالصی یقال ذهبت عفوه هذا البیت ای لینه
و خبیء اکلت عفوه الطعام والشراب ای خیاره الاعفاء همزه نک کسری و الفک مدیله
بر نسنه یی ترک ایتمک یقال اعفنی من الخروج معک ای و دعنی و اعفا عافیت
ویرمکه دخی دیرلر علی ملحقی و اعفا بر نسنه یی چوق ایتمک معناسنه دخی کلور تقول
عفوته انا و اعفیته اذا کثرته الاستعفاء همزه نک و تانک کسریله طلب ایتمک یقال
استعفاه من الخروج اذا ساله الاعفاء ای الترک المعافات میمک ضمی ایله عافیت

ویرمک یقال عافاه الله واعفاه العافیه فانک کسری و یانک تخفیفیله اسمدر که موضع
مصدر وضع اولنور خدای تعالی بنده دن مضار اولسنه یی دفع ایتمک معناسنه یقال معافاه
عافیة وعافیه طالب رزق کمسنه لره دخی دیرلر گرک انسان گرک حیوان گرک
طیور قسمی اولسون وعافیه صولنغه کلن طایفه یه دخی دیرلر وارده الماء معناسنه
العفاوة عینک کسری شوربانک اول قوزیلغی چمره سنه دیرلر که انی اکرام اولنه جق
کمسنه یه ویررلر بعضلر ایتدی عفاوه عینک کسری شوربانک اولنه واعلاسنه وعفاوه
عینک ضمی اخرنه دیرلر که انی چولمکک عادیه النده قدره چولمک حاضنه چولمکله بله برلر
العافی فانک کسری ومدّ یله چولمکلره ذکر اولنان طعامی ترک ایدن کمسنه وعافی صچی
اوزون اولن کمسنه طویل الشعر معناسنه وعافی احسان طلب ایدنه دخی دیرلر
العفات عینک ضمی وفانک تخفیفی ایله جمع طلوب احسان معناسنه العافیه
فانک کسری ایله کذلک احسان سجالری یعنی طایفه العفی عینک ضمی وفانک کسری و یانک
تشدیدیله کذلک جمعی یقال هو کثیر العفاة وکثیر العافیة وکثیر العفا التعفی
فتحتیله وفانک کسری وتشدیدیله تعلمق یقال تعفت الدار اذا درست التعفیه
علی وزن التربیة بهمق یقال عفته الریح تشدد للمبالغة وتعفیه قناد وبکوی
اصلاحه دخی دیرلر یقال عفی علی ما کان منه اذا اصلح بعد الفساد العفی عینک ضمی
وفانک کسری و یانک تشدیدیله عفانک جمعی در بقچی وبقلجی معناسنه العفو
عینک فتحی وفانک ضمی وواوک تشدیدیله عفوی چوق اولان کمسنه العفر
عینک وفانک ضمی وواوک تشدیدیله صویه بر سنه قار یغموب صاتی اولمق

یقال عفا الماء اذا لم یطاه شیئی یکدر وقل اوت چوق اولمغه دخی دیرلر
یقال عفی الشعر والنبت وغیرهما اذا اکثر منه قوله تعالی حتی عفوا ای کثروا
العفا عینک فتحی وفادن صکره الفک قصریله اوک اورته سی واطرافی ساحة
الدار معناسنه العفو عینک فتحی وفانک سکونیله بمعناه یقال ما یطور بعفوته
احد ای ما یقرب العفی عینک کسری وفانک سکونیله شول نجاست در که صبی
طعام اکل ایتمزدن اول احداث ایدر یقال احرص من کلب علی عفی
صبی یعنی کم ام قوزی نجاستنه وامر حقلی نجاستنه دوچ دیرلر راء مهمله
ایله وجد علی عفو الغطلی عینک فتحی وفانک سکونیله صبی ذلو اولش
نجاستنی احداث ایتمک یقال عفی الصبی یعفی عفیا اذا احدث اول ما یحدث
وبعد ذلک مادام صغیرا العفیات عینک کسری وفانک سکونیله حاصل اولن
التوق بعضلر ایتدی شول التولرکه کندی ذاتنده نبات وطاشدن حاصل
اوله العفو عینک فتحی وفانک سکونیله بر سنه منع ایدوب الیقومق
یقال عفاه یعفوه اذا اعاده علی القلب منه سدیلی الحروف علی مکانه الاعتفاء
همزه نک وتک کسریله مجبوس اولمق احتباس معناسنه نبسی اعتفاء اعتفاء
الاعتفاء همزه نک کسری ایله بر سنه زیاده ایجی اولمق الدعفو و فی
المثل لاتکن حلوا فتسترط التعقیه علی وزن التربیة اوقی هوایه اعقی
عفی سهمه اذا رماه فی الهواء فنهی لغة فی عفه نکم بابه قاعده ذکر
اولنمغدر وقوشی هوایه یوکسلکم دخی دیرلر یقال عفی الطایر اذا

ارتفع في طيرانه العكوة عينك ضمي وكافك سكونيله طوارك قويروغنك فلان
عاري اولسن يري يعني قويروق بتدوكي يير العكي عينك ضمي والفك قصريله
جمعي قويروق بتدوكي يرلر معناسنه العكو عينك فتحي وكافك سكونيله طوارك قويرغن
بغلمق تقول عكوت ذنب الدابة عكوا اذا عقدته وعكوناقة دخي ديرلر يقال عكت
الناقة اذا سمنت وتخلطت وعورت صاچن صاليويرمكه دخي ديرلر يقال
عكت المرأة شعرها اذا لم ترسله العكي فتحي وكافك كسري وياءنك تشديديله
قيوني سودرن شول سوت دركه بعض بعض اوزره صاغلمغه غليظ اول
المعكاء ميمك كسري وعينك سكوني والفك مديله غلظا وهذا معناسنه
العكواء عينك فتحي وكافك سكوني والفك مديله شول قويندركه اردي
اق اولوب ساير جسدي سياه اوله التعكية على وزن التربية ... يمك
يقال علي فلان على قومه اذا عطف مثل عك على قومه العلو ضميله و
واوك تشديديله مكان جهتندن يوكسك اولمق يقال علي في المكان يعلو علوا
وعلو غلبه قلمغه دخي ديرلر تقول علوت الرجل اذا غلبته وقلجله اورمغه
دخي ديرلر تقول علوته بالسيف اذا ضربته ومتكبر اولمغه دخي ديرلر يقال
علا في الارض اذا تكبر وعلو برنسنه نك يوقروسنه دخي ديرلر يقال علوا
الدار بمعني علوها على ما سيجي وعلو برنسنه مطيع اولوب انوكه امدنده
متصل اولمق تقول علوت بالامر اذا اطلعت واستقلت العلاء عينك
فتحي والفك مديله شان ده يوكسك اولمق يقال على يعلى علاء

من الباب الرابع وبعضلر علا يعلي ديرلر ايكسنده دخي فعلا العلية عينك كسري ولامك
سكونيله على كلمه سنك جمعي شريف ورفيع معناسنه صبي ايله صبوكبي العلو
عينك كسري ولامك سكونيله برنسنه يوقروسي سفلك مقابلي در يقال
علو الدار العلو عينك فتحي ولامك كسريله كذلك يوقرو معناسنه يقال اتيته
من عل الدار بكسر اللام اي من عال واتيته من عل دخي ديرلر لامك ضمي ايله وكاه
اولور من على ديرلر الفله اما بعض اشعارده كه من علو واقع اولمشدر واو ل
اطلاق قافيه ايچوندر ساير كلامده جايز اولور رسنده دكلدر واتيته من عال
دخي ديرلر المعال ميمك ضمي كذلك يوقرو معناسنه در يقال اتيته من معال علو
عينك فتحي ولامك سكوني وواوك ضمي وكسر ايله وفتحيله كذلك يوقرو معناسنه در
نتهكم بعض اشعارده اتتني من عل وعال يوكلك معناسنه
دخي كلور يقال عال علي بمعني احمل اعل همزه نك فتحي وعينك سكوني
ولامك كذلك كسر او زرينه بناسي ايله امر حاضر در اير اق اول معناسنه
يقال اعل عني واعل عني الوسادة بمعناه ووساده ميصدقه ديرلر
العلاوة عينك ضمي ولامك تخفيفي ايله برنسنه نك يوقروسي كه سفا
له نك مقابلي در يقال كن علاوة الريح وسفالتها يعني ييلك يوقرو جانبنده
ما اشغه جانبنده اوله تاكه روزكاره قرشو اولمقله صيد رايحه
كه المية ديرلر العليا عينك فتحي ولامك سكوني والفك مديله

یوکسک اولان مکان العلی عینک ضمی ولامک فتحیله رفعت وشرف العلاء
عینک فتحی والفک مدیله بمعناها المعلات میمک فتحی وعینک سکونی ایله
کذلک رفعت وشرف معناسنه المعالی میمک فتحی ولامک کسری ومدیله جمعی
شرفلر معناسنه العلاة عینک فتحی ایله شول طاشدرکه اوزرینه کشنه سرالر
موزسون ویروکشک کشی دیرکلری طعامدرکه معروفدر وعلاه اورسه دخی
دیولر سندان معناسنه وناقیه دخی علاة دیولر برک اولمغه اورسه تشبیه اولنمجون
یقال ناقة علاة الخلق العلیان عینک فتحی ولامک سکونی ایله کذلک برک
اولمق معناسنه یقال رجل علیان مثل عطشان ویقال امرأة علیان ایضا یستوی
فیه المذکر والمؤنث العالیة لامک کسری ولاییت نجدک مافوقنه دیرلر ارض تهامه دیه
وماوراء مکه یه وارنجه لا احجاز متعلق اولن یرلردر العالی یانک
تشدیدیله عالیه یه منسوب اولن نسنه العلوی عینک ضمی ولامک
سکونی ویانک تشدیدیله کذلک عالیه یه منسوب اولن نسنه
وبو نسبت علی غیر القیاس سدر العلیة عینک ولامک کسری
ولامک ویانک تشدیدیله حاره طاق غرفه معناسنه
العلالی عینک فتحی ولام ثانینک کسری ومدیله جمعی
جاء داخلدر معناسنه بیس علیه فعلیه وزنی اوزره اولور
اصلی علیوة ایدی واو یایه تبدیل اولنوب ادغام اولندی زیرا علیه کلمه سنده اولن یا یا نسبت اولمسه واو اوزره
تبدیل اولمازدی دیلوک نسنه دلوی دیو بو تبدیل ایمدکلری کبی زیرا واوک ماقبلی کسره اوله صحیح حکمنده اولور بعضیلر ابن بو علیه اوزرینی

مضاعف درکسر فائله وتشدید عین ایله زیرا کلام عربده فعلیه وزنی
اوزره کلمه یوقدر فانک ضمی وعینک تشدیدیله العالیة لامک کسری ویانک
تخفیفیله شول کوندردرکه دموزی تلتنده وارنجه کرمش اوله المعلی
میمک ضمی ولامک کسری وتشدیدیله شول کمسنه درکه سودن صاغدوغی
طوارک صاغندن کله ومعلی شعرادن اشعر نام شاعرک آتنک اسمیدر
علوی عینک فتحی ولامک سکونی والفک قصریله سلیک نام کمسنه نک
آتنک اسمی یُعیلی یانک ضمی وعینک فتحی ویاء ثانینک سکونی والفک قصریله
اسم تصغیر اوزره بر کمسنه نک آتنک اسمیدر وبو لاینصرف در منول استعمال
اولنماز المعلی میمک ضمی ولامک فتحی وتشدیدیله والفک قصریله حمار اولقلرینک
بیرنجیسی ابو عبیده اصمعی دن اندوکی روایت اوزره در الاستعلاء همزه نک
وتانک کسریله یوکسک اولمق عالی اولماق معناسنه یقال استعلی الرجل
والاستعلاء بر نسنه نک اوزرینه چقوب عالی اولمق دخی دیرلر
یقال استعلی الدابة اذا علاها الاعتلاء همزه نک وتانک کسری والفک مدیله
بمعناه یقال اعتلی الدابة التعلی فتحتیله ولامک کسری وتشدیدیله تدریج ایله
عالی اولماق یقال تعلی اذا علا فی مهلة وتعلی عورت نفاسندن
خلاص بولمق معناسنه دخی کلور یقال تعلت المرأة من نفاسها اذا
سلمت وتعلی مرضدن خلاص بولمغه دخی دیرلر العلی عینک فتحی ویانک
تشدیدیله رفیع اولن کمسنه الاعلاء همزه نک کسری والفک مدیله بر کمسنه یه

رفعه قلماق یقال اعلاه الله اذا رفعه المعالاة میمک ضمیله بمعناه
یقال عالاه ای رفعه التفعلیة على وزن التزبیة برنسنه یی قالدروب
یرینه قوماق تقول علیت الجبل تعلیة اذا رفعته الى موضعه من البکرة و
الرشاء ورشا رانک کسریله قیوا ipنه دیرلر بس جوهرینک عبارتنده من
البکرة موضعی بیان ورشاء ضمیری بیان اولور و مجموعی موضعی بیان
اولماغه احتمالی دخی واردر اگرچه من البکرة کفایت ایدردی التعالی
تانک فتحی ولامک کسری ومدیله یوکسلمک ارتفاع معناسنه بس بونلر امر
حاضرده تعالَ یا رجل دیرسن لامک فتحیله ومؤنثده تعالی دیرسن و
تثنیه سنده تعالیا دیرسن وجمع مؤنثده تعالین دیرسن و بو معنادن فعل
ماضی مشتق قلوب تعالیت دیمک جائز دکلدر و بوندن نهی مشتق قلماق
دخی جائز دکلدر اما جوابنده قد تعالیت دیرسن والى اى شیء التعالى
دیرسن علیک عینک ولامک فتحی و یانک سکونی وکافک فتحی اوزره
بناسیله خذ معناسنه در کثرة استعمال ایله هلم منزله سنده اسماء افعالدن
اولمشدر اگرچه اصلی ارتفاعدن علی عینک فتحی والفک قصریله
اوچ وجه اوزره کلور مبرّد ابتدی على لفظی اسم وفعل وحرف ما
بیننده مشترکدر بو ذکلدرکه اسم حرف قسمندن یا فعل قسمندن
مأخوذ اوله لکن حرف ایله اسم واقع اولدیغی کلامده بری بربرندن
تمیز اولماز ما بعدنده کلن اسم مجرور اولدوغی جهتندن مثلا على زید ثوب

دیسک

دیسک حرف اسم محتمل اولور وعلا زیدا ثوب دیسک کلمهٔ
علا فعل اولماغه متعین اولور علا یعلودن وسیبویه ابتدی
على لفظنک الفی واودن منقلبدر لکن ضمیر متصل اولسه یایه
منقلب اولور تقول علیک وبعضی عرب الفی حالی اوزره ترک ایدوب
ضمیردن دخی الف ایله استعمال ایلر وبعضیلر ابتدی جرده الف ایله
استعمال ایدر الحرث کعب کبی در وعلی حروف جاره دندر وکلم
اولدقده اوزرینه حرف جر داخل اولور یقال غدت من علیه ای من فوقه
وحرف جر داخل اولدقده اسم اولماسی متعین اولور حرف جر حرف
اوزرینه داخل اولماد وغیجهن وعلی کاه اولور فی معناسنه
اولور کقولهم کان کذا على عهد فلان ای فی عهده وکاه اولور
فی دخی على موضعنه وضع اولنور وعامهٔ حروف جاره نک حالی
بویله در وکاه اولور على من کلمه سنک موضعنه وضع اولنور
کقوله تعالى اذا اکتالوا على الناس یستوفون ای من الناس
وکاه اولور على ما معناسنه دخی کلور علیک الزم معناسنه دخی
کلور تقول علیک زیدا او علیک بزید معناه الزم زیدا العلوان
عینک ضمی ولامک سکونیله کتابک اوّلی عنوان معناسنه لغتدر
العلونة على وزن الدحرجة کتاب یازماق تقول علونت
الکتاب وعنونته العلاوة عینک کسریله دوه نک یوکی تمام

اولدقده اوزرینه اورلن سربار در یاخود یوک اوزرینه
آصلن نسنه در العلاوی عینک فتحی والفک قصریله جمعی سربارلر
معناسنه اداوه ایله اداوی کبی آلتلر معناسنه و علاوه کذلک
انسانک باشنه دیرلر بوینی اوزرنده اولدیغجه یقال ضرب
علاوته ای راسه العمی عینک فتحی والفک قصریله کوزک کورمسی
زائل اولماق ذهاب البصر معناسنه یقال عمی عمی من الباب الرابع
و بر نسنه ملتبس اولماغه دخی دیرلر یقال عمی علیه الامر اذا التبس
ومنه قوله تعالی فعمیت علیهم الانباء یومئذ الاعمی همزه نک
ومیمک فتحی والفک قصریله بصری زائل اولن کمسنه العمی عینک
ضمی ومیمک سکونیله جمعی بی بصرلر معناسنه یقال قوم عمی
الاعماء همزه نک کسری والفک مدیله بصری زائل قلماق یقال
اعماه الله تعالی التعامی تانک فتحی ومیمک کسری
ومدیله کوزلکا اظهار ایتمک کوردکلو ایکن یقال تعامی
الرجل اذا اری من نفسه ذلک العمی
عینک فتحی ومیمک کسری ومدیله جاهل
اولوب کورفهم اولن کمسنه یقال
رجل عمی القلب ای جاهل العمیة عینک

فتحی

فتحی ومیمک ویانک فتحیله مؤنثی یقال امراة عمیة عن الصواب وعمیة القلب علی
فعلة العمون عینک فتحی ومیمک ضمی ومدیله جمعی یقال قوم عمون العمیة عینک
ضمی ومیمک کسری ویانک تشدیدیله بلمزلک یقال فلم عمیتها ای جهلها الاعموک
همزه نک ومیمک فتحی ویانک تشدیدیله اعمایه منسوب اولن نسنه یه
شجوی دیرلر بیتی لفظنه نسبتده و بیتی عصه لو دیمکدر الاعمیان همزه نک
ومیمک فتحیله سیللر مست اولن دوه یه دیرلر العمی عینک فتحی ومیمک
سکونیله موج کفتنی خار وخسی کناره اتمق یقال عمی بالموج یعمی عمیا من الباب
الثانی اذا رمی القذی والزبد العمیة علی وزن الرمیة معناسی [illegible] فلموق
العمی میم اوللک ضمی وثانینک فتحی وتشدیدیله معناسی کبیرلو اولوب تاملة محتاج اولن
بیتکه معروفدر دوقرهده فعمیت علیهم الانباء بالتشدید العمی عینک ضمی ومیمک
تشدیدیله والفک قصریله زنجی اوزره مونته قریب اولن کمسنار یقول
ترکناهم عمی اذا اشرفوا علی الموت وزنجی راء مهمله ویاء موحده ایله وزای مهمله
وباء موحده ایله جماذی الاولی اسیدر اسم در العماء عینک فتحی والفک مدیله
بلوت سحاب معناسنه و ابو زید [illegible] عماء [illegible] دیرکه [illegible]
[illegible] اولوبرکه [illegible] طماتن ابله [illegible] عمایه عینک فتحی ومیمک
ویانک تخفیفله [illegible] العماجی [illegible]
فتحی وثانینک کسری ومدیله شول [illegible] الاعماء
همزه نک فتحی والفک مدیله لذلک ذکر [illegible] فتحی

وكلوفك نك تشديديله عونك ضمي وميمك فتحي ويانك تشديديله اوليله اسينك
ادي ربيعي اعمانك تصغيري در ترصيع طريقيله وخففر نه جميع عمالغدطاخفة نفا
سندن برلمسه نك اسمي دركه اويله وقتنده شدت حرارتدن يرقوم مغارت
ايلدوكي آنلري حيله هلاك ايلدكيجون ذكر اولنان وقتك كافيت اولديغي
الاعتماء همزه نك وتانيك كسريله برنسنه يي اختيار ايتمك تقول اعتميت الشي
اذا اخترته وبو اعتام عمدون درجيبر اولن مال معناسنه ما اعماه فعل تعجب دند
تعجب آدمش معناسنه بنن عربلرك ما اعماه ديدكلري ما اعمي قلبه معناسنده در بر را
اكثر يا ظلالت قلبه نسبت معنا الاوزعيملي بصري ما اعماه ديمزلر زيرا زياده
تحملي ولمنه تعجب اولنماز ما الحماه العشو فيمنته اوو ونك تشديديله يقال
عنا يعنو من الباب الاول اذا خضع وذل منه عنا قوله تعالى وعنت الوجوه
وبر كمسنه بر قومك مابينده اسير اولوب اقامت ايتمك معناسنه كلور يقال عنا
فيهم فلان اسيرا اي اقام فيهم على اسارة واحتبس وبر كمسنه يه حوارث نزول
عنت بر ابوك نزلت بحيو بر اوت بتورمكه دخي ديدر ابن السكيت رواتي
اوزره يقال عنت الارض بالنبات تعنو عنوا من الباب الاول ونعني من الباب
الثاني على رواية الكسائي اذا اظهرتها ويقال لم تعن بلادنا شي ولم تعن اذا لم تنبت
شيأ العفو عينك فتحي ونونك سكونيله برنسنه يي اظهار ايتمك تقول عنوت
الشي اذا اجرته واظهرته الاعناء همزه نك كسري والفك مديله ذليل قلمق يقال اعناه
اذا اذله واعنا اوت بتورمكه دخي ديرلر يقال ما اعنت الارض شيأ اي ما انبتت

التعنية على وزن الترنية حبس ايتمك يقال عنا يعنيه تعنية اذا حبسه وتعنية
دوايه سدك سورمكه دخي ديرلر كيجيكي كبي ديو تقول عنيت البعير
تعنية اذا طليته بالعنية وسبي تفسيرها وتعنية زحمت جكدرمكه دخي
ديرلر يقال عنيته تعنية الثلاثي نونك كسري ومديله اسير اولن كمسنه العناة
عينك ضمي ونونك تخفيفيله جمعي يقال فوم عناه العواني فتحيله
ونونك كسري ومديله جمع مونثي يقال نسوة عوان العناية عينك كسريله
ايله ديلمك تقول عنيت بالقول كذا اذا اردت وعناته زحمت جكمكه
دخي ديرلر تقول عنيت بحاجتك اعني بها عناية وعناية برنسنه يه اهتمام اولنمق دخي
ديرلر وفي الحديث من حسن اسلام المرء تركه ما لا يعنيه اي لا يهمه
المعنو ميمك فتحي ونونك عينك سكوني والفك قصريله لفظك معناسي بعد تولي
كه معروف در المعناة وزن مبور اوزره بمعناه المعني ميمك فتحي
ونونك كسري وياتك تشديديله زحمت جكمش كمسنه يه دخي
ديرلر يقال انا بحاجتك معني على مفعول العنية عينك فتحي ونونك
كسري وياتك تشديديله فعيله وزني اوزره دوه سدكي دركه كشنيزه
عقد اولنور انوكله كيجيك اولنه علاج اولنور ابو عمرو روايتي اوزره ونفي
المثل العنية تشفي الجرب الفاء عينك فتحي والفك مديله زحمت
حكدرمك وتعليمي عني بعني عنا من الباب الرابع اذا تعب ونصب
التعنو فتحيله ونونك كسري وتشديد يايله زحمت حكدرمك وبعض زحمت حكمك

دخی دیرلر تقول غنیته وتغنیته فتغنّی لتنّ لامک کسری وتانک ضمی ونیز ذکر
فتحیله صیغه مجهولدن امردر زحمت چک معناسنه تقول لتعن حاجتی
العانی نوننک کسری ومدیله ایجی فان یقال دم عانٍ ای سائل الاعناء
همزه نک فتحی والفک مدیله جوانب ونواحی معناسنه العنو عینک کسری
ونوننک سکونیله واحدی جانب واحدی معناسنه وعنو
دخی کلور العنا عینک کسری والفک قصریله اعنانک واحدی ابن
الاعرابی روایتی اوزره واعنا قبائل مختلفه دن اولن خلقه دخی دیرلر یقال
جاءنا اعناء من الناس العنونه علی وزن الزلزله کتابه عنوان یازمق
تقول عنونت الکتاب وعلونته العنوان عینک ضمی ونوننک سکونیله
اسم در سرنامه معناسنه علوان کبی درزنانه ومعنی المعنی میمک
ضمی ونوننک فتحی وتشدیدیله شول ارکک دوه در که یومرق اولوب
ویشینده خیر اتمامکدن کوکرکنوب دیشی طلب ایتدکده انی دوه
اخلندر حبس ایدرلر بعضلر ایتدی معنی اصلنده معنی
دن آغلب معناسنه المعاناة میمک ضمی ایله بر نسنه نک زحمت چکمک العنی
فتحیله ونوننک کسری وتشدیدیله معناها یقال عاناه وتعناه و
صو ومعاناة بر مال اوزرنده طوروب الزکو دوب کوزلمک معناسنه
کلور دیقال هم یتعانون مالهم ای یقومون علیه العواء عینک ضمی وواوک
تخفیفی والفک مدیله کلب عوا جاغرمق یاخود قورت وباخود جقال
جاغرمق

جاغرمق یاخود قورت وباخود جقال جاغرمق یقال عوی الکلب والذئب
وابن اوی یعوی عواء اذا اصلع المعاواة میمک ضمی ایله کلبلر غروب
یقال هو یعاوی الکلاب ای یصایحها العی عینک فتحی ویانک
تشدیدیله فعلی والی بوکک تقول عویت الشعر والحبل عیا من الباب الثانی
اذا لویته وبحریا قه تک بتنی بر جانب اکملکه دخی دیرلر الانعواء
همزه نک وعینک کسریله ناقه نک باشی اکملک تقول عویت راس الناقة
اذا عجته فاعوی وناقه بوینی اوزرنه بولدروب دورن اکلمه دخی دیرلر
یقال الناقة تعوی برتها فی سیرها اذا لوت خطامها ویره ذکر اولنن مولک
وخطام بولادره دیرلر التعویه علی وزن التربیه کذلک ایت جوکلمک
تقول عوّیته تعویةً وتعویه برکسنه یی عیبت ایدن تکذیب اتمک دخی دیرلر
تقول عویت عن الرجل اذا کذبت عنه ورددت علی مغتابه الاستعواء همزه نک
کسریله برکمسنه دن اسب یوکلمک طلب اتمک تقول استعوبته انا اذا طلبت
منه التی وا بسوا بر جماعتی بر فتنه دفعنده معاونت طلب اکمکه دخی دیرلر
العواد عینک فتحی وواوک تشدیدی والفک مدیله شول کلبدر که
جوق اورمجی اوله دعوا اثنانک اعنه سنه دخی دیرلر بر منازل
وکه اولور الضمن قصر ایدرلر وعوّاء منازل قمردن بر منزلک اسمی در
وقصری جایزدر واول یلدزدر که اللئ الاسد دیدر العوة
عینک فتحی وواوک تشدیدیله اوان وغوغا وغلبه یه دیرلر ضوضوه کبی در

روزنا ومعنی یقال سمعت عقوة القوم وضوضاتهم ای اصواتهم وجلبتهم ویوایوزر
المعیبة معنی سنه عینك ضمی وعینك فتحی ویانك فتحی وتشدیدیله معاویه نك تصغیری
در دیو اهل بصره در زبراهر اسم كه انده اوج یا جمع اوله وانوك اوّل یا
تصغیر اوله انلرك بری حذف اولنور واكر ذكر اولندیغی كبی اولمسه
انلردن بری حذف اولنماز نته كم میّه نك تصغیری مییّة دیرلر
واما اهل كوفه یالردن برین حذف اتمیوب معاویه نك تصغیرنده
معیّیة دیرلر شول كمسنه یه كه قویو اوزره كه ستید دیرل سودن
ومعیّییة دیرلر شول كمسنه نك قویو اوزره كه اسیودد دیا العی
عینك كسری ویانك تشدیدیله كلامه برنسنه یی دا ابده ... كه
بیانك مقابلیدر یقال عی فی منطقه من الذالی نوعی ایضا من الباب الرابع
برنسنه یی اشلدده بصیرت اوزره اولمغه دخی دیرلر یقال عی بامره وعی
كذلك اذا لم یهتد لوجهه والادغام اكثر عیوا عینك فتحی ویانك ضمی وتخفیفله
فعل ماضی مجهول سنه جمع مذكر در یا تخفیف اولنشددنته كم حیوا كلمسنه
ذكر اولنمشدر وعیو دخی دیرلر یانك تشدیدیله العی عینك فتحی ویای اولك
كسری وثانینك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره اهل بیان اولمین كمسنه العی
عینك فتحی ویانك تشدیدیله فعل وزنی اوزره بمعناه الاعیا همزه نك
فتحی والفك قصریله زیاده عاجز اولن كمسنه وفی المثل اعیا من باقل
وباقل شول كمسنه نك اسمیدر كه بركون آهو صتون الدقده خبر ویرمكدن

عاجز اولمغه

عاجز اولمغین برمغلریله اشارت ایدركن آهو یی قچرمشدر واعیا
اسد قبیله سندن برجماعتك بابالری ادیدركه اول اعیا بن طریف
بن عمرو دركه جذام علالری اسددر الاعیوی همزه نك فتحی وواوك
كسری واخرنده یانك تشدیدیله جماعت مزبوره یه منسوبدرلر نسنه
الاعیاء همزه نك فتحی والفك مدیله عینك جمعیدر كلمه دن ماخوذ
برنسنه یی ایشلمه دن عاجز اولتلر معناسنه الاعبا عبیك جمعیدر
اتدیكی بره بونی یونس جبر ویردی عرب طائفه سندن بعضیسی انسندك
كه اعیا واعیته دیرلر ایدی یانك ادغامله الاعیا همزه نك كسری والفك
مدیله برنسنه یی اشلمه ده بصیرت اوزره اولمامق نفول عیبب بامره اذا لم
یهتد لوجهه واعیا [illegible] هو یعنی بكا مشكل اولدی اول خصوص واعیا بركمسنه یه
عاجز اولمغه دخی دیرلر یقال اعنی الداحل فی المشی ویبود فنن ادوب عاجز
قلمغه دخی دیرلر یقال اعیاه الله واعیا بركمسنه یه برایش صعب كلله دخی دیرلر
التعیی فتحینیله ویانك كسری وتشدیدیله بمعناه التعیا تانك فتحی ویانك
اولك كسری ومدیله بمعناه كذلك یقال اعنی علیه الامر وتعیی وتعایا
العیاء عینك فتحی ویانك تحقیقی والفك مدیله شول مرضه دركه علاجه
قابل اولمیه یقال داء عیاء ای صعب لا یهتدی له العیایا عینك فتحی ویانك تخفیفی
والفك قصریله برمصلحتده بصیرت اوزره اولمامق یقال جمل عیایا
اذا لم یهتد للضراب ورجل عیایا اذا عی بالامر وللنطق فصل الغین الغبیة

غبنك فتحي وبانك سكونيله ايله بتول بغمور دركه چوق اولميه و يغشه زلد كلدر
بغموردن زياده اوله وابو عبيد ايتدي غبيه زبيه كبي بر جنس يره ديركه
الاغباء همزه نك كسري والفك مديله كركدر ذكر اولنان بغموري بغدمو يقال
اغبت السماء المغبية ميمك ضمي وغينك سكوني وبانك كسري ايله كوك كه
ذكر اولنان بغمور يغيه بقدره يقال اغبت السماء فهي مغبية وكاه اولور
ذكر اولنان بغمورك نغمنه اتك بركز سكرعه سندن صكره سكرعنج غبية اوالنور
الغباوة غبنك فتحي ايله قلت عقل دن بر نسنه يه فهم ايتمامك يقول غبيت
عن الشيء غبية ايضا اعو غباوة اذا لم تعطي له ويقال غبي علي الشيء كذلك
اذا لم يعرفه الغبي غبنك فتحي وبانك كسري وبانك تشديديله فعيل وزني
اوزره احمق اولوب عقلي آز اولان كمسنه ويو واو بيرن دنيته كم شقي
كلمه سن تعبير معرور ايتدي الثعالبي نانك فتحي وبانك كسري ومديله
غفلت واظهار والتماق الغثاء غينك ضمي والفك مديله غثا شول قماشن دركه آنی سيل
كوتورر الغثاء (العشو) غينك فتحي وبانك سكونيله مرعاي يوزوب يري بر نالنوق
ويقال غثا السيل المرتع يغثوا اذا جمع بعضه الى بعض واذهب
وملاوته الاغثاء همزه نك كسري وغينك سكوني والفك مديله
بمعناه يقال اغثا السيل المرتع الغثي غينك فتحي وثانك سكونيله
كوكل دوغك حيث معناسنه الغثيان فتحتينله كذلك كوكل دونمك
يقال غثيت نفسه غثيا وغثيانا الغد غبنك فتحي ودالك تخفيفله
بارن معناسنه

بارن معناسنه اصلي غدو ايدي آخرنده واو حذف قلنا اولنديني بالعوض
الغدي غينك فتحي واضريله يانك تشديديله يارنه منسوب اولن نسنه
فتحتينله وواوك كسري ويانك تشديديله كذلك يارنه نسبت
اولنان ديلرسك وادي كنو درسن ديلرسك نتوز رس الغدوة غينك
ضمي ودالك سكونيله صباح نمازي ايله كون طوغمسنك ما بيننده اولن
وقت يقال اتيته غدوة بيس دوغيز منصرفدر زيرا سحر كبي معرفه در بو قلد
واداه بو ظرفيه يمكنه در وغينك فتحي دخي جائزدر ويقول سير علي
فرسك غدوة وغدوة يعني نادرده منون اولن نكره واولمين معرفه
دره منون اولن نكره واولمين معرفه در الغديه غينك ضمي والفك قصريله
جمعي الغداة غينك فتحي ودالك تخفيفله معناها يقال اتيتك
غداة غد الغدوات فتحتيله جمع نظائرله قطوات كبي وقطاه بر نسنه
قوشك اسميدر الغدايا غينك فتحي والفك قصريله غدانك جمعي در لكن
بو وجهله كلمسي اردنجه در اصل اوزره دكلدر نته كم انا لاتينك
بالغدايا والعشايا ديدكلري قوللرنده واقع اولمشدر عشايا كلمه سي معناسنده
اوتري نيه كم هنأني الطعام ومرأني ديدكلري كه اصل امرأني در الغدو
ضمتينله وواوك تشديديله صباح معناسنه دركه رواحك مقابلي غدا
يغدو وباري تعالينك بالغدو والاصال ديدكلري قولي بالغدوات معناسنه
در پس مصدرله وقتنده تعبير اولنمشدر نته كم اتيتك طلوع الشمس ديدكلري المطلع

[illegible] اغتنا هي تاك فتحي والفك مديله [illegible] غنيك ضمي ياني

غينك فتحي والقافك مديله صباح يابن طعامك اسمى در كه بوشنك مقابلي در
وتحيه سكادن قتغد ديسيلديالي سكاو دن ديسيلديكي اكل ترسن همزه نك فتحيله
المغاداة كمك ضمي ايله صباح حلموح دنقال عاله بمعنى غذاه اليه الغادية
ذالك كسريله شول صلوحه دركه صباح وقتنده ظاهر وكلور الاشتداء همزه نك
وياء نك كسريله صباح طعامي غدق معناسنه الغداة غينك فتحي وذالك سكونيله
شول طعامه دركه صباح طعام بينه المتغدي يمك ضمي وذالك كسري وشديديله
كذالك صباح طعامي يابن الغداء عينك فتحي وذالك سكونيه والفاك
قصريله موثني صباح طعامي يابن عورت معناسنه التعدية على وزن
التربية صباح طعامي يديرمك تقول غديته فتغدي الغتري غينك
فتحي وذالك كسري وياء نك تشديديله هنوز طوغمش قوزي بخله معنا
الغداء غينك كسري والفاك مديله عشيك جمعي نكك اولنور قوزيله فصيله
فصال كبي ومنه قول عمر احتسب عليهم بالغذاء الغذي جمعي غينك فتحي وذالك
كسري وياء نك تشديديله مالك حرده سي قوزي كبي واحاشيه اولنور قمنه كري
سنه معينه ده حاصل اولجق نتايه يبج اتمكدر الغناء غينك كسري
والفاك مديله شول نسنه دركه انوكله غدالنور كركركشي كولات
قسمندن اولسون كرك مشروبات قسمندن اولسون الغذي غينك
فتحي وذالك سكونيله بركسنه غذا ويرمك الاغتداء همزه نك وياء نك كسري
يله غدا اولمق يقال غذوت الصبي باللبن فاغتدي اي ربيته والمنوال غدية

بالياء المصدر وضمنيله واوك نقال غذوت الصبي تشديديله صوافعه طمردن
فان اقمغه دخي ديرلر يقال غذا الماء والفرق يغذو غذواً اي سيل دائما على وزن
التربية كذالك طمردن قان اقموح وتغذيه بشكله دخي ديرلر بينه معنا
الغذاء فتحيتيله شول اته دركه سريع اوجوب تشرق اوله الغراء غينك كسري
والفاك مديله طو نقال ديركلوب نسنه كه انوكله يرنسنه يابشدرلر نحن
غيني مفتوح فالك العي قصر ايدرسن عزا ايكي نسنه نك ارسن اولشدرمقه
دخي ديرلر نقال عاريت بين الشيئين غراء اذا والبيت وكاه اولغر افاعلت
وزنندن قصد دخي كلور حريصا وملح معناسنه ابو عبيد روايتي اوزره جبر
بوعريت به دن ماخوذ اولور الغرق غينك فتحي وراتك سكونيله بر نسنه
يي طوتقا الله يابشدرموح نقول اغدوت الجلد اذا الصقته بالعزاء المغري عك
فتحي ورا اسك ضمي وواوك تشديديله طونغا الله يابشدرلمش المغري يعني
فتحي وراتك سكونيله وياء نك تشديديله بعناه قوشه مغروقة
ومعرية على رواية ابن السكيت وفي المثل العربي ادركني ولو باحد
المغروين اي باحد السهمين وثعلب انيدي مثل ايكي اوزون بنانك
اسحيدر وبعضلد ابتدي اول بنا الملك نام وعقيل نام كمسه نك قبرلريدر كه
قريوركه خديعة الابرش نام كمسه نك مقبر جسيدي ايدي وذكر اولنن بنالره
غربين دين ديرلر نعمان بن منذر سقانك كونن ده قتل ايدركي كمسه لوك قانيله
طشلون بوي برنه يابشدرلر الاغراء همزه نك كسري والغافك مديله كلي

يزنينه نه قندره موخ يقال اغرت الكلب بالصيد واغريت بينهم الغراء غينك
فتحي وراءنك تخفيفيله اسم در قندره موق معناسنه در الغراء غينك فتحي والفك
مديله برنسنه يه حريص اولموق معناسنه در اسم در يقال غري به من الباب الرابع
اذا اولع به وبركسنه غضبنه متمادي اولمغه دخي ديرلر يقال غري فلان
اذا تمادي في غضبه ويواصلنده واوي در المعادن تمك ضمي ايله ابلكي نسنه نك
اره سن اولشدرموق ابو عبيده روايتي اوزره هو اغريت بين الشيئين غراء
الغري غينك فتحي وراءنك كسري وياءنك تشديديله خوابه اولن نسنه جمعي
معناسنه يقال رجل غري الغرو غينك فتحي وراءنك سكونيله عجب معناسنه در
تقول غروت اذا عجبت يقال لاغرو اي لاعجب فتحي وراء مهمله نك سكونيله
دشنله اوغرشمق يقال غروت الغدو غزوا وقصد ايتمك معناسنه در كلور
يقال غزوت ما يعرى من هذا الكلام اي يراد الغزاء غينك فتحي وراءنك
تخفيفي ايله اسم در معناي مزبوردن الغروي عنبك من هذا الكلام
اي يراد الغراء غينك فتحي وراءنك سكوني ايله غزوه منسوب اولن
المغازي انك كسري ومديله غزا ايلين كمسنه المغزاء غينك ضمي
وراءنك تخفيفي ايله جمعي غزايله معناسنه وقضاة كبي الغزي غينك
ضمي وزانك تشديدي والفك قصريله كذلك جمعي بوق ايله تتوكبي
الغزي غينك فتحي وزانك كسري وياءنك تشديديله كذلك جمعي
حاج ايله حجيج كبي وقاطن ايله قطين كبي وقاطن مقيم اولن كمسنه در

الغزاء

الغراء غينك ضمي وزانك تشديدي والفك مديله كذلك جمعي فاسق ايله
فساق كبي الاغزاء همزه نك كسري والفك مديله بركمسنه يي غزايه
بيله مرتيب قلمق واغزا ناقه نك بوكلي اولسي مشكل اولمق يقال اغزت
الناقة اذا عسر لقاحها واغزا بركمسنه نك اوزرنده اولن دينه تاخير ايدوب
الماموق اغزيت الرجل اذا امهلته واخرت ما عليه من الدين المغزيه
ميمك ضمي وغينك سكوني وزانك كسريله عورت در اري غزيه كتمش
اوله ومغزيه شول ناقه يه دخي ديرلركه بريلدن حمل اتميه وطوغرمسي
كج اولن مركبه دخي ديرلر يقال اتان مغزية شول اذا كانت متاخرة النتاج
ثم تنتج المغزى ميمك فتحي والغك فتحي والف قصريله بركلامك مقصود واولن
غينك فتحي وياءنك تشديديله برقبيله نك اسمي در غزوان غينك فتحي وزانك
سكونيله بر رجال اسمي در الغسو متتبله وواوك تشديديله كيجه قراكو
اولمق يقال غسا الليل يغسو غسوا من الباب الاول وغسي يغسي من الباب الرابع
اذا اظلم الغشاء غينك كسري وشين معجمه دن صكره المغك مديله برده
غطا معناسنه الغشوة غينك فتحي وشينك سكونيله بمعناه غينك ضمي و
شغيله سكونيله بمعناه كذلك الغشوة همزه نك كسري والفك مديله برده
ايله اورتمك منه قوله تعالى فاغشيناهم فهم لا يبصرون الغاشية شينك
كسريلر قيامت معناسنه ومزبور غاشيه ديركه حلقي حوفنيله خف
قبله سنر ايتد كلحون دروف اشيه شول مرضه دخي ديرلركه ايحروده اولور

وشول دمور ه دیرلر که فوه یالکز لاینک آرد ناشی اوزرندن اولور و غاشیه اکره
الن دخی دیرلر سرج معناسنه الاغشی همزه نک فتحی سکونیله حیوانلر که جمیع
اعضالری سیاه اولوب باشی اق اولا ارضم کبی دردا مهمله و ضاد معجمه ایله وزنده
الغشواء عینک فتحی و شینک سکونی و الفک مدیله مؤنثی یقال عنز غشواء اذا
کانت بیضاء الغشاء التغشیه غینک کسری و شینک سکونی بنه بر کسنه ی
من یقول غشیت الرجال بالسوط اذا ضربته و بر کسنه یه کلمکه دخی دیرلر یقال
غشیها غشیانا من الباب الرابع اذا جامعها الاغشاء همزه نک کسری و الفک
مدیله بر کسنه یه بر نسنه ی کتورمک تقول اغشاه ایاه غیره الغشیه غینک
سکونیله اغمق الغشی غینک کذلک فتحی و شینک سکونیله معناسنه تقول
غشی علیه علی البناء المجهول غشیة و غشیا المغشی علیه میمک فتحی و غینک سکونی
و یانک تشدیدیله او خشی کسنه التغشیه همزه نک و تانک کسری و الفک
مدیله اورتمک التغشی فتحیله و شینک کسری و تشدیدیله بمعناه
یقال استغشی بثوبه و تغشی اذا تغطی به الغضا غینک فتحی
و الفک قصریله بر جنس اغجدر منه قولهم ذئب غضا الغضا غینک و الفک فتحی
و الفک قصریله بر جنس اغجدر منه قولهم ذئب غضا العضاء غینک فتحی
و ضادک سکونی و الفک مدیله ذکر اغاجی چوق اولان یره یقال ارض غضیاء
ای کثیرة الغضا الغاضی ضادک کسری و مدیله شول دوه دیرکه غضا
دیو کلدی اغجی اوتلیوب بور که اغریه یقال جمل غاض اذا کان یاکل الغضا و اشتکی بطنه

العاضیه

العاضیة ضادک کسریله مؤنثی الغواضی غینک فتحی و ضادک کسری و مدیله جمیع
یقال غاضیه و غواض الغضیة فتحی و ضادک کسری و یانک تخفیفیله ذکر اولنان
اغاجی اوتلیان دوه الغضایا غینک فتحی و الفک قصریله جمیع ذکر اولنان اغاجی
اوتلیان دوه لر معناسنه یقال اهل غضیه و غضایا مثل رشیة و رمانا و رمثة و رثاء
مثلثه ایله رمثه دیمکله معروف اوتلیان دوه المغضوی فتحیله و یانک تشدیدیله
ذکر اولنان اغاجه منسوب اولن نسنه یقال بعیر غضوی الاغضاء همزه نک
کسری و الفک مدیله کوز قپاغن بری برینه قریب ایتمک ادناء جفون معناسنه
و اغضا الجمه فراکوا و لمق دخی دیرلر یقال اغضی اللیل اذا اظلم المغضی
میمک ضمی و ضادک کسری و مدیله قرا کو اولن نسنه مظلم معناسنه یقال
لیل مغض و بو لغت قلیله در القاضی ضادک کسری و مدیله مظلم
معناسنه یقال لیل غاض کثیر الاستعمال اولن بو لغت در افتر العاضیة
ضادک کسری مؤنثی یقال لیلة غاضیة ای مظلمة و غاضیة روشن معناسنه
دخی کلور اضداددندر یقال نار غاضیة ای مضیئة الغطاء غینک کسری
و الفک مدیله شول نسنه درکه انونکله غطا برنسنه اورتلور التغطیة اغلی
وزن التربیة بر نسنه یی اورتمک یقال غطیته تغطیة الغطی غینک
فتحی و طانک سکونیله بمعناها یقال غطیته اعطی غطیا من الباب الثانی
الغطو ضمتیله و واوک تشدیدیله کیجه قرا کو اولمه دیرلر الغطی
غینک ضمی و یانک کسریله کذلک کیجه قرا کو اولمق یقال غطا اللیل غطوا

ويعطي اذا اظلم وصوجوغلوب يوكسلمكه دخي ديرلر يقال غطا الماء وهو سنه
كه يوكسلوب برنسنه نك اوزرينه اوزينه قد غطا عليه ديرلر وغُطي بتقديم
العين وضمها بركسنه نك بلكلى كما لنده اولمغه دخي ديرلر يقال غطي يعطى
عطيًّا اذا امتلاء شبابًا الاعضاء همزه نك كسري والقاف مديله اونمق
تقول اغقيت عفا اغفاءً اذا غت ولا تقل غفوت الغضا غينك فتحي والقاف
قصريله شول نسنه دركه طعامدن اخراج اولنور اثلو ر غيداى اچره جقر
لن زوان كبي مثلا وزوان شول سياه دانه دركه تركه الجنجله اولور
والغضا كذلك شول افت دركه نوزه شبيه دصرما قوچجي اوزرينه عارض
اولوب ايكي لذت وحلاوتي بغلمه دن مانع اولور الغلي غينك فتحي ولا
مك سكونيله قينمق الغليان فتحيتله بمعناه يقال على القدر يغلي غليًا
وغليانًا من الباب الثاني الاغلاء همزه نك كسري والغين مديله قينامق
يقال اغليتها انا ولا تقل غليت اي من الباب الرابع الغلو فتحيتله وواوك
تشديديله حددن تجاوز اتمك يقال غلا في الامر يغلو غلوا اذا جاوز فيه
الحد الغلاء غينك كسري والفك مديله نرخ زياده بها يوجقلق يقال غلا
السعر غلاءً وغلا غلوه ناك دخي جميع كلوريكي سابقي الاغلاء همزه نك كسري والغين
مديله نرخي بها يجقرمق يقال اغلا الله السعر واغلا برنسنه بي بهالي المغه دخي ديرلر
يقال اغلى باللحم الغلو غينك فتحي ولامك سكونيله اوق قادر اولدقلجه
اوزغه اتمه تقول غلوت السهم غلوا اذا رميت به ابعد ما تقدر عليه

الغلوه

الغلوة غينك فتحي ولامك سكونيله بر اوق اتمك بها وفي المثل جري المذ
كيات غلاه ومذكيات بش ياشنده تجاوز ايدن اتلردر وجري بشكير
تمك معناسنه در وغلا غلوه ناك جمعي در المتغالاة يمك ضمي ايله برنسنه
بي بهالي اولمق يقال يغالي باللحم اذا اشتراه بثمن غالٍ الغالية لامك كسري
ويانك تخفيفيله طيب قسمندن معروف دروغالبه رايحند الغاليه ديو
تسميه قلن سليمان بن عبد الملك در التغلي فتحيتله ولامك فتحي و
تشديديله غاليه سورنمك تقول تغليت بالغاليه الاغتلاء همزه نك وتانك
كسريله انقلدن جمعوا الوب سرعت اتمك يقال ناقه مغتلي اذا احقت
اخفافها اي سريعه اذا تساوقت اخفافها اي سريعه اذا تساوقت اخفافها
في العمل حالة السير التغالي تانك فتحي ولامك كسري ومديله طولار ولحوب
الي كيتمك يقال تغالى لحم الناقة اذا ارتفع وذهب الغلواء غينك ضمي
ولامك فتحي والقاف مديله حددن تجاوز اتمك غلو معناسنه وغلواء بكيت
كلمت بي عنله ايد شمكه ولاوك اولكه لنه دخي ديلدرا ابو زيد دوانيجاوزت
الغي غينك فتحي والفك قصريله قضاوز ذا ورنده اوغي كمنه يقال
تركت فلانا غيى اي معشيا عليه ويقال غيي عليه على البناء للمجهول
البيت سقفك اوزرنده نسنه كركك قماش وكرك طباق وكرك نسبو بلره
شبيه اولن نسنه واكثر غيني مكسور تلبسك الغي ممدود يقلو غماء ديرسن
وتقول غميت البيت اذا وضعت ما على سقفه من القصبة ونحوه المفتحي

ميم اوّلك فتحی و ثانینك كسری و یانك تشدیدیله مفعول
وزنی اوزره اوغمش كسنه الغبی همزه نك كسری و الفك مدّیله
برخبری بیلمیهم هبلم سویلمك یقال اغمی علیه الخبر اذا استعجم مثل عمّ
الغمی غینك فتحی و میمك تشدیدی و الفك قصریله معناها یقال ضمنا
هوابلوتلی اولمق الغمی غینك ضمی و میمك تشدیدی و الفك قصریله معناها
یقال ضمنا للغمی و الغمی اذا غم علیهم الهلال و هی لیلة الغما الغینة غینك
ضمی و نونك سكونیله برنسنه یه محتاج اولمامق یقال عنی به عنه
غنیه الغنیان غینك ضمی و نونك سكونیله برنسنه ایله مستغنی اولمق
یقال غنیت المرأة بزوجها غنیانا اذا استغنت الغناء غینك فتحی و الفك
مدّیله بر مكانده اقامت اتمك یقال غنی بالمكان من الباب الرابع اذا اقام و دیرلكه
دخی دیرلر یقال غنی من الباب المذكور اذا عاش و غناء فائده و یرمك معناسنه دخی كلور
فغع كبی الاغناء همزه نك كسری و الفك مدّیله كفایت قلمق و اغنا قلنمه دخی دیرلر
یقال اغناه الله ای جعله غنیا المغنی میمك فتحی و غینك سكونی و الفك قصریله
كفایت معناسنه المغناة میمك فتحی و غینك كذلك سكونیله بمعناه المغنی میمك ضمی
و غینك كذلك سكونی و الفك قصریله بمعناه المغناة كذلك میمك ضمی و غینك
سكونیله بمعناه تقول اغنیت عنك مغنی فلان و مغناة فلان و مغنی فلان و مغناة فلان ای اجزأت عنك
محله و یقال ما یغنی عنك هذا ای ما یجزی عنك و ما ینفعك و مغنی میمك فتحی و الفك قصریله منزل معناسنه
فی دیرلر كه اهلی اندن موجود اوله المغانی میمك فتحی و نونك كسری و مدّیله جمعی ذكر اولنان مغنانك

الغانیة

الغانیة نونك كسریله شول عورت دیركه زوجیله قناعت ایله و كاه اولور حسنی جمالیله
استغنا قلنه دخی غانیه دیرلر الاغنیة همزه نك ضمی و غینك سكونی و یانك تشدیدیله اوازه
قلمق صوت و ترنم معناسنه الغناء غینك فتحی و نونك كسری و مدّیله جمیع صوتلر معناسنه التغنی
فتحیله و نونك كسری و تشدیدیله اواز قلمق التغنیة علی وزن التربیة بمعناه یقال
تغنی و غنی بمعنی و تغنی غنی اولمقه دخی دیرلر یقال تغنی الرجال اذا استغنی الغنا غینك كسری
والفك مدّیله اواز قلمق ترنم اتمك الغنی غینك كسری و الفك قصریله بای اولمق
بای معناسنه تقول منه غنی منه من الباب الرابع الغنی غینك فتحی و یانك تشدیدیله
بای اولن كسنه یقال غنی فهو غنی عطفان قبیله سندن بر جماعت اسمیدر التغانی
یا تاك فتحی و نونك كسری و مدّیله قوم بری برندن مستغنی اولمق یقال تغانوا
اذا استغنی بعضهم عن بعض الغی غینك فتحی و یانك تشدیدیله ازمق
ضلالت معناسنه و غوایت ممید لكه دخی دیرلر حسب معناسنه الغوا غینك فتحیله
بمعناه یقال غوی یغوی غیا و غوایة من الباب الثانی الغاوی اواك
كسری و مدّیله ازمق اولن كمسنه الغوی غینك فتحی و واوك كسری و مدّیله
بمعناه یقال غوی فهو غاو و غوی الغوی همزه نك كسری و غینك سكونی و الفك
مدّیله ازدرمق اطلال معناسنه یقال اغواه غیره الغوی غینك فتحی و واوك
كسری و یانك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره ازمش كمسنه یه راه معناسنه
یقال اغواه غیره فهو غوی قال الاصمعی لا یقال غیره بمعنی غواتك باب افتعالدن بوندن
غیری صیغت كلمز التغاوی تانك فتحی و واوك كسری و مدّیله بربرینه جمع اولمق

مشتو
شرا وزيدي بنه معين اولمق كه يغوث بتي نحو تدر نيتقال تنغاووا على عثمان رضي الله عنه
فقتلوه الغوي غينك فتحي والفك مقصوريله دوه ماوريسي يلحوذ فوتري سوده
عيوب اولمق نيتقال غوي الفصيل والسخلة يغوي غوى اذا لم يرو من لبأ امه
ولا يروى من اللبن حتى يموت هزا الاولياء لامك كسري ايله اغز يدكلري
سوددركه اينرا اولحلوربو ابن السكيت روايتي اوزره در وغيرلر
اندي عوي دوه باوسي معودي الجوب تخمه اولمغين الجوسي فاسد اولمقدر
الغوغاء غينك فتحي وواولك سكوني والفك مديله شول چكركه دركه اوجنحه
بتليه وبوسندن خلايق كثيره كه مختلط اولغوغا وغاغه ديريلر واصمعي ايتدي
شول چكركه قنادي بتوب جنبوز اوچيوب استغدال بولمش اولغوغا
دير كركه كاه اولورخلايق كا تشبيه اولنور ابو عبيد ايتدي غوغا برسنه
دركه سنكه شبيه اولور لكن ابيض ايزا اتمز وبوقول ضعيف در
شول سكسنه كه بوينى منصرف قلدي فمقام منزله سنك قلوب همزه سي واودن
مبدل در ديدي وشول كمسنه كه لاينصرف قلدي الحى عوراء منزله سنده
سنده قلوب التي تانيث ايجون اعتبار اتيدي غايف على وزن الحال يرطاغ آفت
على در الاشونه همزه نك فتحي وواولك كسري وياتك تشديديله آفت
داهيه معنانه نيتقال وقع الناس في اغويه اي في داهية المغوية ميمك
ضمي وواولك تشديديله شول چورده كه ارسلان صيد ايجون
قازيلن چقوريجي اولور المغواة ميمك فتحي وواوك تشديديله واحدى ذكر اولنان

جقورلدك كه بري معنانه نيتقال من حفر مغواة وقع فيها الغباية غينك
فتحي وياتك تخفيفي ايله كونشك شعاعنك قياسي بدنفس شعاع دكل در وغيايه
قيونك ديبنه دخي ديرلر فعرسنه معناسنه غيابه كبي در وزنا ومعنا وابو
عمرو ايتدي غيايه هر نسنه دركه انسانك باشي اوزره كولكه صالديغي
كبي وتعزكبي وظلمت كبي وبونلره تشبيه نزكه واداية وفي الحديث يجي البقرة
وال عمران يوم القيمة كانهما غمامتان او غيايتان المغايا ميمك ضمي ايله كولكه
قلمق اصمعي روايتي اوزره نيتقال غايا القوم فوق راس فلان بالسيف كانهم
اظلوه به الغاية على وزن الحال برنسنه نهايتي المغاي على وزن الحال
جمع نهايتلر معنانه سعلة ايله ساعي كبي وغلايه علم معنانه دخي كلور رايت
التغنية تانك فتحي وغينك كسري وياتك تشديديله علم نصب اتمك الا
همزه نك كسري والفك مديله معنا هانتقول غيبت غاية واغييت اذا
نصبتها الغيه غينك كسري ايله ازغنيلو معنانه در ونيتقال ولدان لغية وهو
نقيض قولك لرشدة ولدشدة لام جا وايله رشدله حاصل اولن لكرده ديرلر

فصل الفاء الفاو فانك فتحي وهمزه نك سكوني ايله بركسنه نك باشن شق
اتمك ابو زيد دغاني فاوت راس الرجل فاوا من الباب الثالث وفايت
الرجل فايا من الباب الذكور اذا فلقته بالسيف وفاو ايكي طاغك ارسي
مابين الجبلين معنانه الانفاء همزه نك وفانك كسريله يار لمق انشقاق
معنانه نيتقال انفاى القدح اذا انشق الفيئة فانك كسري وهمزه نك فتحيله

طائفه معناسنه درها يادن عوض اولنق اوزره قتا الفتيون فاتك كسرى وضميله بكر
ضمي ومديله جمعي جماعتلر معناسنه الفتي فانك فتحي والفك قصريله يكيت شنكلبانه
الفتاة فانك فتحي وتانك تخفيفيله مؤنثيدر يه اولن عورت معناسنه
وفتحي سخي معناسنه دخي كلور ديقال فتي بين الفتوة الفتيان فانك كسري وبانك سكوني ايله
جمع يكيتلر معناسنه الفتية فانك كسري وتانك سكوني ايله كذلك جمعي الفتو وضميله
وواوك تشديد ايله كذلك جمعي الفتي فانك ضمي وتانك كسري وبانك تشديدي ايله
عصي كبي كذلك جمعيدر سيبويه ابتدي واوي جمعدر وقصد ردئه يايه قلب ايتديلر خلاف
القياس الفتاء فانك والفك مديله يكيت اولمق يقال فتي فتاء من الباب الرابع
الفتي فانك فتحي ويانك تشديدي يكيت اوكجي كسنه يقال فلان فتي السن بين
الفتاء وقد ولد له في فتاء سنيه اولادو فتي ياشلو اولن طواره دخي ديرلر الافتاء همزه
نك فتحي والفك مديله جمعي يتمز ايله ايتام كبي التفتي فتحيتيله وتانك تانيندي كسري
وتشديدي ايله يكيتلك قصد ايتمك يقال الفادنه نيتت تفتنت اى تشبهت بالفتيات
وهي اصغر منهن التفتية على وزن الترجبة بر كسنه يي يكيتلك حدته داخل
اعتبار ايتمك يقال فتيت الجارية تفتية اذا حدرت وسترت ومنعت
اللعب مع الصبيان الفتيان فانك فتحي وتانك كسري وبانك تشديدي ايله
كيجه ايله كوندوز يقال لا افعله ما اختلف الفتيان يعني الليل والنهار
كما يقال ما اختلف الجديدان والجديدان الاستفتاء همزه نك وتانك كسري
ايله فتوى طلب ايتمك الفتاء همزه نك كسري والفك مديله فتوى وير مك يقال افتيت

الفتية

الفتية في مسئلة فافتاني الفتيا فانك سكوني والفك قصريله اسمدر معنالي
مزبوردن الفتوى فانك فتحي وتانك سكوني والفك قصريله بعنا
التفاني تانك فتحي وتاء ثانيك كسري.. ومديله فتوا طلبنه واتقونو
تفاتوا الى الفقيه اذا ارتفعوا اليه في الفتيا الفجوة فانك فتحي وجيمك سكوني ايله فجا
ارالق واكي شنه نك مابينده واسع اولن نسنه وفجوة الدار اوك
اورته سنه دخي ديرلر التفاجي تانك فتحي وجيمك كسري ومديله برنسنه واسع اولمق
يقال تفاجا الشي صارت له فجوة الفجا فانك فتحي والفك قصريله دوه اكر
بجه لري برى برندن ارالق اولمق وفجا ياى كرشي يانك بغرندن اراغ اولمق
دخي ديرلر يقال فجيت هي تفجا فجا من الباب الرابع الفجواء فانك فتحي وجيمك
سكوني والفك مديله شول ياي دركه كرشي بغرندن ارالق اولور وفجوت فانك
كرشي بغرندن ارالق اتمكه دخي ديرلر تقول فجيتها انا فجوا اذا رفعت وترها عن كبدها
الفجي فجا فانك فتحي وجيمك سكوني والفك قصريله كلامك معناسي يقال عرفت
في ذلك فحوى كلام ممدودا ومقصورا التفحنة على وزن التسوية برنسنه يه
قصد ايتمك يقال اسيغي بكلامه الى كذا وكذا الفحا فانك فتحي وكسري والفك مدي
وقصريله طعام قوتن نسنه در طعام لذيذ اولمغيچون وكثر الاستعمال اولن فانك فتحي در
الافحاء همزه نك فتحي والفك مديله جمعي ذكر اولنن حوايج معناسنه وفي الحديث من اكل من فحا
ارض لم يضره ماؤها يعني من اكل البصل واطانك اهل صحبت مختلف صولرندن مضرتن
دفع ايدر بدكلري كويا كه بومعنادن ماخوذدر يقال فحو قدرك تحبيه الغذاء

فدی کلمه

فانك کسری والفك مدی وقصریله سئول بدل دیدکری انوکله کندن خلاص ایتدکلری تقاللهم
الی والی فحت فا مفتوح اولسه الف قصر اولنور وعرب طائفه سندن نفع متون
اولان فدا نك فاسی لام جاره مقارن اولدقده مکسور ایدوب فداءٍ لك دیرلر دلار
بوشول نکره دیرکه بوکونه کلمه ده قصد ایلدکلری دعا اولمغله بو وجه ایله بنا ذکر اولنان
بلکه ویرمکه دخی دیرلر المغلاه میمك ضمی ایله کذلك فداه ویرمك یقال فداه
وفاداه اذا اعطی فداه فانقذه وکندی نفسی فدا ویرمکه دخی دیرلر یقال
فداه بنفسه التفدیة علی وزن الترحیة برکمسنه برکمسنه به سکا فدا
اولیم دیمك یقال فداه فدیة اذا قال جعلت فداك الافتداء همزه نك
وتانك کسری والفك مدیله برکمسنه برکمسنه دن تفحص ایتدکلری المؤ یقال
افتدی منه بکذا التفادی دالك کسری ومدیله قوم بری برینه
فدا ویرمك یقال تفادوا اذا فدی بعضهم بعضا وتفادی برکمسنه صافنوب
برکوشه چکلمك یقال تفادی فلان من کذا اذا تحاماه وانزوی عنه
الغذیه فانك کسری ودالك سکونیله فدامعناسنه الفداء فانك
فتحی والفك مدیله شول ابنا دیدکه انده حبوبات جمع اولنور جمعلادن
واریه دن وحرمادن وجونلر شبیه هرنه که وارایسه الغرو
فانك فتحی ورانك سکونیله کودك که یلبوسات قسمندن در الفراء
فانك کسری والفك مدیله جمیع کورکلر معناسنه وفروه باش دریسنه دخی
دیرلر جلد راس معناسنه وقروه بر حالك داخل اسمیدر وفروه ثروه دن

دخی مبدل اولور ثانی فا یه تبدیل اتمکله وثروه غنا معناسنه در یقال انه
لذو فروه فی المال وثروة بمعنی علی وزانیه وقروه بر وطعه اون دیجی دیرکه بریه
جمع اولیوب فتور عش اوله الافتراء همزه نك کسری والفك مدیله کورك
کیمك تقول افتریت الفروة اذا لبستها وافترایلان بیدا اتمکه دخی دیرلر
یقال افتراه اذا اختلقه الفری فانك فتحی ورانك سکونی ایله برنسنه یی اصلاح
الچون قطع اتمك تقول فریت الشیء افریه فریا من الباب الثانی اذا قطعته
لتصلحه وفرینی واکا شبیه اولن نسنه یی ایشلمه دخی دیرلر تقول فریت
المزاده اذا خلقتها وصنعتها وفرا دره ارق قویاجوق نسنه یه دیرلر توسنه
دان معناسنه وفری بر ده قطع مسافه اتمکه دخی دیرلر تقول فریت الارض
اذا سرتها وقطعتها وفری یلان یه میار اتمکه دخی دیرلر یقال فری فلان کذبا اذا
اختلقه الفریة فانك کسری ورانك سکونیله یلان معناسنه اسم در افترا
معناسندن الفری فانك کسری ویانك تشدیدیله عجیب وغریب اولن نسنه امر
معناسنه یقال فلان یفری الفری اذا کان یاتی بالعجب فی عمله منه قوله تعالی
جئت شیئا فریا ای مصنوعا مختلفا ویقال عظیما الافراء همزه نك کسریله بیچاق
طمرلرینی کسمك تقول افریت الاوداج وافرایارمق معناسنه ده کلور یقال
افریت الشیء اذا شققته وافرا قوردت قبوتلشقارنن یارمغه دخی دیرلر یقال افری
الذئب بطن الشاة وکسائی ابتدی افرادریئی افساد طریقیله کسمك وفری
اصلاح طریقیله کسمك در الانفراء همزه نك وفانك کسریله یارلق التفری

فتحتیله و رانك کسری و تشدیدیله کذلك یارلمق یقال افریت الشی فانفری
وتفرّی اذا شققته فانشق ویقال تفری اللیل عن صبحه وتفرت بر یردن صو چقمق
معناسنه دخی کلور یقال تفرت الارض اذا انبجست و انبجاس انفجار معناسنه در
الفری فانك فتحی و الفك قصریله بر کمسنه تحیر اولمق یقال فری من الباب الرابع
اذا تحیر و دهش الفسو فانك فتحی و سینك سکونیله بلا صوت خروج الریح من الدبر
معناسنه یقال فسا فسوا فانك ضمی و الفك مدیله اسمدر معناسی مزبوردر
التفاس تانك فتحی و سینك کسری و مدیله یلیمك یقال تفاست الخنفساء اذا
خرجت منها کذلك و خنفساء طلوزلن قوردی دیدکلری بوجك که حشرات ارضدن
در واسّت دبر معناسنه فسو فانك فتحی و سینك سکونیله بر جماعتك
اسمی درکه انلردن بر کمسنه ایکی قطعه حصیر بردنکه طاز ارته کتوردی بو یردیلر
بردن بو لقبه کیم رفع ایده دیدکده عمو قبیله سندن بر سرایله وکلوب ذکر اولنان
بردلر جمع کثیر محضرنده یللمشدر که اول لعب حجامت مزبوره دن رفع اولنقب
الکا اضافت اولنه بنا علی ذلك احیت صفقة من شیخ مهو کلامی مثل ضرب
اتمشدر و صفقه الطو لتشوجی بازار اتمکه دیرلر الفسر فانك فتحی و سینك ضمی
و واوك تشدیدیله شول کمسنه درکه یللمشی چوق اوله و ابو و نبان بن العیل
انشدنی بعض الشیوخ الی الافلح الحبیق الفسو و افلح فاقله و جاء مهمله ایله دخی
صادی اولنکه چوق کثیر الکل اولن و فسو کثیر الریح اولن کمسنه در کما مر الان
المفتا میمك فتحی و فانك سکونی و الفك قصریله یلیمك و فی المثال باقر معناسنه
نه تعجب
بی وسیب در اول کمسنك اللی خروج فتحیه التثوی ضمنیله و واوك تشدیدیله ضرب ایلیع
اولمق یقال فشا النحب بن بقو فشو اذا اذاع الافشا همزه نك کسری و الفك مدیله ضرب ایلیع
فلمق یقال افشاه غیره التفشی فتحتیله فانك فتحیله و شینك کسری و تشدیدیله برشنه
واسع اولمق یقال تفشی الشی اذا اتسع القواشی فانك فتحی و شینك کسری و مدیله
پراکنده اولن مالدر پیانده او تلین قیون سوریسی و دوه سوریسی کبی پراکنده اولدن
غیری نه که وار ایسه و فی الحدیث ضموا فواشیکم حتی تذهب فحمة العشاء کیجه
بمنی کیجه قرانکولکنجه پراکنده اولن مالکزی جمع ایدك التفضی فتحتیله
وصادك کسری و تشدیدیله بر کمسنه بلادن و مضایقه دن خلاص بولمق
یقال تفضی الانسان اذا تخلص من الضیوح و البلیة ویقال ماکدت اتفضی من فلان ای
ماکدت اتخلص منه تغضیت قضا من الدیون اذا خرجت منها و تخلصت
الفصیة فانك فتحی و صادك سکونیله بر نسنه دن خلاص بولمق اسمدر معناسی مزبوردن
بوردن و فی حدیث قیلة قالت الحدیباء الفصیة والله لا یزال کعبك عالیا و قصه
نك اصلی ماکیرسنه اولوب بعده اندن خروج اتمه درکو باکه مزبوره دخی بناتنك
عیچنده دنی مضایقه ده اولوب ارقیك کچرلی ایله تفأل ایلدوب بو کلامی سویلمشدر
وکوعلی اولمق ایکاله و رفعته ایرشه دن کنایتدر و یقال فصی اللحم عن العظم
اذا انفصل التفصیب علی وزن التسرحیه خلاص قلمق تقول فصیته تفصیة اذا
خلصته منه الفصاء همزه نك کسری و الفك مدیله بر نسنه دن چقوب ایرلمق تقول
قد اقصی عنك الحرّ ای و لا تقول افضی عنك البرد و اقضا معمودا لمطعة دحی بر

نقول افضى المطر اذا اقلع افضى همزه نك فتحى والفك قصريله بر جايك اسميدر
افضى عربده ايكى مشهور كسنه نك اسميدر برى افضى بن دعمى دركه جد
اعلاسى ربيعه در وبرى دخى قضا افصاى مز بور ك اوغلنك اوغليدر
افضاء فانك فتحى وضاد معجمه نك سكونى والفك مديله او اوزره سنده
ياخود خارجده اولان واسع يرلره معناسنه در الافضاء همزه نك كسرى
والفك مديله الا ك يره چيقمق نقول افضيت اذا خرجت الى الفضاء وقفا
بر كمسنه به كشف راز اتمكه دخى ديرلر تقول افضيت الى فلان بسرى وافضا بر
دوه سنده مباشرت اتمكه دخى ديرلر تقول افضى الرجل الى امرئته اذا باشرها
وطبعها وقطنا اعوره تنه جماع ايدركن سبيلهين بير انمكه دخى ديرلر
يقال افضاها اذا جعل مسلكيها واحدا وافضا ما لك سجوده الايه
سن يره سورمكه دخى ديرلر المفصلة ميمك ضمى وفانك سكونيله
سبيلينى بر اولان عورت الفضا فانك فتحى والفك قصريله قاريشق شيء
مختلط معناسنه يقال طعام فضى اي فوضى مختلط وهر كسى سرى المغردخى
ديرلر يقال امرهم فضا بينهم اي الامر عليهم الا فضى همزه فتحى والفك
قصريله ابلاذ جيبه معناسنه بر بوا افعل وزنه اوزره اولور وختوفل هذا
افضى بالتنوين وكذلك ادريى وادى بياه كجيلر ديرلر همزه نك
فتحى وعينك كسرى ومديله جميع حيات معناسنه قال العواة همزه نك وعينك
فتحى ايله افعيدر لك اذكر ميمك فتحى وفانك سكونى ايله شول يرده كه

انوك يلانلرى چوقدر يقال ارض مفعاة اي ذات افاعى المفعاة ميمك
فتحى وفانك فتحى وعينك تشديديله شول داغ دركه افعى شكلى اوزره در
التفعى فتحتيله وعينك كسرى وتشديديله بر كمسنه بد خولقدن افعى بكى اولمق
تفعى الرجل اذا وصار لا فعى في الشر الفقو فانك فتحى وغير معجمه نك سكونيله
جنا جيكى دوغر الجنا معناسنه الفاغية غينك كسريله عمساه الافعاء همزه
نك كسرى والفك مديله نباتك جيجكى ظهوره اتمك يقال افعى النبات اذا خرجت فاغيته
الفقا فانك فتحى والفك قصريله شول خرما قوزيده كه متغير اولوب قوارا اولمق يقال
منه افعت النخلة الفقوه فانك فتحى وقانك سكونيله اوق كذي فوقه
السهم معناسنه الفقى فانك فتحى والفك قصريله جمعى اوق كذرى معناسنه
فا نك فتحى ولامك تخفيفيله بريه مفازه معناسنه الفلاة وزنه
بو داوزره معناها الفلى كسر نسبيله ويانك تشديديله فلانك جمعى صاليله
عصى كبى الافلاء همزه نك كسرى والفك مديله بريه يه داخل اولمق يقال
افلا القوم اذا صاروا الى الفلاة الفلو فانك فتحى ولامك فتحى وواوك
تشديديله ات قولنجى معناسنه ومز بوره قلو دير بلر افلاد اولدقده اوترى
انه سنده سندن قطع اولنه عندن اوترى الفلوه فانك فتحى ولامك
فتحى وواوك تشديديله مونثى نته كم عدوه ديرلر الافلاء همزه نك فتحى والفك
مديله جمعيدر وله اعدا كى الفلاوى فانك فتحى واخرنده الفك قصريله كذلك
جمعيدر خطايا كبى وبونك اصلى فعائل ايدى نته كم باب همزه نك ده مرور ايتمشدر

الفلو فانك كسري واللامك سكونيله بمعناه ابو زيد ايتديكي فاني مفتوح قلمسا
لامي ساكن قلوب فلو ديرس جروكي وجروكلب ياورسنه ديرلر الفلو فانك
فتحي ولامك سكونيله مهره دن كسمك الافلاء همزه نك كسريله والفك مديله
بمعناه تقول فلوته وافليته اذا فطمته وفلو بلمك معناسنه دخى كلور تقول فلوته
اذا ربيته وفلو قلجله اورمغه دخى ديرلر تقول فلوته بالسيف اذا ضربته المفلاة
ميمك ضمي وفانك سكونيله ولامك كسري ومديله شول اتانك بچه سى قوليغه
المفلية ميمك ضمي وفانك سكوني ولامك كسري ايله معناها يقال فرس مفل
ومفلية اي ذات فلو يعني قولن صاحبي اات الافتلاء همزه نك كسريله كذلك
مهره دن كسمك وبيلمك معناسنه الفلي فانك فتحي ولامك سكونيله بر
نك قلجله اورمق تقول فليته اذا ضربته به راسه وفلي باشي نتلمكه دخى
ديرلر تقول فليت من راسه القمل وفلمك بته ديرلر كهله معناسنه وفلي شعرك
معناسنه تأمل ايلدوب استخراج ايتمكه دخى ديرلر تقول فليت الشعر اذا تدبرته
واستخرجت معانيه وغريبه على رواية ابن السكيت الانفلاء همزه نك
وفانك كسريله باشي بيتلمك تقول افتلى راسه اذا اشتهى الى ان يفلى التفالي تانك
فتحي ولامك كسري ومديله ايكي كمسنه بري برنك باشن بيتلمك التفاء
فانك فتحي والفك مديله بر نسنه نوكمك يقال فتى الشيء فتا من الباب الرابع
الافتاء همزه نك كسري والفك مديله بر نسنه يي دوكمك التفاتي قوم بري
برينه توكمك يقال تفاتوا اذا دق بعضهم بعضا في الحرب الفتاء همزه نك كسري

والفك

والفك مديله اولكجو اينبنده اولن ميدان الافنية همزه نك فتحي ونونك كسريله جمعي ذكر
اولنن ميدانلر معناسنه الافناء همزه نك فتحي والفك مديله مجهول ومنتشر اولن كمسنه لر
يقال هو من افناء الناس اذا لم يعلم ممن هو الفنواء فانك فتحي ونونك سكوني والفك مديله بوداقلري
چوق اولن اغاج يقال شجرة فنواء ذات افنان وهو على غير قياس لانه فيلر فنا بتشديد
النون وهو رواية ابي عمرو الفنا فانك فتحي والفك قصريله ابت اوزمي ديدكلري
نسنه عنب الثعلب معناسنه الفناة وزن مزبور اوزره واحدي بعضلر ايتديكي
فنا بر اغاجك اسميدر كه انوك ميوه سي قرمزي دركه اندن نسا طايفه سي قلاده
ايدرلر وفنا صفره دخي ديرلر معناسنه العنوب فتحيله جمعي الافاني همزه نك فتحي
ونونك كسري ومديله بر جنس اوت دركه تازه سنه اواني ديرلر وقوريسنه قد حماط
ديرلر حماط حا و طاء مهملتينله بيان ابجري ديدكلري اوت ددر بعضلر الافانية
همزه نك فتحي ونونك كسري ويانك تخفيفيله ثمانيه وزني اوزره واحدي ذكر
اولنن اوتلردن بري معناسنه وبعضلر بوداغ ايت اوزمنك اسميدر ديديلر المغاناة
ميمك ضمي ايله بر نسنه يه قريب اولمق مدانات معناسنه ابو عمرو دانين اوزره واموي ايتدي
فانينه فوق بن اني ساكن فلدم معناسنه دد الفوة فانك ضمي وواوك تشديديله شول
كوكلدر كه انوكله قزل بويا بوياديرلر لسان فارسيده اكا روينه ديرلر وبوجوه فوه وزني
اوزره اولور بعجوه حاء مهمله نك ضمي ايله طوتق سياهلغي دد المفوى ميمك ضمي وواوك
تشديدي والفك قصريله صبغ مزبور ايله بويانمش بز يقال ثوب مفوى اذا كان مصبوغا بالفوة
كما نقول شيء مفوى من الفوة في فانك كسري ومديله حروف جار دن معنكى ظرفيت

منزلہ تنزیلہ اولنن ددر تقول الماء في الاناء وذيد في الدار والشك في الخبر وكاه اولور محل معناسنه
دخی اولور کقوله تعالی ولاصلبنكم في جذوع النخل ويدني ايندی عرب طائفه سی نزلت في ابيك
ديرلر يعني ابيك معناسنه وكاه اولور في باء معناسنه دخی کلور نته کم يبصرون في طعن الابر کلجی ديرلر يطعن
فيها الكلى معناسنه کلی کلیه نك جمعی در کرجوك کلی در معناسنه فصل القاف القبا فانك فتحی والفك
مدیله شول قفتان درکه اوکی اچق اوله التنقي همزه نك فتحی ویانك كسری و يانك
تخفيفي ايله جمعی ذکر اولنن قفنا ند معناسنه النقي فتحنيله ويانك فتحی وتشدیدیله ذکر
اولنن قفنا يکمك تقول قفيت اذا لبة الغوة قافك فتحی ويانك سكونيله ايکی طو
دغ بربری برنه ضم اتمك وظليل فنبره دونك كسريله همزه يله دير کم حروف هجادن در
القبه فانك كسری ويانك تحقيقي ايله شردان كه فيوهن اشکینه سنه متصل اولور
پس بونك بابی منه دا ولمدیغی نفدیرجه محلمدر که هذا الباب دن اولور ثنا بی واوی
عواض اوله قيا قافك فتحی والفك مدیله فنا جاره بر موضعك اسمی درکاه تانيث اولنور
الفتو قافك فتحی وتانك سكونی ایله حدمت اتمك المفتى ميمك فتحی وقافك سكونه
والفك قصريله بمعناه تقول قتوت اقتوا ومقتى اذا حدمت مثل عزوت اغزو وغزوا ومغزى
المقتوی میمك فتحی وقافك سكونی وواوك كسری ويانك تشديديله احد معكارخادم
معناسنه کویاکه بوقتانه منسوب در ومقتا حدمت اتمك معناسنه وفصدددرنته کم صيغه محرره
درلر شول بره كه صاحب خرجنه وخراجته وفاتميه وياء ونيك تحقيقي ايله المقتوان میمك
فتح وقافك سكونی وواوك كسری ومدیله بر لفظ درکه مفرده وجمعه
استعمال المنوب ابوعبیده ايتدی بنی حرمازدن برکسنه انتهی درکه

انتهی درکه هذا رجل مقتوین ورجال مقتوین دیرلر بونلرك جمله سی برابردر ومؤنث دخی
حال بوبله در دیمشدر پس مقتوین شول کسنه لره دیرلر كه خلعة قارنی طوقلغنه خدمت ایدر
سیبویه ایتدی خلیله مقتوین کلمه سندن سؤال اولندقده ایتدی بو عرب طایفه سنك
الاشعری والاشعرین دیدکلری کبی در الاقحوان همزه نك وحانك ضمی ایله پاپاديه دیدکلری
چچك كه اطرافی آق وارته سی صاری ورایحه سی خوب اولور الاقحی همزه نك ضمی وقافك
فتحی ويانك سكونيله ويای ثانينك تشدیدیله اقحوانك تصغیری در ذکر اولنن چچك
معناسنه الاقحی همزه نك فتحی وحانك كسری ويانك تشدیدیله جمع الفی ونونی حذف
اتمکله واكردیلرسکت الاقاحی دیرسن بلا تشدید المقحوة میمك فتحی وواوك تشديديله
شول دوادرکه انوك ایچنده اقحوان اوله یعنی پاپادیاوله الاقحوانه کذلك همزه نك
وحانك ضمی ایله بر موضعك اسمی در القدوة قافك ودالك سكونيله مقتدی اولن کسنه
اسوه معناسنه یقال فلان قدوة دیرلر القدوة قافك كسری ودالك فتحی وتخفیفی ایله بمعناها
القدر قافك فتحی ودالك سكونيله یاخود طعام رایحه طیبه ویرمك القدی قافك
فتحی ودالك سكونيله کذلك طعام رایحه طیبه ویرمك القدی قافك فتحی والفك قصریله
کذلك طعام رایحه طیبه ویرمك تقول قدا اللحم والطعام یقدو قدوا من الباب الاول
وقد ایقدی قدیا من الباب الثانی وقدی یقدی قدیا من الباب الرابع اذا شمت له
رایحة طیبة وقدی جماعت قلیله ظهور ایتمکه دخی دیرلر یقال قدت المقادنه یقدی قدیا قال ابو
عبید المحفوظ عندنا بالدال غیر معجمة وقال ابو عمرو بالذال معجمة القداة قافك فتحی ودالك
تخفیفیله غداه وزنی اوزره طعامك رایحه طیبه سی یقال شمت قداة القدر القدیة قافك

فتحی و دالک کسریله فعلة وزنی اوزره شول طعامدر که رایحهٔ طیبه سی اوله یقال شجرة
قداة المقدر فرای قدیة ای طیبة رایحة ما اقدی همزه نک فتحی و قافک سکونی و الفک
قصیریله فعل تعجب در نه خوب رایحه لو طعام معناسنه یقال ما اقدی طعام فلان ای ما اطیب طعمه
و رایحته القدیان فتحتیله سرعت ایلمک یقال قدی الفرس یقدی قدیانا ای اسرع و مر فلان
تقدو به فرسه القدی قافک کسری و الفک قصریله مقدار قد معناسنه یقال هذا قدی الرمح
رمح ای قدر رمح القدیة قافک کسری و دالک سکونیله بر قصد که ماخذ فی معناسنه مؤدی
اولور یقال خذ فی قدیتک ای فیما کنت فیه القادیة دالک کسریله شول ازجماعة
که ابتدا ظهور ایده یقال اتتنا قادیة من الناس ای جماعة قلیلة و هو اول ما یطرا علیک القدا
قافک فتحی و دالک کسری و مدیله جمعی ذکر اولنن جماعة قلیل معناسنه القذی قافک فتحی و دالک
و ذال معجمه نک حرکه الفک قصریله کوزه دوشن و شرابه دوشن نسنه یقال قذیت عینه
تقذی قذیا اذا سقطت فیها قذاة القذی قافک فتحی و ذالک سکونیله کوزه نسنه
بکا اتمق و اصیغی ایتدیر قذت عینه تقذی قذیا دیرلر باب شانیدن فتح چیاعن و یحتاج
اولن نسنه بیی آت و اقذام کوزه بر نسنه بر تمغه دیرلر علی السجیة و قذی قیعوه رحمن
اولن اق صویی القا ایتمک یقال قذت الشاة اذا القت بیاضها من رحمها یقال کلا
کال ذکر عبدی و کال انثی تقذی القذی قافک فتحی و ذالک کسری و مدیله الاقذاء همزه نک
کسری و الفک مدیله کوزه بر قمق تقول اقذیت عینه اذا جعلت فیها القذی القذمه علی وزن
التبریة کوزه اولن چرکی کیدرمک تقول قذیت العین تقذیة اذا اخرجت فیها القذی
المقاواه میملک ضمی ایله بر نسنه نک جزاسن قلمق یقال قاذیته اذا جازیته القاذیة ذالک

کسریله

کسریله خلاف در عقلی دن بر جماعت ابو عمر ایتدی قاذیه دال معجمه ایله در تقدیر جرهم ذا
البابدن المعور ر و ابو عبید ایتدی ذال عیر معجمه ایله در بنته کم مرور ایتدی القرقب
قافک فتحی و رانک سکونیله شول قدحدر که اغجدن یونرلر و فرکلب … ابلاعنه دخی مبلغ
معناسنه و قرو بر نسنه یی برو لایندن برولایه چقعوب تتبع ایتمکه دخی دیرلر علی ملیجیه
القروة قافک فتحی و رانک کذلک سکونیله واحدی مبلغه معناسنه و قرو شو ماکوکنه دخی
دیرلر که اکجن اویوب اندن بعض نسنه ایصلدرلر و قرو و قروه خایه نک دریسی بیوکمکدر
انده یا یل یا خوذ وصوء یا خوذ بغرسق اوله تفخن ننه کم دیه اولن آومل ره اولور القروانی
قافک فتحی و واوک سکونی و یانک تشدیدیله شول کمسنه در که ذکر اولنن مرضه مبتلا اوله
و قرو شول حوضه دخی دیرلر که نهر کبی اوزون اولور انده دوه لر صولنه و بو سبیدن بر کنه
الارض قروا واحدا دیرلر یعنی بر یوزن بعمور قابلمه و بر سمتده اولمغه دخی دیرلر تقول
رایت القوم علی قرو واحد ای علی طریقة واحدة القری قافک فتحی و الفک قصریله ارقه ظهر معناسنه
القریة قافک فتحی و رانک سکونیله کوی معروفدر القری قافک ضمی و الفک قصریله
قریه نک جمعی در علی فلان القیاس زیرا فافک و عینک سکونیله فعله وزننه اوزره اولوب
معتل اولنلرک جمعی کسره فا و العله کلور رکوه ایله رکا و ظبیه ایله ظبا کبی و رکوه دریدن دیکلمش
صو قابینه دیرلر و بعضلر ایتدی قریه قافک کسری و رانک سکونیله اهل یمن لغتی در شویله
ظن اولنور که قری انک اوزرینه جمع اولنمیش بولغته بنا و زبیر اذروه ایله ذری و لحیه ایله
لحی کبی اولور القروی فتحتیله و واوک کسری و یانک تشدیدیله قریه یه منسوب اولن کمسنه
القریتین قافک فتحی و رانک سکونیله تثنیه سی و یاری تعالینک علی رجل من القریتین

عظیم دیدکی کلامدر قرتینیله مرادکه وطایو در **القری** قافک فتحی و یانک تشدیدیله فعیل
وزنی اوزره باغچه لرده اولن صو اقندیسی در مجری الماء معناسنه **الاقریة** همزه نک فتحی و راک
کسری و یانک تخفیفی ایله جمعی صو اقندیلری معناسنه **القربان** قافک کسری و رانک سکونیله
کذلک جمعی **القریة** قافک فتحی و رانک کسری و یانک تشدیدیله فعیله وزنی اوزره شول
اغلجلر درکه انوک دلکلاری وار در اوده اولن دیرکلرک بلشنه وضع ایدرلر سنره عماد
معناسنه **المقری** میمک کسری و الفک قصریله شول کاسه درکه انوکله مهمان ضیافت اولنور
المقراة میمک کسریله کذلک شول بیوک تخفیفه شول درکه الکا جفنه دیرلر و مقراه کذلک
هر جانبدن انی یغمور صوبی جمع اولدیغی یره دیرلر **القاریة** رانک کسری و یانک تخفیفیله شول
قوشدر که ایتعارلی قصه وارقه لیسی یاشل در و بو طایفه عرب قتنده مرغوب در انوکله تیمن ایدرو
سنجی اولن کمسنه یی انکا تشبیه ایدرلر و یعقوب ایتدی عامة قاریه نک یاسنی تشدیدیله ایدرلر
القواری قافک فتحی و رانک کسری و مدیله طانقلر شهود معناسنه یقال الناس قواری
الله فی الارض ای شهداء الله و شهدایه قواری دیدکلوی چلتق تتبع و استقرا ایدوب اعماله
نظر ایتدکلرینه بناء در و بو ابو عبیدک مصنف اولوکتابنده اولن روایتدر و ابو عبید ایتدی
قاریه کوندرک اوجی و کسکین اولن بری در **القری** قافک فتحی و رانک سکونیله
برنسنه یی تتبع ایتمک معناسنه **الاقتراء** همزه نک و یانک کسریله معناسنه **الاستقراء** همزه نک
و تانک کسریله بمعناه همزه نک و تانک کسریله بمعناه کذلک تقول قروت البلاد و قروا
و قریتها و افریتها و استقریتها اذا تتبعتها تخرج من ارض الی ارض و قری صوبی حوضده جمع
ایتمکه دخی دیرلر تقول قریت الماء فی الحوض اذا جمعت و قری اغزنده اوتی جمع ایتمکه دخی دیرلر

یقال

یقال البعیر یقری العلف فی شدقه ای یجمعه و شدق اغزک بر جانبنه دیرلر **القاری** رانک
کسری و مدیله کویده اولن کمسنه تقول جائنی کل قار و باد ای الذی ینزل القریة و البادیة
الاقراء همزه نک کسری و الفک مدیله اق ارقه سنه چل کتمک تقول اقریت الجل علی ظهر
الفرس ای الزمته ایاه **القری** قافک کسری و الفک قصریله احسان ایتمک **القراء** قافک
فتحی و الفک مدیله بمعناه تقول قریت الضیف قری مثل قلیته قلی و قراء اذا احسنت الیه
اذا اکسرت القاف قصرت و ان فتحت مددت و قری قونغه دیرلر طعامه دخی دیرلر **التقری**
تفعیله و رانک کسری و تشدیدیله صوارمق تتبع ما تقول تقریت **قری** قافک ضمی و رانک
تشدیدی و الفک قصریله بر یره در بر صوبک اسمی در **القرواء** قافک فتحی و رانک سکونی
و الفک مدیله شول دوه درکه اوزون اوله و بعضلر ایتدی قرواء ارقه سی برک
اولن ناقه یه دیرلر بینا القرا معناسنه و قراء ارقه معناسنه در نته کم الاه مرور ایتدی و جمل اقری دیمک
جایزدر کلدر **قروری** تخفیف و الفک قصریله طریق کوفه ده کوه بر موضعک اسمی درکه اول
تقره ایله حاجز دیدکلری منزل ال ما بینده بر منزلدر **القیروان** قافک فتحی و رانک ضمی ایله
حیقطان وزنی اوزره قافله در کاروان معناسنه فارسیدر معرب در و فی حدیث مجاهد تغدو
الشیطان بقیروانه الی السوق یعنی شیطان کندی تواجعیله هر صباح بازاره حاضر اولور
قیروان عسکر معناسنه دخی کلور و حیقطان حاء مهمله و قافله در راج دیمکله قوشک ارکگی در
القسوة قافک فتحی و سینک سکونیله کچا قلبک غلیظ اولمسی **القساوة** قافک فتحیله معناسنه
القساء قافک فتحی و الفک مدیله بمعناها کذلک یقال قسا قلبه قسوا و قساوة
و قساء اذا غلظ و اشتد و قسو اقچه بر مزاو ملغه دخی دیرلر قست الدراهم تقسو **الاقساء**

همزه نك كسرى ويانك الفك مديله غليظ ايتمكه يقال اعتساء الذين المقاساة
ميمك ضمى وقافك سكونيله محل قساوت اولن نسنه القاسى سينك كسريا
ومديله برك اولن نسنه محكم معناسنه يقال حجر قاس اي صلب المقاساة ميمك ضمى
ايله بر نسنه نك زحمتن چكمك مكابده معناسنه قسا قافك فتحى ايله عصا وزنى اوزره
بر موضعك اسميدر القسى قافك فتحى وسينك كسرى ويانك تشديديله بر جنس اقچه در زيوف
قسمندن در يقال درهم قسى اي فضة ردية ليست بلينة وقسى تشديد اولنور كوندخى دیرلر
يقال يوم قسى اي شديد من حر او شر وقسى ثغيو نام كمسنه نك دخى لقبى در ابو عبيد
ايتديكه زبير مزبور رابى رغالي اهل تصديق ايكن قتل ايتمشدى اكا بناء قد قسى قلبه ديلمشلر
قسى ويديلر القسيان قافك كسرى وسينك سكونيله جمعى بر مزاقچه لر معناسنه صبى ايله صبيان كبى
القسية قافك فتحى ويانك تشديديله مؤنثى القسيات وزن مزبور اوزره جمعى يقال دراهم قسية
وقسيات وقسية صعوق كيچه به دخى دیرلر يقال ليلة قسية اي باردة القشوة قافك فتحى وشينك
معجمه نك سكونيله بر نسنه نك قابن صويمق تقول قشوت الشيء قشواً اذا قشرته وفى حديث
قبلة ومعه عسيب نخلة مقشو غير خوصتين من اعلاه وعسيب خرما دالنه ديرلر وخوصه خرما يپراغنه
ديرلر التقشية على وزن التربية بر نسنه نك قابن صويمق تقول قشيته تقشية المقشى
ميمك ضمى وشينك فتحى وتشديديله قابى صويلمش نسنه مقشر معناسنه القصو خمينيله واوك
تشديديله بعيد اولمق يقال قصا المكان يقصو قصوا اذا بعد القصى قافك فتحى وصادك
كسرى ويانك تشديديله ايراغ اولن يرمكان بعيد معناسنه القاصية صادك كسريله ايراغ
اولن ير القاصية نانك فتحى ويانك تشديديله بمعناه يقال ارض قاصية وقصية اي بعيدة

وبر قومدن

وبر قومدن ايرلمغه دخى دیرلر تقول قصوت عن القوم اذا تباعدت القصا قافك
فتحى والفك قصريله ايراغ اولمق بعد معناسنه وناحيه معناسنه دخى كلور يقال قصى فلان
عن جوارنا يقصى قصاً من الباب الرابع ويقال ما طونا القصا اي تباعد واعنا وهم حولنا
وذهبت قصا فلان اى ناحيته ويقال بحلم اقاصيك اينا ابعد من الشر يعنى كل مسافته
ايدلم كوريلم قنغمز ابعد در شردن جهتندن الاقصا همزه نك كسرى والفك مديله ايراق ايتمك
تقول اقصيته فهو مقصى ولا تقل مقصى بفتح الميم وتشديد الياء القصو قافك فتحى وصادك
سكونى ايله دوه قولاغنك بر جانبى كسمك تقول قصوت البعير وكذا فى الشاة القصو
قافك فتحى وصادك ضمى وواوك تشديديله قولاغنك بر طرفى كسلن دوه القصوء قافك
فتحى والفك مديله مؤنثى وقصوا رسولك صلى الله عليه وسلم ناقه سنيك لقبيدر ومزبورنك
قولاغى كسلمش دكلدى المقصى ميمك فتحى وقافك سكونى ويانك تشديديله كذلك قولاغى
كسلمش دوه يقال ناقة قصواء وشاة قصواء ولا يقال جمل اقصى وانما يقال مقصو او مقصي
تركوا فيها القياس يعنى قياس بو ايديكه فعلا كلدكى يرده افعل دخى كليد لكن بو قياسه مخالف
كلدى وهم مؤنث فعلاء كلن افعل بابندن كلور وقصوت البعير خود باب ولدنا در يس
قصواء اصلندن قياسه مخالف كلمشدر وامرأة حسناء دخى بونك كبى در كه رجل احسن دينمز
القصية قافك فتحى وصادك كسرى ويانك تشديديله شول دوه در كه صاغلمه ونبلمه ده اكا
زحمت ويرلميوب رعايت ترك اولنور القصايا قافك فتحى والفك قصريله جمعى بركمسنه نك
دوه لرى اوليملى اولسلو منها قصايا يثق بها دیرلر يعنى زمانه قتلق اولوب مشتد اولسه
انلرده بقيه بولنور التقصية على وزن التربية طرنوق كسمك فرار وابق اوزره يقال قصيت

اظفاري بمعنى قصصت وكسائي ايدي بر ظن ايدرم كه بو طرنغي ديبندن كسمك معناسنه
اولدوغنا طائفه سندن بري اول بره ايتمشلر ولدلك ابن فعصى اذنيه اي اخذني
منها وحذف برنسنه دن بر مقدار المغه ديرلر الاقصى همزه نك فتحي والفك قصريله ارق
اولن ير يقال فلان بالمكان الاقصى القصوى قافك ضمي وصادك سكوني والفك قصريله مؤنث
القصيا كذلك قافك ضمي وصادك سكوني والفك قصريله بمعناها يقال الناحية القصوى
والقصيا الاقصاء همزه نك كسري والفك مديله برنسنه نك نهايتنه ايرشمك يقال نزلنا
منزلا لا يقصيه البصر اي لا يبلغ اقصاه الاستقصاء همزه نك وقافك كسريله برنسنه نك نهايتن
طلب ايتمك التقصي تاك وقافك فتحيله وصادك كسري وتشديديله بمعناه يقال استقصى فلان في المسئلة وتقصى
اذا طلب غورها قصي قافك ضمي وصادك فتحي وياتك تشديديله اسم تصغير وزنيا اوزره بر رجلك
اسميدر القصوي قافك ضمي وصادك فتحي وياتك تشديديله ذكر اولنان اسمه منسوب اولنن نسبتدر
يالرك بيرين حذف ايدوب وبيرين الفه قلب ايدوب بعده واوه قلب ايديلر نته كم عدوي
واموي ديرلر القضا قافك فتحي والفك ضاد معجمه دن صكره مديله حكم معناسنه در وبونك اصلي
قضاي ايدي زيرا كه قضيت دن مأخوذ در يا الفدن صكره واقع اولدوغندن اوتري همزه يه قلب
اولنشدر الاقضية همزه نك فتحي وقافك سكوني وضادك كسري وياتك تخفيفيله جمعي جاءلر
معناسنه القضية قافك فتحي وضادك كسري وياتك تشديديله كذلك حكم القضايا قافك
فتحي والفك قصريله جمعيدر فعالي وزني اوزره وبونك اصلي فعائل در قلب مكانله فعالي
اولنشدر يقال قضى فلان اذا حكم ومنه قوله تعالى وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه وكاه اولور
قضا فراغ معناسنه دخي كلور تقول قضيت حاجتي وقضا قتل معناسنه دخي كلور تقول ضربه فقضى عليه اي

قتله

قتله مكانه كانه فرغ منه وقضا بجه دخي ديرلر اولدي معناسنه كه مدت عمرندن فارغ اولدي ديمكدر
اولور ونحب نونك فتحي وحاء مهمله نك سكونيله مدت معناسنه وكاه اولور معناسنه دخي كلور
وايرشدرمك معناسنه دخي كلور ومنه قوله تعالى وقضينا الى بني اسرائيل في الكتاب وقوله تعالى و
قضينا اليه ذلك الامر اي انهيناه اليه وابلغناه ذلك وكاه اولور حكم معناسنه دخي كلور
فراتيدي باري تعالى نك ثم اقضوا الي ولا تنظرون قولنده امضوا الي معناسنه در نته كم قضي
فلان ديرلر مات ومضى معناسنه وكاه اولور قضى صنع وتقدير معناسنه كلور يقال قضاه اذا صنعه
وقدره قوله تعالى فقضاهن سبع سموات في يومين ومنه القضاء والقدر وقضا سفرلكچوروب
حاجت بتورمك دخي ديرلر يقال قضى اللبانة اذا انفذها ولبانه حاجته ديرلر القاضي ضادك
كسري ومديله حاكم وقاضي قايل معناسنه دخي كلور يقال سم قاض اي قاتل الاستقضاء همزه نك
وتانك كسريله بر كسنه قاضي اولمسن طلب ايتمك يقال استقضي فلان اي صير قاضيا بمعنى طلب
ان يصير قاضيا التقضية على وزن التربية بر كمسنه يي قاضي قلمق يقال قضي الامير قاضيا كما تقول
امر اميرا وتقضيه برنسنه يي كچورمك دخي ديرلر يقال قضوا بينهم منايا اي انفذوها ومنايا
موتار معناسنه در يقال قضى اللبانة فتحا سوزن كچوروب حاجتن بتورلسه ولبانه لامك ضميله حاجت
معناسنه در نته كم الان مرور ايتدي الاقضا همزه نك وقافك كسري والفك مديله برنسنه
توكمك التقضي فتحيله ضادك كسري وتشديديله ذكر اولنان معنايه تقول انقضى الشيء وتقضى
اذا تم وتقضي قوش اوچركن اشغه سوزلمكه دخي ديرلر يقال تقضى البازي اذا انقض واصله
تقضض فلما كثرت الضادات ابدلت من احديهن ياء الاقتضاء همزه نك وتانك
كسري والفك مديله بورج طلب ايتمك التقاضي تانك فتحي وضادك كسري ومديله

بمعناه يقال اقتضى دينه وتقاضاه . زره معناسنه دردیدی القضة قافك کسری وضادك تخفیفیله براوتدر که دوزیرلرده بتر ابو عبید ایتدی بو شویرلرده بتن اوتلر قسمندندر وقضه اصلنده معتل اللام در هاعوض طریقیله کلمشدر وقضه کذلك بر موضعك اسمیدر که تحلاق اللم دکلری قتال انده واقع اولمشدر وتحلاق تراش معناسنه ولم صاچ معناسنه در اول وغرشده صاچلر تراش اولدیغه بنا تحلاق اللم دیمشلردر القضان قافك کسری وضادك تخفیفیله جمعی ذکر اولنان اوتلر معناسنه العضین قافك کسری وضادك تخفیفیله بوغز تلوق دیدکلری قوش اسفرده معناسنه القطأ قافك فتحی وطانك کذلك تخفیفیله واحدی ذکر اولنن قوشك بر نسبی معناسنه القطوات فتحتیله جمعی کسای دوایتی اوزره مزبور رانیدیکاه اولور قطیات ولحیات دیرلر کوجك دیله دیرلرکه اغز نحایت بولدیغی یرده اولور و بونك یایله جمع اولنمسنك وجهی بودرکه بونلر فعلت کبیردکلر یعنی بونلردن فعل مشتق اولمق واول فعلده واو ظاهر اولمق چوق واقع اولماز پس شول الفکه اصلی واو دریایه قلب اولنور خلاف نحو اتکه عربیات جائزدکلر زیرا اغزول وانغزو کلمه لرینك واو استعمال کلامده معروفدر وقطاة طو ارك صغر بسنده آروش کمندیکی یره دخی دیرلر القطی قافك ضمی وطانك فتحی و یانك تشدیدیله قطانك تصغیریدر وفی المثل البس قطا مثل قطی ای لیس الاکابر کالاصاغر ریاض القطا رانك کسری وقافك فتحی والفك قصریله بر موضعك اسمیدر القطو قافك فتحی وطانك سکونیله نشاطدن آدیمی بر بره قریب آدمق یقال قطا فی مشیه یقطو الاقطیطاء همزه نك کسری وطا اولك کسری ومدیله والفك دخی مدیله بمعناه یقال اقطوطی فی مشیه القطوان فتحتیله ذکر اولنن طریقله یوریجی کمسنه القطوطی فتحتیله والفك قصریله فعوعلی وزننه اوزره در ذکر اولنن معنایه زیرا کلام عربده فعوعلی یوقدر اما فعیعل واردر عشوثل کبی سو لیك اولن ایاغه دیرلر

قدم

قدم معناریخی معناسنه قطوان فتحتیله بر موضعك اسمیدر کوفه ده القطوانیه فتحتیله وآخرنده یانك تشدیدیله شول یرده درکه ذکر اولنن موضعه منسوبدر الاقعاء همزه نك کسری فا الفك مدیله کلبك ایکی ایقارن دوشیوب والیرن دیکوب بر یره اوزره اوترمسی وصلوتده اقعادن نهی وارد اولمشدر وتعالی سجدتین بیتنده اوترق برلرن اوکجه لری اوزره قومقدر و بو فقهانك تعبیریدر اما اهل لغت اناریانده اقعا بر کمسنه اوترقی یرلرن ایره قیوب انجکلرن دیکوب رقسن بنسنیه طیابوب اوتورمقدر وفی الحدیث انه صلی الله علیه وسلم اکل مقعیا القعو قافك فتحی وعینك سکونیله ارکك دیشی اوزره چوکمك القعو ضمتینله وواوك تشدیدیله بمعناه یقال فعا الفحل علی الناقة یقعو وقعوا اعلی فعول و بو قاع کبی در زیرا احدهما اخردن مقلوبدر زیرا باب عینده مرور ایتمشدرکه اولور وقعو طلملمدر بعنی دوه قوشنك ارکلکندن دخی استعمال اولنور بعنی فعا الظلیم وقعو شول ایکی اغاجه دخی دیرلرکه محوره یعنی اوزرلرندن اغاجك ایکی اوجی اناره کیجر وبجن انار دمور دن اولسه اناره خطاف دیرلر خاء معجمه نك ضمی وطانك تشدیدیله القعوا قافك فتحی وعینك سکونی والفك مدیله شول عورته دیرلرکه ایقاری انجه اوله القضا قافك فتحی والفك قصریله بونك اردی اکه معناسنه تذکیر وتأنیثی جائزدر القضی قافك ضمی وقافك کسری و یانك تشدیدیله جمعی که فعول وزنی اوزره در عصا ایله عصی کبی الاقضاء همزه نك فتحی والفك مدیله جمع قلتی رحا ایله ارحا کبی الاقضیه همزه نك فتحی وقافك کسری و یانك تخفیفیله کذلك جمع قلتی لکن بو علی خلاف القیاسدر زیرا بو معتل اللامده ممدود اولن اسماره مخصوصدر رسما ایله اسمیه کبی قفا ابدا معناسنه دخی کلور دهره مضاف اولندقده تقول لا افعله قفا الدهر ای ابدا القفی قافك فتحی وفانك سکونیله بر کمسنه نك اکسنه اورمق ابو زیدر

وابتی اورزه تقول قفیت الرجل اقفیه قفیاً من الباب الثانی القفیّه قافک فتحی وفانک کسری
ویانک تشدیدیله شول قوندرکه اکسندن بوغزلنمش اوله ابوزید روایتی اوزره یقال عنده شاة
قفیة ای قد بودمن نقاها وعبر بالشاة قفیة دیرلر نون زائده ایله القفو قافک فتحی وفانک
سکونیله برنسنه نک اردنه دوشوب کتمک القفوّ ضمتیله و واوک تشدیدیله بمعناه تقول تقفون
اثره قفوا وقفوا اذا اتبعته وتقفو برکسنه یه یرمزنسنه اسناد ایتمکه دخی دیرلر تقول تقوت الرجل
اتقوه قفوا اذا رمیته بامر قبیح القفوه قافک کسری وفانک سکونیله السمد معناسی مزبوردن
وتقفو برکسنه یه بخشیاتله سوکمکه دخی دیرلر تقول تقوت الرجل اذا قذفته بفجور صریحاً وفی الحدیث لاحدّ
الافی القفو البین وقفو برکسنه یی برنسنه ایله اغزلمغه دخی دیرلر تقول قفوته بر قفوا واقفیته اذا
اثرته به وتقفوه برکسنه یی اغزلمق معناسندن اسم دخی کلور تقول قفوته ای خیرتی ممن اوثره
وقفوة تهمت معناسنه دخی کلور کویاکه اضداددن در تقول فلان تقوتی ای تهمتی وقال
بعضهم قرفتی یعنی بکا ضرری صوقنن کمسنه در التقفیه علی وزن التربیة برکسنه یی برکسنه نک
اردنجه کوندرمک یقال قفیت علی اثره بفلان ای اتبعته ایاه قال الله تعالی ثم قفینا علی اثار
برسلنا المقفّی میمک ضمی وفانک تشدیدیله والفک قصریله شول کلام در که اواخری
برینه موافق اوله القافیه فانک کسریله شول حرفدر که قصیده انوک اوزرینه بنا اولنور معناسی
مذکوردن مأخوذ در یعنی بعضسی بعضنه تابع اولدیغی جهتدن القوافی قافک فتحی وفانک کسری
ومدیله جمعی وقافیه قفایه دخی دیرلر وفی الحدیث یعقد الشیطان علی قافیه راس احدکم ثلاث
عقد عویف القوافی عینک ضمی و واوک فتحیله صیغه تصغیر اوزره برشاعرک لقبی درکه اول عویف بن
معاویه درکه جدّ اعلاسی بدر در القیفی قافک فتحی ویانک تشدیدیله شول نسنه درکه

اني

انی قونوایچون وصبی ایچون احضار ایدرلر التقفیة کذلک قافک فتحی ویانک تشدیدیله بمعناه
الاقتفاء همزه نک وتانک کسریله برنسنه یی اختیار ایتمک تقول اقتفاه از اختاره واقتفا برکسنه
نک اردنجه کیتمکه دخی دیرلر التقفی تانک وفانک فتحی وقافک کسری وتشدیدیله کذلک برکسنه نک
عقبنجه کیتمک یقال اقتفی اثره وتقفاه اذا اتبعه القلی قافک فتحی ولامک سکونیله بریانوب اویخود انی
قاورمق تقول قلیت السویق واللحم وقلی کذلک اهلکت مرکب دیشی مرکب سورمکه دخی
دیرلر القلو قافک فتحی ولامک سکونیله کذلک اهلکت دایشی سورمک یقال قلی
العیر اتنه یقلوها قلوا اذا طردها وساقها وعبر عبن بهلا ایله مرکب واتن ضمننده اتک جمعی دیشی
مرکب معناسنه وقلوته صاحبینی ایاک والوب اکتمکه دخی دیرلر یقال الناقة براکبها قلوا اذا تقدمت
وقلی وعلیجقار چلیک اوینمغه دیرلر تقول قلیت ای لعبت قیا وقلو قافک فتحی ولامک سکونیله کذلک
چلیک اوینمق قلی معناسنه لغت در المقلی میمک فتحی ویانک تشدیدیله قاورلمش طعام المقلو میمک فتحی
و واوک تشدیدیله بمعناه لغه فیه یقال قلیت السویق واللحم فهو مقلی وقلوت فهو مقلو القلاء قافک
فتحی ولامک تشدیدیله والفک مدیله ات قاورن کمسنه القلیة قافک فتحی ولامک کسری ویانک
تشدیدیله قاورلمش طعام القلایا قافک فتحی والفک قصریله جمعی ذکر اولنن طعام معناسنه المقلاة میمک
کسری وقافک سکونیله تاوه که ایچنده ات قاوررلر المقلی میمک کسری والفک قصریله بمعناها
القلی قافک کسری ولامک فتحی والفک قصریله بعض اتمک وچقن قانی مفتوح ایلسک الغی مزیدرمن
تقول قلاه یقلیه قلی وقلاء من الباب الثانی ویقلی لامک فتحیله لغه طیّ در المقلاء میمک کسری وقافک
سکونی والفک مدیله مفعال وزننه اوزره شول اغج پارهسی درکه انوکله برکچرک اغج پارهسن
اورمغه وعلیجقار اوینر القله قافک ضمی ولامک تخفیفیله ذکر اولنان کچرک اغج پارهسی که

الحاچکه دیرلر تقول قلوت القلة وقله اصلنده قلو ایدی ها واودن عوض درور قرآء ایدردی که
قلەنک قافی مضموم قلندی واو ه دلالت ایتسون ایچون القلات قافک کسری ولامک تخفیفیله جمعی چلکلر
معناسنه القلون قافک ضمی ولامک ضمی ومدیله کذلک جمعی القلون قافک کسری ولامک ضمی ومدیله
کذلک جمعی القلو قافک کسری ولامک سکونیله شول حماره دیرکه خفیف وچابک اوله وقلو اشانلری
القن صویه دخی دیرلر قلی معناسنه لغت درعلی میابجی القلی قافک کسری ولامک سکونیله شول صودرکه اشنانلر
اخذ اولنور القلولی قافک ولامک فتحی والفک قصریله شول قوشدرکه اوچرکن هواده یوکسلور
الاقلیلاء همزه‌نک کسریله ولامک کسری ومدیله ارتفاع معناسنه یقال اقلولی اذا ارتفع واقیلا سرعت
معناسنه دخی کلور یقال اقلولی الرجل فی امره اذا انکمش وانکماش سرعت معناسنه درواقیلا استعجال
دخی کلور یقال اقلولت الحمر فی سیرها المقلولی میمک ضمی وقافک سکونی ولامک کسری ومدیله شول
کمسنه درکه تجافی مستعجل اوله قالی قالا قافک فتحی ولامک کسری ومدیله اولدی وقافک کذلک فتحی واخرنک
بناسی ایله ثابیدر لکن استمدرکه سلم واحد قلنمشدر ابن السراج ابتدی بونلرک عربی وقف اوزرنه بنا
قلندیلر زیرا اوزرینه والف اوزرنه فتحه یبی کسره یه کورمشلاردر القنوة قافک کسری ونونک
سکونیله قیوی یا خود غیری طواری صاحبی لیسلمک ایچون الیقعوب تجارة تعین قلمامدر القنوة
قافک ضمی ونونک سکونیله بمعناها القنیة والقنیة علی الوزنین المزبورین بمعناهما ایضا تقول
صوت الغنم وغیرها قنوة وقنوة وقنیت قنیة وقنیة اذا جعلتها النفسک لا للتجارة وقنیه جاریه
او غلنجغاله اویمه‌دن منع ایدوب اوده حفظ وستر ایتمکه دخی دیرلر یقال قنیت الجاریة تقنی قنیة علی
مالم یسم فاعله اذا امنعت من اللعب مع الصبیان وسترت فی البیت جوهری ایدر ابو سعیدک
ابن السکیت دن اولن روایتی درومز بوردن قنیت الجاریة تقنیة کلمه سن قابله سعال ایدم

بلمه دیو

بلمه دیو جواب مال قنیان قافک ضمی ونونک سکونی ایله وقافک کسریله دخی لغتدر شول
مال درکه ذکر اولنن طریقله الیقعونمش اوله الاقتناء همزه‌نک وتانک کسریله مالی ذکر اولنن وجه اوزره
الیقعومق وفی المثل لا تقتنِ من کلب سوء جروا یعنی یرمز کلبک اولادن صقلمه المقناة میمک فتحی وقافک
سکونیله زیاده کولکه لکه اولن یرکه اکثر اوقات کون طوقنمیه ضحیانک نقیضی درمضحی میمک فتحی وضادک
بمجه‌نک سکونیله شول یردرکه ایکی کون دوکه‌دن خالی اولمیه ومقناة یبی همزه سز وهمزه ایله استعمال جایز در
المقنوة میمک فتحی وقافک سکونی ونونک ضمی ایله بمعناه القنی قافک کسریله والفک قصریله
غنی اولمق ابو عبیده روایتی اوزره یقال قنی الرجل یقنی قنا مثل غنی یغنی غنا وقنی رضا یه دخی دیرلر
الاقناء همزه‌نک کسری وقافک سکونی والفک مدیله غنی قلمق یقال اقناه الله ای اعطاه ما یقتنی من القنیة
راضی قلمغه دخی دیرلر یقال اقناه اذا ارضاه بو زیادات عرب طائفه سنک کلامندندر بوکه
من اعطی مائة من المعز فقد اعطی القنا ومن اعطی مائة من الضان فقد اعطی الغنا ومن اعطی مائة من الابل
فقد اعطی المنی دیرلر معزکچی معناسنه ومنی میمک ضمی والفک قصریله منیه‌نک جمعیدر مقصودلر معناسنه
واقنام کمسنه یه انسر طوتنا چوق واکلنجک نسنه ویرمکه دخی دیرلر یقال اغناه الله واقناه ای اعطاه ما یسکن
الیه القنو قافک کسری ونونک سکونیله خرما صالقمی عذق معناسنه القنوان قافک کسری ونونک سکونیله
جمعی خرما صالقملری معناسنه الاقناء همزه‌نک فتحی والفک مدیله کذلک جمعی القنا قافک فتحی والفک قصریله
کذلک خرما صالقمی واقنا فتح همزه ایله قنانک دخی جمعی کلور وقنانک دخی کلوکوندرلر معناسنه القناة قافک
فتحی ونونک تخفیفی ایله کوندرلر معناسنه القنوات تحتیله جمعی کوندرلر معناسنه القنی قافک ضمی ونونک
کسری ویانک تشدیدیله فعول وزنی اوزره کذلک جمعی القناء قافک کسری والفک مدیله کذلک جمعی
جبلله جبال کبی وشول قناة که کونک وکاه ریز معناسنه درانوک جمعی دخی حال ذکر اولنن وجه اوزره

قناة الظهر قافك فتحى و نونك تخفيفيله ارقه كمكاري فقار ظهر معناسنه القناوة قافك فتحى ايله جزا معناسنه
يقال لاقنونك قناوتك اي جزينك جزاسك المقانات ميمك ضمي ايله موافقت معناسنه يقال ما يقانيني هذا
الشيء اي ما يوافقني و مقاناة قارشدرمغه دخي ديرلر يقال قانيت الشيء اذا خالطته و برنسنه نك برنسنه يه قارشمه
سنه دخي ديرلر و مقاناة برنسنه برنسنه يه دايم اولمغه دخي ديرلر يقال قاناله بارد القانئ نونك كسريله و همزيله زياده قرمزي اولن
رنك يقال احمر قانٍ اي شديد الحمرة القنى قافك فتحى و الفك قصريله بورنك اورته سي احديراب طوغن بورنلو
اولمق معناسنه الاقنى همزه نك فتحى و الفك قصريله بورني ذكر اولنان وجه اوزره اولن كمسنه يقال رجل اقنى
الانف القنواء قافك فتحى و نونك سكوني و الفك مديله مؤنثي طوغن بورنلي اولن عورت معناسنه و بو دخي
جنسنده عيب اولنور القنيان قافك ضمي و نونك سكوني ايله برنسنه يه مداومت و ملازمت وزره
اولمق يقال قنيت الحياء من الباب الرابع قنيانا اي لزمته القوة قافك ضمي و واوك تشديديله ضعفك
مقابلي در يقال قوي الضعيف قوة من الرابع التقوي تخفيفيله و واوك كسريله و تشديديله بمعناه و يقال قاويته
فقويته اي غلبته في القوة و يغمور يغمامغه دخي ديرلر يقال قوي المطر ايضا اذا احتبس و قوى كلمه سنده ادغام
اولنمادي كه كلمه سنده ادغام اولنديغي كبي و اوله يا قوي ده جنس واحددن اولمادیغیچون حالاكه ايكيسي دخي
متحرك در و اما الياء كلمه سنده ادغام اولنديغي كه لويت ليا ديرلر حالاكه اصلي لويا در احدهما ساكن اولمغه
بنا در واو يايه قلب اولنغله و قوة اليك برقاتنه دخي ديرلر القوي قافك ضمي و الفك قصريله جمعي ايكي
قاتلي معناسنه و قوى مجموع بدندن اولن خلقه دخي ديرلر يقال شديد القوي اي شديد اسر الخلق الاقواء
همزه نك كسري و الفك مديله واوي و صحرايا اولمين يره قونمق يقال اقوى الرجل اذا نزل بالقفر و قفر
قافك فتحى و فانك سكونيله اوتسز و صوسز يره ديرلر و اقواء ارتوكمكه دخي ديرلر يقال اقوى الرجل
اذا فني زاده و منه قوله تعالى و متاعا للمقوين و اقواء برنسنه نك طواري قوي اولمغه دخي ديرلر

يقال اقوى

يقال اقوى الرجل اذا كانت دابته قوية يقال فلان قوي مقو فالقوي في نفسه و المقوي في دابته و اقواء شعره
حرف رونيك حركتي مختلف اولوب بعضي مرفوع و بعضي منصوب و بعضي مجرور اولمغه دخي ديرلر و ابو عبيده الندي
اقواء عروضدن بيتلن بر حرف ناقص اولمقدر اولمشدر رجل معناسنه اولن قوتدن مأخوذ در كويا كه عروضا
بيتك قاتلرندن بري نقص اولمشدر و بو بحر كاملك عروضنده اولن قطع كبي در و اقوا شاعر ذكر اولنن
حرفي ناقص قلمغه دخي ديرلر يقال اقوى الشاعر اقواء و اقواء برنسنه يي قوي قلمغه دخي ديرلر يقال قويته تقوية
و اقويته يعني و اقواء اوخالي اولمغه دخي ديرلر يقال قويت الدار و اقوت اذا خلت و اقوى قوم اوتسز و
صوسز يره كتمكه دخي ديرلر يقال اقوى القوم اذا صاروا بالقواء القي قافك كسري و يانك تشديديله
اوتسز و صوسز اولن يره قفر معناسنه القوي قافك فتحي و الفك قصريله بمعناه القواء قافك فتحى و الفك
مديله بمعناه ايضا و قواء شول منزله ديرلر كه انده انيس اولميه يقال منزل قواء اي لا انيس به و يقال بات
فلان و بات القواء اذا بات جايعا على غير طعم قو قافك فتحى و واوك تشديديله قيد نام فتاج نام موضع
بينده بر يرك اسميدر القواية قافك تخفيفيله على وزن الكراهة شول يرك اسميدر كه ايكي يغمور يغمش
يرلرك مابينده اولوب كا يغمور يغمامش اوله القوي قافك فتحى و يانك تشديديله قوتلو اولن نسنه
التقوية على وزن التربية برنسنه يي قوي قلمق يقال قويته انا تقوية الاقوواء همزه نك و تانك
كسري و الفك مديله برنسنه نك حالت اشتداده بهيلي نهايتن بولنجه ارتشمق يقال اشتري الشركاء شيا
ثم اقتووه اي تزايدوه حتى بلغ غاية ثمنه القوقاة قافك فتحى و واوك سكونيله جاغروب بشانه تكمك
القيقاء تمانا ولك كسري و مدي و الفك مديله بمعناها تقول قوقيت تهو مثل صوضيتو زنا و يعني
و يقال الدجاجة تقوقي قوقاة و قيقاء مثل نغلل نغللة و نغلالا اي تصيح و قوقيت كلمه سنده
واو يايه قلب اولنديغي برابو اصلنده قوقوت در ضعضعت كبي حربت معناسنه كه بونده فا و لام مكرر كلمشدر

القيقاة قافك كسرى ومديله غليظ اولن يره بو بابده قافده ذكر اولنمشدر قوقا كلمه سينك تفسيرنده
الاقهاء همزه نك كسرى والفك مديله بر كمسنه طعامدن اوصانوب يعني بعد لذت بولميجق كربه كورمك
يقال اقهى الرجل عن الطعام اذا اجتواه وقل طعمه واجتواه جمله بر نسنه يي كوركمك در پس فهو اقهى
اولور وزنا ومعنى القهوة قافك فتحى وهانك سكونيله شراب خمر معناسنه وخمره قهوه ديدي طعام
اشتهاسن اقهاسنه اندكندن اوتري يعني ازاله ايتدكندن صكره القاهي هانك كسرى ومديله تر خاطر اولوب
جست اولن كمسنه والله اعلم فصل الكاف الكبو كافك فتحى وبانك سكونيله يوز اوزرنه دوشمك
يقال كبا لوجهه كبواً اذا سقط الكابي بانك كسرى ومديله يوري اوزره دوشن كمسنه الكبا كافك كسرى
والفك قصريله ومديله جمعى سوپرندیلر كناسه معناسنه معا ايله امعا كبي ومعايمك كسريله بوغسقه ديرلر الكبه
كافنك كسرى وبانك تخفيفله كذلك سوپرندي معناسنه الكبوت كافك كسرى وبانك ضمى ومديله جمعي
سوپرندیلر معناسنه الكباء كافك كسرى والفك مديله خوب رايحه لو اولن عوددن بر نوعدر التكبية على
وزن التربية بر نسنه يي بخور ليق معناي مذكوردن ماخوذدر يقال كبا ثوبه اذا بخره التكبي تفعل
وبانك ضمى وتشديديله بخورلنمق الاكتباء همزه نك وتانك كسريله كذلك بخورلنمق تقول تكبى واكتبى
اذا تبخر الكبوة كافك فتحى وبانك سكونيله بر كره سنه دن توقف ايدوب طورمق واتش كول
النه اولمغه ديرلر يقال خبت النار اذا اسكن لهيبها وكبت اذا اعطاها الرماد والجمر بعدن اذا طفئت
ولم يبق منها شيئ البتة كابي الرماد بانك كسرى ومديله شول كمسنه دركه غايت سخا وكثرت ضيافتدن كول يعني
چوق اولماغين اوير لوب يقال كابي الرماد اذا كان عظيم الرماد [illegible] الاكتباء همزه نك كسرى
وتانك كسرى ومديله ويا الفك دخي مديله بر كمسنه كندي نفسن مبالغه ايله مدح ايلمك قوليله عامل
اولمقسزن واكتبيا كلامده زرد ايدرك سويلمكه تتعتع كبي يقال اكتبى اذا تتعتع كنو كافك

فتح وتانك

فتحى وتانك سكونيله حجره وزنيا اوزره بر شاعرك اتينك اسميدر الكدية كافك ضمى ودالك سكونيله شول
بره درزياده يركه اوله يقال ضب كدية بركشير كاي معناسنه الكدى كافك ضمى والفك قصريله جمعى الاكداء
همزه نك كسرى والفك مديله قيوقازدن كمسنه زياده بره كلمكين قازمق ممكن اولماق يقال اكدى الحافر اذا
ابلغ الكدية فلا يمكنه ان يحفر وكدية نك تفسيري الان مرور ايتدي يقال حفر فاكدى اذا ابلغ الى الصلب
الكدو ضمتيله وواوك تشديديله براونك كچ بيتورمك بوزيد رواييدر اوزره يقال كدت الارض تكدو
كدواً الكادية دالك كسرى وبانك تخفيفيله شول يرده كه اوتي كچ بيته الكدب كافك فتحى والفك قصريله
بر مرضدر كه كلب انكله عارض اولوب قيئ وسعالي موجب اولور وكلا ايكي كوزينك اره سنه داغ
اورمغله علاج ايدرلر وكدي يرقارمقدن بر مغار حوتكلمكه دخي ديرلر يقال كديت اصابعه من الباب الرابع
اذا كلت من الحفر وكدى دوه ياوريسي سود ايچوب ايچروسي فاسد اولمغه ديرلر يقال كدى الفصيل كدى اذا
شرب اللبن ففسد جوفه الاكداء همزه نك كسرى والفك مديله بر كمسنه يي بر نسنه دن منع ايتمك تقول اكديت
الرجل عن الشيئ اذا رددته عنه واكدا بر نسنه نك خيري از اولمغه دخي ديرلر يقال اكدى الرجل اذا قل خيره
ومنه قوله تعالى واعطى قليلاً واكدى اي قطع القليل كذا كافك فتحى والفك قصريله بر لفظدر كه شئدن
كنايت اولور تقول فعلت كذا وكذا وكذا اولور عددن كنايت اولور پس بو تقديرجه مابعدي
تميزيت اوزره منصوب ايدر تقول له عندي كذا وكذا درهماً كما تقول له عندي عشرون درهماً الكريّ
كافك فتحى ورانك كسرى ومديله اويخوبه وارن تقول كرى الرجل يكرى كرى من الرابع الكريّ كافك فتحى
ورانك كسرى ومديله اويخويه وارن كمسنه الكرية كافك فتحى ورانك كسرى ويانك تخفيفيله فعلة وزني
اوزره مؤنثي يقال رجل كرٍ وامراة كرية الكريان كافك فتحى ورانك سكوني ايله اويخويه وارن كمسنه
يقال اصبح فلان كريان الغداة اي ناعساً صبح يعني وقتده نايم بولندي الاكراء همزه نك كسرى والفك

میدیله کیجه یی تأخیر ایتمک تقول اکریت العشاء اذا اخرته واکر اسوزی اوزتمق دخی دیرلر تقول اکرت
الحدیث اللیلة ای اطلناه واکر زیاده قلمغه واکر ناقص قلمغه دخی دیرلر اضداددن در الکبری کافک
فتحی و رانک سکونیله حرف قازمق تقول کریت النهر کریاً اذا احضرته الکرو کافک فتحی و رانک سکونیله قیونک
ایچن یاپمق تقول کروت البئر اذا طویتها وکروات الیلیه یری اورمغه دخی دیرلر استقامت اوزره یعنی
التی ایچ یوزه اکمکسزن وکرو عورت نازله یورمکه دخی دیرلر یقال کرت المراة فی مشیتها تکرو کرواً الکرواء
کافک فتحی و رانک سکونی والفک مدیله شول عورتدر که انجیکاری انجه اوله دقیقه الساقین معناسنه الکراء
کافک کسری والفک مدیله اجاره معناسنه زیرا که بو کاریت کلمه سنک مصدریدر دلیل بودر که رجل
مکاری دیرلر و مفاعل وزنی جوز فاعلیت دن غیری یرلرده اولمز و بو واویدر زیرا که اعطی الکری
کروته دیرلر الکری کافک فتحی و رانک کسری و یانک تشدیدیله فعیل وزننه اوزره کرایه ویرن کمسنه مکاری
معناسنه و کرایه الن کمسنه یه دخی دیرلر مکتری معناسنه الکروة کافک کسری و رانک سکونی ایله اکرا معناسنه در
الکروة میمک ضمی و رانک کسری و مدیله کرایه ویرن کمسنه المکاری میمک ضمی و مدیله جمعی کرایه ویرن
کمسنه لر معناسنه یا ساقط اولدی اجتماع ساکنین دن اوتری تقول هؤلاء المکارین ولا
المکارون وذهبت الی المکارین ولا تقل المکاریین بالتشدید وفتح مکاری کلمه سی متعدی
نفسنه مضاف قلسک هذا مکاری دیرسن یا مفتوحه مشدده ایله و جمعده دخی حال بویله در هؤلاء
مکاری نون جمع اضافتله ساقط اولور واو یایه قلب اولنور ویاء متکلم مفتوح قلنوب ادغام اولنمشدر
وهذان مکاری دیرسن یانک فتحیله تثنیه سنده و قاضی و رامی کلمه لرنده و بونلرک امثالنده دخی
حال بویله در الاکراء همزه نک کسری والفک مدیله کرایه ویرمک تقول اکرت الدار المکراة میمک ضمی و کافک
سکونیله کرایه ویریلن نسنه المکری میمک ضمی و کافک سکونی والفک قصریله مذکری یقال هذه

دار مکراة

دار مکراة و بیت مکری الاکتراء همزه نک کسری والفک مدیله کرایه المق الاستکراء همزه نک و تانک کسریله
بمعناه تقول اکتریت الدار واستکریتها الکریّة کافک فتحی و رانک کسری و یانک تشدیدیله بر اغجدرکه قومالم
جعن دیمکله معروف اوت اوزرنه بتر ولایت نجدن الکرة کافک فتحی و رانک تخفیفیله طوب که چوکانله اورلر
و بونک اصلی کرودر ها عوضدر الکرین کافک ضمی و رانک کسری و مدیله جمعی الکرین کافک کسری و رانک و مدیله
کذلک جمعی الکرات کافک ضمی و رانک تخفیفی ایله کذلک جمعی الکرو کافک فتحی و رانک سکونیله طوپله
اوینمق تقول کریت بالکرة اکرو بها کرواً اذا لعبت بها المکری میمک فتحی و رانک کسری و یانک تشدیدیله
شول دوه در که یوریسی ملایم و حرکتی بطئ اوله کراء کافک کسری والفک مدیله بر موضعک اسمیدر الکروان
فتحتیله بر جنس قوشک اسمیدر که اول اغچ دلن دیمکله معروف اولن قوشدر دیمشلردر مشهور اولن دخی الکرکی
کافک فتحی والفک قصریله کروانک مذکری یعنی طوی قوشنک مذکری و تجن صید اولنه اولکری اطرق کری ان النعام
فی القری دیرلر روی مثل طریقتله تکبیرلی ترک ایت دیمک محلنده دخی ذکر ایدرلر و اطرق یره بق دیمکدر و نعام
دوه قوشی در یعنی قراده قوشلری صید اولنمشدر سندن عظیم و جسیم اکین الکروان کافک کسری و رانک سکونیله کروانک
جمعی در خلاف القیاس ورشان و رشانک جمعی اولدیغی کبی ورشان قمری دیمکله معروف اولن قوشدر و بو زوائد
حذف اولنن جمع درکویا که کرایی جمع ایتمشلر در اخ واخوان کبی الکروین کافک فتحی و واوک کسری و مدیله کذلک
کروانک جمعی و رشانک جمعنده ورشین دخی دیدکلری کبی الکسوة کافک کسری و سینک سکونیله کیاسی لباس
معناسنه الکسوة کافک ضمی و سینک سکونیله بمعناها لغة فیها الکسی کافک ضمی والفک قصریله کسوه نک جمعی لباسلر
معناسنه و کسوه کسرک کافله لباس کیدرمکه دخی دیرلر الاکتساء همزه نک و تانک کسریله لباس کیمک یقال کسوته ثوباً
فاکتسی الکساء کافک کسری والفک مدیله کلیم و کلیم قسمندن اورتنجک نسنه الاکسیة همزه نک فتحی و سینک
کسری و یانک تخفیفیله جمعی کلمات معناسنه و کسانک اصلی کساودر زیرا بو کسوت دن مأخوذدر و العدان

حكمه واقع اولماغين همزه يه قلب اولنمشدر **التكسي** فتحتيله وسينك كسري وتشديديله كلام اورتمك تقول
تكسيت بالكساء اذا لبسته **الكاسي** سينك كسريله ومديله كاه اولور لباس كيمش معناسنه كلور ماء دافق وعيشة
راضية كبي زيرا كسي العريان ديرلر صيغه مجهول اولمزه كسا العريان ديمزلر **الكشية** كافك ضمي وشينك سكونيله كلا
قرننده اولن ياغ شحمة الضب معناسنه **الكشي** كافك ضمي والفك قصريله جمعي ذكر اولنن ياغلر معناسنه **الكظو**
ضمتيله وواوك تشديديله بدنده ات چوقلوصو اولمق يقال كظا لحمه يكظو اذا اكثر واكتنز ويقال خظا
لحمه وكظا وبظا لحمه بمعنى **الكفاية** كافك كسريله وفانك تخفيفيله برنسنه يه وفا ايتمك تقول كفاه مؤنته
كفاية من الباب الثاني ويقال كفاك الشيء يكفيك **الاكتفاء** همزه نك وتانك كسريله والفك مديله برنسنه
ايله قناعت ايتمك **الاستكفاء** همزه نك وتانك كسري والفك مديله بركسنه دن برنسنه ايله قناعت طلب ايتمك
تقول اكفيته فاستكفيته الشيء نكفاية **المكافات** ميمك ضميله برنسنه يه عوض ويرمك تقول كافيته المكافاة
ميمك فتحي وكافك سكونيله كفايت معناسنه در تقول رجوت مكفاتك اي كفايتك **الكافي** كافك كسري ومديله
كفايت قيلجي نسنه **الكفي** كافك فتحي وياءنك تشديديله بمعناه يقال رجل كاف وكفي مثله سالم وسليم وكافي كاه اولور
تثنيه وجمع محلنده مفرد استعمال اولنور تقول هذا رجل كافيك من رجل ورجلان كافيك من رجلين ورجال كافيك
من رجال **الكفي** كافك فتحي وفانك سكونيله كفايت ايدجي نسنه حسب معناسنه يقال هو كفيك اي حسبك **الكفية** كافك
ضمي وفانك سكونيله قوت وقدرت **الكفى** كافك ضمي والفك قصريله جمعي قوتلر معناسنه **الكلية** كافك ضمي ولامك
سكونيله بوكرك كه اعضاي باطنه دندر **الكلوة** كافك فتحي ولامك سكونيله بمعناها لغة فيها ابن السكيت ايتدي
كلوة صحيح كلدر كافك كسريله لحندر **الكليات** كافك ضمي ولامك كذلك سكونيله جمعيدر وياءنك اولن كلمه لرنجين الف ويا ايله
جمع اولنماز اناك عين الفعل مضموم قلنمز **الكلى** كافك ضمي والفك قصريله كذلك جمعيدر وكليه شول دكزكيا
سختيان پارسنه ديرلركه مزاده نك تعولي التنده مزاده ازق قوياچق دريه ديرلر

وكليه

وكليه يايك قبضه سي ايله بغري مابينده اولن انجه يره دخي ديرلر وكليه اوق تمرنك برجانبه دخي ديرلر **الكليتان**
كافك ضمي ولامك سكوني ايله تثنيه سي ايكي بوكرك ودياي قبضه سنك ايكي انجه يري واوق تمرنك ايكي جانبي
صاغندن وصولندن كلية السحابة بلودك اشغه سي وكلي بونك دخي جمعي كلور يقال انبعث كلام
الكلي كافك فتحي ولامك سكونيله بركسنه نك بوكركنه اورمق تقول كليته اذا اصبت كليته **الاكتلاء** بركسنه نك
بوكركنه اورمق تقول اكتليته فاكتلي **حمر الكلى** حانك ضمي وميمك سكوني وكافك ضمي والفك قصريله ارق اولن
طوارلرك قرمزيلى ارقلغدن كنايت اولور يقال جاء فلان يعمه حمر الكلى **كلا** كافك كسري ولامك تخفيفيله برلفظدر
كه ايكي عددك تاكيدنده استعمال اولنور كل لفظي جمعك تاكيدنده استعمال اولندوغي كبي وبو اسم مفرد غير مثنى دخي
اسم ظاهره دخي بعينه كلمه رفعده ونصبده وجرده حالت واحده اوزره اولوب الف ايله كلور تقول رايت كلا الرجلين
ومررت بكلا الرجلين وجاني كلا الرجلين ومضمره مضاف اولسه الف يايه قلب اولنور جر ونصب موضعنده
تقول رايت كليهما ومررت بكليهما كما تقول عليهما وحالت رفعده حالي اوزره باقي قالور وفرا ايتديكه كلا
لفظي تثنيه در كل لفظندن ماخوذدر لامي تخفيف ايدوب اوزرنه الف زياده ايتمكله وكلتا دخي حال بومنوال
اوزره دروبونلر اضافتسز تكلم اولنمازوبونلرك مفردي ايله تكلم اولنه كل وكلت دينوردي وفرانك
بوقولي اهل بصره قتنده ضعيفدر زيرا بوتثنيه اولسه حال نصبده وحالت جرده اسم ظاهره مضاف اولدقده
يايه منقلب اولوردي وايهم كلا لفظنك معنايي كل لفظنه مخالفدر زيرا كل لفظي احاطه افراد ايچون
پس ظاهر اولديكه بو معاكبي اسم مفردر لكن تثنيه يه دلالت ايتسون ايچون وضع اولنمشدرنته كيم نحو لفظي
اسم مفردر اثنينه ومافوق اثنينه دلالت ايچون وضع اولنمشدر واكر بركسنه سوال ايدوب چونكه كلا لفظ
مفردر پس مضمره مضاف اولدقده نيچون الفي يايه منقلب اولوردر ديرلرسه جواب ويرلوركه كلمه كلا وكلتاكه
دايما الاضافه اولديه على كلمه سنه ولديه كلمه سنه مشابه اولوب حالت نصبده وحالت جرده ضمير داخل اولدغي حالت

الفی یایه منقلب اولدیغی ذیرا علی کلمه سی یاخود محل جرده واقع اولور محل رفعده واقع اولماز پس کلا حالت
رفعنده اصلی اوزره باقی قالوب حالت نصب و جرده علی کلمه سنه تشبیه اولندی واما کلتا کلمه سی که تانیث
ایچوندر سیبویه ایدر بونک الفی تانیث ایچون وتاسی لام الفعلدن بدلدر که اول واودر زیرا که اصلی کلوادر
واو یایه قلب اولندی تا تانیث ایچون اولوب بو مقامده تانیثک تأکیدی احتباجی اولدیغندن اوتری زیرا
گاه اولور کلتانک الفی یایه قلب اولنوب علامت تانیثه صالح اولماز وابو عمرو جرمی ایتدی کلتاده تا ملحقه در
واخرنده اولن الف لام الفعلدر ووزنی فعتل در جوهری ایدر اگر حالا ابو عمرو دیدیکی کبی اولیدی بونک نسبتنده
کلتوی دینوردی وحتاکه مزبورک نسبتنده کلوی دیوب تانی اسقاط ایتدیلر ایسه دلالت ایدرکه اخت کلمه
سنده اولن تا مجراسنه جاریدر که اخت کلمه سنه نسبت اولنسه اخوی دیرلر **الکمی** کافک فتحی ومیمک سکونیله
شهادتی کیزلمک یقال کما فلان شهادته یکمیها اذا کتمها **الاکماء** همزه نک وکافک کسریله کیزلنمک تقول
اکمی اذا استخفی **التکمی** تخفیف ومیمک کسری وتشدیدیله اورتمک تقول تکمی فلان اذا تغطی وتکمی ستر واحاطه
معنالرینه گلور یقال تکمت الفتنة الناس اذا غشیتهم **الکمی** کافک فتحی ویانک تشدیدیله بهادر اولن کمسنه
سازو سلاح ایله مرتب اوله وموزوره کمی دیدکاری سلاحله وجبه وتو علقه ایله اوزن ستر ایتدیکنه بنادر **الکماه**
کافک ضمی ومیمک تخفیفی ایله جمعی سلاحله مرتب کمسنه لر معناسنه کویاکه کمای کلمه سنک جمع ایتشادر قاضی ایله قضاه کبی
الکیمیاء کافک کسری ومدیله ویمک کسری والفک مدیله سیمیاء وزنی اوزره بر صنعتدر که انوکله یا قرق التون
ایدرلر و بو عربی محض درلکن جوهری سیمیائی سوملی یعنی معتل العین ده ایراد ایتشدر کیمیایه قیاس مناسب اولن
بو ایدی وصاحب قاموس دخی بو خصوصده جوهری اکثرینه ذاهب اولمشدر واگر سومده ذکر اولنمیسی انده علامت وسیما
معناسی اولدیغنه بناء ایسه کیمیایی کومده ذکر ایتدیکی کبی غایت ایدردیی تاکه مناسبت فوت اولمیه **الکنایة** کافک
کسریله بر نسنه بی تکلم ایدوب غیری نسنه دیلمک تقول کنیت بکذا عن کذا وکنوت **الکانی** نونک کسریله

ومدیله

ومدیله کنایت ایدیجی تکلم ایدیجی کمسنه **الکانون** نونک ضمی ومدیله جمعی کنایله سویلیجیلر معناسنه
یقال رجل کان وقوم کانون **الکنیه** کافک ضمی ونونک سکونیله شول اسمدر که انکله یاخود امله مصدر اوله
الکنیه کافک کسری ونونک سکونیله معناها لغة فیها **الکنی** کافک ضمی والفک قصریله جمعی ذکر اولنن
اسملر معناسنه وکبی الرؤیا شول مثاللردر که واقعه ایچون موکل اولن ملک انی ضرب ایدر. انوکله امور ظاهره دن
کنایت اولنور **الاکتناء** همزه نک وتانک کسری والفک مدیله کنیتیله کنیتلنمک یقال فلان اکتنی بکذا **التکنیه**
علی وزن التربیة بر کمسنه یی برکنیتله کنیتلمک تقول فلان یکنی بابی عبد الله ولا تقل یکنی بعبد الله ویقال کنیته ابا
زید وبابی زید تکنیه **الکنی** کافک فتحی ویانک تشدیدیله بر کمسنه ایله کنیتده مشترک اولن کمسنه **الکنی** کافک
فتحی ویانک تشدیدیله دوکون داغ معناسنه وکی دوکون اورمق معناسنه دخی کلور یقال آخر الدواء الکی
ولا یقال آخر الداء الکی وکی کسکین نظر ایتمکه دخی دیرلر یقال کواه بعینه اذا احد الیه النظر وکی عقرب اصرمق
دخی دیرلر تقول کوته العقرب اذا لدغته **الاکتواء** همزه نک وتانک کسری والفک مدیله دوکونلی اولمق تقول اکتوی
فاکتوی هو **المکاواة** میمک ضمی ایله بر کمسنه ایله سوکشمک تقول کاوبت الرجل اذا شاعته مثل کاوحته
المکواة میمک کسری وکافک سکونیله دوکون اورجق آلتدر وفی المثل العیر یضرط والمکواة فی النار یعنی حمار
یلانور حبر یرو تاکه داغلایی آتشده در **الکوة** کافک فتحی وواوک تشدیدیله شول دولابدر که
اوکی دیوارنده ایدرلر ایچنده چراق یقماغچون یا غیری نسنه ایچون **الکواء** کافک کسری والفک مدیله جمعیدر
الکوی کافک کسری والفک قصریله کذلک جمعیدر ایله یذربعی اوغلی درسکی انوکله کیه ایدنولر
الکوة کافک ضمی وواوک تشدیدیله معناها لغة فیها وبونک دخی جمعی کوی در **کیت** کاف ایله کافک
فتحی ویانک تخفیفیله بر کلمه درکه لم فعلت کذا کلمه سنک جوابی درپس عاقبت ایچون اولوب لام کبی فعل مستقبلی
منصوب قیلار فعلت ذلک کی یکون کذا **کیت** کافک فتحی ویانک سکونی وتانک فتحیله اوزره بناسی ایله

شویله دیمک محلنده مکرر استعمال اولنور یقال کان من الامر کیت وکیت ان شئت کسرت التاء و
شئت فتحت و بونک اصلی هادر تا اولمشی حالت وصلده اولور **کیه وکیه** کافک فتحی و یانک سکونی
و هانک فتحیله معناها لغه فیها علی روایة ابی عبیدة **کیه** کافک فتحی و یانک سکونی و اخرینه هانک
وقف سکونیله معناها کما یقال للمبنی الوقف **الکهاة** کافک فتحی و هانک تخفیفیله سوک ناقه **صخرة الکهلی**
همزه نک فتحی و الفک قصریله طاغک ایسمیدر

فصل اللام الالی

لامک فتحی و همزه نک سکونیله
برنسنه ده زحمت چکوب اکلنمک یقال فعل کذا بعد لأی ای بعد شدة و ابطاء و مطلقا اکلنمک معناسنه ده کلور
یقال لأی لأیا اذا ابطاء **الالتاء** همزه نک و تانک کسری و الفک مدیله کذلک اکلنمک یقال التأی
الرجل اذا ابطاء و التاء مفلس و مطلق معناسنه ده کلور یقال التای الرجل اذا افلس **اللاواء** لامک فتحی
و همزه نک سکونی و الفک مدیله شدت و محنت و فی الحدیث من کان ثلاث بنات فصبر علی لأوائهن
کن که حجابا من النار **اللأی** لامک فتحی و همزه نک دن حکره الفک قصریله لعی وزنیله اوزره یبان صغری
ثور وحشی معناسنه و لعی [illegible] معناسنه در **اللاءة** همزه نک فتحی و لامک سکونی و الفک مدیله لعاء وزنی اوزره
جمعی یبان صغرلری معناسنه جیل ایله اجیال کبی **اللآة** لامک فتحی و همزه نک دخی فتحی و مدیله مونثی دیشی اولن
یبان صغیری معناسنه لعاة وزنی اوزره حریصه معناسنه **لائی** لامک فتحی و همزه نک دن حکره الفک قصریله برجکر
ایسمیدر **اللؤی** لامک ضمی و همزه نک فتحی و یانک تشدیدیله ذکر اولنن اسمک تصغیریدر و منه لؤی
بن غالب و لائی معیشت شدت و محنتله اولمغه دخی دیرلر **التلبیة** علی وزن التربیة اثنای حجده لبیک دیمک
و کاه اولور لبائت دیرلر همزه ایله لکن اصلی همزه سزدر و برکسنه یه لبیک دیمکه دخی دیرلر تقول لبیت
الرجل اذا قلت له لبیک و یونس بن حبیب النحوی ایتدی لبیک تثنیه دکلدر بلکه علیک و الیک
کبی دروابو عبیده خلیلدن روایت قلوب ایتدی تلبیه نک اصلی بر یرده اقامت ایتمکدر و مزبور اتری

البت

البت بالمکان و لبیت دیرلر با موحده ایله بونلر ذکر اولنن معناده لغتدر استثقالا باء ثانیه یاء
قلب ایدوب قطیت دیر یار و عرب لبیک دیدکلری مثنی در نته کم باب یاده مرور ایتمشدر **الملتبة** میمک
ضمی و لامک سکونی و بانک کسریله شویله جماعت در که بر بریله مصاحبت و ملاحمت اوزره اولوب
بری برندن سیرمی کتم ایتمیه یقال بینهم الملتبیة [illegible] ای متقاربون لا یکتم بعضهم بعضا
الیتی همزه نک فتحی و لامک فتحی و تشدیدیله و یانک کسری و مدیله شول اسم مبهم در که مونثدن
عبارتدر معرفه در بوندن الفلامی نزع ایتمک جائز دکلدر و نکره قلمه دن او تری اولور بو تمام و لما ذ الا
صله یه ایله **اللت** لامک فتحی و تانک کسریله اوزره بنا ایله مذکر اولنن معنایه التی کلمه سنده لغتدر **اللت**
لامک فتحی و یانک سکونیله کذلک لغتدر **اللاتی** لامک فتحی و مدیله و تانک کسری و مدیله التی کلمه سنک
جمعی و بو نوع بیش لغت وار بری ذکر اولنن و بری دخی **اللات** تانک کسری اوزره بنا ایله معنای مزبور
اوزره بری دخی **اللواتی** لامک و واوک فتحی و یانک کسری و مدیله کذلک جمع معنای مزبور اوزره
و بری دخی **اللوات** لامک و واوک فتحی و تانک کسر اوزره بنا ایله کذلک جمع معنای مزبور اوزره
و بری دخی **اللوا** لامک فتحی و الفک قصریله تایی حذف ایتمک اوزره بو دخی التی کلمه سنک جمعیدر علی ما
اللتیا لامک فتحی و تاء نون تاندن حکره یانک تشدیدیله و الفک قصریله التینک تصغیریدر و کاه اولور التیا
و التیا آفت و بلا معناسنه اولور یقال وقع فلان فی اللتیا و التی ای الداهیة و بعض شعراء التی اوزره حرف
نداء ادخال قلمشدر لفظ الله دن غیری معرف باللام اولن کلمه یه حرف نداء ادخال اولماز ایکن کویاکه التی کلمه سن لفظ
الله یه تشبیه ایتمشدر لامدن مفارق اولمدیغی جهتدن **اللثی** لامک فتحی و الفک تاء مثلثه دن حکره قصریله
برنسنه نمناک اولمق یقال لثی الشیء لثا اذا ندی و لثی الثوب بزک کبرندی دیرلر ابو عمرو ایتدی لثی
اغجدن اقن نسنه در صمغ معناسنه فجی منجمد اولسه الکا صعرور دیرلر صادک مهمله نک ضمی و عین مهمله نک

سکونیله اللیث لامک فتحی و ثانک کسری و مدیله نمناک اولوب کبرلین نسنه یقال هذا ثوب لیث
اذا ابتل من العرق قاتسخ الالثاء همزه نک کسری و الفک مدیله اغجدن صو طلیوب اطرافنی
نمناک ایتمک یقال الثت الشجرة ما حولها اذا کانت یقطر منها ماء اللثة لامک کسری
و ثانک تخفیفیله دیشک اطرافی ما حول الاسنان معناسنه و بونک اصلی لثی در هایادن عوض در
اللثات لامک کسری و ثانک تخفیفیله جمعی اللثی لامک کسری و الفک قصریله کذلک جمعی اللحی
لامک فتحی و حانک سکونیله انسانک چکه سی که سقل بتدیکی یردر و غیرک چکه سنه دخی اطلاق اولنور
اللحوی لامک فتحی و حانک سکونی و یانک تشدیدیله چکه یه منسوب معناسنه اللحیان لامک فتحی و حانک
سکونیله تثنیه سیدر الالحی همزه نک فتحی و حانک کسری و مدیله افعل وزنی اوزره جمع قلتی لکن حا مکسور قلنمشدر
یای صیانت ایچون اللحی لامک ضمی و حانک کسری و یانک تشدیدیله فعول وزنی اوزره جمع کثرتی
ثدیله ثدی کبی ممه معناسنه و ظبیله ظبی کبی آهو معناسنه و دلو دلی کبی قوغه معناسنه لحیان لامک
کسری و حانک سکونیله قبیله نک باباسی آدیدر که اول لحیان بن هذیل بن مدرکه در اللحیة لامک
کسری و حانک سکونیله سقل که معروفدر اللحی لامک کسری و الفک قصریله جمعی سقال معناسنه اللحی لامک
ضمی و الفک قصریله کذلک جمعی سقال معناسنه ذروه ایله ذری کبی برنسنه نک اعلاسی معناسنه و بو عجوز
معلیتی اوزره در الالتحاء همزه نک و تانک کسریله سقللنمق یقال التحی الغلام اللحیانی لامک کسری
و حانک سکونی و آخرنده یانک تشدیدیله سقلی بیوک و اوزون کمسنه عظیم اللحیة معناسنه و ابو الحسن علی بن حازم
بونکله ملقب ایدی التلحی تفعلدن حانک کسری و تشدیدیله دولبندی چکه التندن الماق که عرب طائفه سی قتنده
معروفدر و فی الحدیث نهی عن الاقتعاط و امر بالتلحی و اقتعاط قافله و عین و طاء مهمله ایله دولبندی چکه
التندن المقسزن صارمقدر اللحاء لامک کسری و الفک مدیله اغاج قابی قشر شجر معناسنه و فی المثل بین

العصا و لحائها و لحا نزاع ایتمکه دخی دیرلر علی یحیی اللحو لامک فتحی و حانک سکونیله اغاج قابن صویمق تقول
لحوت العصا الحوها لحوا من الباب الاول اذا قشرتها و کذلک تقول لحیت العصا الحیها لحیا من الباب
الثالث و لحی برکسنه یی شتم ایتمکه دخی دیرلر یقال لحیت الرجل الحاه لحیا من الباب الثالث ایضا
اذا لمته و لحو برکسنه یی قبح ایدوب لعن ایتمکه دخی دیرلر منه قولهم لحاه الله ای قبحه و لعنه و قبح خیردن
بعید ایتمک و لعن رحمتدن بعید ایتمکه دیرلر الملحی میمک فتحی و لامک سکونی و یانک تشدیدیله ذم اولنمش
کمسنه الملاحاة میمک ضمیله نزاع ایتمک یقال لاحیته ملاحاة و لحاء اذا نازعته و فی المثل من لاحاک
فقد عاداک التلاحی تانک فتحی و حانک کسری و مدیله نزاع ایدشمک یقال القوم تلاحوا اذا تنازعوا

لخا

اللخی لامک فتحی و خاء معجمه ایله الفک قصریله باطله سوز چوق سویلمک یقال لخی لخا من الباب الرابع
اذا اکثر کلامه فی الباطل و لخی کثیر الماء اولان فرجا مکه دخی صیفی دیرلر و لخی بورنه دوا دوکمک الته دخی
دیرلر مسعط معناسنه الملخی میمک کسری و الفک مدیله معناه الالخی همزه نک فتحی و الفک قصریله شول کمسنه
درکه باطله کلماتی چوق اوله اللخواء لامک فتحی و خانک سکونی و الفک مدیله مؤنثی باطل کوی اولن
عورت معناسنه و لخواء شول ناقه یه دخی دیرلر که بر دیزی اول بر دیزندن بیوک اوله دکبا معناسنه و لخی اکری
اولمش نسنه یه دیرلر معوج معناسنه و طوشنجل دیدکلری قوش دخی لخو دیرلر یوقارو منقاری اشغه منقارندن
اوزون اولوب اکری اولدوغندن اوتوری اللخی لامک فتحی و خانک کسری و مدیله شول دوه درکه بر دیزی
او بر دیزندن بیوک اوله ارکب معناسنه اللخو لامک فتحی و خانک سکونیله بورنه دوا دوکمک اللخی لامک فتحی و خانک
سکونی ایله بمعناه یقال لخوت الرجل و لخیته اذا اسعطته الالخاء همزه نک کسری و الفک مدیله کذلک بورنه
دوا دوکمک تقول لخیته و الخیته اذا اسعطته و الخا مال ویرمکه دخی دیرلر تقول الخیته مالا ای اعطیته
الالتخاء همزه نک و تانک کسریله اصلنمش اتمک یمک یقال الصبی یلتخی التخاء اذا اکل خبزا مبلولا

اللخا لامك فتحي والفك مديله غدا وزنينده اوزره السم دراصلنمش اتمك معناسنه **لدي** لامك فتحي والفك قصريله طرف ديرسنه نك قتنده ديمك معناسنه عند كبي يقال الله تعالى والفيا سيدها لدى الباب وبونك مضمراته اتصالي على كلمه سنك اتصالي كبيدر يعني اخرنده اولان الف يايه دونر **الذي** الفك محي ولامك فتحي وتشديديله وذالك كسري ويا مديله بر اسم مبهم در كه مذكردن عبارت در مبني ومعرفه در صله سن تمام اولماز وبونك اصلي لذي دراوزره الف لام داخل اولمشدر بر حيثيتله كه انفكاكي جايز دكلدر وبونده درت لغت واردر برى ذكر اولندي وبرى دخي **اللذ** الفك ولامك فتحي وتشديديله ذالك كسرا وزره بناسي اليه ذكر اولنان معنايه وبرى دخي **اللذ** ذكر اولنان وزن اوزره وذالك سكونيله وبرى دخي **اللذي** ذكر اولنان وزن اوزره ويانك ضمي وتشديديله وبونك تثنيه سنده اوج لغت واردر برى **اللذان** همزه نك فتحي ولامك فتحي وتشديدي ونونك كسريله كه رجالان ايكي كمسنه دن عبارت در برى دخي **اللذا** وزن مزبور اوزره نونك حذفيله ذكر اولنان معنايه وبرى دخي **اللذانّ** وزن مزبور اوزره اخرنده نونك كسري وتشديديله كذلك ذكر اولنان معنايه وبرى دخي جمعنده ايكي لغت واردر **اللذين** همزه نك فتحي ولامك فتحي وتشديدي وذالك كسري ونونك فتحيله جماعت ذكوردن عبارت در حالت رفعنده ونصبنده وجرنده الذين ديرلر وبرى دخي **الذى** وزن مزبور اوزره اخرنده نونك حذفيله وعرب طائفه سندن بعضي كمسنه دخي الذون ديرلر حالت رفعنده وبعضيلر شويله زعم ايدرلركه الذي اصلنده ذا اوله زيرا ماذا رايت ديرلر ما الذي رايت معناسنه جوهري ايدر بو قول بعيد در زيرا الكلمه ثلاثيك اصلي حرف واحد اولمق جايز دكلدر عبارت جوهريده واقع اولمشدر لكن ذا كلمه سي حرف واحد اعتبار اولنمق الف فتحه دن متولد اولدغنه بناء در پس الذي ثلاثي اولدغنده كلام اولور زيرا يا دخي كسره دن متولددر مكر كه اصليتي ثابت اوله **اللذيا** الفك فتحي ولامك فتحي وتشديدي ويانك تشديدي والفك قصريله الذي كلمه سنك تصغيري ذكر اولنان تصغيري تثنيه يا خود جمع ايتسك اخرنده اولان الفي حذف ايدوب اللذيان واللذيون ديرسن **اللطاة**

لطا

لامك

لامك فتحي وطانك تخفيفيله الن جبهه معناسنه دايرة اللطاة شول دايره در كه طورك لشتك اوزنه بزنداولور ولطاة ثقل معناسنه دخي كلور يقال القى بلطاته اي بثقله **اللطي** يمك كسري ولامك سكوني والفك تحريله باش ياره غندن سمحاق ديدكلري جراحت در وسمحاق شول ياره در كه كندويله لمك مابيننده بر يوفقه دري قالمش اوله **الملطاء** ميمك كسري والفك مديله بعنيا على لغة اهل الحجاز **الملطاة** ميمك كسريله بعنيا ايضا وابو عبيد ايتدي شول حديث شريف كه ان الملطى بدمها يعود لمشدر انونك معنالي بودر كه باش ياره سي واقع اولدغي ساعت قصاصي اولجيي البغه بعده حادث اولان زياده ونقصان اعتبار اولنماز ابو عبيد ايتديكه بو ارباب حديث قولي در اهل عراق قولي دكلدر **اللظا** لامك فتحي والفك قصريله اتش نار معناسنه **لظا** لامك فتحي والفك كذلك قصريله اسماء نار دن بر اسم در معرفه در لاينصرف در **الالتظاء** همزه نك وتانك كسريله اتش يالكلمنق التهاب نار معناسنه **التلظى** تانك وظانك كسري وتشديديله اتش تدريجيله يالكلمنق تلهب نار معناسنه **اللعو** لامك فتحي وعينك سكونيله اهل شهوت اولوب حريص اولمش كمسنه **اللعي** لامك فتحي والفك قصريله بمعناه يقال رجل لعو ولعي ولعا الك بر كلمه در كه طايوب دوشن كمسنه يه دعا ايچون استعمال اولنور يقال لعا لك عاليا اذا اريد الدعاء له بان ينتعش وانتعاش عين مهمله وشين معجمه ايله دوشن كمسنه نك طوريمق در **اللعوة** لامك فتحي وعينك سكونيله مونثي يقال كلبة لعوة اي حريصة ولعوة عرب ذن برقومك ادليدر ولعوة الجوع زياده احلق دخي ديرلر وفرا ايتدي لعوة شول سياهه ديرلر كه همه باشنك اطرافنده اولور وذو لعوة حمير ولاستنده ملكدن بر ملك اعلانك مادوني اولان كمسنه دن عبارت در **اللاعي** عينك كسري ويانك مديله بر شيدن قورقان كمسنه يقال ما بها لاعي قرواي ما بها من يلحس عساو قرو قافك فتحي وراء مهمله نك سكونيله بيوك چناغه ديرلر كاسه ء بزرك معناسنه وعس دخي عين وسين مهمله ايله ذكر اولنان كاسه وبو كلامك معنالي ما بها احد ديمك اولور **اللعاع** لامك فتحيله اول ظهور ايدن اوت در

التلعي فتحتيله و عينك كسريله و تشديديله و مديله ذكر اولنان اوتی دیرمك ابن الاعرابی روایتی اوزره یقال
خرجنا نتلعی ای ناخذ اللعاع و بونك اصلی نتلعع ایدی اوچ عینك توالیسی کریه کوروب بیرنی یایه
تبدیل ایتدیلر الالعاع همزهنك کسریله ذکر اولنان اوتی بتورمك یقال الععت الارض اذا اخرجت
اللعاع التلعی فتحتیله و عینك کسری و تشدیدیله بال قوام کلمك یقال تلعی العسل اذا تعقدت
اللغو لامك فتحی و غین معجمهنك سکونیله بر باطل نسنه صادر اولمق یقال لغوت بالیمین و لغو کلب اوازنه اطلاق
اولنور اللغی لامك فتحی و الفك قصریله بمعناه یقال لغا یلغو لغوا من الباب الاول و لغی یلغی لغی من الباب
الرابع ایضا اذا النباح بو ولها جیملة بر نسنهیه حریص اولمغه دیرلر و لغی بشرابی چوق ایچمکه دخی دیرلر
یقال لغی بالشراب اذا اکثر منه و لغو شول یمینه دخی دیرلر که قلب انوك اوزرینه بر قرار اولمیه کقولك فی اثناء
الکلام بلی والله و لا والله و لغو شول کیچك دوه یاوریسنه دخی دیرلر که عداددن اولمیوب دیت
و دیت امثالنده حسابه قاتلمیه الالغاء همزهنك کسری و الفك مدیله بر نسنهیی باطل قلمق تقول الغیت
الشیء اذا ابطلته و کان ابن عباس یلغی طلاق المکره اول کمسنهنك طلاقی باطلدر دیردی و الغا
عدددن بر نسنهیی اسقاط ایتمکه دخی دیرلر یقال الغاه من العدد اذا القاه منه اللاغیة غینك کسریله
لغو اولن کلمات معناسنهدر قال الله تعالی لا تسمع فیها لاغیة ای کلمة ذات لغو و حوشل تامر و لابن لصاحب
التمر و اللبن اللغة لامك ضمی و غینك تخفیفیله شول لفظدرکه انونکله هر قوم کندی مرادلرین تعبیر ایدرلر اصلی لغی
یاخود لغودر حذف اولنان واودن عوضدر اللغی لامك ضمی و الفك قصریله جمعی لغات معناسنه بره ایله بری کبی بو لغه
دیرلرکه اول دوه یورتنه کچوردکلری حلقهدر اللغات لامك ضمی ایله کذلك جمعدر و عرب طائفهسنك
بعضی سمعت لغاتهم دخی دیرلر تانك فتحیله تا و جمعی هاء وزنه وقف اولنان تایه تشبیه ایتمکله اللغوی
لامك ضمی و غینك فتحی و یانك تشدیدیله لغته منسوب اولن کمسنه و لا فتحیله لغوی دیمك جایز دکلدر

اللغاء

قف

لفا

اللفاء لامك فتحی و فادن صکره الفك مدیله عرف نسنهدرکه حقیر و یسیر و خسیس اوله یقال رضی فلان من الوفاء
باللفاء یعنی اول کسنه حقی وافیدن شیء قلیله راضی اولدی التلفیة علی وزن التربیة بر کسنهنك حقین
اذا ایتمك تقول لفاه الله حقه ای بخسه و بخس بای موحده و خاء معجمه ایله نقص معناسنهدر الالفاء همزهنك کسری
و الفك مدیله بر نسنهیی بولمق تقول الفیت الشیء اذا وجدته التلافی تانك فتحی و فانك کسری و مدیله بر نسنهیی
تدارك ایتمك تقول تلافیته اذا تدارکته اللقاء لامك کسری و الفك قافدن صکره مدیله بولشمق اللقی لامك
ضمی و الفك قصریله بمعناه اللقی لامك ضمی و قافك کسری و یانك تشدیدیله بمعناه اللقیان لامك ضمی و قافك
سکونیله بمعناه کذلك اللقیانة وزن مزبور اوزره بمعناه کذلك اللقیة لامك فتحی و قافك سکونیله بمعناه
کذلك اللقاة لامك کسری و الفك مدیله بمعناه کذلك یقال لقیه لقاء من الباب الرابع و لقی و لقیا و لقیانا
و لقیانة واحدة و لقیة واحدة و لقاءة واحدة و لا تقل لقاة بکسر اللام و قصر الالف فانها مولدة و لیست
من کلام العرب الالقاء همزهنك کسری و الفك مدیله بر نسنهیی برقمق تقول القیته اذا طرحته و تقول القه من
یدك و الق به من یدك و بر نسنهیه محبت دوشرمکه دخی دیرلر تقول القیت الیه المودة و بالمودة الالقیة همزهنك
ضمی و قافك کسری و یانك تشدیدیله لغزه که عوام اکا بلمجه دیرلر یقال القیت علیه الغیة ای احجیة و احجیه حانك ضمیله
و جیمله لغز معناسنهدر الالتقاء همزهنك و تانك کسری و الفك مدیله بولشمق التلاقی تانك
فتحی و قافك کسری و مدیله کذلك بولشمق یقال التقوا و تلاقوا الاستلقاء همزهنك و تانك کسریله ارقه
اوزره یاتمق یقال استلقی علی قفاه التلقی تانك فتحیله و قافك کسری و تشدیدیله بر کمسنهیی قرشولمق
یقال تلقاه اذا استقبله و تلقی بر کیمسهنك اغزندن خبر المغه دخی دیرلر منه قوله تعالی اذ تلقونه بالسنتکم ای
یاخذه بعض عن بعض التلقاء تانك کسری و لامك سکونی و الفك مدیله مصدردر لقا معناسنه و تلقاء
مقابل معناسنه ظرف دخی کلور یقال جلس تلقاءه ای حذاءه اللقاء لامك فتحی و الفك مدیله شول نسنهدر که

جیعر اولدیغیچون بر غلمش اوله **الالقاء** همزه نك فتحی والفك مدیله جمعی بر غلمش نسنه لر معناسنه **اللقوة**
لامك فتحی وقافك سكونیله مرض در كه انسانك یوزنه عارض اولوب اغزی الكلور ولقوه طوشنجل دیركلر یا
قوشك دیشیسنه وتیز حامله اولن ناقه یه دخی دیرلر وفی المثل لقوة صادقت قبیساً وقبیس قافك فتحی و بانك
كسریله و مدیله شول ار كك در كه دیشیسنی تیز حامله قیله **اللقوة** لامك كسریله كذلك ذكر اولنن قوش دیرلر
ومزبور قوش لقوه دیدكلری اغزینك ایكی جانبی واسع اولدیغندن اوتری در **اللقو** یمك فتحی ولامك
سكونی و واوك تشدیدیله مرض مزبوره مبتلا اولن كمسنه یقال لقی فلان علی البناء للمجهول فهو ملقو
ولقوه زاید كذلك شول ناقه در كه تیز بوكلی قالور سریعة اللقاح معناسنه وفی المثل لقوة صادقت قبیساً و
قبیس قافك فتحی و بانك كسری و مدیله شول ار كك در كه دیشیی تیز حامله قیله **اللكی** لامك فتحی والفك قصریله
بر نسنه یه حریص اولمق یقال فلان لكی به لكاً اذا اولع به و بر كمسنه یه ملازمت ایتمكه دخی دیرلر یقال لكیت بفلان
ای لازمته **اللمی** لامك فتحی و الفك قصریله طوداق سیاهه مایل اولمق كه عرب طایفه سی قتنده مستحب در **اللمی**
همزه نك فتحی ولامك سكونی و الفك قصریله طوداغی ذكر اولنن لون اوزره اولن كمسنه **اللمیاء** لامك فتحی
و میمك سكونی و الفك مدیله شول عورتدر كه طوداغی ذكر اولنن وجه اوزره اوله یقال رجل المی وجاریة
لمیاء والمی شول لوحله لكیه دخی دیرلر كه كثیف اولوب سیاه اوله یقال ظل المی وشجر المی الظلال **الالتماء**
همزه نك و تانك كسریله بلیدرمك یقال التمی لونه اذا التمع وحكاه اولور همزه ایله دخی استعمال اولنور **اللمة**
لامك ضمی و میمك تخفیفی ایله بر كمسنه نك یاشداشی و مثلی عاً اخرنده حذف اولنن حرف علتدن عوض در
وفی الحدیث لیتزوج الرجل لمته ولمة بر كمسنه نك مصاحبانه دخی دیرلر اوجدن اونه وارنجه **اللی** لامك
فتحی ولا یانك تشدیدیله ایپی بوكمك تقول لویت الحبل اذا فتلته ولی بر كمسنه باش دوندرمكه دخی دیرلر
الالواء همزه نك كسریله و الفك مدیله معناده یقال لوی رأسه والوی برأسه اذا امال واعرض و بادیر

تعالینك

تعالینك وان تلووا او تعرضوا قولنده كه واو ایله در ابن عباس ایتدی مراد قاضی در كه احد خصمین ایچون اول
برندن اعراض ایدر و واو واحده ایله وضم لام ایله دخی قرات ایتمشلر در روایت دن مشتق لوللوق اوزره مجاهد
ایتدی یعنی ان تلووا الشهادة فتقیموها او تعرضوا عنها فتتركوها دیمكدر و لی و الوا ناقه قویرغن صالمغه دخی
دیرلر یقال لوت الناقة ذنبها والوت بذنبها اذا حركت همزه ایله اولدقده بابیله استعمال اولنور ولی
بر كمسنه یی غیریا اوزرینه اختیار ایتمك معناسنه دخی كلور یقال لویته علیه اذا عطفت و الوا قوم بوكندكی
یره داخل اولمغه دخی دیرلر یقال الوی القوم اذا صاروا الی لوی الرمل و سیجیء تفسیر لوی الرمل ان شاء الله
ویقال الوی تیم فاز لواء و الوا بر كمسنك حقن اولوب كتمكه دخی دیرلر یقال الوی فلان بحقی اذا ذهب به و مطلقا
الوب كتمكه دخی دیرلر یقال الوت به عنقاء مغرب ای ذهبت به و مغرب میمك ضمی و رانك كسریله در و الوا
بر كمسنه كیاسینی تحریك ایدوب اشارت ایتمكه دخی دیرلر یقال الوی بثوبه اذا لمع و اشار **اللویان** لامك
كسری و واوك فتحی و یانك تخفیفیله تثنیه سی قوم نهایت بولدیغی یرلر معناسنه **الالویة** همزه نك فتحی و واوك
كسری و یانك تخفیفی ایله جمعی والویه شول خرده بیر قلره دخی دیرلر كه سنجاقدن و الای بیراغندن اشغه حمل اولوا
اوت صو طمغه دخی دیرلر یقال الوی البقل اذا ذبل **اللبا** لامك فتحی و یانك تشدیدیله دینی الكلندرمك
یقال لواه بدینه لیاناً اذا مطله **الطویة** علی وزن التبریة بوینی بورمق قهر وغلبه معناسنه یقال لویت اعناق
الرجال فی الخصومة شدد للكثرة والمبالغة قال الله تعالی لووا رؤسهم **الالتواء** همزه نك و تانك كسریله بورلمق
التلوی تحتیله و واوك كسری و تشدیدیله معناده یقال التوی الشیء وتلوی بمعنی و التواغیر ایچون طعام
صقلمغه دخی دیرلر یقال التوت المرأة لویة و سیجیء تفسیر اللویة ان شاء الله تعالی **لوی الرمل** لامك كسری
والفك قصریله قوم توكندكی یر منقطع الرمل معناسنه **الالوی** همزه نك فتحی والفك قصریله شول قویر قادر كه
ذاتندن اكری اوله كیچی قویرغی كبی مثلا و الوی اجتناب و حذر اوزره اولوب دایما منفرد اولن كمسنه یه

دیو دیرلر اللواء لامک کسری و الفک مدیله سنجاق که امرایه مخصوص در اللوی لامک فتحی و الفک قصریله
بر مرض در که انده کوبک بورسغله تعبیر اولنور تقول لوی من الباب الرابع اذا مرض به اللوی لامک فتحی
و واوک کسری و یانک تشدیدیله فعیل وزنی اوزره صولمش اوت اللویة لامک فتحی و واوک کسری و یانک
تشدیدیله غیر ایچون صقلنمش طعام اللاون لامک فتحی و مدی و همزه نک ضمی و مدی و نونک فتحیله الذی
کلمه سنک جمعی اللائین لامک فتحی و تشدیدی و همزه نک کسری و مدیله کذلک الذی کلمه سنک جمعی حالت نصبده
و حالت جرده اللاؤ لامک فتحی و تشدیدی و همزه نک ضمی و مدیله تونسز اللای لامک فتحی و تشدیدی
و یانک اثباتی ایله علی کل حال کذلک جمعی و بونده رجال و نسا برابر اولور تصغیر اولنماز لر تصغیر
مزبوردن اللتیات ایله نسا طائفه سی ایچون و اللذیون ایله رجال طائفه سی ایچون غنا کلمه شدر
اللائی لامک تشدیدی و همزه نک کسریله بلا یاء و لا مد و لا همزه کذلک جمع مؤنثی و منهم من یهمن
اللهاة لامک فتحی و هانک تخفیفیله کوچک دیل که سقف فمک نهایتنده اولور اللهی لامک فتحی
و الفک قصریله جمعی کر اولنن دیلک معناسنه اللهوات فتحتیله کذلک جمعی اللهیات فتحتیله کذلک جمعی
قطیات کبی که قطاتک جمعی در بوغرتلق حیدکلری قوش معناسنه اللهاء لامک کسری و الفک
مدیله کذلک لهاتک جمعی اضا ایله اضی کبی و اضی کولجکلر غدیر معناسنه اللهو لامک ضمی و هانک
سکونیله شول نسنه در که ذکر من جکش نسنه الیله کرمن اغزنه القا ایدر و لهو بخششه دیو دیرلر
کرک اقچه اولسون کرک غیری اولسون اللهی لامک ضمی و الفک قصریله جمعی یقال انه لمعطاء اللهی اذا
کان جوادا یعطی الشیء الکثیر اللهی لامک ضمی و یانک تشدیدیله بر نسنه دن متسلی اولوب آنک
ذکرن ترک ایتمک اللهیان لامک ضمی و هانک سکونیله کذلک متسلی اولمق تقول لهیت عن الشیء
الهی لهیا و لهیانا اذا سلوت عنه و ترکت ذکره و اضربت عنه الالهاء همزه نک کسری و الفک مدیله

برکسنه‌یی

برکسنه‌یی مشغول قلمق یقال الهاه اذا شغله التلهیة علی وزن الترضیة برکسنه‌یی اوتمق یعنی متسلی قلمق
یقال لهاه به تلهیة اذا عله اللهو لامک فتحی و هانک سکونیله بر نسنه ایله اوینامق تقول لهوت بالشیء الهو
لهوا اذا لعبت به و کاه اولور لهو جماعدن کنایت اولور و کاه اولور عورتدن کنایت اولور کما قال
الله تعالی لو اردنا ان نتخذ لهوا لاتخذناه قالوا ای امرأة و قیل ولدا التلهی تفعل وزننده و هانک کسری و تشدیدیله
کذلک اوینامق تقول تلهیت به اذا لعبت به التلاهی تانک فتحی و هانک کسری و مدیله برقاج کسنه بری بریله
اوینامق یقال تلاهوا ای لهی بعضهم ببعض اله همزه نک کسری و لامک سکونی و هانک فتحی اوزره
بنا ایسی ایله اخر نسنه‌دن یا ساقط اولماغله امر در ترک ایت معناسنه تقول اله عن الشیء ای اترکه و فی
الحدیث فی البلل بعد الوضوء اله عنه یعنی اثر وضونی اعضای وضو اوزره ترک ایله و کان ابن الزبیر اذا
سمع صوت الرعد لهی عن حدیثه یعنی کلامندن اعراض ایدردی و اصمعی ایتدی اله عنه و اله منه بر معنا
یه در اللهو لامک فتحی و هانک ضمی و واوک تشدیدیله فعول وزنی اوزره ترک ایدیجی کسنه یقال
فلان لهو عن الخیر الالهیة همزه نک ضمی و لامک سکونی و هانک کسری و یانک تشدیدی ایله لهودن
مشتق اولماغله افعوله وزنی اوزره شول نسنه در که انی اوینجق ایدنورلر یقال بینهم الهیة کما
یقال بینهم احجیة و احجیه لغزه دیرلر یعنی اره لرنده لغز وار در که بربرین انکله امتحان ایدرلر اللهاء
لامک ضمی و الفک مدیله مقدار معناسنه یقال هم لهاء مائة مثل قولک زهاء مائة ای قدرها اللبأ
لامک کسری و الفک مدیله اغوز که سببه بر نسنه در که اکل اولنور زیاده اق در اکثر حجاز ولایتنده اولور
ابو عبید روایتی اوزره و فی الحدیث دخل علی معاویة و هو یاکل لیاء معنی امقشر اوجق
برعورت بیاضله وصف اولنسه کانها الیاة دیرلر اللیاء لامک کسری و الفک قصریله شول مرد که صوغن
اراق دور

فصل المیم

الماء میمک فتحی و همزه نک سکونیله دریی واسع اولسون

دیو چلمك المأی وزن مزبور اوزره ذکر اولنن معنایه در تقول ماءت الجلد ماو اوماية ماءياً اذا مرت
جنبه بتسع ومأی فاسد اولمغه دخی دیرلر تقول مائی بینهم مأیاً من الباب الثالث اذا افسدت التمائی
مختینله وهمزه نك كسیری وتشدیدیله دری چلمكله واسع اولمق تقول تمائی الجلد تمائیاً اذا اتسع
وتمای مابین فاسد اولمغه دخی دیرلر تقول تمأی بینهم اذا افسد المائة یمك كسیری وهمزه نك فتحیله یوز که
عدددر اصلی مأی در معی وزنی اوزره هادن عوض اولمشدر المئون میمك ضمی وهمزه نك
ضمی ومیك تشدیدیله جمعی وبعضیلر همزه نك میمی دخی مضموم قیلوب مئون دیدیلر المئات میمك ضمی وهمزه نك فتحیله
ومیله کذلك جمعی مات کبی ابن السکیت روایتی اوزره وبعض عرب مایة درهم دیرلر میمه اشمام ضم ایدرو
اظهار اتمامکله وسیبویه ایتدی ثلثمایة دیرلر وبونك جمعی ثلاث مئین یا خود ثلاث مائت دیمك ایدیا
نته کم ثلاث الاف دیرلر زیرا ثلاثه نك ممیزی عشره یه وار نجه جمع در ثلاثة رجال وعشرة رجال دیرلر لکن
ثلثمائة کلمه سن احد عشر وثلاث عشر یه تشبیه ایدوب تمییزی مفرد کتوردیلر وشول کمسنه له مئون دیو
نونی مرفوع ومنون قلمشدر انوك تقدیرنده ایکی قول واردر بری فعلین وزنی اوزره اولوب
غسلین کبی وبو اخفش قولیدر وبری دخی فعیل وزنی اوزره اولوب در حرف اولی مکسور قلنمشدر
مابعدی مکسور اولدیغچون وبونك اصلی مئی در عصی کبی پس یا نونه تبدیل اولنمغله مئون اولمشدر
الاماء همزه نك كسیری ومیمك سکونی والفك مدیله برنسنه یوز عدد اولمق تقول أمأی القوم اذا صار
صاروا مائة واماء برنسنه یی یوز عدد قلمغه دخی دیرلر تقول امایتهم اماته کم ابو زید ایتدی امات
غنم فلان دیرلر فلانك قیونی یوز عدده ایرشدی واماتها الك دیرلر قیونی یوز عدده ایرشدیمك المواء میمك
ضمی والفك مدیله پسی چاغرمق تقول ماءت السنور تموء مواء اذا صاحت مثل امت تامو اماء
المتو میمك فتحی وتانك سکونیله برنسنه یی چكمك تقول متوت الشیء اذا مددته التمتی

مختینله

مختینله وتاء ثانینك ضمی وتشدیدیله یایی اوزانوب کرنمکله چکمك تقول تمتی فی نزع القوس اذا مد القلب
المحو میمك فتحی وحانك سکونیله بوزمق المحی میمك فتحی وحانك سکونیله بمعناه تقول محا لوحه
یمحوه محوا من الباب الاول ویمحیه من الباب الثانی ویمحاه من الباب الثالث ومحو بر موضعك دخی علمیدر المحو
میمك فتحی وواوك تشدیدیله بوزلمش نسنه المحی میمك فتحی ویانك تشدیدیله بمعناه واو یایه قلب
اولندی ماقبلی مکسور اولمغه عندن اوتری ویاء اولی یاء ثانیه ده ادغام اولندی بو ذکر اولنن جوهرینك
اداسیدر غالبا مراد محوی کلمه سیدر حانك ضمی لاجل الیاء کسیره یه تبدیل اولندی واو ساکن لین طبیعتندن
اوتری حایل اولمدیغیچون دیمکدر الامحاء همزه نك کسیری ومیمك کسیری وتشدیدیله بوزلمق تقول امحی من باب
انفعل الامتحاء همزه نك وتانك کسیریله بمعناه لغة فیه ضعیفة محوة میمك فتحی وحانك سکونیله شمال یلی
بلوردی محو ایتدیکیچون محوة دیمشلردر معرفه در لا ینصرف در الا الف لام داخل اولمز وبعضلر بوزنه
عموما یغمغه دخی دیرلر تقول ترکت الارض محوة واحدة اذا طبقها المطر المحاة میم اولك کسیری وثانینك
سکونیله شول بز پاره سی در که انونکله منی والکه تشبیه اولنن پاك اولنور التمحی مختینله وحانك کسیری وتشدیدیله
برنسنه دن اجتناب ایدوب بری اولمق الامحاء همزه نك کسیری ومیمك کسیری وتشدیدیله بمعناه
تقول تمحیت من الشیء وامحیت منه اذا تبرأت منه وتحرجت وتحرج حاء مهمله ایله تجنب
معناسنه در المدی میمك فتحی والفك قصریله غایب برنسنه نك نهایتی معناسنه تقول قطع ارض
قدر مدی البصر وقدر مد البصر علی روایة یعقوب المدیّ میمك فتحی ودالك کسیری ویانك
تشدیدیله فعیل وزنی اوزره شول حوض در که انوك اطرافنه طاش دکلمامش اوله الامدیة
همزه نك فتحی ودالك کسیری ویانك تخفیفیله جمعی اولنن حوضا معناسنه المدیة میمك ضمی ودالك
سکونیله بیوك بچق سکین عظیم معناسنه وکاه اولور میمی مکسور ایدرلر المدیات میمك

صمی سو الفك قصریله جمعی نیته کم کلیه کلمه سنده ذکر اولنشدر وکلیه بوکرکه دیرلرکه دره معناسنه المدی
میمك ضمی و دالك سکونیله شام شریفه منسوب بر کلیه نك اسمیدر وبو مدك غیریدر المذی
میمك فتحی وذال معجمه نك سکونیله شول صودرکه رجالدن ملاعبه وتقبیل اثناسنده صادر اولور
بونده لازم اولن وضودر الامذاء همزه نك کسری والفك مدیله بمعناه وامذا ابی مرعایه ضالمعه
دخی دیرلر تقول امذیت فرسی اذا ارسلتها فی المرعی وکاه اولور مذیته دخی دیرلر ابو عبید روایتی
اوزره تقول مذی منه الرجل وامذی یقال کل ذکر یمذی وکل انثی تقذی ومذی رجلدن کلن اق صو
دیرلر المذاء همزه میمك کسری والفك مدیله مذی کتورمك شمك المماذاة میم اولكك ضمی ایله بمعناه
وفی الحدیث الغیرة من الایمان والمذاء من النفاق ابو عبیده ایتدی مذاء بر کمسنه کندویه متعلق
رجال ونسایی بری برینه مختلط طوتوب بری برندن مذی کتورمکدر دیدی واموی ایتدی مذی
ومذی و وذی بو جمله سنده یالر مشددر الماذی ذالك کسری ویانك تشدیدیله اق بالدرکه
عسل ابیض معناسنه الماذیة ذالك کسری ویانك تشدیدیله شول زرهدرکه ملایم اولوب
خشونت اوزره اولمیه وبو جهتدن خمره دخی ماذیه دیرلر بوغزدن سهولت اوزره ایندوکیچون
اوتری المرو میمك فتحی وراءنك سکونی ایله شول اق واق طشلردرکه انی چقماغله استعمال
ایدوب اندن آتش چیقررلر المروة وزن مزبور اوزره واحدیدر اولن چقماق طاشنك
بری معناسنه ومکه مشرفهده اولن مروه یه مروه دیدکلری بو سبب ایلهدر ومرو رحیلندن
بر نوعه دخی اطلاق اولنور المری میمك فتحی وراءنك سکونیله ناقه نك ممه سن صغمقدر
سودی چیقسون دیو تقول مریت الناقة مریا من الباب الثانی اذا مسحت ضرعها لتدر ومری
اتی فتحی ایله یا غیری نسنه ایله سودوب قادر اولدوغی دکلو سرعت ایتدرمکدر تقول مریت الفرس

اذا

مرا

اذا استخرجت ما عنده من الجری سوطا او غیره ومریات اللبن اوبنار کبی تحریک ایتمکه دخی
دیرلر یقال مری الفرس بیدیه اذا حرکهما علی الارض کالعابث ومری یل بلودی یغدرمغه دخی دیرلر یقال
الریح تمری السحاب ای تستدره وبر کمسنه نك حقنی انکار ایتمکه دخی دیرلر یقال مراه حقه اذا جحده
ومنه قوله تعالی افتمرونه علی ما یری الامراء همزه نك کسری والفك مدیله ناقه نك سودی کلمك یقال
امرت الناقة اذا در لبنها المری میمك فتحی وراءنك کسری ویانك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره شول
ناقه درکه سودی چوق اوله کسائی روایتی اوزره بعضیلر ایتدی مری شول ناقه درکه یاوریسی صغالمغله سودی
کلور ابو زید ایتدی بو مهموزدر کلدر المرایا میمك فتحی والفك قصریله جمعی المریة میمك کسری وراءنك
سکونیله اسمدر اتی فتحی ایله یا غیری برنسنه ایله سرعت ایتدرمك معناسندن وکاه اولورمی مضموم دخی ایدرلر
وبر شیئك معناسنه دخی کلور وبونده دخی کاه اولورمی مضموم قالور وقری بهما قوله تعالی فلا تك فی مریة منه
وثعلب ایتدی ضم وکسر لغتاندر واما مریة الناقة یعنی ناقه نك بر نوعه سوت ویرمسی بونده کسردن
غیری جایز دکلدر ضم غلطدر وبو جوهری صاحب صحاح جری فرسه متعلق اولن معربه توهم ایدوب
مریت الفرس اذا استخرجت ما عنده من الجری سوطا او غیره مریه بالکسر لا غیر لحمد یمشدر پس بو غلط
اولور زیرا معنای مزبورده اولن مریه ضم وکسر جایزدر مکر که کلامی ظاهرندن صرف اولنوب تأویل
اولنه الامتراء همزه نك و تانك کسریله بلوده یغمور یغدرمق یقال الریح تمتری السحاب ای تستدره
المراء میمك کسری والفك مدیله مجادله قلمق تقول ماریت الرجل ماریه مراء اذا جادلته وامترا بر نسنه
شك ایتمکه دخی دیرلر التماری تانك فتحی وراءنك کسری ومدیله کذلك شك ایتمك مرو میمك فتحی وراءنك
سکونیله بر شهرك اسمیدر المروزی میمك فتحی وراءنك سکونی وواوك فتحی وزانك تشدیدیله مروه منسوب اولن
را زیاده اولنمغه علی غیر القیاس کلمشدر الثوب المروی میمك فتحی وراءنك سکونی ویانك تشدیدیله ذکر اولنان

ل

شهره منسوب اولور بزو بو نسبت على طريق القياس در المروراة فتحتيله و واوك سكونيله بعو
وزنده اورزده شول بريه كه انده هيچ نسنه اولميه مغازه بلا شي معناسنه المروري كذلك فتحتيله و
الفك قصريله جمعي المروريات ميمك و رانك فتحي و يانك تخفيفيله كذلك جمعي المرادي ميمك فتحي و رانك
كسريله و مديله كذلك جمعي مارية رانك كسري و يانك تخفيفيله بر عورتك اسميدر في المثل خذها ولو بقرطي
مارية ابن السكيت ايتدي بو مثلده مارية يانك تخفيفيله مارية بنت ارقم در كه جد اعلاسي مزيقيا بن عامر دركه
بونلره عنقا تسميه اولنور المارية ميمك فتحي و يانك تشديديله قطاة ملساء معناسنه در قطاة بوغرتلق
ديدكلري قوشدر اسفر د معناسنه و ملساء بعضيلر چابك ايله و بعضيلر تويي هموار اولانله تفسير ايتمشلر
المزية ميمك فتحي و يانك تشديديله زياده لك و فضيلت معناسنه يقال له عليه مزية ولا يبنى منه فعل المسي
ميمك فتحي و الفك قصريله احتشام كه صباحك مقابليدر الامساء همزه نك كسري و ميمك سكوني و الفك مديله
احتشاملمق كه صباحك نقيضيدر المميي ميم اولك ضمي و ثانينك سكوني و الفك قصريله احتشاملمق يقال
امسينا ممسى و بو مصبحك ضديدر كه ايكيسيده مصدر اولور اسم مكان اولمغه المسى ميمك ضمي و سينك
سكونيله اسمدر احتشاملمق معناسنه صبح اسم اولدوغي كبي صباحلق معناسنه يقال اتيته لمسى خامسة يعني بشنجي
كونك احتشامنده و كسره لغتدر و يقال اتيته مسي امس يعني دونكي احتشام وقتنده المسيان ميمك ضمي و سينك
فتحي و يانك تشديديله مسانك تصغيريدر الامسية همزه نك ضمي و ميمك سكوني و يانك تشديديله احتشام كه اصبوحه نك
مقابليدر المسي ميمك فتحي و سينك سكونيله رحمدن نطفه يي چقرمق نته كم تفسيرده مرور ايتمشدر يعني ناقه يي بر الكك
چوق اشمش اوله اهلي اولين كمسنه رحمده اولين مسيني اليله اخراج ايدر دفعه اخراجده حامله قالسون ديو يقال مساه يمسيه اذا
اخرج النطفة من الرحم و تقول امسيت المرأة اذا سطوت عليها و اخرجت ولدها المشي ميمك فتحي و شينك سكونيله
يوريمك التمشية على وزن التربية كذلك يوريمك يقال مشى يمشي مشيا و مشى تمشية و تمشيه يوريمك

مكانه يكلور تقول مشية تمشية الامشاء همزه نك كسري ايله كذلك يوريمك تقول امشية و امشاه بر كمسنه يي
اسهال ايتمك معناسنه ده دخي ديرلر تقول امشاني الدواء و امشا بر كمسنه نك طوارى چوق اولمغه دخي ديرلر تقول امشى
الرجل اذا اكثرت ماشيته التمشي فتحتيله و شينك كسريله و تشديديله شرابك ايچنده كيفي ظهور ايتمك
يقال تمشت فيه حميا الكاس و حميا حاء مهمله نك ضمي و ميمك فتحي و يانك تشديديله شرابك
اول سوريتيدر المشاء ميمك فتحي و الفك مديله عورتك اولادي چوق اولمق يقال مشت المرأة
تمشي مشاء من الباب الثاني اذا كثر ولدها و بو ماشيه ده دخي استعمال اولنور يعني مشت الماشية
دخي ديرلر نسلي چوق اولمق معناسنه الماشية شينك كسريله شول ناقه دركه كثيرة الاولاد اوله يقال ناقة
ماشية اذا كثرت اولاده و ماشيه مطلقا دوه يه و قيونه دخي ديرلر المواشي ميمك فتحي و شينك كسري و مديله جمعي
المشو ميمك ضمي و شينك ضمي و واوك تشديديله شول دوادركه اسهال ايدر تقول شربت مشوا يثقل
ولا يخفف يعني ترك تشديديله استعمال اولنماز المشي ميمك فتحي و شينك كسري و يانك تشديديله بمعناه
الاستمشاء همزه نك و تانك كسريله اسهال دواء ايچمك تقول استمشيت اذا شربته المصواء ميمك فتحي
و صادك سكوني و الفك مديله بنا طائفه سندن شول كمسنه دركه اويلغنده ايي اولميه المضي ميمك
ضمي و ضاد معجمه نك كسري و يانك تشديديله كتمك تقول مضى الشيء مضيا اذا ذهب و مضى بر نسنه نك
اوزرنه قرار اولمغه دخي ديرلر تقول مضيت على الامر مضيا المضو ضمتينله و واوك ضمي و تشديديله
كذلك بر نسنه نك كذلك اوزرنه اولمق المضو ميمك فتحي و ضادك ضمي و واوك تشديديله بمعناه
تقول مضوت على الامر مضوا مثل الوقود و الصعود الممضو عليه ميمك فتحي و ضادك ضمي و واوك
تشديديله شول حدث نسنه دركه انوك اوزرنه قرار اولنمش اوله المضاء ميمك فتحي و الفك مديله بر نسنه
نافذ اولمق يقال مضى في الامر مضاء اذا نفذ الامضاء همزه نك كسري و الفك مديله بر نسنه يي كچورمك

تقول امضيت الامر اذا انفذته **الانحتيال** وضادك كسريله وتشديديله كچمك تفعل وزنی اوزره
معنای مزبوردن **المضواء** میمك ضمی وضادك سكونی والفك مديله ايلروكچمك تقدم معناسنه
المطا میمك فتحی والفك قصریله ارقه ظهر معناسنه **الامطاء** همزه نك فتحی ومیمك سكونی والفك
مديله جمعی ارقه لر معناسنه **المطی** میمك فتحی ویانك تشديديله يوكچون وبنمكچون اولن طوار **المطية**
میمك فتحی ویانك تشديديله واحدی ذكر اولنن طوارك بری معناسنه **المطايا** میمك فتحی والفك
قصريله جمعی ذكر اولنن طوارلر معناسنه پس مطی واحد وجمع ومذكر ومؤنث اولور ومطايا فعالا وزنی
اوزره در اصلی فعايل در خطايا ده ذكر اولنن كبی تقديم وتاخير اولنمشدر وابو العمثل ايتدی مطية مذكر
ومؤنث اولور واصمعی ايتدی مطية شول طوار در كه سيرنده اوزره مطودن ماخوذدر مد معناسنه
التمطی تحتيله وطانك كسريله وتشديديله اللرن اوزدوب صالنی صالنی يوريمك تبختر معناسنه وبعضلر
ايتديلر تمطی مطيطه دن ماخوذدر ومطيطه شول قويو صودر كه خوضك دبنده اولور بو تقديرجه
مطيطه ديديلر سوبنب اوزنلر تمحيه پس بو تظنيت كبی در طن دن وتقضيت كبی در تقضض قوشك اوچمقدن
اشمه سوزلمكه ديرلر **المطواء** میمك ضمی وطانك فتحی والفك مديله غلواء وزنی اوزره اوزنمق معناسنه
السمدر وغلواء عين معجمه ايله حدن تجاوز ايتمكه ديرلر **المطو** میمك فتحی وطانك سكونی ايله مد معناسنه
تقول مطوت بالقوم مطوا اذا مددت بهم فی السير **الامتطاء** همزه نك وتانك كسريله بر طواری مطيه
ايدنمك ابو زيد روايتی اوزره تقول امتطيتها اذا اتخذتها مطية واموی ايتدی امتطا بر طواری
مطية قلمغه ديرلر تقول امتطيتها ای جعلتها مطايا **المطو** میمك كسری وطانك سكونيله خرما طلعی
عذق النخلة معناسنه **المطاء** میمك كسری والفك مديله جمعی خرما صالقملری معناسنه جرول جرجر اكی وجر وطب
يا ورسنه ديرلر ومطو برنسنه نك نظيره ومصاحبنه دخی ديرلر **المعا** میمك كسری والفك قصريله بغرسوق

اعضای

بغرسوق كه اعضای باطنه دندر **الامعاء** همزه نك فتحی والفك مديله جمعی بغرسقلر معناسنه وفی الحديث
المؤمن يأكل فی معی واحد والكافر فی سبعة امعاء وبو تمثيل در زيرا مؤمن حلالدن غيری نسنه يی اكل
ايتميوب خرامدن وشبهه لو اولن نسنه لردن احتراز ايدر وكافر مبالات ايتميوب هر نه بولورسه
اكل ايدر نه طريقدن اكل اولنورسه كيفيته اكل اولنماسيلن ملاحظه قلمز ومعاصو اقتدينسه دخی
ديرلر ميل نا معناسنه **المعو** میمك فتحی وعينك سكونيله شول خرمادر كه رطب اوله ابو عبيده روايتی
اوزره ومزبور ايتدی قياس بو ايدی كه واحدی معوة كلمه لكن استماع اولنمامسدر ديدی **المعوة**
میمك فتحی وعينك سكونی ايله شول خرمادر كه اكا فی الجملة يبوست عارض اوله **المقو** میمك فتحی
وقافك سكونيله قلچی آجوب مجلا قلمق تقول مقوت السيف اذا جلوتها علی رواية يونس عن الخطاب
وايته دم وطشت مثلوده دخی حال بو منوال اوزره اولور حتی معا اسنانه ديرلر ديشلر بنی پاك ايتدی
معناسنه ومقوماء الطلمغه دخی ديرلر يقال امق بحذ اسفرك ای صنه صيانتك مالك **المكاء** میمك ضمی
وكافك تشديديله والفك مديله چوبان الدنيجی ديدكلری قوش شبان قريب معناسنه **المكاكی** میمك
فتحی وكافك كسريله ومديله جمعی ذكر اولنن قوشلر معناسنه **المكاء** میمك ضمی وكافك تخفيفی والفك مديله
صقلق صغير معناسنه وصقلق چالمغه دخی ديرلر **المكو** میمك فتحی وكافك سكونی ايله كذلك صقلق چالمق
يقال مكا يمكو مكوا ومكاء اذا صفر قال الله تعالی وما كان صلوتهم عند البيت الا مكاء وتصدية
وتصدية صاد مهمله ايله الچالمق تصفيق معناسنه وبو مقامده صاحب صراح مكابی شخولبدن ايله تفسير
ايتمشدر غلط در زيرا شخولبدن چاغرمق معناسنه در شفليدن گركدر تا كه صقلق ويرمك معناسنه اوله
ومكو وحشی اولن جانور اينه سنه دخی ديرلر **الامكاء** همزه نك فتحی والفك مديله جمعی ذكر اولنن اينلر معناسنه
المكاء میمك فتحی والفك مديله بللتمك خروج الريح من الدبر معناسنه ابو عبيده روايتی اوزره تقول مكت

استمکو مکاءً المکا میمک فتحی و الفک قصریله تلکی و طوشن و اناره شبیه اولن جانورلر ایتیدر
التمکی فتحتیله و کافک کسری و تشدیدیله ات کوزن دیزینه سورروب قاشیمق یقال تمکی الفرس اذا
حک عینه برکبته و کاه اولور متوکی متوخی معنالرنه کلورنته کم شاعرک شعرنده کالمتوکی بلدم
القتیل واقع اولمشدر کالمتوضی والتمسح معنالرنه و مکا ال علمهدن بر کیوب تا سورانی بغلمغه دخی
دیرلر یقال مکیت یده من العمل من الباب الرابع اذا مجلت من العمل و مجل جیمله ال ایشدن بر کمکه دیرلر
یعقوب ایتدی ابن بوبی کلابیدن استماع ایتدم میمک کسری و مدیله ی و همزه نک دخی کسریله
و مدیله بر اسم در که مرکب در میما لفظی ایله ایل لفظندن و ایل عبرانی یا خود سریانی لغتی اوزره الله دیمکدر
عبد الله اسمنه شبیه اولور نته کم مرور ایتمشدر میکائین میمک کسریله و مدیله و همزه نک کسریله بمعناه لغة فیه علی
روایة ابن السکت میکال میمک کسریله و مدیله بمعناه اخفش ایتدی همزه ایله و همزه سز لغتدر التملیة علی وزن
التربیة بر کمسنه یی بر نسنه ایله متمتع قیلمق یقال ملاک الله حبیبک ای متعک به و اعاشک معه طویلا التملی
فتحتیله و لامک کسری و تشدیدیله بر نسنه ایله متمتع اولمق تقول تملیت عمری ای استمتعت منه و یقال لمن
لبس الجدید ابلیت جدیدا و تملیت حبیبا یعنی جدیدی اسکلوب حبیبکله مدت مدیده معیشت قیل الملاوة
میمک فتحی و ملا تخفیفیله زمان طویل و میمک ضمی و کسریله دخی لغتدر تقول اقمت عنده ملاوة من الدهر و ملاوة
و ملاوة ای حینا و برهة و تقول علاوة ملیتها یعنی تمتع و تعیش زمانی در الملوة میمک فتحی و لامک سکونی
ایله بمعناها و میمک ضمی و کسریله دخی لغتدر فراء روایتی اوزره الملی میمک فتحی و یانک تشدیدیله زماندن بر
مقدار که طول ایله متصف اوله یقال اقام ملیا من الدهر قال الله تعالی واهجرنی ملیا ای طویلا و مضی ملی من النهار
ای ساعة طویلة الملا میمک فتحی و الفک قصریله صحرا و ملا کیجه ایله کوندز معنالرنه اولن ملوانک واحدیدر دخی کلور
علی ما یجیء بعقب ذلک الملوان فتحتیله صیغه تثنیه اوزره کیجه ایله کوندز لیل و نهار معنالرنه یقال لا افعله

ما اختلف

ما اختلف الملوان الاملاء همزه نک کسری و الفک مدیله مدت اوزتمق تقول املیت له فی غیه ای اطلت
و املی الله له ای امهله و طول له و املا طورک امال وزننده دخی دیرلر تقول املیت للبعیر اذا وسعت له
فی قیده و املا حروف کتابی جمع ایتمکه دخی دیرلر تقول املیت الکتاب املی مللته لغتان جیدتان جاء بهما القرآن
المنا میمک فتحی و الفک قصریله بطمن که انو کلیه وزن اولنور که اول یوز سکسان مثقالدر المنوان فتحتیله
تثنیه سیدر الامناء همزه نک فتحی و الفک مدیله جمعیدر و مناء من دن افصحدر و منا قدره دخی دیرلر یقال مناله المانی
ای قدره و منا مقابل معنالرنه ده کلور یقال داری منا دار فلان ای مقابلتها و فی حدیث مجاهد ان الحرم
حرم مناه من السموات و الارض السبع و الارضین السبع ای قصده و حذاء یعنی حرم شریف کرا اولنانلرکه
مقابلدر و کاه اولور منا مناه دن ترخیم اولنور ضرورت شعر ایچون نته کم شعر لبیدده واقع اولمشدر
و لکن بو ضرورت قبیحه در المنی میمک فتحی و یانک تشدیدیله ارکک ماء رجل معنالرنه و بونک استعمالی تشدیدیله در
اکرچه مزی و وذی کلمه لرنده استعمال تخفیفیله در و مذی و وذی ملاعبه و برودتله کلن صولردر و قحبه جمل
انزال منی قلدی معناسنه دیلسا منی الرجل دیرلر من الباب الرابع الامناء همزه نک کسری و الفک مدیله ارکک
انزال منی معنالرنه در و قوله تعالی من منی تمنی قری بالتاء علی النطفة و بالیاء علی المنی و امنا منایه کلمکه دخی دیرلر
ابن الاعرابی روایتی اوزره یقال امنی القوم اذا اتوا منی و منی مکه ده بر موضعک اسمیدر علی ما یجیء الاستمناء
همزه نک و تانک کسریله منینک خروجن طلب ایتمک یقال استمنی الرجل اذا استدعی خروج المنی المنیة میمک فتحی
و نونک کسری و یانک تشدیدیله اولم موت معنالرنه و مزبوره منیه دیرلر مقدر اولدیغیچون المنایا میمک فتحی و الفک
قصریله جمعی موتلر معنالرنه المنیة میمک ضمی و نونک سکونیله مقصد متمنی معنالرنه المنی میمک ضمی و الفک قصریله
جمعی مقصودلر معنالرنه و منیة الناقة تشول کوناره دیرلر که ناقه حامله قالمشمیدر اول کوناره بیلنور
اول ارککک نابه عتریه واردوغی کوندن صکره کیچن اون بش کیجه در یقال هی فی منیتها یعنی ناقه دکر اولنمیامد در

الامتنا همزه نك و تانك كسريله اركك و مجامعت ايتمسن طلب ايتمك تقول امتنى الفحل على البناء للمجهول

وامتنا متنى نام موضعه كلمكه دخى ديرلر على ما يجى عقيب ذلك يقال امتنى القعم اذا اتوا منى على روايه

يونس **منى** ميمك كسريله و نونك فتحى و سونيله مكه مشرفه ده بر موضعك اسميدر مذكر و منصرفدر **الامنية**

همزه نك ضمى و نونك كسرى و يانك تشديديله مقصود **الاماني** همزه نك فتحى و نونك كسرى و يانك تشديديله

جمعى مقصودلر معناسنه **التمني** فتحيله و نونك كسرى و تشديديله برشنه يى اوتمق **المنية** على وزن التربة

اومرمق تقول تمنيت الشئ و منيت غيرى تمنية و تمنى اوتمق معناسنه دخى كلور تقول تمنيت الكتاب

اذا قراته قال الله تعالى و منهم اميون لا يعلمون الكتاب الا اماني و يقال هذا شئ رويته او تمنيته اى قرأته

و تمنى كذب ايتمكه دخى ديرلر يقال فلان يتمنى الاحاديث اى يفتعلها و يومين دن مقلوبدر و مين كذبه ديرلر

المنو ميمك فتحى و نونك سكونيله صناق **المنى** ميمك كسرى و نونك سكونيله كذلك صناق تقول منوته و

منيته اى ابتليته و ابتلا تجربه يه ديرلر **المناوة** ميمك كسريله جزا معناسنه يقال الامنيك مناوتك اى الاجزينك

جزاءك **المماناة** ميمك ضميله ايله برشنه يى الكلندرمك مماطله معناسنه و مماناة انتظاره دخى ديرلر و ابو زيد

ايتدى ممانات مكافاة معناسنه دخى كلور تقول ماننتك بلا همز بمعنى كافاتك **مناة** ميمك فتحيله هذيل

و خزاعه قبيله سى طاپدقلرى بر صنمك اسميدر صنم مخصوص معناسنه كه مكه مشرفه ايله مدينه منوره معناسنه واقع اولمشيدى

و اخرنده اولان ها تانيث ايچوندر و بونك او وزنه تا ايله دخى وقف اولنمق لغتدر **المنوي** فتحيله و يانك

تشديديله مناة منسوب اولنمشدر و عبد مناة بن اد بن طابخة و زيد بن مناة بن تميم بن مر بر و كمسه نك

اديدر مد و قصر جايزدر يعنى عبد مناءة و عبد مناة جايزدر **الموماة** ميمك فتحى و واوك سكونيله بريه مفازه

معناسنه **الموامي** ميم اولك فتحى و ثانينك كسريله و مديله جمعى مفاوز معناسنه و ابن السراج ايتدى موماتك

اصلى مومومة در فعللة وزنى اوزره پس بو مضاعف در واو متحرك و ما قبلى مفتوح اولدوغندن ادنودى

العقلب اولنوب مومات اولمشدر ديدى **المها** ميمك فتحى و الفك قصريله يبان صغرى بقر وحشى معناسنه

المهاة ميمك فتحى ايله واحدى در كر اولسان همزلرك برى معناسنه و مهاة بلوره دخى ديرلر كه صيرچه خسندر

در **المهوات** فتحتيله جمعى در كر اولن صغرلر معناسنه و مهوات بلورلر معناسنه و لنك دخى جمعى كلور **المهيات**

فتحتيله كذلك جمعى بلورلر معناسنه **المها** ميمك فتحى و الفك قصريله صغر زياده اق و براق اولمق تقول

مهات تمهو مهوا فى بياضها **المهاة** ميمك ضمى ايله اركلك صويى در كه ناقه رحمنده در و بو يايى در **المهى**

ميمك ضمى و الفك قصريله جمعى ابن السرج روايتى اوزره رطبة ايله رطب و عشرا ايله عشر كبى و رطبه خرمايه

و عشره بر جنس اغاجه ديرلر كه صمغ واردر **المهو** ميمك فتحى و هانك سكونى ايله شول سوت دركه رقيق اولوب

كثير الماء اوله و مهوت ذكر اولنن وجه اوزره اولمغه دخى ديرلر **المهاوة** ميمك فتحيله بمعناه يقال سهو اللبن

يمهو و مهاوة من الباب الخامس و مهو بوفعة اولن قلجه دخى ديرلر سيف رقيق معناسنه و مهو عبد القيس

قبيله سندن بر جماعتك بابا سى اسميدر دخى كلور **الامهاء** همزه نك كسريله و الفك مديله سودى كثير الماء قلمق

تقول امهيته انا و امهاه قوى قازن كمسنه صويه ايرشمكه دخى ديرلر يقال حفر البير حتى امهى و هى لغة فى اماه على

القلب و امهاد موريى كسكين ايتمكه دخى ديرلر تقول امهيت الحديد اذا احددته و ابو زيد ايتدى امهاء معدنه

صو ويرمكه ديرلر تقول امهيت الحديد اذا سقيته ماء و امهاء سكردرو بقيغر رمغه دخى ديرلر تقول

امهيت الفرس اذا اجريته و احميته **المهاء** ميم اولك كسريله و ثانينك سكونى و الفك مديله سودى رقيق

اولن ناقه يقال ممهاء اذا الكانت رقيقة اللبن **المهوة** ميمك فتحى و هانك سكونيله شول منى در كه رقيق

اوله **المهاء** ميمك فتحى و الفك مديله او قده اولن عيب در اكر ياليك جهتندن **مية** ميمك فتحى و يانك

تشديديله بر عورتك اسميدر **مي** ميمك فتحى و يانك تشديديله كذلك بر عورتك اسميدر **فصل النون**

النأي نونك فتحى و همزه نك سكونيله برشنه دن اراق اولمق تقول نايته و نايت عنه معنى اذا بعدت

الاناء وناى چادر اطرافنه حرق قازمغه دخى ديرلر تقول نأت نؤيًا وسجى تفسير النؤى ان شا الله تعالى
همزه‌نك كسريله و نونك سكونيله ارق ايتمك **الانتاء** همزه‌نك و تانك كسريله ارق اولمق تقول انأيته
فانتأ اى ابعدته فبعد وانتأ، چادر اطرافن قازمغه دخى ديرلر يغمور صويى كرمسون ديو تقول انتأيت
نؤيًا و نؤيك تفسيرى كلور عن قريب ان شا الله تعالى **المنتأى** ميمك ضمى و نونك سكونى و الفك
قصريله ارق بر موضع بعيد معناسنه و منتأى خيمه اطرافنه قازلن حرقه دخى ديرلر **النؤى** نونك ضمى و همزه‌نك
سكونيله شول خرقدر كه خيمه‌نك اطرافنه قازرلر **النؤى** نونك ضمى و همزه‌نك كسرى و يانك تشديديله
فعول وزنى اوزره جمع ذكر اولنن خرقلر معناسنه **النى** كسر بيتله و يانك تشديديله كذلك جمعى كسره‌يى
كسره‌يه تابع قلما غلط **الاناء** همزه‌نك فتحى و نونك سكونى و الفك مديله كذلك جمعى **الاناء** همزه‌نك فتحيله
و مديله و الفك مديله كذلك جمعى همزه ايله نونى قلب مكان ايتمكله آبار آيار كبى **النؤى** نونك فتحى و همزه‌نك
فتحى و الفك قصريله كذلك چادر اطرافنده اولن خرقدر نؤيه لغتدر **ن** نون مفتوحه‌نك فتحى ايله نأى
ينأى دن امردر تقول ن نؤيك چادر اطرافنده اولن خرقى اصلاح ايت معناسنه و فتحى نونك
اوزرنه وقف ايتسك **نه** ديرسن نونك فتحى و هانك سكونيله و نؤ رزيدًا ديدكلرى كبى اولور
كه وقف ولندقده ديرلر نظر ايت معناسنه **النبو** ضميله و واوك تشديديله ارق اولمق تقول
نبا الشيئ عنى من الباب الاول اذا تباعد **الانباء** همزه‌نك كسريله و نونك سكونى و الفك مديله بر
نسنه‌يى دفع ايتمك تقول انبيته انا اذا دفعته عن نفسك و فى المثل الصدق ينبى عنك لا الوعيد يعنى
حالت جرنده غايله‌سى دفع ايلين بر نسنه‌يى وقوعه كتورمكدر مجرد تهديد دكلدر ابو عبيد ايتدى بو ينبى در
بلا همز و بعضيلر ايتدى همزه ايله در ابتادن يعنى سنوك حقيقتكدن خبر ويرن فعلكدر قولك دكلدر
و ينبو قلج كسمكه دخى ديرلر تقول السيف اذا لم يعمل فى الضريبة وضريبه قلج ايله اورلن نسنه‌يه ديرلر و نبو كوز

برنسنه‌يى كورمكدن قصور ايتمك معناسنه ده كلور تقول نبا بصرى عن الشيئ و بر يرك هواسى بر كمسنه‌يه ملايم
دوشمكه دخى ديرلر تقال نبا الفلان منزله اذا لم يوافقه و بر كمسنه‌يه قراشى موافق دوشمكه دخى ديرلر تقال
نبا فلان فراشه اذا لم يوافقه كذلك **النابيه** يانك تخفيفيله شول يايه ديرلر كه كرشى اندن ارق اوله **النبوة**
نونك فتحى و يانك سكونيله شول يردر كه مرتفع اوله اكر نبى بوندن ماخوذ اولور ساير خلق اوزره شرف
مراد اولورسه اصلى غير مهموز اولورسه بو فعيل بمعنى مفعول اولور تصغيرى نبى و جمعى انبيا كلور **النباوة**
نونك فتحى ايله بمعناها **النبى** نونك فتحى و يانك تشديديله پيغامبر و نبى جمع دخى كلور يوكسك يرلر معناسنه
الناى يانك كسريله و مديله واحدى يوكسك معناسنه غازى ايله غزى كبى **النواتى** نونك فتحى و تانك كسريله و يانك
تشديديله كيميلر ملاحون معناسنه **النوتى** نونك ضمى و مدياى و يانك تشديديله واحديدر و جوهرينك
بو كلمه‌يى بو بابده ايراد ايتمسى محل كلامدر زيرا ظاهر بودر كه مشدد يا ياى نسبت اوله و بو معنادن باب
تاده ايراد ايتمسى مؤيد اولورمكه باب تاده ايرادى جوهر حروفه نظر و بو بابده ايرادى ياى مشدده‌نك
كلمه‌يه لزومنه نظر درديله **النثا** نونك فتحى و الفك قصريله ثنا كبى در معناده بو قدر وار كه ثنا تقديم نوعى
خيرده و شرده استعمال اولنور و نثا خيرده استعمال اولنور خاصة **النثو** نونك فتحى و ثانك سكونى ايله
اظهار معناسنه در تقول نثوت الخبر نثوا اذا اظهرته **التناثى** تانك فتحى و ثانك كسرى و مديله بر نسنه‌يى
تذكر ايتمك تقال تناثوا الشيئ اى تذكروه **النجاء** نونك فتحى و الفك مديله خلاص بولمق تقول نجوت
من كذا نجاء **النجاة** نونك فتحى و الفك قصريله بمعناه و نجاء كذلك سرعت و سبقت معناسنه دخى كلور
تقول نجوت نجاء و نجاة سريع اولن ناقه‌يه دخى ديرلر و نجاة عصايه و يايه شبيه اولن نسنه‌يه صالح اولن
اغاجه دخى ديرلر تقال فلان فى ارض نجاة اى ذات اشجار مذكورة و نجاة يوكسك يره دخى ديرلر كويا كه
سيلدن خلاصه سبب اولور **الناجيه** جيمك كسريله شول سريع اولن ناقه‌در كه الكايم بر نسنه خلاص بولور

الناجي جيمك كسريله مذكري سريع اولان دوه معناسنه البعير ناج اي ينجو هو ور آكبه المنجاة ميمك
فتحي و نونك سكونيله نجات بولاجق يرمخلص معناسنه تقول يقال الصدق منجاة التنجية على وزن التربية معنا
وقرئ بهما قوله تعالى فاليوم ننجيك ببدنك المعنى لا نفعل بل ننجيك يعني اليوم استفهام انكاري اوزره
يعني بدنكله نجات ميسر كل البته هلاك مقرر ديمك اولور پس كلامده لا نفعل مقدر در و بعضلر
ايتديلر ننجيك نرفعك على نجوة من الارض فظهرك معناسنه در و نجوه سويرندي يغنه ديرلر زيرا
بدنك ديديكي بر وجهك ديمكدر و تجية برين يو مغه دخي ديرلر غرقدن خوفندن اوتري يقال نجى فلان ارضه
تجية اذا كسها مخافة الغرق الاستنجاء همزه نك و تانك كسريله سرعت ايتمك يقال استنجى اي اسرع
وفي الحديث اذا سافرتم في الجدوبة فاستنجوا و جدوبت قتلق زماننه ديرلر و استنجا موضع نجاستي
مسح ايتمكه يا خود غسل ايتمكه دخي ديرلر و استنجا يا نك كسريله ميش جمكه دخي ديرلر و اصل مستنجي كرش ايشليين
بغرسقدن نجاست چقر ديغچون و استنجا اغج قطع ايتمكه دخي ديرلر يقال فلان في ارض نجاة يستنجي
من شجرها العصي و القسي و نجانك تفسيري الان مرور ايتدي و استنجا تازه خرما ايرشمكه دخي ديرلر يقال
استنجى الناس في كل وجه اذا اصابوا الرطب و استنجا خرماي اغجدن ديوشمكه دخي ديرلر تقول استنجيت
النخل اذا التقطت رطبها و استنجا اغاجي كوكندن كسمكه دخي ديرلر تقول استنجيت الشجر اذا قطعته من اصله
و بو ابو زيد روايتي در بنو ناجية جيمك كسري و يانك تخفيفيله عرب طايفه سندن بر قومدر كه سليمي در الناجي
جيمك كسري و يانك تشديديله قوم مزبوره منسوب اولان كمسنه يائي و هاءيي حذف ايدرلر النجو نونك فتحي
و جيمك سكونيله بر كمسنه نك اغزيني قوقلمق تقول نجوت فلانا اذا استنكهته و نجو السبع بر نجي جانور
نجاستي و نجو مطلقا نطقدن چقن نسنه يه اطلاق اولنور و نجو بر كمسنه دن حديث ظهور ايتمكه دخي
ديرلر يقال نجا الغايط نفسه ينجو على رواية الاصمعي و نجو اغج يوداغن كسمكه دخي ديرلر تقول عضون

الشجرة

قف

الشجرة اذا قطعتها و نجو شول بلوده دخي ديرلر كه يغموريني دوكمش اوله النجا نونك كسري و الفك مديله جمعي ذكر
اولان بلوتلردر له نجاء كبي و نجوتر دخي ديرلر و نجو كبيرلو سويلشمكه دخي ديرلر يقال نجوته نجوا اذا ساررته
الانجاء همزه نك كسري و الفك مديله قوترمق تقول انجيت غيري و انجا نجاست احداث ايتمكه دخي ديرلر
يقال انجى اي احدث و انجاء تاثير ايتمكه دخي ديرلر يقال شرب دواء فما انجاه اي ما اقامه و انجاء دوه نك
دريسن صويمغه دخي ديرلر تقول انجيته اذا اسلخته و انجا بر كمسنه يه اغج كسدرمكه دخي ديرلر تقول انجيت غيري
و انجا اغج بوداغن كسمكه دخي ديرلر ابو زيد روايتي اوزره تقول انجيت قضيبا من الشجرة و انجا بلوت
دوكمكه دخي ديرلر ابن السكيت روايتي اوزره يقال انجت السحابة اذا ولت النجا نونك فتحي و الفك قصريله
دوه نك دريسن صويمق تقول نجوت جلد البعير عنه اذا اسلخته و نجا دوه نك دريسنه دخي ديرلر نتكيم بعض
اشعارده نجا الجلد واقع اولدقده فرا ايتدي نجا كلمه سن جلده اضافت ايتدي زيرا عرب طايفه سي
كاه اولور شيئي كندي نفسنه مضاف ايدرلر چونكه لفظي مغاير اوله باري تعالينك حق اليقين و لدار الاخرة
ديديكي كبي و نجا محففه انجلر دخي ديرلر النجوة نونك فتحي و جيمك سكونيله يوكسك يره ديرلر كوياكه سيلدن
نجات دير النجاء نونك ضمي و جيمك فتحي و الفك مديله كرنمك تحطي معناسنه مطوا كبي در وزنا و معنا النجاة
نونك فتحي و جيمك تخفيفيله يرده وسعت اولمق ابن الاعرابي روايتي اوزره يقال بيني و بين فلان نجاة
من الارض اي سعة المناجاة ميمك ضمي ايله كيزلو سويلشمك تقول ناجيته مناجاة اذا ساررته الانتجاء
همزه نك و تانك كسري و الفك مديله خلق برى بريله كيزلو سويلشمك التناجي تانك فتحي و جيمك كسريله مديله
بمعناه يقال انتجى القوم و تناجوا اذا تساروا و انجا بر كمسنه يي مناجات مخصوصه قلمغه دخي ديرلر يعني مخصوص
سرداش ايدنمكه ديرلر النجوى نونك فتحي و جيمك سكوني و الفك قصريله اسم در سر سويلشمك معناسنه
و باري تعالينك و اذ هم نجوى ديديكي و نجعلهم بهم النجوى ديدكي مجاز در زيرا نجوى انلرك فعلي در انلرك

ذاتی دکلدر بنه کم قوم رضی دیرلر حالا که رضی قومک نعتی در نفسی دکلدر بس رجل عدل قبیلندن اولور
النجی نونک فتحی وجیمک کسری ویانک تشدیدیله فعیل وزنی اوزره شول کمسنه در که بر کمسنه ایله سر سویلشه
الانجیه همزه نک فتحی وجیمک کسری ویانک تخفیفیله جمعی اهل سر اولنلر معناسنه و اخفش ایدی که اولور
نجی جمعی معناسنده استعمال اولنور صدیق کبی قال الله تعالی خلصوا نجیا و قرآتده نجیا که اولور نجی و نجوی
اسم اولور و که مصدر اولور النحو نونک فتحی وحاء مهمله نک سکونیله قصد معناسنه در کلور تقول نحوت
نحوک ای قصدت قصدک و نحو صرف معناسنه در کلور نحوت بصری ایله ذا صرفته و نحو کلام عربی اعرابی
ایچون اولن علمه دخی دیرلر النحو تمتیله واوک تشدیدیله جمعی علوم نحویه معناسنه حکی عن اعرابی
انه قال انکم لتنظرون فی نحو کثیرة فشبهها بعتو وهو قلیل یعنی عتو مصدر در مصدر کلمشدر
زیرا بو معوله جعلر مطرد اولن بادر ثدیله ثدی و عصا ایله عصی وحقا ایله حقی کبی و نحو حا
مهمله و تا فله انحاز معناسنه در الانحاء همزه نک کسری و الفک مدیله نظری بر یردن ایرمق تقول
انحیت عنه بصری ای عدلته وانحا صول جانبه اعتماد ایتمکه دخی دیرلر یقال انحی فی سیره ای اعتمد علی
الجانب الایسر الانتحاء همزه نک و تانک کسریله بمعناه وانحا بو معناده اصلدر انده ذکر انحا
بر نسنه یه میل و اعتماد معناسنه استعمال اولندی وانحا بر کمسنه یه ارقری کلمکه دخی دیرلر تقول
انحیت لفلان اذا عرضت له و انحا بر کسنه نک بوغزینه ارقری بچوق قومغه دخی دیرلر تقول انحیت
علی حلقه السکین ای عرضت التنحیه علی وزن التربیه بر نسنه یی مکانندن ایرمق التنحی تحتیله
وحانک کسری و تشدیدیله بر کمسنه مکانندن ایرلمق تقول نحیته عن موضعه تنحیه فتنحی بنو نحو نونک
فتحی و حانک سکونیله عربدن بر قومک اسمی در النحی نونک کسری و حانک سکونیله یاغ تلومی زق السمن
معناسنه الانحاء همزه نک فتحی و نونک سکونی و الفک مدیله جمعی ذکر اولنان تلوملر ابو عبید روایتی

اوزره

اوزره و فی المثل اشغل من ذات النحیین و ذات النحیین تیم الله بن ثعلبه جماعتندن بر عورت در که زمان
جاهلیتده یاغ صاتاردی خوات بن جبیر الانصاری انوکله یاغ پازارلیدرکن تلومک برن چوزوب
یاغن کوردکده مزبوره یه بونی طوت اول بیرنی دخی کورلم دیوب عورت ایکی الیله ایکی تلومک اغزن
طوتمق لازم کلیجک مزبوره نک اوزرینه کلوب مجامعت ایدوب فرار ایتمش الکابنا مثل مزبوره ضرب
اولنمش بعده خوات اسلامه کلوب غزای بدره حاضر اولمشدر حتی بر کون رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
مزبوره کیف شرادک یا خوات دیو تبسم ایتدکده ایتمش یا رسول الله قد رزق الله الخیر واعوذ بالله
من الحور بعد الکور دیمش و حور فتح حاء مهمله و سکون واو ایله نقصان معناسنه و کور وزن
مزبور زیاده معناسنه در و معنی حق تعالی خیر لو نسنه دن یعنی دین اسلامدن ایرمسیلا دیمک اولور
میمک فتحی و نونک سکونی ایله اراق اولان قوم در که اقربا اولمیالر ونحاه صو چکن ناقه نک
یولنه دخی دیرلر طریق السانیه معناسنه   حانک کسریله طرف   حانک کسریله و مدیله جمعی
اطراف معناسنه   نونک فتحی و خاء معجمه نک سکونی ایله اولولق کبر و عظمت معناسنه
همزه نک و تانک کسریله اولولق اظهار ایتمک یقال انتخی فلان علینا اذا افتخر و تعظم   نونک
کسری و الفک مدیله اواز صوت معناسنه و که اولور نونی مضموم ایدرلر دعا و رغا کبی و رغا راء مهمله
و عین معجمه ایله دوه اوازی در و ندا چاغرمق معناسنه در کلور   میمک ضمی ایله بمعناه یقال ناداه
مناداة و نداء ای صاح به و مناداة بر کمسنه ایله محل مکالمه اولن یره جمع اولوب مصاحبت ایتمکه دیرلر یقال
ناداه اذا جالسه فی النادی و سیجی تفسیر النادی ان شاء الله تعالی   تانک فتحی و دالک کسریله
و مدیله چاغرشمق یقال تنادوا اذا نادی بعضهم بعضا و تنادی مجلس مکالمه یه جلوس ایتمکه دخی
دیرلر یقال تنادوا ای تجالسوا فی النادی و تنادی عن قریب تفسیر اولور ان شاء الله تعالی

نونك فتحی و دالك کسریله و یانك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره قومك بربرینه جمع اولوب مکالمه
ومشاوره اندکاری موضعه دیرلر . نونك فتحی و دالك سکونیله بمعناه دالك کسریا
ومدیله بمعناه کذلك   نیمك ضمی و نونك سکونیله و الفك قصریله بمعناه کذلك عرب قوم معتبر
اولهلر الکانزی دیمزلر و مکه مشرفه ده اولان دار الندوه که انده جمع اولوب مشاورت ایتمك
ایچون انی قصی نام کسنه بنا ایتمشدی بو معنادن الهادر لندوه دیو تسمیه اولنمشدر و نادی که
اولورکه اهل نادی معناسنه کلور نته کم باری تعالینك فلیدع نادیه قولنده نادی عشیرت معناسنه
درکه عشرت اهل نادی دیرلر و نادی اهالینك مکانی و مجلسی در نته کم تعوض المجلس دیرلر قافله و صاد
مجمه ایله مجلس اهلی پراکنده اولدی معناسنه   نونك فتحی و دالك سکونیله ذکر اولنان مکانما
ضراولمق تقول ندوت اذا حضرت الندی   همزه نك و تانك کسریله بمعناه و ندو خلق کرم
اولسان مکانه جمع ایتمکه دخی دیرلر تقول ندوت القوم اذا جمعتهم فی الندی و ندو نما ایتمکه دخی
دیرلر تقول ندوت اذا جدت و ندو دوه ایکی صو ایچمك ما بینده اوتلمغه دخی دیرلر یقال ندت الابل
تندو ندوا من الباب الاول اذا رعت بین العلل و النهل و علل ایکنجی ربنه ایچمکه و نهل اول ربنه ایچمکه
دیرلر و ندو انتبایه دخی دیرلر یقال هذه الناقة تندو الی نوق کرام ای تنزع فی السنیف
ذالك کسریله و یانك تخفیفیله ذکر اولنان دوه لر   نونك فتحی و الفك قصریله سخا یقال سن اللناس
الندی فندوا و ندی بر نسنه نك غایتنه دخی دیرلر قدی کمی و ندی اوار اغه کتمکه دخی دیرلر یقال فلان
اندی صوتا من فلان اذا کان ابعد صوتا منه و ندی ات یاغنه دخی دیرلر شحم معناسنه و ندی نعوده و غنا
کلمغه دخی دیرلر   همزه نك فتحی و الفك مدیله جمعی نعمولر و غار معناسنه   همزه نك فتحی
و دالك کسریله کذلك جمعی نته کم بعض الشعاره ده کلمشدر لکن شاذ در زیرا بو وزن الف ممدوده

اولان

اولان کلمیه مخصوص درکساء ایلکه کیسه کی و ندی ناره دخی دیرلر الکلاء معناسنه و تری کوندر بعض
جریه و سدی کیچه بعض جریه دیرلر و کاه اولور که بو نار در کسنه تسمیه اولنور و تری یره اولان تحه دخی دیرلر
یقال ندی الشیء من الباب الرابع فهو ندی مثل تعب فهو تعب ای کار رطب   ذالك کسریا و کافك
فتحی و فانك تشدیدیله الی چوق کسنه سخی معناسنه   منحتیله و دالك کسریا و مدیله برکسنه اظهار
سخا ایتمك یقال فلان یتندی علی اصحابه و دوه ایکی ایچمك ما بینده اوتلمق یقال تندوت الابل اذا رعت
بین العلل و النهل و قد ذکر تفسیرهما آنفا   همزه نك کسریا و الفك مدیله و فی ذکر اولان طریقاله
اوتلمق   علی وزن الترجیه بمعناه تقول اندیت الابل و ندیتها تندیه و اندا و تندیه بر نسنه یی نمناك
ایتمکه دخی دیرلر یقال اندیته انا و ندیته تندیه   نیمك ضمی و دالك تشدیدیله و الفك قصریله ذکر اولنان
دوه نك اوتلدوغی یر و اصمعی ایدی مندی ات اوتلدوغی یره دخی دیرلر نته کم عرب طایفه سندن ایکی قوم
بریا بریله بر یر ایچون خصومت ایدیجك اتدکی بر سی ایتدیکی امرکز دما خاو مجرح نسا بها و سرح بها هو مندیکی
خلینا یعنی کوندرلر دیکر کمزیر تا مر طش چقدوغی یر و فوز یال مرکز دوکی بر در دری
نونك ضمی و دالك سکونی ایله دوه نك صو ایچجك یری   میمك ضمی و نونك سکونی و دالك
کسریله فضاحت و قباحت و یر نسنه لر مخزیات معناسنه تقول ندرت بشی تکره من الباب الرابع
نونك فتحی و زانك و جیمك سکونی ایله چیرمق   تحتیله بمعناه یقال نزا ینزو نزوا و تنزوا و فی المثل
تزو الفرار استجهل الفراد و فرار فانك فتحی و راء اولك تخفیفیله بیان صغرك یا ورسی یعنی مزبور رسمن
اولوب ایتمکه چیرقدم ای کوروب اولمینار دخی چیرو نزو کوکل بر نسنه یه میل ایدوب چکمکه دخی دیرلر
یقال تیزوا الی کذا ای ینازع الیه   نونك کسریا و الفك مدیله ارکك دیشی اوزرینه چیرمق
یقال نزا الذکر علی الانثی نزاء من الباب الاول ایضا و نوبیون طر نغی اولان حیوانه و ساعده استعمال

اولنور   همزه‌نك كسریله والفك مدیله ارككی دیش اوزره مجرد اجوق   علی وزن الترتبه
بمعناه تقول سراة نزیة   نونك ضمی وزانك تخفیفی والفك مدیله بر مرضدركه قیونه عارض
اولورتا اولنجه چراه‌دن خالی اولمز   مخففتیله وزانك كسریله وتشدیدیله سرعت ایروب بجر امق
توسب وتسرع معناسنه   ذالنك كسریله ویانك تخفیفیله دیبی یاقن اولان سكاره قصعه قرینه
العقر معناسنه   نونك كسریله وسنك سكونیله عورتلر امرانك جمعی ونونك ضمی دخی لغتدر
نونك كسریله والفك مدیله كذلك جمعی   نونك كسریله والفك مدیله كذلك جمعی بونلر جمله
امرانك جمعی من غیر لفظها نتكم خلفك جمعنده مخاض دیرلر وذلك كلمه‌سنده اولیك دیرلر وخلفه‌نك خاء
معجمه فتحی ولامك كسریله بوكلی اولان ناقه ومخاض میمك فتحی ایله وخاء ضاد معجمتیله جمعیدر
نونك ضمی وسینك فتحی ویانك تشدیدیله تصغیری   نونك ضمی وسینك تشدیدیله جمعك تصغیری
نونك كسریله وسینك سكونیله بر نسنه‌یی اونتموق كه ذكرك مقابلیدر تقول نسیت الشئ نسیانا من الباب
الرابع ولاتقل نسیانا بالفتحتین لان النسیان تثنیة لنساء العروق ونسیان كلموشكاه اولور كه
ترك معناسنه كلور ابو عبید روایتی اوزره قال الله تعالی نسوا الله فنسیهم وقال الله تعالی ولاتنسوا
الفضل بینكم بعضلر بونلرده همزه‌یی جایزدر ومیم ابتدی‌ده واوكه مضمومدر ولانی همزه قلمق جایزدرلا
شول واوكه انده اختلاف اتمشلردر واول باری تعالینك ولاتنسوا الفضل دیدیكی قولنده
اولان واودركه بو مثللو جمعلرده اولن واو همزه قلنمیی جایزدر لكن مختار همزه قلنمامسیدر
وبونك اصلی تنسوادر تا ساكن ملوب حذف اولندقدن صكره واوك حركته احتیاجی اولنجق یانكا
ضمه‌یی كتورلمشدر   نونك فتحی وسینك سكونیله شول كمسنه دركه نسیانی غالب اولا
همزه‌نك كسریله والفك مدیله اونتدرموق   علی وزن التربیة بمعناه تقال

انسانیه

انسانیه الله ولسانیه تنسیه بمعنی   تانك فتحی وسینك كسریله ومدیله بر نسنه‌یی اونتماسن اظهار اتمك
اونتمامش ایكن   تانك فتحی والفك قصریله اصمعی روایتی اوزره شول طمردركه قالن انزندن ظهور
ایدوب اوبلغك ایچ یوزندن اكرچالی كجوب اتك طرنغنه ایریشور وفتحی طور سمرسه بوط اناری
ظاهر اتمكله اوبلقلری بر برندن ایریلوب بسا طمری آیكی اوبلغك ما بینده اشكاره اولور وفتحی
طوار قلسه اوبلقلری ضعیف اولوب ایچ یوزنده اولان اتلری بورشدروب بسا طمری نابدید اولور
وفتحی مشتق النساء دیرلر موضع نساتی دیالرو وفتحی انه لشدید النساء دیرلر نفس نسایی دیالر ابن
السكیت ابتدیکی ذكر اولنن طمری عرق النساء دیرلر اما اصمعی اتمشدر الحلوق النسا دیمزلر نتكم عرق
الاكحل وعرق الابجل دیمزلر اكحل وابجل دیرلر دیمشلردر واكحل انسانك قولنده اولان طمردركه انزلن
قان الورلر وابجل طوارك قولنده اولان طمردركه اكحل منزله‌سنده‌در   مخففتیله ونون ثانینك
كسریله نسانك تثنیه‌سیدر   مخففتیله ونون اخره‌نك كسریله تثنیه بو ذكر اولنانلر ابو زید روایتی اوزره
همزه‌نك فتحی والفك مدیله جمعی   نونك فتحی وسینك كسریله ومدیله نساء طمری اغرین كمسنه تقول
نسی الرجل فهو نسی من الباب الرابع اذا اشتكی نساه   میمك فتحی ونونك سكونی ویانك تشدیدیله
نساطمری اورلن كمسنه تقول نسیته فهو منسی من الباب الثانی   نونك كسریله وسینك سكونی ایله شول
اسكی بز پاره‌سیدر كه عورتلر آی حالتی حیضده استعمال ایدوب بیتابه اتر   نونك فتحی وسینك سكونی
ایله بمعناه پس نسی ایله نسیء وترك وتركی اولوردی قوله تعالی وكنت نسیا منسیا بالفتح ونسیء نونك
كسریله شول متاع حقیردركه مسافرلر قونوق یرلرنده براغور یقولون تتبعوا النساء كم   میمك
كسریله ونونك سكونیله دكنك عصا معناسنه وبونك اصلی همزه‌در نتكم باب همزه ده مذكوردر النشاء
نونك فتحی والفك قصریله رایحه طیبه ایله كلن نسیم ونشاستج دخی دیرلر فارسی معربدر بعضی

قف

خذف اولنمشدر ضاله منادیدر کالحی کمی   نونک کسریله وشینک سکونی ایله ذکر اولنان انکه بلی
قحو نلق یقال تنشت منه ریحا نشوة من الباب الرابع اذا شممت و بر خصوصک کیفیتندن خبر المغه
دخی دیرلر تقول نشیت الخبر من الباب الرابع اذا تخبرت و نظرت من این جاء و حری بلمکه دخی دیرلر
تقول من این نشیت هذا الخبر ای من این علمته و نشیت اصلنده واو ایله ایدی یا یه قلب اولندی ماقبلی
مکسور اولدوغندن اوترو   همزه نک و تانک کسری ایله بمعناه تقول التنشیت من ریحا و
یعقوب ایتدی یستنشی الریح دیرلر همزه ایله حالا که نوشیت مشتق دکلدر همزه   نونک فتحی
وشینک سکونیله حرایکمسه یقال رجل نشیان ای بین النشوة و نشیانک اصلی واوی ایکن یا ایله
استعمال اولندی بو کلمه نشوان ما بیننده فرق اوتری   نونک فتحی و سینک سکونیله سرخوش
اولن کمسه مست معناسنه   نونک فتحی و شینک سکونیله مست اولمق و یونس ایتدی بونده نونک
کسری دخی استعمال اولنمشدر   همزه نک و تانک کسریله مست اولمق یقال اسمی ذاتک **الناصیه**
صادک کسریله الن جبهه سی معناسنه **النواصی** نونک فتحی و صادک کسریله و مدیله جمعی النلر معناسنه بو معنی
الناس خلقک اشرفیدر دخی دیرلر **النصو** نونک فتحی و صادک سکونیله بر کمسنه نک الننه یا پشمق تقول نصوته
اذا قبضت علی ناصیته قالت عایشه رضی الله عنها ما لکم تنصون میتکم ای تمدون ناصیته کانها الکرز
کسرح من المیت **الناصاه** الن ناصیه معناسنده لغت طی قبیله سی لغتی اوزره **النصیة** نونک فتحی
و یانک تشدیدیله بر نسنه نک مختاری اکرک قومدن اکرک دوه دن اکرک غیری نسنه دن که نصیه بقیه
دیمک اولور **الانتصاء** همزه نک و تانک کسریله بر نسنه یی اختیار اتمک تقول انتصیت الشیء
اذا اخترته و انتصاقلم در انمعه دخی دیرلر یقال انتصی الشعر اذا طال   فتحیله و صادک
کسری و تشدیدیله بر قومک اشرفی الحق تقول تنصیت فی بنی فلان و تنصیتهم اذا تزوجت

فی الدرق منهم و تنصی عورت صاحب طرفی معناسنه کلور یقال تنصیت المرأة رجلت شعرها **النصی**
نونک فتحی و صادک کسری و یانک تشدیدیله بر اوت درکه تازه ایکن نصی دیرلر و قتی اغارنجه الحا
طریقه دیرلر طاء مهمله نک فتحیله و فا ایله و قتی خرموده اولوب یابس اولنجه حلی دیرلر حاء مهمله نک
فتحی و یانک تشدیدیله **الانصاء** همزه نک کسری و الفک مدیله بر نصی دکلری اوتی بتورمک یقال
انصت الارض ای کثر نصیها **المناصاة** میمک ضمی ایله ایکی یحزیری بر یرینه اولشمق یقال هذه فلان
تناصی فلان ای تتصل بها و مناصاه کذلک بر کمسنه نک الننه یا پشمغه دخی دیرلر **النضو** نونک کسری و ضاد
معجمه نک سکونیله ارق اولن دوه و بعیر مهزول معناسنه **الانضاء** همزه نک فتحی و الفک مدیله جمعی ارقاد ولم
معناسنه **النضوه** نونک کسری و ضادک کذلک سکونیله ارق اولان ناقه **الانضاء** همزه نک کسری و الفک
مدیله ارقلتمق یقال انضها الاسفار و یقال ایضا فلان بعیرا ای هزله **النضی** فتحیله و ضادک
کسریله بمعناه یقال تنضاه ایضا و انضا بر کمسنه یه ارقاد دوه ویرمکه دخی دیرلر تقول انضیت الرجل اذا
اعطیته بعیرا مهزولا و انضا بزی قوللنوب اسکتمکه دخی دیرلر **المنضاه** میمک ضمی و نونک سکونیله
ارقلمش ناقه **النضی** نونک فتحی و ضادک کسری و یانک تشدیدیله اوق سورسی ایجنده اولان اوت
سایرلی تعدیم اتمک یقال نضا الفرس الخیل نضیا اذا سبقها و نضیات ذکر اولنان معنا ده دخی دیرلر و اوق
بحمکه دخی دیرلر یقال نضیا السهم اذا مضی و ضانک لونی کتمکه دخی دیرلر یقال نضی حضابه اذا ذهب
النضو نونک فتحی و ضادک سکونیله لباس جیقرمغه دیرلر یقال نضی ثوبه اذا اخلعه **التنضیه** علی وزن
التربیه کذلک لباس جیقرمق یقال نضی ثیابها شدد للکثرة و نضوه قلیج جیقرمغه دیرلر یقال نضا سیفه
من الباب الاول **الانتضاء** همزه نک و تانک کسریله کذلک قلیج جیقارمق یقال انتضاه اذا اسله و انتضا
بزیی اسکتمکه دخی دیرلر یقال انتضیت الثوب اذا ابلیته و شهرلری کروب قطع مسافه اتمکه دخی دیرلر تقول

نضوت البلاد اذا قطعتها **النضو** نونك كسري وضادك سكونيله زمك بلكندن اشنوده
تمره وارنجه قدح معناسنه ونضو اسكي بزه دخي ديرلر **الانضاء** همزه نك فتحي والفك مديله اوبان
دمورلري قايشدن ماعدادر **النضي** نونك فتحي وياننك تشديديله فعيل وزني اوزره اوق
اولكي كه عمنوزا اوق اليلنمامش اوله ونضي السهم اوقك بلكي ايله تمرسنك مابيني وابو عمرو ايتدي
نضي اوقك تمرسنه ديرلر تقال نضي متقلقل يعني قلقله سيه اولان تمرن لو تن يا خود اندامه ونضي بوغ
كه بكلنله اموزك مابيني در **التناطي** تانك فتحي وطانك كسري ومديله خصومت وعناد اتمك تقول تناطيت الرجال
اذا تمرست بهم تقال لاتناط الرجال اي لاتمرس بهم **النطو** نونك فتحي وطانك سكونيله بعيد اولمق **النطي**
نونك فتحي وطانك كسري وياننك تشديديله بعيد اولان نسنه **النطية** وزن مزبور اوزره مؤنثي تقال مكان
نطي وارض نطية **الانطاء** همزه نك كسري والفك مديله اعطا معناسنه در اهل يمن لغتي اوزره **النطاة**
نونك فتحي وطانك تخفيفيله خيبرده بر حصارك اسمي در **النعي** نونك فتحي وعينك سكونيله موت خبري **النعيان**
نونك فتحي وعينك سكونيله بمعناه تقال نعاه له نعيا ونعيانا ونعي بركمسنه يي كنا هن بلدرمكه دخي ديرلر
تقال فلان سعي على فلان ذنوبه اي نظهرها ويشهرها **النعي** نونك فتحي وعينك كسري ويانك تشديديله
فعيل وزني اوزره كذلك موت خبري تقال جاء نعي فلان ونعي ناعي اولان كمسنه يه دخي ديرلر **الناعي** عينك
كسريله ومديله موت خبرين كتورن كمسنه اصمعي ايتدي طائفه عرب ان بزدي قدر كمسنه وفات ايتسه بركمسنه بر ات
بنوب اطرافده اولان قومي كزوب نعاء فلانا دير ايدي يعني متوفانك موتي خبرين ويروب اعلام
واظهار ايدرك دير ايدي **نعاء** نونك فتحي والفك مديله كسر اوزره مبني در امر معناسنه در ادرك ونزال
كبي وفي الحديث يا نعاء العرب اي انعهم **المناعي** ميمك فتحي ونونك سكوني والفك قصريله كذلك
موت خبري **المنعاة** كذلك ميمك فتحي ونونك سكونيله موت خبري **المناعي** ميمك فتحي وعينك كسري ومديله

جمع اخبار

جمع اخبار موت معناسنه تقال ماكان منعى فلان منعاة واحدة ولكنه كان مناعي **التناعي** تانك
فتحي وعينك كسري ومديله خلق بري برينه موت خبرن ويرمك تقال تناعي بنو فلان اذا انعوا قتلاهم
ليحرص بعضهم بعضا **الاستنعاء** همزه نك وتانك كسريله تقدم اتمك تقال استنعي مثل استناع وتقول
استنعيت الغنم اذا تقدمتها ودعوتها لتتبعك واستنعا شر بري برينه ارديجه كلمكه دخي ديرلر تقال
استنعي بفلان الشر اذا تتابع به الشر والمستنعا بر نسنه ممتد اولمغه دخي ديرلر تقال المستنعي به جتخبر
اي تمادي به والمستنعا بر نسنه شايع اولمغه دخي ديرلر تقال المستنعي ذكر فلان اذا شاع والمستنعاء
اوركمك معناسنه قريب معناه دخي اطلاق اولنور تقال استنعي الابل والقوم اذا تفرقوا من شيئ
وانتشروا **النغو** نونك فتحي وعينك سكونيله حروف طوطاغنده اولان شغدركه تغره مشابه سنده در
تانك فتحي ودالك كسريله انسانك اوست طوطاغنده اولان چقوريدر **النغي** نونك فتحي وعين معجمه نك
سكونيله سويلمك تكلم معناسنه تقال سكت فلان فما نغي بحرف اي مانبس بحرف **النغية** نونك فتحي وعينك
كذلك سكونيله بر خبر تقول سمعت نغية من كذا وكذا اي شيئا من خبر وفرا ايتدي نغمه كبي در وزنا ومعنى
واصمعي دخي بو معناده فرا ايله متفق در ونغيه كلام حسنه دخي ديرلر تقال سمعت منه نغية اي كلاما حسنا
وجرمي ايتدي نغيه اول ابريشم خبر در اني كما هو بلمكدن **المناغاة** ميمك ضمي ايله قريب اولمق تقول هذا الجبل
يناغي السماء اي يدانيها لطوله ومناغاة غزل ايدرار ايدشمكه دخي ديرلر مغازله معناسنه ومناغاة عورت
اوغلانجغن تعجب وسرور القا ايدر كلمات اتمكه دخي ديرلر تقال المرأة تناغي الصبي اي تكلمه بما يعجبه ويسره
النفي نونك فتحي وفانك سكونيله بر نسنه يي سوره مك طرد معناسنه تقال اذا طرده ونفي سورلمك
معناسنه دخي كلور **الانتفاء** همزه نك وتانك كسريله كذلك سورلمك تقول نفيته فانتفى ايضا يتعدى
ولا يتعدى **المنافاة** اكي نسنه بري برين سورمك **التنافي** بر قاج نسنه بري برين سورمك تقال

هذا اياي ذاك وعماية نافيان النفو نونك كسري وفانك سكونيله سودلن وكيدرلن نسنه
النفية نونك كسري وفانك سكونيله بمعناه النفايه نونك ضمي وفانك تخفيفيله بر ايونسنه نك
ايجنده النوب اتلن يرامز نسنه النفي نونك فتحي وفانك كسري و يانك تشديديله فعيل وزني اوزره
شول نسنه دركه اني ازاله ايچون سلكر و صچارسن يقال نفي المطر لما تنفيه و ترشد ونفي شول صو طلا به
دخي ديرلر كه قيوه ايپن كمسنه نك ارقه سنه ايپدن طلر و نفي الريح شول طراغ و طراق مثللو نسنه يه دخي
ديرلر كه اغاج اغاج دبلرنده اني سيل سوروب جمع ايليه و نفي وعيد معناسنه دخي كلور يقال اتانا نفيكم اي
وعيدكم الذي يوعدوننا به النفيان تحتيله بمعناه وكاه اولور نفيا به تشبيه اولنور عظيم اولان عسكر
برجانبي النقاده نونك ضمي وقافك تخفيفيله بر نسنه نك ايوسي و مختاري النقاء نونك ضمي وقافك
كذلك تخفيفيله بمعناها و بونلر اكثيده دخي ضمله كلور وكي بغايه نك صندي اولدر و نغنه بناء در زير امغاله وزني
ساقط اولان فضله لرده كثير الاستعمال در النقاوه نونك فتحي وقافك تخفيفيله بر نسنه پاك اولمق يقال
نقي الشيء ينقى نقاوة من الباب الرابع النقي نونك فتحي وقافك كسري و يانك تشديديله پاك اولان نسنه
نظيف معناسنه النقا نونك فتحي و الفك مديله كلمك نظافت معناسنه النقا نونك فتحي و الفك قصريله
قوم نعي كثيب الرمل معناسنه النقوان فتحتيله تثنيه سي كذلك فتحتيله تثنيه سي النقيان نونك فتحي و الفك
قصريله فناه وزني اوزره شول نسنه در كه طعامي پاك ايدوب اتلركن اي يبامز اتارلر اموي روايتي
اوزره و بعضيلر ايتدي نقاه بر نسنه نك يرامز نه ديرلر خرمادن ماعدا زير انقاه خرمانك ايو سنه ديرلر
التنقية على وزن التربية پاك ايتمك تنظيف معناسنه و تنقيه كملكدن ايليك چقارمغه دخي ديرلر يقال
تنقيت العظم تنقيه اذا استخرجت نقيه و يجي النقي ان شاء الله الانتقاء همزه نك و تانك كسريله
بر نسنه يي اورندليوب اختيار ايتمك و انتقا كذلك كملكدن ايليك چقرمغه ديرلر تقول انتقت العظم

اذا الحرجت

اذا استخرجت نقيه و يجي النقي ان شاء الله الانتقاء همزه نك كسري و تانك كسريله بر نسنه يي
اورندليوب اختيار ايتمك و انتقا كذلك كملكدن ايليك چقرمغه ديرلر تقول انتقت العظم
اذا استخرجت نقيه اي مخه النقي فتحتيله و قانك كسري و تشديديله كذلك بر نسنه يي اختيار
ايتمك النقو نونك كسري و قافك سكونيله شول كمكلر كه ايجنده ايليكي اوله فر ابواتي اوزره
الانقاء همزه نك فتحي و الفك مديله جمعي ايليك اولان كمكلر معناسنه النقي نونك كسري و قافك
سكونيله مغز معناسنه و سنخ لكدن اولان كوزيا غنه دخي ديرلر النقو نونك فتحي و قافك سكونيله
كملك ايلكن چقارمق الانقاء همزه نك كسري و الفك مديله طوار سمروب ايليكلنمك
يقال انقت الابل اذا سمنت و صار فيها نقي و كذلك غير ها المنقيه ميمك ضمي و نونك سكوني
و قافك كسريله سمز بجي اولان طوار يقال هذه ناقة منقيه و هذه لا تنقي النقاوي نونك ضمي و الفك
قصريله شور يرده بتن اوت اك بر نوعي النكايه نونك كسريله قتل ايتمك و ياره لمق تقول نكيت في
العدو نكاية من الباب الثاني اذا قتلت فيهم و جرحت النماء نونك فتحي و الفك مديله زياده اولمق
يقال نمى الماء ينمي نماء من الباب الثاني النمو ضمتيله و واوك تشديديله كذلك مال زياده اولمق
يقال نما ينمو نموا من الباب الاول على بعض الروايات اما كسائي ايتدي بن بو كلمه يي واوله استماع
اتمدم الا بني يقال سليمدن اولان اكي مرادر دن بعده ي سليم مساسندن سوال اتدوكمده واوله
استعمالي معلوم دكلدر ديدي و ابو عبيد ايتدي نمى ينمو و نمي ايكسنده جايز در ردي وضانك
رنكي زياده اولمغه دخي ديرلر يقال نمى الخضاب اي ازداد سوادا و نرخ زياده اولمغه دخي ديرلر
يقال نمى السعر من الباب الثاني اذا ارتفع و غلا   ميمك كسريله خلق و في الحديث لا
تمثلوا بنامية الله يعني جزاي تعالى نك خلايقي مثله قلماق الن اياغن باغن ديوز يني قولاغن

قطع ایتمک وخلقة نامیه دنلدی تماو زیاده اوزره اولرو عجبون النمی والنمو نونک فتحی
میمک سکونیله برخلاقی بر کسنه یه نسبت ایتمک تقول نمیت الیه الحدیث فانا انموه من الباب الاول
وانمیه من الباب الثانی بر کسنه یی حسبیه نسبت ایتمک دخی دیرلر تقول هو ینموا الی الحسب و بنی بر نسنه یه
رفع ایتمکه دخی دیرلر تقول رفعت الشیء علی الشیء اذا رفعته علیه وحدیثی اسناد ایتمکه دخی دیرلر تقول
نمیت الحدیث الی غیره نمیا اذا اسندته و رفعت و بر کسنه یی باباسنه نسبت ایتمکه دخی دیرلر
تقول نمیت الرجل الی ابیه نمیا اذا نسبته الیه واصمعی ایتدی نمیت الحدیث نمیا دیرلر میمک تخفیفیله
قچن خبری علی وجه الصلاح ابر شدرسالکه بونک اصلی رفع معناسنه اولور و نمیت الحدیث تنمیة دیرلر
قچن نمیمه و افساد اوزره ابرشدرسال النمیه علی وزن التربیة انثی یالکلندرمغه دیرلر اودین
زیاده قلمغه تقول نمیت النار تنمیة اذا العیت علیها حطبا و ذکیتها و تنمیه بر خبری علی وجه الافساد
یتشدرمکه دخی دیرلر علی مامر انفا الانماء همزه نک کسری والفک مدیله زیاده قلمق تقول انماء
الله انماء و مجروح اولن صیدک کوزدن غایب اولوب هلاک اولمسنه دخی دیرلر تقول رمیت الصید
فانمیته اذا غاب عنک ثم مات وفی الحدیث کل ما اصمیت ودع ما انمیت واصما صادم الیه
سوزاو کندو هلاک اولمغه دیرلر النامی میمک کسری و مدیله خلاص بولیجی کمسنه ناجی معناسنه
النیه نونک کسری و یانک تشدیدیله بر نسنه یه عزم ایتمک النواء نونک فتحی و واوک تخفیفیله
کذلک عزم ایتمک تقول نویت نیة ونواة اذا عزمت و نواة خرما چکردکی معناسنه دخی کلور
و نیة حاجت معناسنه دخی کلور تقول لی فی بنی فلان نیة ای حاجة و نیة توجه اولن جانبه دخی دیرلر
النوی نونک فتحی والفک قصریله کذلک توجه اولن جانب راق اولسون یاقن اولسون
وبو مونث در اما خرما چکردکی معناسنه اولن نواتک جمعی اولن نوانک تذکیری و تانیثی

جایز در

جایز در زیرا جمع صیغه لری کلدر اسم جنس در الانواء همزه نک فتحی و نونک سکونی والفک مدیله
کذلک جمع خرما چکردکلری معناسنه الانتواء همزه نک و تانک کسریله بمعناه تقول انتویت و نواة
حاجته دخی دیرلر تقیال نواه بنواته اذا ارده بحاجته وقضاها له و یار اولمغه دخی دیرلر تقول نواک الله
ای صحبک فی سفرک وجعلک و انتوا بر قومه بر موضعده اقامت ایتمکه دخی دیرلر تقیال انتوا القوم
منزلا بموضع کذا و کذا و استقرت نواهم ای اقاموا التنویه علی وزن التربیه بر کسنه نیاتن تفویض
ایتمک تقول نوبیه تنویة اذا وکلته الی نیته النوی نونک فتحی و واوک کسری و یانک تشدیدیله
شول حصاجکدر که انوک بینی سنوک بینکه موافق اوله النواه نونک فتحی و واوک تخفیفیله بیش درهمه
دیرلر نته کم یکیرمی درهمه نش دیرلر نونک فتحی و شین معجمه نک تشدیدیله المناواه میمک ضمی ایله عداوت
ایتمک تقیال ناواه اذا عاداه و بونک اصلی همزه در زیرا بونوه دن در قیام معناسنه النوی نونک
فتحی و واوک سکونیله ایتمقدی مجاکبی تقول الحلت المر و نویت النوی و نوی بر کسنه نک حاجتن بتوروب
کیدر ودوندرمکه دخی دیرلر تقیال نواه بنواته اذا ارده بحاجته الانواء همزه نک کسری و الفک مدیله
کذلک ایتمق تقول انویت النواه رمیت بها و بو ابن کسان روایتی در النوایه نونک کسری ایله
دوه سمرمک النی نونک فتحی و یانک تشدیدیله بمعناها تقول نوت الناقة تنوی نوایة و نیا
اذا سمنت الناوی واوک کسری ایله سمدن ناقه واوک کسری و مدیله مذکری تقیال ناقة ناویه
وجمل ناو النواء نونک کسری ایله جمع جا بعیله جیاع کبی سمز اولن دوه لر معناسنه النوی تخمیله و
یانک تشدیدیله شول دوه در که جکردک اکل ایلر نونک فتحی و یانک تشدیدیله ایچ
یاغی شحم معناسنه النی بونک اصلی نوی در النیان نونک فتحی و یانک تشدیدیله بر موضعک
اسمدر النهی نونک فتحی وهانک سکونیله امرک قلاقی در و یقال طلب الحاجة حتی نهی عنها من الباب

نها

الربيع يعني انزن فراغت انتدي كركك حاجته طغربولسون كركك بولمسون ونهي كوله دخي درلر
غدير معناسنه على مايجيء ونهي كافي معناسنه ده كلور على مايجيء الانتهاء همزه نك وتانك
كسريله برنسنه دن نهي قبول ايدوب امتناع ايتمك التناهي تانك فتحي وهانك كسريله ومدّيله
وتناهي كوله صو طورمغه دخي ديرلر يقال تناهي الماء اذا وقف في الغدير وسكن وتناهي تنهيه نك
دخي جمعي كلور دره نك صو جيقمز يرلري معناسنه على ما يجيء وتناهي وانتهاء خبر ارشمك معناسنه دخي كلور
يقال انهيت اليه الخبر فانتهى وتناهى اي بلغ تقول نهيته عن كذا فانتهى عنه وتناهى اي كف وتناهي
بربريني كمسنه بري برين نهي ايتمكه ديرلر يقال تناهوا عن المنكر اذا نهى بعضهم بعضا التنهيه على وزن
الترمية كذلك نهي ايتمك يقال نهاه عنه شدّد للمبالغة وتربية الوادي دره نك اطرافنده ايرشن
يرلر النهو نونك فتحي وهانك ضمي وواوك تشديديله فعول وزني اوزره نهي ايدجي امورده تعليلي در
يقال انه لامور بالمعروف ونهو عن المنكر الناهية يانك كسريله نهي معناسنه در يقال فلان ماله ناهية
اي نهي النهية نونك ضمي وهانك سكونيله عقل خرد معناسنه وعقله نهيه ديرلر قبيحلردن نهي
ايدر ايچون و نهيه نهايت معناسنه دخي كلور النهى نونك ضمي ألفك قصريله جمعي عقول معناسنه
النهي نونك كسريله وهانك سكونيله كول غدير معناسنه اهل نجد لغتي اوزره وغديرلره نهاء ديرلر نونك
فتحيله على ما مرّ النهاء نونك ضمي والفك مديله صويك بوز قرو قالقامي ارتفاع ما معناسنه و نهاء
نهاء شيشه لره دخي ديرلر ابن الاعرابي روايتي اوزره قوادير معناسنه و نهاء مقدار معناسنه دخي كلور
ونونك كسريله دخي لغت در يقال هم نهاء مائة و نهاء مائة اي قدر مائة مثل زهاء كه زهاء دخي مقدار
معناسنه اولور و غي روايتمشدر الانهاء همزه نك كسري والفك مديله ايرشدرمك ابلاغ معناسنه
تقول انهيت اليه الخبر فانتهى على ما مرّ النهاية نونك كسريله غايت معناسنه يقال بلغ نهايته

الناهي

الناهي يانك كسريله ومدّيله نهاي ايدجي كمسنه يقال هذا رجل ناهيك من رجل يعني انوك دولتي
غنايه حضريه كمسنه براجعندن مانع اولور و نوك تذكيري وتأنيثي وتثنيه سي وجمعي جائزدر
اسم فاعل اولدغندن اوتري تقول هذه امراة ناهيتك من امراة اما قچن نهيك من رجل
ديسك حسبك من رجل ديمك كبي تثنيه وجمع اتمزسن مصدر اولدغندن اوتري ومعرفه
اولدقده هذا عبد الله ناهيك من رجل ديرسن حاليت اوزره منصوب قيلمغله النهيه نونك
فتحي وهانك كسريله ويانك تشديديله فعيله وزني اوزره شول بوغز ليخق ده درکه سمز اوله
يقال جرور نحيه فصل الواو الوي واوك فتحي ويانك سكونيله وعد معناسنه در تقول
منه وايته اياسيبويه ايتدي خليلدن بناء مجهول نوجراله كلور وايت كلمه سنده بو سوال
اتدم ولي كلوردين ايتدم شول كمسنه كه همزه يي واودن براقلوب اوي ديرلر نوك وجهي
در ددم ايتدي زيرا اوّل كلمه ده واوان جمع اولمارنه بوني ايشدوب ايتدي خليلاء
بو سوزي خطادر زيرا اوك همزه يه قلب اولنماسي واوان جمع اولدوغيچون دكلدر بلكه
واو اولك ضمه سندن اوتري درنته كم وعد كلمه سنده اعد و وجوه كلمه اجوه ديرلر ادري
الوأي تحتيله والفك قصريله شول حمار وحشي در كه فربه اوله بعده انه وغيره دخي اطلاق
اولنور تشبيها الوئيه واوك فتحي وهمزه نك كسري ويانك تشديديله بيوك جوال ضخمه معناسنه
وكاه اولور جو ملكه دخي صفت قلوب قدرٍ وئيةٍ ديرلر ضخمه معناسنه و ناقة وئية دخي صفت قلوب ناقه
وئيه ديرلر ضخمة البطن معناسنه الوبي واوك فتحي والفك قصريله اتك اياغي طاشر غوب وجمع صلحل
قلمق يقال وجي الفرس وجي كمن الباب الرابع اذا وجد وجعا في حافره الوجي واوك فتحي
وجيمك كسري ومدّيله ذكر اولنان وجعه مبتلا اولان ات الوجباء واوك فتحي وجيمك سكونيله

والفك میدیله مونثی **الایجاء** همزه‌نک کسری و مدیله اینی ذکر اولنان وجهه مبتلا قلمق و کماه اولور
معناسی یاسده استعمال اولنور ترکیده و ما فی قلبی اوجی دیرلر قچن یاس کلمه‌سنی یعنی ترک ایتدم
ایکی امیدم زیاده ضعیف اولوب حالده واجالکاه اولور تحیل معناسنه کلور تقول سالته
فاوحی علی اذا بخل **الوحی** واوک فتحی و حانک سکونیله کتاب معناسنه در **الوحی** واوک ضمی و
حانک کسری و یانک تشدیدیله جمعی حلی احلی کبی جابیزکه ارایش معناسنه و وحی کذلک اشارتنه
و کتابته و رساله و الهامه و کلام خفیه و هر نسنه که غیره القا ایدرسن الکا وحی دیرلر تقول وحیت
الیه الکلام اذا اتکلمته بکلام خفی **الایحاء** همزه‌نک کسری و مدیله کذلک کلام خفی القا ایتمک
و وحی و اوحی کتو معناسنه دخی کلور تقال وحی الله الی انبیایه و اوحی اساره معناسنه ده کلور قال
الله تعالی فاوحی الیهم ان سبحوا بکرة و عشیا **الوحی** واوک فتحی والفک قصریله صوت خفی و صوت
دایم معناسنه در و عی کبی عین مهمله ایله تقول وحیت لک بخبر کذا ای اشرتا و صوت به دویدا یعنی
متصل چاغردم **الوحاة** وزن هبورا وزره ذکر اولنان معنایه در تقول سمعت وحاة الرعد
و هو صوته الممدود الخفی و یقال الرعد یحیا وحاه **الاستیجاء** همزه‌نک کسریله و تانک کسری و مدیله چاغردی
مدد طلب ایتمک استصراخ معناسنه استوحیناهم ای استصرخناهم **الوحاء** واوک فتحی والفک
مدیله سرعت ایتمک و الفک قصریله دخی جایزدر تقال الوحی الوحی یعنی البدار البدار و بدار بانک کسریله
سرعت و مبادرت معناسنه در **التوحی** تانک فتحی و حانک کسری و تشدیدیله سرعت ایتمک تقول توح
یا هذا اسرع **التوجیه** علی وزن التربیه بر نسنه به سرعت ایتدرمک تقول وحاه توحیة اذا عجله **الوحی**
واوک فتحی و حانک کسری و یانک تشدیدیله فعیل وزنی اوزره سریع معناسنه در **الوخیا** واوک
فتحی و خانک سکونیله قصد ایتمک تقول وخیت وخیک ای قصدت قصدک و وخی سمته دخی دیرلر تقال

هذا وخی

هذا وخی اهلک ای سمتهم حیث سار و او وخی توجه معناسنه دخی کلور تقال ما ادری این وخا فلان
ای این توجه و وخی ملایمت اوزره کتمکه دخی دیرلر تقال وخت الناقة تخی وخیا اذا سارت سیرا قصدا
المواخاة میمک ضمی ایله قرنداشلشمق تقال واخاه و هو لغة ضعیفة فی اخاه یبنی علی یواخی **التوخی**
تختیله و خانک کسری و تشدیدیله بر نسنه‌یه قصد و تحری قلمق **الاستیجاء** همزه‌نک کسری و تانک کسری
و مدیله بر نسنه‌دن خبر طلب ایتمک تقول استوخ لنا بنی فلان ما خبرهم ای استخبرهم و یروی ابو سعید روایة
الودی واوک فتحی و دالک سکونیله شول نسنه در که بعد البول خروج ایدر **الودی**
واوک فتحی و دالک کسری و یانک تشدیدیله معناه علی روایة الاموی و ودی ذکر اولنان نسنه‌یی
اخراج ایتمکه دخی دیرلر تقول ودی بغیر الف یعنی باب افعالدن کلمز و ودیات اصان ایتمکدن
یا دخو جماع ایتمکدن ذکری صارقمغه دخی دیرلر تقول ودی الفرس یدی ودیا اذا ادلی لیبول
او لیضرب و یریدی ایتدکی و دی در لر قچن ات ذکرن بول ایچون صارقته و ادی دیرلر
جماع ایچون صارقتدقده **الدیة** دالک کسری و تانک تخفیفیله قان بهادیو بر لن مال اخره
اولان ها واودن عوض در و دیته قان بهاوبرمکه دخی دیرلر تقول ودیت القتیل ادیه دیة اذا
اعطیت دیته **الدیات** دالک کسریله جمعی دینک معناسنه **الاتداء** همزه‌نک کسری و تانک کسر
و تشدیدیله دیت المق تقول اتدیت اذا اخذت دیته   دال المکسوره ایله اددیت و دیر معناسنه
تقول دخلانا ودکذلک دالک کسریله تثنیه‌سی دیا دالک ضمی و مدیله جمع مذکری دوا همزه‌نک کسری و مدیله
هلاک اولمق تقول اودی فلان اذا اهلک **الودی** میمک ضمی و دالک کسری و مدیله
هلاک اولان نسنه **الودیا** واوک فتحی و دالک کسری و یانک تشدیدیله فعیل وزنی اوزره خرما
فدانی **الودیه** واوک فتحی و یانک تشدیدیله واحدی ذکر اولنن فدانا بری معناسنه **الودی**

دالك كسريله و مدّيله درّه كه معروفدر و گاه اولور كه كسرى ايله دن اكتفا اولنور الواد ديرلر الاودية
همزه نك فتحى و واوك سكونى و دالك كسريله واديك جمعيدر على خلاف القياس گويا كه اودى كلمه سنك جمعيدر
و اوك فتحى و يانك تشديديله سرى ايله اسرية گبى و سرى ساسين و راء مهملتينله نهرى
صغيره ديرلر جدول معناسنه التّوادى تانك فتحى و دالك كسريله و مدّيله شول انجاره دركه ناقه نك
ممسنه بغالر صوديجا جمع اولسون ديو التّودية على وزن التربية واحدى ذكر اولنان انجارك برى
معناسنه الوذية واوك فتحى و ذال معجمه نك سكونيله عيب معناسنه ودية اى عيب ابن السكيت ايتدى كلامنى
طاقوسندن نجه كمسنه دن اشتدم كه ايچت وليس بها وذية وليس بها وذية ديرلردى و بها ضميرى ايامه
يا خود بلاده راجعدر و وذحه جاو صاد مهملة ايله يروت معناسنه در الورى واوك فتحى و رانك سكونيله جرحك
جراحته ضرر ايدوب انى دلوب ايتمك تقال ورى القيح جوفه يريه وريا اذا اكله وفى الحديث لان يمتلى
جوف احدكم قيحا حتى يريه خير له من ان يمتلى شعرا يعنى ادم شعر ايله طوليه بر اولمقدن ايركله بر لوق جرلو در
رى راء مكسوره ايله امردر اكل ايت معناسنه تقول ريا رجل ريا رانك كذلك كسريله تثنيه سيدر روا رانك
ضمى و مدّيله جمعيدر ريى رانك كسرى و مدّيله معزد مؤنث امريدر كلمه سنك اخرنده اولان يا ضمير مؤنثدر رفوحى
وانعدى كلمه لرنده اولدوغى كبى و ريا كذلك تثنيه مؤنثدر رين رانك كسرى و نونك فتحيله جمع مؤنثدر ورى
حايجمعا غلك التشى جيقماغه دخى ديرلر تقال ورى الزند يرى و ريا من الباب الثانى اذا خرجت ناره وفيه
لغة اخرى ورى التربية يرى من الباب السادس واليك جيق اولوب بريره جمع اولمغه دخى ديرلر تقال
ورى المخ يرى اذا اكتنز الوريه رانك كسريله شول ناقه دركه سمز اوله تقال ناقة وارية اى سمينة
وورى انه دخى صفت اولور تقال لحم ورى اى سمين الايراء همزه نك كسرى و مدّيله چقماقده
انش جيقارمغه ديرلر المروية على وزن التربية بمعناه تقول ورّيته توريه و اوريته ايراء الورى

فتحيله والفك

و ف

فتحيله والفك قصريله ذكر اولنان اير كلك تاثيرى فرا ايتدى سلط الله عليه الورى و حمى خيبر ديرلر اوور
خلق دخى ديرلر تقال ما ادرى اى الورى هو اى الخلق هو الايتراء همزه نك كسرى و تانك كسريله و مدّيله
چقماقدن انش چقماغى طلب ايتمك تقال فلان يستورى زناد الضلالة يعنى فتنه و ضلالت چقمغلرين طلب
التروية ياره يتمار ايدن كمسنه دهشت ويرمك ايچنده اولان جراحتى و عمقى و وسعتيله تقال ورى
الجرح سايره توريه اصابه بالورى وسايرسين مرهم و يا موجل ياره نك عمقن بوقليان كمسنه و تورية
خبرى كيزلمك دخى ديرلر تقول وريت الخبر توريه اذا سترته واظهرت غيره كانه مأخوذ من وراء الانسان
كانه يجعله وراءه حيث لا يظهر المواراة ميمك ضمى ايله برشى بى ستر ايتمك تقول واريت الشئ اذا اخفيته
التوارى تانك فتحى و رانك كسرى و مدّيله كيزلنمك استتار معناسنه تقال واريت الشئ فتوارى اى استتر
وراء واوك فتحى والفك مديله خلق معناسنه ذكر اوله رمك اولور و گاه اولور قدام معناسنه كلور
ليس بو اضدادن اولور و اخفش ايتدى لقيته من وراء ديرلر همزه نك ضمى اوزره بناسيله صايت اولمق
اوزره كه مضاف اوليماديغى حالده اسم غير متمكن اولور من قبل و من بعد گبى و عربايكى دور رانك
اوسع ديدوكبى فعل مقدر ايله منصوب دركه اول تأخر لفظيدر و باريى تعالبنك و كان وراءهم
ملك دوكبى قولى امامهم ايله تفسير اولنمشدر ورية واوك ضمى و رانك فتحى و يانك تشديديله
ورانك تصغيريدر الوراء واوك فتحى والفك مديله ولد ولدى در الورى واوك فتحى و زاء معجمه دن
صكره الفك قصريله و تشديد اولان كمسنه و يرعه و جابك اولن حماره دخى ديرلر المستورى ميمك
ضمى و زانك كسرى و مدّيله و يكلمش منقبض و مرتفع معناسنه الاباء همزه نك كسرى و مدّيله تلاش
ترلش ايتمك تقال اوبى راسه اذا حلقه المروسى ميمك ضمى و مديله و الفك قصريله باشى ترلش ايدجك
آلت قرا ايتدى كه بو فعلى وزنى درفانك ضمى والفك قصريله مؤنث در و عبد الله ابن سعيد الاموى

ایتدی منکر ومعرب غیری دکلدر تعال هذا موسی کما تری وهو مفعل من اوسیت راسه اذا حلقته بالموسی وابو
عبید ایتدی موسی لفظی مذکردر استماع اولنمامشدر الا اموی دن وموسی بر حجامک اسمیدر ابو عمرو
ابن العلا ایتدی بو مفعل وزنی اوزره در بو دلیل ایله که حالت تنکیرده منصرف اولور حالا که فعلی لا
ینصرف اولوردی علی کل حال و بر دخی بو دلیل ایله که مفعل اکثردر فعلی دن زیرا مفعل هر افعلت دن
بنا اولنور و کسائی بو فعلی در دیر ایدی و بو بابده سنده موسی تعبیرنده مرور اتمشدر بو ذکر اولنن
جوهری تعبیریدر واکر موسی اسم رجل اولمیه سلم الت اولمسنک عقبنده ابرا اولنوب ذکر اولنان اختلافات
مطلقا لفظ موسیده اولوب و مونث اولمسندن علم رجل اولان مستثنا اولنه یعنی موسی لفظ مونثدر
علم رجل اولدقجه دینه انسب اولوردی **الموسی** میمک ضمی وسینک کسری و یانک تشدیدیله
کذلک موسی یه منسوب اولان کمسنه الفک واو قلبی وحذفی جایزدر نتکم ما بسینامعلی تعزیزه
عیسانک نسبتنده ذکر اولنمشدر **المواتاه** میمک ضمی ایله بر کمسنه یه موافقت ایدوب الحایا اولمق
تعال واساه وهو لغة ضعیفة فی اساه یعنی علی یوسی یعنی واو الحاسیضا عن همزه واو قلب
اولنمه بنا در **الاستناء** همزه نک کسری و یانک کسری و مدیله برکمسنه دن موافقت طلب ایتمک
تعول استوسیته اذا اقلته واستی **الشیه** شینک کسری و یانک فتحی و تخفیفیله بر نوع کوز
اتک و غیری لسنه نک بیوک لونسنه قارشی اوله اخرنده اولن ها او دن اولن واودن
عوضدر **الشیات** شینک کسری و یانک تخفیفیله ذکر اولنن کونا معنالرنه وشیته نوعی الاجد
ایتمک معنالرنه دخی کلور تعول وشیت الثوب وشیا وشیة علی ما یجی **الاشیه** جمعیده جمع و یانک
فتحی وشینک ما بیننده سکونیله الاجد اولوب ذکر اولنن وجا وزره اولان طوار تعال ثور اشیه کما تعال
فرس ابلق وتیس اذراع عامه نسخ صحاحده اشیه افعل وزنی اوزره ضبط اولنمشدر نتکم کما تعال

فرس ابلق

فرس ابلق کلامی مخفی دلالت ایدر لکن اشبهک اخرنده اولان ها محل کلامدر زیرا قیاس وشی دیمکدر
جهتندن اوجه وعذندن اوعله حکلری کبی واو ذراع ذال معجمه و را مهمله ایله شول ارسلن کلیه در که کونی
سیاه اولوب قوللری قارنده اق نقطه لری اوله و باری تعالینک لا شیة فیها دیدیکی قولی لیس فیها
لون مخالف سایر لونها معناسنه در **الوشی** واوک فتحی و شینک سکونیله بزی الاجه ایتمک تعول وشیت
الثوب اشیه وشیا وشیة من الباب الثانی و وشی نقشلو الاجه بزه دخی دیرلر نقشی هر نوعک
اولورسه اولسون **الوشاء** واوک کسریله جمع و وشی بلان سویلمکه دخی دیرلر تعال وشی بکلامه
ای کذب و وشی قوم چوغلمغه دخی دیرلر تعال وشی بنو فلان و یشا اذا کثروا و ولادت معناسنه دخی
کلور تعال ماوشت هذه الماشیة عندی بشی ای ما ولدت **الواشیه** سینک کسریله شول طوار در که اولادی
چوق اوله و بو هر ولادت صاحبنده استعمال اولنور هر نجه حیوان اولورسه اولسون **الواشی**
شینک کسری و مدیله اولادی چوق اولان کمسنه تعال رجل واش **التوشیه** علی وزن التربیة بعیر کبی
سنزلک الاجه ایتمک تعول وشیه توشیة تشدید للکثرة **الموشی** میمک فتحی و شینک کسری و یانک
تشدیدیله الاجه اولمش بز **الموشی** میمک ضمی و شینک فتحی و تشدیدیله و الفک قصریله معناده
الوشوی مخففی و اخرنده یانک تشدیدیله الاجه لغه منسوب اولان نسنه اولنه و او اعاده اولنور
شین مفتوحا ترک اولنور سیبویه قولی اوزره و اخفش ایتدی قیاس شینی ساکن قلمقدر
شه شینک کسری و اخرنده هانک سکونیله امردر اخرنده ها وقف ایچون ادخال اولنمشدر زیرا عرب طایفه سی
حرف واحد ایله تکلم ایتمزلر اقل ایکی حرف کرکدر تاکه بریله ابتدا ایدوب بریله وقف ایلیه و بر حرف
ابتدایه و وقفه متحمل دکلدر زیرا ابتدا حرکت و وقف سکون اقتضا ایدر و حرکت و سکون
خود متضادلردر ماده واحده ده جمع اولمزلر و فتح ها وقفه اولن اخری بر نسنه یه لولمشدر نتکه

باساقط اولور ایدن استغنا ایلدکده تحویل الوشایة واوک کسریله غمازلق ایتمک تقال وشی به الی
السلطان وشایة ای سعی الاستیشاء همزه نک کسری وتانک کسری ومدیله ابنی سوار اولنمق ایچون زیاده
یوریسون دیو اوکچه سیله اورمقدر تقال فلان یستوشی فرسه بعقبیه ای یطلب ما عنده لیزیده الایحاء
همزه نک کسری ومدیله ابنی یا جو کمانلدو یاخود کلام ایله سرعت ایتسون دیو قندرمقدر وکلاب کافنک
ضمی ولامک تشدیدیله شول مودر کیبی کشی در جله ایتبه تعلیم ایدرلر الایصاء همزه نک
کسری ومدیله والفک حذفی مدیله برنسنه ایله بر کمسنه یه وصیت ایتمک تقول اوصیت له بشی وتقول
اوصیته ایضا وایصا بر کمسنه یی وصی ایدنمکه دخی دیرلر تقول اوصیت الیه اذا جعلته وصیک
الوصایه واوک فتحی وکسریله ایلم وصیلق معناسنه در التوصیة علی وزن التربیة کذلک وصیت
ایتمک تقول وصیته توصیة الوصاة واوک فتحیله اسم در وصایت ایمی اولدوغی کبی وتوصیه
برنسنه یی برنسنه یه اولاشدرمقه دخی دیرلر تقول وصیت الشی بکذا اذا وصلته به التواصی تانک
فتحی وصادک کسریله قوم بری بری بربرینه وصیت ایتمک تقال تواصی القوم اذا اوصی بعضهم
بعضا وتواصی نباتات بری بربرینه اولشمغه دخی دیرلر تقال تواصی النبت اذا اتصل الواصی صادک
کسریله ومدیله بری بربرینه اولشمش اوت تقال نبت واص ای متصل الاستیصاء همزه نک
کسری ویانک مدیله کذلک وصیت ایتمک وفی الحدیث استوصوا بالنساء خیرا فانهن عندکم
عوان یعنی سنا طایفه سنه خیرله وصیت قبیلک که آنلر سزک ذخمتنکز جکیجیلر در سیز عوان عانیه نک
جمعی در الواصیه صادک کسری ویانک تخفیفیله نباتات بری بربرینه متصل اولان یر تقال وصب الارض
اذا اتصل نبتها الوعاء واوک کسری والفک مدیله برنسنه نک قابی ظرف معناسنه الاوعیة
همزه نک فتحی وعینک کسری ویانک تخفیفیله جمعی قابلر معناسنه الایعاء همزه نک کسری ومدیله

والفک

والفک دخی مدیله برنسنه یی قابه قویمق تقول اوعیت الزاد والمتاع اذا جعلته فی الوعاء وایعاء
برنسنه یی قلبنده کیزلمکه دخی دیرلر قال الله تعالی والله اعلم بما یوعون ای یضمرون فی قلوبهم من
التکذیب الوعی واوک فتحی وعینک سکونیله برنسنه یی حفظ ایتمک تقال وعاه اذا حفظه ووعی
تماسک وانتظام معناسنه دخی دیرلر تقال لا وعی عن ذلک الامر ای لا تماسک دونه ووعی خلق معناسنه
دخی استعمال اولنور تقال مالی عنه وعی ای بد الواعیة واوک فتحی وعینک کسریله شول قولقدر که ایشتدوکنی
ضبط ایلیه تقال اذن واعیة ای حافظ وواعیه چاغرنجی کمسنه یه دخی دیرلر صارخه معناسنه الوعی واوک
فتحی والفک قصریله غوغا وغلبه وغی کبی جلبه واصوات معناسنه الوغی واوک فتحی وغین معجمه دن صکره
الفک قصریله کذلک اواز وغوغا وغلبه وغی کبی در وزنا معنی بو سببدن حربه وغی دیمشلردر اندن
غوغا وغلبه اولدوغی ایچون الاواغی همزه نک فتحی وغینک کسری ومدیله مزارعده صو صالاجق یرلر
معناسنه خر الدبار معناسنه که دبار دباره موحده ایله دوم حسابیله اولان یرلره دیرلر وصاحب صحاح
بو مقامده اواغی لفظی تفسیر ده بشیر بیزدر که در لشت زراقند دیمشدر وجوهری ظاهر کلدر
زیرا مزبور کبی بو کلامنده فهم اولنور بو در که اواغی قدر نذن عبارت اوله حالا که بو معنایه
نه تفسیر جوهری موافق ونه خود نقل کتب لغت مساعددر الوفاء واوک فتحی والفک مدیله
عذرک مقابلی در الایفاء همزه نک کسری ومدیله والفک مدیله بمعناه تقال وفی بعهده واوفی
بمعنی وایفا برنسنه نک اوزرینه چیقمغه دخی دیرلر تقال اوفی علی الشی اذا اشرف وایفا بر کمسنه نک
حقنی تمام ویرمکه دخی دیرلر تقال اوفاه حقه اذا اعطاه وافیا الوفی واوک ضمی وفانک
کسری ویانک تشدیدیله فعول وزنی اوزره برنسنه تمام اولمق وچوغلق معناسنه دخی دیرلر
تقال وفی الشی وفیا اذا تم وکثر الوافی فانک کسریله ومدیله برنسنه یه وفا ایدیجی نسنه

الوفي واوك فتحی وفانك كسری و یانك تشدیدیله بمعناه المیفاء میمك كسری و مدیله
مدیله شول یبان حمارنه دیرلر که عادتی یوکسك ایرلره چیقمق اوله التوفیة علی وزن التربیة بر کمسنه نك
تمام حقنی ویرمکه دخی دیرلر یقال وفاه اذا اعطاه وافیا الاستیفاء همزه نك كسری و تانك
كسری و مدیله بر نسنه یی قبض ایتمك التوفی فتحتینله و فانك كسری و تشدیدیله بمعناه یقال استوفی
حقه و توفاه اذا قبض روحه دخی دیرلر یقال توفاه الله ای قبض روحه الوفاة واوك فتحیله
اولمك موت معناسنه الموافات میمك ضمی ایله کلمك یقال وافی فلان اذا اتی التوافی تانك
فتحی و فانك كسری و مدیله بر قاچ کمسنه لر جمله کلمك یقال توافی القوم اذا تتاموا و تمام تابین ایله
یمك تشدیدیله جمله کلمك دیرلر اوفی همزه نك فتحی و لوك سکونی و الفك قصریله بر جلك اسمدر
الاتقاء همزه نك كسری و تانك تشدیدیله و الفك مدیله صاقنمق یقال اتقی اصله اوتقی علی
افتعل فقلبت الواو یاء لانکسار ما قبلها و ابدلت منها التاء و ادغمت فلما کثر استعماله علی لفظ
الافتعال توهموا ان التاء من نفس الحرف فجعلوه اتقی یتقی بفتح التاء فیهما مخففة ولیس فی کلامهم
ذلك یعنی کلام عربده همزه مکسوره دن صکره حرف مفتوح ایله کلمه بولنمادی تا که بونی دخی الحاق
ایده لر پس تقی یتقی دیرلر قضی یقضی کبی تق تانك فتحی و قافك كسریله وزنده بنا ایله امردر تقی
تانك فتحی و قافك كسری و مدیله مفرد مؤنثی پس امرك بنا اینی فعل مخفف اوزره اولماغین الفدن
استغنا اولندی مستقبلده الفك ما بعدی بزه اولان حرکتی حرکتندن اوتری التقوی تانك
فتحی و قافك سکونی و الفك قصریله کناهدن صاقنمق التقی تانك ضمی و الفك قصریله بمعناه و تقوی
اولان واو یادن بدل دره نته کم زیاده ذکر اولندی التقاة تانك ضمی و قافك تخفیفی ایله
صاقنمق التقیة تانك فتحی و قافك كسری و یانك تشدیدیله بمعناها یقال اتقی تقاة و تقیة

مثل

وقف

مثل اتخم تخمة التیقی تانك فتحی و قافك كسریله و یانك تشدیدیله پرهیزکار اولان کمسنه متقی معناسنه
وقد قالوا ق قافك كسریله وزنده بنا ایله امردر صقل معناسنه یقال ق علی ظلعك یعنی نفسنك
صقل لکه تحمل ایتمدکی نسنه یی تحمل ایتمه نته کم ارق علی ظلعك دیرلر معنای مزبور اوزره الواقی قافك
کسری و مدیله صقلیجی یقال سرح واق انالم یکن معقرا و معقر میمك كسری و قافك فتحیله ات ارقه سی
یاغر ایدن آکره دیرلر و حاقی شول اته دخی دیرلر طرنغی طاشدن عذن اوتری بورمکه خوف ایدر یقال فرس
واق اذا کان یهاب المشی من وجع یجده فی حافره یقال وقی یقی اذا کان الفرس علی تلك الصفة
الموقی میمك ضمی و قافك فتحی و تشدیدیله بهادر اولان کمسنه زیاده صقنلمش معناسنه التوقی
فتحتینله و قافك كسری و تشدیدیله صقنمق اتقا معناسنه یقال توقی و اتقی بمعنی الوقایة واوك
کسریله صقلمق و وقایه نساطایفه سی باشا او رتدکاری نسنه یه دخی دیرلر مندیل معناسنه الوقایة واوك
فتحیله بمعناها لغة فیها الوقاء واوك كسری و الفك مدیله شول نسنه در که انکله بر نسنه صقلنور
الوقاء واوك فتحی و الفك مدیله بمعناه لغة فیه الاوقیة همزه نك ضمی و قافك كسری و یانك
تشدیدیله قرق درهم نته کم حدیث شریفده واقع اولمشدر و زمان قدیمده دخی اوقیه بو معنایه در اما
بو زمانده خلایقك اصطلاحنده و اطبانك تعبیرنده اوقیه اون درهم و بر درهمك دخی
بیش سبعی درکه بر استار و ثلثین استار اولور و استار همزه نك كسریله درت بچوق مثقالدر
الاواقی فتحتینله و قافك كسری و یانك تشدیدیله جمعی اوقیه لر معناسنه اثغیه ایله اثافی کبی صحاح
ایاغلی کبی و اکر دیلرسك یانی جمعده تخفیف ایدرسن و اواقی و اوقیه نك دخی جمعی کلور کرکن دیدکلری
قوشجغز معناسنه و بونك اصلی وواقی ایدی زیرا بو فواعل وزنی اوزره در لکن اجتماع
واوین کریه کورلدوکندن اوتری واو اولی الف قلب ایتدیلر الواقی قافك كسری و مدیله

بكركز دو بكاري قوشجغزكه معروفدر وبعضا ايتدكاكركز معناسنه وضع اولنش واقعدر بلايا زيرا
ذكر اولنان قوشنك صوتيني حكايةً ذكر اولنن اسمدر تسميه اولنمشدر **الوكا** واوك كسري والقكر
مديله بشول نسنه دركه انحلاء قربه اغزن بغالر وفي الحديث احفظ عفاصها ووكاءها وعفاص عين
مهملنك كسريله وفا ايله وصاد مهمله ايله شيشه وشيشه امثالنك ماينه يميدر دكاري دريدر **الايكاء**
همزه نك كسري ومديله والفك مديله قربه نك اغزن بغلمق يقال اوكى على ما في سقائه اي شده بالوكاء
ومجازنك تعبير الانمور ايتدي ويقال ان فلانا لوكاء ما يبض بشيء يعني انده برنسنه صيزمز وايكا
تحيل اتمكه دخي ديرلر تقول سالنان فاوكى علينا اذا انحل وفي الحديث انه كان لوكي بين الصفا
والمروة اي يملاء ما بينهما سعيا كما يوكى السقاء بالملك ويقال انه كان يسكت فلا يتكلم كانه
يسكان يوكي فمه يعني كويا كه اغزن تكلمدن وبوغربار اوك حلقلق دريكا اندن ماخوذدر اسكت كمعنا
الاستيكاء همزه نك كسري وتانك كسري ومديله ناقه سمروب ياغلنه طولمق يقال استوكت الناقة اذا
امتلات شحما **الولي** واوك فتحي ولامك سكونيله يعني اولمق قرب معناسنه يقال تباعد بعد ولي
ويقال كل مما يليك اي مما يقاربك يعني كندو اوكيكدن يه حاجت سكا قريب ايسه اندن الكل اليه
يقال منه ولي يلي من الباب السادس وهو شاذ وولي بهاردن ايتدكي اغن يغمور كه عقبنجه يغر
دخي ديرلر على ما يجيء وولي ذكر اولنان بيرو يغمورله نمناك اولمغه دخي ديرلر تقول وليت الارض
وليا **الايلاء** همزه نك كسري ومديله والفك مديله قريب قلمق تقول اوليته الشيء تعليه وايلاء احسان
اتمكه دخي ديرلر تقول اوليته المعروف ومعروف احسانه ديرلر **الولاية** واوك كسريله برنسنه نك
صاحبي اولمق يقال ولي الوالي البلد وولي الرجل البيع ولاية فيهما ويقال فلان ولي وولي
عليه كما يقال ساس وسيس عليه يعني كاه محكوم عليه اولور وكاه حاكم اولور ويغمون ولاية

احق در

احق دررعايا حالن بلورو ولاية كسريله اولغله معناسنه دخي كلور سلطان كبي ابن السكيت ايتدي
اوزره وولاية فتح واو وكسريله مجتمع اولنمسنه لره دخي ديرلر يقال هم على ولاية اي في النصرة
وسيبويه ايتدي ولاية فتحله مصدر كسريله اسمدر امارة ونقابة كبي زيرا ولاية اسمي در والي اولوب
ارزبه طوردوقمك نسنه نك اسميدر فتحي مصدر ديلسا ولوي مفتوح قالردي **ما اولاه** همزه نك
فتحي وواوك سكونيله فعل تعجب درسنه تعجب احسان ايتديكي معناسنه تقول ما اولاه للمعروف وبشاذ زيرا مزيد فيدن
فعل تعجب بكلمز **التولية** على وزن التربية برنسنه يي براينه والي قلمق يقال ولاه الامير عمل كذا يعني امير فلان
عمله اني عامل قلدي وولاه بيع الشيء يعني فلان ريكه بيعني الكا تعويض ايتدي وتوليه يوز دوندروب قاجمغه
دخي ديرلر يقال ولى هاربا اذا ادبر **المولي** ميمك ضمي ولامك كسري وتشديديله برنسنه يه يوز طوتجي
معناسنه قال الله تعالى ولكل وجهة هو موليها اي يستقبلها بوجهه **التولي** تحيلك ولامك كسري وتشديديله
برعمله عهده سنه المق يقال تولى العمل اي تقلده وتولى برنسنه دن اعراض اتمكه دخي ديرلر يقال تولى عنه
اذا اعرض وتولى برنسنه يي دوست ايدنمك دخي ديرلر يقال تولاه **الولي** واوك فتحي ولامك كسري وياتنك
تشديديله شول يغموردركه وسمي ديدكاري يغموردن صكره يغر وولي ديرلر وسمي ولي اتمكندن اوتري وسمي
يغموره ديرلر كه اول بهاردن يغر كويا يري نباتاتله ولي دخي ديرلر سكون لاملة ننكم مرور ايتدي فعلا وفعيل
على فعل وفعيل **الاولياء** همزه نك فتحي وواوك سكوني ولامك كسريله جمعي ذكر اولنن يغمورلر معناسنه وولي
دوست معناسنه دخي كلور كه عدونك مقابليدر وولي كوياكي وقاين اتايه وبالجملة قرابت جهتيسي اولانلر
كمسنه لره دخي ديرلر وهر كمسنه يه دخي ديرلر كه بر خصوصده جهت ولايتي اولا **المولى** ميمك فتحي وواوك سكوني
والفك قصريله ازاد ايديجي كمسنه وازاد اولمشه دخي ديرلر معتوا يله معتوق كبي وعم اوغلنه دخي ديرلر وياردم
ايديجي وقوكنشيه دخي ديرلر **المولوي** ميمك فتحي وواوك سكوني وواو اخيرك كسري ويانك تشديديله

مولایه منسوب اولن کمسنه **المولوی** فتحیله و واوک ثانینک کسری و یانک تشدیدیله اولده
منسوب اولان نسنه یه دیرلر و ولی بهارده یعنی یغموره دیرلر نته کم الان مرور ایتدی ملوی تعبیر اولنور ی
سمی علیه منسوب اولان کمسنه یه وقیاکه دوت یانک اجتماعی کراهیتیچون دیار یای اولایی حذف ایدوب
ثانیی واوه قلب ایدیلر **الولاء** واوک فتحی و الفک مدیله قربت معناسنه در تقال بینهما ولاء اذا کان
اتصال قرابة و ولاء ولاء معتقه دخی دیرلر و فی الحدیث نهی عن بیع الولاء و عن هبته و ولاء حیایه و اتباع
دخی دیرلر تقال هم ولاء فلان **المولاة** میمک ضمی و واوک فتحی ایله دوستلق که دشمنلگک مقابلی در
الولاء واوک کسری و الفک مدیله برقاج نسنه بری برن ولی اتمک تتابع معناسنه تقال افعل
هذه الاشیاء علی الولاء ای متتابعة و بری بری اردنجه اولشدمغه دخی دیرلر تقال والی بینهما ولاء ای
تابع **التوالی** تانک فتحی و لامک کسریله آکی نسنه بری بری اردنجه اولمق تقال توالی علیه شهران
ای تتابع **الاستیلاء** همزه نک کسری و تانک کسری و مدیله بر نسنه نک غایتنه ایرشمک تقال استولی
علی الامر اذا بلغ الغاية **الولیه** واوک فتحی و لامک کسری و یانک تشدیدیله شول پلاس حرکه یا اکر
الته وضع اولنور بردعه معناسنه و بعضلر ایتدی ولیه بردعنا التنده اولان بلاد در **الولایا** واوک
فتحی و الفک قصریله جمعیدر ذکر اولنان پلاس معناسنه و منه قولهم کالبلایا رؤسها فی الولایا و بلایانک
فتحیله شول ناقه لر درکه صاحبی هلاک اولدقده قبری اوزره معکوس بغالر ذکر اولنان پلاسی
آنک باشی اوزره اورترلر تا اولوب کیدنجه **اولی لک** همزه نک فتحی و واوک سکونیله و الفک قصریله
بر لفظدرکه بو کلمه تهدید و وعید قصد اولنور و اصمعی ایتدی مزبورکه معناسی قاربه ما یهلکه در
یعنی الکا داهیه یهلکه نزول ایتدی ثعلب ایتدی بو بابده یعنی اولی للک تفسیرده اصمعی ذکر ایتدوکندن
احسن وجه بولمدردی و اولی الیق معناسنه دخی کلور تقال فلان اولی بکذا ای احری به و احد

فصل

الاوالي همزه نک فتحی و لامک کسری و مدیله جمع اولی اولان کمسنه لر معناسنه **الاولون** همزه نک
و لامک فتحی و واوک سکونی و نونک فتحی ایله کذلک جمعیدر نته کم اعلی کلمه سنک جمعنده اعالی و اعلون
دیرلر **الولیا** واوک ضمی و لامک سکونی و الفک قصریله مونثیدر **الولیان** واوک ضمی و لامک سکونی
و یانک فتحیله تثنیه سیدر **الولی** واوک ضمی و الفک قصریله جمعیدر **الولیان** واوک ضمی و لامک سکونی
و یانک فتحیله کذلک جمعیدر نته کم اکبر مونثی کبری و کبریان و کبر و کبریات دیرلر **الونی** واوک
فتحی و الفک قصریله ضعف و فتور و عجز **الونی** واوک فتحی و نونک سکونیله بمعناه تقال ونیت
فی الامر انی ونا و ونیا من الباب الثانی اذا ضعفت و کاه اولسور فلان لا ینی یفعل کذا دیرلر لا
یزال معناسنه **الوانی** نونک کسری و مدیله ضعیف اولان کمسنه **الوانیة** نونک کسریله و یانک
تخفیفیله مونثی تقال ناقة وانیة **الاینا** همزه نک کسری و مدیله زحمت ویرمک و ضعیف قلمق تقال
اونیتها انا ای اتعبتها و اضعفتها **الونیة** واوک فتحی و نونک سکونیله تکاسل معناسنه در تقال
افعل ذلک بلا ونیة ای تلا توان **الونان** واوک فتحی و الفک قصریله شول عورت درکه انوک
کسلی و فتوری اوله **الاناة** وزن مزبور اوزره کذلک فتوری اولن عورت در واو همزه یه قلب
اولنمشدر **التوانی** تانک فتحی و نونک کسری و مدیله تحصیل مراددن تعصیر ایتمک تقال توانی
فی حاجته اذا قصر **المیناء** میمک کسری و مدیله و الفک مدیله مفعال وزنی اوزره دریاده
ستاره کمی مینا شیچق یر اسکله معناسنه و نی دن ماخوذدر فتور و سکون معناسنه **الوهی** واوک
فتحی و یانک سکونیله یرتلمق تقال وهی السقاء یهی وهیا اذا تخرق **وهعا** و انشق و تقال
قد وهیت قازقعه و وهی یرتغه دخی دیرلر تقال فی السقاء وهی ای شق منه قولهم غادر وهیه
لا ترقع ای فتقا لا یقدر علی رتقه و وهی یرتلمغه بوزلمغه دخی دیرلر تقول اوهیت السقاء

غويي وبولن بيتهيا للتحرق وويبي قريه ننك والكاشبيه اولن ابي جوزلمكه دخي ديرلر تقال وهيّت
عنز الى السماء بماء بيها وعنز الى عين مهملة ننك فتحي ايله وزاء معجمه وكسريله عنزلانك جمعي در قرير كرد
اشعه اغزنه ديرلر في المثل خل سبيل من وهي سقاؤه ومن هريق بالفلاة ماؤه وبو مثل شول
كمسنه حقنده ضرب اولنور كه وبتي ونوب طالعي نحوست اوزره اوله وهريق صبّ وفلان بربو
معنالنه در وويبي ديوار ضعيف اولوب يقلمغه يوز طوتمغه دخي ديرلر تقال وهي الحائط اذا ضعف
وهم بالسقوط **الوهية** واوك ضمي وهانك فتحي وياتك تشديديله وهيك تصغيري در كه خرق
قلبك ديمكدر اولور **الايهاء** همزه ننك كسري ومديله والفك مديله برشيني ضعيف ومجروح ايتمك تقال
ضربه فاوهي يده اي اصابها كسر او ما اشبه ذلك واوهيت السقاء اذا جعلته متهيئا للتحرق **وي**
واوك فتحي وياتك سكونيله كلمه تعجب در تقال ويك **وي** ووي لعبد الله ويكان اولور كلمه وي
كان مخففه ومشدده اوزره داخل اولور تقول وي كان وخليل اليدي كلمه وي
مفصوله در كويا كه اولا ويحي يوب بعده كان ايله ابتدا قيارسن **فصل الهاء الهباء**
هانك والفك مديله شول متفرق نسنه در كه نور مشالنده شعاع شمسله اوايجنده كورنور
عامة الكاذره ديرلر وهبا كذلك طپراغك خرده سنه ديرلر دقاق التراب معناسنه **الهبو** هانك
فتحي وياتك سكوني ايله طپراغك خرده سي هوايه قالقمق تقول هبا يهبو هبوا اذا ارتفع **الا**
هباء همزه ننك كسريله هانك سكوني والفك مديله توز پيا قلتمق **الهبوة** همزه ننك فتحي وبانك
سكونيله توز غبرت معناسنه **هابي التراب** بانك كسري ومديله شول يردر كه طپراغي توز شالنده
خرده اوله وهابي قبر طپراغنه دخي ديرلر **الهباة** هانك فتحي والفك مديله بلاد عطفانده بر يرك
اسميدر **يوم الهباة** وزن مزبور اوزره شول كونك اسميدر كه قيس بن زهير العبسي حذيفه بن

بدر الغرادني

بدر الغرادني اولدكونده موضع مزبورده قتل ايمشدر **جفر الهباءة** جيمك فتحي وفانك سكوني
بعده هباءه وزن مزبور اوزره شول صو جمع اولاجق يردر كه موضع مزبورده قيس حذيفه ني قتل
ايمشدر **الهبي** هانك وبانك كسري ويانك تشديديله شول قيزدر كه يكيجك اوله جاريه صغيره
معناسنه **الهبيّة** هانك فتحي وبانك كسري ويانك تشديديله معناسنه **هابي** هانك فتحي وبانك
كسري ومديله برصوت در **هيتا** آله نوكلماتي زجر ايدرلر توسيع وتباعدي معناسنه **هات** تانك
كسري اوزره بنا يسي ايله امردر ويرمعناسنه اعطني كبي **هاتي** تانك كسري ومديله مؤنثي **المها**
تاة ميمك ضمي ايله مفاعله در ويرمك معناسندن **هيها** تقول اعطاتيك اي ما انا بمعطيك
الهجا هانك كسري والفك مديله ذم ايتمك معناسنه كه مدحك مقابلي در **المهجو** هانك فتحي و
جيمك سكونيله بمعناه **التهجاء** تانك فتحي وهانك سكونيله والفك مديله بمعناه كذلك تقول
هجوته هجوا وهجاء وهجوت ادبنك صحيفه ذم ايتمكه دخي ديرلر تقال تهجو المرأة زوجها اي تذم
وهجو حروف هجاني تلفظ ايتمكه دخي ديرلر وهجا دخي هانك كسري ايله بو معنايه در تقول هجوت
الحروف هجوا وهجاء اذا تهجيت **المهجو** ميمك فتحي وهانك سكونيله وواوك دخي تشديديله هجو اولنن
كمسنه تقول هجوته فهو مهجو ولا تقل هجيته **الاهجوة** همزه ننك وجيمك ضمي وهانك سكوني وواوك تشديديله
شول نسنه در كه انونكله هجو واقع اولور تقال بينهم الاهجوة والاهجية يتهاجون بها **المهاجاة** ميمك
ضمي وهانك سكونيله وواوك تشديديله شول نسنه در كه انونكله هجو واقع اولور تقال بينهم الاهجوة
والاهجية يتهاجون بها **المهاجاة** ميمك ضمي ايله هجو ايدشمك تقول هاجيته مهاجاة وجوهري الاهجوة
والاهجيه ني ومهاجاتي سلك واحده كتورمشدر لكن ظاهر بودر كه فرق واردر نته كم عبارت
قاموسدن ظاهر اولور **التهجية** على وزن التربية حروف هجاني تلفظ وتعداد ايتمك **الهناجي**

فتحتیله وجیمك كسری وتشدیدیله بمعنادر تقول تهجیت الحروف تهجیة وتهجیت تهجیاً الهدی
هانك ضمی ودالك فتحیله طوغری یوله كتمك وطوغری یوله دلالت ایتمك تذكیر وتأنیثی جائزدر
یقال هذه الدارین هدی وباری تعالینك اولم یهد لهم دیدیكی قولنده ابو عمرو بن العلا ایتدی اولم
یبین لهم معناسنه‌در تقول هدیته البیت والطریق هدایة اذا عرفته وهذه لغة اهل الحجاز وغیرهم یقولون
هدیته الی الطریق والی الدار حكاها الاخفش وقرآن عظیمده اوج وجه اوزره وارد اولمشدر مجری بودر
بنفسه تعدیه ایتمشدركه قوله تعالی اهدنا الصراط المستقیم وبری دخی لام ایله تعدیه ایتمشدر كقوله تعالی الحمد لله
الذی هدانا لهذا وبری دخی الی ایله تعدیه ایتمشدر كقوله تعالی واهدنا الی سواء الصراط بو ذكر اولنن مختار
صاحبنك كلامیدر لكن لام تقویت عمل‌چون اولیجق كبر وهدانك استعمالی جوهری ذكر ایتدیكی كبی منحصر اولور
الاهتداء همزه‌نك وتانك كسری والفك مدیله طوغری یوله كتمك هدی معناسنه وباری تعالی ان الله
لا یهدی من یضل دیدیكی قولنده فالتی لا یهدی لا یهتدی معناسنه‌در الهداء هانك كسری والفك
مدیله زوجه‌سی زوجنك اوینه كوندرمكه دیرلر تقول هدیت المراة الی زوجها هداءً وقد هدیت الیه
المهدیة میمك فتحی وهانك سكونی ویانك تشدیدیله زوجنك اوینه كوندرلن عورت الهدی هانك
فتحی ویانك تشدیدیله فعیل وزنی اوزره بمعناها وهدی قربان معناسنه دخی كلور الهدی هانك
فتحی ودالك سكونیله حرم شریفه كوندرن قربان یقال مالی هدیٌ ان كان كذا وكذا وهو یمین وقری
قوله تعالی حتی یبلغ الهدی محله بالتخفیف والتشدید ومدی سیرت معناسنه اولن هدیه نكره
جمعی فخلور علی سبیل التم ایله كبی ومدی مفرد معناسنده دخی استعمال اولنور یقال هدی هدی
فلان ای سار بسیرته وفی الحدیث واهدوا هدی عمار وتقدم معناسنه دخی كلور یقال هذه ای
تقدمه الهدیة هانك فتحی ودالك سكونی ایله واحدی بر قربان معناسنه الهدیة هانك فتحی

وبانك

ویانك تشدیدیله كذلك واحدی هدیی اسیر دخی اطلاق اولنور ابو عبید روایتی اوزره الهدیة
هانك كسری ودالك سكونیله شول سننه‌در مالای ایشلمك اوزره اولورسن بسكرك قول اولسون
سكرك فعل اولسون تقول خذ فی هدیتك ای فیما كنت فیه من الحدیث او العمل وتقول عنه وهدیه خبر دخی
دیرلر یقال نظر فلان هدیة امره ای جهة امره وهدی یه سیرته دخی دیرلر هانك فتحی دخی لغتدر هادی السهام
دالك كسری ومدیله اوقك تمرنی نصل السهم معناسنه الهادی الراكس كافك كسری ایله شول
صغره دیرلر من دوكن صغرلرك اورته‌سنده طورر ماعداسی انوك اطرافنی دوراندیرو وهادی بوینه
دخی دیرلر عنق معناسنه الهوادی دالك كسری ومدیله جمعی بونار معناسنه یقال اقبلت هوادی
الخیل اذا بدت اعناقها وتعضار رعیلات سورسنك اول ظهور ایدن بلوكی دردیدی الهدیة
هانك فتحی ودالك كسری ویانك تشدیدیله ارمغان الهدایا هانك فتحی والفك قصریله جمعی ارمغانلر
معناسنه الاهداء همزه‌نك كسری والفك مدیله ارمغان كتورمك تقول اهدیت له والیه المهدی میمك
كسری وهانك سكونی والفك قصریله شول طبق درکه انوكله هدیه ویرلور وطبق امثالی اولن ظرفلره
دخی دیرلر ابن الاعرابی ایتدی طبقه مهدی دیمزلر الجنده هدیه اوله المهداء میمك كسری وهانك
سكونی والفك مدیله شول كمسنه‌درکه هدیه كتورمك عادتی‌در التهادی تانك فتحی ودالك
كسری ومدیله برقاچ كمسنه بعضی بعضیه هدیه كتورمك وفی الحدیث تهادوا وتحابوا وتهادی عورت
یورركن اول جانبه میل ایدرك یورمكه دخی دیرلر كمسنه‌یه اعتماد ایتمكسزن یقال تهادت
المراة اذا تمایلت فی مشیتها من غیر ان یماشیها احد المهاداة میمك ضمی ایله بر كمسنه ایكی یانندن ایكی
كمسنه‌یه طیانرق یورمك زیاده ضعفندن اوتری یقال جاء فلان یهادی بین اثنین اذا كان یمشی بینهما
معتمدا علیهما من ضعفه وتمایله الهدیا هانك ضمی ودالك فتحی ویانك تشدیدی والفك قصریله

برسنه‌نك مثلی و مانندی یقال عندی هدیّ هدیها ای مثلها یعنی انوك مثللی هدیی واردر
یقال رمیت بسهم ثم رمیت باخر هدیاه ای قصده یعنی سهم سابق اوسلوبی هدیا اوزره
الهدیا هانك فتحی وذالك معجمه‌نك سكونیله بیهوده سویلمك الهذیان فتحتیله بمعناه یقال
هذا هذیا فی منطقه یهذی هذیا و هذیانا الهذو هانك فتحی وذالك فتحی و واوك سكونیله قلجله
تیز كسمك تقول هذوت بالسیف اذا قطعته سریعا فهو مثل هذذت بالزای المعجمة الهراوة هانك
كسری ایله بیوك دكنك عصای کبیر معناسنه الهراوی هانك فتحی و اخرنده الف قصیرله جمعی بیوك
دكنكلر معناسنه مطایا كبی نتکم اذاوه تعبیرنده مرور ایتمشدر و اداوه الت معناسنه‌در الهرو
هانك فتحی و رانك سكونیله ذکر اولنن عصایله اورمق التهری فتحتیله و رانك كسری و تشدیدیله
بمعناه تقول هروته بالهراوة و تهریته اذا ضربته بها هراة هانك فتحی و رانك تخفیفی ایله
بر شهرك اسمیدر و اکر وقف اتملو اولسك هایله وقف ایدرسن الهری هانك فتحی و رانك تشدیدیله
والفك سقامیله هرویا اولنن بزی صاتن کمسنه و بو سببدن معاذ معاذ الهرا دیرلردی
الهفوة هانك فتحی و فانك سكونی ایله طایمق زلّت معناسنه یقال هفا یهفو هفوة و قوش
قنادن دبردوب اوچمغه دخی دیرلر یقال هفا الطائر بجناحیه اذا خفق وطار و هفو بر بر
هوایه چقمغه دخی دیرلر شول یوك پاره‌سی که روزکار ایله هوایه اغر و هفوا هوسر عقله سکر
دخی دیرلر یقال هفا الطیر یهفو مثل قولك یطفو و هفو آج اولمغه دخی دیرلر الهفا فانك كسری
ومدیله آج اولن کمسنه جایع معناسنه الهفاة هانك فتحی والفك قصریله بر کره نظر ایتمك و بعض
نسخه‌ده کذا اولور مدّ اولنور دیمش و صاحب قاموس بو معناده جوهری غلط ایتمشدر هفاة نظر
دکلدر مطردر دیمش یغمور معناسنه لکن غلط جوهریدن ایسه قلم ناسخدن سهو و تصحیف اولمق احتمالی

اقربدر

اقربدر بو قرینه ایله که بعض نسخه‌ده والهفاة النظرة و ایضا یقال افاة و افاء بهذا المعنی
دیمشدر یعنی هفانك هاسی همزه‌یه قلب اولنوب افاة اولنور دیمشدر و افاة خود شول بلوده دیرلر
که یغموری اولیه پس مطردن تخفیف اولمق احتمالی اغلب اولور همی الرای هانك فتحی و میمك سكونی
ایله اقمق سیلان معناسنه الهمیان فتحتیله بمعناه یقال همی الماء والدمع یهمی همیا و همیانا
اذا سال و همی طوار اوتلاغه قچمغه دخی دیرلر الهوامی هانك فتحی و میمك كسریله و مدیله اخشی طوار
یقال هوامی الابل لضوالها الهمیان هانك كسری و میمك سكونی ایله اقچه کیسه‌سی معربدر همیان
هانك كسری و میمك سكونی ایله و هانك ضمی دخی لغتدر بر رجلك اسمیدر اول همیان بن محافه السعدیدر
الهن هانك فتحی و نونك تخفیفیله بر کلمه‌درکه ذکری قبیح اولن نسنه‌دن کنایت اولنور و بونك اصل
معناسی شیء دیمکدر و تقدیری هنو در تقول هذا هنك ای شیئك الهنوان فتحتیله تثنیه‌سیدر الهنون
هانك فتحی و نونك ضمی و مدیله جمعیدر کاه اولور بعض اشعارده مشدد دخی کلور و فی الحدیث من
تعزی بعزاء الجاهلیة فاعضوه بهن ابیه ولا تکنوا یعنی نسبله تفاخر ایدنه باباسنك ذکرن عض ایله دو
صیح سویلك تا که حجابی زیاده اوله و قولهم من یطل هن ابیه ینتطق به ای یتقوی باخوته یعنی طوار ذکری
کثرت اولادیمدر اوله الهنة فتحتیله عورتدن عبارتدر الهنیة هانك ضمی و نونك فتحی و یانك
تشدیدیله تصغیریدر اصلنده هنیوه ایله کذلك تصغیر ثانیه‌دن یائی بدل قلماغله و بعضلر هنت کلمه
سنده اولن تادن بدلدر دیمشدر الهنات هانك فتحی و نونك تخفیفیله جمعیدر الهنوات کذلك
فتحتیله جمعیدر اوجهده فی ردایدنلر قتنده و یقال فی فلان هنات ای خصلات شر ولا یقال ذلك
فی الخیر تقول احابی بهنوك و رایت هناك و مررت بهنیك نتکم اخ بابنده ذکر اولنمشدر و حالت
نداده یا هن اقبل یا هنات اقبلوا و یا هنون اقبلوا دیرسن و بیان حرکت ایچون ها ادخال ایتمك

دخی جایزدر پس یا هنه دیرسن لمه ومالیه وسلطانیه دیدوکلری کبی نته کم آخر کتابده باب هاده
کلور ان شاء الله تعالی و آخرنده اولان نونی اشباع ایدوب حرکت نوندن الف متولد اولمق
دخی جایزدر پس یا هناه اقبل دیرسن و بو لفظ حالت ندایه مخصوصدر نته کم یا قل و مانومان حالت
ندایه مخصوصدر یعنی قل کلمه سنک اصلی غلامدر الفک و نونک حذفی حالت ندایه مخصوصدر و بو مان
زیاده نوم صاحبی دیمکدر و بو صیغه ندادن غیری یرده استعمال اولنمامشدر مثلا هو نومان دنلمشدر
و کذلک یا هنان اقبل دیمک دخی جایزدر یاء مضمومه ایله و ما هنانیه اقبلا و یا هنوناه اقبلوا
دیمک جایزدر اگرچه یاء مزبورک اشباع و تحریکی کریه در لکن اخفش بو رسمه روایت قلمشدر
و یاء مزبوره اهل کوفه فتحه و قعغ ایچون دربو دلیل ایله که حرف اعرابه تثنیه اولنور مضموم قلمشدر
و اهل بصره تقتده هنوک و هنوات کلمه سنده اولان واودن بدلدر دیو سببیدندر که مضموم
اولمسی جایز اولمشدر واو علامه ضم اولدیغی کبی و حالت اضافتده یا هنی اقبل و یا هنی اقبلا و یا هنی
اقبلوا دیرسن و مؤنث ایچون یا هنت اقبلی دیرسن نونک تسکینی ایله اخت و بنت دیدوکلری
کبی و یا هنتان اقبلا و یا هنات اقبلن و یا هنتاه اقبلی و یا هنتانیه اقبلا دیرسن یانک تحریکیله
و یا هنتانیه اقبلی دیرسن یانک سکونیله و فرا ایتدی ذهبت و هنیت دیرلر یعنی لفظندن مشتق فعلوا
فعلت دن کنایت قلمغله یعنی ذکری قبیح اولان فعلی اشلدم دیمک محلنده الهواء هانک فتحی و الفک
مدیله یرله کوکک اره سی و هر خالی اولان یره هوا دیرلر قال الله تعالی و افئدتهم هواء ای لا عقول
لهم الاهویه همزه نک فتحی و هانک سکونی و واوک کسری و یانک تخفیفی ایله جمعی یر ایله کوک
مابینی اولان یرلر معناسنه الهوی هانک فتحی و الفک قصریله نفسک برنسنه یه میل و محبتی الاهواء
همزه نک فتحی و الفک مدیله جمعی و محبتی انی کندی نفسکه مضاف قلسک هوای دیرسن و هذیل

طایفه سی

طایفه سی هوی و قفی و عصی دیرلر و هوی محبت ایتمک معناسنه دخی کلور هوی یهوی هوی
من الباب الرابع اذا احب الاهوی همزه نک فتحی و هانک سکونی و الفک قصریله زیاده سوکلو
اولان نسنه یه تعال هذا الشیء اهوی الی من کذا ای احب الهویه هانک فتحی و واوک کسری
و یانک تشدیدیله دوشمک سقوط معناسنه تعال هوی یهوی هویا من الباب الثانی اذا سقط الی
اسفل و هوی بر مقدار معناسنه دخی کلور تعال مضی هوی من اللیل ای هزیع منه و الهزیع بالزاء
المعجمة و العین المهملة طایفه منه الهوی هانک ضمی و واوک کسری و یانک تشدیدیله حالت
سیرده یکجوب کتمک معناسنه و یاره اغزی آچلمغه دخی دیرلر تعال اهوت الطعنة تهوی
اذا انفتحت فاها الانهواء همزه نک کسری و الفک مدیله دوشمک سقوط معناسنه تعال
هوی و انهوی بمعنی الاهواء همزه نک کسری و الفک مدیله برنسنه یی المق ایچون الکلوب
اوزانمق تعال اهوی الیه بیده لیاخذه و اهواء اشارت ایتمکه دخی دیرلر اصمعی روایتی اوزره
تقول اهویت بالشیء اذا اومات به و بو مقامده صاحب صحاح اومات کلمه سین خطا ایله
تفسیر ایتمشدر مناسب دکلدر و اهوای قلیجله چالنمغه دخی دیرلر تقول اهویت له بالسیف
الهوة هانک ضمی و واوک تشدیدیله چقور دیرکه درین اوله الاهویه همزه نک ضمی و هانک
سکونی و واوک کسری و یانک تشدیدیله بمعناها المهوی میمک فتحی و هانک سکونی و الفک
قصریله ایکی طاغک و ایکی طاغ تثنیه اولان نسنه نک مابینی المهواة میمک فتحی و هانک سکونیله
بمعناه التهاوی تانک فتحی و واوک کسری و مدیله قوم ذکر اولنان یره بری بری اردنجه
دوشمک تعال وی القوم فی المهواة اذا سقط بعضهم فی اثر بعض المهاواة میمک ضمیله
مدافعه معناسنه و مهاواة شدت تیره دخی دیرلر الاستهواء همزه نک و تانک کسریله برنسنه یی

سكردن اتمكدر منه قوله تعالى واستهوته الشياطين اذا استهامته واستهامت متحيّر قالمعه ديرلر
الهوهاءة هانك فتحى و واوك سكونى والفك مديله احمق معناسنه در هيّ هانك فتحى و يانك
تشديديله بر لفظدر مجهول الحال اولان كمسنه معناسنه استعمال اولنور يقال ما ادرى
اىّ هيّ بن هيّ هو يعنى من هو لكمسنه در هيّان هانك فتحى و يانك تشديديله بمعناه كذلك
يقال هيّان بن بيان كما تقول طامر بن طامر بالميم المكسورة لمن يعرف ابوه هاوية واوك
كسريله و يانك تخفيفى ايله اتش جهنم اسملوندندر معرفه در بلا الف و لام قال الله تعالى لا يعر
ولاه فامه هاوية يعنى انك مكانى و قرارگاهى اتش در و هاويه شول يره دخى ديرلر كه زيادة درين
اوله و هاويه صاغى صاغوب اغلين عورته دخى ديرلر يقال هوت امه فهى هاوية اى ثاكلة الهاهيّ
ها اولك فتحى و ثانينك كسرى و مديله لغو باطل اولان كلام هيّ هانك فتحى و يانك تشديديله هيّا
عجب معناسنه كسائى ايتدى يا هيّ مالى ديرلر بلا همزة يا عجبا معناسنه و ما استفهام مجرور موضع رفعده در
مبتدا اولور و خبرى ما بعدندن لكن ظرفدر فصل اليا اليد يانك فتحى يدا و دالك
تخفيفى ايله ال كه جمله اعضادندر بونك اصلى يدى در دالك سكونيله فعل وزنى اوزره ديرلر
جمعى الايدى كلور همزه نك فتحى و يانك سكونى و دالك كسرى و مديله و دخى اليدى كلور
يانك ضمى و دالك كسرى و يانك اخيرك تشديديله على ما يجى و بو معوله جمعلر خود فعل
وزننه مخصوص در ساكنة العين قلسله افلس و فلوس كبى و فعل متحركة العين افعل وزنى
اوزره جمع اولنماز الا بر نجه كلمه ده زمن ايله ازمن و جبل ايله اجبل و عصا ايله اعص كبى و
ايدى نعمت معناسنه اولنمز بو زكرك دخى جمعى كلور على ما يجى و ايدى سبا يانك فتحى و الفك
قصريله متفرقين معناسنه استعمال اولنور يقال ذهبوا ايدى سبا و ايادى سبا اى

متفرقين

متفرقين و هما اسمان جعلا اسما واحدا و يد الدهر ابدا معناسنه استعمال اولنور تقول ما افعله
يد الدهر اى ابدا و يد ملك معناسنه دخى كلور تقول هذا الشيء فى يدى اى ملكى الايادى همزه نك فتحى
و دالك كسرى و مديله ايدى كلمه سنك جمعى در پس جمع جمع اولور اكرعله اكارع كبى و الحاج
طلوا آكله النداوا ياغنه ديرلر نتكيم بعض اشعارده وارد اولمشدر الايد همزه نك فتحى و يانك سكونى
و دالك كسريله ايدى كذلك ايدى معناسنه در بعض عربك لغتى اوزره كه انلر معوله يرده الف لام
واريكن يا بى حذف ايدرلر المهتدى كلمه سنده المهتد ديرلر نتكيم اضافتده دخى حذف ايدرلر كنواح ريش
ديرلر كنواحى ريش ديمكده محلنده تنوينيله حذف ايتدكلرى كبى كو ريش ملك معناسنه در و يد كلمه سنده
حذف اولنن يادر زيرا بونك تصغيرى يديّه كلور يانك تشديديله يا ايل احتماعندنا و ترى
اليدى يانك فتحى و الغك قصريله كذلك ال معناسنه در زيرا بعض عرب يدا دير كه دخى اليديان
مجتيله تثنيه سى در ذكر اولنان لغت اوزره رحيان كبى و ير قوت معناسنه دخى كلور و طاقت
معناسنه دخى كلور قال الله تعالى والسماء بنيناها بايد بو ذكر اولنان جوهرى كلامى در لكن ايد
بو آيت كريمه ده يدك جمعى كلدر اديانك مصدر در قوى معناسنه ائمه تفسيرك بعضيسى بو ايتده
ايدك جمع يد اولمسنه ذاهب اولمشدر بو قدر دمشار در و يد ذلت و اطاعت معناسنه دخى كلور
قال الله تعالى حتى يعطوا الجزية عن يد و هم صاغرون اى عن ذلّة و استسلام سبيان مرحلتيله
بر نسنه يه بويون صغوب اطاعت اتمكدر و بعضلر آيت كريمه ده عن يد نقدا لا نسيئة معناسنه در
ديمشدر و يد نعمت معناسنه و اتر نك احسان معناسنه دخى كلور اليدان يانك فتحى و نونك
كسريله تثنيه سى ايكى ال معناسنه و يدان ثمنين معناسنه دخى كلور تقول ابتعت الغنم باليدين
اى بثمنين مختلفين بعضها بثمن و بعضها بثمن آخر و بين يديه اوك معناسنه

دخی کلور متقدم کبی تعالی ان بین یدی الساعة اهوالا ای قدمها ویرلنکاه اولور نفسدن عبارت اولوب تاکید استعمال اولنور تقول هذا ما قدمت یداک کما تعالی هذا ما جنت یداک ای ما جنیته انت وذات یدی شی معناسنه کلور تقول القینه اول ذات یدین معناسنه اولشی وسقوط الیدین کاه ندامت معناسنه استعمال اولنور تعالی سقط فی یدیه واسقط اذا ندم ومنه قوله تعالی ولما سقط فی ایدیهم ای ندموا **الیدی** یانک ضمی و دالک کسری ویاء اخیرک تشدیدیله جمعی نعمتلر معناسنه **الیدی** یانک ودالک کسری و یانک تشدیدیله عصی وعصی کبی اوقنور یای مکسوره یی مفتوح ایدرلر تعالی کسرتدن حذر ایدوب بونده کم بعض اشعارده وارد اولمشدر وید دعا محلنده یدی فلان من یده دیرلر ذهبت یده وسلت معناسنه بریدی روایتی اورزه بونده کم ماله تربت یداه دیرلر **الیدی** یانک فتحی ودالک سکونیله بر کمسنه نک الینه ضرر ایرشدرمک تقول یدیت الرجل اذا اصبت یده ویدی احسان ایتمکه دخی دیرلر علی کلجی **المیدی** میمک فتحی ودالک کسری و یانک تشدیدیله الینه ضرر ایرشن کمسنه شول اهویه دخی دیرلرکه الی طوزاغه دوشمش اوله تعالی امیدی هو امعر جول ای اوقعت یده فی الحیالة ام رجله **التائید** علی وزن التکریم تقویت معناسنه در قوت معناسنه یددن مأخوذ اولمغله تقول ایده اذا قواه بو ذکر اولنان جوهری کلامیدر لکن تایید ایددن اولمق احتمالی دخی وارددر بونده کم باب دالده مرور ایتمشدر بوقدر وارکه جوهری نک واسیددن در کاه صورته ویا حقیقته نظر ایتمک جایزکه جمله نک اصلی یددن اوله باب دالده ایراد صورته نظر وکثرت استعماله نظراً الاخر کلمه حکمنده اولدوغنه نظر اولنه **الایداء** همزه نک کسری و مدی والفک مدیله بر کمسنه یه احسان ایتمک تقول ایدیت عنده یداً اذا اتخذت

ای اصطنعت

ای اصطنعت عنده یداً وییدیت لغه فیه **المودی** میمک ضمی ومدی ودالک کسری ومدیله احسان ایدیجی کمسنه **المودی الیه** میمک ضمی ومدی والفک قصریله احسان اولنان کمسنه **المیاداة** میمک ضمی الیله الیله عوض وبرمک تقول بادیت فلانا اذا جازیته یداً بید ومیاداة مطلقا یداً بید ویرمکه دخی دیرلر تقول اعطیته مباداة ای من یدی الی یده **ظهر ید** ظانک فتحی و هانک سکونیله ترکیب اضافی ذکرنده تکرما وتفضلا معناسنه استعمال اولنور اصمعی روایتی اورزه تقول اعطیته مالا عن ظهر ید یعنی تفضلا لا عن بیع ولا عن قرض ولا مکافاة **الیدی** یانک فتحی ودالک کسری واخرده یانک تشدیدیله یده منسوب اولن نسنه یه ملک معناسنه اولدوغی تقدیرجه **الیدی** فتحتیله واخرده یانک تشدیدیله بمعناه **الیدیة** یاء اولک فتحی وثانینک تشدیدیله شول عورت درکه ایش اشلمکده ماهر اوله صناع معناسنه صادک فتحی ونونک تخفیفیله **ما ایدی** همزه نک فتحی و یانک سکونی والفک قصریله فعل تعجب درکه تعجب ایشلکن معناسنه تقول ما ایدی فلانة **الیدی** یاء اولک فتحی وثانینک تشدیدیله کذلک ایشلکن ارتعال رجل یدی ویدی واسع اولن بزه دخی دیرلر **الادی** همزه نک فتحی واخرده یانک تشدیدیله کذلک واسع اولن بز تعالی ثوب یدی وادی ای واسع **ید الثوب** یانک فتحی ودالک تخفیفیله بزک اچار ایدنوب بعد دوندکدن صکره فضله کلن یری تعالی ثوب قصیر الید **ذو الیدیة** یاء اولک ضمی وثانینک تشدیدیله بر کمسنه نک لقبیدر الی قصه اولمغین ذو الیدیه دیرلر حتی الکاد والثدیة دخی دیرلر قوللری قصه اولوب ممه ملمنه شبیه اولدوغیچون **ذو الیدین** صیغه تثنیه اورزه صحابه دن بر رجلک لقبیدر مزبوره ذو الیدین دیریا الیکی الیله ایشلدوکیچون ومزبور رشول کمسنه درکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اقصرت الصلوام نسینها دیمشدر یعنی نماز قصرمی اولندی یاخود سهومی ایتدک یا رسول الله دیمشدر والله اعلم بالصواب

باب الالف اللينة من كتاب ترجمة الصحاح الجوهري باب الف لينه مستقل ايراد اولنزدی
زیرا الف ایکی نوع اوزره در بری لیّنه و بری متحرکه در لیّنه اولنه الف و متحرکه همزه دیرلر اوّل
ستابده ذکر اولنمشدر و الف دخی ایکی نوع در بری واو و یادن منقلب اولن و بری دخی منقلب
اولمیندر منقلب اولنلرک دخی حال ذکری نهایت بولدی پس بو باب منقلب اولمیانی بیا
نیچون وضع اولنمشدر **اا** همزه نک فتحی و الفک قصریله حروف هجادن در اکر انی اسم قیلورسک مدّ
ایدرسن و بو مؤنث در اسم قلنما دقجه پس فتحه آنک کلمه سی تصغیر اولنسه ابنیه دنیلور ذکر اولنن
تصغیری الف خطّه صغیره و خفیفه اولدوغیچون ایدرلر و بونک اشباهی اولن حروفک
دخی حالی بودر و الف حروف مدّ و لین و حروف زیاده دن در و حرف
زیاده اونده که مجموعی الیوم تنساه حرفلری جمع ایلر و کاه اولور افعالده ضمیر اثنین
اولور فعلا و یفعلان کبی و اسماده علامت اثنین اولور دلیل رفع اولور فتحی الف
متحرک اوله همزه اولور و همزه اولدقدن صکره کاه اولور کلامده استفهام ایچون
زیاده قلنور و فتحی ایکی همزه جمع اوله ما بیانن الف ایله فصل ایدرسن مثلا ءاانت ام
ام سالم دیرسن و کاه بو محله نداء اولنور ا زید اقبل دیرسن بو قتر و اردر که بو محله
نداء قریبه اولور بعیده اولماز زیرا بو قریبه مختصر در و همزه دخی ایکی بو غدر بری
همزه وصل و بری همزه قطع در پس هر همزه که حالت وصلده ثابت اوله اکا همزه
قطع دیرلر و هر همزه که ثابت اولمیه همزه وصل دیرلر و همزه وصل هر نه محلده واقع
اولورسه زاید اولور و همزه قطع کاه اولور اصلیه اولور اخذ کلمه سنک
و امر کلمه سنک همزه لری کبی **اذا** همزه نک کسری و الفک قصریله بر اسم در که

زمان مستقبله دلالت ایدر و بو استعمال اولنماز الا جمله یه اضافتله تقول اجیئک اذا
احمرّ البسر و اذا قدم فلان و بو ظرف در و کلمه مجازاة در زیرا جزاء شرط اوجه سنه
واقع اولور بری فعل کقولک ان تأتینی آتک و ایکنجیسی فادر کقولک ان تأتینی فانا احسن
الیک و اوچنجیسی اذا در کقوله تعالی وان تصبهم سیئة بما قدمت ایدیهم اذا هم یقنطون
و بو ذکر اولنن جوهرینک کلامی در بونده اولان مسامحه خفی دکلدر زیرا علی کل حال جزاء
شرط فعل ثانی در نهایت کاه فا ایله و کاه اذا ایله ربط قصد اولنور و کاه اولنماز و کاه
اولور اذا بر شئ ایچون اولور که سن بر ایشده ایکن اول شئ واقع اولور یعنی مفاجاة
ایچون اولور کقولک خرجت فاذا زید قایم معناه خرجت ففاجأنی زید فی الوقت بقیام
اما اذ همزه نک کسری و ذالک سکونی ایله زمان ماضی ایچون در و کاه اولور اذ کبی مفاجاة
ایچون اولور و بونی ولی اتیمز الا وقوعی واجب اولن محلده کقولک بینما انا کذا اذ جاء زید
و کاه اولور اذ ایله کلامده زاید اولور کقوله تعالی و اذ واعدنا موسی و کقول الشاعر
حتی اذا اسلکوهم فی قتائدة ای حتی اسلکوهم زیرا بو آخر قصیده در جواب مذکور دکلدر و محتملدر
که مقدر اوله علم سامعه بنا و قتائدة قافک ضمی ایله بر عقبه نک اسمی در **الا الی** همزه نک
کسری و الفک قصریله حروف جاره دن در و بو غایتک منتهاسی ایچون اولور تقول خرجت
من الکوفة الی مکة دیرکه مکه یه دخول بولنسون اکرک بلا دخول محرج و صول بولنسون زیرا نهایت
اوّل حدّه و آخر حدّه متناول در ممنوع اولن غایتک حدندن تجاوز اتمه در و کاه
اولور الی عند معناسنه استعمال اولنور نتکیم بعض اشعارده وارد اولمشدر و کاه اولور
مع معناسنه دخی کلور کقولهم الذود الی الذود ابل و ذود ذال معجمه نک فتحی و واوک

سکونیله اوجدن اونه وارنجه اولن دروبه دیرلر قال الله تعالی ولا تاکلوا اموالهم الی اموالکم
وقال من انصاری الی الله وقال واذا خلوا الی شیاطینهم ای مع شیاطینهم سیبویه
ایتدی الی کلمه‌نک وعلی کلمه‌سنک الفلری واولردن منقلبدر زیرا بونلرک الفلرنده
اماله جایز دکلدر واکر بونلرله بر رجل تسمیه اولنسه تثنیه‌سنده الوان وعلوان دینور وفتحی
بونلره ضمیر متصل اولسه الفی یایه قلب ایدوب الیک وعلیک دیرلر وبعض عرب حالی اوزره
ترک ایدوب الاک وعلاک دیرلر **واما الا** همزه‌نک فتحی ولامک تخفیفی والفک قصریله حرف تنبیه‌در
که انونکله کلام ابتدا اولنور یقول الا ان زیدا خارج کما تقول اعلم ان زیدا خارج **واما الو**
همزه‌نک ولامک ضمی ایله بلامد بر جمعدر که کندی لفظندن واحدی یوقدر وواحدی ذودر
صاحب معناسنه **واولات** همزه‌نک ضمی ایله بلامد واخرنک اعرابیله جمع مؤنثدر واحدی
کذلک ذاتدر یقول جائنی اولوا الالباب واولات الاحمال عقل صاحبی اولن رجال وحامله
اولن نسا معناسنه **واما اولاء** همزه‌نک ضمی ایله بلامد ولامک تخفیفی والفک مدیله واخرنده
همزه‌نک کسر اوزره بناسی ایله بر جمعدر که کندی لفظندن واحدی یوقدر لفظ آخردن
واحدی ذادر مذکر ایچون وده در مؤنث ایچون والفک قصری دخی جایزدر وفتحی
الفی قصر ایتسه یا ایله کتابت ایدرسن واکر مد ایدرسک کسر اوزره بنا ایدرسن تنه کم
مرور ایتدی وذو ولاء کلمه‌سنده مذکر ومؤنث برابر اولور **الیاء** همزه‌نک ضمی ولامک
فتحی ویانک تشدیدیله والفک مدی وقصریله اولاء کلمه‌سنک تصغیریدر ومیمک
تصغیرنده حرف اول تغییر اولنمایوب حالی اوزره ترک اولنور کرک مفتوح
کرک مضموم اولسون ویاء تصغیر آیکنجی اولور اکر کلمه مبهمه حرفیندن مرکب

ایه واو

ایه واو جمعی اولور اکر اوچ حرفدن مرکب ایسه **هؤلاء** هانک فتحی ومدیله والفک دخی
کذلک مدیله اولاء معناسنه در اولنده حرف تنبیه داخل اولمشدر یقول هؤلاء قومک
ابوزید ایتدی عربدن بعض کمسنه هؤلاء دیسه‌لک دیوب همزه‌یی منون ومکسور
ایدرلر **اولئک** همزه‌نک ولامک ضمی وثانیه‌نک کسریله کذلک اولاء معناسنه در اخرنده
کاف خطاب لاحق اولمشدر **اولاک** همزه‌نک ولامک ضمی والفک قصریله بعناه کسائی
ایتدی شول کمسنه که اولئک دیدی انوک قتنده واحدی ذلکدر وشول کمسنه که اولاک
دیدی آنک قتنده واحدی ذاکدر وکاه اولور عقلاء اولمیانلر غیرنده دخی اولئک استعمال
اولنور قال الله تعالی ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک کان عنه مسؤلا **اولالک**
همزه‌نک ضمی ولام ثانیه‌نک کسریله اولئک معناسنه جمعدر **واما اولی** همزه‌نک ضمی ایله
بلامد والفک قصریله علا وزنی اوزره بوده بر جمعدر که کندی لفظندن واحدی
یوقدر وواحدی الذیدر واماء عربانک ذهبت العرب الاولی دیدکلری همزه‌نک
فتحی ولامک فتحی ومدی ایله اولدر مقلوبیدر همزه‌نک ضمی وواوک فتحیله زیرا اولی
همزه‌نک ضمی ایله بلامد اولانک جمعیدر همزه‌نک ضمی وسکونی والفک قصریله اخری
ایله اخر کبی اصلی اول اولمق اوزره **واما الا** همزه‌نک کسری ولامک تشدیدی والفک
قصریله حرف استثنادر وبونک ایله بش وجه اوزره استثنا اولنور بری ایجابدن
صکره وبری نفیدن صکره وبری مستثنای مفرغ وبری مستثنای منقطع پس مستثنای منقطعده
استثنا لکن معناسنه اولور زیرا بونده مستثنی مستثنی منه جنسندن دکلدر وکاه اولور
الا ایله بر سنه صفتلنور پس الا ایی وما بعدینی غیر کلمه‌سی موضعنه قایم قلورلر الانکله

مابعدنده کلن اسمی ماقبلنده کلن اسمه تابع قیلرسن تقول جائنی القوم الا زید کقوله تعالی لو کان
فیهما آلهة الا الله لفسدتا والآدة اصل استثنا معناسی صفت عارضدر وکاه اولور الا
عطف معناسنده مرله واوه نازل اولور نتکم شاعرک شعرنده واردر لها دار الا الارماد
اجامدا او واقع اولمشدر رمادا یا مدا معناسنه ویا مد اسکمش واوترشمش کوله دیرلر انّی
همزه نک فتحی ونونک تشدیدی والفک قصریله نیره دن دیمکدر من این معناسنه تقول انّی لک
هذا ای من این لک وبو شول طرفدندر که انحله مجازا اولنور تقول انی تأتی ایتلک
یعنی سن هر نه جهتدن کلورسک بن دخی کلورم وکاه اولورکه کیف معناسنه اولور تقول انی
ان تفتح الحصن ایا ای کیف لک ذلک واما انّا کلمه سی که مرکبدر اول باب نونده ذکر
اولنمشدر آیا همزه نک کسری ویانک تشدیدیله والفک قصریله بر اسم مبهمدر که جمیع مضمرات
متصله منصوبه یه لاحق اولور تقول ایاک وایای وایاه وایانا پس کاف وها ونون
مقصودی بیان ایچون اولور تا که مخاطب غایبدن متمیز اوله پس بونلر ایچون اعرابدن محل اولماز
بونلر ذلک کلمه سنک وارائیتک کلمه سنک کافی کبی اولور وانا وانت کلمه لرینک الفی ونونی کبی
اولور پس اصل اسم اولان ایا ومابعدی علامت خطاب ایچون اولان حرف اولور مجموعی
کلمه واحده قلنمش اولور زیرا اسماء مبهمه وسایر مکنیات مضاف اولمازلر معرفه اولدقلری
ایچون وبعض نحویلر ایتدی ایا مابعدنه مضافدر عربلرک بر قولنک دلالتی ایله که اذا بلغ
الرجل الستین فایاه وایا الشواب دیرلر یانک کسریله ایایی شوابه اضافت ایتمکله وابن کیسان
ایتدی کاف وها ویا ونوندن اسمادر وایا انلره عماد ایچون کلمشدر زیرا انلر بنفسها قایم مقام
اولمازلر یضربک ویضربه ویضربنی کلمه لرنده اولان کاف وها ویا کبی حالت تأخیرده که بونلر

تقدیم اولندقده

تقدیم اولندقده ایا کلمه سی ایله عمادلنمکه محتاج اولور جمله سی شیء واحد کبی قلنور
وایا عماد ایچون کلدکده کندن اوتری درکه ضربت ایای صحیح اولدی زیرا حالت اتصالده
ضربتنی دیرسن نون عماد ایله وضربت ایاک صحیح اولمدی زیرا ضربتک ایاک شول محلده
صحیح اولورکه ضربتک دیمک ممکن اولمیه حالا که کافی فعله بالذات اولشدرمق ضربتک دیمک
ممکندر اما ضربتک ایاک دیمک صحیح اولور زیرا اوقتا که کاف فعله متصل اولور اعاده اولنمق
مراد اولندقده ایا کلمه سنه احتیاج اولور واما شاعرک بعض شعرنده که انما تقتل ایانا واقع
اولمشدر ضمیر کلمه سی ایله فصل اولنماسنه باعث بودرکه عرب طایفه سی فاعلک فعلی کندی
نفسی اوزره ضمیر متصل ایله واقع قلمازلر مثلا ضربتنی دیمزلر بلکه ضربت نفسی دیرلر نتکم ظلمت
نفسی دیرلر پس ایانا نفسنا مجراسنه اجرا اولنمشدر وکاه اولور ایاک تحذیر محلنده
استعمال اولنور تقول ایاک والاسد پس ایاک بر فعلدن بدل اولور کویا که اول باعد لفظیدر
تقول ایاک وان تفعل کذا ولا تفعل ایاک تفعل بلا واو وهیاک هانک کسری ویانک تشدیدی
ایله ایاک معناسنه در همزه یایه قلب اولنمشدر اراق لفظنده هراق دیدکلری کبی واداق دوکلری
معناسنه در ایا یا همزه نک فتحی ویانک تخفیفی والفک قصریله بر کلمه درکه طولری زجر ایتمک محلنده
یعنی سوردکده استعمال اولنور الایاة همزه نک کسری ویانک تخفیفیله کونشک
ضیاسی وضوئی معناسنه وکاه اولور همزه یی مفتوح دخی ایدرلر واکر هایی آخرندن
اسقاط ایدرسک الفی ممدوده قلورسن همزه یی مفتوح ایدرسن وبعضلر ایتدی ایاة
کونشک اطرافنده اولان اغله دیرلر ای اطرافنده اولان هاله دیدکلری کبی بو ذکر اولنان
جوهری کلامیدر لکن ایاة ایه دن اولمق احتمالی واردر علامت معناسنه پس

ايا ايتك الف لينه بانده ذكر اولنمش ايدي اولماز اليا الفك مديله حروف مشهوره دن
بر حرفدر كه كسر اوزره بنا اولمشدر ساكن يا ايله ابتدا محال اولدوغندن اولا اونوك
وبونك علي جرايتك اولدوغيچون دخولي الهمايه مخصوص اولمشدر وبونك مفعولي
نعلي مفعولي به اولان كلمه يه ايصال ايتمكدر تقول مررت بزيد كانك الصفت المرور بزيد
فعل كه متعدي اولميه ايني بايله والف ايله وتشديد ايله متعدي قلمق جايزدر تقول اطار
وطيره وبحاه اولور كلامده بازايد واقع اولور كقولهم بحسبك قول السوء وقال
الله تعالي وكفي بربك هاديا ونصيرا اوكه حرف بامن اجلك معاملة وضع اولنور كه سببية
معناسي اولور وكاه الور با علي موضعنه وضع اولنور كقوله تعالي ومنهم من ان تامنه بدينار
علي دينار علي بامو ضعنه وضع اولنور كجي اننتم ابعض اشعار رده اذا رضيت علي واقع اولمشدر
اذا رضيت في معناسنه ثا الفك قصريله ثلم درر كاتو نحله مؤنثه اشارت اولنور ذا ايله مذكره
تا اشارت اولنديغي كبي ته تانك كسري وهانك سكونيله بمعناه ويجوز جمعي اولور مفرد مؤنث
ايچون كذلك تان نونك كسريله وتخفيفيله تثنيه ليسي واولاء جمعي درر كم ... ايتدي
تيا تانك فتحي ويانك تشديديله مفرد مؤنث اولان تانك تصغيريدر زيرا تانك الفي يايه
قلب اولنوب ادغام اولنمشدر هاتا الفك قصريله كلمه سي دركه اولنده حرف تنبيه
الحاق اولنمشدر تقول هاتا هند وهاتان وهاولاء هاتيا هانك فتحي ويانك تشديديله
والفك قصريله صيغه تصغيردركه اوزرينه حرف تنبيه داخل اولمشدر تيك يانك كسري ومدي
واخرنده كاف خطاب لمفرد مؤنث دركه بوكلمه يه خطاب الحاق اولنده لكاف ايراد اولنور تلك
تانك كسري ولامك سكونيله بمعناها تاك الفك قصري واخرنده كاف خطابله بمعناه كذلك

تلك

ف

تلك تانك فتحي ولامك سكونيله بمعناها كذلك لكنها لغة رديه تانك نونك
كسري وتخفيفي ايله تثنيه ليسي تانك نونك تشديديله كذلك تثنيه ليسي اولئك همزه نك
جمعي ايله بلا قصر ولامك فتحي ومدي ايله كذلك جمعي اولالك همزه نك ضمي وقصريله كذلك
جمعي اولالك همزه نك ضمي ولام ثانيه نك كسريله كذلك جمعي وبالجمله تذكره ثانيده افراد
وجمعده كاف خطاب مخاطب اولان كمسنه يه تابع دركافك ماقبلي مشار اليه اولان كمسنه يه تابعدر
آكر بوقاعده يي ضبط ايدرسك مسائل مزبوره ده برنسنه ده خطا قلمزسين بعناية الله تعالي
بانيك تانك كسري ومديله هذا الكلمه سنك مفرد مؤنثي كه اولنده باي تنبيه واخرنده كاف خطاب الحاق
اولنمشدر باك الفك قصريله بمعناها تقول بانيك هند وباك هند وتلك اوزرينه
باي تنبيه داخل اولماز زيرا تلك كلمه سنده اولان لامي باي تنبيه دن عوض قلمشلردر تالك
لامك كسريله تلك معناسنده لغة دركه تا حروف زيادتدن تي اولور اولا مستقبلده زايد اولور
خطاب حالنده تقول انت تفعل وامر غايبده زايد اولنور تقول لتقم هند وكاه اولور تا بي
امر مخاطبه دخي داخل قلنور كقوله تعالي فلتفرحوا وكقول الشاعر لتيذن فاني حموها وجارها كه بونده
لتيذن ايدي لام حذف اولنمشدر وتا مكسوره اولسي انت تعلم دنيال الغني اوزره دركه وكاه اولور
تا بنا مجهوله دخي زايد اولنور فيقعو من زهي لتزه يا رجل والتعن بحاجتي يعني بونلر شول
فعللردن دركه بنا مجهول اوزره استعمال اولنور الحالس تكبر قل وثانيسي تحصيل حاجت
ايچون زحمت چكوب اهتمام قل ديمكه اولور وفرق فبذلك فلتفرحوا واخفش ايتدي امر
مخاطبه لام داخل قلمق لغة رديه در زيرا بعض اللام لفعل صيغه سنه قدرت اولدوغي يرده اولور
تقول لتعز زيرا انك لا تقدر علي الفعل فاذا خاطبت قلت قم لانك قد استغنيت عنها وكاه

اولور تا قسم ایچون اولور وقسم ایچون اولان تا واودن بدلدر نته کم تنزی کلمه سنده وتراث
وتخمه وتجاه کلمه لرنده بدل اولمشدر وتتری وترن دن در واحدًا بعد واحدٍ معناسنده استعمال
اولنور وواو یا موحده دن بدلدر تعالی تالله لقد کان کبرا وتا لفظ الله دن غیری کلمه یه داخل
اولماز وگاه اولور تا مستقبلک اولنده وماضینک اخرنده مونث ایچون زیاده اولنور تقول
هی تفعل وفعلت واگر تا اسمدن موخر اوله هند ضربت کبی ضمیر اولور واگر مقدم اوله ضربت
هند کبی علامت اولور بو جوهرینک بو کلامی قومه مخالف اولدوغی خفی دگلدر وگاه اولور
تا ضمیر فاعل اولور تقول فعلت سیوی فیه المذکر والمونث واگر مذکره خطاب ایدرسک تانی مفتوح
قیلوب فعلتَ دیرسن واگر مونثه خطاب ایدرسک مکسور قیلوب فعلتِ دیرسن وگاه اولور تا
انا لفظی اوزره زیاده اولنور انتَ اولور پس تا اسم مزبور ایله شیء واحد کبی اولور اضافت
قصد اولنمیوب وبو مقامده صاحب صحاحک ضبطی وار در ضربت تاسی که ضمیر وگاه علامت
اولدوغی بو مسئله یه تتمه قلدوغی جهتدن نظر اولنه **التاویة** واوک کسری ویانک تشدیدی
ایله شول قصیده در که قافیه لری تا اوزره بنا اولنمش اوله **الحاء** حاء مهمله ایله والفک
مدیله حروف هجادن در والفک قصری دخی جایزدر **حاء** الفک کذلک مدیله مزج قبیله سنده
برجاعتک علمی در وحاء الفک مدی وهمزه نک کسری اوزره بنا ایله التعا [illegible]ندن اوتری
برکلمه در که انکله دوه زجر اولنور وگاه الف مقصوره ایله دخی استعمال اولنور وقچون تکبیر
مراد ایدرسک منون قیلوب حاءٍ وعاءٍ دیرسن ابو زید ایتدی حا فحل کچی دعوت اولنه خاصة
حاحیت بها صحاءً وصحاءً وصحاهً دیرلر سیبویه ایتدی بو کلمه ده الف یا یه تبدیل اولندی
ما بینلرنده مشابهت اولدوغیچون زیرا حاحیت صوت مزبوردن بنا اولنمه فعل در نته کم بر کمسنه

کلامنده

کلامنده لای چوق تکلم قلدی لالیت دیرلر لای چوق تلفظ اتدی معناسنه سیبویه ایتدی
بو فاعلیت بابندن اولمادوغنه دلیل الحیحاء والعیعاء دیدکلری در نته کم الحاحات
والعاعات دخی دیرلر پس حاحیت وحاحیت وعاعیت دعدعت معناسنه اجرا اولندی
تصویت ایچون اولدوقاری جهتدن یعنی باب فعلله دن اولدقلری ابو عمرو الشیبانی حاح بضأنه نک
وحاء بضانک دیرلر ادعها معناسنه **خاء** خاء معجمه ایله همزه نک کسری اوزره بنا ایله عجله قل
معناسنه در اعجل کبی بو زید روایتی اوزره بو دخی شول صوتدر که کسر اوزره بنا اولنمشدر
بو تثنیه وجمع ومونث برابر اولور وابن سلمه ایتدی خاءبک دیرلر حیث معناسنه یعنی خائب
وخاسر اول معناسنه پس خاءبک دیرلر باء جاره ایله خائبک معناسنه اولور خیبدان وبو
ابو زید ذکر ایتدوکی معنانک غیری اولدوغی خفی دگلدر **ذا** ذال معجمه ایله والفک قصریله شول اسمدر که
انکله مذکره اشارت اولنور **ذی** ذالک کسری ومدیله مونثه اشارتدر تقول ذی امة الله و
اگر ذی اوزرنده وقف ایتمک دلسک **ذه** دیرسن ذالک کسری وهانک سکونیله ذکر اولنان یادن
بدلدر تأنیث ایچون حکلدر زیرا بو صلة زیاده اولنمز دهنیه کلمه سنده هنیه دیرلر وهنیه نک
تصغیری در که بو بدندن اقدم فصل باده مرور ایتمشدر **هذا** هانک فتحی واخرنده الفک قصریله مذکره
اشارت اولنان ذا کلمه سی در که اوله هاء تنبیه زیاده اولنمشدر تقول هذا زید **هذی**
هانک فتحی وذالک کسری ومدیله مونثه اشارت اولنان ذی کلمه سی در که اولنه هاء
تنبیه داخل اولمشدر **هذاه** هانک فتحی وهانک کسریله هاء ساکنه لی متحرک قلما غله کذلک
هذی معناسنه در **ذیا** ذالک فتحی ویانک تشدیدیله ذانک تصغیری در زیرا ذانک الفی
یا یه قلب ایدرسن ما قبلنده یای تصغیر اولدوغندن اوتری بعده ادغام ایدرو اخرنه الف

زیادهٔ قلورسن ابهام ایله معرب اولنلارک تصغیری بری برندن فرق اولنسون ایچون **ذیان**
ذالک فتحی و یانک تشدیدیله و نونک کسریله تثنیه‌سیدر **یا ذیا** ذالک فتحی و یانک تشدیدی
و الفک قصریله هذانک تصغیریدر و ذی کلمه‌سی که مفرد مؤنث در تصغیری اولنماز تا کلمه‌سی
تصغیرینه اکتفا ایتدکلری ایچون **ذان** نونک کسریله ذا کلمه‌سنک تثنیه‌سیدر اجتماع
ساکنین لازم اولدوغندن اوتری الفینک بری ساقط اولمشدر شول کمسنه که ذا الفین اسقاط
ایتمشدر ان هذین لساحران قرات ایتمشدر حرف اعرابله و شول کمسنه که تثنیه الفن اسقاط
ایتمشدر ان هذان لساحران قرات ایتمشدر زیرا ذا الفنده اعراب جاری اولماز بعضلر
ایتدیکه ان هذان لساحران قراتی بالحرث بن کعب لغتی اوزره‌در **اولاء** همزه‌ایله اولئک ضمی
و همزه آخرنک کسری اوزره بنا ایله ذانک جمعی‌در من غیر لفظه **ذاک** کافک فتحیله ذا معناسنه‌در
خطاب مراد اولدوغی محلده ذاک دیرلر **ذلک** ذالک فتحی و مدی و لامک کسریله و کافک فتحیله ذاک معناسنه‌در
لام زیاده اولنمشدر و کافدن مقصود مشار الیهک بعدنی اشعاردر و ذکر اولنن کاف
ایچون اعرابدن محل یوقدر **یا ذاک** کذلک کافک فتحیله مفرد مذکردر که اولنه یا و تثنیه داخل
اولمشدر و ذالک اوزره‌ها و تثنیه داخل اولماز اولئک اوزرنه داخل اولمدوغی کبی نته کم
تلک اوزرنه داخل اولماز مفرد مؤنث اولن ذی اوزرنه دخی کاف داخل اولمز زیرا که کافی
مزبورده مؤنث قسمنده مین تا اوزرنه داخل اولور تقول تیک و تلک و لا تقل ذیک فانه
خطاء **ذینک** ذالک فتحی و یانک سکونی و نونک کسریله ذاک کلمه‌سی تثنیه‌سیدر تقول رایت ذینک
الرجلین و جاءنی ذانک الرجلان **ذانک** نونک کسریله و تشدیدیله کذلک تثنیه‌سیدر تشدید اسمی تاکید و
تکثیر ایچوندر اولور زیرا الف حذف اولنمغله حرف واحد اوزره باقی قلورنته کم ذلک

اوزرنه لام زیاده قلورلر بو معنادن اوتری و بو مثللی تصرف اسماء مبهمه‌ده قلورلر نقصانی
اولدوغندن اوتری **تانک** نونک کسری و تخفیفیله تاک کلمه‌سنک تثنیه‌سیدر **تانّک** نونک
کسریله و تشدیدیله کذلک تثنیه‌سیدر و جمعی **اولیک** کلور همزه‌نک و لینک ضمی و ثانیه‌نک کسریله نته کم
مرور ایتدی و کافک حکمی تا کلمه‌سنک تفسیرنده مرور ایدن کبیدر **ذیّاک** ذالک فتحی و یانک
تشدیدیله ذاک کلمه‌سنک تصغیریدر **ذیّالک** ذالک و لامک فتحی و یانک مابینده تشدیدیله
ذلک کلمه‌سنک تصغیریدر **تیّاک** تانک فتحی و یانک تشدیدیله تیک کلمه‌سنک تصغیریدر **اما ذو**
که ذالک ضمی و مدیله صاحب معناسنه‌در اول استعمال اولنماز الا اضافتله اگر انی نکره‌یه صفت
قلسک نکره‌یه مضاف قلورسن و اگر معرفه‌یه صفت قلورسک معرفه‌یه مضاف قیلورسن یعنی معرف
باللام مضاف قیلورسن و انی ضمیره مضاف قلمق و علم فتحی‌یه مضاف قلمق جائز دکلدر **ذات**
علی وزن الشاة مؤنثی **ذوات** فتحیله جمعی تقول مررت برجل ذی مال و بامراة ذات مال و برجلین
ذوی مال بفتح الواو کما قال الله تعالی و اشهدوا ذوی عدل منکم و برجال ذوی مال بکسر الواو
و بنسوة ذوات مال تقول یا ذوات الجمام پس ذانک جمعنده تانی محل نصبده مکسوردر ایدرسن
مسلمانده مکسوردر تحریکی کبی زیرا بونک اصلی یا و تا تانیث‌در مفردی اوزرنه وقف اولنه ذاه
دیرسن لکن حالت وصلده تا اولور و ذونک اصلی ذوی‌در عصی کبی و عصی کبی اولمسنه عربارک
یا تان ذواتا مال دیدکلری دلالت ایدر قال الله تعالی ذواتا افنان فی التثنیه جوهری ایدر
ذوا تا کلمه‌سنک الفی واودن قلب اولنمشدر مفردی اصلنده عصی کبی ذوی اولوب تثنیه‌سنده عصوان
کبی ذووان اوطمق لازم اولدوغندن اوتری واوین جمع اولمسون دیو عین الفعلی حذف
اولندقدن صکره ذی باقی قالمشدر تنوینله بعده اضافتله تنوین ساقط اولور و غیر المشدد

تقول هذا ذو مال كما تقول فو زيد وفا زيد فاذا افردت قلت هذا فم وجمع ذو كلمه سيله
بر كمسنه يي تسميه قيلسك هذا ذوي قد قبل ديرسن حذف اولنن حرفي رد ايتمكله زيرا بر اسم ايكي
حرف اوزره اولوب انوك اخري حرف لين اولمق جايز دگلدر تنوين سيله اخري حذف اولندقده حرف
واحد اوزره قالمق لازم اولور اوغچون **ذووي** فتحتيله واو ثانينك كسري و يانك تشديديله عصوي
گبي ذويه منسوب اولن نسنه وذات كلمه سنه نسبت اولندقده دخي حال بويله در زيرا تا حالت نسبده
حذف اولنور گويا كه ذويه نسبت اولنوب واو ذوا اولنمشدر و اگر ذو مال كلمه سن جمع ايتملو اولسك
هؤلاء ذوو ان ديرسن زيرا اضافت زايل اولمشدر نيكاه اولنور ذووان ايله اذواء مراد اولنور
واذواء قضاعه قبيله سندن اولن ملوك يمنه ديرلر كه انلار ذي يزن وذي جدن وذي نواس وذي
اصبح وذي الكلاع در و بونلر تبابعه دن در و تبابعه ملوك يمنه ديرلر واما شول ذو كه طي لغتي اوزره
الذي معناسنه در انوك حقي بودر كه انوكله معرفه لر صفتلنه تقول انا ذو عرفت وذو سمعت
وهذه المرأة ذو قالت كذا يستوي فيه التثنية والجمع والتانيث وسيبويه ايتدي نيكاه اولور
دامادن قطع نظر الذي معناسنه اولور تقول لهم ماذا رايت فتقول متاع حسن و نيكاه اولور
كلمه ذا ما لفظي ايله بر اسم واحد مجرا معناسنه جاري اولور تقول لهم ماذا رايت فتقول خيرا
بالنصب كانه قال ما رايت ولو كان ذا هنا بمنزلة الذي لكان الجواب خير بالرفع زيرا
وجه اولده تعلق دوتيدن سوال اولور وجه ثانيده متعلق دوتيه نه در ايدن سوال
اولور واما عربك ذات مرة وذو صباح ديدكلري شول ظروف زمانه در كه تمكن
دگلدر تقول لقيته ذات يوم وذات ليلة وذات غداة وذات العشاء وذات مرة
وذات الزمين وذات العويم وذات صباح وذا مساء وذا صبوح وذا غبوق و دورت

اخير گبي

اخير گبي بلا استعمال اولنور وذات لفظي ايله مسموع اولن بو ذكر اولنانلردر ذات
شهر وذات سنه ديمزلر وذات مرة مرادن برنده وذات الزمين زانك ضمي بو ميمك
فتحيله زمانك برنده وذات العويم عينك ضمي و واوك فتحيله يا ايلردن برنده ديمك اولور
وذا صبوح وذا غبوق دخي حاصلي صباحده و اخشامده ديمك اولور و اخفش ايتديكي
باري تعالينك واصلحوا ذات بينكم ديدكي قولنده ذات لفظي مؤنث قلندي زيرا
بعض اشيا ايچون اسم مؤنث وضع اولنور حالا كه انوك بعضنه اسم مذكر اطلاق
اولنور دار له حايط گبي كه دار مؤنث در و انك بعضي اولن حايط مذكردر **ذيت** ذالك
نحي و يانك سكوني و تانك فتحي اوزره بنا سيله حديثدن كنايه در تقول كان من الامر ذيت
وذيت يعني شويله و شويله ديدي پس ذيت وذيت حديثدن كنايه اولمقده كيت وكيت
گبي در عددن كنايه اولمقده وذيت كلمه سنك اصلي ذيو در عينك سكوني ايله فعل وزني
اوزره واو حذف اولنوب حرفين اوزره قالدقده يا تشديد اولندي گبي كلمه نك بنذ
تشديد اولندي گبي اسم قلندي و بو حالده بعده تشديدن تا عوض عرب لري و اكثر نا
گيدر و يا يتورسك تشديدي گيدر و گتورسك ذيه وذيه ديرسن **الذيه** فتحتيله و ذالك
كسري و يانك تشديدي ذيت كلمه سنه منسوب اولن نسنه **فانه** كم نحوي ديرلر بيت كلمه نسبتده
الفاء حروف عاطفه دن در و بو لفظ اوچ موضعده وارد در بري عطفچون اولمقدر كه اول
ترتيب و تعقيبه دلالت در اصل نقلده اشتر الكلابه تقول ضربت زيدا فعمرا اوايكنجي موضع
ماقبلي مابعدنه علت اولمقدر كه بو دخي عطف و تعقيبه دلالت ايتمز كقولك ضربه فبكي وضربه
فاوجعه يعني ضرب بكايه و وجع علت اوله اوچنجي موضع فا ابتدا ايچون اولمقدر يعني

جواب شرطه داخل اولمقدر كقولك ان تزرني فاني محسن كه بو مقامده فانك مابعدي كلام
مستأنف اولور بو حيثيتله كه بعضى بعضنده عامل اولوب اي زيدو سنك قولك حكم ابتداده
ومحسن ديرو سنك قولك انوك خبري اولوب بو جمله جواب شرط اولور و كبرو حال بويله در
و يجيء فا امردن و نهيدن و استفهامدن و نفيدن و تمنيدن و عرضدن صكره واقع اولسه
لكن بو التي نسنه دن صكره فانك مابعدنده كلن فعللري اضمار ان ايله منصوب قيلورسن
تقول زرني فاحسن اليك كه بو صورتده زيارتي احسانه علت قلمش بلكه محسنيت دايما
بنم شانمدن در على كل حال سكا احسان ايتمك اوزره يم ديمكي قصد ايدرسن كذا الكافنك
فتحي والفنك قصري ايله اسم مبهم در تشبيه معناسنه وانوك كبي معناسنه وكاه اولور كم كلمه سنك
مجرسنه جاري اولوب مابعدنا تمييزيت اوزره منصوب ايلر تقول عندي كذا وكذا درهما زيد
بو كنايت كبي اولور تمييزه محتاج اولمزده كلا كافنك فتحي ولامنك تشديدي والفنك قصري ايله
كلمه زجر در كه معناسي انته ولا تفعل ديمكدر كقوله تعالى ايطمع كل امرئ منهم ان يدخل جنة
نعيم كلا اي لا يطمع في ذلك وكاه اولور حقا معناسنه اولور كقوله تعالى كلا لئن لم ينته
لنسفعا بالناصية لا لامنك فتحي والفنك قصري ايله حرف نفي در يعني متكلم يفعل لا ان ديسه وصفوز
فعله مباشرت ايتمامش اوله مقابله سنده لا يفعل ديرسن و يجيء يفعل غدا ديسه لا يفعل غدا ديرسن
وكاه اولور بلي نك و نعمك ضدي اولور وكاه اولور نهي ايچون اولور كقولك لا تقم
ولا يقم زيد كه لاء ناهيه ايله بر شيدن نهي اولنور حاضر كرك نهي غايب اولسون وكاه اولور
لا زايده اولور قال الله تعالى ما منعك ان لا تسجد اي ما منعك ان تسجد وكاه اولور لا حرف
عطف اولوب شيء اول داخل اولديغي حكمله شيء ثانينك اخراجي ايچون اولور كقولك

رأيت زيدا

رأيت زيدا لا عمرا و يجيء لانك اوزرنه واو داخل اوله حرف عطف اولمدن خارج اولور كقولك
لم يقم زيد ولا عمرو زيدا حرف عطفك بري بريني اوزرنه دخولي جايز دكلدر پس واو عطف ايچون اولور
لا تأكيد نفي ايچون اولور وكاه اولور كلمه لانك اوزرنه تا داخل قلوب لات ديرلر نته كم باب تاده
ذكر اولنمشدر و يجيء كلمه لا اي النفي الف لام استقبال التنبيه النفي ساقط اولور اما الي همزه نك كسري
وميمك تشديدي ولامنك كسري ومديله بر مركب كلمه در كه انك ايله ما زايده ايله واخري امالة
اولنمش لا كلمه سي ايله حاصل اولمشدر تقول اما لي فافعل كذا يعني اكر ذلك الامري اولمز سه بو اشكل
لو لامنك فتحي و واوك سكوني ايله حرف تمني در و بو ثانينك امتناعي ايچون در اولك امتناعندن
اوتري تقول لو جئتني لاكرمتك و بو ان جزائيه نك خلافي اولور زيرا ان جزائيه ثاني نك ايقاعي
ايچوندر اولك وقوعندن اوتري اما لولا لامك فتحي و واوك سكوني والفنك قصري ايله
ثاني نك منعي ايچوندر اولك وجودندن اوتري تقول لولا زيد ديرسن لهلكنا اي امتنع وقوع
الهلاك من اجل وجود زيد هناك وكاه اولور لولا هلا معناسنه اولور و اكثر ولي اسم
قلنسك اي مشدد قلوب قد اكثرت اللو ديرسن زيرا حروف معاني واسماء ناقصه يعني اسماء تامه قلنسه لو
اوزرنه الف لام داخل قلما تعلم يا خود اني معرب قلما غلبه ايكي حرفلي اولنمشدد قلنور اخرنه
كنزي جنسندن بر حرف زايد قلوب ادغام و تصرف ايتملك مكر كه اخرنده الف اوله بو دم الف
اخر زايد قلنما علت اجتماع ساكنين لازم كلدي ايچون الف ثانيه سي همزه قلوب الف اولاني ممدود
قلورلر پس لا اشللو و كتبت لاء جيدة ديرلر ما الف مقصوره ايله ظفر وجه اوزره استعمال
اولنور اولا استفهام ايچوندر اولور كه الذي معناسنه در ثانيا جزا ايچون اولور نحو ما تفعل
افعل و ثالثا تعجب ايچون اولور نحو ما احسن زيدا اورابعا داخل اولديغي فعل ايله تأويل مصدر قلور

اولدر نحو ما صنعت نحو بلغنی ما صنعت ای صنیعک وخامسا نکره اولوب الا بر نعت لازم اولور نحو مررت بما معجب لک ای بشی معجب لک وسادسا زایدا اولوب بر عاملی عملدن مانع اولور نحو ما زید منطلق وسابعا زایده اولوب عملدن مانع اولماز کقوله تعالی فبما رحمة من الله لنت لهم وثامنا حرف نفی اولوب بلا عمل استعمال اولنور اهل نجد لغتی اوزره قبیلتیه داخل اولدغندن اوتری یعنی اسمه وفعله داخل اولدغندن اوتری نحو ما خرج زید بخارج واهل حجاز لغتی اوزره لیس عملی کبی عمل ایتمکله استعمال اولنور نحو ما زید خارجا وما هذا بشرا وتاسعا اخرندن الف حذف اولنمغله استعمال اولنور الا حروف جاره دن بری حاضر اولندقده نحو لم وبم وعم یتساءلون المأویه واوک کسری وبانک تشدیدیله شول قصیده در که قافیه سی ما اوزره مبنی اوله یقال قصیده ماویة وکاه اولور ماقیون اوزره حکایت اولوب کسر اوزره مبنی اولور مهما میمک فتحی وهانک سکونی والفک قصریله بر فتحی معنانه در خلیل ایتدی بونک اصلی ما در که الحاما زایده ضم اولنوب الفی هایه قلب اولنمشدر وسیبویه ایتدی جایزدر که بونک اصلی مه اولوب ما اوزره مازیاده اولنمش اوله وکوننده معنای مجازاه واردر امانلمره نک کسری ومیمک تشدیدیله بر حرفدر که بونده معنای مجازاة واردر ان ایله ما دن مرکب اولدوغنجون وبوندن صکره نون ثقیله ونون خفیفه داخل اولمق جایز اولور متی کقولک اما تقومن اقم واکر ما ای حرف ایسک ان تقم دیرسن نون داخل قلمزسن متی میمک فتحی والفک قصریله ظرف غیر ممکن در که انو کلمه سی مانندن سؤال اولنور وکاه اولور مجازاة ایچون دخی استعمال اولنور اصمعی ایتدی متی هذیل لغتی اوزره کاه اولور من جاره معناسنه استعمال اولنور نته کم بعض شاعرک شعرنده متی لجج واقع اولمشدر من لجج معناسنه ولجج لجه نک جمعی در موج دریا معناسنه وکاه اولور وسط معناسنه اولور نته کم بعض عربلر وضعته متی کمی استماع اولنمشدر

علی سلام التعدیه من

وسطکی

وسطکی معناسنه ابو عبید روایتی اوزره وا الفک قصریله بر حرفدر که زمان مصیبتده ایی مندوب اولن اسمه داخل قلورلر تقول وازیداه ویقال ایضا یا زیداه وواو حروف عاطفه دن در ایکی نسنه نک مابیننی جمع ایچون استعمال اولنور بلا ترتیب وکاه اولور بونک اوزرینه الف استفهام داخل اولور کقوله تعالی اوعجبتم ان جاءکم ذکر من ربکم علی رجل کما تقول افعجبتم وکاه اولور واو مع معناسنه دخی اولور مابینلرنده مناسبت اولدغیچون زیرا مع مصاحبت ایچوندر کقوله النبی صلی الله علیه وسلم بعثت والساعة کهاتین یعنی بنم بعثتمله قیامتک مقارنتی باشی بر مغله شهادت بر مغنک مقارنتی کبی دردیو مبارک دیر مغلرینه اشارت ایتدی وکاه اولور واو حال ایچون اولور کقولک قام زید واصک وجهه ای قمت صالحا وجهه وصکک صادر اهله ایله اورمق ضرب معناسنه وکقولک قمت والناس قعود وقعود قمتنیله قاعدک جمعی در شاهد لشهود کبی وکاه اولور واو قسم قلنور تقول والله لقد کان کذا وکذا واو بادن بدلدر قرب مخرجلری اولدغندن اوتری الکن مالکی شفوی اولدوغی جهتدن اوواو اسماء ظاهره دن تجاوز اتمز مثلا والله وحیاتک وابیک دیرلر ضمیره داخل اولمز وکاه اولور واو جمع مذکر ضمیری اولور کقولک فعلوا ویفعلون وافعلوا وکاه واو زایده اولور اصمعی ایتدی ابو عمروه سؤال ایردی قومک الحمد ربنا ولک الحمد دیدکلری قولک وجهی نه در دیدو کمده جواب ویروب ایتدی بر کمسنه یعنی بهذا الثوب دیدکده وهو لک دیر بن ظن ایدرم که مقصودی هو لک در یعنی واو زایده در وباری تعالینک حتی اذا جاؤها وفتحت ابوابها قولنده جایزدر که واو زایده اوله ویک واوک فتحی ویانک سکونیله کلمه رحمت در ویب وویح کبی یا زق معناسنه اخرنده اولن کاف خطاب ایچوندر ویکا ن واوک وکافک ویانک سکونیله ویک کلمه سی در که اوزرینه ان داخل اولمشدر کسائی

روایتی اوزره وخلیل وی کلمهٔ منفصله در بعد بیجان کلمه‌سی ایله ابتدا اولنور پس وی کان لفظنکه
معناسی الم تر دیمک اولور ترجم طریقیله الهاء الفک مدّیله حروف معجمه‌دن یعنی بو معنی اولن
حروف هجادندر وکاه اولور حروف زیاده‌دن اولور یا الفک قصریله حرف تنبیه در وکاه اولور
ایکی حرف تنبیهک مابینی جمع ایدوب یا انتم ها ؤلاء دیرسن توکیدا والا یا هؤلاء دخی بویله در زیرا
الآخر تخفیفله حرف تنبیه در وهای تنبیه حالت ندا ای کلمه‌سنده ایرلمز تقول یا ایها الرجل
ولا تقول یا ایّ الرجل وکاه اولور ها جواب ندا واقع اولور بو تقدیرجه مدّی وقصری جایز اولور
وکاه اولور هاء تنبیه ایله قسم اولنوب لاها الله ما فعلت دیرلر لا والله معناسنه یائی واودن بدل
قلماغله دیرسک هادن صکره کلن الفی حذف ایدرسن دلرسک اثبات ایدرسن وعربارک لاها الله
ذا دیدکلری کلامک اصلی لا والله هذا دیرسن ها ایله ذا مابینی تفریق اولنوب اسم ما بینه وضع
اولنوب حرف تنبیه ایله جر اولنمشدر تقدیر کلام لا والله ما فعلت هذا دیرسن کلام حذف واختصار
اولنمشدر کثرت استعمالدن اوتری وها تقدیم اولنمشدر ها هو ذا وها انا ذا ده تقدیم اولندیغی کبی
بو ذکر اولنن جوهری تقدیری در لکن هاء تنبیه ایله قسم جایز اولدقدن صکره ننه کم بو مسئله‌دن
مقدم ذکر اولنمشدر بو ذا کلمه‌سی تفریق اولنمشدر دیمکه حاجت اولماز زیرا کلام مزبورک اصلی
لا والله ذا اولوب واودن بدل هاء تنبیه کتوردی دیمک کفایت ایدر تامل اولنه وکاه
اولور غایب وغایبه‌دن کنایت اولور تقول ضربه وضربها وهو للمذکر وهی للمؤنث وهو
کلمه‌سنک واوی وهی کلمه‌سنک یاسی فتح اوزره مبنی قلدیلر تا که نفس کلمه‌دن اولن واو
یا ایله اصله اشباع طریقیله اولن واو ویانک مابینی فرق اولنه نحو قولک فرأیته هو ومررت بها
زیرا هر مبنینک حقی سکون اوزره بنا اولنمه‌در بر مانع عارض اولدقده وعارض اولن مانع

اوچدر بری اجتماع ساکنین در کیف واین کبی وایکنجی مبنی اولن کلمه حرف واحد اوزره اولمقدر
یا زائده کبی واوچنجی بو کلمه غیرک مابینی فرق اولنمق ایچون در فعل ماضی کبی که اسمه مشابهتی اولدو
غندن اوتری حرکت اوزره مبنی قلندی ماضی ایله اسمه اصلا مشابهتی اولمیان کلمه نک مابینی فرق
اولمه‌دن اوتری واول اسمه اصلا مشابهتی اولمیان صیغهٔ امر حاضر در افعل کبی مثلا وکاه اولور هی
کلمه‌سی ذکر مرجع تقدیم ایتمکسزین ایراد اولنور ننه کم شاعرک ماسهی الاشهر بالجواب دیدوکی کلامنده
واقع اولمشدر که کوفه بو مثللی ضمیر شئ مجهولدن کنایت در دیمشدر واهل بصره قصه ایله تاویل
ایتمشدر وهو آب جاره املة الیه حجور ب وزنی اوزره بصره یولنده بر صونک اسمی در وکاه
اولور هو کلمه‌سنک واوی ضرورت شعردن اوتری حذف اولنور ننه کم شاعرک فبیناه یشری
رحله قولنده واقع اولمشدر وهی کلمه‌سنک دخی یاسی حذف اولنور ننه کم شاعرک دار لسعدی
اذه من هواکا قولنده واقع اولمشدر وکاه اولور ضرورت ایچون واوی حذف ایتدکلرندن
غیری ما قبلینک ضمه‌سنی دخی حذف ایدرلر مثلا لهو دیمک محلنده له دیرلر یانک سکونیله اخفش ایتدی
بو ازد السراة قبیله‌سی لغتنده کثیر در وفرا ایتدی عرب طایفه‌سی بر تاء تأنیثی حالت وقفده ها قلور
الا طی قبیله‌سی که انلر تا اوزره وقف ایدوب بهذه امت وجاریت وطلحت دیرلر وبجمع نفرید ها
داخل قلسک حالت وقفده ثابت قلور حالت وصلده حذف ایدرسن وکاه اولور ضرورت شعر
ایچون حالت وصلده دخی ثابت قلور حرف اصلی کبی مضموم قلورلر ومکسور قلمسی دخی جایزدر
التقاء ساکنین دن اوتری بو ذکر اولنان کوفیونک قولی در بعض اشعارده واقع اولدیغی
بناء وبصریون قتنده منکر جایز دکلدر ودلیل قلنن اشعار اهل بصره قتنده حجت اولماز
اصلدن خارج اولدیغنه بناء وکاه اولور حالت وقفده ها زایده اولور یانک ما قبلنده اولنن

حرف متحرك اولور عن بيان ايچون لمه وسلطانيه وماليه وثم مه كبي كه اصلنده ثم ماذا ايدي و بو مقوله
بالهاء اولور ضرورت شعر ايچون حتى لحوق ايدر نته كم شاعرك هم القائلون الخير و الامرونه اذا ما خشوا
من معظم الامر مفظعا ديدكي شعرنده واقع اولمشدر كه شاعر بوني ها اضمار مجراسنه جاري قلمشدر
بو ذكر اولنن جوهرينك تقريريدر لكن الامرونه كلمه سنده اولان ها ضمير ضميره مراجع در حذف وايصال
قيلندقدن تعبير در كلام الامرون به در ديمك بعيد اولمزدي وكاه اولور ها همزه دن بدل اولور ارق
ايله هراق كبي الفك مرتبلري وهمزه نك كسر اولوزره بنائي ايله بر كلمه در كه دوه يي زجر ايتمك ايچون
استعمال اولنور والفك قصيرله دخي جايز در **النهاية** الفك قصيله دوه يي دعوت ايتمك محلنده
استعمال اولنور نته كم حاحيت تقييدنده مرور ايتمشدر تقول هاهيت بالابل اذا دعوتها فهي مثل حاحيت
وزنا ومعنى **ها** الفك قصيله بر شيئي تعريب ايچون در مثلا اسحاق قانده سن ديسه ها انا ذا ديرسن وعورت
سؤال اولنسه ها انا ذاه ديرسن واگر فلان قانده در ديسه قريب ايسه ها هو ذا ديرسن واگر بعيد ايسه ها
هو ذاك ديرسن وعورت اگر قريب ايسه ها هي ذي ديرسن واگر بعيد ايسه ها هي تلك ديرسن وما الكلام عربا
يريدوا جدا وزره زياده اولنور كه انوك بري فاعل ايله فاعله بينن فرق ايچوندر يعني ضمير مستتره دلالت
ايچون ضارب وضاربه وصاربة وكريم وكريمة كبي وكاه اولور مذكره ومؤنثه دخولي على السوية
اولور رجل ملولة وامرأة ملولة كبي اگرچه جوهري باب لامده ملل تفسيرنده ملولة لفظنده مذكر ومؤنث
برابر اولدوغنه اشارت ايتمشدر لكن قاموسده اشارت وارد در ايكنجي جنسده اولان مذكري ومؤنثي
فرق ايچوندر امرأه كبي اوچنجي واحده جمع مابينن فرق ايچون در بر تمره ايله تمر كبي وتمرة ايله تمر كبي
دردنجي مجرد تأنيث لفظ ايچون در اگرچه حقيقت معاده تأنيث يوغيسه قرية ايله غرفه كبي بشنجي
مبالغه ايچون در علامة ونسابة كبي ونسابه نسبت بلجي معناسنه در وبو مقام مدحده استعمال اولندوغي كبي

مقام ذمده

مقام ذمده دخي استعمال اولنور هلباجه وبقاقه كبي پس مدح ايچون اولن يرده تأنيث غايه ونهايه وداهيه يه يعني
روزگار معناسنه راجع اولور وذم ايچون اولن يرده بهيمه تأنيثنه راجع اولور بو ذكر اولنن جوهري تقريريدر
لكن مقام ذمده دخي تأنيث دتاءه وحاسده نهايه راجع در دينسه بعيد اولمزدي و هلباجه ها نك كسري وميمك
سكونيله احمق معناسنه در وبقاقه با نك فتحي وقافك تشديديله كثير الكلام اولوب وزوايدي اولن كمسه در التنخجي
بودر كه وحدت ايچون اولور قزه مذكره ومؤنثه اطلاق برابر اولور ربطة وحيه كبي بو ذكر اولنن جوهري كلامي
لكن احسن بو ايدي كه التنخجي مذكره ومؤنثه اطلاق اولنمقدر دينليدي تا كه ملولة مثالنه دخي متناول اوله على ما
انفا يدنخجي بودر كه جمعه داخل اولور اوچ وجه اوزره بري بودر كه نسبته دلالت ايچون اولور مهالبه كبي كه مهلب
نام كمسنه يه منسوب اولن جماعت معناسنه ايكنجي عجمه اولدوغنه دلالت ايچون اولور موازجه وجواربه كبي موازجه
ميمك فتحي وزا نك فتحي وجيمك كسري ايله وجيمله جرامله معناسنه در موزجك جمعي در موزه دن تعريب اولنمشدر جواربه
جوربك جمعي اولدوغي كبي وكاه اولور معرب اولن جمعه ها داخل اولماز كيالج ديدكلري كبي كيله لر معناسنه در
اوچنجي حرف محذوفدن عوض ايچون اولور مرازبه وزنادقه وعبادله كبي كه مرازبه مرزبانك جمعي در برجماعته
اولور معناسنه زنادقه زنديقك جمعي در وعبادله عبد اللهك جمعي در انلر عبد الله بن عباس وعبد الله بن عمر وعبد الله
بن الزبير در رضي الله تعالى عنهم وكاه اولور ها كلمه نك اولندن كيدلن حرفدن عوض اولور عده كبي و
صفه كبي وكاه اولور وسط كلمه دن كيدلن حرفدن عوض اولور نته كم التحوض كبي حوضك حوضلن بري كه بونك
اصلي ثاب الماء يثوب ثوبا دن مأخوذ در حوض جمع اولدي معناسنه واقامه كبي اصلنده اقواما ايدي وكاه
اولور اخر كلمه دن حذف اولنن يادن عوض اولور مائه ورئة كبي ورئه رانك كسريله جگر معناسنه
وبرى بانك ضمي ايله دوه نك بغورينه كچوردكلري حلقه معناسنه در **هلا** هانك فتحي ولامك تخفيفي ايله الفك
بو كلمه در كه انوكله اته زجر اولنور توسعى وتنحي معناسنه وكاه اولور هلا ديشي آته تسكين اولنمقده استعمال

اولنور ایتعلات المحاقرب اولدوغی زماننده هلّا یانک فتحی ولامک تشدیدی والفک قصریله برکلمه در لاّ ایله هلدن مرکب در
بو تحضیض معناسنه اولور نته کم لولا یی ولا یی دخی ترکیب ایدوب تحضیض معناسنه قلمشلر در وبونلرک هربرن الا کلمه سی ایله
حرف واحد منزله سنده قلوب فعله دخوله مخصوص قلمشلر در بونلرده معنای تحضیض ظهور ایتدکدن اوتری هُنا
یانک ضمی والفک قصریله مکانه اشارت در بومکانده دیمک معناسنه هاهنا الفلرک قصریله مکان قریبه اشارت
ایچون در هُناک یانک ضمی والفک قصریله وکافک فتحیله مکان بعیده اشارت ایچون در هنالک یانک ضمی ولامک
کسریله کذلک مکان بعیده اشارت ایچون در لام زایده در کاف خطاب ایچون در کاف خطابده بعده دلالت وار در مذکر
خطاب اولدقده مفتوح مؤنثه خطاب اولدقده مکسور ایدرسن فرا ایندی اجلس هٰهنا قریباً وفتح هٰهنا دیرلر
تبا دو معناسنه وهٰهنا کذلک لهو ولعب معناسنه کلور هَنّا یانک فتحی ونونک تشدیدی والفک قصریله کذلک مکان قریبه
هنالک
اشارت ایچون در یا هنّا کبی یانک فتحی ونونک تشدیدی وضمیله تعال تجمعوا من هنّا وهنّا ای من هنا وهِنّا یانک فتحیله
فلان معناسنه در ندایه مقارن اولدوغی حالده تعال یا هناه زیاده یانکی آخره تصغیر تائیه في الوصل معناه یا فلان ونوعها
هنوک وهنوات لفظنده اولان واودن عوض در هیا یانک فتحی ویانک تحقیقی والفک قصریله حروف ندادن در
ولصلهٔ یا در هراق ایله ارق کبی الیا الفک مدیله حروف معجمه در یعنی حروف هجادن درکه معنا ایچون موضوع دکلدر
ویا حروف زیاده دن دخی اولور وحروف مدّ وحروف لیندن دخی اولور وکاه اولور یا یله متکلم مجروردن کنایت اولنور
مذکر اولسون اگر مؤنث اولسون نحو قولک ثوبی وغلامی دیلر سک یانی مفتوح قلورسن دیلرسک ساکن قلورسن
ویانی خلعتیه ندا حالنده حذف ایتمک دخی جایز در تقول یا قوم ویا عباب بالکسر واگر یای متکلم الفدن صکره کلورسه
مفتوح قلورسن غیر وجه جایز دکلدر نحو عصای ورحای واگر یای جمعدن صکره کلورسه کذلک حال بویله در یعنی فتحدن
غیرسی جایز دکلدر کقوله تعالی وما انتم بمصرخیّ ولصلها بمصرخین ایدی اضافتله نون ساقط اولدی ساکنین جمع
اولدقده ثانی که یای متکلم در اصلی اوزره مفتوح قلندی ادغام اولندی وبعض قراء الساکن اذا حرک حرک بالکسر قاعده سی
اوزره یاء

قف

اوزره یای متکلمی مکسور قلمشلر در لکن وجه دکلدر دیمشلر در وکاه اولور یای متکلم منصوبدن کنایت قلور لکن فعلک آخرینی
صوت جردن صیانت ایچون نون وقایه دن لابد اولور کقولک ضربنی وکاه اولور بعض کلمه لرک آخرینه دخی نون وقایه
داخل اولور لکن سماعی در قیاسی دکلدر منی وعنی ولدنی وقطنی کبی وبو ذکر اولنن کلمه لرکه آخری سکون اوزره وضع
اولنمغین سکونی صیانت ایچون ایتمشلر در وکاه اولور تأنیث ایچون علامت قلمشلر افعلی وانت تفعلین کبی الیا
ویته واوک کسری ویانک تشدیدیله شول قصیده درکه قافیه سی یا اوزرینه اوله یا الفک قصریله شول حرف در که انونکله قریب
وبعیده ندا اولنور تقول یا زید اقبل وکاه اولور یا تعجب ایچون اولنور تقول یا للماء واما باری تعالی نک
الا یا اسجدوا لله دیدوکی قولنده لامک تخفیفی ایله قرائت اولندوغی اوزره منادی محذوفدر معنی الا یا هؤلاء
اسجدوا دیمکدر پس منادی حذف اولندی حرف ندا ایله اکتفا اولنمغین نته کم کاه اولور حرف ندایی حذف ایدرلر
منادا ایله اکتفا ایتمکین کقوله تعالی یوسف اعرض عن هذا مراد معلوم اولدوغنه بناءً وبعضا ایتدی کلمه یا
بو مقوله یرلرده تنبیه ایچون در کویا که الا اسجدوا ایبولمشدر وقتا که یا تنبیه داخل اولدیسه اسجدوا الحاله سنده
اولن همزه ساقط اولدی همزه وصل اولدوغی ایچون ویانک الفی دخی ساقط اولدی اجتماع ساکنین لازم
اولدوغی ایچون یانک الفی ایله اسجدونک سیننه نته کم شاعرک الا یا اسلمی یا دارمیّ علی البلی
ولا زال منهلاً بجرعائک القطر دیدوکی قولنده یا اولی تنبیه ایچون اولوب حروف مزبوره ساقط
اولمشدر والله اعلم تمت الکتاب وربنا محمود وله الفضل والعلاء والجود
صلی الاله علی النبی محمد ما اخضر ریحان واورق عود

قد وقع الفراغ من جمعه وتألیفه فی اواسط شهر جمادی
الاولی فی وقت الضحی من شهور سنه سبع

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين محمد وآله وصحبه وآله اجمعين اما بعد اشبو عبد حقير
كثير التقصير المحتاج الى الطاف الربانى محمد بن المصطفى الوانى غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه وقتا كه
مبناى تحصيل علوم دينيه واساس تكميل احكام شرعيه نبويه معرفت اوضاع الفاظ عربيه اولوب
بيان لغته احتياج تام مشاهده قلديسه وكتب لغتدن صحاح جوهرى فحول علما وجمهور فضلا قتنده
مقبول ومسلم اولدوغى متفق عليها اولديسه ننه كم بيورلمش شعر ليس الصحاح الجوهرى الا صحاح الجوهرى كانه
بل هو بحر ذهب امواجه من دره ولكن عبارت لطيفه سى اسلوب بلغا وطرز عرب عربا اولماغين
تعلقه متصدى اولن بعضى شراح اكثر شراح اختيرى واكثر صاحب صراح اخذ وادا سنده خبط وخطا
خالى اولماديسه ديلدم كه بعنايت الله تعالى وحسن توفيقه ذكر اولنان كتاب مستطابى لسان تركيه
تبديل ايدوب ترجمه قلم تاكه سهل التعاطى اولوب مبتدى اولنلرك سرعت اذعاننه باعث ومستعد
اولنلره نعم بلا تعب موروث اوله واسأل الله تعالى ان يعصم قدمى من الزيغ والزلل ويحفظ قلمى
عن الخطاء والخطل انه ولى العصمة والسداد وعليه التوكل والاعتماد مقدمة الكتاب اى طالب تحصيل
علوم عربيه وراغب تكميل معانى لغويه شويله معلوم اوله كه اشبو مقدمه فصلين اوزره ترتيب
اولنمشدر فصل اول افعال وافعاله متعلق اولن احوال بياننده در وفصل ثانى اسما وصفاتك
جمعى نه وجهله كلور آنك بياننده در الفصل الاول فى بحث الافعال معلوم اوله كه كلام عربده هر كلمه نك

فعل

فعل ماضيسى مفتوح العين اولسه غالب بودر كه مضارعى مضموم العين اولور ياخود مكسور
العين اولور اكر مضموم العين اولورسه خالى دكلدر كه يا متعدى ويا خود لازم اوله متعدى
اولورسه مصدرى غالبا فَعْلا وزنى اوزره كلور نصر ينصر نصرا كبى واكر لازم اولورسه
فُعول وزنى اوزره كلور دخل يدخل دخولا كبى واكر مضارعى مكسور العين اولورسه اكر متعدى
ايسه مصدرى كبر وفَعْلا وزنى اوزره كلور ضرب يضرب ضربا كبى واكر لازم اولورسه فُعولا وزنى
اوزره كلور جلس يجلس جلوسا كبى واكر ايكسنده دخى مفتوح العين اولورسه متعدى اسنده كذلك
فَعْلا وزنى اوزره كلور قطع يقطع قطعا كبى لازمنده فُعول وزنى اوزره كلور خضع يخضع خضوعا
كبى واكر كلمه نك ماضيسى مكسور العين اولورسه مضارعى مفتوح العين اولوب متعدى اولورسه
مصدرى كبر وفَعْلا وزنى اوزره كلور فهم يفهم فهما كبى واكر لازم اولورسه فَعَلا وزنى اوزره
كلور فتحتيله طرب طربا كبى وكاه اولور كه سلم سلامة وصدى صدى وزنى اوزره دخى كلور
واكر ماضيسى مضموم ايسه مضارعى دخى مضموم العين اولوب مصدرى يا فَعالة وزنى اوزره
كلور فتح فايله ظرف ظرافة كبى ياخود فُعولة وزنى اوزره كلور ضم فايله سهل سهولة كبى
آنك جمع
وماضى ومضارعك مكسور العين اولماسى نادرا اولماغين غالبه بنا كلى مصدرلرينه تعرض
اولنمايوب محلى دوشدكجه اشارة اولنمشدر الفصل الثانى فى بحث الاسماء معلوم اوله كه صاحب
الصحاح عليه رحمة الملك الفتاح هر تغيير ايتدوكى اسمك وصفتك جمعى نه وجهله كلدوكين بيانه
ملتزم اولمايوب عالم بالقواعد اولنلرك شعورنه بنا اكثريا ترك ايتمشدر پس هر صيغه نك
جمعى اكر صفت واكر اسما واكر مجرد واكر مزيد فيها در على سبيل الاجمال اشبو مقدمه ده اشارت اولنسون

تاکه مبتدی اولنلر ورطهٔ اشتباهدن بری اوله لر الاسم الثلاثی المجرد وفیه ابواب باب الفعل

بفتح الفاء وسکون العین حقیقی اولیه که بناء مذبورک جمع قلتی غالبا افعل وزنی اوزره کلور همزه نک

فتحی وعینک ضمیله فلس ایله افلس کبی مگر که اجوف اوله بودم جمع قلتی غالبا افعال وزنی اوزره

کلور ثوب ایله اثواب بیت ایله ابیات کبی وگاه اولور که اجوف دن غیر ینک دخی جمع قلتنده افعال

کلور فرخ ایله افراخ فرد ایله افراد کبی لکن بو قلیل درو فرخ فا ایله وخاء معجمه ایله یاوری درمرغ

بچه معناسنه جمع کثرتی فعول ایله فعال وزنی اوزره کلور اولده فانک ضمی ثانیده کسریله کعوب

ایله کعاب کبی کعبک جمعنده وگاه اولور که بعض اسماده مابین بری کلور بطنک بطون وبغلک بغال

کلدوکی کبی ومضاعف ده دخی حال بو یله در صک ایله صکاک وصکوک کبی وناقصده دخی بوا سلوب

اوزره در دلو ایله دلی ودلاء کبی وثدیله ثدی وظبی ایله ظباء کبی اما اجوف اولوب واوی اولور

اکثر بودر که فعال وزنی اوزره کلور حوض ایله حیاض کبی واگر یائی اولور سه غالب بودر که

فعول وزنی اوزره کلور بیت ایله بیوت کبی سیبویه ایتدی بو ذکر اولنان قیاسدر

بوندن ماعداسی بلنمز الا اسماع ایله وگاه جمع اولور که فعول ایله فعال وزنی اوزره تا

زیاده اولنور معنای جمعی تاکید ایچون عمومه کبی وفحالة کبی وفحل بالغ اولان ارکک

دیمکدر کشی معناسنه ومعلوم اوله که جمع قلت مجرد افادهٔ قلت ایچون درافاده جمعنده اصل

دکلدر بناء علی ذلک فلان حسن الثیاب دیرلر حسن الاثواب دیمزلر جمع مصحح صحیحده

فتحتینله کلور تمر ایله تمرات کبی واجوف ده سکون عین ایله کلور جوز ایله جوزات کبی وهذیل قبیله سی

صحیحده واجوف ده مفتوح قلوب مابینلرنده فرق ایتمزلر الصفة معلوم اوله که صفتده اصل جمع مصحح ایله

جمعلمکدر

جمعلنمک در فعله مشابهتی اولوب تحتنده ضمیر مستتر اولدیغندن اوتری بناء علی ذلک

صفت مشبهه ده جمع مکسر اکثر اولدی اسم فاعله نسبت ایله صفت مشبهه نک مشابهتی آز اولدیغی ایچون

پس فعل وزنی اوزره اولن صفاتک نده غالب فعال وزنی اوزره جمع اولنماقدر صعب ایله صعاب

کبی واجوف یائی دن افعال وزنی اوزره جمع اولنماق در شیخ ایله اشیاخ کبی وگاه اولور

فعلان وزنی اوزره ده کلور فانک ضمی وعینک سکونیله وفعلان وزنی اوزره ده

کلور فانک کسریله وفعول وزنی اوزره ده کلور ضمتینله وفعلة وزنی اوزره کلور فانک کسری

وعینک سکونیله وفعل وزنی اوزره ده کلور فانک ضمی وعینک سکونیله وضمیله وفعلا وزنی اوزره

دخی کلور فانک ضمی وعینک فتحی والفک مدیله باب الفعل بکسر الفاء وسکون العین معلوم اوله

که بناء مذبورک جمع قلتی افعال وزنی اوزره کلور گرک صحیح ده اولسون گرک اجوف ده اولسون

حزب ایله احزاب کبی ودخی حین ایله احیان کبی وحزب حاء مهمله وزاء معجمه ایله بلوک بلوک معناسنه در

جمع کثرتی فعول ایله فعال وزنی اوزره کلور فانک اولده ضمی وثانیده کسریله ولکن فعول وزنی

اوزره کلمسی اغلب در فعاله نسبت اما اجوف یائی اولسه فعول وزنی لازم اولور غیل ایله غیول

کبی بیشه معناسنده واگر اجوف واوی اولسه فعال وزنی لازم اولور ریح ایله ریاح کبی باب الفعل

بضم الفاء وسکون العین معلوم اوله که بو بنانک دخی جمع قلتی صحیحده واجوف ده افعال وزنی اوزره

کلور رکن ایله ارکان وسوق ایله اسواق کبی جمع کثرتی کذلک فعال ایله فعول وزنی اوزره کلور

اولده فانک کسری وثانیده ضمی ایله ولکن فعول مضاعفک غیرنده اکثردر برج ایله بروج کبی ومضاعفده

فعال اکثردر خف ایله خفاف کبی واجوفک جمع کثرتی فعلان وزنی اوزره کلور فقط فانک کسریله

عودله عیدان کبی الصفة اما صفتده فعل ہمین افعال وزنی اوزره جمع اولنور حرّ مثللو احرار وزنی اوزره جمع اولنولنذوعی کبی باب الفَعَل بالفتحتین معلوم اولاکه غالب بودرکه بو بنانک دخی صحیحنده واجوفنده جمع قلتی افعال وزنی اوزره کلور رجل ایلا اجمال وتاج ایله اتواج کبی ویونس دن مروی در فعل مؤنث بغیر تاء اولسه قیاس بودرکه جمعی افعل وزنی اوزره کله اما سیبویه ابتدی فعل صیغه سنک جمعی افعل کلمک شاذدر مؤنث دخی اولورسه بوقنده قالدی که قیاس مطرد اوله واکر قیاس مطرد اوله ایدی رحا وارحاء وقدم واقدام دینمزدی وجمع کثرتی فعال ایله فعول کلور اجوفک غیرنده وفعال اکثردر جمع وکاه اولورکه معنای جمع تاکید اجون تا دخی زیاده قلورلر حجر ایله حجارة کبی وذکر ایله ذکورة کبی اما اجوفک جمع کثرتنده قیاس بودرکه فعلان وزنی اوزره کله تاج ایله تیجان کبی وکاه اولورکه فعل وزنی اوزره دخی کلور ضمتیله دار ایله دور کبی بعضیلر فعل وزننک اصلی فعول در حرف علة ایجون فعل اولمشدر دیدیلر در ومعنای مضاعفک جمع قلتنده وکثرتنده افعال وزننذن غیری کلمامشدر فنن ایله افنان کبی اغاج بوداغی معناسنه الصفة اما صفتده افعال وزنی اوزره جمع اولنور بطل ایله ابطال کبی وفعال وزنی اوزره ده کلور جمع اولنور فانک کسریله حسن ایله حسان کبی وفعلان وزنی اوزره ده جمع اولنور فانک کسریله اخ ایله اخوان کبی وفعلان وزنی اوزره ده جمع اولنور فانک کسریله آخ ایله ضمیله ذکر ایله ذکران کبی وفعل وزنی اوزره دخی جمع اولنور ضمتیله نصف ایله نصف کبی اورته یاشلو معناسنه باب الفَعِل بفتح الفاء وکسر العین خفی اولمیه که بو بنانک دخی جمع قلتنده وجمع کثرتنده اصلی افعال وزنی اوزره کلمکدر

در

در فخذ ایله افخاذ کبی الصفة اما صفتده افعال وزنی اوزره جمع اولنورکه نکد ایله انکاد کبی ناکس معناسنه وفعال وزنی اوزره دخی جمع اولنور فانک کسریله وجع ایله وجاع کبی وفعل وزنی اوزره ده جمع اولنور ضمتیله وفعلی وزنی اوزره جمع اولنور فانک فتحی وعینک سکونی والفک قصریله زمن ایله زمنی کبی بو ذکر اولنان صاحب مهذب کلامندن فهم اولنن در اما ظاهر بودرکه زمنی زمنک جمعی اوله مریض ایله مرضی کبی وفعلی وزنی اوزره دخی جمع اولنور فانک فتحی والفک قصریله وجع ایله وجاعی کبی باب الفَعُل بفتح الفاء وضم العین بو بناده دخی اصل افعال وزنی اوزره کلمکدر عجز ایله اعجاز کبی وکاه اولورکه فعال وزنی اوزره دخی کلور فانک کسریله رجل ایله رجال کبی الصفة اما صفتده افعال وزنی اوزره جمع اولنور یقظ ایله ایقاظ کبی اویانوق معناسنه ونجد ایله انجاد کبی شجاع معناسنه وبو ایکی کلمه دن غیری بو بابده جمع مکسر کلمامشدر باب الفِعَل بکسر الفاء وفتح العین بو بنده دخی اصل قلتنده وکثرتنده افعال وزنی اوزره کلمکدر عنب ایله اعناب کبی وکاه اولورکه قلتنده افعل وکثرتنده فعول وزنی اوزره کلور اضلع ایله ضلوع کبی ضلعک جمعنده ایاکو معناسنه که ضلعده لغتدر لامک سکونیله باب الفِعْل بکسر الفاء والعین بونک دخی جمع قلتنده وکثرتنده اصل افعال وزنی اوزره کلمکدر ابل ایله آبال کبی باب الفُعَل بضم الفاء وفتح العین بو بناده دخی اصل فعلان وزنی اوزره کلمکدر فانک کسریله وعینک سکونیله صرد ایله صردان کبی بر جنس قوش معناسنه که الاکرکس دیرلر وکاه اولور افعال وفعال وزنی اوزره دخی کلور ارطاب ایله رباح کبی رطبک وربعک جمعنده که ربع سنه نوّل دوه یاوریسنه دیرلر که وقت ربیعده طوغه باب الفُعُل بضم الفاء والعین بونک دخی جمع قلتی وکثرتی افعال وزنی اوزره کلور عنق ایله اعناق کبی الصفة اما صفتده ذکر اولنان وزنک جمعی

وزنی کذلک افعال وزنی اوزره کلور جنب ایله اجناب کبی بو ذکر اولنانلر صیغه ثلاثی
مجرد مذکر اولدوغی تقدیرجه در اما مؤنث اولسه بو دخی بر نجه باب اوزره در باب الفَعلة
بفتح الفاء وسکون العین معلوم اوله که فعله وزننک جمع مکسری غالبا فعال وزنی اوزره
کلور فانک کسریله صحیحده وصحیحک غیرنده قصعه ایله قصاع کبی کاسه معناسنه وکاه اولور که فعل
وزنی دخی کلور فانک کسری وعینک فتحی ایله حلقه ایله حلق کبی وکاه اولور که اجوفده
وناقصده فعل وزنی اوزره کلور فانک ضمی وعینک فتحیله نوبت ایله نوب کبی دخی
قریه ایله قری کبی الصفة اما صفتده جمع مصححا اوزره کلور مذکرنده واو ونونله ومؤنثده
الفله وتا ایله وبعضی کلمه ده فعال وزنی اوزره دخی کلمک واقع اولمشدر فانک کسریله عبل ایله
عبال کبی فربه معناسنه وکشه ایله کماش کبی کوچجک بولناقه معناسنه باب الفِعلة بکسر الفاء
وسکون العین معلوم اوله کربو بنانک جمع مکسری کرک صحیحده کرک غیر صحیحده فعل وزنی اوزره
کلور فانک کسری وعینک فتحیله کسره ایله کسر کبی وسیبویه ایتدی الف وتا ایله جمع اولنماق بو بناده
نادردر کرک صحیحده کرک غیر صحیحده زیرا بو مقوله جمعده عینک غایه تبعیتی لازم اولماغین ابل
صیغه سنه مراجعت لازم اولور حالا که ابل صیغه سی عزیزدر باب الفُعلة بضم الفاء وسکون
العین بونک دخی جمعی صحیحده غالبا فعل وزنی اوزره کلور فانک ضمی وعینک فتحیله غرفه ایله
غرف کبی ومضاعفده اکثریا فعال وزنی اوزره کلور فانک کسریله قبه ایله قباب کبی واجوفده
فعل وزننه مقصور اولور فانک ضمی وعینک فتحیله سوره ایله سور کبی باب الفَعَلة بفتح الفاء
والعین بونک جمعی فعال وزنی اوزره کلور فانک کسریله رقبه ایله رقاب کبی قیاس مطرد
بودر وکاه اولور افعل وزنی اوزره دخی کلور همزه نک فتحی وعینک ضمیله اکمه ایله اکم کبی

بشنه معناسنه وفعل وزنی اوزره دخی کلور فانک کسریله وعینک فتحیله قامه ایله قیم کبی
وفعل وزنی اوزره ده کلور فانک ضمی وعینک سکونیله خشبه ایله خشب وناقه ایله نوق
کبی وصحیحده عینک ضمی دخی لغت در جائز در یا اسکانک فرعی اولمق اوزره یاخود اصلی
اولمق اوزره ننه که فعل ده ذکر اولنمشدر باب الفَعِلة بفتح الفاء وکسر العین بو بنانک
دخی جمعی فعل وزنی اوزره کلور فانک کسری وعینک فتحیله معده ایله معد کبی وسیرافی
ایتدی بو مطرد دکلدر زیرا کلمه نک کلم وخلفه نک خلف کلمز حامله اولن دوه معناسنه
باب الفُعَلة بضم الفاء وفتح العین بونک دخی جمعی فعل وزنی اوزره کلور کذلک فانک
ضمی وعینک فتحیله تخمه ایله تخم کبی وبو واحدی ایله جمعی تا ایله فرق اولنن قبیلدندر
رطب ایله رطبه کبی زیرا رطب مذکردر وتخم مؤنث واکر جمع اولسه مذکر اولمازدی
الاسم المزید فیه بابا زیادته مدة ثالثة معلوم اوله فعال وزنی اوزره اولن اسمده فانک
فتحی وکسریله جمع قلتی افعله وزنی اوزره کلور همزه نک فتحی وعینک کسریله زمان ایله
ازمنه کبی جمع کثرتی فعل وزنی اوزره کلور قذال ایله قذل کبی قفا معناسنه واخری
حرف علة اولانک جمع قلتنده وکثرتنده افعله وزنی اوزره کلور سما ایله اسمیه و
دوا ایله ادویه کبی وآخری حرف صحیح اولنده افعله کلدوکی کبی فعل دخی کلور فانک
ضمی وعینک سکونیله حمار ایله احمره وحمر کبی ومضاعفک جمعی افعله وزننه مخصوصدر حلال ایله
احله کبی وکاه اولور که فعلان وزنی اوزره دخی کلور فانک کسریله غزال ایله غزلان کبی
وفعال فانک ضمیله اولدقده جمعی افعله وزنی اوزره کلور غراب ایله اغربه کبی الصفة
اما صفتده فعال وزنی فانک فتحیله فعلا وزنی اوزره جمع اولنور فانک ضمی وعینک فتحیله جبان ایله

جنا کبی قورقوق معناسنه و فعال وزنی اوزره ده کلور فانک کسریله جواد ایله جیاد
کبی یوکرک آت معناسنه و فعل وزنی اوزره ده کلور ضمتیله جواد ایله جود کبی و فعال وزننکر
دخی جمعی فانک کسریله فعل کلور ضمتیله کناز ایله کنز کبی کثیر اللحم معناسنه و فعال وزنی اوزره
ده کلور فانک کسریله هجان ایله هجان کبی کریم و خالص معناسنه که لفظلری اگرچه متحد در و لکن
ثانی جمع در تقدیرا فعال وزنی اوزره فانک ضمیله فعلا وزنی اوزره جمع اولنور فانک ضمیله
و عینک فتحیله و الفک مدیله شجاع ایله شجعا کبی و فعلان (وفعلان) وزنی اوزره دخی کلور فانک
اولده فتحی و عینک سکونیله و ثانیده فانک ضمیله شجاع ایله شجعان کبی و فعیل وزنی
اوزره اولنک جمع قلتی افعله وزنی اوزره کلور همزه نک فتحی و عینک کسریله رغیف ایله
ارغفه کبی نان کرده معناسنه جمع کثرتی فعل وزنی اوزره کلور ضمتیله سریر ایله سرر کبی
الصفة اما صفتنده فعلا وزنی اوزره جمع اولنور فانک ضمی و عینک فتحیله کریم ایله
کرما کبی و فعال وزنی اوزره دخی جمع اولنور فانک کسریله کریم ایله کرام کبی و افعال
وزنی اوزره ده کلور جمع اولنور شریف ایله اشراف کبی و مضاعفنده وزن مذکور
دن غیری افعال وزنی اوزره دخی جمع اولنور همزه نک فتحی و عینک کسری ایله شدید ایله
اشدا کبی و ناقص واوی ده و یائیده دخی وزن مذکور اوزره جمع اولنور شقی ایله
اشقیا و غنی ایله اغنیا کبی و اجوف واویده و یائیده فعال وزنی اوزره جمع اولنور
فانک کسریله طویل ایله طوال کبی و فعیل که بمعنی مفعول اوله جمعی فعلی کلور فانک فتحی و عینک
سکونیله و الفک قصریله جریح ایله جرحی کبی و فعلا وزنی اوزره ده کلدی اسیر ایله اسرا (اساری)
کبی و فعیل بمعنی مفعول جمع سالم ایله جمع اولنماز جریحون و جریحات دینمز و فعول وزننک
فانک

فانک فتحی و عینک ضمیله جمع قلتی کذلک افعله وزنی اوزره کلور جمع کثرتی فعل وزنی اوزره
کلور ضمتیله کذلک عمود ایله اعمده و عمد کبی اما ناقص واویده جمعی افعال وزنی اوزره کلور
عدو ایله اعدا کبی اگرچه بونک جمعی واو ایله نون ایله جمع اولنماق ایدی و لکن کثرت استعمال
ایله اسما حکمنده اولماغین افعال وزنی اوزره جمع اولندی الصفة اما صفتنده غالب
بودرکه فعل وزنی اوزره جمع اولنور ضمتیله صبور ایله صبر کبی و کاه اولور مؤنثده فعائل
وزنی اوزره اولور عجوز ایله عجائز کبی و ودود کی دادا و عدونک اعدا اوزره کلمسی لعارض
اولمشدر اصلی کلدر و فعول جمع سالم ایله جمع اولنماز فاعل صیغه سنک جمعی کرک کسر عین ایله کرک
فتح عین ایله اولسون فواعل وزنی اوزره کلور قیاسا و کاه اولور فواعیل دخی دیرلر
اشباع ایله دانق ایله دوانیق کبی و کاه اولور فعلان وزنی اوزره دخی کلور فانک
ضمی و کسریله و لکن ضمی اکثردر فارس ایله فرسان کبی الصفة اما صفتنده فعل وزنی
اوزره جمع اولنور فانک ضمی و عینک فتحی و تشدیدیله جاهل ایله جهل کبی و فعال وزنی
اوزره ده جمع اولنور فانک ضمی و عینک تشدیدیله کافر ایله کفار کبی و جاهل ایله جهال کبی
و فعله وزنی اوزره ده جمع اولنور فانک و عینک فتحیله فاسق ایله فسقه کبی و قضاة وزنی
اوزره جمع اولنور فانک ضمی و ضادک تخفیفیله قاضینک جمعنده و بو مقوله جمع معتل اللامه مخصوص
در و فعل وزنی اوزره ده جمع اولنور ضمتیله بازل ایله بزل کبی اکنسن یارشده معناسنه
و فعلا وزنی اوزره ده کلور فانک ضمی و عینک فتحیله شاعر ایله شعرا کبی و فعلان وزنی
اوزره ده کلور فانک ضمی و عینک سکونیله شاب ایله شبان کبی و فعال وزنی اوزره ده
کلور فانک کسریله نایم ایله نیام کبی و صاحب ایله صحاب کبی و فعول وزنی اوزره دخی کلور

شاهد ايله شهود كبى و بو شول يرده اولوركه مصدرى دخى فعول وزنى اوزره كله و
فواعل وزنى اوزره ده جمع اولنور فاعل صيغه سنده تا اوله بالفعل ويا خود تقديرا
قايمة ايله قوايم كبى وحايض ايله حوايض كبى **باب الافعل** بفتح الهمزة والعين معلوم اولاكه
افعل وزننده اولن اسم ده قياس افاعل وزنى اوزره جمع اولنماقدر اجدل ايله اجادل
كبى و همزه مكسور اولدوغى وقت دخى حال بويله در اصبع ايله اصابع كبى **الصفة** اما صفتده
فعل وزنى اوزره جمع اولنور فانك ضمى وعينك سكونيله احمر ايله حمر كبى وحمراء كلمه سنك دخى
جمعى بو منوال اوزره كلور وفعلان وزنى اوزره ده جمع اولنور فانك ضمى وعينك سكونيله
احمر ايله حمران كبى بو مقوله نك واو ايله ونون ايله والف ايله تا ايله جمعى جايز دكلدر افعل
تفضيل ايله فرق دن اوترى وافعل كه تفضيل ايچون اوله افاعل وافعلون وزنى اوزره
جمع اولنور افاضل ايله افضلون كبى **المؤنث بالالف** الف كه دوردنجى اوله تجمع فعلى افعل وفعلاء افعل
اولمه قياس مطرد بودركه الف ايله تا ايله جمع اوله وجمع مكسر دخى جايزدر ولكن غير مطرد
در وجمع مكسرى دخى ايكى نوعدر بيرى منتهى جموع صيغه سى الف اصل كلمه دن اعتبار اتمكله دعوى ايله
دعاوى كبى و بيرى دخى فعال وزنى در فانك كسرى ايله عطشى ايله عطاش كبى **الذى فى اخره الف و
نون المزيدتان** ذكر اولنان بنانك جمعى منتهى جموع صيغه سى اوزره كلور شيطان ايله شياطين وسرحان
ايله سراحين وسلطان ايله سلاطين قورت ديدكلرى جانوردر ذئب معنا سنه مكركه علم
مرتجل اوله عثمان وسلمان كبى كه بو دخى جمع مكسر ايله جمع اولنماز آخرنده اولن الف نونه تغيير
كلمسون ديو **الصفة** اما صفتده فعال وزنى اوزره جمع اولنور فانك كسريله غضبان ايله
غضاب كبى وفعالى وزنى اوزره دخى جمع اولنور فانك فتحى والفك قصريله سكران ايله

سكارى

سكارى وبرى دخى سكالى وبرى غيارى در غيرتلو معناسنه **الرباعى** فعلل وزنى اوزره
اولنلرده قياس مطرد بودركه فعالل وزنى اوزره جمع اولنلر كرك مفتوح الفاء واللام اولسون
كرك مضموم الفاء واللام اولسون كرك مختلفين اولسون جعفر ايله جعافر ودرهم ايله دراهم
كبى ومذبورك جمع قلتنده دخى صيغه مرقومه اختيار اولنشدر حروف اصولك حذفى لازم
كلمسون ديو **الصفة** اما صفتده فعيل مثللوده فانك فتحى ويانك سكونى وعينك كسريله
افعال وزنى اوزره جمع اولنور ميت ايله اموات كبى وفعال وزنى اوزره ده جمع اولنور
جيد ايله جياد كبى وافعلاء وزنى اوزره ده جمع اولنور همزه نك فتحى وفانك سكونى وعينك
كسريله بين ايله ابينا كبى واما فعال وزنى اوزره اولن صفتلر فانك فتحى وعينك تشديديله
وفعيل وزنى اوزره اولن صفتلر واو ايله نون ايله والف ايله وتا ايله جمع اولنورلر جمع مكسر
اولنمازلر واما عوار ده عوا وير كلدوكى مجراى اسمايه جارى اولديغيچون دروعوار جبان
معناسنه در واما شول رباعى كه انده حرف مد زائد واردر فعاليل وزنى اوزره جمع اولنور
قرطاس ايله قراطيس ومصباح ايله مصابيح كبى وشول رباعى كه تعريب اولنشدر ياخود انده حرف
نسبت واردر انوك جمعنده تا الحاق اولنور جورب ايله جواربه واشعث ايله اشاعثة كبى
لكن تانك الحاقى معربده غالبادر ومنسوب ده لزوما در **الخماسى** معلوم اوله كه خماسينك جمع
مكسرى كلمك مستكره در تصغيرى مستكره اولدوغى كبى حروف اصولدن برينك حذفى لازم
اولماسون ديو **الذى يفرق بينه وبين واحده بالتاء ليس بجمع** يعنى شول كلمه لركه انوك واحدى ايله
جمعى بيننده تا ايله فرق اولنور اول حقيقتده جمع دكلدر مذهب اصح اوزره اگرچه ظاهرا نحات
جوهرى جمع اولنوق اوزره در تمر ايله تمرة وحنظل ايله حنظلة كبى **اسم الجمع** هر لفظا مفرد كه كثيره متناول

اولوب قليله متناول اولميه اكا اسم جمع ديرلر قوم كبى ورهط كبى واكر كثيره متناول
اولدوغى كبى قليله دخى متناول اولور ايسه اكا اسم جنس ديرلر ما كبى ذهب كبى
الجموع التي جائت على خلاف القياس معلوم اوله كه بعض جمع واردر كه كندو لفظندن مفردى
واردر ولكن على خلاف القياس واقع اولمشدر اراهط كبى رهطك جمعنده حالا كه
ارهطك جمعى اولمق كركدى واباطيل كبى باطلك جمعنده حالا كه باطلك جمعى بواطل كلمك
كركدى واحاديث واراضى ولیالى واهالى دخى بويله در جمع جمع معلوم اوله كه جمع جمع
قياس مطرد دكلدر كركه صحيحنده اولسون كركه مكسرنده اولسون بلكه سماعه موقوفدر مثلا
بيوتات جائزدر اولدوغى كبى افلسات جائز دكلدر اسم جنسده ومصدرده سماعه موقوف
اولدوغى كبى كه ضربك جمعنده ضروب جائزدر نصرك جمعنده نصور جائز دكلدر تذنيب
معلوم اوله كه صاحب الصحاح عليه رحمة الملك الفتاح اثناى تحريرده اجناسه نظر
ايتمكين بعض كلماتى مكرر ذكر ايتدوكيچون مباحث مفصله ده مراد اولنان كلمه نك بولنماسنده
عسرت اولمشدر بناء على ذلك بو عبد حقير الفاظه نظر قلوب هر اصل مشتق منه اولانى
حاشيه كتابده قيد ايدوب فروع متشعبه يى على حدة اثناى سطورده سرخ ايله اشارت
ايتمشدر تا كه بادى نظرده مراد اولنان كلمه يه وصول سهل الحصول اوله وشويله معلوم اوله
كه هر فرع مشتقك تغييرى فرع آخر قيدنده نهايت بولور مكر كه فرع لاحق فرع سابقك
متعلقاتندن اوله مثلا لاحق سابقك مؤنثى ياخود جمعى وياخود مرادفى اولا كه بودم فرع
سابقك تغييرى كاه اولور مذكورلردن صكره دخى ايراد اولنور غفلت اولنميه ومعلوم اوله كه
اسمانك اوزانى اكثر اوقاتده حركات وسكناتنه تعرض اولنمشدر ومطمح نظر صيغه يى بيان اولمغين

حروف

حروف اصول ايله حروف زوائدك وزن ايله موزون بيننده
مطابقتنه چندان التفات اولنمامشدر وامور ظاهره ده
تعرض اولندوغى اميددر كه معذوردر بيوره لر كه
طبايع متعلمين مختلفه وطبقات
مبتدئين غير محصوره در
والله الموفق للصواب
واليه المرجع
والمآب
تم